zavarról árulkodik. Az a gyűjtemény, aminek minden darabja látható, ugyanis nem múzeum, legfeljebb kiállítóhely. Múzeumnak azt a helyet, szervezetet nevezik, ahol a muzeális anyag gyűjtésének, tudományos feldolgozásának és közzétételének (kiállításának és publikálásának) hármas egysége megvalósul. Az állandó kiállítások a jéghegy csúcsát képezik. Ami azon kívül van, az nem hasznosítatlan érték, raktári ballaszt, hanem — normális esetben — biztonságosan őrzött, szakszerűen nyilvántartott, a tudományos kutatás és a legkülönbözőbb időszakos kiállítások számára hozzáférhető bázis. A múzeum elsősorban ennek az anyagnak s a hozzá társuló ún. segédgyűjteményeknek révén kapcsolódik be a hazai és nemzetközi tudományos vérkeringésbe. A kiállítás és a gyűjtemény között természetesen létezhet feszültség. A Csontváry kiállításon (csak nevében „múzeum") például több mű látható, mint amennyit a gyűjtemény tartalmaz. Az anyag többsége letét. A Modern Magyar Képtár gyűjteményében viszont számos olyan műtárgy található, amelyek helyszűke miatt nem kerülhetnek állandó kiállításra. Mi több, számos olyan életmű-kollekció, hagyaték, egykori magángyűjtemény van, amelyek önmagukban is megalapozhatnának egy-egy állandó kiállítást. Ugyanakkor a kis kiállítóhelyek szaporításának és a raktári anyag teljes körű bemutatásának határt szab a józan ész és a költségvetés. A „kincs", a „csoda", a szenzáció viszont nem csak látványosság és bevételi forrás, hanem tudományos dokumentum is. A műtárgynak tehát többféle értéke van. Kereskedelmi, attraktív és tudományos. A három között nincs oksági összefüggés. A múzeumi kiállítás nem puszta látványosság, hanem tudományos ismeretterjesztés is. Csodák egymás mellé helyezéséből tudományos értékkel bíró kiállítást aligha lehet rendezni. A muzeológia szakma, amit nem véletlenül tagolnak tudományterületekre. A Janus Pannonius Múzeum országos, sőt a képzőművészet területén nemzetközi gyűjtőkörrel felruházott tudományos kutatóhely. Egyik jogosítvány sem automatikus, ki kellett érdemelni. És fenn is kellene tartani, a megcsappant létszám, a megkurtított költségvetés, a röghöz kötöttség ellenére, foggal-körömmel. A múzeum (és fenntartója) nem viselkedhet azonban úgy, mint egy deklasszált arisztokrata vagy lecsúszott polgár, aki hogy a rezsit kifizethesse, zálogba csapja a családi ezüstöt. A vagyon ugyanis végső soron nem az övék, hanem — hangozzék bármily patetikusan — a nemzet kulturális öröksége. Akként kell bánni vele. A múzeum ugyanakkor köthet — és kötnie is kell — racionális üzleteket. Akár tartós letéti szerződéseket is. Ezek határait a szakszerűség, a biztonság és a méltóság jelöli ki. A kiállított műtárgyak nem válhatnak egy hidegkonyhai büfé vagy dohányzó kulisszáivá, Csontváry festményei között nem röpködhetnek pezsgősdugók. Mindkettőre volt példa bőven, múzeumi épületen belül is.

A baj nagy. A büszkén közzétett fenntartói intézkedéscsomagból kiolvasható, hogy az negligálja az ország egyik legtekintélyesebb megyei múzeumának teljes szakmai múltját, tradícióját, s megszakítja az értékek egymásra épülésében megtestesülő kontinuitást. A tulajdonnal együtt kisajátítja a jövőt. A tervek megalkotói viszont nem hagyhatják magukat zavartatni holmi jogi és szakmai aggályoktól, értelmiségi nyavalygástól. Ha kiderül ugyanis, hogy az intézmények új működésére vonatkozó tervek teljesíthetetlenek, az azt jelenti, hogy az ezekre épülő és érdemi vita nélkül elfogadott megyei költségvetés teljességgel megalapozatlan.■

Hegyi Lóránd

FÓRUM

KOSZITS ATTILA

Hegyi & Zólyom

Két kortárs művészeti intézményekkel foglalkozó szakember is megfordult az elmúlt időszakban Pécsett. Az idevágó 2010-es EKF lehetőségekről is elmondták véleményüket az ECHO-nak.

Az éppen New Yorkból Pécsre érkező dr. Hegyi Lóránd művészettörténészt március 14-én avatták a Pécsi Tudományegyetemen az idén 10 éves Művészeti Kar első díszdoktorává. Pályája elejétől párhuzamosan foglalkozott a modern és kortárs művészet gyűjtésével, múzeumi bemutatásával, illetve az ezt kiegészítő tudományos tevékenységgel (kutatás, publikálás, előadások, tanítás). Első nemzetközileg is jelentős megbízatását 1990-től Bécsben a Modern Művészetek Múzeumának igazgatójaként 12 évig látta el. Ez idő alatt a Peter Ludwig adományozta 450 mű mellé úgy 650-700 alkotást vásárolt, ez a kontingens ma döntően meghatározza az intézmény profilját. Ezen belül egy jelentős és a világon egyedülálló közép-kelet-európai gyűjteményt is létrehozott. Így a híres kollekcióval rendelkező inaktív múzeumból sikerült egy aktív, s a nemzetközi életben jelentős szerepet játszó intézményt produkálnia. A kilencvenes évek végén az Európai Unió kibővítésével kapcsolatban megindult érdeklődés inkább a kuriózumokra figyelt és nem a múzeumi feldolgozásra. A nyugati művészettörténészek nem ismerték az új tagállamok művészetét, illetve ez nem igazán érdekelte őket. A bécsi gyűjtemény pedig az elmúlt 40 év nyugat- és közép-kelet-európai művészetét dolgozta fel, ilyen szempontból egyedülálló a bécsi kollekció. Hegyi ennek köszönhette, hogy meghívták a Velencei Biennálé, a Stuttgarti Kisplasztikai Triennálé, a Buenos Aires-i Biennálé, a Valenciai Biennálé művészeti vezetőjének. 2003-ban nevezték ki a St-Étienne-i Modern Művészetek Múzeuma (Franciaország második legnagyobb ilyen intézménye) élére, tavaly nyitott meg Nápolyban egy új művészeti centrumot (Palazzo Arte Napoli).

Dr. Hegyi Lóránd

FOTÓ: RAJNAI ÁKOS

Díszdoktorrá avatása alkalmából „Az intenzitás stratégiája: paradigmaváltás a kortárs művészetben" címmel tartott székfoglaló előadást. Ezt legutóbbi, 2004-ben angol nyelven megjelent munkájára — The Courage to be Alone (Az egyedüllét bátorsága) — építette. Eszerint a hetvenes évek közepétől szemléletváltás következett be a kortárs művészetben, a nagy narratívák válságba jutottak. Az intenzitás stratégiája gondolat a francia posztmodern filozófustól, Jean-Francois Lyotard-tól származik: nincsenek már a kezünkben az emberiséget korábban vezérlő nagy utópiák, mítoszok, vallások, filozófiák. Mindezt azelőtt a vallás, mitológia, a tudományos modern korszakban a tudomány, mint megváltás, mint vallás, és az ehhez kapcsolódó társadalmi utópiák (kantianizmus, hegelianizmus, marxizmus) határozták meg. A mai világ olyannyira fragmentált, hogy ezek a nagy magyarázatok már nem működnek. A tudományos fejlődés önmagában nem etikai érték, még a tudomány számára sem egyértelmű, hiszen ismertek negatív vonatkozásai, és az egyenes vonalú fejlődés sem érvényes. A nagy emancipációs filozófiák rengeteg fontos, a mai napig használható analitikus elemet tartalmaznak, de az utópia nem működött. Lyotard szerint is ezért kell megkeresni az új, a mi korszakunknak megfelelő érzelmi, etikai energiákat, kidolgozva az intenzitás stratégiáját, a közvetlen közelben megjelenő szituációkat alapul véve anélkül, hogy nagy filozófiákat hívnánk segítségül, anélkül, hogy külső magyarázatokban bíznánk. Meg kell találni az új legitimációt. A mikrokommunikáció, mikrotársadalom, mikroutópia, tehát minden egyes konkrét emberi közösség a maga különbözőségében képvisel egy utópikus elemet. Tehát nincs egységesítési lehetőség, homogenitás, abszolút válasz, hanem minden egyes helyzetben meg kell találni a megfelelő érveket. Ezért az entellektüel többé nem azért és nem úgy szolgálja a társadalmat, hogy kész filozófiai recepteket ad, ami nem működik a gyakorlatban, hanem belép az új szerénység fogalma. Szerénynek kell lennünk, bele kell mennünk a konkrét emberi szituációkba, és minden alkalommal felül kell vizsgálni a teendőket. És ha ez válik a stratégiánkká, s ezt intenzíven tesszük, akkor ez lehet egy új emberi társadalom etikai alapja. A kis utópiák adhatják meg az egyetlen realitást számunkra.

Hegyi Lóránd már a hetvenes évek közepétől kapcsolatban állt pécsi művészettörténészekkel, alkotókkal és intézményekkel. Publikációiban is

elemezte a pécsi művészeti élet szereplőinek munkásságát (pl. az „Utak az avantgárdból" kötetben Keserü Ilona, Halász Károly, Pinczehelyi Sándor tevékenységét). Ezért figyelemreméltó a véleménye az EKF-projektben szereplő kortárs művészeti intézmények kérdéskörben. Szerinte a világot érdekelheti, hogy milyen a lokális pécsi művészeti élet, ami nem jelenthet provinciálist. Hisz az ide valamilyen módon kötődő — pécsi és nem pécsi — alkotók teremtették meg az elmúlt harminc évben az egyetlen jelentős Budapesten kívüli magyarországi művészeti kontextust. Mindez akkor válik érdekessé, ha nemzetközi összefüggésbe kerül. Akkor látható igazán, hogy Keserü Ilona, Pinczehelyi, Ficzek stb. hogyan illeszkedik bele, mi a sajátossága és mi a különbség a nemzetközi művészethez viszonyítva. Tehát akár új vagy egy átalakított épületben mindenképpen egy közép-európai kontextus bemutatására kellene törekedni, mert Nyugat-Európa, Európa ez iránt érdeklődik. Pécsnek azt kell bemutatni, hogyan tud egy közepes nagyságú város univerzális kulturális életet létrehozni. Ahogy korábban már létre is hozott: itt a Vasarely Múzeum, ami a franciák és általában a nyugat-európaiak számára rendkívül ismert név. Martyn Ferenc is egész működésével a francia modern festészeti kultúrát reprezentálja egy magyarországi közegben. A Modern Magyar Képtár is bámulatos anyagot vásárolt és mutat be, de nem éppen ideális körülmények között. Fontos lenne, hogy egy idelátogató külföldi ne azt lássa, hogy micsoda remek anyag, milyen kár, hogy nincs megfelelően bemutatva. Meg kell teremteni a megfelelő múzeumi szituációt esetleg az EKF ideje alatt külön kiállítások keretében is, megadva az adekvát formáját ennek a bemutatónak. Ne legyen ilyen szegényes jellege, hanem igenis meg kell mutatni ezeket a művészeket. Ugyanakkor fontos lenne egy kitekintés a közép-európai művészet felé is. Pécs közel fekszik a volt jugoszláviai határhoz, és az egykori Jugoszlávia mai utódállamai mind fontos művészeti centrumok: Belgrád, Zágráb, Ljubljana, Szarajevó. Jelentős művészek élnek ott, akik sajnos a polgár- és egyéb háborúk miatt bizonyos értelemben hátrányos helyzetbe kerültek. Ugyanakkor a világ közvéleménye rájuk figyel, tehát ha ezt ügyesen kanalizálja ez a régió, akkor még érdekesek is lehetünk. Ezt kellene valahogy megmutatni, hogy érdekesek vagyunk; miközben a történelmünk problematikus, ugyanakkor egy abszolút kortárs, élő művészetet tudunk teremteni.

Zólyom Franciska, a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet igazgatója nyitotta meg február 22-én Németh Hajnal képzőművész kiállítását Pécsett, a Hattyúház Kortárs Művészeti Kiállítótérben. A művészettörténész, publicista a Tranzit Hungary Egyesület alelnöke, mely a Közép-Kelet Európában kortárs művészeti programokat támogató kezdeményezés helyi működtetője. Budapesti, németországi/berlini munkái után 2006-tól vette át a dunaújvárosi intézet vezetését, ami példa a jól működő kortárs intézményre. Nonprofit, többfunkciós, nemzetközi, országos és városi művészeti projekteket lebonyolító szervezet. A kortárs képzőművészet kiállításokon és előadásokon történő bemutatásán, illetve kortárs alkotások gyűjtésén túl célja a művészekkel és teoretikusokkal intenzív és produktív együttműködés: a kortárs művészetet elemző elméleti kutatások elindítása, futtatása és publikálása, műalkotások létrejöttét elősegítő projektek kezdeményezése. Pályázatában továbbá azt célozta meg, hogy megnyitja az intézet működését a város felé, tudatosan megkeresi azokat a rétegeket, amelyek érdeklődhetnek munkájuk iránt. Másrészt kidolgozta, hogy a Kortárs Művészeti Intézet miként tud hozzájárulni, hogy Dunaújváros önképe, illetve kifelé mutatott és kifelé kommunikálható arculata egy kulturális helyszín képét erősítse.

Dunaújváros és Pécs között élő a kapcsolat. A Kortárs Művészeti Intézet 1997-ben zászlóshajó volt a hazai kortárs művészeti intézmények területén, ugyanígy a pécsi felsőfokú művészképzés szintén egyedülálló kezdeményezés és program. A dunaújvárosi intézet munkatársai révén, személyi vonalon, illetve a szakmai területek átfedése miatt is eleven a kapcsolat. Fontos felmutatni, hogy az ország minden területén, minden városában folyik magas színvonalú kortárs művészeti munka. A problémák és a szükségletek eléggé hasonlóak Magyarországon, mint Németországban. A különbség talán csak annyi, hogy nagyon kevés kortárs intézmény pályázik ma Magyarországon EU-s pénzekre. Ezek közül a Közelítés Művészeti Egyesület több alkalommal is elnyert ilyen támogatást. Ebben a tekintetben a budapesti intézmények is gyerekcipőben járnak. Tehát mindenképpen példaértékű Magyarországon az a fajta kettős illetve több alapon álló kultúrafinanszírozási modell, amit az említett pécsi egyesület is megvalósít. A Budapesten kívül zajló, illetve azon kívül létrejött kezdeményezések nem a főváros ellenében, vagy az ott nem fellelhető jelenségek érdekében jönnek létre, hanem összességében ezek gazdagítják Magyarország kulturális térképét, avagy horizontját. Hisz releváns kulturális helyszín ott keletkezik, ahol vannak aktív résztvevők, ahol az emberek elkötelezettnek érzik magukat aktuális témák iránt. A gazdaság területén hangoztatott globalizáció a kultúra területén is érvényes. Tehát Pécs, Dunaújváros, Miskolc, Győr ugyanúgy helyszínek, mint bármelyik más város Magyarországon, abban az esetben, hogyha vannak olyan emberek, akik reflektálnak a mára. A kortárs művészetet éppen az különbözteti meg a modernizmus felvetéseitől, hogy nagyon erősen reflektál a társadalmi jelenre, illetve megpróbálja a műveket elhelyezni a társadalmi aktualitásban. Tehát a művek nem önmagukról szólnak, nem is egyedül egy zseniális alkotó érzékenységét fejezik ki, hanem elhelyezik önmagukat a társadalmi jelenben, felmutatják azt a relevanciát, amivel ma élnek bárki számára. Legyen az műkedvelő, hobbiszinten művészettel foglalkozó, vagy akár szakember. Az a fontos, hogy milyen erősen reflektál arra a közegre — leginkább szellemi közegre —, amelyben létrejönnek a munkák, amelyben megszületnek a gondolatok, amelyek aztán más és más művészeti kifejezésformára találnak, legyen az párbeszéd, vagy internetes interjú, egy szobor, vagy másfajta projekt. A művészettervezők, tehát kurátorok, kiállítás-rendezők, kritikusok, és a művészek feladatkörei egyre inkább közelítenek egymáshoz, és mindenképpen jó, hogy egyre több lehetőség nyílik az együttműködésre, így pl. egyes projektek közös kigondolására is. Sok képzőművész ír ma művészeti kritikákat, számos kurátor vesz részt aktívan egyes projektek létrejöttében. Tehát a csoport vagy az egyéni megnyilvánulás ilyen szempontból teljesen mindegy, a lényeg az, hogy egymást komolyan véve, egymás felvetéseit átgondolva, kritizálva mozduljunk, illetve lépjünk közösen előre.

Zólyom Franciska

FOTÓ: VARGA RITA

Pécs 2010-ben Európa Kulturális Fővárosa lesz. Hogy ez méltóképpen sikerüljön, ehhez a nyilvánosság kérdése nagyon fontos tényező, tehát minél szélesebb rétegeket kell megszólítani, illetve bevonni a munkába, a programok alakításába. Hiszen a nyilvánosság, a közélet, a közbeszéd az, ami tovább hordoz, tovább éltet ilyen kezdeményezéseket. Érdemes azon is elgondolkozni, hogy a már meglévő kulturális értékeket, intézményeket, illetve kutatásokat, munkát hogyan lehet tovább kamatoztatni. A kultúra területén szűkösek az anyagi lehetőségek, ezért kifizetődő olyan kezdeményezésekben gondolkozni, amelyek felhasználják a már meglévő potenciálokat, és azokat erősítik fel újabb impulzusok révén. Ajánlott létrehozni kortárs művészeti intézetet, mert ezek szellemi műhelyként is működnek, ahol új témák, új kérdések merülhetnek fel. És ezeknek az intézeteknek a működési elve nagyon nyitott, nagyon demokratikus. Dunaújvárosra is jellemző, hogy bürokrácia és túlzott adminisztráció nélkül működik, hiszen az effajta intézeteket olyan személyek működtetik, akiknek az elkötelezettsége túlmutat a „kifizetődőségen" is. Óriási szükség van efféle emberekre, akik az ilyen igényeket, kérdéseket koordinálják, formába öntik, programokat szerveznek, reagálni tudnak, illetve kapcsolatrendszereiket működtetve be tudnak vonni olyan nem helyi, illetve helyi szakembereket is, akik releváns felismeréseket tudnak kommunikálni a közönség felé.

A jövőben további konkrét kapcsolat is elképzelhető az Intézet és Pécs között. Akár abban a formában is, mint ami eddig a Közelítés Művészeti Egyesülettel működött, de akár művészeken keresztül is. Dunaújváros köztudottan tervváros, ami egy 1949-es határozat alapján jött létre és nagyjából az ötvenes években valósult meg. Ezért nyilván a szocreálnak, illetve a művészeti aktivizmusnak nagy a szerepe. Terveznek egy kiállítást a művészet és aktivizmus tárgykörében, amelyben a modernkori pécsi gyűjtemények is fontos szerepet játszhatnak. Ugyanakkor fontos a közös kutatómunka is, hogy megfogalmazhassuk a hasonló intézményeket érintő igényeket, hiányokat, lehetőségeket. ■

Hegedüs Lenke

grafikus

l. Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 24. l

AZ ORSZ.
IPARMŰV
ISKO
ÉVKÖ
1934—1

Hegedüs Lenke

textil

1932-34.

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 45. l.

MDK

Hegedüs Lenke, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Hegedüs Magda

Formatervező, részt vesz a kiállításon,

Jubileumi Iparművészeti kiállítás,
1979. Műcsarnok, jún – júl.

Tárgy: Hegedus Mária kiállításmegnyitója Kazincbarcikán - 2007.11.08.
Feladó: magyarmuhely@frugo.docca.hu
Dátum: Sun, 4 Nov 2007 10:38:02 +0100
Címzett: <magyarmuhely@frugo.docca.hu>

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves barátait
a kazincbarcikai Városi Kiállítóterembe
(Kazincbarcika, Egressy tér 5.)
2007. november 8-án 16 órára

Hegedűs Mária

képkölteményeinek kiállítására

"évek óta tart ez a nyár"

címmel

A kiállítást megnyitja
Papp Tibor
József Attila-díjas író, költő,
a francia Írószövetség vezetőségi tagja

A kiállításmegnyitón közreműködik
Várkoly Imre
a Kodály Zoltán Alapfokú művészetoktatási Intézmény igazgatója,
trombitán

Megtekinthető 2007. november 30-ig.

Magyarmuhely mailing list
Magyarmuhely@frugo.docca.hu
http://212.40.96.88/mailman/listinfo/magyarmuhely

1.2. rész **Content-Type:** text/plain
Content-Encoding: quoted-printable

Hegedüs Maria

Tárgy: Hegedűs Mária kiállítása Párizsban - 2008.11.08.
Feladó: szif@frugo.docca.hu
Dátum: Thu, 6 Nov 2008 10:01:05 +0100
Címzett: <szif@frugo.docca.hu>

Az **Espace 181**, az **Algorithmes Galéria** és a **Magyar Írószövetség Avantgárd Szakosztálya** szeretettel meghívja Önt és barátait
Hegedűs Mária
Vizuális költemények
című kiállításának
megnyitójára
2008. november 8-án 17 órára

Közreműködik:

Olivier Bonnin
képz művész, az Algoritmes Galéria vezet je

A megnyitón a művész saját performanszát mutatja be

A kiállítás megtekinthet :
2008. november 8–28-ig
Cím: Palaiseau, rue de Paris 181, Franciaország
Információ: 33-1-60-14-23-19

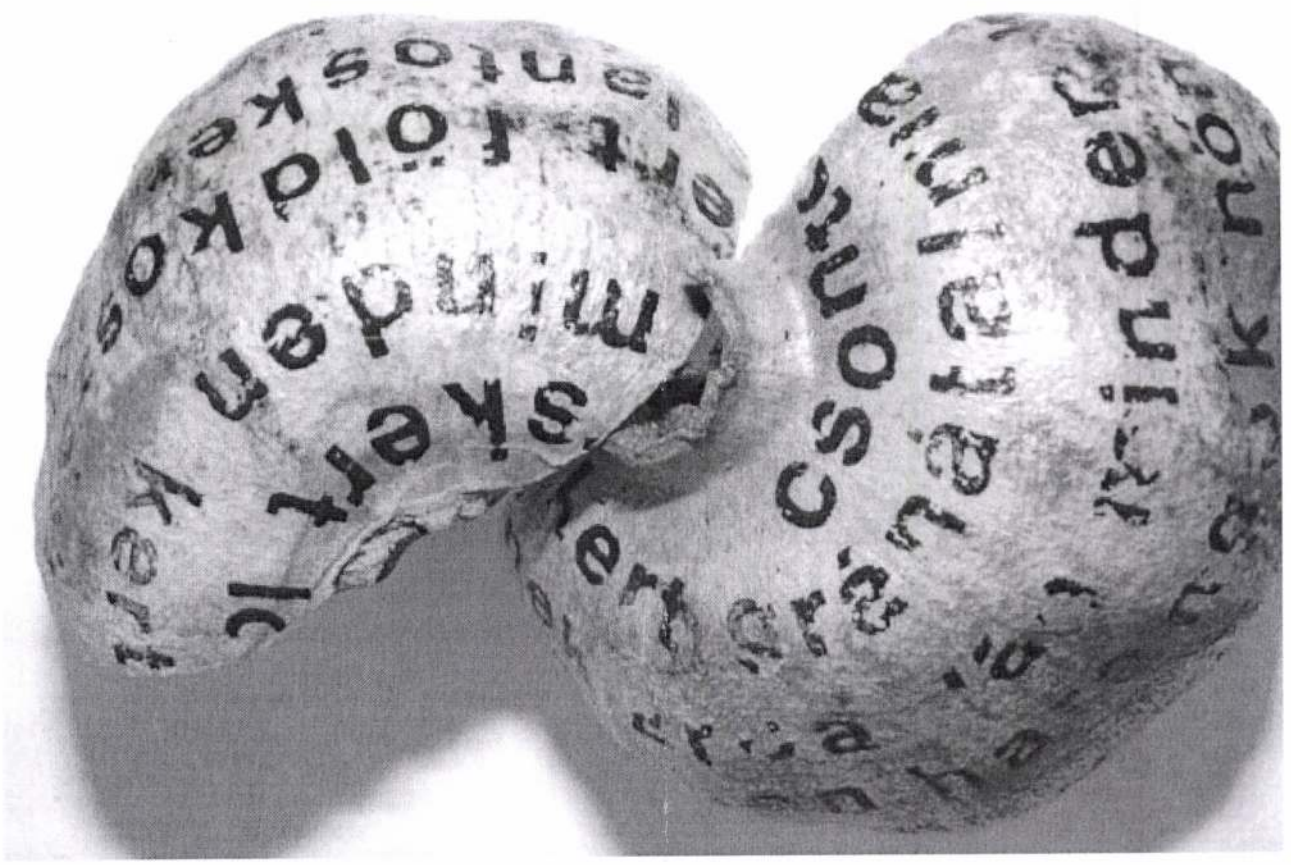

Hegedüs Mária

Hegedüs Mária

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VILLAMOSGÉP
Budapest

1971 JAN 4

1021

A képzőművész kör munkáiból

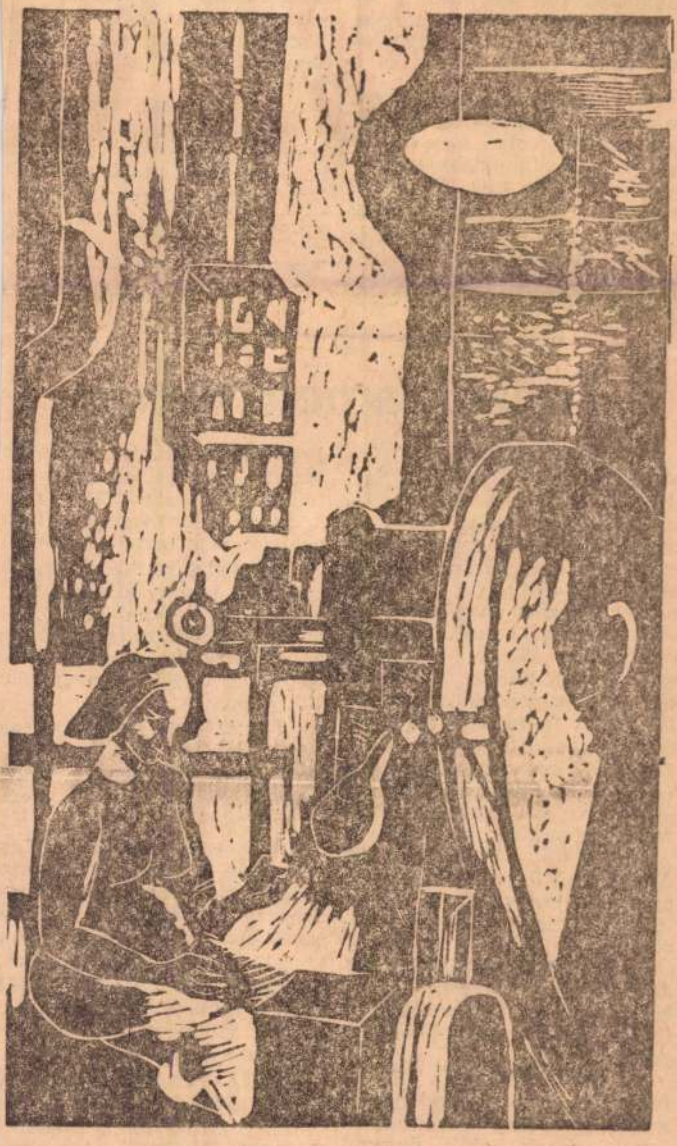

Hegedüs Mária linómetszete

számolóját a
közi helyzet
deklődéssel,
gatta az újs
dolgokról v
etnami hely
s a két né
hoz való vi

A beszá
talán nem is akadt olyan
nek ne lett volna valamilyen
kérdése az elmondottak alap-
ján, sőt, egyre több téma ke-
rült napirendre. Egyhangúlag
elítéltük az amerikaiak szeny-
nyes vietnami háborúját,
melyből csak a hősies vietna-
mi nép kerülhet ki győztesen.
Turi I. [illegible]
kellett, a vita azonban tovább
tartott, bizonyítékaként annak
hogy a mai fiatalságot igen i
foglalkoztatja a politika, oda
figyel az eseményekre és érde
mes őket meghallgatni.

Gyöngyösi Judit

Tanfolyamok tervei

A szakképzett emberekre szüksége van a vállalatnak, mint egy falat kenyérre. A munkáskezek piaca azonban régen kiürült, az egyetlen járható út a már nálunk dolgozók továbbképzése. A gyár nem képezhet szakmunkást, csak betanító tanfolyamokat szervezhet. Ezek elvégzése egyaránt hasznos az EVIG-nek és a dolgozónak. A vállalat új betanított munkásokat nyer, a dolgozót pedig átsorolhatják.

Az 1971-es tanfolyamok terveiről Király Imrével, az oktatási osztály csoportvezetőjével beszélgettünk.

1. DARUS TANFOLYAM. Alsó és felső vezérlésűt egyaránt terveznek. Az itt végzők többsége rögtön darura is kerülhet.

2. TARGONCAVEZETŐI. Jelenleg alig több mint fele az igénynek a targoncavezetői igazolvánnyal rendelkező dolgozó.

3. DARUKÖTÖZŐ. Ezt a tanfolyamot mindenkinek ajánlják. Főleg azoknak a munkásoknak, akik daruval, vagy daru alatt dolgoznak. Munkavédelmi jellege miatt rendkívül fontos.

4. RAKTÁRGAZDÁLKODÁ-
[illegible]

év gyakorlat után szakmunkás vizsgát tehetnek. Az erre való felkészülést kívánják megkönnyíteni, elsősorban a technológiai rész bemutatásával.

6. RAJZOLVASÓI. Erre is szüksége lenne mindenkinek. Elsősorban azoknak, akik mindennap találkoznak rajzokkal és akiknek egy-egy ritkábban alkalmazott jelölés nagy gondot okoz.

7. ESZTERGÁLYOS. Az oktatási osztály a nyomasztó esztergályos-hiányon betanított munkások képzésével próbál enyhíteni.

8. MEO-TANFOLYAM. Legfőképpen a szabványok helyes értelmezését és a minőségellenőrzés gyakorlati kérdéseit segít elsajátítani ez a sorozat.

9. ANYAGELLÁTÁSSAL DOLGOZÓK TANFOLYAMA. Ennek a szakmának a csínjátbínját szinte mindennap újra kellene tanulni.

10. ÚJ GYÁRTMÁNYOK ISMERTETÉSE. Nem kötött elő adások formájában, hanem legújabb termékek bemutatá sával egybekötve szeretné ez tanfolyam tájékoztatni — első sorban a gépgyári szerelőket.

— Most, mérjük fel, hogy

Hegedüs Lenke

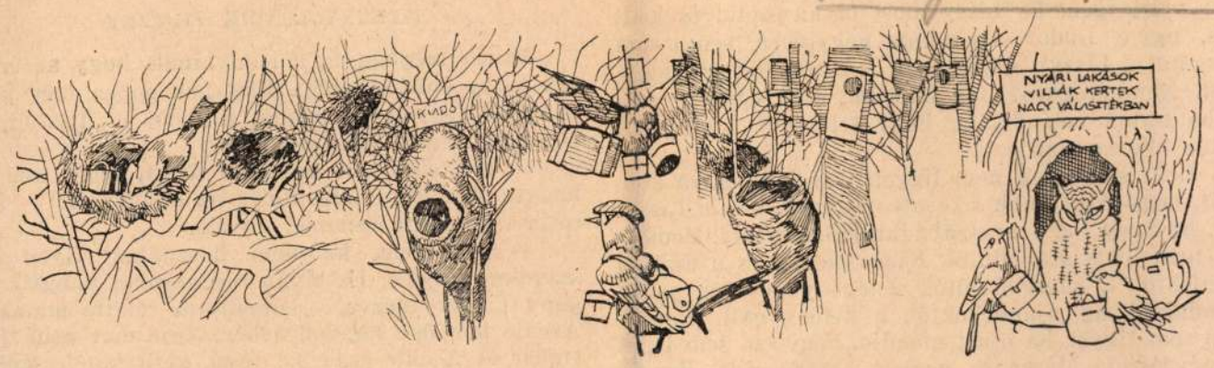

Mühlbeck-híradó. Ahol nincsen lakáshiány

kézelőt viselt és puha sötét haja nagy hullámokban simult fehér halántékához. Sötét szemében élet és vidámság csillogott. Minden, amit tett és mondott, szinte elviselhetetlenül édes és érdekes és jelentős volt. Ettől kezdve Kate Pollack jelentette Ben számára az életet.

Az esküvő után Ben kábultan utazott vissza a tanyára és igyekezett beletalálni magát az életbe, amelyben Kate nem volt jelen.

Sem Bootsynak, sem senki másnak nem írta meg, hogy mikor érkezik. Tudta, hogy Dodo és Joycie tizenkét óra körül odalent lesznek a faluban bevásárolni. Ben tehát olyan vonattal indult, amely déltájban érkezett Merrywellbe. Bootsy azonban megérezte, hogy mikor érkezik és átszaladt az üzletből az állomásra. Tárt karokkal és könnyes szemmel fogadta szerelmesét. Azt sem tudta, sírjon-e, vagy nevessen boldogságában.

Úgy tetszett, mintha Ben nem öt napig, hanem öt esztendeig lett volna távol. Ez alatt az idő alatt ő volt a legelhagyatottabb leány a világon. Nem járt sehova és nem csinált semmit, mialatt Ben távol volt.

— A húgod autója itt áll a szomszédban, a postahivatal előtt, — mondta élénken Bootsy, — beülhetnénk a kocsiba és beszélgethenénk addig, amíg a lányok erre nem jönnek, akkor legalább biztos, hogy nem kerülöd el őket.

Ben kötelességtudóan megcsókolta Bootsyt, aztán átsétáltak a túlsó oldalra és beültek a kocsiba. Míg Bootsy hosszadalmasan és élénken mesélt elhagyatottságáról, Ben mereven ült a kerék mellett, bizonytalanul mosolygott és nem tudta, mitévő legyen? Hogyan szabaduljon meg ettől a lánytól? A távollét, ahelyett, hogy lehűtötte volna Bootsy érdeklődését, még inkább feltüzelte, most már határozottan menyasszonyának tekintette magát és úgy beszélt, mintha esküvőjük a küszöbön állna.

— És hallgass ide, egyetlenem, — mondta, — mama szeretné tudni, mikor megyek el hozzátok ebédre. Énnekem mindegy, — vágott közbe sietve és mély kék szeme csaknem elnyelte Bent, — de papa meg mama nem tudnak belenyugodni, hogy még mindig nem voltam nálatok. Most hát menj haza szépen, nekem vissza kell mennem az üzletbe és vacsorára lejössz hozzánk... Mama csirkét süt és almás lepényt. És ha lejössz, szépen megmondod, melyik este jössz értem, hogy felvigyél hozzátok. Mert hiszen, ha februárban megesküszünk...

— Ó, és valamit majdnem elfelejtettem, — szakította félbe magát újra, — mamával megbeszéltük a dolgot. Mamáék házassági évfordulója és az én születésnapom február huszadikán van, Florence nagyapáék aranylakodalma pedig március tizenhatodikán. Mama és papa úgy gondolják, hogyha februárban megesküszünk, akkor Chess levihet a kocsiján Detroitba, az aranylakodalomra.

Ben szórakozottan simogatta a lány párnás kis kezét. Úgy tetszett neki, mintha most látná először ezt az üde csacsogó kis szőke teremtést. Érzékei csalóka játékot űztek vele, egyszerre két különböző személynek érezte magát.

— Hallgass ide, Bootsy — mondta egyszerre. — Te, hogyismondjam... kissé elhamarkodtad a dolgot... Én egyelőre nem gondolhatok házasságra. Apám elveszítette egész vagyonát, nekem sem állásom, sem pénzem. Előbb állást kell keresnem. Még évekig nem gondolhatok házasságra.

És különben sem kértelek feleségül és nem viselkedtem úgy mintha feleségül akarnálak venni, — szerette volna hozzátenni. — Táncoltunk egymással, megcsókoltalak, ostobaságokat beszéltünk, de ennyi az egész. Tovább nincs. Okos lány erre nem épít.

De nem merte ezt mondani. Amit mondott, az is megijesztette Bootsyt. Rózsás arca belesápadt.

— Azt mondod, évekig nem gondolhatsz házasságra, rossz fiú? Ostobaság, — jelentette ki erélyesen Bootsy és már újra rózsás volt a színe. — Krussinger nagymamának van pénze bőven. Tizenhétezer dollárja volt akkor, amikor én születtem, nem tudom, azóta mennyire nőtt fel. Tudom, hogy már Peaches sokkal többet kapott, Lily pedig huszonkét ezret. Lily és Floyd abból vették a házat, az autót és mindent. Láthatja tehát, tisztelt uram, hogy van miből élnünk. De Ben... *itt* kell állást keresned. Mama soha bele nem egyeznék, hogy a városba költözzem, legkevésbbé San Franciscóba. Belepusztulna, ha elmennék innen. Légy hát jó fiú, gyere értem hat órakor az üzletbe és kísérj haza. Nekem most úgyis vissza kell mennem és különben is itt jön már Dodo és Joycie.

A lányok örömmel üdvözölték bátyjukat. Arcuk kipirult a mozgástól és a hideg levegőtől. Ben szórakozottan figyelt csacsogásukra, soha még ilyen zavartnak, ilyen tanácstalannak nem érezte magát. Mit csináljon? Mit csináljon? Úgy érezte, hogy képtelen, egyszerűen képtelen lemenni ma este a zajos, közönséges, agyondíszített Florence-házba, képtelen sült csirkét és almás lepényt és puddingot enni. Nem bírja tovább viselni ezt a terhet. Nem akar kettesben maradni a „barlang"-ban Bootsyval, mialatt a többiek a nappaliban rádiót hallgatnak. Nem akarja, hogy Bootsy az eljegyzésről beszéljen és azt kérdezze: mikor mehet hozzájuk ebédre.

— Ben, te nem hallgatsz ide, — szólt rá szemrehányóan Joycie — másodszor kérdezem, hogy mit szólsz hozzá.

— Mihez?

— Ahhoz, hogy Archie már kétszer volt nálunk és csokoládét hozott Lissynek.

— Csak nem?

— De igen. És Lissy most olyan szelíd és kedves, ugy-e Dodo? És mama nagyszerű, senki sem bosszantja Lissyt, egyáltalán nem teszünk megjegyzést. Nem érdekes? Jaj Istenem, csak egészen magába tudná bolondítani, hogy feleségül kérje! És aztán kikosarazná!

Ben csakugyan nem figyelt Joyciera. Arra gondolt, hogy Archienak sikerült megszabadulnia Lissytől. De hogy fog ő megszabadulni Bootsytól?! Bootsytól nem lehet szabadulni. Nincs menekvés a családi ebédektől, a leánybúcsútól, a legénybúcsútól, az izgalmaktól, az ajándékoktól, a kelengyétől. Bootsy oda sem figyel, ha ő azt mondja, hogy szó sem lehet eljegyzésről. Mama és papa — már mint Bootsy szülei — helyeslik a házasságot, másnak nem lehet szava. És különben is Bootsy barátnői már mind tudnak a dologról.

Ben felnézett a sötét téli dombokra, érezte égő arcán a csípős falusi levegőt és gondolatban felhördült. Kate Pollack kékeres csuklójával, nagy okos szájával, sötét hajával, mintha egyszerre elhúzódott volna tőle. Nem, Kate-et nem neki teremtette az Isten. Az ő életének vége.

— Mama pulykát sütött a tiszteletedre, hogy megünnepelje Benjaminunk hazatértét, — mondta egyszerre Joycie.

Bootsy mamája pedig csirkét sütött. Ben kényszeredetten mosolygott és forrón kívánta, bár valami halálos betegség lepné meg, mielőtt elérkezik a vacsora ideje.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Mama meghagyta a leányainak, hogy ne említsék Lissy előtt Archiet. Lissynek éppen elég kínos az egész ügy, de ő, mama, megérti és tiszteli, sőt bámulja Archie álláspontját is.

— Tiszteled, sőt bámulod azért, hogy cserbenhagyta Lissyt és felbontotta az eljegyzést? — kiáltotta tágranyílt szemmel Joycie.

— Szeretném, ha nem használnál ilyen erős szavakat, Joycie. Ez olyan megalázóan hangzik szegény Lissyre nézve, — utasította rendre mama. — Archie helyzete nagyon nehéz. Apja már nem fiatal ember és Archie csak azt teszi, amit kötelességének érez. Elismerem, nagy kár, hogy így történt, de úgy találom, hogy mind a ketten kifogástalanul viselkednek.

— Na és most mi lesz? Ezentúl csak baráti alapon fognak találkozni?

— Azt nem. Többé nem fognak találkozni. Lissy tegnap megmagyarázta papának és nekem. Sohasem hittem volna, hogy Lissy ilyen szelíd és kedves tud lenni. Azt mondta, legokosabb, ha nem találkoznak. De békességben váltak el egymástól és azt hiszem, okosabb, ha többet nem beszélünk a dologról.

Mamával és Lissyvel tehát nem beszéltek a dologról, de Joycie és Dodo egymás közt annál többet beszéltek róla. Lissy most már valószínűleg nem fog férjhez menni. Itt a vadonban nem is remélheti, hogy megismerkedik valakivel, akihez hozzá lehet menni.

Folytatjuk

A szolnoki újvárosi Szentlélek-templom színes mozaik ablaka.
Szent Erzsébet.
Hegedűs Lenke terve.

Még nincs tavasz

Még nincs tavasz, a szélben
rekedt hang trombitál
s még alamuszi fényt ken
szét a zord nap. De már

a mélyben bizseregnek
az élet nedvei
s a vénbütykű, megdermedt
ágakban mennyei

kéj forr, mint mikor béna
szívén tűz és vihar
zúg át, mert megtörtént a
csoda s mankóival

az Isten egy szavától
ő szárnyas táncra kel.
Még nincs tavasz, de bátor,
nagy csőrrel énekel

egy madár. Nem is ének
ez, csak lágy pityegés,
hasgatva fáj a lélek
mégis e hűs, kevés

dallamtól. Olyan messze
a tavasz még, de már
feszegeti repesve
ez a bolond madár.

Titkos, tilos szót lenget,
mint teremtés előtt
a Lélek s ébredeznek
a ködbefult mezők

s megindul a rőt erdő
s a tüskék nyers hegyén
harmatos szirmot, lengő
rózsát becéz a fény.

És hirtelen lomb harsan
s kalászt hány szét a rét.
S mentaszagú tavaszban
fürdik a holt vidék.

ÖLBEY IRÉN

A szolnoki újvárosi Szentlélek-templom színes mozaik ablaka.
Szent Cecília
Hegedűs Lenke terve.

Új Idők 1941. 12. sz.

Kazári Képek

Mintegy százéves múltja van a kazári népművészetnek. A jobbágyfelszabadítás utáni időkben a kazári nők csodálatosan szép, ízléses, magyaros öltözetet alakítottak ki. A harmincas években, amikor „virágzásban" volt ez a viselet, még a külföldi vendégek is megcsodálták az aranyfőkötős, sejtes szoknyás, lakkcsizmás kazári menyecskéket. Abban az időben még a legszegényebb lánynak is volt tizenkét szoknyája, amit élete végéig sem tudott elhasználni. Sajnos, kihalófélben van ez a szép népviselet. Már csak az öregek hordják egészében, a fiatalok teljesen elhagyták ezt a viseletet.

Joggal bántja ez Hegedüs Mária tanítónőt, hiszen még a mai legszebb öltözet is eltörpül az igazi kazári népviselet mögött, s hogy teljesen ki ne haljon ez a viselet, nagy erőfeszítéseket tesz. Mintákat rajzol, „slingelni", „kupírozni", kazári mintákat tervezni tanítja az iskolás lányokat. Az idősebb asszonyokat pedig biztatja, hogy ne hagyják abba a kazári háziszőttes készítését. Hegedüs Mária több évtizeden át páratlan szorgalommal kutatta az igazi kazári szokásokat, s mint mondja — egy egész könyvet lehetne írni erről a csodálatosan szép, sokoldalú, magyaros népviseletről. S ha erre nincs is módunk, bizonyára örülni fog, hogy olvasóinkkal is megismertetjük néhány képpel a kazáriak népviseletét.

idős Gyuresik Istvánné rokkán fon

Nem lehet pamutot kapni, ezért Gyuresik néni lánya kénytelen tiszta fonalból szőni

gya igen nehéz probléma. Minden mázsa trágya mire szétteregetik a földeken, 6 forintba kerül, s ez bizony igen sok, a jelenleg érvényben levő árak nem bírják el. A nagymiskolci állami gazdaság ugyanis nem a piacon értékesíti terményeit, hanem átadja a miskolci tanács zöldségértékesítési vállalatának. Így az árakat a piac kissé egyoldalúlag szabályozza. Ha lemennek a piaci árak, lemennek az átvevő árak is, de az áremelkedéseket már nem követik ilyen automatikusan, holott — s az igazság kedvéért ezt meg kell jegyezni — az árakat egy bizottság állapítja meg, amelyben a gazdaság is képviselve van.

Rontották a gazdaság mérlegét az októberi események is. Az ottani vélemények szerint kb. 1 millió forinttal. Elmaradt közel 1000 hold szántás — azokban a napokban pótolták éppen, amikor ott jártunk — s már ahogy az ilyen zavaros időkben mindig is lenni szokott: loptak is. Így emelkedett ez a kár elég nagy összegre. Az igazgató és a főagronómus fogadkoznak, hogy jövőre nem lesz ilyen veszteségük, s a tervezetten belül maradnak.

— Nem segítene a bajon, ha több primőrt vinnének piacra?

Rusz János a fejét csóválja.

— Primőrt mi csak azért termelünk, hogy primőr is legyen a piacon. De az igazat megvallva, nekünk egyáltalán nem szabad ezzel foglalkozni. A melegágyba ablakonként 600 mázsa trágyára van szükség. Nekünk minden mázsa trágyáért nehéz forintokat kell fizetni, s amit meg tudunk venni, az is úgy kellene a földeknek, mint a víz az éhenhalónak. Kár nekünk a drága trágyát elvesztegetni a melegágyakban. Meg aztán nem is tudunk mi konkurrálni más vidékekkel. Hajdúszoboszlón meleg vizet használnak, ott könnyű. Délebbre meg megtermelik hidegágyban is akkorra, amikorra mi melegágyban. Ezért nem is nagyon törjük magunkat a primőrök után. Azt hisszük, helyesebb, ha Miskolcra máshonnan hoznak korai zöldségeket.

— S nem akadna víz a közelben?

— Van. Nem messze Mezőkövesden is. Csak az a baj, hogy a meleg víz forrás közelében nincsenek földjeink. Ennél azonban érdekesebb, hogy nemrégiben Tiszalucon találtunk egy betömött kutat, amelyből állítólag 75 fokos víz bugyogott föl. Tiszalucon valamikor olaj után fúrtak, s onnan maradt vissza ez a kút. Gondoltuk, hogy kipróbáljuk, hogy még most is meleg-e a víz, s hogy elég bőséges-e a forrás. Ha igen, akkor itt nagyonis érdemes lenne hajtatóházat építeni, annál is inkább, mert van ott vagy 400 hold földünk. Persze ez beruházási kérdés is, dehát azt hiszem, ez igazán olyan beruházás lenne, ami nagyon hamar visszatérülne az államnak.

Így azután a beszélgetés lassanként átterelődött a tervekre. Kiderült, hogy a nagy-miskolciak tovább akarnak terjeszkedni. Mégpedig azért, mert az idén nagy fába vágták a fejszéjüket: megkezdték a kerti magvak termesztését. A kerti magról nagyon sok szó esett az utóbbi időben. Szinte minden lap foglalkozott már ezzel a kérdéssel, s alaposan megvitatták jobbról is, balról is, milyen jövedelmező lenne az országnak a kerti mag termesztés kiszélesítése.

A nagy-miskolciak pillangósokat, lucerna-, lóhere- és fajtaborsó magot akarnak termelni exportra. 300 holdat állítottak be erre a célra, s úgy tervezik, hogy ebből deficitjük nagy részét fedezni tudják.

A főagronómus arról beszél, hogy az öntözéses kertészetet 3 éves váltóforgóba állítják be. Minden harmadik évben takarmányt termelnének ezen a területen is, és így friss talajba kerülne pillangós után a kertészeti növény. Ez egyúttal segítené az állatállomány növelését is, ami viszont ismét visszavezet a régi témánoz: több lenne a trágya.

Persze a beruházásokat is növelni szeretnék — van-e olyan gazdaság, amelyiknek nincsenek beruházási gondjai? — istálló kellene, munkásszállások, gépszín, műhely, s ismét egy olyan probléma, amely rendről rendre visszatér minden gazdaságban: lakás. Ebben az évben persze valami nagy beruházásra nem számítanak, hiszen jól ismertek előttük az országos gondok, de azért számolnak vele, s úgy hiszik, hogy két-három éven belül erre is sor kerülhet.

A lakáskérdésről a munkáskérdésre terelődik a szó. A munkásprobléma a bérrendelet késése miatt az egyes gazdaságokban elég sok nehézséget okozott. Nem volt kivétel Nagy-Miskolc sem, s hogy mégse voltak nagyobb bajok, az elsősorban annak köszönhető, hogy az évek folyamán olyan törzsgárda alakult ki, amely jóban, rosszban mindig kitartott a gazdaságban. Büszkén mondják a nagy-miskolciak, hogy a dolgozók 70 százaléka régi munkás és nekik legfeljebb 30 százalék új munkásról kell gondoskodniok. Eleinte azt hitték, hogy az idén könnyebb lesz a munkásszerződtetés, hiszen még a télen komoly ipari munkanélküliségről beszéltek. A munkáselbocsátások azonban a borsodi üzemekben a vártnál jóval kisebbek lettek, s noha ez öröm az ország szempontjából, gondot okozott a gazdaságnak. Ez a gond azonban nem túlságosan jelentős, a nagy-miskolciak megbirkóznak vele.

Amikor lent jártunk éppen a salátát gyomlálták. Mert, ha nem is szeretik a primőröket, azért mégis visznek korai salátát a piacra. A melegházakban, a földeken mindenütt teljes erővel folyt a munka.

A gazdaság biztosítja, hogy ne hiányozzék a zöldség és főzelék a miskolci piacokról!

Bese János

MÁR
470

Átdörzsölés, kupírozás alumínium kanállal. Ifj. Szabó Józsefné nagy hozzáértéssel végzi ezt a munkát

Hegedüs Mária tanítónő — a kazári népviselet hűséges „őre" — kazári minta tervezésére tanítja az iskoláslányokat

Bozsik Mária és szomszédai ünnepi öltözetben a tornácon

Slingelés és sufrikálás. Ifj. Szabó Péternél háziipari munkán dolgoznak

Elkészült a kazári ágyterítő. Földi Imréné, Tőzsér Ferencné, id. Szabó Péterné és Vanbajer Lászlóné szemügyre veszik az új háziszőttest

Készül a kazári főkötő. A 70 éves Kovács Józsefné még ma is nagy szeretettel és gondossággal készíti unokája első főkötőjét

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Új burgonyák „

TEICHMANN VILMOS

Kettősszálú regényt lehetne írni életéből — ezért nehéz a riporternek — mert olyan színes, gazdag az élete egyik nagy mezőgazdasági kutatónknak, Teichmann Vilmosnak, a „Burgonyák édesapjá"-nak. A regény egyik szála — amibe élete munkássága foglaltatik — a burgonya regénye lenne. A másik szál pedig a kutató élete, mely át és átszőné érdekes, színes történetekkel az ő burgonyakísérleteinek eredményeit is. Teichmann Vilmos portréjához hozzátartozik a burgonya „regénye" is. Ez az Újvilágból érkezett „regényhős" — John Hawkins rabszolgakereskedő Santa Fében rabszolgákért kapta cserébe a krumplit, virága Maria Antoinette hajdísze volt — 162 évre érkezett e vidékre, pontosabban a Nyírségbe (ahol Teichmann most dolgozik s meghódította a tájat. Sok szenvedés, nélkülözés után kenyeret adott az itteni népnek.

S Teichmann életéből kibontható lenne a megbecsült kutató regénye is.

Cseh származású. Az első világháború alatt, mint katona szolgált Magyarországon. Burgonyakutató, nemesítő volt, de a háború után hazájában nem talált munkát. Talán majd második hazája — mert annyira megszerette Magyarországot — befogadja? Mint próbaidős gyakornok kapott csak állást itt a Nyírségben, Tornyospálcán, az Eszenyi uradalomban.

Kilenc évig gyakornok volt csak. Nem véglegesítették. Kilenc évig levelezett hazai menyasszonyával, nem vehette feleségül, nem volt biztos kenyere. Kilenc évig! Addig, amíg 1930-ban — kilenc évi szívós munka után — a gazdaság piacra nem hozta világot meghódító új burgonyafajtáját, a Gülbabát. A Gülbaba az akkori rózsaburgonyáknál nagyobb termést hozott — ha a rózsa hatvan mázsát, akkor a Gülbaba százat — apró, csenevész, gumója nincs; ellenállóbb, szállítás közben nem romlik, nem fő széjjel, jobb ízű.

Hogy sikerült kitermelnie?

Negyven—ötvenezer palánta közül kellett a legjobbakat kiválasztani. Negyven—ötvenezer palántát egyenként ismernie, figyelnie! Gondosan, a gyengébbeket kiselejtezni! Marad 4—5 ezer. Aztán ezeket is megrostálni. Marad 4—500. A következő években, mint a kincsre vigyázni, figyelni a megmaradtakat: igazságosnak lenni, csak a rosszat kivágni! Marad 4—5. Ezeket nemesíteni!

Kilenc év munkája volt a Gülbaba. A földbirtokos vagyonokat szerzett vele. Ő is keresztelte el Gülbabának, viselje kedvenc versenylova nevét. A fiatal próbaidős gyakornok pedig levelet írhatott haza, Usti városkába a menyasszonyának, legyen a felesége, most már megesküdhetnek: állása van, minden bizonnyal megmarad, véglegesítették... Azóta sok idő telt el. Sok híres, új fajtát nevelt ki és régi fajtákat újra nemesített. Azóta a Tornyospálca-környéki falvak egyre gazdagodtak. A kutató tanításai szerint termeltek, az ő nemes vetőgumóit ültették. Csak egy példát szeretnék feljegyezni. Dögén jártam, a szomszéd községben. Gazdag község. Burgonyatermésátlaga kilencven mázsa, de gyakori itt

VESZÉLYES ÚT

Görgő Balázséknál már nem volt egyetlen cseréptányér sem. Amióta a veszekedések mindennapossá váltak, sorba eltörtek a lapostányérok, a levesnek való mélyek, s még az az öblös tál is, amelyben az asztalhoz vitte a levest Jurcsek Maris, ha vendégek voltak.

Görgő Balázs ivott. Nemcsak akkor, ha kimelegedett, vagy ha egy kis diskurálásra összeült a többiekkel. Kívánta az italt. Jobban, mint az asszonyt, az ételt, mint bármit. S ha berúgott, akkor dühös volt az egész világra, a gazdaságra, Marisra, meg arra is, aki a világra hozta, arra is, aki a keresztvíz alá tartotta.

Jurcsek Marissal két éve állt össze. Csak úgy pap nélkül, tanácsházi jegyzőkönyv nélkül. Marist szinte megörökölte Kovács Pajától, akinek a traktorát is átvette. Azóta együtt voltak. Maris már négy éve itt dolgozott a gazdaságban. A Nyírségből szerződtették egyszer ideiglenesnek, s itt is ragadt. A falujokból ketten voltak itt, Szabó Juli, azaz hogy most már Körte Kis Pistáné, meg ő.

Szép lány volt mind a kettő. Juli magasabb, hosszabb arcú, tartózkodóbb, Maris gömbölyűbb, amúgy fogásra valóbb, pirosabb arcú, kacérabb. Barna mind a kettő. Körte Kis Pista úgy ingadozott közöttük, mint a nádszál. Először Maris felé hajlott, s aztán amikor egy bál után túlságosan is engedékeny volt hozzá, akkor a Julihoz. Az keményebb volt, s Pista el is vette. Maris akkor bosszúból összeállt Kovács Pajával, mert a traktorosok között ő volt az egyedüli versenytársa Pistának.

Körte Pista nem volt italos ember. Két év alatt berendezkedtek, gyerekük is született, szóval boldogultak. Balázs ivott és nem jutottak semmire. Maris pedig nem maradhatott el Juli mögött hírben sem, gangosságban sem.

— Igyál. Bánom is én — hangzott sokszor —, de keress annyit, hogy haza is

adj, meg italra is jusson. Bezzeg a Julióknak új bútoruk van. Meg házuk. Neked meg csak tetved volna, ha nem vakarnálak ki belőle. Miért nem tudsz annyit keresni, mint Kis Pista? Te sem vagy alávalóbb, csak még a traktoron is részeg vagy.

— Julinak új kendője van — fogadta Maris dühösen Balázst ma is, mikor végre hazavetődött. — Itt puccoskodott. — Az új ruhát, holmit Maris azonnal észrevette mindenkin. — De nekem nincs. Mert Görgő Balázs a kocsmában hagyja a pénzt, Görgő Balázs...

Nem tudta befejezni. Balázs ránézett, bortól zavaros szemmel, aztán elrohant. Nem szólt egy szót se...

Bolyongott az udvaron. Részeg fejében keringtek a gondolatok. Iszik? Hát iszik. Miért ne inna? Üine az asszony szoknyája mellett? Hallgatná, hogy egész álló este Körte Kisről kuruttyol? Hogy így... hogy úgy?

Hirtelen megállt. Körte Kis Pista! Az, az...! Az az oka mindennek! Miatta verik el otthonról. Miatta iszik! Miatta szerencsétlen az egész világ.

Elvigyorodott.

Aztán elöntötte a megfellebezhetetlen részeg logika. Ha Pista az oka mindennek, meg kell semmisíteni. Odament a Pista Zetorához. Valamit babrált rajta. Ügyes kézzel, hiszen ismerte a motort, s a részeg biztonságával — ha valamit nagyon akar. A kormányszerkezetet igazgatta, hogy ne lehessen elfordítani, meg a kerekeket.

Hajnalban aztán valami nagyon szomorú dolog történt. Vinni kellett volna a munkásokat a földekre. Egy vontató azonban bedöglött. Körte Kis éppen akkor indult volna Zetorjával, a gépcsoportvezető visszaintette.

— Csatold fel a pótkocsit, vidd ki az embereket — szólt oda neki. Pista boszszankodott, hogy a fuvar elvesz az idejéből, de nem mutatta.

Fél kilométerre a gazdaságtól kanyar volt. A traktor gyorsan hajtott — talán a megengedettnél gyorsabban —, de Pista ment már ennél merészebben is. Ura volt mindig a kormánynak. Most is egy kissé balra igyekezett menni, hogy nagyobb ívet kapjon, s biztosabban vegye a kanyart. De a kormány nem engedelmeskedett. Fékezni igyekezett, de hiába, a teljes erővel dübörgő pótkocsi lenyomta a gépet az útról, be az árokba.

Mire magához tért, már oszlott a por, s az emberek nagy része állt. Java részük

HEGEDŰS MÁRIA
Észak-Magyarország
1996. IX. 24

Képköltemények kiállítása

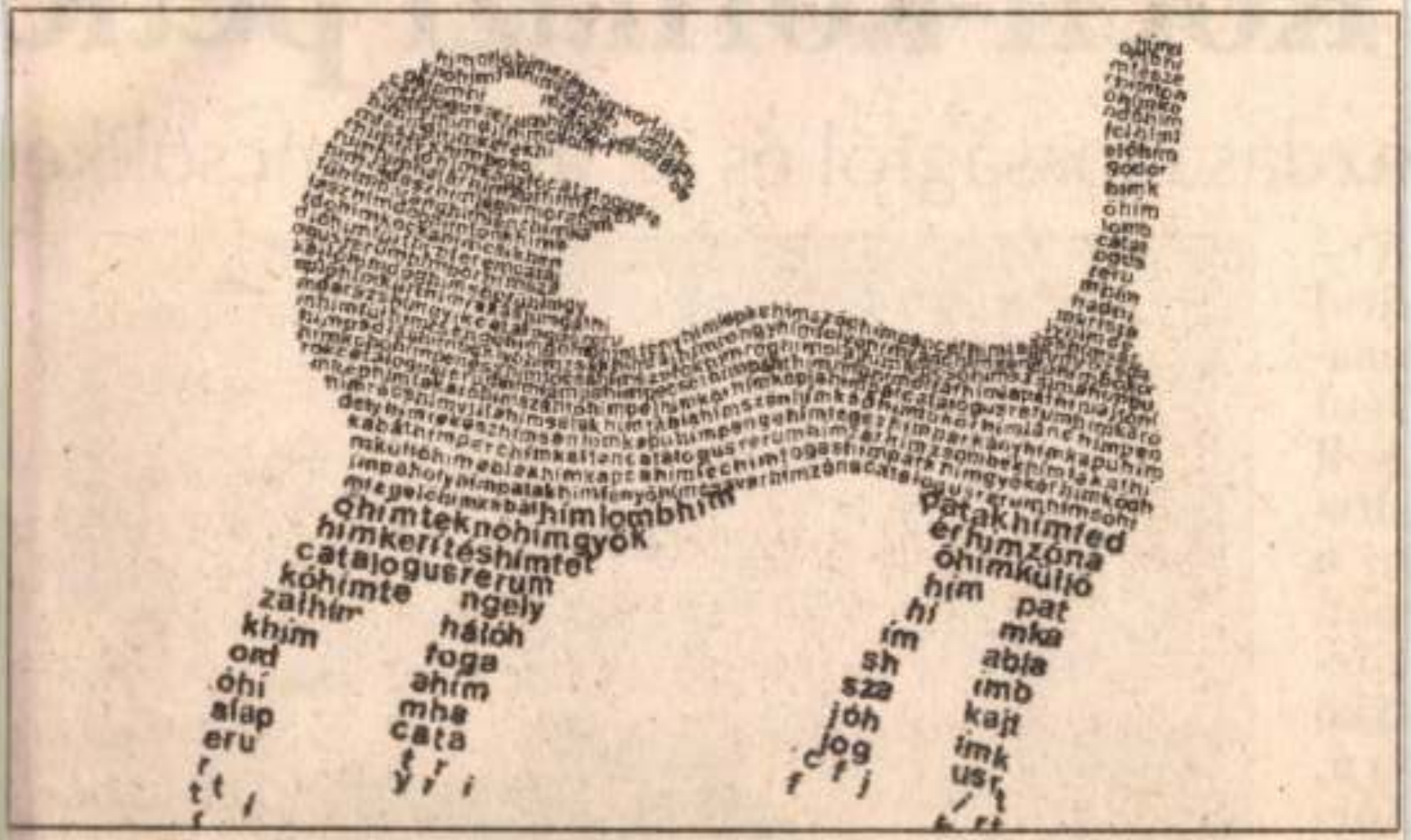

Hegedűs Mária képkölteményeinek kiállítása látható a Miskolci Képes Műhely Kisgalériájában (Miskolc, Hunyadi u. 12.) október 11-ig.

999. március 31.-

y
KA

Koch-kormázi petic

azdaságosságról és az ágyszámcsökke

Y) –
ltal
asá-
léni
kell
alta-
ni a
nát.
köz-
likó
ára,
Kór-
el a

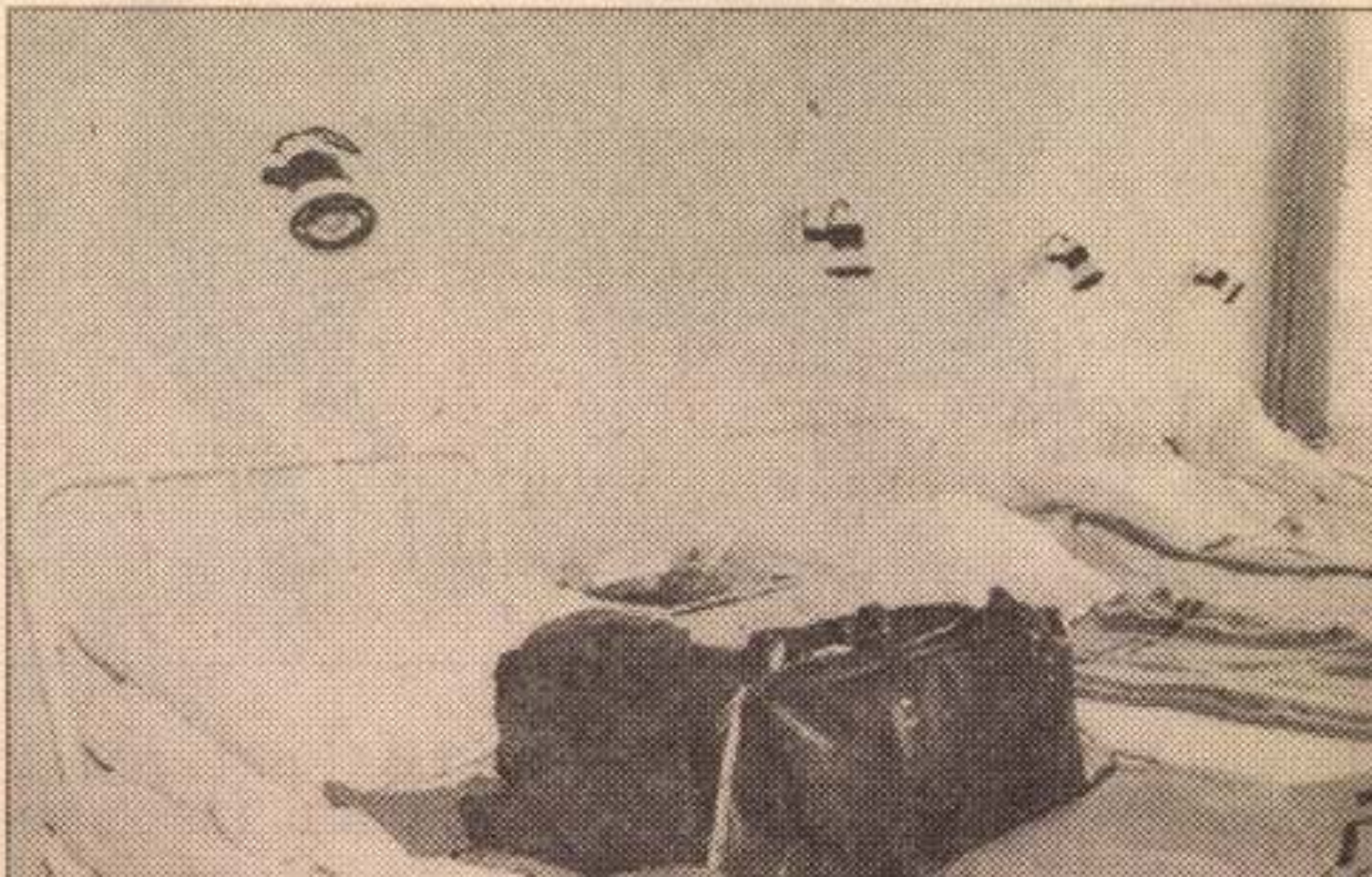

ltak

A KÖNYVTÁR NYITVA: Hétfő, Kedd, Csütörtök
Péntek: 10-20, Szombat: 13-18,
Vasárnap: 9-13.

FSZEK 84/158

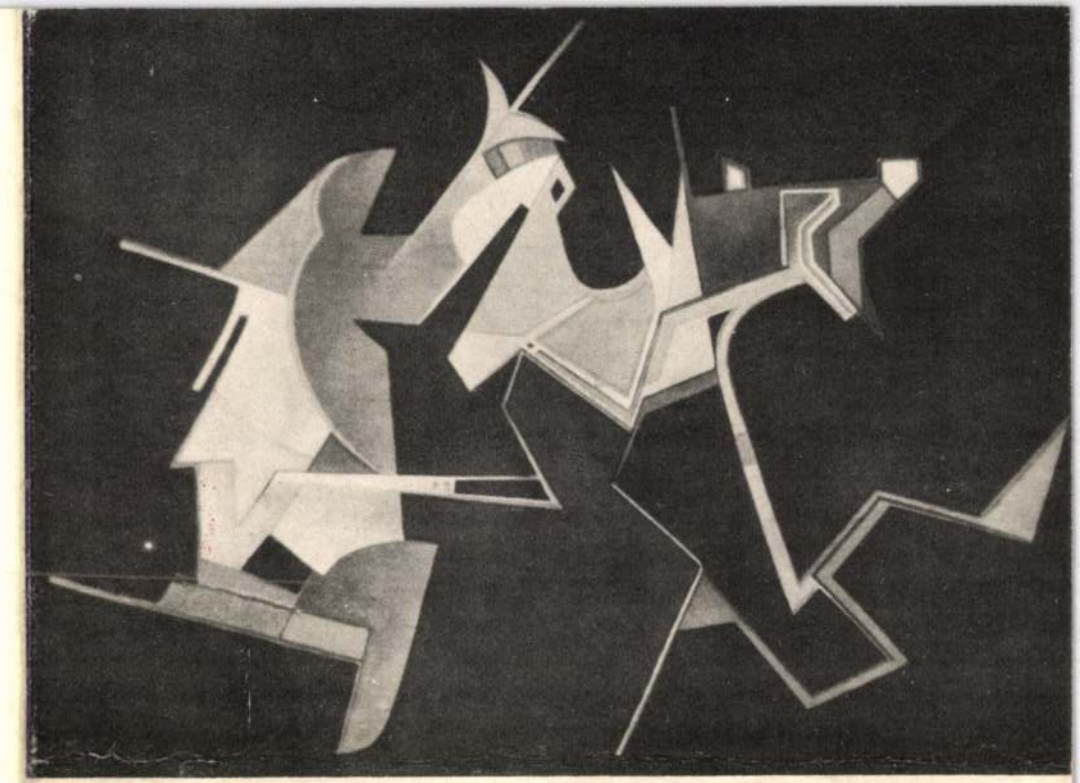

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
XIII. KERÜLETI FŐKÖNYVTÁRA

SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

HEGEDŰS MIKLÓS

KIÁLLÍTÁSÁRA

1984. MÁRCIUS 26 – ÁPRILIS 25.

BUDAPEST, XIII. DAGÁLY U. 9.

Hiszek abban, hogy magának az alkotásnak nem elsősorban a műtárgyak termelésében lelhető fel a lényege. Amikor az ember szobrot vagy képet csinál, akkor valamilyen - a személyesen túl mutató, mindent meghatározó - erő törvényszerűségeit mutatja fel sajátos transzformációban. Így aztán én a művészi tevékenység "termékeit" a belső irányultság, esetleg a személyiség legbensőbb fejlődési útjának jelzéseiként fogom fel. Sokszor fontosabb számomra ennek az útnak az iránya, mint maguk a művek, ennek tárgyiasult "útjelzései".

Hegedűs Miklós barátom és kollégám olyan ember, akinek útja számomra példaadó. Szeretnék ugyanolyan tisztasággal, következetességgel, őszinteséggel és mértéktartással haladni saját utamon, mint ő. Körülbelül négy éve kísérhetem nyomon /művészi-? vagy művészszé-?/ fejlődését, s szinte megdöbbentőnek érzem ennek ütemét. De ami talán a legfontosabb: olyan személyiséget ismertem meg benne, amilyet nem túl gyakran talál az ember: aki hisz az igazságban, a szeretetben, az életben - bármilyen groteszk és anakronisztikus is ez manapság.

Sok köszönni valóm van Hegedűs Miklósnak, hiszen voltak pillanatok, amikor én is csak az ő szilárd hitében kapaszkodhattam.

Mit is mondhatnék hát kiállítása alkalmából? Csak annyit, hogy minden jót kívánok neki: tavaszi rétet egerésző gólyákkal, furulyaszót, melyet mindenki megért, barátok szeretetével koszorúzott tábortűzet és a vonuló madarak biztonságos megérkezését.

Szemadám György

Hegedüs Miklós

Szemadám György: Antik torzók és válogatott vermiszázsok.
Pomáz, 1999, Kráter Műhely Egyesület, 83–5.

Hegedüs Miklós

NÉPSZAVA 1999 XI. 13.

Égi jelek földi úton

Hegedűs Miklós képei

„Nem nagyon lehet áldozat nélkül igaz képet létrehozni" – mondja a festő. Technikai eljárásokat taglal: *„néha úgy érzem, túl sok a motívum, akkor lefestem fehérrel az egészet, majd visszakapargatom óvatosan."* Így válik, válhat egy átmeneti kudarc a letisztultabb kompozíció előzményévé.

Szimbolikusnak is vehetjük ezt a mellékesen elmesélt mozzanatot. Életútján látszólagos kitérők tették teljessé *Hegedűs Miklós* művészi pályáját. Az ötvenes évek végén nagy szegénységben *Illés Árpád*, a kitűnő festő szorultságában egy angyalföldi általános iskolában vállalt rajztanári állást. *„O megszenvedte, de nekem végül is áldás lett, hogy ott tanított* – emlékezik Hegedűs Miklós –, *biztatott, bajlódott velem, különfeladatokat adott."* Az ő keserű tapasztalatai nyomán nem is próbálkozott a képzőművészeti főiskolával, helyette műszaki pályát választott. *„A Kandón vassal, fémmel dolgoztunk, erősen a földön tartott az iskola szellemisége, a fegyelem, a rend, a szabályozottság."*

A személyiség eredendő hajlamai azonban megtalálják a saját utat. Miközben a számítógépvilág beköszönése nyomán másfél évtizedig programozóként dolgozik, döntő fontosságú lesz *Szemadám György* festőművésszel való barátsága. Madarásztúrákra járnak, s a természet megfigyelése mellett a független SZEM művészcsoport tagjai lesznek. *„Szabadúszó lettem"* – idézi fel az egyszerre kötetlen és ugyanakkor próbára tevő életformát. Különös törvényszerűséggel váltják egymást életében a meghatározó személyiségek. Illés Árpáddal annak haláláig tartja a kapcsolatot, elviszi megmutatni munkáit. Szemadám révén bekapcsolódik a GYIK-műhely tevékenységébe, tizenegy évig tanítja ott a gyerekeket.

Jó pedagógusként folyamatosan fejleszti saját képességeit is. *„Zavart, hogy egy csomó dolgot nem értek a világból"* – fedi fel az antropozófiai ismeretekkel való találkozásának előzményeit. *Rudolf Steiner* írásai annyira hatnak rá, hogy végül a Waldorf-

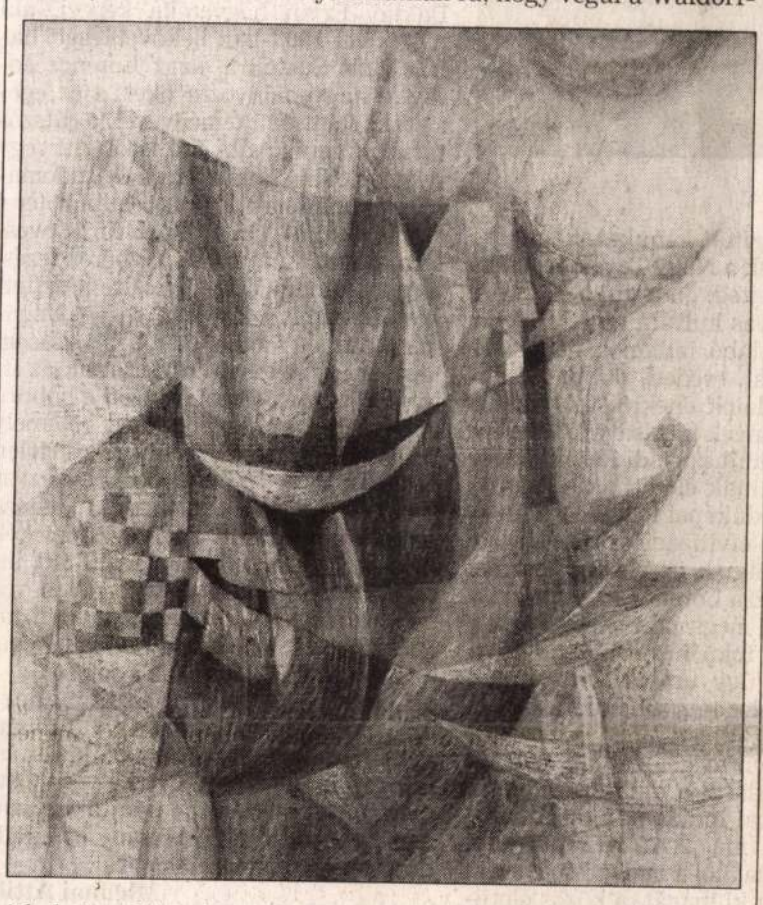

iskola leendő tanárait *Goethe* színtanára és művészi technikákra tanító állást vállal. *„Nem információhalmozás a cél* – érzékelteti a Waldorf-szellemiséget –, *továbbá a nevelő a versenyeztetés, a büntetés és a szeretet eszközei közül az első kettőről lényegében lemond."* Saját munkáiban is meghatározó az antropozófia tanítása. Festményei mind személyes indíttatásúak, általában nonfiguratívak, de tettenérhetőek azok a mozzanatok, amelyek súrolják a figuralitás határait.

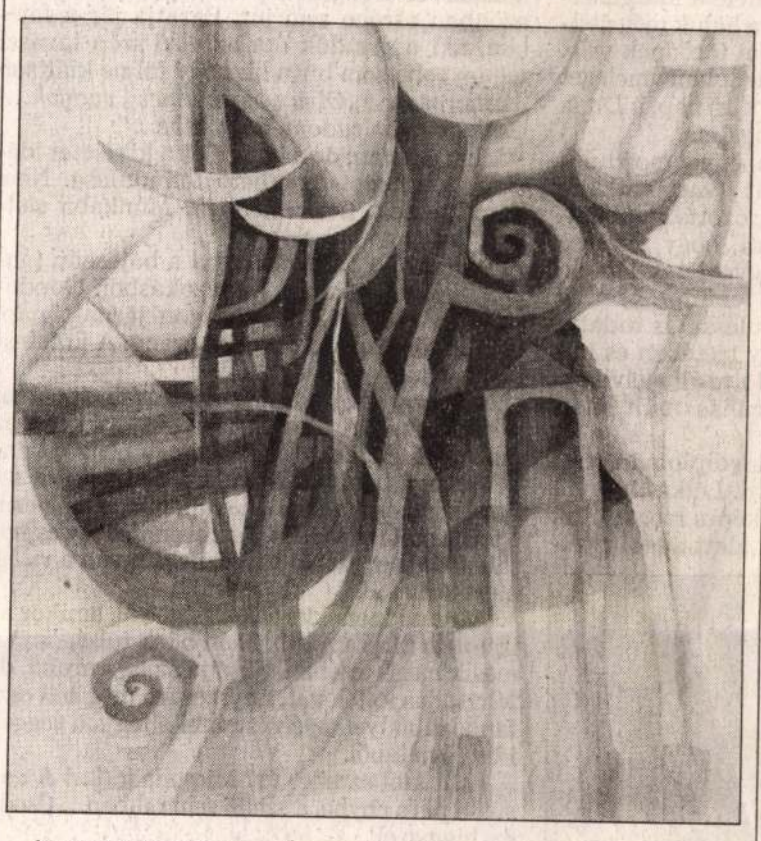

Az iniciatív energia, a képet elindító kedv nyomán fejlődő látvány menet közben alakul, és a vázlatok ellenére gyakran *„nem tudom, mi lesz belőle"*. Emlékek, érzések, gondolatok jönnek, sajátos belső párbeszéd folyik munka közben, és a tényleges festés szüneteiben is. Gyakran elégedetlen, noha számot vetett azzal, hogy *„a rész szerintivel kell megelégedni"*. Még ha például *Paul Klee* a mindent magába foglaló, teljes világot érzékeltető művekre törekedett, nem is eredménytelenül.

Motívumtárában ismétlődnek kialakult jelek, mint például a holdsarlóban nyugvó nap, a grálmondák szimbóluma vagy a liliom, az etruszk feltámadás jele, az életfa, a kereszt, a csillag. Óvatosan bánik az ősi, kozmikus sugallatokat megjelenítő ábrákkal, amelyek korábbi korok tudásait és a jövőből előhozható látomások képeit egyaránt hordozzák. Kísérletezik növényekből nyerhető színekkel is. A fagyal terméséből kékesszürke tinta készíthető, és egymással rokonabb, harmonikusabb árnyalatok jönnek elő a különböző levelekből, kérgekből, gyökerekből, mint a vegyi úton előállított festékekből. Filozofikus üzenete van, hogy a természet színei egy kicsit élők maradnak holtukban is.

Szerényi Gábor

NÉPSZAVA

)una szigetén

Tevező Bölény

szített kenukat, kenuzást
ek a Nagy Tavak vidékén
ejtsd: „odzsibua"), míg a
vas kultúra szerelmesei a
lábú indiánok népe. Ősi
kal, eredeti, dobbal, csör-
dalok éneklésével, indián
enyek tartásával idézte fel
múlt századi Észak-Ame-
ainak életét, akik szerin-
ldaképei lehetnek a mos-
civilizációs betegségei-
őknek is. Az indián volt
zza Lorencz József –, aki a
ól megismert népek közül a
fokú harmóniában élt a
úgy uralva környezetét,
slegesen soha sem rombol-
mindig csak annyit vett el,
en megélhetéshez szüksé-
dásul a múlt századra az
kai indiánok a díszítőmű-
magas fokára jutottak,
sa alól a mai európai szem
a ki magát, a közös életü-

ket vezérlő nagyszerű erkölcsiségükről nem is beszélve. Mindezek tetejébe csodálni való hősök is voltak, hiszen annyi más néppel ellentétben a hódításnak szinte teljes kipusztulásukig ellenálltak, pedig az első betolakodók, már tűzfegyverek birtokában, gyakorlatilag még kőkorszaki viszonyok között találták őket.

A kisoroszi önkormányzat, a Néprajzi Múzeum, a játékot – immár nemcsak Kisorosziban – játszók és más önzetlen támogatók segítségével megalkotott kiállítás magán viseli létrehozójának, Lorenz Józsefnek a tárgyban elsajátított nagyfokú szakértelmét, aki nemcsak húséves kiállítástervező, -szervező pedagógusi gyakorlattal a háta mögött, de komoly néprajzi ismeretek birtokában is vállalkozott a feladatra. Annak idején a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Intézetének kiadásában megjelent, a törzsi művészetekről szóló kétkötetes mű készítésekor ugyanis üzemgazdászi diplomája ellenére őt kérték fel az észak-amerikai indiánokról szóló rész megírására.

A kiállított darabok, díszes ruhák, eszközök, felszerelési tárgyak alapját Baktay Ervin hagyatéka képezi, aki még jóval 1963-ban bekövetkezett halála előtt Sastollra, azaz Lorencz Józsefre hagyományozta őket, s ez egészül ki saját gyűjteményével, a játszótársak munkáival. Láthatók itt egy üvegtárlóban Baktay írói és tudományos munkáinak legfontosabb kötetei éppúgy, mint az egykori híres westernkocsma megmaradt berendezési tárgyai, a nagy összejövetelre készített korhű meghívó. Egykori újságkivágások díszítik a falakat odébb, a társasági lapok nagy kedvvel tudósítottak az itt történt eseményekről egészen a háború utáni változásokig, amikor is – némely hatósági zaklatást leszámítva – hirtelen nagy csend vette körül őket. De ezt is túlélték, bizonyíték rá az azóta idehaza készült és kiállított kézművesremekek nagy száma, a sarokban felállított indiánsátor, melyben nem is olyan rég még valódi tűz lobogott, az eredeti fakéreg helyett vászonnal borított kenu, a tábori életről készült sok-sok fotó.

Lorencz József végül bevallja, hogy a már-már nyaralófaluvá váló dunakanyari település, Kisoroszi kiállítási látogatóinak valamely helyes életmódmintát is szeretne nyújtani a szemet gyönyörködtető látvány és az áldott néprajzi ismereteken túl.

Michnai Attila

ndes ősz: gásssz!!!

nyárra emlékeztető
k kifelé a Margitszi-
ek, a hajuk még ned-
nem törődnek vele.
es, déli langymeleget
ról tűző nap, a Duna
nyugalma.
ban, egyenmozdula-
ságát (vagy inkább
atározottsággal ma-
el rá, hogy kihúzza
Egyenletes léptek,
ső tekintet. Mintha
ndulással is tudatni
ogy testében és lel-
fölötte áll a civilek-
enruhás múlt után

túl a diplomán, telis
ssal. Lelkes, vágyik
n képes megtalálni.
na alatt angol nyel-

vű szaklap (hadd lássák...!). Máskor séta közben is böngészi, tanulmányozza, most azonban eszébe sem jut. Barátja jár a fejében, aki esztendők óta az első szép tavaszi napon soha sem bírja ki, hogy föl ne kiáltson mámorosan: *„Olyan szerelmes vagyok...! Csak azt nem tudom, hogy kibe..."*

Most ősz van, de a hangulat a kikeletet idézi. A természet menthető fölindulása. Nem beszélgetnek. Csak mennek. Munkába sietnek.

Az idősebb néha elsimítja a bajuszát, igazít egyet a sapkáján, megszokásból. Gondolatai már a parancsnokságon járnak, napi teendőkön, utasításokon töpreng. A kötelesség uralja.

Az ifjabb átengedi magát érzékeinek. Arcát a korai napban fürdeti, Duna-szagot érez, az jár a fejében, hogy ma valahogy nem kellene bemenni a bankba. Nem kellene bemenni sehová sem, csak menni, menni, menni – élvezni a természet ajándékát. Észrevenni, hogy csinosak a lányok, szép a város, helyén van a világ, mert jó az idő.

Már majdnem kiérnek a szigetről, amikor az ifjú nem bírja tovább. Nem bízik túlságosan a másik megértésében, riasztja az egyenruha, de félretolja előítéleteit. Egyszerűen meg kell osztania valakivel az érzést, ami elfogja a reggeli idill jóvoltából.

– Mit szól ezredes úr? Micsoda idő...! A nap süt, a pára enyhe, a szellő sem rebben... Csoda ez, higgye el!

A másik mintha nem is hallaná a vallomást. Testtartásán nem változtat, mereven néz előre, a léptek egyenletesek.

Hirtelen fordul a másik felé.

– Igaza van fiam. Tényleg remek az idő. Csendes, nyugodt, semmi szél. Ilyenkor lehetne egy jó kis gáztámadást vezényelni!

Hirtelen búcsút int, szedi a lábát, el is éri a megállóban veszteglő villamost.

Az ifjúnak földbe gyökeredzik a lába, jó néhány másodpercbe telik, amíg fölfogja amit hallott, s még jó néhányba, amíg nekiindul.

Gyalogol a Margit-hídon, fölnéz az égre, lenéz a vízre, keresi az elveszett varázst, mindhiába.

Nyugtalanságot érez.

– Azért ez már mégiscsak az ősz... – mormolja. Összébb h[illegible]za magán a kabátját, lépteit meggyorsítja. Tíz perce van rá, hogy beérjen a bankba.

Malonyai Péter

Hegedűs Miklós, festő

- a Kandó Kálmán Villamosipari Főiskola kultúrális küldötteként kiállított a wrocławi egyetemi napokon.

-: Siker
Magyar Ifjúság, 1970. VII. 3. 3. l.

Hegedűs Miklós, amatőr képzőművész

Amatőr képző- és iparművészek kiállítása a Bpesti Történeti Múzeumban.

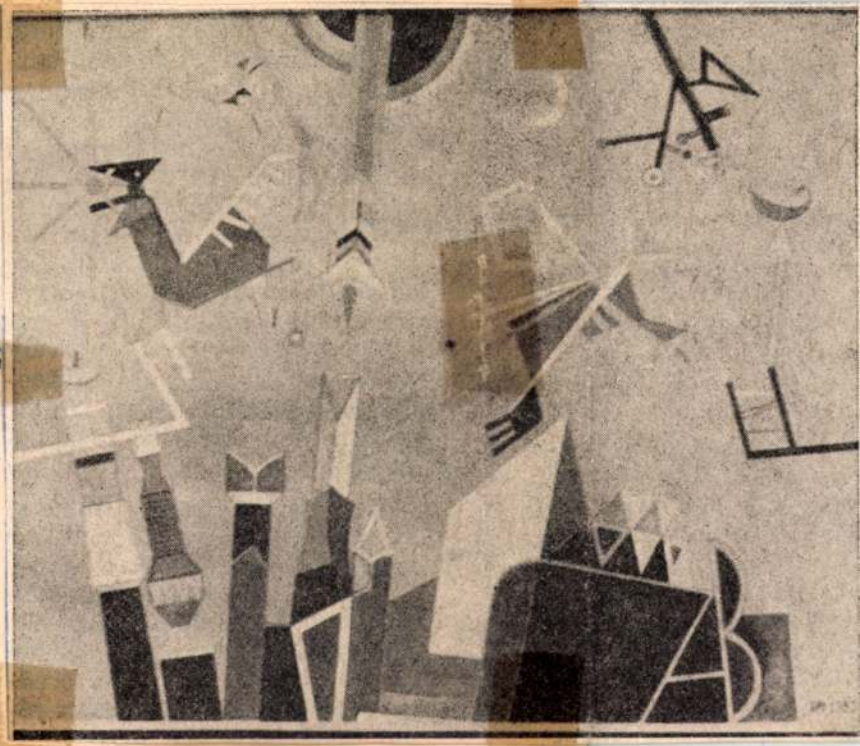

Hegedűs Miklós: Világ – kép

Vizuális művészeti hónap, Népművelés, 1984. márc. 8-9-old.

jön

a. Először egy italbo
ezkedett el, majd önt
olgozott. Fizikuma ne
három műszakos éle
kórházba, majd szan
a került. Visegrád
rkedett a gyermeko
gatójával, aki fölfigy
órium kulturális éle
rrel tevékenykedő f
re, s szerződtette ért
atékos gyerekek ok
Később Fodor hazat
jére, a művelődési ha
ott munkát. Itt ism
neg leendő feleségév
oművelési gyakorla
dagógusjelölt volt a
rsdöntő élménye v
a fél esztendő, amely

Hegedüs Morgen

a Sinaide Ohi olaszországi alapítvány akvarell pályázatán különdíjban részesült

Népszabadság, 1986. XI. 28.

Hegedüs Morgan

Hegedüs Morgan festőművész tárlatát nyitották meg pénteken a balassagyarmati Horváth Endre Galériában. Nyolc olajképét és öt akvarelljét láthatja a közönség. Az alkotások március 26-ig tekinthetők meg.

Magyar Nemzet 1987. III. 7

Megedüs Morgan festőművész

[MORGAN]

→ Dienes Gábor

MŰVÉSZET 1985/11-12/43

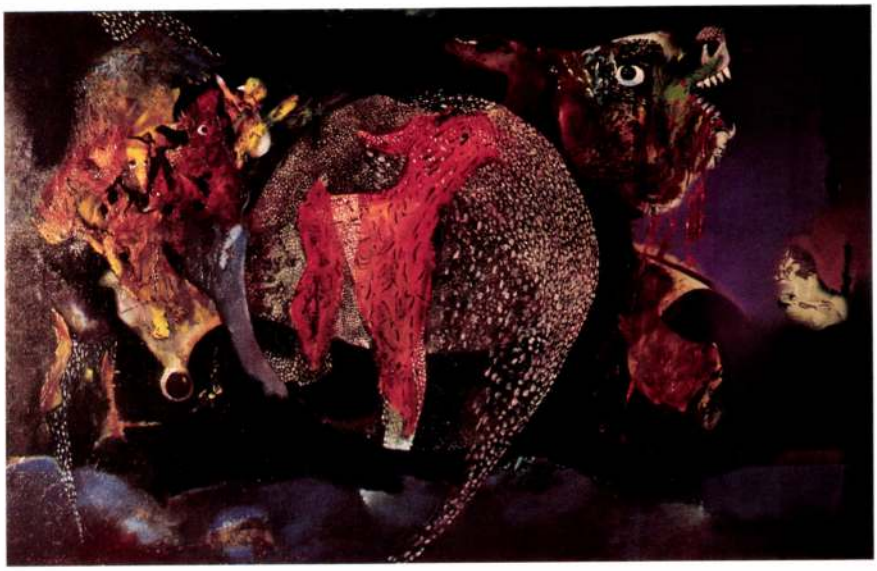

Hegedűs Morgan: Születések/Births, 1989, vegyes technika, 153×97 cm

Hegedűs Morgan: Gombák I. Mushrooms I., 1988, pasztell, papír, 70×100 cm

díjakat is nyert. Műveinek rapszodikus fogadtatását jól illusztrálja *Szuromi Pál* 1985-ben és 1988-ban közreadott, két kritikarészlete: az évtized közepén Hegedűs Morgant a szelíden meditálgató, esztétizáló és érzelmeskedő, a kortársi valóságra nem figyelő művészek csapatába sorolta, míg három évvel később a posztavantgárd festők friss, nyitott hangulatot hozó képviselőjeként üdvözölte a fiatal művészt. Festői működéséről néhány hivatkozáson, kritikarészleten túl nyom alig maradt: önálló elemzés, feldolgozás, tanulmány a festő életében nem látott napvilágot.

A rövid alkotóút állomásait kísérő alkotások sora a nyolcvanas évek derekán bekövetkezett radikális váltást, szemléletbeli változást, eruptív kitörési szándékok felébredését tanúsítja. A korai, mind témájában, mind felfogásában Van Gogh-ot idéző *Szobabelső székkel* című munka és a hetvenes-nyolcvanas évtizedfordulón született portrék — *Éva-portré, Önarckép* — még a tradicionális festői építkezés példáinak értékelhetők, de az 1986-os keltezésű *Kék állvány* című kompozíció megközelítése, elemzése révén nóvumokat regisztrálhatunk: a kép elemei feloldódnak, a megidézett valóságrészletek már nemcsak a látványt kísérő, józan szerkesztőelv rendezi kompakt együttessé; e műben a festői látomás, a víziószerű láttatás megkezdte konvencióromboló, új minőséget erjesztő munkáját. Az 1985—86 után alkotott, a hagyományos táblaképméretnél nagyobb olajképeken és a bársonyos hatásokban játszó pasztelleken öntörvényű, rejtett kompozíciós elv szerkeszti a festői tereket és síkokat, a színvilág elmélyül és kibomlik, a beazonosítható és az elvont motívumokat szürreális láttatás alakítja át, torzítja. A Hegedűs Morgan-motívumok — egy-egy fa, gomba, virág, madár, hal, rágcsáló, a kozmoszra utaló íves, elliptikus forma, pontozott gyűrű vagy körszelet — hallatlanul erőteljes

emóciókkal telítettek. Önmagukon túlmutató, szimbolikus tartalmak által izzók a környezetükből kiemelt, mintegy színpadszerű térben szerepeltetett képszereplők — így a *Kifutón*, a *Csapda* vagy a *Gombák I* és *Gombák II* című alkotásokon —, s bonyolult rendszerekké alakulók, szövevényes kapcsolatokat, áttételeket hordozók, mint a *Születések*, a *Környezet* vagy a *Szarvasének* című kompozíciókon. A lecsupaszított, kihalt közegekben megjelenő madárszerű lények — szánalomra méltók és fenyegetők —, az egyéniségekké alakított növények, a riasztó, elvonatkoztatott fantázia-tájak, a váratlanul felbukkanó rágcsálók, a szédítő határtalanság érzetét sugalló kozmikus kavargás-látomások a félelem, a magány, az undor érzelemhullámaival átitatottak, amelynek világától a festő eltávolodna, elszakadna, de amelytől természetesen nem szabadulhat. Ez az azonosságtudat/felülemelkedés-ambivalencia keríti hatalmába a Hegedűs Morgan-művek befogadóit is: szépségei magához vonzanak, áradó félelmei riasztanak, taszítanak. A festő-kortárs Földi Péter 1992-ben így emlékezett-vélekedett Hegedűs Morganról és piktúrájáról: „A megtalált hang, a megtalált eszközök tobzódása: *Szarvasének, Rózsakert, Torzó akváriumban*. A rusztikus alap lazúros derengése, a pöttyök vibrálása, a felcsillanó tiszta kékek távlata, a kompozíció feszes szigora, az alapból (a »falból«) előhívott figurák látomásossága. A kép már lefordíthatatlan rejtelmek, előérzetek tudója. Keze tévedhetetlen. *Torzó*jának szorongató fájdalmas féltésen alapuló figyelmeztetése, *Rózsakert*jének harsogó véres drámája, a *Szarvasének* felszabadítóan hívogató kozmikus távlata az érett festő teljessége. A fokozás már csak túlcizellálná a lényeget, hiszen *Esőisten siratja...* (a mítosz emelkedettsége mindennapi valóságot takar). A kép mitológiája nem válik esztétizálóan képzőművészetivé, a való élet lüktet mögötte, frivolan, dölyfösen, méltósággal, daccal, szerelemmel, szeretettel — ahogyan élt —, keményen, elengedetten, szabadon."

Gruber Béla, Zilahy György, Kaposi Tamás — a magyar művészet derékba tört életművekkel megjelölhető, fiatalon elhunyt, roppant tehetséggel megáldott alkotóinak a megfoghatatlan terekben és időkben szerveződő égi csapata Hegedűs Morgan festészete, munkássága révén újabb taggal gyarapodott. Halála után az egykori élet- és küzdőtér, Salgótarján már befogadta — most a közelmúlt magyar művészettörténetének is számba kell vennie, értékei közé kell illesztenie életművét.

REALITY BECOMES VISION

The Pictures of ***Morgan Hegedűs*** *(1953—1990)*

by Tibor Wehner

In December 1995, on the fifth anniversary of the premature death of painter Morgan Hegedűs, the Nógrád County Culture Center and the János Bolyai Gymnasium staged a commemorative exhibition and conference in the north-eastern Hungarian city of Salgótarján. The paintings lined up in the school auditorium and the lectures dwelling on the oeuvre unraveled the typical fate of an artist in Hungary. His work, not widely known bur very unique with a set of values of its own, culminated in the 1980s.

Born in Budapest in 1953 the life of Morgan Hegedűs was always in some way connected to Salgótarján. In this city she began to study painting and fought for recognition of his work; here he was struck by illness at age thirty and overcome by death in 1990. The occasional exhibitions indicated what is clearly evident in retrospect — and what a 1992 study by Péter Földi, Gusztáv Brunda and Ágota Halász Szilasi in the journal *Palócföld* underscores — namely that Hegedűs produced a series of very important paintings, establishing the foundations of an oeuvre of great consequence that penetrated the intangible borderline of mere local significance. His is an interesting fate, typical of an artist living in provincial Hungary. Early on she had to fight for recognition on the immediate scene of her creativity, in Salgótarján. Like countless colleagues growing up in this seat of Nógrád county she began to prepare for his career with the legendary artist and teacher Ödön Iványi, and never enrolled in an art academy. He considered Tivadar Csontváry Kosztka and Van Gogh her masters, then was inspired by the painting of Ignác Kokas and

(Continued on page 79.)

HEGEDŰS MORGAN

A VALÓSÁG LÁTOMÁSSÁ VÁLÁSA

Hegedűs Morgan (1953—1990) képei • *Wehner Tibor*

1995 decemberében, halálának ötödik évfordulóján egy fiatalon elhunyt, szélesebb körben alig-alig ismert festőművészre: *Hegedűs Morgan*ra emlékeztek és emlékeztettek Salgótarjánban a *Nógrád Megyei Művelődési Központ* és a *Bolyai János Gimnázium* által rendezett emlékkiállítás és konferencia szervezői és résztvevői. A gimnázium auláját felsorakoztatott alkotások és a művész munkásságát elemző előadások révén egy Magyarországon oly tipikus művész-sors, egy különös, értékeket termő, a nyolcvanas évtizedben kiteljesedő munkásság körvonalai rajzolódtak ki.

Hegedűs Morgan:
Van Gogh virágai
The Flowers of Van Gogh,
1990, pasztell, papír,
70×100 cm

Az 1953-ban Budapesten született Hegedűs Morgan élete gyermekkorától Salgótarjánhoz kapcsolódott: itt kezdte meg felkészülését, itt vívta harcát művei, művészete elismertetéséért, s itt tört rá harminchét éves korában a betegség, gyűrte le 1990-ben a halál. A szórványos kiállítási jelentkezésekből tudható volt, és visszapillantva teljes bizonyossággal megállapítható — s mint *Földi Péter, Brunda Gusztáv* és *Halászné Szilasi Ágota* 1992-es, a *Palócföld* című folyóiratban közzétett tanulmányai is megerősítik —, Hegedűs Morgan műhelyében fontos művek láncolata, együttese született; nagy horderejű, a helyi jelentőség kitapinthatatlan határvonalain áttörő oeuvre alapjai formálódtak, teremtődtek meg. Érdekes, egyszersmind a magyarországi régiók művészeti életére, a vidéki művész-lét rendkívül jellemző jelenség: a fiatal művész csak nehezen kapott teret, lehetőséget szűkebb környezetében, munkálkodásának színterén, Salgótarjánban. Mint számos, a nógrádi megyeszékhelyen felnőtt pályatársa, ő is a már-már legendák övezte pedagógus-művész *Iványi Ödön* szakkörében kezdte meg felkészülését, művészeti tanulmányait. Főiskolára nem járt, mestereit *Csontváry*ban és *Van Gogh*-ban lelte meg, majd *Kokas Ignác* festészete, kolorizmusa érintette meg, később Földes Péter, *Lóránt János, Dienes Gábor* műveinek ösztönző hatása is fel-felbukkant, kimutatható volt. Elszántan járta az amatőr művészek útját: 1970-től egy-egy művelődési házban rendezett önálló kiállítással bizonygatta, bizonyította tehetségét, majd egyre több országos jellegű, rangos művészeti rendezvény szereplője lett: 1983-ban elnyervén a Fiatal Képzőművészek Stúdiótagságát, bemutatkozhatott a Stúdió éves tárlatain, s jelentkezett a szegedi, a vásárhelyi festészeti seregszemlén, az egri akvarellbiennálén, s kétévente akvarellt küldött Rómába, e festőtechnika nemzetközi biennáléjára, ahol

hogy művészete két irányba gravitál. A festmények, még ha egyértelműen figuratívok is, minden esetben az absztrakció irányába mutatnak; a rajzok viszont, még akkor is, ha esetenként rendkívül stilizáltak, többnyire mintha éppen az absztrakciót próbálnák elkerülni vagy kivédeni. Vagyis ami az egyik esetben a vágy tárgyaként jelenik meg, az a másik esetben fenyegető és elkerülendő.

Egy jelentős művész esetében az ellentmondások önmagukban is szellemi izgalmat kínálnak. Ha Gross-Bettelheim Jolán művészetét más festőkével kellene rokonítanom, akkor zavarba jövök. Mert a *festmények* a fiatal *Kandinszkij, Gabriele Münter* vagy *Lyonel Feininger* műveire emlékeztetnek; a *rajzok* viszont inkább *George Gross, Otto Dix* vagy *Hanna Höch* alkotásaival állnak rokonságban. (Ami részben azzal is magyarázható, hogy 1920—22 között Berlinben tanult, ahol az ottani dadaisták bizonyára hatással voltak rá.) De amíg Feininger, Dix vagy Höch festményei *és* grafikái ugyanannak a stílusnak a jegyében készültek, vagyis *egységes* életművet hagytak maguk után, addig Gross-Bettelheim Jolán művei esetében kétféle stílus szegül egymásnak. Ez pedig arra enged következtetni, hogy ebben a nagy és jelentős művésznőben egyidejűleg két lélek lakozott. Sőt, ha az Amerikában készült, agitatív célzatú sokszorosított grafikákat is magunk elé tesszük, akár három lélekről is beszélhetünk. Ami egyfelől rendkívüli lehetőségeket rejt magában, másfelől viszont megterhelő lehet, sőt esetenként akár bénító is.

Ez a különös ellentmondás az oka annak, hogy például a festményeken szinte alig látni emberi alakokat, s ha feltűnnek, akkor is inkább csak háttal, vagy pedig apró távoli pontként. Rajzain viszont szinte kizárólag embereket ábrázol. Vagy azt is mondhatnám: embereket tűz a ceruzája hegyére. Mert kíméletlenek ezek a rajzok. Leleplezőek, gúnyosak, túlzóak. Megannyi karikatúra. Nincs, ami egy-egy arcban elkerülné a figyelmét. Pontosabban: nincsen olyan negativitás, amit ne venne észre, s azután ne nagyítana fel. S mintha a művésznő kizárólag ezt keresné — a rosszat —, s az emberekben egyedül erre lenne kíváncsi. A leginkább talán úgy tudnám jellemezni e rajzokat, hogy nincs bennük szeretet. Hihetetlen gonddal és figyelemmel készítette őket a művész — a maguk nemében tökéletesek ezek a rajzok —, de hidegen, az ábrázolt alakokkal való belső azonosulás legcsekélyebb mértéke nélkül.

Ez a hidegség nem lenne annyira feltűnő, ha

Gross-Bettelheim Jolán: Világítótorony,
olaj, vászon, 100×75 cm

ugyanakkor a pasztellfestmények nem lennének annyira melegek és nem sugallnának egyfajta otthonosságot. S ezt még azokról a festményeiről is elmondhatjuk, amelyek pedig úgynevezett „csúnya" látványokat ábrázolnak: gyárakat, hátsó udvarokat, kéményeket. De aki ezeket megfestette, az nem látta őket csúnyáknak. Ellenkezőleg: szépek, a szemnek kellemesek, sőt hívogatóak is. Gross-Bettelheim Jolán olyasmire bukkant rá bennük, amit egyébként nem szoktunk észrevenni: a *rendre,* a *szerkezetek tökéletességére,* a funkciótól (gyár, kémény stb.) elválasztott *tiszta elvontságra.* Vagyis a csúnyában a szépet kereste, a tökéletlenben a tökéletest, a kézzelfoghatóban az elvontat. Pontosan fordítottját tette annak, amit a rajzaiban: ott a szépben is a csúnyára volt kíváncsi, a tökéletesben is az elhibázottságot próbálta tetten érni, az elvontról, vagyis a szellemiről pedig minden esetben bebizonyította, hogy éppen a szellemnek van híján.

Mi lehet ennek az oka? Az önarcképei kínálnak számomra választ. Törékeny, filigrán nőt láthatunk, rövidre vágott frizurával, ecsettel a kezében. A legfeltűnőbb a szemüveg: vastag keretével olyan, mint egy abroncs, amely összeszorítja a koponyát.

(folytatás a 78. oldalon)

HEGEDÜS MORGAN

Új Művészet

1996/okt.

42.o.

HEGEDÜS Morgan

Salgótarján város díját kapta
az 1990 évi Mikszáth Téli Tárlaton

könyve is megjelent *Időjárás, éghajlat és mezőgazdaság* címen (1980).

Fontos ága az ~nak a kimondottan népszerűsítő meteorológia. Ilyen jellegű Volodin *A természet fenséges és ijesztő jelenségei* c. könyve Török Zoltán fordításában (Nv. 1948). Ide tartozik Xántus János *A természet kalendáriuma* c. kötete (1957; 2. kiadás 1972) és Szabó Attila *A természet időjelzése* c. könyve (1967). Szokatlan időjárási jelenségekre vonatkozó régi feljegyzéseket ismertetett Ajtay Ferenc, Kónya Ádám, Tövissi József és Vofkori László. A levegő mozgásairól, a szelekről, ciklonokról, tornádókról, lagosan feloldva a félremagyarázásokat. A napfolttevékenység időjárás-módosító szerepét Újvári József, Konecsny Károly, Xántus János tárgyalta, a légszennyeződés Schmidt Jánost foglalkoztatta, az időjárásról Föld-egyetemlegességben Benedek, Major, Tövissi, Székedi Ferenc és Veress is ír lapokban és naptárakban.

Fontos kiegészítője az ~a földrajztudománynak is. Ilyen szempontból jelentősek az időjárás területi alakulását ismertető, gyakorlatilag is fontos eredeti írások az időjárásról. Szatmár megye éghajlatát Benedek Zoltán, Kovásznáét Kónya Ádám, Hargitáét Péter

Hegedüs Morgan

Hegedűs Morgan 1953-ban született Budapesten. 1970 óta a Salgótarjáni Bányász Művelődési Ház Szakkörének tagja. 75 óta kiállító.

a Fiatal Művészek Stúdiójába 1982-ben felvett új tag.

Mozgó Világ 1983/6

Hegedüs Nagy István, szobrász +1947
febr. 14.

Rónai Mária jegyzete.

Hegedűs Nándor festő

kerepel az egri művelődési
ház tárlatán

(farkas): Fotók és festmények
tárlata Egerben

Heves megyei Népújság 1969 IV. 4

Ø Hegedüs Natália

textil

1925

Éimisk. 1930.84.1.

8643.

ljes felszerelésben ábrázolt
kivont hosszú kést tart. A
:

INFANTERIE
PIED

de le Rouge rue des grands Augustins
panier fleuri A.P.D.R.

rl. 26.3:18.9 cm.

5
16

M.D.K.

Hegedüs Némegyi János,

ecsédi kőműves

Ecséd Tabán u. 17. sz. házon mint annak építője örökítette meg nevét 1904-es évszámmal

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezsö.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 627. old.

HEGEDUS NEP.JANOS, térképész,/1811/

Karl Ulbrich dr."Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes"c.művénél II.részében községi térképek,főleg 1770 után.Többségükben a kismartoni Eszterházy és a vörösvári Erdódy uradalmak birtokaira utalnak.-Köztük van Hegedüs által készitett térkép is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

HEGEDUS NEPOMUKI JANOS, földmérőmérnök

Görög Demeter Magyar Atlasaban Sopron varmegye térképe 1802-1811.közt.-A térképet Hegedüs készitette,-Votésky M.végezte az aranyos kisebbitést és rézbe pedig Benedikti H. metszette. 169.old

SAKAR JÁNOS: Sopron varmegye térképe egy 1802-1811 között készült magyar atlaszban 168.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat. XXVI.évf. 1972. 2.szám.

HEGEDUS NEPOMUKI JANOS, földmérőmérnök

Görög Demeternek Magyar Atlasában Sopron vármegye térképe,/1802-1811/.-A térképet Hegedüs készitette.-Votéskv K. végezte az aranyos[illegible] kisebbitést és Benedikti H. metszette rézbe.- Kép. rekete repr. 169.old

ZAKAR JÁNOS: Sopron vármegye térképe egy 1802-1811 között készült magyar atlaszban 168.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat. XXVI.évf. 1972. 2.szám.

Hegedüs Pál.
(Élelmezési Vállalat.)

Az Nemzeti Szalonban rendezett képzőművészeti körök országos kiállításán két tájképével szerepelt. (említve.)

Népszava, 1952. Nov. 19.

MDK

Hegedüs Pál, festő
Elektromos Müvek.

188. Tanulmány.

Nagy. Ifj. Képtőm. Kiáll. /VIII/
Füv. Képtár 1949 aug.16.-szept. 10. Kat.

Hegedűs Péter, építén

L. Lipták Pál

Torday Aliz: Mint gyűrűben a kő

2

Esti Hírlap, Bp. 1980 júl. 31.

Hegedűs Péter (KÖZTI)
Vezető építész: Jánossy György

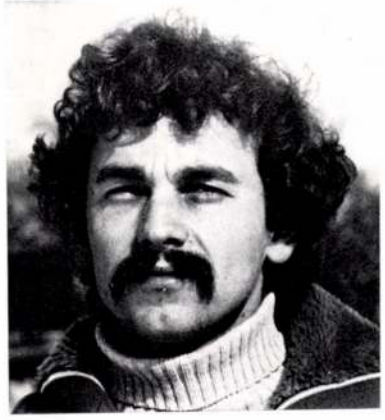

1948-ban született Budapesten. Az Eötvös József gimnáziumban érettségizett. 1972-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 1972-től 1974-ig az IPARTERV-ben, 1974-től a KÖZTI-nél dolgozik. Számos tervpályázaton vett részt, többnyire eredményesen.

Főbb munkái

Budapest XIII. IKV-telepe (Janáky István munkatársaként); ELTE—TTK Budapest, Lágymányos (Jánossy György és Makkai Géza munkatársaként); Békéscsabai Megyei Könyvtár (Csomay Zsófiával); Eger, 19 tantermes Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Iskola és 320 férőhelyes kollégium (beruházási program Makkai Gézával, kiviteli terv: Janesch Rudolffal).

19 tantermes Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Iskola és 320 férőhelyes kollégium, Eger, Pozsonyi út

Az együttes a kétfajta képzési forma közös érdekeinek figyelembevételével a tantermeken túl a tanműhelyeket is magába foglalja. Diákotthonnal, konyhával és önkiszolgáló étteremmel együtt települ.

Telepítése: lineárisan bővíthető, tércsoportjainak üzemeltetése többvariációs.

Az egyes funkciótípusok méretrendje, felszereltsége jellemzően más, ezek egymással térben, technológiailag és gépészetileg egy monolit „mindenes sáv" segítségével kapcsolódnak, mely a speciális paraméterű funkciók súlyponti gyűjtőhelye. Szerkezetek, anyagok: UNIVÁZ, nagytérlefedés: TT-panel, a monolit épületsáv kisméretű tégla, mely épületszerkezeti szempontból a kis tűrésű előregyártott szerkezetekhez, ill. azok előregyártott burkához plasztikusan idomul.

Az együttes építése 1976 decemberében kezdődött.

Alaprajz

I. Iskola és oktatási kabinetek (általános szint):

1. Tanterem. 2. Szertár. 3. Közlekedő-zsibongó. 4. Ruhatár. 5. W. C.—mosdó. 6. Raktár

II. Diákotthon (általános szint):

1. Háló. 2. Közlekedő. 3. Nevelői lakrész. 4. Mosdó-zuhanyozó. W. C. 5. Kiszolgáló helyiségek. 6. Raktár.

III. Tornaterem-öltöző:

1. Tornaterem. 2. Közlekedő. 3. Öltöző. 4. Vizesblokk. 5. Tornatanár. 6. Szertár

IV. Konyha—tankonyha—étterem:

1. Étterem, tanétterem, többcélú tér. 2. Büfé. 3. Taneszközt ároló. 4. Fehér mosogató. 5. Konyhaüzem. 6. Fekete mosogató. 7. Előkészítők, hűtők. 8. Raktárak. 9. Szociális helyiségcsoport. 10. Iroda. 11. Tankonyha. 12. Mosdó. 13. Oktató. 14. Mosdó

V. Monolit-sáv:

1. Porta. 2. Szélfogó. 3. Zsibongó-közlekedő „utca". 4. Szélfogó

Axonometria

Metszet

1. Porta. 2. Szélfogó. 3. Közlekedő-zsibongó. 4. Szélfogó. 5. Klub. 6. Könyvtár. 7. Trafó. 8. Akku. 9. Gépészet (hőcserélők, hidrofor, gázfogadó stb.). 10. Gázkazánház. 11. Szociális helyiségcsoport. 12. Szellőzőgépház

Gereben Gábor (KÖZTI)
Vezető építész: Jánossy György

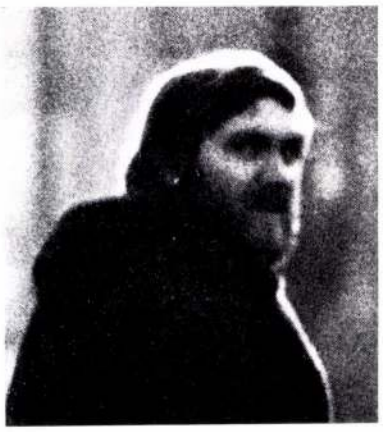

Született 1947-ben Budapesten. A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban letett érettségi után az Iparművészeti Főiskola Építész Tanszékén szerzett diplomát. Azóta a KÖZTI-ben dolgozik mint építész.

Több hazai tervpályázaton eredményesen vett részt.

A bemutatott épület első megvalósult munkája.

Külkereskedelmi Szolgáltatóház, Budapest I, Mészáros utca

Építésztervezők :

Kékesi László
Gereben Gábor

Az épület két fő részből áll: a Mészáros utcai frontra telepített 200 db bérelhető irodahelyiséget befoglaló szárnyból, valamint az egyéb változó tereket biztosító szolgáltató épületből.

Az irodaszárny térzsalus —, a szolgáltató épület pillérgerendás vasbeton szerkezettel épült. A homlokzat előregyártott, többrétegű vasbeton panelből és Sopron típusú alumínium ablakokból készült.

A fényképeket Gereben Gábor és Hegedűs Péter készítette

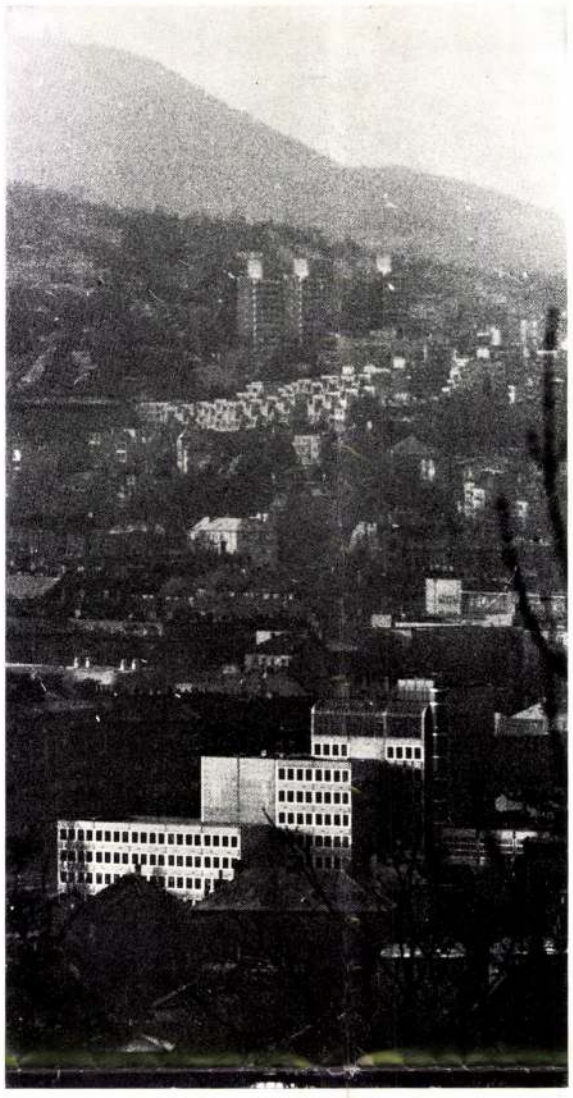

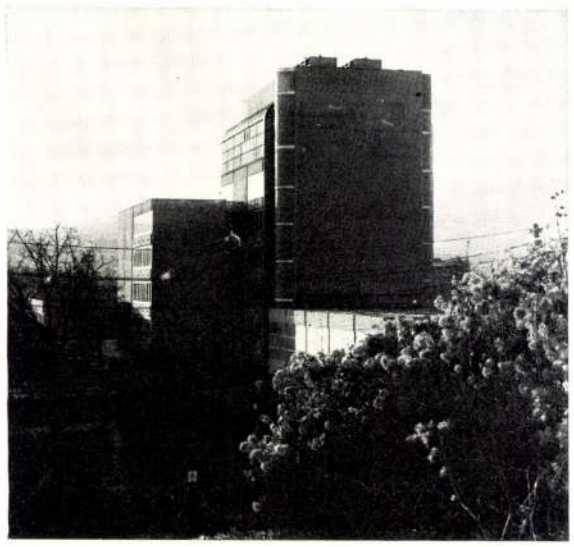

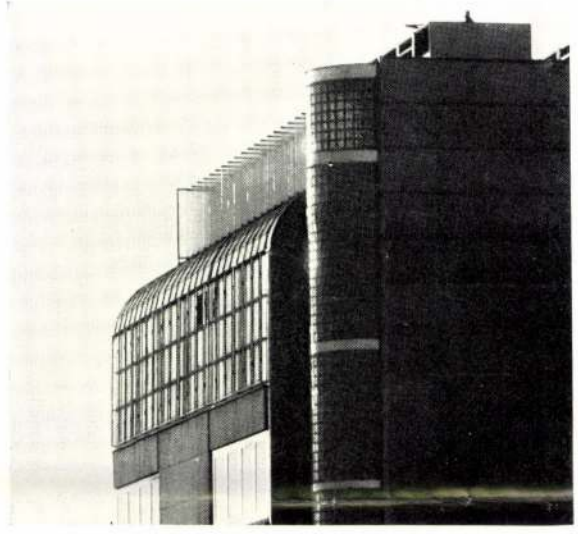

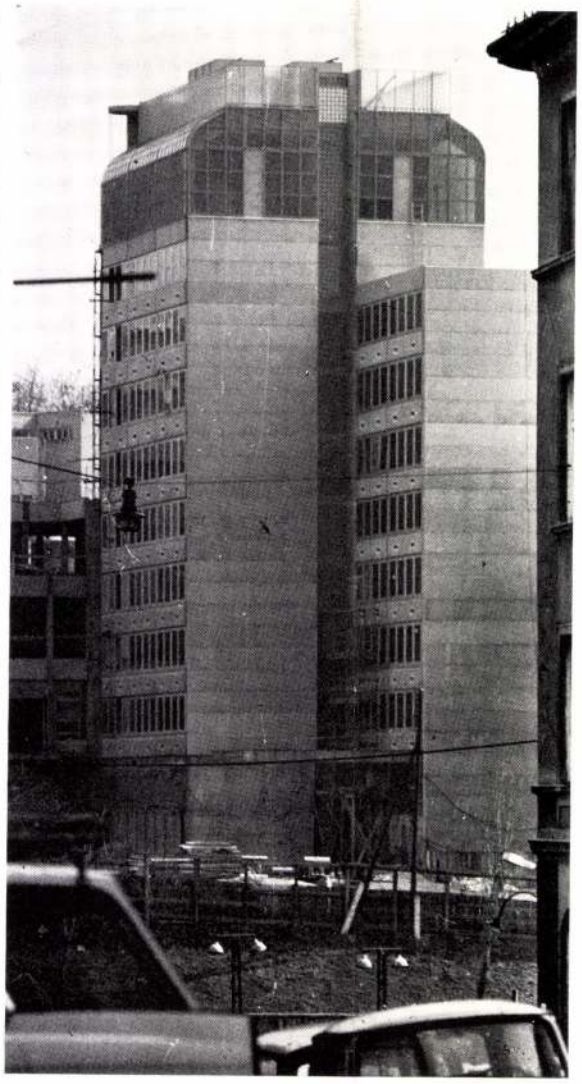

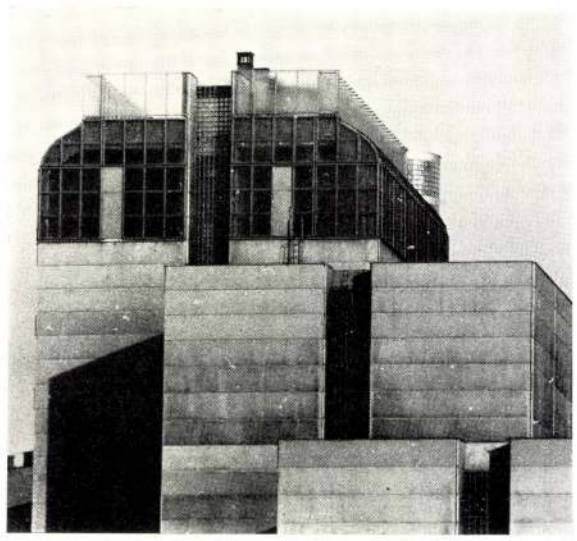

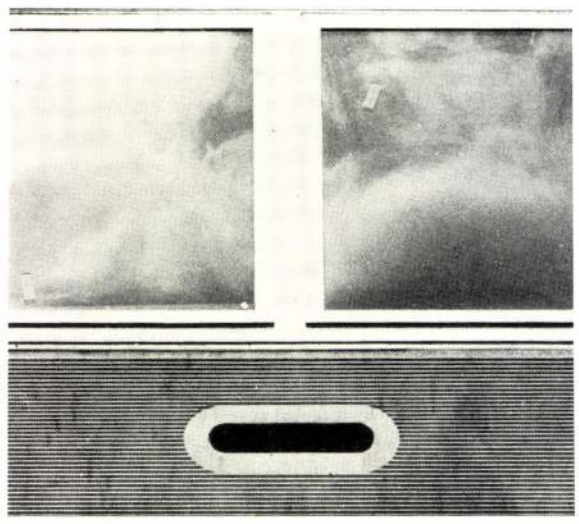

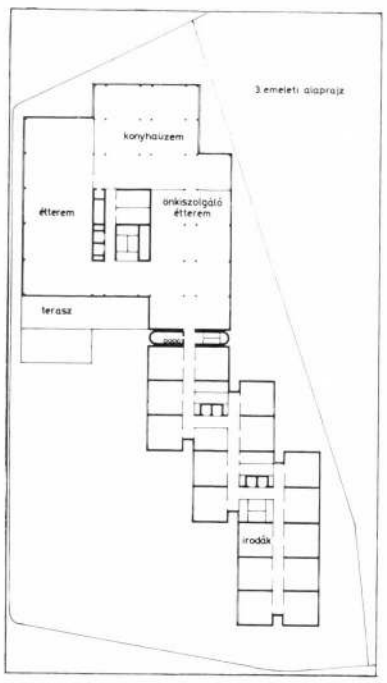

Hegedűs Péter, Ybl-díjas építész 1. folytatás

Ybl miniszteri-díjasok, 1986.

Magyar Építőművészet,
1986.4., 50-52.

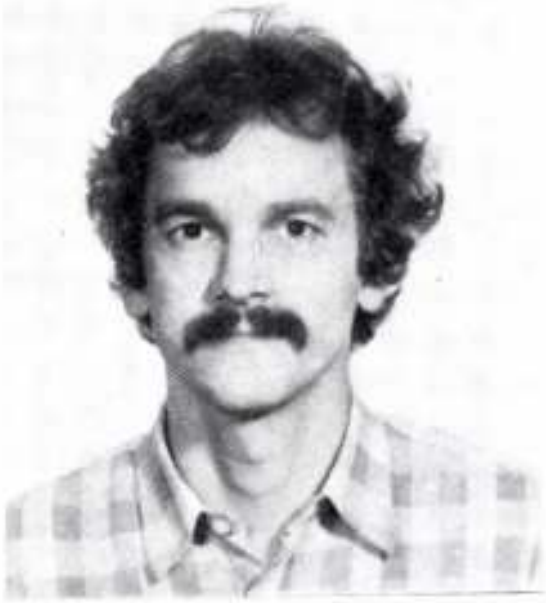

Hegedűs Péter
(MATESZ)

Az Ybl-díjban a Békéscsabai Megyei Könyvtár építészeti és belsőépítészeti tervezéséért részesültek. A díjazott épület megvalósulása több mint tízévi munka eredménye. A KÖZTI házi pályázatával indult tervezés kisebb-nagyobb megszakításokkal öt évig tartott, és hasonló időt vett igénybe a kivitelezés is. A tervezők könnyen birtokba vehető, otthonos épület létrehozására törekedtek, és nagy gondot fordítottak meglévő épületekhez való igazodásra, a régi könyvtárépület és a fák megőrzésére.

Hegedűs Péter 1972-ben végzett a BME Építészmérnöki karán, utána két évig dolgozott az IPARTERV-ben, majd tizenegy évig a KÖZTI-ben. A Mesteriskola III. ciklusának növendéke volt, mestere Jánossy György.

Megvalósult épületei zömmel oktatási, kulturális és szabadidős létesítmények: 19 tantermes szakmunkásképző iskola és kollégium, Eger; 16 tantermes általános iskola, Budapest; Szabó Pál emlékkönyvtár, Biharugra; Club Tihany R. T. üdülőfalu és szálloda (társtervező). Felcsuti Lászlóval 1985 végén alakította meg a MATESZ Magasépítési Tervező és Szervező Kisszövetkezetet. Jelenlegi munkája az épülő törökbálinti DEPO tűzoltóság.

örnyezetépítés építészeti ter-
sságait". Mindezen témákban
l ismeretterjesztő előadásokat.
munkái: Magyar Testnevelési
ett atlétikai csarnoka (Buda-
lozó (Tihany), továbbá jelenleg
evelési Főiskola rekonstrukció-
neként az új kiszolgáló épület
pített szárnyhoz csatlakozva.
megvalósításában vett részt
ént. Sokirányú tevékenységé-
ó még néhány sikeres tervpá-
észeti kiállítások rendezése.

Hegedűs Péter, Ybl-díjas építész 2.) Folytatás

Csomay Zsófia Ybl-díjas építész és belsőépítész a Békéscsabai Könyvtár terveit Hegedűs Péterrel és Korecsényi Zsuzsával együtt készítette.

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 50-old.

Hegedüs Péter, építész (KÖZTI) 2.) Folytatás.

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építészek: Hegedüs Péter és Csomay Zsófia (KÖZTI)

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 36-old.

1. Főbejárat a Kiss Ernő utcáról.

2. az üzemi és irodai traktus.

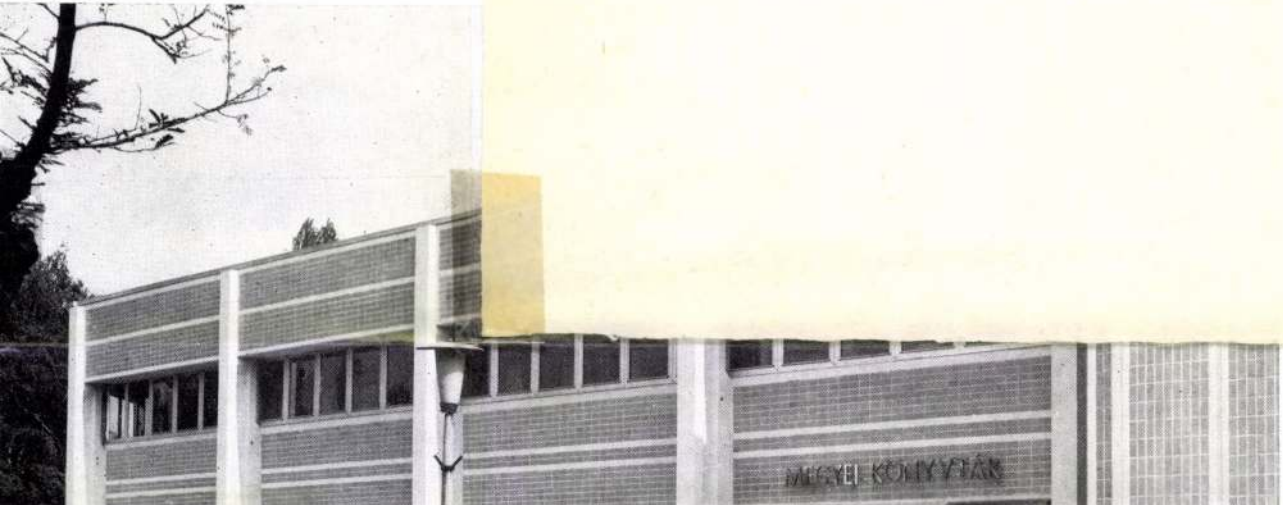
MEGYEI KÖNYVTÁR

Hegedűs Péter, Ybl-díjas építész

Ybl Miklós díjak, 1986.

Hegedűs Péter 1948. nov. 14.-én született Budapesten. Felesége Széll Gabriella, szintén építész. Két leánygyermekük van, 6 és 9 évesek. Középiskoláit az Eötvös József Gimnáziumban végezte, 1967-től a Bpesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán hallgató. Diplomatervét Bitó János korrektorsága mellett a Lakóépülettervezési Tanszéken védte meg. Szakképzetsége: okleveles építészmérnök (1972) Első munkahelye és további „iskolája" 1972-74-ig az Ipartervi volt, 1974-től a Mesteriskola III. ciklusának hallgatója, új munkahelye a Közti Dísz téri irodája ... 1975-ben a Békéscsabai Megyei Könyvtár tervezéséért a „Szocialista Kultúráért" kitüntetést, 1986-ban ugyanezen munkáért Ybl Miklós-díjat kapott.

---

a DEPO raktárváros tűzoltóságának épülete, Törökbálint. /repr./
Hegedűs Péter terve.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 84-old.

Hegedűs Péter, építész /Közti/ 3.) Folytatás.

Megyei Könyvtár Békéscsaba. Építészek: Hegedűs Péter és Csomay Zsófia /KÖZTI/.

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 36-old.

5 A belső udvar és a régi épület az olvasótérből 6. Olvasóhelyek a Derkovits-sor felbe oldalon.

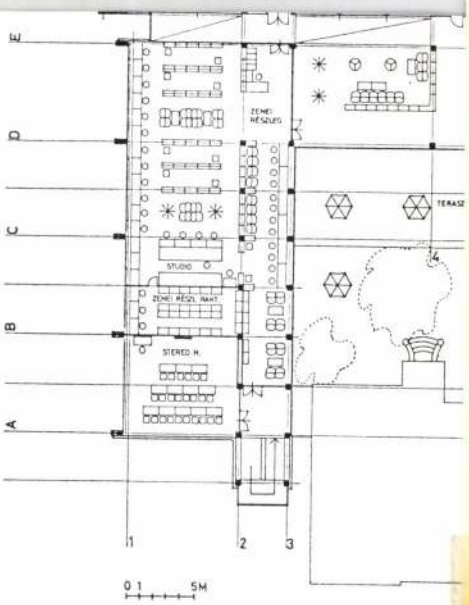

9. Ground floor "entrance hall street"
10. Open shelf reading space

Hegedüs Péter: építész 4) Folytatás.
Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építették: Hegedüs Péter és
Csonay Zsófia /KÖZTI/.

3. Gyermekkönyvtár és olvasó / repr./ 3. Gyermekkönyvtár és olvasó
4. Keresztmetszet / repr./
2. A szabadpolcos olvasótér /repr./
5. A kétszintes tér a galériából /repr./
8. Keresztmetszet. /repr./ 8. Keresztmetszet

1. Az új épületszárny az udvarból

Magyar Építőművészet, 1986. 2. / 38-39 old.

Hegedüs Péter, építésen (KÖZTI), 5.) Folytatás
Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építészek: Hegedüs Péter és Csomay Zsófia, (KÖZTI).

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 39-okt,

6 Rajz

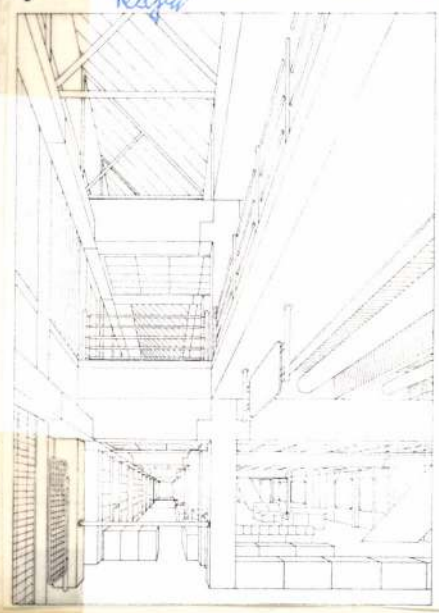

7. A földszinti előcsarnok

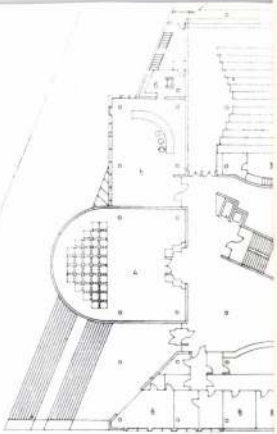

Hegedűs Péter, Ybl-díjas építész/Közti-Mater. 1) Folytatás.
Mozgásszerűtek lakótelepe, Bpest. II. Pancsner utca. Építész: Dévényi Tamás/Közti-Spartan/, Hegedűs Péter/Közti-Mater.

1. Kerti homlokzat (repr.)

1. Kerti homlokzat

3. Axonometrikus helyszínrajz. (repr.)

1. Homlokzatvariációk. (repr.)

2. Egy sorház-egység alaprajza (repr.)

2. Egy sorház-egység alaprajza. 1. lakás: 55,8 m²; 2—3—4. lakás: 56,8 m²; 5. lakás: 61,8 m²
Jelmagyarázat: N=nappali: K=konyha; S=szoba; T=tároló; E=előszoba; F=fürdőszoba

3. A sorház bejáratai. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 16-17-18-19-

Hegedűs Péter, építész |KÖZTI|. 1.) Folytatás

Megyei Könyvtár, Békéscsaba. Építészek: Hegedűs Péter és Csomay Zsófia |KÖZTI|.

1. Helyszínrajz |repr.|
2. Udvari homlokzat |repr.|
3. Földszinti alaprajz |repr.|
4. Kiss Ernő utcai homlokzat |repr.|
5. Az I. emeleti alaprajza |repr.|
3. Bejárat az ittörőház felől |repr.|
4. A régi és az új épületszárny |repr.|
7-8. A kétszintes, felülvilágított előcsarnok-társalgó |repr.|
9. A földszinti előcsarnok-„utca". |repr.|
~~10. A szabadpolcos~~ 10. A szabadpolcos olvasótér. |repr.|

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 34-35-old. - 36-37-old.

Hegedűs Péter, Ybl-díjas, Építész/Közti-Mateszi 2.) Folytatás
Mozgásszerűtlek lakótelepe, Bp. II. Princeszor utca, Építész: Devényi Tamás/Közti-Ipartervi,
Hegedűs Péter/Közti-Mateszi.

2 2. Két sorházegység közötti utca

Magyar Építőművészet,
1984. 1., 16-old.

Hegedűs Péter, Ybl-díjas építész / Körti-Mater. 3) Fejlesztő: Mozgásszörültek lakótelepe, Bp. II., Pincerzer utca. Építész: Cevényi Tamás / Körti-Ipartoro / Hegedűs Péter.

4. Analógia a tetőformára: a „Tizenhatház" Iglón (Spisská Nová Ves, Csehszlovákia). 18. századi épületegyüttes, a hetvenes években lebontották

4

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 17-old.

Hegedűs Péter, Ybl-díjas építész /Közti-Matisz/. 4.) Folytatás

Mozgásrészültek lakótelepe, Bp., II., Pincesszer utca, Építész: Dévényi Tamás és /Közti-Ipartervi/, Hegedűs Péter /Közti-Matisz/.

4. A sorházak közötti kert és parkoló
Magyari Róbert és Réz Mihály fotói, Dévényi Tamás rajzai

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 19-old.

Hegedüs Péter, építész

Tervező. I. díjas.

Pakots György: ELTE – BME város 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 28.

Hegedűs Péter, építés

L. Farkasdy Z.

-: követségi kirch

6.

Magyar

Építőművészet Bp. 1983.

83/3

Hegedüs Péter, építész

L: Csányi Árpád

–: Díjak, kitüntetések – 1986 8.

Élet és Irodalom Bp. 1986. ápr. 4. XXX/14

Hegedüs G. Péter, építén

L. Farkasdy Z

– követségi hírek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6.

83/3

Hegedűs Péter, [építén]

L: Eltér István

– Szövetségi hírek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

IB 10-12

83/4

Hegedüs [ ], építő

L: Kozma Lajos

– A harmincas évek építészetének kronológiai táblázata 6–8

Magyar Építőművészet Bp. 1983: 83/2

HEGEDŐS . PIROSKA

2000. IV. 18.

TÁRLATOLGATÓ • HANGVERSI

A tökéletes szépség illúzió

Hegedős Piroska festményei a Fashion Caféban

Kevés az olyan festőművész, aki a divattal foglalkozik

Nem divatdiktátor. Munkáival „csupán" azt szeretné demonstrálni, milyen is egy szép nő a huszonegyedik század küszöbén. Hegedős Piroska festőművész „Illúziók" című kiállítását április 17-től 30-ig stílusosan a Fashion Caféban tekinthetik meg (VI., Andrássy út 36.).

A művész tizennyolcadik kiállításán, tizennyolc olajfestményen tizennyolc év körüli, a legutóbbi divat szerint öltözött és sminkelt, modellszépségű leányzók mutatkoznak be. A kiállítást a női nem nagy tisztelője, *Gyurkovics Tibor* Kossuth-díjas költő nyitotta meg.

Hegedős Piroska képein a szépség tökéletes és örök. Miközben nézem, azon gondolkozom, furcsa, milyen kevés képzőművész foglalkozik a divattal. Pedig ez meghatározó elem az ember és elsősorban a fiatal életében.

– Talán az is oka, hogy kevés a női képzőművész – véli a festőnő. – A férfiakat elsősorban maga a nő érdekli, érzékisége, bujasága, nőiessége. Nem pedig az, hogy milyen ruhadarabok, kiegészítők teszik a női testet még érzékibbé, még vonzóbbá. A másik ok személyes érdeklődésemből és szakmámból adódik. Divatműsorokat rendeztem, ahol közvetlen kapcsolatba kerültem a hazai modellekkel. Párizs, a divat fővárosa is nagy hatással volt rám...

A művésznő olajfestményei a nagy múltú Salon des Indépendants nemzetközi kiállításán is szerepeltek 1990-ben. A tegnap este megnyitott kiállítás anyaga viszont az utóbbi két év „termése". A tizennyolc olajfestményből álló sorozat főszereplői a mai, modern, friss szépséget testesítik meg, bár az ifjú hölgyek nem mindegyiken mutogatják magukat teljes valójukban: a művésznő néhol csak egy kecses kacsót enged látni, tökéletesre lakkozott műkörmökkel, néhol csak elegáns lábat, nem kevésbé elegáns tűsarkú cipellőbe bújtatva. Tekintetem átsiklik egy másik képre, ahol egy karcsú női felsőtestre valamelyik párizsi divatkreátor ruhakölteménye simul. Ózbarna, démoni tekintet néz rám egy másik festményről. Harsány, feltűnő szemfestéke a kifutók parádés sminkjeit idézi, színvilágában a tengert.

A modellek „konstruktív térben elhelyezett naturális motívumok". A hiperrealista teremtmények hátteréül Hegedős Piroska a tenger nyugodt, harmonikus, egyben elementáris erőt képviselő tájait választotta. A szereplőt körülölelő, szürke konstruktív képelem érzéki csalódást keltve háromdimenzióssá varázsolja a festményt. A szürke tompítja a kék ég és a türkiz tenger élénk színeit, de nem nyomja el, sőt kiemeli és keretbe foglalja a képet. Ráirányítja tekintetünket a lényegre, a „naturális motívumokra", a szebbik nemre, ahogyan az erősebbik nem álmaiban szerepel. Ahogyan (több-kevesebb sikerrel) kisminkeljük magunkat, divatos hacukákba bújunk, szabad óráinkat fodrászatban, kozmetikában töltjük, mert illúziót akarunk kelteni.

Hegedős Piroska divathordozói valószínűtlenül tökéletesnek tűnnek.

– Ezek a nők hibridek. Különböző divatműsorok és magazinok üdvöskéiből komponáltam össze őket – mondja.

Hegedős Piroska képei a kiállítás ideje alatt megvásárolhatók.

Bánky Beáta

totta a Belvárost

átóhelyeken – Eltűnnek az élelmiszerboltok

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

A BELVÁROSI KERESKEDELEM ÁTALAKULÁSA

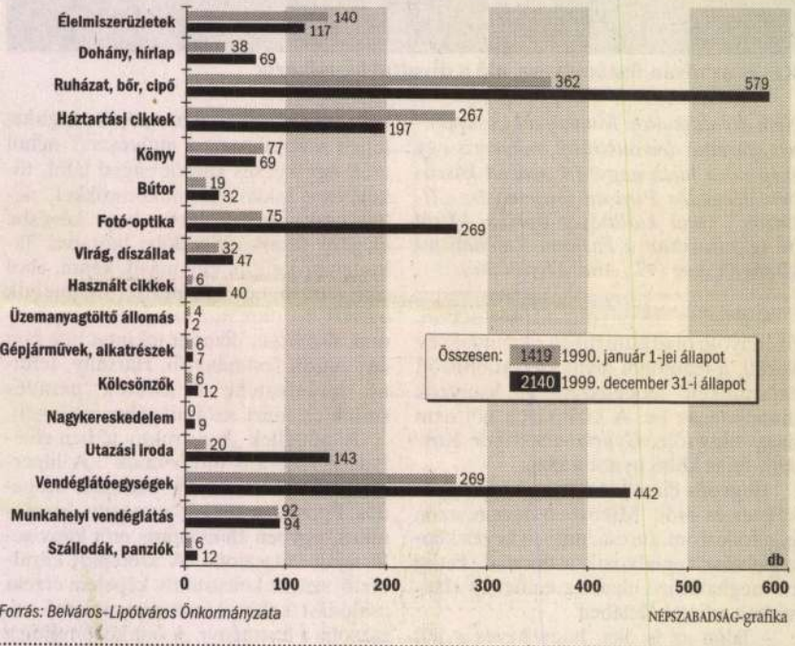

Forrás: Belváros-Lipótváros Önkormányzata

NÉPSZABADSÁG-grafika

gyezték föl. A konzumáltatásra változatlanul érkeznek panaszok külföldi vendégektől, akikkel a hölgyek a legdrágább italokra hívatják meg magukat, ezért a számla végösszege a sérelem szinte kizárólagos oka. Ha viszont az italallapon feltüntetik az árakat, akkor nem büntethető ez az egyébként nem éppen etikus forgalomnövelő módszer.

A fokozott hatósági ellenőrzések eredményének tulajdonítható ugyanakkor a szabálytalanságok számának csökkenése. Az elmúlt három évben összesen ötvenegy belvárosi üzletben rendelt el azonnali ideiglenes bezárást a jegyző. Három éve tizenkilenc, két éve húsz, tavaly azonban már csupán tizenkét üzemeltetőt kellett e szankcióval sújtani. Az elrettentő erejűnek szánt intézkedések a vendéglői visszaélések turistariasztó, s így az ország hírnevét rontó hatása miatt szükségesek. Az ellenőrzések tapasztalatai ugyanakkor azt mutatják, hogy nem szűnt meg az irreálisan magas számlák kiállításának lehetősége, hiszen szabad ár van érvényben – foglalták össze a tájékoztató készítői.

Sándor Tünde

Kórházi hulladék tonnaszámra

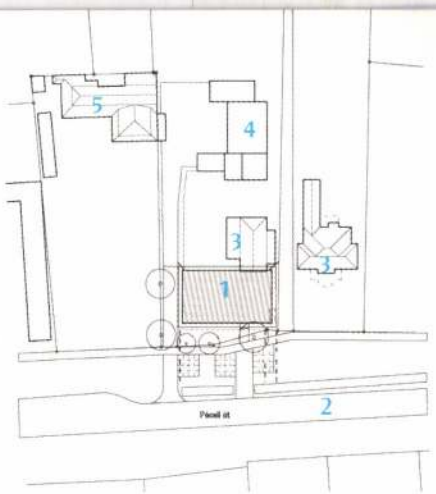

1. Könyvtár
2. Péceli út
3. Lakóház
4. Pékség
5. Vendéglő

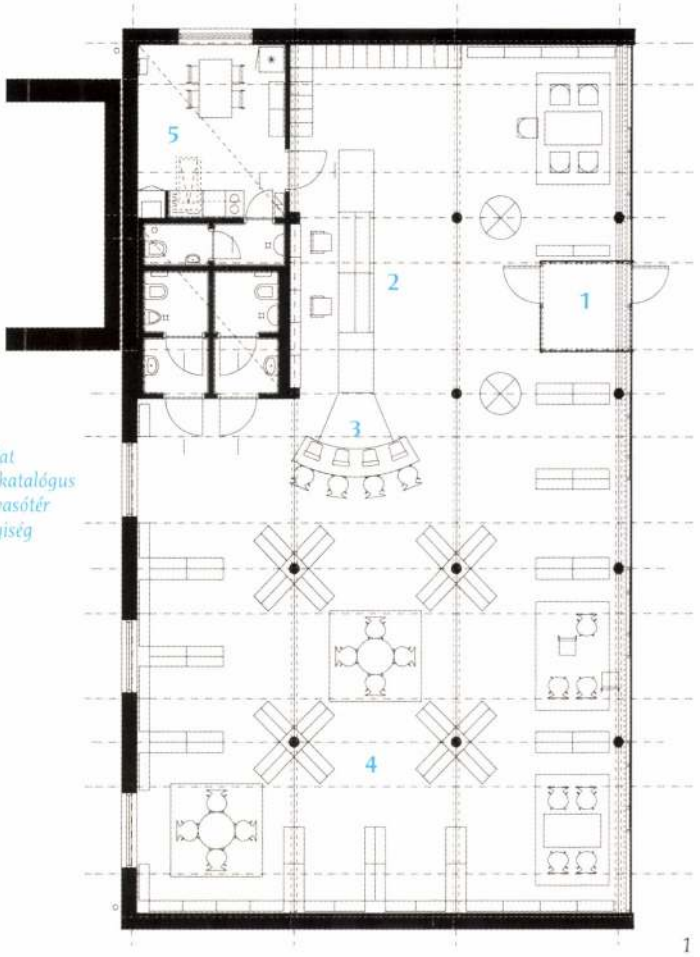

1. Szélfogó
2. Olvasószolgálat
3. Számítógépes katalógus
4. Könyvtár – olvasótér
5. Szolgálati helyiség

1

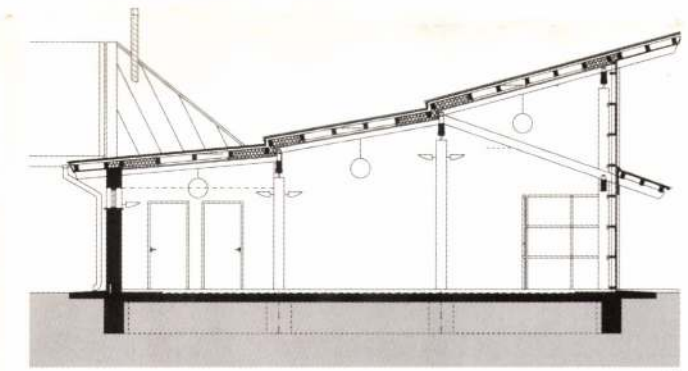

1. Helyszínrajz
2. Alaprajz
3. Jellemző metszet
4. A megnyitott főhomlokzat és a lépcsőző bütü

2

3

Hegedüs Péter

Vikár András

Az ilyen helyekre új középület ritkán épül. Így, ha lehet, még fontosabb, hogy mi is az, és milyen. A közösségnek és a környéknek főleg az a kérdés, hogy „mi lesz benne?" Esetleg, hogy „hogyan is néz ki?" Bizonyára az a kérdés is felmerül, hogy vajon megmarade egyáltalán a korábban ott volt könyvtár funkció. Nem lesz-e helyette lakóház, vagy valamilyen kereskedelmi egység, mint a városban oly sokszor a régi park, sportpálya, mozi vagy könyvtár helyén?

A múlt (20.) század második felében az akkori rendszer sajátosságából adódóan a társadalom és a szakma között évtizedekre megszakadt a párbeszéd. Pedig csak ez a párbeszéd legitimál épületet, építészt és építészetet egyaránt. Ennek hiányában a szakma dandárja bizonytalanul botorkál, hamisan intonál, a laikus pedig végképpen nem tudja, hogy mit gondoljon, főleg pedig, hogy mit rendeljen. A rendszerváltás utáni helyzet sem hozott eddig igazi megkönnyebbülést. A friss demokrácia gyenge politikai intézményei mögé nyomuló megtérülési tőke foglalta el a megbízói pozíciókat és kényszerítette/kényszeríti ki a város szempontjait nélkülöző beépítéseket. Ehhez építészetet nem, csak mérnöki munkát igényelt. Csoda-e hát, ha minden új épületnél kérdéses a végeredmény, vagy ha a hétköznapi ember csak legyint, és az építészeti minőséget a szakma belterjes ügyének érzi?

Ebben a helyzetben elengedhetetlenül fontosak azok az épületek, amelyek tisztán artikulálnak, és pontosan tudják hogyan foglalják el a helyüket. Hegedűs Péter könyvtára ilyen. A helyhez kötődő, egyszerű, kicsi, mégis

1

Generáltervező: MATESZ Magasépítési Tervező és Szervező Szövetkezet
Vezető építész tervező: Hegedűs Péter (MATESZ)
Építész munkatárs: Vargacz Csaba (MATESZ)
Statikus: Zámbó Ernő (Statikus Studió '93)
Elektromos: Rajkai Ferenc (Hungaroprojekt Kft.)
Gépész: Battai Tibor (Battai Kft.)
Közmű: Kádár László (Kádárkomplex Kft.)
Építtető: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Deák Sándor gazdasági igazgató, Pauza István főmérnök, műszaki ellenőr
Kivitelező: AGROBER Kft. Budapesti Építésvezetősége

Fotó: Hegedűs Péter

fontos középületről van szó. Szerkezete, falai, használt anyagai, színei mértéktartást és egyszerűséget mutatnak, kizárólag a koncepció érvényesülését szolgálják. Odabenn az egyetlen teremnyi, otthonos térben, a falusi mindenes boltok bravúrjával és pontosságával helyezi el az „árut", a könyveket, a szabadpolcos olvasóteret és az internetező helyeket, a kiszolgálópultot, mögötte a vizesblokkot és a kis irodát. Minden vonatkozásban éppen annyi és éppen ott, ahol és amennyi kell.
A ház építészete szinte maradéktalanul mutatja mindazt, ami egy jó épületet jellemezhet. Elsőként a funkciót őszintén mutató, tiszta tömeget, ami ez esetben az utca felé, gesztusszerűen felnyíló, a további három oldalról zárt csarnoktér. Másodszor a kint és a bent határának egyértelmű megfogalmazását, ami itt tulajdonképpen összekötést jelent, mert az utca felé teljes üvegfalat mutató olvasótér közösségi élettér is, szinte az utca része. Harmadszor pedig a helyhez kötődés stiláris gesztusainak mellőzését – mert ez az épület a helyhez való viszonyát nem archaizáló, vagy nosztalgikus elemekkel, hanem kapcsolataival reméli biztosítani, együtt él a hellyel.
Olyan épület, ami egyszerűen csak jó. Amit használói is szeretnek, elfogadnak, talán még büszkék is rá. Értik/érzik, hogy jó is tud lenni egy mai épület. Kiindulópont, origó egy újjáéledő párbeszédhez, amelyben a társadalom az építészeknek bizalmat szavazva engedi a mai kor gondolatait, anyagait épületté formálni, az építészek pedig bebizonyíthatják alkalmasságukat. Mind többen lehetnek értői, akarói egy folyamatnak, aminek a végén jó döntéshozók, zsürorok, hatósági partnerek, megbízók, és legfőképpen jó épületek születnek.
A kis könyvtárfiók az építészeket kötelezően sújtó „low budget" puttony terhét is bravúrosan viseli. Szerkezeteiben, anyagaiban találékony és könnyed. A fedezetül szolgáló megdöbbentően kevés pénzt – mint rendelkezésre álló lehetőséget – itt a szellem kellett, hogy megsokszorozza. Mind a befogott vasbeton pillérekre támaszkodó tetőszerkezet, mind a nagy üvegfal ragasztott fatartókból (Kerto) kialakított, a végtelenségig egyszerűsített csomópontokkal, felületkezelésekkel. Az árnyékolást magának a szerkezetnek a túlfuttatott vonalaiból kialakuló tető, előtető adja.
Az épületen hiába keresünk rendkívüli bravúrokat, ravasz, esetleg elképesztő megoldásokat, drága anyagokat, vagy a „környezethez igazodó" formákat vagy stílusjegyeket. A dán építészet tanulságain nevelkedett építész pontosan tudja a „hely" és az épület viszonyának szabályait. Tudja, hogy az nem függ össze a múlt stiláris elemeivel, még kevésbé valamely ideológiával. Az itthoni, láthatóan zavaros építészeti összképet minden bizonnyal e tudat hiánya is okozza, ami bizonytalanságot és téves vágyakat tartalmaz a múlt formai és anyaghasználatának felesleges citálásával.

2

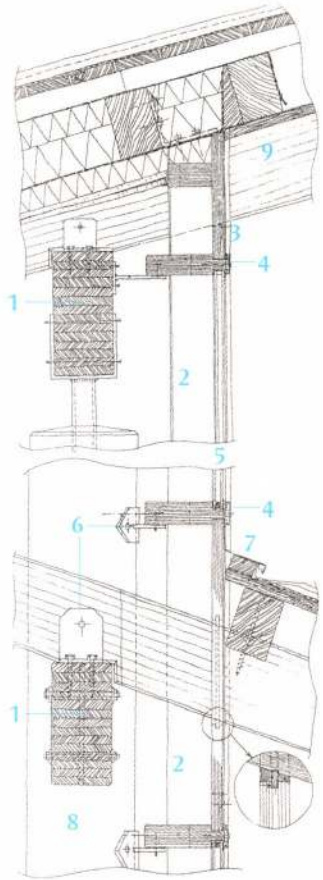

3

1. 14/28 cm főtartó
2. 51/130 mm függőleges borda
3. 27 mm rétegelt lemez
4. Alumínium üvegszorító
5. Hőszigetelt üveg
6. Acél rögzítőszerelvény
7. Lejtéslépcsővel kialakított fémlemez falszegély a takarólécek alá vezetve
8. ϕ25 cm vasbeton körpillér
9. 10x2,2 cm három oldalról gyalult, 1 cm hézagokkal rakott deszkázat, a hézagoknál rovarhálóval

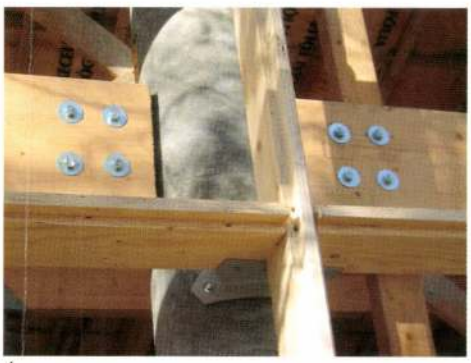

4

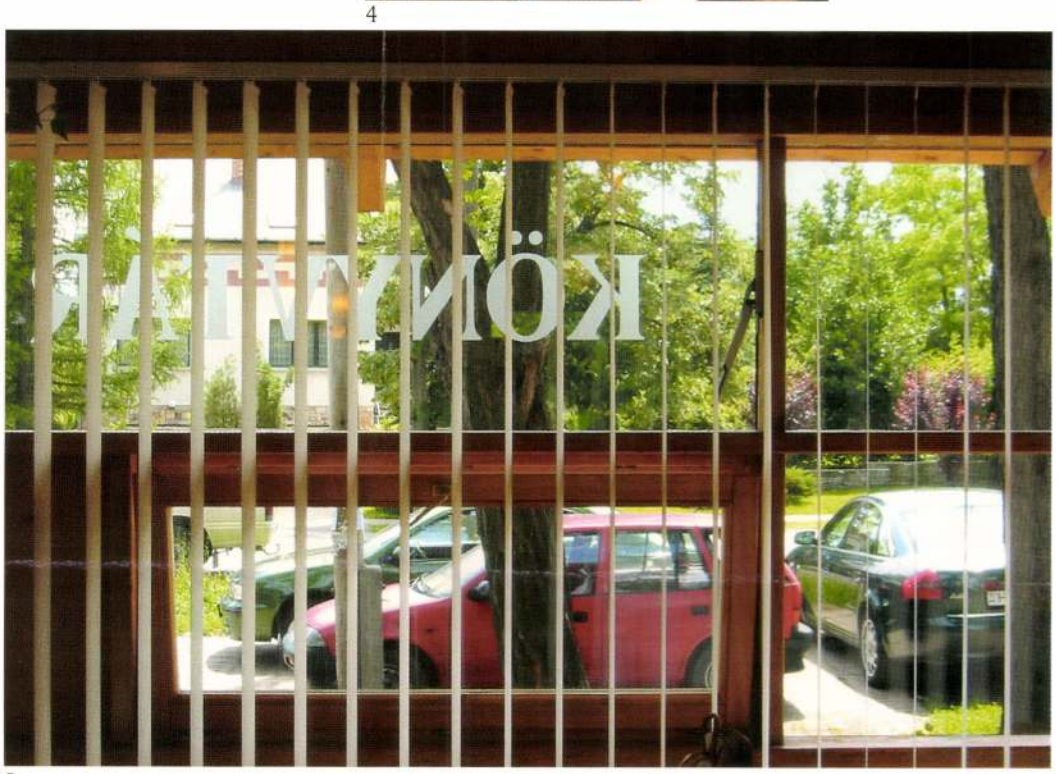

5

6

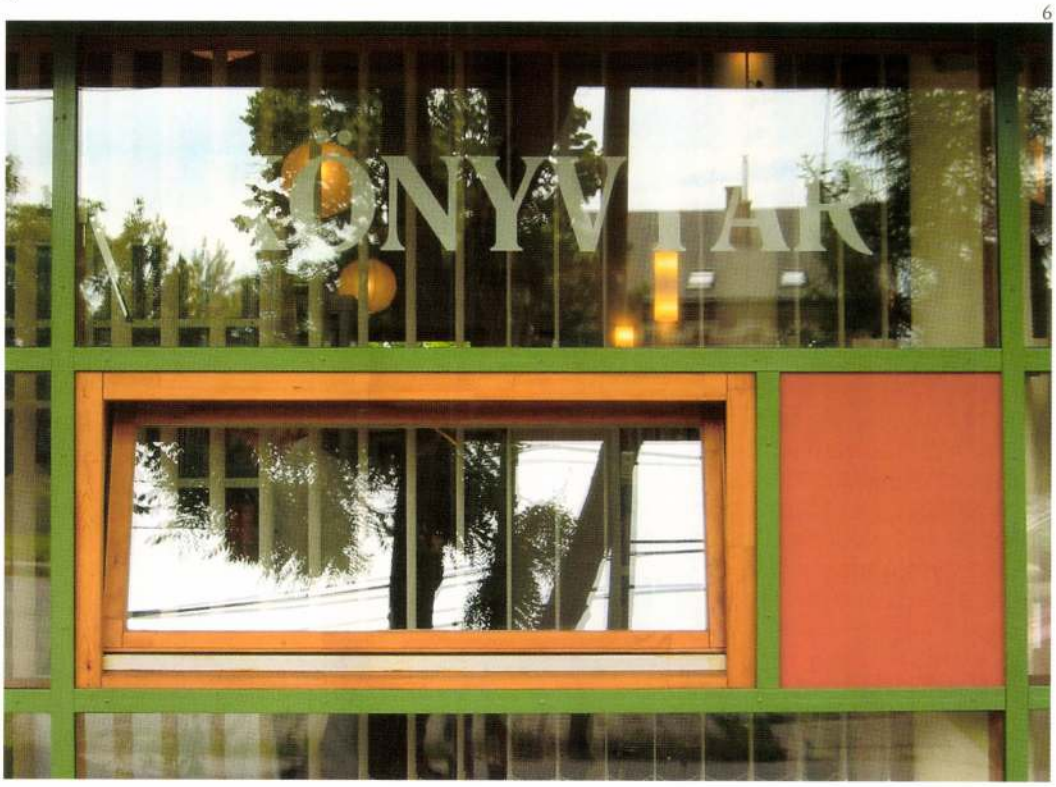

1. A könyvtár skandináv hangulatú, világos tere
2. A megnyitott, gesztusszerűen felnyíló homlokzat a két, árnyékvető tetővel
3. A homlokzati fal részlete
4. A részlet fotón
5–6. A rétegragasztott fatartók és az üvegfal bentről és kintről

Éppen ennek a tévedésnek az elkerülése adja az épület erejét és egyik – méreteit messze meghaladó – jelentőségét. Első osztályú katona az építészeti minőségért vívott csatában.
Hegedűs Péter rákoscsabai könyvtárfiókja építészetünk fontos dokumentuma. Olyan, mint egy lap egy könyvtári katalógusban: útmutatást ad a látogatónak, hogy merre kell elindulnia az építészet és a társadalom közötti bizalom helyreállításához.

Téglatömb és betonrács

Az Infopark C jelű bérirodaháza

Timon Kálmán

A Lágymányosi híd budai hídfőjénél kiépülő Infopark a magyar főváros – nemzetközi szinten is kiemelkedő színvonalú – épületegyüttese, melyből több épület már áll: IBM „A" (Szász László, Stúdió 100), MATÁV „G" (Kertész András, Kertész Építész Stúdió), „B" (Fábián László–Dieter Scheffel, Mérték Stúdió–JSK) és „I" (Töös György–Christoph Mex, Artonic–Assmann). Az újabbak: „C" (Építész Stúdió) és „H" park (Karádi Gábor, Land-A) elkészültek, a „D" (Winkler Barnabás, Hungaro-Austro Plan), valamint „E"–„F" jelűek (Kertész Építész Stúdió) tervezése folyamatban van. A „C" jelű épület jellegzetes trapezoid alaprajzával az együttes markáns eleme, ami madártávlatból jól érvényesül. Bérirodaház, elsősorban informatikával foglalkozó cégeknek. A területen az utcaelnevezések is ezt a témát hangsúlyozzák. Az Infopark észak–déli gyalogos főtengelye a Neumann János utca. A számítógép atyjának bronz mellszobrát a sétány melletti kis parkban állították föl. Az ezt keresztező, kelet–nyugati irányú utca Gábor Dénes Nobel-díjas tudósnak, a hologram feltalálójának nevét viseli. A ház a két utca találkozásánál, a délkeleti térnegyedben foglal helyet. A távolabb elhelyezkedő, új egyetemi épületeket az íves vonalvezetésű Magyar Tudósok Körútja tárja fel.

Beépítési követelmények

A területre érvényes RRT 1997-ből való, s még abban az évben jóváhagyták. Ennek alapján beépítési terv készült, s került elfogadásra, mint elvi építési engedély. Az Építész Stúdió a megbízást 2002-ben közvetlenül kapta. Megbízó a német IVG, az Immobilien AG cég fogalmazta meg a programot. (A bonni székhelyű befektető 1998 óta van jelen a magyar piacon, és különösen az Infoparkban érdekelt, amibe százmillió eurót fektet.) A Stúdió az építési engedélyezési tervet 2003 tavaszán állította össze. A megbízó számos esetben a magyarnál szigorúbb német szabványok betartásához ragaszkodott. Az RRT a beépítési vonalat több helyütt előírta, másutt csak ajánlotta, de a tervezők ezeket is kötelezőnek fogadták el. A hétszintes beépítési magasságot a környező épületek is egyértelműen determinálták. A homlokzati anyagokra vonatkozó kívánalom 80%-ban tégla, ezenkívül üveg volt, hogy a már meglévő egyetemi épületekhez az új beépítés minél inkább igazodjék.

1

1. *Infopark és a sportcsarnok légi felvételről*
2. *Az északi homlokzat szökőkutakkal*
3. *Általános emeleti alaprajz a homlokzati sűrű pillérosztással*
4. *A főhomlokzat a park felől*

Építészeti koncepció

Az előírások következetes betartásával jött létre a szabálytalan négyszögű beépítési vonal mentén telepített keretes forma, mely három – határozottan elkülönülő – tömbre tagolódik. Az építészek ezt a kötöttséget ügyes megoldással a terv javára fordították: a beépítés intim belső udvart fog közre, vízmedencével. A tömbök homlokzatain sűrűosztású vasbeton vázas rendszert dolgoztak ki, 1,35 méteres modulmérettel, változó szélességű, hátrahúzott ablakokkal, ami zárt karakterű homlokzatokat eredményezett. A minimális irodaszélesség 2 modul: 2,70 méter lehet. A túlzott rendszertelenség elkerülése érdekében egy 10 modul méretű, 13,5 méter hosszúságú homlokzati szakasz ismétlődik. Minden második szint egyforma, az egymás fölötti szintek között 5 modul, azaz 6,75 méteres elcsúszás jelentkezik. A tömbök a bütükön nagy üvegfelületekkel felnyílnak, előtte artisztikus betonráccsal, ami az épület logója lett. A téglaburkolatú felületek és betonrács bütük között bevágott vertikális „sliccek"-ben a tömböket összekötő hidakat látványfelvonók fúrják keresztül, miközben előttük hat szintet átfogó légtér húz a magasba. (Másutt a tervezők a díszburkolaton felül befüggesztett lámpákkal és/vagy térplasztikával szokták az előcsarnok ünnepélyességét emelni. Az építészek itt nem éltek ezzel a lehetőséggel.)

Alaprajzi elrendezés

A fszt. + 5 emelet + hátrahúzott tetőszintes épület alagsorában kétszintes garázs épült 163 parkolóállással, ebből 9 mozgáskorlátozottak számára. A lehajtó helye a beépítési terv szerint a déli oldalon található. Az épületnek három bejárata van, az északi főbejárat az új park felől nyílik, recepcióval, kávézóval, előadóteremmel. A három vertikális közlekedőmagnak és a vizescsoportnak megfelelően az épületben szintenként legföljebb hat bérlemény alakítható ki, az 1,35 m-es raszter szerint elhelyezhető gipszkarton válaszfalakkal. A visszaugratott tetőszint körbefutó terasznak ad helyet, ahonnét csodálatos a kilátás. (Nem véletlen, hogy ezek a bérelhető irodaterületek keltek el legelőször.)

Szerkezeti kialakítás

A homlokzati vasbeton falakat osztrák fagyálló téglával burkolták. A DIN szerinti normál téglaméret: 24x11,5x5,2 cm. Itt soronként felváltva magasított (7,1 cm) és dupla méretű (11,3 cm magas) téglákat alkalmaztak világosszürke klinkerhabarcs teli hézagolással, a rusztikus megjelenés érdekében a fugák felületét utólag átkefélve. A derékszögtől eltérő sarkokra egyedi idomtéglákat gyártottak. A világos színű, érdes, kapart felületű téglafalon tervezett arányban, de véletlenszerű elhelyezéssel sima felületű téglákat is beépítettek, köztük sötétebb színűeket is, ezzel biztosítva a homlokzatok változatosabb, életteli voltát. A téglaburkolat mögött a falak átszellőztetettek. Az alsó szellőzőnyílások a földszinten a második sorban, felül pedig a párkányt lezáró bádog alatti 4. sorban nyitva hagyott függőle-

HEGEDÜS Piroska festő

M. Nemzet, 1991. szept. 16. 9.p.

HEGEDŐS PIROSKA festményeiből nyílik kiállítás szeptember 16-án, hétfőn délután 5 órakor a Korda & Benkő Sztárgalériában (XIII., Pozsonyi út 22.).

mobilitás ⟨lat.⟩: (szoc) a társ.-ban végbemenő átrétegződési folyamat, amely során osztályok és rétegek keletkeznek, ill. tűnnek el, válnak uralkodóvá, ill. elnyomottá. Az egyén szempontjából az egyik osztályból v. rétegből a másikba kerülést jelenti. Ha az átkerülést előidéző fő tényező a társ. foglalkozási struktúrájának változása, strukturális ~ról beszélünk. Az *intragenerációs* ~ az egy nemzedéken belül végbemenő átrétegződést jelenti, mely során az egyén saját korábbi helyzetéhez képest változik osztály- v. réteg-hovatartozása. Az *intergenerációs* ~ a nemzedékek közötti átrétegződési folyamat. Ekkor az egyén szüleihez képest kerül más társ.-i osztályba. v. rétegbe.

Szerző Neve

Montana: tájegység D-Amerikában, a K-i-Kordillerák és az Amazonas-medence között. D-i részén enyhén hullámos dombvidék, É-on az Amazonas síkságává szélesedik. Jellegzetesen trópusi égh., növényzet és állatvilág.

Szerző Neve

mozgókép: egymással meghatározott rend szerint összefüggő, gyors egymásutánban láthatóvá tett állóképek sorozata, amelyek összemosódva mozgás látszatát keltik. (Az eddig létrehozott valamennyi eljárás ezen az elven alapszik.) A ~ egyik őse az *élőkerék* volt. Ennél egy dob belső felületén egymás után helyezkedtek el a mozgás pillanatnyi képét ábrázoló ún. mozgásfázisok. A képek között hasítékok voltak, ezeken keresztül a dob belsejébe nézve mindig éppen a szemben levő mozgásfázis volt látható; a dobot forgatva az egymást követő mozgásfázisok ~ látszatát eredményezték. Az élőkereket 1832-ben S. Stamp

nehézséget jelent. A képfrekvencia kismértékű elt
se a névleges értéktől gyakorlatilag nem zavaró.
Szerző N

névszó, *nomen* ⟨lat.⟩: létező v. elgondolt élőlé
élettelen tárgyat, elvont dolgot v. ezek milyens
mennyiségét megnevező szó (→*főnév,* →*mellék*
→*számnév,* →*főnévi igenév,* →*melléknévi ige*
→*névmás*). A ~ beszédbeli szerepére jellemző, h
önmagában ritkán alkot mondatot. A mondat
főleg alany, tárgy, határozó v. jelző, de lehet á
mány is. Saját ragozási rendszere van.
Szerző I

nomen: →*névszó*

olvadáspont, *fagyáspont:* az a hőmérséklet, amely
szilárd halmazállapotú anyag (kristály) egyensúly
van olvadékával (→*olvadás,* →*fagyás*). A ~ füg
külső nyomástól. Az anyagok túlnyomó többsége
térfogata nő az olvadáskor, ezek ~ja nő a nyo
növekedésével. A víz és a bizmut térfogata csökke
olvadáskor, ezek ~ja viszont csökken a nyomás
vekedésével. — Tiszta kristályos anyagok ~ja h
rozott hőmérséklet; nemkristályos (üvegszerű, am
anyagoknak nincs határozott ~ja, hanem tö
kevésbé széles hőmérséklet-tart.-ban fokozatosan
gyulnak meg.
Szerző N

Patagónia: táblás vidék D-Amerikában, az Andok
az Atlanti-óceán, valamint a Rio Colorado és a M
gellán-szoros között, Argentína és Chile ter.-én.
673 000 km². Legmagasabb pontja az Andok előt

A Zeneakadémia rekonstrukciója

Meghívásos pályázat 2003

A Zeneakadémia az elmúlt év végére meghívásos tervpályázatot írt ki a közel százéves műemléki épületben működő világhírű Zeneakadémia értékvédelmi szempontok alapján történő felújítási, rekonstrukciós tervének elkészítésére, olyan alapvető követelményeknek megfelelően, hogy a rekonstrukció biztosítsa az épület funkciójának, a művészképzésnek, a koncerteknek lehető legjobb kielégítését, és mint a világörökség részét alkotó fontos műemléknek, az idegenforgalommal járó igények teljesülését. A tervezés és a megvalósítás szerves részét képezi az oktatás, a képzés jelentős részének egy másik épületbe való áthelyezése.

A beadott pályaművek tervezői komoly erőfeszítést tettek, hogy az igen bonyolult, sok, egymásnak is ellentmondó szempontot tartalmazó program feltételeinek megfelelve, megoldást találjanak a rekonstrukció optimális megvalósítására. A részletekbe menő értékelés során a bíráló bizottság egyik pályaművet sem tartotta maradéktalanul megvalósíthatónak, de egyértelműen ki tudta választani közülük azt, amelyet a bírálati szempontok alapján a leginkább megfelelőnek talált a rekonstrukció alapjául. Az alábbiakban bemutatjuk az öt építész vagy építészcsoport pályaművét.

Magyari Éva
Pazár Béla
Potzner Ferenc

A rekonstrukció célja, hogy az épület megújuló régi értékei a lehető legjobban szolgálják a magyar zenei kultúrát. Ha adottságainak meg akarunk felelni, és hűek akarunk maradni hagyományához, akkor benne a legmagasabb szintű oktatás és hangverseny élet tereit, valamint az ezeket közvetlenül kiszolgáló helyiségeket szabad elhelyezni. Ennek érdekében a látható tereket restaurálni, illetve rekonstruálni kell, és az építész csak a színfalak mögött dolgozhat, tehát a pincében, a padláson és a világító udvarokban.

A pályázat legvaskosabb tanulsága az volt, hogy ezt hányféle hozzáállással lehet megtenni, illetve milyen zsákutcás megoldásokhoz vezet egy messzire látó szakszerű épületkép hiánya. A rekonstrukció nem csak az épületnek a használatot súlyosan veszélyeztető, helyenként már folyamatos életveszélyt is jelentő műszaki állapota miatt vált szükségessé, hanem azért is, mert a korábbiakhoz képest kibővült oktatás és a hangverseny életet kiszolgáló járulékos tevékenységek is az épületben zsúfolódnak össze. Ezeket másik, a Zeneakadémiához közeli épületben kell elhelyezni. Javasoltuk a szemben álló önkormányzati tulajdonban lévő védett klasszicista épület erre a célra történő hasznosítását. Ez a kapcsolat méltó befejezése lenne a mára szépen kialakult Liszt Ferenc térnek, helyben megoldaná az intézmény elhelyezési problémáit, és ezzel a régi fényében ragyogó Zeneakadémia és környezete a megújuló Terézváros egyik legszebb helye lehetne. Hosszú távú, bátor döntéssel a két épület térszint alatti összekapcsolása is bizonyosan megoldható. A pályázat óta csak megerősödött meggyőződésünk, hogy ez volna az egyetlen igazán nagyvonalú, az intézmény és Budapest zenei hírnevéhez méltó megoldás. Ezért bármennyire fáradságos, bonyolult, és a mai befektetői és hivatalnoki rutin számára szokatlanul újszerű logisztikai feladatot is jelent ez a résztvevőknek, mindenkinek e cél megvalósításán kellene dolgoznia. Ehhez a legmagasabb szintű politikai, kulturális és gazdasági akarat szükséges, amely semlegesíteni képes a szakszerűtlen és mohó részérdekeket. Sajnos ez az akarat még hiányzik.

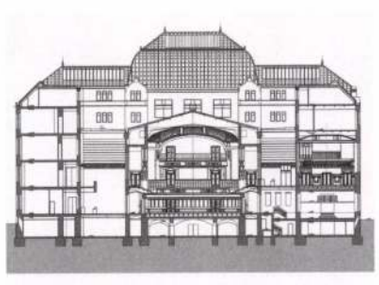

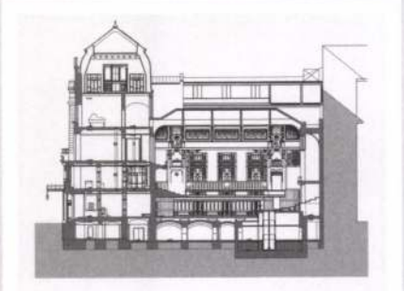

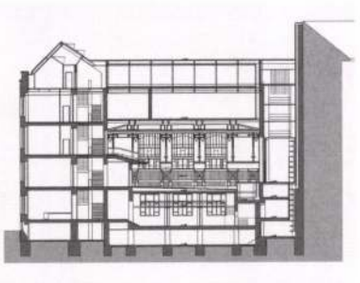

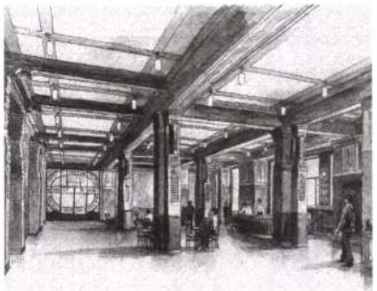

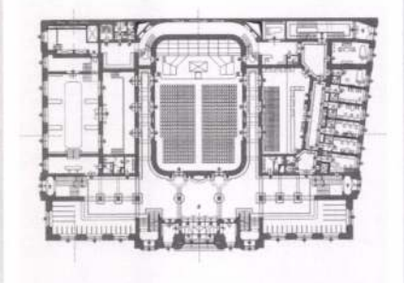

Hegedűs Péter

ÉPÍTÉSZ / HEGEDŰS PÉTER – MATESZ **ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRS** / VARGACZ CSABA – MATESZ **BELSŐÉPÍTÉSZ** / HEFKÓ MIHÁLY – MI BT.

A Zeneakadémia térrendszerében a Nagyterem és a Kisterem az előcsarnokokkal azok a területek, melyek nemzetközileg is jelentős koncerteknek adnak otthont. E kiemelkedő műemléki értékű terek a földszint és az emelet területének nagy részét elfoglalják, így minimális terület marad a mai igényeknek megfelelő kiszolgáló funkciók: az öltözők, vizesblokkok, hangolók, hangszerraktárak, büfé, dohányzó részére. Mivel ezek funkcióikban közvetlenül kötődnek a Nagy- és Kisteremhez, ill. a színpadokhoz, ezért a pinceszinten, a földszinten és az I. emeleten minden lehetséges területet e funkciók elhelyezésére biztosítottunk.

A tervezendő új szellőzés és klimatizálás jelentős légcsatorna-keresztmetszetei – melyek a nézőterek hatásos alsó elárasztásos szellőztetését, klimatizálását is biztostják – akusztikai veszélyforrások, és az egész építészeti koncepciót alapvetően befolyásolják.

A külső zajok és az időjárás ellen „védőernyőt" borítunk az épület fölé úgy, hogy az a lehető legtöbb új alapterületet eredményezze, és a tűzfalig lefedje mindkét belső udvart és a Nagytermet. A régi belső udvarok így az eredeti közönségforgalmi területek részévé válnak.

A nagyterem értékes korai vasbeton tetőszerkezetét megőrizve a két udvarba önálló, vasbeton dobozszerkezetű pillérsort terveztünk, melyek a Nagyterem fölé kerülő gépészeti szintet (szellőzőgépek) hordják. A „doboz"-pillérek a nézőteret hűtött levegővel ellátó légcsatornákat is befogadják, így azok minden más épületszerkezettől elválasztva, önállóan haladnak. A két udvart az új tetőszerkezet attika-csatornájához csatlakozó, mezőkben nyitható üvegtetővel fedjük. A földszinti előcsarnokhoz és a nézőtérhez csatlakozóan a nagyobbik belső udvar dohányzó, büfé funkciót, ill. a hallgatók kötetlen találkozására alkalmas területet nyújtják, ülőhelyekkel. A lepusztult udvari architektúrát újrafogalmazzuk, vonzó csarnoktérré alakítjuk, mely a nézőtérhez, valamint az előcsarnokhoz közvetlenül is kapcsolódik.

A könyvtár fölötti kisebbik lefedett udvar területe az I. emeleti Kisterem-, ill. a Nagyterem erkélyszintjéhez csatlakozó előcsarnok dohányzó - büfé csarnoktérrel történő bővítése. Kialakítása a nagyobbik udvarhoz hasonló. Így mind a földszinten, mind az emeleten új, tágas csarnoktérrel gazdagodik a térrendszer. Az együtt látszó korok; az eredeti-, átalakított és új építészeti elemek izgalmas építészeti élmények forrásává válnak.

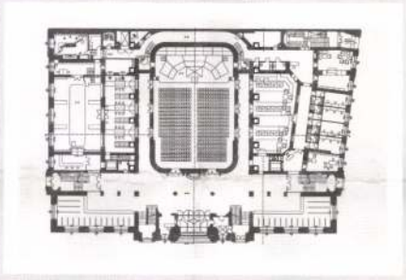

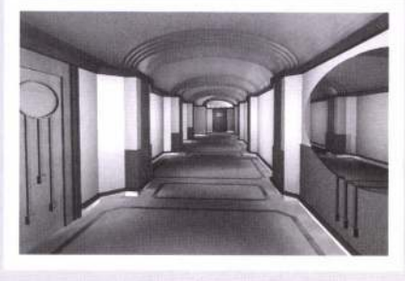

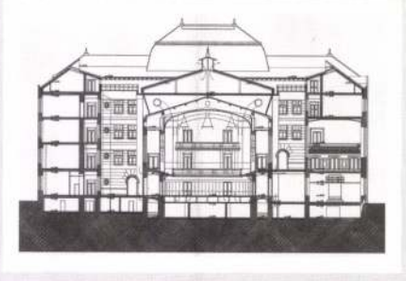

Kőnig Tamás
Wagner Péter

ÉPÍTÉSZ / KŐNIG TAMÁS DLA, WAGNER PÉTER DLA, FIXEK MÓNIKA ÉS ORSZÁG ATTILA

(részlet a műleírásból)

A Zeneakadémia a magyar századfordulós építészet egyik remeke. Korb Flóris és Giergl Kálmán architekturálisan olyan erős házat hoztak létre, hogy a rekonstrukció építészeti alapelve nem is lehet más, mint az illeszkedés. Megoldásainknál törekedtünk arra, hogy a meglévő építészeti kialakítás ott se károsodjon, ahol szerkezeti, installációs vagy éppen technológiai okokból átalakítási munkát kell végezni.

A ház térszerkezete változatlan marad, s változatlan a belsők sötét alaptónusra és azokból kivillanó csillogó díszítményekre építő dekorációs alapelve is. A meglévő burkolatokat, szerkezeteket mindenütt meg kell kutatni, s ennek alapján határozhatók meg a végleges felületképzések, határozott törekvésünk, hogy az összes lehetséges helyen az eredetit rekonstruáljuk. Ahol jelenleg nem látható az eredeti kiképzési mód – főként a tantermekben–, ott az eredeti tantermi kiosztás visszaállítása után, az elvégzett kutatások alapján rekonstruáljuk a kiképzést – a mai akusztikai követelmények kielégítésével. Az új beépítések (a pinceszinti büfé-kávézó, a kupolaterem új előcsarnoka) alkalmazkodnak az eredeti architekturához, de mindenképpen utalnak az átépítés idejére is.

A ház külső megjelenése, kívülről látható tömege nem változik. A funkcionális igényváltozásból eredő bővítéseket úgy oldjuk meg, hogy azok az U-alakban határolt belső felé nézzenek. A rekonstrukció során – a történetileg kialakult térrend vál-

TÁRLATOLGATÓ • HANGVERSI

A tökéletes szépség illúzió

Hegedős Piroska festményei a Fashion Caféban

Kevés az olyan festőművész, aki a divattal foglalkozik

Nem divatdiktátor. Munkáival „csupán" azt szeretné demonstrálni, milyen is egy szép nő a huszonegyedik század küszöbén. Hegedős Piroska festőművész „Illúziók" című kiállítását április 17-től 30-ig stílusosan a Fashion Caféban tekinthetik meg (VI., Andrássy út 36.).

A művész tizennyolcadik kiállításán, tizennyolc olajfestményen tizennyolc év körüli, a legutóbbi divat szerint öltözött és sminkelt, modellszépségű leányzók mutatkoznak be. A kiállítást a női nem nagy tisztelője, *Gyurkovics Tibor* Kossuth-díjas költő nyitotta meg.

Hegedős Piroska képein a szépség tökéletes és örök. Miközben nézem, azon gondolkozom, furcsa, milyen kevés képzőművész foglalkozik a divattal. Pedig ez meghatározó elem az ember és elsősorban a fiatal életében.

– Talán az is oka, hogy kevés a női képzőművész – véli a festőnő. – A férfiakat elsősorban maga a nő érdekli, érzékisége, bujasága, nőiessége. Nem pedig az, hogy milyen ruhadarabok, kiegészítők teszik a női testet még érzékibbé, még vonzóbbá. A másik ok személyes érdeklődésemből és szakmámból adódik. Divatműsorokat rendeztem, ahol közvetlen kapcsolatba kerültem a hazai modellekkel. Párizs, a divat fővárosa is nagy hatással volt rám...

A művésznő olajfestményei a nagy múltú Salon des Indépendants nemzetközi kiállításán is szerepeltek 1990-ben. A tegnap este megnyitott kiállítás anyaga viszont az utóbbi két év „termése". A tizennyolc olajfestményből álló sorozat főszereplői a mai, modern, friss szépséget testesítik meg, bár az ifjú hölgyek nem mindegyiken mutogatják magukat teljes valójukban: a művésznő néhol csak egy kecses kacsót enged látni, tökéletesre lakkozott műkörmökkel, néhol csak elegáns lábat, nem kevésbé elegáns tűsarkú cipellőbe bújtatva. Tekintetem átsiklik egy másik képre, ahol egy karcsú női felsőtestre valamelyik párizsi divatkreátor ruhakölteménye simul. Ózbarna, démoni tekintet néz rám egy másik festményről. Harsány, feltűnő szemfestéke a kifutók parádés sminkjeit idézi, színvilágában a tengert.

A modellek „konstruktív térben elhelyezett naturális motívumok". A hiperrealista teremtmények hátteréül Hegedős Piroska a tenger nyugodt, harmonikus, egyben elementáris erőt képviselő tájait választotta. A szereplőt körülölelő, szürke konstruktív képelem érzéki csalódást keltve háromdimenzióssá varázsolja a festményt. A szürke tompítja a kék ég és a türkiz tenger élénk színeit, de nem nyomja el, sőt kiemeli és keretbe foglalja a képet. Ráirányítja tekintetünket a lényegre, a „naturális motívumokra", a szebbik nemre, ahogyan az erősebbik nem álmaiban szerepel. Ahogyan (több-kevesebb sikerrel) kisminkeljük magunkat, divatos hacukákba bújunk, szabad óráinkat fodrászatban, kozmetikában töltjük, mert illúziót akarunk kelteni.

Hegedős Piroska divathordozói valószínűtlenül tökéletesnek tűnnek.

– Ezek a nők hibridek. Különböző divatműsorok és magazinok üdvöskéiből komponáltam össze őket – mondja.

Hegedős Piroska képei a kiállítás ideje alatt megvásárolhatók.

Bánky Beáta

ította a Belvárost

látóhelyeken – Eltűnnek az élelmiszerboltok

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

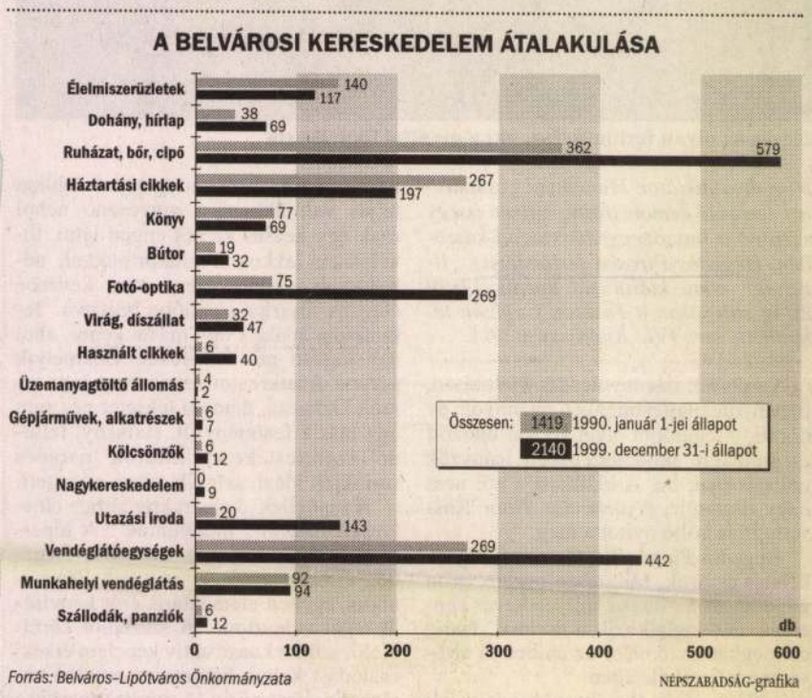

Forrás: Belváros-Lipótváros Önkormányzata

NÉPSZABADSÁG-grafika

gyezték föl. A konzumáltatásra változatlanul érkeznek panaszok külföldi vendégektől, akikkel a hölgyek a legdrágább italokra hívatják meg magukat, ezért a számla végösszege a sérelem szinte kizárólagos oka. Ha viszont az itallapon feltüntetik az árakat, akkor nem büntethető ez az egyébként nem éppen etikus forgalomnövelő módszer.

A fokozott hatósági ellenőrzések eredményének tulajdonítható ugyanakkor a szabálytalanságok számának csökkenése. Az elmúlt három évben összesen ötvenegy belvárosi üzletben rendelt el azonnali ideiglenes bezárást a jegyző. Három éve tizenkilenc, két éve húsz, tavaly azonban már csupán tizenkét üzemeltetőt kellett e szankcióval sújtani. Az elrettentő erejűnek szánt intézkedések a vendéglői visszaélések turistariasztó, s így az ország hírnevét rontó hatása miatt szükségesek. Az ellenőrzések tapasztalatai ugyanakkor azt mutatják, hogy nem szűnt meg az irreálisan magas számlák kiállításának lehetősége, hiszen szabad ár van érvényben – foglalták össze a tájékoztató készítői.

Sándor Tünde

Kórházi hulladék tonnaszámra

HEGEDÖS PIROSKA

ÚJ MŰVÉSZET

2000/NOV.

P -9765

2.0.

a család Elzász-Lotharingiából települt

zövetség 1921-ben Siófokon alakult meg.

cte, 1929-től középiskolai szer-

iskolai internátusokat tartott fenn,

Erő,A Mi Utunk, Református Diákmozgalom,

lapokat jelentetett meg. Budapesten,

ín rendszeresen konferenciákat ren-

Hegedüs R.

Több elbeszéléshez készit illusztrációkat, befejezéshez rajzokat.

Repr.-ók

Otthon, Bp. 1900. 2. sz. füzet
47. lap

Hegedüs R.

"Judás csókja" c. festményét hozza a lap.
Repr.
"Visszaemlékezés" c. festm. repr.

Otthon, Bp. 1898. 5. sz. füzet
783, 785. lap

Hegedüs Rafael László MDK
festő

Szentesen született 1870 /?/ jan 3.án, de vásárhelyinek mondta magát.
" Utolsó vacsora" 1887 /15 éves korában ?/ Pállik Béla tatai festő mellett tanul, aki Eszterházy grófnál kierőszekolt egy ösztöndijat /1888/. Együtt festik a gróf tatai szinházát.
1890 okt Bécsbe vonult be katonáékhoz. Utána Münchenben, majd Párizsban tartozkodott/1896-97-99/, ahonna hazakerült és a mintarajziskolában esti aktot tanitott.
1901 ban a loo koronás bankjegy pályázatán az ő müvét fogadták el 117 pályázó közül.
1904-ben egy évig Rómában élt.
Kiss L.: Vás.77.müv. 27.és 29.o.
Repr.: Tanulmány a 100 koronás alakjához 1901.

U.o. 28.o. 6. kép.

Hegedüs Rafael László
festő MDK

" Kis okos" /dr Imre Lajos tul./
""Szt Ferenc Halála" /vásárhelyi R.K. templ/
"Kis gyermekét magához szoritó anya" /Dr Imre Lajos Tul/
"Dinnye csendélet"

Kiss L.: Vás.müv. 29.o.

M.D.K.

Hegedüs R.

Nőalakot ábrázoló rajzát hozza a lap "Tanulmány" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1897. febr. hó.
26. kötet. 1086. lap

M.D.K.

Hegedüs R.

id. Ábrányi Kornél: "Régi választások" /Képek a multból/ cimmel közölt visszaemlékezéséhez készitett négy rajzot a cikk illusztrálására.

Magyar Salon, Bp. 1896. nov. hó. 26. kötet 228-238. lap

M.D.K.

Hegedüs R.

Két portréját hozza a lap Pálmai Ilka és Hegyi Aranka szinmüvészekről.
Hegyi Aranka: "Egy fénykép története" cimmel közölt elbeszélést illusztrálta a két müvészről készült rajzzal.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. ~~146-151~~ 350-351. lap

M.D.K.

Hegedüs R.

Gárdonyi Géza: "Vilma" c. versét illusztrálta.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 1239. lap

M.D.K.

Hegedüs R.

Dénes Tibor: "Ékszerek" c. elbeszéléshez készitett illusztrációt.

Magyar Salon, Bp. 1897.
28. kötet. 996-1014. lap

MDK

Hegedüs R.C.

Ötös szánfogat

Ernst Muz. 29. aukc. 1924. 2o l.

Hegedüs Rafael László

Szentesen szül. 1870-ben.
Pállik Béla öntördijat nyert
vezi Enterházy gróf. 1888.
Pállikkal együtt festeket Zi a prof
~~[illegible]~~ lakai szinházát 1889-ben.
1890-Bécsbe vonul be zotonárat.
Szabadulása után Münchenbe majd
Párisba meg 1896-97-99-artán a
mintarajzistoléban. Esti akkor tanát.
1904-ben 1 év Róma.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művénélet,
Br. 1957. 29 l.

Hegedüs Rafael László

„Kis okos" – c. műve dr. Imre
Jóhef egyet. tan. tul.
„Kis gyermelét magához hozító asz"
c. műve Dr. Imre nemén tul.
„Szt. Ferenc halála" c. műve
a róm. Kat. templ. van. V.-n.
„Dinnye csend." Bernálsky plé-
bános tul.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művénélet,
Bp. 1957.

29 l.

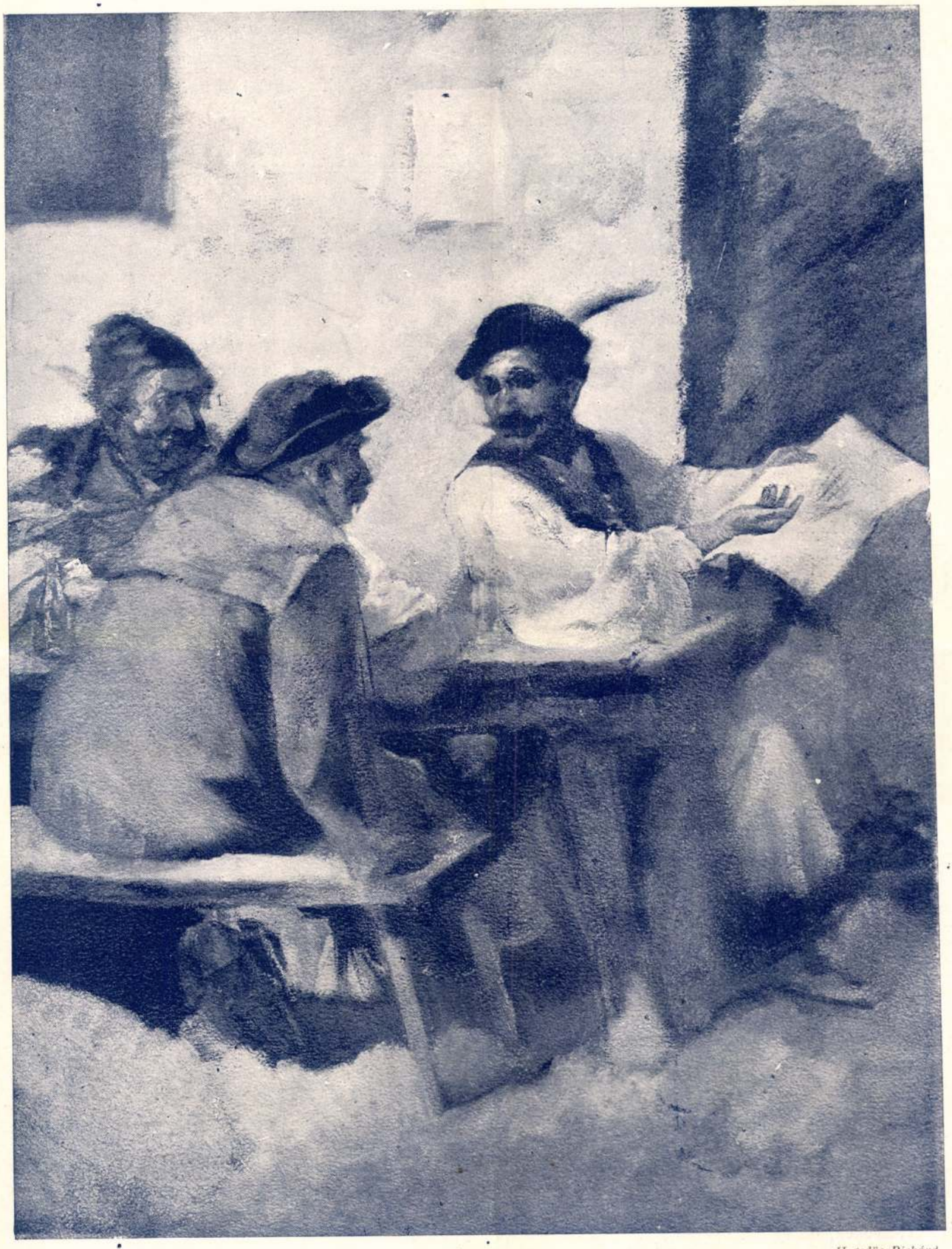

AZ UJSÁG MONDJA. *Hegedüs Richárd.*

Színészek.

Úgy lesz.

György.

No hát, a mult hónapban
A templom oltárát csináltam — ingyen.
Ezért se kérek semmit. Ez is oltár.

Sándorfy.

Bár az maradna mindig. György! kezet!

(György vonakodva adja a kezét.)

Ide. Magyar kéz magyar kézbe csap.
Nemes és polgár igy fogjon kezet,
Mikor a nemzet szent ügyéről van szó,
Mindig, a meddig István trónja áll!

Mind.

Amen!

Sándorfy.

Később találkozunk. Nini!
Nem a nagyságos consiliarius
Jön ott? — Eredjetek csak fiaim!
Ezzel az úrral lesz egy kis beszédem!

(Szerszámokat, minden fölösleges dolgot kézbe kapva, el nóta közben.)

MÁSODIK JELENET.

Sándorfy, a consiliarius (idegen viselet, nagyúri állürök).

Sándorfy.

Humillimus, nagyságos úr!

Consiliarius.

Salutem!
Quomodo valet, illustrissime?
S mert nil nocet praesente medico, —
Imé, egy szippantás — dignetur! Igy ni!

(Tubákkal kinálja Sándorfyt, maga is szippant.)

Sándorfy.

Csak megvagyok. Munkálkodom!

Consiliarius.

Beteg van?
Járvány talán?

Sándorfy.

Az.

Consiliarius (ijedten).

Micsoda?

Sándorfy.

A külföld
Nyelvének, divatának majmolása.
Én azt próbálom megorvoslani.

Consiliarius.

Á, á. — S aztán mivel? Purgare,
Laxare? — Lehet azt is! Mi!

Sándorfy.

Lehet.
Szélvészt támasztani, a mely elfújja
A pulidert, a köcsögkalapot,
Az idegen ruhát s idegen nyelvet.
Ápolni gyönge plántaként nyelvünket,
Hogy nőjjön égfelé, virága nyiljék,
S gyümölcse érjen, fényes, ragyogó!

Consiliarius.

Á, á... amice, egy kicsit poéta?

Sándorfy.

Nem én. Kicsit se. De magyar vagyok,
Nagyon. Tetőtül talpig. Szivvel és
Lélekkel!

Consiliarius.

Jó, jó... Hanem meddő próbálkozás,
Hiábavaló fáradság, — s tömérdek
De kárbavesző munka. — Videat
Tantum, amice Sándorfy... A német,
A franczia literatura készen,
Ki kell csak a kezünket nyujtani
Utána, — és virága, és gyümölcse
Mienk, üdit, emel. —

Sándorfy.

De nem magyar!

Consiliarius.

Nem kell utópiákról álmodozni!

Sándorfy.

Utópia? Magyar literatura,
Magyar szinészet — csak utópia?

Consiliarius.

Jaj, jaj... de mennyire! Nézze, barátom.
Egész literaturájuk nincs annyi,
Hogy könyvalmáriumom egy polczát — dehogy —
Egy sarkát is megtöltse. Nincs kimivelt
Pallérozott nyelv, — izlés — publikum!
Hát még szinészet! És magyar szinészet?
Hol iskolájuk? Hol művészeik?
Én hozatok egy német truppot. Abban
Lesz actor, actrix jeles, kitünő!
Játszák majd Schillert, Kotzebuet, Ifflandot.
S gyönyörködik majd bennük maga is.

Hegedüs Richárd festő l. Geiger R.

Hegedüs Richárd

festő

Az ujság mondja. repr. autotypia. Művészet. (Szabó) 1900. 10 szám.

Ez bizonyos

Geiger Richárd

Hegedüs Richard

Az ujság mondja c. Képe repr.

Müvészet (Szabó-féle)
1900. 965–66. h.

Hegedüs (Geiger)

Rikhárd

vajrai a Mulsar-
nok műveszetéjéről
repr.

Vas. Ujs. 1897 188. l.

Hegedüs Rikhárd

Székely Emil: "Üdvösség" elbeszélő költeményét illusztrálta két képpel.
Repr.-ók.

Otthon, Bp. 1896. március hó. 6. sz.
490-491. lap

Hegedüs Rikhárd

Viharos: "A börze" c. ismertetését illusztrálta három képpel.
B.Gy.:"Tőzsdeviccek" c. irásának illusztrációi: "Egy tőzsdeügynök", "Alakok" /öt arckép/ "Jelenet a gabonatőzsdén", "Az értéktőzsde nagytermében" és egy cim nélküli kép a tőzsdéről.
Krónika c. vegyes eseményekről szóló közleményhez két karikatura:Munkácsy ról és Mascagniról. - Verő György: "Szultán" c. művét két karikaturával illusztrálta.
Repr.-ók.

Otthon, Bp. 1895.november hó. 2. sz. 97-100, 109, 110, 111, 112, 114, 119-123.lap

Hegedüs Rikhárd

Székely Béla: "Kouffheim hadnagy" c. regé-
nyét illusztrálta három képpel.
Repr.-ók.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1.sz.
65-78. lap

Hegedüs Rikhárd

"Krónika" c. vegyes eseményeket összefoglaló közleményhez készitett négy kép-illusztrációt. Repr.-ók.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
1o-14. lap

MDK

Hegedüs G.Richard, festőm.
XIX-XX.sz.

198. A 48-as hősök apotheozisa.Jel.: Hegedüs G.Richard.

Aquarell.

Ernst Muzeum aukciói. 1931. 46. Kat. 19.l.

MDK

Hegedüs G.Richard, 19-2o. sz.

A 48-as hősök apotheozisa, akv.

Ernst Mus. 46.aukc. 1931. 19 l.

MDK

MDK

Ernst Muz. 15. auko. 1921.

Hegedüs Rózsa

Vizfestményét hozza a lap "Elmult" cimmel.
Repr.

Otthon, Bp. 19o1. febr. hó.
2. füzet.

M.D.K.

Hegedüs Rózsika

Vizfestményének repr.-ját hozza a lap "Elmult" cimmel a "Mentőkéz" c. mellékletben.

Magyar Salon, Bp. 19ol. febr. és márc. havi példányok közé kötött melléklet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 FEB — 9

Lakásépítő

Hegedüs Sándor

1021

Hegedüs

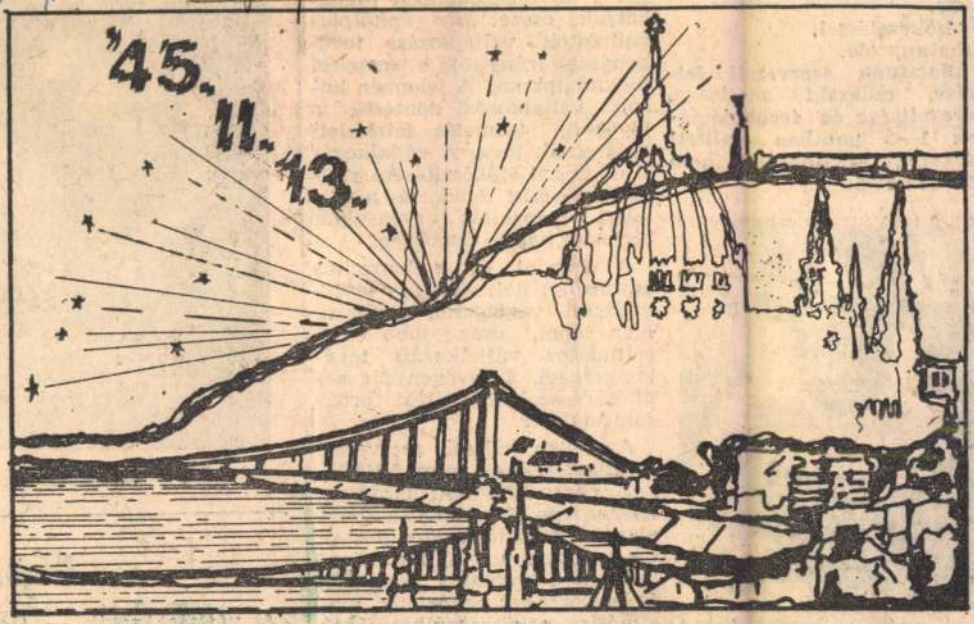

Harmincnégy éve szabadult fel Budapest

(Hegedüs Sándor rajza)

mazásával,

— vízcementtényező csökkentésével (beton vákuumozással),

— hőkezeléssel,

állíthatunk elő.

Vállalatunk szervezeti felépítése, műszaki adottsága, szervezettsége és technológiája az 1—3 pontban említett módszerek alkalmazását nem teszi lehetővé.

NOS és **HORVÁ MÁRIA**. Tanulm gét a következők hatjuk össze: „A vállalatok vállal kenysége irányító folyamatoknak. A zott vállalkozási jövőbeni termelés feltételeit határozzák meg. A vállalkozási döntések előkészítésére szolgál az építési feladat és a vállalati kapacitás egyensúlyát biztosító kapacitásmérleg.

A feladat és a kapacitás egyensúlyi helyzetét egy intézkedéssel véglegesen rendezni nem lehet, csak több éves, céltudatos vállalkozási tevékenységgel. E tevékenység segítésére szolgál a VKM programrendszer.

Az olyan jellegű szervezési intézkedéseknek, mint a VKM-nek, csak közvetett gazdasági haszna van. A vállalat a VKM alapján történő vállalkozással, programozással, biztosítani tudja a folyamatos termelést, az erőforrások egyenletes, maximális kihasználhatóságát. Ennek hasznosságát minden építőipari vállalatnál ismerik, hiszen a munkacsúcsokban a

A tanácskozas r

Kösz

A vállalat egyik — Gond József vezette — ifjúsági bri gádja címére érkezett köszö nőlevél a Rózsa Ferenc Álta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
Hegedüs Sándor
1975 JÚN. 30

Lakásépítő

6021

Építők: (Hegedüs Sándor rajza)

ács II-es főép., ...
művezető II-es főép., *Gari*
Ferenc kőműves III-as főép
Török Ferenc művezető V-ö
főép., *Pechmann Endre* vízve
zeték-szerelő V-ös főép., *Tót*
János állványozó VI-os főép
Hengerics Ferenc csőszerel

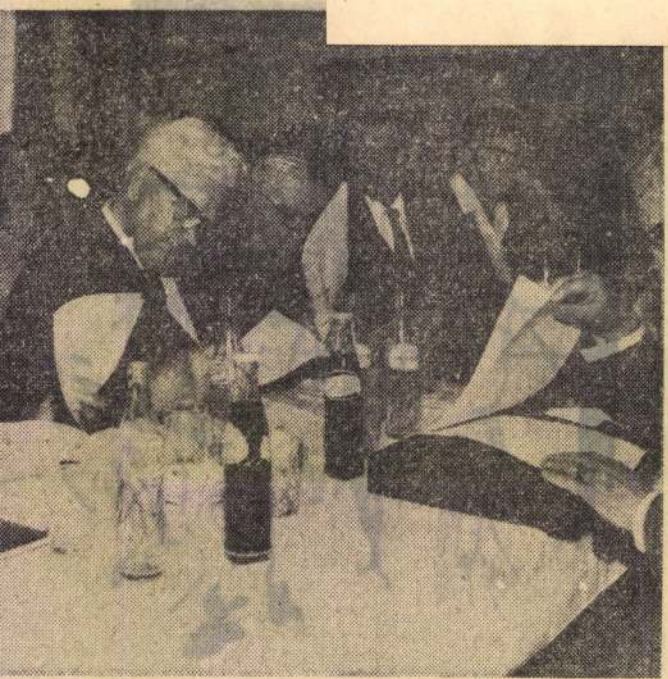

vazás előtt a vszt jelölőlistáját tanulmányozzák

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Hegedüs Sándor

Lakásépitő

1021

A költészet napja

József Attila:

A költő olyan...

A költő olyan, mint a kisgyerek,
vagy mint az első ember a lapályon:
két lábra állni próbál, hogy ne fájjon
apró mivolta, ne födje berek,

de lássa messziről, mi közeleg,
milyen isten rémlik a teljes tájon,
mily csönd szivárog, hogy üreget vájjon
alánk, mig eltölt gond és képzelet.

Ilyen a költő. Különben hanyag,
elfeledi, hogy eleven anyag,
hogy törékeny és mindig elkél nála

a segitség, hogy kösse erős szála
mint most, amikor Méltóságodat
illeti tőle hódolat és hála.

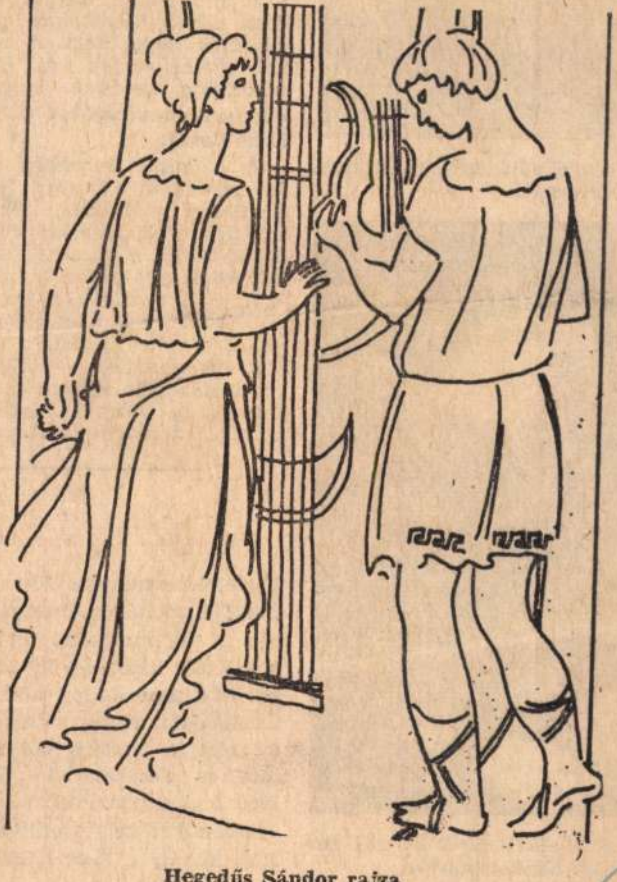

Hegedűs Sándor rajza

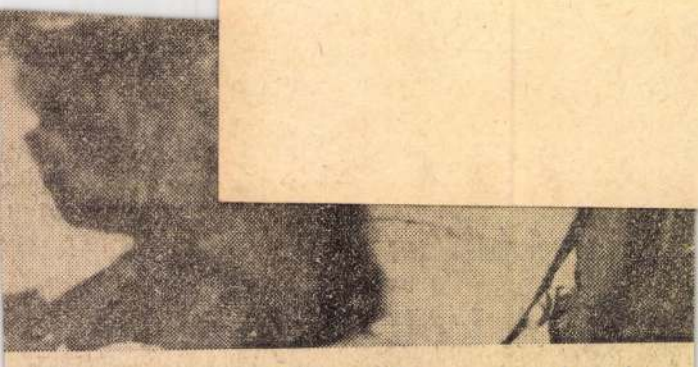

yettes Kiváló dolgozó kitünte-
ak Péternek

ıgsága alkalmából átveszi em-
Béláné KISZ-titkártól

Koszorúzás,

A meghívó ugyan, csak délután fél négyre szólt, de a vállalat párt- és KISZ-tagjai már délelőtt kezdték méltóképpen megünnepelni a Tanácsköztársaság kikiáltásának 60. és a KISZ megalakulásának 22. évfordulóját. Déli 12 órára különbusz vitte a 60 vállalati dolgozót a Mező Imre úti temetőbe, a Munkásmozgalmi Pantheonhoz. Itt Bokányi Dezső emléktáblájánál, a KISZ bizottság nevében Óvári Péter mondott emlékbeszédet. A Kőbányai úti általános iskola úttörői közül 4-en álltak díszőrséget a koszorúzás ideje alatt. A vállalat pártbizottsága és KISZ-bizottsága nevében egyaránt elhelyeztek virágokat az emléktáblánál.

A délutáni ünnepség elnöki asztalánál Durázi István pb-titkár, Bukács Ferenc szb-titkár, Komáromi Béláné KISZ-titkár, a gazdasági vezetők közül pedig Sós János termelési igazgatóhelyettes ült. Ez alkalomra vendégként megjelent Fekete István, a KISZ KB ifjúmunkás osztályának munkatársa is. Az elnöki tisztet Bárdy Józsefné látta el. Üdvözlő szavai után rövid iro-

---

A forradalmi i

tiszteletére március 20-án ünne
KISZ Bizottság a Szerszámgépi
elmúlt évi mozgalmi tevékenys
leti KISZ Bizottság titkára érte
ket és kitüntetéseket adott át.
területeken végzett társadalmi
talokért, a fiatalok Kőbányáér
zsef ez alkalommal „Közmű
1000 forint pénzjutalmat vett
velében ketten részesültek, Ko
Kiss Mihály a X-es KISZ-alaps

HEGEDUS SÁNDOR, térképész, / 1879/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező államok községi térképei, legtöbb 1770 után. A koraiak méret arányai premetrikus korból valók, a későbbiek legtöbbje méterrendszerben készült és nagyrészük a bpesti Államnyomda terméke. A térképek szerzői többségükben magyarok igy Hegedüs Sándor is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

HEGEDÜS Sándor

Vasm. fémeinöle 19. z. kerepe

VSZ 1994. 80. p.

Új Magyar Képtár
(Megyeház u. 17.)

LOUISE McCAGG (New York) műveinek állandó bemutatója

Louise McCagg új műveiben a szobrászat egyik klasszikus, egzisztenciális problémájával foglalkozik: az arány, a méret kérdéseivel. Néhány éve készít rokonai, barátai, ismerősei, köztük magyar művészek arcáról öntvényeket. A kocsonyás műanyag-maszkokat a végleges anyagbaöntés előtt szárítani kell. Az életnagyságú maszkok a száradás folyamán zsugorodnak, a folyamat ellenőrizhető – ez a felismerés vezette a szobrászt rövid és meredek úton az arányprobléma centrumába.
Louise McCagg úgy kicsinyíti a dolgokat, hogy a rész és az egész is élesebben és hangsúlyosabban jelenik meg, mint "eredeti" méretben. Ezekben a kisméretű fejekben a portré és a maszk – két különböző jelentésű szobrászi műforma – találkozik össze és olvad eggyé, szétválaszthatatlanul; a maszk: portré, és az arcmás önmaga maszkja egyúttal.
Tavaly októberben az István Király Múzeumban mutatta be szoborfejeit, amelyekből 200 darabot a múzeum kortárs művészeti

HEGEDŰS Nándor épitesz

Balatonboglár, Jankovich-telep, gyermekvédelő
(1935 után?) Tabéry tvánnal

Postaép 76. és ill

HEGEDÜS Péter

SZÁNTÓ Tibor: Békéscsaba, Megyei Könyvtár. Építtén:
Hegedüs Péter - Csomay Zsófia] = Opelion, 1985
13-15. ll

→ Csomay Zsófia

D Hegedüs Sándorné

Mellszobor, gipsz. (1902)
Kiállítva.

Tan Kol

Műkedvelő

Ochtervelt Jacob (Uchtervelt): Ho
di casalad 125 (980), 4286 (901).

Hegedüs Sándorné

Hegedüs Sándor szobra. Kolozsvárról írják: Hegedüs Sándorné, férjének, a volt kereskedelmi miniszternek mellszobrát, mint műkedvelő, agyagból megmintázta. A szobrot az erdélyrészi szépművészeti társaság az őszi tárlaton kiállította és a kik látták, úgy nyilatkoztak, hogy Hegedüs Sándor a megszólalásig el van találva. A polgármester elkérte a szobrot a város részére s a városi tanácsteremben zsoboki márvány talapzatra helyezték el s a legutóbbi tanácsülésen a polgármester ünnepiesen bemutatta a tanácsnak.

Vas. Ujs 1902

862 l.

STEF. HEGEDÜS, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, többben Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem maradt. Levelezés és "Protokol farbiarskeho cechu, 1801-1864" alapján ismerjük őket.
E mesterek egike volt:
41.-Stef. Hegedüs, 1814. Tállya. 154.old

DOMOKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János M[illegible]. évkönyve, 16. Győr, 1974

Hegedüs Theodora

festő

Ért. 1978.

Lásd H. Dóra

~~Berg Tivadar~~

~~Hegedüs Theodora~~

3712. Sanchez Pedro:

Jézus sirbatétele

az előtérbeli faragott kő
zi[illegible] el[illegible] fejjel balra fekvő Jézu
törölgető Madonna szoritja magáh
nek szélét igazgatja, Kissé hátr
asszonyok helyezkedtek el, a kik
dalmukat elárulo mozdulatokat te
körülvett fejét töviskorona ékes
körül és sebeiből vér folyik. Az
gyik szent asszony hajdonfővel v
olyképen végzik szomoru feladatu
lánál fogja s a másik a gyolcsna
[illegible] mirha-és al
tól jobbra, [illegible] mondatszala
és környéke [illegible] fogl

Fa, mér. 81.2:90.3 cm.
Vétetett az 1908. januar
Alban Headtól 12071.30 K-án (89

Vét 2761-908

Hegedüs Theodora, festöm.

287.	Angyal.	Olf.	32x24	
288.	Tavasz.	Gouache.	54x78	J.l.b.
289.	Ösz.	"	54x82	J.l.j.
290.	Szent Ferenc.	Olf.	100x48	J.l.b.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68.aukció. 2o.l.

MDK

Hegedüs Teodóra, festőm.

2o1. Angyal. Olf. 31x23

2o2. Szent Ferenc. Olf. 83x7o

Árv.Közl. 1937.okt. rk. sz. 23.l.

MDK

Hegedüs Teodóra, festöm.

Angyal.	Olf.
Szent Ferenc.	"

Árv. Csarn. 1937.okt. 83.sz./Árf. Közl. rk.sz./ 231 l.

Hegedüs Tibor, grafikus

MDK

Karikatúra: Repr.

—: Filmvilág 17.5.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 8.

Hegedüs Tibor

kavikatúrája

~~[illegible]~~ illusztrálja

a Budapest c. folyóirat 1972. 9. számát

MDK

Hegedüs V. Ödön

Épitő Ipar - Épitő Művészet. 1931. febr. 15.
32.1.

Hegedüs Vilmos,ép.
szül. Sály, 1875-ben

Oklevél kelte: 1903

" száma: 2854

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t.absolut.-t vagy ok. kompeitést nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig. KI-HK. 1931 jan.15. 17.l.

MDK

Hegedüs Vilmos, ép.
szül. Budapest, 1896-ban

Oklevél kelte: 1924

" száma. 8388

A m.Kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig. ÉI-ÉM. 1931 jan.15. 17.l.

MDK

Hegedüs Vilmos, sz. 1875, okl.épitész, Bp.

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE, 1924. nov. 3o.
149-15o l.

Hegedüs Vilmos

építész.

Szül. Sály 1875.

Oklevelet nyert 1903.

Négyszmüegyetem 8. l.

Hegedüs Vilmos

építész.

Szül. Budapest 1896.

Oklevelet nyert 1924.

Közgazdaságtudományi Egyetem 8. l.

Hegedüs V. Ödön

Bpestről. 1940. sept.

Hegedüs V. Ödön okl. építész-mérnök, építőmester, X. Petőczy-u. 20/b. 148-710

M. D. K.

HEGEDÜS Zoltán festő

1907-ben Magyarországon a Szabad-iskola növendéke

Réti Bsp. 1954. 327. l.

MDK

Hegedüs Zoltán,

1907-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 83.l.

Hegedüs Zoltán

1907. nagybányai iskola

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Turóczi Konvent VI. 11.

Ára 8 fillér

LEVELEZ

BUDAPEST

M. kir. Szemi nyomdai Budapest. 1943.

Tek

Müemlékek Orszá-
gos bizotságának

Budapest

IX. Höggyes Endre u.
10

Hegedüs Zoltán
Pro 4

cimerek kiszítésé
ben is kisegítést
is vállalok vi-
dékre is n. b.
válaszukot várva
maradok tisztelettel

Hegedüs Zoltán

cim VIII. Karpfenstein
u. 23 f. 8

Feladó: Hegedüs Zoltán
Karpfenstein u. 23
f. 8

Bpest 943 VII. 13

Tek. Műemlékek Országos bizottságának
Budapest

Felkérem a Műemlékek Országos bizottságát hogyha volna valami munka a. számomra szívesen elválalnám és megcsinálnám végzet festőiparművész vagyok ujkori és regi freskok resta urálásában teljes jártaságal birok olajban is és teljesen uj freskok

Hegedüs Zoltán

Nagybányai kiáll. kat. 1912.

83

Római szijvég IX. 85.

Hegedüs Zoltán festő. 1907. a nagybányai szabad festőiskolában tanult. (Nagybányai jub. kiáll. kat. 1912. 83. l.)

Ø

Hegedusity, Kosztó

festő

vil. 1901.

d.

Jugoslavia Kiall

35. l.

Látta, hogy a két orvos mellette térdel.

Hégel Ákos

"Hegyszakadék" c. kép

"Erdei fahid" tájkép. /Itt Heigel Ákos-t ir a lap./

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1911. szept. 3. III. évf.
36. sz. 1063, 1083. lap.

M. D. K.

HEGELE Félix festő

1764 —

Gorás XVIII. 77. 223. l.

M. D. K.

HEGELE Félix festő

1787 iratkozik be a bécsi akadémiára

Garas XVIII. 14. - 223. l.

Hegele Félix

festő

Nagyszebenből, 1787-

ben 23 éves. - 23

1764

Hegele Félix, festő, Nagyszebenből, 23 éves korában, 1787 dec. 18-án iratkozott be.

lásd Fleischer Béla 50. l.

Hégely Gábor

HÉGELY GÁBOR: PIHENŐ

Képzőművészet, 1971, 3.

mert elárul valamit a rendező kotói módszeréről. "*Kezdet vala a Grieg-zongoraverseny*" vallja Káldy, s norvégiai út következetesen a zenéhez ker te, válogatta a képi látványt. K sőbbi filmjeiben is legalább egy rangú a *hang* a *kép*pel. Hiva sosnál természetes, hogy e l elem teljes egységben legyen. amatőrfilmesnek azonban kül kell elkészítenie a kép-, külön hangfelvételt, s e kettő összhan ba hozása — például párbes dek esetében — nehéz. Az am tőrnek a hangosítás sajátos mó jait kell kitalálnia, ha teljes e tétikai élményt akar nyújta Káldynál szinte észre sem ve szük, hogy állítja a tartal szolgálatába a korlátozott f mai lehetőségeket. Csak azt l juk és halljuk, hogy egy (va több) ember összefüggően, ti tán, oldottan beszél mintha kamera nem is lenne jelen. Ni is ott a hangfelvételkor, csak zsebmagnetofon. (Káldy fil jeinek hanganyaga egyébk rádióriportként is megállná a lyét. Nem véletlen, hogy az 19 ben készült *Pilóta* szövege in júként is megjelent a *Való* ban, továbbá megjelenésre egy szociográfikus kötetben A rendező általában végig gatja beszélgetőtársát, az megvágja a hangfelvételt, ahhoz illeszti a képet. Ez u

sszítette:
ÁLDY LÁSZLÓ

nyit árult el a főcím az *Aladár* nű színes, hangos portréfilm gén, amely az 1980-as *vizuális nap* amatőrfilm-bemutatóján jobban megragadott. A szer- vel néhány nappal később is- t találkoztam a Fővárosi Mű- ődési Házban: az *üzemi nép- velők klubjában* tartott bemu- ót alkotásaiból. Itt az *Elő- et nélkül* című kettős portré varta fel a szenvedélyeket. Káldy legfőbb erőssége a port- ilm. Legjobb munkáiban egy- — olykor több — *különös beri személyiség* bontakozik ki. akjai után Soltvadkerttől Ame- áig megy, ha kell. Ha egy régi-

M.D.K.

Hegenauer Márton, órásm.

A bajorországi Erhausenből származott. 1754. okt. 14.-én lett győri polgár. A városi tanács engedélyével dolgozott, a lakatos céhbe nem kérte felvételét. 346.o.

Jenei Ferenc: Régi győri órásmesterek. 345.o.

Arrabona, 7. 1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

MDK

Hegelmann János asztalos

Klauze János üzlethirdetései

Belv. Sütő u. és Országút sarok. Rk. egyh. épület

1862.- Homlokzat.

MDK–A–II–1/732.

MDK

Hegelmann János antalos

Seybl Vilmos, üzletkiraket

Belv., Szén tér 3.

1863. – Homlokzat, metnet

MDK-A-II-1/1210.

MDK

Hegelmann János aktalos

Wlassitsch András, hazánhár és istálló

Józsefv., Tavakmező-u. 7.

1863. - Tut. alapr., kémény

MDK-A-II-1/1209.

Hégely Gábor, amatőr festő

„Pihenő" c. olajfestménye.

[repr.]

sz —: Amatőrök seregszemléje.

Déli Hírlap, 1951. jún. 8.

Hégely László.

A békési alkotótábor végy éves. A békési múzeum két, termében aug. 20.-án nyílt meg az ott dolgozó művészek műveinek kiállítása, melyen szerepel a művész két tanulmányrajza. (említve)

Sass Ervin: Kiállítás a békési múzeumban. Békés Megyei Népujság, 1948. szept. 3.

Josef Hegenbarth
festő

M.D.K.

Műveiből a Nemzeti Galériában kiállítás nyílik

Napló
Magyar Nemzet, 1959. június 18.

7

M.D.K.

Hegenburg B.

vlsz. mükedvelő rézmetsző

"Magyar szabadság 1848 évi március 15-dik Napja Emlékkel jéül" cimet viselő metszetet készitett.

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 180.1.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

1021

1975. okt.19. Televizió 19.oo /6o/ M.

A H É T.

- A hét legfontosabb belpolitikai eseménye Kádár János Vas megyei látogatása. Ez a két nap vendégnek és vendéglátóknak egyaránt sokáig emlékezetes élményeket hozott, sok olyan pillanatot, amilyennel a látogatás néhány mozzanatáról összeállitott tudósitásunk kezdődik.
Filmünket Várkonyi András, Wiesinger István, Pintér József és Márton József készitette.

- Jelképesen ültessen el egy nagyon szép tölgyfát ide és gyarapodik ezzel a faállománya a szigetnek. Nem ez az első eset már, a szovjet ürhajósoktól kezdve, ha jeles vendégei vannak a városnak mi mindég élünk ezzel a lehetőséggel.

- A gödör elég mély, még egy kicsit igazitsunk? Na még egy kicsit igazitok rajta, hátha megfog, ezek olyan ravasz fák ám, nem mindegyik fog meg.

- Szeretettel köszöntöm kedves vendégünket és kivánunk jó, tartós egészséget.

- A vidéki városok közül ez a legnagyobb lakótelep. Most még ezen kivül két helyen folyik lakótelep épitkezés Szombathelyen.

- Ez az őszi délelőtti városnézés az első nap bevezető programja. A két új szombathelyi lakótelep gazdái és épitői őszinte örömmel kalauzolták végig Kádár Jánost, aki nagy érdeklődéssel ismerkedett a város legfiatalabb részével, a frissen beköltözött új otthonok lakóivel, azokkal a tervekkel amelyek ezen a területen alakulnak ki Vas megye fővárosának lakónegyedei.

- A lakótelep tervezése 1959-ben kezdődött és az első ütemet, amely itt keletre fekszik tőlünk ez 1964-ben zárült és innen folyamatosan épül tovább tulajdonképpen a mai évig amikor ezek az utolsó házgyári épületek, amelyeket itt is látunk átadásra kerülnek.

- A Berzsenyi Dánielről elnevezett új megyei könyvtárban néhány perc zenehallgatásra is jutott idő. Ezután Kádár János felkereste a Felszabadulási Emlékművet, ahol elbeszélgetett egy Kaliningrádból érkezett túristacsoport vezetőjével.

- Szeretnénk ha a veterénoknak olyan érzésük lenne, hogy nem hiába harcoltak.

- A Lakástextil Vállalatnál, a megye egyik legnagyobb üzemében először a gépeknél kereste fel a Párt első titkára a

munkásokat. Majd a bemutatóteremben a megye üzemeiből jött szocialista brigádvezetők felszólalását hallgatta meg.

- Olyan szép munka folyik a szövődébe , azok a technológiai kidolgozások amik vannak, szinte örömmel dolgozik az ember a szövődébe és láthatjuk a kiállitásokon is hogy milyen cikkeket gyárt a vállalat. A nyereségrészesedésbe minden esetben nagy örömöt találunk. Hogy én szivesen dolgozom a LTEX-nél az is bizonyitja, hogy már most 6 év korkedvezménynyel mehettem nyugdijba, de meghosszabbitottam ezt az időt itt maradtam. Nagyon szeretem a közösséget és ameddig birom addig fogok is dolgozni.

- Elmondhatom, hogy nagyrészt fiatalok vagyunk, a munkakörülményeink nagyon jók, nagyon szép a terem és akárki jön ide a gyárba mindenkinek mutogatjuk és masélünk róla.

- Mivel ez egy új modern nagyüzem a korszerü technika megkövetelte azt is, hogy mi magunk is fejlesszük magunkat és brigádjaink elhatározták, hogy szakmunkás tanfolyamra járnak. Igy valamennyi brigádunk fonó szakmunkás lesz.

- Ezután Kádár János köszöntötte a szoc. brigádok képviselőit, közöttük elsősorban azokat, akik az utóbbi időben kaptak kitüntetéseket, majd baráti szavaival a munkások tapasztalataihoz kapcsolódott.

- A szocialista brigádvezetők fölszólalását hallgatva szerény, de öntudatos felszólalásokat is hallottunk, önérzetes felszólalásokat, olyasmit is amiben érezni lehetett a jó értelemben vett büszkeséget. Ez teljesen helyénvaló. A szocialista brigádmozgalom az nagyon sok jó dolgot testesit meg és én megmondom, nagyon tetszik nekem és nagyon örülök a kibontakozásának, a fejlődésének, a gazdagodásának és tulajdonképpen tartalmilag is sokat fejlődött ez a mozgalom. De leges-legjobban örülük annak, ahogy született ez a mozgalom. Szeretném Önöknek kijelenteni, hogy a Párt-központ bármilyen ~~fél~~ némü, ilyen irányú lépése nélkül ez az üzemekbe született és sok helyen egyszerre született. Végére egy nagy megrázkodtatás után magunkhoz tértünk és tegyünk meg mindent a szocializmus gyorsabb épitése és fejlesztése érdekében. Ez a mozgalom azóta is magán viseli ezt a jegyet, hogy a többi dolgozó tömegek szintén a Párt erősitését viszik előre. A szocializmus épitésének együtt kell járni a dolgozók életszinvonalának emelkedésével. Kérjük, igényeljük, elvárjuk az öntudatos helyetállást, az önzetlenséget, az áldozatkészséget mindenkitől aki ennek az eszmének a hivévé vált, ez az emberekkel szembeni követelmény igény. De mindazokkal szemben, akik az ország ügyeiben döntenek, a megyék ügyeiben a vállalatok ügyeiben döntenek, azokkal szemben jelentkezik az a teljesen jogos

igény és követelmény, hogy az emberek életének a jobbitására mindeznt tegyenek meg. Ez a mi törekvésünk.

- Ezeknek a céloknak a megvalósitásán is fáradoznak az egykori Erdődy kastélyban müködő ÉTI Mezőgazdasági és Szakmunkás- és Mubkástovábbképző Intézetben, ahol Kádár János először megtekintette az erőgép tanmühelyt. Később néhány percet töltött egy tornaórán. Ezután beült egy tanterem padsorába hogy ismerkedhessen az oktatásra használt legkorszerübb szemléltető eszközökkel.

- Hegemaszt János Ybl-dijas épitészmérnök a Felszabadulási Emlékmü tervezője azon a beszélgetésen számolt be munkájáról amelyen a Párt első titkára e megyében élő pedagógusokkal, orvosokkal, müvészekkel, irókkal és más értelmiségiekkel találkozott. Egy másik felszólaló, a szombathelyi kórház egyik főorvosa Dr Illei György a népesedés-plitikai határozat végrehajtása során szerzett megyei tapasztalatokról beszélt.

Hégen i templom
harangja

l.

Szépművészet
1941. 40. l.

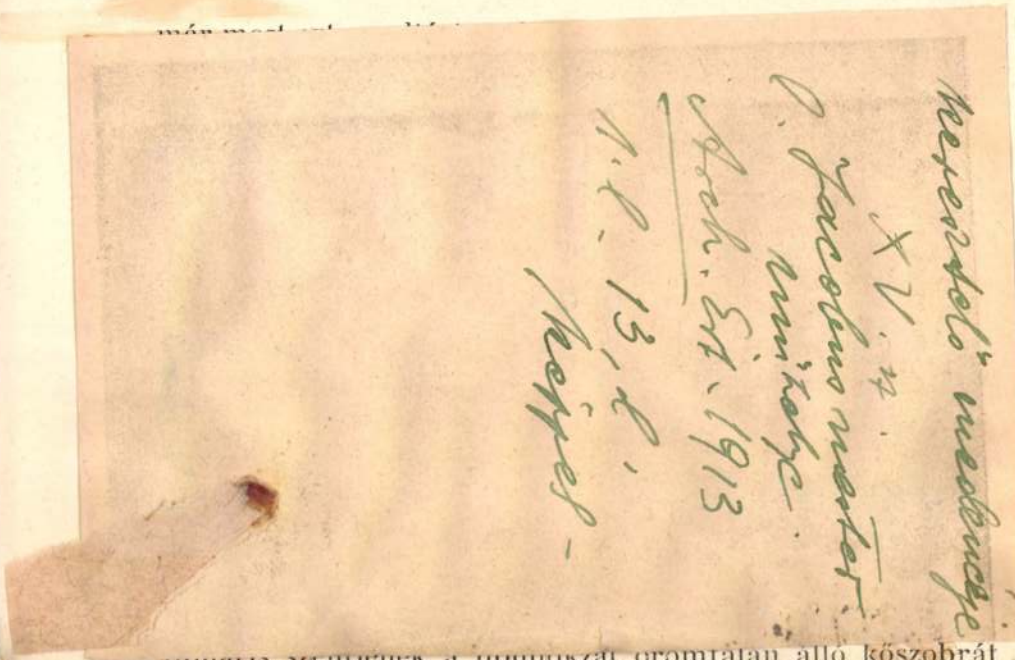

Hégeni ev. templom

keresztelő medencéje

XV. sz.

l. Jacobus mester

műhelye.

Arch. Ért. 1913

1. l. 13, l.

képpel -

...ultaris szentjének a homlokzat oromfalan álló köszobrát (10. kép), amellyel a kutatás eddig behatóbban nem fog-

világosan mutatja.

Weber szereplését kell sejtenünk Nöpauer Máté egy másik alkotásánál, az ugyanakkor épülő ágostonrendi templom homlokzati szobrainak kivitelezésénél is. Stilusával teljesen egyezik a főbejárat ivelt párkányán álló, keresztet tartó angyal, valamint Szent Anna és Szent Ágoston szobra. S a reája annyira jellemző nemes vonalpatosz jegyében fogant az orompárkányt diszitő Patrona Hungariae ülő szobra. Ezek az alkotások stilusbelileg szorosan egyeznek a budai régi Szent János kórház kápolnájának oltárszobraival, melyek viszont stilusban szorosan kapcsolódnak a budai Szent Anna templom főbejáratának a plasztikájához. E müveket egyazon mester alkotásainak tekintjük, s személyét Weberben kell keresnünk.

Tovább keresve nyomait Budán, utalnunk kell arra az analógiára, mely a Szent Anna templom Szent Kereszt oltárának oromvolutáján térdelő angyal s a homlokzat timpanonjának kerubjai között fennáll.[249]) Azokra a kapcsolatokra, melyek a Szent Anna templom mellékoltárainak angyalait Weber egyik hiteles müvéhez, a budai

MDK

Hegewald Reinhold

Könyvkötő

16 v 9 ben kk. mester Kassai

÷ Kassai könyvkötők

Grafikai Szemle 1910 évf 6 sz 181 l.

Hegi, Franz

1774–1850

Alább 6. sorral: «Nincs *Hégynk.*» Igaz Sámuel *Hegi Ferencz* (1774—1850) rajzolóra és metszőre czéloz, ki Zürichben és Berlinben dolgozott; kiválóbb metszetei az «Alpest-ünnepély a Rigin», a Vogel után metszett «Tell-kápolna» s a Reinhart után készített «Római Colosseum.»

Kazinczy Ferenc levelezése. XVII. Bpest 1907. 611. l.

És keserű nyár füllesztette át
S te néked kedvesebbek a gyopárnál,
Mit nem tiport a láb?

II.

Mert mindig roppant egekért zokogtál
S szeretted a lankadva-glóriást,
Hallottad a tengert, az óriást
Zajongni a leszboszi partfokoknál,
És a kopár vizet, mely egyre sír,
Nem tudva, hol van az a messze sír,
Amelybe nyugszik a daloknak anyja.
Meddő, fanyar hullámok görgenek,
Meddőn a meddő költőnő felett,
Csak hányja őt a tenger zöld aranyja
És a vak istenek.

Heger Ferenc Antal sobrász l. Hörger F. A.

Ø

Heger H

Müvesset 1911.

145

Nem magyar

nem Kell

Siscin (Szüszek) h. n. VI. 206.

Heger Ida

iparnuvesz
Stud. Bpest 1879

l.

Bsz. Magyarslex
419 h.

?

Munka és lé.
Mag.

Drahos János házikápolná-
jában.

Heger Henrik

MDK

Imaszoba Gottorp kastélyban Schleswig-Holsteinban

Mücs rnok 1877. nov.8.

Heger Henrik

MDK

Imaszoba Gottorp kastélyban

Miccarnok 1877. dec. 16.

Heger J.

Ipormüvész,

Magyar motivumokkal díszített bőrmunkáiból kiállítás nyílt, ~~Heger~~ Lindner J. ipormüvész munkáival egyidejűleg, valamint R. Reismann Gisella festőmüvésznővel.

Nemzeti Ujság, 1928. Jún. 3.

Háger Ritta

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HIRLAP

1970 MÁJ 25

1021

□ AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN láthatók G. Háger Ritta és Borsi Gáborné textiltervező iparművészek függönyei, faliképei és terítői.

Ø Heger János

l.

Bedy györi vajzisk

19. l.

Heger-Lindner

börmunkái

rod

Magyar Iparművészet

1931. 134 l. (A Tár-
sulat nyári kiállí-
tásairól.)

Heger-Lindner.

iparmüvész

Korácsonyi kiállítást rendez 1928. dec. 11 – 1929. jan. 8 – ig I. Horthy Miklós út 86. III. 2. alatt.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 18.

MDK

Héger-Lindner

bőrdíszmüáru, könyv

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1929. 134 l.

MAGISTER FRANCISCUS MURATOR de HEGKW, épitőmester

Ferenc mester, Sarvarott nem azonos az 1552-es Sennyey elszamolásokban szereplő Magister Franciscus Murator de Hegkwvel. 227.old. 140.jegy

TÓTH MELINDA: A sarvari var épitéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

M.D.K.

Héglati Kristóf, egerszalóki ácslegény

1752-ben Egerben Wildinger ácsmester segédjeként működik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 340. old.

HÉGLATI Kristóf egerszalóki ácslegény, aki 1752-ben Egerben --+ Wildinger ácsmester segédjeként működik.

AHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M. D. K.

Fr. HEGNER Farkas (H Wolffgang) ásztalos, és lakatos

Szül. Kilchen (Bajor o.) 1709, megh. Nagyenyed 1770

Szabó Erzsébet: XVIII. századbeli szárvűvész
Ferenc-(mincovita) rendi tráterek

183. l.

Művészet. 1953. 1-2. sz.

M. D. V.

HEGNER Farkas asztalos
minorita laikus
Süd. 1709 (Bajorország) megh. 1770-ben
Nagenyeden

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bn. 1959.
I. 211. l.

toaszt soká tartott. Ebéd alatt egy széles kardot is mutattak, mely egykor Petőfié volt, most pedig a Rickl-család őrzi.

Este bált tartottak a «Korona» vendéglőben.

*

E hó 8-án ama szerény háznál is volt egy kis ünnepély, hol Petőfi 1844 ben lakott, s a melyről »Egy telem Debreczenben» czimü költeményét irta, melyhez Orlai illusztrácziót is készitett. Ezt a házat most emléktáblával jelölték meg, s itt Komócsy tartott beszédet. A táblát Boross kőfaragó minden dij nélkül készitette.

Ugyane napon a főiskolát látogatták meg a vendégek: a könyvtárt, a muzeumot. Délután pedig a gazdasági intézethez rándultak ki, hol Rottler József igazgató előzékeny figyelemmel mutatott meg mindent. Jókainak egy csinos kapát adtak kezébe, hogy kapálja meg a 46-ik parczellában elvetetett nemesitett buzát, a mi megtörténvén, az igazgató kijelenté, hogy e parczella neve ezentul Petőfi-parczella lesz, a buza neve «Jókai nemesitett buza», a kapát pedig elteszik az intézet muzeumába. Kedélyes társas uzsonna zárta be a kirándulást, mely egyszersmind a debreczeni ünnepélyek végső mozzanata volt.

Az ünnepélyek alatt a társulat alapitó tagjai lettek: Simonffy Sámuel az ügyvédi kamara elnöke, özv. Hegyi Mihályné és Böszörményi Róza k. a. száz forinttal.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Méhek". E czim alatt gyüjtött össze s adott ki érdemes veteránunk, *Tóth* Lőrincz mintegy ötszáz epigrammot és xeniát, melyeket negyven év alatt irt, bennök rakva le költői benyomásait. Méheknek nevezi s e név inkább mézökért, mint fulánkjokért illeti meg ez elmés, olykor csipős, de soha sem sebző szikráit szelid, gúnyoros, de nem maró szellemének. Születtek, mint a percz hozta; életbeli, uti, utczai s társasági benyomásokból; a finom szemlélő, a kedélyes emberszerető, az erény barátja nyilatkozik bennök. Fokozott becset nyernek az által, hogy a szerző iróságának ötvenedik évfordulójára jelennek meg, mintegy emlékül baráti s tisztelői nagy serege számára. Az alkalomszerüleg vegyesen született epigrammok im a következő csoportokba vannak beosztva: *Falra hányt borsók*, 101. *Fény- és árnyképek*, 112. *Nőkről s nőkhez* (Öreg ember udvarlása) 54. *Csalánok* (politikai s kivált országgyülési epigrammok), 69. — *Emlékek*, köztök sok uti emlék, 56. — *1848. előtt és után*, szintén politikaiak, 64. — *A házi tűzhelyről*, családiak, 17. S befejezésül: *A patak élete*, allegoriai költemény. — A kötetkét, a szükséges magyarázatok megadására, jegyzetek illusztrálják. A kiállitás (a Franklin-társulaté) csinos, sőt diszes. Álljon itt a gyüjtemény czimét magyarázó, bevezető epigramm:

Méheknek nevezém, miket im szárnyukra bocsátok,
A zsongó versrajt, napjaim alkonyatán.
Mézet hordanak a rét tarka, himes mezejéről
Gyűjtve virágzamatot, s már tele szalmaköpüm.
S van fúlánkja is a bogarak repeső seregének,
A buta gőg s hiuság érzeni fogja nyilát.
Nem menekül köszörült tőrétől az ujkori bálvány:
Szennyes pénzuralom s a farizéusi arcz.
S míg az aranyborjút jól megbélyegzi fülére:
A szépnek, jónak hódolatára siet.
Jertek kedveseim! kandallóm lángja körébe,
S míg thea forr, szivar'ég: üssük az ütni valót.

* **Mai számunk** egy szép költeményt közöl *Szemere* Miklós hátrahagyott és sehol meg nem jelent művei közül. *Paizsoss* Andor ur szivességéből közöljük, kinek e helyütt is köszönetet mondunk ez erőteljes és hangulatos költemény közléséért. Annál nagyobb sajnálattal értesülünk, hogy elhunyt kitünő költőnk összegyüjtött verseinek kiadása még eddig teljességgel nincs biztositva. Nem nyilatkozik iránta kellő részvét. Hogy lehet ez? Mig Szemere élt: mindig sürgették versei összegyüjtésére. S most, midőn emlékét a halál is megszentelte: ne volna elég részvét a szép gyüjtemény iránt, mely pedig kétségkivül sokkal teljesebb lesz, mintha életében jelent volna meg. Az elhunyt emléke, főleg pedig az irodalom iránti kötelességünknek tartjuk felhivni olvasóink figyelmét, lyrai költőink ez egyik legsajátosb és legeredetibbjének teljes kiadására. Örökös szégyen volna, ha Szemere Miklós versei a részvétlenség miatt nem jelenhetnének meg!

* **A „Graphic"** czimü világhirü angol illusztrált hetilap legközelebbi számában igen kedvezően itéli meg a lapunkban ismertetett «Magyarland» (London Sampson Low and Co.) czimü hazánkat ismertető munkát és számos magyar szót idéz ismertetésében. Befejezésül igy szól: «E mű mindenről ad felvilágositást s egyike a legkedvesebb uti könyveknek, melyeket olvastunk. Az ajánlás «Mind azoknak, kik szeretik a hegyeket, egy olyantól, ki imádja azokat» bár egy kissé nagy frázisnak látszik s ellentétben áll a mű vonzó nyelvével, mégis igen jól van alkalmazva, mert e két kötet minden lapja a természet valódi szeretetéről tanuskodik s arról, hogy a szerzőnő elég tehetséggel bir, hogy annak különböző jelenségeit leirja. Az irónő azt találta, hogy az angol utazók száma Budapesten kevesbedett; mi azt hiszszük, hogy az ő műve e tekintetben kedvesebb változást fog előidézni, mert az a nép, mely az anyát anyámnak hivja (who call mother, anyám) bizonynyal méltó arra, hogy meglátogassák s ezért óhajtottuk volna, hogy kissé bővebben szólt volna uj utvonaláról Velenczétől, melyen át ez országba jutott».

Nemzeti nevelésügyi könyv. Az orsz. kisdedóvó-egyesület a nőnevelés- és módszertan megirására kitüzött ötven arany pályadijjal Szerdahelyi Adolf volt képezdei igazgató művét jutalmazta, mint oly művet, mely a magyar faj egyéniségéhez alkalmazkodó módszerénél fogva első kisérlet a magyar nemzeti paedagogia megalkotására, és a merev német rendszer uralma alól felszabaditni igyekszik a magyar kisdednevelést. A művet az országos egyesület fogja kiadni.

Akadémiai jutalmak. A tud. akadémia első osztálya bizottságot küldött ki arra nézve, hogy tenne javaslatot, mit tegyenek a 400 darab aranynyal, mely két Karácsonyi pályázat sikertelensége következtében gyült össze. Ugyane bizottság fog jelentést tenni a Péczeli-jutalomról is, mely az 1880—82-ben előadott vagy nyomtatva megjelent legjobb magyar történelmi szinműnek adandó ki. Az akadémia a Farkas-Raskó-féle kétezer forintos alapitványból évenkint száz forint jutamat tüz ki hazafias költeményre, mely lehet himnusz, óda, dal, elégia, költői beszély, tanköltemény vagy szatira. A pályázat eredményét a márcziusi összes ülésen terjesztik elő, a jutalmat pedig 6-dikán adják ki.

Európa geologiai térképe. A bolognai földtani kongresszus elhatározta, hogy Európa részletes geologiai térképét elkészitteti. Most a magyarországi bizottság elnöke, dr. Szabó József kérvényt intézett a közoktatásügyi miniszteriumhoz, hogy ez a vállalat sikerét ötven példány megrendelése által segitse elő, továbbá az által, hogy a magyar terület hiányosan ismert részeinek átkutatására 2400 forintot utalványozzon. A miniszter értesité dr. Szabó Józsefet, hogy az ötven példányt megrendeli, de a négyezer márkányi költségnek csak felét viselheti, másik felét a földmivelési miniszterium fogja fedezni.

„Die Adria" czim alatt Hartleben kiadásában, német nyelven, illusztrált füzetes vállalat indult meg, mely az Adria egyes vidékeit, lakosait ismerteti. Szerkeszti Schweiger-Lerchenfeld. Az első füzet Triesztet és környékét ismerteti, csinos rajzokkal. Egy füzet ára 30 kr., vagy 60 fillér.

Folyóiratok. A *„Philologiai Közlöny"* májusi füzete igen változatos. Első czikkében dr. Pozder Károly a Kyros-mondát fejtegeti, azt bizonyitva, hogy a perzsa királyról szóló mondát dolgozta föl Firduszi is a «Sahnameh»-ban. Dr. Heinrich Gusztáv egy nagyobb művéből közöl érdekes részletet a «Gót költészet és próza» czim alatt. Szűcs Lajos szenczi Molnár Albert költészetéről értekezik; Veress Ignácz pedig bevégzi előbb megkezdett közleményét «Az igeműszavak a magyar nyelvben». Dr. Boros Gábor tanulmányt közöl Sapphoról; dr. Kont Ignácz «A szenvedő Krisztus» czimü görög drámát ismerteti, melynek nem sok költői értéke van, de mint kulturtörténeti adat fontos. Egy másik czikkben Heinrich Gyula kimutatja, hogy Dugonics «Bátori Mária» drámája gr. Soden Gyula német iró «Ignez de Castro» drámája után készült. E tartalmas értekezéseken és czikkeken kivül forditott költeményeket találunk Thewrewk Emiltől (Martialisból, Catullusból), dr. Erődi Bélától (uj-görögből), Radó Antaltól (olaszból) és Gergely Károlytól (Anakreonból), továbbá könyvismertetéseket. — Az *„Ungarische Revue"* uj füzetében Hunfalvy Pál erélyes czikket ir Heinze és izgató társai, s átalában a Németországból hangoztatott vádak ellen, melyek alaptalanságát Hunfalvy nagy apparatussal utasitja vissza. E talpraesett felszólalással a derék folyóirat ismét jól teljesiti föladatát. A füzetben még két közlemény van: egyik Pulszky Károly tanulmánya «Rafael az országos képtárban», rajzokkal, a másik pedig Szily Kálmántól Schenzl Guido munkájának (a földdelejesség viszonyairól Magyarországon, kiadta a természettudományi társulat) tüzetes ismertetése. — A *„Koszoru"* a Petőfi társaság debreczeni kirándulása alkalmából külön füzetet adott ki, Petőfire és Debreczenre vonatkozó képekkel és kézirati másokkal. A 16 lapra terjedő füzet ára 20 kr. — A «Koszoru» rendes havi füzete is megjelent Jászai Mari asszony arczképével. A füzet nagy részét Bulla Jánosnak «Don Zsuán» czimü nagyobb verses elbeszéléséből a hatodik ének foglalja el. Költeményt Reviczky Gyulától, elbeszélést Tóth Józseftől közöl, stb. — A *„Magyar philosophiai szemle"* második füzete az uj vállalat életrevalóságát bizonyitó tartalommal jelent meg, egészen eredeti dolgozatokkal, Böhm Károly szerkesztőtől, dr. Bihari Pétertől, Lechner Lászlótól, dr. Buday Józseftől és dr. Nemes Imrétől. E czikkek a magyar és külföldi bölcsészeti mozgalmakkal egyformán foglalkoznak. A kéthavi füzetekben megjelenő folyóirat előfizetési ára 5 frt, s Aigner Lajos könyvkereskedésében rendelhető meg. — Az *„Erdészeti Lapok"* áprilisi füzetében Bedő Albert «Az erdészeti ügyek közigazgatási kezelése hazánkban» czimü czikksorozatot kezd meg; s ezenkivül még hat szakszerü czikket ád. — A *„Keresztény Magvető"* márczius-áprilisi számában az egyháztörténelmi adatokon kivül Jakab Elektől is van egy nagyobb közlemény Agh István unitárius püspök életéről és koráról. — Az *„Auf der Höhe"* czimü lipcsei folyóirat májusi füzete sikerült forditásban közli *Vajda* Jánosnak «A vaáli erdőben» czimü szép költeményét, Szana Tamástól pedig hosszabb czikket a Vajda János költői müködéséről.

Előfizetést hirdet Földvári Masznyik Endre selmeczi tanár «A szép mint fenséges» czimü esztheticai munkára, mely 6 ivre fog terjedni, s a szerzőnél 50 krért Selmeczen rendelhető meg.

Uj zeneművek. *„Legkedveltebb népdalok"* czimmel megjelentek a «Milimári» pályanyertes népszinmü dalai, Táborszky és Parsch zeneműkereskedésében; énekhangra zongora-kisérettel alkalmazta Aczél Kálmán; ára 1 forint. — A Rózsavölgyi-féle zeneműkereskedésben pedig *„Kipikopi tyuhahaj"* czimen jelent meg «ropogós csárdás», zongorára Nagy Zoltántól; ára 60 kr.

KÖZINTEZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia május 8-iki ülésén *Kozma* Ferencz tartotta székfoglaló értekezését: «Mithologiai elemek a székely népköltészetben és népéletben» czim alatt, gondosan összegyüjtve a székely nép meséit, babonás szokásait. A népnek főleg az óriásokról, tündérekről és boszorkányokról szóló felfogását és mondáit ismerteté.

Először az «óriás» felőli mithoszt tárgyalja, egybehasonlitva az Edda szerinti és germán mithoszszal, mely szerint a hősök győzik le és irtják ki az óriásokat, mig a mieinknek az istenekkel való küzdelméről nincs semmi hagyomány. A mienk neve az *ur*-ból származott s a hangelváltoztatást az élő nyelvvel a müncheni kodex példáival bizonyitja. Pogánykori istenünk is *ur* (Had-ur), s az *urias* ból, erősből, hatalmasból lett az *óriás* fogalomszó, utóképe az Istennek. Németalföldön az óriások népies neve ma is *hüne*, *hun*, a mit a német mithologusok a hunokra, magyarokra értelmeznek. A franczia népmondák is az Ogre-val magyar óriásra mutatnak. Azután a «tündér»-ről szól s a köztük és az óriások közt lévő kapcsolatot mutatta ki; igy egyesül a nagysággal a szépség, a hatalommal a boldogság. Ha az óriásnak isteni, a tündérnek méltán tulajdonittatik istennői erő. A székely hagyományokban az ilyen tündér Fruzsina vagy Furusina az ikafalvi Furus patakáról Háromszéken. A boszorkányozás a tündérélet alsóbb neme, varázsolás és szerencsemondás, orvoslás, népiesen urosolás vagy kuruzslás. A fölolvasás után *Vámbéry* örömét fejezte ki ez értekezés fölött, annyival inkább, mert a felolvasó által emlitett mithologiai alakok más, a magyarokkal rokon keleti népek hitében ma is előfordulnak.

Gyárfás István tartotta a második értekezést a jász-kunok ősi nyelvéről és nemzetiségéről.

A kunok eredetét sokan török-tatárnak tartják. Erre nézve nyomatékos adatul szolgál a Velenczében nemrégiben megtalált ugynevezett Petrarka-féle kodex, melyet gr. Kuun Géza két év előtt adott ki, s mely a kun nyelvet csakugyan török-tatárnak tünteti föl. Gyárfás, a kunok történetének fáradhatatlan buvára, határozottan a mellett lép föl, hogy a kunok magyar eredetüek, s nyelvre nézve legfeljebb abban különböztek egymástól, hogy később jöttek az országba. A történeti adatokból sehol sem lehet bebizonyitani, hogy nem magyarul beszéltek volna. Ugy a személynevek, mint a helynevek magyarok. Kun nyelvemléknek a XVIII. század előtti időkből nem találjuk nyomát; csak ekkor került elő egy kun miatyánk, mely krimi tatárnyelven szól; utána még három kun miatyánk, de mind a négy nyelve különbözik. Gyárfás a Petrarka-féle kodexről

**

ezuttal nem szólt, hanem az ellen egy külön értekezésben tart czáfolatot.

Tagajánlások az akadémián. Akadémiai tagságra 35 ajánlat érkezett be a régibb tagok részéről. Ez ajánlatok fölött először az osztályok határoznak, azután pedig véglegesen a nagygyülés dönt.

Az első osztályba (nyelv- és széptudományi) levelező tagokul ajánltatnak: Abel Jenő, Lehr Albert, Nogáll János, Szigeti József; kültagul De Goeje leydeni tanár s kitünő orientalista. — *A második osztályba* (történelem-bölcsészeti) tiszteleti, esetleg levelező tagul Csemegi Károly, levelező tagokul Ballagi Aladár, Csiky Kálmán, Földes (Weisz) Béla, Hampel József, Hegedüs Sándor, Kőváry László, Láng Lajos, Lehoczky Tivadar, Marczali Henrik, b. Nyáry Jenő, Pulszky Károly, Szentkláray Jenő, Thallóczy Lajos. — *A harmadik osztályba* (mathematikai és természettudományi) Semsey Andor tiszteleti tagul; rendes tagul pedig a következők: báró Eötvös Loránd, Hunyady Jenő, Jurányi Lajos, Kondor Gusztáv, Konkoly T. Miklós, Krenner József, Wartha Vincze; levelező tagokul: Abt Antal, Hőgyes Endre, Klein Gyula, Mocsáry Sándor, Wagner László, s Weinek László Lipcsében tartozkodó magyar csillagász. Kültagoknak ajánltatnak: Berthellot Marcellus, Topinard Pál franczia tudósok; amaz vegyész, ez pedig anthropolog.

A képzőművészeti társulat választmánya közelebb tartott ülésében foglalkozott a közgyülés határozatai által szükségessé vált teendőkkel. A választmány tagjai nem mondtak le, miután a közgyülés szavazata csak az igazgatói állás szervezésére vonatkozott. Perlaky Kálmán igazgató, ki már régebben lemondott, beadta lemondását a választmányi tagságról is. Igazgatóvá egyhangulag *Lipthay* Kornél királyi táblai birót, a társulat választmányának egyik legrégibb és legbuzgóbb tagját választották. *Ipolyi* Arnold püspök is kijelentette, hogy megmarad elnöki állásán. Ekkép a válság véget ért.

A történelmi társulat uj pályakérdései: Kivántatik tetszés szerint választva, valamelyik magyar király vagy erdélyi fejedelem udvartartásának leirása eredeti kutforrások alapján. A jutalmazott pályamunka 20 aranyban részesül s azonfelül a «Századok»-ban fog megjelenni rendes dijazás mellett. Másik pályakérdés: Adassék elő a hazai régibb (1790 előtti) történetből a nemzeti élet bármily terén feltünt — a pályázó által tetszés szerint választandó — személynek kutforrási tanulmányon alapuló egyéni jellemzése, a melynek terjedelme egy nyomtatott ivnek felét meg ne haladja. Jutalma 20 arany s a «Századok»-ban fog megjelenni. Mindkét kérdésre a pályaművek 1883. január 31-ig a titkári hivatalhoz (Budapest, Egyetemi könyvtár) küldendők be.

A Szent-László társulat közgyülését a választmány az őszre tüzte ki, az országgyülés uj ülésszakának megnyitási napjára,

A székely művelődési és közgazdasági egylet által rendezendő sorsjáték huzása okt. 25-én lesz, 425 darab, nagy részben arany és ezüst tárgyu nyereményekkel. E sorsjáték jövedelme a derék székelység javára van szánva, nevezetesen a kivándorlásnak megfelelő ipari és gazdasági források megnyitása utján való csökkentésére; kétségtelen tehát, hogy az ország hazafiasan érző lakossága annál szivesebben fel fogja karolni, mivel a sorsjegyek csekély ára — darabja 50 kr — még a szerényebb anyagi viszonyok közt levőknek is megengedi a részvételt. József főherczeg az egylet által neki a napokban felajánlott sorsjegyet tekintélyes összeggel váltotta meg.

MI UJSÁG?

Tóth Lőrincz félszázados irói jubileumának ünnepét vasárnapra, folyó hó 14-ikére tüzte ki a Kisfaludy-társaság elnöksége. Az ünnepély diszlakomából fog állani, melyre az ünnepeltet a társaság küldöttsége kiséri. Ünnepi felköszöntőt Gyulai Pál mond, Szász Károly pedig nagyobb beszédben fogja köztiszteletben álló veteránuk bokros érdemeit méltatni. A meghivók e diszlakomára már szétküldettek, a kuria, a m. tud. akadémia s a Petőfi-társaság elnökségéhez, Budapest és Komárom polgármesteréhez s a nemzeti szinház intendánsához.

Az udvari bál. A rendesen oly csöndes budai királyi palotában a nehány nap óta tartó nagy elevenség e hó 10-én a fejedelmi fényt is magára öltötte, s a magyar királyi udvarnál megjelentek az ország főméltóságainak viselői, a magyar arisztokráczia, s a közélet ama tényezői, melyek az állami életet képviselik. Épen a trónörökös-pár menyegzőjének első évfordulója volt, melyre — a trónörökös-pár mult évi itt időzése után — ismét udvari bál esett. Már nyolcz óra előtt megindultak a hintók, s a vendégek a főlépcsőn a koronaőrség sorai közt vonultak föl. Az első emelet termei már 8 órakor megteltek. A diszmagyar ruha, a katonák egyenruhája, a papok sötét talárja az arany lánczokkal, a nők szingazdag viselete és ékszerei, hatásos látványt nyujtottak. A belépők magyar nyelvü tánczrendet kaptak. A fényárban uszó márványterem felső részén két emelvény állt, egyik a katonai, másik a Berkes-féle zenekar számára. A királyi pár csak 9 óra körül jelent meg, miután előbb magán bemutatások történtek a tánczterem melletti kisebb termekben. Ily alkalommal a királynénak szokás bemutatni az udvari bálon először megjelenő leányokat. Ezek közt volt gr. Andrássy Gyula menyasszony leánya, Ilona grófnő is. A nagy teremben a hölgyek a középajtótól balra, az urak jobbra csoportosulva várták a királyi pár megjelenését, kik 9 órakor léptek be József főherczeggel és Klotild főherczegnővel, kiknek fényes kisérete volt. Ő felségök azonnal többeket megszólitottak. A királyné a tánczot gr. Andrássy Tivadar kezdte meg Zichy Sarolta grófnővel, ugyanő vezette a füzértánczot is Tisza Paulina kisasszonynyal, a miniszterelnök leányával. Összesen 30 pár tánczolt. A csárdást nagy hévvel járták. A király Jókaitól debreczeni látogatásáról kérdezősködött; majd gr. Andrássyval beszélgetett hosszasan. Göndöcs Benedek apát és képviselő a megszólitásra elmondta, hogy Pusztaszeren ásatásokat rendez; keresik Árpád csontjait. «Nos, és találtak valamit már?» kérdé mosolyogva a király. «Igen is, felség. Maguk a szakértők mondták a talált emberi csontokra, hogy ezek a csontok nem lehetnek a mostani korcs magyaroknak csontjai.» A király látható élénkséggel kérdezősködött az ásatásokról, mire az apát megjegyzé: «Még Attila csontjait is meg akarjuk az ezredéves ünnepre keresni, felség!» «És hiszi-e, hogy megtalálják?» kérdé derülten. «Nem tudom», felelé az apát. «No én sem», mondá nevetve a király. — A szünóra 10 órakor következett be. Ekkor a királyné egy mellékszalonba vonult, s ott maradt, hol több diplomatát bemutattak neki. Szünidő alatt a társaság az éttermekbe vonult. Tizenegy órakor kezdődött a füzértánczot s 12 órakor ért véget, mikor a király eltávozott, s erre a fényes termek rövid idő alatt egészen kiürültek.

A király a könyvkiállításon. Ő felsége e hó 10-én délután látogatta meg az akadémia palotájában a könyvészeti kiállitást. Ráth György fogadta ő felségét, ki aztán Csontosi Jánossal együtt magyarázatokkal is szolgált a királynak. Ő felsége meg volt lepetve, midőn Ráth György megmondá, hogy több a magyar nyomtatvány, mint a magyarországi más nyelvü (német, latin, horvát stb.) nyomtatványok együtt véve. A kötések szintén kiválóan érdekelték. A kéziratokat illetőleg több kérdést intézett Csontosihoz, s az uralkodó fokozódó érdeklődéssel nézte az érdekes gyüjteményt, nem egyszer mondva: «Igazán nagyon érdekes.» A Korvinákról tüzetes fölvilágositást kért. Nagy figyelemmel nézte a legszebb kötésü Korvinát, mely Diomedes Karaffa utasitásait tartalmazza Beatrix királynéhoz, mint Mátyás király menyasszonyához. Midőn Csontossi elmondta, hogy ez utasitásokban többi közt áll, hogy Beatrix tanuljon már előre magyarul, hogy a magyar küldöttséget magyarul üdvözölhesse, ő felsége megjegyzé: «Nagyon érdekes.» Másfél óráig tartott a látogatás. Távozásakor így szólt Ráth Györgyhöz: «Köszönöm, nagyon érdekes a kiállitás és nagyon meglepett,» és később még egyszer: «Nem hittem volna, hogy ilyen érdekes.»

A könyvkiállitást *József* főherczeg és *Klotild* főherczegnő e hó 8-án látogatták meg, s Ráth György és Pulszky Károly kalauzolták őket. A főherczeg örömét fejezte ki, hogy nálunk rendezték az első kiállitást ily nagy terjedelemben s hogy az annyira sikerült. Sajnálatát fejezte ki továbbá, hogy a kiállitásban részt nem vehetett, mert alcsuti könyvtára — mely tudvalevőleg a leghiresebb magánkönyvtárak közé tartozik, s melyet a főherczeg folyton gyarapit — a helyiségek bővitése miatt rendezés alatt áll. Midőn Ráth György a főherczegnek tudtára adta, hogy a régi magyar könyvkötésekről külön illusztrált munka fog megjelenni, ő fensége megengedte, hogy a mult század végéről és a jelen század elejéről származó diszkötések, melyek az ő könyvtárában vannak elhelyezve, a kiadandó műbe, fénynyomatu sokszorositásban, fölvétessenek.

A lóversenyek. A budapesti májusi lóversenyek e hó 8-án kezdődtek, s 9-én, 11-én is voltak futtatások, a befejező nap pedig 14-én lesz. A közönség legnagyobb érdeklődést az első nap tanusitott, mikor az idő is igen kedvezett, és a királyi pár, József főherczeg és Klotild főherczegnő is jelen voltak, az udvari páholyból nézvén végig a versenyeket. A futtatások eredménye a következő:

Az *első nap* versenyét a 700 frtos Handicap nyitotta meg. Öt ló állt ki, de Blaskovich Ernő «Borbolya» lova még az indulás előtt elragadta lovasát; a korláton kiugrott, ledobván a lovast, maga pedig megsántult. A dijat gr. Sztáray János «Kisbabá»-ja nyerte. A nemzeti dij (6000 frank) győztese nyolcz közül a gr. Henckel Hugo «Grand Buccaneer»-je. Következett a mezei gazdák versenye, egész csapat; a tizenkettő közül az első dijat (100 frt) Kovács József pesti, a másodikat Bail Pál, a harmadikat Lucz István rákospalotai gazdák nyerték. Az asszonyságok diját (500 arany) öt közül a b. Springer «Cambusier»-je vitte el; az akadályversenyét (1000 frt) szintén öt közül Ellinger Tivadar «Trompeterje». A nap három elsőrendü dija tehát nem magyar sportmané lett.

A *második napon* a két-évesek 800 frtos diját Blaskovich Ernő «Árvája» nyerte nyolcz közül; a hazafidijat (5000 frank) négy közül szintén az ő «Gyöngyvirága»; a 3000 frankos államdijat b. Springer «Atillá»-ja Blaskovich «Bizarr»-ja ellen; a gr. Károlyi-dijat három közül gr. Festetich Tasziló «Berzenczé»-je, a Reiter-dij (1000 frt) akadályversenyében három közül Harkányi János «Dórá»-ja a győztes.

A *harmadik napon* a Batthyány-Hunyady-dijat (500 arany) három ló közül gr. Esterházy Miklós «Aneroid»-ja nyerte; a 6000 frankos államdijat gr. Sztáray János «Balaton»-ja, gr. Festetich Tasziló «Gondolá»-ja ellen; az ivadék versenyt (3000 frt) három közül Blaskovich «Bizarr»-ja; a Széchenyi-dijat (100 arany) kettő közül Jankovich Gyula «Sophie Lawrence»; a gr. Sándor-dijat (100 arany) három közül gr. Kinsky Zdenko «Sylly»-je.

Az ó-budai ásatásokat e nyáron is folytatják. Torma Károly már megkezdte az amfitheatrum további föltárását, a mi 2—3 hét mulva véget ér. Ezután a papföldön folytatja a Hampel által tavaly megkezdett ásatásokat. Erre a főváros 3000 frt költséget szavazott meg.

Nagy érdekü okiratokat talált Thaly Kálmán a gr. Esterházy-család pozsonyi levéltárában; némelyik ezek közül a XIII. századból való, s van külföldi uralkodóktól is levél. Feltünően érdekes Zrinyi Miklós a költőnek Esterházy Jánoshoz intézett s magyar nyelven irt levele. Nem kevésbbé érdekesek amaz okmányok, melyeket a XVII. századbeli különféle költők, irók és diplomaták irtak. II. Rákóczinak az ő altábornagyával, gróf Esterházy Dániellel váltott számos levele is e levéltárban van.

Érdekes régiség. Mogyoródon, ama történelmi nevezetességü helyen, hol Géza, László és Salamon hadai megütköztek 1074-ben, egy nagyobb halomnál a mult hetekben földcsuszamlás fordult elő, s a halom gyomrából számos embercsont, sarkantyuk, kardok s több régiség került napfényre. E helyen szakszerü ásatásokat fognak kezdeni s remélik, hogy több régiségre akadnak, melyek őseink fegyverzetére vetnek uj világot.

Terv egy magyar Pantheon épitésére. A mérnök és épitészegylet mult évi közgyülése első nagy pályadiját (egyesületi aranyérem és ezer forint) egy Pantheon tervére tüzte ki, mely — föltételesen — a magyar állam ezeréves jubileumára a budai hegyek egyik alkalmas pontján emelkednék. De csak egy pályamű érkezett, Hegner Izidor műépitőtől. Most ujra kitüzik a föladatot.

A korinthusi földszoros átmetszési munkálatait f. h. 4-én nyitották meg ünnepélyesen. Nyolcz hajó indult Athénból Kalamakiba, rajtuk a királyi család, az udvar, a miniszterek, képviselők és sok más hivatalos vendég, valamint Türr István is. A király ezüst ásóval először ásott a földbe; Trikupisz miniszter-

Hegner Isidor

epitesz

lásd ok

Az Epitési Ipar

1883. 10. 27 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

_ évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Hegner Isidor

epitet

wod

Bauzeitung für Ungarn

1882. 14 Jz.

1883. 1. 4.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

k vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Hegner Izidor mérnök

ép.

vród

Hegner, Izidor: Concurrenz-Project eines ungarischen Pantheons. Bauzeitung für Ungarn, 1883. 1. sz. (Kippel.) —

VÉSZEK LEXIKONA

TALMAZZA AZ ÖSSZES MAGYAR ÉPITÉSZEK,
ETRAJZAIT A XII-IK SZÁZADTÓL NAPJAINKIG.

ÁGI MŰVÉSZ ÉLETRAJZA.

T. M. KIR. MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL.

DÉMIA TAGJA, (LAKIK: BUDAPEST, I., ATTILA-UTCA 23. SZÁM ALATT)
D, TISZA LAJOS-KÖRÚT 28. SZÁM ALATT.)

ESZ ÚR!

a könyvpiacra kerül a
második
ONÁNAK ~~első~~ kötete.

Hegner Izidor

műépítész

A mérnök és építészegylet mult évi közgyűlése első nagy pályadíját (egyesületi aranyérem és ezer forint) egy Pantheon tervére tűzte ki, mely – földetelesen – a magyar állam ezeréves jubileumára a budai hegyek egyik alkalmas pontján emelkednek. De csak egy pályamű érkezett, Hegner Izidor műépítőtől. Most nyra kitűzik a feladatot. 1)

---

1) Terv egy magyar Pantheon épitésére. Vas. Ujs 1882. 316 l.

Hegner Izidor építész Budapesten. 1882. a MMÉE-nek a magyar állam ezeréves jubileumára a budai hegyek egyik alkalmas pontján (felületesen emelendő pantheon tervére kiírt pályázaton pályaművével mint egyedüli pályázó vett részt. Az egyesület a díjat nem adta ki s a pályatételt újból kitűzte. (Bauzeitung f. Ungarn 1883 1. sz., Az Építési Ipar 1883 27. l., Vas. Ujs. 1882 316. l.)

M.D.K.

Hegner Izidor, mérnök

tervei szerint egyemeletes villa épült a Sugár-ut [Népkörtársaság-utja] és Épreskert-utca [Bajza-utca] sarkán, melyet a lap az összes korremüködök felsorolásával közöl. A rajz mellékletben ennek a Friedmann Lajos-féle villának 3 alaprajza látható.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1882. XI.évf.

jan. 1. 2. + melléklet
+ ápr. 23. sz. 89. old.
+ máj. 23. " mellékletében egy fh. ábra

M.D.K.

Hegner Izidor, mérnök

nyujtotta be egyetlen tervét a Tud. Akadémia még előző évben kiírt „Magyar Pantheon" pályázatára („Virulyon a nemzet" - jelszóval). A gyér részvétel miatt elhatározták a pályázat megismétlését okt. 1. terminussal. [Akkor Czigler Viktor nyerte].

Der Bauunternehmer, Monatschrift, Bp.1882. II.évf.

ápr. 30. sz. 20. old.

Hegy

Porsony
M

Könyöki 1886.-

1) Alapraje 1:100 északi oldal és részletek.

Ittebb 1905.

2) egy alapraje keresztes hossmetszet 1:100 és felső alapraje

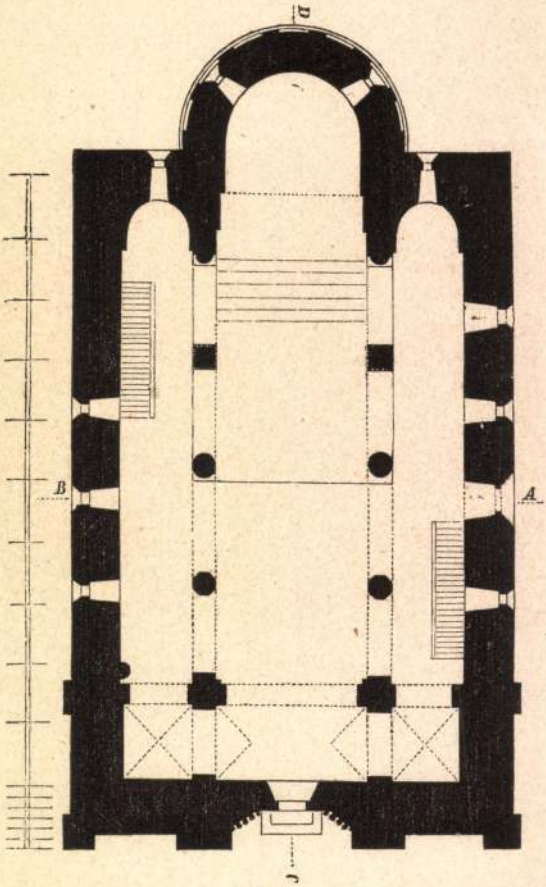

1.

Hegy Jenő

1972. márc. 18-án a svájci Toni Brechbühl
Galériában kiállítása nyílt.

A Hét, 1972. márc. 24. Beíg. 12n. 9r.

M.D.K.

Hegy Vencel, miskolci kőműves mester

1786-ban elkészíti a makkári ref. templom tervét

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 338. old.

HEGY Vencel miskolci kőművesmester. Elkészíti 1786-ben a maklári ref. imaház tervét /O.L.Htt.Dep. Rel.Ref.1785-86. 38-5./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

MDK

Hegyaljai István

A képzőművészeti pályázaton dicsérő oklevélben részesült.

..: A Jankovics Lajos kulturális szemle - alkotásra ösztönöz.
NAPLO/Veszprém/ 1962. okt.18.

Hegyes Béláné: „Almás" függöny (Lenfonó és Szövőipari Vállalat), I. Ipari Textilművészeti Biennálé I. díjnyertes munkája (fotó: Mészáros)

ELKÖTELEZETT REALIZMUS

val, a munkanélküliség és a kivándorlás keserűségével átitatott műveket (Kutlik, Hanula, Skutecký). 1911-ben Körmöcbányán Angyal Géza grafikája a bányászok nehéz sorsát örökíti meg, a háborús években antimilitarista szellemükkel hatnak Lehotský alkotásai. A forradalmi művészet további kibontakozására ösztönzően hatott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, a Magyar és később a Szlovák Tanácsköztársaság megalakulása. A 30-as években új hangot, új színeket hoz a szlovák festőművészetbe Majerník, Želibský, Mudroch, Nevan, Milly, Weiner és Lőrincz munkássága. A szociális mondanivalójú grafika terén ebben az időben K. Sokol neve válik ismertté, őt V. Hložník követi. Az 1929–34-es időszakban a szociális tematika megtalálható Mallý, Benka, Bazovský, Alexy, Gwerk művészetében. Meg kell még említeni a proletár légkörből merítő Galanda, Fulla, illetve Bednár alkotásait. Proletár jellegűnek minősíthetjük Križan és Čemický ekkori munkáit is.

A hosszú évekig tartó elnyomást, megpróbáltatásokat 1944 augusztusában a szlovák nemzeti felkelés követte. Az antifasiszta harcból, mely nemzetközivé fejlődött, nem vonták ki magukat a művészek sem. Sőt nem egy, mint pl. Ludovít Varga, Arnold Weisz, Kubinčan, koncentrációs tábor áldoza-

kulturális és művészeti
zását. A felszabadulás
események forradalmi
sorolhatjuk Szlovákia
mának olyan jelentős á
a Szlovák Nemzeti Gal
a Képzőművészeti Főis
tása, a kiállítási termek
bővítése.

A Szlovák Nemzeti F
nemcsak a festészetbe
talált visszhangra. Az
alig akad község, vagy
találkoznánk emlékmű
tális alkotással, amely a
felszabadulást ábrázol
Bystrică, Nemecká, T
Bratislava). A szlovák
nagy lépést tett előre a
terén is.

Végezetül elmondhat
múlt tanulságait is –,
képzőművészei ma jó
Erről tanúskodik valan
kulturális rendezvény is
területén a Szlovák N
és Csehszlovákia fel
tiszteletére került és k
zésre.

G

* Cikkünk szerzője, aki k
Kommunista Párt Központi
társaként tevékenykedett, j
ban az SZKP KB Tár
Akadémia aspiránsa. *(Szerk*

Hegybiró Miklós építész M.D.K.

/Baranya megyei Tanácsi TI/

Pécs, József Attila utca. Ruházüzem.

repr.

Építésvezető: Erdélyi Gábor

Építés éve: 1961-62.

Magyar Építőművészet 1963/1. 21-22.l.

Ø Hegyeli Lajos

hősi halált halt II. éves növendék

Hadiemlék tábla, rlpr.

Éimisk 1915/16. 6 i.l.

T. 5215.

és külvárosai foglalják el,
ettel és 24. li Con... pelle
t van adva; a háttért pedig
irata fölül:

.

cm.

Hegyeli Lajos

hősi halált halt

Érmiskt 1915/16. 3. l.

Hegyeli Lajos

kultuszminiszteri 100
k államsegély

Éimisk 1914-15.
83. l.

hatását aligha fogja utólérni.
A színes fénnyomás bizonytalan
eredményei mellett a litográfiai
színes nyomás a színes repro-
dukció legmagasabb fokán
áll, s nagy előnye, hogy techni-
kája igen egyszerű, olcsó. —
Az ipari ~~gr~~ és kereskedelmi
grafikában a litográfia az

Hegyeli Lajos

Hobrázati szak.

Elismerő oklevél -

Éimisk 1914-15.

83. l.

Hegyeli Lajos

w obrázy

1913 – 14

Éimisk. 1930. 84. l.

8641.

rázolt pandur ezredes jobb
jának csövét, baljával pedig
háttér hegyes vidék balról e-

NDOURES

e le Rouge rue des grands Augus-
s le panier fleuri A.P.D.R.1742.

rl. 26.5:18.8 cm.

05
14

Hegyeli Lajos hadapród

hősi halált halt.

Hadviselt művészek
kiállításának tárgymu-
tatója. Bpest 1919.

Francesco da Sant'Agata, olar nob-

rais2 IV. 236.

Hegyeli Lajos

hősi halál az első

világháborúban

Hadvisels művészek

kiáll

Műcsarnok 1919

Bevezetésben

NÁDOSY TESTVÉREK UTÓDA

STORER VIKTOR

BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCZA 34. Klotild-palota.

Alapittatott 1824. M. kir. postatakarékpénztári csekk-számla 24582. Telefon: 82—98.

MDK

Hegyeli Lajos

vallás és közokt. minisztérium, államsegély
loo kor.

Limisk 1914-15. 83-84 l.

MDK

Hegyeli Lajos

évvégi iskolai pályázaton elism. okl. kapott

Elmisk 1914-15. 83-84 l.

MDK

Hegyeli Lajos

Gipszbe faragta Ohmann Béla "Épület homlokdisz" tervét. Repr.

Érmiek. 1914-15. 33.l.

Ø Hegen Béla

Dirittöfestö

1925 dec. 6 Naghalán

HEGYES BÉLA, festo

A sárvári vár kaputoronyi Dorfmeister mennyezetfreskóját az OMF megbizasából Illés János és Boromissza Zsoltné festokkel együtt 1960-ban restauralta. 78.old

G.HARRACH ERZSÉBET: A sárvári vár sorsa napjainkban
75.old

VASI SZEMLE. XXII,évf. 1968.1.szám, Szombathely

HEGYES

MDK

Hegyes Bélané

Hegyes Bélané /textil/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiallitas.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Hegyes Béláné

textil

4. Orsz. Iparműv. kiáll. műsz. 1959. dec.

MDK

Hegyes Béláné, textil

4. Orsz. iparm. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Hegyes Béláné

Repr.

IV.Országos Iparmüvészeti Kiallitas.Mücsarnok
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

MDK

Hegyes Béláné

V. Orsz. Iparm. kiáll. Miles. 1965.

H egyes Béláné M.D.K.

Filmnyomásos ábrasz,repr.

Táfstervező: Kerényi Ferenc

ri művészet Bp. 1960.

1982.I.15.Televizió 2.Müsor 21.1o
TV Hiradó 2

1021

Jean Hegyi, azaz Hegyaljai János Svájcban élő magyar szobrászmüvész

- Meghitt pillanatok a Szépmüvészeti Muzeumban. Jean Hegyi, azaz Hegyaljai János Svájcban élő magyar szobrászmüvész karrarai márványból készült szobrát ajándékozta a Muzeumnak. Ennek a szobornak az eredetije, a genfi ENSZ Palotában áll. Milyen gondolattal ajánlotta épp az ENSZ-nek.

- A mü nem csupán esztétikai tartalommal bir. Szociális és humanikus kifejezést próbáltam beletenni és azt hiszem, hogy

- Mi ez a gondolat.

- Hát a világ éhező gyermekeire gondolva ugy gondolom, hogy mindannyionk számára egy kötelesség lenne erre az ügyre és problémára állandóan gondolni, és kinek kinek lehetősége szerint segiteni, ebbe az ügybe. Itt tanultam a Képzőmüvészeti Főiskolán, bár nem szobrászatot, hanem festészetet, de az itt tanultakat, amit Barcsai Jenő mesterentől és Bernáth Aurél mesterémtől tanultam, azt valószinüleg ebbe a mübe is beletudtam tenni.

- Szinte családi esemény a mai, de mégis jelentős. Az ajándékok ugyanis számottevően gyarapitották az utóbbi időben a Szépmüvészeti Muzeum gyüjteményét. Viktor Vasarely inditotta el a sort, s őt követte Konok Tamás és sok olyan modern alkotó, akinek a neve és alkotása nélkül ma már elképzelhetetlen a legujabbkori gyüjtemény.

Hegyes Béláné

Minden, a Biennálén első díjat nyert tervező két évvel később a kőszegi Zwingerben kamarakiállítást rendezhet, ahol fejlődését, újabb elképzeléseit tárhatja a bírálók, a szakemberek és a közönség elé.

Az idén a II. Ipari Textilművészeti Biennálé mellett – melyen öltözködési textileket láthatunk – *Hegyes Béláné*, a Lenfonó és Szövőipari Vállalat nyomottanyag-tervezője, valamint *Bajkó Anikó*, a Pamutnyomóipari Vállalat Kispesti Textilgyárának nyomottanyag-tervezője lakástextíliáiból készül kamarakiállítás.

Hegyes Béláné, miután 1973-ban a díjazással szemléletében megerősítést nyert, ismét tematikus terveket, ill. kész mintákat mutat be. Témája újra a virágmotívum, stilizált növény, szalagmotívum még gazdagabb, még variábilisabb feldolgozása. A rapportálás módja most is a lakásokban való alkalmazás sok variációját teszi lehetővé.

Bajkó Anikó: II. Ipari Textilművészeti . . .
Művészet, 1975. augusztus – 27 oldal.

Hegyes Bélárné

Bajkó Aurélo és Hegyes Bélárné
Kőszegen az I. Ipari Textilmű-
vészeti Biennálé díjnyertesek
kamarakiállításan vettek részt.

— Kiállítási naptár
Művészet, 1975. aug. — 95 oldal

Hegyes Béláné

Résztvesz a Biennálén
A katalógust lásd Mészáros
Sándornál

I. Ipari-Textil Művészeti Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1973. Nov-Dec.

Hegyes Belári

„Almás"
„függöny.

Kovács Anikó
Művészet, 1975

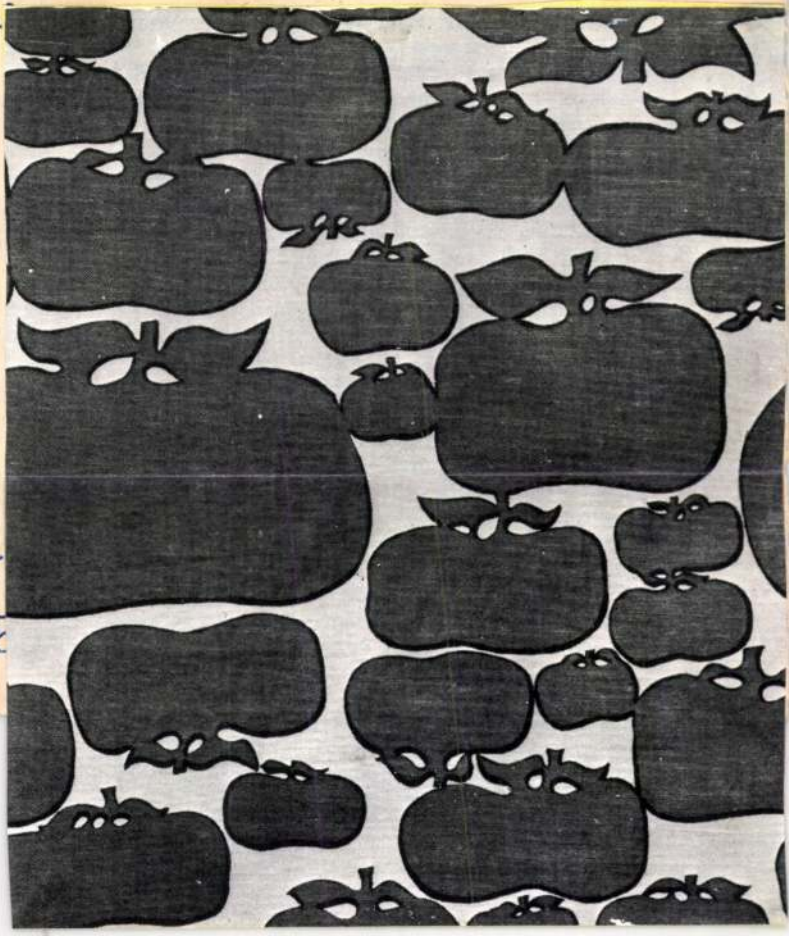

közivé fejlődött, nem vonták ki magukat a művészek sem. Sőt nem egy, mint pl. Ludovít Varga, Arnold Weisz, Kubinčan, koncentrációs tábor áldoza-

* Cikkünk szerzője, aki Kommunista Párt Központi társaként tevékenykedett, ban az SZKP KB Tá Akadémia aspiránsa. *(Szer*

Hegyes Béláné

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. jún – júl.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 [illegible] 7
ESTI HÍRLAP

Hegyes Béláné iparművész

KAMARAKIÁLLÍTÁS

Kedvence a pipacs

SZÉP ÉS MODERN LAKÁSTEXTÍLIÁK

1021

(Bozsán felv.)

Ma délután Szentendre új művelődési házában nyílik meg *Hegyes Béláné* iparművész kiállítása. A Lenfonó- és Szövőipari Vállalat textiltervezője többször nyert díjat az év legszebb termékére kiírt pályázatokon.

A kamarakiállítás sok újszerű, a népi és a modern motívumokat szemnek tetszően ötvöző függönye — a Szíves, a Tulipán, a Kötélvirág — több, mint lakásdísz: könnyen kezelhető, tartós alapanyagokból készült felszerelési, berendezési tárgy.

— Ha a kereskedelem egyéb igénye nem köt meg, virágmintákkal tervezem, színezem tele, elevenítem meg az anyagot. *Kedvenc virágom a pipacs, kedvelt, variálható formám a napraforgó.* Színekben a diszkréteket szeretem: a lilát, a kéket, a zöldessárgát — mondja a művésznő.

(polgár)

ok), az
npiai b

Mint ahogy *Gerald Ford* erikai elnök ideérkezé- e vonatkozó válasz is az. na, nagy biztonsági in- kedések történtek,

ord úgy döntött, hogy négsem látogat el a já- ékokra.

elnök ugyanis inkogni- an szándékozott ide jön- de *az újságok hathasá- címei, cikkei, fényképei erősen veszélyeztet- ...*

★

em könnyű híres em- nek lenni, *Franz Klam-*, az osztrákok lesikló npiai bajnoka is ezen a ményen van: *„Amikor öttem, egy páran ismer- akik figyelemmel ki- ék az eredményeimet, nost nem tudok kimen- az utcára, hogy lépten- non ne találkoznék csi- lányokkal, akik mind- l ismernek.* Egy héttel ött nem is álmodtam, ennyi ismerősöm van *bruckban ...*"

★

korongban (A csoport): —Lengyelország 7:4 (5:2, :2), Szovjetunió—Egyesült ok 6:2 (3:0, 1:1, 2:1).

Gresa—Lépold párharc folytatódik.

ugyanúgy, mint a 60 m-es gátfutásban a *Milassin—Bognár* duó vetélkedése. Kíváncsian várom, hogy *a nemrég 400 m-en országos csúcsot futott Hornyacsek tud-e még javítani eredményén.* 800 m-en *Zsinka* biztos bajnoknak látszik, de 1500 m-en már nehéz megjósolni, hogy ki lesz az első. 3000 m-en Töröknek felfelé ívelő formája alapján Mester kemény ellenfele lehet. *Az ugrók közül magasugrásban Kelementöl várható kiemelkedő eredmény,* a helyezésekért pedig nagy harcra van kilátás *Gerstenbrein, Szórád, Dóczi* és *Széles* között. Nem lefutott, a távolugrók összecsapása sem, mert *Németh Gyulára Kövesi, Szalma és Sárközi is veszélyes lehet.*

— A női futószámok közül csak kettőnek, a 400 m-nek és a 60 m-es gátfutásnak van biztos esélyese.

Az előbbiben Tóth Évát, az utóbbiban Bruzsenyákot várom az első helyre.

60 m-en és 200 m-en még nem tudni, hogy kik melyik számot választják. *800 m-en Lipcsei újabb csúcsot futhat, ha Lázár és Horváth Janka megszorítja.* 1500 m-en 4:20 körüli idővel lehet bajnokságot nyerni, de hogy ez a *Lázár,* valamint

EGHÍVÓ 18 ORSZÁGNAK

jobb európaiak mellett bek között Kuba, Ugan- Nigéria, Venezuela, Tu- ia is igényelte a meghí- t. A Szovjetunióból is s csapat utazását jelez-

Műlesiklóbajnok: Kővári Enikő

z északi bajnokság befeje- e után pénteken az alpesi enyzők kezdték meg baj- i küzdelmeiket Galyatetőn. ajnoki címet Kővári Enikő ezte meg műlesiklásban.

Hegyes Béláné

Textiltervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi parművészeti kiállítás
1975. Kecskemét, jún - júl.

Hegyes Béláné

„Almás" függöny, bútorhuzat, foto

I. Pari Textilmüvészeti Biennálé
Szombathely 1973. nov.-dec.

Hegyes Béláné, iparművész

L.: Droppa Judit.

Székely A.: Ipari textil..... 6.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1975. aug. 23

Hegyes Béláné textil tervező

A szombathelyi Textil Biennálén a múlt évben I díjat nyert bútorhuzat alapanyagából a Pamutipari Váll. több százezer folyométert gyártott éves szinten.

Nézőpont.

1974. VIII. 2. 1605 Kossuth, Kapué.

Heggyes Béláné

Februárban a Szentendrei Művelődési Házban Heggyes Béláné textiltervező és Szabó Jenő fényképező művész kiállítása volt.

Szombathy Viktor: Éhes mozaikkő.
Tükör, 1976. márc. 16 - 16. old al.

Hugyes Béláné

Kőszegen a Jurisics bástya falai között első kiállításon Hugyes Béláné és Bajkó Judit szerepelt.

Mihály Mária: Szombathely - textil.
Művészet, 1976. augusztus - 14.oldal.

HEGYES BÉLÁNÉ, iparművész

Az I.ipari textilművészeti biennalé.Szombathely,1973.
2.sz.kép--Hegye Bélané,"Almás",nyomott bútorhuzat.
I.dij.-Fekete repr. 543,old

MIHALY MÁRIA:/ Az I.Ipari Textilművészeti Biennalé
541.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72, Szombathely, 1975

HEGYES BÉLANÉ, iparmüvész

Az I.Ipari Textilmüvészeti Biennalé,Szombathely ,1973
A lakástextiliak összehangolasat meg valósitotta Bartó
tók Éva éxxxxxxxxxdijas Körtés,és az elsódijas Hegyes
Bélané Almas elnevezésü kollekciójabútorhuzatot,sötéti
tő függönyt és függönyanyagot foglalva magaba. 545.old

MIHALY MARIA: Az I.Ipari Textilmüvészeti Biennalé
541.old

SAVARIA, A Va megyei Müzeumok Értesitője, 5-6.
1971-7. Szombathely, 1975

HEGYES BÉLÁNÉ, iparművész

I.Ipari Textilművészeti Biennálé, Szombathely, 1973.
I.dij.-Hegyes Bélané/Lenfonó és Szövőipari Vállalat, Budakalasz tervezője/"Almas"elnevezésü nyomott, ill.maratott bútorhuzat és függönyanyag együttese. 4 549.old

MIHÁLY MÁRIA: Az I.Ipari Textilművészeti Biennálé 541.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72, Szombathely, 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Hegyes Béláné textiltervező ipárművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1976 FEB - 8

1021

Budakalászi textiltervező kiállítása Szentendrén

Koppány György felvétele

Szombaton délután Szentendrén, a művelődési ház kiállítótermében megnyílt a Lenfonó- és Szövőipari Vállalat textiltervező iparművészének, *Hegyes Bélánénak* a kamarakiállítása. A bemutatón sok újszerű, a népi és a modern motívumokat ötvöző textiliát láthat a közönség. A kiállítást *Reketye Károly*, az LSZV vezérigazgató-helyettese nyitotta meg, majd *Kovács Anikó* az Iparművészeti Tanács nevében méltatta Hegyes Béláné művészi tevékenységét. Képünkön a kiállító, néhány szép munkájával.

— Beduin volt?

— A haja fekete és fényes, mint a szurok, arca sötétebb a kreolnál, fogsorai vakítóan fehérek és kemények, mint egy ragadozóé, a lehelete perzselt, mint a sivatagi szél, a teste forró, mint a sivatagi homok. Mintha a Szahara égette volna a bőrömet. Húszéves volt akkor, és én voltam a negyedik szerelme.

— Bevallotta?

— Először nyolcéves korában, a virágvasárnapi misén szerelmes lett az egyik miniszt-ránsba. Két évvel később, fényképről, egy japán gyermekkórus szólistájába. Tizennégy éves korában pedig egy utcai balesetnél beleszeretett a mentőorvosba.

— Megcsalta magát?

— Nem hiszem. Szeretett.

— Az anyagiakkal nem volt megelégedve?

— Tíz év alatt csupán egyszer mondta. Utazni készültünk, és azt számoltam, mennyi pénz kell hozzá. Akkor olyasvalamit mondott: *Borzasztó, hogy mindig kalkulálni kell.*

Néhány lépésnyi szünetet tartott a férfi. — Halálosan szerelmes voltam bele. Sohasem kacérkodott. Neki elég volt, hogy megbámulják. Talán csak egyetlen titka volt: imádta a fehér Jaguár kocsikat. Véletlenül tudtam meg.

Hegyes Béláné, iparművész

Kedvence a pipacs

SZÉP ÉS MODERN LAKÁSTEXTÍLIÁK

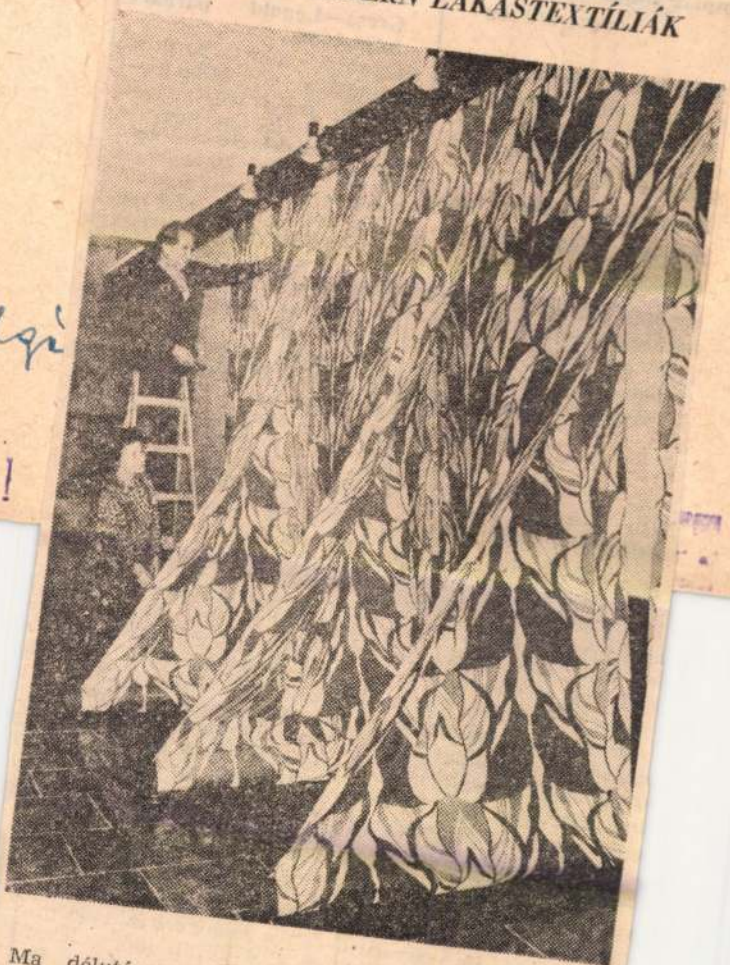

(Bozsán felv.)

Ma délután Szentendre új művelődési házában nyílik meg Hegyes Béláné iparművész kiállítása. A Lenfonó- és Szövőipari Vállalat textiltervezője többször nyert díjat az év legszebb termékére kiírt pályázatokon.

A kamarakiállítás sok újszerű, a népi és a modern motívumokat szemnek tetszően ötvöző függönye — a Szíves, a Tulipán, a Kötélvirág — több, mint lakásdísz: könnyen kezelhető, tartós alapanyagokból készült felszerelési, berendezési tárgy.

— Ha a kereskedelem egyéb igénye nem köt meg, virágmintákkal tervezem, színezem tele, elevenítem meg az anyagot. *Kedvenc virágom a pipacs, kedvelt, variálható formám a napraforgó.* Színekben a diszkréteket szeretem: a lilát, a kéket, a zöldessárgát — mondja a művésznő.

(polgár)

ESTI

8.

7.

impiai bajnoka is ezen a
leményen van: „Amikor
ejöttem, egy páran ismer-
k, akik figyelemmel ki-
rték az eredményeimet,
most nem tudok kimen-
az utcára, hogy lépten-
omon ne találkoznék csi-
s lányokkal, akik mind-
ind ismernek. Egy héttel
előtt nem is álmodtam,
gy ennyi ismerősöm van
nsbruckban..."

★

égkorongban (A csoport):
ZK—Lengyelország 7:4 (5:2,
2:2), Szovjetunió—Egyesült
amok 6:2 (3:0, 1:1, 2:1).

összecsapása sem, mert Németh Gyulára Kövesi, Szalma és Sárközi is veszélyes lehet.

— A női futószámok közül csak kettőnek, a 400 m-nek és a 60 m-es gátfutásnak van biztos esélyese.

Az előbbiben Tóth Évát, az utóbbiban Bruzsenyákot várom az első helyre.

60 m-en és 200 m-en még nem tudni, hogy kik melyik számot választják. 800 m-en Lipcsei újabb csúcsot futhat, ha Lázár és Horváth Janka megszorítja. 1500 m-en 4:20 körüli idővel lehet bajnokságot nyerni, de hogy ez a Lázár, valamint

ORSZÁGNAK

jobb európaiak mellett
bbek között Kuba, Ugan-
, Nigéria, Venezuela, Tu-
zia is igényelte a meghí-
st. A Szovjetunióból is
ős csapat utazását jelez-
k.

Műlesiklóbajnok:
Kővári Enikő

z északi bajnokság befeje-
e után pénteken az alpesi
senyzők kezdték meg baj-
ki küzdelmeiket Galyatetőn.
bajnoki címet Kővári Enikő
rezte meg műlesiklásban.

Hegyes Ferenc

dijazott munkáit emliti /képpel/ Komor Vilma az "Egyetemisták a fővárosért" c. diplomaterv-pályázatról irt cikkében.

Budapest, 1974. 8.sz. 12-14.l.

Hegyesd

Zalam

Könyöki 1886.

1) alaprajz, nézet, facsimilemása. 1:200.

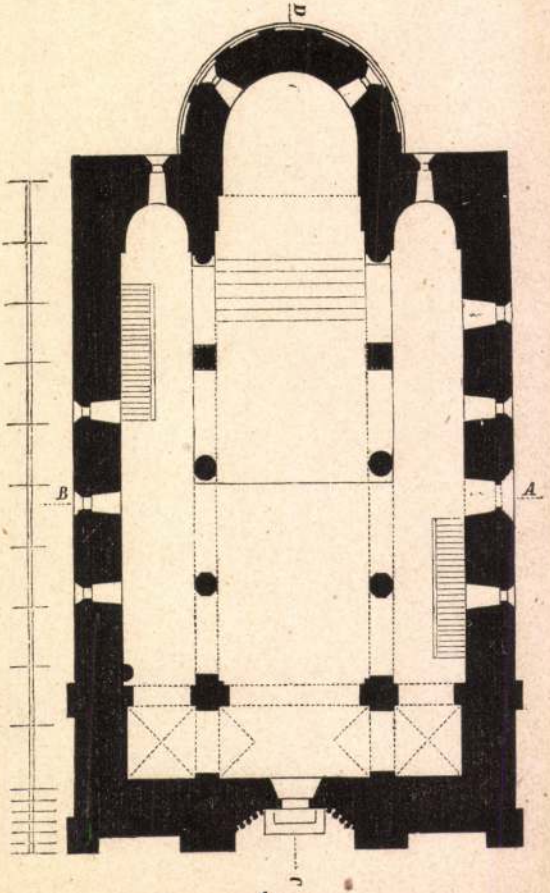

1.

Hegyesd vár

Zala vm.

1525-

Luk Podm

II. 365. l.

1

Hegyesd városa

Zala vm

alaprajzzal

Dor-Bakony

294 – 296 d.

nök, okl.
gi csere-
keiratko-
der pro-
egyetemi
minden
anulmá-
tta ki és
nyelv-

degrend-

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Dezső Loránt (1914, Budapest, ref.) csillagász, magyar állami ösztöndíjas, a zürichi Eidgenössische Sternwartén és annak arosai mellékállomásán folytatott tanulmányokat. Az arosai koronográffal készült fotografikus felvételek alapján a protuberanciákban végbemenő mozgásokat vizsgálta. Eredményei: „Beispiele von Bewegungen in Protuberanzen auf Grund von Aufnahmen mit dem Koronographen" címmel a Publikationen der Eidgenössischen Sternwarte in Zürich VII. kötetének 2. füzetében jelent meg. A zürichi műegyetem asztrofizikai kollokviuma kapcsán előadást tartott a protuberanciák mozgásáról. (Kibővített előadása magyarul a „Csillagászati Lapok"-ban fog megjelenni.) A spektrohélioszkóppal kromoszférikus erupciókat észlelt. Tanulmányozta továbbá a Nap fizikai vizsgálatával kapcsolatos műszereket és a megfigyelések technikáját azzal a céllal, hogy majd a svábhegyi csillagvizsgálóban is Nap-észleléseket kezdhessen. Meglátogatta a milánói és müncheni csillagvizsgálót.

Hegyesd vár

Lukcsbibl

67. l.

Tárca: . . . . .

...ottságra Költségvetési cím:

...jegyzék

...ó - én kifizetendő illetményekről

Hegyesd vára

kepé repr.

Keresztury

19. l.

15.029 24

0	60.000	140957 19	149741 20
0	60.000	140957 19	149741 20
40		1100	

Hegyesd, vára

HEGYESD

Vára

Henszlmann Imre: A műemlékek országos Bizottságának működése... AÉ, VI – 1886, 185 l.

HEGYESD

Várrom

Henselmann Imre: A Műemlékek Országos Bizottságának évi jelentése... AÉ, VII–1887, 83 l.

HEGYESD (Balatonvidék)

Várrom

Kéne: Hadtörténelmi Közlemények, XIII – 1912, 253 l.

Hegyesd várának

története

Darnay Kálmán

Bujdosó gyöngysor.

Bp. é n. 114 és

kv. 11 –

képpel

1907 P. IV 247/2.

V.

Friedländer Lajos

felperesnek

Schmidt Mária

alperes

elleni 1/24 P.

iránt inditott perében a tárgyalás folytatásának határnapja

az 1907 évi nov.

hó 28-napjának d. e. 9. órájára

kitüzetik és arra a felek

Hlegrad vára

a XVII. században

Kopie repor.

Hadtört. Közl

1912. 253-l.

Hegyesd vára

(Balatonvidéki)

Bevilaqua Bossody Béla

Adalékok a városok,
vár és egyéb erő-
helyek kapuinak és
kulcsainak katonai
művelődéstörténetéhez

Bpp. 1930.

5 l.

Babócsa

15

Hegyesd

HEGYESD (Zala)

RMV 5, 294–296 l.

VÁRROM erősen rongált falakkal. A vár első említése 1329-ből. A történelemben szerepet játszott.

Hegyesd vára

Lajd

Vas. Zjs. 1869
590. l

Popr.
Városháza (Gambrinus-ház)

513

Heggeshalmi László

Említve

Balogh Elemér: Tanár és tanít-
ványok)
Napló, Vesprém 1970. jún. 13.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1081 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Hegyeshalmi László

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1980 MÁJ 30

1921

A megértés jegyében

Három fiatal művész együttes bemutatkozása

Balatonfüreden, a Balatoni Galéria három Veszprém megyei alkotó munkáival nyitotta meg kapuit az idén. *Ézsiás István, Hegyeshalmi László és Németh Ákos* a Fiatal Alkotók Klubjának tagjai. A kis csoport most vállalkozott egy olyan közös bemutatkozásra, ahol az avantgarde egyes törekvéseit képviselve, egymást kiegészítve, segítve mutatják be saját művészi útjukat. Mindez dicsérendő és példának is szép, ahogy évről évre előbbre jutnak és a megyében egyre jobban ismert lesz nevük. Lehet, hogy ennek ellenére sokan meglepődtek a cím nélküli munkák láttán, sokan nem tartják komoly dolognak az ilyen irányzatot.

A 60-as évek végén főleg Franciaországban, Hollandiában alakultak csoportok olyan művészekből, akik tagadták az eddigi művészeti irányzatokat, támadták a táblakép jelentőségét, kérdésessé tették a hagyományos anyagokat és megszokott felhasználásukat, abból a célból, hogy a festészet és szobrászat új gyakorlatát bevezethessék. Ezek a művészek a 70-es évektől a párizsi fiatal művészek biennáléján mutatták be alkotásaikat. Ugyanebben az időben Amerikában sok festő, szobrász képviselte a pop-artot, a minimal-artot és a fluxust. Figyelmen kívül hagyták a művészettel szembeni szokványos elvárásokat. Szobrászatban a minimal-art képviselőinek célja elkerülni a természethez való hasonlóságot, önmagába zárt, néma tárgyat létrehozni.

Magyarországon is bőven akadnak kvalitásos művészek, akik méltó módon képviselik ezeket az irányzatokat és kezük nyomán születik az újabb és újabb világviszonylatban is előremutató alkotás. Viszont, ők gondosan ügyelnek arra, hogy munkájukban ne a külföldön élő művészek már elképzelt és jól bevált formarendszere szerepeljen. Sajnos, a füredi kiállításon nagyon érezhető, hogy egy-egy alkotó szorosan kapcsolódik nagynevű elődeihez, olyannyira, hogy némely munkája kísértetiesen hasonlít az ismert művész megoldásaihoz.

Hegyeshalmi László, akinek munkái a három alkotó közül a legérettebbek, érezhetően kapcsolódik Hencze Tamáshoz. A lehatárolt, képletszerű viszonylatokban akar rendet teremteni. A napi gondokat, egyhangúságot kifejező kísérletei hullámpapírhengeres technikával készülnek, láthatóan alkalmazkodik a vászon natúr szövetéhez is. Hagyja az anyag és az eszköz viselkedését és ezáltal a csíkoknak, vonalaknak különös játékot enged érvényesülni. Ézsiás Istvánnál örömmel láttuk, hogy színes megoldásokkal is kísérletezik. A-desëg-es minimal-arthoz hasonló munkái sokféle megoldásúak. Kutat, keresgél, de még elég bizonytalanul. A fekete-fehér kompozíciója a legjobban megoldott, akár Deim Pál kiállításán is lehetne, oly nagy a hasonlóság. A geometrikus alapforma belső boncolgatása, építő szándékkal, ez az, amit Ézsiás figyelmezetten, gondolatilag is megoldott. Németh Ákos munkáit mindig a biztonság jellemzi. Szorosan alkalmazkodott ahhoz, hogy ennek a kiállításnak a hangulatát átvegye és ez egy kicsit görcsössé is tette munkáit. A csíkok mögött, amit fújt felülettel készít, hullámzó tér látható, érzelmileg gazdagon kifejezve. Lírai szürkéi, lilái, mindez, amit zárt kompozícióba szorít. Keserű és Hencze művészetéhez hasonlóan oldja meg kompozícióit. Különösen átlós kompozíciói és élre állított egyensúlyú kísérletei értékelhetők. A füredi kiállítást a megértés jegyében kell látni, becsülni kell azt a sok kísérletet, munkát, amit a kis csoport a művészetért tesz. Hiányosságaikkal is el kell fogadnunk ezt az igyekezetet, az egészséges rivalizálást. Mindhárman biztos alapokon álló emberek, akiknek munkáit hasznosítani lehetne a megyében, lakótelepeken, vendéglátó belső enteriőröknél, aulák díszítésénél. Mindhármuk célja a jó értelemben vett környezetalakítás.

Befejezésnek Ernst Blochot idézhetjük: „... a kísérleti művészet a még soha nem hallotthoz húzta a maga vonalait, és nem talált semmit, amibe belefogódzhatott volna — ... üres tér sziklákkal, alkalmasint ez lesz állapotunk még sokáig."

Veszeli Lajos

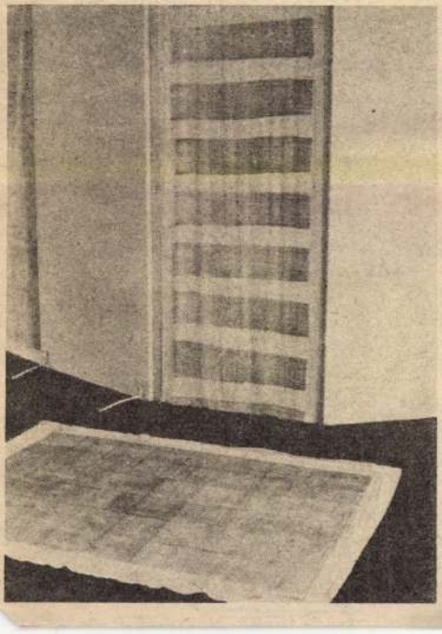

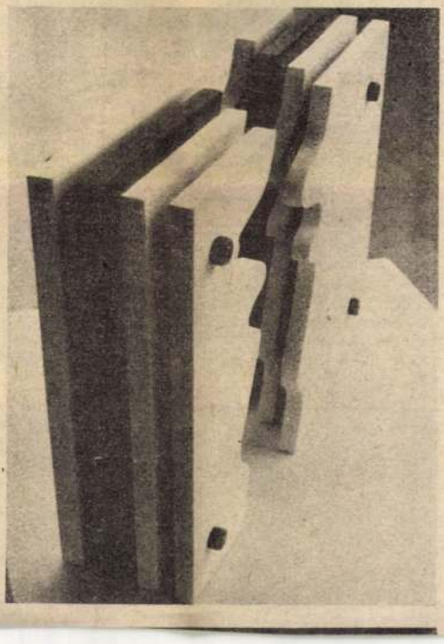

HIR

Hirdetésfelvétel a 13–25

ÁLLÁST KÍNÁL

Az Ajkai járási Vegyesipari Szövetkezet Devecser (Landler Jenő u. 29. sz. telephelyére) betanított, vagy szakmunkás bádogost felveszünk. Jelentkezés: a szövetkezet munkaügyi osztályán.

A tapolcai Építőipari Szövetkezeti Közös Vállalat pályázatot hirdet főkönyvelői állás betöltésére. Követelmény: legalább mérlegképes könyvelői képesítés 8 év szakmai gyakorlat. Pályázatot hirdet továbbá főmérnöki állás betöltésére. Követelmény: felsőfokú magasépítői végzettség 5 év szakmai gyakorlat. Jelentkezni lehet: személyesen vagy írásban. Címünk: 8300. Tapolca. Ipar u. 2. Telefon: Tapolca 369, 391.

Az ÉDT MÉH Vállalat pápai telepe felvesz MTZ—50/KCR—2000-es rakodógépre gépkezelőt, a szükséges képesítéssel. Jelentkezni lehet Pápa, Somogyi Béla u. 12/a.

Rakodógépkezelőt felveszünk T. 174-es típusú rakodógépre, megfelelő gépkezelői vizsgával. Jelentkezés: Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat munkaügyi osztály, Veszprém Budapest u. 5.

ÁLLÁST KERES

Üdülőben takarítói, vagy parkgondozói munkát vállalna nyugdíjas korú asszony. Választ „Veszprém" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Autóbuszvezető, lakásmegoldással sürgősen elhelyezkedne bárhol az országban. Minden megoldás érdekel: „015315" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Termelésirányítás, termelésszervezés területén állást keres, évtizedes gyakorlattal rendelkező gépészmérnök. „Minden érdekel 208116" jeligére a Budapest, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Gépírást vállalnék lakásomon „Délután" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

INGATLAN

Kétszobás családi ház mellékhelyiségekkel, gazdasági épületekkel kerttel, azonnal beköltözhetően eladó, és 6 kataszter hold szántóföld. Érdeklődni: Nagy Géza, Nemeshany, Petőfi u. 153.

Balatonfőkajáron, Lepsényi út 14. szám alatt 800 négyszögöl telken egyszobás lakható ház eladó olcsón. Érdeklődni: Balatonfőkajár-felsőn. Állomás-épületben.

Eladó 3 szoba, komfortos, kertes családi ház. Közlönek is. Veszprém. Kinizsi u. 33.

Balatonederics határában kétszintes 50 m² alapterületű új nyaraló, szép kilátással a Balatonra, 780 négyszögöl területtel eladó 350 000 Ft-ért, vagy elcserélhető Balatonfüred, vagy Balatonakarattyán nyaralóért, esetleg telekért. Érdeklődni: Hévíz, Telefon: 12-456. Főzőné.

Keszthely központjában lévő másfél szobás összkomfortos házrész eladó. Készpénz + OTP. Ágoston Géza, Keszthely, Szabad nép u. 14.

Tihanyban a belső tó mellett 250 négyszögöl telek eladó. Érdeklődni: Balatonfüred, Arácsi u. 9.

Zánka Tagyon-hegyen 231 négyszögöl zártkert, pincével 100 négyszögöl fiatal szőlővel eladó. Érdeklődni: Nagyvázsony, Bercsényi u. 14.

Balatonfüreden 930 négyszögöl telek ELADÓ. 120 000,— Ft-ért sürgősen. Balatonfüred, Vázsonyi u. 1/A.

Veszprémi társasház építésébe betársulnék. Levelet: „Nyár" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Társasház építésre alkalmas telket vennék Veszprémben, Balatonalmádiban, vagy Balatonfüreden. „Ármegjelölés" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Balatonfüreden kettőszázhúsz öl közműves panorámás építési telek eladó. Hunyad. Budapest, Ormódi u. 1. 1124.

Bérelnék a nyári időszakra lehetőleg kicsi 10 m²-nél nem nagyobb, különbejáratú, jól zárható helyiséget raktár céljára Veszprém területén. Levelet: „Biztonság" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Építtetők figyelem! Családi házát, nyaralóját felépítem, balatonfüredi, vagy környéki telekért. Cím: Ragánné, 7831. Pellér, Kossuth u. 22.

Kis házat vennék Veszprémben, vagy környékén. Hartmann László, Veszprém, Münnich F. tér 3. I. 14

Balatonszőlősön ház + építési telek eladó. Érdeklődni: csak személyesen. Fő u. 68. sz. alatt. Szepesinénél.

Alsóörsön 249 öl üdülőtelek eladó partközelben. Érdeklődni Hajmáskér, Kossuth u. 8.

Szentgyörgyhegyen a kisapáti oldalon 350 négyszögöl szőlő, egy kispincével, berendezéssel eladó. „Megegyezés" jeligére a tapolcai könyvesboltba.

Balatonkenesén telek eladó. Érdeklődni: Kossuth L. u. 11. Kocsi József.

1 szobás házrész, építkezés miatt sürgősen eladó. Pápa, Somogyi B. u. 46. Csabáék.

Balatonalmádiban (Vörösberény) megkezdett családi házzal telek eladó. Érdeklődés: Veszprém. Budapesti utca 58.

LAKÁS

3 dolgozó nő albérleti szobát keres Veszprémben. Ha lehet bútorozatlant. Levelet: „Június 15-től" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Különbejáratú bútorozott szoba, fürdőszoba-használattal, jogosítvánnyal rendelkező férfi részére kiadó. Veszprém, Hársfa u. 42.

Veszprémben a belvárosban levő 2,5 szobás, földszinti szövetkezeti lakás eladó. „Kellemes környezet" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Nemesvitán 2 szoba, konyhás, műemlék jellegű, nádas tetejű lakás 117 négyszögöl területen eladó. Érdeklődni: Torsa József, Nemesvita, Kossuth u. 52.

Ajkán 2 szobás komfortos ház eladó 300 öl telekkel. Érdeklődni: Ajka: Móra F. u. 23. I. e. 2. 18 óra után.

180 000 Ft kp. + OTP-átvállalással 1 1/2 vagy 2 szobás lakást vennék Veszprémben. „Sürgősen 967" jeligére választ a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém Szabadság tér 15.

Tanácsi két szoba, komfortos mohácsi lakásunkat hasonló veszprémire, vagy balatonfüredire cserélnénk. „NYUGDÍJAS" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Elcserélném központban lévő 58 négyzetméteres, kertes kétszobás, komfortos tanácsi lakásomat kétszobás, vagy 1 nagyszoba hall, 1 vagy két félszobás távfűtéses tanácsi lakásra, földszinti, vagy első emeleti, Halle, vagy Stromfeld utcai előnyben. Payr, Veszprém, Dózsa u. 12.

Tapolca, Alkotmány út 3. A lh. IV/12. szám alatt eladó kétszoba összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet a helyszínen minden nap 17 óra után.

Elcserélném tanácsi 2 szoba, összkomfortos első emeleti gázfűtéses lakásomat 2 1/2 szobás gázfűtéses tanácsi lakásra. „Kis Lajos lakótelep" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Veszprém, Kossuth u. 6.

Egy lánynak központi fűtéses, bútorozott szoba kiadó. Veszprém, Felszabadulás u. 65/A. I. em. 8. ajtó.

Cserhát 1 1/2 szobás lakásomat 2 1/2 szobásra cserélném, vagy vennék ugyanakkora szövetkezeti, vagy OTP lakást. „Készpénz 743" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Veszprém, Kossuth u. 6.

Ügyvédjelölt házasvár kisgyermekkel üres lakást keres meghatározott időre Veszprémben. Cím: Dr. Séri Péter 1115. Budapest, Tétényi u. 36/A.

Eladó kétszobás szövetkezeti lakás. Veszprém, Stadion u. 3/B. fdsz. 2. Érdeklődni: 17 órától.

Kétszobás összkomfortos szolgálati lakást adunk házmesteri teendők ellátásáért veszprémi lakáscserével. Gázfűtői vizsgával rendelkezőnek helyben állást is tudunk biztosítani. Jankovics lakótelepi Iskola Veszprém, Botev u. 2.

1 1/2 szobás szövetkezeti lakás Kp+OTP-átvállalással eladó. „Nyári költözés" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Veszprém, Kossuth u. 6.

1 1/2 szobás szövetkezeti

Friss mű… burg 1000-es… alkatrésszel, … szélvédő üv… Népköztársa… em. 2. Kán…

Wartburg … állapotban … eladó. Nag… tér 4. Hóbo…

Jó állapot… 1500-as 4 é… szakizott, … Megtekinthe… Strand Bü… délután. (Fü…

UD-s frsz … műszakizott… Mural, Bal… csy-Zs. út …

UV-s frsz … de Luxe ép… adó. Érdekl… Ajka, IV. l…

IV-s Wart… meg. Kossu…

IE fsz. W… 1982-ig műs… eladó. Ves… u. 10.

408-as M… Úrkút, Béke…

TS 250 MZ… eladó. Krá… Tapolca, Hő… kásszálló.

ZG Lada … potban ela… mermann …

UV Trab… rázsban tar… új radiálo… óra után, … száth K. u…

IE garázs… kitűnő állap… szakival … Veszprém, … órától.

353-as Wa… potban, új… akkumulátor… Ugyanott … indítós kert… csival, tarta… egyéb felsz… Érdeklődni: … Devecser, D…

MZ 250-e … műszakizott… potban ela… Kossuth L. …

Karambol… rült Zaporo… vényes mű… IR frsz. ela… Mezőlaki is…

Eladó má… kizott Trab… Tapolca, D… Tel.: 87.

IV frsz. … műszakival, … lapotban el… hető minde… vári Pál u…

ZD frsz. … okok miatt … Érdeklődni … 12. Telefon … Dénes.

IH frs… 15 000 Ft-é… Ajka, Fran… Varga.

Eladó 150… 1982 április… Felújított … diál gumik… deklődni 1… Kohász u.

Jó karb… Pannónia … Duna olda… Papkeszi, …

CG-s 601-… adó. Érdek… red, Szőlős… után.

IP frsz. … 1981 augus… műszakival … lődni mind… Boros. Gec…

Kitűnő U… eladó. Pápa… u. 2.

Kocka … részként el… palota, S… (A teme…

Kullancs-irtás!

A Bakony Szolgáltatóipari Szövetkezet

Hegyeshalmi László, festő

L: Ézsiás István

– o Kiállítások 12.

Esti Híreak, Bp. 1980 máj. 3.

Hegyeshalmi László
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 NOV 30
DAILY NEWS
1021

"Variations" by Tibor Tasi

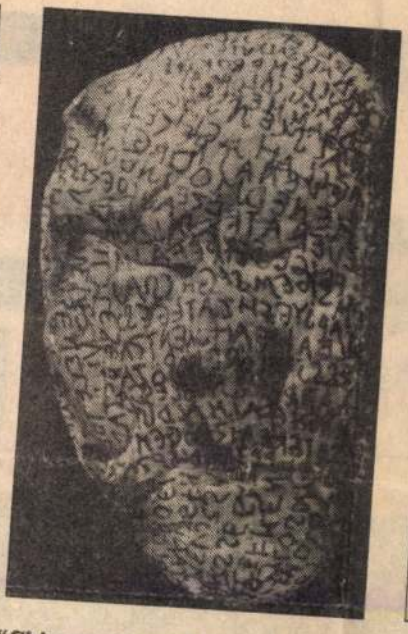

"Chinese Breakfast" by István Kalmár

"Fear" by László Hegyeshalmi

Bread as a new art material

Show at Fészek Gallery

Four young artists have teamed up to experiment in a new material for artistic expression—bread. Painters Berta Gergácz and László Hegyeshalmi and graphic artists István Kalmár and Tibor Tasi believe that bread is a medium that carries many meanings. They have approached this food from several aspects: its utilizability as material, the myths that attach to it; and its transformability.

Their works are now on show at the gallery in the artists' Fészek Club in Kertész utca. With assistance from the teachers and students of food industry secondary schools in Szombathely and Budapest (Pesti Barnabás), they have proved point that flour, dough bread lend themselves rea fashioning, decorating, and consumption.

In time honoured myths has been identified with As the writer Géza Ottli "give us this day our bread and some time the of our souls too... Un words and silent stares. you have given us our we'll be able to care fo things." István Kalmár on his "Chinese Bre among other things, "I BREAD", which makes yo py and tortures you / into two and give one Earth / and the other one sky / one will quietly fall wards / its home, like the earth / the other ascends / towards its ho

you will, to the sky / one half you will lose, and gain the other one."

I. F.

DAI

of the Hungarian News Agency MTI
BUDAPEST

Neueste N

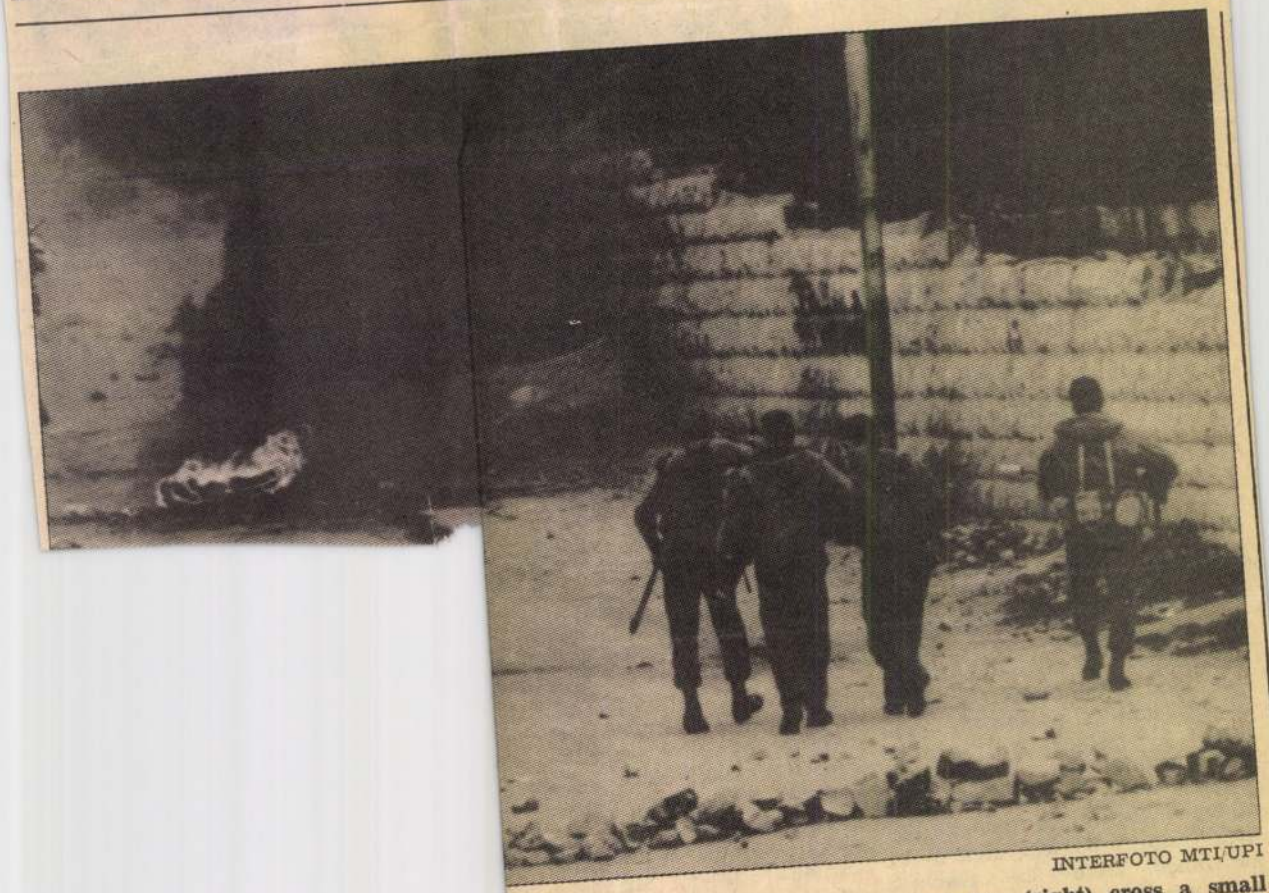

INTERFOTO MTI/UPI

g automatic weapons and a tear-gas gun (right) cross a small
rning tire in Ramallah, Israeli-occupied West Bank, as they
ere. Several incidents of stone-throwing erupted across the West
nited Nations resolution that c

l in tit for

HEGYESHALMI László festő

SZAKOLCZAY Lajos: Mondjuk: a szinek beszélgetése: Hegyeshalmi László képeiher. = Uj Horizont. XVIII. évf. 4. n. 1990 71-72. p

z. 60 - 62. p., 3 kép

az OMF könyvtárában. = Müem-
- 193. p.

kastély-müemlékeinkről. =
185. p.

az OMF könyvtárában. =
192 - 193. p.

Hegeskalmi László

A térkaton az új szenzibilitást répr. seli

Pogány Gábor: A VI. Dunántúli Térkat
Somogy, 1987. 6. sz. 95. l.

Hegyeshalmi László művész

Műveit kiállítják az ajkai
Tavaszi Tárlaton

cikket l. „Udvarde erzsébet festőnő
vész" címszó alatt

„Friss fényben" c. cikkét „r.i." szignóval
közölte (Veszprém) 1978.IV.9

Hegyeshalmi László, festőművész

Megyénk művészeti eseményeinek sorában rangjával és színvonalával kiemelkedik a kétévenként megrendezésre kerülő Őszi tárlat, mely az idén XXII. alkalommal nyílt meg a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában. — Láthatjuk Hegyeshalmi László és Szatyori László fiatal képzőművészek festményeit. Szinte mint kontraszt képviselik az újat igénylő, részben elvonatkoztató gondolatiságot hordozó művészetet. Szembetűnő és festőibb Szatyori fotokra épülő plakátszerű festészete. A rohanás, a száguldás érzetét fejezi ki „Képzeletbeli önarckép" című festményén.

Veszeli Lajos: A megfiatalodott Őszi Tárlat.
Napló /Veszprém/, 1983. nov. 19. 9 old.

Hegyeshalmi László

Salamon Nándor: Jegyzetek az V. Dunántuli Tárlatról

Uj forrás, 1985. 4. szám

Megyeshalmi László

© Barabás Múzeum

MŰVÉSZET 1985/2/61

víz, szemétnyelő cső, falba épített bútorok, mosható felületek szolgálják a lakókat, akik mindezt állami egyenruhában élvezik. Bár napközben a nemzeti éttermek egységes kosztját fogyaszthatják, otthon jól felszerelt konyha várja őket, s a beköltözéskor minden polgár megkapja az állami szakácskönyvet. A gondos tervezők nem feledkeztek meg a művészeti szükségletekről sem: a kandallón a korszerű tűzvédelem föltalálójának sokszorosított szobra áll, a falakon mindenütt, még a konyhában és a fürdőszobában is, bekeretezett képek, melyek amellett, hogy szépek, igen hasznosak is: az ételek elkészítéséhez s a fürdővíz legkellemesebb, hőfokának megállapításához adnak praktikus útmutatást. Azt talán már mondanunk sem kell, hogy a szalont minden lakásban *Icar* arcmása díszíti, a nemzeti hősé, akinek vezetésével a nép véres forradalomban kivívta szabadságát, majd tanácsait követve önként megvalósította a kommunizmus üdvösséges principiumait.

gazdasági berendezkedést hozott létre, amely az egyenlőtlenséget és a kizsákmányolást a teljes egyenlőség külszínében tartotta fenn, úgyhogy a nyomasztó valóság elleplezése mind az elnyomók, mind az elnyomottak lelki nyugalmának érdekében áll — csoda-e, ha szereti a giccset, amely nyugtalankodó lelkiismeretével elhiteti, hogy társadalmunkban gyönyörűség élni?" Ha a giccs a polgárság terméke: mákony önmaga és az elnyomott osztályok számára, logikus, hogy el kell tűnnie, mihelyt a polgárság mint osztály eltűnik vagy megjavult. A giccs akkor fog feleslegessé válni — folytatta gondolatmenetét Komlós Aladár —, ha a polgárságban lesz annyi önérzet, hogy vállalni merje magát, érzelmi szárazságával és gazdasági igazságtalanságaival együtt."

A polgárság megjavulása helyett Európa keleti felében az eltűnése következett be, a giccs azonban nem tünt el. Erre Kállai Ernő már 1946-ban figyelmeztetett: „Negédes aktok, andalító

Ember
ne bújhasson fába:
ez a világ regulája.
De ha őket manók hozták...?
Szép platánfa, Isten hozzád!
El is mehess
más vidékre,
hass az újabb nemzedékre.
Téged csoda
Úgyse' ámít —
csak mindent elfuserálsz itt.
Énbelőlem sem lesz pópa:
várjon inkább a bitófa.
De nem leszek
szerzetes sem,
Ázsiában, idegenben!
Ha a komák elvinnének:
nem megyek el — csak mint lélek...

elhangzó bárgyú jeligékkel („a jó népnevelő otthon is népnevelő"), az össznépi boldogságnak erőszakolt szimulálásával. Miközben az ország megindult lefelé a lejtőn, katasztrófák felé.

A polgári giccset a valóság kendőzésének mondták elemzői. A szocialista giccs roszszabb: a valóság megerőszakolása; és — monopolhelyzete miatt — egyszersmind erőszaktétel a közönségen. Hogyan viselte el a társadalom? „Azt hiszik, ezek, azt hiszik, ők a minden, hogy minden lehet... — mondja a megerőszakolt lány Esterházy Péter regényében. — Nem... úgy elmartam a tökét, beleződült ótvaros fuharos, két marokkal!... És nem élveztünk el! Nem! Bugrisok, azt hiszik, de nem, *nem élveztem el...*"

Így volt-e csakugyan? vagy amit a regény leányzója mond, dacosra szépített kép (felszólítás gyanánt)? — máskor kellene megvizsgálni.

falu főterén a polgármester és a falu apraja-nagyja várta a prezentációt, tartottak egy kis beszédet, mondták a tósztot, kívülbelül szemügyre vették a járgányt, a gyerekek megnézték, mennyi van beleírva, elismerően bólogattak a detkiek meg az ugraiak is. Ám hiába volt a csodakocsiban ambuláns berendezés, műtőasztal, ötszemélyes légzőkészülék, két defibrillátor, tolókocsi, sőt még néhány pár mankó is, a mentőautó egy centit nem tehetett meg vám és áfa befizetése nélkül. A pénzt a három falunak kellett volna előteremtenie, de amikor Detken és Ugrán hírül vették, hogy már nem is jó a menyasszony fekvése, visszaléptek. Csak a ludasi polgármester maradt eltökélt, és persze nem szívesen látta volna felesleges beruházásnak az időközben felépített elsősegélynyújtó-állomást, a benne duruzsló kályhát, az odavezetett vizet, villanyt.

Az elöljáró elment *Charles Thomashoz*. Az amerikai nagy-

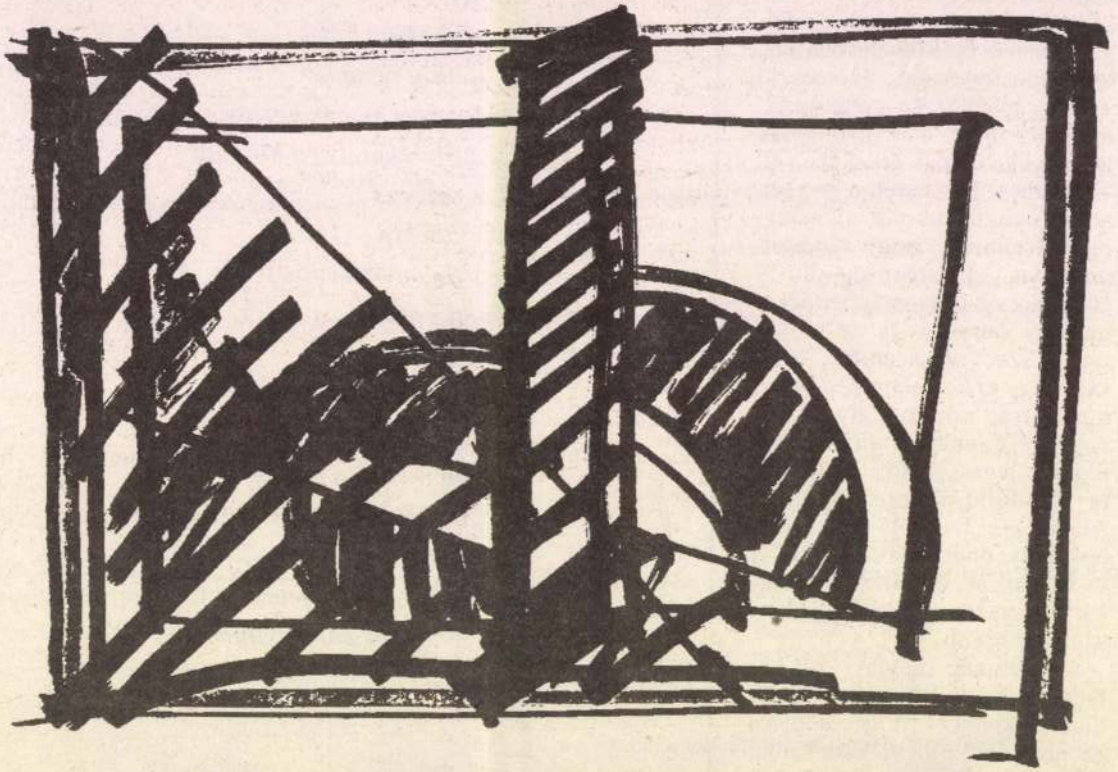

Hegyeshalmi László rajza

lebontását.

A leendő lakástulajdonosok persze semmit sem tudnak a történtekről. Az építők nem tájékoztatták őket arról, hogy a magas talajvíz miatt eltértek az eredeti építési tervektől. — Ha lebontják a tetőt, akkor ötven négyzetméterrel csökken a lakás területe — mondja egyikük —, abba viszont tönkremegyünk. Eddig is már több mint három és fél millió forintot fizettünk ki.

A Kertész utca másik üresen álló telkén hamarosan elkezdik egy újabb sorház építését. Ezt megakadályozandó, az ott lakók bírósághoz fordultak, ám keresetüket elutasították. Az indoklásban az szerepelt, hogy az építők nem lépik túl a beépítési százalékot. A gond csupán az, hogy az önkormányzat egyik munkatársa nem a valóságos teleknagyságra adta ki az engedélyeket. Amíg ezt nem sikerül bebizonyítani, addig a bíróság határozata marad érvényben. E hó végére talán már az alapozáson is túl lesznek.

(gellért)

ÉS

„Az illatok jobbak, az árnyékok szebbek, de ugyanaz."
(Kornis Mihály)

VESZPRÉMI NYÁR 1997

Tisztelettel meghívjuk,
szeretettel várjuk

1997. augusztus 19-én,
kedden este 6 órakor

Veszprémben
a Mestermű Galériában

HEGYESHALMI LÁSZLÓ
festőművész

KIÁLLÍTÁSÁN

Megnyitja:
SINKÓ ISTVÁN
képzőművész

„A jó műnek jövője van"
(Kassák)

A KIÁLLÍTÁS 1997. SZEPTEMBER 21-IG TEKINTHETŐ MEG

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

VESZPRÉM MEGYEI JOGÚ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA
támogatásával

* ANTIK ÁRNYÉK *

HEGYESHALMI LÁSZLÓ

festőművész

KIÁLLÍTÁSA

H–8200 VESZPRÉM, KOSSUTH U. 17.
TELEFON: (88) 406-318

HEGYESHALMI László

MN 1998. június 10

HEGYESHALMI László festményeiből Balácai-római árnyék címmel nyitnak meg tárlatot ma délután öt órakor a Duna Galériában (Budapest XIII., Pannónia u. 95.).

NISZI Kálmán beszélget Miklóssy
ill.{tm "Miklóssy Gábor 1237:"}{tm

épült a Sztálin-szobor. = História, 9,
"}{tm "Potó János 1238:"}

llandó Gyűjtemény, 1987. nov. 17 -
7. 6 p. ill. G {tm "Misch Ádám

városépítésig. Az akció előadásai
v. Novotny Tihamér. Dunaújváros, 1987

ső kiállítása. Bp., Fészek Művészklub,
Kovalovszky Márta. Dunaújváros, 1987 4
lovszky Márta 1240:"}{tm "Novotny

HEGYESHALMI LÁSZLÓ - festő

Hegyeshalmi László festő különböző alkotói korszakai

A negyvennégy éves festőművész 1988 óta családjával Nagyvázsonyban él. A történelmi hangulatot és csendet, nyugalmat árasztó környezetben ideális munkakörülményeket teremtettek egy átépített házban. Az épület műtermében készültek a veszprémi Mestermű Galériában nemrég nyílt Antik árnyék című kiállítás nagyméretű képei, amelyek a szakembereknek és a képzőművészetet, *Hegyeshalmi László* munkásságát ismerő látogatóknak egyaránt igazolják, hogy a művész, a *festő* jelentős fordulóponthoz érkezett a pályáján. Igaz, alaposan megnyúlt a készülődés ideje, hiszen 1990-ben rendezte utolsó önálló festészeti tárlatát.

Hegyeshalmi inkább festőnek vallja magát, a művész szó szerinte mintha napjainkban devalválódott volna. A nyilvánosság elé lépésről már nem fogalmaz ilyen visszafogottan. Már középiskolás korában bemutatkozott a közönségnek a keszthelyi Balaton Múzeumban, ahol Helikon Aranyérmet kapott, első és eddigi utolsó díját.

A művész rendkívül elfoglalt, az egzisztencia megteremtése sok idejét elveszi. Tanít, vizuális pedagógiával foglalkozik, képzőművészeti köröket vezet és mostanában az alkalmazott grafikát műveli. Főleg kulturális plakátokat, kiadványokat, katalógusokat, könyveket tervez. Élvezi ezt a fajta munkát, szerzőkkel, nyomdászokkal, fotósokkal működik együtt. Minden ilyen tevékenység legalább olyan fontos része a vizuális kultúrának, mint a festészet. Nem könnyebb egy jó plakátot megcsinálni, mint egy jó képet megfesteni – mondja Hegyeshalmi a Mestermű Galériában, új képei társaságában.

Körüljárások

„Az alkotás – nekem – viaskodás és a nyugalmi állapot váltakozása. Töprengés. A tárgy, a motívum, a téma megragadása. Sorozatok, szekvenciák festése. Körüljárás." – írja önmagáról. Sorai ars poeticaként is felfoghatók. Hegyeshalmi „körüljárásai" alkotói korszakokat jelentenek.

– Az ember pályáján vannak periódusok – magyarázza. – Főiskolás koromban és közvetlen utána készült képeim annyiban rokonok a mostaniakkal, hogy nagyon intenzív volt a színvilágúk. Ám a korabeli képzőművészeti felfogást tükrözték, közel álltak az absztrakt, expresszionista irányzathoz és az úgynevezett informel festészethez, tehát a képek azonosítható tárgyakat, figurákat nem ábrázoltak, hanem a lírai, költői megközelítés jellemezte őket. Az európai, amerikai divatos irányzatokat követték, bár ekkor már a popart és a koncepart is feljövőben volt.

Ezt a korszakot egy szigorúbb és konceptuálisabb megközelítési mód váltotta fel Hegyeshalmi László művészetében:

– Maga a festészet vált problémává – emlékezik vissza arra az időszakra. – Mi az, ami ábrázolható még a festészetben a nagy általánosságokon kívül? Elkezdtem boncolgatni a saját problémáimat, és egy nagyon redukált festészet lett belőle színben és formában. Fekete és fehér színek, finom, vonalas struktúrák kerültek a vásznaimra. Füreden 1980-ban *Ézsiás István* szobrásszal és *Németh Ákos* festővel közösen állítottam ki ezeket a munkáimat a legendás Balaton Galériában. S ezzel lezárult ez a korszakom.

Térigény

Ettől kezdve egy olyan időszak következett, amikor egy csomó új anyag került Hegyeshalmi képeibe: műanyag fólia, papírvatta, vessző, ragasztók, drót, spray-k. Festéket alig használt. Ám ezek a képzőművészeti megnyilatkozások a perifériára szorultak, így elkanyarodott a textil felé, ahol viszont a művészet hivatalos ítészei elnézték a kísérletezgetéseket. Ez újabb inspirációt adott neki.

– A kor igénye aztán megint a festészet felé fordított – említi a művész. – Habitusom szerint

Hegyeshalmi László: – Alkatom szerint festő vagyok, és eléggé intenzíven, gyorsan dolgozom

festő vagyok, és 1983 óta újra elkezdtem nagyméretű képeket festeni. Nekem kell a tér. Ez alkati kérdés. Eléggé intenzíven és gyorsan dolgozom, ami nem azt jelenti, hogy ezzel egyenesen arányosan sokat alkotok.

Ihlető forrás

A figuratív festészetről faggatom Hegyeshalmit: soha nem kísértette meg? A főiskolán a kötelező penzumokat végigcsinálta, megtanulta a szakmának ezt a részét is, tanítja mind a mai napig. A tanítványai közül sokan figurális dolgokkal foglalkoznak. S érdekli, hogy ezt az utat járó pályatársai hol tartanak.

Az Antik árnyék című kiállításán huszonhárom olajjal és akrillal festett vászonképe látható. – A cím összefoglalja mindazt, ami érdekelt – mondja. – A geometrikus és a figurális ábrázolás már az antikvitásban is felmerült, sokszor egy képen belül megvalósulhat. Ez a kérdés engem elméletileg és gyakorlatilag is érdekelt, hiszen konkrét élmények alapján sok minden köt az antikvitáshoz. A Veszprémhez közeli római kori Balácán sokat jártam, sokat olvastam róla. Ihlető forrásom lett, hiszen falfestészeti, mozaikművészeti anyaga fantasztikusan gazdag. Kiállításom képei nem reprodukciók, hanem átírásai élményeimnek, amelyek kiindulópontjai lettek a formai elemeknek és a színmegoldásoknak. Baláca érdekel mint kultúra, de foglalkoztat, hogy milyet lehet helyette csinálni a század végén. Ez most rendkívül aktuális kérdés. Az embereknek jelent-e valamit, megérinti-e őket?

Kellei György

VISSZHANG

A légtéren osztozni kell

Az augusztus 7-i számban megjelent Lefújták az égből című tudósítás, mely egy szerencsétlenül járt sárkányrepülős kollégáról szól, majd ezt követően az augusztus 8-i folytatás – „Szabályos engedély volt, állítja a repülésvezető" – olyan felháborító eseményről tájékoztatja az olvasót, melyet nem lehet megállni szó nélkül.

A sárkányrepülő mozgását észlelve Benyó ezredes, a Bakony Harcihelikopter-ezred parancsnoka – az újságcikk szerint – bevallotta, hogy egy MI 8-as típusú helikoptert küldött az adott térségbe, hogy milyen céllal, azt csak ő tudná megmon-dani.

A következmény az lett, hogy a helikopter megjelent a sárkányrepülő közelében. A rotor által gerjesztett légörvényben a motoros sárkányrepülő tovább nem volt irányítható, pilótájával együtt lezuhant és a vezető súlyos sérüléseket szenvedett.

Nem az újságíró hibájából, de mind a két tudósításban az látszik fontosnak, hogy vajon volt-e engedélye a pilótának vagy nem. Holott ennél sokkal súlyosabb, szerintem példa nélküli szabálytalanságot követett el Benyó úr és katonája, aki volt bátor megközelíteni az ultrakönnyű kategóriába tartozó sárkányrepülőt oly mértékig, hogy annak repülési biztonságát veszélyeztette.

Véleményt nem akarok arról mondani, hogy az adott sárkányrepülő jogosan tartózkodott-e a térségben vagy sem. De a második cikkben megszólaltatott Horváth Attila barátomat hosszú évek óta ismerem és elképzelhetetlennek tartom azt, hogy ahol ő repülésvezetői teendőket lát el, ott a szabályok nem lettek volna betartva.

Valamelyest értve ehhez a csodálatos sporthoz – melyet én is űzök –, felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy a baleset kizárólagos okozója szerintem a Bakony Harcihelikopter-ezred parancsnoka és a helikopter pilótája.

Amennyiben ugyanis a légtérben idegen légi jármű tartózkodott, számukra vélhetően engedély nélkül és tudomásukra jutott, hogy egy motoros sárkányrepülőről van szó, azonnal értesíteni kellett volna a légirendészeti parancsnokságot. Az ő dolguk a helyszínre érkezve kivizsgálni, eldönteni vagy szankcionálni a szabálytalan repülést.

Tudni kellett volna azt, hogy egy katonai helikopter nem közelítheti meg a motoros sárkányrepülőt a fent említett balesetveszély miatt, aminek következtében a tragédia meg is történt.

Nem áll jogában a Bakony Harcihelikopter-ezred parancsnokának és hivatásos állományának a vélt vagy valós szabálytalanság levegőben történő önbíráskodásával való büntetés. Ez olyan, mintha az úton haladó, szabálytalanul közlekedő gépkocsivezetőt a rendőr lelőné vagy autóstól beleborítaná az árokba.

Bízom a hatóságok szakszerű és pontos vizsgálatában és abban, hogy a Magyar Honvédség vezérkara ugyanúgy gondolkodik, mint én.

Végül hadd jegyezzem meg: a Szentkirályszabadjához közel levő települések felett szerintem szabálytalanul alacsonyan – 50–100 m – olyan manővereket hajtanak végre még este 10 óra után is, melyek súlyosan veszélyeztetik az ott lévő lakosságot.

Amennyiben az általam elmondottakat sérelmesnek érzik, úgy állok rendelkezésükre.

Vörös Gyula
Ses-pilóta, Csaják

Mi lesz a magyar falvakkal, ha eladják a hazai földet?

A Napló augusztus 16-i számában jelent meg Barták Péter cikke, amely nyíltan föld-, szerintem inkább hazaárulásra biztat, pontosabban amellett agitál, hogy a külföldiek is szabadon szerezhessenek nálunk termőföldtulajdont.

E kérdés körül igen kiélezett, mondhatni háborús a politikai helyzet. A magyar mezőgazdaság igen válságos, nyomorúságos körülmények között tengődik a várható uniós csatlakozás küszöbén. Megítélésem szerint a cikk megírása olyan bűn, ami a hazaárulás határát súrolja!

Nem hiszem, hogy pl. gróf Zrínyi Miklós Szigetvár ostromakor másként ítélte volna meg (el!) azt a tollforgatóját, aki olyan érvekkel szónokolt volna a vár feladása mellett, hogy a törökök itt fejlett kertkultúrát akarnak meghonosítani, „Ők bevallottan jól érzik itt magukat, szeretik a magyar tájat, az embereket. Miért is áldoznának egyre több pénzt arra, hogy itt legyenek?" Normális megközelítésben ugyanis azt mondhatnánk: aki pénzt áldoz valamire, abból a lehető legnagyobb hasznot szeretné majd kivenni."

Itt, a haszonnál helyben is vagyunk! Nagy valószínűséggel a magyar termőföldből származott haszon nagy része a határon túlra vándorolna, miként a külföldi tulajdonban lévő bankok is – tisztelet a kivételnek – oda szivattyúzzák honi nyereségüket!

De nemcsak erről van szó! A termőföld ára ma hazánkban tizede-huszada annak, mint Hegyeshalomtól nyugatra! Az lenne a bolond külföldi, aki ilyen körülmények között nem próbálna meg Magyarországon termőföldet szerezni a tőkeszegénységtől szenvedő földművelőktől!

Mi lesz a magyar falvakkal, ha a parasztok – szó szerint – eladják maguk alól a földet? Ez lesz az igazi falurombolás. Amitől féltettük az erdélyi falvakat, azt saját fejünkre hozzuk! Ki fogja eltartani azt a néhány millió honfitársunkat, akik most – igaz, így-úgy csak, de mégis valahogy – megélnek a magyar föld hasznából, és akik voltak és remélhetőleg lesznek is a magyarság, a magyar kultúra megőrzői és éltető erői!

A cikk szerzőjének egyben igaza van: „pusztán magyar pénzből a sajnos szétzilált, elerőtlenedett mezőgazdaságot... virágzóvá tenni" nem lehet. Ez olyan lenne, mint amikor Münchhausen báró az üstökét megragadva, saját magát húzta ki a mocsárból...

Mi akkor a megoldás? Pl. olyan szabályozást kidolgozni, hogy a bankoknak érdemesebb legyen pénzüket a mezőgazdasági hitelezésre fordítani, mint azt kivonni a magyar gazdaságból.

Ezért tarjtuk a politikusokat a „magyar föld hasznából", hogy ennek részletkérdéseit megoldják, ha már eddig – csaknem nyolc évük volt rá – majdnem csak rontottak a mezőgazdság helyzetén. Az igaz – élve egy külföldi közgazdász hasonlatával –, hogy könnyebb volt a mezőgazdaság „akváriumából" 1947 után „halászlészerűséget" főzni, mint abból újra, a hollandhoz hasonló (ahol még a tengertől is termőföldet rabolnak!), pezsgő élettel telt, az egész országnak hasznot hozó mezőgazdaságot teremteni.

Ez nem külföldiellenesség, ez csak jogos önvédelem! A külföldieket igenis támogatni kell abban, hogy nálunk ruházzanak be, örülni annak, ha pusztuló falvainkban új, szép értékeket hoznak létre, de „üveggyöngyökért" ne fecséreljük el legnagyobb kincsünket, az anyaföldet, amely talán minél hamarabb nemzeti felemelkedésünk egyik pillére lesz!

Dr. Bálint Tibor,
Veszprém

Emlékeznünk kötelesség

Bányásznap 1977! Vannak még bányáink az Ajkai-medencében, s vannak bányászaink, akik még leszállhatnak a mélybe. S van még erőmű, amely igényli, eltüzeli a kibányászott szenet és a megtermelt láthatatlan energiát betáplálja az országos hálózatba.

Bányászok. Nem elég erre a szakma művelői sikeres, gyakran megpróbáltatást igénylő küzdelmes munkájukra emlékeznek az idei bányásznapon.

Az ajkai bányászok és erőművesek még arra is büszkén emlékezhetnek, hogy elődeik munkája tette lehetővé a világ első kriptongyárának a megépítését 60 évvel ezelőtt.

Apám múlhatatlan érdeme

Olvastam a Napló augusztus 25-i számának Mozaik rovatában, hogy az ábrahámhegyi iskola falán emléktáblát helyeznek el Mikus Sándor szobrászmond Nem élhetek muzsikaszó nélkül című darabjának előadásával, melyben a cigányt a hegedülni jól tudó Bökő János tanácselnök alakította

HEGYI CSABA

Új Művészet
2004. Május
XV. évf. 5.

23. old.

DUNA GALÉRIA

Tisztelettel meghívjuk

HEGYESHALMI LÁSZLÓ

festőművész

BALÁCA-RÓMAI ÁRNYÉK

című kiállításának megnyitójára
1998. június 10-én, szerdán 17 órára
a DUNA GALÉRIÁBA.

A kiállítást megnyitja:

DR. PRAZNOVSZKY MIHÁLY

a Magyar Irodalom Háza főigazgatója

A kiállítás megtekinthető a DUNA GALÉRIÁBAN
(Budapest, XIII. Pannónia u. 95. Tel.: 340-91-86
Dráva u. — Pannónia u. sarkán)
1998. június 28-ig, hétfő kivételével naponta 10—18 óráig

A kiállítás létrejöttét
a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány,
a Mestermű Galéria, Veszprém
és a Városi Művelődési Központ, Veszprém
támogatta

HEGYESHALMI LÁSZLÓ: BALÁCA (1996) *akril, vászon 130x100 cm*

FOTÓ: SZELÉNYI KÁROLY

ki nyert, de tudható: a masina megengedhetetlen előnnyel indult, ugyanis vízpermetes porlekötő híján fullasztó porfelhőt kavart maga körül.

Az utcaseprés története egyébként már akkor komoly múltra tekintett vissza. 1850-ig a város rabokat alkalmazott erre a feladatra, de vajmi kevés sikerrel: miközben a szemétszállítás üzleti alapon virágzott, a kényszermunka feltűnően kevés eredménnyel járt. Érthető, hogy a város a múlt század közepén végül vállalkozóknak adta át az utcaseprés jogát.

Egy 1868-as felmérés

A város persze igazán csak a második világháborús ostrom idején tanulta meg, milyen az, ha gondosan kimért posztjukon nem jelennek meg az utcaseprők. 1945. január 13-án, egy nappal azután, hogy Pesten elhallgattak a fegyverek, munkába állt az első harminctagú brigád. A hónap végén már kétszázan, a második fél évben ezernél is többen dolgoztak. Az ostrom hónapjai alatt felhalmozódott szemét mégis csak július végére tűnt el a városból.

A pesti ember, aki ma-

Népszabadságban kényszerült kérni a polgárokat, hogy ne zaklassák megjegyzéseikkel a zebracsíkos utcaseprőket. Amazok minden bizonnyal eleget is tettek a kérésnek. Alighanem csak a kézi úttisztítók emlékeznek úgy, hogy a mellénynek volt betudható a szakma népszerűségének rohamos csökkenése. De tényleg: rendes körülmények között lehet köze egy praktikus ruhadarabnak ahhoz a tényhez, hogy ma már csak ellenőröket foglalkoztat a köztisztasági vállalat, s az utcaseprők egytől egyig alkalmi munkások?

N. Kósa Judit

A hatvanéves év
díszpolgárokat a
ranyi Ferenc köl
raénekesnőt és *S*
Művelődési Köz
zeneiskolában ta
delmi napra várjá
nyomó viadalra h
versenyt hallgatha
záró gálát rendezi
és graffitiversenny
bemutatóval, dixi
az időt. A gálát R

GYORS, PONTOS, MEGBÍZHATÓ

A vállalatoknak, intézményeknek gyakran jelent gondot a felhalmozódott szemét. Az Ön cégének is megbízható partnerre van szüksége, hogy biztos lehessen abban, a hulladék a meghatározott időpontban kerül elszállításra.
A 100 éves tapasztalat, a jól szervezett munka, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő ártalmatlanítási technológia garancia arra, hogy az FKF Rt. gyors, pontos és megbízható szolgáltatást nyújt.

Az FKF Rt. rendelkezik a DEKRA Certification Services GmbH

ISO 9002

tanúsítvánnyal, mely szerint tevékenysége:
települési szilárd hulladék gyűjtése, szállítása és lerakásos ártalmatlanítása
a veszélyes és radioaktív hulladékok kivételével.

FŐVÁROSI KÖZTERÜLET-FENNTARTÓ Rt.
Mindig tiszta nappal indulunk

PROMO

nónia u. 95.) Hegyeshalmi
láca–Római árnyék című ki-
Renée Művészeti Társaság
a június 7-ig.
ereglye u. 1.) Szalkai Károly
inius 30-ig.
nező u. 8.) Intermédia júni-

u. 7.) Agnes Martin exp-
sa július 4-ig.
AT (IX., Mester u. 5.) Olajos
tása július 30-ig.
a 17.) Stade de France –
s 12-ig. A Labdarúgás ün-
etítése óriásképernyőn jú-

scelli u. 108.) Jürg Da Vaz
című kiállítása (július 26-ig.
RIÁJA (VIII., István u. 42.) B.
us 24-ig.
NYTÁR (Budavári Palota F
egyvennyolc, te csillag, A
Jöjj el szabadság, A Buda-
ség része, A nemzet könyv-
ye.
PARK (XXII., V. u. 16/C) A
ámia-kiállítás június 11-ig.
VII., Madách utca 3.) Klement
or és Veres Andor festőművé-

nyei u. 2.) Olescher Tamás fes-
8 című kiállítása.
d u. 13.) Ruttka Ferenc képki-

., Kapás u. 55.) Denis Stuart
g) és Eike Berg (Budapest-
ed média, installáció június

DIUM

IDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér
szeti Iskola évadzáró vizsgái,
événező, Hódítás 1, 2, 3...,
ngjai, Csehov: A medve.
Z (XIV., Állatkerti út 7.) Az olasz
Riva előadásai: 5-én 15 és19
19 órától, 7-én 10 és 15 óra-

ÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZA (XI.,
lklór Színház előadásai: 5-én,
Bihari Táncegyüttes.

Árnyak a vásznon

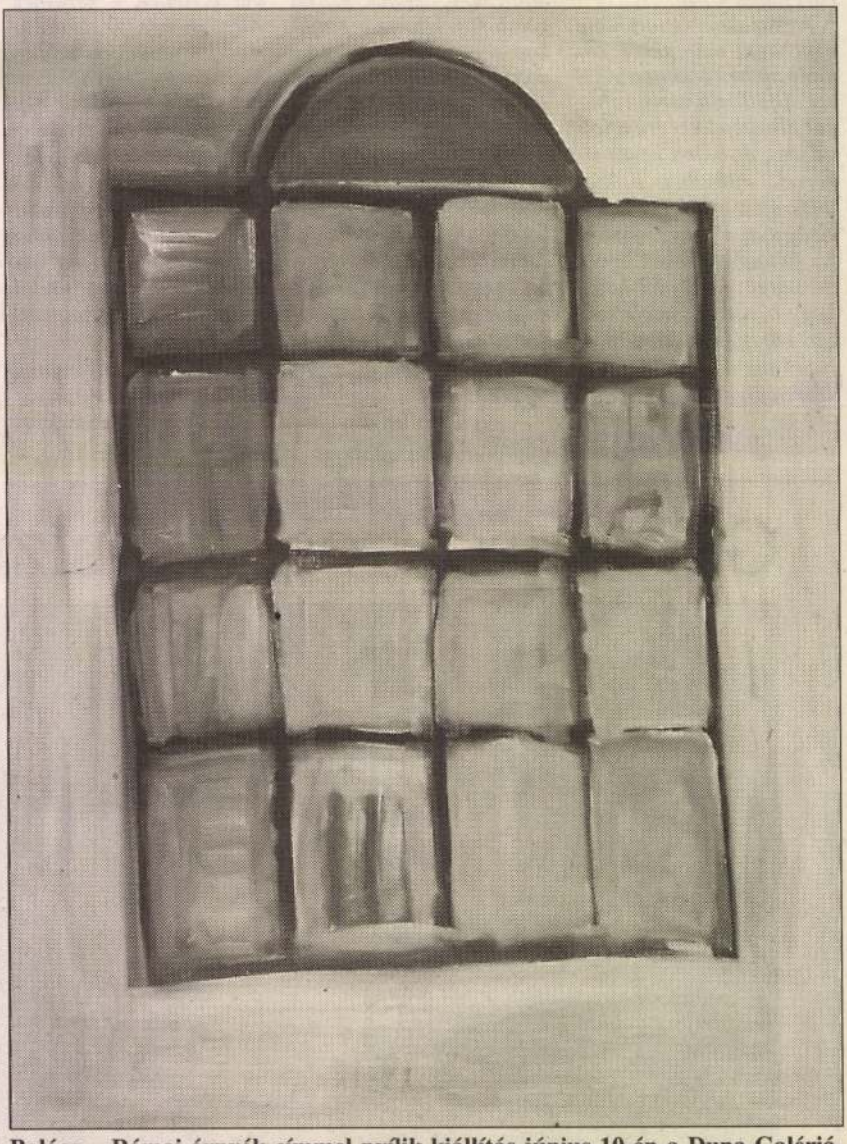

Baláca – Római árnyék címmel nyílik kiállítás június 10-én a Duna Galériában. Az alkotó, Hegyeshalmi László művei június 28-ig – hétfő kivételével – mindennap délelőtt tíz és délután hat óra között láthatók.

TELE5TAXI

NAGY SZÁM AZ ÚJ SZÁM!

JÚNIUS 1-TŐL

3-555555 3 UTÁN HATSZOR 5!

Kilométerenként 99 forintos egységes tarifa!

20% kedvezmény a szerződéses partnereknek, átutalással!

Repülőtéri transzfer 2555 Ft.

Hívjon bizalommal!

Tele5Taxi3-555-555

HEGYESHALMI LÁSZLÓ
festőművész

8291 Nagyvázsony
Temető u. 10.

Hegyeshalmi László

HEGYESHALMI LÁSZLÓ, FESTŐMŰVÉSZ

1953-ban született Veszprémben. Tanulmányait a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán, 1976-ban fejezte be. A magyar Képzőművészeti Főiskolán, Budapesten 1982-ben szerzett diplomát. Számos egyéni és csoportos kiállításon szerepelt munkáival. 1988-tól Nagyvázsonyban él és dolgozik.

LÁSZLÓ HEGYESHALMI, KUNSTMALER

Er ist 1953 in Veszprém geboren. Seine Studien hat er 1976 an der Pädagogischen Hochschule in Szombathely absolviert. 1982 hat er an der Ungarischen Hochschule für Bildende Künste das Diplom erworben und hat an zahlreichen Einzel- und Gruppenausstellungen mit seinen Arbeiten teilgenommen Seit 1988 lebt und schöpft er in Nagyvázsony.

MR. LÁSZLÓ HEGYESHALMI, PAINTER

Born in 1953 in Veszprém. Completed his studies at the Teacher's College of Szombathely in 1976. Gained a Degree at the Hungarian School of Arts in 1982 in Budapest. His works were exhibited at numerous exhibitions either as an individual exhibitor or as a member of a group of artists. Since 1988 he lives and works in Nagyvázsony.

HEGYESHALMI László

SZAKOLCZAY Lajos: Mondjuk: a szinek beszélgetése : Hegyeshalmi László képeihez. = Uj Horizont, XVIII. évf 4. sz. 1990 71 - 72. p.

közreműködésük igénylését
omtól, kiadói,és társadalmi
ikát mutatnak.
ekövetkezett személyi változások
erősen csökkent a /különösen
publicisztikai-kritikai irodalom

tanulmányok, kongresszusi-konferencia-
emellett a recenziós tevékenységnek
bibliográfiákban /az Ars Hungarica
i és szerkesztőinek erőfeszitései ellené

ézeti kiadásu, több szerzőt foglalkoz-
iadvány, tanulmánykötetek korrekçiós
yek, konferenciák hasonló hatása.
ációs tevékenység tervszerü ,
áit lenne célszerü folytatni.
ializációt tükröző, s megbízhatósen
llett figyelmet érdemel a tudománytörté-
en jellegü, adatközlő közlemények
különösen a fiatalabb kutatók körében

Hegyeshalmi László ifj.

T. Szerkesztőség,

tájékoztatásul és lehetőség szerint közlésre küldöm galériánk kiállitási programját:

MESTERMŰ GALÉRIA
Veszprém, Kossuth u.17.
Telefon: (88) 325-887.

Képek ADY versekre
ifj.HEGYESHALMI LÁSZLÓ
kamarakiállitása
IV.11.-IV.30.

BOJTOR KÁROLY festőművész
kiállítása
V.7.-V.31.

Corpusok és Pieták
SOMOGYI JÓZSEF szobrai
(a Bazilika altemplomában)
V.6-IX.30.

Köszönettel, üdvözlettel

Veszprém, 1994 IV. 5.

Hegyeshalmi László
galériavezető

Szeretettel meghívjuk,
szívesen látjuk

a MESTERMŰ GALÉRIÁBAN

1994. április 11-én, hétfőn
este 6 órakor

EÖTVÖS KÁROLY MEGYEI KÖNYVTÁR
MESTERMŰ GALÉRIA

KÖLTÉSZET NAPJA 1994

in memoriam

ADY ENDRE

(Érmindszent 1877 †1919 Budapest)

KÉPEK ADY VERSEKRE

Kamarakiállítását bemutatja
ifj. HEGYESHALMI LÁSZLÓ

ADY ENDRE
írásaiból válogat
HEGYESHALMI LÁSZLÓ

Közreműködik
PATKA HELÉNA

*

A kiállítás megtekinthető 1994. április 30-ig

H-8200 VESZPRÉM, KOSSUTH U. 17.
TELEFON: (80)329-507

APPENDIX

„Barátaim, adjunk hálát, hogy megint találkozhatunk!
Örvendezzünk!
És beszélgessünk, félelem nélkül, az Igazságról,
a gazdag és boldog szegénységről:
a Szeretetről."
(Bodosi György)

A HÁZIMOZI KFT. TÁMOGATÁSÁVAL

• HEGYESHALMI •
8200 VESZPRÉM
KOSSUTH U. 17.

KÖLTÉSZET NAPJA 1994

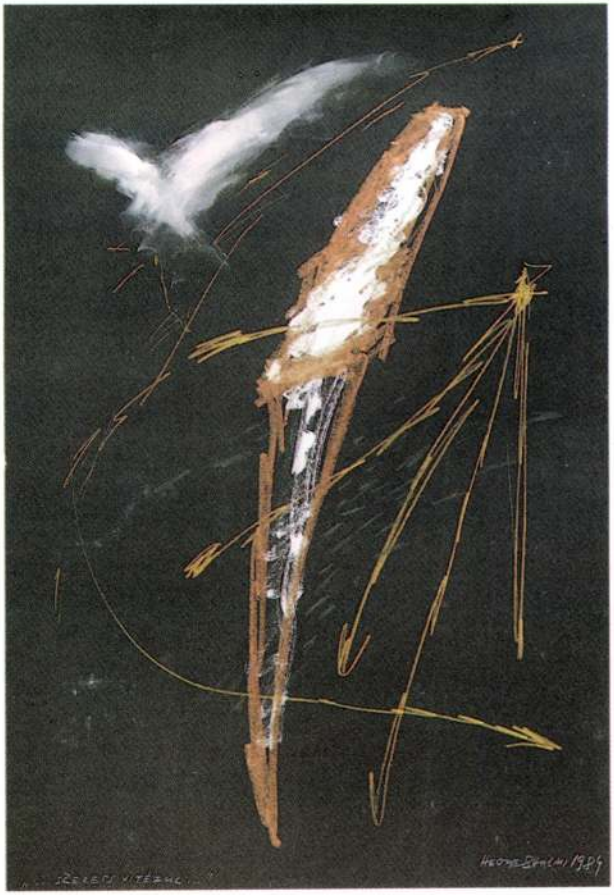

A hátoldalon: ...SZERESS VITÉZÜL...
(papír, pasztell, ezüst festék 70X50 cm) 1984

A borítón: ...TÖREDÉK V. ...
(papír, pasztell 70X50 cm) 1984

FOTO: SZELÉNYI KÁROLY 1995

mesterműGALÉRIA
• HEGYESHALMI •
8200 VESZPRÉM
KOSSUTH U. 17.
TEL.:88/406-318

TÖREDÉK

krétarajzok
RADNÓTI MIKLÓS
verseihez

HEGYESHALMI LÁSZLÓ jr.
KIÁLLÍTÁSA

MESTERMŰ GALÉRIA
VESZPRÉM
1995

Röviden

BARÁTAIM, ha rövid a papír,
az ember akkor apró verset ír;
higgyétek el, a rövid is elég,
meghalok, s úgyis minden *töredék.*

(TÖREDÉK 1944-BŐL)

Nem dolgozom.
A versíró kedv megjő,
Hallgatok. Kezem zsebemben,
Csak gondolom, hogy: itt van.
S várok. Vár a kedv is.
Majd tovaillan.

.....

TÖREDÉK

Oly korban éltem én e földön,
mikor a költő is csak hallgatott,
és várta, hogy talán megszólal újra —
mert méltó átkot itt úgysem mondhatna más, —
a rettentő szavak tudósa, Ésaiás.

1944. május 19.

.....

S majd így tünődöm...

Éltem, de *élni* mindig élhetetlen voltam és
előre tudtam, eltemetnek végül itt,
s hogy évre év rakódik, rögre rög és kőre kő,
hogy lenn a test megárad és a férges, hűs
sötétben fázik majd a csont is meztelen.
Hogy fenn a művemen motoz a surrogó idő,
s mélyebbre süppedek le majd a föld alatt,
mind tudtam én.
De mondd, a *mű* — az megmaradt?

Radnóti Miklós magyar költő
Budapest, 1909. május 5.
Abda, 1944. november 6~10(?)

1984 tavaszán rajzoltam a Radnóti-lapokat. A Töredékeket. Olvasás — gondolkodás — töprengés. Készülődés. Két kép, két munka között az Idő. Kép foszlányok, erősödő és halványuló, szétfoszló kép-tervek, gondolat darabok, töredékek... Jegyzetek, grafikus napló. Új munka, új feladat, új technikák. Változás és változtatás. Költői kép. Küzdelem az erős képekkel. A költői képek, a szöveg-test átrendezése, kép-jellé, képtestté szervezése. Olvasás. Az olvasás művészete. Szöszmötölés a szövegekkel. Kétségek. Viaskodás az újra mondhatóval. Az elmozdult Idő. Az Idő szétdarabolása. Átrendezése. Időutazás. Akkor olvasva és most írva ezt a szöveget, minden olyan, mintha... Én is élném, én is gondolnám, én is ott, akkor. Vagy mégsem én. Én csak látom. Kortárs. Kívülről. (Lehet?) Lehet nem benne lenni? Csak elmondani? Még egyszer mondani! Lehet egyáltalán újra mondani? És mit jelent az akkor gondolt és tegnap vagy ma újra mondott? Vagy ma (tegnap) újra el kell gondolni?

velem nem gondolt / senki már!

föl ne öleljen az ég;

Gondold el!

S fiatal férfi te! rád milyen halál vár?
bogárnyi zajjal száll golyó feléd,
vagy hangos bomba túr a földbe

Nyugodtan alszom immár
és munkám után lassan megyek:

Tündér vasárnap tűnik el most

A lélek egyre többet elvisel,
holtak között hallgatag ballagok,
újszülött rémek s hitek kísérnek
és a vándorlófényű csillagok.
(R.M.)

Rajzok versekhez. Rajzok versekre. Rajzok szövegekből. A költői képek láthatók. A saját képeimet látom? Tárgyakat és a végtelen teret. A parányi és a kozmikus teret. Tér-töredéket. Idő-töredéket. Lét-töredéket.

ki kéri tőled számon az életed,
s e költeményt itt, hogy töredék maradt?
(R.M.)

Mozdul a kéz a papíron. Rajz. Mozdulat, Mozdulat-töredék.

Nagyvázsony, 1995. április 11.

Hegyeshalmi László jr.

HEGYESHALMI LÁSZLÓ

1953-ban született Veszprémben. **1976**-ban befejezi tanulmányait a szombathelyi Tanárképző Főiskolán. **1982**-ben kap diplomát a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. **1988**-ig tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, **1985**-től a Magyar Alkotóművészek Egyesületének. Festészeti és grafikai munkája mellett alkalmazott grafikával, plakáttervezéssel, látványtervezéssel, kiállítás rendezéssel és vizuális pedagógiával foglalkozik. Legutóbbi egyéni kiállítása **1994**-ben volt a Mesterműi Galériában.

Tisztelettel meghívjuk,
szeretettel várjuk

1995. április 21-én, pénteken
délután 5 órakor

Veszprémben,
a Mestermű Galériában

HEGYESHALMI LÁSZLÓ jr.

festőművész

kiállításán

Megnyitja
PRAZNOVSZKY MIHÁLY
a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója

A kiállítás 1995. május 7-ig tekinthető meg

EÖTVÖS KÁROLY MEGYEI KÖNYVTÁR
MESTERMŰ GALÉRIA

HEGYESHALMI LÁSZLÓ

László Hegyeshalmi, painter
8291 Nagyvázsony, Temető u. 10

He was born in Veszprém, in 1953. Studied in Teacher Training Highschool Szombathely until 1976, and Highschool of Fine Arts Budapest until 1982. From this he worked in Veszprém until 1988, still this time he lives in Nagyvázsony.

Hegyeshalmi László, festő
8291 Nagyvázsony, Temető utca 10.

1953-ban született Veszprémben. Tanulmányait a szombathelyi Tanárképző Főiskolán 1976-ban, majd Budapesten, a Magyar Képzőművészeti Főiskolán (1982-ben) fejezte be. 1988-ig Veszprémben dolgozott, azóta Nagyvázsonyban él.

Egyéni kiállításai:

1974. Szombathely, Tanárképző Főiskola
1976. Várpalota, Thury György Gimnázium
1977. Jelenia Gora, Színházi Galéria
1981. Szombathely, Zeneművészeti Szakközépiskola
Veszprém, Kisgaléria
1982. Szombathely, Zeneművészeti Szakközépiskola
1983. Budapest, Fiatal Művészek Klubja
1990. Balatonfüred, Bagolyvári Galéria
1994. Veszprém, Mestermű Galéria

Fontosabb csoportos kiállításai:

1970. Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum
1971. Keszthely, Balatoni Múzeum

Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum
1973. Szeged, Tanárképző Főiskola
1976. Veszprém, Megyei Művelődési Központ
1977-től megyei Tavaszi és Őszi Tárlat, Ajka, Veszprém
1978. Veszprém, Megyei Művelődési Központ
1979. Veszprém, Megyei Művelődési Központ
1980. Balatonfüred, Balatoni Galéria
1982. Szombathely, Savaria Múzeum
Velem, Textilművészeti Alkotóműhely
1983. Miskolc, Grafikai Biennálé
Veszprém, FMS Kisgaléria
Budapest, Fészek Galéria
1984. Szombathely, Savaria Múzeum, Tértextil Biennálé
Szombathely, Savaria Múzeum, Miniatürtextil Biennálé
Budapest, Fényes Adolf Terem
Sopron, Liszt Ferenc Művelődési Központ
Kaposvár, Rippl-Rónay Múzeum
Budapest, Fészek Galéria
1985. Budapest, Fészek Galéria
Budapest, Műcsarnok
Sopron, Festő Terem
Budapest, Ernst Múzeum
1989. Pápa, Zsinagóga
1990. Szombathely, MMK Galéria
1991. Veszprém, CÉH
1992. Kőszeg, Jurisich vár Galéria
Veszprém, Veszprémi Tárlat
1993. Veszprém, Veszprémi Tárlat
Kecskemét, Képtár
Hagen, Galéria Nova

Díj:

1992. Veszprémi Tárlat Nivódíj

Művek közgyűjteményben:

Szombathely, Savaria Múzeum; Fészek, objekt, 140 x 160 cm
Szombathely, Savaria Múzeum; Bákla, minitextil, 10 x 10 x 10 cm
Szombathely, Savaria Múzeum; The War Is Ower, sorozat 1-8., 70 x 50 cm
Veszprém, Laczkó Dezső Múzeum; Krisztusfej, tempera, papír, 60 x 40 cm
Veszprém, Laczkó Dezső Múzeum; Kettős, olaj, farost, 125 x 160 cm
Paks, Atomerőmű Képzőművészeti Gyűjteménye; gyermekjátékok, olaj, vászon, 100 x 100 cm
Paks, Atomerőmű Képzőművészeti Gyűjteménye; New-York, olaj, vászon, 110 x 110 cm

Könyvborítók:

Géczi János: Vadnarancsok (élettörténet-rekonstrukciók), Szépirodalmi, 1982.
Géczi János: Kezét reá veté, hogy lásson (regény) Szépirodalmi, 1994.
Széki Patka László: Verskörözтetés vérdíjjal, Veszprém, 1992.
Velemi Textilművészeti Alkotóműhely - katalógusborító

HEGYESHALMI LÁSZLÓ

Kő - éjszaka
akril-vászon, 70 x 60 cm, 1993.

Stone - night
acryl - canvas, 70 x 60 cm, 1993

Hegyes-Kalmi László festő

Veszprémi Művész Céh, 1994

Hegyeshalmy Margit

1908/9 – 1909/10

Ferkèpzomfoiskèvk

90. l.

HEGYHÁTI GYÖRGYI, festő

Burány Nándor és Radnóti Kovács Árpád festőművészek által vezetett 10 éves szombathelyi Derkovits Képzőmüv. Kör tagjai munkáinak szombathelyi kiállitása a Mus-ban. 1959. jun. 2 0.-jul. 19.
HEGYHÁTI GYÖRGYI mü is szerepelt azon. 67.old

---A szombathelyi Derkovits emlékkiallitas 66.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I. köt
Szombathely, 1959

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TEXTIL ÉLET
1968 JAN 22

Hegyesi György

HEGYESI GYÖRGY GRAFIKUSMŰVÉSZRE EMLÉKEZÜNK

1021

Volt ecsetes pajtásom, Hegyesi Gyurka, kivel évek hosszú sorát ecseteltük át: utolsó napjait szomorú egyedüllétben; transzfúziós oxigénsátorban töltötte. A kegyetlen sors a sportembert, a friss, erős tornászt, a kitűnő sízőt — fiatalon, 46 évesen ragadta el. Fiatalos lendülettel lelkesedett a szépért; szerette a világot, az embereket.

Kollégák voltunk és hosszú évek nehéz sora, fiatal éveink, nevetős vidámsága, pajtás-barátsággal, néha rivalizálással fűzött együvé. Fiatalok voltunk, sokszor meggondolatlanok; örökké élő optimizmusunk, elnyűhetetlen reménykincsünk — észre sem vettük —, lassacskán velünk öregedett.

A családját szerető, tehetséges grafikus nemcsak munkatársai megbecsülését és szeretetét, de széles körű népszerűségét és szakmai elismerést is kiérdemelt.

Sok szép portréja és textiltervе egy tehetséges művészember emlékét hirdetik. Mint újságrajzoló, több éven át volt a Goldbergergyár üzemi lapjának munkatársa; mint festő az óbudai képzőművészek kiállításain gyakorta szerepelt festményeivel. A Vöröskereszt vándorkiállítása, mely a sors véletlensége folytán éppen most időzik ebédlőnkben, az ő munkája. A jól szerkesztett és komponált montázsok, lényegre utaló kulturáltsággal bizonyítják tehetségét. Mint Textiltervező művész közismerten szép kendőkkel tette emlékezetessé munkásságát. A közösségi élet részese volt, és barátságos pajtása kollégáinak. Nemcsak szóban, de tettel is, hiszen a fotóműterem KISZ-kiállításán alig egy hónapja több szép képével maga is részt vett az új kultúrházunk avató tárlatán.

Gyuri, búcsúzunk tőled, mind, akik pajtásaid voltunk a gyárban, kollégáid, barátaid, kiket munkában segítettél, reményre sarkalltál a bajban, búcsúzunk tőled. Emléked mindig valami derűs hitet ad és rád gondolni mindig kedves emlékezés. Tisztelettel gondol rád ecsetes pajtásod:

Szánthó Imre

Zöldben

Sokat jelent a filmnyomó egyénletes termelésénél a tavaly ilyenkor — kísérletképpen — bevezetett belső átszervezés. Helyes volt e bátor kezdeményezés.

— Nem tudtunk volna a filmnyomóban eredményt elérni a tavalyi diszpozíciókkal, ha a segédművezetők mellett nem tevékenykedik a három rutinos filmnyomó, csoportvezetőként. Sokat levettek a vállukról, állandóan a gépek mellett álltak, segítettek, tanácsot adtak, olykor még maguk is irányították a gépet,

ha a munka megkívánta.

A segédművezető pedig nyugodtan kérhetett és kérhet újabb áruelőkészítést, festéket, laufert, hisz ha valami baj keletkezik a gépnél, ott van a csoportvezető. A száz százalékon felüli tervteljesítés mellett pozitív még az, hogy a minőség is javult. És, hogy jól áll az üzem, illetve műhely, nincs elmaradása, az annak is tulajdonítható, hogy a korábbi 250—300 méteres állások helyett ebben a dekádban 500—600 méter volt a legalacsonyabb.

Jóslásba azonban a műhely egyik vezetője sem bocsátkozik. Jelenleg csak az I-es Stork generáljavítása van tervben az első negyedben. A szükséges alkatrészek azonban még nincsenek meg hozzá. Ha a többi gép ezután is a kívánság szerint dolgozik, nem mondja fel hosszabb időre a szolgálatot, akkor a filmnyomó, mint mindig, most is megteszi a magáét.

Cs. T.

Karikás Frigyes a brigád

brigád került az élre a Szövő II-ben 105,7 százalékos termelési és 103 százalékos minőségi eredménnyel.

A második helyezett ebben a műhelyben a Petőfi szocialista brigád 105,5 százalékos termelékenységgel és 103 százalékos minőségi szinttel.

Virág Lajos

MDK.

Hegyesi György

Riport
Textilélet 1966 dec.12.

HEGYESY GYULA

HUSHEGYI GÁBOR HAGYOMÁNY-
TEREMTÉS SZEMLÉLETVÁLTÁSSAL?
GONDOLATOK A KASSAI MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZEK CSOPORTOS TÁRLATA
KAPCSÁN

KALLIGRAM 1995, 3, 101-106

Hegyesi Imre /1920 - /

MDK

"A néma levente" 1954.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp. 1960.
24.l.

Hegyesi Imre MDK

A néma levente, 1954

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Cím ke

Hegyesi Jur re:
Ott vbcu, gyógyszer

1963.

Csomagolás

Hegyesi Imre:
Vitamin D-8

1963.

Csomagolás

Hegyesi Imre:
Neomycin

1963.

Csomagolás

Hegyesi Imre:
Vitamin D/3

1963.

Csoma Jolás

Hegyesi Imre:
Degrandol, gyógyszer,

1963.

Csomagolás

Hegyesi Imre:
Quetidui, gyógyszer

1963

Csomagolás

Hegyeri Imre:
Quictidiu,
gyógyszer

1963.

Ćwikle

Kegyesy Im,re:
Neoniyem,
gyógyszer

1963.

Čitulle

Hegyesi Imre:
Tetvan, Chinoin,

1963.

Heggeli Imre, graf.

1921 nov 19 Lipari

Iparrajziskola

Kiállítási grafika

Hegyesi Imre
grafikus

l. Budiparvajzisk
1939-40. 11. l

Staruni l. n. X. 31.

Képek az erdőművelési kiállításról

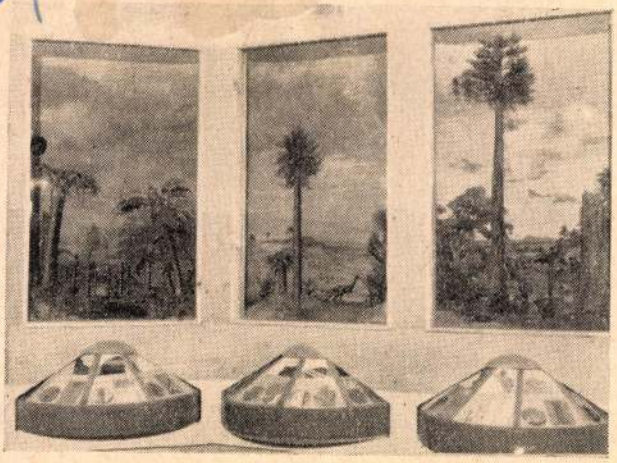

Mint megírtuk, a Mezőgazdasági Múzeumban állandó jellegű erdőművelési kiállítást rendeztek be. A múzeum látogatói most már három teremben kísérhetik végig a magyar erdő- és vadgazdálkodás fejlődését, amely a szakembereknek is sok érdekeset és újat tud mondani. Több erdőgazdaság dolgozói már be is jelentették, hogy csoportosan kívánják megtekinteni a kiállítást. — Az erdővédelmi kiállítás ünnepélyes megnyitóján Matolcsi János, a múzeum főigazgatója mondott bevezetőt, amelyben kiemelte a magyar erdőgazdálkodás népgazdasági jelentőségét és méltatta a kiállítás rendezésében közreműködők értékes munkáját. Orbán László erdőmérnök, a múzeum osztályvezetője munkatársaival, Patay Árpád tudományos kutatóval, Hegyesi Imre grafikus művésszel, valamint a múzeum segédüzemeinek szinte teljes műszaki gárdájával valóban nívós és látványos anyagot állított össze. A megnyitó beszédet dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője tartotta. Rámutatott, mennyire jelentős, hogy a magyar erdőgazdálkodásnak az ország jobb faanyagellátása érdekében tett erőfeszítéseit a közönség minél szélesebb rétegei megismerjék, s hogy ebben milyen fontos szerepet vállalt magára a Mezőgazdasági

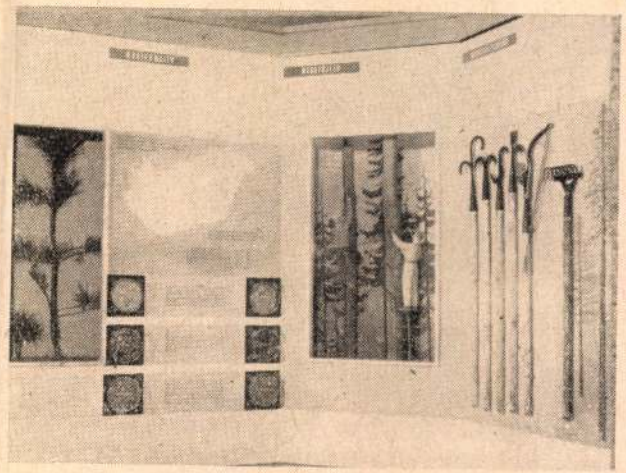

Múzeum. — Három képünkön részleteket mutatunk be a kiállításról. Baloldali képünkön az erdő kialakulását bemutató tabló egy részlete. Jobboldalon fent, a magtermelés, a maggyűjtés és a magszedő eszközök, jobboldalon lent egy érdekes makett különböző fafajokkal

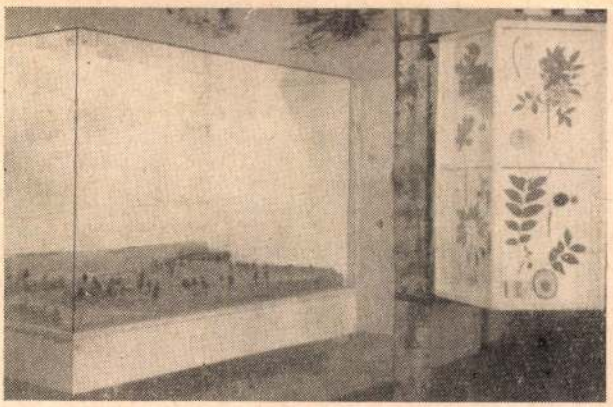

zások megakadályozására azonban mégis ajánlatos a szükséges óraszámon belül tanmenetben rögzíteni az oktatás tervét, s végrehajtását osztálynaplóban összegezni. A kiadott tananyag tematikája elég bő ahhoz, hogy az említett átcsoportosítást végre lehessen hajtani.

Melyek lehetnek ezek az előtérbe helyezendő, jelenleg elég szűkre mért oktatási témák? Szükségesnek látszik, hogy legalább enciklopédikusan foglalkozzunk az erdőgazdaság üzemvitelével, célul tűzve ki annak gazdaságosságát. A komplex termelés egyre szélesebb körű elterjedése folytán szerepeltetni kell a tananyagban a drótköteles megoldások helyett vagy mellett *a jelenleg alkalmazott közelítő eszközök használatát*, nevezetesen *az egyszerűbb csúszdát, a különböző kerékpárok szerkezetét, azok alkalmazási módját, TMK-ját*, részletesen taglalva az ezekhez fűződő üzemgazdasági érdekeket.

A *fagyártménytermelés*, az ismert gazdaságossági okok miatt, még jó ideig előtérben marad. A kiadott anyag ennek technológiájával elég szűkmarkúan bánik. Némi ellentmondás is van abban, hogy például a kerti traktorok kezelése nincs külön vizsgához kötve, fagyártménytermelő viszont csak az lehet, aki külön 50 órás tanfolyamot végzett. A gyakorlatban egy-egy erdészeten belül üzemszerű, többműszakos termelési mód mellett elkerülhetetlen, hogy egyik vagy másik fűrészes akár betegség, akár egyéb okok miatt ideiglenesen ki ne essék. Figyelembe véve a kombinált termelést, ez a szalagban zavart okoz. Ha az iskola megadja a szükséges ismereteket a fagyártménytermeléshez, illetve a szalagfűrész kezeléséhez, akkor az erdészet üzemzavar esetén órákon belül pótolhatja a kiesett munkást a végzett szakmunkások *vezetőt* kell beállítani, amellett, hogy minden egyes tanfolyamnak külön osztályfőnöke van, aki szakmailag felel az évfolyamért. Az iskolavezető feladata az együvétartozás, a gazdasághoz való ragaszkodás érzését felszítani, s ezt a munkáját az igazgatói alapból való juttatással is támogatni kell (közös kirándulások, kisebb rendezvények stb.). A konzultánsok kiválogatásakor legalább annyira a konzultáns emberi, mint szakmai kiválósága kell, hogy irányadó legyen. Az elérni kívánt célokat egy-két napos megbeszélésen tisztázni lehet az oktatók és a konzultánsok között, valamint az oda vezető utat is (konzultánsok önképzése).

Két bentlakás közötti időben — bármennyire jól felszerelt is gyakorlati oktatási eszközökben az iskola — *hosszabb-rövidebb ideig javítóműhelyi gyakorlatra* — gépszemlére való felkészülés — *kell beosztani a jelölteket.* Mégpedig az iskola létszámánál jóval kisebb csoportban, főleg a kismotor-műhelybe. Itt a felelős szerelők mellett egyrészt betekintést nyernek abba, milyen alapossággal történik a gépek felkészítése a termelésre, másrészt elvégzik a termelés folyamán egyébként is általuk végezhető kisebb javításokat — TMK-n kívül — egy-egy gépen, lehetőleg a sajátjukén.

A motor ismerete és elektromosságtan körén *kívül* álló egyéb gyakorlatot ugyanis megszerzik az erdészet egyéb munkahelyein. A tájjelleget kidomborító tananyag megírásával az eddigi anyagot összeállítókat lenne célszerű megbízni az említett, s még ezután felmerülő kívánságok figyelembevételével.

Bőgér András
műszaki csoportvezető
Parádfürdő

vízre.

Szarvas, dámvad, őz. Erdészeti szolgálatom alatt nagyon sok nagyvadat lőttem. Sokat lövettem másokkal. Alkalmam volt megfigyelni a sebzett vad viselkedését.

Egy alkalommal ismert szarvastehenet sebeztem meg állandó tartózkodási helyén. Szabályszerű várakozás után szabályszerű nyomozás következett. Egy hatalmas félkört lenyomozva végül is elvesztettem a nyomot. Többszöri próbálkozás után sem tudtam a félkörön túl követni a vadat.

Másnap kutyával akartam folytatni a nyomozást, de hazafelé menet mégegyszer felkerestem a lövés helyét. Nagy meglepetésemre a tehén majdnem azon a helyen feküdt elpusztulva ahol meglőttem.

A dámvadnál és őznél gyakrabban is észleltem, hogy a sebzett nagyvad visszatért legmegszokottabb tartózkodási helyére, ha különleges zavarás, vagy a gyorsan halálossá vált lövés el nem térítette.

*

Ha egyes esetekben látszólag nem így van akkor is inkább arról lehet szó, hogy nem ismerjük jól a keresett vadat, illetőleg annak igazi tartózkodási helyét.

Nagy Aladár
erdőmérnök, Zamárdi

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Esti Budapest

Hegyesi Istvánné

1956 SZEP 17.

470

Képző- és díszítőművészeti kiállítás nyílt a Néphadsereg Központi Tisztiházában. A képen tiszti feleségek kézimunkái: Hegyesi Istvánné díjat nyert babája és Nagy Imréné, Csáti Andrásné munkái a kiállításon.

MDK

Hegyesi Imre /1920-/

A néma levente. 1954., 69x48.5 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 24.1.

MDK

Hegyesi Imre, 192o--

A néma levente

1885-1960. M. plakettört. kidll. Mücs. 196o.

Hegyesi Tibor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1980 DEC 14
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1024

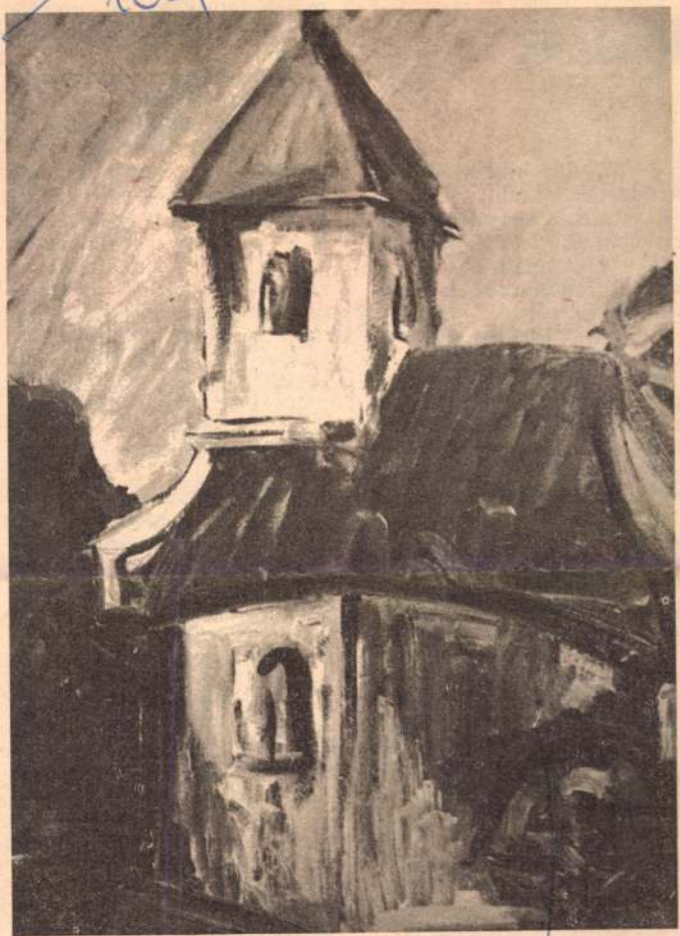

Hegyesi Tibor: Tereskei templom

üzemek felé.

vidőszal

— Növelni termelékenysé lőeszközök, az kaszervezés jobb kihaszn ésszerű munk gazdálkodással.

— Általánossá és folyamatos feladattá kell tenni az ésszerű anyag- és energiatakarékosságot, az ipari és mezőgazdasági melléktermék-, hulladékhasznosítást, a helyi adottságok eredményesebb felhasználását.

— A jelentősebb beruházások mérséklődését a hatékonyságuk, korszerűségük javításával, célszerű sorolásával és szelektív rekonstrukcióval kell ellensúlyozni.

— Javítani kell a vezetői tevékenységet. Emelni kell a vezetők hozzáértését, vezetőkészségét, a változások iránti fogékonyságát. Biztosítani kell a kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági üzemek szakemberellátását. A tudomány eredményeit bátrabban kell felhasználni a termelés, a szolgáltatás területén.

Az ipar a VI. ötéves tervben olyan termelési szerkeipari szervezetek kapacitásaikkal képesek legyenek igazodni a változó összetételű kereslethez. Az építőipar — fenntartási építés arányának emelése mellett — 12—14 százalékkal növelje termelését.

A mezőgazdasági termelés a hozzá kapcsolódó élelmiszeriparral változatlanul kiemelkedő jelentőségű az adottságok és a népgazdasági igények szempontjából. A feladatokat megyénk számára a Központi Bizottság Titkárságának 1980. október 20-i határozata széleskörűen megfogalmazta. A mezőgazdasági termelés növelését — a belföldi szükségletek kiegyensúlyozott kielégítése mellett — elsősorban a külgazdasági kereslet és a hatékonyság követelményeinek kell alárendelni. A célkitűzések között első helyen szerepel a mezőgazdaság pótolhatatlan termelési eszköze, a termő-

Hegyesi János

iparmüvész

l.

Tanulmányok Bp.

Múltjából

VII. 36. l.

sainк újabb kiadásai mellett Tormay Cecil, Surányi Miklós, Kosztolányi Dezső és Móra Ferenc meg mások írásait. Az élők oldalán egymást váltják Herczeg Ferenc és Móricz Zsigmond, Babits Mihály és Zilahy Lajos, Illyés Gyula és Erdélyi József, Kassák Lajos és Kodolányi János, az *erdélyiek* és Harsányi Zsolt, Gulácsy Irén és Márai Sándor, Asztalos István és Darvas József és még sok más magyar író könyvei.

A tudósok munkái tudományszakok szerint kerültek egymásután, az élen az egyházi irodalommal (Prohászka, Tóth Tihamér, Ravasz László). A kiállítás szépségét nagyban emeli, hogy ebben a nagy szekrényben sok író teljes sorozatai állanak. Az egyik alsó polcon a művészi kiállítású *idegenforgalmi és külkereskedelmi nyomtatványokat* találtuk.

Ha végigtekintjük a könyvanyagot, a kiválogatás elvét abban jelölhetjük meg, hogy a kiállítás rendezői egyformán igyekeztek *jó* és *szép* könyveket adni. A kiállítás nem *muzeális,* hanem *propaganda*

El is ment egyedül, egy szál sétabottal és egy ezüstkupakos pipával. Soromfai várta. A zsivány először is elmondta, hogy mi vitte őt a betyár életre: A testvérbátyámat azzal vádolták, hogy az ipát meggyilkolta. Én tudom, hogy nem volt bünös. Ártatlanul akasztották föl. Ez keseritett el, emiatt álltam a Gölöncsér bandájába, emiatt voltam olyan cudar, kegyetlen, vérengző zsivány. Meguntam már ezt a gyalázatos életet. Megadnám magam, — folytatta a haramia — ha bántódásom nem lenne, mert a feleségemhez, gyermekeimhez szeretnék visszamenni. A főbiró ezüstkupakos tajtékpipájában kialudt a tüz s mig Soromfai szikrát csiholt ki a kován s tüzes taplóval kinálta meg a főbirót, addig a szigetvári basa gondolkodott. Amint a pipa megadta a füstöt, szóba ereszkedett a betyárral: Jól van Soromfai, meg lesz az amnesztia, de csak egy feltétel alatt, ha megmondod, hol lappang Gölöncsér, Patkó és a bandát kézreadod és velem jössz. A haramia lesütötte a szemét s pár másodperc mulva könnyezve fordult a főbiróhoz: A feleségem és a gyermekeim boldogságára mindent megteszek, de a főbiró ur is igérje meg a családja boldogságára, hogy nem lesz bántódásom. Hegyessy megigérte és a haramia átadta a fegyverét a főbirónak és vele ment a szigetvári járás főbirói hivatalába, hol mint udvaros dolgozott addig, mig az ő bemondása alapján Gölöncsért elfogták Békésben s a banda többi tagját is kézrekeritették. Hegyessy főbiró személyesen járt el a Helytartó tanácsnál és Soromfai részére kieszközölte az amnesztiát. Ebből a rettegett, kegyetlen, vérszomjas zsiványból békés, csendes, munkás falusi paraszt lett. Az 1900-as évek elején halt meg.

Igy vettem a hirt Igmándy Ferenc, Baranya vármegye nyug. irodatisztjétől, ki a nyugalom éveit Szigetvárott éli és ki néhai Hegyessy János főbiróval rokonságban volt. Magától a főbirótól hallotta ezen nem mindennapi eset elmondását

A banda egyik főtagját Marócsa községben (Baranya) fogták meg, mikor babájánál az édes szerelemről álmodozott. A gyermekkorában is már duhaj és rossz Patkót egy urasági erdész vállán lőtte, akit meg akart gyilkolni. Ezen seb okozta halálát. Patkó derék atyja Lakócsán (Somogy) uradalmi kanász volt.

Régen a zsiványok az erdőben, a mezőn tanyáztak, ma az aszfalton, a kártyaszobákban, kávéházakban, a kabarékban találhatók és szélesujju ing és bő gatya helyett szmokingot és zsakettet viselnek, fokos helyett pedig a hizelgésbe burkolt gonoszság és az alattomos csalfaság a támadó eszközük.

Dr. Rónaky Kálmán.

A Zsolnay-gyár művészi kivitelü keresztelő medencét szállit egy amerikai magyar egyházközségnek

Pécs, dec. 31. — A világhirű pécsi Zsolnay-gyár hatalmas atelierjéből a közeli napokban egy érdekes szállitmányt indítanak útra a messzi Amerika felé. Az érdekes szállitmány egy közel három méter magas keresztelő medence, amelyet a Johnstovoni U. S. A. magyar-görög katolikus egyházközség lelkésze, *Szabados* Miklós rendelt meg az egyházközség részére.

Ma délután a gyár jelenlegi tulajdonosának *Mattyasovszky Zsolnay* Zsoltnak előzékenysége folytán alkalmunk volt megtekinteni a már teljesen elkészült iparművészeti remekmunkát. A művészkivitelü keresztelő medence 8 szögletü alapon készült. A talapzat zöld márvány, halvány erezettel. A medence az alapzatról 8 csavart oszlopon emelkedik. Az oszlopfők körül eosin betétek helyezkednek el. A betétek legszebbike az elülső részen helyett foglaló figurális eosin relief, amely Jézus megkeresztelését ábrázolja. A többi betét finoman kidolgozott ornamentális kompozició. Az impozáns márvány és eosin testre, amely teljes egészében a Zsolnay-gyár munkája, kecsesen fekszik reá, a cizellált bronztető, amely az Ecclésia R. T. ötvösműhelyében készült. Az impozáns alkotás teljes magassága 240 centiméter és román—bizánci stilusban készült. A teljesség kedvéért szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a keresztelő medencét *Hegyessy* János iparművész, az Ecclésia b. épitésze tervezte.

Ez a vázlatos és nagy kontűrokban papirra vetett, műszaki leirás korántsem tudja hűen visszadni a kifinomult magyar iparművészet eme legujabb alkotásának szépségeit. Ez a néhány szürke mondat csak annak a büszkeségnek és szeretetnek jegyében iródott, amellyel hirdethetjük emelt fővel, hogy a magyar ipar minden megcsonkitása ellenére is tud még olyant produkálni, amelyre felfigyel majd és elismeréssel adózik Amerika büszke népe.

Mi megnyugvással bocsátjuk utra a Zsolnay-gyár legujabb alkotását, amely hosszú évek rideg elszigeteltsége után ujból felénk fordítja a külföld figyelmét. És hogy ezek nem üres frázisok, azt igazolja *Szabados* Miklós amerikai magyar lelkész levele, amelyben azon véleményének ad kifejezést, hogy ezt a megrendelést, ha megnyeri az amerikaiak tetszését, még számos fogja követni.

A mohácsiak elégedetlenek az aránytalan adókivetés miatt

Pécs, dec. 31. — Mohács rendezett tanácsú város képviselő testülete szerdán délután népes rendkivüli közgyülést tartott *Margittay* Lajos dr. polgármester elnöklete alatt.

Napirend előtt *Prakatur* Tamás dr. az uj városi ügyviteli szabályrendelet mielőbbi jóváhagyását sürgette. A közmunka váltságból a szigeti utak javitására kér kiutalást. A tervezett uj vasuti menetrend helyett méltányosabb csatlakozást kér. A népmüvelési bizottság munkájának helyesebb beosztását kivánja.

Margittai dr. polgármester mindenre megnyugtató kijelentéseket tett.

Inkey József Mohács városnak magasabb lakbérosztályba sorozását kivánja.

A legtöbb adót fizető képviselőtestületi tagok névjegyzékét hosszabb vita és néhány kiigazitás után tudomásul vették.

Lipokatits János főjegyzőt továbbra is meghagyják az eddigi 11 katasztrális hold földet kitevő illetményének élvezetében.

A borfogyasztási adó és a költségvetés keretén belül megoldandó hitelátruházások tudomásul vétele után nagyarányu vitát provokált *Prakatur* dr. felszólalása az állami adókivetés aránytalansága miatt és a behajtási módok kiméletesebb kezelése érdekében tett indítványa. Számszerü adatokkal felkészülve olyan eseteket tett szóvá; amelyek méltó felháborodást váltottak ki.

Auber Tivadar dr. ugyancsak a sérelmes és amúgy is nehezen fizethető adók rendszeresebb kivetését kéri.

A polgármester válaszában kijelentette, hogy a városi adóhivatal müködését fokozottabb figyelemmel fogja kisérni, hogy a kivetési aránytalanságok megszünjenek.

Roheim Jenő indítványát egyhangú lelkesedéssel fogadta el a közgyülés, hogy a baranyavári és siklósi járásokból Főherceglakon át vezetett, de a trianoni határ által megszakított közuti összeköttetést makadám útnak mielőbb kiépitsék Majs, Bezedek, Lippó községekben át Mohácsig. Ez ügyben feliratot intéznek a kormányhoz, amelyet Margittai dr. polgármester személyesen fog átnyujtani az illetékes miniszteriumokban.

A rendkivüli közgyülés a polgármester boldog uj évet kivánásával ért véget

A menekült egyetemi hallgatók karácsonya

Pécs, dec. 31. — Az Erzsébet és Nagy Lajos Kollégiumok ittmaradt menekült bennlakóinak karácsonyi ünnepélyére térünk ezuttal vissza. Az ünnepélyt az egyetemi menzán tartották meg, melyet ez alkalommal ünnepi díszbe öltöztettek a diáklányok. Fehér teriték, fenyőgallyakkal diszített asztalok, karácsonyfa csillogó díszekkel terhelve, harmonium körötte csillogó szemü ifjak és lányok, várták a Jézuskát. A vendégek egymásután érkeztek: az összes professzorok, feleségeikkel élükön az egyetem rektora *Bakay* Lajos dr. az igazgató tanács elnöke *Pekár* Mihály dr. professzor, gróf *Zichy* Lujza gyengélkedése folytán nem jelenhetett meg, igy a MANSz. részéről *Gosztonyi* Gyuláné, *Fuchsné Futima* Sarolta, *Ráskay* Béláné; a város részéről *Pintér* Ferenc polgármester helyettes és *Makay* István tanácsos és még sok előkelő vendég jött el, hogy örömet és vidámságot varázsoljon egy napra az otthontól távollévő hallgatók szivébe. Az ifjuság harmonium kisérete mellett elénekelte a „Mennyből az angyal" és „Dicsőség a magasságban az Istennek" kezdetü karácsonyi éneket. Ezután a müsor következett, melynek befejeztével Gosztonyi Gyuláné intézett meleghangú szivélyes szavakat az ifjusághoz, melyben megjelölve a MANSz. szép törekvéseit, melynek egyike ez az otthontól távollévő diákcsoport támogatása is. A szivből jövő beszédre az ünneplő diákság nevében Toldy Etel szigorló orvos felelt, megköszönve a szeretetet a MANSz.-nak a professzoroknak, feleségeiknek és a városi uri közönségének, akik nagylelkü adakozásaikkal az ünnepség rendezését lehetővé tették. Ezután következett az ajándékok kiosztása. A névvel ellátott kis csomagok sorban ott feküdtek a karácsonyfa alatt, az ittmaradt 50 egyetemi hallgató mindegyike talált valami meglepetést a maga számára a fa alatt. A diákság szeretetének, kifejezéséül *Gosztonyinénak* átnyujtotta. *Szent* Erzsébet aranykeretes képét egy szép vörös szegfü csokorral diszitve. Majd *Bakay* és *Pekár* professzor uraknak, akiknél szeretőbb gondozóra az ifjuság sohasem találhat, fenyőgallyakkal és a szeretet virágaival diszitett emléktárgyakat adták át. És megkezdődött családias hangulatban a karácsonyi vacsora. Egy sereg diákember egy délutánra úgy érezte magát, mintha otthon lett volna.

Most pedig az ifjuság zászlaját hajtja meg mindazok előtt, akik akár pénzbeli támogatással, akár természetben lehetővé tették a szeretet ünnepének a megrendezését.

Gróf *Klebelsberg* Kunoné, akinek közbenjött betegsége miatt sajnos a december 6.-iki pécsi látogatása elmaradt 250 drb. lepedőre való vásznat küldött az egyetemi Kollégiumoknak, Vargha Damján dr. egy. ny. r. tanár, akiről tudjuk, hogy Budapesten mindenkoron az ifjuság támogatója volt és az Adalberthinum menzáin igen sok szegény hallgatónak tette lehetővé, hogy egyetemi pályát végezzen. 3 millió koronát adott a hollandus vendégektől kapott pénzből. A holland vendégek nevei

Farsangi cikkek:

selyem csipkék, betétek, arany, ezüst csipkék és diszek, tüllök, szalagok, marabuk, szőrmék és szőrme csikok, selyem és disz zsebkendők, himzések, álarcok, keztyü, harisnya, menyasszonyi koszoru és fátyol.

Rendkivül jutányos árakon

Lehr Izidor

divat-üzletében

Király-u. a (Szinház mellett.)

Vynjbergen Mária bárónő, J. von Rickevorsel. Bakay Lajos dr. egyetemi rektor a rendelkezési alapból 3 millió koronát adományozott, ifj. Imre József dr. egy. ny. r. tanár 1 millió koronát, a Pécsi Jótékony Nőegylet Elnöksége az ifjú Littke Jenő műegyetemi hallgató áldott emlékére tett alapitvány ez évi kamataiból 500,000 koronát adott, háromszéki Szabó Erzsébet és Bruckmeyer Marika egyetemi hallgatónők támogatására. A MANSz. pécsi fiókja 250.000 koronát, a Szociális Misszió Társulat elnöknője Martinovich Ernőné utján 250 ezer K-t, Fenyvessy Béláné 100 ezer K.-át, Vinkler János dr. egy. ny. r. tanár 100.000 K.-t, Pécsi Takarékpénztár 500.000 K.-át, Pécsegyházmegyei Takarékpénztár 50 ezer K.-t, Pécsi Központi Takarékpénztár 200.000 K.-t, Délmagyarországi Kereskedelmi Bank 100 ezer K.-t, Dunántúli Bank 100 ezer koronát.

A karácsonyi kollokviumi verseny céljaira egy névtelen adakozó dr. Mansfeld Géza egy. ny. r. tanár utján 500.000 K.-t Pekár Mihály dr. ny. r. tanár 500.000 K.-t, Wolheimer és Spitzer cég 500.000 K.-t, Thienemann professzor 200 ezer K.-t, Irk professzor 50.000 K.-t, Pintér polgármester 100.000 K.-t, Makay tanácsos 100.000 K.-t, Baranyai Kisgazdák 100.000 K.-t.

Fenyvessy professzorné egy egyetemi hallgatónak fizeti egész éven át az élelmezését, ami 3 millió 750.000 K.-nak felel meg.

Természetbeni adományt nyujtottak az ifjuságnak gróf Zichy Luj za és a professzorok feleségei és pedig: Fenyvessyné, Bozókyné, Faicsikné, Scipiadesné, Imréné, Angyánné, Mansfeldné, Bakayné, Faluhelyiné, Mihálffyné, Zechmeisterné, Beckné, Holubné, Prinzné, Entzné, Reuterné, Heimné, Rohrerné, Nagyné, Birkásné, ezenkivül Gosztonyiné, Fuchsné Futima Sarolta, Ráskayné és Gyuriss Gizella.

Tyószits Sándor kisaszonyfai földbirtokos 10 mm. prima burgonyát házhozszállítva, Székeskáptalan 10 mm. szén, 2 öl fa, Vargha Damján professzor 10 mm. burgonya, Wurster prépost 3 drb. nyúl, Moll Károly pékmester a karácsonyi süteményeket ingyen szállította, Vetring Eustach 15 kgr. felvágott, Molnár Dénes egy ingyen fuvar, Kisgazdák, Geltsch és Graef Graumann, Magyar Köztisztviselők, Pécsi Hangya, Páll Ödön, Dunántúl könyvkereskedés, Neumann Sándor. Faubl Ödön. Mihálovits Imre, Werle Gyula, Szent István társulat, Edenhoffer Gyula, Római Róbert, Mandl Armin, Wirsz János, Morvai Dezső, özv. Caflischné, Schützer szappangyár, Geitsch füszerüzlet.

A fenti összegek gyüjtésében, továbbá a természetes adományok összeszedésében legnagyobb szerep jutott Gosztonyi Gyulánénak, Scipiadesnénak. Fuchsné Futima Saroltának és Ráskynénak, akik fáradságot nem ismerve önzetlenül dolgoztak, hogy a megszállott területről ittmaradt véreinknek karácsonyi ünnepséget rendezhessenek. Ezuttal emlékezzünk meg arról is, hogy a MANSz. négy erdélyi fiu hazautazását is lehetővé tette az egyetem tanárainak a támogatásával.

Petricsevics két sajtóperét ujból elnapolta a törvényszék

Budapest, dec. 31. — A büntető törvényszék *Töreky* tanácsa ma folytatta *Petricsevits* Horváth Emilnek a Magyarság ellen folytatott sajtóperében a tárgyalást. *Töreki* ismerteti a per azon részeit, amelyek eddig még ismeretlenek voltak és amelyek a Technika Epitő R. T.-re vonatkoznak. Felhivja a vádlottat, hogy tegye meg észrevételeit, aki kijelenti, hogy cikkében nem *Petricsevicsre* értette a felolvasott kijelentéseket. Kéri a bizonyitás kiegészitését. Az ügyész hozzájárul a bizonyitáshoz és több ellenbizonyitékot terjeszt be. Kéri a lakásépitőbizottság elnökének és vezetőjének kihallgatását.

Szünet után *Töreky* elnök kihirdette a bíróság határozatát, amely szerint a bíróság a legnagyobb mértékben helyt ad ugy a vádhatóság, mint a védelem által előterjesztett és a bizonyitás kiegészitésére vonatkozó inditványoknak, kivéve a könyvszakértők kihallgatására vonatkozó inditványnak. A védő semmiségi panasszal él. A tárgyalást bizonytalan időre elnapolják.

Ezután *Petricsevich Horváth* Emil báró egy másik sajtóperét tárgyalta a bíróság, amelyet szintén a Magyarság ellen inditott azért, mert a Magyarság cikkirója őt ugy tüntette fel, mintha a románokkal szemben ugyszólván hazaáruló módon viselkedett volna még erdélyi szereplése alkalmával.

Thury Lajos vádlott nem érzi magát bünösnek. Kéri a valódiság bizonyitását, mert állitásának minden egyes pontját igazolni tudja.

Dr. *Király* védő egy sereg magyarországi, külföldi és megszállott területen lakó tanu kihallgatását kéri. Petricsevich báró a legteljesebb mértékben hozzájárul mindenféle bizonyitékok megszerzéséhez. Dr. Baróthy Pál főügyész nem ellenzi a védelem által felsorakoztatott bizonyitékok figyelembevételét, csupán a külföldön lakók kihallgatását tartja feleslegesnek. A bíróság rövid tanácskozás után kihirdeti végzését, amely szerint a valódiság bizonyitását majdnem minden vonalon elrendeli, kivéve a külföldiek kihallgatását, mert ezt bonyodalmasnak és hosszadalmasnak tartja.

Elnök ezután a tárgyalást bizonytalan időre elnapolja.

A rendőrség őrizetbe vett egy fiatalembert, aki bevallotta hogy hamis ezer frankossal vásárolt

Budapest, dec. 31. — A rendőrség őrizetbe vett egy fiatalembert a frank hamisitás ügyében. Állitólag ő az, aki Budapesten ezerfrankossal vásárolt. A Király utcai kereskedés alkalmazottai ráismertek a vásárlóra. Négy csomó iratot találtak lakásán. Az illetőt minden valószinüség szerint **Kovács** Győző Gáspárnak hivják. Az őrizetbe vett fiatalember semmit nem akart tudni arról, hogy az Amsterdamban letartóztatottakkal összeköttetésben állott volna.

A frankhamisitási ügyben őrizetbe vett **Kovács Gáspár Győző beismerte, hogy ő vásárolt ruhát a hamis ezer frankossal.** Bevallotta, hogy ismeri **Marsovszky** Györgyöt. Megtalálták **Jankovicsnak** Hollandiába küldött táviratblankettáját, amelyen hamis név szerepel feladóként. Megállapitották, hogy **Kovács** az előtt ujságárus volt Sárospatakon és igy nem tartják valószinünek, hogy bizalmas barátságba került volna **Jankovicsékkal.** A rendőrségen erősen biznak abban, hogy a közelebbi adatok beismerésre fogják birni Kovácsot.

Forgalomba helyezték a Mátészalka-fehérmegyei uj vasutat

Budapest, dec. 31. — A m. kir. államvasutak igazgatóság közlése szerint a debreceni üzletvezetőséghez tartozó Mátészalka-Kocsárd-Fehérgyarmat, Tajti közti uj vonalat 1926. január 1.-én átadják a közforgalomnak. E forgalmat egyelőre csak nappal a Mátészalkáról 9 óra 40 perckor induló és ellen irányból oda 16 óra 26 perckor érkező vonatokkal bonyolitják le.

Kedden hivják össze a nemzetgyülést

Budapest, dec. 31. — Kedden hivják össze a nemzetgyülést. Holnap délelőtt a távol levő miniszterek és kormány képviseletében Vass József helyettes miniszterelnök fogja üdvözölni Horthy Miklós kormányzót az ujév alkalmából.

— **Férfi szövetek és maradékok mélyen leszállított árban kerülnek eladásra. Páli Ödön Széchenyi tér 18.**

UJ ÉVI AJÁNDÉK

arany-ezüst-óra és ékszernemüek

a legszebb kivitelü modern arany jegygyürüket a már rég **közkedvelt** kiváló előnyös vásárlási körülményre és a kirakatomban feltüntetett árakra nagyrabecsült vevőim figyelmét felhivom

Hentz Kálmán

máv. órás, ékszerész és látszerész.

A rádió jövője a magyar vidéken

Budapest, dec. 31. — A magyar rádió üzemvezetője, *Szöts* Ernő ezeket mondotta:

— A következő esztendő előreláthatólag meghozza a magyar rádió vidéki elterjedését is. A magyar jegyzők egyesületének kiküldöttei egy alkalommal ugyanis megnézték a studiót és az ott látottak arról győzték meg a jegyzői kar vezetőségét, hogy a rádió, mint a kulturának általában a magyar kulturának hathatós vidéki propagálóját minden erővel el kell terjeszteni az országban. A rádióban rejlő varázserőhöz természetesen hozzájárul a müsor vonzó ereje s tervbe vettük, hogy a legjobb magyar neveket fogjuk szerepeltetni nemcsak zenei, hanem prózai szerzői estek keretében. Népszerü tudományos előadásokat is rendezünk. Az ujitásképpen jövő héten megkezdjük már a variété müsorok beállitását is. Külföldi mintára operett szemelvényeket fogunk a müsorba illeszteni a prózai részeket természetesen ki kell hagynunk, a zenét pedig speciális rádió átirás alapján adjuk. Meg lesz a rádió kar is. Itt elsősorban az Operaház karára számitunk. A programmot, illetőleg kijelentem, hogy be fogjuk vezetni az esti 10—12 órai tánczenét és a müvészekkel kötendő szerződéseink lehetővé teszik az előre megállapitott programm betartását.

Bányarobbanás

Eagle-Pass (Texas). dec. 31. — (Wolff.) Egyik futár révén csak most vált ismeretessé, hogy december 26-án Koah-Uila államban a mexikói államvasutak tulajdonában levő pálani szénbányában súlyos robbanási szerencsétlenség történt. Idáig 47 holttestet hoztak ki a mélységből. A bányászok közül igen sokan súlyos sebesüléseket szenvedtek.

A népjóléti miniszter a nemzetgyülés összehivásáról

Budapest, dec. 31. — *Vass* József helyettes miniszterelnök a nemzetgyülés összehivásáról a következkezőkép nyilatkozott:

— Ugy látom, a nemzetgyülés valamennyi pártja megegyezik abban, hogy az árviznek szinte nemzeti katasztrófát jelentő ügye ugy a kormány tevékenysége szempontjából, de külpolitikai szempontból is a nemzetgyülés elé viendő. Ez ellen a gondolat ellen azt hiszem *Bethlen* István gróf miniszterelnök urnak sem lesz észrevétele és nekem is az a benyomásom, hogy a trianoni szerencsétlen szétszakitás eredménye ez a katasztrófa, amelyet idejében el lehetett volna hárítani, vagy legalább is meggátolni lehetett volna. Hogy az államok között e tekintetben szükséges volna az együttmüködés oly momentum, amely a nemzet egész figyelmét megérdemli. Anélkül, hogy beakarnánk avatkozni bárki másnak belügyébe, rá kell mutatnunk a katasztrófa okaira. A természettel nem lehet harcolni és a természetet nem tehetjük felelőssé, de amit emberi erő és előre látás megtehet, azt meg kell tenn[illegible] és ezen kötelezettség alól sem hatóságok, sem az együttmüködésre utalt külső tényezők nem vonhatják ki magukat.

Hegyesi János

áparmüvész

l.

Szefeltlex. 394. l.

Hegyesi János

iparművész

Oltár az irgalmas
nőverek bpesti Gellért-
hegy utcai házának
kápolnájában.

To verte fenti
Repr

Magyar Építőművészet
1934. 25. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Hegyesi János

Nemzeti Szalon
Exhibition 1926

Hegyesi János
22. Velum, arannyal hímezve.

TERVEK:

~~100. Diófa mellékoltár. Tervező: Molnár Imre.~~
101. Szárnyasoltár. Tervező: Hegyesi János és Gebhard Tibor.
102. Keresztelőkút. Készült a johnstowni g.-kath. egyházközség részére. Tervezte: Hegyesi János. Szállította: Ecclesia rt.
~~103. Füstölő és naviccula. Tervezte: Megyer Antal tanár.~~
104. Iskolaoltártervek. Tervezte: Hegyesi János.
~~105. Oltár. Tervezte: Megyer Antal tanár.~~
~~106. Pacifikálé. Tervezte: Farkas Sándor.~~
~~107. Pásztorbot. Tervezte: Farkas Sándor.~~

1 terv
9 terv

Jacquemart III. 153.

Hegyesi János

butortervező

1916 - 21

Éimisk 1930-84. l.

Viselet.

Pandur ezredes.

A teljes fegyverzetben á
kezével lábhoz eresztett pusk
kardjának markolatát fogja. A
ródel. Felirata:

COLONEL DES P

legalól: A Paris Chez M
tins vis a v

Szines rm., mér. a

Szn. 38-9
686-902-

~~Gebhard Tibor~~

céd. Hegyesi János

Szárnyasoltár,
serve[illegible] fentichtől

Nemzeti Szalon

Egyházm. Kiáll.
1926.

17

án. 1624 körül.

lső partján szalmafedelü házak
ös sapkás férfi áll. A viskó-
nakban legény foglalatoskodik
földön térdelő mossa ruháit.
r uszik a vizen. Az égbolt fel-
mester jelzése: J. Decker 1670 a 4.

00 frton (280/94.).
én. (138/95)
30829/95 min. számot.

Hegyesi János

Hegyesi János okl. épitő-iparmű-
vész, XII. Hunyad-lejtő 40.
165-396

Budapest 1940. sept

Heggesi Mari

ftt van egy fiatal leány, tizenkilenc éves, nem parasztszármazás, nagyidai intéző leánya, de soha, senkitől nem tanult, néha berándult Kassára, szép templomot s a butoros kirakatában rossz olajnyomatot és olcsó mükereskedői részletképet látott. Maga fogott ecsetet, ez a kis *Heggesi Mari*, s ime, mily primitiv, de hazugságnélküli és ájtatos az ő „Esküvő" cimü képe.

Ünnep

1935. 36 sz.

Ø Hegyesi Mari

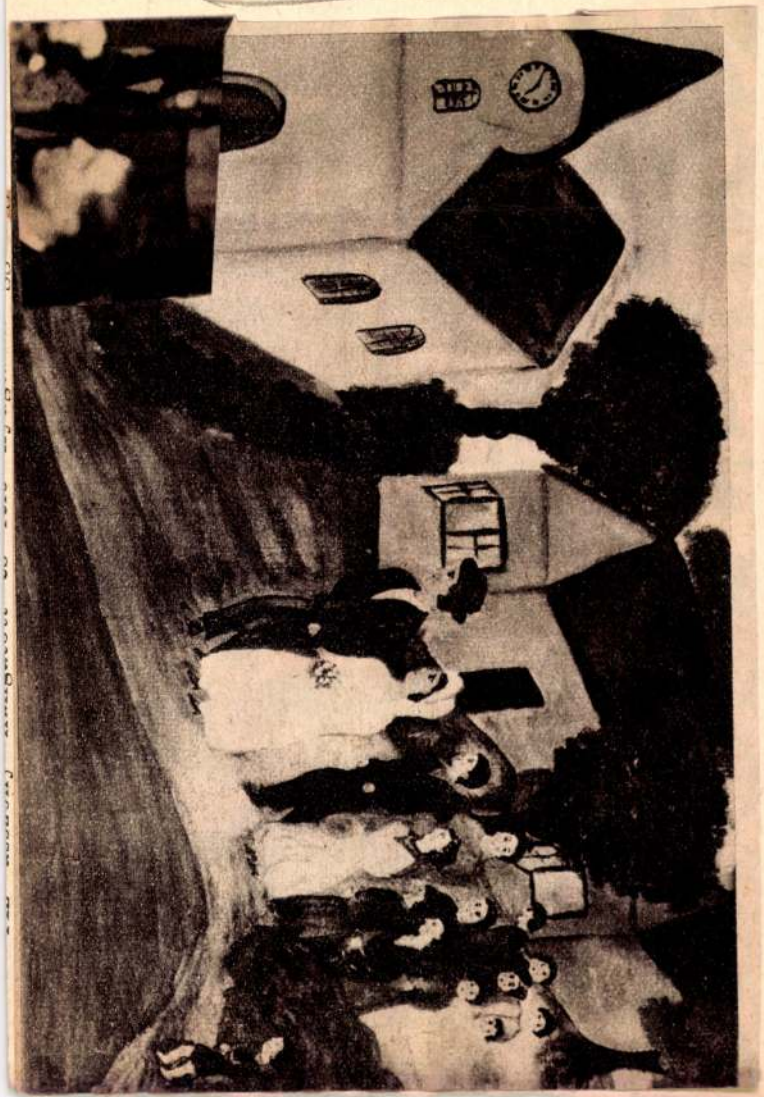

Ünnep. 1935. 36 sz

megvan a törekvés, hogy az irodalmi problémák mélyére asszanak és fejtegetéseik során komoly, gyakran esztétikán túli filozófiai szempontokat érvényesítsenek.

Csak megemlítjük a *Juhász Gyula, Ady Endre és a biblia, Molnár Ferenc Heine géniuszának reflektorfényében, Molnár Ferenc színművei, Szabó Dezső, Babits Mihály és a Kártyavár* című dolgozatokat, melyekben a tárgyszeretet és a komoly igyekezet alatta maradt a vállalt feladat igényeinek.

Szerencsésebb kisérletek: a *Babits Mihály művészete, mint a fejlődés törvényszerű útja,* mely mesterkélt konstrukciójába nehány meglepően okos észrevételt is beépít; az *Ady vers genézise* — merészen eredeti, de következetességükben is önkényeseknek tűnő feltevések az Ady-vers formájának kialakulásáról; és végül *Ady Endre vallásos költészete,* mely a maga nagyérdekű témáját nemes reflexiókkal övezi s nincs minden írói tehetség nélkül.

Kritikai érzéket mutató munkák: a *Tersánszky Józsi Jenő* című, mely az író „Viszonlátásra drága" című regényének intelligens, de kissé szimplista és túlszéles taglalását adja; *Kritikai tanulmány Tormay Cecil müveiről,* mely nagyon is belefejtkezik

Meghívó

A Budai Polgári Kör szeretettel meghívja Önt,
Családját és Barátait

HEGYESI GYÖRGY

festményeit bemutató emlékkiállítás megnyitójára,
amelyet 2005. június 10-én 17 órakor tartunk
a Budavári Önkormányzat Aulájában.

Köszöntőt mond
***Dr. Nagy Gábor Tamás** polgármester*

A kiállítást megnyitja
Feledy Balázs
művészeti író

A megnyitó keretében elhangzik:
***„…. áll Buda még!"** c. irodalmi időutazás*

*Közreműködik: **Kisfalussy Lehel** színművész*
***Németh Sándor** előadóművész*
*a **Revontulet** együttes*
***Beczner Barbara**, hegedű*
***Bereznai Márton**, cselló*

A tárlat megtekinthető: 2005. július 2-ig,
hivatali időben
I. ker. Kapisztrán tér 1.

Hegyesy János MDK

iparművész

A johnstowni /USA/ rutén templom keresztelő kutját készitette a gyár 1925-ben Hegyesy János terve szerint. 29-ben megrendelték a főoltárt , melyet Comes Johns F. terve szerint Nikelszky Géza kivitelezett; az oltárkupola evangelista szobrait K. Nagy Mihály mintázta. A munka 1930ban készült el.

51.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay gyár müvészete. Pécs. 1959.

Meghívó

A Budai Polgári Kör szeretettel meghívja Önt,
Családját és Barátait

HEGYESI GYÖRGY

festményeit bemutató emlékkiállítás megnyitójára,
amelyet 2005. június 10-én 17 órakor tartunk
a Budavári Önkormányzat Aulájában.

Köszöntőt mond
***Dr. Nagy Gábor Tamás** polgármester*

A kiállítást megnyitja
Feledy Balázs
művészeti író

A megnyitó keretében elhangzik:
***„…. áll Buda még!"** c. irodalmi időutazás*

*Közreműködik: **Kisfalussy Lehel** színművész*
***Németh Sándor** előadóművész*
*a **Revontulet** együttes*
***Beczner Barbara**, hegedű*
***Bereznai Márton**, cselló*

A tárlat megtekinthető: 2005. július 2-ig,
hivatali időben
I. ker. Kapisztrán tér 1.

MDK

Hegyháti György, fafaló
Szombathely, Derkovits Gy. is k.

58. Kertész bácsi.

Magy.Ifj.Képzöm.Kiáll. /VIT/
Növ.Képt. 1940.aug.16.-szept.1o. Kat.

Hegyessy Károly MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésen vett részt.

Mücsarnok, 1899. 215. l.

MDK

Hegyessy Lászlóné dr. IV.é. fest.szak.

Ferképzomfoiskévk, 1933-34. 46.1.

MDK

Hegyessy Lászlóné dr.

1930/31 - 1932/33

Ferképzomfoiskévk, 90.l.

MDK

Hegyessyné Karlovszky Blanka festő

OMKT 1939-40 :
Önarckép

Műcs.kiáll.1938-tól
Pipics 114.l.

Ø Hegyessy Mihály

1928. jun. Nemz. Balon
tar. tárl.
Vihar elött. olyf

Muzeumi és Könyvtári Ért III. 226.

2.)

Hegyessyné Kar-
lovszky Blanka
festő
IX. Lónyai u. 7.

MKSz 1947

178. — HEGYFALU: Széchenyi—Gerliczy-kastély
Schloss Széchenyi—Gerliczy — Château Széchenyi—Gerliczy
Széchenyi—Gerliczy Castle
(1815.)

179. — HEGYFALU: Kerti homlokzat
Gartenfasade — Façade du jardin — Garden-front
(1815.)

Hegyfalu
Széchenyi-Gerliczy
kastély

HEGYFALU (Vas megye)

1815-ben épült Széchényi kastélya ma báró Gerliczy Félix dr. tulajdonában van. Utcai homlokzatának középrizalitja elé sajátságos hexastil prostilos oszlopcsarnok helyezkedik, melynek oszlopait a magas alagsor felső szintje fölé egykor — ilynemű alkalmazásukban szokatlan — oszlopszékek emelték (178. ábra). Közelről szemlélve ez az elrendezés első pillanatra idegenszerűen hatott, de rögtön megkaptuk magyarázatát, amint a kerítésen kívüli helyről figyeltük a kastélyt. A tervező itt nyilván azzal számított, hogy a kerítés mellé a betekintést megakadályozó bokorsövény kerül, s hogy ez az oszloprendet és a ház egész homlokzati architekturáját a távolabbi szemlélőtől derékig eltakarja. Ezért emelte ki ezt magas alagsorával és az említett oszlopszékekkel. A kerti homlokzat tetrastil beüvegezett jón rendszerű oszlopcsarnokához kétkarú lépcső vezet (179. ábra). Ez az oldal, bár architekturájában teljesen megegyezik az utcaival — sokkal nyugodtabb, egyenletesebb hatást tesz amannál, s ezt nem befolyásolja, hogy újabban mindkét oldalon egy-egy axissal megtoldották szárnyait. Ugyanez az átalakítás fogta össze tömör felhajtóvá az eredeti magas oszloplábakat.

Rados Jenő dr.
Magyar kastélyok
228.

BAND VI

VERLAG ERNST WASMUTH
BERLIN W 8

RLAG
VASMUTH
AG
IN W 8

Hegyfalvai kastély

HEGYFALVA

Kastély

Péter András: Könyvismertetés. Budapesti
~~[illegible]~~ Szemle, 225 – 1932, 158 l.

Hegyfalu

(Vasvm)

Szechenyi - Gerliczy -

kastély

Zádor - Rados

180, 376. l.

L YÓ.

tozattal.

S.B.1532.

iss.ajtaja.Restaurálta 1666. Báthory
vegye.

feliratokkal.

á mostani templom mögött.

179. — HEGYFALU: Kerti homlokzat
Gartenfasade — Façade du jardin — Garden-front
(1815.)

Hegyfalu. — Kastély

Radis Jenő dr
Magyar Kastélyok 1951 f

197. — HEGYFALU: Kerti visszavonuló
Gartenhaus — Pavillon — Pavilion
(1815.)

Hegyfalu

Kastély

Épült 1815 körül

Rados Jenő dr.

Magyar Kastélyok

12. f.

Isoz István /1905,Budapest,róm.kat./
Feladata az olasz zenei élet megismer
való folytatása volt.A Santa Cecilia
mester vezetése alatt a zeneszerző me
szerzett zenekompozíciók:"A hegyek"c.
zenekarra;"Menuet" zenekari mű;"Hárm
egy önálló zongoraestet adott az Inté
della musica da camera"rendezésében e
gorista szerepelt,saját szerzeményü z
Hungarica-jával.A "Musica contemporan
/Zongorascherzo,Das Ständchen,Szerená
színházban nagy hangversenyeket,a szá
Tanulmány utat tett:Bologna,Firenze,O
és Nemi-be.

178. — HEGYFALU: Széchenyi—Gerliczy-kastély
Schloss Széchenyi—Gerliczy — Château Széchenyi—Gerliczy
Széchenyi—Gerliczy Castle
(1815.)

197. — HEGYFALU: Kerti visszavonuló
Gartenhaus — Pavillon — Pavilion
(1815.)

D Hegyháti György

festő

Szombathely

Szabad Művészet

1952. 1. sz. 30. l.

Nyugtázott

24—73. Divald graf. műint.

Hegyhátsáli

harangtorony és

elemi iskola

egybeépítve

Épült 1930 körül

Képe repr.

Tóth Vasi

43. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Hegyhátszentjakabi

rk. templom

kepe repr.

Tóth Vasi 43. l.

MDK

Hegyi festő

Szerepelt a II. kerületi Magyar–Szovjet Baráti Társaság felszabadulási kiállításán.

Balla Ernő: Egy budapesti francia diplomata feleségének festményei a II. kerületi MSZBT kiállításán.
Ország-Világ, Bp. 1961. 19. sz. (15. l.)

MDK

Hegyi, Rácz, Percz. Mattioni, Iván Szilárd

Sztálinvárosi üzletház. Mozaikterv, temp.

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll.
Ernst Muz. 1953. szept. 1.

Mozaik. Lenin-arckép, Hegyi

Szabad Művészet. 1950/V. 9. 330-33

Németh Lajos: Fiatalok a Kiállításon

Hegyi

A Békeplakát és Ötéves Terv, Grafikai Kiállításon, – melyet az ernst-múzeumban rendeztek – helyet kapott az első teremben egy sztálinvárosi üzletház mozaikfrízének terve, melyet Iván-Rácz-Percz-Mattionival közösen készítettek (émlitve)

Magyar Nemzet, 1952. Okt. 3.

Kende és Hegyi, ép.m.-k.

69351. Herlicska Ferenc, Jász-u. 102.
földszintes ház.

Uj épitkezésre nyert engedély: ..
KP-IP.1909. aug. 22. 34.sz. 309.1.

MDK

Hegyi

mozaik

Dutka M: Graf.művészeink a békéért. Magy.Nemz.
1952. okt. 3. 5.l.

HEGYI A;

1900 körül

Aukción:

A. Hegyi: Stilleben. /2 db./
Öl auf Karton, 11x14 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
452. Kunstversteigerung, 1981 Januar.
Katalogus 422., 423.sz. 54.old.

Kegri Attila, grafikus

L:Márk Gábor

Sz.J.I.:Arany -Meteor- dijak 12.

Esti Hírlap, Bp.1977.ápr. 23.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1973 DEC -7
VIGILIA
Budapest

Hegyi Béla 1021

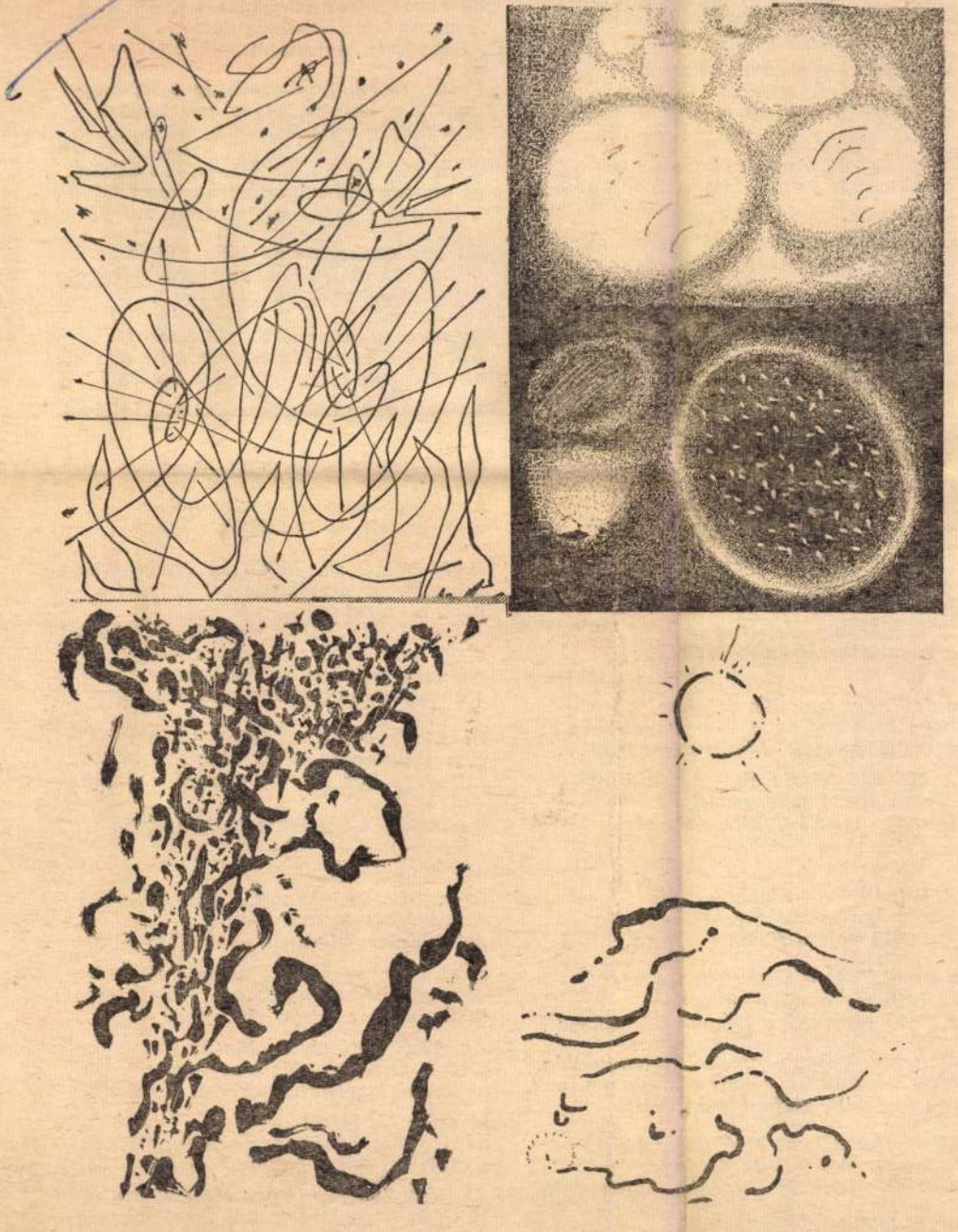

Hegyi Béla: Illusztrációk *A teremtés* című vershez.

Dies qu

És, hogy már ötödször pergett a szó
szándékot hintő, teremtő permetje,
ráhullott egy életet hordozó,

vakon burjánzó, mit sem sejtő sejtre
s a mag méhében fogant új igényt
a chromosómák megbolygatott rendje.

S vacuola most már oxigént
szívott és széndioxidot lehelt ki
s nem zöldelt többé chlorophil-i fényt.

Az új sejt falát csillozóvá fejti,
hogy helyét változtathassa heves
csapásokkal s mit eddig nem tett semmi,

táplálékul élő társat keres.
— E falánk gyilkos lett az első állat. —
Majd az egyéni sejt szövetbe vesz,

a külön-élők egy életté válnak
s a közösségben mind egy feladat
teljes teljesítésére szolgálnak,

És megindul a hosszú folyamat;
a fejlődés számlálhatatlan lépcsőn
hág eleve kiszabott fokokat.

és a parton a béka már ugrál is...

Csak pár fok... ott dinosaurus döcög...
és ott egy pterodactilus hasítja
a levegőt s lebernyege zörög...

ott egy archeopterix tolla nyitja
pikkelyeit és halkan szárnyra kel
a tegzes-szitakötőre sunyítva...

amott meg egy szőrös, rút kacsafej
billeg s a teste alatt fehér foltban
csordul egy cseppnyi, édes anyatej...

És Isten mondotta, mert látta: „Jól van!"

Dies sextus

És hogy hatodszor dörrent a magasság
s a szózat mindeneket áthatott,
ízes gyümölcsöt hoztak a bogas fák

és elevent szültek az állatok.
Erük falában az ősi tűz égett
s lobogva űzött piros áramot.

A szándékot érlelték már a gének
a rugalmas mirigyszövet alatt:
az Ige nyomán egyetlen igény lett

a fejlődés, egyetlen feladat:
hogy emelkedjen a földről kétlábra
a testté formált, képlékeny agyag...

A Művész jobbja által a vak ábra
eleven életté nemesedett:
Önmaga mását gyúrta sima sárba

s a hús-szoborba hő lelket lehelt,
hogy tudatosan öntudatra keljen
s úr legyen az öntudatlan felett.

Hogy beszéljen, boldogan énekeljen,
hogy Hozzá emelhesse fel szavát:
hogy a szózatra imával feleljen;

hogy a Műre ő tegyen koronát,
mi beragyogja a hajdani tengert
s a csúcsok makulátlan, szűz havát.

És Aki halhatatlan lelkű embert
a semmik semmijéből alkotott —
ki már akkor is Véle egy szíven vert —

a teremtő, nagy Isten hallgatott...

Dies septimus

A hetedik nap hímes hajnala
bíbort borított a teremtett földre
és rubin volt a füvek harmata

s elömlő vér a tavak sík tükörje
és tejfehér a nyíló almaág
s merő smaragd a lombok üde zöldje

és kerek gyöngyszem volt a nagyvilág.
Méh döngicsélt, madárka zsolozsmázott,
juh bégetett, elefánt trombitált

s felreppentek az első szófoszlányok
az ember ajkáról az ég felé;
s ez az újszülött beszéd ujjongás volt,

tiszta lélekből fakadt évoé.
A tudás fája szűzi, érintetlen
almát nevelt s még bűn nem fúrt belé.

Szent békesség honolt a drága Kertben,
áhítat égett a kankalinon,
patak dalolt himnusz dalánál szebben

s ha pille pihegett a szirmokon,
míg hamvas szárnyát tárta s összezárta:
ima villant e rezge ritmuson.

Az Alkotót dicsérte alkotása:
a rész, az egyetemes, nagy egész
a Szellem szándékának volt a mása;

ki szíve tőkéjéről a mesés,
gazdag élet borát leszüretelte:
a cselekvő Jóság pihenni kész.

Az örök Művész, ki a műremekbe
önlelkén vajúdott lelket lehelt,
hetednapon a széppel ünnepelve

teremtett örök, boldog ünnepet.

Hegyi Béla, amatőr képzőművész

A Budapesti Történeti Múzeumban a vizuális művészeti hónap alkalmából megrendezték az amatőr képző- és iparművészeti körök kiállítását. — A szobroknál Hegyi Béla „Fej" c. alkotása, lendületes, érzékeny, anyaghű, eszköztelen, „Madárember" c. munkája ugyancsak. Mindkettőnek az anyaga kő, vízmosta kövek is lehetnének valamelyik folyóparton. (említve).

Pasqualetti Zsófia: Egy amatőr kiállítás kapcsán.
Népművelés, 1984. jul. 12-13-old.

Hegyi Füstös László, amatőr
festő-grafikus és rajzfilm rendező

- Köszönöm szépen. Itt Kecskeméten a könyvtárszobába gyültünk a rekkenő hőség elől. Itt vannak körülöttem a kecskeméti müterem alkotói. Hegyi Füstös László az egyik legismertebb rajzfilm rendező, hiszen a Deltácskában is láthatják és a gyerekek is ismerik. Amikor kérdeztem Mikulás Ferencet, hogy mi a kedvenc témája, miről beszélgessünk, akkor Hegyi Füstös Lászlóhoz odairtam, hogy fejlesztett rajz. Most én azért ettől függetlenül két dolgot szeretnék megkérdezni, tehát egyáltalán magyarázza meg ezt a fejlesztett rajzot, tehát azt, hogy az álló rajzból hogy lesz mozgásos rajz, a másik dolog pedig egy kicsit összetettebb. Az ipszilon, amelyik egy kicsit kokurenciája lehet a kecskeméti müteremnek, hiszen a pécsi mütermévé vált a Pannoniának, igen hires arról, hogy a Lantos Ferenc féle vizuális játékokra is épül, tehát egy olyan pécsi mühelyre tudta a vizuális mühelyt kialakitani a munkatársi gárdáját, ami itt Kecskeméten hiányzik. Na most, aki gyerekeknek rajzol az nem foglalkozik azzal, hogy gyerekeknek is csináljon eseleg valami vizuális játékot.

- Négy kérdés volt, ahogy igy összeszámoltam. Kezdem a legelsővel a Deltácskával. A Deltácskát nem, mint a kecskeméti müterem munkáját, hanem mintegy külső televizisó munkatársi munkát végeztem. Bár nagyon szivesen. Pontosan amiatt szivesen, ami miatt a további kérdésekre is majd válaszolok, ugyanis ez a bizonyos fejlesztett rajz, vagy dinamikus rajz nekem több, mint egy egyszerü rajzos játék. Ez a dolgokat, a világ dolgainak a megváltoztatását is jelenti, azt hogy egy adott dolgot bizonyos plusz vonalak hozzárajzolásával egy teljesen más minőségü dologgá tudok változtatni. Ez az átváltoztatás azután s függetlenül attól, hogy most nagycsoportos ovodásokkal játsszom, vagy éppen szakközépiskolásokkal, vagy pedagógus kulbban, ez az átváltoztatás ez mindenképpen nyomot hagy az emberben. Természetesen bennem is. Többek között emiatt is szeretem ezt a féle dinamikus rajzolást, amely állandó visszacsatolás mindenféle korosztály részéről. Hogy én ezt hogyan tudom beépiteni rajzfilmes munkámba, ami mondjuk igy a negyedik kérdés arra csak azt tudnám mondani, hogy most jutottam el odáig, hogy

1983. VII. 27. Petőfi 16.40 /Gné/.
Válasz

forgatókönyvi állapotba tudom hozni ezeket a rajzokat. Ezek ugyanis idáig egy élő műfajt adtak, tehát én ezt már 11 éve csinálom, 72 óta és itt különböző élő játékok tüntek el, vagy különböző rajzokat töröltem le a tábláról. Most gondolkodtam azon, hogy végülis mért vagyok ilyen rajzfilm tervezet, mért nem ilyet csinálok mért forditok esetleg feleslegesen több energiát egy másféle animációs dologra. Tehát most ebből szeretnék rajzfilmet csinálni. Ebből afféle rajzolásból.

Hegyi - Axel Charlotte

20.

Algirban megbelegni?. Haramegy Pestre, de felépülése után ujból utorgat. Páris, London, Amsterdam, Haga, Rotterdam, Génua, Lausanne, Locarno, Köln, München, Berchtesgaden, Bécs, ismél Pest és megint Róma. Itt megladta, h. tanára, mentora Orazio Marucchi prof. meghalt.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy pestő életrítja, sajtó alá rendete: Szenes Erzsi, Jeruzsálem. 1963.

13.

16.

Hegyi-Axel Charlotte

1929-ben elhagyta Kairól és Alexandriában hajóra szállt Marseille felé. Onnan egyenesen Párisba utazott. Azok ajánlólevél alapján P.-ban nehéz volt szállítani. Nagy ömegbe került volna a szüll. így erről lemondott és 1929 jul.-ban elhagyta Párist. Az barcelonai világ kiáll. ment. Elkezdte részesete, de mindenkeje-részt akart venni a szüll. ilás.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festő életútja, sajtó alá rendete: Szenes Erzsi, Jeruzsálem. 1963.

12.

Hegyi-Axel Charlotte.

18.

A barcelonai ~~ki~~ világkiállításon való részvétel után Madridba utazik. Onnan visszatér Párisba. Meghívjár Monte Carlobá. Ott ziállit a „Société Anonyme des Bains de Mer et du Cercle des Étranges à Monaco" c. ziáll-on. Nagyon sz megrendelés kap ott. A Casino-szőnyi élet Calvária nagyon zifázaszlotte. Elutazik Nizzába, majd csalódi lóra-fatásra Budapestre.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festő életútja, sajtó alá rendete: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

13.

Hegyi - Axel Charlotte

19.

Bpesten nesehett volna hamabb idő töltemi, esetleg végleg letelepedni; de az antinemitizmus akkor már erősen éreshető volt, ő pedig nabadon vallott a magát mindig Zsidónak. Barcelonába ment újra, innen tovább Algirba, Oranba, ahol 1930 febr-ban nagyobb Ziáll. rendes.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy pestőrő életúlja. Sa, tó alá rendeste: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

13.

Hegyi-Axel Charlotte

21.

Rómában sem leli lefét, továbbmegy Szardinia nyelvére. Innen tovább ment Juninba. Itt egy Rákóczi szobosza akadt, egy kertben, melyre a „Marche di Rákóczi" felirat volt rivésve. A szobrot lefény réperte. Juninután Palermo, 24 óvász át tombató vikarban ést át görögszínágba. Nehány szélig jüt az Avopolinyra fénlei.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy felőrő életúlja. Sajtó alá rendezte: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

14

Hegyi-Axel Charlotte

24.

Haifán hotelben lakott, pénze egyre apadt, az öngyilkosság gondolatával pöltrödött. Véjül ~~tik~~ egy mérnök felesége ~~felajánlotta~~ meghívta lakásába. Kisorsolta egy nagy bársonyabronát és néhány rizsebb akv.-t elhadott. Haifáról átment Tiberiasra, Cfatra, majd visszatért Jerusalemba. Egy Tel-Avivi Ziáll gondolatával kezdett foglalzni: Sikere is volt, de nem vásárolták.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy felörő életúlja. Sajtó alá rendezte: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

15. l.

Hegyi-Axel Charlotte

23.

Gondrey Tiáll. anyagyal és rezi? Haifába
gondolta, itt talán végleg megtelepedhet.
De egyik csalódás a másik után éri.
De az élettelteket nagyon szülőret.
~~Sikeres Tiáll. volnes Jerusalemben~~
~~Jel Avivban, Haifán~~. Haifából
hamarosan átment Jerusalemben.
Egy zeneiskola termében díjmentesen
szállíthat. Eladni nem tudott.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy tartózó életútja, Sajtó
alá rendezte: Szenes Evasi, Jerusalem, 1963. 15.l.

Heggi-Axel Charlotte

25

Egy másnak jelenleg rendelett végülig egy bársonyképet „Rebekke a kútnál" témával. Sokat nélkülözött, míg élvezett i Jeruzsálemben. Kétségbeesésében férjhez megy egy nálánál 30 évvel idősebb chassid férjhez, akitől egy egész vízvé választja el. Gazdag ember hiszében élt, de ő mege az kéte élete élt s minden pénzét elvonlotte jesivákra, templomokra, jótékonságra.

Heggi-Axel Charlotte, Egy tolönö életútja, Sajtó alá rendezte: Szenes Evasi, Jeruzsalem, 1963.

16.

15.1

Hegyi-Axel Charlotte

26.

Férje mellett le tellett mondonia minden igezéről. Férje vagyona elúszott, s ami ránpénze még megmaradt, azt végrendeletileg egy templomi alapítványra testálta. Ch.H.A. is a szociális munkába vetette magát, alapított egy magyarsszidó jótékonysági egyletet „Rachel Imémi" névvel. Tíz év telt így el, még egy nap találkozott egy fiatal festővel, ali Párisból jött.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy tartózó életúrja. Sajtó alá rendezte: Szenes Evasi, Jeruzsalem, 1963.

17

Hegyi-Axel Charlotte

30.

Tiberiasban volt férjével és ő egymaga felreseledett, h. a Kfar Nachum beli ősrégi zsinagógát megtekintse. Teljesen hihalt úton bandulott óváron át, arab rístót látnokol csak, - végül eljutott az új testamentum beli Kapernaumba. Ott is megengedtét, hogy fvásloltat tenélna. A jeruzsálemi Flagelazione ~~Bagali~~ arch. museumba is bejutott és ott a mus. igazg. pártfogásába terült.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festőnő élekúlja. Sajtó alá rendezte: Szemes Erzsi, Jeruzsalem, 1963. 24.

Hegyi-Axel Charlotte

31.

Olyan bizánci falfestményt akart lemásolni, amelyiket még nem másoltak, se ebben fejtéprestet, azaz nem publikáltak.
Beth Fage-ban folyt, ahová autóbusz vezetett. Ott van egy ősi kápolna, melyet 1914-ben fedeztek fel, egyik falán egy héber feliratot találtak. Egy szerzetes megmutatta a freskókat. XII. sz.-beli 3 freskot. Az akv. másolatok alapján a ferencesek a freskó eredeti nagyságának megfelelő olajmásolatot rendeltek.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festőnő életúlya, Sajtó alá rendezte: Kenés Erzsi. Jerusalem, 1963.

26.

Heggi - Axel Charlotte

32.

A Beth Fage-i kapolna festmenyei ért
Romof honorárium-ot Ropott.
Egy entendeij rénélette a rópiárat
az eredetis elmosódokat és félhonáty-
ba voltak. — Jerusálemben akkor
az angolok kiméletlen az rőrösöket
nyúltak, az angolok nap. mint nap
kijárási tilalmakat rendeltek el-
ennek az angol ősef ~~fel~~ elkapta és fel-
dobta egy tehergépkocsiva, amelyen nem
hemszeftek a zsidó fogyos

Heggi - Axel Charlotte, Egy peslőnő élelúfja.
Sajló alá rendeste: Szenes Erzsi. Jerusála, 26.
1863.

Hegyi-Axel Charlotte

11.

A Valicsani mus. egyiptológusa fel-
ajánlotta, h. bemutatja a Pápa őszent-
ségének, ha áttér a katolikus hitre.
De miután nem akarta ősi hitét
elhagyni, A prof. igy is pártfogolta, s
amikor később Kairóba utazott, ajánló
levelet írt az okani múzeum igazg.-jának.
Sokat járt festem. a Forum Romanum.
A ht. Péter templomot és több ős lefestette.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festő életúlja,
saitó alá rend.: Szenes Ezzsi, Jerusalem
1963.

8.

Hegyi – Axel Charlotte

6.

Néhány hónapot tölt Olaszországban, Trientben, Udine- és Velencébe. sorot dolgozott ott. A répet riálsi-lásra resultet és el is adta őket. Néhány két Grado, utána Pádua, ahol sok megrendelést rapott, jölg olaj-réperre. Egy olan zsidó nemes, lovag Jaffe felesége, Elena, párfogásába veni és bevezeti ollani arisztokrata rövölbe.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festő életúlja, sajtó alá rend.: Szenes Ezzsi, Jerusalem 1963.

4.1

Hegyi - Axel Charlotte

12.

Római városrépeit - olaj és akv.-répek az egyipt. stílusú bársonyrépettel együtt riállítása resultat a Hotel Imperial-ban, a Magyar Hírban, majd néhány hét multva az Associazione Publiese-be. A Király lánya, Princessa Maria Sophia gravina vett tőle egy fehér selyemabroszt tehete angyal figurával és meghívta palota)ába. Az ő rozbetitésével sok megrendelést kapott

Hegyi - Axel Charlotte, Egy festő életúlja, sajtó alá rend.: Szenes Ezzsi, Jerusalem 1963.

10.

Hegyi - Axel Charlotte

9.

A répirás-be nesetett volna behatolni de nem talalt sentit, ami hajlandó lett volna vele foglalkozni ifjuriságban. Végülis a professort megjegyzte az ügyvezetőnek, ami helyezéint 3 x tanilotta. Megbirájt is kopott, h. a Turini mús.-ban zénitsen másolatot egy ugyneveszett szkelétről. A Turini múz.-ban gyönyörű motivumokat lahált mundásikra.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy festőnő életúlja.
Sajtó alá rendezte: Szenes Erzsi.
Jerusalem, 1963.

8

Hegyi - Axel Charlotte

29.

~~Egyszer a~~ Az ózori szerzetes művészettel azont fogl. és fesleni a getsemeni zoloskor kertjében. Megkapta rá az engedélyt. A getsemeni olajfa zsól nagy olaj szigetet fesletti. Siresült Betlehembe is el-jutnia, és ott engedélyt kapott, h. a grottát lefesthesse. Azután a jeruzsálemi óvárosban járt fesleni. 1945-ben fiszjével Meronba utasít, majd Tiberiasra.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy festőnő életúlja. Sajtó alá rendezte: Szemes Erzsi. Jeruzsálem, 1963.

23.

Hegyi – Axel Charlotte

27.

10 év utan kezdett bejárni a Becalel mizeumba és a könyvtárba. Zsidó művének iránt kezdett érdeklődni. Beiratkozott az archeol. könyvtárba. Ott szulenik prof. hoz került, aki tá jelostatte az általa adszoribeu ziásott mozaikok-ról. A prof. meg kérte, h. ot utazon el Galilba, sas ottani anyag ról rénilsen várlat hat az egyetem számára. Azonban chassid férfi felesége nem távozhat annyira sem férje mellől.

Hegyi – Axel Charlotte, Egy testőnő életúlja, 17. sajtó alá rend: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

Hegyi-Axel Charlotte

22

Athen után Szalonikibe ment, majd Jörökországba. Megnézi a múzeumokat, a megsetet, szigetetet. Utána Bulgária Várna. Sokakv.-t fest ik, el is adja. Néhány hónapot pihen ott. Eluteri-t szófiába, ott útlevelet nem Palestinába Várnából Tellett indulnia. Az ifjusági mozgalom vezetője megtérte, Zénitsen zárlót számukra, tehát sehyem alapon. chaluc motivumokkal.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy felörö él lúlja. Sajló alá rend.: Szenes Erzsi. Jerusalem, 1963.

14.

Hegyi – Axel Charlotte

16. Kfar Nahum (akvarell)
17. Getsemane (Old City Jerusalem) (akv.)
18. Sirató-pal (akv.)
19. A pesti felvétel a tirinói mur. kéhalt
20. " " " a Kairói mur.-ban kéhalt
21. Kairói mülesmen.
22. Elena Jaffe. (A 19, 20, 21, 22-es foto)

VÉGE

Hegyi-Axel Charlotte, Egy pestönő életútja. Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi. Jerusalem, 1963.

Hegyi – Axel Charlotte

10. Prince Egyptien. (A 1929.-i barcelónai nemz. vilegiall. nagy az pavillonban volt kiáll.

11. Rói-Napisten – Horus. 1925 Róm.

12. Egyptoni nő gi lénnel (Másolat) Torino, 1926.

13. Tarelot Jázao. Várlat. (akó.)

14. Joseph Magril amerikai kántr. Jamalmány fel, pant. Jeruss. 1946

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festőnő életútja. Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi. Jerusalem, 1963.

Hegyi-Axel Charlotte

28

szerezni prof. ülmatetési alapján foglalkozik a régi zsidó művészettel, s azásalást eredmé feivel. A geseri átrakásoknál talált cserepet ornamenseit tanulmányozta, amelyben valkási jelleju szimbólumok szerepelnek. Azonban önálló alkotásokra nem kerül sor. A 2-ik világháború igalmai, Pesten élő családjáért való rettegés, svéjül, ahis, hogy családját elhurcolhát és a deportációban elpusztultak.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy jestőnő életútja. Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963. 20. l.

Hegyi-Axel Charlotte

1. Ch. H. Axel arc rége, Kairo, 1928.
2. Nut az Ég istennője (Nut Rá leánya, Osiris anyja) (Másolat) akvarell, Róma.
3. Halotti szertartás legrégibb ábrázolása.
4. Anubis ~~b~~balzsamsza a nalóttat

Hegyi-Axel Charlotte: Egy falönö élet-ujjmisajló alá rendelte: Szenes Eszi, Jerusalem, 1963.

HEGYI - Axel Charlotte

5. Napisten - Hórus
6. Valóninüley Sakhet - Hotep kiraljnő, az ki Egiptom uralkodónője (másolat) Kairó 1928.
7. Meidumi ludak. (Másolat)
8. A XII. sz. Beth - Fagei freskó.
9. A jerazsélemi régi, Scopus hegyi Egyetem. (a 20.)

Hegyi - Axel Charlotte, Egy felőnő élet-úlja. Sajtó alá rendezte: Szenes Erzsi, Jerazsalem, 1963.

Hegyi, Axel Charlotte

Charlotte Hegyi-Axel,
magyar származásu festőművésznő,
(Hegyi Sári) sekgenyre és bársonyra
festett ó-egyiptomi témáret ábrázoló
műveiből kairóban kiállítást rendezett. ~~x. évf. 48~~ - írja
a Tolnai Világlapja, 1928 nov. 21-én
(xxx. évf. 47 szám.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy festőnő élet
útja. Sajtó alá rendezte: Szenes Erzsi,
Jerusalem, 1963.

(végén a kötet)

Hegyi Axel Charlotte l 39.

A Beth Fage-i neszetesek a pénzhonorárium on kívül egy nép művészi karakával ajándékostát meg, mely tele volt a legjobb minőséjű olajfestét lubuszral s finom ezsetekkel. Megbeméltét, h. Bethlehemben is restaurál majd néhány rosszállapotban lévő olajfestmény (T. i. a kápolnában lévő freskók hiányzó réneit saját elképzelése nesint kiegészítette.)

~~Hegyi~~ – Axel Charlotte. Egy falónő életútja. Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi. Jeruzsalem, 1963.

26.

Hegyi-Axel Charlotte

37.

Megbetegedett és 2 évig testileg-lelkileg ömetosten felüdt. Körben zilőt a zsidó-arab háború. Aztán férje betegedett meg. Mikörben férjét ápolta, vizsonlott betegágya mellett, -jegyeste fel életének történetét.

VÉGE

Hegyi-Axel Charlotte: Egy falónő életútja. Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi. Jeruzsalem, 1969, 28.

Hegyi - Axel Charlotte

36.

Szeretett volna újbóljuk a művészelé-
nek élni, azzal ábrándozott, hogy
Rómába utazik, h. tökéletesítse
magát a restaurálás művészetébe.
Pestre is szeretett volna menni, h.
segítsen valódiján, akkor mégne
segítette, h. mind elpusztultak.
Férje, bár úgy tett mintha mindenbe
beleegyezne, gáncsot vetett elmenete-
lének.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy falönő életútja. 27
Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi, Jeruzsalem, 1963. 28

Hegyi-Axel Charlotte

Képes Krónika, X évf. 48 n. Bp. 1928, nov. 25. A magyar származáju Hegyi-né Hamat Sári, az első nő, ami egyiptológiával foglalkozik.

Hegyi-Axel ~~Sarl~~ Charlotte, Egy fejlőnő életúlja, Sajló alá rend. Szenes Erzsi. Jeruzsalem, 1963.

a könyv legnéjén

Hegyi-Axel Charlotte

33.

Szerencsére a nále lévő okiratok alapján az angol rendőrség – (egy razzia alkalmával bevitte) szabadon engedte. Amikor a szerzetesek megtudták ezt, a szeretesemben rögtönöztek helyet a további munkára. De ily sem lehetett sugodtan dolgozni. Az óvárosi utcait fegyveres arab rendőrök szerlokét megszállva sok incidens érte. Lázas iramban fejezte be a munkát. A szerzetesek nagyon hálásak voltak.

Hegyi-Axel ~~Sarl~~ Charlotte, Egy fejlőnő élelúlja, Sajtó alá rend. Szeres Erzsi. Jerusalem, 1963.

27.

Hegyi-Axel Charlotte

8.

Pádnában bársonyalapra rezdett el festeni. Ennek a technikájál egyre tökéletesítette. Sok megrendelést kapott. Visszamegy Rómába. A Vatikáni muz-ba járt be másolni, az ókori mův. vonna. ~~En~~ A másolt anyagot otthon kompozícióba fogta (a motívumokat) és bársony alapra ville. Az archeológiai múz. igazgatója felfigyelt rá. 2 évre biztosítva volt a muz. tetekető-rége a múz.-ban

Hegyi-Axel ~~Sarl~~ Charlotte, Egy festőnő élelúlja, Sajló alá rend. Szenes Erzsi. Jerusalem, 1963.

7.l

Hegyi-Axel Charlotte 35

a Terra Sancta. c. olon fogóirat 1946. dec. Bagatti prof. tanulmányt és munkájával.

A bethlehemi kolostorban egy jeremiás ábrázolás olajfép restaurálását bízták rá. ~~Azt~~ Után még néhány kisebb képet restaurált. A művelehet technikájál szerzőjvezben tanulmázata.

Hegyi-Axel Charlotte. Egy jelöző élet-utja. Sujló alá rend. Szeres Erzsi. Jezsuzsa lem. 1963. 27.

Hegyi-Axel Charlotte

1.

Született Bpesten 1935-ben. Anyja cseh s néji ortodox (hitű) zsidó családból származott, anyai nagyapja miniszteri tisztviselő Budán. Apja keresztedő, de nem nagy üzleti nagy s így szűkös viszonyok rőt élnek. Még egész kicsi Ch. H. A.-amikor mikor elválnak, sa válás következtében ő anyja hugához rezül.

Hegyi-Axel Charlotte. Egy falókő élet-
rajza. Sajtó alá rend. Szemes Erzsi. Jelenkor 1963. 1. l.

Hegyi – Axel Charlotte

2.

A ~~Ko~~ Grof Károly-u-i polg. is k. 3 ontáljába jött, ami kor a tanítónőnek feltűnt rajzkészsége, és magához hivatta Ch. H. A. nagynénjét, azaz nevelőanyjával – Róza nénit. A tanítónő azt ajánlotta, h. iraszák be Ch. H. A. művészi továbbtégzőbe. A család erről hallani sem akart. Egy évet keresztedel is tanulopa iraszák be.

Hegyi – Axel Charlotte. Egy festőnő élet – utja. Sajtó alá rend. Szenes Erzsi. Jerusalem, 1963.

1.

Hegyi-Axel Charlotte

5.

1919-ben művinelkörlineli tanulmányokat folytatott és ő maga is tartott 1 előadást. Fiz jhermant egy hadirokkant szobránművésszel, akivel az 2 pesmüvészeli isk.-ban ismerkedett meg. Fiz je sokat betegeskedett, s így hárassége nem volt bolyog. Mindkettően elvágyta magyarországról, s így nagy Jürdeken után sikerült jutniok Olaszországba.

Hegyi-Axel Charlotte, Egy klónő élelúlja, Sajló alá rend.: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963. 4. l.

Hegyi - Axel Charlotte

3.

A Keresztedelmi tanfogam végestével mint hivatalnoknő hegesztedett el. Körben eljárt a hépm. Mús.-ba és vápott a műv. pályára. Tilosban jelentkezett az Iparm. Főisk. rajztanfogaránd felvételi vizsgájára-Esti tanítása. 11 jelentkező Zsül 2-en zsültet be. Erre a rajztanfogamra 5 évig járt, de míg más iskolába is járt Zsbu fajzolni.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy plönő élelúlja, Sajtó alá rend.: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963. 2.

Heggi - Axel Charlotte

4.

Mirőben rajzolni járt esténként, hi-
vatalnoknői állását megtartotta.
Azután eljárt másolni a Szépm. Mus.
Brocky Károly. Imádsá, c. képét va-
lamlotta. A Zarándoj minidő alatt
festette vega képel. Ennek az évnek a
nyarán tört ki az első világháború.
A Zöv. évben a Képz. Akad. esti tanfolya-
mait látogatta, és Csermely József szabad-
iskoláját

Heggi - Axel Charlotte, Egy festőnő élelúlja,
Sajló alá rend.: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963. 4.

Hegyi-Axel Charlotte

15

A mű vissztpárlódt 1929 jan.-ban nép-
termet bocsáj lottos rendelkezésére
Ziáll. szémár.. A Ziáll. méltatlás a
„Bourse Egyptienne", a „La Patrie"
a „Israel". A tőrös pesa felesége-nek majo-
lika gyári Ziáll.-án is hefet kaptak
bársony és akv.-képei. A klimát kai-
róban nehezen bírta, visszavipott
Európáb. A róm. magyar követség igazte, h.
beajánlja a bp.-i Nemzeti Mús. archeol. ont.

Hegyi-Axel Sarolta: Egy festőnő élettétjük
sárló alá rend: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

11.

Hegyi - Axel Charlotte

10.

A turini muz. aligazgalója bemutatta egy híres egyptológusnak (pr. Botti) azi vállalta tanulmányai folytatását a hieroglifák megfejlésében.
Hat hétig nagyalmasan dolg. a múzeiák rőt, folyott, 2 m levelőbe. Azt a visszatért Rómába. Az akv.-t, mefet rénilett, a Valiráni Múz.-ba vitrinben helyezték el. Tanára, Orazio Marucchi elismerés rést múzeiri ötlevelet állilott ri számára.

Hegyi - Axel Sarolta: Egy fejlékő élelhelyai. Sajtó alá rend: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

8.

Hegyi-Axel Charlotte

17.

Barcelonába érve azonnal megkeresté a magyar Pavillon igazgatóját, aki bálva két pezet és római ottlevelet, a kairói kiliráket, azonnal sürgönyzött Bp.-re és a kultuszminisztertől engedelyt kért, ami néhány órán belül meg is érkezett.
Egy kis termet kapott a magyar számára. A spanyol kir. család is vásárolt.
Egy indiai maharadzsa Indiába hívta, de ő nem akarta terveit megváltoztatni.

Hegyi-Axel Sarolta: Egy kerülő élekélya: sáfló alá rend: Szenes Erzsi, Jerusalem, 1963.

12.

Hegyi - Axel Charlotte

7.

1922 - Róma. 2 ével tölt ott munkában
a sirezben. Utána megbetegszik. Visszautazik Pádnába, ahol betegséjét ofen
súfsnek itélik meg, h. az operációt már
nem vállalják. Visszautazik Bpestre.
A Zsidókházban sikeresen megoperáljak.
Férje nem sokára, 1924-ben meghal.
Pádnába meg vissza, ahol festmézjeket
a akv.-et keszít.

Hegyi - Axel Charlotte, Egy festőnő életúlja.
Sajtó alá rendezte: Szenes Erzsi.
Jeruzsálem, 1963.

4.

Hegyi - Axel Charlotte

14.

Kairoba utaxott. Az európai olan megyedben hefeszedett el. A megyor konzulátus épúgy, mint a rabbinátus segítségére voltak.
1928-ban jilt meg a Riall-ra a „Fiatalok Klubjá"-ban. Sikerült bejutnia a Királyi palotába. Egy tőrök asszistenciát hölgy révén bejutott a a művészetit pártolok a Société des Amis de l'Art sous le haut patronage de sa Majesté-egyesületébe

Hegyi - Axel Charlotte, Egy fiatalok élelálja. Szintó alá rendi: Szenes Erzsi, Jerusálem, 1963. 11.

Hegyi – Axel Charlotte

13.

A arisztokrata karrinóban rendezte kiállítását. A magyar konzul-Nemes gróf bált rendezett tiszteletére. Komoly a jogi és erkölcsi sikerre volt. Egyiptomba vágyott. Sikerült a pénzt ~~megterem~~ te dőterem tenie. 1927. nov. indult Rómából. Nemcsak Marucchi prof.-ból, de a róm. egyipt. kov. akaséjából, kamel A. Rahim-ból is rapott a ján lójoyokat

Hegyi – Axel Charlotte, Egyfelőnő életútja. Sajtó alá rendi: Szemes Erzsi. Jerusálem, 1963. 10.

M. D. K.

HEGYI és MAJOR építőmesterek

Csalogány u. 13. ny. ház kibővítése

(1887)

Budapest müemlékei II. Bp.1962. 277. e.

M.D.K .

Hegyi Arpád,

A magánerőből épülő lakóházakra kiirt tervpályázat

dijazva II.dij

Társtervező: Böhönyei János, Vadász György, Barta Lajos

Magyar Épitőmüvészet 1967§4. 5.1.

Hegyi románkori
templom romjai

Thúry Nyitra - Possony vm

126. l -

Szárnyas oltár XV. századbeli cseh mestertől (IV. 241

a vaudnitzi várban

Ø

Hegyi Antal

grafikus

l. Budiparajtisk

1940-41.

12. l

Ø Hegyi Barnabás

textil

1931–33

Iparm Isk Évk.

1930–34. 45. l.

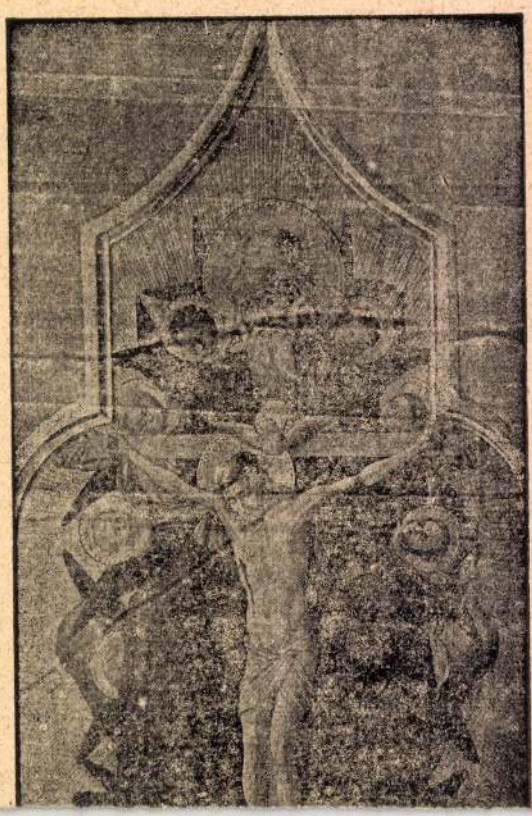

O
M
Sz
V
A

P
H
V
B

S. HEGYI Béla

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, Pécsi Galéria, 1991. A kiállitást rend. és a kat. szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

Valóság 87/9

valamint a távlati fejlődés szempontjából legfontosabb ágazatokba. Igaz, a tudományos-műszaki fejlődés kibontakozása hazánkban eddig is egyenlőtlen volt. A szelektivitás azonban nem azonos a spontán egyenlőtlenségekkel vagy a rosszul kiválasztott területekkel. Rendkívül fontos, hogy a szelektivitást ne voluntarista alapon, hanem objektív kategóriák, értékítéletek s főleg a piac objektív ítéletei alapján végezzük el. Feltétlenül fontos ugyanakkor ebben a folyamatban a centralizált döntések szerepe is, és ezek megfelelő és jól szervezett összehangolása az erős piaci kontrollal. Nálunk a szelekció az elmúlt években, évtizedekben ritkán ment végbe az említett céloknak megfelelően, és igen erősek voltak benne a szubjektív elemek. Ennek alapján iparunkban igen alacsony az olyan gyártmányok aránya, amelyek az új feltételek mellett műszaki szempontból nemzetközi szinten is fejlettnek, versenyképesnek tekinthetők. Az eddigiekből is nyilvánvaló, hogy a következő tíz-tizenöt esztendő során komplex feladatok egész sora vár megoldásra. Kulcsfontosságú, hogy a feladatokat megfelelő hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégia integrálja. Ezen belül szükség van átfogó, hosszú távú, az új belső és nemzetközi feltételekkel számoló műszaki fejlesztési politika kialakítására is, amelynek centrumába a diffúziónak, tehát az új technika belső elterjesztésének feladatát kell állítanunk. Ehhez a következő években meg kell teremteni a szervezeti, anyagi és személyi feltételeket is. Enélkül aligha léphetünk érdemben előre a modernizációs folyamat kulcsterületein, s még lassítani sem leszünk képesek lemaradásunk ütemét a mai globális tudományos és műszaki fejlődésben.

HEGYI BÉLA

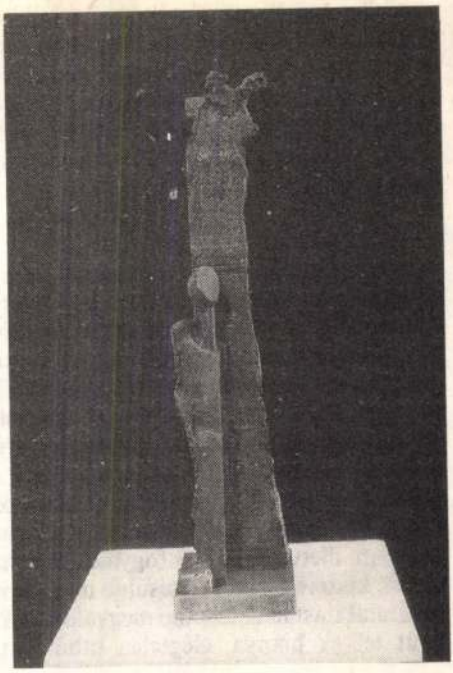

Hegyi Béla: Oszlop, fa, ember

GIDAY ANDRÁS

Reform az infrastruktúra és a szolgáltatások gazdálkodásában

EGY NÖVEKEDÉSI PÁLYÁRA VALÓ RÁTÉRÉS ELŐFELTÉTELE

1. A magyar gazdaság korábbi növekedése a nyolcvanas évek fordulójára megállt. Az új világgazdasági közegben kifulladtak a megelőző időszak növekedésének hajtómotorjai: a fejlesztési programok, illetve az ipar és a mezőgazdaság vállalati-szövetkezeti szférájának extenzív bővítése. A jól ismert, sok helyen elemzett világgazdasági folyamatok (cserearány-változás, világpiaci verseny erősödése) az alacsony nemzetközi versenyképesség és a viszonylag magas importigény miatt már 1974–1978-ban is csak növekvő eladósodással lehetett fenntartani a lényegében változatlan szerkezetben növekedést.

A külgazdasági egyensúly javítása érdekében ezt követően megvalósított visszafogás az adott feltételek között a beruházások, a gazdaságfejlesztési programok csökkentését és ezzel a növekedés visszafogását eredményezte. (A visszafogást akkor követte volna élénkülés, ha annak célja kifejezetten a veszteséges tevékenységek felszámolása lett volna. Ez ugyanis erőforrásokat szabadított volna fel más területek fejlődéséhez, és lehetetlenné tette volna az extenzív termeléspolitika fenntartását.)

Az ipar és a mezőgazdaság mélyreható reformja hiányában a korábbi növekedési pálya válságba került, pontosabban tartós stagnálás váltotta fel a növekedést (kivétel ez alól legfeljebb a kisgazdasági szektor nyolcvanas évekbeli megélénkülése, de annak hatása viszonylag szűk körre korlátozódik).

Bármilyen irányú és ütemű növekedés beindításának kulcskérdése egyrészt a piac biztosítása, másrészt az adott piaci igény kielégítését szolgáló szerkezetátalakítási folyamatok beindítása. A jelen évtized folyamatai alapján leegyszerűsítve a következők állapíthatók meg. A KGST-piaci expanziót az importlehetőségek erősen fékezik. A konvertibilis export növelésének – egyébként legsürgetőbb – feladata igényelné a belső gazdálkodási rend leghatározottabb megváltoztatását. A legfeljebb csak minimálisan bővülő belső piacon bizonyos polarizálódás figyelhető meg. (A közösségi fogyasztás korlátozása miatt az államnak mint végső fogyasztónak a szerepe csökken, s a lakossági fogyasztásban növekedés csak egyes korszerű termékek keresletében, illetve ott érzékelhető, ahol azok a rétegek jelennek meg, amelyek helyzete az utóbbi években nem romlott vagy javult.)

2. A kiútkeresésben a viták szinte kizárólag a termelőszektor megújításának szükségessége, illetve annak miként je körül folynak. Mintha elfelednénk azt, hogy a második világháború óta a fejlett országokban a gazdasági dinamizmus alapvető hordozója a szolgáltatások szektora volt. Kicsit sarkítva fogalmazva: ha sikerülne a termelőszektor nemzetközi versenyképességét tökéletesítve javítani a külső egyensúlyunkat, és ezzel párhuzamosan megújulna a teljes termelési szerkezet, akkor is valószínű, hogy néhány éven belül ez a folyamat kifulladna. Egyrészt az elmaradt infrastrukturális és szolgáltatási rendszer kapacitáshiányai, alacsony színvonala szűk keresztmetszeteket jelentene, másrészt pedig társadalmi bázisa is fokozatosan szűkülne a fogyasztási korlátok miatt. Fogyasztásnövekedés ugyanis csak a fejlettebb országokból importált (döntően műszaki) árukban, illetve a most is fogyasztott termékek igényesebb feldolgozásában, csomagolásában, kiszerelésében testesülne meg. A növekvő jövedelmek melletti fogyasztásiszerkezet-átalakítást nem lehetne megvalósítani az elhanyagolt szolgáltatások miatt (közművesített telkek hiánya, elégtelen úthálózat, telefonhiány, alacsony szintű oktatás stb.).

a projekt támogatói: Modern Művészetért Közalapítvány,
Kistérségi Európai Uniós és Idegenforgalmi Kht., Sárga Taxi
DekorCenter Kft., Dunaújvárosi Főiskola, Dunaújvárosi Polgári Védelem,
külön köszönet illeti Füredi Gábort, Dr. Komlóssy Ákost, Dr. Sipos Jánost,
valamint Nyírmada nagylelkű önkormányzatát és türelmes lakosait

3 in F

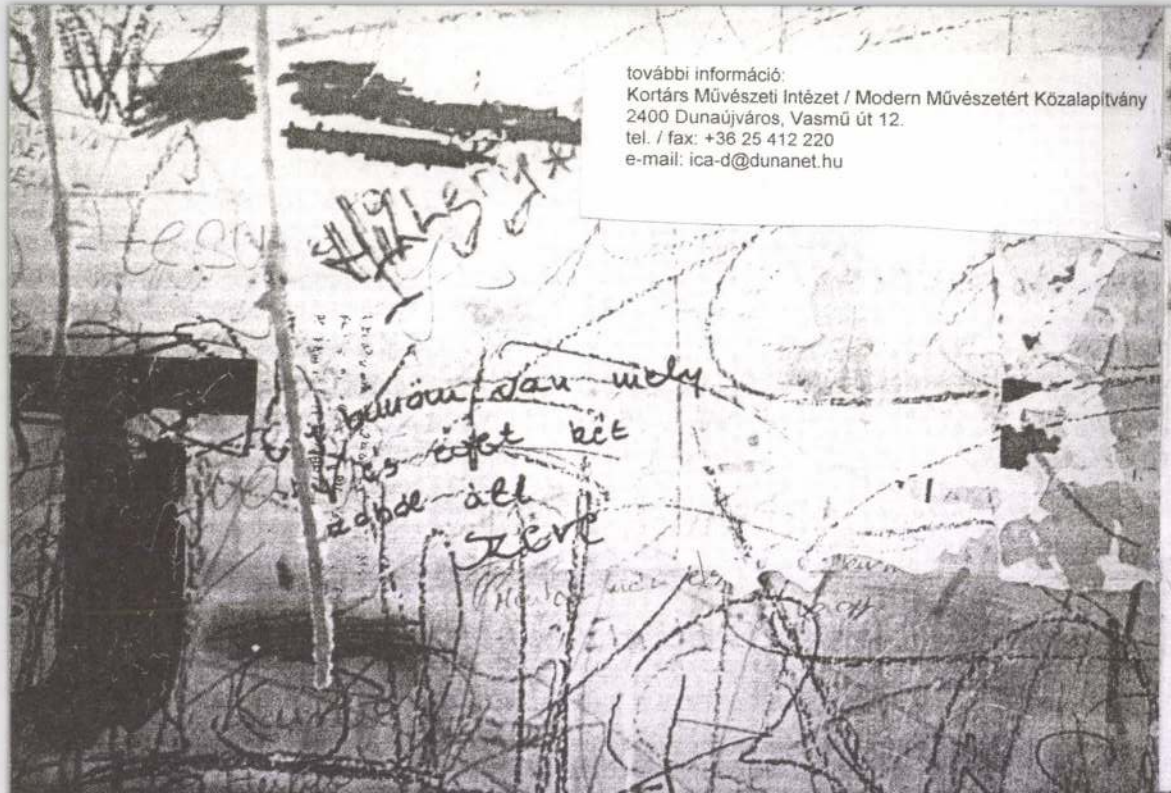

további információ:
Kortárs Művészeti Intézet / Modern Művészetért Közalapítvány
2400 Dunaújváros, Vasmű út 12.
tel. / fax: +36 25 412 220
e-mail: ica-d@dunanet.hu

EZ KERÜLÖN KÁ:

3 in 1 DIVATBEMUTATÓ

HORVÁTH ANIKÓ — CIPŐ

BODA GYÖNGYVÉR — RUHA

RÓZSA KATALIN — KIEGÉSZITŐK

Smink : HEILIG RITA

haj : MOLNÁR KRISZTINA

ősbemutató

Kortárs Művészeti Intézet, Uitz Terem
a megnyitó napján 21 órától

a
DUNAÚJVÁROSI KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
bemutatja a

HÁROMAZEGYBEN

című projektjét

megnyitó ceremónia: 2005. október 7-én, pénteken 18 órától
bevezetőt mond: Zalatnay Enikő, művészeti aktivista és mecénás

A MEGNYITÓRA BUDAPESTRŐL INGYENES BUSZ INDUL 16 ÓRAKOR A MŰEGYETEM FŐÉPÜLETE ELŐL
VISSZA A FŐVÁROSBA 22.30-KOR

a megnyitó napján a Béla meg a Gyula főz

!

hangulat: Kreol + Face

vizuál: dunatiszaköze

a kiállítások kurátora: Fehérvári Tamás
asszisztensek: Lukács Nóra és Vucsics Mónika

a kiállítások 2005. november 4-ig tekinthetők meg, a vasárnapok,
valamint október 31. és november 1. kivételével naponta 10-től 18 óráig

DYNEA
VALTIOKONTTORI STATSKONTORET STATE TREASURY
ARMACT
SILMÄASEMA
MEHILÄINEN
SETELE
ALKO
MARKET
APTEEKKI
HANDELSBANKEN

SZEMENSZEDETT
Kortárs Művészeti Intézet, Pincegaléria

Fábián Áron, Füredi Tamás, Hegyi Béla, Orosz Richárd, Páhi Péter, Stark Attila, Szabó Balázs,
elmaradt kiállítása Vass Viktória, Vörös Krisztián és Terék Attila

koncept: Lipót
fotó: Kismarty-Lechner Zita

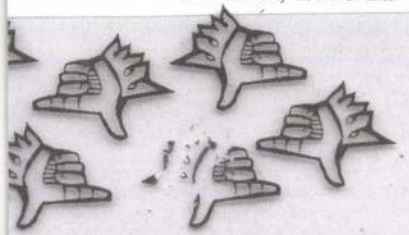

SZEGÉNYHÁZ
Kortárs Művészeti Intézet, Uitz Terem

Fábián Áron, Fekete Noémi, Füredi Tamás, Hegyi Béla, Horváth Tibor,

Kismarty-Lechner Zita, [redacted], Orosz Richárd, Páhi Péter, Perness

Norbert, Stark Attila, Szabó Balázs és Vörös Krisztián environme
mentje

Terék Attila

HEGYI Béla

MadArt
Kortárs Művészeti Intézet, Kisterem

Füredi Tamás, Hegyi Béla, Orosz Richárd, Stark Attila és Vörös Krisztián prezentációja

a Nyírmadai Művésztelep főintendánsa: Zalatnay Enikő

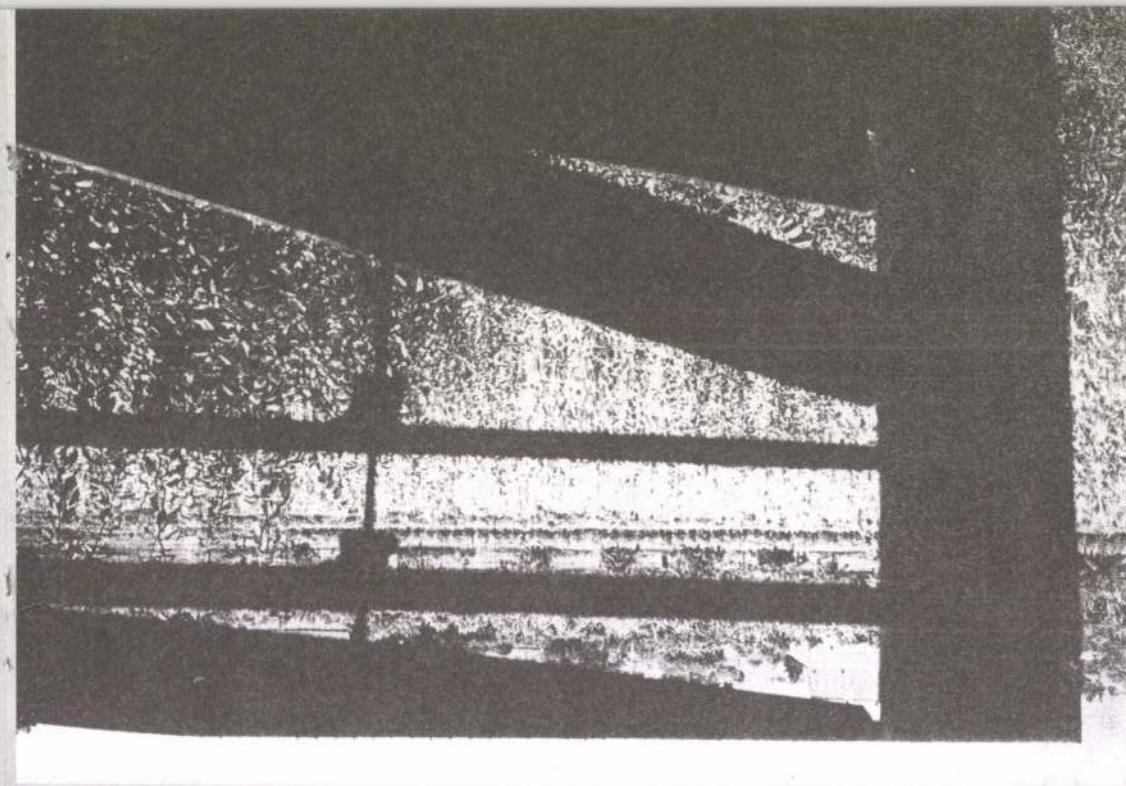

S. HEGYI Béla

10. 76.

Új Művészet 1992

HEGYI BENEDEK, takácsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 26 .old
/ 1,2./ V. takács. 266.old

V.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

HEGYI CSABA

n.n.
2000. szeptember 9. 10h24s
66,67%, 569 x 264 pixels, 441 K

A **PÉCSI GALÉRIA**
tisztelettel meghívja

HEGYI Csaba
képzőművész

"Szimpla realizmus"

című kiállításának megnyitására
a **Pécsi Kisgalériába** (Szent István tér 4.)
2000. november 16-án, csütörtökön délután 5 órára

A kiállítást megnyitja:
Nomen Nescio
(univerzális)

A kiállítás megtekinthető:
2000. december 10-ig, naponta 12-18,
szombaton 10-18 óráig.
Kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • Tel.: +36 (72) 311-322
E-mail: pecsgal@pecsgaleria.hu

PÉCS 7
11. 00
IV/105

MAGYARORSZÁG
≈028
FORINT

Lóska Lajos
művészettörténész

Budapest
Felsőzöldmáli u. 61-65.
1025

mDK

Hegyi Dezső
nyomdáz rajzoló

Mellékletek.
Magyaros motivum eskuvói meghivojám.
Csinos munka. A margo sötét, arany
konturral. A rajz jól emelkedik ki belőle.

Borítéknak és mellékletenek
Grafika: Szemle 1908. 6 z. 12 l o.

MVM

Hegyi Dezső
nyomdász

magyar stílusu esküvői meghivója
melléklet

÷ Boritékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1908 évf. 6 sz. 121l

Ø Hegyi Ferenc

ötvös tanonc

2 polg., 2 ipar iskola

mintázási Tanf.

Tanár Vasadi Ferenc

8 hónap, jó ered.

Ipar rajziskola 1908

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Sárándi József

ALULNÉZETBŐL

Elmosódott kép a Semmiről.
A csillagos ég is ködbe vész.
Kéne valami megoldás.
Napfogyatkozás?
Holdfogyatkozás?
Földfogyatkozás?
Mindenesetre nem emberi
dologra gondolok.

Leányvár, 1992.X.11.

UTOLSÓ ÍTÉLET

Mennyi méltatlan helyzet –
büdös zoknik, alsóneműk, „tisztálkodás",
seggtörlés.
Írás után, ivás után:
hányás, másnaposság, iszonyat /depresszió/.
Szorozva milliárdokkal.
Persze sokan művelik
az evilági „humanizmus"-t.
Abban reménykedem,
hogy egy új „barbarizmus" téríti észhez
a magabiztos tartásvesztetteket.
Már aki közülük
az Úr /százegyvennégyezer/
kiválasztottján kívül
egyáltalán, ha megmarad.

Leányvár, 1992.VIII.1.

A kép kialakításának végső szakasza közel sem nevezhető egy állandósuló, mozdulatlan, az eredeti elképzelésnek teljességgel megfelelő eligazodási pontnak.

Az újra és újra megkérdőjelezett lehetőségek közül kiválasztott megoldás és az azt megelőző, már módosíthatatlan átmeneti eredmény bizonytalansága a folytonosságot nehezíti.

A kísérletezés a folytonosság követelményeinek nem felel meg, hiszen csak egyes részei sikerülnek zárttá és egésszé.

A kísérletezés az újrakezdések és befejezettségek során kialakít egyfajta képességet az eligazodásra, megismerteti azt a szükséges kényszert, ami végül csak egyetlen választási lehetőséget hagy.

A következetességnek nem csak a személyiség és a tanulás tapasztalata lehet az alapja, hanem az a bizonyosság is, amely a téma és az annak megfelelő megoldás egészét és egyediségét adja.

A kísérletek az eredetet keresik.

Mindezek eredménye elegendő feltétele lehet annak a biztonságos igazolásnak, hogy ami létrejött, értékké válik és könnyed szükségszerűséggé, azaz szeretetteljes kötődéssé az alkotáshoz.

Hegyi Csaba

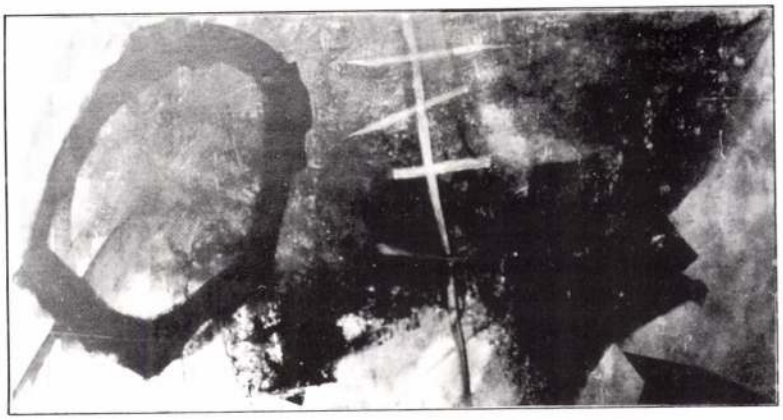

Hegyi Csaba: Előjelkép,
145 x 260 cm, olajvászon, 1992

„... AZUTÁN CSAK KERESD SOHA MEG NEM VOLT JÖVŐDET..."

– interjú Onagy Zoltán íróval –

Minden ember életében akadnak jósok és beteljesült jóslatok. Az persze csak utólag derül ki, melyik előre megrajzolt jövő vált valósággá, és az talán sohasem, hogy azzá vált-e volna, ha nincs a jós.

Elsős gimnazista voltam, biológia tagozatos, lelkes környezetvédő és lelketlen matematikus, amikor egy pilismaróti nyaraláson azt mondta nekem valaki, *ha nem vigyázok, költő lesz belőlem.* Sértődékeny voltam, lusta, öntelt és szerelmes. Talán egy kártyaparti után, amikor lecsaptam a lapjaimat, és visszavettem a tétet, vagy amikor hülyeségeket beszéltem az éjszakában – akkor mondhatta ezt.

Onagy Zoltán akkor még nem író volt nekem */nem ilyennek képzeltem őket, és azt sem tudtam, hogy élnek még írók./*, inkább a család barátja. Tíz éve nyaraltunk együtt minden nyáron ugyanazon kút mellett. Ő még látta egy hétig folyamatosan józanon apámat, és mi, gyerekek, úgy ismertük a két barátnő /az ő felesége és az én édesanyám/ közös emlékeit, mint a sajátjainkat. Onagy Zoltánt kamaszkori becenevén szólítom ma is. Nem éltem még akkor, de beavatott vagyok.

Író akkor lett számomra, amikor azt hittem, én is az lettem, és elvittem hozzá az első verseimet. Rosszak voltak, és rosszakat mondott róluk. Mégis attól a perctől kezdve, hogy megtanultam rosszul írni, megismertem a másik Onagy Zoltánt, mert megismertem kritikáját, irodalmi kérdésekben elmondhatatlanul pokróc modorát, és persze megismertem írásait is. Ma, amikor őróla van szó, két alak tűnik fel előttem, és mindkettő nagyon hasonlít rá. Ha innen nézem őket, az egyik szemből – éppen közeledik, és már háttal nekem, – távolodik a másik.

Ez a két alak ki nem állhatja egymást. Az egyikhez tegnap vittem kéziratot. Gyerekkoromé a másik.

Beszélgetve, borozva, telefújva füsttel a szobát, könyvei közt turkálva, kikönyökölve az erkélyen, – nem könnyű kimondani ezt – mintha ez az alak itt ma egyik ismert Onagy se volna. Talán a harmadik, a készülő. A „következő negyvenre" igazítja össze azt, ami szét van.

– Írásaidban szemérmesen keveset, szinte semmit nem beszélsz a gyermekkorodról. Valami különös oka van ennek, vagy a fontossági sorrend nem követelte meg eddig?

– Az a gyanúm, persze bizonyíték nincs rá, hogy az író akkor nyúl korlátok, ösztönös gátak nélkül a kölyökkorhoz, amikor az egyértelműen és visszavonhatatlanul véget ért. Ez egy fejlődési folyamat vége, vagy valami más. A *más*: apám halála. Ettől a pillanattól kezdve, de mondhatom úgy is, a temetési szertartás után következett be. Azt persze irigyen és elképedve látom, ha egy törekvő ifjú író húszévesen, lazán, okosan és méltóságosan megfogalmazza tizenkilencedik születésnapját. Aki ennyire kintről látja magát, az vagy zseni, vagy zseniálisan lop. A prózaírás egyébiránt is hosszú távú program. Minden élethelyzet bizonyos érési időt követel. Talán kivétel a szerelem. Szerelmes anyagok megírásánál lehet elég érett, megfelelően figyelmes és szenvedélyes az író, eltalálhatja egy-egy olvasórétegét, csak okos nem lehet eléggé.

– Mennyire fontos az önéletrajziság a prózában? Technikai kérdés, hogy általánossá tegye az író személyes élményét?

– A próza rendszerint ezer szállal köti magához az írót. Ha ezt terhesnek érzi, akadnak szemérmetes írók, akik beazonosíthatatlanok írásaik révén, akkor az adott író két, vagy akár négy pár zoknit húz, száz évekkel csúsztatja el a történet időpontját, s az elferdített időt a jelenre rímelő analógiával tölti ki. Egyébként soha nem gondoltam, hogy az önéletrajziságnak, ahogy mondtad, bármi köze is lehetne a jó prózához. A jó próza ugyanis jó hazugság. Az író ismeri a tárgyat, a történetet, a szereplőket, ezt a hármat összerázza szépen, megvárja amíg leülepszik, akkor a szükséges alapanyagokat kihalássza, sorra veszi, a kedvesebbekkel szeretettel bánik, ami taszítja azt a létezőnél is taszítóbbra szinezi, megkeresi a legjobb nyitó bekezdést, megkísérli felvázolni fejben a történet ívét, ebből már indulás előtt kikövetkezteti a befejező bekezdést, az utolsót,

a villany, s nehéz, átható sötétség borult a szobára, ahol éppen ücsörgött. Felkel és megy tovább, immár sötétben, lassan, nagyon lassan. Estefelé ájult álomba zuhan.

Rizzsel töltött paradicsom. Hozzávalók: 8 közepes paradicsom, 20 dkg hagyma, 20 dkg rizs, 3 dkg mazsola, 2 tojássárgája, 4 dl joghurt, olaj, só, bors, cukor.

Sokszor eszébe jutott, vajon nem a másik ajtón kellett volna folytatnia az útját? Már sohase tudja meg, az az út merre vezetett. Mászik tovább. Nem bír egy helyben maradni. Minden erejét összeszedi. S ekkor óriási nagyot dobban a szíve. Fény!

Álom. A felhőkből egy tengeralattjáró ereszkedik le. Szakállas fickó ugrik ki belőle meg néhány tengerész. „Nemo kapitány vagyok!" - mutatkozik be a szakállas. „Ne higgyen neki!" - nyújt át egy papírlapot az egyik csíkos ruhás matróz, melyre ez van írva: „Ő PISZKOS FRED!"

Fény! Remegő kézzel nyomja le a kilincsét az ajtónak, ami mögül meleg fény és illatos szél szivárog a szemébe. Azt hiszi álmodik, pedig nem. Egy szoba, benne egy zongora, néhány szobanövény. A falakon nyitott ablakok, kívülről pajkos tavaszi szél surran a szobába. Az ablakon túl fű, virágzó fák, kék, felhőtlen ég. A fűben gyerekek játszanak, vidáman integetnek az ablakban megjelenő öreg, ősz szakállú férfinak, jöjjön közéjük. Ő leül a zongorához - egy disszonáns hang száll fel, ahogy feje a billentyűkre zuhan. Halott.

A megismerhetetlenség és a megismételhetetlenség közötti vonal. Valószínűtlenül kék, kocsonyás tenger. Kozmosz talpából kidagadó csillagok. Mozdulatlan madarak. Vakító fény.

IDŐ.

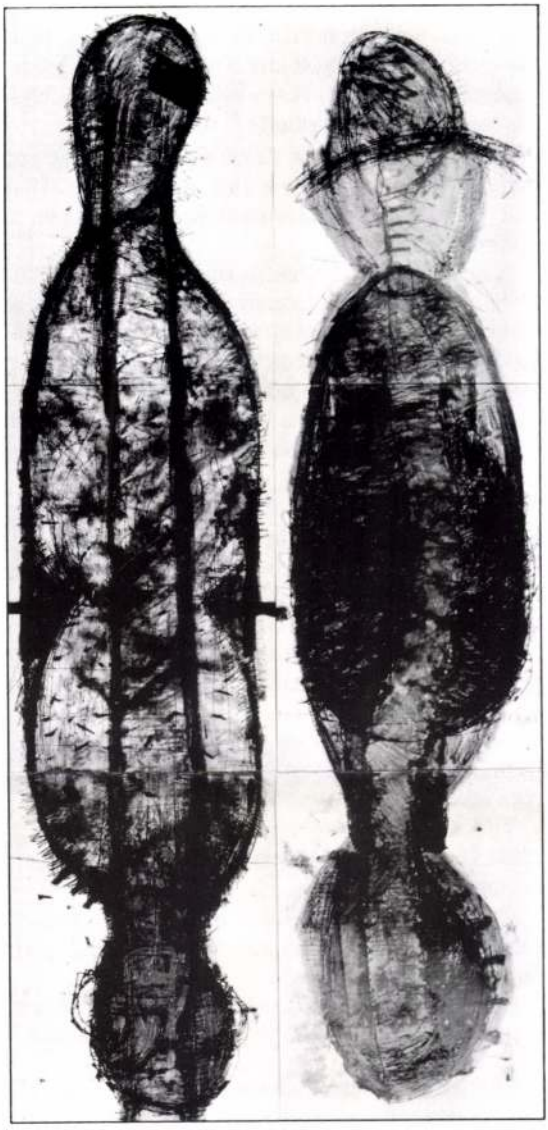

Hegyi Csaba: Mozaik II,
70x50 cm, vegyes műnyomó papír
(fotó: Szamódy Zsolt)

országra. Végül fáj a Föld, fáj a Naprendszer, fáj a Kozmosz. Isten bekötött arccal rázza az öklét. Számítógépéhez ül, lenyom néhány billentyűt, mire a zsibbadás megszűnik. A fog kihull.

Már negyvennégy éves. Az elmúlt évben festegetett, hátrahagyott néhány jól sikerült munkát, de csakhamar megunta. Észreveszi mennyire megváltozott a bútorok stílusa is.

A régi, míves mestermunkákat felváltották a díszítések nélküli csupasz, szögletes formák. Ám az egyik vázában virágot talál, s órákig nem tud betelni az illatával. Aztán egy mozihelyiség állja útját. Beül az üres nézőtérre, ebben a pillanatban elkezdődik a vetítés. Chaplin. Jókat nevet. Vagy ötven hasonló filmet néz meg egy ültében. Aztán kisurran a teremből és sírni kezd.

Lakótelep. Repülő csészealj ereszkedik le a játszótér kellős közepére. A gyerekek meredten bámulják. A repülőalkalmatosságból három idegen lép ki. Rágógumit és cukorkát osztogatnak kicsiknek, nagyoknak. Egy kamasz lép oda hozzájuk. „Bácsi, pornóújságjuk nincs?"...

Furcsa illatú könnyeket sír. Mintha a tengerből csepegne arcára ez a sós-keserű meleg folyadék. Ám figyelmét felkelti a következő terem. Egy hatalmas múzeumban csatangol két hónapig. Képek, szobrok, különféle használati tárgyak, kitömött állatok, növények közt vezet el az útja. Semmi nem él. Csak ő.

Villám. Belecsap egy toronyba. Kéz. Belecsap egy másik kézbe. Hullám. Átcsap egy másik mederbe. Lét. Átcsap egy másfajta létbe.

Egy kerékpárt talál. Felül rá, bizonytalanul, de bátran. napokat tesz meg egy szőnyeg nélküli, elhagyott, hosszú, kivilágított folyosón.

Emelkedők és lejtők váltják egymást. Ismét sikerül napokra elfelejtenie a kételyt, ami marja. Megtalálja-e idejében, amit keres?

Esküvő. A menyasszony hosszú, fehér szárnyai alá kapja a vőlegényt, s elrepül vele. A násznép kezéből kiesik a tortaszelet. „Mindig mondtam, hogy ő egy angyal!" - lelkesedik Gizi néni.

Ötvenkilencedik születésnapja után ismeretlen betegség támadja meg. Lázasan hánykolódik egy kemény, megvetetlen ágyon. Reggelre gyógyszert talál az asztalon, az némiképp segít rajta. Zenét hallgat, verseket olvas. Hangosan beszél, önmagához, már nem tudja, hányadik napja, hányadik éve. Csak most vette észre. Énekel. Majd talpra áll, még remegnek a lábai. Egy súlyos tárggyal ütni kezdte a falat.

Ki akar törni. Ki akar törni innét. Hull a vakolat, ám a kiráncigált téglák mögött is téglák vannak, azok mögött még újabb téglák. Egész kis folyosót vájt már oldalra, mikor megunja. Talán sikerülne... Mint Monte Christo. De nem, ő nem If várában van.

Sziget. A szigeten még egy sziget. Fal. A falon még egy fal. Ujj. Az ujjból új ujj nő ki. A tömeg ujjong. A tömeg fal, majd elszigetelődik önmagától.

Nem If várában van. De hol? Mindenütt órák lógnak a falakon, tudja, mikor van reggel, mikor van este. Tegnap széttört egy tévét, de aztán megbánta, nézhette volna. Hatvanhét éves korára egészen jó erőben van. A legjobban azon csodálkozik, hogy nem bolondult meg. Olvasott valamikor egy könyvet, valamiféle pszichológiáról volt benne szó. Meg egy csomó kísérletről. Ő is egy ilyen kísérlet alanya lenne?

Ősz. A sárga arcú postások sárga leveleket hajigálnak a sárga postaládákba. Barna autó mélyén néger nő cigarettázik. A sofőr halott. A felügyelő szintén. Ilyenkor ősszel mindenki hull, mint a légy. Mindenki hulla.

Ha kísérlet, már nyolcvannégy éve tart és nagyon embertelen, drasztikus. Mostanában már nem beszél hangosan. Kedvenc időtöltése, hogy lexikonokat böngészget, jegyzetel. Rádiót hallgat, ám az egyes adók csak zenét sugároznak.

Ma például egy fedett korcsolyapálya állta útját, megpróbált egy kicsit csúszkálni rajta, de ereje már nem a régi. Újabb szobák, termek, folyosók, konyhák következnek. Fáradt. Már nem hisz benne, hogy létezik az Ég, a festőket hazug álmodozóknak tartja. Gyakran hallucinál. Mostanában már nőkkel sem álmodik. Nem is álmodik.

Gyurma. Gyurmából Gyuri. Gyuriból György. Györgyből Juraj. Jurajból Jurij. Jurijból Gagarin. Gagarinból Gagarinka. Gagarinkából Kakalinka. Kakalinkából Katalinka. Katalinkából Kati. Katiból Katika. Katikából Patika. Patikából Petike. Petikéből Gyurma.

Hogyan is álmodhatna, kilencvenöt évesen. Görbe háttal, bottal botorkál egyik üres szobából a másikba. Fehér falak, fehér falak, sehol egy ágy, sehol egy bútor, sehol egy asztal vagy egy szék. Hideg van. Étvágya nincs. Ábrándjai szertefoszlottak. Szeretne meghalni. Egy évvel ezelőtt talált is egy koporsót az egyik raktárhelyiségben. Belefeküdt, pont az ő mérete volt. Néhányszor abban éjszakázott, de mivel meghalni csak nem tudott, bosszúsan dörmögve folytatta útját ismeretlen célja felé. Most már koporsó sincs, mint ahogy föld sem. Csontjai itt fognak heverni valamelyik üres terem közepén. Nem sír utána senki, csak a neonfények árnyai lesznek üresek, mint ahogy élete is az volt.

Félelem. Benne van a falakban, a rácsokban. Szétépett imakönyv zuhan a tigris ketrecébe. A felhőkből nehéz, büdös motorolaj csepeg a világra. A himnuszokat elfújta a szél. A félelem ott él a gyávákban s bátrakban egyaránt.

Azt hitte, már nem jöhet újabb meglepetés. Jött. Hogy az utóbbi napokban szemernyi élelmet sem talált, még valahogy kibírta, ám ebben a percben kialudt

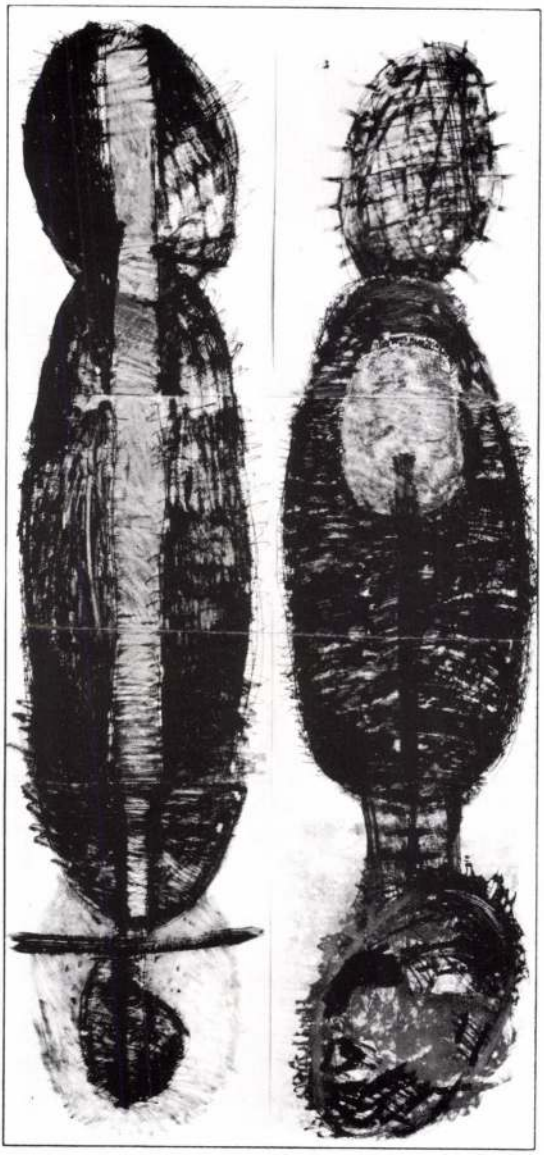

Hegyi Csaba: Mozaik, 70x50 cm, vegyes műnyomó papír, 1992.

Jász Attila

METSZÉSPONTOK

A BEFAGYOTT TÓ
tükrére karcoltam
érthetetlen jeleket: *jó itt* –
a pengeéles csillogásban
érezni szívem dobbanásait

•

MINT HIDEGZUHANY
a reggel!
a világ apró hulladékai szét-
szórva a szobában – percek
hallani ahogy múlik az idő

•

KONTÚRARC
a hajnali busz ablakán
benne halványan kopaszodó fák
az egyre ritkuló megállókkal
a felkéklő ég hűvösségében

•

HÁTAM MÖGÖTT
halk léptek zaja
üres papírlapok laza szövetébe
burkolóztam
de rámtalált az éjszaka

•

OLYAN VERSET
küldj – írtad –
ahol a csend bezárja szavainkat
egy szobába és nem halnak meg
velünk együtt lélegeznek

•

KÍGYÓHALAKKAL
álmodtam az éjjel
a huzatban zizegtek a tollpihék
vártam: hogy ne kelljen félnem
hogy az éjszaka lassan véget ér

•

Jász Attila

ANONYMUS, A KÖLTŐ

Megáll a várfalakon. Kora délelőtti sétája hosszúra nyúlik. Kedvenc bástyájáról lenéz az alatta kavargó vízre, figyeli az örvények játékát: kerülgetik egymást, kioltódnak és újra születnek. Apró kavicsokat dobál a vízbe – próbál beletalálni az örvénylés centrumába. Időnként élelmes sirályok kapdossák el kavicsait, majd halk csobbanással a vízbe pottyantják. Nézi a sirályokat és hallgatja éles vinnyogásukat. Ráér, mintha minden nap és mindig csak ugyanazt figyelné és a feledés láthatatlan naplójába zárná. Nem történik semmi. Álmos délelőttön folyik folyik tovább a Duna; apró kavicsokkal játszik a zavaros víz; madarak – késő-utókori mítoszok turuljai – vinnyognak. Valaha nyelvemlék lesz ez a délelőtt, pedig eltűnik ez is a habokban. Mintha kővé gyúrt papírlapokat – kalandozások történeteit – dobálná egykedvűen a vízbe. Próbálja eltalálni az örvénylés centrumát. Tudja, hogy minden pontos találatot megőriz az idő. Szeretne elrejtőzni névtelenségébe, de nehéz. Tetőtől talpig fekete csuhába burkolózik, hogy ne lássék az arca sem, hiszen nem az a fontos. A Mű a fontos! A titkos történet elhallgatása tényekkel. A Duna mocskos habjai hiába fecsegnek, semmit sem mondhatnak el az egészből. Még egy dinnyehéjnyit sem. Csupán a görbe kardok történetét a kereszt alakú lovagi pallos helyett. Az elevenen eltemetett Tonuzóba testének gyötrelmeit. Szent királyok lázálmaiban visszatérő látomás: az elevenen eltemetett test kínja – Koppány, Gyula és Ajtony képében. Szándékosan kell balladai homályt teremteni. Megérinti a nyakán függő keresztet, meg kell erősítenie magát, hogy mindent pontosan el tudjon hallgatni. Mindent tud. Amit nem szabad leírnia a félreérthetőség miatt. Bizonytalanságot kell teremtenie, megkeresni a megfelelő szimbólumot. Talán a herceg elhallgatott halála ... bosszú és harcok permanens ismétlődése. Végzetszerű beteljesülések. A pogány, besenyő Tonuzóba lelke visszajár, ő a „Vadkan-apa". Jó szimbólum és még hányszor felhasználható. Pogány Shakespeare-i tragédiák, ahol vakok és bénák viszik előre a cselekményt. A történet botrányosan leírhatatlan.

Anonymus jó költő és tudja, mennyit írhat le (mármint a félreértés miatt). Erősen szorítja a keresztet és kedvenc történetére gondol: Álmosra, az elsőt kimondva már a másodikra is, a vezérre és a hercegre egyszerre. Szimbolikus állatok seregletére: turulra, medvére és oroszlánra. És persze a varjúra – amikor Álmos elszólja magát egy vadászaton: „Mi lenne, ha a varjú megesküdne a sólyomnak, hogy nem károg többé, ha elbocsátja?" – És felelnek az urak: „Hiába esküdne a varjú, a sólyom el nem bocsátaná". És menekülnie kell szegény hercegnek Passauba. A gnóm Kálmán volt az, aki a kiskorú Bélát, Álmos fiát is megvakította, de ő mégis megcsalta a királyt egy kutya heréjével...

Régmúlt idők egy időtlen naplóban, titkos történet nélkül. Sirályok éles vinnyogása, mocskos hullámok stb. Zsebéből elfogynak a kavicsok és ő elindul kedvenc bástyájáról hazafelé.

Utoljára még visszanéz a sötéten tátongó mélységben kavargó vízre. Most, hogy kora délelőtti sétája véget ér, csuklyáját szemébe húzza, mert nem fontos az arc. A köpeny alatt a keresztet erősen megszorítja: névtelenségébe burkolózik.

Hegyi Ferenc

bpesti építőmester

ha kell lásd

Bierbpósta

9. l.

Hegyi Ferenc

építőmester

† 1909 okt. 5.

Pesti építőmesterek ipart. évk. 1910. 232 l.

Hegyalja h. n. III. 21

Anna Gabrielle Hegyi festőművész

A belga-magyar festőművésznő, figurális képeiből kiáll.-t rendez Bruxellesben, mely szept.20.-tól okt.4.-ig tart.

Le Soir, 1958.VIII.23.

MDK

Hegyi Géza,

Népi táncok. Mozaik.

Bp.Műcs.-II.Hagy.Képsőn.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 9.l.

Hegyi [ ], festő MDK

A mozaikkockák öme illesztésében segítette Barcsay Jenőt.

Harangozó Márta: Az évszázad mozaikja 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970 ápr. 24.

Hegyi

Nevét Barcsay Jenő említi

Harangozó Márta: Az évszázad
morailja

Esti Hírlap, Bp. 1970. ápr. 24.

Hegyi Flórián népi szobrász

Megnyílt vasárnap a Kossuth u. l. sz. kiál-
lítóteremben a népi szobrászok beküldött,
és a pályázaton elfogadott műveinek kiál-
lítása, - szelepen szerepel munkája „Nagy-
anyó" - „Kredj" c. szobrok valamak a pa-
raszti sorsról. (említve).

Szabó Ernő: Népi szobrászat 1974.

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 26.

Hegyi Flórián (Hódmezővásárhely)

A Népművészet és a nár művészet szintkezését mutatja az első alkalommal meghirdetett pályázat, Debrecenben a pályázatra beküldött munkája az egyik 2.-ik díjat kapta. „Földnélküli János" c. (említve).

TV Híradó.

1974. VI. 22. 19.30 D.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Hegyi Flórián,
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
népi faforagó
1980 AUG 28

0021

Mezőgazdaság a naiv művészetben, 1980

Kiállítás Budapesten, a Mezőgazdasági Múzeumban

Hangulatos ligeti út vezet Budapesten a Vajdahunyadvárhoz, a Magyar Mezőgazdasági Múzeumba. A vár udvarán sokan sétálnak, és nem kevesen keresik fel az augusztus 16-án megnyílt kiállítást, melynek *„Mezőgazdaság a naiv művészetben, 1980"* címet adtak a rendezők. Ha jól emlékszem, az utóbbi időben nem volt ehhez fogható nagyságú kiállítás, melyen a különböző tájakon élő naiv művészek mutathatták be legújabb alkotásaikat, az érdeklődés nyilván ebből is eredeztethető. Meg abból is, hogy elment a híre, milyen különlegesen szép, megkapó és igaz világ várja itt a kiállításra érkezőket.

A katalógusban azt írja *F. Mihály Ida*, hogy „A naiv művészet a rendszeres képzőművészeti oktatásban nem részesült alkotók egyéni stílusainak sokaságát foglalja magába, nem könnyű olyan sajátosságot találni, mely művelőit egyaránt jellemezhetné. Mindenesetre „a naivak" minden művészeti programnak fölébe helyezik saját érzékleteik, érzéseik, emlékeik, álmaik ábrázolását. Nem csupán időtöltésből, alkalmi műgyakorlatként alkotnak, hanem belső szükségből." Az lenne jó, ha a katalógus bevezető sorait mindenki, aki nem kellően tájékozott, hová is érkezett, elolvasná, mielőtt belép a képek közé. Nem mintha kevés lenne a képek, szobrok hatása; nem mintha meg kellene magyarázni, mivel is állunk szemben, hiszen a naivak arról is felismerhetők, hogy mindenféle izmus felett alkotva *érthetőek, világosak*. Nálunk nem a diszharmónia erőszakolt keresése a lényeg, hanem a harmóniáé, amely azért mégiscsak közelebb áll az emberhez, még akkor is, ha a környezete számos diszharmóniát hordoz. És ami a legfontosabb: tudva vagy tudatlanul mindig a harmóniát keressük, a kiegyensúlyozottságot, a világos megérthetést, mely korántsem azonos az egysíkúsággal, netán a szürkeséggel.

Ez a városligeti kiállítás nagy örömére szolgált annak, aki látta. Nekünk, békésieknek még azért is, mert ott láthattuk, az egyik fő helyen a csorvási naiv festőasszony, *Csarejsné Hrabovszki Ilona* két olajképét. Az egyik, az „Amikor Édesanyám leverte apám kalapját", a másik „Ebéd a Vörös Hajnal Tsz-ben". Szuggesztív képek — akár a többiek nagy része is — a megélt emlék süt át színeiken, kompozícióján. Nemcsak a címadó esemény a fontos, hanem az is, hogy kivallatva saját emlékezetét, a mi emlékezetünkben is felidézzen hasonló képeket: szalmahordást, nvári munkát, kapálást, azt a már letűnőben levő sokféle mozgást-cselekvést, mely a földből élők hétköznapjait jellemezte. S a többiek, akik együtt harmincketten kiemelkedően reprezentálják mai naiv művészetünket, szintúgy remekelnek. *Özv. Czene Jánosné* „Álmaim virágai" olyan virágos rétre visz, ami tényleg csak álmainkban lehetséges; nagyon megkapó és tiszta tükör *Fekete Ottó* „Erdő széle" és „Erdőmajor" című képe: ezek aprólékos festői gondosságukkal érnek el hatást. *Gyovainé Kerekes Róza* „Tanyasi lakodalom" címet adta olajképének, melyen az esküvői kocsisor párás zöldbe mosódva, porfelhőben robog a lakodalmas ház felé; *Stefanovics Elemér* „Falusi ünnepnap"-ja pedig méltóságával tündököl. Szép szobrok sorát is felvonultatja a ligeti kiállítás, közöttük *Szőrös József* és a hódmezővásárhelyi *Hegyi Flórián* parasztfigurái a már említett szuggesztivitás jeles hordozói. Akadnak vitatható dolgok is, például *Borosné Endresz Teréz* síkból kidomborodó textilképei, vagy *Maczó Mihályné* festett-lakkozott

Hegyi Flórián „Cséplőrészes" című faszobra

búzaszemekből összerakott mozaikképei. Ez utóbbiak a II. díj (!) ellenére, úgy véljük, a giccs határát súrolják inkább, mint hogy naiv művészetté emelhetnők azokat. De hát így van ez általában: nincs olyan kiállítás, ahol ne akadna megkérdőjelezhető darab, és nincs olyan díjazás, amely mindig eltalálná az érdemes igazságot. *A „Mezőgazdaság a naiv művészetben, 1980"* kiállítás ezektől függetlenül valóban élmény, és megtekintésre érdemes.

Sass Ervin

már ősz ván

soron kívül teljesíti a vállalat.

A 8-as Volán idei tervében 6 millió tonna áru továbbítása szerepel. Eddig az eredetileg tervezett mennyiség felét a rendeltetési helyekre szállították, az árvízi védekezéshez szükséges anyagokon kívül több tízezer köbméter homokot és több ezer tonna követ is a különféle helyszínekre fuvaroztak a vállalat járművei. A helyreállítási munkákban továbbra is részt vesznek a vállalat tehergépkocsijai: a mályvádi tározóhoz 30 ezer, a Kettős-Körös gátszakadásához 50 ezer és a Sebes-Körös gátszakadásához 15 ezer köbméternyi földet fuvaroznak.

Az őszi szállításban csaknem 680 tehergépkocsi és 270 pótkocsi vesz részt. Az elmúlt hónapokban a vállalat 60 új, nagy teljesítményű tehergépkocsit helyezett üzembe, s jelentősen nőtt szállítókapacitása. Az elkövetkező hónapokra időben felkészültek, s az előzetes számítások szerint a megyében jelentkező fuvarozási igényeket időben ki tudják majd elégíteni a Volán tehergépkocsijai.

hkönyv 1980

Aki nem egy...,
hanem közösségi célokért dolgozik

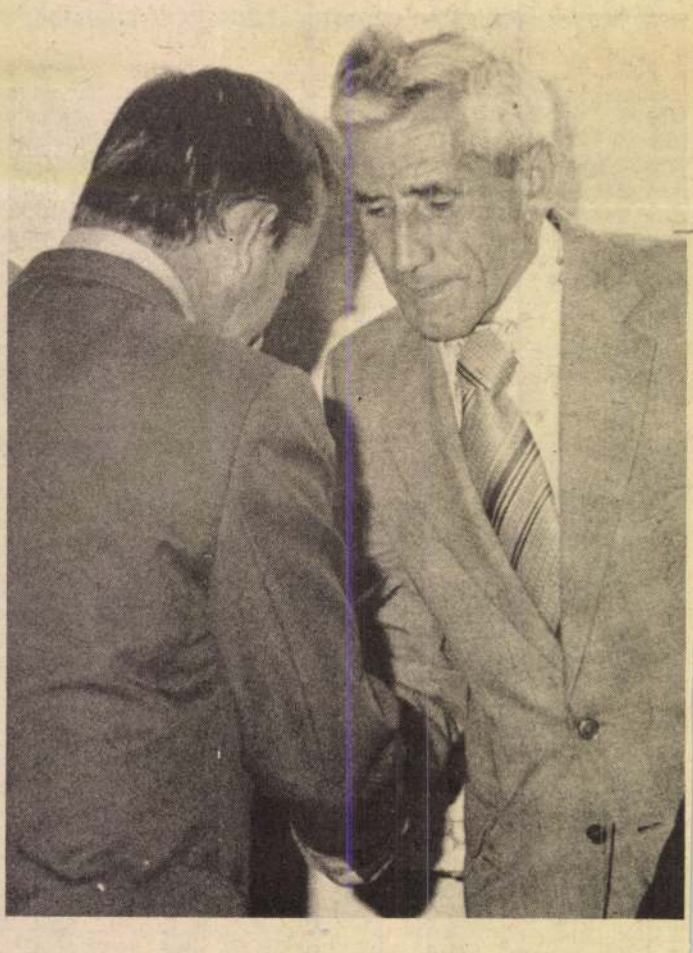

Egy kézen meg lehetne számolni, hányan vannak olyanok Nagyszénáson, akik 25, vagy annál valamivel több éve vesznek részt a népfrontmozgalomban. E ke- alakult. Frák János azóta látja el a titkári teendőket. A tsz-ben 1973-tól 1980-ig, nyugdíjba vonulásáig személyzetisként dolgozott. Az idei választások alkalmával a XI. kerületben tanácstag lett. E szerteágazó tevékenység hallatára megkérdeztem: „Hogyan lehet e számtalan feladatnak, megbízatásnak eleget tenni?" Erre ő egyszerű természetességgel ezt felelte: „Jelenleg úgy érzem: a párt, a tanács és a népfront nélkül nem tudnék meglenni. Most, hogy nyugdíjas vagyok, több időm jut a társadalmi, közéleti feladatok ellátására..."

Mint mondotta, nemcsak lakásán, hanem a legkülönfélébb helyeken is gyakran felkeresik az emberek. Megelégedéssel beszélt azokról az ügyekről, amelyek elintézését a tanács és a népfront is kérte. Ilyen volt például a Ságvári út építkezési költségeihez való hozzájárulás mérséklése. Vagy: az ivóvíz bevezetésével kapcsolatos agitációs munka vállalása és teljesítése.

Az országos és megyei kitüntetések, emlékplakettek Frák János politikai, társadalmi és szakmai tevékenységének elismeréséről vallanak. Annyira megszokta és megszerette a közéleti sze-

Hegyi Flórián

népi Zisplanstikai Kiállítása
ma nyílik meg a Kódmezővásárhelyi
Tanyai János Múzeumban

Magyar Nemzet 1975

jamás 5
11. old.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 25

Népszabadság

Hegyi Flórián, népi faszobrászművész

rultak hozzá.

— **Hegyi Flórián** hódmezővásárhelyi népi faszobrászművész kiállítása vasárnap nyílt meg Orosházán, a Szántó Kovács Múzeumban. A tárlaton a 47 éves parasztszobrász 25 nagyméretű, a paraszti életet megjelenítő, gyümölcsfákból faragott szobra, valamint 40 fakisplasztikája látható.

da, hogy
énnel fol
távlat tü
badulásu
nyében i
gyeljük
nyomoré

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hegyi Flórián, népi fa-
szobrász-művész

1975 I F P 1

Csongrádmegyei Hirlap

1021

KIÁLLÍTÁS. Hegyi Flórián vásárhelyi népi faszobrász-művész tárlatát nyitja meg dr. Dömötör János, a vásárhelyi múzeum igazgatója Orosházán, a Szántó Kovács Múzeumban. Az ünnepélyes megnyitó február 23-án vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

MEZŐGAZDASÁGI

hato legmagasabb [illegible]
mérséklet szombaton 3—7 fok
között.

MOZI

[illegible] Szabadság: A Mat-

Hegyi Flórián (nolván)

Hódmezővásárhelyen a Tornyai Múzeumban 1975. jan-
ban kiállítása nyílt, faszobraiból.

Népszava, 1975. jan. 7. 103. erf. 5 sz. 4 p.

Hegyi flórián, [naiv] szobrász

Lásd: Dér István.

Tandi Lajos: Kiállítási 89-92,

TISZATÁJ, Szeged, 1975. augusztus

XXIX
8.

Hegyi Flórián

FASZOBOR-KIÁLLÍTÁS nyílt tegnap Makón, a városi könyvtár olvasótermében. A kiállításon Hegyi Flórián negyvenhat munkáját tekinthetik meg a látogatók. acc. II.

Magyar Hirlap 1976/294/13

Hegyi flórián, fafaragó

Kiállítása nyílt meg népi
kisplasztikáiból Hódmezővásár-
helyen.

— : Hír

8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 7.

Hegyi Flórián, népi fazsabrán

Hódmezővásárhelyi:

Kiállítása nyílt meg Gyorsházán.

— : Hír

8.

B. 1975. febr. 25.

NÉPSZABADSÁG,

Hegyi Flórián, náv fafaragó

Az egyéni kiállítások az idén a szobrászat térnyerése jegyében születtek: Kass János „Fejek" sorozatának bemutatója, Hegyi Flórián náv alkotó fafaragásai.

Tandi Lajos: Tizenhat kiállítás.
Dél-Magyarország (Szeged), 1976. aug. 18.

Hegyi Flórián fafaragó

A XVII. Szegedi Nyári Tárlat szept. közepéig volt nyitva, ahol bemutatták Hegyi Flórián vásárhelyi fafaragó alkotásait és Lantos Ferenc kísérleti térdekorációit. (sculptve)

Tandi Lajos: Nyári tárlatok Szegeden. Tiszatáj, 1976. okt. 93. old.

Hegyi Flórián, népi fafaragó

Kiállítását a Bartók Béla Mű-
velődési Központban júl. 25.-ig
látható

Szegedi Ünnepi Hetek

Dél-Magyarország/Szeged, 1976. júl. 1.

Hegyi Flórián, tatarágó

L: Kass J.

Tandi L: Nyári Tárlatok ... 93-96.

TISZÁTÁJ, Szeged, 1976. okt. XXX/10.

Hegyi Füstös László

"Rajzos parodista müvész" a "Ki mit tud" által felfedezett tehetségek között "Az egyéb elnevezésü kategoria győztese." A lap bemutatja a müvészt a rajztábla előtt az elkészitett rajzzal együtt.

Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. juli. 15.
XVI. évf. 29. sz. 29. lap.

Hegyi Flórián népi fafaragóművész a békési Jantyik Mátyás Múzeumban nov. végéig, nyitva lesz a vásárhelyi Hegyi Flórián kiállítása.

Békés m. Népújság, 1945. nov. 14.

Hegyi Flórián, szobrán

L.: Kass János

2.

— : Szombaton . . . .

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jül. 19.

Hegyi Flórián, fafaragó

• KIÁLLÍTÁSOK. Hegyi Flórián fafaragó népművész alkotásaiból a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Otthonban, a Nagykunság fiatal fazekasainak munkáiból a tiszafüredi Kiss Pál Múzeumban nyílt ma kiállítás. Holnaptól, Gruber Béla festményei és Hübner Aranka textiltervező alkotásai a székesfehérvári István Király Múzeumban láthatók.

– :o Kiállítások

12.

Esti Hírlap, Bp. 1976. okt. 23.

OTP Bank Rt. – Házinyomda
Felelős vezető Hajós Lajos

OTP BANK

GALÉRIA

Meghívó

HEGYI FLÓRIÁN

Kiállító művészek:

BATA ERZSÉBET

BUJTOR TIBOR

ERDÉLYINÉ VERBA ANNA

DR. GOMBKÖTŐNÉ TÓTH ILONA

HEGYI FLÓRIÁN

MEDE JÁNOS

MODLA RÓZSA VIOLA

MUNKÁCSY KÁROLY

RAFFAINÉ HAJIK KATALIN

TÖRÖK JÁNOS

WÁGNERNÉ BUKOVICS MAGDOLNA

ZSIBORÁS ISTVÁN

Az OTP Bank Galéria
(Budapest V., Nádor utca 15.)
tisztelettel meghívja Önt
1995. február 2-én 16 órára

NAÍV

című

kiállítás megnyitására

A kiállítást megnyitja:
Vitányi Iván
az Országgyűlés Kultúrális Bizottságának
elnöke

A kiállítás megtekinthető:
1995. február 2-től február 16-ig
(szombat, vasárnap, ünnepnap)
10 és 18 óra között

Hegyi Flórián, népművész

● *NÉPI FARAGÁSOK. A múzeumi hónap alkalmából a hódmezővásárhelyi Jantyik Mátyás Múzeumban Hegyi Flórián népművész mutatja be hangulatos, évszázados díszítéseket felhasználó faragásait.*

12.

— : o Népi faragások

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. febr. 28.

Hegyi Flórián
MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
tatavagy

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1983 NOV 16
1021

Csongrádon, a TBV-nél

Műkedvelő képzőművészek kiállítása

Gyárak, üzemek együttműködéséről sokat hallottunk már. A Tisza Bútoripari Vállalat csongrádi gyáregysége ifjúsági klubjában az utóbbi időben két kiállítás is bizonyította, hogy a kapcsolattartás változatos formájú lehet. A TBV és az Alföldi Porcelángyár úgy ismerkedik egymással, hogy a szakszervezeti bizottságok szervezésében kölcsönösen bemutatják amatőr művészeiket a testvérüzem dolgozóinak. Így láthattuk Csongrádon két hódmezővásárhelyi művész, októberben Hegyi Flórián fafaragó, novemberben Jószai Sándor keramikus munkáit.

Hegyi Flórián szobrai őrzik a pásztorfaragások remekeinek, a népi iparművészet mesteri díszítéseinek hagyományait. A szándékát pontosan ismerő művész aprólékos gonddal mintázza munkáit. A egyszerű halandó mindennapjait, a mezei munkában elfáradt ember megnyugvását formázza meg szobraival. Tömör alakjaiban érzelmek, indulatok feszültségét érezzük. A paraszti világ perifériáin élő zsellérek, napszámosok és kubikosok életbölcsessége süt át a rusztikus faragású szobrokon. Hegyi együtt él, benne él az anyagban, ezért is találja meg a harmóniát, ebből fakad alkotásainak zárt egysége, plasztikus ereje. Ezek a szobrok természetesek, közvetlenül emberiek, a létezés teljességéről beszélnek.

Jószai Sándor keramikus nemcsak más anyaggal dolgozik, hanem más világot is

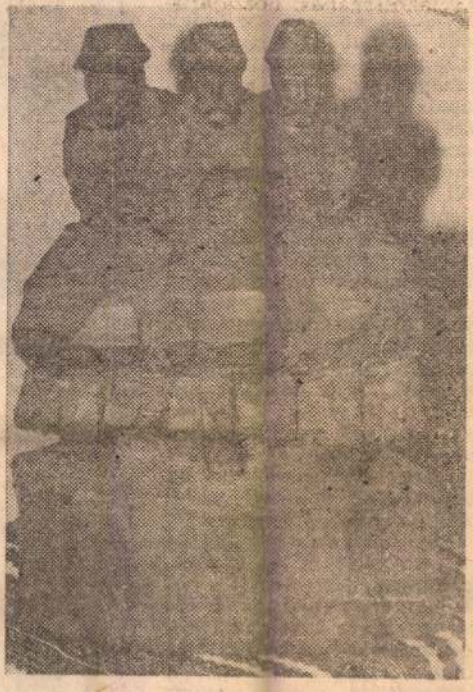

Hegyi Flórián: Talicskások

teremt. Vallomása szerint már repülő- és hajómodellező korában is maga a forma érdekelte. A gyári kerámiaszakkör vezetőjeként, az első sikert ritmikus kompozíciójú falburkolat-tervezése és -kivitelezése jelentette. Élete és művészete ezentúl az anyaggal való küzdelem szép és gyötrelmes útja. Evolúció-sorozatában például a kerámia és a vas egymásra hatásával kísérletezett. Funkcionális kerámiák: kályhacsempék, falburkolatok, kúttervek sorjáznak egymás mellett, egy modern látás- és ábrázolásmód hírnökeként. A Néma harangok sorozatából egy a Pitypang címmel látható itt. Az ember ábrázolását intim dolognak tartja a művész, csak bronzplakettjein jelenik meg. A keletkezés, az elmúlás-pusztulás: az anyaság, az osztódó sejt az izgató kérdések közé tartozik. Az anyaggal és önmagával folytatott harca letisztult formákat és színeket teremt Jószai kerámiáin.

A kapcsolat folytatásaként decemberben a majolika-gyáregység szakkörének tárlatát tekinthetjük meg a TBV csongrádi ifjúsági klubjában.

ÚJSZÁSZI ILONA

Kazánrekonstrukció — fé

Termálvízzel f

Hatvanmillió forintot előteremteni egyetlen vállalatunknál sem könnyű feladat a mai világban. Kivált pedig, ha ezt a nagy összeget nem is a termelőkapacitások bővítésére, s ezzel az árualap növelésére, hanem pusztán a korábbi lehetőségek megőrzésére kell fordítani. Márpedig Szentesen, a Kontaktában éppen ez a helyzet állt elő az idei esztendő elején. A kazánbiztosok ugyanis egyértelműen megmondták: a gyár fűtőberendezései annyira elavultak, hogy azok üzemeltetéséhez semmi esetre sem adnak további engedélyt. Magyarán szólva: egy csapásra veszélybe került a további munka, hol-ott nagy értékű exportmegrendeléseket kellett kielégíteniük a szentesieknek.

Ilyen helyzetben aztán kell az ötlet, a bajt áthidaló megoldás. Annál inkább, mert hatvanmillió forintot, ami a kazánházi rekonstrukciót biztosította volna anyagi oldalról, a Kontaktában sem tudnak leakasztani a szögről. Még a budapesti központ segítségével sem. A legjobbkor jött tehát a gondolat: oldják meg a gyár fűtését, sőt a későbbiekben az energiaellátást is termálvízzel. Szentes térségében reális gondolat ez, hiszen van rá tapasztalat bőséggel, hogy a föld mélyén szunnyad az energia, csak felszínre kell hozni.

Majdnem hihetetlen gyorsasággal — mindössze három hónap alatt — kapott zöld utat a merész gondolat a vállalati központban, és a felügyeleti szerveknél is. Okkal, hiszen a tanulmányterv messzemenően igazolta az elgondolás helyességét, sőt azt is, hogy a termálenergia biztosítása alig több mint fele összeget igényel. S nem is kell importálni az új kazánokat.

Segítségére volt a Kontaktának a Dél-dunántúli

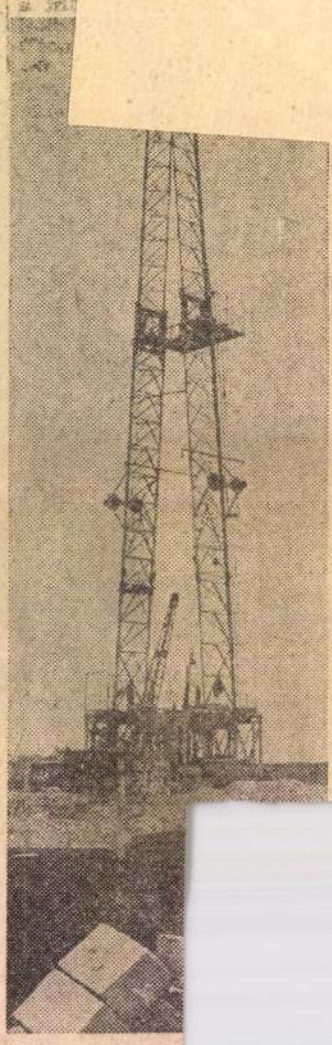

Ezekben a na
bontják is a f
dunántúli olajo
udvarán fúrt k
89 fokos hé
Enyedi Z

Kőolajkutató V
embergárdája
ták a kútfúrás
vid határidőre,
csak lehetett.
is több: állták
kat. Mindössze
napot vett igén

40
a
né-
nd-
zen
dő-
járás, vagyis a mult hét
második felére, addigra már percenként 900 liter forró vizet adott a kút. Vezethették a műhelyek fűtési rendszerébe. Abba a vezetékrendszerbe egyébként, amelynek felújítására is jutott a harmincnégymillióra lefaragott beruházási költségből. Igaz, még jelenleg is hátra van nem kevés az üzemi fűtés egységesítéséből, s emiatt egyelőre tovább üzemeltetik a gyárban az egyetlen szenes kazánt, ám ez már csak ideiglenes állapot. A jövő szezonra ugyanis immár egyetlen energiaforrása lesz a Kontaktának a termálvíz. Az üzemképes, széntüzelésű kazánt csupán azért tartják meg, hogy szükség szerint ráfűthessenek a felszínre hozott vízre.

S hogy mi lesz a nyáron, amikor nem kell fűteni az üzemcsarnokokat? Nos, a kutat úgy képezték

Hegyi Füstös László

Illusztráció

Hegyi Füstös István: Hogy beszélnek a madarak.
Tüdő, 1977. nyelvoltáber 2 - 39 lap

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1979 ÁPR

Könyvvilág

Hegyi Füstös László
grafikusművész

1021

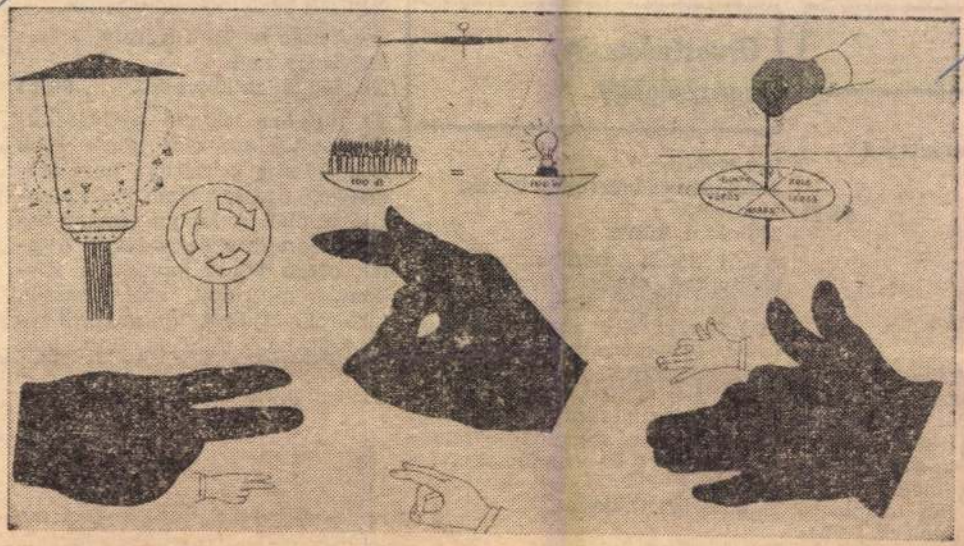

Hegyi Füstös László illusztrációja Varga Domokos Jó játék a fény, az árnyék c. könyvéből (Móra)

ológiája I.

43 Ft

tan

e kb. 80 Ft
szerű építészet
b képviselője.
zerkezetű alko-
s a mérnöki te-
erületét alkot-
lyan ideiglenes
gfelelőek, ame-
y éven keresz-
nálni, bár szer-
et is kibírnak.

Orvostudomány, egészségügy

Bot György:
Általános és szervetlen kémia
Medicina.
288 oldal, kötve **67 Ft**

Az új kiadás a korábbihoz képest elsősorban atomszerkezeti ismeretekkel bővült. Első részében az atomszerkezetre vonatkozó legújabb eredmények, az elektrokémiai jelenségek és összefüggések tárgyalása mellett, a kémiai töltés fajtáival foglalkozik. A második része az orvosi szempontból jelentős elemeket és vegyületeket ismerteti.
2., átdolgozott kiadás.

Böszörményi Zoltán—
Brunecker Györgyi:
A gyermekkor és ifjúkor

Nemzeti park a Kiskunságban

Szerkesztette: Tóth Károly
Mezőgazdasági.
Kb. 470 oldal, kötve kb. **90 Ft**

Az 1975-ben védetté nyilvánított Kiskunsági Nemzeti Park több mint 30 ezer hektárnyi, nem összefüggő egész, hanem hat különálló terület. A könyv szerzői nagyon szeretik ezt a vidéket. Általuk olyan képet kapunk a Kiskunság múltjáról, mai életéről, lakóiról, tájairól, dombjairól és vizeiről, hogy minden olvasó igaz kíváncsisággal keresi majd föl a nemzeti parkot.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 22

PETŐFI NÉPE

Hegyi Füstös László

/ 1021

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Gúnyrajztól a kép felé

Hegyi Füstös László nevét és rokonszenves, szerény egyéniségét már néhány éve megismerte az ország a Televízió jóvoltából. Még mint kiskatona serénykedett karikaturistaként és gyorsrajzolóként a „Ki mit tud?" nagy népszerűségnek örvendő döntőiben, s a győztesek között végzett. Nevével később is találkozhattak azok, akik a Lúdas Matyi szatirikus rajztréfáin nemcsak derülni szeretnek, hanem igyekeznek számontartani azt is, hogy kinek köszönhetik a derűt. Hegyi Füstös László karikatúráin az élet visszás jelenségeinek finoman aprólékos megfigyelése és az egyéni stílusú rajzbeli megjelenítés mindig együtt volt jelen.

Ilyen előzmények után némiképp meglepetés mostani kiállítása a kecskeméti Sajtóklubban. Igaz, közben telt az idő, a fiatalember elvégezte Szegeden a Tanárképző Főiskola matematika-rajz szakát, majd friss diplomájával néhány hónapja a Pannónia Rajzfilmstúdió kecskeméti műtermének munkatársa. Tucatnyi olajpasztell képe, egy-két papírmetszete és kollázsa jelenlegi fejlődési állapotában a nagyon meg-fontoltan kísérletező, a hatáselemeket szinte milligrammra mérlegelő, intellektuálisan elvonatkoztató képzőművészeti törekvések követőjeként tarthatjuk számon Hegyi Füstös Lászlót.

Világszemléletében és ábrázolásmódjában nyilván döntő szerepe volt a matematikai gondolkodás egzaktságának, a rajztanári tanulmányok mesterségre nevelő pontosságának, újabban pedig az animációs filmtechnika mozgékonyságra, pergő ötletekre ösztönző hatásának.

● Harsonás

Egy-egy képen belül kevés színt használ, de izgalmasan tudja érzékeltetni a tónusok gazdagságát. Kompozíciója zárt, gazdaságos rendje képes mélyen rejtőző élményeket meglebbenteni az ilyen fajta ábrázolásra fogékony néző emlékezetében.

Noha többször dolgoz fel a valós látványvilágból kiinduló témát, még többször kísérli meg filozófikus problémák képi láttatását, érezhetően formai gondok, az egyéni stílus megtalálásának nagyon alapos feltáró munkálatai kötik le energiáját. Fiatal művész esetében ez nagyon is rendjén való. Igényessége, szorgalma ismeretében nem kételkedhetünk, hogy rá fog találni arra a kifejezésmódra, amely már összetéveszthetetlenül az övé lesz.

á. sz. j.

● Puha kis forradalom.

Fejlesztik a zöldsegt

A tiszakécskei Tiszagyöngye Termelőszövetkezet a tavaly 434 vagon helyett az idén több, mint 650 vagon zöldségfélé termel. Egyúttal szakosítja is az ágazatot, jobban gépesíti termelést.

Fazekas Bélával, a szövetkezet elnökével arról beszélge tünk, miként oldják meg ezt a feladatot, hiszen közismer hogy kedvezőtlen adottságok mellett gazdálkodnak. Nag összegeket költenek évről évre talajjavításra, meliorációr Csaknem 240 hektár földterület javítását fejezték be, amel megközelítőleg 6 millió forintba kerül. Nagyobbrészt állan támogatással oldották meg a feladatokat. Az idén újabb hektár terület javítására kerül sor. Ez is egyik módja a te méseredmények emelésének.

— Az idén a paradicsomtermesztésben jelentősen előrelépünk. A soroksári termelési rendszerhez csatlakoztunk. Ez magyar gépsorra alapozott, nemcsak a betakarítást oldjuk meg, hanem a feldolgozás egy részét is. Ugyanis a konzervgyár kihelyez egy lényerő berendezést. Az idén egyébként 60 hektáron kezdjük, jövőre már 100 hektárra növeljük a vetésterületet. A Kecskeméti Konzervgyárral öt évre kötöttünk szerződést.

A konzervipari célra termesztett borsó művelésének gépesítését már régebben megoldottuk, az idén a káposztával kísérletezünk. Ezzel kapcsolatban annyit érdemes talán elmondani, hogy igen keresett a tartósított árunk. Savanyúkáposztát öt országba, a Szovjetunióba, Jugoszláviába, Csehszlovákiába, az NDK-ba és Ausztriába szállítunk. Az id például 130 vagonnal megy Német Demokratikus Köztárs ságba. A gépesítéssel elérjü hogy a vetésterületet az eddig nek kétszeresére növeljük, egyú tal a késztermék mennyiségét Mintegy 300 vagonnal szándék zunk savanyítóüzemünkből szállítani a keresett áruból. A említett mennyiség mintegy 50 60 százalékát exportáljuk. B szerzünk három NDK gyártm nyú káposztabetakarító gép nagy teljesítményű gyalukat. K pesek leszünk naponta 8—10 v gon káposztát feldolgozni.

Az idén is termesztenek g rögdinnyét. Mintegy 100—120 v gonnal értékesítenek a MEZ TERMÉK közvetítésével.

Az új rendelkezések szerin zöldségtermesztést jelentős m tékben fejlesztő mezőgazdas

FILMJEGYZET

Óz, a csodák csodája

HEGYI FÜSTÖS LÁSZLÓ grafikus

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 5

1997. aug. 9.

Elment Füsti is

Különös, de vannak Emberek, akikkel „időtlen idők óta" ismerősök vagyunk. Akikkel kevés szóval is..., azonnal. Akikkel anélkül, hogy gyakran találkoznánk, együtt vagyunk. Mert sok bennünk a közös. Mert bennük a más is szimpatikus, vagy ellenszenves, de mindenképpen magávalragadó, zseniális. Ilyen volt Hegyi Füstös László rajztanár, grafikus, animátor, betű- és életművész...

Nemrég kaptuk a hírt: nincs többé. 47 éves volt, Jó Ember, és nagy dolgok tudója. Hajdanvolt olvasótáborunknak közel 10 éven át állandó vendége, alkotótársa.

Általában Szanticskáról – kedvenc kis falujából – érkezett hozzánk táborhelyünkre, Kisgyőrbe. Utolsó pillanatban, stoppal, de mindig biztosan és mindig mosolygósan. Degeszre tömött „nindzsazsákja" – melyből elképesztő összevisszaságában került elő sárkányzsinór, ragasztó, festék és fogkefe, egész kincsesbánya – húzta a vállát. Szépen megférték egymás mellett: Tagore rongyosra forgatott aforizmás könyvecskéje, a kisfia otthonról elhozott fél pizsamája, meg egyéb csuda dolgok.

Rengeteg-nagy bajszát hamiskásan simogatva-gyűrögetve, mezítláb jött közénk. Táborlakó gyerekeinket játszva tanította, lenyűgözve. Mi tagadás, mi felnőttek is szájtátva hallgattuk, jegyzeteltük szavait. Szívesen és nagy szeretettel volt velünk... Akárcsak a másik tábori Jó Emberünk: Zódor Laci bácsi, kisgyőri erdész és Rockenbauer Pál, a nagy természetbarát.

Hármukat immár az a szomorúság is összeköti számunka, nincsenek többé.

Csak olvasótábori emlékeinkben, de ott felejthetetlenül...

Kéthely Anna
könyvtáros

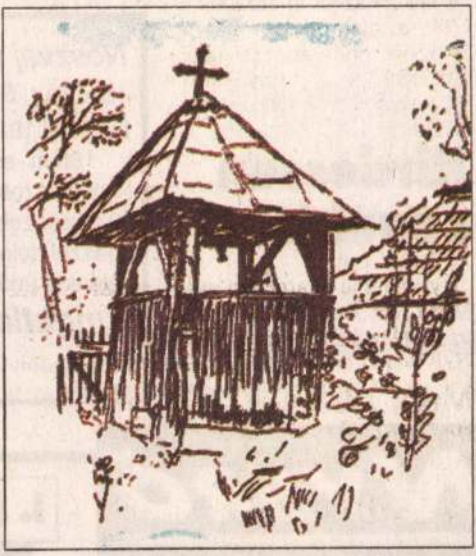

Hegyi Füstös László kézmozdulatait őrzi a Szanticska jelképévé lett grafika is

PÁLYÁZATI FELHÍVA

Részvénytársaságunk egy miskolci székhelyű, mode
jövőorientált területi szolgáltató szervezet. Feladatun
Észak-Magyarország biztonságos és környezetbarát
villamos energia ellátása.

Társaságunk központjába keresünk:

Műszaki Egyetem vagy Műszaki Főiskola erős
illetve híradástechnikai szakán végzett villamosn
Közgazdasági Egyetemet végzett
Jogi egyetemi végzettségű
fiatal munkatársakat

Alapfeltételek:
jó szervező és kommunikációs készség,
befejezett tanulmányok,
tárgyalóképes német, (esetleg angol) nyelvisme
rugalmasság és munkabírás,
számítástechnikai ismeretek,
erkölcsi feddhetetlenség,
miskolci vagy Miskolc környéki lakás,
30 év alatti fiatalok jelentkezését várjuk.

Amit kínálunk: egy érdekes, sokoldalú munkahely, korsz
kulturált munkakörülmények, teljesítményorientált fizeté
továbbfejlődés, karrier lehetősége.

Telefonon történő megkeresés alapján ***Czétényi Dezső*** a
vagy ***Lengyel Bertalan*** 46/353-253 telefonon rendelkezés

Kérjük, pályázatát német és magyar nyelven – a végzettsé
oklevelek másolatával – **1997. szeptember 5-ig** szíve
ÉMÁSZ Rt. Személy- és **Munkaügyi Osztályára**
(3525 Miskolc, Dózsa Gy. út 13.) elküldeni.

A PÁLYÁZAT ELFOGADÁSÁRÓL VAGY ELUTASÍTÁSÁR
1997. SZEPTEMBER 30-IG ÉRTESÍTÉST KÜLDÜNK.

Hirdessen lapunkban!

Noszvaj belt
(Síkfőkút, Síkfők
tó közeli 1927 m²
180 m²-es, en
4+2 fél szobás, 3
3 fürdőszobás,
gázzal, telefonn
jelenleg üdülőne
ingatlan
Érdeklődni: 06 (3

NYERŐ
8 AUGUSZTUS
...21
1. DÍJ
sz
(R
/tan
Botty

XI. Országos amatőr Népző- és Gyaminvészet Kiállítás, Miskolc, 1981.

Hegyi Füstös László amatőrfestő grafikus

Hegyi Füstös László: A fiúk

Népművelés, 1981. szept.

tes (*Balázs Ferenc* a vezetője), *Bakson* is önálló kezdeménye-

dó képszolgálat, Szabó László felv.)

tek: már sokkal komolyabb és tudatosabb formában. E két kitűnő együttes léte azt bizonyítja: érdemes a munkásszállókban támogatni az ilyen kezdeményezéseket. Ha mind a szálló, mind a szülőhely segíti az ingázók e rétegét abban, hogy a kor színvonalán őrizzék hagyományos kultúrájukat, biztosak lehetünk benne, hogy a „fekete vonatok" híre is szelídülni fog, de nem is ez a lényeg, hanem az, hogy ez a messziről jött népcsoport végre valóban megérkezzék valahová. Ennek a célnak természetesen csak egyik eszköze a folklóregyüttes és -találkozó, de mint minden, ami a cigányság létére figyelmeztet, azt sugallja: közös a gondunk, s a harmonikus beilleszkedés sem a cigányok cselekvő magatartása, sem a társadalom segítsége nélkül nem lehetséges.

TRENCSÉNYI IMRE

HEGYI GÁBOR

Meghívó

A Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár
sok szeretettel meghívja Önt
1977. május 14-én du. 3 órakor

Hegyi Gábor

fényképész
szentendrei bemutatkozására

A kiállításon bevezetőt mond:
Mucsi András művészettörténész

Hegyi Gábor

— **Hegyi Gábor** fotóművész Szentföldi látomások című kiállítását Róbert László nyitja meg ma, október 18-án, pénteken négykor, Szentendrén, a Pest megyei művelődési központban.

Magyar Nemzet 1985. X. 18.

Hegyi-füstös László; grafikus

A ki mit tud? – ban feltűnt és sikert ért el. tigges karikaturista.

(bársony): Tv – notesz

2.

EST/HIRLAP, B:u.1972.máj. 12.

Hegyi Füstös László (Gyömrő).

A Gödöllőn rendezett Országos Főiskolai képzőművészeti kiállításon szerepelnek művei, grafikái.

Lasonci Miklós: Három nemzedék alkotásai.

Pest Megyei Hírlap, 1975. ápr. 9.

Hegyi Füstös László, festő- és grafikusművész

A gyömrői képző- és iparművészek tárlata aug. 2-ig tekinthető meg.

A művész olajpasztellje és filmrajzai szerepelnek a tárlaton. /említve/

Losonci Miklós: Üzenet jelennek és jövőnek.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 3.

Hegyi Füstös László
Karikaturista

Kiállítás Szegeden

Magyar Hirlap 1973 VII. 332

Hegyi Füstös Lánló, grafikus

Megemlíthe

Zöldi Lánló: Rajzok a homokban 7

Nepszabadság, Bp. 1981. nov. 14.

Hegyi Gábor

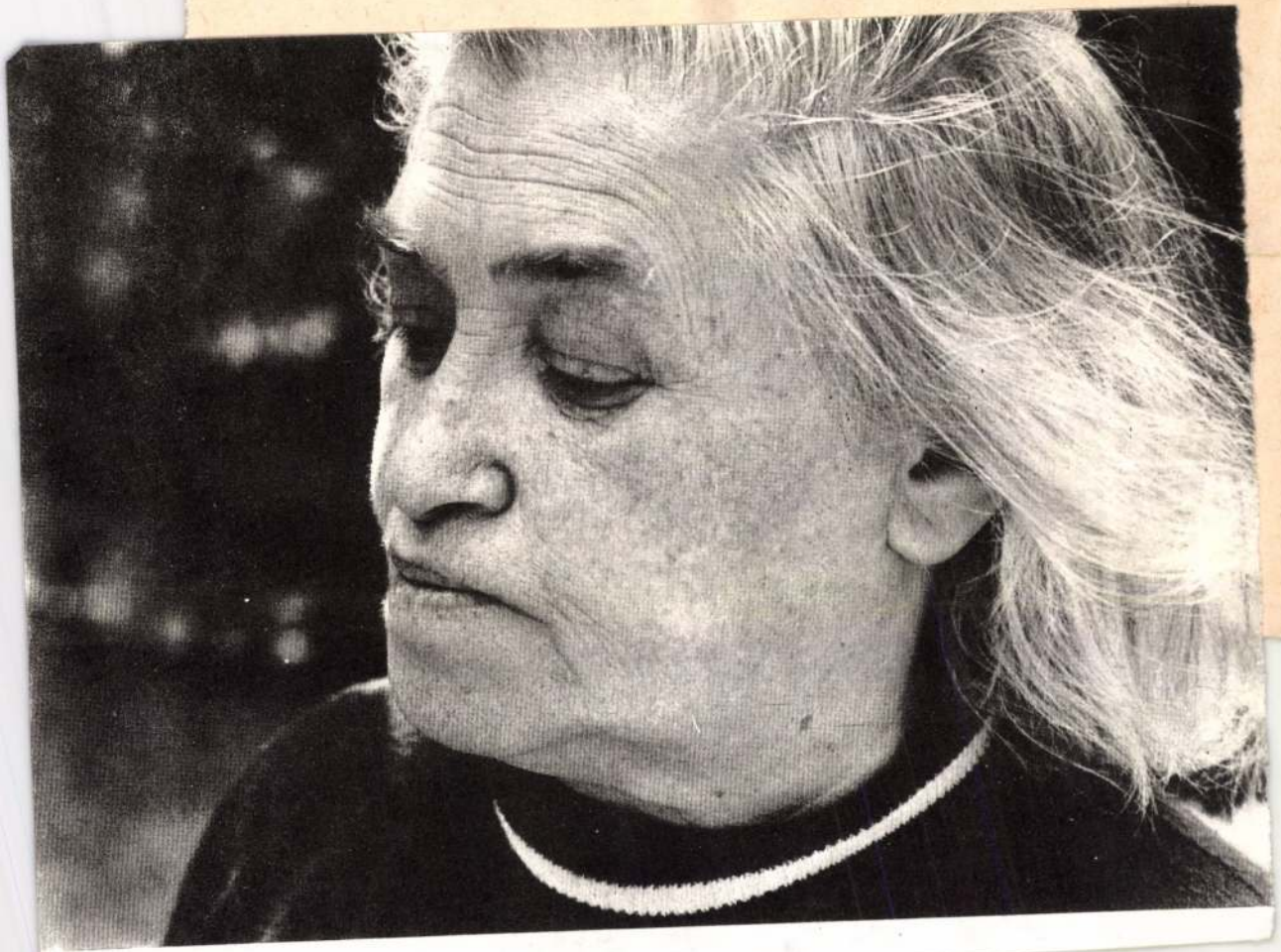

Varjú-reggelek elidőznek bennünk.

SZIKSZAI KÁROLY

Az Ady-versek

Hegyi Gábor, grafikus

Hegyi Gábor: El Condor

Hegyi Gá

Élet é

14

XXX/26

Hegyi Gábor, [grafikus]

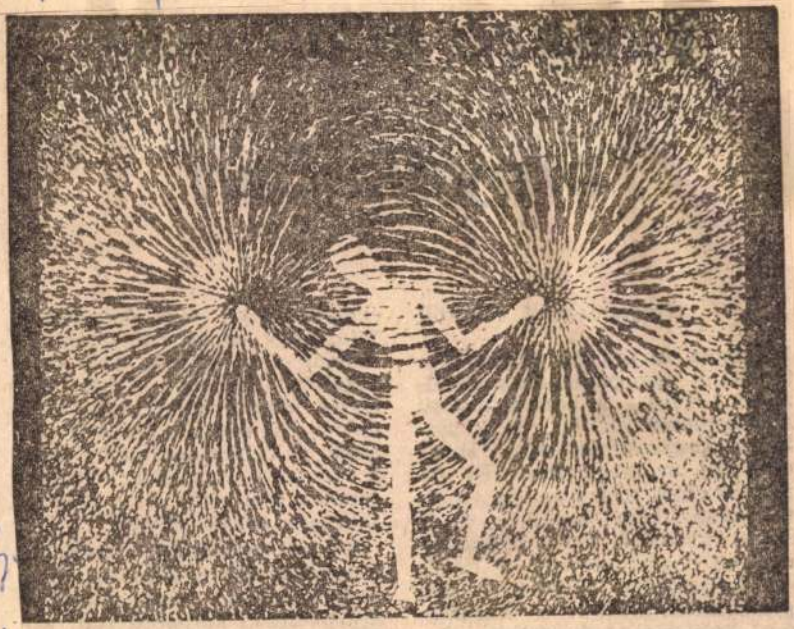

Hegyi G

Élet i

7.

XXX/9

Hegyi Gábor fotógrafikája

Hegyi Gábor, grafikus

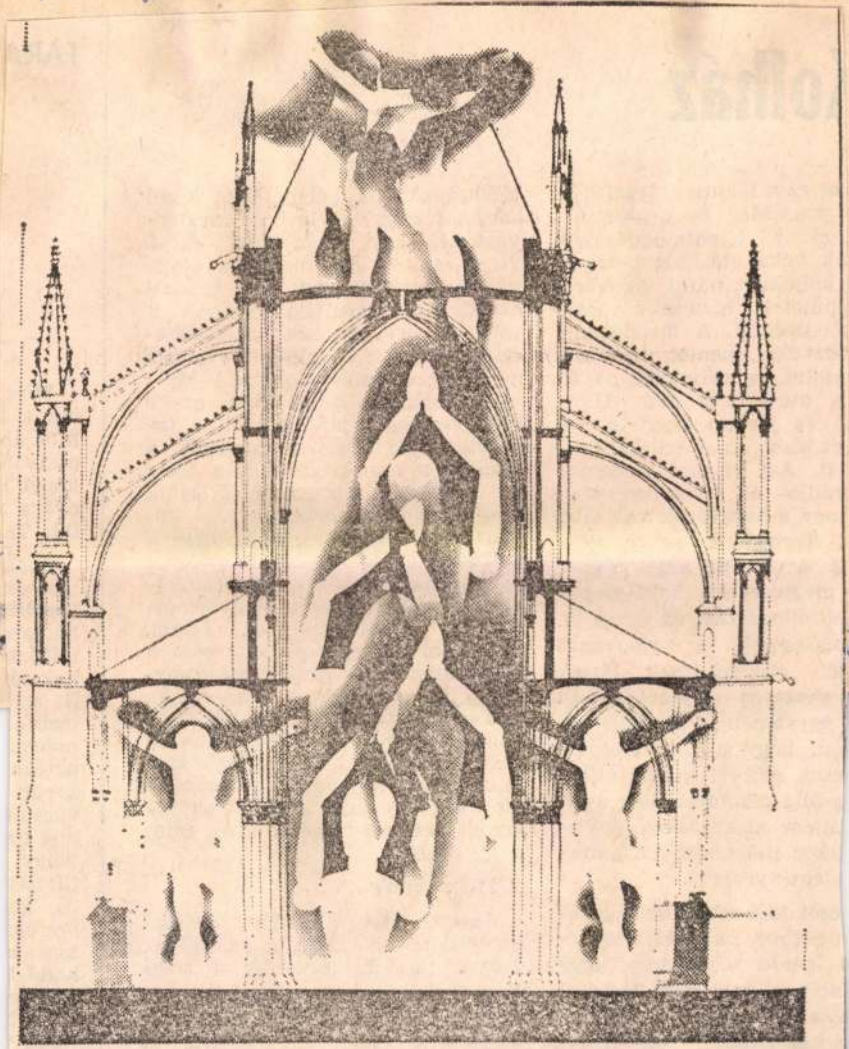

Hegyi Gábor kollázsa

veszésen időszerű lett.
egyszer már sikerült be-
ani, hogy a betonelemek-
csak emberi kapcsolattar-
g-alig alkalmas silók épít-
anem kisközösségi épüle-
kkor illő eltűnődni a mis-
deményezésen.

ezőt időközben országgyű-
viselővé választották, le-
t kapott tehát arra, hogy
éseit a parlamentben is
ssa. Folytatni kellene a
y ház című filmet, amely-
lonyi Csaba elmondhatná,
e tartja országos méretek-

amikor nem is ide indultunk, hanem a szomszédos kisvárosba és csak kíváncsiságból ugrottunk át, a faluházban majdnem ugyanannyian voltak. A zalai kísérlet, azt hiszem, méltóbb a folytatásra, mint a kecskeméti.

Mi a tanulság?

Először megpróbálom körülírni. *Makovecz Imre*, a zalaszentlászlói faluház tervezője a helyi hagyományokra építette közösségi koncepcióját. Makovecz Imre, a sztárépítész nagy vitákat kiváltó házsort tervezett a budai Rózsadombra — a szövevényes dispu-

merán
mikrof
hetően
került
vácsolt
nos fé
hölgy
liftszek
új ka
szerelő
kus e
kodó l
berhez
lift? N
tehát
réltük
davi

Hegyi Gábor fotóművész fotogramjai

MŰVÉSZET 1985/7/62-63.

Művé

Acsay Judit rovatvezet
Kartal Zsuzsa munkatá
Kovács Gyula főmunka
Lóska Lajos rovatvezet
Menyhárt László rovat
Nagy Zoltán munkatár
Rideg Gábor főszerkes
Sebestyén Ilona mb. o
Sinkovits Péter rovatve
Somfai István képszerk
Székely Ágnes tervező

A fotogramok útjain
Iskola Galéria, 1985. II. 4–II. 28.

Meglehetősen nehéz egy fényképész új alkotásairól írni akkor, ha azok a fotográfus egyéniségétől, megszokott stílusától, műveitől egészen eltérőek. A fotogramkészítés ugyanis ebben az esetben legalább annyira meghökkentő tevékenység *Hegyi Gábor* pályáján, mintha mondjuk festeni vagy szobrászkodni kezdett volna fényképész létére.

Mindez azért jutott eszembe, mivel a

Számunk szerzői

Aradi Nóra művészettörténész,
MTA Művészettörténeti Kutatócsoport

Heitler László festőművész, művészeti író

Theisler György művészettörténész

Wehner Tibor művészettörténész,
Pest megyei Tanács

évek második felében reneszánszát élő fotóalapú grafikai irányok parafrázisaként is hat.

Tág asszociációs tér és hatalmas konvencionális, ízlésbeli ballaszt terheli Orosz István fő kifejezésbeli közegét, s ő éppen ezt a másfajta látáskultúrában gyökerező kódrendszert fejleszti saját nyelvvé, fölényes technikai tudással, sziporkázó ötleteket és megrendítő gondolatokat ütköztetve a választott forma öntörvényeivel. A múlt századi – ma már megmosolyogtató – tudományosságot fanyar ízekkel rekonstruáló lapjain például azt bizonyítja, hogy a forma hitele a tartalom igazságát is hitelesítheti. Kentaurja mintha egy poros anatómiakönyvből lépett volna elénk, kifejlődésének metszeteivel, csontvázának méretarányos rajzával, elöl- és hátulnézetével. Papagájfejű női aktrészleteinek csontvázáról kiderül, hogy felöltözve tollakkal is ékesek, a patalábú, ördögszarvat viselő férfi feje hátulnézetből „felszarvazott" főosztályvezetőt formáz. Bikafejű, férfitestű lényeinek anatómiai arányrendszerét ithifallikus ábrán rajzolja meg a nagy elődök példájára, ha azonban a lelkes ítész utánamér, megtudhatja: semmilyen arányrendet nem mutatnak az anatómiai pontokon át húzott vonalak.

A közeg és a mesterség ironizálásával életre keltett mitologikus lények, lehetetlen kockák és háromszögek a vizuális paradoxonok felé tágítják Orosz képi világát, s nem konkrét, csupán képzeletbeli létezés ábrázolhatóságával egy belső dimenzió felé mutatnak. Kaotikus századunk információ- és álinformáció-túltengésére válaszol ezekkel a „miért ne lehetne igaz?" – lapokkal, kommentár, összefüggő történet nélkül. Nem a szubjektív archeológia szigorú következetessége vonzza ugyanis, hanem a középkori illuzionizmus, a kettős jelentésű rajzokban rejlő lehetőségek. Így rajzolja ki *Zrínyi* arcvonásait a szigetvári vár metszete, *Verne Gyuláét* a „hagyományos" alkalmazott grafikai tevékenységére is. Innen adódik, ha az animációban gondolkodó alkotó egyetlen lapon több fázist is megmutat.

De mindez csak a formára magyarázat, képi gondolkodása eredendően dialektikus. Ahogyan geometriai és biológiai rekonstrukcióival realitást teremt a hipotéziseknek, úgy ábrázolja látszatként a realitásokat, s ingatja meg paradoxonjaival a nézők kényelmes-tompa kép- és világszemléletét.

Nevezte már kritikus Orosz bogarait gusztustalanoknak, plakátjairól leírták, hogy kevésbé átütőek egy nemzetközi seregszemlén. Meglehet, hogy ha csoportos kiállításon, eltérő alapállású alkotók társaságában találkozunk Orosz István munkáival, hatásuk nem olyan elementáris, bár stílusjegyeiről szembetűnő. A Pécsi Kisgaléria két termében viszont úgy tűnt, egymást erősítik föl a munkák. Az egyik beavat, a másik meghökkent, a harmadikon nevetnem kell, mert már ráhangolódtam, otthon vagyok ebben a képi világban. Orosz grafikái egymás társaságában hatnak erőteljesen.

Helyet kapott a kiállításon néhány korrekt konceptuális mű is, amelyek ugyancsak a valóság többféle értelmezhetőségét és a látszatok halmazát vizsgálják. A Fű-Víz-Föld – csomagsorozat lapjait már láttuk Pécsett *A táj – The Landscape* kiállításon. Ebben a kollekcióban ezek a struktúra- és faktúravizsgálatok gyengébbnek tűnnek, inkább csak megerősítik a fővonalak helyességét. Ars poeticai jelentőséget nyertek mégis azok a munkái, ahol fotonegatívot, -pozitívot és fényképezett valódi modellt szerkesztett egyetlen kísérleti objektummá. A jól kihegyezett pszeudó- és paradox ceruza valódi, lefényképezett és negatív árnyékaival irrealitásban realizálta létezését.

Husz Mária

Hegyi Gábor
lefőn.

Hegyi Gábor: Stációk I, fotogram, 70x100 cm, 1984 (fotó Hegyi G.)

fotogram megjelölés csak annyiban igazolja és feltételezi a fotográfiát, hogy technikai kivitelezésében azonos vele. Ám a közönség elé tárt művészi formában már „idegen" fényképezéstől.

Elsősorban is azért, mert a fotográfus a látható világot, a szubjektuma által nem vagy csak alig befolyásolható tárgyakat, szituációtermékeket, színhelyeket, történéseket helyez el egy esztétikai kompozícióban. Vagyis a látható világ elemeit emeli az akaratától függő közegbe, s mondja el velük érzelmeit, vágyait, törekvéseit, azaz mondanivalóját. A fotográfia éppen ezért korunk egyik legprosperálóbb művészeti tevékenysége, amely leginkább eljut a széles nyilvánossághoz, s a legkönnyebben befogadható művészeti élmény; a fotózás – elsősorban mert fantasztikus gazdasági és üzleti tartalma van – a tömegekhez leginkább eljutó, „utánozható" művészeti önkifejezési mód.

Mindezekkel szöges ellentétben állnak a Hegyi Gábor készítette fotogramok s létrehozásuk alkotói tevékenysége. Hegyi már csak fölhasználja ezen az úton a fényképezés technikáját, a kamera, a film, a vegyszer ebben a kifejezésmódban olyanná válik, mint festőnek az ecset, a festék, a vászon.

A létrehozandó alkotás, annak mondanivalója, művészeti önkifejeződése már a fotogramkészítőben kell hogy megjelenjen, annak legbensőbb lényéből kell hogy fakadjon, s maga kell legyen a legteljesebb és legtisztább elvonatkoztatás, absztrakció.

Itt már csak a művész személyisége dominál, annak intellektuális állapota, tehetsége határozza meg a létrejött alkotás színvonalát. A fotográfusnak – ha jó mű-, vet hozott létre – azonos hullámhosszú művésznek kell lennie egy jó festővel íróval stb., vagyis alkotási mechanizmusuk azonos.

Így nem lehet mindegy a tárgyak megválasztása, a kompozíciós elrendezés az aranymetszés szabályainak figyelembevétele vagy éppen mellőzése. Itt minden tárgy – ellentétben a fotóval – egy magasabb esztétikai szintre helyeződik, ahol elsőrendű fontosságú lesz ezen tárgyak létrehozóinak szakmai és formabeli alkotókészsége, s kiválasztójuk – fotogramkészítő – formakultúrája, vizuális és intellektuális tehetsége, készsége.

Az az út, amelyen Hegyi Gábor a fotogramokkal elindult, valahová a homályba vezet. Nem tudni ma még, hogy a távolban álló siker csúcsára visz-e, vagy éppen két lépést követően a szakadékba zuhan.

Annyi mindenképpen megállapítható Hegyi Gábor iskola galérabeli kiállításának anyagából, hogy a kísérletezés magában hordja a művész látásmódjának és belső gazdagodásának kiteljesedését, sőt ennek a nézőre való átsugárzását is. Láthattunk erre nézve biztató, kifejezetten magas esztétikai élményt nyújtó műveket éppúgy, mint – s ezt tárgyilagosan el kell mondani – nem sikerült megfogalmazásokat.

Hegyi a klasszikus fotográfiában jelentős és figyelemre méltó eredményeket, sikereket ért el. Munkásságában már eddig is lényeges hely és szerep jutott a montázsnak, így a fotogramok alkotása – leginkább a montázshoz hasonlítható – nem idegen személyiségétől, művészeti tevékenységében mindennek tehát már volt előzménye.

Itt azonban lényegi újításoknak lehettünk tanúi. Különösen a falevelek erezetének föltárása jó példa erre, amelyben egy szokványos képi megfogalmazás helyeződik egy magasabb rendű dimenzióba. A fotópapíron a puha szirmok kézzelfogható tapintásérzetének tolmácsolása volt sikeres. A szent feszület corpusának felhasználása, grafikai kiegészítése templomi hangulatot keltett.

A kiállításon a nézőkben felvetett kérdésekre csak a további szívós munka, a művészi elmélyültség, a mondanivaló kiérlelése és az önkifejezési törekvések szakadatlan megjelenítése adja meg a választ; mindezek az idő múlásával, az életmű kiteljesedésével, új és további kísérletek kipróbálásával különítik majd el a silányat az ízig-vérig művészi alkotástól.

B. I.

63-ból.

HEGYI Gáta

91 8. 52, 74

11. 25, 26, 27

Új Művészet

Európa utolsó kétszáz éve

Martin Roberts:
Európa története
1789–1914
Az ipari forradalom és a liberalizmus kora
Fordította: Képes Júlia.
Akadémiai.
Kb. 360 oldal, fűzve
kb. 550 Ft;

Martin Roberts:
Európa története
1914–1973
Az új barbárság kora?
Fordította: Bojtár B. Endre.
Akadémiai.
Kb. 370 oldal, fűzve
kb. 550 Ft.

Megújuló, de mindenképpen megújításra érett történelemoktatásunk fontos segítséget kap egy gyakorló angol középiskolai történelemtanártól, aki két – témájában egymáshoz kapcsolódó, de önálló műként megjelenő – könyvében Európa történetét dolgozta fel a francia forradalomtól 1973-ig, elsősorban a középiskolás diákok széles körű tájékoztatása érdekében. Nem történelemtankönyvet írt Martin Roberts, hanem – ha szabad ezt a meghatározást használni – segédkönyvet. Azt is mondhatnánk, hogy „olvasókönyvet", de ezt nem műfaji, hanem stilisztikai értékelésként használva.

Az angol szerző ugyanis kiválóan ért olvasói nyelvén. Diákoknak beszél, de nem tanárosan. Tudományos alapossággal szól Európa történetének utóbbi kétszáz évéről, de sohasem engedi meg magának, hogy tudálékosan száraz legyen. Bátran merít a különböző emlékiratokból, de elkerüli az „intimpistáskodásnak" még a látszatát is. Ahol témája megengedi – különösen az egyes történelmi személyek portréinak rajzakor –, anekdotázik is, de sehol nem töri meg kézikönyvhöz illő, korrekt stílusát.

Eddig „könyvről" írtunk, holott „könyvekről" lenne helyes beszélnünk. Martin Roberts ugyanis két műben foglalta össze mindazt, amit földrészünk utóbbi kétszáz évéről tudnunk érdemes, tudnunk kell. Nem egy mű első, illetve második kötetéről van szó, hanem két önálló alkotásról. Az első, nagyobb időhatárok között, 1789-től az első világháborúig követi nyomon, mint alcíme mondja, „az ipari forradalom és a liberalizmus korát"-t; a másikban a szerző azt vizsgálja, hogy Európa 1914-től 1973-ig vajon valóban „az új barbárság kora" felé halad-e? (E kötetet egy tömör utószó egészíti ki, amelyben a fontosabb események felvázolása során 1973-tól napjainkig juthat el az olvasó.)

Az *Európa története 1789–1914* című kötetben a szerző először megrajzolja a francia forradalmat megelőző időszak európai fejlődését, majd kijelöli a továbblépés kiinduló pontjait, s a „felhőtlen optimizmus évének", 1789-nek a forradalmát elemzi. Természetesen itt Franciaországra összpontosítja figyelmét, de közben nem téveszti szem elől egész Európa képét sem. Az örökletes királyságok válságát, a jobbágyfelszabadítás igényét, a felvilágosodás kiemelkedő személyiségeinek hatását, a „harmadik rend", a polgárság színre lépésének körülményeit éppen olyan érzékletesen mutatja be, mint a „franciaországi változások" lüktetését. Közben pompás arcképek sorát rajzolja meg XVI. Lajostól Mirabeau-ig, Robespierre-től Dantonig.

Minthogy elfogadja azt a felfogást, hogy egy művelt nemzet egyben erős nemzet is, nagy figyelmet szentel a kor anyagi és szellemi műveltsége alakulásának is. Részletesen tárgyalja az ipari forradalom angliai és nyugat-európai korszakait, a vas és gőz, illetve az acél és elektromosság „korát", szólva a kiemelkedő feltalálókról, akiket – mint szellemesen megállapítja – „inkább az iparos munka" szült, mint a tudományos kutatás. Sort kerít a városi és falusi élet jellegzetességeinek bemutatására, és elfogulatlanságát jelzi, hogy a kor társadalmi viszonyait többek közt Marx, Engels és Blanqui szavaival idézi fel.

Napóleon útját, diadalait és vereségeit, hadvezéri nagyságát és emberi gyengeségeit nemcsak történelmi adatokkal támasztja alá, hanem irodalmi alkotásokból vett idézetekkel, olykor anekdoták felvillantásával.

Az utolsó, még Párizs példájának ösztönzésével kirobbant 1848. évi európai forradalmak tárgyalása során többször hivatkozik a magyarországi eseményekre, melyek megítélését azonban nem mindenben fogadhatjuk el; különösen Kossuth értékelése adhat okot a vitára. Egészében azonban jól látja, hogy a szabadságmozgalmak leverése és véres megtorlása egyben „a liberalizmus és az idealizmus kudarca" volt, miután győzött a realizmus és – a század második felében – a nemzeti eszme. Helyesen állapítja meg azonban a veszélyeket is, amelyek már a XX. századra mutatnak előre: a „legbomlasztóbb eszme", a nacionalizmus, a „lázban szenvedő társadalom" tüneteként jelentkező anarchizmus tendenciáit. Figyelemreméltó megállapítása az Osztrák–Magyar Monarchiáról, hogy az „nemtörődömséggel mérsékelt zsarnokság"-gá vált az első világháború küszöbéig.

Valóban az „új barbárság kora" felé haladt, halad-e Európa a huszadik században, ahogy ezt Martin Roberts kérdi az *Európa története 1914–1973* című könyvében? Sok jel mutat erre, hiszen feldolgozása során olyan borzalmakról kellett beszámolnia, mint az első és második világháború szenvedései, a fasizmus és a nácizmus bűnei, a sztálinizmusba torkolló szocialista forradalomban elkövetett tömeggyilkosságok. A jogos kérdőjelre nem ad, nem adhat választ az utolsó évtized számos európai tanúsága sem, hiszen – mint az utószóból kiderül, s ahogy napjainkban is láthatjuk – az elnyomott kis európai népek önállósodási folyamatával párhuzamosan élednek fel a korábbi nacionalista érzelmek, nem egyszer vérrel fertőzve meg a szabadságtörekvéseket.

Minderről az angol szerző még nem tudhatott. Könyvében azonban, csakúgy mint az előzőben, eseményről eseményre haladva bejárja földrészünk keserves huszadik századának valamennyi állomását. Részletesen elemzi az első, majd a második világháború harci eseményeit, bőven idézve a hadtörténészek és politikusok megállapításaiból, a korabeli sajtó híradásaiból, a szemtanúk egykorú vagy későbbi vallomásaiból. Így sikerült ezt a könyvét is nemcsak hitelessé, hanem olvasmányossá és – ha nem blaszfémia itt ez a jelző – szórakoztatóvá tennie.

Élesen látja az első világháborút követő „torz igazságtétel" minden hibáját; a szerződések megkötésének a második világégés felé mutató lehetséges (és meg is valósult) következményeit.

Az európai gazdaság hullámzásait, a társadalmakban – gyakran erőszakosan – végbement változásokat, a hazug vagy az idők során eltorzult ideológiákat a fiatal olvasók számára is „emészthető" formában tárgyalja.

Kiválóan jellemez kimagaslóan nemes és embertelenné torzult személyiségeket, ügyelve arra, hogy akár Churchill, akár Sztálin, Franco, Mussolini vagy Hitler portréja árnyalt legyen. A szellemi élet eredményeit értékelve külön-külön is tömören jellemez olyan alkotókat, mint Thomas Mann, Sztravinszkij vagy Bartók Béla, továbbá a tudomány területének óriásait, Freudtól Einsteinig, valamint a színház és a film nagyjait (Brechtet vagy Eizensteint). A „barbárság korának" humánus hőseiről szólva mintegy saját reménykedésének is hangot ad.

Martin Roberts két könyvének megjelenése nagy nyeresége a hazai szellemi életnek és a középiskolai oktatásnak is. Mert ne feledjük: az angol szerző könyvei írásakor elsősorban saját tanítványaira gondolt, a történelem kérdései iránt mindenkor élénk érdeklődést mutató tizenévesek világára, így jól hasznosíthatja műveit a magyar középiskolai történelemoktatás is. (Ehhez a kötethez csatolt utószó, valamint a számtalan térkép és a részletes mutatók rendszere is segítséget nyújt.)

Végh Ferenc

Rot Sándor

Kalauz az angol tudományos és üzleti levélírás gyakorlatához

Hazánk fejlődésében nagy szerep jut a nemzetközi együttműködésnek. Gazdasági és tudományos életünk megújulásához szükség van olyan kézikönyvre, amely segítséget ad az angol nyelvű levelek, ösztöndíjkérelmek, meghívások, az üzleti életben szükséges ajánlatkérések, megrendelések, hirdetések stb. megírásához. A közölt mintapéldák a tudományok műveléséhez is felhasználhatók a tanulmányutak, előadások, a tudományos együttműködés során rendezett konferenciák szervezésénél.

A szerző négy évvel ezelőtt megjelent hasonló összeállítását jelentősen kibővítette. Szükség is volt erre, hiszen alaposan megnőtt az igény nálunk a gazdasági, üzleti és tudományos életben az angol nyelvű levelezés, az angol nyelvű szövegek ismerete iránt. A kézikönyv tartalmazza – a felsoroltakon kívül – a táviratokhoz, a biztosításokhoz, a reklamációkhoz, a bank- és értéktőzsdei ügyletekhez szükséges angol nyelvű szövegek mintáit is.

A befejező (negyedik) részben – A levélírás nyelvi kalauza *címen – a szerző a gyakori nyelvi hibákkal, az angol tudományos szakkifejezésekkel, az üzleti szakkifejezésekkel, az írásjelek használatával, a rövidítésekkel, valamint az angol mértékekkel és súlyokkal foglalkozik. A kézikönyv gazdag anyaga az oktatásban is hasznosítható. (Közgazdasági)*

–ván

BERNÁT GYÖRGY
1916–1992

A több mint félezer éves magyar könyvnyomtatás és az alig fiatalabb könyvterjesztés joggal büszke múltjára. Művelődéstörténeti és históriai művek sora, lexikonok és monográfiák állítanak emléket a magyar könyvszakma kiemelkedő alakjainak – Hess Andrástól Huszár Gálon, Heckenast Gusztávon és Emich Gusztávon át Cserépfalvi Imréig.

A könyvszakma „halhatatlanjainak" pantheonja új névvel bővült, életének 76. évében elhunyt Bernát György, az Akadémiai Kiadó és Nyomda nyugállományú vezérigazgatója, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének örökös tiszteletbeli elnöke.

Gyógyszerész családban született, de a Práter utca sarkán lévő Dömötör-patikából már 17 éves korában elcsábította a betű szeretete, a nyomdagépek illata. Sorsa és szerencséje úgy hozta, hogy az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt.-hez szerződött korrektornak. E békés, könyvszakmával ismerkedő éveket szakította meg a háború, s az antifasiszta elkötelezettségű fiatalember partizánként harcolt a Felvidéken.

A világégést követően Bernát György életútja hamarosan újra a könyvek világába vezetett, az Új Magyar Könyvkiadó egyik irányítójaként, majd a Művelt Nép – a mai Gondolat Kiadó elődjének – a vezetőjeként dolgozott. Egy sor olyan mű megjelentetése fűződik a nevéhez, mint amilyen például az azóta világhíressé vált Barcsay Anatómiai atlasz, a Szép Magyar Könyv verseny első díjnyertes kiadványa.

A Művelt Néptől 1954-ben természetes út vezetett az Akadémiai Kiadóhoz, mely igazgatásának három évtizede alatt az addig kisméretű és szerény hatókörű publikációs műhelyből Európa egyik legjelentékenyebb tudományos könyvkiadója lett. Bernát Györgynek évtizedek múltán sikerült újra nemzetközi méretű és rangú lexikonkiadást teremtenie, az általános lexikontól a szaklexikonokon át a különböző kis- és zseblexikonokig.

Ez idő tájt vált az Akadémiai Kiadó olyan folyóiratoknak a műhelyévé, melyek nem csupán a magyarországi kutatók munkáját segítették, hanem a nemzetközi tudományos vérkeringésbe is bekerültek, sőt jó néhány témakörben – orientalisztika, finnugrisztika – meghatározó szerepet is betöltöttek. Az általa vezetett kiadó és nyomda szigorúan tudományos kiadványokat közreadó intézményként már akkor vállalkozói szellemben tevékenykedett, amikor e fogalom nálunk tán még nem is létezett.

1975-ben a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésébe tömörült tagvállalatok igazgatótanácsa szakértelmét és integrálóképességét elismerve elnökké választotta, s Bernát György ezt a megtisztelő funkciót tizenegy esztendőn keresztül, közmegelégedésre töltötte be. Akkor intézte és képviselte a szakma ügyeit, amikor a magyar könyvkiadás és -terjesztés a társadalmi és gazdasági átalakulás következtében választút elé került, s számos gond, probléma halmozódott fel. Ebben a forrongó időszakban Bernát György legendás optimizmusa sokszor átsegített bennünket a buktatókon. „Egy fél évszázadot magam is végigcsináltam – vallotta –, s ebben az öt évtizedben a gazdasági válságtól a világháborúig, a társadalmi átalakulástól a hidegháborúig minden volt. Ha ezekben a valóban nehéz időszakokban eredményeket tudott elérni a könyvkiadás, miért ne bíznék a jelenben?!"

Mi, akiknek szerencsére megadatott, hogy évtizedeken keresztül közeli munkatársai lehettünk, tanítómesterünkként is tiszteltük. Példamutatására, töretlen hitére, ügyszeretetére ma talán nagyobb szükségünk van, mint korábban bármikor. Életművét és emlékét kegyelettel megőrizzük.

Z. P. L.

HEGYI GÁBOR

Lapzárta után kaptuk a megrázó hírt: Hegyi Gábor fotóművész, a Hegyi és Társa Kiadó alapítója, több művelődéstörténeti értékű, esztétikus fotóalbum *(Szentföldi látomások, Angkor és a khmerek, Katolikus templomok Magyarországon)* alkotója negyvenegy éves korában, autószerencsétlenség következtében – vétlenül – elhunyt.

Szomorú szívvel búcsúzunk a MKKE egyik legfiatalabb, ígéretesen működő tagvállalatának vezetőjétől, aki tragikusan rövid – ám annál tartalmasabb – élete során nemcsak fotóművészként, hanem torzóban maradt kiadói életművével is maradandó értékeket teremtett. Emlékét könyvei – valamint barátai és kollégái, akik szerették, becsülték őt – állhatatosan megőrzik.

(v. a.)

Egyetemes szenvedéstörténet

Az osztályok és fajok kiirtásának vagy elnyomásának e századi története furcsa, szelektív szempontú irodalmat teremtett. Az egyszemélyi fájdalom, illetve a közösségi vágyakat, a kollektív élniakarást létélménnyé emelő öntudat sajátos egyszeriségével ruházta fel az írástudók reakcióit, szemléletüket pedig leszűkítette arra a konkrét közegre, melyben a szóban forgó bűntettek megtörténtek.

A legtöbb irodalmi, tudományos vagy bölcseleti munka időben sem tágítja ki e pusztulás vészes kapcsolatrendszerét. Ezek az alkotások eltekintenek a lehetséges referenciáktól, a holocaustnak vagy a bolsevik diktatúra haláltábor-világának beillesztésétől az egyetemes *szenvedéstörténetbe*, még inkább kiemelvén így a szörnyűségek megismételhetetlen nagyságát.

Épp ezért nem hiszem, hogy lenne párja Hannah Arendt monumentális művének, mely századunk totalitarianizmusát próbálja bemutatni. Minthogy Arendt éppen azt valósította meg, amire – a következtetésektől megriadva vagy az indulatnak engedve – kortársai közül senki sem vállalkozott. És ez nem kevesebb, mint a holocaust és a kommunizmus embertelenségének szembesítése az egyetemes emberi értékekkel.

Hannah Arendt lenyűgöző újszerűsége abból fakad, hogy nem éri be a bűnök, a borzalmak *mibenlétének* – a szó filozófiai és köznapi értelmében vett – tudomásulvételével. Ő újra és újra igazolni kívánja e bűnök és borzalmak valóságát, nemcsak a történelem véletlen és különös pillanataként is felfogható XX. században, hanem visszamenőlegesen is.

Lebontja a holocaustról a faji korlátozottságot, a kommunista diktatúrák monomániáiról pedig az osztályszempontokat. A fasizmus így nem (csak) a zsidóság kiirtásaként, a népi demokráciák pedig nem (csak) a polgári lét alanyainak megsemmisítéseként jelenik meg elméletében, hanem az emberiség elleni egyetemes bűntettként, mely bővelkedik a történelmi előzményekben is. S hogy miért fontos megtenni ezt a distinkció értékű általánosítást? Mert Arendt szerint: *„A totalitarizmus nem az emberek fölötti uralomra törekszik, hanem egy olyan rendszerre, amelyben fölöslegesek az emberek."*

Nem véletlen persze, hogy a *Totalitarianizmus eredetének* megjelenése előtt az elemzők a fasizmus, illetve a lenini–sztálini rendszer lényegét a hatalom oldaláról közelítették meg, minthogy mindkét rezsim öndefiníciója is minduntalan a hatalom érveire hagyatkozott. Ám a diktatúra lényegét bölcseleti szempontból tekintve – és Hannah Arendt ezt a megközelítést tartotta mérvadónak – a hatalom hatodrendű kérdés. Helyette az emberi viszonyokat – és nem utolsó sorban az emberi természetet – szabályzó értékek kerülnek előtérbe.

E mű hallatlan értéke, hogy a készségek és képességek felhasználásának módjára csupaszítja le a bűnösség aktusát, s ezzel a totalitarianizmust – mint olyat – az emberi természet képességeivel való visszaélésként tételezi. *„Az ilyen rendszerek őrültsége* – írja – *nem csak az első feltevésből fakad, hanem felépítésük logikus jellegéből is."* A fasizmus és kommunizmus *„furcsa logikájú együgyű bizalma a makacs odaadás megváltó értékében – tekintet nélkül a sajátos és változó tényezőkre – mindig magában foglalja a valóság és a tények totalitárius megvetésének első csíráit."*

Ez az „együgyű bizalom" azonban nem csak létünk egyik sebezhető pontjaként van jelen az örök mindennapokban, hanem fontos, pozitív és ezért megkerülhetetlen etikai adottságként is, mely abból a filozófiai hagyományunkból fakad, *„hogy nem vagyunk képesek felfogni a radikális rosszat"*. Azt a rosszat, mely nem csak a közösségi lét, a viszonyok átalakítására törekszik, hanem *„az emberi természet átalakítására"* is.

Arendt következtetései ótestamentumi jóslatoknak tűnnek, ha a „klasszikus" totális birodalmak utáni korszak, azaz napjaink valóságára vonatkoztatjuk őket. A rendszerelemző tanulságok, tudjuk, mit sem érnek, ha képességeink és természetünk kihívásainak nem tudunk ellenállni, merthogy e tekintetben 1917 és 1933 óta a világ állapota mit sem változott. Látnunk kell tehát, hogy a *„hullagyárak és a feledés odúi azért veszélyesek, mert manapság, amikor mindenütt növekszik a népesség és a hontalanok száma, állandóan egész néptömegek válnak fölöslegessé"*. E fölösleges feldolgozására pedig már igencsak közeli háborúk és népirtások figyelmeztetnek, különleges aktualitást adván így annak a műnek, mely egy világháború és egy hidegháború tanulságai nyomán próbálja bebizonyítani – a fölösleggel szemben – a létezés nélkülözhetetlenségét.

Ara-Kovács Attila

Hannah Arendt:
A totalitarizmus gyökerei
Fordította: Berényi Gábor, Braun Róbert, Erős Ferenc, Seres Iván.
Európa.
608 oldal, kötve 600 Ft.

Mély fájdalommal tudatjuk Önnel, hogy **H**egyi **G**ábor fotóművész, a Hegyi és Társa Kiadó vezetője, 1992. augusztus hó 27- én életének 41. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Temetése 1992. szeptember 4-én pénteken 11.30-kor lesz a Kozma utcai (x. ker.) temetőben.

Emlékét örökre megőrizve gyászolják Őt felesége, leánya, szülei, huga, sógora, unokaöccsei, nevelt fia, hozzátartozói, barátai, pályatársai, munkatársai, a Magyar Köztársaság Művészeti Alapja, a Magyar Fotóművészek Szövetsége, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Szövetsége.

Táviratcím: Hegyi és Társa Kiadó, 1145 Budapest, Róna u. 174.

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ:

Film

Erősebb, mint mi

A cím francia köznyelvi fordulat tükörfordítása. Arra (is) használják, hogy valamely vágy, szenvedély, csábítás, szerelmi hév, rögeszme annyira eluralkodik az emberen, hogy félresöpri a józan megfontolást, vagy tán nem is jelentkezik a józan értelem. A hétköznapi ész kritikája ez akármiről, amit egy bizonyos, igen széles emberi tapasztalat képtelen elfogadni — gyakorlatából kizár, másoknál esetleg megtűr. De aztán nagyon ne zavarja együgyű köreit! Ilyen lenne például a művészet.

Alain Corneau nemes, tiszta kompozíciójáról van szó közelebbről. Ha illik rá valami, hát *József Attila* híres szavai: *talált tárgy megtisztítása.* Félrevezetőbbet — ítészi tehetetlenségről tanúskodóbbat — el sem tudok képzelni, minthogy hosszan értekezünk a történet valóságtartalmáról, és ebből következtetünk a műre. Attól, hogy valóban élt XIV. Lajos korában egy megszállott viola da gamba művész, bizonyos *Sainte Colombe* úr, s a királynak volt egy *Marin Marais* nevű zenésze, a film még lehetne förtelmes; amiképpen remekmű akkor is, ha ilyen nevű és tevékenységű urakról nem szólna a történelem. Felejtsük is hát el a lexikonokból összeszemezgetett műveltséget — az olvasó természetesen megkaphatja megannyi magyar kritikában, ha kíváncsi rá —, s vizsgáljuk meg, miért kivételes alkotás a *Minden reggel*, miről hogyan is szól voltaképpen.

Miközben Colombe úr egy haldokló utolsó kívánságára violázik a halálos ágynál, meghal az ő fiatal, szép felesége is. Az alkalmasint mélakóros úr elveszti egyetlen kapcsolatát a való világgal, s bezárkózik a zenébe, másképpen szólva: bezárkózik az egyetlen valóságosba, ami számára visszahozhatóvá teszi őt, ami által újra meg újra megélheti élete szenvedélyét, szerelmét eltávozott asszonya iránt. Nem tudja, de teszi; az alkotók pedig annyira tudják, hogy nem kell kimondaniuk. Erről szól a filmjük.

Itt máris előrevetíthetünk valamit, amit aztán nem árulunk el részleteiben, maradjon meg a film felfedezésének a gyönyörűsége: az alkotás minden szereplője hasonlóképpen *egy-ügyű!* Egyetlen lehetséges útja van, hiszen az mindennél erősebb. Nincs szabadulás. Hívják ezt szerelemnek, becsvágynak, igaz művészetnek. A zenének, ami önmagában is hatalmas szintetizátor, de az analízis adott fokán tovább nyílik, mást, többet, szebbet, tragikusabbat is hordoz... Nagy a választék, rakott az asztal. Colombe úr nagyobbik lányát, *Madeleine*-t a beteljesülő szerelem viszonzatlanul maradása emészti el. A tanítványt, Marin Marais-t látszólag elszippantja a karrier; hogy aztán, hallatlanul bonyolult-egyszerű hatásokra visszataláljon vagy inkább felfedezze a saját *egy-ügyűségét;* csak mint minden tragikus, későn megigazuló hős, így szaporítván a nagy magányosok filmbéli sorsát.

De mi volna a jutalma annak, hogy az ember *nem tehet mást?, hogy engedelmeskedik annak, ami amúgy is erősebb, mint ő?* Colombe úr fenséges és magányos művészete-szenvedélye művelésében halott asszonyával találkozik. Amúgy a film különleges bravúrja-képpen. Kerti faházacskájában muzsikálva már-már nem is csupán az az érzése, hogy a szép, fiatal Sainte Colombe asszony ül vele egy szobában, hallgatja őt, de a szellemalak, aki maga magáról azt mondja, ne próbálja megérinteni őt Colombe úr, hiszen csak szelet markolna, ez az asszony sütéményt roppant el, hintóból száll ki, szól, tehát leheletével megremegteti a levegőt. Van. Nem holmi, a korral egyre habókosabb öregember képzelménye. Valóban létezik, ha nem él is. Ez pedig a művészet csodatevése. Colombe úr nem babonás ember, nem buta szellemidézéssel foglalkozik, tudja, hogy asszonya visszavonhatatlanul halott. Ám azt is tudja, hogy van mód, egyetlen mód van a vele való találkozásra, ez pedig a zene, illetve az, ami a művészet által történhet az emberrel. Az irracionális létező. Az a valami, amiért lehet és érdemes egy egész életet bezárkózva tölteni, egy zeneszámmal és kötegnyi kottapapírral.

Alain Corneau, a rendező és a forgatókönyv megírásában társa: *Pascal Quignard* azonban nem éri be Colombe úr példázatával. Filmjükben, melyből mindent eltávolítanak, amire nincs szükség, megteremtve a tiszta teret — hogy festményt komponálnak minden képükben, azzal semmit se mondtunk; megannyi rossz esztetizáló film is ezt teszi —, megteremtik végül a *magányt*, mint olyat. Különös módon roppant realistán egyszersmind. Hiszen addig redukálnak, hogy jóllehet valójában négy szereplője van a filmnek (a két udvaronc, lovászlegény, lókupec, a kislányok néma nevelőnője csak nélkülözhetetlen valószerűsítő elem), ezt észre se vesszük, sőt inkább átéljük a kor nagy csöndjét és ritkán-lakottságát. Néhány zsúfolt és zajos-fényes helyet leszámítva, amilyen a *Versailles*-i udvar, néhány más udvartartás, illetve, az egyszerű ember számára a hetivásárok — ilyen lehetett a tizenhetedik század. Végtelen volt az idő, kevés az ember. Hajnaltól napestig egy örökkévalóságnyi lehetőség nyílt meg a művész előtt. Gondoljunk csak az újkor művészeinek hihetetlen termékenységére. Soha azelőtt és sose azután nem írtak tele annyi kottalapot, festettek meg annyi vásznat egyetlen kézzel... De minő lehetőségei nyíltak meg a meditációnak! Micsoda látomásai támadhattak Colombe és nem Colombe uraknak?!

Annyi bizonyos, hogy a tanítványnál, Marais úrnál is erősebb valami. S mivel nem a szerelem — még a magamfajta dörzsöltebb mozinéző is azt hitte, hogy a Mester szerelmét a Tanítvány szerelmi megtérése fogja folytatni —, torokszorító alapkérdése ez az alkotásnak. S a válasz: a becsvágy, ami végül rajongó tiszteletté, alázattá nemesül a hosszú, igaz művészetben eltöltött élet végére. Amiképpen Colombe úrnak meg-megjelenik a halott, tehát örökifjú asszonya, úgy jelenik meg Marie Marais-nak vénkorára a rég halott Mester, hogy elmondhassa azt, amit életében sose mondott el: büszke rá, hogy ilyen tanítványa lehetett. Gondolják csak el, milyen rafinált képlet, a rafinált szót abban az értelemben használva, amelyben a franciák: kifinomult, az áttetszőségig megtisztított.

A színészi teljesítmények kivételesek. Colombe urat *Jean-Pierre Marielle* alakítja, a fiatal Marais-t *Guillaume Depardieu*, az idősz *Gerard Depardieu*. *Anne Brochet*-t se fogjuk egykönnyen elfelejteni Madeleine szerepében.

SZEGŐ GYÖRGY:

Fotográfia

Fényképáldozat

Hegyi Gábor kiállítása

Száz kép sok tízezerből feltehetően nem képes tükrözni egy egész fotós életművet. Különösen akkor nem, ha fotogramkísérletek és montázsok mellett számos film standfotójától könyveken át egészen naptárillusztrációkig terjedt a kamera látóköre. És mégis: most, hogy *Hegyi Gábor* életműve tragikusan lezárttá vált, ezen a Vigadó Galéria-béli emlékkiállításon kiderült: mindig ugyanazt fényképezte. Tudniillik a Jóistent. Így, ezzel a jelzővel, mert Hegyi Gábornak, rendíthetetlen optimista lévén, ilyen istenképe lehetett. A vietnami klasszikus táncban, a khmerek angkori templomában és azok domborműveiben ugyanúgy, mint a magyarországi katolikus, evangélikus, református és zsidó istenházakban azt az istenképet látta meg, amely bármilyen éghajlat és kultúra embere számára közös. Nem a pusztító, hanem a teremtő Istent. És ezeket a távol-keleti vagy távol-magyarországi fotós expedíciókat nem mostanában szervezte, hanem akkor, amikor ez még nem volt ilyen neofitaügy. A magyar tanyán készített *Betlehem-könyv* témája ugyanúgy csak megtűrt dolog volt, mint a Szentföldi látomások Izrael-képe.

A fotót talán az emelte végleg a grand art műfajok közé, hogy maga a képelőhívó technológia pontosan azt az anyagtalanná változtató törekvést modellezi, amelyre a régi alkimisták és a legkülönbözőbb modernista képzőművészeti irányzatok vágytak. A modern művészet szinte egyet jelent az anyagból való szellemi felemelkedéssel. Ezt korábban mindenki megélhette a vallásos gyakorlatban. De éppen a felvilágosodás hatására (és a fotográfia elterjedésével egy időben) ez a szakrális kultúra szertefoszlott. A ma embere szinte már csak a művészetben képes megélni ezt a transzcendenciát. A vallások ezt még mint építészeti programot is képesek voltak megfogalmazni. Például a gótika — talán nem is mellesleg: éppen a sötétkamrához hasonló — áttört üvegfalában, vagy a barokk álperspektivikus menynyezetfreskók preciz érzékcsalásában. A Közel- és Távol-Kelet építészetében, a Szentek Szentjének függönyében — vesd össze a redőnyzárral — vagy a borobudurok kupolájának égigérő Meru-hegy antropomorf szimbolikájában ez a „szférikus kapu" funkció még inkább érzékelhető, itt Hegyi fotóiban különös erővel.

Az összehasonlító vallástörténet századelőn élt legnagyobb alakjai lehettek az utolsók, akik még egyszerre rendelkeztek a szakrális ember beleélő-képességével és a modern ember tudományos rálátásával. Hegyi Gábor pedig váratlanul a vizualitás érzéki síkján volt képes megjeleníteni azt, ami a vallásokban, az építészetben és a fotográfiában közös: a szellem anyagtalanító törekvését. A matériáktól való megszabadulás kísérlete örök emberi cél volt, és abban a teremtő erők megidézését kell látnunk. Az emlékkiállítás főfalának centrumában a Betlehem-sorozat egyik szereplőjeként a fotós saját magát fényképezte le, amint mitológiai jelmezben beleolvad a falba. A falba-temetés ősi építési áldozat, amelyet Hegyi Gábor most, a video áttörésének pillanatában, a fotográfia fennmaradásáért „fényképáldozatként" hoz meg.

A szellemi megteremtésében inkább megtestesül a teremtő energia, mint a testi létben — így tudta ezt minden civilizáció minden tradíciója. Amikor Hegyi Gábor kötete, a *Katolikus templomok Magyarországon* iskolai tankönyv, és talán az előkészületben lévő Evangélikus, illetve Református templomok, vagy a Holocaust-kötet is az lesz, akkor nemcsak egy szellemföldrajz, hanem egy különleges, szintetikus világlátás válik példa-képpé.

KOLTAI TAMÁS:

Színház

A fifika eltérő módozatai

Szürreális népi játék, a székely misztika hímzett darabja, a góbés költészet és a kikacsintó színpadi poentírozás ötvözete. Még több paradoxonnal is szolgálhatok, *Tamási Áron Énekes madarát* jellemzendő. García Lorca és Molnár Ferenc nyújt benne kezet egymásnak. A Yerma erotikája kissé csúfondárosan, a „jól megcsinált" technika kissé kajánkodóan valósul meg Tamásinál (például a két öreglegény poénjában, akik úgy végzik a darabot, ahogy kezdték, puskával az ablak alatt). A minden tekintetben kortalan színmű a mesék metaforikus erejével szól bárkihez, akiből nem veszett ki az incselkedésre való hajlam. *Meczner János* rendezése az *Arany János Színház*ban ennek reményében készült vidámra, cserfesre, líraira és játékosra. Sikerül természetes stílussá oldania a darab különféle alkotó elemeit, és nem szükséges fenyőillatot permeteznie (megtörtént a harmincas években), hogy behozza az erdélyi havasok friss levegőjét.

Györgyi Anna Gondos Esztere tenyeres-talpasságában, fúriai gonoszkodásában is szerelemre vágyó, karcsú lélek; virágjában, ereje teljében, telhetetlenségében emberi. *Besztercei Zsuzsa* Reginája kicsit halványabb, kevesebb benne a szín. A két öreglegény egymást kiegészítő páros: a Mátét játszó *Haás Vander Péter* a „furmányosabb", agyketyegtetőbb, fölényesebb; *Csankó Zoltán* Lukácsa a lassúbb észjárású, morcabb, alárendeltebb. Életkorban, szellemben, játékosságban éppen a helyükön vannak. *Czvetkó Sándor* mint Kömény Móka a helyre legénykét a lehetőtől legkevesebb külső mórikálással állítja elő; nem hordja kívül sem a csalafintaságát, sem a szelességét, sem a fiússágát. *Földesi Judit* kicsit cukrozott alkat, ami eleve problematikussá teszi Magdóját. Nagyon helyesen, nem édesít rá extra bájt, viszont nélküle „lenn marad", nem fénylik föl igazán belülről. *Miklósy Judit* mint Kömönyné tudja a belső titkokat: szégyenlős mosolyába rejti dagadó anyai büszkeségét.

Egyedül a népi misztika, a mesei irracionalitás rétege nem simul bele eléggé a játékba, illetve megmarad a groteszk szintjén. Az „ártó varjak" öregnéne-figuráit és a fekete kecskebak rosszat is, szexualitást is szimbolizáló motívumát egy mágikusabb előadás egybeolvaszthatta volna a realista alaphanggal. De a nyersebb, csiklandósabb, bumfordibb stílus is Tamásié, hamisítatlanul.

★

Lent, a földszinti nagyszínházban a szerelmi halálról és az érzelmek halálon túli öröklétéről szól a mese; fönt, az emeleten az értelemről mint evilági iránytűről. Brecht két tandrámáját rendezte az *Arany János Színház* stúdiójában *Csiszár Imre*. Az *Aki igent mond és aki nemet mond* arra okít, hogy nem szégyen elvetni az avult hagyományt — különösen, ha az öldöklés rítusát írja elő —, és új, jobb törvényt hozni. A *Kivétel és szabály* fölszólít, hogy lássuk érthetetlennek a szokásosat, és keltsünk gyanút a szabályos, kézenfekvő látszatok iránt. A szájbarágós, száraz, unalmas Brecht fölüdít világos észjárásával. Analitikus józansága aranyat ér. Egyetlen klaszszikus sem szól hozzánk ma bölcsebben és sokatmondóbban. Rémült pillanataimban magam előtt látom Mahagonny város lakosságát, amint a gazdasági csődtől és pénzfetisizmustól elkeseredetten, a rabsággá vált szabadságban, „miközben nőtt a zűrzavar, a drágaság, és mindenki marakodott mindenkire", különféle, egymást keresztező menetekben tüntetnek az utcán. Tábláikon felirat: „Éljen a magántulajdon!", „Éljen a mások kisajátítása!", „Éljen a vakmerőség a védtelenek ellen!", „Éljen a gyilkosok becsülete!" S mögöttük felködlik egy Hitler, akiről Brecht akkor még alig tudhatott, de darabjából logikusan következik — és nemsokára be is következett.

A mérlegelésre intő, racionális Brecht Csiszár Imre rendezésében is megszólal — kissé mutálva. A gondolkodás, a rendezői elv pontos, a kivitel kevésbé. A darabok lakonikus fogalmazást követelnek, beszédes gesztusokba sűrített realista részleteket. Mindez meg is valósul; a beszéd és a mozgás *(Juhász Anikó)* stilizációja másmás szinten érvényesül a didaktikusabb első és a szórakoztatóbbra hangolt második darabban. Csak nem elég könnyedén, nem elég elegánsan, nem elég akrobatikus finomsággal. Több kecsesség és kevesebb harsányság dukálna. Az első darabban az ismétlésnek a várakozás feszültségét kellene növelnie, sűrítettebb, pontosabb, valószínűleg ritmikailag is felpörgetett gesztusokkal; ehelyett ellankaszt. A *Kivétel és szabály*ban a sztori is, a zene is *(Márta István)* az idézőjeles, ironikus stílust intonálja, föllazul a zord tandrámai szigor, de a lengébb hangulatnak egyetlen ponton sem szabadna megtűrnie a stílus pongyolaságát. Nem győzöm hangsúlyozni: Brechtet sokféleképpen lehet játszani, csak pontosan kell. Az erre való törekvés már erkölcsi siker, ha így vesszük, *Puskás Tivadar*, *Andai Katalin*, *Bor Zoltán*, *Csuja Imre*, *Kanda Pál* bizvást learathatja.

Brecht két paradox igazságát mindenesetre a magunkévá tehetjük. Egy: az ölés hagyományos törvénye megszegendő, ha ujjal mutogatnak is ránk miatta. Kettő: az ember néha akkor siet embertársa segítségére, ha az ellenkezőjére volna oka.

Van egy harmadik is: a szerző szellemében termékenyen érthetetlennek találom, hogy az Arany János Színház többé nem a szokásos. Ha gyermekszínház is, de felnőtt. Hibáival és erényeivel. Nem periférikus, nem hátrányos helyzetű, nem elnézően kezelendő. Színház. Kicsit ilyen, kicsit olyan. Mint a többi.

TÁBORI ZOLTÁN:

ELHIDEGÜLÉS

Már másfél éve laktunk a tetőn, amikor beállított a gombaszakértő. Délelőtt jött, amikor Judit egyedül volt otthon, csak ő és a nagy, zuzmófoltos földgömb, amely minden eltelt nappal egy évet öregedett a keze alatt.

— Maguk miatt penészednek a lakások a hetediken, a kilencediken és a tizediken — mondta a gombaszakértő, pontosabban Judit, merthogy a gombaszakértő jöttéről őtőle tudok. — Biztos rugdosták a kürtőket, ráültek vagy eltömködték szórakozásból!

— Marhaság — mondom, és kibámulok az ablakon. A tető murvával felhintett púpos-rücskös hátán rozsdás szellőzőkürtők sorakoznak. Egyik-másik valóban ferde, sőt olyan is van, amelyik besüppedt vagy kidőlt, épp mintha egy elhagyott temető öreg, korhadt fejfái volnának. — Nincs ezeknek semmi bajuk. Szelelnek, mint a huzat!

Ez így is van, hiszen esténként, ahogy alattunk a város elcsendesül, ezek a szellőzőkürtők élni kezdenek, hangokat és illatokat lehelnek száz és száz furatukból, s amikor sétálunk közöttük, Judit és én tanúi lehetünk mindannak, ami odalenn folyik, tízemeletnyi mélységben. Néha, mikor valamelyikben túl hangosan veszekednek, belekiáltunk: „kuss", sőt bele is rúgunk, de ettől még semmi nem változik; odalenn tovább veszekednek, és a szellőzőberendezés sem romlik el. A négyrétegű tetőszigetelés innenső oldalán más a dolgok elromlásának rendje.

— Mondhattam neki, amit akartam, bejött és felvette a jegyzőkönyvet. — Judit a földgömbjére hajolva dolgozik, fel sem néz, úgy magyaráz. — Állítólag nem lett volna szabad ránlépnünk a tetőre.

— Honnan vette, hogy ráléptünk?

— Volt szeme. Láthatta.

Ha volt szeme, először nyilván Juditot vette szemügyre. Judit fordulékony és megfoghatatlan, de ha megáll valaki előtt, mondjuk ajtónyitáskor, lavinákat képes elindítani a repkedő hajfüggöny alól elővillámló fürtös pillantásaival.

— Odaengedted az ablakhoz?

— Ki is nyittatta velem.

A szárítóhelyiségből, ahol élünk, háromfelé is nyílnak ablakok. Egy nyugatnak, az íróasztalom fölött, egy északnak, két szekrény között, egy pedig keletnek, az ágynál. Erre a harmadikra mutatok.

— Azt is?

— Azt is.

Ott kapta el, hunyom be egy pillanatra a szememet. Ott kapta el, kihámozta a ruhájából, és mintha így állna bosszút a millió és millió tűhegynyi gombával fertőzött szobasarokért odalenn, magáévá tette.

— Mi volt nála: irattáska vagy diplomatatáska?

— Diplomatatáska.

Ismerem az ilyen diplomatatáskásokat. Az arcukon beszáradt közöny, csak a kézfejükön ágaskodó szőr árulkodik a kéjről, amivel felpattintják a táskájukon a zárt, és talán, de csak miután írni kezdik a jegyzőkönyvet, maguk is elhiszik, hogy az a gomba vagy penész odalenn, aminek a latin nevét is tudják, miattunk van. Judit varázsa mindehhez nem volt több, mint egy jól ismert titkos rekesz a dupla fenekű táskán.

— Hagyott itt másodpéldányt?

— Másodpéldányt? Nem hagyott itt semmit.

Judit néha füllent, de ez talán így természetes. Ott ül egész nap ég s föld között, ragasztgatja a törött porcelánvázákat, faragja-aranyozza a foghíjakba tömködött gipszet az antik képkereteken, vagy mint most, tizennyolcadik századivá rajzol át egy tizenkilencedik századi földgömböt. Átírja a határokat, elveszi a városok nevét, egész szigeteket tüntet el. Miért ne füllentene? Végtére is neki az a dolga, a hivatása, hogy elpalástolja a hibákat, tévedéseket.

— Visszajön még?

— Nem mondta. Remélem, nem.

Megkérdezhetném az öregtől is, mi történt, történt-e egyáltalán valami. Az öreg egészen biztosan tudja, de magától nem fogja mondani soha, én meg nem fogom megkérdezni tőle.

Az öreg a szomszédos paneltorony tetején lakik, ugyanolyan szárítóhelyiséget bérel, mint mi, de ő nem azért, mert ez a lehető legolcsóbb. A saját bevallása szerint csillagász és közvéleménykutató, de, teszi mindig hozzá, szigorúan üzleti alapon, nehogy már bogaras vénembernek nézzük! Esténként látjuk is, amint átemelgeti szürkére mázolt instrumentumait az ablakon, hogy a teleszkópokat az ég felé fordíthassa. Derült éjszakákon látogatókkal telik meg odaát a tető, s ő fel-alá kocog a háromlábú bakokon álló távcsövek között, magyarázza az égbolt titkait, és szedi a pénzt. Nappal általában bent van a szárítóban, látjuk a mindig tiszta ablaküvegek mögött megcsillanni távcsöveinek lencséit, de néha előjön és lekucorodik a párkány tövébe, hogy onnan folytassa vizsgálódásait. Egészen bizonyos, hogy szabályos időközönként minket is befog messzelátói hajszálkeresztjébe.

— Egy ilyen gyönyörű, tüzes fiatal nőt nem lenne szabad minden áldott nap egy papírmasé földgömb fölött görnyesztetni — szokta mondogatni például Juditról. — Nem szül az jó vért, ha csak tintatengerekbe márthatja bele az ujja hegyét. Nézzenek meg engem: én két-három havonta mindig elutazom az asszonnyal valamilyen világ körüli útra!

Az öreg csillagász-közvéleménykutató valóban el szokott tűnni hetekre, de azt biztosan nem tudhatjuk, hogy világ körüli útra indul-e, vagy csak bevonul valamelyik büntetés-végrehajtási intézetbe.

— Mi még nem engedhetjük meg magunknak ezt a luxust — felelte vagy Judit vagy én, én már nem is emlékszem.

— Miért, hát maga hová tűnik el egész nap, ha nem pénzt keresni?! — támadt rám egyből az öreg.

És akkor én meséltem neki a múzeumról, a terepbejárásokról, a kiszántott őskori szemétgödrökről és az erdőkben megbúvó halomsírokról, de látszott rajta, hogy egy szavamat se hiszi.

— Ha minden így van, ahogy mondja, fiatalember — hunyorgott bele a képembe —, akkor legyen szíves, hozzon már nekem egy darabot azokból a szarvasbőrökből!

Különös, de az öreg, aki ki tudja, honnan szerzett távcsöveivel beláthatott a lakótelepi mindennapok legsötétebb bugyraiba, azt még elképzelni se tudta, hogy a vízmosások alján és a hidak alatt rabsic orozta szarvas- és őztetemek hevernek.

Másnap hoztam neki egy egész horpasznyi szarvasbőrt, aztán hoztam még többször is. Judit kikészítette, és attól kezdve az öreg ezekkel tisztogatta az objektívokat.

— Ha van kedvük, bármikor átjöhetnek és nézhetik a csillagokat — mosolygott. — Fogadok, még sose látták a Szaturnusz gyűrűit!

De mi nem mentünk át. Csendes estéken inkább a saját süppedős kátránypapír avarunkon andalogtunk, vagy hátunkat egy-egy szellőzőkürtőnek vetve csak néztük a holdat, s hallgattuk a mélyből feltörő zsolozsmaszerű hangokat. Némelyik kürtő már olyan volt, mint egy régi jó barát, aki mindent elmond, és akinek mindent elmondhatunk.

Az öreg azonban gyakran átjött, sőt néha nálunk szerelte össze titokzatos műszereit.

— Tudják, én a közvéleménykutatás egy speciális ágával foglalkozom — magyarázta. — Én úgy ki tudom tölteni a tesztlapot, hogy a lakásba be se csengetek!

Különös egy ember volt ez az öreg. Ha az előéletéről faggattuk, azt mondta: ő mindig is ez volt, csillagász és közvéleménykutató. De amikor nálunk járt, egyetlenegyszer fel nem nézett a csillagokra, és soha semmiben nem kérte ki a véleményünket.

Aztán egy éjjel átcipelte hozzánk az infravörös távcsövét az akkumulátorokkal.

— Ez a műszer — bólogatott, és a lencséket a szemközti ház keresztrejtvény-hálózatra emlékeztető ablakaira irányította —, ez a műszer a hőforrásokat tapogatja le. A százwattos izzók feketés-vöröses foltok. A kávéscsészék lassan elhalványuló vörhenyes körök. A cigarettaparázs bibor színű pont. De a legérdekesebbek az emberek. Akarják látni?

Intettünk, hogy nem érdekel. Éppen a Holdat néztük, ami köztudomásúlag hideg és nincs saját fénye, csak egy ócska, nyeletlen, ragyás kő- és portükör, amiben nem nézheti meg magát senki, csak a Nap.

— Az emberek akkor látszanak, ha felhevülnek — folytatta az öreg. — Mondjuk, ha betegek. Vagy ha szerelmesek. Ha szeretkeznek, tökéletesen látszik mind a két test.

A kürtők a hátunk mögött dúdolták furcsa dallamaikat, és mintha zavarna minket e hangok kottázásában, egyszerre pisszegtünk rá öreg tetőszomszédunkra: halkabban...

Ő azonban felénk se nézett, szemgödrébe mélyen beült az infravörös távcső szemlencséje, mialatt az objektív az ezerablakos túlpartot pásztázta. Az öreg időnként elővett egy szarvasbőr kendőt, és törölgetett.

— Ha valaki megégeti a konyhában az ujját, akkor csak az ujját látom. Ha valaki lábfürdőt vesz, a lábát. De a legérdekesebbek a szexuális partnerek. Tényleg nem nézik meg? Ezzel a gukkerrel átlátni függönyön, falon, üvegen.

Azt hiszem, augusztus volt. Az égbolton hullócsillagok szánkáztak végig, és a szellőzőkürtőkben hangosan kívántak ezt-azt a betonkockákba zárt emberek.

— Ha nem, hát nem. Pedig igazán tanulságos. Mármint, hogy közösülés közben ki hol mennyire hevül fel. Vagy fordítva: ahogyan kihűl. Olyan is van, aki egyszer csak látszani kezd. Van, aki soha. Ilyenkor mintha a másik... birkózna a semmivel. Biztos van olyan aktus is, amiből nem látszik semmi. Vagy csak testrészek. Akinek tegnap még láttam a karját, ma már csak a hónalja világít. Holnap talán már az se.

Ekkor már tudtam, hogy a gombaszakértő el fog jönni, mert ezeknek a lakásgombáknak az a természetük, hogy elszaporodnak, ahogyan a csótányok is átfúrják magukat a rezonáló víz- és gázcsövek, elektromos vezetékek közötti egyre táguló réseken a penészgomba a hangokkal, illatokkal együtt utazik a légvonatban, és dohányfüstként ül meg a sarkokban, amiket esténként soha nem számol meg senki, és már nemcsak a hetediken, kilencediken és tizediken festik sötétre a plafont, zabálják meg a tapétát, hanem a hatodikon, negyediken, sőt a földszinten is, és a gombaszakértő igenis újra el fog jönni, mert a gombaszakértők tévedhetetlenek, a gombaszakértőknek *rálátásuk* van, hiszen eleget tanulmányozhatták a ketrecben élő ember etológiáját, épp ahogyan ez az öreg csillagász, s mindehhez fölösleges olyasmiket tudni, mint hogy a szilvágyi vöröstölgyesben félig kirabolt tumulusok vannak, vagy hogy a horhosok alján hurokba szaladt szarvasokat beleznek ki a rabsicok.

Nyúlós, meleg és nyálkás cseppekben esni kezdett az eső. Az öreg összeszedte a felszerelését, elment, mielőtt megkérdezhettük volna tőle, hogy ő hol lakik, mer-e lakni egy, két vagy akárhány emelettel lejjebb, vagy van-e vastag és vizes falú ódon tömblakása legalább egy világítóudvarral valahol, vagy esetleg mohos háza kúttal, kerttel, már ha egyáltalában igazat mond, és van hová mennie ezen a négyszer ötméteres szárítóhelyiségen kívül.

Most csend van. A kürtők elnémultak. Este, ha a por leülepszik és mi kéz a kézben sétálni indulunk, abban a horpadt falúban már nem nevelik a kutyát, és amott, abban a billegőben már nem éneklik a Lagzi Lajcsit. Nincsenek se sóhajok, se sikolyok, se torokhangok. Egymás után, szinte észrevétlenül, elhallgattak a hangok. Eleinte még hitegettük magunkat, hogy mondjuk az a kutya talán már egy pattintásra szót fogad. Amazok meg esténként étterembe járnak. De most már egyik kürtő sem szelel. Néha madarak szállnak el a tető felett; rekedt vijjogásuk az egyetlen hang itt, ég és föld között.

— Tériszonyom van — néz rám Judit. — Nem tudom, mondtam-e.

Odaát, a szomszéd tetőn, az öreg akkurátusan dörgölgeti a lencséket a leölt szarvasok bőrével.

— Nem jó, ha nincsenek hangok. — Judit, a mindig fénylő, mindig csillogó Judit valahol elvesztette kitinpáncélját, és most szeretnivalóan védtelen. — Gyerekkoromban volt a szobában egy kályha, és a kéménykürtőben volt egy bádoglemez. Amikor a tűz a kályhában kialudt, édesanyám betolta a lemezt, hogy a huzat ki ne vigye a meleget. Éjszaka, ha a kéménybe belefújt a szél, ez a bádoglemez mindig pendült egyet. Olyan volt, mint a varázsütés. Éjjelente, ha itt fekszel mellettem, ma is hallom a hangot. Tudod, milyen jó érzés? Ha hallom a pendülést, tudom, hogy nem szökhet ki a meleg.

Judit azt hiszi, én tömködtem el a kürtőket, én meg azt, hogy ő. Pedig valószínűleg csak annyi történt, hogy azok a tíz emelet hosszú eternitcsövek apró, koromszerű gombaspórákkal teltek meg, ahogyan a kutakat lepi el a téglák fugái közt beszivárgó iszap.

A glóbusz már majdnem kész. Készülődünk mi is. Tűzforró rumos teát iszunk, elcsomagoljuk korallszigeteinket, óriás kaktuszainkat és gleccsereinket, és közben arra gondolunk, hogy hiába nézhetné a csillagokat is, hatalmas, infravörös távcsövén át az öreg biztosan bennünket figyel.

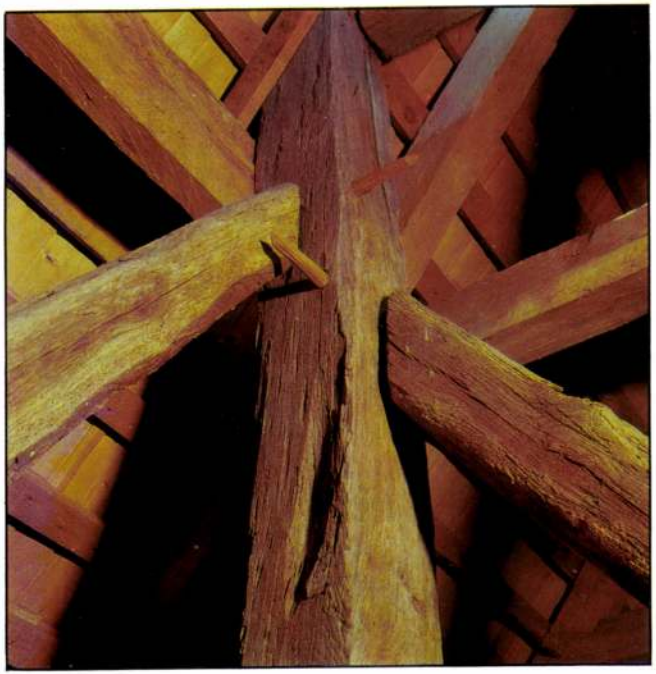

MEGHÍVÓ

A
Vigadó Galéria
tisztelettel meghívja Önt

H E G Y I G Á B O R
fotóművész

emlékkiállításának megnyitására
a
Vigadó Galériába
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)
1992 november 5.-én 17 órára.

A kiállítást megnyitja:
Dr. Feledy Balázs

A kiállítás megtekinthető:
1992. november 5-22.-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Hajzi Gábor

Zöld gondolatok és a fogyasztás

Magyarországon az egy főre jutó energia- és nyersanyagfogyasztás nagyjából azonos Ausztriáéval és Svájcéval, az egy főre jutó GDP viszont csak töredéke a másik két államénak. Fajlagos közlekedési, szállítási teljesítményünk is legalább kétszerese-háromszorosa a nyugat-európai átlagnak. Ezt figyelembe véve csak az a gazdasági fejlődés indokolt, amely csökkenő energia- és nyersanyagfogyasztás mellett megy végbe – állítja Kiss Károly, az MTA Világgazdasági Kutatóintézetének főmunkatársa.

– Elméletét szem előtt tartva mikor léphet növekedési pályára a magyar gazdaság?

– Sokakkal ellentétben, nem szeretek jósolgatni. A mostani nyugat-európai és amerikai recesszió arra int, hogy nem érdemes ezeket a mintákat követni. Meggyőződésem szerint a bioszféra, a globális feltételek szempontjából az eddigi gyakorlat zsákutcába vezet. A fejlettnek mondott országok, miközben csökkentik fajlagos energia- és anyagfelhasználásukat, gazdaságuk fejlesztése érdekében egyre nagyobb mennyiségű természeti erőforrást vesznek igénybe. A környezettudományok ezt fenntarthatatlan állapotnak nevezik. Hogy mit jelent ez, egy példával érzékeltetném. A környezetvédelmet piaci eszközökkel kezelő és erősen kézben tartó Egyesült Államokban 1966–1986 között felére csökkentették az egy kocsira jutó szennyezőanyag-kibocsátását. Az emberi egészséget és a természetet romboló hatás mégis fokozódott, hiszen a gazdasági növekedés és az életszínvonal azzal járó emelkedése több, mint a kétszeresére növelte a személyautók számát. Az Európai Közösség mintája sem tűnik követendőnek, mert a változások mértéke csekély, nem elégséges a környezet pusztulásának megállításához. Igen eredményes viszont a német hatóságok munkája. Ők a hagyományosnál szigorúbb adminisztratív eszközöket alkalmaznak.

– Ezek szerint mégis akad Európában követésre méltó minta?

– Ebben nem hiszek. Magyarországon – ahol a nyugati államokhoz képest elég nagy kiterjedésűek az erdők, néhány helyen megmaradt az eredeti természet, s a közlekedés szerkezete környezeti szempontból sok pozitív vonást visel magán –, másképpen kell megközelíteni a kérdést. Az alacsonyabb fogyasztási és termelési szint miatt nálunk még kialakítható az új értékrend, amely ökoadókra épülő, fenntartható gazdasági fejlődést hozna. Ennek lényege, hogy a meg nem újuló erőforrások felhasználására és a környezetre káros termelésre, szolgáltatásra kivetett magas adókból alapokat képeznének a megújuló erőforrások fejlesztésére. Az ehhez igazodó, minőségi változásokat hozó műszaki fejlődés növelné a nem anyagi jellegű fogyasztást, a szolgáltatásokat. Ez lenne a valódi struktúraváltás. Ha a Közös Piacba belépő Spanyolország és a két olajsokk után lévő nyugati világ visszaesés közben át is tudta alakítani gazdaságát, miért ne sikerülne nekünk is? A mi fejlődési irányunk persze más, jóval kevésbé anyagi fogyasztásra törekvő lenne.

– A gazdasági visszaesés már megvan, erre nem panaszkodhatunk. De a leépülés közben elmaradhat a modernizáció.

– Nem szabad sematikusan gondolkodni. A modernizációt nem úgy kell elképzelni, hogy az elkövetkező években Magyarországra telepítik a korszerű nyugati gépek, berendezések tömeggyártását, illetve gyorsítják ezek behozatalát. A fejlett államok műszaki kultúrájának átvétele a termelési és a fogyasztási struktúrák lényeges megváltoztatása nélkül önmagában még nem jelent megoldást. Elsősorban az informatika, az infrastruktúra és nem a közlekedés fejlesztésére kellene a nagyobb súlyt helyezni. A felmérések azt mutatják, hogy a hazai közlekedési és hírközlési ágazat ma 9,5 százalékkal járul hozzá a GDP előállításához, holott Nyugat-Európában általában 6–8 százalékos ez a mutató. A magyar közúti járműforgalom 4,5 százalékát adja a GDP megtermelésének, miközben a felmérhető környezeti károk mértéke hét százalék. Hírközlési elmaradottságunkat beszámítva még nyilvánvalóbb, hogy az aránytalanságot gazdaságunk fejletlensége, a nehéz struktúra szállításigényessége okozza. A szállítási teljesítmények fokozására tehát nem lesz szükség. A fenntarthatóságban és alternatívákban gondolkodva a környezetkímélő közlekedési és szállítási módok elősegítésére és a motorizáció visszaszorítására kell tenni a hangsúlyt a jövőben. A hírközlés, az informatika lökésszerű fejlesztésének szükségességéhez nem fér kétség. Sőt, ebben benne rejlik az a lehetőség, hogy a fizikai termékek erejére épülő eddigi munkamegosztást felváltsa egy olyan világméretű együttműködés, amelyben az információk és a know-how-k cseréje integrálhatja az egyes térségeket, országokat.

– Milyen előnyei lennének a „zöld" gazdaságnak?

– A munkaigényes, szolgáltató gazdaságban csökkenne a munkanélküliség. Az ökoadóztatással pedig úgy rendezhetők át a költségvetési bevételek, hogy közben érezhetően fogynak a gazdálkodókat és polgárokat sújtó jövedelemadók. A Kupa-költségvetéssel egy időben készítettük el néhány kutatótársammal együtt „zöld" költségvetésünket. A külföldi tapasztalatok alapján állítható, hogy a jelenlegi irracionális adórendszerek – köztük a magyar is – minden további nélkül felcserélhetőek lennének az öko-adóztatással. Ezzel lehetővé válna a társasági adó és a személyi jövedelemadó lényeges csökkentése. A terv szerint öko-adókat egyebek mellett az egyszer használatos csomagolóanyagokra, a reklámok szórólapjára, a földgázra, a fűtőolajra az üzemanyagokra és a vízfogyasztásra kellene kivetni. A felsorolt termékek részben helyettesíthetők, részben rugalmas keresletű áruk. Az adózás szerkezeti változása csökkentené az adócsalásokból és adóelkerülésből származó költségvetési veszteséget is. A jövedelemtípusú adók háttérbe szorítása pedig a teljesítmények visszafogása helyett azok fokozására ösztönözné a társadalmat.

– Milyennek látja Magyarországon a környezet és a gazdaság viszonyát?

– A jövőben várhatóan nőnek az Európai Közösség környezeti károk elhárítására és a környezet védelmére fordítható pénzügyi alapjai. Ezekből jelentős összegeket kaphat Magyarország is, ha a támogatást bizonyíthatóan hatékonyan használja fel. Az 1990 őszén napvilágot látott Nemzeti Megújhodási Program és a Kupa-program a gazdasági növekedést fékező tényezőként kezeli a környezet pusztulását. Jóllehet, a tulajdonviszony átrendeződése, a gazdaság működésének racionalizálása a környezet iránti felelősségtudat és érzékenység növekedése irányában hat, a hétköznapokban inkább a környezetvédelem tervesztése tapasztalható. Tágul a jómódúak és a roszszabb anyagi helyzetben lévők közötti szakadék: míg a gazdagabbak meg tudják fizetni a jobb körülményeket, a szegényebbek a szennyezett levegőjű városokba szorulnak vagy a pusztuló földhöz ragadnak. A koncessziós törvény adta lehetőségek és az önkormányzatok pénztelensége kritikus helyzetet teremt a külföldi tőke bejövetelével és működésével. Sorra épülnek például az autópályák, autós bevásárlóközpontokat terveznek, s fennáll a veszélye annak, hogy a külföldiek környezeti szempontból nem a legkorszerűbb technológiákat telepítik Magyarországra.

A hatékonyság, a szerkezetváltás és a nemzetközi versenyképesség alakulása szorosan összefügg a környezet védelmével. A kutató szerint a környezetbarát értékrendet valló Magyarországnak valójában nincs vagy csak igen korlátozott mértékben van szüksége gazdasági növekedésre. Az anyagi felhasználás mai szintjének megtartása mellett gyorsan fejlődhetnének a szolgáltatások, az oktatás és a kultúra. Ennek megvalósításáért azonban a magyar kormánynak a költségvetés feletti őrködés, a lakossági megtakarítások és a fogyasztás figyelése helyett a fenti, zöld gondolatok felé kellene fordulnia.

Regős Zsuzsa

Eseménynaptár

Január 21–24.
BUDAPEST:
A Kelet-Közép-Európai Munkacsoport szemináriumot tart A biodiveritás megőrzésért címmel.
Helszín: Csillebérci ifjúsági Tábor
XII. Konkoly Thege M. utca 21.

Január 23.
BUDAPEST: 18.00
A Levegő Munkacsoport gyűlést tart a Budapesti Városvédő Egyesület irodájában. (VI., Eötvös utca 10.)

Január 23–24.
BUDAPEST:
Ökö-szociális piacgazdaság címmel szemináriumot rendez a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium.
Helyszín: ITC Centrum (V., Váci utca 19–21.

Január 25–27.
GYŐR:
Konferencia a környezetügyi mérések európai szemléletű minőségügyi kérdéseiről, a Duna rehabilitációjáról.
Helyszín: Győr, Árpád utca 28–32.
Rendező: MATE-MHT Északdunántúli KVF

Január 29–31.
MEZŐTÚR
Fidesz Önkormányzati Környezetvédelmi konferencia lesz a párt zöld frakciójának szervezésében Mezőtúron, a GATE Mezőgazdasági Főiskoláján.

Környezet és bűnözés

Dél-Angliában robotok segítségével igyekeznek fülön csípni azokat, akik alattomban szennyező anyagokat eresztenek a folyókba, majd eltűnnek a helyszínről. A Merlin típus a nyílt vízen lehorgonyozva szunyókál, a Sherlock típus pedig a parton üldögélve továbbítja a riasztás jeleit a legközelebbi környezetvédelmi állomásra. A robotokat olyan folyóágakba telepítik, ahol már többször is észleltek szennyezést, de nem sikerült a tettesek nyomára bukkanni. A Merlin ilyenkor a folyóban elmerülve önműködően méri a víz savasságát, hőmérsékletét, villamos vezetőképességét és optikai átlátszóságát, de vannak már olyan változatai is, amelyek a vízben oldott oxigén és az ammónia viszonylagos sűrűségét figyelik. A Merlin békésen pihen a vízben egészen addig, amíg műszerei nem jelzik, hogy szennyezés történt. Ekkor a robot felélénkül, és tizenöt percenként egyliternyi vízmintát vesz a folyóból két órán át, miközben riasztja a partra telepített Sherlockot. Ez a robot adja le azután a vészjeleket a folyóellenőrző hatóságnak, hogy szakemberei idejében a helyszínre érkezve azonnal kézre kerítsék a tettest és feljelentést tegyenek ellene. *(Noé)*

Méréssel a nitrátosodás ellen

A mezőgazdasági művelés alá vont területek környékén jól ismert környezeti problémát jelent a talaj és a talajvizek elnitrátosodása. Már az is nagy előrelépés, ha rendszeresen mérik a nitráttartalmat és megfelelő intézkedéseket hoznak: például korlátozzák a vízkivételi térségekben a kukoricatermesztést. Ez azonban hosszú távon nem elég, mert csak akkor lehet sokoldalúan és értelmesen védekezni, ha pontos adatok állnak rendelkezésre a talajvízben felbukkanó káros anyagok útjáról és a nitrátok teljes feldúsulási mechanizmusáról. A Joanneum Research által kifejlesztett szivárgóvízmérő-állomás erre a célra szolgál. Az állomás két, egy monokultúrás és egy vetésforgós művelésű térség között helyezkedik el és így egyszerre tud adatokkal szolgálni a különféle művelési módoknak a talajvízre gyakorolt hatásáról. A különböző mélységekben elhelyezett 37 talajszondától kapott adatokat az állomás műszerei folyamatosan elemzik. Az állomás működése nagy reményekre jogosít, hiszen néhány korlátozó intézkedés bevezetésével már eddig is sikerült elérni, hogy egyes vízkivételi helyeken a korábbi, a megengedettnél másfélszer nagyobb nitrátértékek két év alatt a határérték 80 százalékára csökkentek. *(Joanneum Research Info)*

A róka és a fácán, avagy szafaripark Kiskunmajsán

Nem volt szerencséjük azoknak az értékes, egzotikus fácánoknak, melyek egy ideig a kiskunmajsai „szafaripark" lakói voltak. Földi pályafutásukat kétféleképpen fejezték be; egy részüknek a helybeliek tekerték ki a nyakát, míg mások a környékbeli rókák gyomrába vándoroltak. Az illetéktelen behatolókról tanúskodó röpdék igencsak megtépázottnak tűnnek. Akár az egész „szafaripark".

Kiskunmajsa semmivel sem különb, mint az Alföld bármelyik kisvárosa. Lakóinak tizennyolc százaléka munkanélküli, ipar nincs, a mezőgazdaság meg épphogy vegetál. No és természetesen kevés a pénz. Már a hosszú ideig nyereséges termelőszövetkezet sem tud bért fizetni. Ám e gondok, a pénzszűke ellenére a kisváros mégis rendelkezik egy állatkerttel, igaz, nem önszántából.

Történt ugyanis, hogy egy „vállalkozó", bizonyos *Szakál Ferenc* fejébe vette, hogy e városka tökéletesen alkalmas arra, hogy befogadjon egy állatkertet. Igaz, Szakál úr némi fogalomzavarban is szenvedett, hiszen az összetákolt ketrecekből álló bemutatóját rögvest elkeresztelte „szafariparknak", mely köztudottan többé-kevésbé szabad állatok bemutatóját jelenti. Ajánlata csábítónak tűnt, hiszen a városnak egy fillérjébe sem került volna a létesítmény, az épületeket Szakál János saját pénzből – saját hitelből – építette, az állatokat is ő szerezte be, s az üzemeltetési költségeket is vállalta – egy ideig. Feladata viszonylag egyszerűnek tűnt, hiszen csak egy ...at éve működő, messze földön ...íres magyar kutyafajták tenyésztését és hazai vadak férőhelyeit magába foglaló vadasparkot kellett kibővítenie. Sorra jöttek a külhoni állatok, jobbára testileg-lelkileg megnyomorított cirkuszi, mutatványos példányok. Az egyik medvének egykori gazdái kihúzták a fogát, kitépkedték karmait, a másik angolkóros, nem egy majom pedig idegbeteg. Igaz, a legtöbb mutatványos, cirkuszi állatnak hasonlóak az ismérvei. (Vajon meddig kell még várnunk az e kérdést is tisztába tévő állatvédelmi törvényre?) Sok állat érkezett a pécsi állatkert feleslegéből is.

Lassan benépesültek a frissen épült ketrecek és kifutók. Ám az állatkertet nem csak felépíteni, hanem üzemeltetni is kellett, s ez volt a nagyobb gond. Szakál János az elmúlt év májusában még háromszázezer forintot áldozott az állatok kosztjára – majd köddé vált, anélkül, hogy az állatokkal törődne, s anélkül, hogy az állatkert tulajdonjoga tisztázódott volna. Nem reagál levélre, táviratra, felszólításra. Az állatok azonban maradtak, s bizony a jövőjük meglehetősen kilátástalannak tűnik.

Ahogy *Kiss Károly* polgármester elmondta, az állatok táplálását igen nehéz megoldaniuk. A „szafaripark" optimális üzemeltetése napi harmincezer forintba kerülne. Eddig három „koldulókörutat" tettek, változó eredménnyel. A segíteni akarás megmutatkozott, hiszen még van mit enniük az állatoknak, ha nem is mindig azt, ami optimális volna. De a lehetőségek végesek. A legrosszabb azonban az, hogy nem tudni voltaképpen kinek a tulajdonát is képezi a szafaripark. Azaz sejteni lehet, hogy Szakál János a gazda. A tartozások fejében ugyanis az egész állományt zárolta egy bank. Ám mivel egy állatkerttel ők sem tudtak mit kezdeni, a zárlatot idén januárban feloldották. Tehát, úgy tűnik a vállalkozó visszakapta állatkertjét, noha hiába, mert azóta sem jelentkezett! Talán az volna a legjobb, ha sikerülne megegyezni vele és a városnak reális áron eladná az állatokat. Persze ekkor is lenne egy kis bökkenő, ugyanis az önkormányzatnak nincs e célra hárommillió forintja. Így egy-két szponzor se ártana. A másik variáció az volna, ha a termelőszövetkezetnek – amelyet nem fizetett ki – térítésmentesen átadná az állományt, s azt a tsz valamilyen formában átadná a városnak. Legalábbis a polgármester ezt a két lehetőséget látja. Addig azonban, míg a tulajdonjog nem rendeződött, mindenki keze kötve van. Kivéve Szakál úrét...

Az állatkertet jelenleg egy jó értelemben vett „állatbolond", *dr. Martin Ferenc* vezeti. Ő a mindenes, igazgató, állatgondozó és állatorvos egy személyben. Lényegében neki köszönhető, hogy az állatok még élnek. Ő kilincsel az adományokért, hogy háromszáz kedvencének legalább enni tudjon adni. A nagyétkű húsevőknek, a farkasnak, a medvének, a tigrisnek nem csekély a napi menázsi.

A ragadozómadár- és a bagolyállomány jó részt mentett, sebesült, visszavadításra alkalmatlan egyedekből kerül ki. Dr. Martin Ferenc elmondta, hogy a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel együttműködve, közösen madármentő állomást kívánnak létrehozni.

A kiskunmajsai állatkert ketrecei nem kisebbek azoknál, amelyek legtöbb vidéki állatkertünkben láthatók. Az egykori pumának nézett „Kiskunsági rém" kölyke, egy farkas bizony felettébb szűk cellában lakik. Néhány, nyúlketrecben szorongó rókának sem lehet könnyű az élete. Általánosságban mégis elmondható, hogy az állatok nagy részének elhelyezése többé-kevésbé megfelelő. Egy tizenkét hektáros legelőn például csaknem szabadon tanyáznak a gímszarvasok, dámok, őstulkok és társaik. Nincs még egy ekkora kifutó az országban! A „szafaripark" területi adottságai is rendkívül jók, 19 hektáros területén (ez ötszöröse egy átlag vidéki állatkertének) erdő, legelő és tó egyaránt található.

Az egyik medve fogatlan, a másik angolkóros

SZANDELSZKY BÉLA FELVÉTELE

Dr. Martin Ferenc tervei között szerepel – már ha marad az állatkert – az állomány racionalizálása. A hét medve például egy kicsit sok. A férőhelyeket sem ártana átépíteni, *a majmok téli szállása például már az állatkínzás határát súrolja*, maximum néhány aranyhörcsög élhetne ott kényelmesen. Egyelőre azonban a tervek csak tervek maradnak, hiszen javában tart a küzdelem az állatok életben tartásáért. A takarmány fogytán, pénz nincs, a „mindenes" is teljesen ingyen dolgozik! Minden segítséget örömmel fogadnak. (Kisebb adományokat dr. Martin Ferenc nevére, rószaszínű csekken kérik feladni. Cím: Szafaripark, Kiskunmajsa, Pf. 195, 6120, a nagyobb adományokat pedig a Majsa Alapítvány számlájára – OTP Kiskunmajsa, 259–98195, az alapítvány száma: 609–003554 – várják.)

A városban sokan szeretnék, ha az állatállomány teljes egészében ott maradna. Egy ekkora bemutatót némi szerencsével, s az ezzel járó egy-két szponzorral lehetne üzemeltetni.

Végszükség esetén azonban továbbadnák az állatokat a magyar állatkerteknek, ahol azonban korántsem biztos, hogy jobb körülményeket tudnának biztosítani számukra. Ám legalább a kosztjuk kielégítő volna. Kérdés azonban, kinek kellene száz, nem igazán állatkerti állatnak számító kutya? Félő, hogy a kutyának sem.

*

Pest felé jövet fotós kollégámmal benéztünk a Kecskeméti Vadasparkba. Nem volt egyszerű bejutni, ugyanis egészségügyi okokra hivatkozva nagy lakat került a kapura. Szerencsénk volt, az egyetlen gondozót sikerült megnyernünk, s tehettünk egy rövid sétát. Az eredmény több mint lehangoló. Csaknem minden állat kritikán aluli körülmények között, nem ritkán saját mocskában él. A ketrecek kicsik, koszosak és elhanyagoltak. Alig van olyan „zoolakó", melynek igényeit legalább valamelyest kielégítenék.

Visszagondolva, a Kecskeméti Vadasparkhoz képest a kiskunmajsai még valóságos szanatórium. Kár, hogy Kecskemétnek nincs egy dr. Martin Ference, aki a leglehetetlenebb helyzetben, egyszál magában, pénz nélkül is összehasonlíthatatlanul jobb állatkertet üzemeltet, mint Kecskemét a maga városi költségvetésével.

Kovács Zsolt

Csőcselék és elit

Hannah Arendt: A totalitarizmus gyökerei

„A totalitárius propaganda veleszületett gyengesége a vereség pillanatában válik láthatóvá. A mozgalom erejének híján az emberek hirtelen megszűnnek hinni azokban a dogmákban, melyekért tegnap még életüket is hajlandók lettek volna feláldozni..., a tömegek visszanyerik régi státusukat: csendben feladják a mozgalmat, mintha csak rossz lóra fogadtak volna, keresnek valami más, ígéretesebb fikciót." Hannah Arendt harminc évvel ezelőtt már tudta, hogy működik ez az egész és hogy fog majd véget érni. Igaz, mikor írni kezdte e korjelenségről szóló alapművet, alig múlt el a náci rendszer Németországban, s utolsó átdolgozott kiadása az '56-os forradalom utáni helyzetben nézett körül a másik térfélen, a kommunizmusén, az előkerült adatok és leleplezett titkok fényében. Egy korszak tapasztalatai sűrűsödnek tehát e könyvben, ám még így is megkülönbözteti ezt a művet látásmódjának filozófiai és szociológiai mélysége, mellyel az antiszemitizmus, valamint az imperializmusjelenség után a totális rendszerek mechanizmusát vizsgálja.

Persze, mi, mai olvasók botcsinálta szakértők vagyunk a témában, a jelenség titkos fiókjait (a benne élők tapasztalatai és az összeomlott rendszer alól előkerült dokumentumok alapján) talán még jobban is ismerjük, mégis a könyv tele van érdekes tanulsággal. Csak példaként egy idézet a kor jeles barna inges tudoráról: „Az újságok tehetetlenek, amikor egy élő szerveződés agresszív erejével kellene harcba szállniuk. Az olyan hatalmi képződmények, amelyek csak propagandában gyökereznek, ingatagok és gyorsan eltűnnek, ha a propaganda mögött nincs jelen egy szervezet erőszakos támogatása." Nocsak.

Az elemzés abból indul ki, hogy a náci rendszer (és részben a kommunizmus) az elit és a csőcselék szövetségére épített. Ennyiben új alapokra állítja e korszak vizsgálatát: a korábbi elméletek tömeglélektanból, valamint a katonai diktatúrák természetrajzából igyekeztek leírni a jelenséget. A csőcselék és tömeg szociológiai megkülönböztetése, társadalomdinamikai leírása jelentős elméleti vívmány, és persze gyakorlati tény, amivel mind a mai napig bajlódunk. A XIX. század végén összeomlanak az osztályok, s velük a pártok, egyben létrejön a feleslegessé vált emberek tömege (munkanélküliség, osztályokból kivetett csőcselék stb.). Ezt a szociológiai földcsuszamlást használja fel rendszer építésre a totalitarizmus. A felesleges tömegek kiábrándultak a politikából, a demokratikus játékszabályokból (melyekben csak csalást látnak), pártpolitikából (melyben már csak öregek vesznek részt), osztálymorál képmutatásból (amit hazugságnak tekintenek és undorodnak tőle) – ez az a híd, melyen az elit és a csőcselék ízlése találkozik. Ne feledjük: a XX. század elején íródnak le a nagy kiábrándulási elméletek a demokráciából, vele a barbarizmus dicsőítése, a bűn vonzerejének felfedezése. A nácizmus viszont épp a gyilkolás nyílt dicsőítésével közvetíti a házasságot a két csoport között.

Az elemzés egyik legérdekesebb része a fiktív valóságkép, amit a totalitárius rendszer elfogadtat a jóléppel: például a nácik azzal dicsekedtek, hogy nincs munkanélküliség, *aminek bizonyítéka* az lett, hogy megszüntették a munkanélküli-segélyt. De mi is ismerjük ezt a mitologikus környezetszennyezést: a pirospozsgás parasztok ülnek a traktoron, kulák a sötétben disznókkal eteti a kenyeret, hogy éhezzen a város, munkás Pobedában, ami jobb, mint a Mercedes, örömvilág, amit látszólag mindenki elhisz. Nos, ez utóbbit már csak mi tudjuk, a hét kétfenekű fikciójából, a totalitárius kor végjátékból mi, mai olvasók jobban készültünk – Arendt ezt már nem láthatta. Azt a kétnyelvű mítoszt, amiben a puha diktatúra korában éltünk: a funkcik rózsaszínűre festették a világot, a jónép meg bólintott rá. Csakhogy a funkcik nem vették észre, hogy a jónép pontosan tudja, mi van, és miből élünk. És azt is, hogy bólogatni kell, mert ez a belépő az egyáltalánhoz. (Egykori pesti vicc: Két ember néz egy Mercit. Az egyik: maga szerint melyik jobb kocsi, a Merci, vagy a Pobeda? Másik: a Pobeda. Mi az, maga nem ismeri a kocsikat? Nem uram, én önt nem ismerem. – Hát így.)

De a lényeget illetően Arendt elemzése talál: a fiktív világ, ami több, mint propaganda – ideológia és (kemény vagy puha) terror teremtette álvalóság, a rendszer működtetésének ontológiai alapja. Közben persze alatta, mellette és közte ott van az, amiből élünk és ami bezsebelhető, az illegalitásba vonult normál hétköznap, amiről viszont csak a rendszer uraltjai tudnak. Mármost a nagymenők ugyan cinikusak, ismerik a gépezet titkait, de csak abban élnek, annyira foglyai saját mesevilláguknak, hogy nem látnak túl a mítoszok művalóságán, eszükbe sem jut, hogy van egy normálvalóság. Nem találkoznak vele, el vannak szigetelve a tényleges világtól: a „belső kört" seggnyalók, hívők, útitársak gyűrűje veszi körül, ami visszaigazolja a mítoszokat – ezért képtelenek a főnökök észrevenni a vég jeleit – hiába bújják a BM-jelentéseket.

Számunkra talán a legszellemesebb a Vezér (atya, első titkár) és a tömegek kölcsönös függésének elemzése: a vezér függ a tömegektől, de a tömegek csak a vezér lévén kapnak levegőt, egymást táplálják – erre is született vicc e tájon, de ezt most hagyjuk: a fikció e kétértelmű kapcsolatban kapott álvalóságstátust. Arendt már a sztálinizmus elemzésénél különös elmélyültséggel vizsgálja azt a rémséget, hogy a lebukott nagyságok miért vállalják magukra a legképtelenebb vádakat, miért játsszák végig a kirakatperek egész színjátékát. Ő még a rendszer transzcendens vonzerejében látja a rejtvény megoldását: ha az egyéni halála az egész világméretű győzelmét segíti elő – megéri. Azóta itt is okosabbak lettünk néhány felesleges tragédiával és képtelenebbnek látjuk a történetnek ezt a fejezetét. De ne feledjük, ő volt az első, aki a rendszernek ezt a paradoxonát tényeiben megközelítette és elméletileg is fel akart törni.

A gyökerek – amire a cím utal – messzire nyúlnak: a búr háborúig, ahol megszületik a faji alapon szervezett politika, valamint az a belátás, hogy a polgári társadalmat nemcsak a profitelvűségre lehet alapozni – egy hátrányos helyzetű csoport mindig létrehozhat magának gy még alacsonyabb rendűt, aki felett uralkodhat. Itt, Közép-Európában, e sok nemzetiségű régióban az ideologikus állam jelent meg, a törzsi nacionalizmus" különböző variánsaival, ami önmagában is vonzerőt képviselhetett, de a rendszer hangszóróján felerősítve mozgalmakat is tudott magának toborozni. Annak ellenére, hogy az egyéneknek már semmit sem tudott adni. A tengerentúli imperializmusok legalább hathatós orvosságot ajánlhattak fel a sok helyről jött felesleges tömegeknek, itt semmit sem lehetett kapni, csak az eszmék kétes malasztját, és töltényeket a frusztráció keltette agresszióhoz.

A fejezeteket kísérő lábjegyzetek sem akármilyenek: a dokumentumok elfelejtett históriák korábban sem köztudott mozaikjait rakják ki. Emellett az olvasó akaratlanul is mai szemmel nézelődik a tények panoptikumában és persze mazsolázgat. Itt van például egy levél, melyben egy SS-funkcionárius rimánkodik Himlernek, hogy adjanak ki valamilyen humánusabb gyilkolási reglamát, mert a litvánok olyan őrült barbarizmussal mészárolják a zsidókat, hogy valamivel meg kell fékezni őket, különben sem bírják nézni ezt a vadállati vérengzést az európai neveltetésű SS-fiúk... *(Európa Kiadó)*

Almási Miklós

RÁDIÓJEGYZET

Bűnös gondolatok

Azt hiszem, kezdem kapisgálni, hogy mi a „baj" a rádió Fórum című műsorával. Meg a „többi hozzá hasonlóval". Rémlik, hogy miért „politikacsinálók" az ilyen adások. (Csak zárójelben: talán mégsem a műsorok „csinálják" a politikát, hanem fordítva. Mindez persze apróság, földhöz ragadt kötözködés.)

Térjünk a tárgyra. Kis János filozófus, az SZDSZ egykori elnöke és Kerényi Imre rendező, az MDF egykori választmányának volt tagja, arról beszélgetett Mihancsik Zsófiával hétfőn éjszaka, milyen „védekezési technológiákat" kellene kidolgozni, hogy Magyarország ne Bosznia felé mozduljon el. Arról volt szó, hogy a „bűnös gondolatok" miféle agresszivitást szabadítanak fel. Kerényi az MDF író-politikusának pamfletjére célozva azt mondta, hogy a parlament „mind az öt és fél pártjának", és a civil értelmiségnek össze kellene fognia, hogy a kormányzó pártban jelentkező radikális-fasisztoid nézetek képviselői a Jurtában szerepeljenek. Mert, hogy az most üres.

Mi van akkor, ha az ilyen nézetek ellen a törvényes eszközök már nem elegendőek?

Mi van akkor, ha az ellenfél már törvénytelen eszközökkel lép fel? Kis János szerint a kérdés az, hogy ha a szélsőjobboldal túllépi a törvényes eszközöket, akkor az államapparátus asszisztál-e ehhez vagy nem. Mivel az ilyen nézetek a kormánypárton belül jelennek meg, Kis szerint fennáll a veszélye annak, hogy az államhatalom cinkosan együttműködik vagy elfordítja a fejét a törvénytelenségek láttán. Ez utóbbi a demokrácia eróziójához, a weimari köztársaságban kialakult helyzethez vezethet.

Politikailag semleges államapparátusra van szükség, amely szigorúan tartja magát a törvényekhez. Semleges közszolgálati ethosz kell, amely Kis szerint Magyarországon még nagyon gyenge.

Azt hiszem, mindez természetes: a magyar bürokrácia hagyományosan híresen korrupt volt, hiszen mindig ki volt szolgáltatva egy adott párt egyeduralmának. Most is ki van szolgáltatva a hatalomnak. Ha azonban a bürokrácia tudja azt, hogy 1994-ben választások lesznek, akkor azt is látja, hogy nem érdemes törvénytelen utasításokat végrehajtani. Többek között így lehet elérni, hogy a szélsőséges törekvéseknek ne legyen hatalmuk az ország fölött.

Kerényi és Kis egyetértett abban, hogy Csurka István „behemót anakronizmus". „Nincs jövője, csak múltja van."

Reménykedjünk, hogy így van.

Szóval, a műsor csinálja a politikát, vagy a politika a műsort?

Pogonyi Lajos

Templomok fotósa

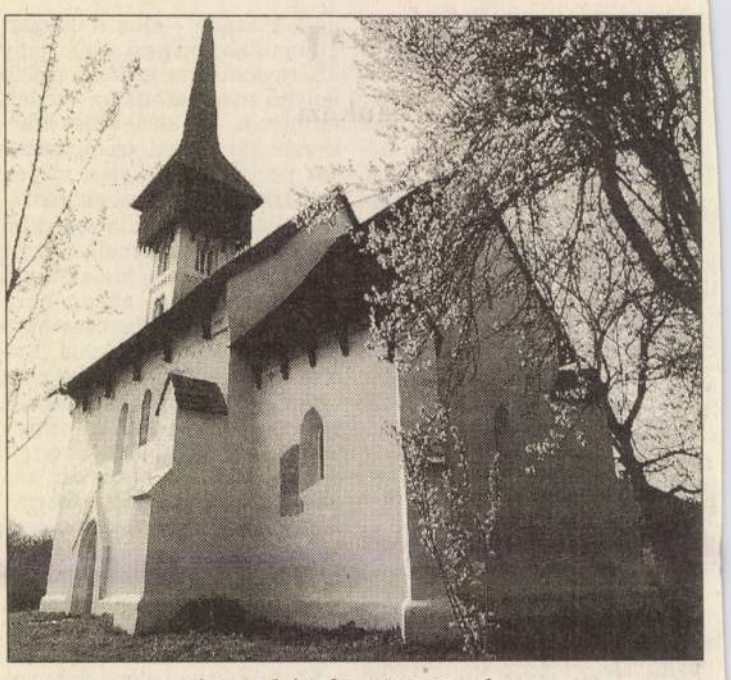

A csarodai református templom

Hegyi Gábor fotóművész a sors kifürkészhetetlen akaratából már nem érhette meg, hogy különösen értékes vállalkozásának gyümölcseit leszüretelje. A negyvenéves, alkotóerejének teljében lévő művész néhány hónappal korábban – vétlenül – autóbaleset áldozata lett. Már működtek a nyomdagépek, Hegyi Gábor már elvégezte életművét meghatározó munkájának oroszlánrészét, amikor egy végzetesen könnyelmű fiatalember a halálba rántotta magával.

Hegyi Gábor, aki a budapesti Kozma utcai temetőben alussza örök álmát, néhány éve kiadót alapított azért, hogy megvalósíthassa tervét és bemutathassa a honi egyházi építészet legjelentősebb és legszebb alkotásait.

Sorozata nem a lexikonkészítés szándékával fogant, ennek ellenére mind az alig egy éve napvilágot látott katolikus, mind pedig a néhány napja megjelent, evangélikus és református templomokat bemutató kötetek méltán tarthatnak igényt az *alapmű* minősítésre.

Hegyi már korábban, például az Angkor és a khmerek című munkájában felvillantotta fotográfusi képességeit, utolsó két munkájával pedig visszavonhatatlanul bebizonyította, hogy az adott témakörben kivételes tapasztalatokkal és illő alázattal alkotja felvételeit. Felszabadultan alkalmazta a fotográfia sajátos kompozíciós elveit, képformálási módszereit, képeiben egyaránt érvényesül a hűvös tárgyilagosság, az informáló bemutatás és autonóm művész sajátos látásmódjának jegyei.

Hegyi Gábor nemcsak megszervezte a képek elkészítésének körülményeit, – mellesleg ez sem volt könnyű – hanem kiadóként ritka menedzseri tulajdonságokról is tanúbizonyságot tett. A kötetek nemzetközi együttműködéssel készültek: a fotók színre bontását Svájcban végezték, a kötetet pedig a nagyhírű belgiumi Brepols cégnél nyomtatták – világszínvonalon. Feltétlenül említést érdemel az albumok tipográfiai teljesítménye is. Miközben a legkülönfélébb kiadványok válnak manapság a divat áldozatává, *Rácz Julianna*, a sorozat tervezője ismét bebizonyította, hogy az invenciózus, mértéktartó tipográfus művész képes csak felerősíteni egy könyv alkotóinak eredeti szándékát.

A Hegyi & Társa Kiadó folytatni szerette volna a neves művészettörténész és lelkészmuzeológusok közreműködésével készülő sorozatot. 1993-ra tervezték a görög katolikus, valamint a zsidó templomokat bemutató köteteket. A kiadó átalakult, de a hírek szerint nem adta fel a terveket. Most még bizonytalan, ki készíti a fotókat a tervezett művekhez, de az bizonyos: a mérce igen magas.

Református templomok Magyarországon 1992, Evangélikus templomok Magyarországon 1992. (Hegyi & Társa Kiadó)

Szabados Csilla

TV

Kakaó

Magam is voltam napközis. Két dologra emlékezem csak meleg szívvel: a focizásokra és arra, hogy az egyébként ehetetlen tejbegrízen bőven volt kakaó.

Valahogy így vagyok a TV 1 Napközi műsorával is. Jó benne, hogy délelőttönként magyar nyelvű beszédet hallhat az idült tévénéző, van kalandfilm, Walt Disney, Dallas és megismételt Friderikusz-show. Ezek a programok alkotják a műsor gerincét, a TV 1 kakaóját. Ebben persze semmi új nincsen, volt délelőtti műsor a pártállamban is. Az újdonság, a hézagkitöltő a játék és a traccsparti.

Nézzük – ha tudjuk – először a traccspartit. Ennek két formája ismert: az intellektuális és a bájolgó. Gondolom, egy magára valamit is adó értelmiségi undorral elfordul az utóbbitól. Így lehetnek ezzel a műsor szerkesztői is, mivel általában minden műsorban – a napi orvosi tanácsok mellett, melyek a gyermekfogászattól a pszichiátriáig mindennel foglalkoznak – (ki)találnak egy témát, melyre aztán a délutáni rájátszásban is visszatérnek. Kíváncsi vagyok, mikor jönnek rá arra, hogy olyan fontos témákkal, mint a skinheadkérdés, szűk negyedórában nem lehet foglalkozni. Legalábbis nem érdemes. Igaz mondás: aki sokat markol, keveset fog.

S most nézzük a játékokat. A Napközi indulásakor kétféle volt: az automata és az intellektuális. Az automatajátékra jellemző, hogy a lelkes telefonáló még akkor is nyer, ha tíztizenöt másodpercébe kerül, míg rájön, hogy hova lehet lépni a huszárral és hova nem, vagy a dominójátékban az istennek sem érti meg, hogy a nyolcas mellé nem lehet hatost rakni...

Az intellektuális játékot a Képfaló képviselte. Itt egy híres embert kell kitalálni úgy, hogy a személyével kapcsolatos kérdésekre helyes választ adva a képét rejtő 5x5-ös mezőből megfordul egy képkocka. Az utóbbi időben mintha el-eltűnne a Képfaló. Ennek egyik oka, hogy macerás. Kérdéseket kell kitalálni, személyenként huszonötöt. Hát nem egyszerűbbek a számítógépes játékok? Nagyobb sikerélmény, nyista gondolkodás. A Képfaló bukásának másik oka feltehetőleg az, hogy kissé snassz, amikor a játékosok olyan kérdésekre nem tudnak válaszolni, hogy ki volt a haza bölcse...

Szóval igazán unalmas, néha tudálékoskodó, az emberek helyett gondolkodó műsor ez a Napközi. Pedig azáltal, hogy naponta mások vezetik a műsort, elképzelhető lenne, hogy a műsorvezetők érdeklődése szerint változzon, legyen valami különbség a napok között. Persze tudom, ez fárasztó.

Nagyon hasonlít ez az időkitöltő elhíresült névadójához. Az ember eszi, nem eszi, nem kap mást. A kettesen ilyenkor már csak a kép zúgását szemlélhetjük.

Egyetlen valóban elgondolkoztató ténnyel találkozhatunk. A gyesen levő kismamák és a nyugdíjasok mellett a játékosok közül egyre többen mondják azt szégyenlősen a foglalkozásukat firtató kérdésre: munkanélküli.

Már több mint 700 000-en vannak, lassan nekik készül a műsor. Szomorú.

Ez az a kérdés, melyben a műsor játékvezetők tudnak alkalmazkodni.

Már nem kérdeznek rá a játékos foglalkozására.

Szalay György

valóság

Ízelítő a januári számból

„A mimikri a valódi élmény elrejtése, a magán- és a nyilvános vélemény elágazása rendszerint olyan feltételek kísérőjelensége, amikor a vélemények formálódása kisebb-nagyobb nyomások hatására történik." (Angelusz Róbert: Rejtélyes véleményáramlatok)

„Bár a fasizmusok megjelenése az első világháború utáni akut válságstációhoz köthető, maga a válság mélyebb előzményekre nyúlik vissza. Ezeket az európai fejlődés egyensúlyának megbomlásával ismerhetjük fel." (Póczik Szilveszter: A fasizmusok kérdéséhez)

„Ami a '89-es körülményeket illeti, főként a torzult struktúrák tömegére kell gondolni, amit hasonló bőségben örököltünk, mint a többi, gyökeres változások elé néző, volt szocialista országok." (Leszek Balcerowicz: Az első egyenleg)

A SZÜV Leporelló Nyomda,
az ország legnagyobb, számítógépes ügyviteli nyomtatványokat előállító vállalata keres érettségizett, jó megjelenésű és tárgyalókészségű, maximum 35 éves, budapesti és vidéki

területi képviselőket.

További feltételek: telefonos lakás, gépkocsi

A munkakör sok utazást igényel. Fizetés: megegyezés szerint. Agilis, intelligens hölgyek és urak kézzel írott önéletrajzát várjuk a következő címre:

SZÜV Leporelló Nyomda, Tóth Csaba
1145 Budapest, Szugló utca 9–15.

Hegyi Gizella

a bicskei képzőművészeti szakkör kiállításán szereplők művei,

G.D.: kiállítás Bicskén,
Fejérmegyei Hírlap, 1973. júl. 1.

HEGYI GYÖRGY

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
1967

Az utóbbi években a táblakép válságáról cikkeznek és ankéteznek a művészet berkeiben, de hogy ez a válság valóságos-e, és nem inkább valamiféle arisztokratikus elzárkózás a művészek részéről, azt még nem vizsgálta senki. A válság cáfolatául említhetjük, hogy a képcsarnoki forgalom — legjobb tudomásunk szerint — nem csökkent. Ha valóban volna válság, leküzdésének legjobb formája a Hegyi György által választott út: a közösségi, illetve a monumentális műfaj, az építészettel együtt élő képzőművészetre való áttérés. Igaz, művészünk már főiskolás korában a mozaikot választotta kifejezési formájául és így elkötelezte magát — sok jó táblakép megoldása mellett — a murális, díszítő jellegű művészetnek. Bizonyára szerepe van ebben néhai kedves tanárának, Rabinovszky Máriusznak, aki már 1948-ban felismerve a szocialista művészet nagy tömegekhez szóló hivatását, szép kiállítást rendezett tiz-tizenöt művész freskó, mozaik, szőnyeg és szabadtérre szánt szobrainak terveiből. Mindebből akkor semmi sem valósult meg, de az ezrelékes megbízások talán itt kapták az első ösztönzést.

Hegyi György akkor még csak főiskolás volt, de a megelőző években, a felszabadulás után azonnal Kolozsváron a K.P. lapjánál dolgozott és ízelítőt kapott abból a szabadságból, ami a „felismert szükségszerűség" következménye. Eddigi öt kiállítása és nyolc mozaikfala már meggyőzhetett bennünket rátermettségéről. Ez a kiállítása is azt tanusítja, hogy táblaképeiben már egyre inkább mozaikul gondolkodik, hogy egy tájkép, vagy csendélet is a síkba feszül és világos geometrikus rendbe rendeződik.

Legutóbb sokat utazott és Párizs külvárosi házait, egy görög utcát, vagy Siena vörös falainak torlódását és szerkesztett ritmusát ugyanazon a síkdekoratív festői nyelven adja elő, mint Szentendre ódon íveit, tornyait. Tehát művészetében kétféle determináltság jelentkezik: egyik a mozaikban való gondolkodás, másik — már inkább előzmény — a szentendrei varázs. Ez a varázs azonban nem azonos a szürrealistának kikiáltott Szentendrével, hanem a táj erősen architektonikus megjelenésének hangsúlya.

A murális feladatok iránti vonzalma igazán korán jelentkezett, hiszen már diploma munkája is mozaik volt. Most azonban a szőnyeg is érdekli, a színek lágyabb átmenetei, oldottabb formák s végre az ember, mint fontos ábrázolnivaló. Mert mozaikjain az ember is mint díszítő elem kapott szerepet s ezt el kell fogadni sajátságos felfogásként. Ám, hogy művészete alapvetően

humánus, sőt, némely munkájában a szocialista humanizmus kifejezője, azt pécsi, pápai és sok más mozaikja teszi vitathatatlanná. S ha grafikáit tekintjük, még harcosnak is mondható, hiszen két Radnóti illusztrációjából megrendítő tiltakozás kiált. Színes fa- és linómetszetei, valamint monotipiái — az izgalmas Daruk, a Beduin, a Kosok — a témában való változatosságot és az anyagban való örömteli jártasságot sugallják. A művesség szeretete minden megnyilvánulásában jelen való, abban hogy mozaikot rakosgat — a színes kövek szépsége a szigorúan megkomponált képhez is játékos többletet ád, — meg a szőnyegre tervezésben, a más anyagra való áttételben, a termékeny kíváncsiságban fontos helyet foglal el maga az anyag. Csak ünnepelni lehet az olyan alkotó alkatot, amely minden anyagot szórabírni képes, és mondanivalója tolmácsolására készteti. Kis kerámiaképeiben is erre vállalkozott és e tenyérnyi lapocskák, a végsőkig leegyszerűsített tájkompozíciók, vagy figurális frizek a hálás anyagot dícsérik, ami az értő kéznek engedelmeskedik. Így ötvöződik a játékosság és monumentális érzék egyetlen oeuvre-ben, egy, a delelőjére ért művészben.

Hegyi György kiállítása, az itt látható szép-művészet megbízható, tiszta vonalban fejlődő tehetséget reprezentál. Életigenlő ez a művészet, méghozzá a szocialista élet igenlése és ezt önmagában is pozitíven értékelhetjük. Távol áll tőle a mondvacsinált, vagy irodalomból tanult iszonyat, ahogy ezt az ifjabb nemzedéknél látjuk, holott Hegyi György már-már a bőrén érezte a perzselő-dermesztő tömeghalált. De talán éppen ez adja az életörömet, az apró dolgok boldogságát, minden újrakezdett nap bizakodó várakozását és aktivitását, ami munkáiból, bár visszafogottan, de kicseng. Sem életében, sem művészetében nincsenek nagy kilengések, végletek. De, ha ez a tiszta egyenletesség valakiben mégis bizalmatlanságot keltene, csak azt kívánhatjuk, bár sok ilyen művészünk lenne.

Oelmacher Anna

Életrajzi adatai:

Szül. 1922. Budapest

Főiskolai tanulmányai: 1946—1951

Kiállításai: 1946 Kolozsvár
1954 Fényes Adolf terem
1962 Fényes Adolf terem
1964 Tel Aviv
1965 Műegyetemi Kollégium

Mozaikok:

Orvosegészségügyi Szaksz.
Dunaújváros
Hajdunánás
Madách Színház
Pécs
Pápa
Budafok SZTK.
Egyesült Gyógyszer.

Tanulmányutak: 1962 Franciaország és Olaszország, 1964 Görögország és Izrael

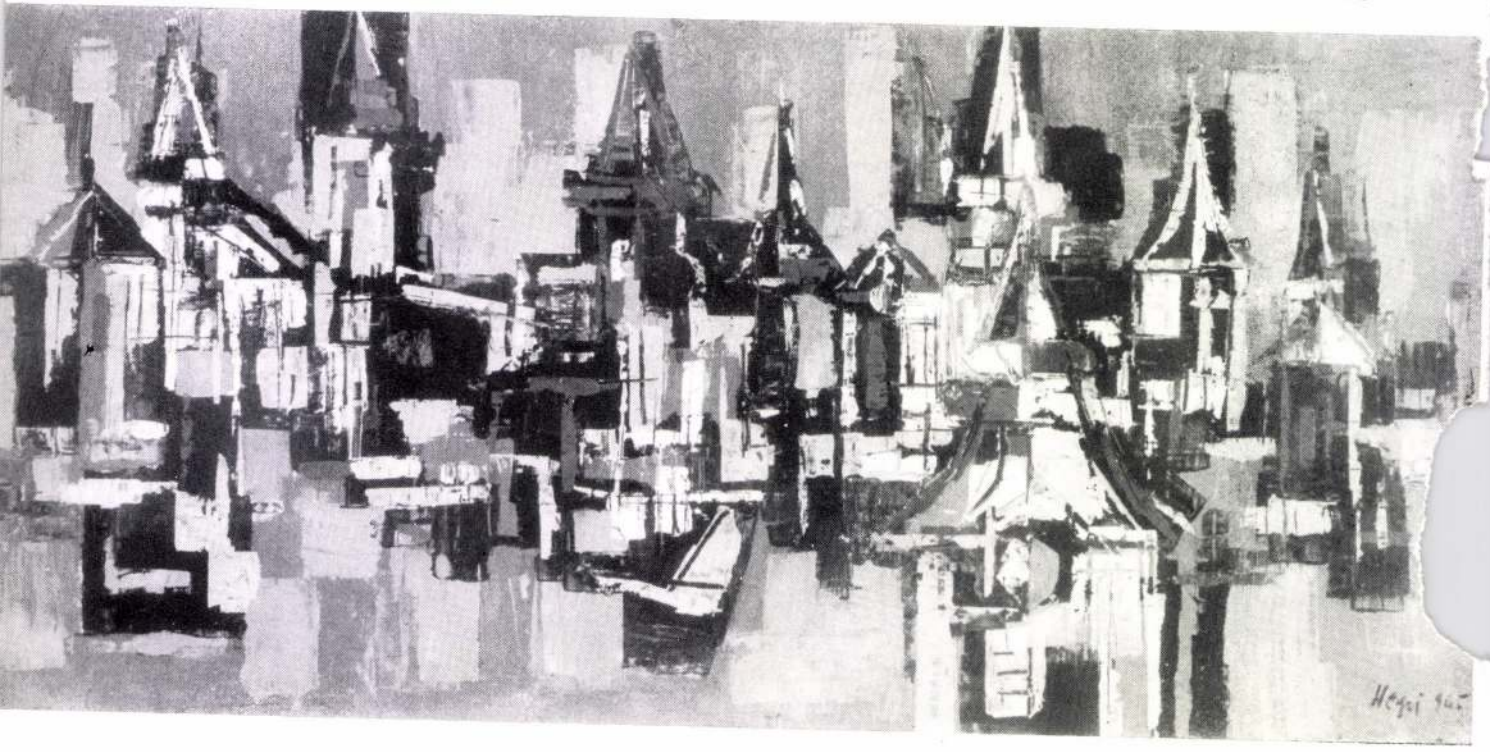

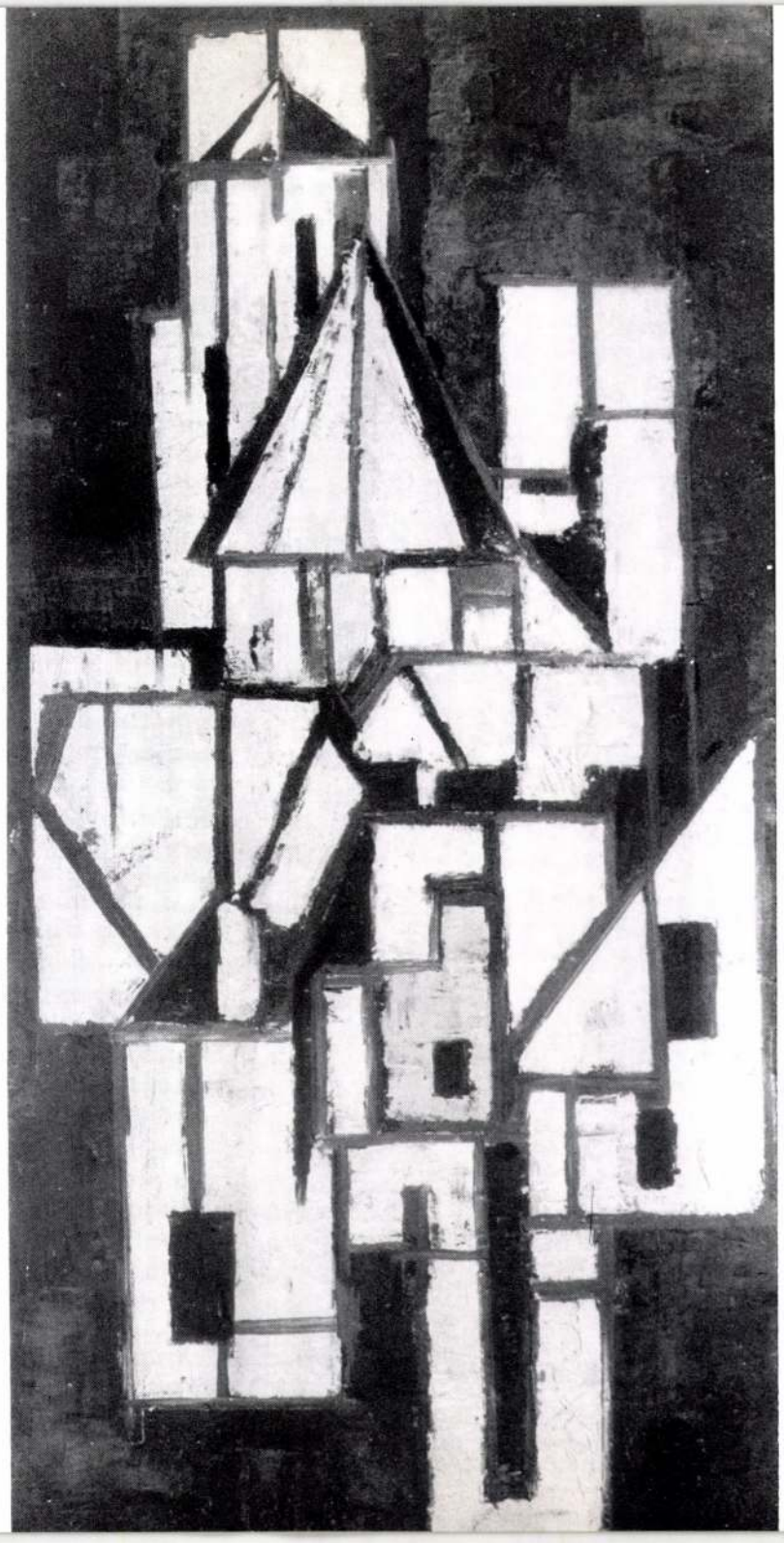

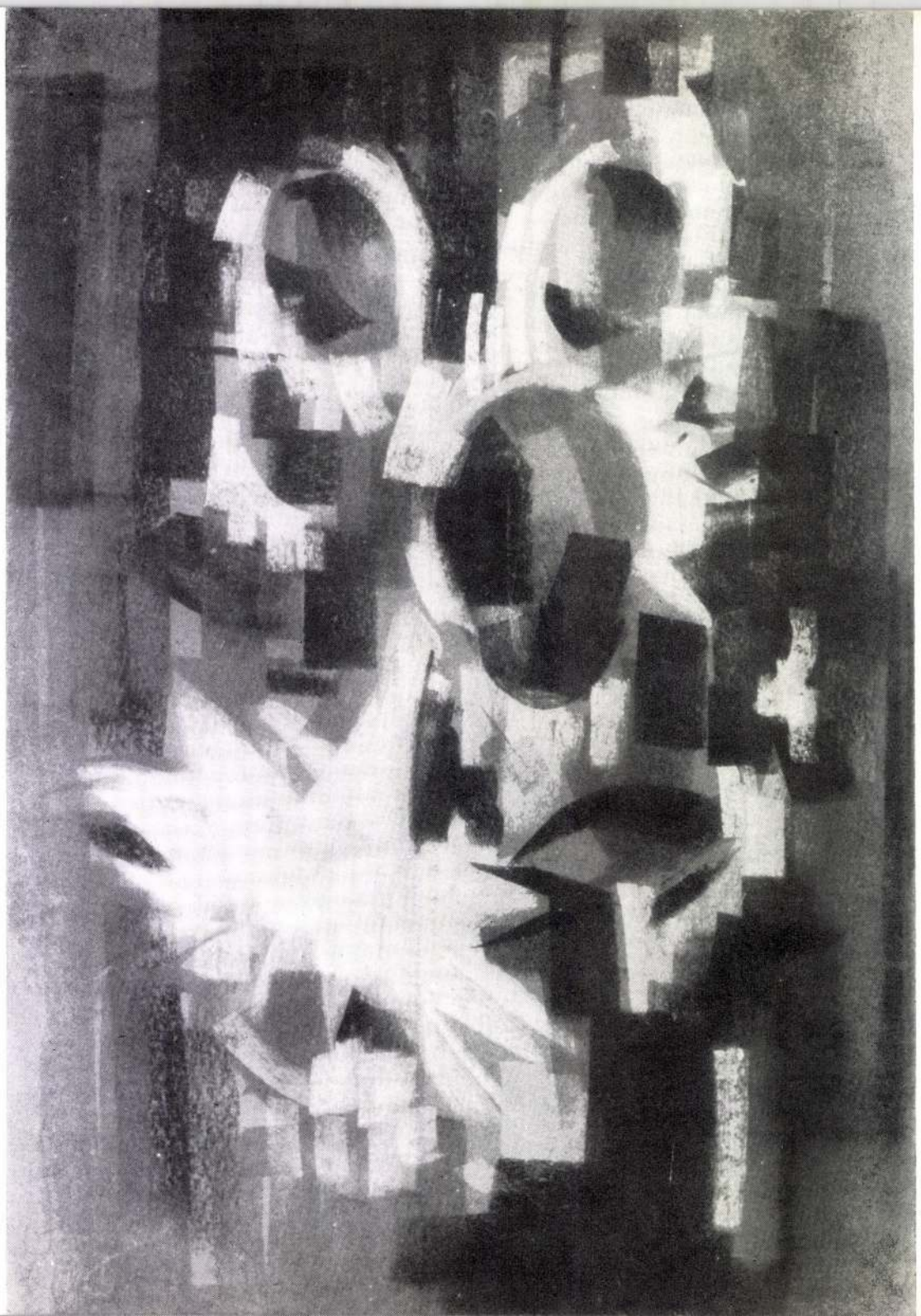

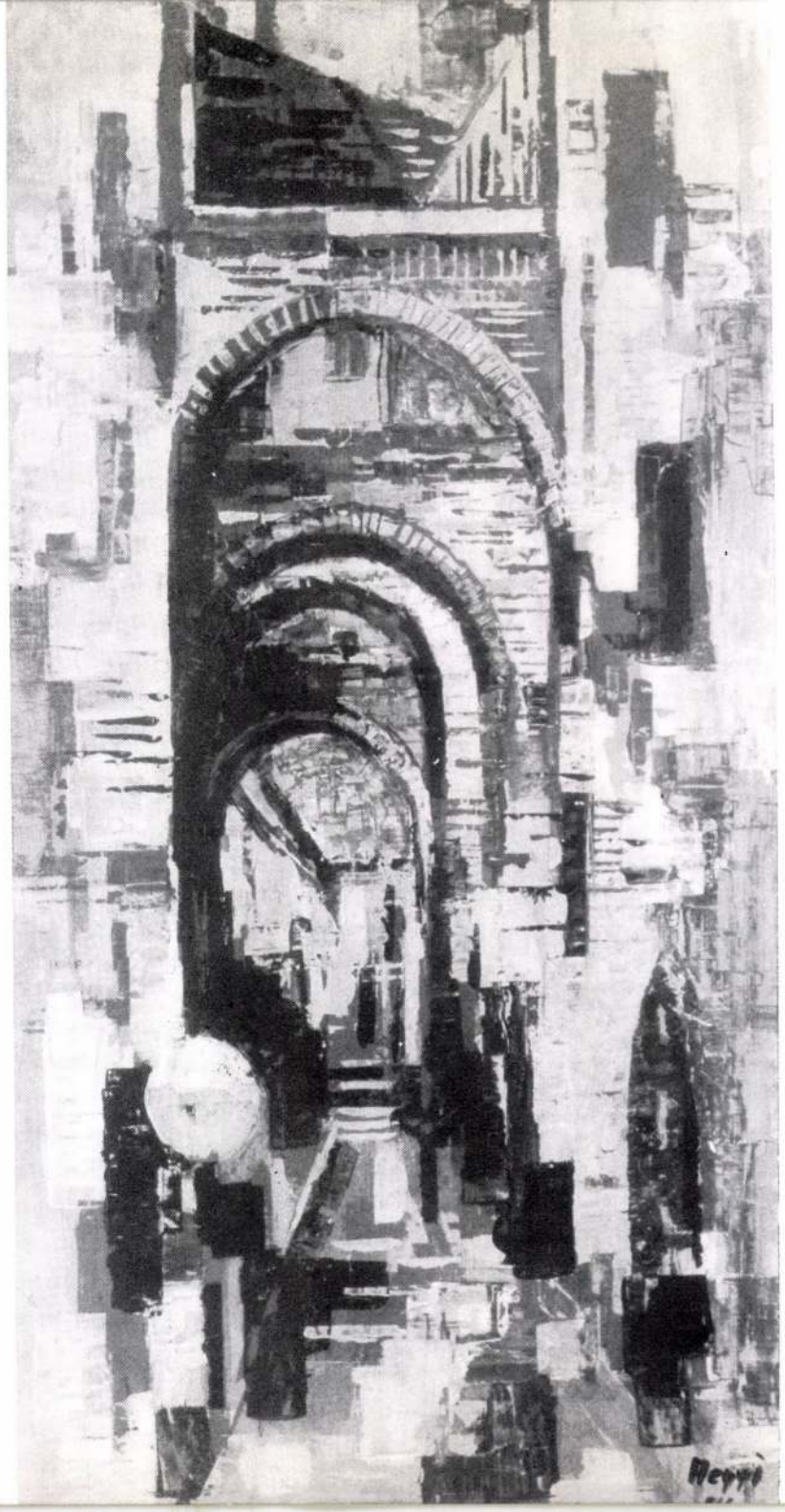

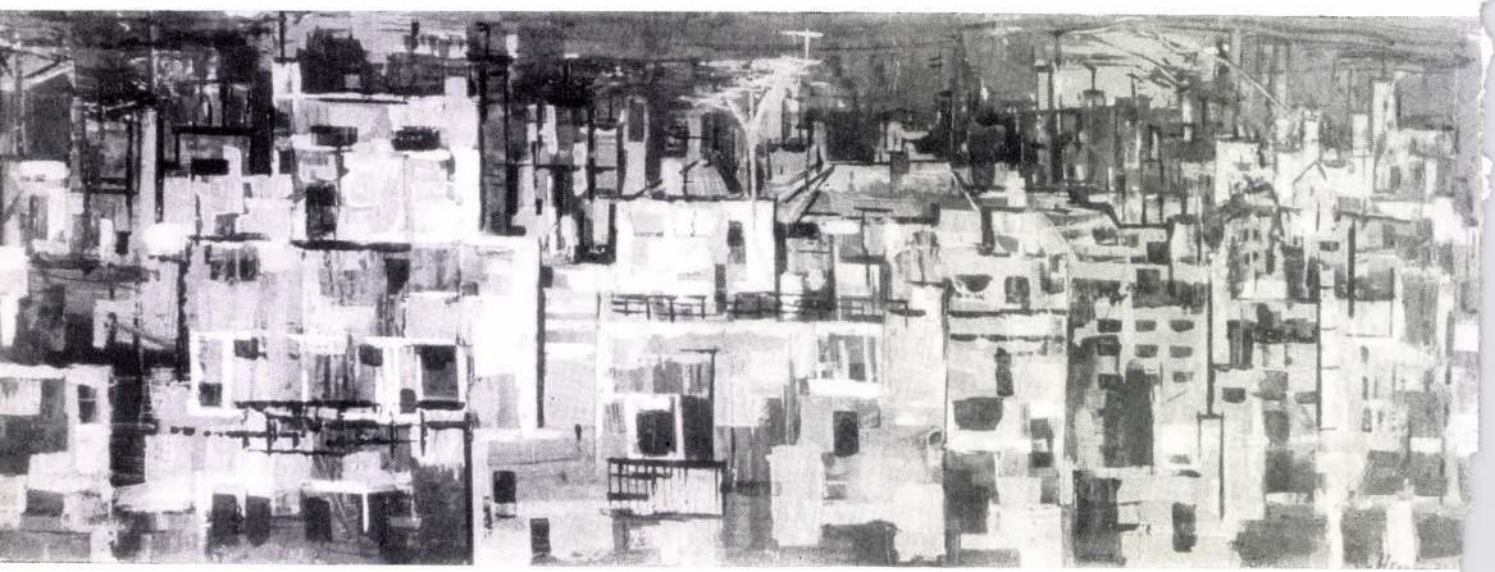

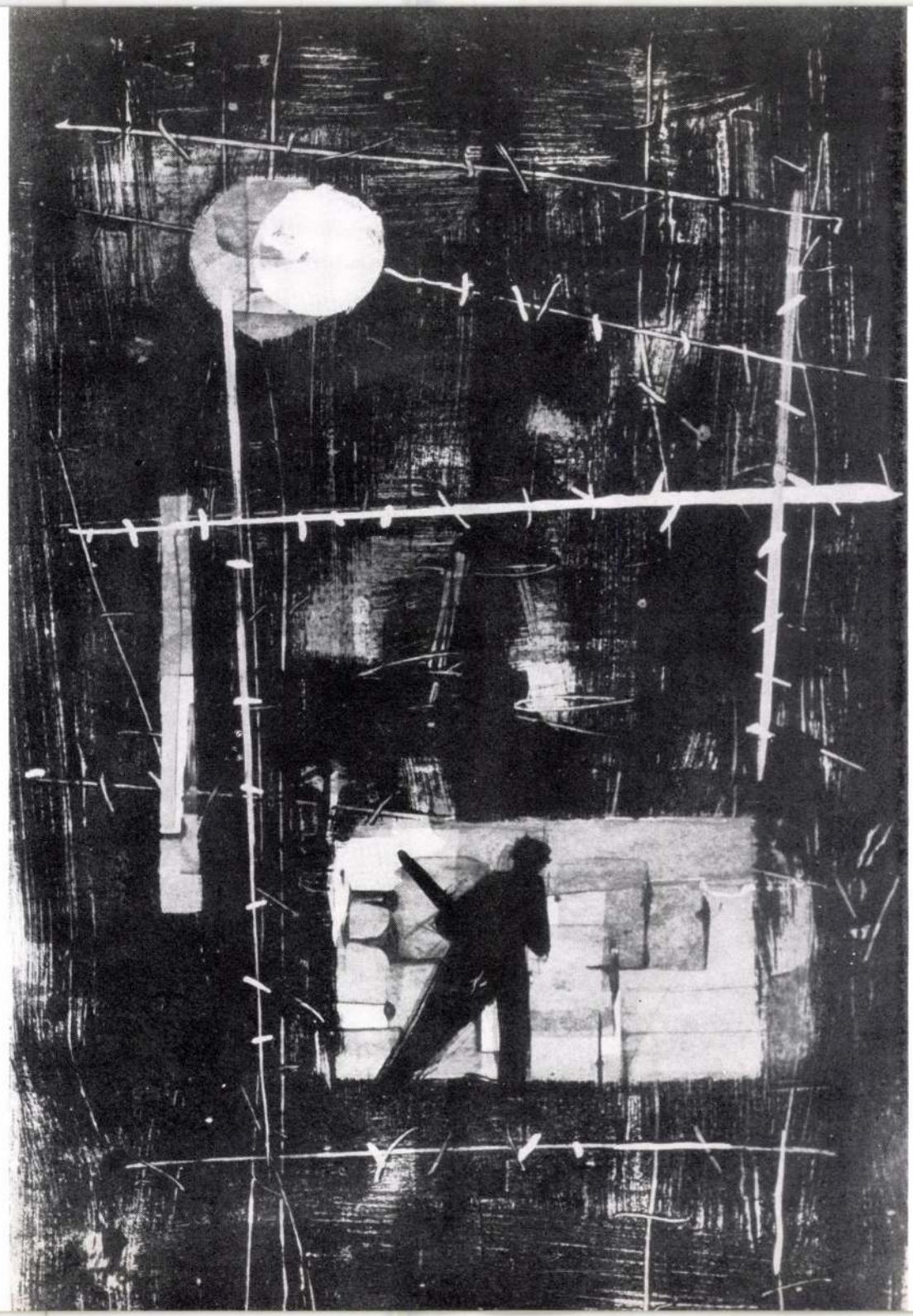

KATALÓGUS

FESTMÉNY:

1. Gyár 1963
olaj, 30 × 40
2. Cementgyár 1963
olaj, 50 × 40
3. Árvízben 1963
olaj, 60 × 70
4. Fák 1963.
olaj, 32 × 80
5. Párizsi sikátor 1963.
olaj, 32 × 25
6. Budai táj 1964.
olaj, 100 × 80
7. Szentendrei táj 1964.
olaj, 72 × 100
8. Párizsi háztetők 1964.
olaj, 70 × 90
9. Házak 1964.
olaj, 60 × 50
10. Bükköshídnál 1964.
olaj, 60 × 50
11. Tornyok 1965.
olaj, 40 × 90
12. Görög utca 1965
olaj, 65 × 70
13. Vörös háztetők 1965.
olaj, 50 × 70
14. Kapuk 1965.
olaj, 30 × 90
15. Szentendrei kapuk 1965.
olaj, 35 × 50
16. Barna kapuk 1965.
olaj, 40 × 50
17. Árkádos ház 1965
olaj, 50 × 60
18. Udvar 1965.
olaj, 60 × 50
19. Házfalak Óbudán 1965.
olaj, 50 × 40
20. Házcsoport 1965.
olaj, 30 × 70
21. Kálvária 1965.
olaj, 30 × 70
22. Görög templom 1965.
olaj, 60 × 30
23. Zöld templom 1965.
olaj, 60 × 20
24. Sikátor 1965.
olaj, 27 × 30
25. Szamárhegyről 1965.
olaj 56 × 62
26. Szamárhegyi házak 1965.
olaj, 25 × 48
27. Falu 1965.
olaj, 20 × 43
28. Görög utca 1965.
olaj, 35 × 25
29. Szerb templom 1965
olaj, 40 × 25
30. Szentendrei házak 1965.
olaj, 50 × 60
31. Piros táj 1965.
olaj, 30 × 40
32. Pesti háztetők 1966.
olaj, 45 × 125
33. Székek 1966.
olaj, 25 × 80
34. Siénai utca 1966.
olaj, 80 × 40
35. Montmartre 1966.
olaj, 45 × 60
36. Siénai sikátor 1966.
olaj, 80 × 40
37. Siéna 1966.
olaj, 80 × 80
38. Napraforgó I. 1966.
pasztell 35 × 40
39. Napraforgó II. 1966.
pasztell 35 × 40
40. Csendélet 1966.
pasztell 35 × 40
41. Pont—neuf 1966.
olaj 30 × 80
42. Házak 1966.
pasztell 25 × 40
43. Kosarat tartó lányok 1966.
szőnyegterv tempera 120 × 230
44. Szentendrei szőnyegterv 1966.
tempera 100 × 80

45. Dunaújvárosi mozaikterv 1966.
tempera 80 × 100

46. Salgótarjáni szálloda mozaikterve 1965.
tempera 70 × 130

47. Pápai pártház mozaikterv 1965
pasztell 55 × 90

48. Budafoki SZTK rendelő mozaikterv 1964.
tempera 60 × 100

49. Egyesült Gyógyszergyár mozaikterv I. 1966
tempera 60 × 120

50. Egyesült Gyógyszergyár mozaikterv II. 1966.
tempera 60 × 120

51. Egysült Gyógyszergyár mozaikterv III. 1966.
tempera 60 × 120

GRAFIKÁK:

1. Daruk 1963.
színes linometszet 27 × 70

2. Daru 1963.
színes linometszet 50 × 24

3. Három arab 1964.
színes fametszet 50 × 35

4. Két fej 1964.
színes kréta 50 × 40

5. Beduin 1964.
monotypia 50 × 35

6. Arab edények 1964.
monotypia 50 × 35

7. Arab városnegyed 1964.
monotypia 50 × 35

8. Kosok 1964.
monotypia 50 × 35

9. Tibériás 1964.
monotypia 50 × 35

10. Akko 1964.
monotypia 50 × 40

11. Akkoi sikátor 1964.
monotypia 50 × 35

12. Nagymaros 1964.
monotypia 30 × 50

13. Madarak 1964.
monotypia 35 × 50

14. Nagymarosi házak 1964.
monotypia 50 × 35

15. Radnóti illusztráció 1964.
monotypia 50 × 35

15. Radnóti illusztráció II. 1964
monotypia 50 × 35

KERÁMIA, MOZAIK:

1. Tornyok 1965.
kerámia 10 × 30

2. Felvonulók 1965.
kerámia 10 × 40

3. Háztetők 1965.
kerámia 10 × 20

4. Szentendre 1965
kerámia 20 × 40

5. Kapuk 1965.
kerámia 10 × 20

6. Öreg házak 1965.
kerámia 10 × 10

7. Házfal 1965.
kerámia 10 × 10

8. Kompozíció I. 1965.
kerámia 20 × 10

9. Kompozíció II. 1965.
kerámia 20 × 10

10. Kerámiaterv 1966.
kerámia 45 × 30

11. Fiú fej 1966.
üvegmozaik 65 × 100

12. Falborítás terv 1966.
márványmozaik 65 × 100

13. Szentendre 1966.
márványmozaik 165 × 100

Rendezte: Frank János

Katalógust tervezte: Szondy Ernő

Fényképek: Kovács Ferenc

67 — 28038 — Globus Nyomda, Budapest (MH)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JÚN 1.

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Hegyi György

ezerszer, ezer közelebbi forman ...
törik meg, de egyedül, mindig pott ajtó.

1021

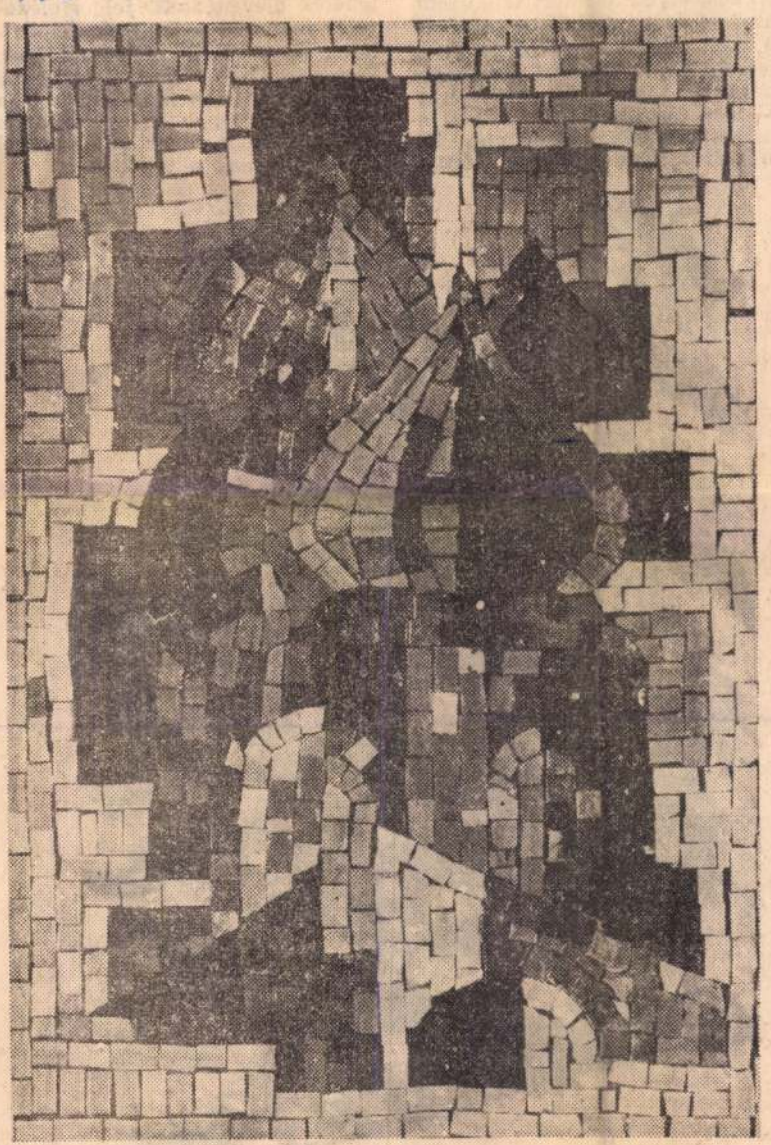

Hegyi György kiállításáról: Moszkvai tornyok (mozaik)

1974. JÚNIUS 1.

... Nem volt megfelelő pályájuk, egyre nehezebb lett bábuállogatót kapni (úgy látszik, manapság több zsebpénzt kapnak a gyerekek, ötven forintért senki sem akar 3—4 órát ugrálni); az edzéseken nem került sor mindenkire. Felemelték az „állító" illetményét, előfordult, hogy egy hónapban 900—1000 forintot is kifizettek a mellékállású bábukapkodónak. Ez sem volt megoldás. Végre három

Román György rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-295, 188-397
1967. FEB. 26.
TÜKÖR

1021 Keszi Imre

KIÁLLITÁS A CSÓK GALÉRIÁBAN. Hegyi György festő- és mozaikművész munkáinak kiállitását nagy elismeréssel fogadta a közönség. Bevezetőt Keszi Imre iró mondott; mellette a művész. /Fotó: Szebelédi/

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hegyi György

ÉLET ÉS IRODALOM
1964 JUL 25.

1021

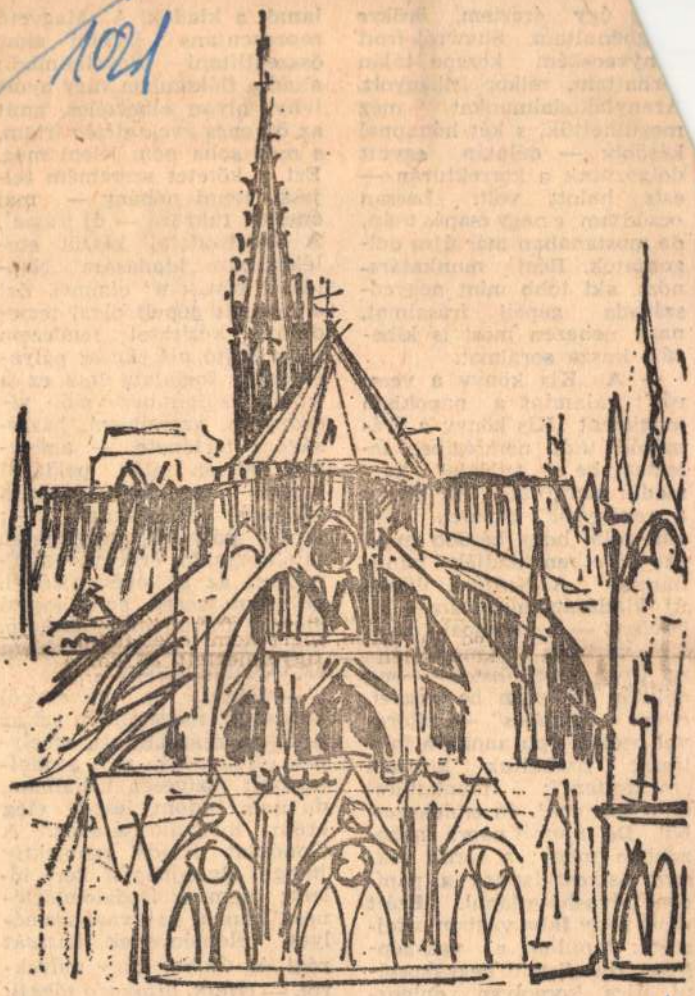

Hegyi György: Párizsi templom

éreztem, ...
...ám. Shawró...
...kém közepe ...
...am, mikor ittha...
...ylakodalmunkat ...
...gülhettük, s két hó...
...később: — délután ...
dolgoztunk a korrektu...
este halott volt. Lassan ocsúdtam e nagy csapás után, de mostanában már újra dolgozgatok. Régi munkatársnőm, aki több mint negyedszázada gépeli írásaimat, nagy nehezen most is kibetűzi kusza soraimat.

— A „Kis könyv a versről"; valamint a napokban megjelent „Kis könyv a drámáról" után nemrégiben fejeztem be a „trilógia" harmadik darabját „Kis könyv a regényről" címmel. Szó van róla, hogy később majd egy kötetben kiadják mindhármat. A Kultúra Világa új kiadásába megírtam — kibővítve — az európai irodalom vázlatos történetét. Újra írok novellákat — ma délután fejeztem be egyet, címe: „Lázadás" —, félórával ezelőtt épp annak a kéziratát próbáltuk közösen „megfejteni": munkatársnőm szemmel, én emlékezetből. De napról napra nehezebben megy; a sorok sokszor összeszaladnak a papíron, olvashatatlanul. Ezért most nagy fába vágtam a fejszém: tanulom a vak-gépírást. Ha sikerül begyakorolni, újra komolyan dolgozhatok majd. Mert érdekes és megtisztelő feladatokat aján-

jessé tenni ...
énemet tükröző — új írással. A Szépirodalmi készül emlékirataim kiadására „Naplómat olvasom" címmel. Ezt a hétszáz gépelt oldal terjedelmű kéziratot rendezem most sajtó alá. Egész pályafutásom foglalata lesz ez a kötet: szüleimhez való viszonyom, szerelmem, házasságom története, — amelynek leírása talán példával szolgál a mai, sűrűn váldosó fiataloknak —; tanári pályám tapasztalatai, találkozásaim érdemes emberekkel, az a kevés közéleti, politikai szerep, amit hosszú életem folyamán játszottam, mind benne sűrűsödik ebben az önvallomásban.

— Végül, ha terveimről kérdezett, megemlítem azt az érdekes ajánlatot is, amelynek elfogadásán még gondolkodom; szívesen vállalnám, de nem tudom, lesz-e elég erőm megvalósításához. A Gondolat Kiadó szubjektív hangú olvasónaplót kért tőlem; nem az irodalomtörténész, hanem az olvasó személyes véleményének leírását régi és újabb, nagy művekről. — *(Halk, bizakodó sóhaj):* — Ha sikerül belejönni a gépelésbe, talán elvállalom...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hegyi György

ÉLET ÉS IRODALOM

19 JUN 5

1021

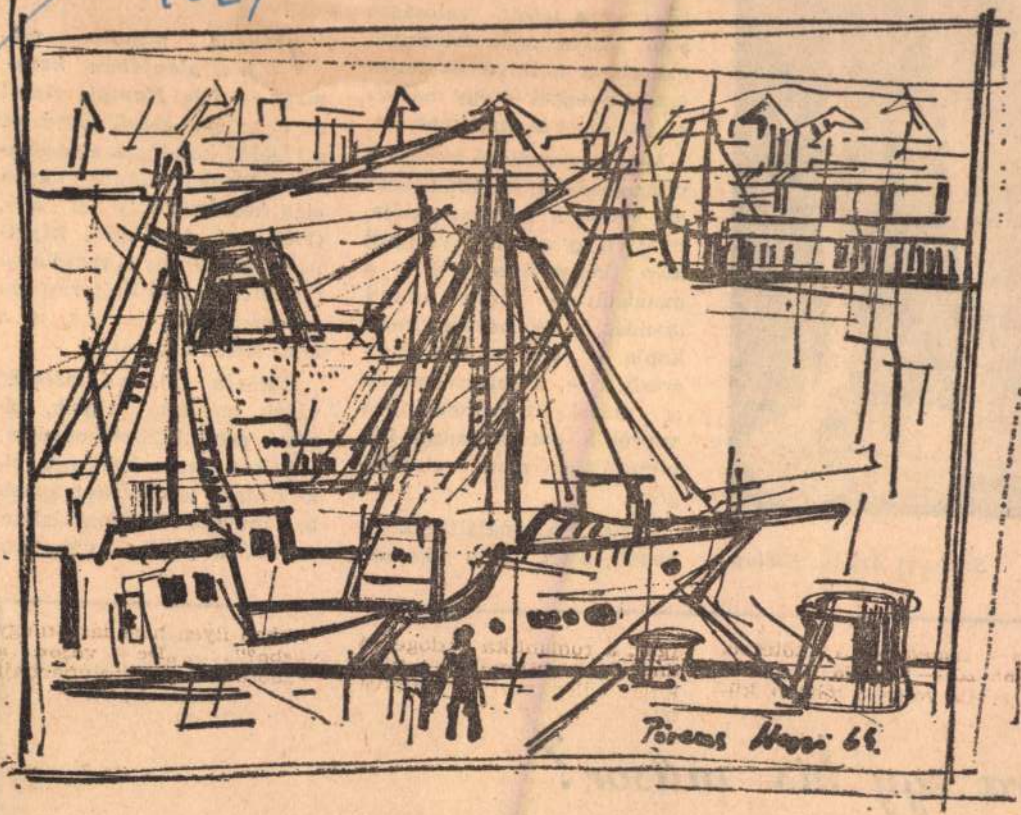

Hegyi György: Kikötő

Somogyi Árpád: Kislány

zem, h
festész
ge, hog
adja
mélyebb
érzéken
kú valós

Mindi
virágcse
kal több a mondanivalója, mint hogy a szép virágról szép képet fessen. S ez a mondanivaló nem marad szándék, a kép nézője megkapja — vagy inkább megérezheti —, a jelzéseket. És a művei tulajdonképpen vonzók is, bár ez Faragó Pál piktúrájában nem elsődleges.

Zártan, összefoglaltan komponált, sötét, talán komor,

S

mű-
haza-
Antal
szerű mondatot a Pleidell-katalógus előszavában. Pleidell János ugyan elég későn jutott el oda, (1962-ben), de *Itáliai képeinek* a *Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítótermében* rendezett kiállítása így is a fenti tételt bizonyítja.

Különös táj, sziklafokok, várak, másfajta hegyek, városok, nekünk közép-európaiaknak furcsa növényzet, bizarr alakú fák: ezeket festette a művész Olaszországban. A témákat persze ő válogatta

E:

kkora egy kis műsor?

képzeletünkre vetítődött rá

hajó felrobbanhat. És ha

teket." Most a földre néz mereven: „De visszajött.

HEGYI GYÖRGY

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

MOZAIK KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

FRANK JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1975. SZEPTEMBER 12-ÉN, PÉNTEKEN FÉL 5 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

BUDAPEST, V. DOROTTYA UTCA 8

1547 FNYV. I

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

Hegyi György festő-művész

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

MOZAIK KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

FRANK JÁNOS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1975. SZEPTEMBER 12-ÉN, PÉNTEKEN FÉL 5 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
BUDAPEST, V. DOROTTYA UTCA 8

1547 FNYV. I

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hegyi György festő-

1974 MÁJ 17

Nógrád

— **Hegyi György kiállítása Zalaegerszegen.** A Szentendrén élő és alkotó Hegyi György festőművész műveiből nyílt kiállítás csütörtökön a Képcsarnok Vállalat zalaegerszegi bemutatótermében. A május végéig nyitva tartó tárlaton mozaikképeket és mozaikalapra festett dekoratív, a modern lakás díszítését szolgáló faliképeket állította ki a művész.

1021

KÉPZŐMŰVÉSZET

SZABÓ GYÖRGY:

STÚDIÓ 67

A fiatal képzőművészek idei seregszemléjén, az Ernst Múzeumban a látogató mindenekelőtt azt nyugtázhatja örömmel, hogy az utóbbi évtizedben felívelt magyar grafika utánpótlása, úgy látszik, rendben van: a legszebb terem az, ahol — a tavalyiaknál talán kevésbé kiérlelt, de most is figyelemre méltó érmek mellett — *Gy. Molnár István, Maurer Dóra, Pásztor Gábor, Engel Tevan István, Vagyóczky Károly, Rékássy Csaba, Kőhegyi Gyula* és mások munkái láthatók. Friss, legtöbbször egyéni hang, egyre javuló kifejezési-készség és olyan társadalmi *érdeklődés* jellemzi a fiatal grafikusokat, mely más műfajokban mintha kisebb intenzitású lenne. A kiállítás többi részében is igényes alkotásokat talál az ember, a múlt esztendei (és méltán nagy feltűnést keltett) tárlathoz képest sem látni visszaesést. Változatlanul erős a kísérletező-kedv, az egyéniség kibontakoztatásának vágya, s jól megfigyelhető a kopott sablonok mellőzése is. A legtöbbet talán *Berki Viola* fejlődött (*Éjszaka* című képe a kiállítás legszebb darabja); *Galambos Tamás, Karátson Gábor, Fóth Ernő*, valamint *Bohus Zoltán, Kátay Mihály, Papachristos Andreas* és *ifj. Pál Mihály* nevét színvonalas művek jelzik. Az egész kiállítás mégis, mintha valami

általános tétovaság

jegyében született volna.

Lakner László brechti kegyetlenségű kritikája (és elidegenítő gesztusa a képzeletbeli keretből kilógó lábbal); vagy *Deim Pál* modern hagyományokat idéző lírája ennek a bizonytalanságnak inkább csak a formai oldalát mutatja: kutató hevületük olyan erős, hogy előbb-utóbb saját stílusuk kifejlődéséhez nyilván el fognak érkezni. Ám a kisebb termek karakter-nélküli természét szemlélve nem érhetjük be csupán annyival, hogy a pályakezdés nehézségeire hivatkozunk.

Még mi, laikusok is el tudjuk képzelni persze, milyen bonyolult és nehezen áttekinthető képzőművészeti helyzetből kell indulniok a fiataloknak (az egész világ izgatottan keresi az új — teremtő — megoldásokat!), különösen, ha hozzávesszük, hogy a nemrég elhagyott főiskola gyaníthatóan épp a legújabb kor törekvéseinek értékeléséhez nem látta el őket sok útravalóval — a tapasztalatlanság mégsem magyarázat. Miért hiányzik oly sok esetben a tartalmi tisztázottság és a szemléleti elmélyedés a művekből? Ha hozzáveszem, hogy néhány év óta a Balázs Béla filmstúdió tagjainak több munkáján is hasonló élet-idegenség (s nyomában a védhetetlen „modernkedés") jelei ütköznek ki, s hogy ifjabb költőink sem jeleskednek különösebben mostanában, arra kell gondolnom, hogy nem egyszerűen az induló festők és szobrászok gondjával állunk szemben, hanem általánosabb problémával, melyért *részben* talán

az elkényelmesítő gyakorlat

is hibás. Egyre szaporodnak az igények, egyre több a „publikációs lehetőség"; a mennyiségi termés — gondoljunk csak például a költészet napjának kiadványaira — mégsem hozza magával automatikusan a *minőségi* változást. Láthatóan a zsűrik, bíráló bizottságok, szerkesztőségek és lektorátusok hasonlóképp tétováznak, esztétikai mércéjük könnyen szubjektivizálható, vagy formális; hibáikkal tehát csak erősítik az amúgyis meglevő hibákat.

A főok azonban — gondolom — mégsem a társadalmi igény tulajdonképpen örvendetes növekedésében van: éppen ezt az igényt kell továbbfejlesztenünk, mégpedig úgy, hogy a fokozott érdeklődést mind értékesebb művekkel viszonozzuk. De hogyan? S miért sikerül ez nehezebben, mint a logika alapján elvárhatnánk? A képzőművészetről szólva — s most külön e kiállításról — nyilván a fiatal művészek stúdiójának *egész* termését ismerni kellene hozzá, hogy az ember megkockáztassa a magyarázatot; így is, a kiállított anyag alapján is meg lehet találni azonban a legfontosabb motívumot. S ez — szerintem — nem más, mint az az

elavult művész-modell

melyet mi — hol a két háború közötti provincializmus, hol az újabb nyugati példák alapján — érthetetlen makacssággal őrzünk egy viharosan változó társadalom kellős közepén. (Vagy talán éppen azért, mert ez a társadalom olyan viharosan változik?) A korral való felületes érintkezés, a *formális* korszerűség, a látszat-modernség persze sokféle módon mentheti magát: érdemes lenne összeszámolni egyszer, hány variációja van a *társadalmiságot* jelszavakkal „megoldó" formalizmusnak, s logikus ellentét-párjának, a kifejező-eszközök kutatásában elmerült hermetizmusnak!

A Stúdió 67 kiállításán — összefüggésben a magyar képzőművészeti élet egészével — mindkét változat jól megfigyelhető, mégha az utóbbi túlsúlyban is van. A csodát azonban kár a stílus-kutatástól várni éppen úgy, ahogy a korábbi időszakban a voluntarista „tartalmiság" sem oldott meg semmit. A titkok titka sem a naturalisztikus, sem az impresszionista, sem a szürreálisan kombináló, sem az elemző, sem pedig az elvonatkoztató módszerekben nincs elrejtve; egyes-egyedül a helyes élet-ismeret és értelmezés vezethet hozzá. Jó egy évtizede a magyar festészet századeleji életképeket próbált „korszerűsíteni" úgy, hogy reárakott néhány jelszót (emlékezetes kép marad az, melyen a szekér oldalára festett névtábla felirata jelezte, hogy tulajdonképpen „téesz-festményt" látunk); most meg mintha a XX. század általal felajánlott kifejezési lehetőségek ismételgetésétől várnánk a rég áhított korszerűséget. A különféle művészi „szótárakat" lapozgatni azonban csak akkor érdemes, ha az ember legalább hozzávetőlegesen tudja, mit is akar segítségükkel elmondani azon túl, hogy legalább a nyelvismeret és a grammatika tekintetében bizonyítani kíván. Mielőbb meg kell találnunk a nem külsődleges megoldásokat kínáló reális utat.

A fiatalok stúdiója láthatóan azzal válik műhellyé, hogy tagjainak sokirányú kutató-lehetőséget biztosít, s ezt helyesen teszi; de talán elősegíthetné a pályakezdők alaposabb *általános* tájékozódását is, minden okos eszközzel arra serkentvén őket, hogy ne csak „kiránduljanak az életbe", hanem a kezükbe került anyagot a kor követelte magas szinten megértsék és magyarázzák is, mindenekelőtt műveikben tárják fel. Nem ilyenolyan *benyomások* társas gyűjtögetésére gondolok tehát, hanem a világtól egyáltalán nem elszigetelt

mai magyar társadalmi valóság

alaposabb ismeretére (ez például természetesen tételezi a nálunk — különösen művész-körökben — ritka filozófiai műveltséget stb.). Pontosabban? Nincs olyan illúzióm, hogy birtokomban van a bölcsek köve, annyit azonban tudok, hogy az ország hatalmas változásokon megy át, csöndes vidéki szegénységéből a természetes emberi lét magasabb fokai felé indul (mégpedig az igazságos elosztás eszményének megvalósításához közeledve!), kemény áldozatokat vállalva küzdi le hibáit, hadat üzen a butaságnak, önkényeskedésnek, sunyiságnak, közönségességnek, a „meg-nem-élt élet" embertelen vegetációjának; legjobb erői legalábbis — történelmi síránkozás helyett — a dolgok nehezebbik végét fogják meg, hogy régi mulasztásokat helyrehozzanak végre. Annyit tudok, hogy változik, dialektikusabb lesz gondolkodásunk, nyíltabb érzelmi berendezkedésünk, elszigetelődik álmosan mezei történelemfilozófiánk; hogy egy-két év még, s az ország fele városban lakik már, a termelés jellege és formája átalakul, a társadalmi hasznosság fogalma új tartalmakkal telítődik, a szépségideál (többek között az intellektualitás oldaláról) tovább gazdagszik, az esztétikai megismerés szintje emelkedik, a közösség, s a személy viszonyának új összefüggései keletkeznek, az eligazodás egyre nagyobb felismerő-képességet követel, a látókör szélesedik — őrizhetjük-e tehát — a korszerűtlenség veszélye nélkül — azt a más helyzetben (és gyakran érthető elszigeteltségben) kialakult művész-modellt, melynek életformája, félek, a személyes szövetségek és érdekközösségek, plusz a műtermi magányosság vegyülékével azonos csupán?

Be kell látnunk végre, hogy

a művészi megismerés

nem redukálható csupán a művészet megismerésére; hogy szocialista társadalomban végleg nem érdemes egy tudatformát függetlennek gondolni attól az *alaptól* (s itt nem a Képzőművészeti Alapra utalok!), mely élteti, s melynek egyetlen *elvárása* van: az igaz korszerűség. Hiszen a művészet tükrében ez a társadalom nem tetszelegni akar, mégcsak nem is formai bravúrokat keres, hanem arra kíváncsi, milyen is valójában és mit kell tennie, hogy jobb legyen.

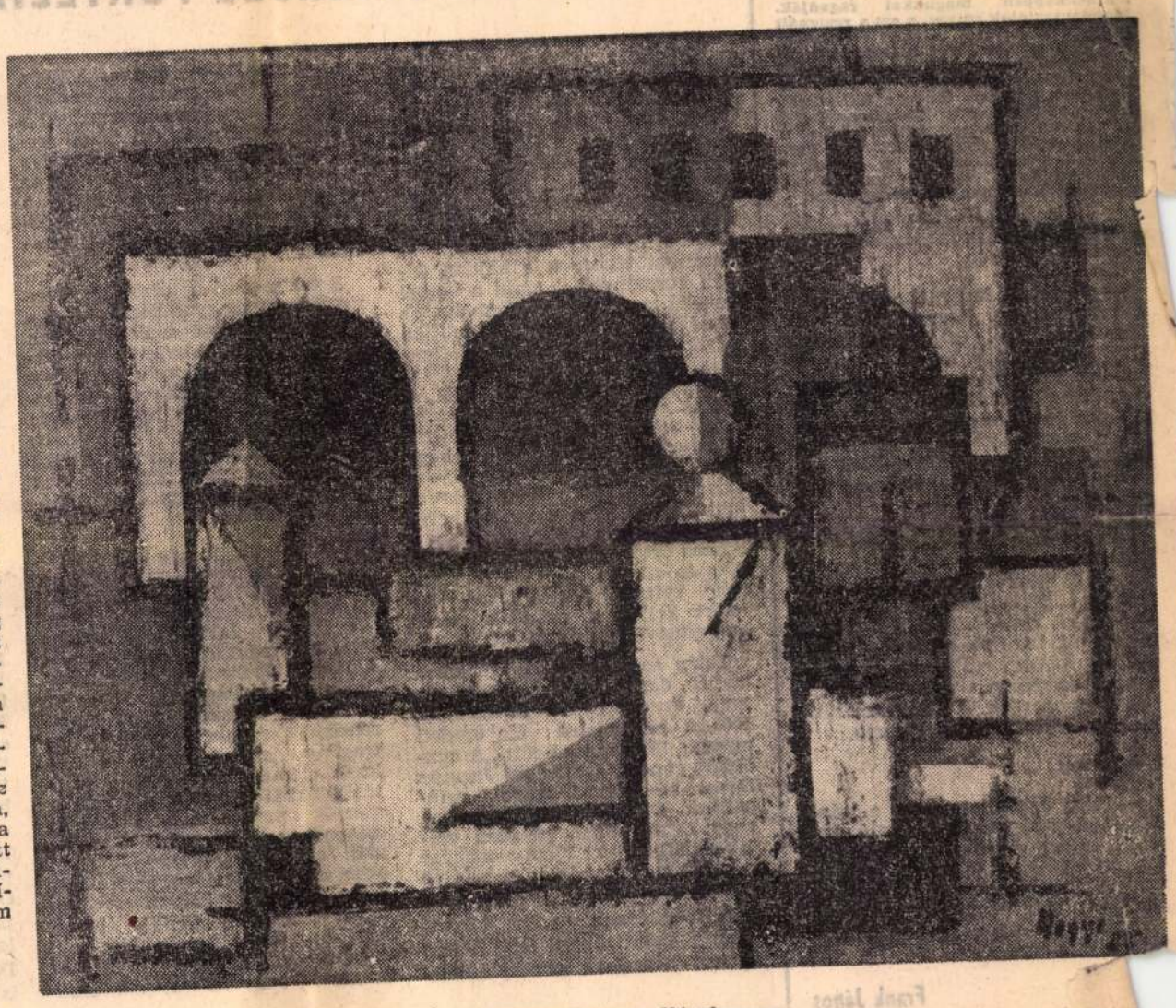

Hegyi György: Házak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1967 MÁJ. -6.

DRÁMATECHNIKA

Görgey Gábor és Salamon Pál drá

Legutóbb Sarkadi posztumusz művéről szólva azt mondottuk, hogy bármily örvendetes számban szaporodnak napjainkban színi kísérleteink, *magas frekvenciájú* drámai feszültséget teremteni színpadon *ma még nálunk* csak hagyományos eszközökkel tudunk. Bizonyíték erre éppen a *Ház a város mellett:* minden vázlatossága ellenére is a kaposvári bemutatósorozat *mesterségbelileg* legjobban megoldott darabja volt. S ha valami csökkenti a fiatal szerzők mostanában bemutatott drámakísérleteinek sikerét, hát éppen a mesterségbeli jártasság hiánya. Mert egyébként ugyancsak alkalmas, sőt izgalmas drámatémákhoz nyúlnak. Ime két példa.

Görgey Gábor Kaposvárott bemutatott játékában,

A rokokó háború-ban

annak a helyzetnek képtelenségét akarja tragikómikus eszközökkel bemutatni, hogy vannak emberek, akik hajlandók együttélni az embertelenséggel, és természetes helyzetnek fogják fel a leginkább természetellenest: a háborút. Ezért megidézi egy látszólag békésen élő fiktív társadalomba, s hogy a kontraszt a lehető legkiabálóbb legyen, a leginkább finomkodó környezetbe idézi meg a vértől bűzlő és vérszomjassá aljasított frontkatonát: ejtőernyője szíjain lógva egy rokokószalonba pottyan le. Ahol is a távollevő hősnek kijáró ájult lelkesedéssel várták, s ahol ő — elefánt a porcelánboltban — az első pillanatban mindent halomra tipor.

Pompás drámai lehetőség, és Görgey nem is használja ki roszszul. Rokokó figuráinak jelképes kosztümje alatt nem nehéz felismerni meghatározott, látszatdemokráciát játszó polgári társadalmakat: együttélésük gyakorlatában létük alapvető ellentmondásait. S mindehhez stílusosan precióz, finomkodóan irónikus eszközöket használ jó érzékkel és a lírikus, jó nyelvi fantáziájával Görgey. (Eszközeit *Sándor János* rendező még bőségesen megtetézi a maga kivételesen pompás leleményeivel: kettejük fantáziagazdagsága a siker együttes záloga.)

Ha mégis van érdembeli kifogásunk ellene, hát éppen a drámaépítkezés módja ellen van. A darab első részében egy groteszk helyzetképet fest a szerző, ötletesen eljátszva a rizsporos parókák alól kibukkanó hataloméhes, de beszűkült kispolgárfejek látványának lehetőségével. Itt tehát egy szituációdráma indul az abszurdok modorában. A második rész akciója viszont minden jelképessége ellenére is nagyon „reális": a katona végül szétrombolja a társadalmat, amely őt a dzsungelbe küldte: jámbor szerelmeseket és hatalomféltő államapparátust egyaránt. A rombolás a szemünk előtt zajlik: ez itt már cselekménydráma a javából. A kétfajta (s önmagában egyenként jól konstruált) drámai lehetőség egymás mellé téve nem erősíti egymást: attól tartunk inkább gyengíti a hatást.

Salamon Pál Szegeden látott darabja számára, amelynek címe

Méz a kés hegyén

ugyancsak fiktív történelmi környezetet választ. Kétszeresen is. Egy képzeletbeli XXI. századi történettudós társaság végez itt szakmai kísérleteket: saját körében, mint valami laboratóriumban visszaidézi a XVIII. századot, hogy adott történelmi szituációk tükrében a történelem alakulásának okait kutassa, méghozzá azzal a feltett szándékkal, hogy ha lehet, egy jobb variánst kísérletezzen ki. Modellül az orosz—svéd háború szolgál: XII. Károly tetteiben a hatalmat öncélnak tekintő abszolút monarchia típusát veszik nagyító alá, Nagy Péterében pedig a felvilágosult abszolutistáét, a népét, ha kell korbáccsal is üdvözítő, messzetekintő uralkodót, aki megépítette ugyan a haladás szimbólumaként Pétervárt, de a mocsarakat embertetemekkel töltötte fel. A kormányzás jobb alternatíváit keresik Salamon történészei (illetve színészei, illetve maga a szerző); az etikus történelemformálás lehetőségeit. Az adott szituációban az író rokonszenve egyértelműen Péter cár mellett van, végső konklúziója mégis kissé szkeptikus. Végül is csak ennyi: „A remény is életünk valósága".

A [illegible] leik ill[illegible]sára kis jelenetekben játsszák el az adott kor kulcs-eseményeit. Drámai hatásteremtés tekintetében a szerzőnek lehetősége lett volna hagyományos megoldásra: e direkt jelenetek önnön drámaiságának következetes kiaknázására. Vitázó indulatok felsőfokán azonban a színjátszó történészek mindig „kiszállnak" az eljátszott jelenetekből, megpróbálván lerázni felvett figuráik karaktertulajdonságait. Itt adódott volna a másik hatáslehetőség, a brechti: a jeleneteket drámai csúcspontjukon megszakító színész illúzióromboló kommentárjainak sokkhatása. Salamon azonban az elidegenítés eszközeivel sem élt elég következetesen: túlságosan bízott drámája gondolati erejében, s elment a kínálkozó műfaji hatáslehetőségek mellett. Még a feladatát egyébként gondosan és nagy szeretettel megoldó *Angyal Mária* rendezőnek is felróhatnánk, hogy mulasztására az írót nem figyelmeztette.

*

Mindkét darabot igen jó kezdeményezésnek tartjuk: ugródeszkának a következő teljesebb alkotások irányában. Ám mindkettőben a következetesen végig nem gondolt műfaji—technikai megoldások csökkentették a hatást. Az a tény, hogy fiatal szerzőink a legmodernebb színpadi törekvések nyomán indulnak el, jó is, de kockázattal is jár. Azzal a kockázattal, hogy megbízható dramaturgiai előiskola, szilárd mesterségbeli támpontok nélkül kell eligazodniok a felbontott formák erősen ingatag világában. Drámatörténeti előtanulmányok nélkül úgy tűnik, nehezen születik hibátlan modern darab — a hagyományos formák elvetése is e formavilág előzetes elsajátítása után képzelhető csak el. Igéretes tehetségű fiatal szerzők számára is ezért lehet tanulságos még egy vázlatos dráma is, (mint a Sarkadié), ha az klasszikus építésű.

Lukácsy András

NAGY PÉTER:

A MESTERSÉG FORTÉLYAI

SZÍNHÁZ

Először a színlap fortélyáról vagyok kénytelen szólni, mert még színházba menetel előtt feltűnt: a Katona József Színház újdonságának, a *Rendkívüli kiadás*nak a szerzőit Ben Hecht—McArthur névvel tünteti fel a plakát, ami a magyar újságolvasóban azt a torz képzetet kelti, mintha Douglas McArthur, az amerikai tábornok s hajdan Japán kormányzója, majd a koreai háború amerikai parancsnoka, az amerikai militarista politika egyik eléggé sötét emlékű figurája, bohó ifjúságában talán színdarabírásra adta volna a fejét. A gyanú eloszlatása egyszerű: bármely jobb életrajzi lexikon tájékoztatja az érdeklődőt, hogy Ben Hecht társa a vállalkozásban Charles McArthur újságíró és író (aki ezek szerint a vezetéknevét is másként írja...), akik ketten a húszas évek végétől igen szorgalmas és sikeres színmű- és filmírói voltak Amerikának. De miért kellett a második szerző keresztnevét elsinkófálni?

Talán azért, mert az előadásra került darab nem egészen az övék, hanem ennek felfrissített, 1961-es átdolgozása (az eredeti ugyanis 1928-ban készült „A címoldal" címen), s amelyet Jacques Deval készített a francia színpadnak. De vajon az eredetiben vagy Deval átdolgozásában voltak-e dalbetétek? Mert a magyar változatban vannak, s a színlap ezeket — a dalokat és a zenét — nem fordításnak, hanem eredeti alkotásokként tünteti fel. Akkor viszont — amint a színlap mondja — fordító-e *Hubay Miklós*, nem inkább a francia átdolgozás magyar színpadra alkalmazója? S ha igen, nem akként kellene szerepelnie is? Mindez összevéve sem túl nagy ügy, csak éppen szimptomatikus arra, hogy a színház a szerzői tulajdon kérdésében a kelleténél „nagyvonalúbb"...

S talán ezzel a túlzott nagyvonalúsággal magyarázható, hogy a félreérthetetlenül a húszas évek Chicagójának közéleti és sajtódzsungelében játszódó darab — egyébként igen szellemes és fordulatos — fordításában többször is előfordul a „krapek" kifejezés, ami erős anakronizmus: ha jól tudom, a magyar argóban ez a szó csak a hatvanas évek elejével tűnt fel...

A darab maga, úgy ahogy előttünk megjelenik, igen szellemes, fordulatos, érdekes; mondhatni, a nézőnek fenntartás nélküli jó estét szerez. Inkább csak utána kezd el gondolkozni azon, hogy a felvetett témák egyike sem mozdul el drámailag a kezdőponttól a végig, pusztán a mesterség rendkívül ravasz fogásaival, a tragikus, szentimentális és burleszk elemek keverésével, ötlettűzijátékkal sodorták ezt meg a szerzők annyira, hogy a viharos színpadi mozgás eltakarta a drámai egyhelyben-állás lényegét; azon, hogy tulajdonképpen milyen társadalomkritika is az, amely egyszerre mondja el egy közéletről, hogy korrupt, cinikus, erkölcstelen, züllött és aljas — és azt is, hogy ha változik, csak még olyanabbá válik, ebből a visszataszítóan bűvös körből nincs menekülés, még egyedi sem...

Mindez azonban, ismétlem, legfeljebb lépcsőházi gondolat, a nézőtéren jól érzi magát az ember, s ebben a fordítónak Hubay Miklósnak, a szellemes dalszövegek szerzőjének, *Vargha Balázs*nak s a nagyon kellemes zene szerzőjének, *Bágya András*nak egyaránt része van — de az oroszlánrész kétségtelenül az együttesé és a rendezőé.

Tatár Eszter viharos tempójú s ezen belül jól poentirozott előadást rendezett, s a rendezésnek nem a legkisebb érdeme, hogy *mindegyik* színésze kitűnően, a saját legjobb színvonalán oldja meg a feladatát. Nem most kell felfedezni *Sztankay István*t és azt a képességét, hogy ha megjelenik, egyszerre tele lesz vele a színpad; sem *Ungvári László* vagy *Makay Margit* komikai tehetségét — bár ebből ők is itt a legjobbat adják. Viszont újrafelfedezés számba megy *Csernus Mariann* alakítása, aki egy sztriptíz-táncosnőben komikai és tragikai tehetségét egyaránt kitűnően juttatja szóhoz — s dalbetétje az egész előadás egyik csúcsa. *Szirtes Ádám*ot régen láttuk olyan jónak, mint a póruljárt gengszter alakjában, s *Őze Lajos* tragikomikus újságírója éppoly jól sikerült, mint *Kállai Ferenc* cinikus újságvezére. De az összes többi szereplő nevét is ideírhatnánk: mind pompás.

---

mindenképpen magukkal ragadják. Mondanivalójuk súlyos, s ezt a rezignált irónia sem enyhíti. Vonalas és tónusos előadásmód váltakozik, újabban a montázstechnikát transzponálta a rézlemezre. Látszólag összedobált elemeket hoz egységbe. Bonctani ábrát, a WC lehúzó láncát, az újságszöveg-kivágás antikvált és a sírkövek héber betűit, mint a „Scharf Móricz emlékezete" című karca; képzőművészeti, sőt a valóságot megtévesztően utánzó technikával, mondhatnám, túlhajtott verizmussal.

— A tiszaeszlári tárgyú kompozícióra, erre a szokatlan tárgyra, mi adta az indítást?

— Olvastam Schwartz-Bart „Igazak ivadéká"-t. Nagyon nem tudtam egyetérteni a szemléletével. Úgy érzem, hogy az ilyen méretű elfogultság több mint könnyelműség. Mind az antiszemita, mind a filoszemita szemlélet torzít. Én tárgyilagosságra törekedtem. Persze, a képzőművészet nyelvén sokkal nehezebb erről beszélni, mint az irodalomban.

— Szürrealistának tartja magát?

— A szürrealizmus már a történelemé. Nem hinném, hogy a mai fiatal művészek között volna olyan, aki szürrealistának vallja magát. A szürrealizmus vívmányait, eredményeit a nagy realisták, a modernek is felhasználták: Éluard, József Attila, Picasso.

— Tervei?

— Néha úgy látom, hogy a szándékaimat nem tudom keresztülvinni. Az utóbbi években olyan tervek foglalkoztatnak, olyan ötleteim vannak, melyeknek a kifejezési eszközeit még nem találtam meg. De talán a megoldás küszöbéig már eljutottam.

Frank János

1021

WIE WIR ES SEHEN

Für den Frieden der Welt

Hegyi György

Die Weltfriedensbewegung wird von ihren Gegnern vielfach beschuldigt, eine rein kommunistische Organisation zu sein. Wie unzutreffend diese Behauptung und wie universell die Friedensbewegung ist, wird gerade von den gegenwärtigen Budapester Beratungen des Weltfriedensrates veranschaulicht. Der Frieden kann ja auch nicht die Sache irgendeiner Partei oder Organisation sein, er ist das vordringlichste Anliegen jedes rechtschaffenen Menschen. Aus dem universellen Charakter der Friedensbewegung folgt, daß sie auf die internationalen Geschehnisse schnell reagiert und einen ständig wachsenden Einfluß ausübt. In letzter Zeit haben sich ihre Verbindungen nicht nur zur Dritten Welt, sondern auch zu den nationalen Befreiungsbewegungen gefestigt. Die Budapester Beratungen finden zu einem Zeitpunkt statt, da die imperialistischen Kräfte der Welt ihre Unterwanderungspolitik und ihre aggressiven Handlungen gegen Frieden und Unabhängigkeit intensivieren, wie dies auch aus Nixons jüngsten Äußerungen hervorgeht.

Besondere Aktualität gewinnt die Vollversammlung des Weltfriedensrates dadurch, daß sie nach den heftigen Friedensdemonstration in der USA und nach der Nahostreise des amerikanischen Außenministers Rogers stattfindet. Mit Nachdruck behandelt die Vollversammlung den Kampf gegen den Rassismus, im würdigen Einklang mit der UN-Deklaration, die dieses Jahr dem Kampf gegen die Apartheid widmet. Der politische Inhalt der Beratungen umfaßt die Wünsche und Beschlüsse aller rechtschaffenen Menschen.

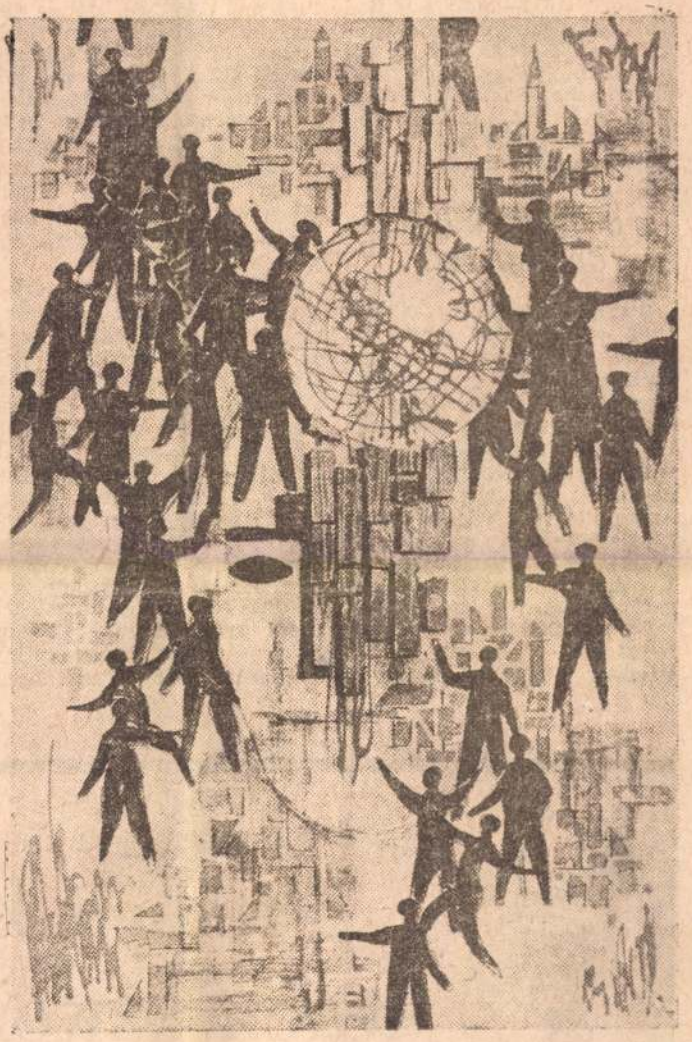

FRIEDE
Detail der Ikone von György Hegyi

Selbstverständlich können sich die Ziele der Friedensbewegung nicht ausschließlich auf den Kampf gegen die Aggression beschränken. Für die Sache des Friedens muß man auch dort kämpfen, wo verhältnismäßig ruhige Internationale Verhältnisse herrschen — so z. B. in Europa. Hier steht auch weiterhin der Kampf um die Schaffung der europäischen Sicherheit im Mittelpunkt. Es gilt den Kampf überall und jederzeit weiterzuführen, wo die Sache des Friedens gefördert wird, denn der Friede ist unter allen Umständen eins und unteilbar.

BUDAPESTER RUNDSCHA
Telefon: 138-068, 337-748, 340-
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
SAJTÓFIGYEL
MAGYAR HIRDETŐ

Im 16. und 17. Jahrhundert gingen die Aktionen zur Einigung Ungarns, die sich zugleich gegen das Haus Habsburg wandten, von Siebenbürgen aus. Großfürst Stephan Báthory (1571—1586) schuf in Siebenbürgen eine starke zentralisierte Gewalt, erwarb die polnische Königskrone und plante die Schaffung eines starken Reiches in Ostmitteleuropa, um dann den Türken zurückzudrängen.

SIEBENBÜRGENS GROSSE ZEIT

Stephan Bocskai (1557—1606) wandte sich gegen das Wüten der kaiserlichen Söldnerheere, organisierte aus ostungarischen Bauernkriegern, den Heiducken, ein stehendes Heer und führte 1604—1606 einen erfolgreichen Feldzug gegen die Habsburger. Er besetzte alle vom Türken freien Landesteile und erzwang im Wiener Frieden (1606) von den Habsburgern bedeutende Zugeständnisse.

Gabriel Bethlen (1613—1629) schuf mit seiner merkantilistischen Wirtschaftspolitik in Siebenbürgen ein „goldenes Zeitalter". Gestützt auf sein starkes Heer, griff er gegen Habsburg in den dreißigjährigen Krieg ein. Alle diese Versuche erbrachten aber nur zeitweilige Teilerfolge. Die Reserven Siebenbürgens reichten nicht aus, um dauernde Erfolge gegen die Habsburger zu gewährleisten. Andererseits wollten die Großfürsten von

Aus der ungarischen Geschichte V

Freiheitskämpfe gegen „zwei Heiden"

Das Gebäude, über das wir hier berichten wollen, ist erst ein halbes Jahrhundert alt. Auch in der Fachliteratur wird es nicht ...

Liga" des Ha
Polens und V
Die Liga st
gung vieler
scher Kriege
nales Heer a
1685 mit der
gen die Türk
einer bluti
wurde Ofen
nach mehr
zehnt auch
Ungarns. I
Friede (1699)
einem ganz
strich abgesehen — der Türkenherrschaft in Ungarn ein Ende.

Der Wiener Hof hatte Ungarn im Rahmen der Gesamtmonarchie wirtschaftlich und politisch eine untergeordnete Rolle zugedacht. Das Ofener Verwaltungsamt für die befreiten Gebiete erhielt seine Anweisungen aus Wien, das Land wurde von den kaiserlichen Söldnerheeren besetzt, für deren Quartier und Verpflegung die Bauern aufkommen mußten. Die ungarischen Regimenter, die sich am Befreiungskrieg gegen den Türken beteiligt hatten, wurden aufgelöst, die ungarischen Garnisonen der Grenzburgen entlassen. In ganz Ungarn streiften die Haufen der brotlosen „armen Burschen" umher. Zur selben Zeit war es für die Grundbesitzerklasse

Niklas Zri

ein harter Schlag, daß sie ih re Güter in den von türki scher Besetzung befreite Landstrichen nicht zurücker hielten. Die allgemeine Unzufriedenheit in ungarischer Landen führte im Frühjahr 1703 zum Ausbruch eines landweiten Freiheitskampfes, dessen Führung der aus der polnischen Emigration heim-

NEUES

Hegyi György

BERLINBEN, a Magyar Kultúra Házában kiállítás nyílt Hegyi György mozaikmunkáiból. Az NDK-ban is jól ismert magyar művész tárlatának megnyitását vita követte.

— : Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1976. ápr. 15.

Hegyi György, festő

□ HEGYI GYÖRGY festőművész mozaikjaiból a Hajdúböszörményi Művelődési Központ rendez kiállítást. Megnyitás: 1976. február 24-én.

— :□ Hegyi György . . . h.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976 febr. 13.

Hegyi György

Ugyancsak a képzőművészeti viághét alkalmából tegnap nyílt meg *Nagykátán*, a Bartók Béla Járási Művelődési Központban a Szentendrén alkotó *Hegyi György* festőművész mozaikkiállítása. Ez a bemutató egy hétig lesz nyítva.

Pest Megyei Hírlap, 1946. szept. 14.

Hegyi György, festő

— HEGYI GYÖRGY ötven mozaikmunkájából nyílt kiállítás kedden Nyugat-Berlinben — a művész részvételével — az SFB Rádiótársaság és a Kulturális Kapcsolatok Intézete közös szervezésében. Az egy hónapig nyitva tartó kiállítást Franz Barsig, az SFB vezetője és Surányi László nyugat-berlini magyar főkonzul nyitotta meg.

— : Ht

8.

Népszabadság, Bp. 1977 jan. 19.

A szentendrei FERENCZY MÚZEUM

tisztelettel meghívja
Önt és kedves barátait

Hegyi György

festőművész
gyűjteményes kiállítására

a Szentendrei Képtárba

A hetvenéves művészt köszönti

Dr. Láncz Sándor
művészettörténész kandidátus

1992. március 29-én délelőtt 11 órakor
Helyszín: Szentendre, Fő tér 2–5.

A kiállítás hétfő kivételével
naponta 12–18 óráig látható,
1992. április 26-ig

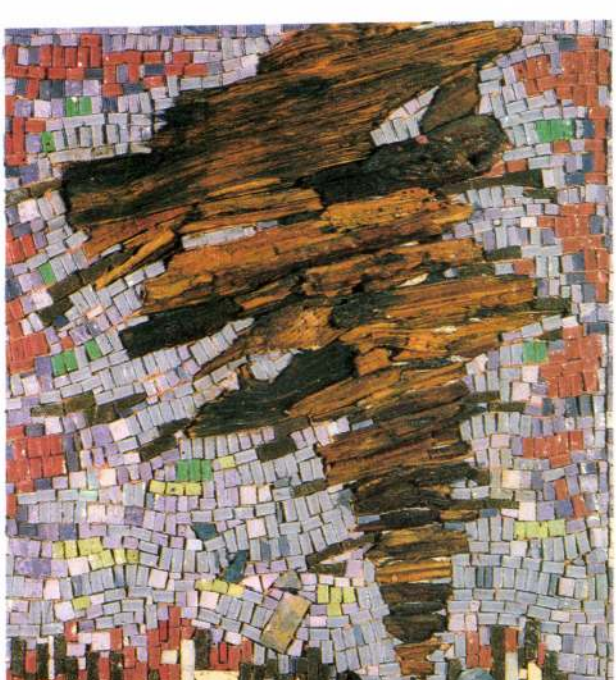

meghívó

A szentendrei FERENCZY MÚZEUM

tisztelettel meghívja
Önt és kedves barátait

Hegyi György

festőművész
gyűjteményes kiállítására

a Szentendrei Képtárba

A hetvenéves művészt köszönti

Dr. Láncz Sándor
művészettörténész kandidátus

1992. március 29-én délelőtt 11 órakor
Helyszín: Szentendre, Fő tér 2–5.

A kiállítás hétfő kivételével
naponta 12–18 óráig látható,
1992. április 26-ig

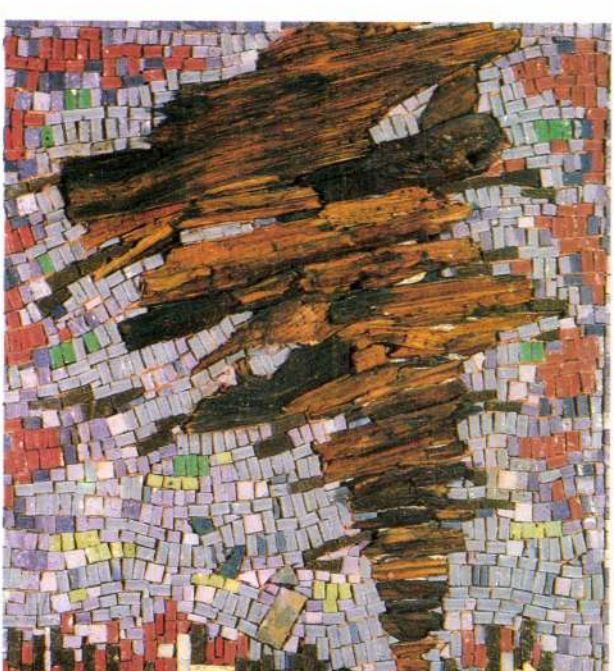

meghívó

Hégyi Györgyi

Magyar Hirlap 1975/25o/6

Ierin Vom

HEGYI György

HEGYI GYÖRGY

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÖ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

Hegyi György
1973 MÁJ 12

1021

HEGYI GYÖRGY: DÍSZUDVAR A PEST MEGYEI TANÁCS ÉPÜLETÉBEN (LITOGRÁFIA)

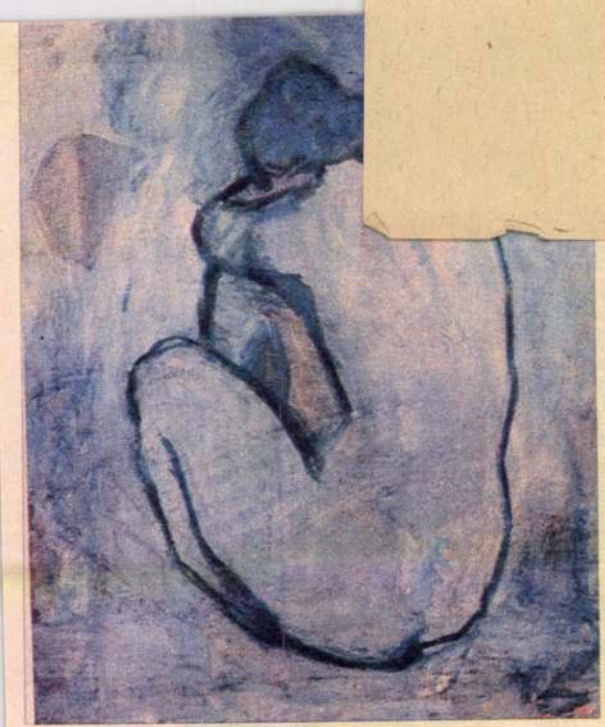

A „kék korszak" kezdetéről: HÁTAKT (olaj)

AZ OLASZ NŐ (olaj, 191

Hegyi György

Hegyi György: Mozaik

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 11.
XIX.évf. ~~(Írmagjáig kürtott kalóluk)~~ 41. sz. cimlap.

nyilvánuló egységes pedagógiai koncepciója van.

Vargha Balázs azonban a tanterv egészéről nem nyilatkozik, csak egy megválaszolatlan költői kérdéssel kelti az olvasóban azt a benyomást, hogy — úgy látszik — a készülő tanterv nem képes megfelelni társadalmi feladatainak. *„... egyértelműen, határozottan képviseli-e a tanterv a jót, a ma és holnap elérhető legjobbat?"* — teszi fel a kérdést, és amit a tantervről a továbbiakban olvashatunk, annak alapján lemondóan kell megállapítanunk: sajnos, nem.

Érdemes megfigyelni — a tanterv témáján túlmutató tanulságok kedvéért is —, hogyan lehet kiváltani az olvasóból a valamilyen okból kívánatosnak tartott döntést.

Két adalék a megtévesztés módszertanához

1. Alkalmas megoldása a megtévesztésnek az általánosan érvényes tartalmú, mindenre vagy bármire vonatkoztatható szentencia: *„... a tanterv nem fogalmazhat úgy, hogy a beszédben a beszélő szándéka, csak az ő szándéka érvényesül."* Az olvasó, Arisztotelész és Könczöl Csaba műveiből vett idézetektől meggyőzve, igaznak fogadja el a tételt, de azt természetesen nem tudhatja, hogy a felső tagozat anyanyelvi tanterve — amelyről a továbbiakban szó esik — sem elveiben, sem szövegében, seholsem fogalmaz így.

Hogyan fogalmaz a tanterv? Amikor az anyanyelvi nevelés feladatait foglalja össze, akkor például így:

„A befogadás és a kifejezés helyzeteinek, területeinek megfelelően az anyanyelvi képzés céljai:
— a hallott és olvasott szövegek megértésének, feldolgozásának képessége;
— a beszéd érthetősége, helyessége, kifejező ereje;
— a stílusrétegek felismerése és a közlés tartalmához, helyzetéhez való stiláris alkalmazkodás képessége;
— a szóbeli és írásbeli szövegszerkesztés tartalmi és formai követelményeinek érvényesítése az életkornak megfelelő közlésformákban;
— a helyesírás területén: az alapvető helyesírási szabályok készségszintű alkalmazása; jártasság a helyesírási segédkönyvek felhasználásában."

2. Bevált eljárása a megtévesztésnek az összefüggéseitől megfosztott, tendenciózusan kiválasztott és önkényesen értelmezett idézet. Szép példa erre a hetedik osztály tantervéből kiemelt részlet. Nem volna helyénvaló, ha az eddigieknél is beljebb kívánnám vezetni az olvasókat a tanterv szerkesztésének és megszövegezésének műhelyébe. Az idézett szövegrészről ezért röviden csak ennyit: a zárójelben olvasható *ítélet* nem a mondattan tanításának formális logikai elkötelezettségét tükrözi, mivel nem általában a mondatra, hanem csupán egyfajta mondatra: a kijelentő tőmondatra vonatkozik; hogy a hetedik osztályos anyag ismertetésekor miért említjük kiemelten is a gondolkodás fejlesztését, ez a tanterv teljes tartalmának ismeretében — szak-

hogy tudomást
ját, amely a t
ségére épül, az
sén forradalmi

Van-e ok

Vargha Ba
anyanyelvi kép
A közvélemény
esetben mégis v
leges nyugtalan
tantervről tájék
— felelősséggel
készülő tanterv
telezhetően ross
juk, akkor mié
jobb tantervet?
fejlődése — uta
lagosan legjobb
az adott fejlődé
hetőségeknek.

Mire kötele
zatának most
zetében megfog
kezőkre:

... Az anyan
kell kialakítanun
nyelv szerepét a
vábbfejlesztésében
más nyelvek els
a magyar nyelv
a nyelvek lényeg
különbségének fe
legfőbb tanulság
tehát a mi anya
sadalmi szerepét.

Nemcsak a
hanem a társada
rialista szemléleti
győződését akkor
nak: bemutatjuk
határozottságát é
értelmezést kíván
nyei, képességei
osztályban azt k
rendszerének, ki
lent elidegenítő h
lés vágyát, és fe
ségét.

Ennek a tör
adott életkor saj
egyaránt — a sz
dolkodás, az ism
tését jelenti, más
világának és ért
nevelés keretében
tőleg kifejezése ú

Az egyén sze
nyelvi nevelésén
iskola adja meg
amely kiegyenlíti

1968 APR 6.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JÖVŐ MÉRNÖKE

Hegyi György
1921

KIÁLLÍTÁSOK

Eisenmayer Tibor festőművész kiállítása nyílt meg március 25-én a Schönherz Zoltán Kollégiumban. A kiállítás március 30-án zárt.

Hegyi György festőművész alkotásaiból rendeztek kiállítást a négyszáz személyes lánydiákotthonban. A tárlatot *M. Heil Olga* művészettörténész nyitotta meg. A kiállítás április 17-ig tekinthető meg naponta délután 14-től 20 óráig.

Hogy kl

Tervek és

HA A MŰEGYETEMISTÁK között a BME ifjúsági klubjairól esik szó, legtöbben a Hess András térre, a Hotel Műszakira, vagy a régebbi Bercsényi utcai estekre gondolnak. Elég kevés azoknak a száma, akik a Közlekedési kar Kinizsi utcai, vasárnapi ötórai teáiról is tudnak. Viszont a gimnazista korosztály körében már-már fogalommá vált a „kinizsi", jórészt az ott játszó OMEGA-együttes miatt. Így hallottam magam is többfelől ezekről az

1021

Hegyi György

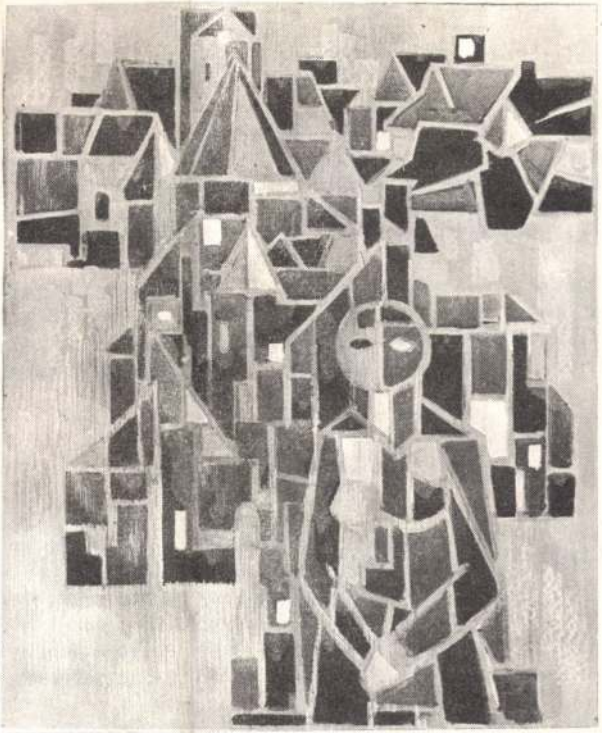

HEGYI GYÖRGY festménye

JÁN PONIČAN

Szántóvető

És lélegzetem hirtelen elállt
a három napos fegyverzaj elült
reggel beitta ébredő szemünk
a kilenc főből álló karaván.

A kilenc alak szó nélkül haladt
a szem keskenyre húzódott azért,
hogy látószöge bevegye a tért
a mezőből, mely pihent azalatt.

A k
nég
kez
gép

Mir
mer
feje
szár

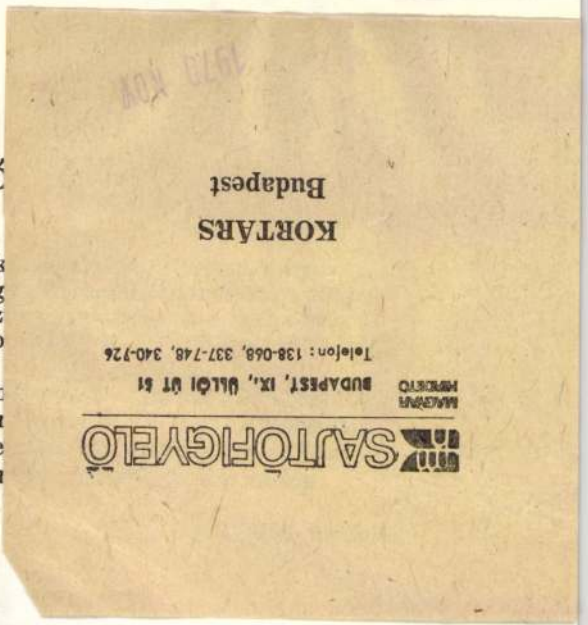

KAREL ŠIKTANC

Férfi és nő

Mentek a városon át
melyet hirtelen elönt a sötétség
a csendben dzsessztrombita zokogott
rá az égbolt is rezonált —
Hallotta a nő a szelet, mely nyírfát vetkőztetett.
Hallotta a férfi a folyót, melyet vetkőztetett a gát.

A szélben férfiak lehelete lengett.
Szemébe nevettek a nőnek,
hogy ujja hegyéig megremegett
akárcsak a nyírfa lombja.
A nevetés jégharmatos poharát
a félelem a nő forró melléhöz nyomta.

Hegyi György

Szerepelt a Budavári Palotában a Magyar Képző-
művészek Bulgáriáról c. tárlaton.

Magyar Hirlap 1978-86--6

Wagner: Jubiláris tárlat a Vár

Az évfordulóhoz konkrétabban kapcsolódó alkotások között tallózva fedezhetjük fel mindjárt a bejáratnál *Hegyi György* mozaikképeit. A *Trnovo*'i és a *Sipka templom* inkább építészeti indíttatású dekoratívitásra törekszik viszont a *Régi kapu Bulgáriában* elnevezésű kompozíció jóval komolyabb alapállású, sokkal összefogottabb színben-formában egyaránt

Hegyi György, grafikus
festő

Molnár Gabriella
Esti Hírlap

Készül a grafika

Megnyílt a huszonötödik Képcsarnok-bolt, a szentendrei Műhely Galéria. Kísérletezve indul az új intézmény, valami újat próbálnak művészek és a műkereskedelem.

— Már az is jelzi az újdonságot, hogy amit ebben a galériában látunk, azt egy emelettel fölöttünk, a grafikai műhelyben készítik a városban élő-alkotó legkiválóbb művészek. Ezeket a műveket csak itt lehet megvásárolni, és csak ezekből — grafikai nyomatokból, és néhány kisplasztikából — áll a galéria kínálata — mutatja be az új művészeti boltot *Baráth Endre*, a város pártbizottságának első titkára. — Nemcsak a fizikai térben kerül egymáshoz közelebb művész és kereskedő, hanem az értékesítés folyamatában is.

Erről a kereskedelmi szakember, *Wein Miklós*, a Képcsarnok Vállalat főosztályvezetője így nyilatkozik:

— Új üzletünknek ki kell alakítania vevőkörét azokból, akiket a grafika műfaja érdekel, vagy akik a szentendrei művészek alkotásait eddig is figyelemmel kísérték, gyűjtötték. Az egyműfajúságon kívül másban is eltér a galéria az eddigiektől. Több művésztagja van a szakmai zsürinek, így nagyobb az alkotók beleszólási joga az árazás kérdéseibe is. Az üzlet és műhely közelsége lehetővé teszi, hogy a művész szinte közvetlenül megfigyelje közönsége reagálását, és míg eddig azt sem tudta, hol értékesítik művét, most akár személyesen is megismerheti vásárlóit. Eddigi gyakorlatunktól eltérően, kevesebb, csak harminc nyomatot készítenek a grafikákból, s az árak is magasabbak egy kicsit, mint más üzleteinkben.

Ezen nem csodálkozhatunk, ha a Szentendrei Grafikai Műhely tagjainak névsorát nézzük. *Barcsay Jenő, Korniss Dezső, Szántó Piroska, Bálint Endre, Keserű Ilona, Hegyi György* és még sok hírneves művészünk grafikáiból válogathatnak az új üzlet vásárlói. Mindannyian nevüket és legjobb alkotásaikat adják az új galériának. És várják az érdeklődő műbarátokat.

Radzsavi az „emigráns kormány" miniszterelnökeként önmagát nevezte meg, államfőként pedig Baniszadr volt iráni elnököt.

Radzsavi ugyanakkor hangoztatta, hogy e tisztségeket csak „ideiglenesen" kívánják betölteni.

A csoport legfőbb célja, hogy „felszámolja" a forradalmi gárdisták és bíróságok jelenlegi rendszerét Iránban — mondotta Radzsavi. Kijelentette, hogy az „emigráns kormány" programja minden iráni állampolgár számára biztosítani kívánja „a politikai és társadalmi egyenlőséget".

A program célkitűzései között szerepel a belső autonómia megadása a

Molnár Gabriella

HŰVÖS NAPPAL

Felhős, es

Továbbra is az Alpok és a Kárpátok térsége felett örvénylik az a nagy kiter-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Hegyi György
festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1980 SEP 2 1

szánéz. Megérkezik Csaba Zoltán is, lomhán veti magát partra, spóvol a nője sincs, akivel programot csinálhatna.

Pusztuló házak

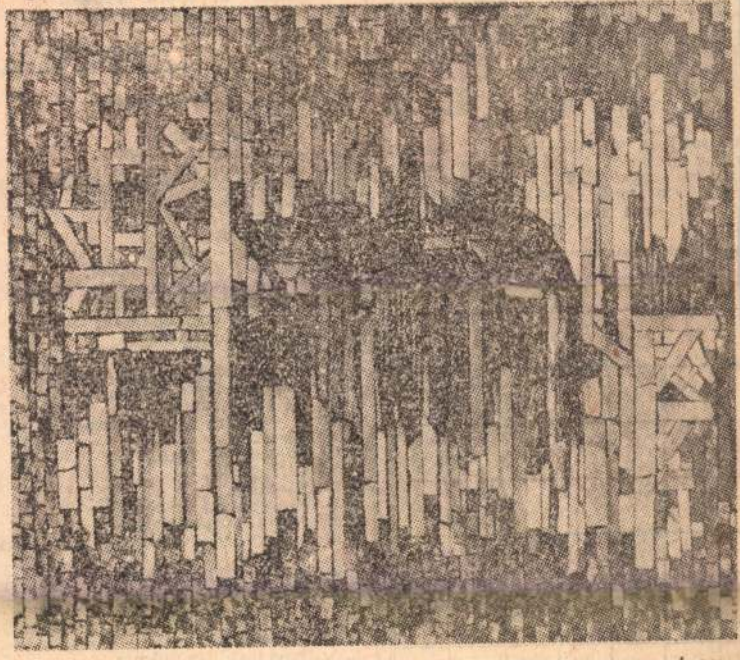

Hegyi György munkája

…tban. 21. Görögország
…falogat.

FÜGGŐLEGE

Mint a vízsz. 9. sor. 2.
zi eposz, amely Odüsszeu
Trója alóli hazatérés
át mondja el. 3. Itt var
fogy! 5. Ilyen gumi a
ág legmagasabb
elyről az ókori görögö
y isteneik egy része
…asodik. 9. Aló . . . .!
ögország egyik terület
thellyel. 13. A hara
forma római számok.
! 21. Hétfői Hírlap. 22.

jtások! A vastag be
k megfejtését írjátok le egy levele-
pra és szeptember 28-ig küldjétek be
zerkesztőséghez. A helyes megfejtők
vesznek a szeptemberi jutalomsor-
sban.

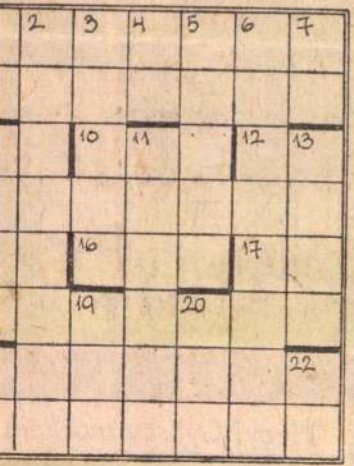

13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.
14.05: Híres előadók albuma.
14.30: Hírek.
14.33: Táskarádió.
15.30: Nőkről — nőknek.
16.00: Népdalfeldolgozásokból.
16.30: Hírek. Útközben.
16.35: Operettfelvételekből.
17.00: Slágerek mindenkinek.
17.55: Mit üzen a Rádió?
18.30: Hírek.
18.33: A vasárnap sportja. Totó.
19.00: Dzsesszfelvételekből.
19.33: Nótakedvelőknek.
20.20: A világ lírája gyöngyszemei.
20.30: Hírek.
20.33: Sporthírek. Totó.
20.38: Útközben.
20.43: Társalgó.
22.40: Sárospataki diákdalok.
23.00: Hírek. Időjárásjelentés.
23.10: Ismert énekesek ismeretlen felvételeiből.
24.00: Hírek. Időjárásjelentés.
0.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

9.00: Tévétorna.
9.05: Óvodások filmműsora.
9.30: Zsebtévé.
10.00: Hírek.
10.05: János vitéz. Magyar rajzfilm.
11.25: Hangoskodó.

HEGYI

György

Magyar Nemzet

1981. VIII. 19.

Hegyi György mozaik-képei a Nemzeti Galériában

Nem könnyíti meg a dolgát *Hegyi* György, amikor mindig új és szokatlan anyag-párosításokon, képsík-váltásokon töri a fejét, de munkái a *Nemzeti Galéria műhely-sorozatában* éppen ezért okoznak a látogatónak örömet.

„Csak" festőként is megállná a helyét — de festményei mégis a plasztikusabb műfajok felé *térítődnek el* alkotójuk alkatából-akaratából következően; a festék kezelése, csorgatása, rétegzése dombormívű hatást kelt *(Vázlat a Mementóhoz I. és II.)*. A *Vázlat az atomfelhőhöz*, gyűrött festékfelhőjével, önmagában is erőteljes.

Az *Atomfelhő* aztán, mint kiérlelt mozaikkompozíció azzal az ötlettel lep meg (mert Hegyi Györgynek sikerült az atomfelhőgomba eleget nem idézhető s mégis túlidézett témakörében meglepetéssel szolgálnia), hogy *megfordítja a képi gondolatot:* ha eddig úgy tudtuk, úgy jelent meg lelki szemeink előtt, hogy az atomfelhő nyomán felperzselődött, elszenesedett minden, akkor az a felhő üszkös, halott fával is kifejezhető, az ok és az okozat jelképi szinten összeér.

És fordul *háttér — előtér viszonya* a *Keresztek* (1972), továbbá a Memento (1980) című, nagyméretű munkákon. Az előbbin a Megfeszített alakja marad a háttérben, mozaikosan megfestve, vérpirosan, ezzel szemben egy temetőkert sírkeresztjei lépnek előtérbe, valóságos kövek, kilépnek a síkból. És *szentendreies* képzeteket keltenek, részint a még külön rájuk illesztett, kovácsolt vas, barokk elemekkel, részint a néhol csak rájuk festett fekete keresztvonalakkal, melyek mintha szerb ikonokról kerültek volna ide, egymás mellé. A *Memento* című képen is csak háttér az a drótkerítés, mögötte jellegzetesen lefogyott nyakú, leberetvált hajú koponyák tömege. Az előtérben sírkőtöredékeket rakott plasztikus gúlába a művész, és kavicsokat, hisz a régi zsidó temetőkben kavicsot volt szokás tenni a sírokra, ama sivatagi vándorlás emlékeként (hogy a könnyű porba temetettnek *nehéz* legyen a föld, ne leljenek rá olyan hamar a sakálok!): és vannak itt olyan kavicsok is, melyeket már nincs hova letenni, melyek mintha már csak egy pillanatra mutatkoznának meg előttünk, mielőtt kigurulnának a Semmibe.

Szentendrei képzetet Hegyi Györgynél nemcsak a Keresztek keltenek, hanem *A prágai temető sírkövei is.* Ugyan ki hinné, hogy nem Szentendrén „termett" a *Sírkő I.*, a jellegzetes bábúalakokkal a Tudás fája alatt, és a háztető-oromcsiga-vonalban tekeredő kígyókkal...?

kedtek, hogy ők magyarázhatják meg a szaúdi küldötteknek: fogják vissza a termelést, s mindenki jól jár (kivéve természetesen a fogyasztókat). Megegyezni ebben a kérdésben nem tudtak tavasszal, s mivel a szakértők nem számítottak hirtelen változásokra az olajpiaci irányzatokban, sejthető volt, hogy Szaúd-Arábia nem vár őszig, kihasználja az első adandó alkalmat egyeduralmának a visszaszerzésére.

Árcsökkentés

miniszterelnök arra tért ki, amiről hajlamosak vagyunk megfeledkezni, hogy tudniillik a hadseregek kétszer annyi olajat emésztenek fel évente, mint Afrika.

Persze Genfben most is az árakat és a termelést firtatják a megfigyelők, az OPEC-cel mint gazdasági szervezettel foglalkoznak. Legfeljebb megemlítik majd a tudósításokban, hogy a *dollár árfolyamának* az emelkedése megkönnyítette a szaúdiak dolgát, hiszen az árcsökkentés nem jár súlyos veszteségekkel. Az amerikai valuta azonban

FK. KÖTELES ISTVÁN

67. FNyV 6 9856

KÉP CSARNOK

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1967. FEBRUÁR 17-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½ 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

KESZI IMRE

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI U. 25.

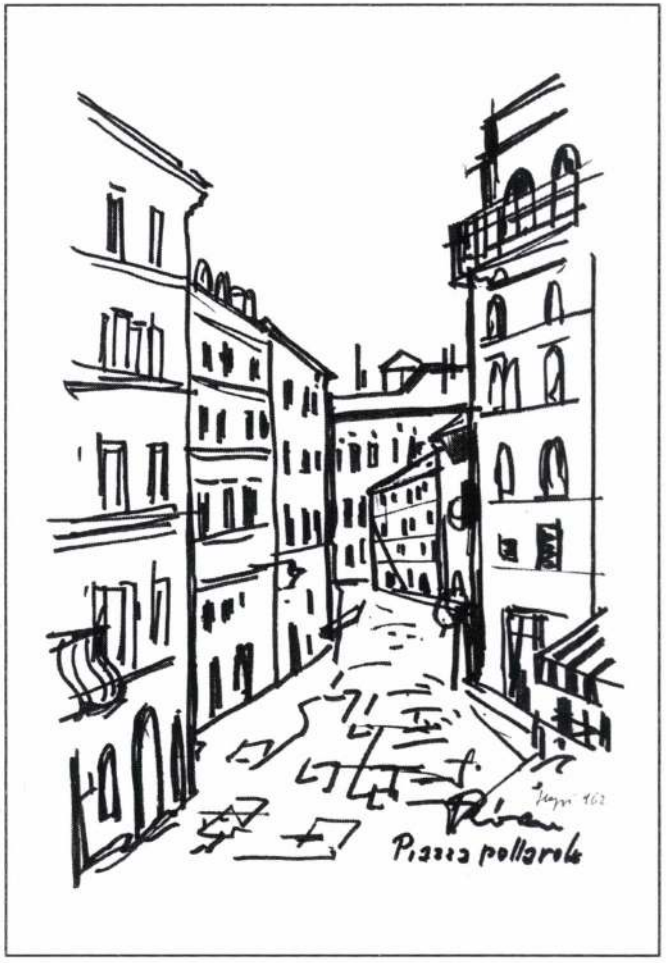

UTAZÁSAIM

kiállítás
HEGYI GYÖRGY
műveiből
a
FERENCZY GALÉRIÁBAN

Tisztelettel meghívjuk

HEGYI GYÖRGY

műveiből rendezett
kiállításunk megnyitójára.

Időpont:
1998. november 5.,
csütörtök,
18 óra

A kiállítást megnyitja:
dr. Földes Ferenc

Márffy és Társa Aukciósház
H-1053 Budapest, Ferenczy István utca 28.
Telefon: 318-1007 Fax: 266-1970

VIGADÓ GALÉRIA

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

1146 Budapest Thököly út 41.
Tel.: 252-0116, 252-0061 Fax: 252-0164
9400 Sopron, Templom utca 18.
Tel.: 99/322-317
E-mail: kormendigaleria@mail.datanet.hu
Internet: www.kormendigaleria.hu

HEGYI GYÖRGY

A Vigadó Galéria
és a
Körmendi Galéria Budapest
tisztelettel meghívja Önt

HEGYI GYÖRGY
festőművész

könyvbemutatóval egybekötött
kamarakiállítására

2000. április 29-én,
szombaton 17 órára
a Vigadó Galériába
(Budapest V., Vigadó tér 2.)

A művészről szóló portrékötetet
– amely a Körmendi Galéria Budapest
és a PolgArt Kiadó
gondozásában jelent meg –,
Pataki Gábor művészettörténész
és
Donáth László evangélikus lelkész
mutatja be.

A kiállítás megtekinthető:
2000. május 4-ig,
naponta 10 és 18 óra között.
A könyv a helyszínen megvásárolható!

Támogató:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Hegyi György: Maszk és hullámzás (részlet)
1982, mozaik, 100 x 80 cm
A Körmendi-Csák Gyűjtemény tulajdona

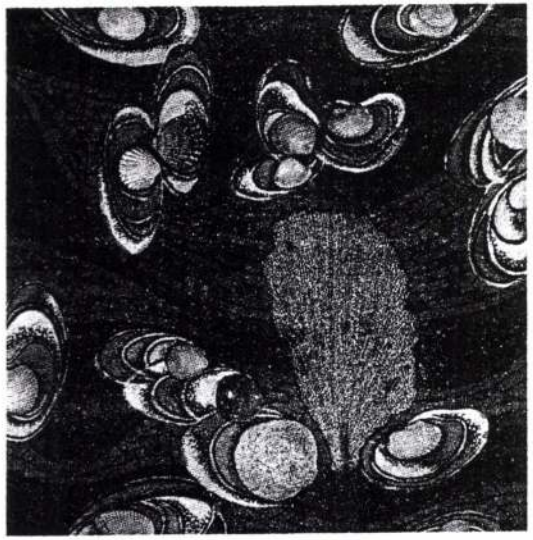

Hegyi György: Kagylós triptichon (részlet), 1974
olaj - mozaik

ERDÉSZ GALÉRIA
H - 2000 Szentendre
Fő tér 20.
tel / fax: 06 26 310 139
www.galleryerdesz.hu
gallerye@elender.hu

MEGHÍVÓ

AZ

ERDÉSZ GALÉRIA

(SZENTENDRE, FŐ TÉR 20.)

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

HEGYI GYÖRGY

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

2000. SZEPTEMBER 16-ÁN 18.00 ÓRÁRA.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA ÉS A MŰVÉSZRŐL MEGJELENT MONOGRÁFIÁT A SZENTENDREI KÖZÖNSÉGNEK MÉLTATJA:

VERBA ANDREA

művészettörténész

EZT A KIÁLLÍTÁST
PAIZS PÉTER
2000. szeptember 29. - október 11.
BENCSIK JÁNOS
2000. október 13. - 26.
JÁVOR PIROSKA
2000. november 3. - 15.
KAMARAKIÁLLÍTÁSAI
KÖVETIK.

KELEMEN KÁROLY
KIÁLLÍTÁSA
(2000. SZEPTEMBER 29. - OKTÓBER 12.)
A BERCSÉNYI UTCAI
ERDÉSZ GALÉRIÁBAN
KERÜL MEGRENDEZÉSRE,
EZT KÖVETI
"AZ AVANTGARD ÚTJA"
CÍMŰ KIÁLLÍTÁS
(2000. OKTÓBER 13. - NOVEMBER 13.)

HEGYI GYÖRGY

HEGYI GYÖRGY MUNKÁI

A Nemzeti Galéria Műhely című sorozatában Hegyi György festőművész munkáiból nyílt kiállítás. Képünkön a művész egyik mozaikja.

VIII/ 32. sz. 43 o.
XVIII/ sz. o.

l, die er dem Auftraggeber nach Menyő [illegible]
bersandte. Ausserdem schuf er zahlreiche [illegible]
ernten Orten, bis nach Westpolen (Gniezno [illegible]
isen entfaltete lebhafte Bautätigkeit führte [illegible]
ien Werkstätten. Laut Zeugnis der Funde [illegible]
ár, Simontornya, Koroknya, Gyula und [illegible]

agnaten entstanden auch dauernde und nicht [illegible]
ie derartige war die Werkstatt, die auf den in [illegible]
Palatins Imre Perényi die Bauten ausführte [illegible]
wandten sich auch die Städte der neuen [illegible]
hsten, die Stadt Bartfeld (Bártfa, Bardejov) [illegible]
athaus mit "italienischen Fenstern" (fenestra [illegible]
sich die Neigung Zur Übernahme der neuen [illegible]
markt, Kezmarok), Eperjes (Presov), Leu[illegible]
, Neusohl (Selmecbánya, Banská Stiavnica), [illegible]
es muss zur Entstehung kleinerer örtlicher [illegible]
für diese Entwicklung ist die Stadt Szeged [illegible]
Licht kamen, Reste von Bürgerhäusern und [illegible]
von denen mehrere sogar namentlich bekannt [illegible]
ie bedeutenden Werkstätten flüchtig andeuten [illegible]
en Fragmente und der spärlichen urkundlichen [illegible]
us dem, was uns heut bekannt ist, ein mann[illegible]
er Werkstätten, ja schon zeichnen sich ihre [illegible]

ätten, ferner zeitlich mehr oder weniger begr[illegible]
ich auf grösseren Besitzkomplexen wirkende [illegible]
hingen völlig von der Initiative, den Bauunt[illegible]
. Daneben gab es auch unabhängigere Formati[illegible]
ebunden wären, schliesslich – als letzt Phase – [illegible]
ten im Laufe der weiteren Entwicklung, in [illegible]
nderer Bedeutung.
ads ist gerade das Bekanntmachen dieser späten [illegible]
ihrer ehemaligen Tätigkeit. Die Tätigkeit dieser [illegible]
ung des hitorischen Ungarn in drei Teile seit der [illegible]

Hegyi György 1

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállító helyiségében búcsúzóul (mivelhogy, megszűnik ebben a minőségben) mozaikképek arany-bíborkék ragyogása járja át a nézőt. A mozaikkép fő funkciója a korábbi századokban — de jelenleg is — az épületdíszítés. A szocialista országokban az ideológiát képviselő közösségi művészetek igénye állította előtérbe, és az utóbbi évtizedekben jelentős művek születtek hazánkban is.

Hegyi György már ismert mozaikművész, hat gyűjteményes kiállítás van mögötte és tíz fontos, sok ember által látogatott helyen építette be mozaik falképeit. A Madách Színház büféjében, munkásszálláson (Pécs), MSZMP-székházban (Pápa), SZTK-rendelőben (Budafok), ifjúsági házban (Budapest, Marcibányi tér) és még sokfelé csillognak szép kövei. Mindezt azért szükséges felsorolni, hogy világossá váljék, a művész pontosan ismeri a mozaikkép funkcióját, s annak megfelelően műveli is. Ám a kis méretű *mozaik táblakép* nem a nagy vállalkozások töredéke-maradéka, hanem a szépséges anyag sugallta dísztőkedv s egy másfajta kifejezési forma belső követelése hozta létre. Ez az anyag sok mindenre ad lehetőséget, de Hegyi nem enged a csábításnak, és egyetlen képéből sem hiányzik a valóság indítéka. Megélt élmények, mint a közel-keleti út, tenger, arabok, aztán tirnovói emlék, kijevi tornyok, prágai temető és a legközelebbi, a legkedvesebb, Szentendre varázsa, kapuk és ívek, háztetők és tornyok, keresztek görögben és ró-

Magyar Hirlap 1975/25o/6

Oelmacher Anna: Hegyi kiállitása

Hegyi György

2

maiban, a sokféle matéria alkalmazásával fa, fém, kő, kagyló, csiga szinte zenekari összhangzatában. Mesék és színélmények, történelem (Rakéta, 1975), zene (Tűzmadár), s az „Anikó örök" igézetében a sokszor variált fej, hullámok, lángok, mindmind az üvegmozaik csillogó szépségében: egy harmonikus ember és a mindig újra, jobbra törekvő művész vallomása az életről, családról, városokról, világokról, s nem utolsósorban eszmékről.

Különösen megkapó a Bábu és múmia című kompozíció, amelyet egyenetlenül égetett, íves tetőcserépre, vagyis terrakotta lapra rakott ki, s ahol a Bábu (mézes báb vagy pólyás baba) és a múmia teljesen egyforma

[illegible]

boncolgatni, de kiemelésre érdemes még kettő, amelyekben a központi alak rokon mozdulata két ellentétes gondolat hordozója. A Memento 1945 (1973) kőszürke hátterében szöges drótok, törött rácsok sejlenek. A szintén terrakotta lapra rakott, felemelt karú, tépázott figura szürke-fehér csíkos színe kétségtelenné teszi a rabságból szabaduló gyötrött örömét. A másik, a Felszabadulási Triptichon (1975) közepén csaknem felröppenő alak, feje felett a majd mindenütt jelenlevő naptányérral. Tőle jobbra könyv alakú alapon kormos romok, sötét emberek: a tegnapjaink; balra két csillogó fej mögött piros tetők, íves kapuk, fényes ablakok: jelenünk. A két hasonló mozdulatú, de mást-mást mondó alak egyként a szamotrakéi Niké pompás szárnyalására emlékeztet, mert a rács mögül, a sötétségből botorkáló és a már világosságot köszöntő, felszabadult ember a fény felé fordul.

Magyar Hirlap 1975/25o/6

Hegyi György 3

A kiállítás egyik érdekessége a nagyméretű térelválasztó rácsozat; egyenetlenül osztott függőleges elemein két oldalán megmunkált mozaikképek, különkülön és együttesen: Szentendre. Talán furcsának tűnhet azt mondani a fémszálakra fűzött képsorra, hogy „szerelmi vallomás a városnak", de a művész vall ragaszkodásáról az ihlető motívumokhoz, az otthont adó művésztelephez, a szerb templomokhoz, tornyokhoz és ikonokhoz, a Dunához, a holdas estékhez.

A munka manuális öröme, a színekkel való játszadozás boldogsága is benne foglaltatik ezekben a hol tengerkékben szikrázó, hol vörös-aranyban csillogó, hol a dráma szürkéi-feketéitől sötét képekben. Ez az új műfaj, a mozaik táblakép ugyanolyan valőr, mint a festett vagy szövött kép. Tartalmas, gondolatgazdag, s amit színben nyújt, valóban élményszerű. Persze, csak olyan mester kezéből, mint Hegyi György.

Oelmacher Anna

Magyar Hirlap 1975/25o/

1967 FEB 11.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Hegyi György

Hegyi György festőművész kiállítását február 17-én délután fél hat órakor nyitja meg Keszi Imre a Csók István Galériában.

★

Az Európa Könyvkiadó a Beatnik-irodalom legjobbjaiból készít antológiát. Címét — »Üvöltés« — a könyv Alain

Hol kérhetik névj

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 FEB 15

ESTI HÍRLAP

Leemi György

apa: Tichy Lajos.

☐ HEGYI GYÖRGY festőművész kiállítása nyílik a Képcsarnok Csók István Galériájában (V., Váci utca 25.) február 17-én, pénteken délután fél 6 órakor.

☐ PAPP OSZKÁR munkáiból ma délután nyílik kiállítás a Dürer-teremben. A megnyitót Weöres Sándor tartja.

coló Vietnam iránt. Az estet vietnami diákok nyitották meg, majd az egybe-

Hegyi György

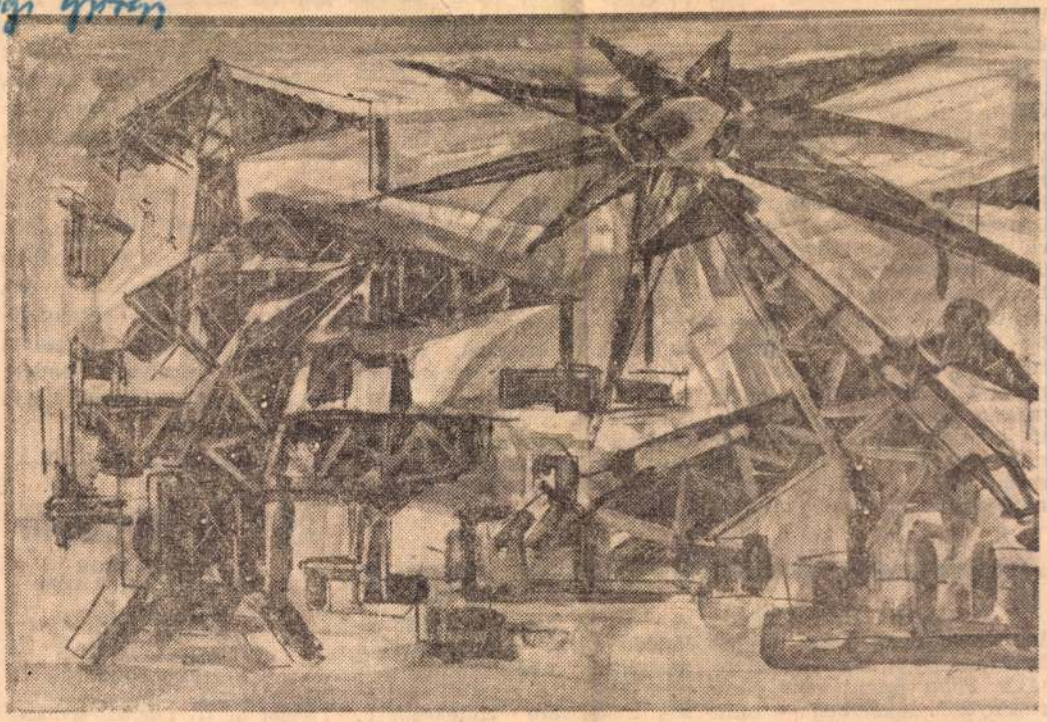

Hegyi György: Mozaik-terv (részlet)

Hegyi György

a mozaik művésze. Aki figyelemmel kísérte útját, első, még naturális kötöttségű dunaújvárosi falképétől a napjainkban készített alkotásokig, elismeréssel kell, hogy adózzon annak a szívós munkának, amely gyors fejlődését lehetővé tette. A Fényes Adolf terem kis tárlatán Hegyi György ennek a munkának mintegy a műhelytitkait mutatja be, szentendrei városképeket, csendéleteket és néhány kiérlelésre érdemes vázlatot, frisshatású grafikát. Műfaja az architektúrához idomuló mozaik erős konstruktivitást, sajátosan elvonatkoztatott színvilágot igényel, s így természetes, hogy művészünk, mint táblaképfestő is a modern képépítés híve. Erős kontúrú, kevés, de határozott színfolttal megformált munkáinak legfőbb erénye a szilárd kompozíció.

A. T.

Élet és Irodalom
1962 nov 10

ocean mindkét oldalán működő kommentátorok felfigyeltek arra, milyen banális műsorokat sugároz a *Telstar*. Sok filmvetítés és más adás éppen csak egy amatőr házimozi mértékét üti meg. Mind jobban fejlődik a hírközlés technikája, és mind ostobább lesz maga a közölt anyag — írja az angol lap —. Nagyszerű nyomdagépeink vannak — de miket nyomtatnak ki rajtuk? Születőben az egész földet átfogó televíziós lánc — de milyen televíziós műsorok sugárzására használják majd fel? Busmanok, pigemusok, félmeztelen nilusparti bennszülöttek nézik már a képernyőt — s mit látnak rajta? Mindenütt ugyanazokat a vadnyugati rémtör- az egész világegyetemnek sugározza majd az amerikai tv-műsorokat. S vajon az ember Holdra érkezésének is az lesz az első következménye, hogy oda is megérkeznek a vadnyugati tv-filmek? Röviddel utána pedig a legkülönbözőbb nyelveken kiadott *Reader's Digest* folyóiratnak is lesz egy holdbéli kiadása? A *British Council* persze a Holdra is késve érkezik majd meg, jóval az amerikaiak után, s Angliáról szóló ingyen brosúrákat osztogat, a királynőt, a Buckingham palota előtti őrségváltást, manchesteri marhahúsevőket és chelsea-i nyugdíjasokat ábrázoló színes képmellékletekkel — írja gúnyosan a brit hetilap.

Nagysikerű osztrák realista regény

A Tagebuch című haladó lap nagy elismeréssel számol be *Franz Kain* most megjelent „Der Föhn bricht ein" című regényéről, amelyben — mint írja —, először sikerült Ausztriát a maga ellentmondásaiban bemutatni. Franz Kain nemrég feltűnt fiatal író. A Tagebuch kritikusa szerint e regényével megalkotta az eddig nélkülözött új osztrák realista regényt. A „Der Föhn bricht ein" a hitlerizmus betörését ábrázolja. Hogyan viselték el ezt az emberek Salzkammergutban, Franz Kain szűkebb hazájában. A hegyek közötti világban egyre többen akarják megállítani a rájukzúduló csapást. Valaki a cattarói matrózok felkelésére emlékezik... Az erdők — melyeknek szépségét felülmúlhatatlan tájismerettel és költőiséggel írja le — a regény folyamán titkos összejövetelek fészkeivé és fegyverraktárrá válnak. A cselekmény a jelenkorig nyúlik és azzal a tanúlsággal zárul, hogy tanuljunk a múltból! — olvassuk a Tagebuch kritikájában.

tán 75. születésnapjáról. Előadók: *Lengyel Balázs* és *Rónay György*. A szerzők műveit *Bodor Tibor, Horváth Ferenc, Ilosvay Katalin* és *Létay Klára* előadóművészek tolmácsolják.

★

Fenyő László születésének 60. évfordulója alkalmából az Irószövetség november 10-én, délelőtt 11 órakor megkoszorúzza a Lenin körút 91. számú ház falán elhelyezett emléktáblát. Emlékbeszédet mond *Devecseri Gábor*.

Élet és Irodalom

A MAGYAR ÍRÓK SZÖVETSÉGE HETILAPJA

Főszerkesztő: DOBOZY IMRE

Szerkesztő: NEMES GYÖRGY

Szerkesztőség: Budapest, V., Nádor u. 31. Telefon: 111—424. Kiadja: Lapkiadó Vállalat. Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta. Külföldiek részére a KULTURA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. — Előfizetés negyedévre Ft. 18.—, félévre Ft. 36.— Megjelenik minden pénteken.

KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 NOV - 2

Hegyi György

ESTI HÍRLAP

Hegyi György

1021

utoljára nyolc évvel ezelőtt rendezett tárlatot, s bár mozaikjairól sokat hallottunk azóta is, ma megnyílt kiállítása kellemes meglepetést okoz, jelezve azt az ugrásszerű fejlődést, amit a főiskola évei óta megtett. Néhány emberkép mellett főként városi tájakat állított ki, régi ihletője, Szentendre ódon hangulatú világát vetítve elénk. Jó érzékkel választja ki a jellemző motívumokat, egy-egy utcakanyarulatot, egy udvar fája köré csoportosuló tűzfalakat, vagy a pravoszláv tornyok történelmi levegőjű együttesét, s szilárd, néha költőien finom, többnyire azonban — mozaikművészhez illően — erőteljes színekkel építi fel a képeit. Munkáinak alaphangját egy-egy tudatosan megválasztott jellemző színfolt adja meg; — képcímei, a *Piros táj*, a *Zöld ég*, vagy a *Fehér kapu*, utalnak is erre. Vastag kontúrokkal hangsúlyozza a formákat, tájain éppúgy, mint csendéletein. Konstruktív látásmódján érződik *Barcsay Jenő* egészséges ösztönzése, a mesteré, akivel együtt szokott dolgozni a szentendrei művésztelepen — ennek kedves emléke a nagy mestert ábrázoló, néhány színfolttal pompásan jellemzett kép. Mozaikjairól néhány vázlat, részlet, és a valóra vált tervek fotói adnak fogalmat. A pécsi *Legényszállás* díszein jó érzékkel komponálta eggyé a figurákat a tornyos Mecsek-alji tájjal, a *Madách Színház* belsejének intim hatású mozaikja pedig tömör jelképszerűségével ragadja meg a nézőt (antik női figura, mellette lyra és görög oszlop, utal a múzsák otthonára). Legújabb munkái közül való a hatalmas kék daruk együttesét ábrázoló eszményi terv, amely monumentális hangja jogán valóra váltásra érdemes. (*Fényes Adolf terem*).

A. T.

Függőtetőt épiten
bányán, a Jászberényi
kerül. Ilyen Magyaror
lámlemezzel fedik be.
gasban szerelnek.

ttetés létes

nnyi berendez

fok Celsius között tartja. A légnyomás az űrállomás belsejében 850 milliméter. A napelemek normálisan üzembe léptek és biztosítják az elektromos berendezések áramutánpótlását.

Az űrállomás rádióadókészülékei a 922,76 és 183,6

A Ma

a világűr eg

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hegyi

1965 ÁPR 30

MAGYAR NEMZET

8

Hegyi György és Rác András festőművészek és Somogyi Árpád szobrászművész műveiből kamaraklállítás nyílik a Műszaki Egyetem Schönherz kollégiumában (I., Szentháromság tér 1.) A tárlatot ma délután fél 5-kor Németh Lajos művészettörténész nyitja meg.

1021

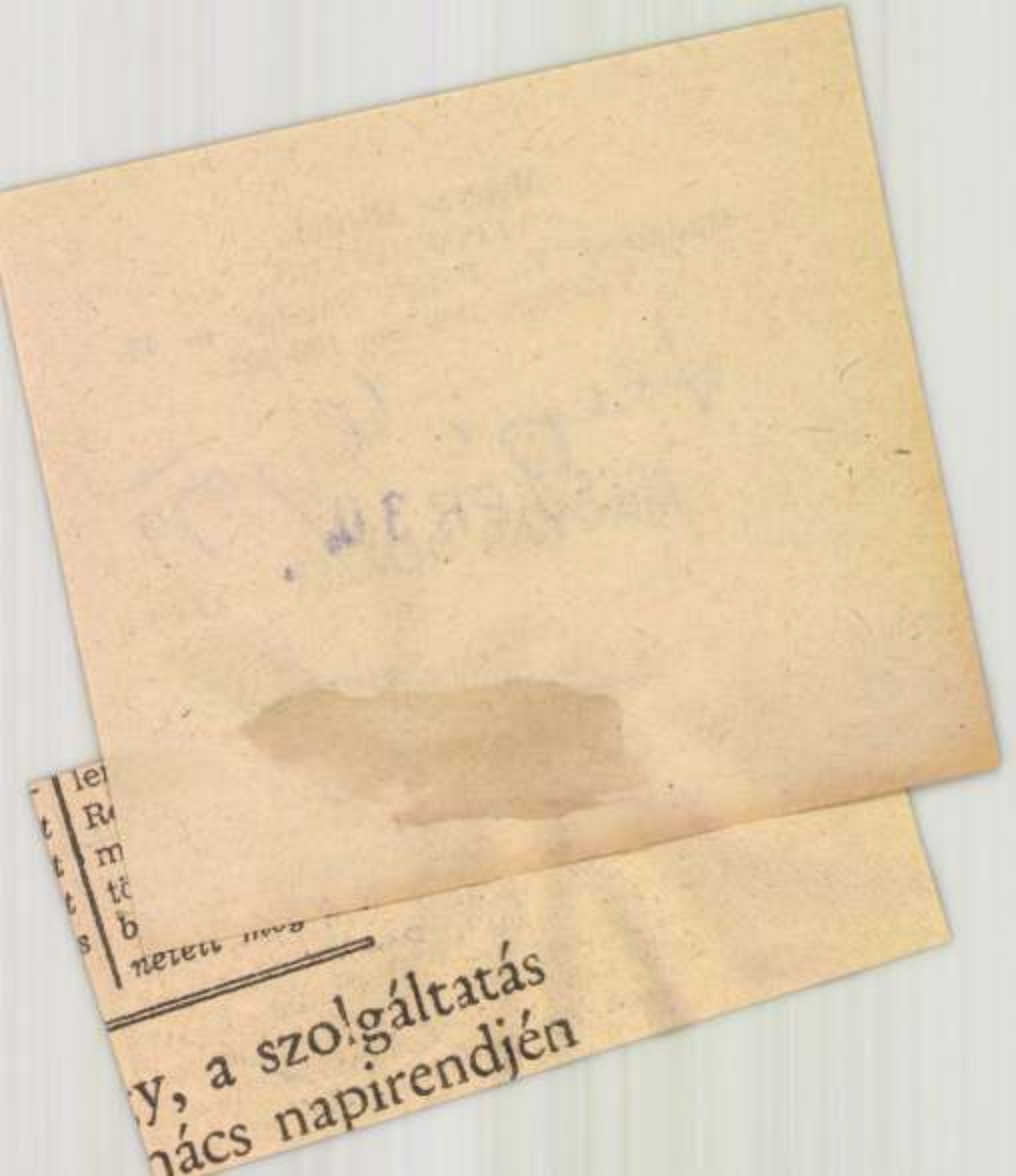

y, a szolgáltatás
nács napirendjén

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL
1967 FEB 10

Februári kiállítások

A Képcsarnok Vállalat feb- 26-ig nyitvatartó tárlaton. A ruárban több kiállítást rendez. Derkovits Teremben (VI., Le- A Csók István Galériában (V. nin krt. 63.) *Felsmann Tamás* Váczi u. 25.) *Hegyi György* fes- festőművész kiállítása február tőművész kiállítása nyílik, feb- 25-től március 12-ig, a Dürer ruár 17-től és március 5-ig Teremben (V., Bajcsy Zsilinsz- tart nyitva. A Mednyánszky ky Endre u. 52.) *Papp Oszkár* Teremben (V., Tanács krt. 26.) festőművész kiállítása február *Bakallár József* festőművész 15-től március 1-ig tekinthető mutatkozik be a február 11-től meg.

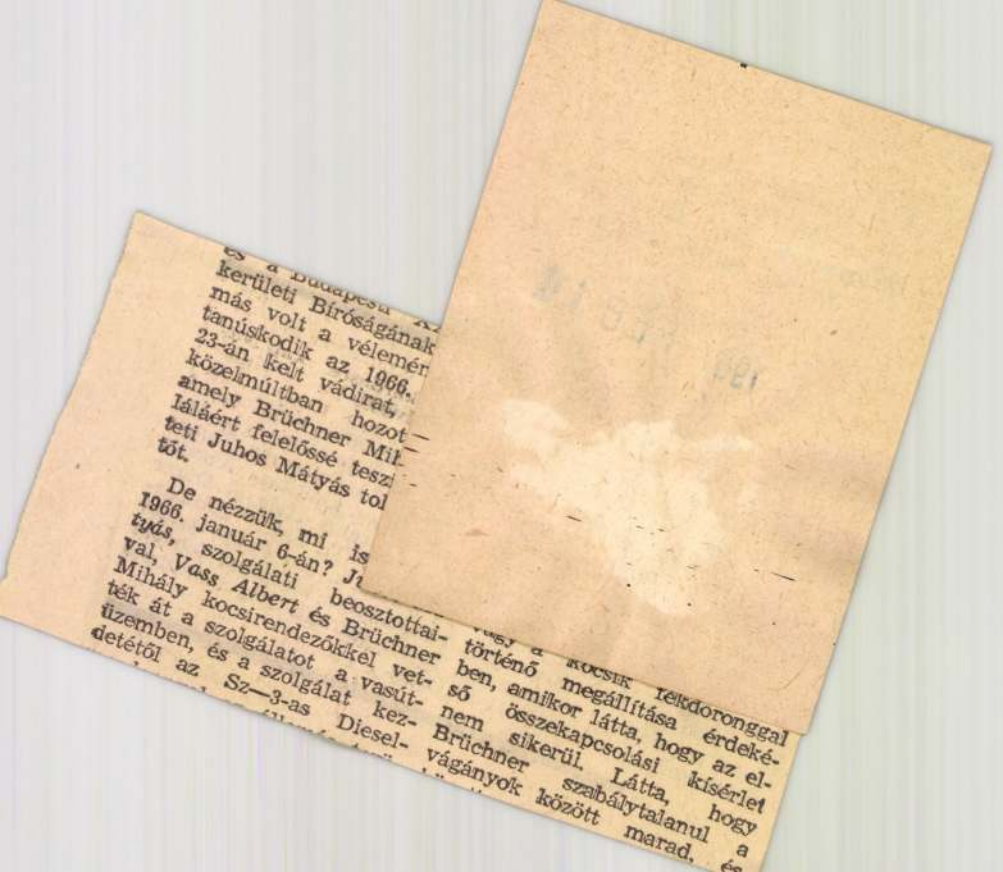

kerületi Bíróságának
más volt a vélemé
tanúskodik az 1966.
23-án kelt vádirat,
közelmúltban hozot
amely Brüchner Mi
lálásért felelőssé tesz
teti Juhos Mátyás tol
tót.

De nézzük, mi is
1966. január 6-án? J
tyás, szolgálati
val, Vass Albert és Brüchner
Mihály kocsirendezőkkel vet-
ték át a szolgálatot a vasút-
üzemben, és a szolgálat kez-
detétől az Sz—3-as Diesel-

történő megállítása érdeké-
ben, amikor látta, hogy az el-
ső összekapcsolási kísérlet
nem sikerül. Látta, hogy
Brüchner szabálytalanul a
vágányok között marad, és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1965 ÁPR 29

A Budapesti Műszaki Egyetem Schönherz Zoltán kollégiumának diákjai képzőművészeti tárlatot rendeznek otthonukban az I., Szentháromság tér 1. szám alatt. Hegyi György és Rácz András festőművészek, valamint Somogyi Árpád szobrászművész alkotásait sorakoztatják fel. A kiállítást április 30-án, délután fél 5-kor nyitják meg.

...hajó, a *Mir* fedélzetére. Az első kikötő, ahol megálltak, az albán Duresi volt, a hűvös szeptemberi idő itt már *napsütésre* váltott. Szuezben *trópusi meleg*. Hongkong-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 MAJ 29.

KÉPZŐMŰVÉSZET

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

1021

Hegyi György – Rác András – Somogyi Árpád

Fenn a Várban, a műegyetemi kollégium (egykori Pénzügyminisztérium) világos dísztermében mutatta be kiállítását a három művész. Egy időben jártak főiskolára, körülbelül egyidősek, művészeti szemléletük azonban különböző. Mégis jól sikerült a tárlat, mert mindhármójuk szerencsés alkotói periódusáról tanúskodik.

Hegyi György anyagának nagyobb részte monotypia (ezzel a „sokszorosító" eljárással csak egy lap készül), melyet más technikákkal is kever. Közel-keleti úti sorozatában az utazás izgalma, öröme inspirálja, bár a szokatlan látvány olykor elkápráztatja figyelmét, de aztán eljut olyan magas fokú képzőművészeti általánosításig, mint a *Kosok* című lila-zöld lapján. Szervesen alkalmazza az aranyfüstragasztást: ezzel jelzi az *Arab edények* felületének tompa fényét. Színben is, rajzban is kitűnő a *Radnóti illusztrációk* ciklusa. Kiállított néhány olajfestményt is, érdekes, hogy a kisművészet, a monotypia technikája mennyire visszahat nála a festményekre.

Rác András valóságlátása más, mélyebb, mint a megszokott. A Szentháromság tér *gótikát* idéző épületegyüttesébe jól illenek Rác gótikus katedrálisai. Elemző módon mélyebben néz, mint a felület, függőleges metszősíkkal boncolja fel — például — egy látott dóm képét — vagy inkább emlékképét —, máskor erre sincsen szüksége, hiszen a támpillérek, támívek rendszere, már kívül is, a felületen adják a lényeget. És Rác András ezt megérzi. Mindig a szerkezetről beszél. de az nem szédíti meg. Többet akar mutatni az épület puszta konstrukciójának leírásánál. Lakkosan fényes a síma, zománcos *Tömeg* című nagy tábla — helyesen ezt akasztotta a díszhelyre. A fekete és fehér dominál, erre a döntő ellentétre redukál mindent. A kedvelt csúcsívet — fehéret csurgatva a fehérre — némi plasztikával a síkot gazdagító elemként használja itt. Nem Rác András találta ki az ilyen fajta festészetet. De ritkaság a nagy festői kultúráján alapuló, finom ízlése, szerény mértéktartása, festészetének a legjobb értelemben vett — tartalmas, sokat mondó —, szolid eleganciája. Él bizonyos trükkökkel, de ez alig érezhető. Felragaszt egy apró fényképet a festék közé, de csak egyet. Belenyomja a hüvelykujját a még puha festékbe, de nem tűntet ezzel, csokoládéról leszedett színes sztaniolt ragaszt a templom rózsaablakába, de csak elvétve; egyet-egyet.

Somogyi Árpád régebbi kisbronzainak csoportja mellett először láthattuk kiállításon újabb köztéri szobrainak teljes méretű gipszeit, a *Pásztorlány* és a *Várakozó* leány alakjait és a fiú *Torzót*. Valódi „körüljárható" művészet ez, a szobrok nézete, minden oldalról egyenlő jelentőségű, egyaránt kiérlelt. Somogyi Árpád klasszikus formaadása lényegében nem változott, mégis mások ezek a nagyplasztikák: a figurák nyúlánkabbak lettek, s az ilyen értelmű, sűrítettebb összefoglalás egyértelműbb, előtérbe került a konstrukció. S ha figyelmesen szemléljük őket, rájövünk, hogy ez a hangsúlyozottabb vertikális irány, az alakok ilyen elnyújtása — ha rejtve is —, már benne volt a művész régebbi munkáiban.

Portréi között kiállította a korábbi *Bolgár paraszt* és a *Veres Péter* fejek mellett a nemrég elkészült *Györffy István* arcmást.

FRANK JÁNOS

ÜNNEPI

Elvek

Köztudomású, hogy a hazai marxista irodalomtudomány és kritika az utóbbi években sokat fejlődött: mind több általános- és részletproblémával néz szembe s mind gyakoribb vitáiban végre a lényeges esztétikai kérdések sokoldalú megvizsgálása felé halad előre. Ám ugyanilyen köztudott az is, hogy e polémiákban igen bonyolult, néha kifejezetten ködös elméleti terminológia járja, s hogy ez a konfuzus szóhasználat nem egyszerűen szótári, hanem fogalomzavart is tükröz. Lehet, hogy szükséges fázis volt ez a „megzavarodás" a megelőző periódus meglehetősen ellaposodott elméleti munkájához képest, a „realizmus-antirealizmus" vulgarizált tételének kényelmes sémájához viszonyítva; de éppen itt az ideje — ahogy erre a szocialista realizmusról nemrég megjelent dokumentum már példát mutat — az elvi tisztázás megkezdésének: a világos szó*kincsre* a mai magyar irodalom és a jövő művészetének fejlődése érdekében egyaránt égető szükség van.

Ehhez az egészséges tisztázódási folyamathoz (melý bizonyára jóideig tart még és korántsem az építő jellegű vitákat akarja kiküszöbölni) segít hozzá az a tanulmánygyűjtemény, melyet — *Pándi Pál* válogatásában — *Elvek és utak* címen most tett közzé a *Magvető Könyvkiadó*. Hozzásegít akkor is, ha — jellegéből következően — nem általában és egészében képviseli a mai magyar marxista irodalomtudományt és kritikát (vagy, az előszó fogalmazásával, „irodalomszemléletet"); *tartalmilag* azonban a legutóbbi évek középponti problémáinak legtöbbjét megjelöli. Mégpedig úgy, hogy nem egyszerűen tanulmányokat közöl bizonyos tematikai sorrendben, hanem alkalmakként a kérdések körül kialakult eltérő álláspontokat is érzékeltetni akarja. Helyes és a további ilyen természetű kiadványokban feltétlenül követendő szerkesztési elv ez: az egymással vitatkozó írások nemcsak korrigálják, de gyakran akarva-akaratlanul ki is egészítik egymást, és így az

A legérdekesebb és a legszínvonalasabb eszmecsere — úgy tetszik — a „nemzeti jellegről", a kultúra szocialista tartalmának és nemzeti formájának kérdéséről alakult ki a kötetben *Klaniczay Tibor* és *Szigeti József* között; de következtetéseiben igen fontos *Illés László* tanulmánya is a szocialista magyar irodalom útjának történeti és elvi tanulságairól, *Köpeczi Béla* tájékoztatója az egzisztencialista irodalomról, *Rényi Péter* elemző írása a dráma és erkölcs problematikájáról, valamint *Tóth Dezső* analizise a mai magyar próza néhány szerkezeti és világnézeti összefüggéséről. Kiemelkedően szép esszé *Kardos Lászlóé* a műfor-

Hegyi György
188-296, 188-307
1950 APR 13
KRAPAG-VILÁG
117

PÓR BERTALAN A II. KERÜLETI FELSZABADULÁSI KIÁLLÍTÁSRÓL

Pór Bertalan az egyik tájképet demonstrálja Hegyi György festőművésznek

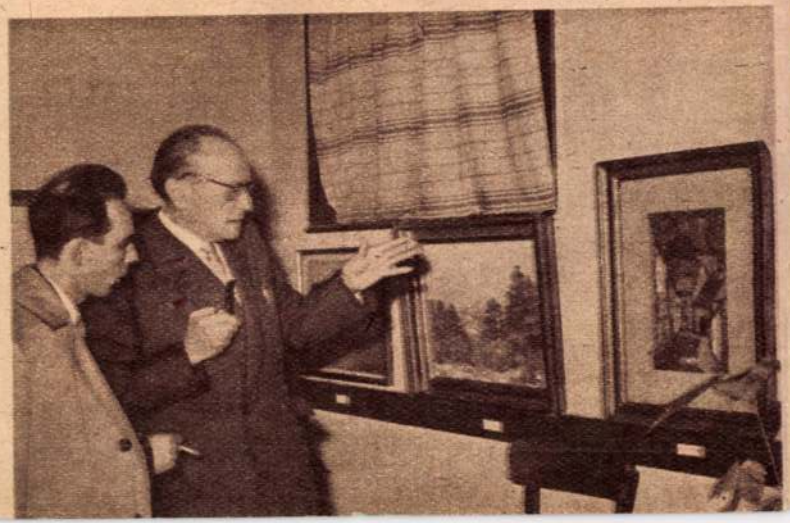

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság Keleti Károly utcai klubhelyiségében ebben az esztendőben újra megrendezték a hagyományos Felszabadulási Kiállítást, amely ezúttal is — tizenkettedszer — értékes seregszemléje volt a II. kerület képző- és iparművészei munkájának. Több mint hetven kép és tizenöt szobor került a kiállításra, amelyet szorgos hozzáértéssel Varsányi Gábor, a Könnyűipari Technikum igazgatója (egyuttal a II. kerületi MSZBT titkára) és Hegyi György festőművész rendeztek.

Míg a közönség a friss színekben pompázó képeket, a szobrokat szemléli, Pór Bertalan Kossuth-díjas művészünk, aki a kiállítást megnyitotta, ezeket mondja munkatársunknak a kiállításról:

— Ez a kiállítás aránylag kis kiterjedésű, de belső tartalmánál fogva valójában nagydimenziójú, hiszen alig van tehetséges művész ebben a kerületben, aki ne venne benne részt.

Magas korát meghazudtoló gyors mozgásával jár körül Pór Bertalan és mutat rá hol egy képre, hol egy szoborra s szemében az elégedettség öröme sugárzik.

— Szeretném a kiállító művészeket együttesen és külön-külön megdicsérni, csakhogy persze — teszi hozzá mosolyogva — ehhez sok hely kellene a lapban, ugye? Így hát csak annyit mondhatok, hogy sok szép művészi alkotás van felhalmozva a két teremben és minden egyes kép vagy szobor, amit itt látok, dicséretére válik alkotójának és joggal igényelheti nemcsak a kerület széles rétegeinek, de minden művészet-szerető embernek az érdeklődését. Ez a mai kiállítás már gazdag hagyományokon alapszik. Ha jól emlékszem, a mi kerületünk már vagy tizenkettedszer rendezi meg a kiállítást, nemcsak hogy a kerület művészeinek munkáját szemléltesse, de most azért is, hogy felszabadulásunk tizenötödik évfordulóját minél bensőségesebben és örömteljesebben ünnepelje meg.

(balla)

fesztiválon vesz részt. Prága kellős közepén egy modern bérház negyedik emeletén lakik. Az ajtót nehezen nyitották ki. Mikor végre kitárult, megláttam

— Mit csinált az utóbbi időben?

— *A tizenharmadik filmemet forgattam Szlovákiában. Nem*

tudja, milyen is az egri vér...

BARCZA KATA

Valljuk be, nem az újságírónak őrül ennyire a színésznő

illusztr.
(G. Z.)

*

A „Hárman Párizsban"

szerzője: Paul Guimard. Nevével, művével most köt ismeretséget a magyar olvasó, az Európa Könyvkiadó jóvoltából. Kellemes ismeretség ez, s az alig hat-hét íves könyv elolvasása után azt érzi az ember, szinte csalhatatlan ösztönnel, hogy e kisregény — nagy regény. Három, más-más társadalmi osztályhoz tartozó párizsi kisember életét sodorja az író bravúros mesterségbeli tudással, formabontó törekvések nélkül is új formában, megrázó lélekrajzzal, kesernyés társadalom-kritikával a regény záróakkordjáig. A könyv, mely világsiker, Réz Pál érzékletes fordításában fogja olvasóközönségünket meghódítani.

V.

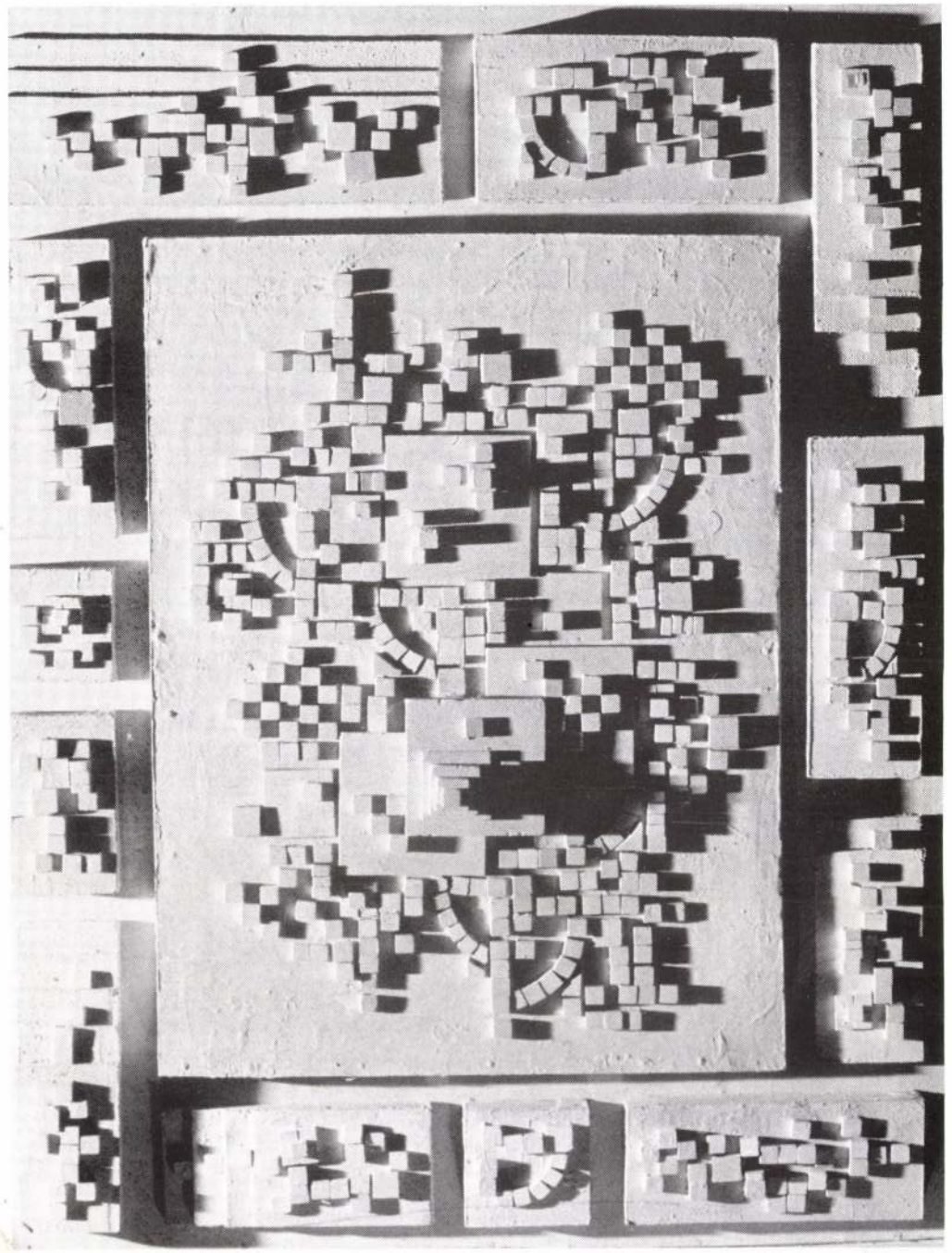

A

CSEPEL GALÉRIA

szeretettel meghívja
HEGYI GYÖRGY festőművész
kiállításának ünnepélyes megnyitójára
1989. augusztus 31-én (csütörtök) 18 órára

A kiállítást megnyitja:
dr. Láncz Sándor művészettörténész

A kiállítást rendezte, a katalógust tervezte:
Molnár József tanár

A kiállítás helye:
XXI., (Csepel), Tanácsház tér 3.
Telefon: 589-516

Megtekinthető:
1989. augusztus 31-től szeptember 24-ig
keddtől vasárnapig 10–18 óráig
hétfőn zárva

Megközelíthető:
A Boráros téri gyorsvasúton két megálló a Tanácsház térig.
Utazási idő a Boráros tértől 10 perc.

F. k.: Kratzl Béláné
Foto-Press 89/376

HEGYI GYÖRGY

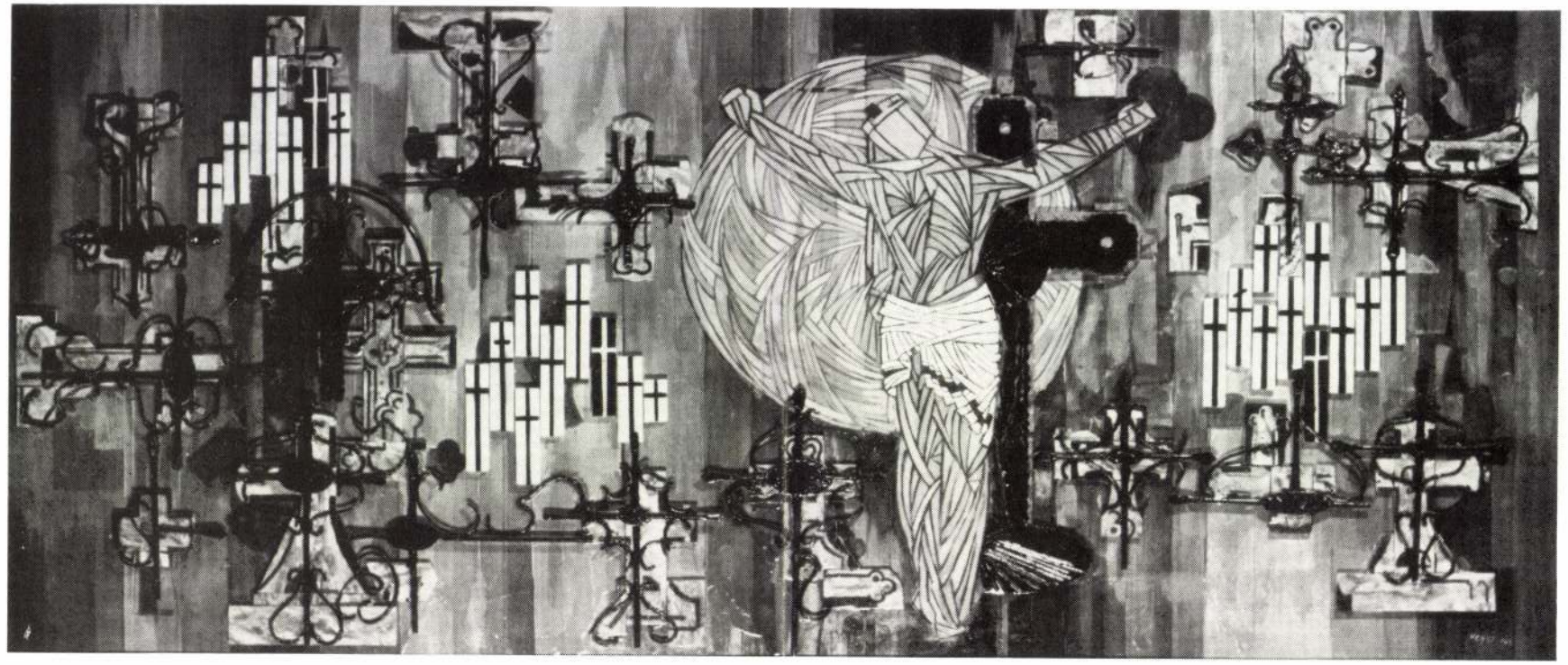

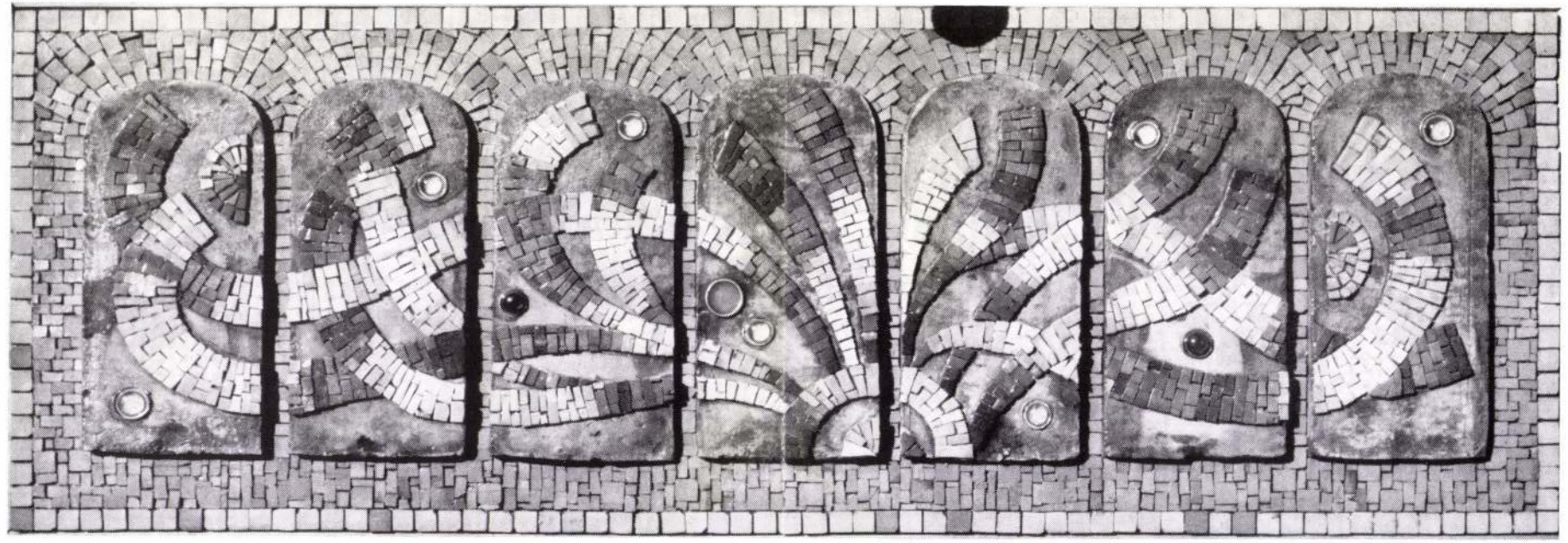

Ritka napjainkban az olyan kiállítás, amelyen a bemutatott művek a rendet fejeznék ki, a világosság és egyértelműség uralkodnék az alkotások szellemiségén. Hegyi György alkotásai ezt sugallják: s a tárlat külön érdekessége, hogy azon mozaikokat láthatunk, melyek egykoron padló, majd faldíszítő funkciójú alkotások elemei voltak, de amelyek Hegyi György kezén táblaképek alkotóelemeivé váltak. Hegyi többféle utat is próbált, rengeteget rajzolt és festett, s mindig kutató szándékkal nyúlt a formák és színek lehetőségeihez. Jó iskola volt ehhez Szentendre, ahol egyik mesterének, Barcsay Jenőnek a közelében konstruktív látása megedződött. Sommázott előadásában nagyszerű ízléssel találja meg azt a hatást, ahol a formák mélyén még ott sűrűsödik a valóság illúziója. Művein a valóság elemeit rendező, rendszeretű, de a látványban gyönyörködő, attól teljesen soha el nem szakadó festő élményeit szólaltatja meg. Témaköre rendkívül változatos, a természet jelenségei, az építőművészet remekei, külföldi utazásainak az emlékei épp úgy megihlették őt, mint a mondák, versek alakjai.

Hegyi György kitűnően ismeri a mozaik díszítő lehetőségeit, annak dekoratívitását: képeinek zömét a mozaik síkjában és bontott színeiben való gondolkodás határozza meg. De éppen a kortárs művészet hatására a velencei ragyogású kövek mellett, ezekbe beleépítve alkalmaz az üvegtől „idegen" anyagokat is: fémet, kagylót, színes követ, stb., s ezek az eredeti anyaggal szervülve, kollázskompozícióként szolgálják a gondolat kifejezését.

Hegyi György alkotásaival, amikor ennek a korábban csak nagyméretű falak és padlók burkolására használt anyagot kisebb méretű képeken alkalmazza, az otthont, az emberek lakását kívánja korszerűen széppé varázsolni, ugyanakkor mondanivalója az élet apró boldogságairól, az élet szépségéről, örömeről, a küzdés értelméről szól.

Láncz Sándor

TULNYOMÁS

Az Iskola Galéria
szeretettel meghívja
HEGYI GYÖRGY festőművész
kiállításának megnyitójára
1984. február 6-án (hétfőn) 18 órára

Megnyitja:
Ember Mária író
Mártonné Kele Julianna igazgató

Rendezte:
Molnár József tanár

A kiállítás helye:
XXI., (Csepel), Rákosi Endre u. 138.
Telefon: 584-312

Megtekinthető:
hétfőtől péntekig 9—18 óráig
szombaton 14—18 óráig

Megközelíthető:
A Boráros téri gyorsvasúton két megálló a Tanácsház térig.
A Tanácsház téri autóbusz-végállomástól a 159-es autóbusszal a végállomásig. Utazási idő összesen 30 perc.

Előkészületben levő kiállítás:

1984. március: Moldován István festőművész

A katalógust tervezte:
Molnár József

F.k.: Kratzl Béláné

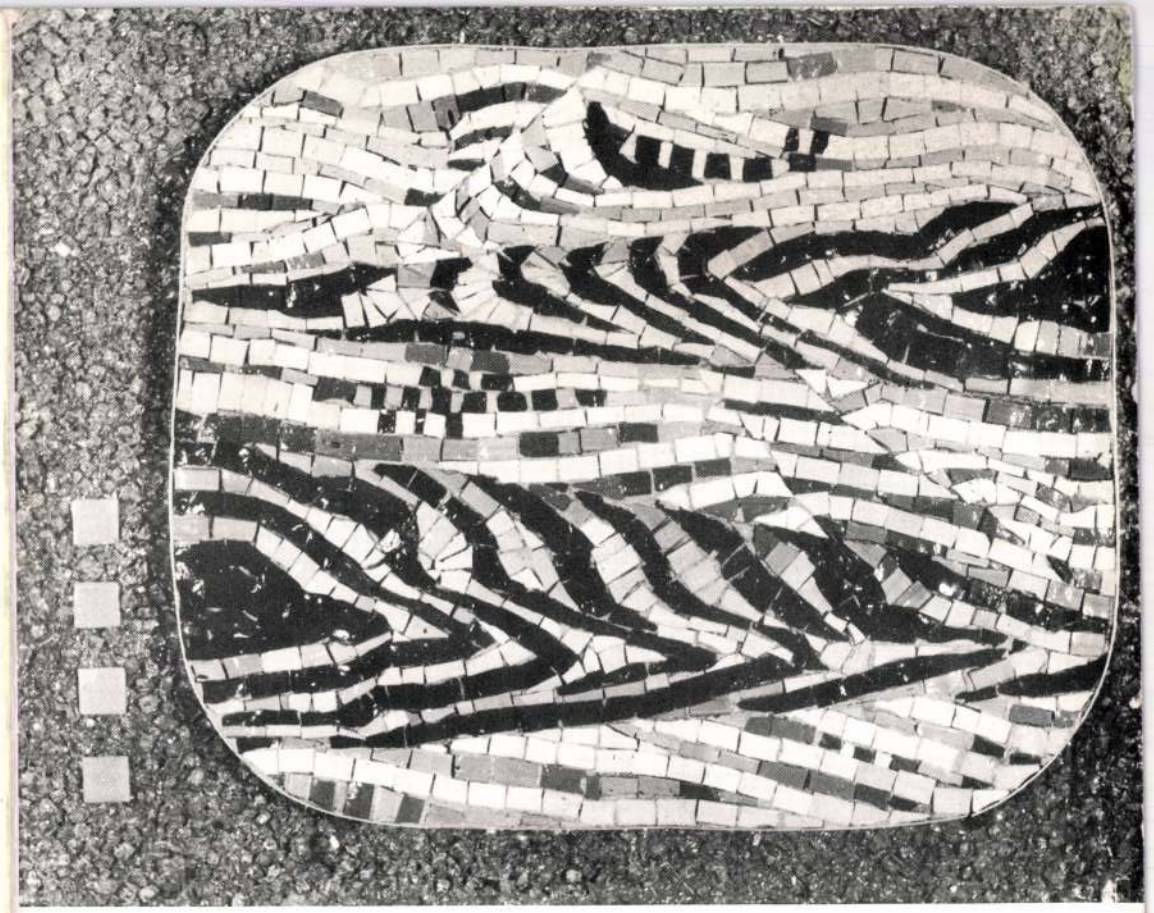

ADÁSHIBA

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA
1984 február 6 – 15-ig

ISKOLA GALÉRIA

IKREK

Egyszer a Pozsonyi út és talán még a régi Sziget utca sarkán történt egy koccanás. Nem nagy ügy, de a lámpabúrák üvege eltörött. Jó vastag, kristályos üveg.
Hegyi György arra ment, elkezdte felszedegetni az üvegszilánkokat a kocsiútról. Talán még féltérdre is ereszkedett.
A rendőr hangja riasztotta fel:
– Hát maga mit csinál ott, jóember? Hé! Magához beszélek.
... Ezen a kiállításon láthatjuk Hegyi György festőművész üvegtörmelék-festményeinek egyikét-másikát. Megfigyelhetjük, mivé lesz keze alatt az az anyag, amiben köznapi járókelő csak annyit lát, hogy még mindig késik eltakarítani az utcaseprő.
Elnézegethetjük más munkáin is, mint őrzi meg és lényegíti át a matériát. Ki tudja, honnan, egyszer hozzá került egy ócska hordó. A fenekét kiütötte, s az enyhén korhadozó fára ráfestette a szívének oly kedves város: Szentendre távlati képét – amint girbe-gurba utcáival kapaszkodik fel a dombokra vagy ereszkedik le a dombokról. A hordó dongáit pedig egyszer később Táncolók című kompozícióján hasznosította – a velencei üvegmozaik háttér és a táncoló figurák elvont mozaik-mozgása közötti rétegben ezek a kissé meghajló fa-ívek falusi emlékképeket idéznek fel bennünk, szemlélődőkben: kissé meghajló, rogyadozó, ki-be dőlni készülő kerítéseket talán, melyek mögül a táncolókat nézik, melyek mögül a táncolók jöttek... Nehéz szavakba foglalni, csak annyi bizonyos, hogy az a rusztikus réteg teszi élővé a művet, nélküle a mozaikfalon a mozaiktáncolók hidegek maradnának s minket hidegen hagynának.
Művészeti közhely ma már, hogy szobrász az, aki belelátja a kőbe a szobrot. Hegyi György, miközben üvegcserepeket szed fel az utcán, töprengve forgat műtermében maga előtt egy kiérdemesült hordót, avagy – mint más munkái tanúsítják – csigákat és kagylókat gyűjt a vizek partján, esetleg egy régi szerszámosládában rég elfeledett kulcsokra lel: már beléjük látja művészi átváltozásuk jövőjét.
Vannak csigái, melyekhez színes mozaikkövekből kirakta a hozzájuk vezető csigavonalat, azaz láthatóvá tette azt az erőteret, mely láthatatlan mezőként terül el körülöttük. Vannak kagylóhéjai, melyek viharvert és lecsókolt ikonok szentjeinek elmosódott arcát idézik fel egyik kitűnő kompozícióján, pusztán azáltal, hogy Hegyi György a kagylóhéjak gyöngéd körvonalát egymás felé hajló szelíd fejek körvonalának érzékelte. Vannak tréfás kulcsos képei, melyek láttán csodálkozva nyugtázzuk, milyen szép a sok egymás mellé, sőt olykor egymás tetejére regasztott kis és nagy kulcs; ugyan mire is emlékeztet e ragasztások látszólag szeszélyes összevisszasága, mire is – tájképre, csendéletre? Mert van valami ezeknek a kulcsos képeknek a hátterében, ami láthatatlan, mégis ott van: a művész alkotta szerkezeti rend.
Amikor tehát Hegyi György felvesz – most már nem szó szerint értve – egy szöget az utcán és elteszi azzal, hogy majd csak jó lesz valamire, akkor a régi kézműves mesterek anyagtisztelete is benne van a mozdulatában, de ugyanakkor már tápot is kap a fantáziája. „Talált tárgy"-gyal, amit művelten obdzsektnek vagy obzsé-nak kell ejteni, Hegyi György előbb kezdett el dolgozni, mint hazai hipermodernjeink közül sokan. És teszi ezt minden nagyképűség nélkül, a közönség által is követhetően.
Sokoldalú művészt mutat be az Iskola Galéria, csupán egyik, bár legerősebb oldaláról – mint a mozaik mesterét. De fest is, rajzol is, szitanyomatokat is készít, faintarziával is dolgozik, és aztán persze megkeveri a műfajokat, festményre márványkövet s arra vasat illeszt, máskor uszadékfát rak körül muránói üveggel, megint máskor mákgubókat gyűjt egy árokparton, hogy festményre rögzíthesse őket, mert már látja is egy újszerű kompozíció lehetőségét ... és néha rászól a rendőr.

Ember Mária

ATOMFELHŐ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hegyi György

Magyar Nemzet

1972 SEP 7

1021

Csütörtök, 1972. szeptember 7.

Hegyi György képei

a szentendrei Művésztelepi Galériában

Ésszerű kifejezést kellene már kitalálnunk egyszer, egy jó szót, amely szükség esetén helyettesíthetné ezt az agyontaposott, megfoghatatlanná tágított „kép"-et. És kifejezné azt: mi a különbség „kép" és kép között, micsoda távolság van a „festett vásznak" és az igazi művek között, amelyeket töprengve, gondolkodva formáltak, határozott céllal, s ennek megfelelően megválasztott eszközökkel.

E szó híján ugyanis — például — *Hegyi* György kompozícióit is csak a kép kifejezéssel illethetjük, holott mást, a bennük levő többletet is jelző fogalmazást igényelnének. Olyan nevet, amely kifejezésre tudja juttatni Hegyi nyugtalan kísérletező kedvét, s azt, hogy ezeket a próbálkozásokat mindig tartalmas célok inspirálják.

Mert Hegyi György nem azért teremt könnyedén új formákat, hogy eljátszogasson velük; s nem azért keres mindig új anyagokat és lehetőségeket, hogy segítségükkel — formális értelemben — könnyebben válogathassa „stílusát". Az ilyesmi sohasem elégítette ki. Tudvást tudja, hogy a festő dolga sohasem lehet öncélú, s azt is fölismerte, hogy tartalom nélkül, személyesen átélt, gondolatilag épített, hiteles közlendő nélkül, a hatás igénye nélkül egyetlen feladatát komolyan vevő, tehát a megjelölésre jogosan igényt tartó művész sem foghat munkához.

Melléfogás volna hát, ha munkássága alakulását egyéniségének kialakulását és kiforrását egyedül eszközeinek, s közülük is a legkedveltebbnek: a mozaiknak tulajdonítanánk. Hiszen Hegyi már a mozaikot is *választotta*, s ennek a választásnak tartalmi, gondolati okai voltak. S így, ha igaz is az a — nagyon fontos — megjegyzés, hogy Hegyi György festői nyelve a mozaiktechnika hatására fejlődött, s alakult ki, ehhez a megállapításhoz mindig oda kell tennünk az előzőt is, hogy általa hangsúlyozzuk: nem formális okok indították el az úton, s nem öncélú játékok során, hanem a tudatos, s mindig a tartalmi és formai követelmények szintézisére törekvő alakítás lépcsőfokain jut előbbre.

Nem a tartalmi és a formai egység azonban az egyetlen tanulsága Hegyi György festészetének, munkásságának — s ennek a *szentendrei Művészeti Galériában* megnyitott tárlatnak, amely újabb eredményeit felsorakoztatja. Hanem az is, hogy a művészetnek, ha előbbre akar lépni, új célokat kell maga elé tűznie; s nem szabad félnie attól, hogy szolgálatot, sőt esetleg praktikus igényeket teljesít. Hiszen *Hegyi György tárlatának egyik legsikerültebb darabja egy tételválasztó — a Város című — terve*, amely sűrűsödő és titkuló rácselemeivel, a rájuk függesztett festményekkel (amelyeket Hegyi a kész változaton rendkívül dekoratív hatású — s mint a közülük bemutatott „minta" mutatja, erőteljes ritmusával szájbarágón „hiteles" részletek nélkül is intenzív városélményt sugalló — mozaikokkal kíván felváltani) egyformán megfelel a praktikus és az esztétikai követelményeknek, anélkül, hogy kompromisszumot akarna kötni, vagy felborítaná a szükséges egyensúlyt.

Természetesen nem a monumentális munkák vázlatai, első tervei dominálnak azonban Hegyi György kiállításán. Hisz rendezőinek egyik fontos célja

meg az eddigieknél is szilárdabban és határozottabban felvesszük a harcot valamennyi haladó, békeszerető, demokratikus, szocialista emberért oldalán a világ minden táján azok

Esetükben persze ismét a szavak, a nevek konvencionálisak — és nem a művek. Hiszen Hegyi György képei tartalmilag, s eszköztárukat tekintve egyaránt hallatlanul változatosak, nem ismernek korlátokat. Hegyi nyugalommal vállal mások számára talán kevéssé rokonszenves, vagy mások kezén konvencionálissá laposodó feladatokat, mert tudja: egyéni és jó megoldással képes képpé formálni valamennyit. A *Moszkvai tornyok* — másoknál bizonnyal panorámába fúló — jellegzetes sziluettje nála egy frízszerű kompozíció dekoratív alapeleme lesz; általános és mégis egyedi, ritmikus formaelem, s mégis összetéveszthetetlenül „moszkvai torony". De fordítva is végigjárhatjuk ezt az utat, például a *Vietnam*, a *Megégett emberek*, vagy *A csillagok fejlé* című képeken. Rajtuk egy egy fogalom kap testet, s jelenik meg rendkívül egyszerű, s ugyanakkor hallatlan ütőerejű formában: egy tört üveg mögé helyezett fejfrízben, egy — montázsmegoldással komponált — égett fadarabokból, s a „képfelületet" adó farostlemezből álló együttesben, vagy egy, a gomolygás, a repülés és a rend érzeteit sugalló, izgalmas összeállítású kompozícióban. S említhettük volna még számos társukat, a *Felszállott a páva* című képtől a kitűnő *Tenger*-en át a *Vörös ikon*-ig, vagy a Szentendréhez kapcsolódó műveket — amelyeket mintegy a város változatosan fogalmazott szimbólumsoraként is felfoghatunk — a *Tabakosok keresztje* tondójától a *Pincekapu* remek kis montázsán át a *Keresztek*-ig.

A pasztellek és a zománekompozíciók köréből az előbbiek kissé halványabbnak tűnnek, mintha az anyag porlékony puhasága csitította volna csöndessimává ezeket a munkákat. Annál változatosabban sziporkázik viszont föl az ötletek tűzijátéka a zománcokon. Hegyi jól tudja, itt ezeknek — s talán a véletlennek — van a legnagyobb szerepe, ezek felelnek meg a legjobban a csillogó matériának. S nem is marad el az eredmény: ebből a sokszor rosszul használt anyagból Hegyi olyan drámai hatásokat képes csiholni, mint az *Atomfelhő* című lap, vagy a *Memento, 1945*. De olyan vidám játékokat is, mint a lapozóba helyezett, színekben és fényekben fürdő lapok csoportja.

(horváth)

Csütö

A tragédia és okozói

Világszerte mélységes megdöbbenéssel és általános felháborodással fogadták a „Fekete Szeptember" nevű szélsőséges terrorista szervezet tagjainak súlyos merényletét az olimpiai faluban és a fürstenfeldbrucki repülőtéren. A világ békeszerető, haladó szellemű, demokratikusan gondolkodó népei — közöttük a magyar közvélemény — a leghatározottabban elítélik ezt a semmivel sem igazolható vérontást. Az ilyen fajta fegyveres cselekmények nem a haladás ügyét szolgálják, a terrorizmus nem eszköze a forradalomnak, és mi mindenkor szembeszálltunk bármilyen probléma ilyen megengedhetetlen, kalandor megközelítésével.

Minden józan gondolkodású és jóérzésű ember őszinte részvétét nyilvánítja az áldozatul esett sportemberek családjának, hozzátartozóinak és kifejezésre juttatja együttérzését a tragédiát követő órákban.

Amikor felemeljük tiltakozó szavunkat minden fajta terrorizmus ellen, egyszersmind hangsúlyozottan szeretnénk rámutatni, hogy korunkban a terrorizmus éppen az imperializmus fegyvertárának egyik legfontosabb és gyakran használt eszköze. Az Amerikai Egyesült Államok szüntelen és sorozatos terrorbombázásai Indokínában és különösen a VDK békés lakossága ellen, a gátak és öntözőrendszerek elleni támadások testesítik meg a legjobban az emberiséggel szembeni bűncselekményeket. Az imperialista és monopolkapitalista erők, konok ragaszkodásukban kiváltságaikhoz, változatlanul világuralmi terveket szövögetve és „katonai megoldásokban" bízva, Indokínában és a földkerekség más országaiban már hosszabb ideje nem riadnak vissza semmiféle terrorista cselekményektől a haladó emberiség ellen. Az olimpiai faluban és a repülőtéren lejátszódott tragikus események nem vonatkoztathatók el azoknak felfogásától, és lépéseitől, akik — a Német Szövetségi Köztársaság jobboldali csoportosulásaihoz és az usztasa provokátorokhoz hasonlóan — szervezkednek a világ különböző országaiban.

Annál is inkább mélységes felháborodással ítéljük el a terroristák módszereit, mert gyilkosságsorozatuk magának az olimpiai eszmének a megcsúfolása, minden békés, baráti nemzetközi találkozó megtorpedózási kísérlete. Olyan helyzet alakult ki a mostani tragédia előkészítéséhez.

Semmi sem mentheti fel a hivatalos izraeli köröket saját sportembereik drámai halálért, hiszen az elmúlt években is meggyőződhettek arról, hogy az erőszak erőszakot szül. Mindenütt osztozniuk kell a szélsőséges terroristákkal együtt a felelősségben azoknak a jobboldali erőknek, amelyek szüntelenül kihívásokat intéznek a haladás ellen, és eleve meg akarnak akadályozni minden enyhülési folyamatot, a vitás kérdéseknek békés politikai tárgyalásokon történő rendezését.

Nyilvánvalóan azok álltak és állnak a szélsőséges terroristák mögött, akiknek nem érdekük a közel-keleti kérdés mielőbbi nyugvópontra juttatása, igazságos megoldása. Nyomatékosan le kell ugyanakkor szögezni — és ezt az illetékesek nyilatkozataikban aláhúzták —, hogy a müncheni merénylet súlyos károkat okozott maguknak a haladó arab erőknek is.

Úgy érezzük, feltétlenül szükséges megvilágítanunk a Magyar Népköztársaság kormányának elvi külpolitikáját a jelenlegi fejleményekkel kapcsolatban. A mi álláspontunk mindig következetes és egyértelmű volt. Síkra szálltunk a közel-keleti válság politikai rendezéséért, a megszállt arab területek kiürítéséért, az igazságos megoldásért, támogattuk a haladó arab népeket és erőket. Külpolitikánk mindezekkel összefüggésben változatlan, s meggyőződésünk, hogy a megpróbáltatások időszakában maguk a haladó arab erők szorosabbra vonják soraikat, törekednek egységük megteremtésére, s megtisztítják soraikat mindazoktól, akik csak gátolják közös céljaik elérését.

A felelősség kérdésének vizsgálatakor nem tekinthetünk el az illetékes nyugatnémet hatóságok, elsősorban a bajor biztonsági szervek mulasztásainak elemzésétől sem. Egészen biztos, hogy a hivatalos eljárás során a felelősöket szigorúan megbüntetik. A magyar közvélemény éppen a realizmus és a helyes értékítéletalkotás szellemében elutasít minden olyan kísérletet, amellyel az egész Német Szövetségi Köztársaságot, annak minden hivatalos szervét és intézményét, főként pedig a szociáldemokrata—szabaddemokrata kormány vezetőit és tagjait próbálná felelőssé tenni a történtekért. Különbséget kell tennünk a *Brandt—Scheel* kabinet feltétlenül jóakaratú, előremutató magatartása és azoknak a jobboldali revansista, fasiszta erőknek megismétlődő zavarkeltése között, amely csoportok provokációi nem utolsósorban Münchenben már jóval az olimpiai játékok előtt igyekeztek a feszültség légkörét megteremteni. Sommásan közös nevezőre hozni „mindent és mindenkit, aki és ami nyugatnémet", megengedhetetlen rövidlátás és súlyos politikai hiba volna. A magunk részéről a leghatározottabban elhatároljuk — közvéleményünk nevében — tájékoztatásunkat az efféle esetleges törekvésektől, miközben újólag megbélyegezünk az NSZK-ban működő minden rendű és rangú jobboldali, náci múltú és fasiszta felfogású elemet.

A véres eseménysorozat után az olimpiai játékok folytatódnak, s ismét a sportolók küzdenek egymás ellen, békés eszközökkel, jobb eredmények kivívásáért. Amikor leróttuk együttérzésünket az áldozatul esett sportemberek sírjánál, örökre emlékezetünkbe vessük a szörnyű dráma tanulságait.

Hegyi György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1962 OKT 31

való

— **Hegyi György festőművész** gyűjteményes kiállítása november 2-án nyílik meg a Fényes Adolf Teremben. Pór Bertalan Kossuth-díjas festőművész mond megnyitó beszédet.

H-34 8-3-9

Hegyi György

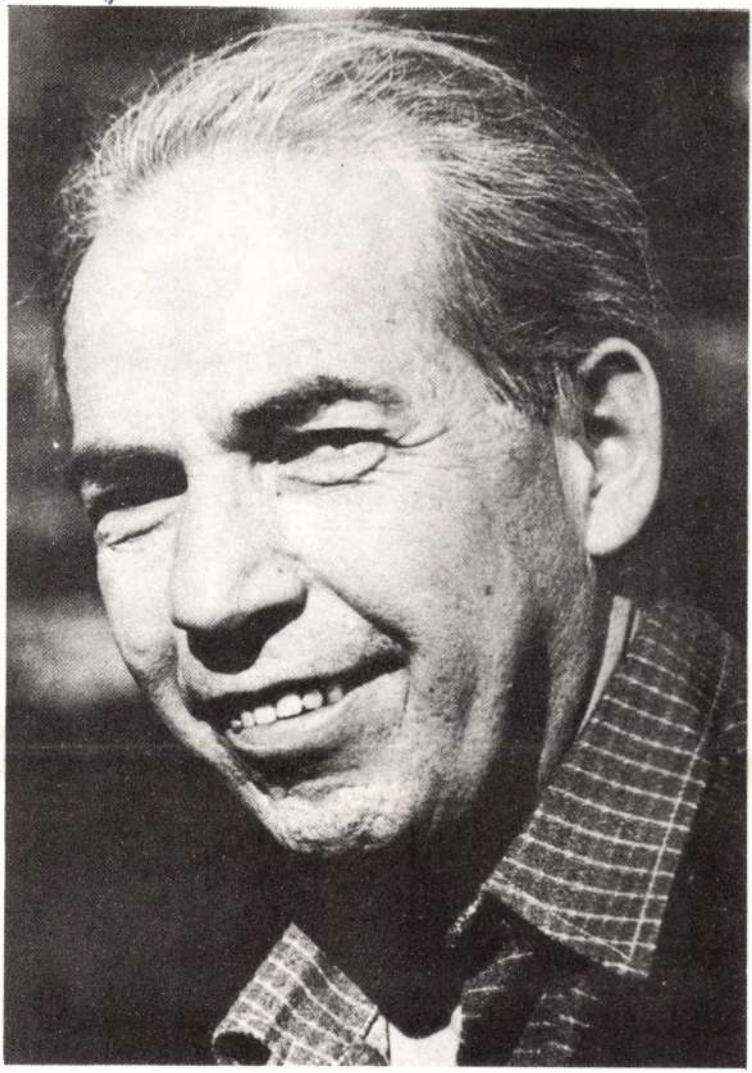

Gapó György
Művének, mikelyel
NPI 1978

Hegyi György

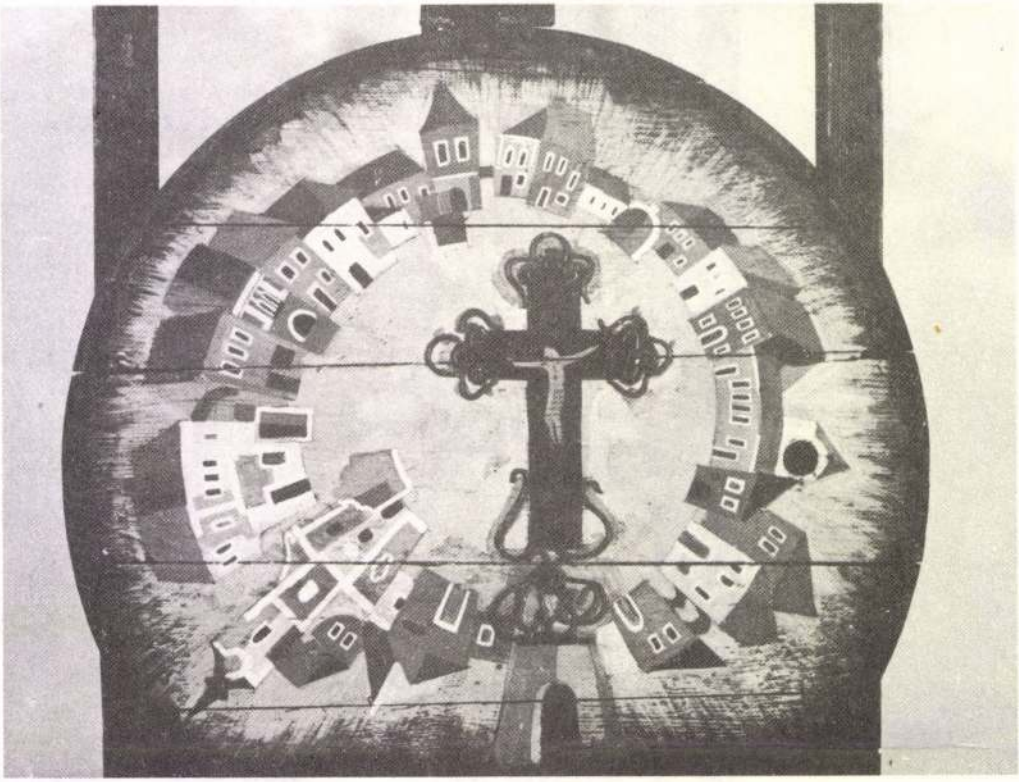

Hegyi György: Szentendrei főtér

HEGYI GYÖRGY

1922-ben született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza tanítványa volt. Első önálló tárlata 1946-ban volt Kolozsvárott. 1951-ben végzett az akkor indult mozaik tanszakon. Tíz esztendeje a szentendrei művésztelepen dolgozik.

Amikor Hegyi György a mozaikot választotta, szűkebb műfajául – ha nem is kizárólagosan, hiszen festőművész –, még nem sok híve volt ennek az ősi múltra visszatekintő művészetnek. Alig néhányan tanultak Fónyi mesternél, aki maga is a mozaik ritka művelői közé tartozik. Manapság más a helyzet, sőt már-már a mozaikművészet reneszánszáról beszélnek. Mi okozza ezt? – kérdezem Hegyi Györgytől.

– Mindenütt nagy építkezések folynak, tehát nagy felületek adódnak, a mozaik pedig mindenekelőtt a nagy formák művészete.

– De hiszen a freskó és a sgrafitto is az. Mégsem beszélhetünk a fellendülésükről.

– Igaz, csakhogy a freskó és a sgrafittó a mi éghajlati viszonyaink mellett aránylag hamar tönkremegy, legalábbis veszít erejéből, de a márvány vagy üvegmozaikból készült képek évszázadok múltán is tündökölnek.

– Gondolod, hogy korunk kedvez a maradandó alkotásoknak?

– Feltétlenül.

– Tehát a mozaikot a műanyagok korában is időszerűnek tartod . . .

– A műanyagokkal való kísérletezés, amit magam is végzek, nem teszi időszerűtlenné a régi, nemes anyagokat, sőt, valamiképp feltételezik egymást. Én például a mozaik készítésnél is felhasználom a műanyagot. Egy idő óta ugyanis kisméretű mozaik-képeket is készítek, amelyek egy-egy modern lakásban a táblaképet helyettesíthetik. És éppen itt van szerepe a műanyagnak például. Régebben a mozaikkockákat betonba ágyazták. Ez még a kisméretű táblákat is súlyossá tette; én most műanyaggal helyettesítem a betont, így az egész könnyebb lesz és képként falra is akasztható.

– Hogyan kezdesz neki egy mozaik elkészítésének?

– Attól függ. Mindenekelőtt azt tisztázom, hogy milyen funkciója lesz, hova kerül. Ez szabja meg természetesen a színvilágát, méreteit, feldolgozási módját. Habár számos kisméretű mozaikképet csinálok, örülök, ha a monumentális méretű mozaikokban gondolkozhatom, mert meggyőződésem szerint ez az igazi lehetősége ennek a művészetnek.

– Van alkalmad erre?

– Mindig adódik. Úgy kezdtem, mint sokan mások, annak idején a metróállomásokhoz készítettem terveket. Ebből nem lett semmi. De az Orvosszakszervezet székházába csináltam egy elég nagyméretű mozaikot, a Madách Színház büféjébe egy kétszer-három méterest, a nemrégiben felépült Marcibányi téri Ifjúsági Házba pedig egy 27 négyzetméteres mozaiktáblát, amely beatmuzsikusokat ábrázol. De készítettem mozaikot a Martos Flóra Kollégium klubhelyiségébe, a Vízivárosi Pince Klubba és máshová is.

– Milyen anyaggal dolgozol a mozaikon kívül?

– Jóformán mindenféle anyaggal, mert nagyon kézműves vagyok, szeretem a manuális munkát, az anyaggal való bánást. A kisebb méretekben szívesen alkalmazott kollázstechnikát. A mozaikkockákat faanyaggal, filccel, műanyaggal, kővel és minden elképzelhetővel vegyítem, és festek is közéjük, ha úgy adódik.

– Mi a véleményed a metlachitról?

– Jó, csak kicsi a színskálája. Ez nagyméretben meglehetősen egyhangú. Az olasz muránói mozaik, amely évszázadok óta nagyjából azonos eljárással készül, jól alakítható, és rendkívül nagy színskálával rendelkezik, de lényegesen drágább, mint a mienk. A mozaikanyag nem sokat változott az évszázadok során: festékkel kezelt üvegszilikát, amely törhető, vágható, hasítható és fontos tulajdonsága, hogy nem reped.

– De a felrakás technikája csak változott?

– Tulajdonképpen az sem sokat. Hogy mibe ágyazták a bizánciak a mozaikokat, nem tudjuk, de vagy közvetlenül vitték fel a falra, akár most, vagy a kész elemeket rakták fel, s ez a technika is meglehetősen ősi, hiszen Alexandriában már üzemi módon készültek ilyen mozaiktáblák és onnan szállították azokat a világ minden részébe. Az óbudai Aquincumban is látható ilyen mozaik. Később, a XIX. század végén és elején a szecesszióval ismét felvirágozott ez az eljárás; akkor papírra ragasztva hordták fel a falakra.

– Egy újfajta eljárást kísérleteztél ki. Mi a lényege ennek?

– Rác Andrással együtt dolgoztuk ki még főiskolás koromban. Tehát már nem is nagyon új – azóta már sokan használják. A lényege az, hogy homokládába kirajzoltuk a formákat, ebbe rakjuk a mozaikkockákat, majd vászon segítségével az egészet kiemeltük és így került

a falra. A nedvesség hatására a vászon könnyedén eltávolítható, s ezáltal mintegy leleplezödik a mozaik.

– Képeiden a mozaikkockák többnyire darabosan illeszkednek egymáshoz. Mi okozza ezt?

– Én azokat a mozaikokat szeretem, amelyek az anyagszerűséget hangsúlyozzák. Voltak korok, amikor dicséretnek számított az, ha a mozaikkockák oly finoman illeszkedtek egymáshoz, hogy még közelről sem lehetett észrevenni, milyen eljárással készültek. Ezek a képek festett felület benyomását keltették. Mi értelme a mozaiknak, ha éppen a mozaikszerűségét leplezzük el?

– Visszatérve a kiinduló pontunkra, beszélhetünk-e a mozaikművészet reneszánszáról?

– Jó volna, ha így volna. Én ugyanis a mozaikművészetet funkcionális művészetnek tartom, vagyis egészséges jelenségnek, mert általa a művész visszatérhet eredeti hivatásához és olyan konkrét igényt elégíthet ki, mint valamikor a görögöknél vagy a reneszánsz korban. Akkor pontosan tudta, hogy miért, kinek készíti a szobrot, a festményt vagy a mozaikpadlót. Az árutermelés folytán a képzőművész is árutermelő lett, többé-kevésbé piacra dolgozik. Van egy elképzelése, megfesti, vagy megmintázza. A mozaiknál ez már csak azért sem lehetséges, mert lényegesen drágább a nyersanyaga, mint mondjuk egy festménynek, de a leglényegesebb különbsége az, hogy itt a mű méreteinek fontos szerepe van. Ez már magába véve nagyobb társadalmi funkciót feltételez. Úgy érzem, hogy a közösségi művészet lassan, de biztosan mindenütt a világon előrenyomul, ezért a monumentális mozaikművészet is feltehetőleg nagyobb szerepet kap.

(1974)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hegyi György

MAGYAR NEMZET

1967 FEB 7 6

1021

Magyar

Hegyi György kiállítása

a Csók Galériában

Napjainkban elég ritka az olyan kiállítás, amilyen a *Csók Galériában* látható: a világos rend óhajtása és kifejezése itt minden — különböző anyagban megjelenő — kép. Ha az 1910-es évekbeli magyar konstruktivistákra gondolunk, mint előzményre, úgy azt kell látnunk, hogy azok szenvedélye nem járta át ezt a művészetet, de a dolgok szerkezetének megértésére irányuló törekvés oda utal. A hagyomány alapjaira valami más épült, olyan, ami mai, a XX. század második feléből való.

Már évtizedekre tehető a vitafolyamat, az irodalmi urbánusság és népiesség helye, joga elsőbbsége tekintetében. A képzőművészetben nem vetődött fel ilyen egyértelműséggel, de — lappangva bár — az alföldi, szolnoki, vásárhelyi stb. festészet még ma is vitatott érték a »finomabb elmék« előtt. Ezzel szemben Szentendre, mint a városi piktúra első számú központja, meg már egyenesen a szürrealizmus bölcsője lett az újdondász ítészek előtt, mert — történelmi szemlélet híján — csak egyetlen periódusának, közvetlen a második világháború előtti és alatti időnek, és néhány valóban jeles művészének produktumából indultak ki. Ámos és Vajda lamentáló, sikoltozó képei a háborús fenyegettetés kifejezői a szentendrei motívumok által. De éltek mások és máskor is ott és festettek mást is és másként. (A mást és másként nem értékrend.)

Közéjük tartozik Hegyi György, aki urbánus a szó minden értelmében, mert városban született, nevelkedett és festi fáradhatatlanul szülőföldjét, a várost. A kicsi, öreg íves kapukkal berajzolt, hullámos kupakú tornyokkal tűzdelt Szentendrét, meg Pázait, meg Siena magas, vörös árkádjait és valahogy mind testvér lesz a képeken, mert a színben különbözőt rokonná teszi a szerkezetesség hangsúlya. Falak, kapuk, tornyok mégsem a teret alakítják a festményeken, hanem — a faldíszítmény törvénye szerint — síkban, egymás melletti és egymás feletti szervezettségben állnak egységbe.

S ha előbb a nagy elődök szenvedélyét hiányoltuk ebből a művészetből, nem hiányzik itt a csendes líra s néhol a dráma sem, mint az *Árvízben* (1963) és különösen a *Fekete fák* (1963) című kompozíciónál. A háztetők alatt, a sikátorokban láthatatlanul ott az ember, aki építette és lakja s a vízben tükröző házak Narcisszus érzékenységével nézegetik magukat. A mozaikban helyén való vízszintes és függőleges ritmus és harmónia feloldódik az elevenebb grafikában, az erős kék nyújtózó *Darukban*, az *Arab városnegyedben*, a *Kosokban*, tehát a monotípiákban és színes litnókban és az ismét csak drámává mélyülő két *Radnóti-illusztrációban*.

A mozaik síkjában és bontott színeiben való gondolkodás meghatározza a kiállítás egészét. A szebbnél szebb mozaiktervek, kivitelezett részletek és az apró kerámia-képek az anyag törvényét ismerő és tisztelő alkotó kéz kezesei. Anyag és ábra teljes összhangban, a nemesen redukált színek és a lényegre sűrített formák mindenütt egymásért vannak.

Hegyi György a közép-nemzedékhez tartozik, ahhoz, amely már a felszabadult országban végezte tanulmányait és így pontosan tudja, mit nyert ebben a másfajta hazában. Mindenesetre az élet tiszteletét és az alkotás szabadságát.

A negyvenes éveinek derekán járó művésznek ez a hatodik kiállítása és nyolc különböző méretű s mindig kvalitásos mozaikja került Budapestre és az ország más városaiba. Nem kezdő tehát, akit fel kell fedezni, de érdemes felfedezni a fejlődés egyenletességét, a mesterségbeli gazdagodást, és nem utolsósorban a tartalmi elmélyülést munkásságában. A kiállítás tiszta hangja érett és nagy feladatok elvégzésére képes művészt reprezentál.

Oelmacher Anna

Nemzet

Koszorúzás a szov
gellérthegyi emlé

A szovjet hadsereg és hadiflotta megalakulásának 49. évfordulója alkalmából csütörtök délelőtt koszorúzási ünnepség volt a hazánk felszabadulásáért elesett szovjet hősök gellérthegyi emlékművénél.

A szovjet és a magyar Himnusz hangjai után elsőként *Czinege* Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter, *Benkei* András belügyminiszter és *Papp* Árpád, a munkásőrség országos parancsnoka helyezett el koszorút a magyar fegyveres testületek nevében.

A Szovjetunió budapesti nagykövetségének képviseletében F. J. *Tyitov* nagykövet, N. R. *Seleh* követtanácsos és Sz. D. *Zotov* vezérőrnagy, katonai attasé koszorúzott. A szocialista országok Budapesten akkreditált katonai és légügyi attaséinak koszorúját Wlodzimierz *Mus* vezérőrnagy, a Lengyel Népköztársaság katonai és légügyi attaséja, Nikola *Narancsics* ezredes, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság katonai és légügyi attaséja és Heinz *Beutel* alezredes, a Német Demokratikus Köztársaság katonai attaséja helyezte el. Az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának képviseletében Sz. A. *Andrjuscsenko* altábornagy, F. K. *Maruscsak* vezérőrnagy és M. A. *Sapovalov* vezérőrnagy helyezett koszorút az emlékmű talapzatára.

A koszorúzási ünnepség — amelyen a magyar néphadsereg tábornoki és parancsnoki karának számos tagja, a társfegyveres testületek több vezetője, a Honvédelmi Minisztérium és a Külügyminisztérium több vezető beosztású

Ünnepi est a szovjet h
49. évfordu

A szovjet hadsereg megala
kulásának 49. évfordulója al
kalmából csütörtökön a pester
zsébeti Vasas Művelődési Há
színháztermében ünnepi este
rendezett a Magyar Honvédel
mi Sportszövetség és a Ma
gyar—Szovjet Baráti Társaság
budapesti elnöksége, valamin
a Magyar Néphadsereg Köz
ponti Klubjának parancsnok
sága.

Az ünnepségen megjelent —
és az elnökségben helyet fog
lelt — F. J. *Tyitov*, a Szovjet
unió budapesti nagykövete, P
H. *Szviridenko* ezredes, az
ideiglenesen Magyarországon
állomásozó szovjet csapatok
parancsnokságának képviselő
je, dr. *Sós* György rendőr
vezérőrnagy, a Budapesti
Rendőrfőkapitányság vezetője.

A szovjet és a magyar him
nusz hangjai után *Kelemen*
Győző, az MHS budapesti el
nöke nyitotta meg az ünnepsé
get, majd *Nagy* Richárd, az
MSZMP budapesti bizottságá
nak osztályvezetője mondott
ünnepi köszöntőt. Emlékezte
tett a szovjet hadsereg meg
alakulásának körülményeire.

A szovjet katona

Sz. D. *Zotov* vezérőrnagy, a
Szovjetunió budapesti nagy
követségének katonai attaséja
csütörtökön este fogadást
adott a nagykövetségen. Meg
jelent a fogadáson *Biszku* Bé
la, az MSZMP Politikai Bi
zottságának tagja, a Központi
Bizottság titkára, *Czinege* La
jos vezérezredes, honvédelmi
miniszter, a Politikai Bizott
ság póttagja, *Benkei* András
belügyminiszter, *Borbándi* Já
nos, az MSZMP Központi Bi
zottságának osztályvezetője,
dr. *Münnich* Ferenc nyugal
mazott államminiszter, *Kiss*
Károly, az Elnöki Tanács tit
kára, *Erdélyi* Károly külügy
miniszter-helyettes, *Mihályfi*
Ernő, az MSZBT elnöke, to
vábbá politikai és társadalmi
életünk több más ismert sze

végzett az Intermetall

mint 40 ezer tonna árut szál
lít azonos értékű egyéb terme
kekért. Ezúttal Csehszlovákiá
val kötöttünk igen jelentős
megállapodást; több mint
17 000 tonna kohászati árut

HEGYI GYÖRGY festő, grafikus
Budapest, 1922

1946-51 között Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza növendéke a Képzőművészeti Főiskolán. Tanulmányuton Franciaországban, Olaszországban, Görögországban és Izraelben járt. Első önálló tárlata 1946-ban volt Kolozsvárott, ezt követően a Fényes Adolf Teremben (1954, 1962), Tel Avivban (1964), a MÜegyetem kollégiumában (1965), a Csók István Galériában (1967), Szentendrén (1972) és Zalaegerszegen (1974) állitott ki. A szentendrei és Pest megyei tárlatok, a fontosabb országos kiállitások rendszeres résztvevője. - Festői formanyelve erősen magán viseli a mozaiktechnika iránti vonzódását, stilusát architektonikus megjelenités, a látottak dekorativ irányu átirása jellemzi. Témái főként a várossal és a tájjal kapcsolatosak, épületcsoportok, természeti alakzatok tükrében fedezi fel az ember eredendő rendigényét, s láttatja az ebből fakadó tartalmi és esztétikai szépségeket. Az anyagban való jártasság s a müvesség szeretete jellemzi grafikai és kerámiai munkálkodását, kisméretü mozaikjaiban, faliképeiben találóan ötvöződik a játékosság és a monumentális érzék. Több murális munkáját vitelezték ki.

Művészéletrajzok 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 APR 27

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Hegyi György kiállításáról

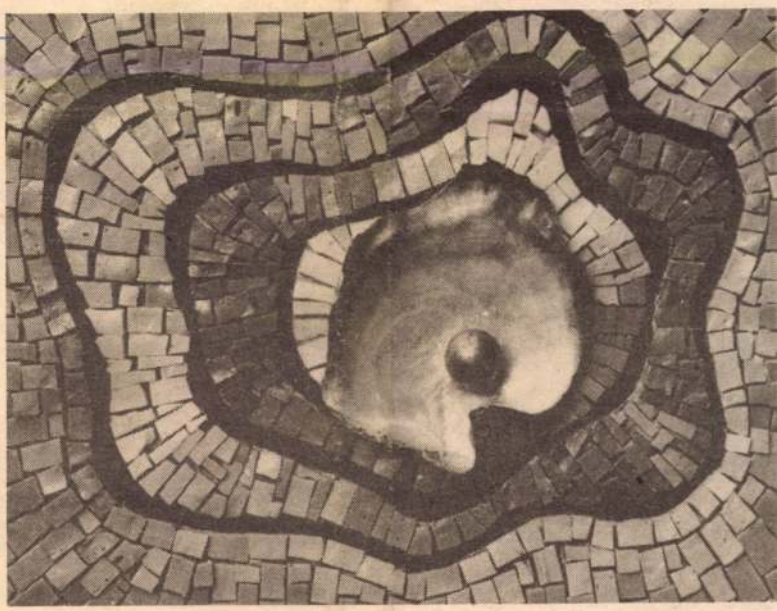

Hatvan, táblakép-méretű mozaikkal szerepel a művész a Képcsarnok-bemutatóterem ez évi kiállítássorozatának első kiállítójaként. A velencei üvegmozaik káprázatos színpompáját használta fel képeinek készítéséhez. Nagyméretű murális mozaikok készítésével is foglalkozik. Az ország első művésztelepének résztvevőjeként 30 évvel ezelőtt éppen Dunaújvárosban alkotta meg első nagyméretű mozaikját, amely ma is látható az üzletház homlokzatán. Képeinken a Szürke figurák és a Születés című munkáját mutatjuk be.

eldöntve az élete.

P. J.

kevés lett
denki tudt

Munka,

ra esnek. Kiképzésre, lövészetre indulnak az egyik dunaújvárosi munkásőralegység tagjai.

— Egész nap távol leszünk — világosít fel Brodmann László, a parancsnok, aki maga is munkás. A vasmű mechanikai üzemében esztergályos, de ma a gyárbeli vezetőinek is „főnöke".

— Az alegység tagjainak negyede tölt be valamilyen felelős beosztást a vasműben, de itt ennek nincs jelentősége, hiszen munkával és fegyverrel a kézben is ugyanazt az ügyet szolgáljuk. Az, hogy kiből lesz parancsnok, nagyon sok mindenen múlik, de mindenkinek esélye van rá, ha a munkahelyén, és ha a munkásőrségben is helytáll.

~

Raábe Imrének, a Dunai Vasmű fejlesztési főmérnökének most, a konverteres acélmű építésének kellős közepén aligha van sok szabad ideje, de a szolgálati fegyelem rá is vonatkozik. Tehát mint régi munkásőr, most is részt vesz a kiképzésen és a lövészeten.

— Ha az ember bekerül egy közösségbe, és különösen, ha maga választotta azt, alá kell vetnie magát annak törvényeinek. Én semmi furcsát nem találok abban, hogy itteni parancsnokaim a gyárban beosztottjaim.

— Nos — és kérdem, noha tudom, hogy nem ez a lényeg — az itteni közvetlen viszony, az általános tegeződés, a mindennapi munkában nem fordul a fonákjára?

— Erre még nem volt példa. Arra viszont igen, hogy a munkásőrségben kialakult elvtársi, baráti kapcsolatnak a munka során én vettem hasznát. A szolgálat közben megismerjük egymás gondját, baját, s ezt a munkahelyen sem felejtjük el...

~

A háztartás gondjai, mi tagadás, elég távol esnek a konverter építésétől, de gondok azok is, s egy munkásnőnek, egy háziasszonynak, két gyermek anyjának, vagyis Pintér Józsefnének ugyanúgy fontosak, de mellettük mégis vállalja a szolgálatot.

— Hogy pontosan miért is lettem munkásőr?... Bár az igaz, hogy a férjem is az, meg a gyerekeknek is tetszik, hogy az anyjuknak van pisztolya, „puskája", de hát ez mégsem magyarázat.

— A katonáskodás inkább férfinak való...

— Na látja, ez az! Hát nem ugyanolyan ember vagyok én is?! Ha másért nem, hát azért jelentkeztem, hogy ezt itt is bebizonyítsam...

~

Ha valaki a lőteret a környező hegyekről nézi, csupa kék ruhás embert lát ott. Az acélkék egyenruha egyöntetűvé tesz munkást, mérnököt, varrónőt. Itt és most valamennyien munkásőrök, és holnap, holnapután, más-más munkahelyen, más-más beosztásban, más-más gondokkal... szintén azok maradnak.

M. N. L.

HEGYI GYÖRGY

Kiállítása a Csók Galériában (1967)

Napjainkban elég ritka az olyan kiállítás, amilyen a Csók Galériában látható: a világos rend óhajtása és kifejezése itt minden — különböző anyagban megjelenő — kép. Ha az 1910-es évekbeli magyar konstruktivistákra gondolunk, mint előzményre, úgy azt kell látnunk, hogy azok szenvedélye nem járta át ezt a művészetet, de a dolgok szerkezetének megértésére irányuló törekvés oda utal. A hagyomány alapjaira valami más épült, olyan, ami mai, a XX. század második feléből való.

Már évtizedekre tehető a vitafolyamat az irodalmi urbánusság és népiesség helye, joga, elsőbbsége tekintetében. A képzőművészetben nem vetődött fel ilyen egyértelműséggel, de — lappangva bár — az alföldi, szolnoki, vásárhelyi stb. festészet még ma is vitatott érték a „finomabb elmék" előtt. Ezzel szemben Szentendre — mint a városi piktúra első számú központja — meg már egyenesen a szürrealizmus bölcsője lett az újdondász ítészek előtt, mert — történelmi szemlélet híján — csak egyetlen periódusának, közvetlenül a második világháború előtti és alatti időnek és néhány valóban jeles művészének produktumából indultak ki. Ámos és Vajda lamentáló, sikoltozó képei a háborús fenyegettetés kifejezői a szentendrei motívumok által. De éltek mások és máskor is ott, és festettek mást is és másként. (A mást és másként nem értékrend.)

Közéjük tartozik Hegyi György, aki urbánus a szó minden értelmében, mert városban született, nevelkedett, és festi fáradhatatlanul szülőföldjét, a várost. A kicsi, öreg íves kapukkal berajzolt, hullámos kupakú tornyokkal tűzdelt Szentendrét, meg Párizs kormosfehér keskeny házait, meg Siena magas, vörös árkádjait, és valahogy mind testvér lesz a képeken, mert a színben különbözőt rokonná teszi a szerkezetesség hangsúlya. Falak, kapuk, tornyok mégsem a teret alakítják a festményeken, mozaikokon, hanem — a faldíszítmény törvénye szerint — síkban, egymás melletti és egymás feletti szervezettségben állnak egységbe.

S ha előbb a nagy elődök szenvedélyét hiányoltuk ebből a művészetből, nem hiányzik itt a csendes líra s néhol a dráma sem, mint az *Árvízben* (1963) és különösen a *Fekete fák* (1963) című kompozíciónál. A háztetők alatt, a sikátorokban láthatatlanul ott az ember, aki építette és lakja, s a vízben tükröző házak Narcisszus érzékenységével nézegetik magukat. A mozaikban helyénvaló vízszintes és függőleges ritmus és harmónia feloldódik az elevenebb grafikában, az erős-kék

Oelmaier Anna
A szocialista építőművészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

nyújtózó *Daruk*ban, az *Arab városnegyed*ben, a *Kosok*ban, tehát a monotípiákban és színes linókban és az ismét csak drámává mélyülő két Radnóti-illusztrációban.

A mozaik síkjában és bontott színeiben való gondolkodás meghatározza a kiállítás egészét. A szebbnél szebb mozaiktervek, kivitelezett részletek és az apró kerámiaképek az anyag törvényét ismerő és tisztelő alkotó kéz kezesei. Anyag és ábra teljes összhangban, a nemesen redukált színek és a lényegre sűrített formák mindenütt egymásért vannak.

Hegyi György a középnemzedékhez tartozik, ahhoz, amely már a felszabadult országban végezte tanulmányait, és így pontosan tudja, mit nyert ebben a másfajta hazában. Mindenesetre az élet tiszteletét és az alkotás szabadságát.

A negyvenes éveinek derekán járó művésznek ez a hatodik kiállítása, és nyolc különböző méretű s mindig kvalitásos mozaikja került Budapestre és az ország más városaiba. Nem kezdő tehát, akit fel kell fedezni, de érdemes felfedezni a fejlődés egyenletességét, a mesterségbeli gazdagodást és nem utolsósorban a tartalmi elmélyülést munkásságában. A kiállítás tiszta hangja érett és nagy feladatok elvégzésére képes művészt reprezentál.

(Magyar Nemzet, 1967. II. 24.)

A Minisztertanács ülése

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli:

A Minisztertanács csütörtökön ülést tartott. A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának felkérésére a kormány megtárgyalta a IX. pártkongresszus felszólalásaiban elhangzott javaslatokat, amelyeknek megvalósítására állami szervek illetékesek. *A Minisztertanács elnökének előterjesztése alapján a kormány határozatban kötelezte a minisztereket és az országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy a javaslatokat határidőn belül vizsgálják meg,* a hatáskörükbe tartozó kérdésekben intézkedjenek, az átfogó rendezést igénylő ügyekben nyújtsanak be előterjesztést a kormányhoz, s valamennyi intézkedésükről az év végéig adjanak jelentést a Minisztertanácsnak.

Az Országos Tervhivatal elnöke az 1966. évi népgazdasági terv teljesítésének tapasztalatairól, a munkaügyi miniszter a múlt évi munkaügyi gazdálkodásról tett jelentést. A kormány a jelentéseket megvitatta, tudomásul vette és felhívta az érdekelt minisztereket, hogy a népgazdaság fejlesztésében 1966-ban megnyilvánult pozitív tendenciák érvényesülését az ez évi munka során is mozdítsák elő.

A Minisztertanács ezután egyéb ügyeket tárgyalt.

A vietnami szolidaritás jegyében ünneplik az idei nemzetközi nőnapot

A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség mellett működő *Nemzetközi Vietnami Szolidaritási Bizottság február 18-án és 19-én rendkívüli ülést tartott Berlinben.* A földkerekség minden részéből 50 ország nőküldötte — köztük a magyar leányok és asszonyok képviseletében *Vándor* Vera, a Magyar Nők Országos Tanácsa külügyi osztályának vezetője — vett részt az ülésen.

Berlinben elhatározták, hogy *a március 8-i ünnepségeket, megmozdulásokat ebben az esztendőben a szabadságért küzdő hős vietnami nép iránti szolidaritás jegyében rendezik.* Hazánkban is a vietnami népnek nyújtott támogatás fokozásának szolgálatába állítják az idei nemzetközi nőnapot. A magyar nőtársadalom a közeljövőben *többszázezer forint értékű gyógyszert, textilneműt küld a harcoló Vietnamnak.*

Véget ért az Intervízió tanácsülése

Kilencvenöt műsor a Magyar Televízióban az Intervízió országaiból
Együttműködés az olimpiai játékok közvetítésében

Csütörtökön véget ért az Intervízió tagszervezeteinek 29. ülése, amely három napon át tanácskozott Budapesten. A Fészek Klubban lezajlott tanácskozáson részt vettek a bolgár, a csehszlovák, a finn, a jugoszláv, a lengyel, az NDK, a román, a szovjet és a magyar televízió képviselői, valamint megfigyelőként az osztrák televízió küldöttei.

A tanácskozás célját, a létrejött megállapodásokat *Kulcsár* Ferenc, a Magyar Rádió és Televízió elnökhelyettese, az Intervízió elnöke az alábbiakban foglalta össze az MTI munkatársának adott nyilatkozatában:

— Az Intervízió budapesti tanácskozásának feladata az volt, hogy kidolgozzuk a tagszervezetek további együttműködésének néhány konkrét módozatát. Elsősorban *a második negyedévben sorra kerülő műsorcserékben* állapodtunk meg. A tárgyalások eredményeként ezen a területen is tovább bővülnek kapcsolataink, a műsorcserékkel változatosabbá, gazdagabbá válnak a baráti országok tévéprogramjai. A magyar televízió 95 külföldi műsort vesz át — nagyrészt élő közvetítésben — az Intervízió országaiból. Riportműsort közvetítünk a többi között a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából Lenin szülővárosáról, Uljanovszkról, élő közvetítésben vesszük át a nagy külföldi zenei fesztiválok legérdekesebb hangversenyeit. Közvetíteni fogjuk a többi között a Szovjetunió—Anglia, a Románia—Olaszország, Bulgária—Olaszország, NDK—Hollandia labdarúgómérkőzéseket, az NDK—Szovjetunió közötti atlétikai viadalokat stb.

— Megállapodtunk az 1968-ban sorra kerülő mexikói nyári és grenoble-i téli olimpiai játékok közvetítésében, illetve az ezzel kapcsolatos együttműködésben. Ennek eredményeként lehetőség lesz arra, hogy *az Intervízió valamennyi olimpiai eseményt élő adásban közvetítsen.*

A tanácsülés befejeztével *Tömpe* István, az MRT elnöke csütörtökön este a Gundel Étteremben fogadást adott a küldöttek tiszteletére.

Kerekasztal-konferencia prózairodalmunk kérdéseiről

A *Magyar Írók Szövetségének* prózai szakosztálya *Illés* Endre elnöklésével kerekasztal-konferenciát rendezett a magyar prózaírás problémáiról. Illés Endre hangoztatta megnyitójában, hogy elérkezett az ideje felmérni: *merre halad a magyar próza? és meddig jutott el, hol tart ezen az úton?*

Illés Lajos bevezető előadásában áttekintette az utolsó másfél—két esztendő prózatermését. Szokatlanul nagy könyvtömeget kell szemügyre venni. Így kétszeresen nehéz megállapítani, miképp kapcsolódik ez a gazdag termésű másfél—két esztendő az előző korszakhoz. Kétségtelen, hogy fokozottabban jelentkezik *a ma ábrázolása, a megtett forradalmi út tisztázása, az önvizsgálat, a nemzeti felelősségtudat,* de ebben az időszakban sok kísérlet történt a fasiszta múlt kritikai ábrázolására is.

Abody Béla a »groteszk«-kel foglalkozott, mint esztétikai kategóriával. *Kerékgyártó* István szerint már évek óta *a magyar próza nagy pillanatait éljük.* Egy-egy »irodalmi lobogó« túlzott követése azonban visszatartó erőnek bizonyult. Nem helyes sem Móricz Zsigmondból, sem Nagy Lajosból lobogót csinálni. Egyébként nem a regénnyel, hanem a novellával sikerült nagy eredményeket elérnünk. A magyar regény még nem tudott minden tekintetben megszabadulni az anekdotikus formától. Illés Endre megjegyezte, hogy novellatermésünk gazdagságában nagyon fontos szerepet játszanak a »story«-ra épülő elbeszélések.

Mikó Zoltán örömmel állapította meg, hogy az olvasók körében állandóan növekszik az érdeklődés a kortárs irodalom iránt. Szembetűnő, hogy az olvasók fokozottabban keresik a mai elbeszéléseket is. *Kamondy* László a szatirikus ábrázolás problémáiról beszélt, és azt fejtegette, hogy a groteszk elemek felhasználása a szatirikus ábrázolás egyik módja. *Juhász* Béla a mai magyar próza »taktikáját« és »stratégiáját« próbálta elemezni. *Mocsár* Gábor, *Bor* Ambrus, *Bárány* Tamás, *Tamás* Aladár és mások szóltak még hozzá a kérdésekhez.

Nyers Rezső látogatása Kecskeméten

Csütörtökön Kecskemétre látogatott *Nyers* Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, a város országgyűlési képviselőjelöltje. Délelőtt részt vett és felszólalt a Magyar—Szovjet Barátság Termelőszövetkezet zárszámadó közgyűlésén, délután a TIT székházában a város értelmiségi dolgozóival találkozott.

Kinevezték az NDK új budapesti nagykövetét

Walter *Ulbricht*, az NDK Államtanácsának elnöke dr. Herbert *Plaschket* nevezte ki az NDK új magyarországi nagykövetévé.

A megbízólevél átadásakor Ulbricht felkérte a nagykövetet, hogy tolmácsolja szívből jövő jókívánságait *Dobi* Istvánnak, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének.

Szovjet írók, a Szocialista Munka Hősei

A Szovjetunió Legfelső Tanácsának elnöksége a legmagasabb szovjet kitüntetéssel, a *Szocialista Munka Hőse* címmel méltányolta több neves szovjet író munkásságát. A cím birtokosa lett Mihail *Solohov*, Konsztantyin *Fegyin*, Alekszandr *Kornyejcsuk*, Leonyid *Leonov*, Mirzo Turszun *Zade*, Pavlo *Ticsina* és Andrej *Upit*.

Koszorúzás a szovjet hősök gellérthegyi emlékművénél

A szovjet hadsereg és hadiflotta megalakulásának 49. évfordulója alkalmából csütörtök délelőtt koszorúzási ünnepség volt a hazánk felszabadulásáért elesett szovjet hősök gellérthegyi emlékművénél.

A szovjet és a magyar Himnusz hangjai után elsőként *Czinege* Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter, *Benkei* András belügyminiszter és *Papp* Árpád, a munkásőrség országos parancsnoka helyezett el koszorút a magyar fegyveres testületek nevében.

A Szovjetunió budapesti nagykövetségének képviseletében F. J. *Tyitov* nagykövet, N. R. *Seleh* követtanácsos és Sz. D. *Zotov* vezérőrnagy, katonai attasé koszorúzott. A szocialista országok Budapesten akkreditált katonai és légügyi attaséinak koszorúját Wlodzimierz *Mus* vezérőrnagy, a Lengyel Népköztársaság katonai és légügyi attaséja, Nikola *Narancsics* ezredes, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság katonai és légügyi attaséja és Heinz *Beutel* alezredes, a Német Demokratikus Köztársaság katonai attaséja helyezte el. Az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának képviseletében Sz. A. *Andrjuscsenko* altábornagy, F. K. *Maruscsak* vezérőrnagy és M. A. *Sapovalov* vezérőrnagy helyezett koszorút az emlékmű talapzatára.

A koszorúzási ünnepség — amelyen a magyar néphadsereg tábornoki és parancsnoki karának számos tagja, a társfegyveres testületek több vezetője, a Honvédelmi Minisztérium és a Külügyminisztérium több vezető beosztású munkatársa, továbbá I. V. *Tutarinov* vezérezredes, a Varsói Szerződés egyesített fegyveres erői főparancsnokságának magyarországi képviselője is részt vett — az Internacionalé hangjaival ért véget.

Ünnepi est a szovjet hadsereg megalakulásának 49. évfordulója alkalmából

A szovjet hadsereg megalakulásának 49. évfordulója alkalmából csütörtökön a pesterzsébeti Vasas Művelődési Ház színháztermében ünnepi estet rendezett a Magyar Honvédelmi Sportszövetség és a Magyar—Szovjet Baráti Társaság budapesti elnöksége, valamint a Magyar Néphadsereg Központi Klubjának parancsnoksága.

Az ünnepségen megjelent — és az elnökségben helyet foglelt — F. J. *Tyitov*, a Szovjetunió budapesti nagykövete, P. H. *Szviridenko* ezredes, az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának képviselője, dr. *Sós* György rendőrvezérőrnagy, a Budapesti Rendőrfőkapitányság vezetője.

A szovjet és a magyar himnusz hangjai után *Kelemen* Győző, az MHS budapesti elnöke nyitotta meg az ünnepséget, majd *Nagy* Richárd, az MSZMP budapesti bizottságának osztályvezetője mondott ünnepi köszöntőt. Emlékeztetett a szovjet hadsereg megalakulásának körülményeire, honvédő harcaira, szólt korszerű, egyedülálló fegyvereiről, majd meleg szavakkal méltatta békeőrző szerepét. Ezt követően P. N. Szviridenko ezredes mondott köszönetet az ünnepség megrendezéséért.

Az ünnepi beszédek elhangzása után szovjet katonaművészek adtak színes »születésnapi« műsort.

A szovjet hadsereg megalakulásának 49. évfordulója alkalmából műsoros estet rendezett csütörtökön a Magyar Néphadsereg Központi Klubjának parancsnoksága. A központi klubban egyidejűleg kiállítás nyílt a szovjet hadsereg történetét és fejlődését, múltját és mai életét bemutató képzőművészeti alkotásokból.

A szovjet hadsereg és hadiflotta megalakulásának 49. évfordulójáról *országszerte megemlékeztek hazánkban.* Több fővárosi nagyüzemben rendeztek műsoros ünnepségeket. A vidéki városokban friss virággal, koszorúkkal borították el a szovjet hősi emlékműveket.

A szovjet katonai attasé fogadása

Sz. D. *Zotov* vezérőrnagy, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének katonai attaséja csütörtökön este fogadást adott a nagykövetségen. Megjelent a fogadáson *Biszku* Béla, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Czinege* Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter, a Politikai Bizottság póttagja, *Benkei* András belügyminiszter, *Borbándi* János, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, dr. *Münnich* Ferenc nyugalmazott államminiszter, *Kiss* Károly, az Elnöki Tanács titkára, *Erdélyi* Károly külügyminiszter-helyettes, *Mihályfi* Ernő, az MSZBT elnöke, továbbá politikai és társadalmi életünk több más ismert személyisége. Részt vett a fogadáson a magyar néphadsereg tábornoki és tisztikarának sok tagja, a társ fegyveres testületek több vezetője.

F. J. *Tyitov* nagykövet vezetésével ott voltak a fogadáson a budapesti szovjet nagykövetség munkatársai, az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának magas rangú képviselői, továbbá I. V. *Tutarinov* vezérezredes, a Varsói Szerződés egyesített fegyveres erői főparancsnokságának magyarországi képviselője.

Megjelent a fogadáson a budapesti diplomáciai képviseletek több vezetője, katonai és légügyi attaséja.

Eredményes munkát végzett az Intermetall

Budapesten a kohászati termékek cseréjéről tárgyaltak az *Intermetall vaskohászati együttműködési szervezet* hat tagországának ipari és kereskedelmi képviselői. Megállapodtak, hogy ez év második negyedében 268 ezer tonna különböző cikket cserélnek egymással. Magyarország több mint 40 ezer tonna árut szállít azonos értékű egyéb termékekért. Ezúttal Csehszlovákiával kötöttünk igen jelentős megállapodást; több mint 17 000 tonna kohászati árut cserélünk. A Szovjetuniónak 2500 oxigénpalackot adunk horganyzott csőrudakért.

A Duna-kanyar Intéző Bizottság elnökségének ülése

A Duna-kanyar Intéző Bizottság elnökségének csütörtöki ülésén előterjesztették a szakbizottságok beszámolóit. *Benkóczy* Béla, a kulturális propaganda és sportszakbizottság titkára többek között javaslatot tett *az esztergomi Vármúzeum kialakítására* és a vácrátóti botanikus kert propagálásának fokozására.

Máté Endre, a pénzügyi szakbizottság elnöke elmondotta, hogy a másfélmilliós támogatási keret — a területet figyelembe véve — kevés. *Kemenes* Ervin, a Börzsöny-szakbizottság titkára beszámolt a november óta végzett munkáról. Örvendetes, hogy elkészült a Királyrét és Nagyhideghegy közötti ideiglenes telefonvonal. A továbbiakban a legfontosabb feladat *a villamos energia biztosítása a hegység központja részére.*

Teljesítette feladatát a Lunar Orbiter—3

A Hold körüli pályán keringő Lunar Orbiter—3 elnevezésű amerikai űrállomás befejezte feladatát, a Hold felszínének fényképezését.

A Kennedy-fokról február 4-én felbocsátott űrállomás február 15-től folyamatosan 211 fényképfelvételt készített azokról a holdterületekről, amelyekre a jövőben űrhajósok leszállását tervezik.

A NASA, az országos űrhajózási hivatal szerdán este bejelentette, hogy a Lunar Orbiter—3 a tervezettnél 11 órával előbb fejezte be a holdfelszín fényképezését. A közlemény szerint ugyanis *ismét rendellenességet észleltek a filmtovábbító szerkezetben.*

Ennek ellenére a Lunar Orbiter—3 teljesítette a kitűzött feladatot. A legfontosabb fényképfelvételek *igen jóminőségűnek bizonyultak.*

Intézkedés a dobozos rizs csomagolásának megjavítására

A közelmúltban kartondobozba csomagolva »*Kiváló*« elnevezésű és minőségű rizs került forgalomba. A vásárlók azonban kifogásolták, hogy *a rizs kiszóródik a dobozból.* A Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet megállapította, hogy a panaszok jogosak, *a dobozok hibásak, rosszul záródnak,* s emiatt a vásárlókat károsodás éri.

A belkereskedelmi miniszter most intézkedett, hogy a nagykereskedelem addig ne vegyen át dobozos rizst a szállító gabona tröszt szolgáltató vállalattól, amíg a csomagoláson nem változtat megfelelően. A miniszter intézkedésére a hibás dobozokat kivonják a kiskereskedelmi forgalomból.

A magyar atomerőműnek nem lesz reaktorhulladék problémája

Nemrég tették közzé az atomenergia békés felhasználásával foglalkozó genfi nemzetközi konferencia tudományos anyagát. A közlemények egyik része *a radioaktív hulladékanyagok tárolásáról* elhangzott előadásokat, hozzászólásokat ismerteti.

Dr. *Straub* Gyula professzor, a veszprémi egyetem radiokémiai tanszékének vezetője ezzel kapcsolatban nyilatkozott az MTI munkatársának. Hangsúlyozta, hogy a laboratóriumi hulladékok elkülönítése az úgynevezett izotóp-temetőkben *teljesen megoldottnak tekinthető.* Bonyolultabb dolog a reaktorok veszélyes termékeinek ártalmatlanná tétele, nagyobb aktivitás és a hosszú felezési idő miatt.

A hazánkban felépülő atomerőműnél nem lesz reaktorhulladék probléma. Az erőmű úgynevezett fűtőelemeit a hasadási termékek feldúsulása után megfelelő óvintézkedésekkel *a Szovjetunióba szállítják majd és ott az erre a célra berendezett üzemben tisztítják.* Az ilyen üzemekben több kilométeres távolságból távvezérléssel irányítják ezt a munkát.

Meghűlés, influenza ellen védje egészségét!

Fogyasszon C-vitaminos

CSIPKESZÖRPÖT

Árusítják

az élelmiszer- és a gyógynövény-szaküzletek

A GELÉE kézfinomító krém hűvös, nyirkos, szeles időben finomítja, ápolja a kezét

Rendszeresen használjon GELÉE kézfinomító krémet

Konsztantyin Fegyin hetvenöt éves

Gondolkozásunk parancsolóan igényli a rendszerezést. A születésnapokat nemcsak az ünneplésre érezzük alkalomnak, hanem elgondolkozásra is egy pálya tanulságain. S még hozzá Konsztantyin Fegyin maga mondotta, 1963-ban Európa regényíróinak leningrádi szimpozionán, hogy amikor stílusokról, stíluskeresésekről, irodalmi csoportokról és próbálkozásokról beszél, mintha saját önéletrajzát írná.

Van valami vonzóan aktuális abban, hogy hetvenötödik születésnapja kapcsán éppen az ő munkássága kerül egy percre, vagy egy napra irodalmi töprengéseink előterébe — éppen most, amikor a szovjet irodalom a húszas évek nagy nemzedékét fedezi fel újra hatalmas izgalommal; amikor a szocialista irodalomban az intellektualitás jelentőségét hangsúlyozzuk új erővel; amikor olyan elevenen érezzük Nyugat és Kelet egymás szemébe néző, nem hátat fordító, hanem vitázó világának megannyi problémáját.

Konsztantyin Fegyin még fiatalon két nagy alapélményt szerzett hamarosan jelentőssé épülő irodalmi munkásságához. Az első világháborút németországi internálásban töltötte, a forradalom után pedig egy volgai kisváros életének első nehéz, de izgalmas pillanataiban vett részt. Ahogy ő maga mondja: »járási méretű eseményekben, amelyek azonban hatalmasak voltak, mint maga a forradalom«. Szinte egész élete, életműve ettől kezdődően újra meg újra össza-viszahozza ezt a két csapmozzanatot. Nagy nyugati utazásai egymást követik, a Romain Rolland villeneuve-i házában eltöltött napjai gazdag beszélgetésekkel voltak telve. Stefan Zweig hozzá írott leveleit nemcsak az irodalomtörténészek forgatják nagy élvezettel és sok tanulsággal, az egész sereg munkájában, a nagy is népszerű Városok és tornyok-ban, Fivérek-ban, Európa lázadása-ban, Az Arkturusz csillagvizsgáló-ban a nyugati és szovjet élet mozzanatait állítja szembe nagy erővel. Nagy regénytrilógiája, az Első örök, Különös nyár (Diadalmas szerelem), Máglya pedig a forradalmárok útját rajzolja meg a »járási méretű eseményekről«, azok országos erejű megoldásáig a második világháborúban.

Regényeit nálunk is jól ismerik, elbeszéléseinek A világ-vége című gyűjteményével éppen most ajándékozta meg a magyar olvasókat a könyvkiadás. Talán legérdekesebb könyve vár még megjelenésre nálunk: Gorkij közöttünk címmel nemrégiben újra a sajtó alá rendezte a húszas—harmincas évek szovjet irodalmi életét és nagy írótársának alakját megörökítő könyvét. Szép ajándék lehetne előre a következő születésnapra, az írótól — nekünk.

Elbert János

Az új lakótelepek kultúrája

Az új lakótelepek közművelődési helyzetéről és feladatairól kezdődött tegnap kétnapos tanácskozás a József Attila lakótelepen a Dési Huber István művelődési otthonban. Dr. Granasztói Pál, a Városépítési Tudományos és Tervező Intézet Település Tudományi Irodájának helyettes vezetője az új lakótelepek építészeti kérdéseiről tartott előadást. Szenényi Iván, az MTA Szociológiai Intézetének munkatársa az új lakótelepek szociológiai helyzetével foglalkozott referátumában. Xantus Zoltán, a IX. kerületi tanács vb népművelési csoportjának vezetője a József Attila lakótelep művelődési helyzetét ismertette. Lendy Miklósné, a Népművelési Intézet munkatársa az új lakótelepen folyó népművelési tevékenységről beszélt.

Hegyi György kiállítása

a Csók Galériában

Napjainkban elég ritka az olyan kiállítás, amilyen a *Csók Galériában* látható: a világos rend óhajtása és kifejezése itt minden — különböző anyagban megjelenő — kép. Ha az 1910-es évekbeli magyar konstruktivistákra gondolunk, mint előzményre, úgy azt kell látnunk, hogy azok szenvedélye nem járta át ezt a művészetet, de a dolgok szerkezetének megértésére irányuló törekvés oda utal. A hagyomány alapjaira valami más épült, olyan, ami mai, a XX. század második feléből való.

Már évtizedekre tehető a vitafolyamat, az irodalmi urbánusság és népiesség helye, joga elsőbbsége tekintetében. A képzőművészetben nem vetődött fel ilyen egyértelműséggel, de — lappangva bár — az alföldi, szolnoki, vásárhelyi stb. festészet még ma is vitatott érték a »finomabb elmék« előtt. Ezzel szemben Szentendre, mint a városi piktúra első számú központja, meg már egyenesen a szürrealizmus bölcsője lett az újdondász ítészek előtt, mert — történelmi szemlélet híján — csak egyetlen periódusának, közvetlen a második világháború előtti és alatti időnek, és néhány valóban jeles művészének produktumából indultak ki. Ámos és Vajda lamentáló, sikoltozó képei a háborús fenyegettetés kifejezői a szentendrei motívumok által. De éltek mások és máskor is ott és festettek mást is és másként. (A mást és másként nem értékrend.)

Közéjük tartozik Hegyi György, aki urbánus a szó minden értelmében, mert városban született, nevelkedett és festi fáradhatatlanul szülőföldjét, a várost. A kicsi, öreg íves kapukkal berajzolt, hullámos kupakú tornyokkal tűzdelt Szentendrét, meg Párizs kormosfehér keskeny házait, meg Siena magas, vörös árkádjait és valahogy mind testvér lesz a képeken, mert a színben különbözőt rokonná teszi a szerkezetesség hangsúlya. Falak, kapuk, tornyok mégsem a teret alakítják a festményeken, mozaikokon, hanem — a faldíszítmény törvénye szerint — síkban, egymás melletti és egymás feletti szervezettségben állnak egységbe.

S ha előbb a nagy elődök szenvedélyét hiányoltuk ebből a művészetből, nem hiányzik itt a csendes líra s néhol a dráma sem, mint az *Árvízben* (1963) és különösen a *Fekete fák* (1963) című kompozícióknál. A háztetők alatt, a sikátorokban láthatatlanul ott az ember, aki építette és lakja s a vízben tükröző házak Narcisszus érzékenységével nézegetik magukat. A mozaikban helyén való vízszintes és függőleges ritmus és harmónia feloldódik az elevenebb grafikában, az erős kék nyújtózó *Darukban*, az *Arab városnegyedben*, a *Kosokban*, tehát a monotípiákban és színes lfnókban és az ismét csak drámává mélyülő két *Radnóti-illusztrációban.*

A mozaik síkjában és bontott színeiben való gondolkodás meghatározza a kiállítás egészét. A szebbnél szebb mozaiktervek, kivitelezett részletek és az apró kerámia-képek az anyag törvényét ismerő és tisztelő alkotó kéz kezesei. Anyag és ábra teljes összhangban, a nemesen redukált színek és a lényegre sűrített formák mindenütt egymásért vannak.

Hegyi György a közép-nemzedékhez tartozik, ahhoz, amely már a felszabadult országban végezte tanulmányait és így pontosan tudja, mit nyert ebben a másfajta hazában. Mindenesetre az élet tiszteletét és az alkotás szabadságát.

A negyvenes éveinek derekán járó művésznek ez a hatodik kiállítása és nyolc különböző méretű s mindig kvalitásos mozaikja került Budapestre és az ország más városaiba. Nem kezdő tehát, akit fel kell fedezni, de érdemes felfedezni a fejlődés egyenletességét, a mesterségbeli gazdagodást, és nem utolsósorban a tartalmi elmélyülést munkásságában. A kiállítás tiszta hangja érett és nagy feladatok elvégzésére képes művészt reprezentál.

Oelmacher Anna

Eisemann Mihály: Egy csók és más semmi című zenés komédiáját március 3-án mutatja be Kaposvárott a Csiky Gergely Színház.

≈

Kiril Molcsanov szovjet zeneszerző Az ismeretlen katona című új operájának ősbemutatója áprilisban lesz a moszkvai Nagyszínházban. Az opera az 1941-es Honvédő Háború hőseinek állít emléket.

NAPLÓ

Február 24

Írók számolnak be a Magyar Rádió új sorozatában arról, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom miképpen hatott írói egyéniségükre, pályafutásukra, szocialista eszmeiségük kialakulására. Lengyel József, Illés Béla, Gellért Oszkár személyes élményeiket mondják el. A fiatal írók közül Simon István, Garai Gábor, Váci Mihály vall a november 7-ig tartó műsorsorozatban.

≈

Brecht—Weill: Mahagonny város tündöklése és bukása című művét március 19-én és 22-én mutatja be az Operaház Mikó András rendezésében, Blum Tamás és Lendvai György vezényletével. Az Opera három vendégszólistát vár márciusban: Deniele Berionit, Georgi Genovot és Ernst Grubert.

#

Fábri Zoltán filmjét, a Húsz órát, szerda este mutatta be Párizsban az Arlequin színház. A bemutató elé terjedelmes interjút közölt Fábrival az Humanité és a Combat.

✠

A Stern című nyugatnémet képes hetilap Jancsó Miklós fényképével és a Szegénylegények egyik jelenetének fotójával illusztrált cikkben méltatja és világsikerként értékeli a filmet.

∞

Dániába, Norvégiába, Svédországba, Finnországba és a Szovjetunióba utazott hathetes vendégszereplésre az Állami Népi Együttes. Az Ecseri lakodalmast és a Muzsikáló tájak című műsort mutatják be összesen 27 előadáson.

✉

A Fészek-bált március 4-én rendezik meg az idén Honthy Hanna és Kisfaludi-Strobl Zsigmond fővédnöksége alatt. A nyitó palotást az Erkel Művészegyüttes adja elő.

✉

Madarász Viktor halálának 50. évfordulóján a Kerepesi temetőben felállított síremlék ünnepélyes avatásán (I., első sor, 19. tábla, 34. parcella) február 28-án 12 órakor dr. László Gyula professzor mond emlékbeszédet.

✦

Tizenöt műtermes lakás építését határozta el Hódmezővásárhely az ottani művésztelepen dolgozó fiatal képzőművészeknek. A kertvárosban máris megkezdték az első hat lakás építését egyemeletes épületekben. Az összes lakást 1969-ig átadják.

OPERA

Új szereposztások

A TANNHÄUSER második szereposztása *Kórodi* András vezényletével, a főbb szerepekben Joviczky Józseffel, Dunszt Máriával, Kovács Eszterrel, Sebestyén Sándorral, Antalffy Alberttel néhány hetes késedelem múltán mutatkozott be, az eredeti dátum elhalasztása és az elmúlt hetek sűrű operaházi eseménytorlódása miatt.

Teljesen megnyugtató megoldást a *Tannhäuser* szereposztási követelményeire ez az előadás sem hozott; mégis, egy-két ponton biztató kísérletnek tekinthetjük ezt a szereposztást. Vonatkozik ez elsősorban a női szerepekre.

Ilyen biztatás például *Dunszt* Mária Erzsébetje. Énekszólamának megoldása ugyan néhol még alapvető hangképzésbeli problémákba ütközik: egyelőre csak hangjának magas fekvése eléggé erőteljes és kiegyenlített, sok minden múlnék a testesebb-teljesebb közép- és mély fekvéseken, vagy például magvasabb pianók képzésén. A »testetlenül« halk, és apró lélegzetűre szétszabdalt »Erzsébet imája« az utolsó felvonásban efféle hangképzésbeli hiányosságokról látszott tanúskodni. Mégis, produkciójának szembeszökő erényei vannak: hajlékony dallamvonalak, folyékony, szép legátók, ritmikai pontosság, feltűnő muzikalitás; s ami a legfontosabb: *kifejezésteljes* éneklés. Az énekszólamból meggyőzően kezd kibontakozni a *szerep:* a drámai figura hitele. Beleérzőképességről, fogékonyságról tanúskodik a színpadi ábrázolás is. Tegyük még hozzá: a II. felvonást nyitó Csarnokária — a szerep beköszöntő névjegye — gondos megformálásával, mint tiszta énekesi teljesítmény is figyelemre méltó. Itt, majd az utána következő kettősben és a II. felvonás fináléjának egyikmásik pillanatában már-már egy érettebb alakítás fényei villannak fel.

Kovács Eszter Vénusz-alakítása még nem tart ennyire. Pillanatnyilag alighanem túl sokat követeltek egy igen fiatal énekestől, aki ebben a szerepben nem is igen lehet más, mint »serdülő«. Vénusz: sem az egyéniség, sem a hang nem eléggé érett még a feladatra. De legalább fiatalos frissességében is *szép* hang, dús és erőteljes magasságokkal — s előbb-utóbb a teltebb, bársonyosabb, egyenletesebb drámai orgánum megérlelődésének lehetőségei is benne rejlenek. Az alakítás mindenesetre jó irányba mutat: sok szempontból kitöltetlen marad ugyan, de keretei épek, torzítatlanok.

Joviczky József a címszerepben most is — mint régebben — sok helyütt megcsillantotta egy gazdag és szép hőstenormatéria erejét, fényét. Kár, hogy szólamának többnyire csak pontatlanabb, nyersebb vázlatát adja; s az alakítás is, egy-egy szerencsés pillanat fellobbanásától, vokális fölragyogásától eltekintve, felületi jelzés marad.

Sebestyén Sándor Wolframja a maga nemében formás teljesítmény, s a magvasabb bariton-színezet kétségtelen erényei közé tartozik; az eszményi Wolframtól még a hajlékonyabb, folyékonyabb vonalak ideálja, a melegebb, bensőségesebb lírai szín választja el. A rutinos énekesmegoldás, de a hang természeténél fogva kissé halványabb átütőerő jellemezte *Antalffy* Albert Hermann őrgrófját. Alapjában korrekt helytállás a dalnokverseny Minnesängerjeié: *Kövecses* Béláé (Walther), *Nádas* Tiboré (Bitterolf), *Juhász* Pálé, *Tóth* Lászlóé; a csoport igazi drámai jelentőségével és súlyával (különösen a II. felvonás fináléjában) azonban ez az együttes is kissé adósunk marad. — *Andor* Éva muzikális Pásztorfiúja teszi teljessé a második szereposztás gárdáját.

Egészében az előadás nem mutat olyan szélsőséges feszültségeket, mint a premieren: a színpadi és zenekari teljesítmény között nem feszül akkora szakadék. *Kórodi* András lelkiismeretes és felkészült teljesítményt nyújtott a karmesteri emelvényen, s nem hagyott kétséget afelől, hogy van koncepciója a *Tannhäuserről.*

A DENEVÉR második előadásának gárdája is színesen, kedvesen, tehetségesen tölti ki az új produkciót: azt a tagadhatatlanul mulatságos és eleven »színházat«, amely a maga tarka stílusában ott hullámzik az új előadás színpadán. *Udvardy* Tibor (Eisenstein), *Moldován* Stefánia (Rosalinda), *Palócz* László (Frank), *Korondy* György (Alfréd), *Bende* Zsolt (Falke), *Erdész* Zsuzsa (Adél), *Külkey* László (Orlowsky) — Ida prózaszerepében *Erdélyi* Aliz, Frosch figurájában ismét *Latabár* Kálmán — adja ennek az új szereposztásnak névsorát: énekteljesítményekben és vidám játékosságban a premier szereposztásához közelítő együttest; itt-ott még a szereplők egyéniségéhez szabott személyi »variánsokkal« is színesítve ezt a másik előadásváltozatot.

Pótlólag ejtsünk még szót *Forray* Gábor díszleteiről, *Fischer* Sándor ötletes énekszöveg-fordításairól, s nem utolsósorban *Seregi* László látványos, szép — s ami fontos: igen muzikális — Császárkeringő-koreográfiájáról. S főképp hadd gratuláljunk *Lukács* Ervinnek, a második előadás karmesterének: jó formakészségén felül meglepő színesen, hangulatosan elevenítette meg Johann Strauss partitúráját.

Kovács János

SZÍNHÁZAK MAI MŰSORA

Állami Operaház: Együtt és egyedül (K. bérl. 6.) (7) — **Erkel Színház:** A titkos házasság (10. bérl. 6.) (7) — **Nemzeti Színház:** A vizsgálat (7) — **Katona József Színház:** Akt, hegedűvel (7) — **Madách Színház:** Az áruló (7) — **Madách Kamara Színház:** Négykezes (7) — **Vígszínház:** Macska a forró tetőn (N. bérl. 3.) (7) — **Thália Színház:** Tóték (Bemutató) (7) — **József Attila Színház:** A barlang (L. bérl. 4.) (7) — **Fővárosi Operettszínház:** Marica grófnő (7) — **Bartók Gyermekszínház** (a Főv. Operettszínházban): Én, Varga Katalin (du. 3) — **Vidám Színpad:** Nyugalom, a helyzet változatlan! (fél 8) — **Kis Színpad:** Két férfi az ágy alatt (7) — **Irodalmi Színpad:** Oly korban éltem (N. bérl. 2.) (7) — **Kamara Varieté:** Gebines varieté (du. 6 és fél 9) — **Állami Bábszínház:** A kacsalaki rejtély (de. 10): Gulliver Liliputban (du. 3) — **Zeneakadémia:** Évszakok zenéje (Népszerű ifj. hangv. bérl. 4.) (7) — **Kamaraterem:** Hepke Péter és Molnár Miklós hangv. (fél 8).

Huszonöt éve halt meg Stefan Zweig

Huszonöt éve, hogy a lapzárta után Rio de Janeiróból február 23-án érkezett és mindnyájunkat megdöbbentő távirat fölé nyomdába küldés előtt ráírtam a címet: *Feleségével együtt öngyilkos lett Stefan Zweig.* Azután a kommentárt diktáltam a hírhez: »Voltak évek, amikor a legnépszerűbb európai írók közé tartozott. Könyvei százezres példányban forogtak közkézen és vitték írója nevét a világsiker felé.« A többit a cenzúra törölte. Hogy miként kellett ennek a nemzetközi elismerést elért pályának öngyilkosságba torkollnia, erről *akkor* nem lehetett írni...

1881-ben született Bécsben. Hoffmannsthal, Werfel, Rilke kortársa volt. Egyetemi tanulmányait külföldön végezte, utána is sokat utazott, személyes élményein keresztül szinte az egész világot megismerte. Szenvedélyesen harcolt az emberek és a népek megértéséért, az első világháború kitörése tehát mélységesen lesújtotta. Svájcba ment, ahol cikkek százaival küzdött a háború ellen. Ez a gondolat a központja *Jeremias* című drámai költeményének is, amelyet eleinte csak a semleges Svájcban mertek előadni. Azután megszületett a béke, de nem olyan béke, amilyennek Stefan Zweig elképzelte. Az ellentétek megmaradtak, talán még fokozódtak is. Zweig beletemetkezett írásaiba, könyvei gyors egymásutánban kerültek ki keze alól, és ezeket nemcsak a húsz európai nyelvre, hanem japánra és kínaira is lefordították.

Munkáit még címek szerint is hosszú felsorolnunk. Az *Első élmény* az ébredő szekszualitás rajza, az *Ámok* a veszedelmes életkor problémáit, az *Érzések zűrzavara* az öregek utoljára felcsillanó élményeit eleveníti meg. Remekbeszabott irodalmi portréi Dickensről, Balzacról, Dosztojevszkijről, Tolsztojról, Thomas Mannról, Romain Rollandról nem annyira az írók műveit, mint inkább egyéniségét vizsgálják. Hatalmas életrajzi regényei — *Fouché, Maria Antoinette, Maria Stuart* — lebilincselő stílusukkal, pontos korrajzukkal kötik le az olvasó figyelmét. Nagyszerűen tud feszültséget teremteni, bár nem kétséges, hogy alakjait gyakran elsősorban a patologikus oldal felől világítja meg, vagy — amint Szerb Antal írta —, szerinte a történelmet a királyok impotenciája, a királynők kielégítetlensége és az államférfiak beteges hajlamai irányították.

Persze másféle regényei is vannak. A *Rotterdami Erasmus* már félreérthetetlen kiállás a gondolat szabadsága mellett, az 1936-ban megjelent *Castellio Calvin ellen* pedig politikai cselekedet is, amikor éppen ebben az időben ássa ki a feledés homályából a Calvin diktatúrájával szembeszálló Sébastien Castellio alakját. Kortörténeti, maradandó jelentőségű önéletrajza, a *Búcsú a tegnaptól* is: érzékeltet, megmagyaráz, megértet sok olyasmit, amit az utódok legfeljebb halványan sejtenek.

Divat volt egy időben alakját, pályáját a teljesen passzív pacifizmus, valamilyen tehetetlen humanizmus irányába eltolni. Még Thomas Mann is azt írta róla, hogy »hajlandó lett volna a gonoszság uralmát is elfogadni, ha ezzel a mindennél jobban gyűlölt háborút elkerülhettük volna«. Lehet: eleinte még hitt abban, hogy a szeretet ereje legyőzi a gyűlölködés fúriáit. De már a harmincas évek közepe felé egy nagy francia újságnak adott nyilatkozatában sokkal erőteljesebb hangokat ütött meg: *»Aminek mi itt szem- és kortanúi vagyunk, az a józan ész teljes felbomlása... Szégyenletes lenne, ha ebben az órában, amikor az emberek százezrei szenvednek és reményüket vesztik, az írók és művészek és mindazok, akiknek az a szerepük, hogy nemzetük szíve, lelke és agya legyenek, ha ezek elrejtőznének a munkaasztaluk mögé, érdektelenséget szimulálnának és megtagadnák a közös erőfeszítésekben való részvételüket. Végzetes lenne, ha annyira gonoszak vagy együgyűek lennének, hogy minden idegszálukkal, agyuk minden rostjával ne azon iparkodnának, hogy megkeressék azokat a szavakat, eszméket és tetteket, amelyekkel elszerencsétlenedett embertestvéreiken segíthessenek, bajaikat enyhíthessék...«* Ha nem is forradalmi szózat ez, de magába forduló passzivitásnak sem mondható.

Több mint negyedszázadig élt együtt első feleségével, Friderikével, aki az öngyilkossági tragédia után meghatóan szép könyvet írt erről a huszonöt esztendőről. Elmondja, hogy a hitlerizmus uralomrajutása után férje milyen nehezen szakadt el salzburgi otthonuktól, majd Londonba költözött. Ekkor az asszony szerzett számára titkárnőt, a menekültügyi hivatalból. Lotte Altmann nemcsak kitűnő munkaerőnek bizonyult, hanem a következő évek megpróbáltatásai közepette az író nélkülözhetetlen kísérője is. 1938-ban azután lebonyolódik a válás és az új házasság, de Zweig és elvált felesége között továbbra sem szűnik meg a kapcsolat, bár ez főként levélváltásokra szorítkozott.

Sokszor a tenger is elválasztotta őket egymástól. Zweig dél-amerikai előadóútra indult — az egyik szemtanú azt írja argentínai előadásáról, hogy ilyen tömeg nem gyűlt még össze Buenos Airesben, sem előbb, sem később. Persze a lelkesedés nem maradhatott mindig ilyen magas hőfokon. A dél-amerikai nácibarátok is hangulatot igyekeztek szítani ellene, napról napra csökkent barátaik száma. Az idős írót és beteges feleségét mélyen érintette ez a hangulatváltozás, az Európából érkező hírek hatására egyre kilátástalanabbnak látta a jövőt. *»Műveim eredetiben már aligha jelenhetnek meg* — írta Friderikének — *sohasem lesz már hazám, házam és kiadóm, és soha többé nem segíthetek barátaimnak.«* Pesszimizmusa egyre inkább elhatalmasodott rajta, a tragikus vég előrelátható volt. Azután elkövetkezett a szállodai öngyilkosság napja. A temetés idején lezárták az üzleteket, kiürültek a kávéházak, és ezrek kísérték utolsó útjára a brazíliai Petropolis városában azt, akit ott »a nagy európai«-nak neveztek.

Romain Rolland azt írta róla, hogy »ismerte az embereket és mégis szerette őket«. Thomas Mann szerint pedig »irodalmi dicsősége mondává változik majd, mint Rotterdamié, a másik nagy pacifistáé. De a szeretet megőrzi majd ennek a szelíd és mélységesen jó embernek emlékét«.

Kemény István

1945-ben alakult meg és 1948-ban „önként" feloszlott az Európai Iskola nevű csoportosulás, amely a kor képzőművészetének legaktuálisabb problémáival azonosuló művészekből szerveződött. Nem lehet véletlen, hogy nevének megválasztásakor felmerült a Szentendrei Iskola elnevezés, hiszen számosan közülük bensőséges kapcsolatban álltak a várossal. Itt nem egyszerűen a hely kínálta pittoreszk látványhoz kötődésről volt szó, hanem a Korniss Dezső és Vajda Lajos által a 30-as évek közepén felvázolt, a különböző kultúrák kereszteződését hordozó városka és környéke ihlette szellemi program tudatos vagy öntudatlan továbbgondolásáról. A program magaz ún. konstruktív-szürrealista alkotásmódnak és a népi kultúrákban már töredékeiben, de még elevenen élő ősi világkép Bartók–Kodály fémjelezte úton történő felkutatásának összekapcsolásából állt, és ezzel egy régi vizuális identitástudatának, egyben a modern, európai léptékkel is mérhető magyar képzőművészetnek megteremtését célozta meg. Mindebből következik, hogy nem doktriner stiláris elvekkel való közösségvállalás jellemezte a szentendreieket, hanem – Bálint Endrét idézve – „egy olyan belső szabadságra való hajlandóság, ami kirekeszti a festészettől idegen tartalmakat, és beengedi azokat az áramlatokat, melyek ismeretlen és felfedezetlen világok felé sodorhatják azokat, akik vállalják egy ilyen kaland kockázatát." Természetesen szuggesztív intellektusa és meg nem alkuvó művészi etikája révén a 40-es években Vajda az akkor már kikristályosodott posztimpresszionista stílusban dolgozó Czóbelen kívül mindannyiukra hatott: hol a kéz emlékezik az ifjan elhunyt barát egy-egy, szenvedéstől átjárt, sűrűsödő vonalhálójára, hol motívumai bukkannak fel új összefüggésekben. Ennek ellenére kiteljesedő művészetük egyre karakterisztikusabban elüt egymástól. Barcsay az ikonokhoz hasonló méltóságteljes nyugalmat és időtlen belső ragyogást teremt geometrikus vagy konstruktív látványelemekből felépülő képein. Korniss nyughatatlanul keresi-kutatja az élmény megmutatásának, a tradicionális jelek jelentéskörének, egyben magának a vizuális nyelvnek a határait. Bálint magánmitológiájának sokértelmű torzó szereplői fájdalommal és szorongással teli álmokat és nosztalgikus emlékeket beszélnek el. Szántó Piroska pánantropomorf univerzumában minden képi motívum emberi állapotok, szenvedélyek, karakterek hordozója lesz. Anna Margit torzonborz babáinak, expresszíven ábrázolt bábjainak egyszerű, áttekinthető világába transzponálja és így kimondhatóvá teszi a kimondhatatlan traumákat. Konstruktív képalkotás, szürrealisztikus látomások és expresszív formák elütő csillagai körül kering szabálytalan ritmusban művészetük.

A jelzett kör szempontjából a kiállított művészek névsora nem teljes, többen kimaradtak most, mint pl. Fekete Nagy Béla; vagy van, akit csak egy-egy művel szerepeltetünk, mint pl. Vajda Júliát. Válogatásunknak sajnos nem tudományos ismérvek, hanem nagyon is gyakorlatias, objektív tények szabtak határt. A hely méretén túl sokkal fájdalmasabb volt azzal találkoznunk az előkészítés során, hogy ugyan Anna Margitnak, Barcsaynak, Czóbelnek múzeuma van a városban, de a többiek életművéből az eddigi gyűjtés alapján épp hogy csak ízelítőt nyújthatunk. Így csupán csak arra vállalkozhattunk, hogy jelezzünk néhány összefüggést, a meggyőzés egy ennél átfogóbb kiállítás feladata lehet, ahol feltárulkoznak a finoman, bonyolultan összefonódó, majd szétváló és szerteágazó utak.

Reméljük, tervünk egyszer megvalósul.

Mazányi Judit

A PEST MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
tisztelettel meghívja Önt,
tekintse meg az

EURÓPAI ISKOLA
SZENTENDREI MESTEREINEK

munkáiból rendezett állandó bemutatót
a Vajda Lajos Múzeumban (Szentendre, Hunyadi u. 1.)

A kiállítás 1991. szeptember 7-től hétfő kivételével
nyitvatartási időben látogatható.

ANNA MARGIT
(1913–1991)

1. *MÉZESKALÁCS, 1946*
   v. o. 64 x 43 cm
   Itsz.: 72.191
2. *FEJ, 1946*
   p. tempera, 575 x 450 mm
   Itsz.: 72.192
3. *MISZTÉRIUMJÁTÉK, 1971*
   v. o. 72 x 52 cm
   Itsz.: 84.65

BARCSAY JENŐ
(1900–1988)

4. *SÁRGA KÉP KERESZTTEL, 1949*
   farost, o. 17,2 x 28,5 cm
   Itsz.: 78.179
5. *KAPUÍVEK POMPEJI VÖRÖSBEN, 1971*
   v. o. 30 x 40 cm
   Itsz.: 78.200
6. *GYÁSZ, 1971*
   v. o. 30 x 40 cm
   Itsz.: 78.205

BÁLINT ENDRE
(1914–1986)

7. *LÁMPÁS CSENDÉLET, 1948*
   v. o. 46 x 55 cm
   Itsz.: 75.71
8. *SZENTENDREI HÁZ, 1948*
   fa, o. 21 x 25,7 cm
   Itsz.: 91.12
9. *„1956", 1956*
   v. o. 160 x 130 cm
   Balassi Bálint Múzeum, Esztergom
   Itsz.: 58.36
10. *KASTÉLY BLOIS-BAN, 1961*
    v. o. 39 x 42 cm
    Itsz.: 69.40
11. *MÁGIKUS ÉJJEL SZENTENDRÉN, 1966*
    v. o. 79,8 x 100 cm
    Itsz.: 76.43
12. *NAPLEMENTE, 1968*
    v. o. 120 x 39,5 cm
    Itsz.: 71.80
13. *FÜSTÖLGŐ, 1969*
    v. o. 30 x 60 cm
    Itsz.: 69.56
14. *BUSÓTÁNC, 1969*
    fa, o. 74 x 37,5 cm
    Itsz.: 72.11
15. *PROMÉTHEUSZ SZÜLETÉSE, 1970*
    v. o. 30 x 65 cm
    Itsz.: 70.52
16. *EGY SÍRKERESKEDŐ KIRAKATA, 1970*
    v. o. 50 x 98,5 cm
    Itsz.: 75.57
17. *SZENT FLÓRIÁN IGAZI DRÁMÁJA, 1976*
    v. o. 80 x 40 cm
    Itsz.: 82.43

CZÓBEL BÉLA
(1883–1976)

18. *MÁRIA OLVAS, 1945*
    v. o. 75 x 60 cm
    Itsz.: 75,91

HEGYI GYÖRGY
(1922)

19. *HAJÓ, 1946*
    v. o. 38 x 66 cm
    Itsz.: 85.299

KORNISS DEZSŐ
(1908–1984)

20. *BÖLCSŐ III. 1947*
    v. o. 21 x 29 cm
    Itsz.: 79.16
21. *TÜCSÖKLAKODALOM, 1948*
    v. o. 122 x 300 cm
    Itsz.: 88.13
22. *KÜZDÉS, 1949*
    v. o. 30 x 65 cm
    Itsz.: 70.86
23. *TRIPTICHON, 1976*
    v. o. 41 x 75 cm
    Itsz.: 76.42

SZÁNTÓ PIROSKA
(1913)

24. *HEGY ÉS NAPRAFORGÓK, 1946*
    p. pasztell, 390 x 316 mm
    Itsz.: 91.11
25. *RÓZSASZÍNŰ HOLD II. 1947*
    p. pasztell, 790 x 530 mm
    Itsz.: 69.54
26. *GYÁSZ ÉS ESŐ, 1952*
    p. szén, 1000 x 700 mm
    Itsz.: 83.103
27. *MAGYAR KRISZTUS, 1968*
    v. o. 100 x 60 cm
    Itsz.: 71.34
28. *SZERELMESEK (Csontzene), 1970*
    v. o. 60 x 102 cm
    Itsz.: 83.135
29. *LÁMPÁS, 1975*
    v. o. 100 x 34 cm
    Itsz.: 83.134
30. *OTTHONI LOVAK, 1975*
    v. o. 110 x 100 cm
    Itsz.: 76.26

VAJDA JÚLIA
(1913–1982)

31. *VÖRÖS KÉP I. 1974*
    v. o. 55 x 55 cm
    Itsz.: 76.47

reste a kulcsot és felgyújtotta a villanyt, miközben unottan méregetett, hogy miért is alkalmatlankodom itt, pedig látogatási időben próbáltam megnézni a bemutatót.

A kedves rokon kiállításán különös archaikus világ tárult elém, olyan motívumvilág, melynek gyökerei az írott történelem előtti időkbe nyúlnak. Például a világ teremtésének osztyák értelmezését bemutató alkotáson, melyen az ősvízből éppen kiemelkedik az apró jelekkel díszített, barna, cipóforma föld, ahol igen sötét és hideg hely jutott e maroknyi népcsoportnak (*Ugor legenda*, 1986). Ugyancsak hasonló textíliákról, faragásokról, csontkarcolásokról ismert stilizált motívumok jelennek meg az *Ünnep Kazimban* (1986) című, zöld-barna munkán és a *Befőzési időn* (1985). Ezeknek az alkotásoknak megvan az archaikus ízük, a mítoszokat idéző hangulatuk. Amikor viszont modern akar lenni a művész, a portréin, akkor ez a modernség a nálunk már múltnak számító hatvanas évek egy kis expresszivitással fűszerezett posztimpresszionizmusát idézi.

(Szovjet Tudomány és Kultúra Háza, 1991. XI. 5–23.)

Az Alpoktól az Adriáig

Nemzetközi grafikai kiállítás

Nagy várakozással utaztam Pécsre, és volt is némi okom rá, hiszen a *Pinczehelyi Sándor* szervezte nemzetközi grafikai kiállítások – *Rajz/Drawing, A táj, A természet* stb. – mindig nyújtottak valami újat, érdekeset. Sajnos, ez a mostani éppen az a kivétel, ami remélhetőleg csak erősíti a példát. Nem tudom, mi tette, a közelben zajló szerb-horvát háború, vagy valami más, hogy a *Pécsi Galéria* szép dongaboltozata alatt egy poros, már-már unalmas bemutatót láthatott a közönség. E tárlat anyagának szellemisége megfáradt, stílusa a tíz évvel ezelőtti ideálokat idézi, de ami a legzavaróbb, az a provincializmus, amit főként a megyei tárlatokon tapasztal az ember. És ezt az elmúlás-hangulatot csak még fokozták a gyűrt paszpartuk és a napszítta, megsárgult papírlapok.

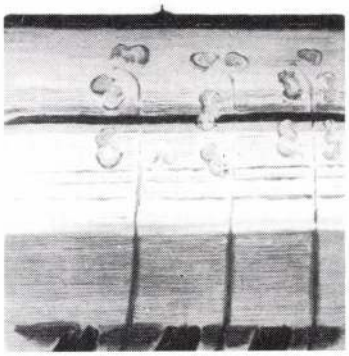

Gennagyij Rajsev: Erdőm hangjai I., 1974, olaj, vászon, 50 x 45 cm (Fotó Tahin Gyula)

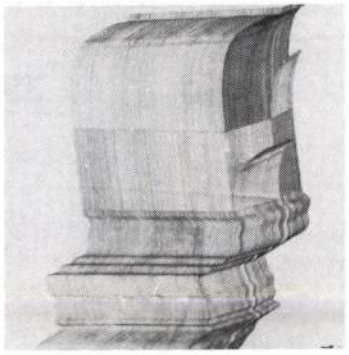

Miroslav Sutej: Cím nélkül, 1987, ceruza, 100 x 100 cm (Fotó Tahin Gyula)

Pinczehelyi Sándor: Kapu III., 1990, vegyes technika, 50 x 50 cm (Fotó Körtvélyesi László)

Természetesen akadt azért néhány erősebb mű is a kiállításon. Többek között a horvát *Miroslav Sutej* megbicsakló, elfolyó vonalakból összeálló, jobbra-balra bemozduló oszlopformája, az osztrák *Werner Otte* egyszerre konceptuális és gesztus-jellegű, színes ceruzával készült kottarajzai vagy éppen Pinczehelyi Sándor *Kapu*-sorozata, továbbá *Gellér B. István* alkotásai.

A galériát előttünk éppen a helyi önkormányzat tagjai nézték meg, valószínűleg azért, hogy a fenntartáshoz szükséges minimális összeget a jövő évre megadják. S bár a mostani tárlat nem volt az igazi, remélhetőleg majd sok kitűnő fogja követni, melyekért érdemes lesz Pécsre utazni.

(Pécsi Galéria, 1991. XI. 17–XII. 30.)

LÓSKA LAJOS

Hegyi György életmű-kiállítása

Az alkalom, aminek e sorok keletkezésüket köszönhetik, ünnepi: *Hegyi György*, a szentendrei „öreg" művésztelep egyik legrégibb tagja 70 éves. Ebből az alkalomból életmű-kiállítása látható a szentendrei Fő téri galériában. Hegyit azonban nem csupán művésztelepi tagsága köti Szentendréhez; műveinek szellemisége is.

A XX. század húszas-harmincas évei óta ez a Pest közeli kisvá-

Hegyi György: Atomfelhő, 1981,
fa, üvegmozaik, 100 x 70 cm

Hegyi György: Halál (Auschwitz), 1986,
üvegmozaik, 80 x 50 cm

ros mind jelentősebb szerepet játszik művészeti életünkben. *Czóbel Béla, Barcsay Jenő, Kmetty János* és mások neve fémjelezte az itt született alkotásokat. A művészekre hatott a város nyújtotta sajátos látvány: hegyre épült, zárt tömbű házainak tektonikájával, dombos környékének, szántóföldjeinek rajzolatával ihlette meg őket. Műveiken érvényesült az az elv, hogy „a természet és a logikai gondolkozás elemeiben felfedezhető az azonosság" *(Körner Éva)*, s vásznaikon új életre kelt a csendélet és a tájkép.

Új tartalmat nyert a szentendreiség fogalma *Vajda* és *Korniss* felléptével. A „békanyálas piktúra" ellenében megszületett előbb a „szentendrei program", amit azután az alkotások hitelesítettek. Nem elemezhető itt, mi és hogyan valósult meg belőle: tény, hogy az Európai Iskola is ezt vállalta fel. Ez a szellemiség ragadta magával – többek közt – az akkor még főiskolás Hegyi Györgyöt, s így került már korán kapcsolatba Szentendrével. Első ismert képein és rajzain – Vajda és Barcsay nyomán – a konstruktivizmus és a szürrealizmus hatása tapasztalható *(Redőny és fa, Hajó,* 1947).

1949 kemény cezúra Szentendre életében is: elsősorban a fiatalokat sodorta el a „szocreál". Köztük található Hegyi György is. Ez irányú munkásságának ma már történelminek nevezhető emléke a dunaújvárosi mozaik. Hogy ez a szakasz művészetében viszonylag rövid volt, több körülménynek köszönhető: egyrészt iskolázottsága hatására elfordult a naturalista ábrázolástól, másrészt sajátos, maga teremtette technikájának. Ebben az időben fogalmazta meg ars poeticáját; s egyben azt is, mit is jelent számára a „szentendreiség": „Számomra a szentendrei művészethez tartozásom mindig is kétirányú volt. Az egyik, mint Barcsay-tanítvány, Szentendre konstruktivista vonalához tartozott; a másik, Vajda Lajos tisztelete, amelynek egyébként érzelmi, szubjektív oldala is van. Kevesen érezték meg úgy az eljövendő fasizmus sötét éveit, s fejezték ki olyan utánozhatatlan víziókban, mint Vajda, kiváltképp életének utolsó rajzaiban..." Mind jobban távolodva a naturális előadásmódtól, az ötvenes évek során alakította ki – először csak kísérletképpen – a „táblakép-mozaikokat". Ezzel Hegyi egy szükségszerűen struktív rendet követelő eljárást honosított meg, mellyel eltávolodott az ötvenes évek elejének felfogásától. Ezt később mozaikkollázzsá fejlesztette tovább.

Ez persze szükségszerűen függött össze azzal, hogy a hatvanas-hetvenes évek során – erről a kiállítás csak töredékes képet adhat – közel harminc állandó nyil-

ványosságra készült mozaik-kompozíciót alkotott, s jó néhány olyan művet realizált, melyeknek terveit más művészek készítették el. Ezek a munkák egy sor kísérletezéssel jártak, míg végül is kialakult a követett eljárás. Homokládában rajzolja ki a formákat, ebbe rakja bele a mozaikkockákat, ráragasztott vászon segítségével emeli ki a táblákat, majd így kerül az a falra. A nedvesség hatására a vászon később eltávolítható.

A kiállítás a „táblakép-mozaikokat", azok változatos sorát mutatta be elsősorban. A hatvanas években ezeken egy látványindíttatású, deduktív festői transzponálás, képszerkesztés érvényesült – ebben Hegyi György Szentendrének Barcsay képviselte vonulatához zárkózott fel. A képeken csak a színes kövek jelennek meg (*Asszony és Szentendre*, 1964; *Sötét erők*, 1969). A mozaik anyagának ünnepélyessége azonban több ízben feloldja, lerontja a mondanivaló erejét. Ezen kívánt módosítani, amikor a hetvenes években az objet trouvénak *Schwitters* által fellelt és a pop művészet révén széleskörűen elterjedt irányzata ihletésének engedve a kövek kifejezőerejének fokozására, az élmény érzékletesebbé tételére képeibe különféle tárgyakat épített be: kagylót, márványdarabokat (*Prágai temető*, 1974), korhadt fadarabokat (*Uszadék-fa*, *Atomfelhő*, 1981), mákgubókat, preparált rákokat. Így a *Tűzmadár* tollához élére állított reliefhatású üveglapokat használt; igazi kagylóból emelkedik ki Vénusz alakja: a térbe állított fejformát remekül kiemeli az elszenesített faháttér; a pusztító atomfelhőt nagy erővel jeleníti meg a korhadt fadarabok fordított tölcséralakja. Bátran épít a színek hatására: felhasználja a mozaiktechnikából adódó játékos lehetőségeket az élet örömeinek csillogó színekkel történő kifejezésére, máskor pedig komorabb színekkel és váratlan anyagkombinációkkal idézi a háború borzalmait vagy félelmeinket. Képeinek tematikája igen változatos. Ezek hol a Szentendrén látottakhoz, hol az úti élményekhez kötődnek. A természet jelenségei, az építőművészet remekei csakúgy megjelennek képein, mint a mondák, versek alakjai.

Hegyi György művészetével hozzájárult a „szentendrei művészet" fogalmának módosításához. Új anyag bevezetésével, annak a személyes élmény kifejezésére alkalmassá tételével új hangot ütött meg táblakép-piktúránkban.

LÁNCZ SÁNDOR

❐

Eric Rohmer filmjei az Art mozikban

Már látható	Tavaszi mese — francia (Conte de printemps)	IV. 10.	A barátnőm barjátja — francia (L'ami de mon amie)
III. 13.	Pauline a strandon — francia (Pauline a la plage)	V. 8.	Claire téred — francia (Le genou de Claire)
III. 27.	Férfigyűjtő — francia (La collectionneuse)	V. 22.	Éjszakám Maudnál — francia (Ma nuit chez Maud)

ROMMER
— egy különös személyiség a hétköznapokról
— nem hétköznapi stílusban!

BUDAPEST FILM
FORGALMAZÓ ÉS MOZIÜZEMI VÁLLALAT

TERVPÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata, Nagykanizsa Városvédő Egyesülete, „Erzsébet térért" Alapítvány Kuratóriuma, Képző- és Iparművészeti Lektorátus országos, nyilvános, névaláírásos ötletpályázatot hirdet

„Nagykanizsa Erzsébet tér revitalizációja" címmel.

A tervpályázat célja:

Olyan tervezői ötletek beszerzése, melyek

- feltárják a tér jelenlegi beépítésében, közlekedésében rejlő hiányosságokat,
- javaslatot tesznek a téren **képzőművészeti alkotás**(ok) elhelyezésére, visszahelyezésére, magára a képzőművészeti alkotásra
- feltárják a műemléki környezetben lévő tér léptékéhez, karakteréhez és funkciójához illeszkedő mikroarchitektúra elemeit, az utcabútorok, térburkolat és a növényzet alkalmazásának lehetőségeit,
- komplex módon kezelve javaslatot adnak a meglévő térfalakhoz alkalmazkodó közösséget vonzó létesítmény(ek) elhelyezésére, a meglévők átalakítására.

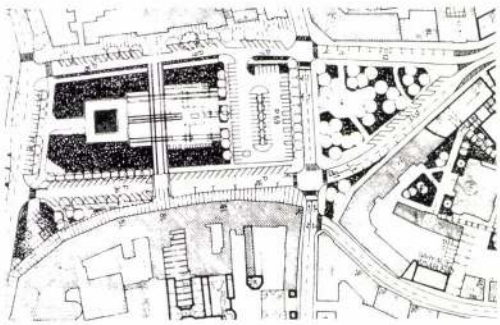

A tervpályázaton saját szellemi munkájával résztvehet minden magyar építész, iparművész, szobrász, kerttervező, ha a tervpályázati kiírás feltételeit magára nézve kötelezőnek elismeri s vele szemben kizáró ok nem áll fenn. Kívánatos komplex alkotócsoportok indulása.

A tervpályázati kiírás és mellékletei 1992. február 17-től vehetők át Nagykanizsa Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában (8800 Nagykanizsa, Erzsébet tér 7. II. emelet 2. ajtó), a Magyar Urbanisztikai Társaság székházában (Budapest VIII., Rákóczi út 7. II. emelet), valamint a Képző- és Iparművészeti Lektorátusnál (Budapest I., Úri utca 54–56.) munkanapokon 10–14 óra között 300,- Ft befizetését igazoló csekkszelvény ellenében. A csekk a fenti címeken szerezhető be. A pályaművek benyújtásának határideje

1992. június 29.

BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG

A gyermekalkotások galériája „Szivárvány 92" címmel pályázatot hirdet a világ minden gyermeke számára.

A pályázat célja

A művészet eszközeivel járuljon hozzá egy boldog gyermekkor megteremtéséhez egy békés világban.
A gyermekek képzőművészeti érdeklődésének, esztétikai ízlésének fejlesztése, fokozása.

A pályázat témája kötetlen

Szeretném, ha a pályázó alkotásaiban bemutatná hazája tájait, értékeit, szépségét, a szülői ház, a család életét, örömeit, gondjait, iskoláját, saját magát, barátait, társait, kedvenc szórakozását, a felnőttek életét otthon és a munkában, a népi szokásokat, hagyományokat stb. A pályázatra beküldhetők – az eredeti címének feltüntetésével – a kedvenc irodalmi vagy zenei művek illusztrációi is.

A pályázat feltételei

A pályázatra 4–15 éves korú gyermekek küldhetnek munkákat (azok, akik 1977. január 1. után születtek).
Pályázni csak 1991–92-ben készült eredeti, önálló kiállításon még nem szerepelt művel lehet.
Minden pályázónak legalább két alkotást kell beküldenie, kivéve ha a video-art v. computer art területén pályázik.

A pályázat felszerelése

Minden pályamű hátlapjára (aljára) ragasztott papíron gépírással egy nyelven a zárójelben felsoroltak valamelyikén (orosz, angol, német vagy magyar nyelven) a következő adatokat kell feltüntetni:

1. a pályázó (teljes) neve
2. születésének időpontja (év, hó, nap)
3. nemzetisége
4. a pályázó neme
5. a pályázó pontos címe (lakáscím és iskola címe)
6. a beküldött kép (alkotás) témája, a kép címe
7. a felkészítő (tanár) neve, szignója

A pályamunkákat a versenyzők az iskolákon, intézményeken, szervezeteken keresztül küldjék el.

Beküldési határidő

A pályamunkákat 1992. március 31-ig kell beküldeni a következő címre:
„Szivárvány '92" Gyermekalkotások Galériája, Zánka 8250.

MAGYAR

Napló

33 FT

1992. FEBRUÁR 21.

IRODALMI ÚJSÁG

IV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Albert Gábor Almási Miklós Ágh István Ágoston Vilmos Balassa Péter Balla Zsófia Beney Zsuzsa Beremányi Géza Bertók László Bodnár György Bodor Ádám Bor Ambrus Borbándi Gyula Budai Katalin Csalog Zsolt Csaplár Vilmos Cseres Tibor Csoóri Sándor Csorba Győző Csordás Gábor Dániel Ferenc Déry Tibor Mircea Dinescu Dobai Péter Domokos Mátyás Döbrentei Kornél Eörsi István Esterházy Péter Faludy György Farkas Árpád Ferencz Győző Földényi F. László Gerő András Göncz Árpád György Péter Hajdu Gergely Harag György Határ Győző Horváth Elemér Hornyik Miklós Jókai Anna Kabdebó Tamás Károlyi Amy Kántor Lajos Kántor Péter Konrád György Kovács András Ferenc Kovács István Kozma György Kőrösi Zoltán Milan Kundera Lányi András Lászlóffy Aladár Lator László Lázár István Lengyel Balázs Lengyel László Lengyel Péter Litván György Markó Béla Marno János Márton László Mátyás Győző Mészöly Dezső Mészöly Miklós Czeslaw Milosz Molnár Gusztáv Nádas Péter Nagy Gáspár Nagy Pál Orbán Ottó Orosz István Örkény István Pályi András Parancs János Parti Nagy Lajos Pomogáts Béla Radnóti Sándor Rakovszky Zsuzsa Reményi József Tamás Sándor Iván Sándor L. István Sárközy Mátyás Somlyó György Spiró György Szakolczay Lajos Szepesi Attila Szőcs Géza Tandori Dezső Thinsz Géza Thomka Beáta Tillman J. A. Tolnai Ottó Tompa Gábor Tornai József Tóth Gábor Ákos Tóth László Tűz Tamás Utassy József Varga Lajos Márton Vasadi Péter Veress Miklós Vezényi Pál Visky András Zalán Tibor

Írástudók az olvasni tudóknak

Búcsúzunk Hegyi György képzőművésztől

Egy kivételes lelkierőről, elszántságról tanúbizonyságot adó embertől búcsúzunk. Egy kivételesen szívós, elszánt és kitartó személyiségtől. Egy olyan XX. századi embertől, akit tehetsége, alkotni akaró emberi attitűdje, sajátos belső derűje és hite átlendített a legsötétebbnek tűnő kataklizmákon is. Egy reneszánsz embertől köszönünk el, aki azonban úgy volt képes újjászületni, hogy mindig arra építkezett, amit már magában hordozott. Egy szelíd művésztől búcsúzunk, aki azonban mindig a lelkierő és az akarat alkotója volt.

Egy egész művésztársadalom búcsúzik Hegyi Györgytől, amely mindig értékelte tudását, fegyelmét, morálját, képességeit.

1922. február 26-án született Budapesten. Tudjuk, hogy a művészi véna benne volt a családban, hamar jelentkezett is a rajzolás iránti vonzalom. A legendás Abonyi utcai Zsidó Gimnáziumban érettségizett – például Schweitzer József főrabbi volt kedves osztálytársa –, melyet követően a numerus elausus miatt nem folytathatta tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. Ám az ismeretszerzési vágy, a tudásvágy erős volt, és a fiatalember – aki akkor még grafikusnak készült – kiváló mesterekkel tudott kapcsolatot teremteni. Mindig szívesen emlékezett az Irsai Istvánnál, Jaschik Álmosnál, Reichentál Ferencnél, Örkényi Strasser Istvánnál folytatott tanulmányokra. 1942-ben vett részt először munkájával kiállításon. S aztán a munkaszolgálat, az erdélyi, kárpátaljai megpróbáltatások, amely után Kolozsvárott lett grafikus. 1946-ban itt állított ki már viszonylag nagyobb önálló anyagot.

Aztán következhetett a Képzőművészeti Főiskola, ahol a már korábban megismert és megszeretett Berény Róbert lett a mestere, majd Barcsay Jenő – akivel életre szóló szakmai kapcsolat teremtődött – és végül Fónyi Géza. Közben megismerkedik Bálint Endrével és Vajda Lajos rajzaival, melyek óriási hatással vannak rá. Közül kerül az Európai Iskola művészeihez. Inspiráló közegben végzi tanulmányait, elmélyül a mozaikkészítés kérdéseiben.

1951-ben fejezi be a főiskolát, 1952-től tagja a Művészeti Alapnak és a Képzőművészek Szövetségének. Ezekben az években jelentős művészetpedagógiai munkássága, majd egyre szorosabb lesz kapcsolata Szentendrével. 1954-ben rendezi első önálló tárlatát a Fényes Adolf Teremben.

Közben fontos magánéleti események. 1950-ben köt házasságot, 1952-ben születik meg Gábor fia – később kitűnő fotóművész – 1954-ben Júlia leánya. Ekkoriban állítja ki első olyan mozaikját, melynek új rendszerű technikáját Rác Andrással együtt dolgozta ki. 1956 megrázkódtatásai után is itthon marad családjával (pedig még élő, közeli rokonai időközben mind külföldre kerültek), és aktívan vesz részt a művészeti közéletben, egyre jelentősebb szakmai teljesítményekkel. Ezekben az években már résztvevője a régi szentendrei művésztelep közösségének, amelynek élete végéig aktív, megbecsült, örökös tagja. Ezzel együtt a XIII. kerület lakosa és itt is jeles lokálpatrióta.

A sok korábbi megpróbáltatást követően 1992 augusztusában érte a megemészthetetlen tragédia, Gábor fia elvesztése.

Ezt követően mintha csak még nagyobb elszántsággal és lendülettel is foglalkozott volna hivatásával. Évről évre sorra rendezte kiállításait, vett részt kollektív bemutatókon, melyek közül kiemelten fontosnak tartotta az „Európai Iskola fiataljai" című szentendrei kiállítást, de nagyon készült két, az Újlipótvárosi Klub-Galériában megrendezett önálló tárlatára (1995, 1999). Aztán két nagy feladat és cél körvonalazódott. A sokáig magában hordozott és tervezett 12 üvegablak véglegesítése és kivitelezése az újonnan épült Scheiber Sándor Gimnáziumban és egy monográfia kiadása, amely végre az egész életműről ad színvonalas áttekintést. És tovább dolgozik szó szoros értelemben: a halálig.

S ekkor az újabb tragédia. Szeretett Anikója, felesége 1998 júniusában meghal. Hegyi György vigasztalhatatlan, de dolgozik és ugyanezen év augusztusában felavatják a kész üvegablakokat.

Búcsúzunk a magyar képzőművészet társadalom jeles alakjától, Hegyi Györgytől.

Feledy Balázs

HEGYI GYÖRGY

XIII. KERÜLETI HÍRNÖK, 2001. ÁPRILIS, 4.o.

vissza a szülők a helyzetet?

– Nem jellemző, a kapcsolat évek során alakult. Tíz évvel ezelőtt még előfordult, hogy nekem kellett úgymond tüzet oltani, az utóbbi öt évben nem tudok arról, hogy ilyen problémák felvetődtek volna. Vannak gondok, de azokat meg tudjuk beszélni. Ezt fontosnak tartom a kollégák között is, hiszen közöttük is lehet súrlódás. Soha nem hallgatok meg egyet egyedül, megvárom, hogy legalább hárman legyünk. Ezeken az alkalmakon emberileg kerülünk közelebb egymáshoz és akkor könnyebb elmondani a gondokat is. A problémák, amelyeket említett, általában akkor szoktak robbanni, csattanni, csúcsosodni, amikor sok elhallgatás előzi ezt meg. Ha jönnek egymás után a találkozási alkalmak, akkor nem lehet elhallgatni a problémákat. Idén májusban negyedik alkalommal szervezünk összejövetelt a Mátra északi oldalán található kis faluban, Bodonyban. Néhány évvel ezelőtt a Kék Iskola – Kék Alapítvány számláján összegyűlt pénzből vettük a telket, a hét éve lakatlan parasztportát. A tizenkilencedik századi házat teljesen felújítottuk, a lebontott istállóépület helyére fürdő-zuhanyzós mellékhelyiségek kerültek. Nyaranta 350 gyerek tölt egy-egy hetet 50 fős turnusokban. Gyalogtúrákat szervezünk a Kékesre, Galyatetőre, olykor lemegyünk Egerbe.

– Vonzáskörzetükben, Újlipótvárosban négy általános iskola várja a gyerekeket. Ön szerint milyen tényezők befolyásolják leginkább a szülőket abban, hogy melyik iskolát választják gyermekük számára? Milyen törekvések figyelhetők meg az iskolák részéről, hogy minél többen írassák be a gyermeküket az adott iskolába. Milyen terheket ró ez önökre, hogyan élik meg ezt a folyamatot?

– Minél kevesebbet kell gondolni erre, és direkte keveset kell ezért tenni. Nagyon ellene vagyok annak, hogy hirdetéseket adjunk fel, mint azt más kerületekben gyakran megteszik. Tenni kell azért, hogy ha egy családból a nagyobbik gyermek idejárt, akkor hozzánk írassák a kisebbeket is. Sokat számít azoknak a véleménye, akiknek a gyermeke két-három vagy nyolc évet töltött nálunk. A szabad iskolaválasztás lehetőségével élni kell.

– A hagyományos nyolcosztályos iskolában az alapismeretek elsajátítása mellett mit tart fontosnak?

– Fontos az anyanyelv, a kulturált beszéd elsajátítása, és lényeges az ehhez tartozó kultúra megtanítása, az énektánc, ami tulajdonképpen egy mozgásos anyanyelv. Alsósoknak heti két órában oktatunk néptáncot, a mozgáskultúra, a ritmusérzék mindenkinél fontos, a városi gyerekeknél pedig különös jelentősége van a népdalkincs, a népi hangszerek és a népszokások megismerésének. Ezekre később rá lehet építeni más népek kultúráját, mint ahogy az anyanyelvre ráépíthető egy idegen nyelv, ennek tanítását harmadik osztálytól kezdjük. A tízéves korban elkezdett nyelvtanulás is ugyanolyan eredményes, mint a három-négyéves korban elkezdett. A fejlesztjük a kézügyességet, a gyermek megismerkedik a népművészettel. A technika-oktatás keretében mestersége-ket tanulnak, agyagoznak, nemezt készítenek, szalmát fonnak, természetes anyagokat vesznek a kezükbe, és ezekkel tanulnak meg bánni. Számítástechnikát 5. osztálytól oktatunk. Sikeresnek érzem a programunkat, mert három olyan osztály tanulóit bocsátottunk ki, akiket végig tudtam követni nyolc éven keresztül. Gimnáziumba és szakközépiskolába beiratkozott diákjaink aránya 80 százalék fölötti.

– Az iskolában több mint ötszáz gyermek igazgatója, a szűkebb családjában hat gyermek édesapja. Kérem, meséljen a családjáról!

– Hat gyermekem és négy unokám van. Legnagyobb gyermekem 35 esztendős, az ő kislánya a legnagyobb unokám, aki az édesanyja után kapta a Mónika nevet. A legkisebb lányom, Veronika 19 esztendős. Mónika lányomat születési sorrendben Kati, Laci, Zsófi és Igor követi. Kati, a feleségem szintén pedagógus, ő a Fővárosi Gyakorló Óvodában gyakorlatvezető, jelenleg drámapedagógiával foglalkozik. Nagyon sokat tanulok az ő módszertani kultúrájából, hiszen minél kisebb a gyermek, annál komolyabb módszertanra van szükség. Amikor 1964-ben biológia–földrajz szakon végeztem, középiskolai tanári minősítést kaptam, de nem volt meg a megfelelő módszertani alapom hozzá. A bölcsészkaron elvé-

HEGYI GYÖRGY

1021

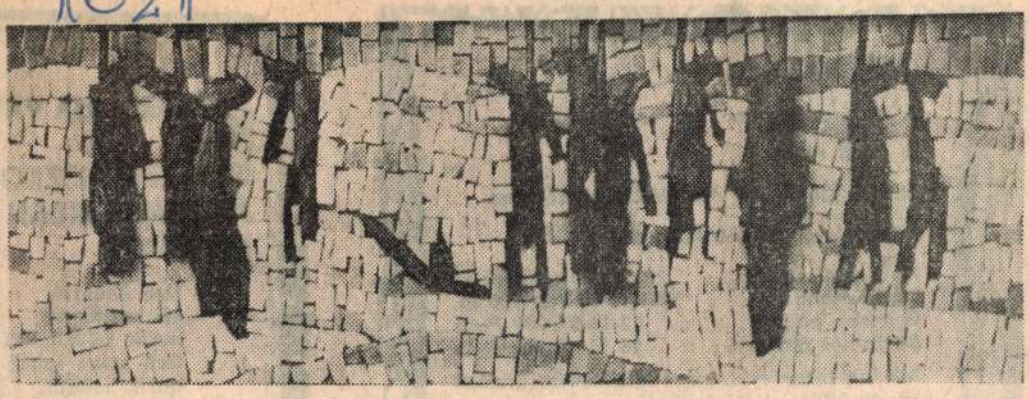

Bezárt egy kiállítás

Mozaik az alkotásról

A legelső mozaik talán a természet, a tenger és a szél közös alkotása volt. Tisztára mosott kavicsok gurultak egymás mellé, meghatározatlan rendbe sorakoztak, amelyben felfedezhetni a szépet, az érdekeset, a véletlent, a törvényszerűt. Mivel fordítva nem gondolhatjuk, biztos a természeti példa adta kézbe az első kavicsot, majd a másodikat és így tovább, tette játszóvá kísérletezővé, értékek öntudatlan, majd egyre tudatosabb létrehozójává az embert.

Azóta sem szűnt meg játszani, ahogy a természet azóta is építi a maga mozaikjait, figyelmeztetvén, honnan és hogyan indult el egykor a leghumanizáltabb, eszközeiben pedig a legrafináltabb művészet. A kő azóta is kő maradt, kínálja magát a kéznek, a fantáziának, az értelmen, a mesterségbeli tudáson megszűrt érzelemnek. Megmaradt építőanyagnak. A legközösségibb olvasatban kő annyi, mint építkezni és művészet is annyi, mint építkezni, értéket létrehozni. Nem a kőnek kell „felnőnie", hogy artisztikus dolgok alkotóeleme lehessen, hanem a művésznek, hogy követ kiemelje a közömbösségből, az egyformaságból, az érdektelenségből, hogy az élettelen tárgyat életté, gondolattá, érzelemmé humanizálja, hogy a minden mindegy és véletlenszerű szétfolyó álláspontjáról eljusson a semmi sem mindegy és a mindennek adható törvény verdiktjéig.

Hegyi György festőművész, akinek a mozaikjaiból kiállítás nyílt, majd zárt néhány nappal ezelőtt a győri Xantus János Múzeum képtárában, — világ, alkotó, alkotás, befogadó viszonyának végiggondolására indít, folyamatot láttat, amelynek — a dolog természetéből adódóan — a végkifejletét láthatjuk. Ám ha mélyebbre nézünk, a kiállítás maga sem csupán eredmény, hanem közbeeső állomás a valahonnan valahová vezető úton, lett légyen ez a művészi fejlődés, vagy akár a befogadó épülési folyamatának, az összművészeti folyamatnak vagy csak egy ágazatnak az állomása.

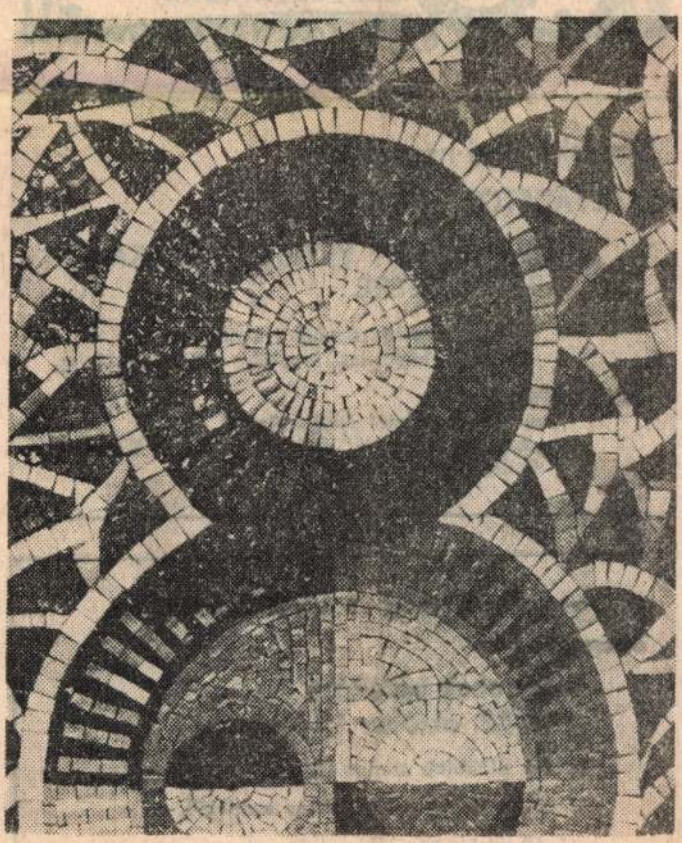

A hiánnyal operáló művészet demagógjai aligha fogadják el, hogy a tárlaton a teljességet, a tökéletlenül is tökéletest, a befejezetlenül is befejezettet, az eszmény fároszát keressük. Nem szeretjük, ha bármilyen modernizmus ürügyén penészes kiflidarabokkal „etetnek" bennünket. A „mindenki művész" nagyon is kifejező, cinikus elméletén túl el kell jutnunk a sok az eszkimó, kevés a fóka értékítéletéig. *Eduardo de Filippo*, a kiváló olasz színész mondotta, hogy a színház a szabadság szinonímája. Ugyanez érvényes a képzőművészetre „itt és most" óriási megszorításokkal. A szabadság szabados értelmezéséből nem derül ki, hogy csak a felelős művészet lehet a szabadság szinonímája, mert a szabadság a Rend. Ezt a rendet hozta el Győrbe Hegyi György.

Mozaikjai azt a tanulságot sugallják, hogy a művészetnek, akár a világnak egyetlen útja, ha úgy tetszik kiútja van: a humanizált értékek felfedezése, újrafelfedezése, felmutatása, csatasorba állítása, a penészgyártók kikövösítése, a demagógok, a fanyalgók, a félrevonultak, a betegesre sérültek kiebrudalása. A közönség toleranciájáért esdeklő, meg nem értett zseninek tudnia kell, hogy a turpisság egyszer kiderül. Hegyi György tárlatán azt tapasztaltuk, hogy van művészet, maradandóság, perspektíva, őrizni —, vigyázni — továbbvinnivaló.

Méreteiben is emberi léptékű Hegyi György világa. A monumentalitás képzetét társító kifejezési formát alkalmazta kiállító teremre, tette keretbe foghatóvá, könnyen olvashatóvá. Ebből is látszik, hogy az igazi tehetség nem palackból kiszabadult és oda már soha nem visszaszorítható szellemként fogja fel önmagát, hanem olyannak, akinek szolgálata, küldetése van a rendelkezésre álló eszközökkel. Szentendre kőszelidítő hangulatát, templomos békéjét, lélek- és tekintetemelő architektúráját, az anyaghoz való visszatérés ünnepi élményét kapta a tárlatlátogató. Bezárt egy kiállítás. Olyan kiállítás a nyitások és a zárások végtelennek tűnő

1982 OKT 12

KISALFÖLD

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-738, 310-736

ŐSZI VÁSÁR

A Vásárcsarnokban (az emeleten)

A Győri Áfész

SKÁLA KIS-DUNA ÁRUHÁZ rendezés

Ajánlatunk: REKLÁMÁRON!

Férfi pulóver	200 Ft helyet
Bakfis garbó	250 Ft helyet
Gyermek pulóver	72 Ft-tól 200 Ft-ig
Bakfis-női otthonka	96 Ft-tól 132 Ft-ig

Minden héten más-más engedményes árukkal várjuk Kedves Vásárlóinkat!

JÓL JÁR, HA HOZZÁNK JÁR!

A GYŐRI ÁFÉSZ A LAKOSSÁG SZOLGÁLATÁBAN

női kosztümök
bakfis kulikabátok
férfi sport zakók
bakfis kabátok
Farmer öltönyök bé
....VAS MŰSZAKI VÁSÁ
Salgó asztali tűzhely
Star de Lux tűzhely
Mini gáztűzhelyek
Tarján kályhák
Minimat automata mosógépek
Bukósisakok 30% er
Biztonsági riasztótáskák
Kemping főzők
2 kg-os gázpalacko
SZÁMTALAN ÁRUCIKK EL
OLCSÓBBAN A DISZKONT
Várjuk Kedves Vásárlóinka

Kereskedelmi nagyvállalat

PÁLYÁZATOT HIRDET

RENDÉSZETI VEZETŐI MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉRE.

Feltételek: közgazdasági érettségi, rendészeti képesítés, legalább 10 év gyakorlat.

PÁLYÁZATOKAT részletes szakmai önéletrajzzal „Rendészeti vezető" jeligére kérjük a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

A FERTŐDI ÁLLAMI GAZDASÁ

másodosztályú b

2,50 Ft-os kedvezmé
Eladás helye: Fertőd tároló.

A Csornai Városi Tanács VB értesíti Csorna város lakosságát, hogy

az ebek pótoltása 1982. október 13-án

az alábbiak szerint történik

8-tól fél 10 óráig Takács vendéglő,

10-től fél 12 óráig, sonka udvar.

Csorna Városi Tanács VB

Hálás szívvel mondunk köszönetet minden kedves rokonnak, ismerősnek, és a ház lakóinak, akik felejthetetlen halottunk,

FARKAS ANDRÁS

temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek, mély fájdalmunkban osztoztak.

A gyászoló család

ADÁS-VÉTEL

1000-es Skoda 1 hibával eladó. É deklődni Győr, G bor Áron u. 31/ 5—7 óráig.

5 lóerős Terra ki traktor összes tart zékokkal + utánfu eladó 25 000 kp 8000 OTP, Hegyk Kossuth L. u. 46.

Sötétzöld plü ülőgarnitúra elad Érdeklődni 18 óra után a 22-271-es győ ri telefonon.

Értékes régi falióráit keresek, gyűjtő. Hetényi, 1056 Budapest, Havas 2.

Olasz, vagy német festőtől keresek régi, szép kidolgozású képet megvételre. Hetényi, 1056 Budapest, Havas 2.

Lucfenyő, karácsonyfának olcsón eladó, 1,5 m—2,5 mig. Vörös Sándor, 8999 Zalalövő, József A. u. 25.

Világos faragott díszítésű hálószobabútor, polírozó és villany fúrógép eladó. Halász Zoltánné, Győr, Munkácsy u. 1.

Zöld panorámás mélykocsi eladó. Győr, Heszky E. u. 6.. fszt. 2.

Ménfőcsanakon nagyobb mennyiségű koszorú zöld mahónia eladó. Ménfőcsanak, Hegyalja u. 128. Németh.

700 db békéscsabai mázas cserép eladó (sötétbarna). Kóny, Dózsa u. 15.. Lenzsér.

Tárkony és bazsalikom tövenként 50 Ft utánvéttel szállítom. Királyfalvyné. Nyíregyháza, Toldi u. 15.

20 db vemhes anyabirka eladó. Győr-Kismegyer, Mohács u. 16. Kovács Sándor.

Eladó sürgősen, költözködés miatt egy 8 LE-s kertitraktor, egytengelyes pótkocsival, ekével, fogassal 25 000 Ftért. Az ácsi Erdőcsárda melletti gyümölcsösben.

Vennék maradék kongrét, len vagy pamut alapanyagot. Marjainé, Győr, Kiss János u. 8.

llapotban vat-
or-készítőgép,
eljesítményű
teljes felsze-
. Érdeklődni,
magyaróvár,
or 37.

omos olajra-
eladó. Tele-
5r 20-316.

hely csö-
eladó. Bur-
é, Győr,
11/B.

Fiathoz al-
k eladók.
ni győri

palackkal e
hűtőszekrény
nagyméretű fé
hák. Győr, M
15. u. 13. sz.

Motorkerékpá
utánfutó eladó.
dalkocsit ve
Viczine István,
Nagy Sándor u
III/4.

Philips sztere
dió magnó új
Érdeklődni Bu
Győr, Csaba u.

Eladó 2000 db
tott cserép és 2
új tölgyfa parl
Bálint Csaba,
Téglavető u. 36

24 000 km-es
motorral, sebv
val, futóművek,
as Trabant, Sí
Star kismotor,
as légkompre
festékszóró + n
pisztoly, 24-es
22-es női kerél
autógén hegeszt
szerelés töml
benzinmotoros
szivattyú, Norto
réz, háti perme
betonvas eladó,
deklődni Csi
Győr, Temető u
3 után.

60 cm-es ezü
nyő, 6 m-es aká
rendák, szt
magnósrádió el
Mosonmagyaróv
Frankel Leó lak
lep C/1.. Domso

Friss műsza
teljesen felúj
WK-s Trabant, ta
lék motorral, ugy
ott 3000 db 1.5—2
teres karácsor
eladó. Moson
gyaróvár, Vára
György u. 40.

1500-as Polski
friss műszaki
Warszava műsza
val, könnyű egy
vas kocsi eladó.
Fehérvári u. 105.

CR-es Wartbu
friss műszakival
adó. Érdeklődni M
sonmagyaróvár,
lefon 11-390, 18
után.

INGATLAN

Győrújbaráton 250 négyszögöl telek, szőlő, gyümölcsfákkal eladó. Villany, víz van. Érdeklődés délelőtt 7—10-ig, illetve 19—21-ig győri 20-891 telefonon.

57 m²-es kétszobás öröklakás a XII. kerületben eladó. 17 000 Ft/m². Érd. crosbár 26-70-515

APRÓ

Győr-Kisbácsa, Benedek E. u. 13. szám ház alatt lévő szoba-konyhás lakás mellékhelyiséggel + állattartási lehetőséggel, 300 négyszögöl telekkel beköltözhetően eladó. Irányár: 340 000 Ft. Érdeklődni egész nap Friedmann Frigyes

HEGYI GYÖRGY Magyar Nemzet, 1990. dec. 7. 4. p.

Közöttes térben mozogva

Hegyi György mozaikfestményei

AZ IPARMŰVÉSZET területére utalnák sokan az olyan mozaikképeket — dekorativitásuk, lakásdíszítő funkciójuk miatt —, amilyenek (részben) *Hegyi* György művei is. Mások szerint a festészet „lapjaira" tartoznak, annál is inkább, hiszen alkotójuk festőként indult. Tény, hogy munkái közöttes térben mozognak, tekinthetők akár festményeknek is, amelyeket anyaguk reliefhatásúvá tesz.

Tartalmilag a konstruktivitásból indult ki Hegyi György, s az egymást átható, egymásba indázó formákra szép példa a *Kijevi tornyok* című üvegmozaikja 1979-ből. Egymásra vetülő, együtt látott épületelemek már a hatvanas évek óta meghatározták *szentendrei* emlékeinek és *jeruzsálemi* élményeinek összefoglaló igényű ábrázolását. Megérintette, felszabadította művészi fantáziáját a pop art idegen elemeket vegyítő, új engedékenysége; szerintem Hegyi György mindmáig legeredetibb korszaka az volt, amikor például fatáblára vagy *mákgubók* által mutatott példát merész művészi megoldásokra (1975, 1976). Mozaikba ágyazott *uszadékfa* kompozícióit is emlékezetesek (*Atomfelhő*). Problematikusabbak számomra *festménnyel kombinált mozaikjai*, azok, amelyeket az utóbbi években készített. Ezeken a festmény — mint festmény — nem elég átütő erejű, a mozaik ellenben háttérré, keretté fokozódik le. Mintha túl „direktben" akarná közölni velünk a művész, hogy az ő mozaikjai festmények *is*... Pedig az az igazi, amikor kövekkel „fest"!

A kiállítás megnyitásával véletlenül egyidőben jelent meg a Képzőművészeti Kiadó *Mai magyar művészet* sorozatának egyelőre, sajnos, utolsó kötete. Hegyi Györgyről írta kitűnő képzőművészeti író kollégánk — egykor a *Magyar Nemzet*nek is munkatársa —, Csapó György, aki könyve megjelenését már nem érhette meg. A magvas ismertető mellett *Hegyi* Gábor részben színes fotóin megcsodálhatók azok a sokszor merész, színeikben olykor átmenet nélküli, kissé nyers kőkirakások, találékony és ihletett megoldások, amelyek Hegyi György mozaikképeit jellemzik.

Ember Mária

(Hegyi György kiállítása a Vizualart Alkotóközösség galériájában — I., Mária tér 3. alatt — december 12-ig tekinthető meg.)

szövő szerződést írt alá saját nevében is, még nem létező csapatának a nevében is. Erre a hosszabb időre azért van szüksége — mondta —, hogy a Hankiss Elemért követő tévéelnök munkálkodása alatt is zavartalanul folytathassák a megkezdett munkát.

(lőcsei)

tárnyi földdel vesz részt. Az első 77 hektár átadását már az Állami Vagyonügynökség is jóváhagyta. A kft. osztrák tagjának megbízásából Ausztriában megkezdődött a részletes tervek kidolgozása. Az összesen 15 ezer embernek munkaalkalmat teremtő beruházás kivitelezése a jövő év elején indul.

Tájékoztató a kormányülésről

Bővülnek a lakáscélú támogatások

(MTI) A kormány csütörtökön ismét ülést tartott. *László* Balázs kormányszóvivő, a rádió, a televízió és a Magyar Távirati Iroda képviselőinek elmondta, hogy a kormány elfogadta egy *egységes szövetkezeti törvényjavaslat* téziseit. A törvényjavaslat szerint a szövetkezeti vagyon magántulajdonnak számít; szükség van az állami beavatkozás jelentős szűkítésére, és arra, hogy a működést alapvetően a szövetkezetek belső önkormányzatai irányítsák. A törvényjavaslat szerint a jövőben a szövetkezetnek *természetes és jogi személyek* egyránt tagjai lehetnek.

A kormány a növekvő szociális feszültségek miatt szükségesnek tartotta egy új szervezet, a Szociális Érdekegyeztető Tanács létrehozását. Ez a fóruma az Érdekegyeztető Tanácsból kimaradt.

Akik újabb lakásépítésre vállalkoznak, illetve lakást vásárolnak, ismét igénybe vehetik a szociálpolitikai kedvezményt, függetlenül attól, hogy korábban már éltek-e ezzel a lehetőséggel. Bővül a törlesztési kedvezményben részesülők köre is. Ezután a sorkatonai szolgálatot teljesítők is kérhetik a törlesztés mérséklését, illetve felfüggesztését. A jövőben lehetővé válik, hogy gázvezeték építésébe, villamosenergia-hálózat, -szolgáltatás fejlesztésébe magánszemélyek és társaságaik is bekapcsolódhassanak.

December 31-ig megszűnik a Tejipari Vállalatok Trösztje. A testület megbízta a Földművelésügyi Minisztériumot, valamint az Állami Vagyonügynökséget, hogy készítse elő az 56 üzemből, 15 vállalatból álló, megszűnő trösztprivatizálását.

HEGYI GYÖRGY MOZAIKJAI
Győr, Múzeumi Képtár

A mozaik évezredes, architektúrához kötött műfaj. Alig változó szabályai kései korok mestereinek kezén már-már holt hagyománnyá üresedtek. Ám korunk építészete újra felkínálta a fal síkját a díszí-

tésre. A régi technika s az új igények harmóniáját azonban csak keveseknek sikerült megteremteni.

Hegyi György a vérbeli mozaikrakók „céhének" rangos mestere. Nem érte be a hagyományok követésével. A kötöttségek és lehetőségek áthidalására kitalálta a műanyagba ágyazott mozaikképet. A kisebb méretű forma felszabadítólag hatott fantáziájára. Átlépte a sík határát. Új anyagokkal is kísérletezett. Élettelen tárgyakat, szerves formákat — kagylókat, csigákat, fadarabokat — társított az apró kő- és üvegkockákkal. A művész célja a humanizáltabb környezet megteremtése lett, ahol ember és művészet otthon érzi magát.

A győri kiállítás két évtized eredményeit követi nyomon. Izelítő a kísérletek izgalmából, a derűsebb hangvételű s a drámaibb, sorskérdéseket feszegető, rémeket sejtető kis mozaikokból. Az emberibb világ eljövetelében hivő, érte tenni kész művész rokonszenves arcéle bontakozik ki előttünk a művekből. *(Képünkön a Gyász című mozaik)*

Salamon Nándor

9. sz. 3.

SZERZ

munkavégzésre irányuló egyé

mely létrejött egyrészről a MTA Művész
u. 62.), másrészről

név:

főállású munkahelye:

állandó lakcíme:

szem. ig. száma:

megbízott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A díjazás összege: Ft.
A díjazásnál alapulvett munkaköri bes

de korántsem az igényteleneknek.

Erki Edit

KORTÁRS

IRODALMI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

A filmen már a hatvanas éveknél „áll meg az idő" — az irodalmi folyóiratban inkább három évtizedes emlékeiket, elevenítik fel a kortársak. Nem baj ez, különös tekintettel arra, hogy sokáig jóformán Berkesi András volt az egyetlen, aki foltozgatta a történelmi tudat lyukait. Az ötvenes évek történetéről szól, alul- és oldalnézetben Szántó

Hegyi György

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 FEB 24

1021

Magyar Nemzet

KIÁLLÍTÁSOK

A felszabadulás emlékei a Radnóti klubban

Képzőművészeti életünkben rangos helye van a II. kerületi művészek évenkénti rendszeres kiállításainak. A *Radnóti Miklós klubban* megrendezett tárlat meghívója szerényen *a kerület felszabadulása alkalmából* egybegyűjtött művek megtekintésére szól, a jubileumi kiállítás jelentőségében mégis túlnő egy szűkebb körzet határain. A beküldött művek stílusbeli és tematikus megkötöttségek nélkül az alkotói, művészi szabadság 25 esztendejéről vallanak; az ünnepi alkalmat őszinte, szenvedélyes vallomásuk teszi még ünnepélyesebbé, bensőségesebbé.

A rendezés megszívlelte a korábbi kritikákat, kerülte a zsúfoltságot, számszerint kevesebb művel az utóbbi idők egyik legszínvonalasabb kiállítását hozta létre, amelyen részt venni már önmagában is rangot jelent.

A sokszínű, gazdag anyagból is kiemelkednek azok a művek, amelyek közvetve vagy közvetlenül *a felszabadulás, a békés építő munka egyéni és közösségi élményéről* szólnak. *Hegyi* György kitűnő, falapokba égetett, karcolt és fehérrel festett *Memento*-ja mellett vegyes technikával készített, arany és vörös színekben ragyogó, szimbolikus erejű *Felszállott a páva* című alkotása, *Frank* Frigyes *Budapest szálló* című táblaképe, vagy *Pleidell* Jánosnak az elmúlt negyed századot jelképekbe tömörítő mozaikterve.

Gádor Emil triptichonjának a *II. kerület* címet adta. A felirat ebben az esetben jó értelemben megtévesztő. Háromrészes táblaképén a művész a romjain újjáéledő várost, a városával együtt újjászülető, alkotó embert örökítette meg a pillanatfelvétel frisseségével, annak minden esetlegessége nélkül. Az új életre kitárt ablak jelkép a festmény szerkezetében. *Breznay* József *Margit körút—Mártírok útja* című munkáján. Másképp, más formában, de ugyanolyan szenvedélyes erővel szólal meg ez *Göllner* Miklós *(25-ik év)* és *Szentgyörgyi* Kornél *(Ünneplő utca, Felszállott a páva)* alkotásain.

Hétköznapjaink gazdagodó, kiteljesedő pillanatait, a szűkebb környezet egy-egy szép részletét sok művész választotta témának: *Bor* Pál és *Kovács-Nagy* Ira *Széna tér*, *Pogány* Géza *Mechwart tér*, *Seres* Júlia, *Stark* Anna, *Magos* Gyula és *Urbán* György munkáit. S hogy a békés, teremtő munka lehetősége mennyire fontos számukra, milyen mélyen átérzik a világban történő eseményekkel való összefüggését, arról nemcsak a múlttal, hanem a jelennel kapcsolatban is szólnak. A felszabadulási kiállításon ezért és joggal kaptak helyet a többi között olyan művek, mint *Derabont* Tamás *Vietnam*-ja, vagy *Antal* Irén *Néger asszonya*.

A tárlaton ezúttal kevés kisplasztika szerepel, s szinte mindegyiket meg kellene említeni. Mindenekelőtt *Kálmán* Kata *Felszabadulási emlékplakettjét*, *Árvai* Ferenc *Géniuszát* és *Mészáros* Mihály *Bizakodás* című kis bronzát.

Sárvári Márta

FAO-
érkezet

G. *Bildesheim* igazgató vezetésével hétfőn FAO-küldöttség érkezett Budapestre. Az ENSZ mezőgazdasági és élelmezésügyi szervezetének magas rangú képviselői a FAO Budapesten megrendezésre kerülő *európai regionális konferenciájának előkészítéséről* tárgyalnak. A tárgyalásokon a magyar delegációt dr. *Karcsai* Károly, a FAO magyar nemzeti bizottságának főtitkára vezeti.

Kazareczki Kálmán mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes, a FAO magyar nemzeti bizottságának elnöke hétfőn fogadta G. Bildesheim igazgatót.

tárgyalt az or

Dr. *Varga* Jenő elnökletével hétfőn ülést tartott az országgyűlés kereskedelmi bizottsága. A tanácskozáson — amelyen részt vett dr. *Beresztóczy* Miklós, az országgyűlés alelnöke is — a képviselők külkereskedelmünk eredményeit, gondjait vitatták meg *Czeitler* Sándor kükereskedelmi miniszterhelyettes referátuma alapján.

Az elmúlt esztendőben a külkereskedelem fejlődött a legdinamikusabban, a növekedés nemcsak a népgazdaság egyéb ágazatainak fejlődésé-

Ünnepségek a Vörös Hadsereg születésnapján

A Vörös Hadsereg megalakulásának 52. évfordulója alkalmából vasárnap délután *a gellérthegyi felszabadulási emlékműnél* katonai tiszteletadással felvonták a magyar nemzeti lobogót és a nemzetközi munkásmozgalom vörös zászlaját. A felvont zászló előtt a fegyveres testületek tagjai, katonák, rendőrök, munkásőrök álltak díszőrséget.

Hétfőn *országszerte megemlékeztek az évfordulóról.* Budapesten a XX. kerületben a Vasas Művelődési Központban rendeztek ünnepséget, amelyre szovjet katonákat is meghívtak. Az ünnepi beszédet követően a Magyar Néphadsereg Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett Művészegyüttese adott műsort, majd a kerületi népfrontbizottság helyiségeiben a szovjet hadsereg képviselői találkoztak a párt állami és tömegszervezeti vezetőivel. A vidéki városokban koszorúzási ünnepségeken és baráti esteken emlékeztek meg a szovjet hadsereg születésnapjáról.

Fogadás a szovjet nagykövetségen

V. K. *Gvozd* altábornagy, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének katonai és légügyi attaséja — a szovjet hadsereg megalakulásának 52. évfordulója alkalmából — hétfő este

sadalmi életünk több más ismert személyisége. Részt vett a fogadáson a magyar néphadsereg tábornoki és parancsnoki karának sok tagja, a társfegyveres testületek több ve-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 JAN 8
TÜKÖR
Budapest

Hegyi György festőművész

1021

KÉPEK A RÁDIÓ SOROZATÁHOZ

A látvány világa

A Rádió vizuális kultúrával foglalkozó sorozatának januári adása az építészet és a művészet — nem is annyira a képzőművészet, mint az iparművészethez közel álló díszítőművészet — kapcsolatának egy különlegesen nagy múltú és színpompás területével, a mozaikkal foglalkozik. A riporter két fiatal festőművészt szólaltat meg, *Hegyi Györgyöt* és *Rácz Andrást*, hogy beszéljenek a mai magyar mozaiktervezők gondjairól és lehetőségeiről.

A mozaik a legnemesebb díszítőanyag: a színes kövek akár évezredeken át is megőrzik szépségüket, ahogy többek közt a hajdani Pannonia városaiban feltárt római mozaikok bizonyítják. A Nemzeti Múzeum előcsarnokában éppúgy találunk jó állapotban fennmaradt ókori mozaikot, mint Aquincumban vagy Szombathelyen. Alig több mint egy évtizede került elő az óbudai Meggyfa utca hajdani villájának mozaikja Héraklész és Deianeira történetével *(1. képünk)*. A rómaiak a padlót borították mozaikkal, a bizánciak a falat, színes üveggel és arannyal helyettesítve a kövecskéket. A bizánci mozaikok fenséges, hűvös pompáját utánozza az az aranyhátterű mozaikkép, amelyet a 15-ös buszra várakozó utasok láthatnak a belvárosi Martinelli téren, ha felpillantanak a századforduló egyik legérdekesebb budapesti épületének homlokzatára *(3. képünk)*.

Az utóbbi másfél évtizedben ismét divat a mozaikdíszítés középületeinken. Néha ugyan akadozik még az építész és a díszítőművész együttműködése — magam láttam olyan frissen avatott falképet, amelyet részben eltakartak a központi fűtés csövei —, de Barcsay Jenő vagy Hincz Gyula munkái *(4. képünk)* arra vallanak, hogy a legtekintélyesebb festőművészek is szívesen vállalkoznak erre a sajátos technikát igénylő műfajra. Sőt: a képein színpompás mesevilágot teremtő Berki Viola egyik legjellegzetesebb munkája éppen a budai Vár egyik iskolájának mozaikdísze *(5. képünk)*.

A fiatal művészekkel folytatott beszélgetésből azt is megtudjuk, hogy a műfaj további fejlődésének biztosítéka a megfelelő minőségű anyaggal való zavartalan ellátás (persze, ez nemcsak a mozaikművészetre vonatkozik). És szó esik arról is, hogy a mozaik nem feltétlenül murális, azaz falhoz kötött, falba épített műfaj: Hegyi György újfajta, táblaképszerű mozaikokkal is kísérletezik, amelyekből itt mutatunk be egyet *(2. képünk)*.

A műsor január 8-án, 10.33-kor, a Petőfi rádióban hangzik el.

SZ. A.

1

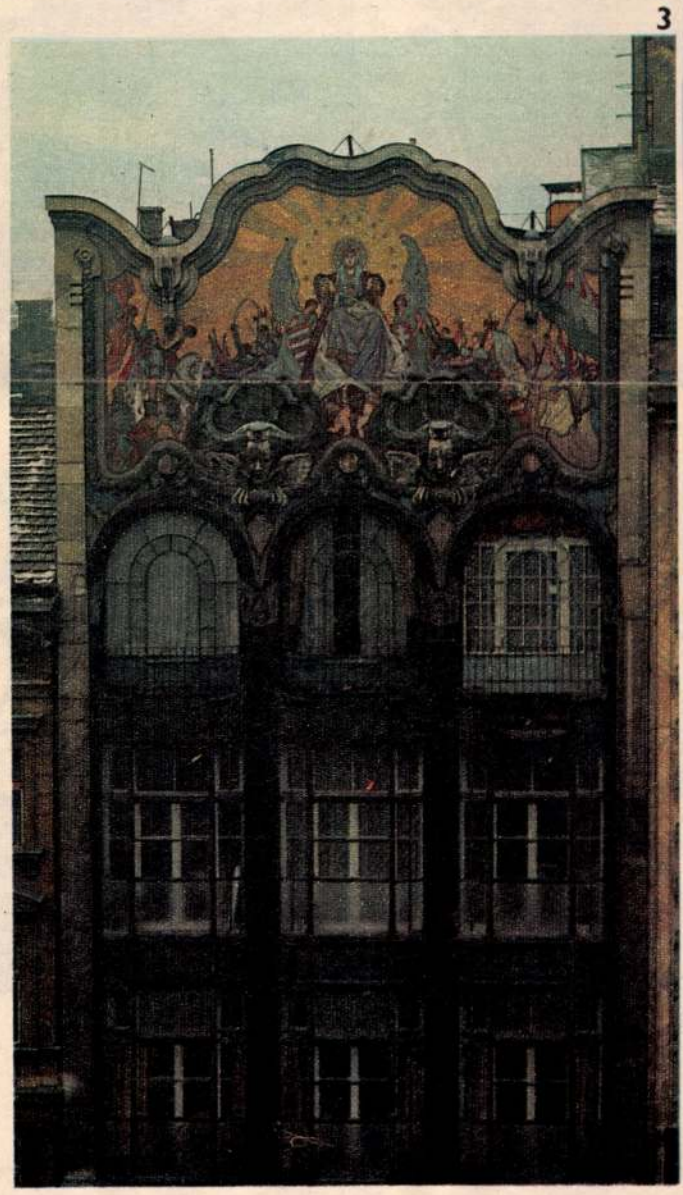

3

CHA

AG

az élőkről pedig a
elmeket.

esztétikát, amely
k idején megtette
ágkorát élő Chap-
Izgatóbb a kér-
ent tudott kibon-
eriség egyik leg-
etőjének életműve
orban, amely nem
seményekkel? Ho-
fel Chaplint az
amely kitalálta a
teleszórta a vi-
rokkal, börtönök
magasra emelte a
gy annak egyik
mberiség történe-
hetővé vált a *vi-*
s elpusztítása is?
nevettetni Chap-
álság milliókat ta-
a? Amikor véres
vesnek" szánt bi-
pítottak? Amikor,
a felvilágosultság
dött forradalmá-
eztek saját elvba-
hajdan az *Úr ku-*
tű eretnekeikkel?
rnám azokat a pá-
kik épp ezekben
tnek látványosan
isztika új hazai és
atjához, most sej-
állíthatnék fel ar-
int földöntúli ha-
le hozzánk e há-
vigasztalására. De
az ilyen hitvalló

buzgóságért — szerencsére — nem kell vállalni kockázatot, csupán mímelni a hit „nehézségeit", akkor is letagadnám misztikus hajlandóságaimat, ha történetesen Gábor arkangyal személyesen térítene meg.

Épp ezért a magam részéről azzal magyarázom a chaplini csodát, hogy miként az emberi szervezet a fertőzésekkel szemben a kórokozók speciális fehérjeszerkezetének megfelelő speciális ellenanyagot termel ki, az emberiség is a humor ellenanyagával védekezik a társadalmi iszonyat ellen. S egészen súlyos méretű fertőzés esetén az ellenanyag chaplini méreteket ölthet... Elismerem, hogy teóriám csak fogalmazásában tudományos, egyébként éppoly megfoghatatlan feltevés, mint mondjuk, a szeplőtlen fogantatás dogmája. Ez utóbbival szemben azonban van egy — számomra — becses előnye: nem kell hozzá lemondani a józan eszemről. Csak játszom egy gondolattal, kicsiben, mint ahogy századunk minden humorban utazó írójának, bölcselőjének, művészének és zsurnalisztájának most meghalt, de már régóta halhatatlan Mestere játszott az emberiségnek, nagyban és feledhetetlenül.

Nem kell gyászruhába öltöznünk. Charles Chaplin, az ember pátriárkai kort ért meg, s most megszabadult szenvedéseitől. Chaplin, a művész él, élőbb mindanynyiunknál. Sok államférfiúi kortársa lett volna (lehetne) boldog, ha bizonyosra vehette volna (vagy vehetné), hogy halálakor a művelt emberiség olyan szeretettel fog rá gondolni, mint ahogy most Chaplinre emlékezünk.

FEKETE SÁNDOR

Merna Kennedyvel a Cirkuszban

Egy puszi Sophiának, aki 77. születésnapján üdvözli Chaplint

MEGHÍVÓ

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA:

PÓR BERTALAN

KOSSUTH-DÍJAS KIVÁLÓ MŰVÉSZ

1962 NOVEMBER 2-ÁN, PÉNTEKEN 18 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

VII, RÁKÓCZI ÚT 30

3612 fnyv 1

MEGHÍVÓ

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA:

PÓR BERTALAN

KOSSUTH-DÍJAS KIVÁLÓ MŰVÉSZ

1962 NOVEMBER 2-ÁN, PÉNTEKEN 18 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

VII, RÁKÓCZI ÚT 30

3612 fnyv 1

MOZAIKOK

1. Lenin, 1950 .. .. 70 cm
2. Dózsa, 1951 .. .. 120× 80 cm
3. Táncolók (vázlat), 1951 .. .. 80×120 cm

OLAJFESTMÉNYEK

1. Sztálinvárosi kikötő, 1951 .. .. 60× 80 cm
2. Sárospataki táj, 1952 .. .. .. 60× 80 cm
3. Komlói táj, 1954 .. .. 80×100 cm
4. Építkezés, 1952 .. .. 100× 70 cm
5. Csendélet, 1952 .. .. 50× 35 cm
6. Önarckép, 1952 .. .. 65× 50 cm
7. Csasztuskabrigád a selejtgyártónál (vázlat), 1954 .. .. 50× 65 cm
8. A sárospataki Rákóczi-vár, 1953 20× 28 cm
9. Szántóföldek, 1952 .. .. .. 20× 28 cm
10. Mecseki táj, 1954.. .. .. .. 18× 25 cm
11. Sárospataki utca, 1952 .. .. 25× 22 cm

RAJZOK ÉS VÁZLATOK

1. Mozaikterv egy kultúrotthon számára (tempera), 1954 .. .. 74× 95 cm
2. Mozaikterv egy kultúrotthon számára (tempera), 1954 .. .. 74× 95 cm
3. Mozaikvázlat sztálinvárosi építkezés (tempera), 1952 . .. 20× 44 cm
4. Szentendre (pasztell), 1953 .. 30× 45 cm
5. Komlói táj (pasztell), 1954 .. 30× 45 cm
6. Autobuszgyár udvara (pasztell) 40× 56 cm
7. Útkanyar (akvarell), 1954 .. .. 24× 33 cm
8. Dombok (akvarell), 1954
9. Zongorázó nő (ceruza), 1951
10. Három fejtanulmány (ceruza), 1952
11. Öregasszony (ceruza), 1950
12. Gabi (kréta), 1953
13. Komlói út (ceruza), 1954
14. Komlói Béta-akna (tollrajz), 1954

F. k.: Szurdi Márta, a Műcsarnok vezetője
54/16147 — Egyetemi Nyomda — Fel. vez.: Janka Gyula

Hegyi György

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE ÉS
A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

HEGYI GYÖRGY
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF-TEREM
VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.
1954. NOVEMBER 6—23-IG

HEGYI GYÖRGY

Első alkalommal mutatja be Hegyi György önálló kiállításon alkotásait. Neve és műveinek néhánya azonban már régóta ismerős a kiállításlátogatók előtt. Hiszen kiállított már egészen fiatalon is, kezdve középiskolás korától és az iskolai rajzkiállításoktól a Szinyei Tárlatokon és az egyetemi hallgatók régi kiállításán keresztül a felszabadulás utáni nagy képzőművészeti kiállításokig, melyeken — még mint főiskolai hallgató — szintén részt vett.

Mégis bemutatkozó jellegű ez a mostani kiállítás. Először van alkalom arra, hogy ne csak egy-egy kiragadott eredményt láthassunk, hanem szemünk előtt legyen az eddigi munka egésze. Ez a kiállítás ad először módot látogatóknak, művésztársaknak és kritikusoknak fejlődésében és alakulásában felmérni az eddig megtett utat, értékelni állomásait, összevetni különböző eredményeit és az egész eddigi munka szemelőtt tartásával bírálni és tanácsot adni.

Nem volt egyszerű és sima az út, melyen Hegyi György eddig eljutott. A rajzolás és festés már a középiskolában érdekelte — pályázatot is nyert — de a felszabadulás előtt nem volt módja, hogy a Képzőművészeti Főiskolán tanuljon. Mázolómesterséget tanult, inaskodott és segéd is lett. Művészi képzettségének alapelemeit itt-ott, esti iskolákban szerezte. 1941-ben egy nyarat töltött Zebegényben, ahol Berény Róbert korrigálta munkáit és nyitotta fel szemét a művészet, festészet sok titka előtt. Ez az egy nyár, melyet Berény Róbert mellett töltött, elhatározó és döntő jelentőségű volt. Az akkor tanultak hatása sokban ma is érezhető művein.

Belső fejlődésének következő állomásait az 1942—43-as évek jelentették. Közelről megismerkedett a fasizmus minden embertelenségével és borzalmával. 1944-ig munkaszolgálatos volt, és ezek az évek alakították ki világnézetét, emberi állásfoglalását, ezen keresztül művészetének további alakulását és célkitűzéseit is. A munkaszolgálatból 1944-ben szabadult és attól kezdve másfél évig Kolozsváron élt és dolgozott, mint grafikus. A romániai Kommunista Párt ottani lapjaiba, az Igazságba és a Képes Újságba rajzolt, meg képszerkesztője is volt ugyanezeknek a lapoknak.

1946-ban hazajött Budapestre, és látva, hogy alapos és rendszeres képzettség nélkül nem lehet jó művésszé, beíratkozott a Képzőművészeti Főiskolára, pótolni amit eddig elmulasztott. Belekerült a reform-előtti Főiskola oktatási zűrzavarának kellős közepébe, és az akkor ott, meg egyebütt is uralkodó formalizmus nem maradt rá hatástalanul. De erről a tévútról hamar visszatért, és éppen világnézete, művészi célkitűzése térítette vissza. Mert művészetével mindenkihez akart szólni és érezte, hogy a formalizmus útján szükségszerűen elzárkózott és magányos marad.

Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza voltak a tanárai. Fónyi Gézától a mozaik művészetét és mesterségét tanulta meg, és az évenkinti nagy képzőművészeti kiállítások alapján a közönség is elsősorban erről az oldaláról ismeri. Diplomamunkája is mozaik volt. A VIT élményeinek alapján készült a világ békét akaró ifjúságának egységét bemutató „Táncolók", mely átdolgozva, tovább tökéletesítve az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének kultúrtermét díszíti. Másik nagy mozaikja Sztálinvárosban van, az üzletház falán.

Egyike azoknak a keveseknek — különösen a fiatal művészek között — akik ezt a szép és nehéz — az utóbbi időben eléggé elhanyagolt — műfajt művelik. Példaképei a ravennai mozaikok mesterei, az általuk mutatott úton akar haladni, az eredményeiket igyekszik felhasználni és továbbfejleszteni.

De ez a kiállítás nemcsak mozaikjairól ad számot, hanem bemutatja minden technikai eljárás után érdeklődő, széleskörű keresőmunkáját. Itt sorakoznak olajfestményei, pasztelljei, vízfestményei és rajzai is. Művészetének legújabb alakulását és fejlődését hatalmasan befolyásolta az a szocialista szerződés, melyet az Ikarusz gyárral kötött. Ugyanakkor az üzem képzőművész-körét is vezeti. Ennek termékenyítő hatása éppen legutóbbi — itt még csak vázlatban szereplő — képén és tervein mutatkozik meg. Közvetlen közelről látja az üzem életét és problémáit, bírálói pedig azok, akiknek éltetét ábrázolja, tehát a legilletékesebbek. A gyárban szeretik is, érdeklődnek munkája után, a maguk festőjének tartják. Ez pedig kimozdítja abból a szemlélődő mozdulatlanságból, mely egy-két évvel ezelőtt festett tájképeiben még megmutatkozik és szinte kényszerítő erővel a cselekményesebb, mozgalmasabb, drámaibb mondanivalóra irányítja a figyelmét. Arra biztatja, hogy igényesebb, nagyobb az emberi viszonylatokat közvetlenebbül feltáró, többalakos kompozícióba kezdjen, általában többet foglalkozzon az emberábrázolás problémáival. Ezt az utat mutatja a „Csasztuskabrigád a selejtgyártónál" című vázlat is.

Azt a bírálatot, tanácsot, és segítséget, melyre további munkájához, fejlődéséhez szüksége van, ennek a kiállításnak kell megadnia.

CIFKA PÉTER

HEGYI GYÖRGY FESTŐMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRÓL

Mint ahogy egy ritka lelet előkerülése után vigyázva, rétegenként bontja ki a régész a földből a többit, úgy kell a művészettörténésznek kihámoznia egy gyüjteményes kiállitás okán az életmüre visszatekintő müvész elsődleges szándékait.

A most hetvenéves Hegyi Györgyöt ugyanis mindenki a mozaik müfajáról ismeri - mégpedig a mozaikot megújitó, a müfaj határait kitágitó mesterként. A szakirók beszéltek pop artról, üdvözölték a mozdithatatlan faltól elszakadó, "közvetlen" táblakép-méretei miatt, csak azt nem kutatták, mi a müvész kiindulópontja, mit vár el a mütől, mire használja az alkotás folyamatát. A rendező számára egy gipszrelief volt az a "lelet", mely kiváncsiságot ébresztett, s a felfedezés örömével kecsegtetett az életmükiállitás válogatását megelőzően.

Az 1940-es évek végén müvésszé érő Hegyi Györgynek mindenről van mondanivalója. A gépek, a hidak, a fák, a véletlenszerü szerkezetek mind emberszerü lények, emberi tulajdonságokkal felruházott tárgyak. Tágas érzelemvilág, emelkedettség, gondolati mélység jellemzi e periódusát, melybe természetes módon tartoznak bele a kút, a lámpa, az álarc, a bábu, a bohóc közismert jelentései. Ez a felszabadult kifejezési kényszer találkozott - még főiskolás korában - azzal az önkénnyel, amely csaknem félbeszakitotta tanulmányait: birálni merészelte a nálunk bemutatott szovjet képzőművészeti kiállitást... Ezt követően talán nem egyedül a sokoldalúság, hanem a természetes menekülési ösztön is vezette a Fónyi által inditott mozaik-osztályra. Ma már kimondható: itt más volt a légkör, kevesebb ideológia, több mesterségbeli, manuális elsajátitanivaló. Hegyi György azonban 1952, a főiskola elvégzése után is készitett vázlatokat - ezek évjáratok szerint halmozódnak egymásra a müteremben - megőrizve a müvész eredeti, képzőművészeti indittatását: mondanivalója van, melyet megtanult a hagyományos müfaji keretekben közölni. Hogy kiállitásai során miért maradtak homályban ezek a munkák? Az évek során miért az a Hegyi rögzült a köztudatban, aki a mozaik anyagába szerves és szervetlen, emberkészitette és természeti tárgyat, úgynevezett objet trouvét applikál, aki táblaképpé "szeliditette" a mozaik müfaját? Nehéz lenne egyetlen tényezőre visszavezetni. /Biztos része van ebben magának a müvésznek is; a "kivitelezett" mü mindig többet nyom a latban./

Az életmükiállitás válogatásával és rendezésével ezekre a kérdésekre kiván választ adni a rendező, s ezúttal a kisérletezések maradnak a müterem homályában, s szerepet kapnak az egyértelmü dolgok, köztük az eddig mellékesnek itélt rajzok.

Kiss Joakim Margit

HEGYI György

Szentendrei Képtár, Szentendre
Hegyi György festőművész
III. 29–

Mint ahogy egy ritka lelet előkerülése után vigyázva, rétegenként bontja ki a régész a földből a többit, úgy kell a művészettörténésznek kihámoznia egy gyűjteményes kiállítás okán az életműre visszatekintő művész elsődleges szándékait.

A most hetvenéves Hegyi Györgyöt ugyanis mindenki a mozaik műfajáról ismeri – mégpedig a mozaikot megújító, a műfaj határait kitágító mesterként. A szakírók beszéltek pop-artról, üdvözölték a mozdíthatatlan, faltól elszakadó, „közvetlen" táblaképméretei miatt, csak azt nem kutatták, mi a művész kiindulópontja, mit vár el a műtől, mire használja az alkotás folyamatát. A rendező számára egy gipszrelief volt az a „lelet", mely kíváncsiságot ébresztett, s a felfedezés örömével kecsegtetett az életmű-kiállítás válogatását megelőzően.

Az 1940-es évek végén művésszé érő Hegyi Györgynek mindenről van mondanivalója. A gépek, a hidak, a fák, a véletlenszerű szerkezetek mind emberszerű lények, emberi tulajdonságokkal felruházott tárgyak. Tágas érzelemvilág, emelkedettség, gondolati mélység jellemzi e periódusát, melybe természetes módon tartoznak bele a kút, a lámpa, az álarc, a báb, a bohóc közismert jelentései. Ez a felszabadult kifejezési kényszer találkozott – még főiskolás korában – azzal az önkénnyel, amely csaknem félbeszakította tanulmányait: bírálni merészelte a nálunk bemutatott szovjet képzőművészeti kiállítást . . . Ezt követően talán nem egyedül a sokoldalúság, hanem a természetes menekülési ösztön is vezette a Fónyi által indított mozaikosztályra. Ma már kimondható: itt más volt a légkör, kevesebb ideológia, több mesterségbeli, manuális elsajátítanivaló. Hegyi György azonban 1952, a főiskola elvégzése után is készített vázlatokat – ezek évjáratok szerint halmozódnak egymásra a műteremben – megőrizve a művész eredeti, képzőművészeti indíttatását: mondanivalója van, melyet megtanult a hagyományos műfaji keretekben közölni.

Hogy kiállításai során miért maradtak homályban ezek a munkák? Az évek során miért az a Hegyi rögzült a köztudatban, aki a mozaik anyagába szerves és szervetlen, emberkészítette és természeti tárgyat, úgynevezett objet trouvét applikál, aki táblaképpé „szelídítette" a mozaik műfaját? Nehéz lenne egyetlen tényezőre visszavezetni. (Biztos része van ebben magának a művésznek is; a „kivitelezett" mű mindig többet nyom a latba.)

Az életmű-kiállítás válogatásával és rendezésével ezekre a kérdésekre kíván választ adni a rendező, s ezúttal a kísérletezések maradnak a műterem homályában, s szerepet kapnak az egyértelmű dolgok, köztük az eddig mellékesnek ítélt rajzok.

Kiss Joakim Margit

MÚZEUMI PROGRAMAJÁNLAT

BUDAPEST

Bartók Béla Emlékház
(176-2100)
hangverseny:
18 órakor
8-án a Bartók Vonósnégyes – Haydn-művek
15-én Kósa György szerzői estje
22-én Oravecz György (zongora) – Liszt-művek
29-én Benno Schollum (ének),
Russel Ryan (zongora) – Robert Schollum-,
Hans Herbert Müller-, F. Schubert-művek

Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközpont
(122-9804, 142-7320)
hangverseny:
2-án a Zeneakadémia Tanárképző Intézetének
ének szakos hallgatói
9-én Erdélyi László (zongora) – Liszt-művek
16-án Gács Anikó (zongora)
23-án Ittzés Gergely (fuvola)
30-án a Zeneakadémia Tanárképző Intézetének
zongora szakos hallgatói

Magyar Mezőgazdasági Múzeum
(141-2011)
hangverseny:
15 órakor
24-én a Vám- és Pénzügyőrség Zenekara
a Károlyi-udvarban

Magyar Nemzeti Múzeum
(138-2122)
gyermekfoglalkozás:
„Történeti játszóház"
10 órakor
10-én MEGLEPETÉS!

Néprajzi Múzeum
(112-4878, 132-6340/50)
gyermekfoglalkozás:
I. A magyar nép hagyományos kultúrája
II. Az őstársadalmaktól a civilizációig
általános és középiskolás csoportoknak
(sorozatszerűen és egyénenként is kérhetők,
előzetes jelentkezés alapján,
részvételi díj: 20,– Ft)
klubnap:
a NM Baráti Köre
11 órakor
23-án szekcióülések
15 órakor
műsoros délután
tárlatvezetés előadással:
10.30–12 óráig
23-án Magyarországi viseletek, XIX. század
filmvetítés:
előzetes jelentkezés alapján, iskolai csoportoknak
ingyenes, felnőttcsoportoknak 200,– Ft
hangverseny:
„Régi muzsika és Népek zenéje" sorozat

11 órakor
3-án a tatai Egressy Kórus
10-én a miskolci Cibak együttes
24-én a Balassagyarmati Kamaraegyüttes
31-én a szegedi Róna Sándor Népdalkör

BÁCS–KISKUN MEGYE

Szórakaténusz Játékmúzeum, Kecskemét
(76/20-332)
gyermekfoglalkozás:
1-jén 10–12 óráig: sárkányépítés, szőrlabdakészítés
14.30–17 óráig: Origami
2-án 10–12 óráig: Origami, nemezelés
15.30–17 óráig: aprók tánca
3-án 10–12 óráig: mese–játék, bábkészítés
9-én 10–12 óráig: agyagozás, egyszerű szövés, fonás
14.30–17 óráig: gyöngyfűzés
10-én 10–12 óráig: batikolás
16-án 10–12 óráig: sárkányépítés
15.30–17 óráig: aprók tánca
17-én 10–12 óráig: mese–játék
23-án 10–12 óráig: bábkészítés, nemezelés
14.30–17 óráig: szőrlabdakészítés, gyöngyfűzés
24-én 10–12 óráig: agyagozás
30-án 10–12 óráig: moldvai csángó nap egyházaskozári vendégekkel
15.30–17 óráig: aprók tánca
31-én 10 órától: gyermeknapi rendezvények

FEJÉR MEGYE

Intercisa Múzeum, Dunaújváros
(25/17-486)
gyermekfoglalkozás:
14.30 órakor
6-án Kerámiarestaurálás
előadás:
17 órakor
5-én Eszter Könyve
19-én Hazatérés a fogságból

PEST MEGYE

Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre
(26/10-244)
kézműves foglalkozás:
3-án *a Felső-Tisza-vidék tájegységben:*
Csuhéfonás
a Kisalföld tájegységben:
Lángossütés, mézeskalácssütés, fazekasbemutató, nemezelés, bőrmegmunkálás, hímzés
Népszokások: májusfaállítás, zöldágjárás, májusfakészítés, tavaszi népszokások, népdal- és néptánctanulás, gyermekjátékok
17-én *a Felső-Tisza-vidék tájegységben:*
Gyöngyfűzés, fafaragás
a Kisalföld tájegységben:
Lángossütés, pogácsasütés, kosárfonás, kovácsolás, kötélverés, csipkeverés, ráspolykészítés

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Az Educational Service of the Ile-de-France Museum 1992. június 24. és 27. között ***„'92-L Europe des Fleuves"*** címmel múzeumpedagógiai gyermektalálkozót szervez Párizsban. A találkozón és a hozzá kapcsolódó programokon az előzetesen elküldött pályázatok alapján kiválasztott gyermekcsoportok bemutatják a lakóhelyük közelében levő folyót (legendát, történetet, régészeti-történeti emlékeket) bármilyen, általuk választott formában. (Ez lehet színpadi előadás, művészeti alkotás vagy írásos munka stb.)

A Magyar Nemzeti Múzeum *„Tudománybarát Gyermekkörét"* – pályázat alapján – meghívták erre a gyermektalálkozóra, melyen *„Öreg idők tanúja a Duna"* című, a gyerekek munkáiból összeállított kiállítással képviseljük Magyarországot és a Magyar Nemzeti Múzeumot.

Kesik Gabriella

GYŰJTEMÉNYGYARAPODÁS

Ásatások, leletmentések

Erwin Keller:

Rablóásatások fémdetektorral – a bajor helyzetképhez
(„Raubgrabungen mit der Metallsonde – zur Situation in Bayern") in: Denkmalpflege Informationen, 1992. März 5. 97. sz. Bayer. Landesamt für Denkmalpflege, München.

A szerző ecseteli azokat a veszteségeket, amelyek az építési, erdőművelési és mezőgazdasági munkálatok következtében éri a régészeti leleteket, lelőhelyeket. Ehhez csatlakozik a „kincskeresők" által okozott kár, különösen azóta, amióta a fémdetektorok egyre mélyebb rétegekben kimutatják a keresett tárgyat. Így már nemcsak felszíni, illetve felszínközeli „leleteket" gyűjtenek be, hanem már valóságos lelőhelyeket bolygatnak meg. A környezetéből, lelőkörülményének vizsgálata nélkül kiszakított tárgy a műkincspiac darabjává válik, s ez a kiszakítás jelenti a tudomány számára a legveszélyesebb esetet: az önmagában viszonylag kis értékű tárgy az eredeti helyszín nélkül értelmetlenné, a lelőhely pedig értékelhetetlenné válik. Például több lelőhely esetét is említi Keller, egyik: Maching késő kelta oppidum helyéről óvatos becsléssel mintegy 2000 érem tűnt el.

A kutatásra alkalmas szondakészülékeket válogatás nélkül lehetett vásárolni, Hessen tartományban például működik az érmeket értékesítő cég is.

Az illetéktelen zugásatók ellen a bajor jog eljár. Számunkra a születő múzeumi törvény előtt tanulságos ennek ismerete. Aki engedély nélkül alkalmaz fémkereső szondát és ezzel régészeti leleteket távolít el és

Hegyi György
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724
1969 DEC 19
MAGYAR NEMZET
Budapest

Hegyi György kiállítása

a „budai minigalériában"

1021

Esztendők óta rendezett kamara kiállításaival *Buda minigalériájává* lett a Május 1. Filmszínház előcsarnoka. A két vitrinsorban ezúttal *Hegyi* György festőművész munkáiból láthatunk igényes válogatást. *Szentendre* és *Moszkva* a két földrajzi pólus, amelyhez a tárlat anyaga kötődik, távolabbról pedig minden olyan kérdés, amely napjainkban az emberiséget foglalkoztatja.

Egy, a mestersége valamennyi tudott fogását a gondolatközlés szolgálatába rendelő ember mondja el élményeit, reflexióit a világról; megtalálva az összefüggést egy *Ikon* szépsége és egy *Szamovár* között, megmutatva a belső rokonságot a *Kijevi tornyok*, a *Kreml tornyai* és *Szentendre* között, de rátapintva arra a rettenetes űrre is, ami az *Atomfelhő* és a *Hold felé* vivő út között tátong.

Távol áll Hegyi Györgytől minden didaktikus szándék. Nem oktatni akar, gondolatokat ébreszt és vitára késztet. S teszi ezt, mint a jó vitatkozó, sokféle érvvel, többféle technikával. De egyetlen pillanatig sem hagy kétségben afelől, hogy az olaj, a pasztellkréta vagy a collage csak eszköz.

A motívumok, s ez luxusnak tűnhet egy ilyen kis kiállításon, megismétlődnek, visszatérnek. A válogatás azonban nagyon is tudatos. A művész a kiragadott részletekben is a teljességre, a valóság sokoldalú megmutatására törekszik. Művészi értékei mellett ez ennek a kiállításnak legfőbb tanulsága.

S. M.

—, vietnami barátaink ... állnak egyedül, *a legszélesebb körű nemzetközi támogatást élvezhetik.* Támogatja őt mindenekelőtt a Szovjetunió és valamennyi szocialista ország, a világ minden haladó mozgalma és szervezete. A legújabb amerikai fejlemények bizonyítják, hogy az Egyesült Államokban is vannak ... mi ahhoz hasonló tiltakozás kezd kialakulni, ami Franciaországban volt a vietnami szennyen háború éveiben. Az egymást sorozatosan követő béketüntetésekkel, az úgynevezett *moratórium-napokkal* ... séja tolmácsolta a ... nép köszönetét a magyar nép szolidaritásáért.

December 29—30: békekölcsön-sorsolás

... Takarékpénztár ... rozat az 1—4. békekölcsönkötvények lejáratát egységesen 1974. december 31-ben állapította meg. Addig valamennyi békekölcsönkötvényt nyereménnyel, vagy névértékben kisorsolnak, vagyis visszafizetnek. Az éves visszafizetések összegét is az egységes határidőnek megfelelően állapították meg. A kölcsönök lejára-

3 Hegyi György, szobr.

Hasonlóan megragadó látványt kínál *Hegyi György* huszonöt mozaikképe. Tetézve az anyag és a módszer többféleségével. Márvány és műkő, üveg és fa, textil és fém lapocskák és elemek illeszkednek az egyszerű fakeretekbe, az olykor kitüremlő ragasztóanyagba. Hegyi György él súlyos, kemény anyagainak testességével is. Megtörténik, hogy négy-öt réteget is egymásra épít az egyébként közepesnél nem nagyobb képfelületeken. Ura anyagainak és módszereinek: minden lehetőséget kiaknáz, minden kifejező tulajdonságot szóra bír.

Természetesen teret ad a dekorativitásnak is. Tüzes színű, vibráló fényű virágkompozíciói derűsek, arányosak, hibátlan formájúak. Tetszetősen díszítenek; ezek nem is akarnak más szerepet betölteni *(Virágok, Piros virág)*. Látszólag azonos szintűek, valójában eltérő és gondolati értékűek azok a vegyes anyagú táblák, amelyek egy-egy természeti forma esztétikai továbbgondolását, művészi változatait teremtik meg. Elmélyült megfigyelés és játékos ötletesség elegyül itt *(Tenger, Kagylók)*.

Ez a bravúros könnyedségű és biztonságú anyagkezelés remekművek forrása is lehet, ha a választott téma megfelelő. Kétségtelenül ide sorolható *A bohóc*, az önmagukban szabálytalan elemek pompás összhangjával (ez a bohócság lényege). De a könnyedség, a tetszetősség zavart is okozhat, ha függetlenné válik a mondanivalótól. Például az *Alakok* jól formált kompozíciójából hiányzik az értelmezés. Így a lépték akár kisebb, akár nagyobb is lehetne. A képen a véletlen uralkodik.

Szerencsére Hegyi György ritkán mond le az értelmezésről. Ezért képes eredetien és általános érvényűen ábrázolni szűkebb hazáját, Szentendrét (annyi megfogalmazás után is). Sorozata a természeti és az épített környezet viszonyának egy-egy oldalát örökíti meg. A színek vagy a formák összhangját többek között. Mindig nagyvonalúan és mindig éppen azzal a szándékkal, hogy az összhang szükségességére, értékére emberi jelentőségére tegye a hangsúlyt. A sorozat gondolati és művészi tekintetben is a teljesedés felé tör: a *Virág és város* zöld sziromkötege azonos léptékű a ház-motívumokkal és közéjük, beléjük ékelődik. Szinte zenei összhangba olvadva.

4

Következtetés? Tanulság? Megelégszem az egyszerű bizonyítással. E két tárlat java munkái a művészet érveivel igazolják, hogy ezek az anyagok, ezek a módszerek, ezek a formák is létrehozhatnak magas szintű összhangot, kifejezhetnek gondolati tartalmakat. Itt és most csakis így hozhattak létre, csakis így fejezhettek ki.

Székelyhidi Ágoston

Berettyóújfalun teljesen közművesített területen, szilárd burkolatú út mentén 250 négyszögöl építési telek eladó. „Tavaszi építkezés" jeligére a kiadóba.

ALBÉRLET

Két egyetemista fiú bútorozott lakást bérelne. „Egyetemista" jeligére a kiadóba.

RÓHIRDETÉSEK

381 négyszögöl vegyes fajtájú termő szőlő eladó. Kádár Imre, Hosszúpályi, Szabadság tér 23. Érdeklődni vasárnap.

Bodán III. dűlőben 350 négyszögöl jól termő szőlő, olcsón eladó. Érdeklődni: Józsa, Felszabadulás út 29.

Eladó Tócó folyó, Kishegyesi út 800 négyszögöl föld, megosztva is. Kertészetre is jó. Érdeklődni Diószegi út 20/B.

Korcsolyás u. 25. alatti 167 négyszögöl gyümölcsöskert eladó, vagy kiadó. Érdeklődni: Damjanich u. 21. I. 7.

Eladó 800 négyszögöl termő köszmétés, benne fiatal almás, Dombostanyán. Érdeklődni este 6 órától: Ibolya u. 12. II. 9.

Eladó házhely, Hold u. 21. alatt. Érdeklődni Tímár u. 44.

Pacon gyümölcsöskert eladó, vagy kiadó. Lőrinc Pap u. 8.

Eladó Nyulason 400 négyszögöl gyümölcsös. Érdeklődni: Böszörményi út 131.

Bocskaikertben 800 négyszögöl ezerjó szőlő, áron alul eladó. Nagyerdei körút 76. fszt. 1. délután 17 órától.

150 négyszögöl kert eladó. Méhes u. 2. Érdeklődni: István út 48.

Bükkszentkereszten 200 négyszögöl telek, szép helyen eladó. Érdeklődni: 18-377 telefonon.

Eladó 433 négyszögöl szőlő, Szabadságtelepen, építési lehetőséggel. Érdeklődni: Széchenyikert, Tőzsér u. 31. Csukás.

Eladom, esetleg elcserélem gépkocsira GÖCS mögött levő, kertészkedésre is alkalmas, bekerített, köszmétével telepített, 239 négyszögöl hétvégi telkemet. Kút van. Nagyerdei körút 50. I. 8.

Másfél szobás, vagy minigarzon lakást bérelünk. Ajánlat „76" jeligére a kiadóba.

Magános, nyugdíjas r.őt felveszek albérletbe. Domokos Lajos u. 22. I. 7. Megközelíthető a 28-as busszal.

Külön bejáratú szoba, konyha kiadó. Zólyom u. 9. GÖCS mögött, Szabó Gábor.

Külön bejáratú szoba kiadó. Szabadság útja 80. IV. 19.

Egyedülálló nyugdíjas, magányos nőhöz mennék lakótársnak. „73 éves" jeligére a kiadóba.

Udvari kis szoba bútorral vagy anélkül kiadó. Hajnal u. 23.

Fiatal házaspár keres üres szoba-konyhát, vagy különálló lakrészt. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Gyerek van" jeligére a kiadóba.

Hajdúszoboszlón, vagy Debrecenben 1 szobát és 1 nagyobb raktárhelyiséget keresek albérletbe 1 évi időtartamra. Cím: Pásti Lajos. Hajdúszoboszló, Kenézi utca 6. szám.

Férfi albérlőt felveszünk. Déval u. 63.

Dolgozó nőnek külön bejáratú szép bútorozott, szuterén szoba kiadó. Sestakert u. 4.

Külön bejáratú bútorozott utcai szoba, fürdőszobahasználattal 2 személy részére, április 15-től albérletbe kiadó. Marx Károly u. 29.

ÁLLÁS

Háztartási alkalmazottat, könnyű munkára felveszek. Szepességi u. 53.

Hajdúszoboszlói kifőzés nyári szezonra főzési munkára, női dolgozót felvesz. Érdeklődni: Debrecen, Attila tér 2.

Skoda Co
potban, mos
adó. Liget

Alig hasz
rel UH re
Zsigulí sű
Kardos u. 1

Eladó T
1200-as szen
hér színben
által meg
százalékos r
ban. Érdekl
Leninváros,
4. Telefon:

Karambol
lométert
Polski eladó
vasárnap,
senberg u.
útjából.

Jó állapot
as Trabant 1
adó. Veres.
újfalu, Tán

HÁZ

Belvárosi,
fürge mozgá
káros szenve
tes, szerény
gógus, nyug
vagyok, 76
telen, elvált,
udvaromban
dem. Hasor
értelmiségi,
díjjal lélek
feleségül. „H
jeligére a ki

49 éves,
pedagógus p
független fé
kedne, ház
40 éves kori
nésű nővel.
kocsival és
delkezem, a
érdekelnek.
levelekre vál
ger 76" jelig

Nemdohány
lyű, önmagá
igényes egye
keresi házas
moly persp
delkező, dip
vábbtanuló
ismeretségét
Lakás van.
érdekelnek,
Leveleket
ány" jeligé

26 éves,
barna, áret
megismerke
férfivel, há
36 éves ko
jeligére a k

Barna ha
mű, 33 év
lyes kedves
pes leveleit
céjából. B

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 FEB 16

MAGYAR NEMZET

Hegyi György

Hegyi György festőművész kiállítása a Képcsarnok Csók István Galériájában (V., Váci utca 25.) február 17-én, pénteken délután fél hat órakor nyílik meg.

*

Mozaik a lakásba

Hegyi György kiállításáról

A Képcsarnok zalaegerszegi kiállításai rendszerint valami újat, meglepőt mutatnak fel a mai magyar képzőművészet sokszínű világáról. E kiállítások sorából is kitűnik azonban a csütörtökön megnyílt bemutató, amely Hegyi György művészetéből ad ízelítőt.

A mintegy negyven nagyobb művet, valamint pasztellvázlatokat és kisebb munkákat tartalmazó kiállítás arról tanúskodik, hogy a kiállító Hegyi György sokoldalú, sokféle érdeklődésű művész. Képei tartalmilag is és eszköztárukat, technikájukat tekintve is változatosak. *Fő műfaja azonban kétségkívül a mozaik.*

Hegyi György többféle utatmódot próbálva kísérletezett, hogy az épület- és faldísznek ezt a legősibb, nemes műfaját egészen közel hozza a ma emberéhez. Már diplomamunkája is mozaik volt és mozaikok azok a művei is, amelyek 1951 óta az évek folyamán kerültek elhelyezésre különböző közintézményekben, köztük például a Madách Színház büféjében. E nagyléptékű mozaikmunkák sikeres alkotóművészt repreentálnak. Hegyi azonban nem elégett meg azzal, hogy beépített murális díszeket alkosson. Elhatározta, hogy *a mozaikot beviszi a mai ember lakásába.* Így születtek meg falra akasztható mozaik- és táblaképei, amelyekből a zalaegerszegi kiállításon szép kollekciót láthatnak az érdeklődők. A kiállítás legjobb darabjai tanúsítják, hogy a monumentális művészet jellegzetes technikája Hegyi művészi megfogalmazásában jól érzi magát a falikép szűkre szabott keretei között is. S ami különösen érdekes, e szűk keretekből is *a monumentalitás hatását gyakorolja* a nézőre.

Hegyi György festészetét is meghatározza, hogy a mozaik művésze. A mozaik erős konstruktivitást, sajátságosan elvonatkoztatott színvilágot igényel és Hegyi mint akvarellista és mint úgynevezett vegyes technikával *(mozaik alapon táblakép vagy fordítva)* készült képek alkotója is az ilyen konstruktív, elvonatkoztatott színvilágú képépítés híve. Témáit tekintve láthatólag erős hatással vannak rá szovjetunióbeli, közel-keleti, olaszországi utazásai, amelyek élménye több változatban látható a kiállításán *(Moszkvai tornyok I—III., Kijevi tornyok I—II. Keleti triptichon, Hagymakupolák* stb.) Konstruktív látásmódján persze érződik Barcsay Jenő ösztönzése, hatása is, a mesteré, akitől Berény Róbert mellett a legtöbbet tanult, s akivel együtt szokot dolgozni a szentendrei művésztelepen. *(Szentendre I—II.)*

Hegyi György művészete *kétségkívül dekoratív.* Zalaegerszegi kiállítása is igazolja, hogy olyan művész, akinek igénye a szépség. Nem röstell gyönyörködtetni. Műveinek csillogása, muranói üvegből rakott mozaikjain az aranyak, a pirosak, a kékek, a sárgák kontrasztja és harmóniája megragadják és fogvatartják a nézőt, a látvány szépségét nyújtják a műélvezőnek. Hegyi bevallottan az otthont, az emberek lakását akarja korszerűen széppé varázsolni. Mindemellett és mindezzel mond is valamit. Lehet, hogy nem teljesen újat, eddig még ki nem mondottat, de értelmeset az emberről, az apró boldogságokról, az életörömről, a küzdés szépségéről.

A kiállítás június 1-ig tart nyilva.

Hári Sándor

Természetesnek tartja Pávlicz János, hogy többet markoltak mindenből? Lemondásból, anyagi terhekből, munkából? Mert úgy alakult, hogy a 25 éves kőműveslegény Kapui Máriával találkozott össze, aki már jegyességük idején tréfásan emlegette, vagy hét vagy tizenhárom gyereket szeretne?

Tény, hogy 1952-ben összeházasodtak, s tíz gyermekük született. Murakeresztúron, a Petőfi utca 28. szám alatt vásároltak telket. A szürke terméskövekből rakott, kétszintes épület magja kis falusi ház volt. Zsúfoltan laktak, míg tavalyelőtt az időközben bajuszos legényekké serdült fiúkkal hozzáláttak a nagy építkezéshez. Az apa tervezett, irányított, a három fiú fenyőlapokat fűrészelt, lakkozott. Ebből építették a felső szobákhoz vezető lépcsősort, a falakat díszítő fényes-sárga faburkolatot. Beépített szekrényeket ötlöttek ki a helyiségek minél jobb kihasználására.

Hatvanezer forint kiemelt építési kölcsön az OTP-től, meg annyi átdolgozott hétvégén, kőművesmunkával keresett pénz, s húsz év után rendes otthona lett a népes családnak.

Közben tanult is, segédből mester, majd építésvezető lett a vállalatnál.

— A munkánkból mindig megéltünk — mondja. — Csak az vállaljon sok gyereket, aki dolgozni szeret.

Hiszi, hogy már megfogalmazatlanul elröppent vágyaik a gyerekekben érnek, teljesednek be. S ő nem is nyújthat mást, mint a tanulás és becsületes muka lehetőségét.

Az édesanya

Az udvar mélyéről siet elő. Rövid haján kendőt visel, szabadkozik egyszerű öltözéke miatt. Az Imre fiúval éppen szénát forgattak. Nyulakat tenyésztenek, s eladják a csurgói ÁFÉSZ-nek.

A 46 éves, törékenységében is erős asszony csendes beszédű. Magáról alig, gyerekeiről szívesen beszél.

— Könnyen szültem. Utána viszont napokig feküdtem a viszeres lábaim miatt. Az elsőknél még egyedül voltam, aztán édesanyám hozzánk költözött.

Óvodába egyik gyerek sem járt. Miért? Nem szívesen, de végülis keserűen elmondja.

— Előírták: ilyen ruha, meg amolyan ünneplő. Nem bírtuk. A rossz falusi utakon elszaggattak volna ezer pár cipőt is. Hát nem, szégyenkezni ne kelljen az enyémeknek. Inkább nevelem őket itthon.

S keze alatt összetartó kollektíva formálódott a tíz Pávlicz gyerekből.

— A legfontosabbra, az öntartásra ezt fordítjuk, a nyulak árát ruházatra. Élelemre: gyümölcs mindig van itthon, télen alma, befőttek, nyáron friss terem az udvaron. Kosztra havonta két—háromezret költenek.

De futotta új bútorokra, tévére, könyvekre, amelyek szo-

A második

Interjú Medvec

Medveczky Ádám, az Operaház fiatal karmestere a Magyar Televízió nemzetközi karmesterversenyén második helyezést, és a vele járó 30 000 forintos jutalmat nyerte el. Ezenkívül ő nyerte a legjobb magyar versenyzőnek járó díjat, egy önálló lemezfelvételt, valamint a közönség különdíját is, amely egy televíziós stúdiókoncert vezénylése lesz.

— Karmesterversenyt még soha, sehol nem rendeztek. Mit várt az eseménytől?

— Életemben először vettem részt versenyen, számomra újdonság volt már ez a tény is. Mindenekelőtt kíváncsi voltam. Nem tudtam elképzelni, mit lehet egy rövid, meghatározott időtartam alatt bemutatni a karmesteri munkából. Azonkívül örömmel vállalkoztam arra, hogy megtanuljam azt a nagyon szép repertoárt, melyet a zsüri összeállított. Körülbelül huszon öt szimfonikus művel, jó hány operaária zenekari ki

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1977 1

Népművelés

Hegyi György festőművész

1021

A Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár Hegyi György szentendrei festőművész mozaiktábláiból kiállítást rendezett Cegléden, Nagykátán és Jászszentandráson. Képünk Jászszentandráson készült. A mozaikkép címe: Ezüstlakodalom. (Fotó: Hegyi Gábor)

Mindenki iskolája

A rádió és a televízió felnőttoktatási sorozata a dolgozók általános iskolájának 7. osztályos anyagából

1977.

febr. 2. szerda	**Földrajz**	R
	Kontinensünk, Európa	
	Irodalom	TV
	Kicsik és nagyok	
febr. 3. csütörtök	**Irodalom**	R
	Téma és megelevenítés	
	Tömörkény: Hühü	
	Kosztolányi: Sakk-matt	
febr. 4. péntek	**Történelem**	R
	A szabadversenyes kapitalizmus virágzása	
febr. 6. vasárnap	**Földrajz** (1. ism.)	TV
febr. 7. hétfő	**Irodalom** (ism.)	R
febr. 8. kedd	**Földrajz** (2. ism.)	TV
	Irodalom (2. ism.)	TV
febr. 9. szerda	**Kémia**	TV
	Az anyagok felépítése és csoportosítása	
	Fizika	TV
	Az elektromos áram I.	
	Történelem (ism.)	R
febr. 10. csütörtök	**Irodalom**	R

MŰSORR

Televízió

Szerda: 14.3
Vasárnap: 9.3
Kedd: 18.1

Rádió

Csütörtök: Pető
Hétfő: 3. m

Péntek: Pető
Szerda: 3. m

Szombat: Kos

febr. 16. szerda

febr. 17. csütörtö

febr. 18. péntek

febr. 19. szomba

febr. 20. vasárna

febr. 21. hétfő

febr. 22. kedd

febr. 23. szerda

Heggyi Gyöngy

Jobb ma egy jogász…

Továbbtanulni vágyó ifjak és leányok sosem látott tömegei ostromolják a jogi egyetemek kapuit. Tizenegyszeres a túljelentkezők száma, ezt csak a művészeti főiskolák szárnyalják túl valamivel. Ennek ellenére a jelentkezési listák összesítése szerint még mindig jobb ma egy jogász, mint holnap egy dramaturg.

A jogászok Magyarországon mindig népszerűek vagy népszerűtlenek voltak – ami egyre megy, mert vagy ezért vagy azért, de jogászra mindenkinek mindig szüksége van. A jogállamhiányos emberarcúban is, meg most a jogállamiság kezdetén.

Egy igazi ügyvéd azelőtt is el tudta és most is el tudja intézni, hogy két-háromnégy évig rejtve maradjon: a huncut építkező miként verte át telekszomszédját, az anyagbeszerző a vállalatát, a bérlő a bérlemény tulajdonosát vagy fordítva, a munkaadó a munkavállalót vagy ugyancsak fordítva. Sőt egy kipróbált jogász, ha kell, még haragosa spiclimúltját is képes elrejteni az átvilágító bírák orra elől, félretéve személyes érzelmeit a szakmai becsvágy vagy a várható honorárium kedvéért. A jogállamtalan és a jogállami partik főszereplője egyaránt a jogtudó ember, aki mellesleg tájékozott abban is, hogy mikor kihez kell fordulni segítségért, elvbaráti támogatásért.

Kitüntetett helyzetben van tehát. Ameddig a társadalmi megegyezések rendszere és az érdekek kölcsönös egyeztetése nem épül ki a mainál jobban, amíg nemhogy az adott szó, még az írott szerződés sem szent a gazdasági élet szereplői között, addig a bíróság marad a legfontosabb egyeztetési fórum, s a bíróké, az ügyészeké, az ügyvédeké meg a jogtanácsosoké a főszerep.

Timár György

Mikor szól a harmonika?

A belgiumi Vilvoorde-dal valami megkezdődött. Mármint a fölzúdulással, melyet az a bejelentés keltett, hogy a Renault gyár ottani, csaknem háromezer munkást foglalkoztató részlegét fölszámolják, dolgozóit szélnek eresztik. Dehaene miniszterelnök felhorkant, az emberek pedig (s nemcsak a személyükben érintettek) az utcára vonultak. Majd a tiltakozási hullám Párizsra is átcsapott, s valószínűsíthető, hogy Jospin szocialista pártjának sikeréhez is hozzájárult. Ezzel az új Európáért folytatott küzdelemnek olyan fejezete kezdődött el, mely a következő évtizedeknek ma még modellezhetetlen ütközésekkel járó, meghatározó konfliktusát jelzi előre.

Miről is van szó? Arról, hogy a multinacionális világcégek terjeszkedése ellenében először léptek föl a nemzeti érdekek védelmét szolgálni igyekvő erők. E sorok írója nem tartozik azok közé, akik a nemzetet mint általá

liaknak minősítettek akarnak, az nálunk a baloldaliként nyilvántartott kormány ellenzékének a követelése. Minél fogva a baloldaliság és jobboldaliság kategóriája Európa mai kényszerhelyzetében – legalábbis átmenetileg – viszonylagossá vált, s csupán a parlamenti karéjban való ülésrendet, nem pedig a gazdasági kényszer szülte ilyen vagy olyan (pillanatnyi) politikai törekvést jelenti. Következésképpen a

átabotában és átmenetileg megoldott problémáiról. Mindez egy okkal több, persze, hogy az integrációt szorgalmazókhoz közelítsünk, ami biztonsági okokból jó, ám egyszersmind a globalizációnak is kényszerűleg utat nyit. Az még csak kiheverhető, ha ez viszolyogtató kulturális és nyelvi hozadékkal jár, de egyelőre nem világos az sem, hogy a – mondjuk – két-három év alatt ismét rendbe tehető magyar mezőgazdaság

„A túltengő gondoskodó állam azzal fojtja meg a »dallamot«, hogy megbénítja a kezdeményezőkészséget és a merészebb vállalkozást; a túlzott liberalizmus pedig azzal, hogy nem törődik a vesztesekkel…”

nyugat-európai baloldal előretörése ma nem annyira megnyugtatás a magyar kormánykoalíció számára, mint inkább intő jel: a leszakadóban lévő rétegek hajla-

termékei csakugyan odatalálnak-e majd az európai nagy család asztalára. Hiszen micsoda mezőgazdasági háborúság zajlik napjainkban a spanyol és a fran-

ban van. (A megfelelő üteműben.) A túltengő gondoskodó állam azzal fojtja meg a „dallamot”, hogy megbénítja a kezdeményezőkészséget és a merészebb vállalkozást; a túlzott liberalizmus pedig azzal, hogy nem törődik a vesztesekkel, akik így eleve kirekesztődnek az anyagi-szellemi fölemelkedés lehetőségéből – s nem okvetlenül a saját rátermettségük hiánya miatt. Vesztesek pedig nemcsak népcsoportok, hanem akár egész népek is lehetnek.

Az International Herald Tribune-ban volt olvasható a labdarúgásról: „Veszélyes helyzet alakul ki, amikor egy magáncég ellenőrzést gyakorol valamely nemzeti válogatott felett.” Vagyis ha joga van eldönteni, hogy egy-egy játékos – szándékától függetlenül – a klubcsapatában szerepeljen-e fontos tétmérkőzésen, avagy ugyanaznap hazája válogatottjában. (Értsd: ha az al-

Egy testvéri délután

R. SZÉKELY JULIANNA

Kedves Deutsch bácsi, engedje meg, hogy jobb híján itt idézzem föl töredezett beszélgetésünket, amelyet az elmúlt szombat délután a pesti Vörösmarty téren kezdtünk el. Sőt rövid menetelés után a Roosevelt téren folytattuk volna, a Belügyminisztérium előtti füves térségen, ha ebben nem akadályoznak meg bizonyos körülmények. Egyfelől az ön ideges eredetű, szívtáji fájdalmai és kezdődő rosszulléte, melyek miatt kénytelen volt hazatérni Rumbach Sebestyén utcai garzonjába, amelyben, mint megtudtam, húsz éve él egyedül, másodszor is megözvegyülve. Másfelől, lássuk be, kissé zajos volt a helyszín. Nemcsak hogy egymást követték az autók és turistabuszok, ablakaikban a kíváncsian bámuló külföldiekkel, hanem a tetejébe egy Szabó Albert nevű úr kiabált szakadatlanul a mikrofonjába. Szavaiból az idegenek persze egy kukkot sem értettek. Ők csak Szabó úr 80-100 fős csapatát látták. A fekete egyenruhás, derékszíjas, kopasz fiatalembereket, akik vörös-fekete, fogaskerekes zászlókat emeltek a magasba. Közöttük még néhány öregembert és gyereket, akiken szintén ott virított a fogaskerekes karszalag, sőt az erősebbek transzparenseket hordoztak olyan feliratokkal, mint „Trianon storno”, „Söpörjük ki a népnyúzó idegeneket”, „Zavarjuk el a rablókapitalista népnyúzókat”.

– Náci tüntetés? – kérdezte mellettünk kissé meglepetten egy buzgón fényképező tizenéves német, s bár nem is várt választ, [illegible] Deutsch bácsi azonnal rávágta kifogástalan németséggel

Hegyi György 75 éves

„Nem a divatoknak dolgozom”

Háromnegyed századának ünnepére rendezett tárlatán, a Körmendy Galériában láttam Hegyi Györgynek olyan absztrakt kompozícióját, amelynek belső feszültsége szinte szét akarta robbantani a keretet. Láttam aztán mozaikmunkákat, amelyek a kézműves hagyományra támaszkodtak. Beszélgetésünk a szentendrei Régi Művésztelepen folyik, amelynek sorsa bizonytalan, ezért a munkakörülmények gondjaival kezdjük.

• Szó volt róla, hogy az Alkotóművészeti Alapítvány, vagyonának más részeivel együtt, a Régi Művésztelepet is pénzzé teszi, és az itt dolgozóknak fel is út, le is út. Ön mint tekintélyes, idős mester a régi gárdából, nem emelte fel a szavát?

De igen. Sok megalázó instanciázás után született egy határozat, amely lehetővé tette, hogy megemelt bérösszegért ugyan, néhány művész mégis bennmaradhasson, „amíg végleges megoldást nem találnak”. Várjuk tehát sorsunk alakulását. Volt egy terv, amely szerint az önkormányzat mindenestől átveszi, de kiderült, hogy az is csak bérelhetné, hiszen a telep az alapítvány törzsvagyonához tartozik. Mondanom sem kell, hogy a tárgyalások az érdekeltek bevonása nélkül folynak.

• A Kömendy Galériában, mintha régebbi anyagot láttam volna. Ehhez képest a műteremben lenyűgöző gazdagság fogad.

A szentendrei Erdész Galéria tavaly rendezett egy tárlatot a rövid életű Európai Iskola egykori „fiataljainak” műveiből. (Sajnos már csak négyen élünk közülük, s abból is csak hárman Magyarországon: Boór Vera, Stark Anna és jómagam.) Ezt az anyagot látták Körmendyék, s ennek alapján hívtak meg a tárlatra, amelyen csak egy behatárolt időszak, az 1945 és ’48 között keletkezett anyag szerepelt.

• Olyan munkákat találtam ott, amelyeket elsősorban a dekorativitás jellemzett, s ez tán abból is következik, hogy ön Barcsay mester üvegosztályán tanult. Egyébként az üvegtervezés és a mozaiktechnika jól jöhetett a szocreál uralma idején: egy mozaiknak nem kell naturálisnak lennie. Mit lehet kifejezni egy effajta munkával azon kívül, hogy szép?

Nem érzek az alkotások közt rangsorbéli különbséget. A dekorativitás nem egyszerűen ornamentika. A szembeállítás erőltetett. Egy művész a primer élményeit egyaránt öntheti tematikus alkotásokba vagy absztrakciókba. Nekem például alapélményem a tenger, különösen a mélytengerek világa. Tehát, ha lehetett, sokszor festettem vízitenyészeteket ecsettel vagy kővel. Ez nemcsak az én szubjektív látásom, hanem a világ szerves része is egyben. Az a kollázs, amely legutóbb a Diaszpóra és művészet című kiállításon szerepelt, szintén teljesen elvonatkoztatott, mégis egy nehéz életsors kényszerítő inspirációja alapján született. A legtragikusabb életélmény kifejezése ez.

• Egy olyan korban, amely tagadja a hagyományos értelemben vett művészi szépet és a tradicionális anyagokat, mi az, ami miatt mindig az egyszerű szépség foglalkoztatja?

Úgy gondolom, hogy egy jó ötlet, egy installáció, vagy egyszerűen egy talált tárgy művészetté emelése futó divat, amelyből nemigen marad majd hosszú időre szóló katartikus érték. Én pedig a maradandóságnak vagyok elkötelezve. Vonzódásom a mozaikhoz is innét eredeztethető talán: azt akarom, hogy fennmaradjon. Ehhez járul a szín, amelynek csak annyi a szerepe, amennyit az anyag megenged. Állandóságot keresek.

• Talán ezért van, hogy műveinek listájában akkora helyet foglalnak el a murális munkák: szinte az egész ország tele van hintve Hegyi-mozaikokkal.

Igaza lehet, de másfelől az alkalmazott művészet sem jelenti azt, hogy csak a realitást keresem, és azt tartom egyedül lehetséges művészi kifejezésnek. Nem a stílusirányzatok lényegesek, hanem a művészi tartalom, mindaz, ami szavakban nem fejeződhet ki, de ami közvetett módon mégis hat. Erre mondom, hogy egy jó ötlet, egy geg önmagában, a művészet ereje nélkül nem elegendő.

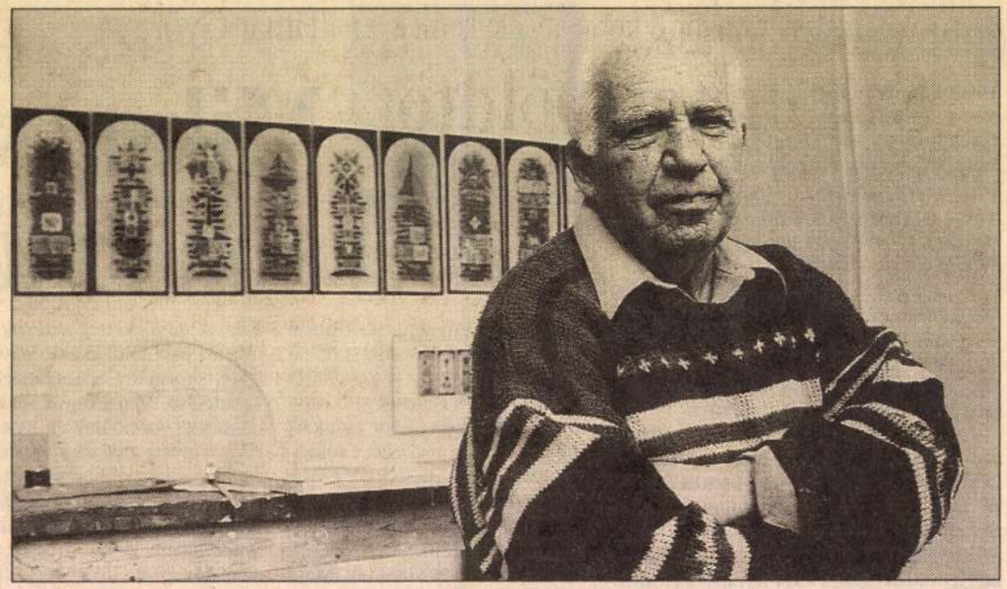

„Az installáció múló divat, én a maradandóságnak vagyok elkötelezve” FOTÓ: ISZA FERENC

• Tehát a falra akasztható, tárlatra készült műalkotás ugyanolyan törvények uralma alatt áll, mint az alkalmazott munkák?

A két funkció mindig is egybemosódott. Gondoljon az ókori mozaikokra, a középkorra, de Rembrandt vagy Tintoretto is megrendelésre dolgozott: nem szégyen az. Végül is a művészet mindig többlényegű volt, ha tetszik, többcélzatú. De a mozaik nem mállik szét, ha járnak rajta, s az üvegablakaim szintén a tartósságra törekszenek. Nincs sok közöm a legmodernebb irányzatokhoz. A számítógéppel előállított és az Interneten továbbított művészet csak annyiban érdekel, mint bármelyik tévéadás, amelyre másnap már nem emlékszem. (Az más kérdés, hogy a számítógépet nagyon jól fel lehet használni az alkalmazott grafikában.) A szemben mindez csak divat, amely eltűnik és remélem, hogy visszatér a művészet mint szakma, hogy visszatér az anyag tisztelete: a kompozícióé, a ritmusé – egyáltalán a szép iránti igény. Ha valamit elmondhatok a munkásságomról, az annyi, hogy nem a divatoknak dolgozom: amit egy mulandóságra ítélt korban keresek az a művészi maradandóság.

• Lukácsy András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 SEP 24
PEST MEGYEI HÍRLAP

Hegyi György

1021

1975. SZEPTEMBER 24., SZERDA

Szentendrei mozaik

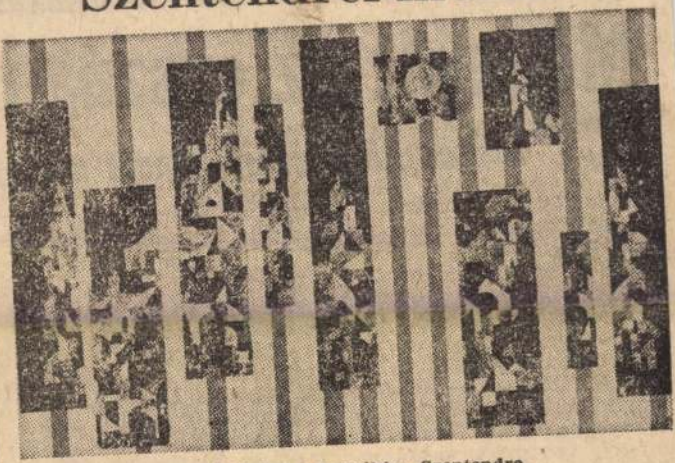

Hegyi György mozaikja: Szentendre.

Hegyi György legújabb kiállításán — melyről tegnapi lapunkban írtunk —, a Kulturális Kapcsolatok Intézete budapesti, Dorottya utcai kiállító termében mozaikalkotásait mutatja be. Itt látható a Szentendre mozaikkép, melyet felvételünk mutat. *Aradi Nóra* ezt írja ezzel kapcsolatban a művész munkásságáról: Hegyi György művészete egyre inkább „szentendrei", nemcsak azért, mert termékeny periódusai régóta kötődnek a városkához és művészeti életéhez, nemcsak azért, mert motívumai — háztető, kupola — mindig idézi azt, ami Szentendrében sajátosan vonzó. Hanem azért is, mert a konstruktív szellemű szerkesztés, a síkszerkesztés fegyelme is előzményét tudhatja a mai és tegnapi szentendrei művészet egy részében.

1975. SZEPTEMBER 24., SZERDA

Negyedszázados a szocialista szakmunkásk

Megnyílt az országos

Magas kitüntetést kapott a csepe

Karakas László munkaügyi miniszter *Földvári Aladárnak*, a SZOT elnökének, *Nádor Györgynek*, az Állami Ifjúsági Bizottság titkárának, továbbá az érintett minisztériumok, főhatóságok, valamint a hazánkban tartózkodó külföldi delegációk jelenlétében — kedden megnyitotta a szakmunkástanulóknak a KGM Technika Házában rendezett országos kiállítását.

A kiállított dokumentációs anyagok képet adnak a negyedszázados szocialista szakmunkásképzés jelentőségéről, a közoktatási rendszerben elfoglalt helyéről, tájékoztatnak a vállalatoknak, az ifjúsági mozgalomnak és a szakszervezeteknek a szakmunkásképzésben betöltött szerepéről, a tanulók körében végzett kulturális és sporttevékenységről. Ezeknek a kiállításoknak már nagy hagyományuk van, az megyei és fővárosi bemutatóin szerepelt legszebb alkotások.

★

Az Elnöki Tanács a csepeli 1. számú Ipari Szakmunkásképző Intézetet a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntette ki. A magas kitüntetést *Karakas László* munkaügyi miniszter kedden adta át a csepeli munkásotthonban rendezett ünnepségen. Az elnökségben helyet foglalt *dr. Kornidesz Mihály*, a Központi Bizottság tudományos, közoktatási és kulturális osztályának vezetője, *Borbély Sándor*, az MSZMP Központi Bizottsága ipari, mezőgazdasági és közlekedési osztályának vezetője, *dr. Gosztonyi János* oktatási államtitkár, *Király Andrásné*, az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára és *Gyetvai Sándor*, a Csepel Vas- és Fémművek kongresszusi oklevéllel kitüntetett

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

Hegyi György festőművész
1021

Péntek, 1972. február 25.

Műteremlátogatás Hegyi György festőművésznél

Ötven év — tíz jelentős mozaik falkép

Szép, tágas műteremlakásba lép a látogató, hogy olyan művészről adjon portrét, akiről ritkán és kevés szó esik, de akit a szakmai körök ismernek és becsülnek. Úgy is, mint táblafestőt, úgy is, mint murális feladatok, különösen a *mozaikfalképek* mesterét. Talán túlzás a szakmai körök megbecsülését emlegetni olyan művész esetében, aki önhibáján kívül, nem tagja a szövetségnek; de nem túlzás mesternek nevezni *az ötvenedik évét éppen betöltő Hegyi* Györgyöt, aki tíz jelentős, fontos falképpel szépítette az ország különböző városainak különböző intézményeit és öt-hat gyűjteményes kiállítása volt. Most éppen az 50. születési évfordulójára készül kiállítást rendezni.

Középnemzedék

Mivel az életkor meghosszabbodása azt eredményezte, hogy három-négy nemzedék egyidejűleg munkálkodik egymás mellett, talán megengedhető egy, kereken 50 éves művészt azokhoz a fiatalokhoz számítani, akik a felszabadulás után kerültek a főiskolára és az ötvenes évek elején végeztek. De nevezhetjük a 20 éve önálló művészi gyakorlatot folytató festőt *középnemzedékinek*, mert hát mi is múlik ezen? Csak annyi, hogy az előtte járóknak kölyök, az utána következőknek öreg. Mi azonban érett és még minden új iránt roppant fogékony, nagyon dolgos művésznek ismerjük. „Dolgos", ez általában nem a művészek jelzője, de mit lehet mondani olyan művészről, akinek kezéből sose fogy ki az alakításra, formálásra, „képezésre" váró anyag, s ez lehet fém, üveg, textil, fa, lehet festővászon, lakk stb. Lehet egy szétszedett, megszolgált íróasztalból triptichon, egy kiló rozsdás kulcsból különös ritmusú montázs, perzselt fadarabokból megrendítő, háborús látomás. Így dolgos a festő, aki az *anyagot fáradhatatlanul szólásra bírja.*

Munkásságának fő vonala mégis a *táblakép és a mozaik*, de mindkét műfajban számos anyagot mozgósít. Mozaikjai készültek *velencei ragyogású kövekből, fából, textilből, márványból* és így tovább. Festményei nem csupán festettek, mert kollázskombinációk, fémmel, üveggel. S hogy mindez eredményes és dicséretes, az attól van, hogy nem csupán azért repeszti pókhálóssá az üveget, mert az „klassz", hanem azért, mert *robbanást, hályogot, rettegést képes elmondani üvegeivel, perzselt fáival, fémszínekkel.* Vagyis minden anyag a kifejezést szolgálja. Rózsaszín derengésű mozaikképein a nagy kontyos, kedves, örök múzsa árasztja a boldog hitet a művészet és a szerelem halhatatlanságában.

Ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelynek életéből éveket rabolt el a fasizmus. Ám még mindig szerencse, hogy élve hazatért, illetve 1944 őszén Munkácson bevárta a szovjet hadsereget. Decemberben már Kolozsvárott *Szendrő* Ferenc és *Simó* Gyula szervezték a Román KP kulturális munkáját és meghívták az alig képzett fiatalembert grafikusnak. Így, a helyzetnek megfelelően, mindenes volt, plakátot, könyvcímlapot rajzolt, azután a *Képes Újság* című lapnál még képszerkesztő is, kritikus is lett.

Hazatérve Budapestre, 1946-ban felvételit tett a főiskolára és *Berény* Róberthez jelentkezett. Később átlépett *Fónyi* Géza osztályába és ez meghatározó lett a további fejlődésében. Diplomamunkáját megvásárolta a Művelődésügyi Minisztérium és felnagyítva Miviteleztette az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének előadótermébe.

Ez a festő mindig előljárt a társadalmi munkában. A II. kerületben ma is funkcionáló, azelőtt MSZBT, most Hazafias Népfront képzőművész szakosztály lelkes aktívája, szervezője, titkára, immár több mint húsz esztendeje.

Húsz év

Ha csak címük és felállítási helyük szerint *soroljuk* murális munkáit, kiderül, hogy az elmúlt húsz esztendő alatt mi mindent alkotott. 1951. Dunaújvárosban *Építők* című kompozíciót, 1952. *Hajdúnánási iskola* falára egy fegyveres hajdút és kaszás parasztot tervezett és kivitelezett. *Rác* Andrással együtt; 1954-ben a *Madách Színház* büféjébe készített egy szép, gyöngyházfényű mozaikot. 1958-ban meghívásos pályázaton kapta a megbízást a *pécsi legényszállás* díszítésére 6—6 négyzetméter felületen. 1964-ben a *budafoki SZTK márványmozaik padlóját* készítette el. 1967-ben az *Egyesült Gyógyszergyár külső bejárata mellé* készített szintén nagy mozaik kompozíciót, amelyen a gyógynövénytől a laboratóriumig kiséri a gyógyszer útját. 1968 és 1971 között zajlott le az a nyilvános pályázat, amelyet a II. kerületi tanács hirdetett a *Marczibányi téri Ifjúsági Ház* díszítésére és amelyet Hegyi György nyert meg. 1971-ben a *Vízivárosi Pinceklub* főfalára tíz négyzetméteres filcmozaikot komponált. S most legutóbb a *Globus Nyomda rétsági üzemének* tervezte meg faldíszét.

Azok közé a ritka művészek közé tartozik, akinek még *igénye a szépség*, a kor minden értelmében. Morbiditásra szerencsére semmi hajlama, s ha egy szép darab fát talál, faragja, festi, applikálja, vagyis *műveli, hogy művészetté legyen.*

Hegyi művészetében minden kifejezésre jut, ami érinti, megragadja, megrendíti. Fű, fa, virág, de persze az ikonok is átjárják művészetét. A *Vörös Ikon* a felszabadulás pillanatát sűríti figuráiban és s sok-sok változatban megfestett zászlós felvonulók, vagy a csillagok felé törő férfiak leegyszerűsített, csaknem eleven elvont alakjai a megnyert szabadságot szélesre tágító, elkötelezett művészre vallanak. Táblaképein a legváltozatosabb témákból merít. Szentendre zsúfolt világa újra és újra megragadja.

Két korhatár közt

Ebben az országban a kultúrpolitika olyanféle művészek számára biztosítja az *első T-t*, a „támogatást", mint Hegyi Gyula, aki nem is békétlenkedik, hanem dolgozik a művészet sarkallásából és a társadalom művészeti és szervezeti szükségletéből. Nem funkcionárius, de mindig segítőkész társadalmi aktíva, felsorolni is sok lenne, mi mindent végez.

A negyven alatti és a hatvan feletti, vagyis a *fiatal* meg az *öreg* megkülönböztetett figyelmet érdemel. Ez így rendben is van, de ki figyel azokra, akik a kettő között vannak és már letették a garast? Az ötvenesekre is oda kell figyelni. A bizalom, a jó szó: szél a vitorlában.

Oelmacher Anna

(Folytatás az 1. oldalról)

lista, soviniszta érzelmek felkorbácsolásától, hogy ily módon vezessék le az uralmukat veszélyeztető társadalmi feszültségeket, s megőrizzék hatalmukat.

— Az eltelt legutóbbi negyedszázad, a felszabadulásunkat követő esztendők során épülő szocialista rendszer *gyökeres változást* hozott ezen a téren is. Pártjaink és kormányaink azt a célt tűzték maguk elé, hogy a két ország, a két nép viszonyát *a szocialista internacionalizmus* alapjára helyezzék. A közös elhatározás, az egymás segítésére és az együttműködésre irányuló kölcsönös törekvés szélesre tárta népeink őszinte barátságának, testvériségének kapuit.

— Országaink 1948 januárjában aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződése nagy szerepet játszott népeink barátságának fejlesztésében. Az ezt követő időszakban országaink kapcsolatai jelentősen bővültek, szélesedtek, s állami szerveink között számos területen gyümölcsöző együttműködés alakult ki. Most e kölcsönösen kedvező fejlődésnek újabb szakaszához érkeztünk; új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést írtunk alá.

— Az új szerződés szemléltetően tükrözi azokat a változásokat, amelyek az elmúlt 24 esztendő alatt országainkban a közös úton végbementek, s ez, új távlatokat nyitva, megfelel népeink érdekeinek.

— E fontos okmány most újólag arra kötelez bennünket, hogy *tovább erősítsük és fejlesszük országaink baráti viszonyát*, a szocialista internacionalizmus, az egyenjogúság, a szuverenitás, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás és a kölcsönös előnyök elvei alapján.

A kapcsolatok bővítése

A magunk részéről a szerződés szellemében a jövőben is őszintén arra törekszünk, hogy bővítsük az országaink közötti kapcsolatokat politikai, gazdasági, kulturális és tudományos téren egyaránt. Lehetőséget látunk arra, hogy szélesítsük az együttműködést kormányaink között a nemzetközi problémák megoldásáért folytatott küzdelemben; ez nemcsak lehetséges, de szükséges is.

— A gazdasági életben a lehetőségek egész sora kínálkozik a külkereskedelmi forgalmunk sokoldalú bővítésére, az ipari kooperációk számának növelésére, a minisztériumok és a vállalatok közvetlen kapcsolatainak fejlesztésére. Megfelelő kereteket nyújt ehhez a szocialista integráció *komplex programja*, amelyet éppen itt, Bukarestben fogadott el a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa.

— Az eddiginél sokrétűbb lehetőségeket kívánunk biztosítani kulturális és tudományos kapcsolataink fejlesztésében. Művészeink, tudósaink gyakoribb személyes érintkezése, a szellemi alkotások cseréjének bővítése hasznosan járulhat hozzá a népeink közötti jobb megértéshez, tartalmasabb, szívélyesebb barátsághoz, mindahhoz, ami a testvéri jóviszonyt tovább mélyíti.

— Mindezeken túlmenően fejleszteni kívánjuk az együttműködést a kishatárforgalom, a turizmus, a vízgazdálkodás, az árvízvédelem terén és más területeken is.

— A most aláírt szerződés nagy lehetőségeket kínál. Kézenfekvő tehát, hogy országaink és népeink javára és üdvére ki is használjuk ezeket a lehetőségeket.

— Szólni szeretnék ország[illegible] együttmű-

nacionalizmus elveire épülő barátságot, egységet és összeforrottságot. A szerződés szelleme feltételezi azt is, hogy kormányaink mindent megtesznek közös politikai és katonai szervezetünk, a Varsói Szerződés munkájának tökéletesítéséért, fejlesztéséért.

— Országaink életbe vágó érdekei követelik mindezt; hiszen csakis így, *közös erővel, közös összefogással* hiúsíthatjuk meg az imperializmus, a reakciós és antiszocialista erők

A szerződés

A csütörtökön aláírt magyar—román barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés szövegét az alábbiakban közöljük:

A Magyar Népköztársaság és a Román Szocialista Köztársaság

attól az elhatározástól vezetve, hogy állandóan erősítsék és fejlesszék a két szomszédos szocialista állam tartós barátságát, együttműködését és kölcsönös segítségnyújtását,

hangsúlyozva az 1948. január 24-én aláírt magyar—román barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződésnek a két állam kapcsolatai fejlődésében betöltött szerepét,

abban a meggyőződésben, hogy a Magyar Népköztársaság és a Román Szocialista Köztársaság kapcsolatainak fejlesztése megfelel a két ország népei, valamint minden szocialista állam alapvető érdekeinek és hozzájárul a szocialista világrendszer egységének és összeforrottságának erősítéséhez,

tudatában annak, hogy a szocialista államok nemzetközi szolidaritása a társadalmi rend közösségén, a célok és az alapvető törekvések egységén, az imperializmus és a reakció elleni harc közös érdekein alapul,

szilárdan elhatározva, hogy hozzájárulnak Európa békéjének és biztonságának megerősítéséhez, a különböző társadalmi rendszerű európai államok együttműködésének fejlesztéséhez és hogy fellépnek az imperializmus, a revansizmus és a militarizmus ellen,

kifejezésre juttatva azt a szilárd elhatározásukat, hogy az 1955. május 14-én Varsóban aláírt, a NATO katonai csoportosulásának fenyegetésére válaszként megkötött barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés rendelkezéseivel összhangban járnak el, annak érvényességi időszakában,

követve az Egyesült Nemzetek Szervezetének alapokmányában meghirdetett célokat és elveket,

figyelembe véve a Magyar Népköztársaság és a Román Szocialista Köztársaság szocialista építőmunkájának és együttműködésének tapasztalatait, valamint az Európában és a világban végbement változásokat,

elhatározták, hogy ezt a szerződést megkötik és evégből az alábbiakban állapodtak meg:

1. cikk: A Magas Szerződő Felek a szocialista internacionalizmus, a szuverenitás és a függetlenség, az egyenjogúság, a belügyekbe való be nem avatkozás, a kölcsönös előnyök és az elvtársi segítségnyújtás elveinek megfelelően erősíteni fogják a két állam közötti tartós baráti kapcsolatokat és sokoldalú együttműködést.

2. cikk: A Magas Szerződő Felek a szocialista államok közötti kapcsolatok, a kölcsönös segítségnyújtás és a nemzetközi szocialista munkamegosztás elveiből kiindulva elmélyítik gazdasági és műszaki-tudományos együttműködésüket és hozzájárulnak az együttműködés kiterjesztéséhez a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa tagállamai között, valamint a többi szocialista államokkal.

3. cikk: A Magas Szerződő Felek fejlesztik kapcsolataikat

1021

Vasárnap, 1962. november 11.

Hegyi György kiállítása

Évekkel ezelőtt a II. kerületi képzőművészek csoportkiállításán láttam először *Hegyi* György egyik festményét. Megkapott egyszerű, lendületes előadása, képszerkezetének artisztikuma, s főleg az, hogy témáját (két lecsapó varjút ábrázolt) a dekoratív rend újszerű ritmusainak igényével oldotta meg. Felfogásában, képalkotásában nem volt nehéz már akkor felismerni, hogy faldíszítő monumentalitásra törekszik. Hegyi György, aki még nincs negyvenéves, a *Fényes Adolf-teremben* rendezett szép kiállításan felülmúlja a fejlődéséhez fűzött várakozásokat. A *Varjak* óta (mint formakeresésének kiindulását, ezt a festményt is elhozta gyűjteményes kiállítására) többféle utat is próbált, rengeteget rajzolt és festett, s a formák és színek lehetőségeihez mindig kutató szándékkal nyúlt, hogy az épület, a faldísz egyik legősibb, nemes műfaja, a színes kövecskékből rakott mozaik mai emberhez szóló, szemet gyönyörködtető legyen.

Jó iskola volt ehhez Szentendre, ahol nyaranta mesterének, Barcsay Jenőnek közelében konstruktív látása megedződött. Szentendrei tájképein, vagy a nagy lélegzetű *Viadukt* című képén erőteljes, határozott kontúrokba foglalja formáit, nem mond le a színek érzékletes örömérő1, mély zengésű akkordjairól. Hegyi sommázott előadásában nincs semmi az elmélet ridegségéből, nagyszerű ösztönnel, ízléssel találta meg azt a hatást, ahol a formák mélyén még ott sűrűsödik a valóság illúziója. Csendéleteiben is a szerkesztő, a valóság elemeit rendező, rendszerező, de a látványban gyönyörködő festő élményeit szólaltatja meg.

Hegyi György a mozaik kötött műfajában érvényesíti mindazokat a tapasztalatokat, melyeket festői gyakorlatából szűrt le. Néhány kiállított mozaiktervén, kivitelezett mozaikok fotóin a formai elrendezés eredeti ritmusaival találkozunk. A pécsi Legényszálló falaira készült mozaikképein a jellegzetes dunántúli tájképi motívumokat költői együttesbe hangolta az emberi figurákkal; kevés intenzív színre épített, a zöldek és kékek lefokozott árnyalataival teremtette meg a mozaik-kép rendkívül kellemes, dekoratív egységét. Rendeltetésénél fogva intimebb hatású a Madách Színház előcsarnokában elhelyezett, tömör jelképiséggel fogalmazott, biztos formai kultúrával előadott dekorációja.

Hegyi György kiállítása sokoldalú, sokféle érdeklődésű művészről vall, aki elsősorban mégis a mozaik műfajának konvencionális határait feszegeti, s a formák rendjének új szervezését, a mozaik-kompozíció fogalmának tisztázását tűzte ki célul. Lépésről lépésre oldotta meg problémáit. Kivételes kifejezőképességével értékes eredményeket mutat most be a közönségnek. Talán legutolsó művei közül való egyik monumentális hatású mozaikterve, az *Óriásdaru*, melynek kék háttérre rajzolódó dinamikus vonalritmikája újhangú, dekoratív kifejezéssel gyarapítja képzőművészetünket.

d. m.

1 1 NOV 1962
MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pesti Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307

BO

MÁSFÉL ÉVI SZÜNET UTÁN a Borisz Godunov ismét visszakerült az Operaház műsorrendjébe — amit *természetesnek* és magától értetődőnek kell tartanunk egy olyan színháznál, amely széles repertoárjában jogot biztosít az operairodalom legtöbb jelentős remekének. Bizonyos új előkészületre nyilvánvalóan szükség volt a hosszabb pihentetés után — hiszen a darab most jórészt új kezekbe került. (Új betanulásban, új énekesek tolmácsolásában látjuk-halljuk a szerepek többségét is.) Így hát ez a repríz *részleges felújításra* is alkalmat adott; ha a Borisz Godunov eredetileg nem is szerepelt az évad »hivatalos« felújítási tervében: ismét felvetett bizonyos dramaturgiai meggondolásokat és szóhoz juttatott új rendezői elképzeléseket is.

ZENÉS NÉPDRÁMÁNAK nevezte művét Muszorgszkij; tragikus *központi hősének*, Borisz cárnak drámája párhuzamosan és szoros összefüggésben pereg a sok arcú *főhős:* az orosz *nép* drámájával. A felújításban most újból beiktattak egy képet, amely éppen a nép drámai ábrázolásának cselekmény-fonalát erősíti. (Ezzel a képpel a legutóbbi repríz alkalmával már kísérletet tettek nálunk, de aztán nem tartottak ki mellette.) A Vaszilij Blazsennij-templom előtti jelenetről van szó; Borisz cár és a Bolond találkozásának döbbenetes jelenetéről, ahol a Bolond az eszelősök és balga szentek »szólásszabadságával« mondja a cár szemébe vétkét, s a látnok erejével ismeri fel s a történtek keserű tanulsága: mindegy hogy meghalt Borisz cár és elbukott a zsarnokok *egyike;* mindegy, hogy a Godunov-dinasztia utóda, vagy a csaló ál-Dimitrij, vagy esetleg az intrikus Sujszkij herceg kerül-e majd a cári trónra — »te csak sírj, szegény orosz nép«, elárult, céljátévesztett forradalmaddal, szánalomra méltó sorsoddal; régi helyett az új zsarnokság igájával.

Tragikusabb, kiúttalanabb, negatívabb befejezés kétségtelenül, mint Borisz halálának katharzisa és megnyugvó beteljesedése — de drámailag mélyebb, történelmi mondanivalójában igazabb; s nem véletlen, hogy a XIX. század orosz drámaírója e történelmi tanulság lehetőségét is felvetette. Kár, hogy az új rendezés nem ezt a lehetőséget használta fel, kár, hogy nem maradt teljesen következetes a *»népdráma«* uralkodó koncepciójához, s dramaturgiailag kissé feláldozta azt a nagyszerű hatást, amellyel a templom téri jelenetben gazdagított.

EZ AZ ÚJ RENDEZÉS különben részlegesen felhasználja a hagyományokat; korábbi Borisz-előadások alapelgondolásaira törekszik új egységet építeni. *Mikó* András úgy látszik, elsősorban a nagyobb apparátust mozgató tömegjelenetekben törekedett újat mondani, s e tömegjelenetek egy részében igazolta sajátos rátermettségét: az erőteljes és dinamikus első képben például, vagy a templom téri jelenetben, a forradalmi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hegyi György
JÖVŐ MÉRNÖKE

1021 1965 MÁJ 1. O.

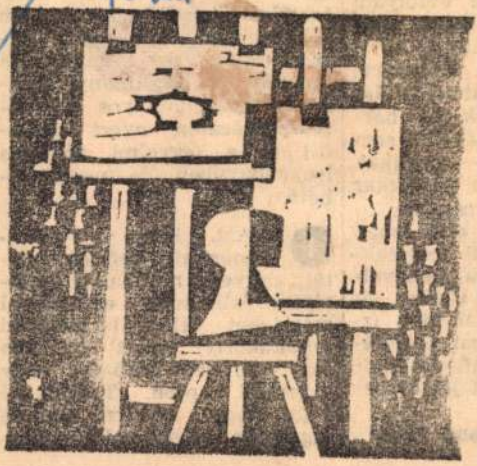

KÉPZŐMŰVÉSZETI KAMARAKIÁLLÍTÁS nyílt a BME Schönherz Zoltán kollégiumában április 30-án. Németh Lajos művészettörténész nyitotta meg a diákbizottság évi programjához tartozó kiállítást, melyet Hegyi György, Rác András festőművészek és Somogyi Árpád szobrászművész műveiből rendeztek meg.

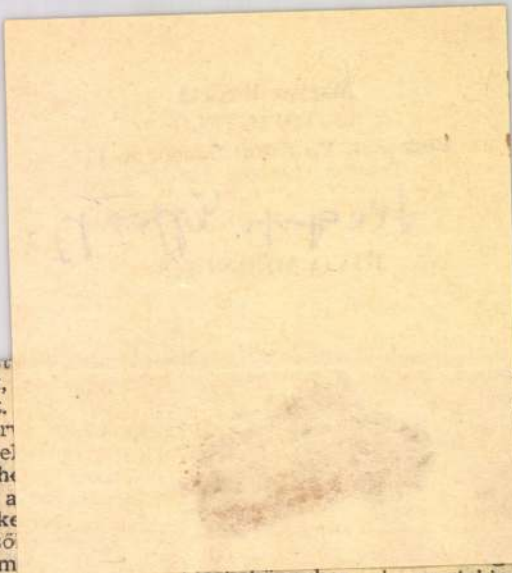

szervezetünknek
mélyt kértünk,
nehezen ment.
kilenc alapszer
még ezt sem te
vó példa a h
ahonnan csak a
natban jelentk
man. De a felső
„erőltették" m
Remélem, jövőre a gépészkar kiköszörüli ezt a csorbát.

Ezen a nyáron első ízben szervezünk külföldi csereakciót a Szovjetunióba, Lengyelországba, Csehszlovákiába és az NDK-ba. Aki már több ízben részt vett hazai építőtáborban — pályázhat külföldi útra. Érdemes tehát jelentkezni...

Heimann Júlia

leckekönyvben is megtekinthető.

4 Azt, hogy a tanulmányait befejező fiatal milyen munkakör betöltésére alkalmas, egy szóval meg lehet válaszolni mérnöki munkakörre, mert ha nem úgy van, nem szabad, hogy oklevelet kapjon. Tekintettel arra, hogy minden nappali tagozaton végző hallgató kez-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

1981. JUL 14

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Hegyi György festőművész

1021

Hegyi György mozaikkiállítása a Balaton partján

Balatonalmádiban, az Üvegipari Művek üdülője már évek óta kiemelkedő színvonalú kulturális programokkal várja vendégeit. Képzőművészeti kiállításaikat nagy érdeklődés kíséri nemcsak az üdülőben pihenő vendégek, hanem az Almádiban nyaralók részéről is. Kiállításaik, nagy műgonddal összeválogatott tárlataik nagy népszerűségnek örvendtek a múlt évben, s ezt a jó hagyományt idén folytatják a szervezők.

A jelenleg látható tárlat, amely *Hegyi György* festőművész mozaikképeit mutatja be, anyagszerűségében, témájában is kötődik a Balatonhoz. Hegyi mozaikjain mégsem a programszerűség dominál, hanem a tartalmi és formai gazdagság, valamint a szellemi találkozás műveivel.

Mit jelent a mai ember számára a mozaikkép? Talán nehezen fogadjuk be a múlt nagy mestereinek munkáit felidéző, aprólékos gonddal elhelyezett csillogó felületű alkotásokat. Máris folytatását érezzük az emberi műveltség egyik ragyogó korszakának. (A római, vagy a híres bizánci mozaikművészetre gondolunk.) A tehetségeknek, az emberi alkotómunkának oly nagy teret, lehetőséget adott a mozaikkal való foglalkozás, belső és külső felületek művészi burkolása, amely csak nagyon kevés művészeti ágnak jutott osztályrészül.

Hegyi György szabadon, nyíltan, egyénien folytatja ezt a nemes hagyományt. Szigorú, zárt formái, amit próbál a színek felerősítésével ellensúlyozni, kiváló kompozíciók. Az a feloldási vágy, amit a színekkel (főleg az erősen kihangsúlyozott felületekkel, kísérletekkel) széles skálán mutat be, nem minden esetben szerencsés. Különösen akkor, amikor az alkotás már a sima dekoráció eszközeit hordozza magán. Főleg a Mulatozók, a Koppenhágai emlék és Rákos csendélet című képeinél szembetűnően érezhető ez. Hegyi Balaton-parti kiállítása ugyanakkor olyan remekműveket mutat felénk, mint a Szellemkép, a Képhiba, az Akt, a Bábuk című képei. A művészi fegyelem, az ötletgazdagság az, ami Hegyi György ezen munkáin és az ország különböző területén középületekben megtalálható nagyméretű mozaikjain láthatók (hogy csak néhányat említsünk: a Madách Színházban Budapesten, az MSZMP székházában Pápán, a budafoki SZTK Rendelőintézetben, a Budapesti Műszaki Egyetemen látott alkotásai). A gondolati tartalom és az érzések nagyszerűsége jellemző Hegyi eddigi művészetére. Azok a formák, amit teremt, kimondottan a mozaiktechnikához simuló, alkalmazkodó alakzatok. Az anyagok, amiket még mindehhez vegyít (fa, fém, kagyló), a jelenlegi kiállításon látottak alapján nem minden esetben érik el a kívánt hatást. Olyan művésznél mint Hegyi, érthető, hogy még mindig újításaival akar meglepni bennünket, hisz ez a tárlat is egy kedves meglepetés. – De, hogy Kovács Gyula szavait idézzem: „Minden műfajt, technikát, még a mozaiktechnikát is fenyegeti a szépelgés veszélye, ha az alkotók a könnyű sikerre gondolnak inkább, mintsem a kifejezés igazságára".

Veszeli Lajos

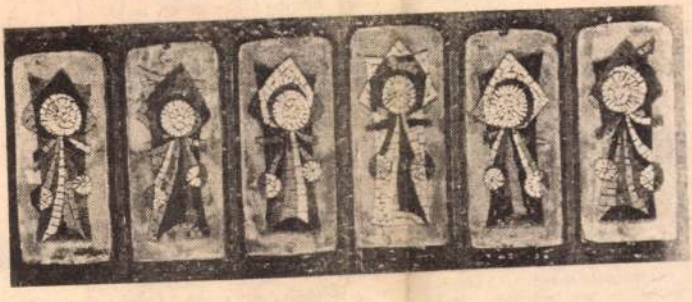

Bábuk

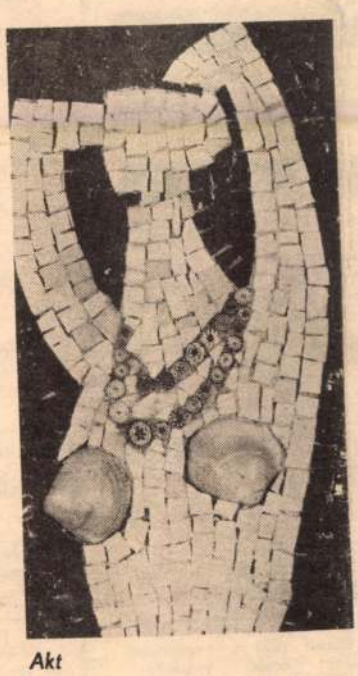

Akt

H I

Hirdetésfelvétel a 13–2

ÁLLÁST KÍNÁL

Villanyszerelőt és vízvezeték-szerelőt felveszünk. Jelentkezés személyesen: Szénbányák Üdülője, Balatongyörök, Petőfi u. 5.

Felvételre keresünk villanyszerelő hegesztő dolgozókat. Jelentkezés: Magyar Hajó- és Darugyár Balatonfüredi gyáregység munkaügyi csoportjánál. Balatonfüred, Tihanyi műút.

Vegyésztechnikust művezetői munkakörbe, valamint vegyipari szakmunkásokat keresünk alumínium alapanyagú festékek gyártásához. Heti 40 órás, háromműszakos munkaidő. Elhelyezést kezdetben IBUSZ-lakásokban biztosítunk, családi és társasház építését támogatjuk. Kizárólag férfiak jelentkezését várjuk, részletes önéletrajz szükséges. Kőbányai Könnyűfémmű kecskeméti gyáregysége, Kecskemét, 6001 pf. 125.

FERROVILL Észak-dunántúli Vas- és Műszaki Kereskedelmi Vállalat Veszprém megyei Kirendeltsége felvesz raktári dolgozókat. Jelentkezni lehet a Kirendeltség munkaügyi osztályán. Veszprém, Budapest u. 34. Fizetés megegyezés szerint.

Gyermekgondozási segélyen lévő adminisztrátor helyettesítésére, gépelni tudó munkatársat keresünk szerződéssel. Állami Közegészségügyi és Járványügyi Felügyelőség, Várpalota.

ÁLLÁST KERES

Gépjármű szakterületen több irányban képzett fiatal szakember állást keres Veszprém területén. Ajánlatokat kérjük a Balaton Bútorgyár személyzeti osztályára, Veszprém, Budapest u. 4–10.

Gondnokságot és kertimunkát vállalok nyaralóknál és üdülőknél. Balatonfüred, Dimitrov u. 18.

INGATLAN

Eladó 2 szobás ház, gazdasági épületekkel + egyéb felszerelések, bútorok, elköltözés miatt. Cím: Gyepükaján, Kossuth u. 3. Érdeklődni lehet minden nap.

Veszprémi Csatárhegyen telek, villannyal eladó. Érdeklődni: Veszprém, Kinizsi u. 3.

Tapolca központ modern családi ház eladó. Tapolca D

Balatonfüreden, oldalában, kézműves 300 n.-öl panorámás beépíthető, beltelek, termő gyümölcsös présház pincével eladó, esetleg északi parton társasüdülő-lakrésszel elcserélhető. Telefon: Várpalota: (80) 50-176.

Tapolcán, Petőfi u. 14. sz. alatti 2 szobás családi ház, sürgősen eladó. Érdeklődni a helyszínen.

Öskü, Vöröshadsereg u. 25. sz. alatti 1 szoba, kamra speizos családi ház eladó. Érdeklődni: Várpalota II. Liszt F. u. 26. fsz. 1.

LAKÁS

Elcserélném ajkai tanácsi 2 és félszobás összkomfortos lakásomat másfél – egyszobásra. Márczis István, Ajka, Móricz Zs. u. 8. II. 2.

AUTO–MOTOR

ZI-s Trabant Combi eladó. Inota, Tanácskörút 9. (Mélyfúrókkal szemben).

PC-s 1200-as Lada megkímélt állapotban igényesnek eladó. Balatonfüred, Tölgyfa u. 17. 15 óra után.

ZN-es Wartburg de Luxe kevés kilométerrel eladó. Herend, Fasor u. 15/B.

PA Trabant speciál friss műszakival extrákkal igényesnek eladó. Érdeklődni: Várpalota, Mátyás k. u. 2. fsz. 1. du. 16 órától, szombaton egész nap.

IM frsz. 601-es Trabant 2 éves műszaki vizsgával, jó állapotban fizetési könnyítéssel eladó. Érdeklődni: 16 órától. Tapolca, Dimitrov tér 5. C. szárny I. em. 110. ajtó.

601-es Trabant ID-s frissen generálozott 1982-ig érvényes műszakival fizetési könnyítéssel olcsón eladó. Balatonakali, Dózsa u. 2/a. Szabó.

CZ 601 Trabant eladó. Stiksz. Peremarton 20.

UF-es 1200-as Lada 1983-ig érvényes műszaki vizsgával elsőkézből eladó. Németh László, Tapolca, Vöröshadsereg u. 22.

ZL-es Lada 1200 eladó. Megtekinthető, vasárnap délelőtt. Kovács, Veszprém, Móricz Zs. u. 3.

MOTO-CROSS 125 köbcentis CZ 984.8 típusú, vegyesmotor

Eladó 850-es Fiat Coupe sebességváltó, Sümeg, Kossuth u. 33/3.

UC-s Polski Fiat eladó. Érdeklődni: AFIT Veszprém, Bodó.

Metálkék 1300-as Volkswagen CT-s, üzemképes hibás motorral eladó. Veszprém, Arany J. u. 4.

Lejárt műszakival egyben, vagy alkatrésznek eladó ARO NI 461-es dzsip, valamint egy M–17-es 1700 köbcentis Ford Combi személygépkocsi Balatonfüred, Major u. 2/b.

Teherutánfutó eladó. Balatonfüred, Damjanich u. 16.

IP-s Fiat 128-as ugyanitt egy karambolos 128-as alkatrészként eladó, Balatonkenese, Kossuth u. 38.

IF Trabant jó állapotban eladó. Fridel Ferenc, Hidegkút, Hosszú út 34. 8247.

CX Zastawa 750-es eladó. Balatonfüred, Vásártér u. 9.

Trapperpor
a Balatonn

Alsóörsön július 14-én,
Balatonalmádiban július 15-én
portyáznak a trapperek.
Most naponta 14-től 20 ór
közvetlenül ponyvás szekérről vá
női, férfi-, kamasz- és gyerm
Trapper farmereket és week-
öltözékeket – a Balatonn
A vásár színhelyén naponta k
zenés western-show.
Trapperben Ön is nyeregben érz

6 hetes üszőb
ber Mihály, V
u. 31.

Érett zsákolt
ható. Papkeszi,
út u. 41.

30–40 cm szé
gyalugépet ve
„Ármegjelöléssel
Veszprém meg
Vállalathoz, Ves
ság tér 15.

2 db olajkályh
rém, Vörös Okt

Bármilyen m
lakásomon
„Minden mego
jeligére a Ves
Lapkiadó Válla
rém, Szabadság

Új állapotba
meister TO 1
orgona MW 3-
N Wermona e
polca, Szent L

HEGYI GYÖRGY

A Budapesti Műszaki Egyetem leánykollégiuma (XI, Stocek u. 5—7)
szeretettel meghívja Önt 1968. március 29-én, pénteken délután 6 órakor

HEGYI GYÖRGY

festőművész képzőművészeti bemutatójára

Megnyitja: M. HEIL OLGA művészettörténész

A bemutató nyitva március 29-től április 17-ig délután 2—8 óráig

HEGYI György

MN 1996. május 7.

HEGYI GYÖRGY festménye[illegible] nyílik meg kiállítás ma délután[illegible] órakor a Rátkai Márton Klubban (Budapest VI., Városligeti fasor 38.). Zongorán közreműködik Vizy Rita. A tárlat május 30-ig tekinthető meg.

TISZTELT KERÜLETI LAKOSOK!

A Polgármesteri Hivatal a kerület tisztaságának, környezetvédelmének hatékonyabbá tétele érdekében

1996. április 20-án, szombaton
8.00–12.00 óráig

VESZÉLYES HULLADÉK GYŰJTÉSÉT

szervezi.

A gyűjtés helyszínei:

GAZDAGRÉTI LAKÓTELEP
(Rétköz utca–Torbágy utca sarok)

Hegyi György

Szentendre, 1965., nyár.

A régi művészkelep emléréállítás
1978. Szentendre

Mgr. Dott.

Comunque, 1 dic. 2021

Istituto Milano della Divina Misericordia
Seminario
Via [illegible] 8

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

MOZAIK KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

FRANK JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1975. SZEPTEMBER 12-ÉN, PÉNTEKEN FÉL 5 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

BUDAPEST, V. DOROTTYA UTCA 8

1547 FNYV. I

HEGYI GYÖRGY

HEGYI GYÖRGY
festőművész

65 — 18825 — Globus Budapest

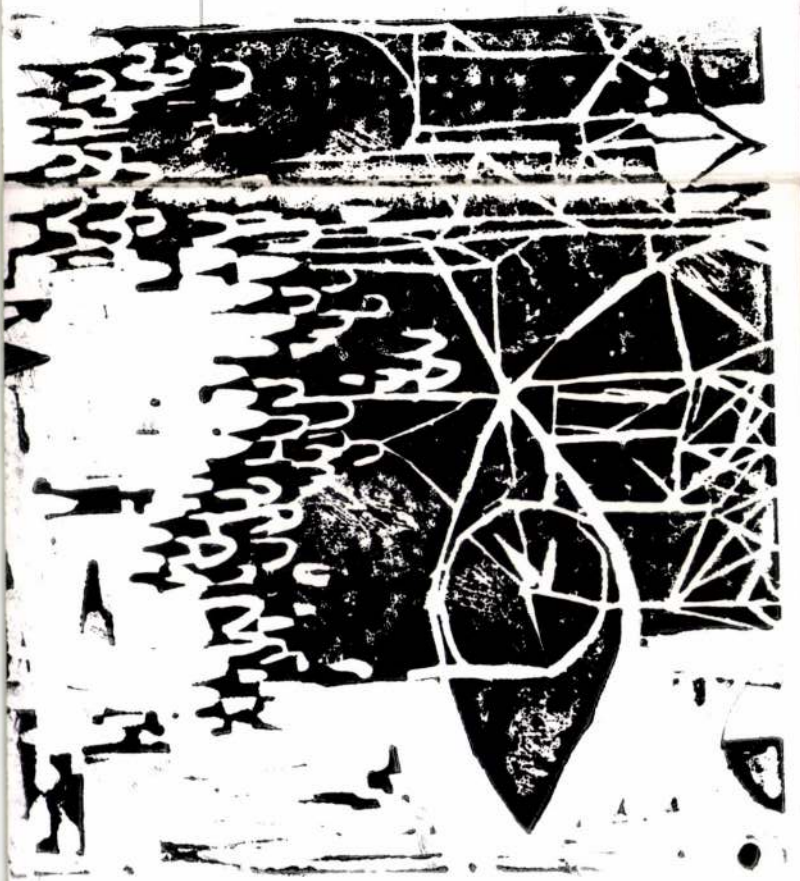

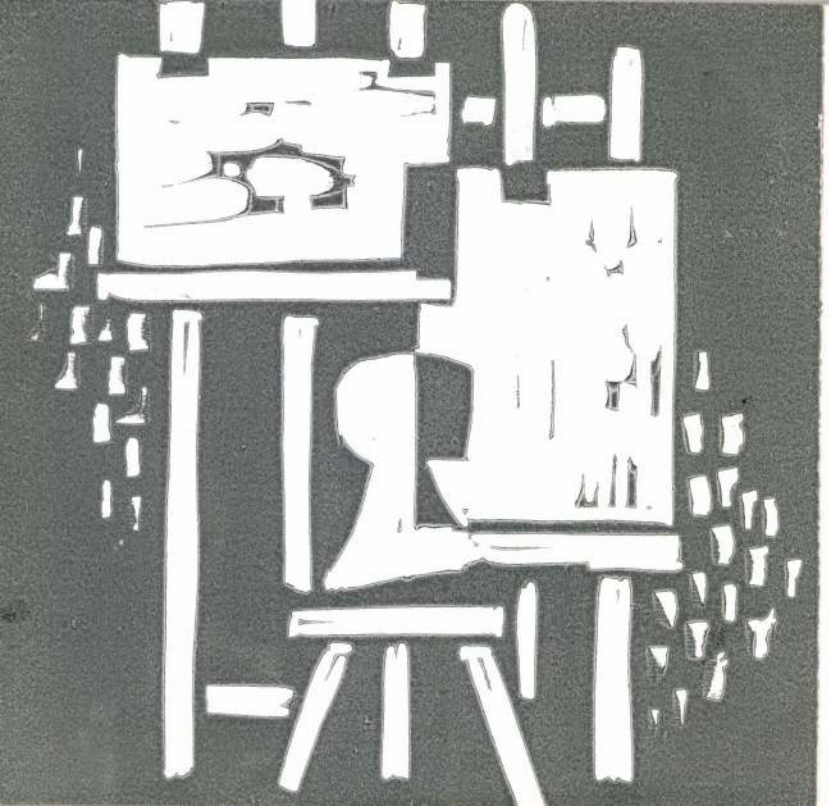

A Budapesti Műszaki Egyetem Schönhertz Zoltán kollégiuma
1965 április 30-tól május 10-ig

KÉPZŐMŰVÉSZETI KAMARA KIÁLLÍTÁST

rendez

HEGYI GYÖRGY
RÁC ANDRÁS
festőművészek
SOMOGYI ÁRPÁD
szobrászművész
műveiből

A megnyitót 1965 április 30-án, fél 5 órakor Németh Lajos művészettörténész tartja.
A megnyitóra és a kiállításra szeretettel meghívja Önt

a Rendezőbizottság

A kiállítás helye: Budapest I, Szentháromság tér 1
Nyitvatartás: hétköznap 17-20, vasárnap 10-17 óráig

MEGHIVÓ

102

1974.V.16.19.30. /11/ -Hné-

TV-hiradó.

-Zalaegerszegen ma késő délután nyilt meg Hegyi György festőművész kiállitása. Mütermében kerestük fel, ahol nemes muránoi anyagból készíti mozaik képeit. Témaköre rendkivül változatos. A természet jelensége, a tenger állatvilága, az épitőművészet remekei, külföldi utazásainak emlékei épp úgy szerepelnek alkotásain, mint a mondák, versek alakjai.

-Eddig a mozaik nagyméretü falak burkolására volt alkalmas. Évezredes technikája most éli talán reneszanszát. Én ezen a kis kiállitásomon a Zalaegerszegi Képcsarnok termeiben kisebb méretü mozaikokat szeretnék kiállitani. Ezek a kisméretü mozaikok alkalmasak arra, hogy a modern lakást diszitsék és minden szem-

19/4.7.18.19.30. /11/ -Inné-

TV-hiradó.

-Zalaegerszegen ma késő délután nyilt meg Hegyi György festőművész kiállitása. Műtermében kerestük fel, ahol nemes múránoi anyagból készíti mozaik lépeit. Témaköre rendkívül változatos. A természet jelensége, a tenger állatvilága, az épitőművészet remekei, külföldi utasásainak emlékei épp úgy szerepelnek alkotásain, mint a mondák, versek alakjai.

-Eddig a mozaik nagyméretü falak burkolására volt alkalmas. Évezredes technikája most eli talán reneszamszát. Én ezen a kis kiállitásomon a Zalaegerszegi Képcsarnok termeiben kisebb méretü mozaikokat szeretnék kiállitani. Ezek a kisméretü mozaikok alkalmasak arra, hogy a modern lakást diszitsék és minden szem-

pontból emeljék egy-egy lakás kulturájának a szinvonalát.
A kiállitáson látható anyag 90 % ilyen kiséretü mozaik, de ezeken kivül még olyan képek is, amelyiken mozaik kombináció szerepel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-063, 387-748, 340-726

1975 SEP

ESTI HÍRLAP

Hegyi György kiállítása

□ HEGYI GYÖRGY festőművész mozaikjaiból nyílik kiállítás szeptember 12-én, pénteken fél 5 órakor a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítótermében (V., Dorottya utca 8.). Megnyitót mond Frank János művészettörténész.

4021

tok Vörös Félhold szervezet
tok végleges száma meghaladja a

MAJOR'S STAR

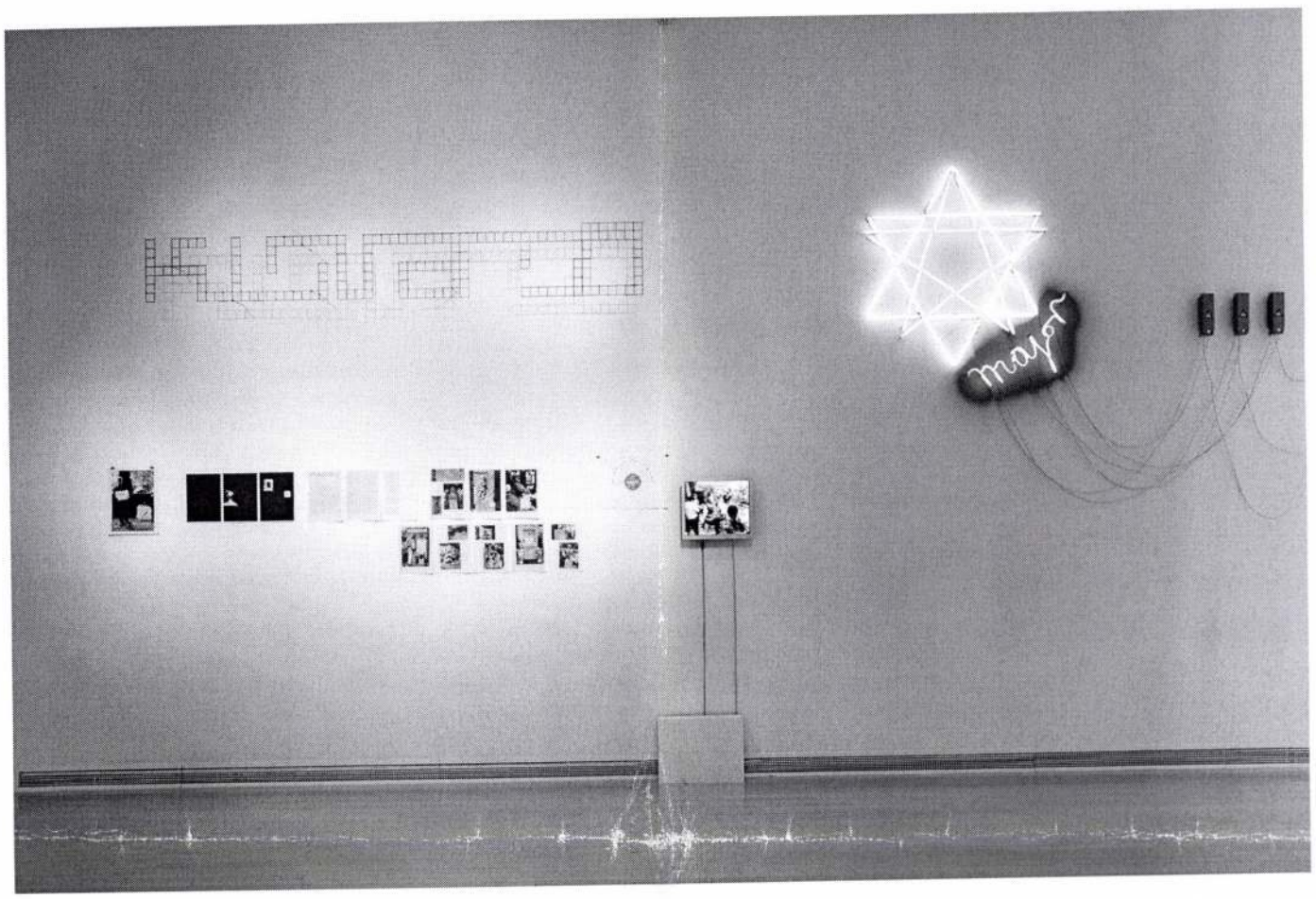

Little Warsaw: *Crew Expendable*
(2007), installation, 300 x 500 x 40 cm, (Photo: József Rosta, courtesy of Ludwig Museum, Budapest)

In 2007, [illegible] exhibited a provocative installation entitled *Crew Expendable* that even drew the attention of the main stream media. The central motif of the work is made up of neon tubes and combines a red pentacle and a yellow hexagram with an inscription "major". Referring to the unpleasant fact that the crew of the spaceship is expendable for the success of the mission, the title of the installation came from the science-fiction film, *Alien*. Hence the title and the central motif together are strongly invocative of the spirit of anti-Semitism and the Holocaust, while also reflecting implicitly socialist management (suppression) of the so-called "Jewish Question". What is more, the installation is engaged in the production of art history as the word "major" denotes a Hungarian artist, [illegible], beyond its political and military connotations. However, *Crew Expendable* – on the basis of its other elements – is not primarily about the Jewish Question, but rather art historical canonisation. The installation contains reproductions of [illegible]'s photos of gravestones, produced in the late 1960s, that he used to create conceptual art when its theory appeared in Hungary. The most important Hungarian theoretician of conceptual art, László Beke, even wrote an article on these photos and on [illegible]'s "semiotic" cemetery photography. This legitimating interpretation also became part of *Crew Expendable*. Representing the "canon" - the prominent artists of the neo-avant-garde "[illegible]" (named after the place of their legendary first exhibition with the meaning "industrial planning" that has a nice avant-garde aura) blink in a slide show as part of the installation.

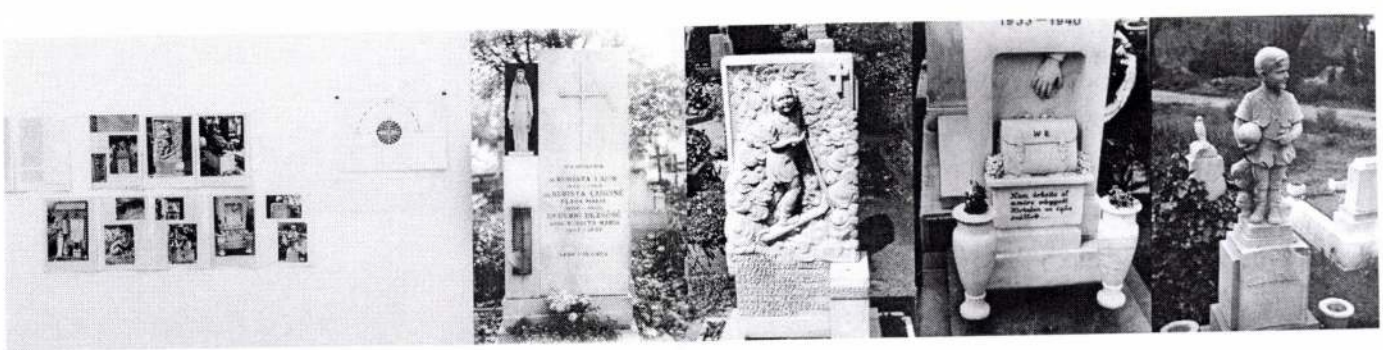

Little Warsaw: Detail of *Crew Expendable*
(2007), installation, 300 x 500 x 40 cm,
(Photo: József Rosta, courtesy of Ludwig Museum, Budapest)

János Major: *Gravestones*
(before 1970), 4 photos (private collection)

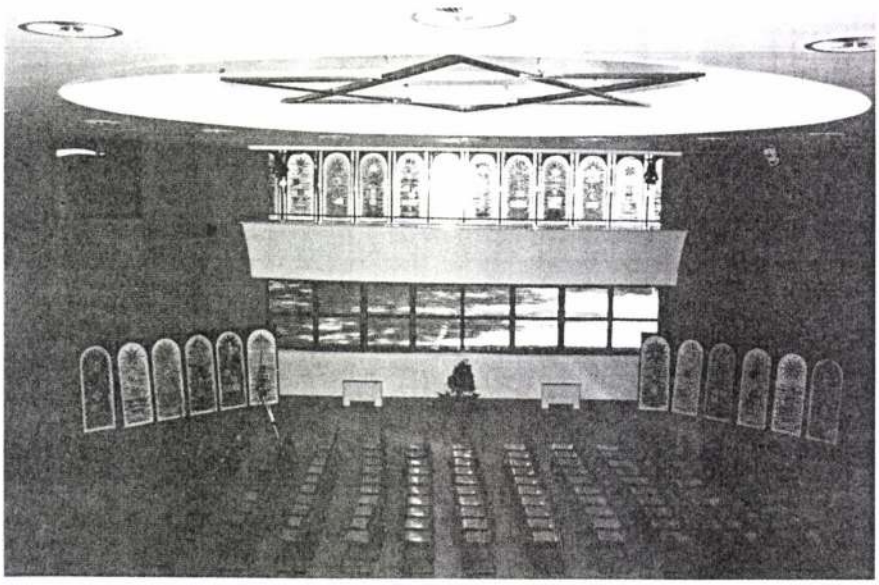

A 12 ZSIDÓ TÖRZS (Rác Andrással) 1998
Színes, tört üveg, 12 × 195×80 cm (Budapest XIV., Laky Adolf utca 38–40., Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium).

1998 Szarvas, Zsinagóga, Ötrészes kompozíció – üvegablak
1998 Budapest XIV., Laky Adolf utca 38–40., Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium, A 12 zsidó törzs (Rác Andrással) – színes, tört üveg, 12 × 195×80 cm
2001 Budapest XIV., Laky Adolf utca 38–40., Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium, Ünnepek (Rác Andrással) – színes, tört üveg, 195×90 cm

Bibliográfia / Bibliography:

1954 Artner Tivadar: ~ kiállítása. *Szabad Művészet* 1954(12)
1962 Láncz Sándor: ~. *Művészet* 1962(3)
1965 Frank János: Kiállítási napló. *Élet és Irodalom* 1965.
1966 *Művészeti Lexikon, 2. kötet. F–K.* Budapest, Akadémiai Kiadó. 360.
1972 Oelmacher Anna: Műteremlátogatás ~ festőművésznél. Ötven év – tíz jelentős mozaik falkép. *Magyar Nemzet* 1972. február 25.
1972 Horváth György: Murális tervek és anyagkísérletek. *Magyar Nemzet* 1972. május 12.
1974 Csapó György: A mozaik művésze. *Új Tükör* 1974.
1975 Sós Zs.: Festés kővel. *Új Élet* 1975. november 15.
1976 Mucsi András: *Bevezető.* ~. (Katalógus)
1981 Sárközi Zoltán: ~. (A MNG Műhely-sorozata, 81. aug. 1–31.) *Művészet* 1981(8)61.
1982 Mucsi András: *Bevezető.* ~ *kiállítása.* Szentendre. (Katalógus)
1990 Csapó György: ~. Budapest, Képzőművészeti Alap Kiadó.
1990 György Péter–Pataki Gábor: *Az Európai Iskola.* Budapest, Corvina Kiadó. 7, 106, 154, 232.
1990 Kiss Joakim Margit: *Bevezető.* ~ *kiállítása.* Szentendre. (Katalógus)
1997 *Kortárs Magyar Művészet. Körmendi–Csák Gyűjtemény. Válogatás 1945–1997.* Budapest, Körmendi Galéria. 158–165.
1997 Tőkeiné Egri Margit: ~ *önmagáról.* Budapest, Körmendi Galéria.
1999 Pataki Gábor–Matits Ferenc: ~. Budapest, Körmendi Galéria, PolgArt.
1999 Prokai Gábor: ~ és Izrael fiai. Üvegablak az új zsidó gimnáziumban. *Magyar Művészeti Fórum* 1999(1)18–19.
1999 Dárday Nikolett: A szarvasi Zsinagóga ~ üvegablakaival. *Magyar Iparművészet* 1999(2)4–5.
2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, 2. kötet.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 100–101.
2002 *Révai Új Lexikon, 9. kötet.* Szekszárd, Babits Kiadó. 599.

HINCZ GYULA

Budapest, 1904. május 17.–
Budapest, 1986. január 26.

1922 és 1929 között tanult az Magyar Képzőművészeti Főiskolán, mestere Rudnay Gyula és Vaszary János volt. 1946-tól 1949-ig a Magyar Iparművészeti Főiskola, 1949 és 1963 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára, 1958 és 1963 között a Magyar Iparművészeti Főiskola igazgatója volt.
Mind a festészetben, mind a grafikában, mind a murális ágazatokban jelentős munkásságot kifejtő alkotó. Hat évtizedet átfogó, alapvetően kísérletező, mozgékony művészete számos stíluskorszakot ölel fel. A monumentális ágazatokban alkotott művei sorában (sgraffito, mozaik, gobelin) kiemelkedő jelentőségűek a hetvenes években megvalósult üvegablakai.
Az UME (1928-tól), a KUT (1929-től), a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja (1952-től) és a MKISZ tagja volt.

He studied at the Hungarian Academy of Fine Arts tutored by Gyula Rudnay and János Vaszary in 1922–29. In 1946–49 he taught at the Hungarian Academy of Craft and Design, in 1949–63 at the Hungarian Academy of Fine Arts. In 1958–63 he was the director of the Academy of Craft and Design.
His contributions to painting, graphic art and the mural branches are equally considerable. His basically experimental, agile art of six decades includes several stylistic periods. Among his monumental works (sgraffiti, mosaics, gobelins) his glass windows of the '70s are of outstanding importance.
He was a member of UME from 1928, of KUT from 1929, of the Hungarian Art Fund from 1952, and of MKISZ.

Díjak, ösztöndíjak / Prizes, scholarships:

1930 Római Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma
1935 Zichy-díj
1952 Munkácsy-díj
1957 Munkácsy-díj
1958 Kossuth-díj
1964 Érdemes Művész
1968 Kiváló Művész
1984 Magyar Népköztársaság Babérkoszorúval Ékesített Zászlórendje

Művek közgyűjteményekben / Works in public collections:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum
Eger, Dobó István Múzeum
Győr, Xantus János Múzeum

What is avantgardism?

Can we consider it an avant-garde act that Miklós Erdély, György Jovánovics and János Major exhibited a coat?

The word avant-garde means "advance group".

Avant-garde artists cannot be content with the beaten track of established aesthetic rules, they rather aspire to reveal new aesthetic fields and create new aesthetic categories.

The art of the great avant-garde masters (e. g. Picasso, Mondrian, Le Corbusier) is appreciated all over the world; avantgardism has defeated prejudice and is gaining esteem among more and more people.

In spite of this, avantgardism seems to be problematic nowdays. The main source of the problem is the essence of avantgardism itself, its main requirement: the continuous aspiration to the new.

An avant-garde artist restricts himself and the rest of avantgardists by the creation of each new work because no one can make a similar thing any more.

Although it started as the art of freedom, destroying taboos, avantgardism sets more and more limits on itself with each new work of art.

I consider the coat that we exhibited together an attempt to set avantgardism free.

This work of art contains no novelty: it is not new to exhibit a piece of clothing, because trousers were exhibited by Claes Oldenburg in 1962.

It is not new that three artists sign a single work of art. The Kukrinyikszi-group is well known.

An object d'art accompanied by a text that interprets it is not new, either, as it is the main characteristic of conceptual art. (Joseph Kosuth)

But it is not a problem, either, as it is also not new that there is nothing new in it.

Miklós Erdély – György Jovánovics – János Major: *János Major's Coat*

Chapel Studio of György Galántai, Balatonboglár, (1973)

(Photo: György Galántai, courtesy of Artpool Art Research Center, Budapest)

Erdély was also involved in the oppression of the Jewish Question that might contribute to the origin of another cult artwork entitled *János Major's Coat* (1973). The "ephemeral" object was exhibited in a *Chapel Exhibition* at Balatonboglár under the authorship of Erdély, Major and György Jovánovics. Moreover, the work of art was completed by a manifesto ("What is Avant-Gardism?") that discussed the issues of conceptual art and the ready-made. But the seemingly denoting title of the work has a further meaning, as there is a Hungarian phrase for the evidently innocent delinquent who was accused of involved in a "coat-theft" while he was precisely the victim. In 1995, Tamás St. Auby "remade" the ready-made in an exhibition entitled *Autocatalysis* as a conscious reflection on the cult of the avant-garde.

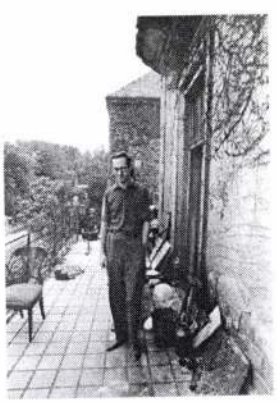

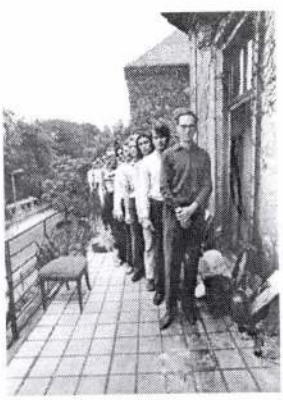

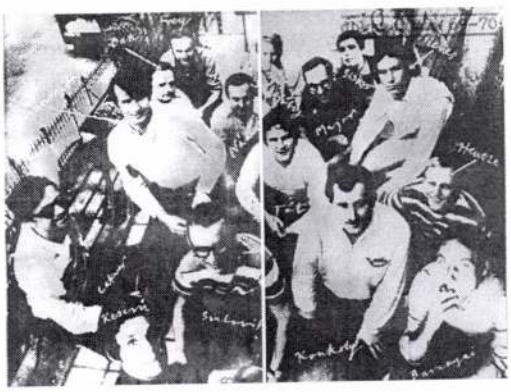

Cover of the catalogue *Document 69-70*

containing the works of the „Iparterv" exhibitions, (1970),

(Photo: András Baranyay)

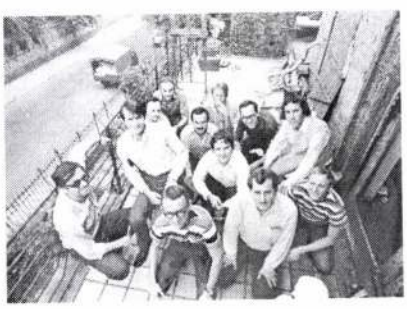

András Baranyay: *Group Portraits of the „Iparterv Group"*

(1969), 4 photos, each 11,5 x 16,5 cm (courtesy of the artist and Vintage Gallery, Budapest)

The "Iparterv Group" had been the main representative of neo-avant-garde art in the 1980s. The identity of the avant-garde "troop" based on a photo that was made at the balcony of one of its member, László Lakner. This renowned photo is also a part of a photo-series – made by another member, András Baranyay – that is less familiar but little Blaskovic staged some pieces of the series in the *Crew Expendable*. On one of them, a tall, lank, young man with glasses, János Major is leading the group being on the top of the avant-garde. But maybe he had represented himself too ironically, even sarcastically in his lifetime so the task of setting him in the avant-garde "pantheon" has remained to others.

1937 Budapest VII., volt Britannia, ma Béke Szálló kupolaterme, Jelenetek Shakespeare színműveiből – falképek
1940 Parádfürdő, étterem, Mátrai vadászat, Kossuth Lajos 1840-es látogatása – falképek
1941 Kolozsvár, Hadtestparancsnokság – falképek és üvegablakok (elpusztultak)
1941 Budapest XIV., Műcsarnok, homlokzati timpanon, Országépítő Szent István – mozaik
1942 Szeged, Hági söröző – üvegablakok
1942 Debrecen, Egyetemi templom – üvegablakok (36 db) (elpusztultak)
1947 Budapest VII., Béke Szálló, Szondy György, Szondy két apródja – mozaikok
1947 Budapest V., Petőfi téri görögkeleti templom, Négy evangelista, Mária mennybevitele – üvegablakok
1948 Körmend, Kórházi kápolna, Gyógyító szentek – falfestmények
1949 Aldebrő, Római katolikus templom, Háromkirályok imádása, Utolsó vacsora – falfestmények
1950 Budapest, Pesterzsébet, Szent Lajos király templom – falfestmények
1950 körül Domoszló, Római katolikus templom, Mária mennybevitele – falfestmény

Bibliográfia / Bibliography:

1938 N. P.: ~ újabb falképei. *Magyar Iparművészet* 1938(1)99–100.
1977 Sz. Kürti Katalin: *Köztéri szobrok és épületdíszítő alkotások Debrecenben és Hajdú-Biharban.* Debrecen, Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztály. 116–117.
1985 *Magyar művészet 1919–1945.* Budapest, Akadémiai Kiadó. 204, 219, 220, 404, 434, 486.
1985 Komjáthy K.: *~ festőművész tanár munkásságának ismertetése.* Körmend.
1988 Takács Béla: ~ üvegfestményei. *Művészet* 1988(11–12)77–79.
1993 Szücs György: ~ történelmi falképei és üvegablakai. Debrecen, Parád, Kolozsvár. *Ars Hungarica* 1993(2)213–218.
1994 Szücs György: ~. Budapest, Irisz Kft.
2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, 2. kötet.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 76–77.
2002 *Révai Új Lexikon, 9. kötet.* Szekszárd, Babits Kiadó. 416–417.
2002 Beke László–Gábor Eszter–Prakfalvi Endre–Sisa József–Szabó Júlia: *Magyar művészet 1800-tól napjainkig.* Budapest, Corvina Kiadó. 326.
2005 Szűcs Endre–Dörgő Miklós–Földényi György–Fűri Judit–Gonzales Gábor–Obreczán György: *A megfestett fény. Díszüveges munkák a történelmi Magyarország építészetében 1945-ig.* Budapest, Geobook Könyvkiadó. 90, 101, 244.

HEGYI GYÖRGY

Budapest, 1922. február 26.–
Budapest, 2001. április 12.

1946 és 1950 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait, mestere Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza volt
Festő- és grafikusművész, akinek festészeti és grafikai munkásságát az ötvenes évektől kísérte a monumentális, épületekhez kapcsolódó kompozíciók tervezése és kivitelezése. A kilencvenes évekig a szimbolikus megfogalmazású mozaikok, valamint a mozaik-kabinetképek váltak az életmű kiemelkedő jelentőségű alkotásaivá, majd a halála előtti évtizedben több nagyvonalú formarendbe komponált üvegablakot is alkotott.
Az Európai Iskola csoportosulásának fiatal alkotóművésze, a szentendrei Régi Művésztelep (1964-től), a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a MAOE (1952-től) és a MKISZ (1952-től) tagja volt.

In 1946–50 he studied at the Hungarian Academy of Fine Arts under the guidance of Róbert Berény, Jenő Barcsay and Géza Fónyi.
The painter and graphic artist Hegyi also designed and made monumental compositions for buildings from the '50s. Until the '90s the symbolical mosaics and mosaic cabinet pictures belonged to the mainstream of his oeuvre. During the last decade of his life he designed some glass windows of sweeping formal elements.
He was a member of the European School, the Old Art Colony of Szentendre (from 1964), the Hungarian Art Fund, later MAOE (1952–) and MKISZ (1952–).

Művek közgyűjteményekben / Works in public collections:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum
Budapest, Zsidó Múzeum és Levéltár
Cfat (IL), Cfati Múzeum
Gabrovo (BG), Karikatúra Múzeum
Győr, Xantus János Múzeum
Jeruzsálem, Jad Vasem Múzeum
Kazanlak (BG), Kazanlaki Múzeum
Lachme Hagetoat (IL)
Sárospatak, Sárospataki Képtár
Sipka (BG), Múzeum
Szentendre, Ferenczy Múzeum

Művek köztéren és középületben / Works on public places:

1951 Budapest, Orvos Szakszervezet, színházterem, Táncolók – mozaik
1952 Dunaújváros, Béke étterem, Csemege bolt, Építők – üvegmozaik, 200×530 cm
1952 Hajdúnánás, Iskola, Hajdúk (Rác Andrással) – mozaik, 300×500 cm
1961 Budapest VII., Erzsébet körút 31., Madách Színház, Thália – üvegmozaik, 200×400 cm
1962 Pécs, Legényszállás, Furulyázó fiú, Ülő lány – mozaik
1963 Pápa, MSZMP Városi Bizottsága székháza, Felvonulók – üvegmozaik, 300×500 cm
1966 Budapest XXII., Budafoki SZTK-rendelő, Nyilazó – padló-mozaik, 150×100 cm
1968 Budapest XI., Stoczek utca, Martos Flóra Kollégium klubja, Zene – mozaik, 195×390 cm
1969 Budapest, Egyesült Gyógyszergyár, Leány kosárral – mozaik, 300×600 cm
1971 Budapest, Vízivárosi Pinceklub, Beat-ikon – filc-mozaik (megsemmisült)
1972 Budapest II., Marczibányi tér, Ifjúsági Ház, Leány szalaggal – üvegmozaik, 300×900 cm
1973 Rétság, Globus Nyomda, Figurális kompozíció – mozaik, 400×600 cm
1974 Szentendre, Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár, térelválasztó – mozaik
1977 Budapest III., Királyok útja 281., Fővárosi Vízművek Gépháza, Hullámok – mozaik, 300×600 cm
1978 Tápiógyörgye, Általános Iskola, A szentendrei Fő tér – mozaik, 130×400 cm
1978 Tápiógyörgye, Pártiroda és Könyvtár, Lángok, Szöveges városkép – üvegmozaik, 130×400 cm
1980 Dunaújváros, Szórád Márton utca, Espresso, Virágok – üvegmozaik
1981 Budapest XI., Budafoki út 95–97., Csőszerelőipari Vállalat, Lenin-portré – mozaik, m: 120 cm
1981 Budapest XII., Farkasréti temető, Schönberger Armand-síremlék – mozaik
1983 Leninogorszk, Irodaház, Kompozíció – mozaik
1983 Budapest VI., Aradi utca 21., Pest Megyei Rendőrkapitányság, Felvonulók II – üvegmozaik, 185×600 cm
1987 Újszilvás, Általános Iskola, Bábuk – üvegmozaik, 150×680 cm
1987 Dámszentmiklós, Házasságkötő Terem, Kompozíció – mozaik
1990 Tel Aviv, Givatayim zsinagóga, Jákob álma – mozaik
1995 Budapest, magánlakás, Kompozíció – színes üveg
1996 Budapest, magánlakás, Fa és nap, üvegajtó – színes üveg
1997 Leányfalu, magánépület, Konstrukció – színes üveg

Hegyi György festőművész

1021

1975.IX.12. TV. 19.3o /3/Z.

TV-Hiradó

- - - - - -

- A nemzetközi Képzőművészeti Világhét eseménysorozatának keretében,a Kulturális Kapcsolatok Inétzete Dorottya utcai kiállitó termében, ma délután nyilt meg Hegyi György festőművész kiállitása.A kisméretü mozaik-képek nagyrésze szines, muranoi üvegből készült.A hagyományos üveganyagok mellett, milyen anyagot használt még?

- Ezen a kiállitáson látható kisebb és nagyobb méretü mozaikoknál használtam természetes anyagokat, csigákat, köveket, márványt, vasat és törött autóüveget is.

- Miért?

- Ugy éreztem,hogy azokhoz a témákhoz,amelyeket meg szerettem volna oldani kicsit tul kellett lépnem a mozaiknak a hagyományos anyagán. Ezért raktam plasztikusan a köveket,amelyek más hatást keltenek, mint a simán megoldott mozaik felületek.

- Hegyi György kiállitását szeptember 28-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

1975.IX.12. TV. 19.30 /3/2.

TV-Híradó

- - - - - -

- A nemzetközi Képz művészeti Világhét eseménysorozatának keretében, a Kulturális Kapcsolatok Intézete Dorottya utcai kiállító termében, ma délután nyílt meg Hegyi György festőművész kiállítása. A kisméretű mozaik-képek nagyrésze színes, muranoi üvegből készült. A hagyományos üveganyagok mellett, milyen anyagot használt még?

- Ezen a kiállításon látható kisebb és nagyobb méretű mozaikoknál használtam természetesmanyagokat, csigákat, köveket, márványt, vasat és törött autóüveget is.

- Miért?

- Úgy éreztem, hogy azokhoz a témákhoz, amelyeket meg szerettem volna oldani kicsit tul kellett lépnem a mozaiknak a hagyományos anyagán. Ezért raktat plasztikusan a köveket, amelyek más hatást keltenek, mint a simán megoldott mozaik felületek.

- Hegyi György kiállítását szeptember 28-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Hepyi György
1922 Bp.

1137 Bp. Radnóti Miklós u. 38
2000 Szentendre, Vörös Hadsereg u. 38.

A Képzőművészeti Főiskolán Berény Róbert, Barcsay Jenő, Fényi Géza voltak a mesterei. 1965 óta tagja a szentendrei művésztelepnek. Országos kiállítások állandó résztvevője. 1966 óta szerepel a szentendrei ~~művésztelepnek~~ és Pest megyei tárlatokon. Önálló kiállítások: 1946 Kaposvár, 1954 és 1962 Fényes Adolf terem, 1965 Műegyetem, 1967 Csók Galéria, 1972 Szentendre, 1974 Zalaegerszeg, 1975 KKI, 1976 Hajdúböszörmény, Debrecen.

Kiállított művei:

	Ikon arany háttérrel 1974 (mozaik)	46x85 cm
	Bába és mumia 1975 (mozaik)	50x40 cm
	Növények 1975 (mozaik)	43x137 cm
-fotó-	Tűzmadás 1975 (mozaik)	62x34 cm
	Memento II. 1971 (zománcfestés, papír)	445x330 mm

Szentendrei művészet 1976

MNG 1976 május

Hegyi György

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Hegyi György festő-

művész

MAGYAR NEMZET

1975 SEP - 6

Hegyi György festőművész mozaikkompozícióit bemutató kiállítást nyit meg Frank János művészettörténész szeptember 12-én, pénteken délután fél ötkor a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kamaratermében.

Hegyi Győray

festő

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 334, 335. l.

hosszú, de igaz keresztény türelemmel viselt
gel 5 1/4 órakor tiszta, nemes lelkét visszaadta

ó hó 28. napján d. u. 4 órakor fogjuk az ág.
temető halottasházából örök pihenő helyére

alálomban nyereségem a Krisztus.

László

Verebély Géza
testvére.

ÉS NYOMDA RT.

Hegyi György MDK

főisk.hallgató Lenin mozaikját

megvették

Több mint 25o műtárgyat vásároltak eddig az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.
Szabad Nép 195o.okt. 3.

Hegyi György

Lenin, üvegmozaik

/Csőszerelőipari Váll.irodaháza/

------:Köztéri munkák.x

MŰVÉSZET,1981.március - 59.lap.

Hegyi György.

A földalatti gyorsvarút földalatti-pályaudvar csarnokát díszítő mozaikkép terrezését két képpel pályázta meg.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 9.

MDK

Hegyi György

Dózsa György, mozaik

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt.
1951. szept.

6 l.

Hegyi György MDK

Néi táncok, mezaik

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Hegyi György
Népi táncok, mozaik

II. Magy. képzőműv. kiáll. Miés. 1951. nov.
9 l.

Fényképész

Magyar Foto: Fk 1108/7 Hegedüsné

Kegyi György: Népi láncok

Mozaik

1957. XI.

Még van

HEGYI GYÖRGY

Sztálinváros épitése. Mozaik 11ox5o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

MDK

Hegyi György, festö

Sztálinváros épitése. Mozaik.

/Munkanok?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. ?.l.

Hegyi György MDK

Sztálinváros épitése, mozaik

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rónay Mária

Hegyi György: Sztálinváros épitése /részlet/
mozaik

SZABAD MÜVÉSZET

1953. jul.-aug.sz. 186.l.

/Fónyi G.: A sztálinvárosi mozaikok/

Hegyi György

fiatal művész

Sztalinváros építése c. mozaikot készítette az ottani Városház részére.

Fónyi Géza: Sztalinvárosi mozaikok. SzM. 1953. 186, 187. l.

(Képpel)

Hegyi György

Mozaikja van (1952) Dunaujvárosban a Béke étterem üzletháza oldalán (elmlitve)

Szij Rezső: Kegzőművészeti örjárat Dunaujvárosban
Telenkor, 1964, 12 sz. 1163

Henri Mörch (Schonberger) martirok útja 41

festő. 1922 Bp. Érettségi, cím festő festő szabadiskola 1944-46 kolozsvár

Nagy Fürst (1946-) 1951

Ikarus (mű) szabadiskola vezetőre

Mozaik fej Elnöki Tanácsnak

Szalmvárosi üzletház falára mozaik 1952

Hegyi György

Szentendrei részlet, paszt.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

Hegyi György

Szentendrei részlet, paszt.

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 1 l.

Hegyi György
Szentendrei részlet, paszt.

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendrei Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 1.

MDK

Hegyi György festő

Mozaikterv, temp.

" "

Mozwikvázlat,"

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1954.nov. Mücs.

MDK

Hegyi György festő

Szentendre, paszt.

Komlói táj, "

Autóbuszgyár udvara, pszt.

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1954.nov. Műcs.

MDK

Hegyi György festő

Utkanyar, akv.

Dombok, "

Zongorázó nő, cer.

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1954.nov. Műcs.

MDK

Hegyi György festő

Három fejtanulmány, cer.

Öregasszony, cer.

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1954.nov. Műcs.

MDK

Hegyi György festő

Sárospataki utca, of.

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1954.nov. Mücs.

Hegyi Gyula

mozaikművész, festő-grafikus

Artner T.: H. Gy. kiállítása. SzM. 1954. 425-26. l.

Hegyi György

testő

vod

Artner Tivadar:

Hegyi György

kiállítása.

Szabad Művészet

1954. 425.

426. l.

MDK

Hegyi György festő

Lenin, mozaik

Dózsa, "

Táncolók, vázl. "

Hegyi kiáll. Fényes A,terem.1955. nov. Műcs.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Sztalinvárosi kikötő

Sárospataki táj

Hegyi kiáll. Fényes A,terem.1955. nov. Műcs.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Komlói táj

Építkezés

Csendélet

Hegyi kiáll. Fényes A,terem.1955. nov. Mücs.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Önarckép

Csaszt.brigád,vázl.

Hegyi kiáll. Fényes A,terem.1955. nov. Műcs.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Szántóföldek

Mecseki táj

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1955. nov. Mües.

MDK

Hegyi György

Gabi, kr.

Komlói ut, cer.

Komlói BBéla akna, tőll

Hegyi kiáll. Fényes A.terem.1955. Mücs.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Hegi György: „Hazánk pekzabadulásának tizedik évfordulójára"

Mozaik

2 pelv. + vázlat 3 pelv.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Hegi Görg: (Almaszüret)

Mozaik

Hegyi György, [festő ?] MDK.

1959. febr. 24-én a II. ker. MSZBT-ben beszámolt moszkai és leningrádi útján szerzett művészi élményeiről

—: Képzőművész klubest a II. kerületben.

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 25. 8. lap.

Hegyi György

Varjak a toronyban, olf.

Miscarnok 1959 VII. Hegy. Képsőn. Kiáll.

Hegyi György
festő

M.D.K.

a II. kerületi képzőművészeti és ipar-
művészeti kiállítást rendezte

(halla): Pór Bertalan a II. kerületi Felszabadulási Kiállításról
Ország-Világ, 1960. április 13. - 7 kép.

M 3.1

M. D. K.

HEGYI György festő

Budai utcakép

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 96. 52. 4. l.

d. m. Képzőművészeti kiállítás a II. Kerületben

MDK

Hegyi György - Rácz András

A Heim Pál-kózház mozaikterve, temp.

Felszabadult Bp. művészete N.Szal. 1960.

MDK

Rácz András - Hegyi György

A Heim Pál-kózház mozaikterve, temp.

Felszabadult Bp. müvészete N.Szal. 196o.

Szegyi György

és Rácz András

A Heim Pál kórház mozaik terve, 1960

papír, tempera, 20 x 122 cm

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest, 1960. Kiállítás 35 l.

katalógus.

Hegyi György

A fővárosi Vigadóház mozaik terve,
1959, papír, tempera, 17×18 cm

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. Kiállítás
Katalógus. 351.

MDK

Hegyi György

A Vigszinház mozaikterve, temp.

Felszabadult Bp. müvészete N.Szal. 1960.

Hegyi György, festő

MDK

„A felszabadult Budapest művészete" c. ki=
állításon láthatók az épülő fővárosi Vígszín=
házba kerülő mozaikterve.

–: Dózsa – emlékmű, Ifjúság Kútja, freskók,
mozaiktervek

2. l.

ESTI HIRLAP

Sp. 1960. nov. 19.

M. D. K.

HEGYI György

Földszinti büffé velencei mozaik-ja (Lenin rot.)

(Z.) Megkezdődött a Madách Szintár új épületének műszaki átadása

Magyar Ezer Nemzet 1960. (XVI.) dec. 31.

Y. L.

Hegyi György [festő] MDK

Az előcsarnok falára Hegyi György mozaikja kerül.

L. M.: Ilyen lesz az új Madách Szinház 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 10.

Hegyi György [festő]

TDK

A Madách Színház hűtőjébe kerül nagyméretű üvegmozaikja.

– : Az új színház ötletei 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 12.

Hegyi György

M.D.K.

A Madách Színház új épületében a büfét díszíti két színekben játszó mozaikja.

M. G. P.: Új színház a Nagy Kőnitor 7. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 26.

M.D.K.

Hegyi György.

Festőművész kiállitja müveit a Felszabadulási kiállitáson.

Felszabadulási kiállitás a II.kerületben.
Magyar Nemzet.1961.ápr.19. 4.old.

M.D.K.

HEGYI György festő

Dunai kikötő

a m. Felszabadulási kiállítás a II-
kerületben
Magyar Nemzet 1961. ápr. 19. 4. l.

M.D.K.

Heggi György
festő

„Parasztfelület" c. képével vett részt
a II. Ker. képzőművészek kiállításán

Hivatk.
Művészet, 1961. július — 442.

M.D.K.

HEGYI György

Szobabelső"

a II. kerületi kiállitásoh

/ s.m./ Kerületi képkiállitások Budapesten

Magyar Nemzet 1961. december 5. 4.l .

MDK

Hegyi György festő

neve eml.

Fógyi Géza kiáll. Csók-gal. 1961. dec.

H egyi György

M.D.K .

A budapesti uj Madách Zsinház /Lenin körut/ müvészeti munkái

Az eliliptikus alaku büfé római üvegmozaik képe.

Magyar Épitőművészet 1962 /1. 42-45.1.

M.D.K.

Heggi György
iparművész

Mozaik munkái díszítik
a Madách Színház belső
terét. — „Mozaik" (repro)

Moluár László: Építészet és képzőművészet kapcsolata
Művelet, 1962. december — 32 lap

MDK

Hegyi György

Interieur, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 13.1.

Hegyi György MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Hegyi György

Mozaikterv a Pécs-Ujv. legényszállásra/

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mücs. 1962.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Viadukt, ~~of.~~

Intérieur

Kompozició ablakkal

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Sárga kapu

Zöld ég

Szentendrei házsk

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Utca

Halas csendélet

Kávédaráló

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Nő sárga pulóverben

Táj két toronnyal

Piros lábas

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Támaszkodó

Üvegek

Szentendre

H.Gy. kiáll. Fényes A. téren, 1962. nov.

MNK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Nő sárga ruhában

Dunakanyar

Varjak

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

olajfestmények:

Fehér ház

Holdfény

Szék hallal

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

Ház fával, of.

B.J., paszt.

Mozaik terv. I.

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

Mozaik terv /Szeged/

Mozaik terv

Kerámia terv

H.G.. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

Mozaikterv II.

Mozaik - részlet

Mozaik terv /Madách Szinházhoz/

H.G.. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Nagyi György festő

Szentendrei részlet, gouache

Csendélet , tus

Szentendre I. kr.

M.G.. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

Visegrád I.

Visegrád II.

Szentendrei utca, gouache

H.G.. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

Szentendre II., kr.

" III. "

Nagymarosi vasuthid, kr.

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

MDK

Hegyi György festő

Szepezd, linó

Halak, "

Nagymaros, "

Csendélet, "

H.Gy. kiáll. Fényes A. terem, 1962. nov.

Hegyi György, festő MDk

Gyűjteményes kiállítása nov. 2-án nyílik a Fényes Adolf Teremben.

—: Hit 8.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. okt. 31.

HEGYI György festő M.D.K.

Kiállitása a Fényes Adolf-termben

Napló
Magyar Nemzet 1962. október 31. 4.l.

Hegyi György, festő

MDK

1

Legutóbb nyolc éve rendezett tárlatot. Most a Fényes Adolf Teremben állított ki. Régi ihletője: Lentendre. Színekkel építi föl képeit: Piros táj, Zöld ég, fehér kapu.

Konstruktív látásmódján Bavesay Jenő hatása érődik.

2

A.T.: Hegyi György

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 2.

Hegyi György, festő (2) MDK

Szépek mozaikjai: a pécsi Legény-szállás diszítésére készített csakúgy mint a Madách Színház belsejének intim hatású mozaikja.

A.T.: Hegyi György 2.1.

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. nov. 2.

HEGYI György M.D.K.

tárlata a Fényes Adolf teremben

Napló

Magyar Nemzet 1962. november 4. 9.l.

M.D.K

Hegyi György
grafikus

„Mozaik terve" (részlet) (repro)
„A Fenyes Adolf teremben rendezett kiállítást.

Á.T.: Hegyi György
Élet és Irodalom, 1962. november 10-11 lap

HEGYI György festő M.D.K.

Évekkel ezelött a II. kerületi képzőművészek csoportja kiállitásán szerepelt
Fényes Adolf-terembeli kiállitásán:
Varjak, Viadukt, Csemdéletek.
Mozaik-tervek, A pécsi legénységálló falaira készült mozaikképek,
A Madách Szinház előcsarnokának mozaik dekorációja
Oriásdaru /mozaikterv/

/ d.m.: Hegyi György kiállitása
Magyar Nemzet 1962. november 11. 8.1.

M.D.K

Hegyi György
festő

A Fenyes Adolf leremben mutatta be a „Sánga kapu" c. képet linometszeteit, krétarajzait. Hegyi munkája a pécsi legényszállás két mozaikja, valamint a Madách-szinház mozaikja.

Láncz Sándor: Tarlatok
Művészet, 1963. március – 38 lap

M.D.K

Hegyi György
festő

A Feinyes Adolf Szemben tartott kiállítást. „Varjak", „Szentendre", „Halas csendélet", „Szék hallal", „Kávéchanáló", a „Viadukt", a Pirós „táj" c. műveit mutatta be.

Láncz Sándor: Tárlatok
Művészet, 1963. március – 38 lap

Hegyi György

M.D.K.

A pécsi legényszállást díszíti két mozaikja.

Laúcz Sándor: A pécsi legényszállás mozaikjai
Művészet, 1963. november – 23 lap.

Hegyi György épitész ?

M.D.K.

A Véradóállomás tervpályázaton dijazva

I. dij

Társtervező: Horváth Andor

Magyar Epitőművészet 1963/6 7.l.

M.D.K.

Hegyi György épitész

A Véradó alközpont tervpályázaton dijazva,

I. dij

Társtervező: Horváth Andor

Magyar Épitőművészet 1963/6. 7.l.

M.D.K.

Hegyi György

Műve a MNG. gyüjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965. 163. l.

MNK

Nagyi György festő

olajf.:

Görög utca

Szerb templom

Szentendrei házak

Nagyi Gy. Kiáll. Csók I.gal. 1967.

MDK

Hary Károly László festő

b: Festők, szobrászok. Esti Kurir, 1941. okt. 22. 7 l.

Hegyi György mozáikművész.

Szab.Nép.1950.230.sz.okt.3. 8.l.

Hegyi György

Több mint 25o. mütárgyat vásároltak meg eddig az I.Magy.Képzőmüv. Kiállitáson

Magyar Nemzet
195o.VI.é.23o.sz.
Széch.Kvt

Festészet, mozáik.

" Lenin " készitette Hegyi György.

Uj Világ. 1954. 48. sz. dec. 2. 7. l.

Hegyi György festö.

Uj Világ.1954.48.sz.dec.2.7.l.

Hegyi György

1

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366-l.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

úrnak

VI

Budapest.

Szondy u. 98/b.

Hegyi György

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366. l.

Bpest 23 XI/13

Kedves barátom!

Kifejezett kívánságodhoz képest budosillak, hogy az utolsó 3 rovosi látogatásért részedre 10 Peugot számítok fel. A látogatásokat hirtelen történt megbetegedésem miatt nem fogtathatlam de nem is volta rá szükség. Magam is tobb mint 2 hónapja betegeskedem, csúnya ischias kínoz. azonban más a jávulás utján vagyok. Uj lakásokkal rendelem megvagytok elégedve. Ha térül is lattok innen bonnunkat szándom nem fogtok elhelyteni

Rp.

O nagyságoknak kézcsókom. Tisztel hívad

Dr. Rosin Sándor

Budapest, 193

Med. Univ.
Dr. ROSIN SÁNDOR
orvos
Budapest, I., Horthy Miklós-ut 35.
Telefon: Aut. 69—3—89.

Megsúltottam 1934 dec. 5

Hegyi György
kiállítása a szegedi Tibor Galériában

Magyar Nemzet 1984. 11. 21.

Hegyi György

"Moszkvai tornyok" cimmel /mozaik/-ját bemutatja a lap a müvész kiállitásáról, melyet Zalaegerszegen a Képcsarnok termeiben rendeztek.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 1.
XVIII. évf. 22. sz. 15. lap.

Hegyi Gyöngy, festő-

megemlíthe.

László Miklós: Különös Titánia. 2

Esti Hírlap, Bp. 1977 szept. 10.

MDK

Hegyi György

Kiállitási kritika

Magyar Nemz t 1968 ápr.12.

Hegyi György
festő

Hegyi György fest, mozaikot rak, gobelint hesint, grafikánk. A művész ötletek ben gazdag, eszközei lyszerűek.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 60.oldal

Hegyi György 2

kor – *Hegyi György* mozaikján – az atomfelhő dekoratív jelenségként mutatkozik meg! Vagy amikor az anekdotázó népi életkép és a konstruktív törekvés találkozik.

Alföld 1976/10/88

NDK

Hegyi György festő

olajf.:

Szamárhegyről

Szamárhegyi házak

Falu

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.gal. 1967.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Görög templom

Zöld templom

Sikátor

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.gal. 1967.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Házfalak Obudán

Házcsoport

Kálvária

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.gal. 1967.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Barna kapuk

Árkádos ház

Udvar

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.gal. 1967.

NDK.

Hegyi György festő

olajf.:

Vörös háztetők

Kapuk

Szentendrei kapuk

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

NDK

Hegyi György festő

olajf.:

Bükköshidnál

Tornyok

Görög utca

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Szentendrei táj

Párizsi háztetők

Házak

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Fák

Párizsi sikátor

Budai táj

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Gyár

Cementgyár

Árvizben

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

Hegyi György

műtermében (fotó)

Szta és fényképezte Selmeczi Toth János: Bemutatjuk a Szentendrei Művésztelepet.

Népművelés 1968/10 39 old.

Hegyi György

— **Hegyi György és Végh András festőművészek** munkáiból nyílik kamarakiállítás december 11-én, a Hazafias Népfront II. kerületi bizottságának helyiségében.

Magyar Nemzet 1986. XII. 11.

Hegyi György

Mozaik (vepro)

Sz. A.: A látvány világa.
Új Tükör, 1978. január 8 - 27 lap.

Hegyi György

Hegyi György új fajta táblakép-szerű mozaikokkal is kísérletezik.

Sz. A.: A látvány világa.
Új Tükör, 1978. január 8-27 lap.

Hegyi György, festőművész

A képzőművész Szövetség festő szakosztálya kiállítását „Festészet '77" címmel a Műcsarnokban rendeztek, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Hegyi György, festő

L.: Kő Pál

—: A hét végi .... 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. szept. 13.

Hegyi György festőművész 1

Zola szóló cikk a 4. oldalon

„Látogatás Hegyi György festőművésznél"

Magyar Nemzet 1972 február 25

4. old.

Hegyi György

Rezit vett a tárlatón

Berecz Miklós: Pest megyei tárlat,
Művészet, 1972. január - 40 oldal.

Heppi György

Művei szerepelnek a „Muratis tervek és anyagkísérletek" c. kollekción az Iparterv tanácstermében

Magyar Nemzet 1971 május 13
4. old.

Hegyi György

A szentendrei Teátrumb évadzárásán emlékkerámiáját nyújtatta át a tanácselnök a közreműködő műszaki egyetemi KISZ-istáknak.

L.: Kialudtak a színpad fényei.

Pest m. Hírlap, 1972. aug. 1.

1972 SEP 2

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hegyi György festőművész

Pest m. Hírlap

— **Kiállítás Szentendrén** Vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik Szentendrén a művésztelepi galériában Hegyi György festőművész tárlata. A kiállítást dr. Csicsay Iván, a megyei tanács elnökhelyettese nyitja meg.

Az olimpiai labdarúgótorna ugyanis újabb két négyes cso-

Hegyi György, festő

L.: Kő Pál.

— : Képzőművészeti világhét 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 10.

M.D.Y

Kaggi György
festő

A kiállításán bemutatta
„Beduin", „Három arab",
„Darab", „Madarak" című
műveit.

M. Heil Olga: Kaggi György kiállítása
Művészet, 1967. június - 3 lap.

MNG

Hegyi György festő

Szentendrei kapuk, o., repr.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MNK

Hegyi György festő

repr.:

Siénai sikátor, o.

Pesti háztetők, o.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

repr.:

Tornyok, o.

Görög templom, o.

Napraforgó I., paszt.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

Nagyi György festő

Házfal, ker.

Kompozició I., ker.

" II. "

Nagyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Kapuk, ker.

Öreg házak, ker.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Felvonulók, ker.

Háztetők, ker.

Szentendre, "

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Radnóti illusztráció, mon.

Tornyok, ker.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Madarak, mon.

Nagymarosi házak, mon.

Radnóti illusztr. II.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I.galéria 1967.

MNK

Nagyi György festő

Kosok, mon.

Tibériás, mon.

Akko, mon.

Nagymaros, mon.

Nagyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Két fej, sz.kr.

Beduin, mon.

Arab edények, mon.

Arab városnegyed, mon.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

Hegyi György

„Memento"

„Felszállott a páva" c műsoci

szerepelnek a Radnóti Klub Szállításán.

Magyar Nemzet 1970 február 24

4. old.

MDK

Hegyi György festő

Csendélet, o.

Pont-neuf , "

Házak, paszt.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Siéna

Napraforgó I.

" II.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Siénai utca

Montmartre

Siénai sikátor

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

M.D.L.

Hegyi György
festő

Tipikusan a szentendrei festé-
szet jegyében fogant festészete.

Haulisch Lenke: Szentendrei festők kiállítása.
Művészet, 1968. január - 35 lap.

MDK

Hegyi György

Kiállitási kritika

Müvészet1968 jan.pł39

Hegyi György

festő m. kiállítását II. 17-én nyitják meg a Csók Galériában

Magyar Nemzet, 1967. II. 11. 4. o.

Hegyi György
festő.

M.D.L.

„Thon"-ja szerepel a
„tárlaton"

Lánczi Sándor: Krónika
Művészet, 1968. julius – 45 lap.

Hegyi György

2

„Szentendre"

„Atomfelhő"

„Hold felé vívó út" c. Lépei emlékve

Magyar Nemzet 1969 december 19

4. old.

Hegyi György festi 1

„Ikon"
„Gamosás"
„Kijevi tornyok"
„Kreml tornyai" c. műveri
emlitve

Magyar Nemzet 1969 december 19
4. old.

Hegyi György festőművész

munkáiból nyílt meg

kiállítás szerdán a Május 1. film-

színházban

– Nagyi Krónika –

Magyar Nemzet 1969 XII. 11.

8. old.

Mezgi György

szerepel a II. ter jubileumi

Képzőművészeti Kiállításon

Magyar Nemzet 1969 november 27

4. old.

Hegyi György

2

„Beat ikon" c. filmmozaikja emlitve.

Magyar Nemzet 1971 május 29
4. old.

Hegyi György

1

Művével szerepel a II. Kerületi képzőművészek tárlatán a Hazafias Népfront helyiségében

Magyar Nemzet 1971 május 29
4. old.

MDK

Hegyi György festő

olajf.:

Piros táj

Pesti háztetők

Székek

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

Hegyi Gyöngy

Kiállítása a Csók Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. II. 22. 4.

MDK

Hegyi György
festő

Részt vett a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Szarospataki Galéria
Művészet, 1968. július – 22 lap.

Heggi György f. m.

Kiállítása a Csók Galériába

Magyar Nemzet, 1967. II. 14. 4. o.

Hegyi György
Grafikus

„Ihor" (repro)

A borítóhátlapján
Művészet, 1970-ápriks.

Hegyi György, Jestő MDh

Tárlata a Csók Galériában tekinthető meg.

-: A hét végi Kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. márc. 4.

MMDK

Hegyi György

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 okt.28.

MDK.

Hegyi György

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1966 julil 16.

M.D .K.

Hegyi György festő

Művei a kiállitáson

Tavaszi Tárlat a Radnóti Klubban

Magyar Nemzet 1966. ápr. 7. 7.l.

MDK.

Hegyi György

Nagymaros 66 kiállitás meghivója

Hegyi György

A visegrádi Salamon- toronyban 1967 juliusában megrendezték a szentendrei festők kis tárlatát, amelyen a müvész alkotása is szerepelt:

monotypiák

Vigilia 1967. IX. 635.l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DEC 1

Hegyi György

MAGYAR NEMZET

Budapest

1021

— Hegyi György festőművész munkáiból nyílt meg kiállítás szerdán a Május 1. filmszínház előcsarnokában.

— A Moszkvics—412 első példánya elkészült a mosz-

MDK.

Hegyi György

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 aug. 25.

MDK .

Hegyi György

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 nov.12.

MDK.

Hegyi György

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 nov.12.

M.D.Y

Hegyi György
festő

Vehmacher Anna cikket írt a
Magyar Nemzetben Hegyi György
Csók galeriabeli kiállításáról.

Szabó György: Veszélyes felreértések.
Élet és Irodalom, 1967. március 11 - 8 lap.

MDK.

Hegyi György

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet1965 május 1.lap -

Hegyi György, [ ] MDh

A nagymaros művésztelep egyik lakója. Kiállít.

(f.f.): Nagymaros Aitka 2

ESTI LAP Bp. 1966. júl. 16

Ilegyi György
festő

M.D.K

Szentendrei témáit mutatta
be a tárlaton.

B. J.: Tavaszi tárlat a II. ker. Radnóti klubban.
Művészet, 1966. junius – 37 kgs

Hegyi György

szerepelt a II. kerületi Radnóti Klub-
ban rendezett kiállításon.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 7.

H.D.K.

Hegyi György
grafikus

„Harak"

Élet és Irodalom, 1967. május 6-7 kap.

M.D.V

Hegyi György
grafikus

„Harak"

Élet és Irodalom, 1967. május 6-7 lap

M.D.K.

Hegyi Gyöegy

Müve a Maeách Szinház müvészi kiképzésében

dekorativ mozaik

Németh Lajos: Szocialista realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben Vp. 1967. 40.l.

Hegyi György

Mozaikok tekvezet a pojmi

MSMP nét ház folyosójára

Jelenkor 1907 Jun. 44 sold.

Hegyi György, festő MDH

A miskolci Kilián lakótelepi iskolára kerülő 120 m²-es mozaik egyik készítője.

—: Mozaik az iskola homlokzatán 12

NÉPSZABADSÁG Sp. 1966. júl. 10.

Hegyi György mozaikkerező művész

Mű nem emlitve

Magyar Nemzet 1966. máj. 12

MDK

Hegyi Gyula

Futórózsák, of.

N.Szal. tav. tárlat, 1913, ápr. 12. 1.

MDK

Hegyi György

Csillék

O.M. Képzőmüv. Főisk. Ifjusági Köre,
Karácsonyi Kiáll. 1946.

Hegyi György

Szerepelt az Európai Iskola 1946 októberében rendezett kiállításon mint az utánpótlásnak tekinthető fiatal festők egyike.

Németh László: Modern magyar művészet
Corvina 1968 146. l.

Hegyi (Schönberger)
György festő"

XIV. Dozsa György út 29.

MKSz 1947

Schönberger
alatt semmi
nincs

Hegyi György

festő

László

Schönberger (Hegyi)

György alatt is

MKSz 1947

MDK

Hegyi György

Szentandre, vizf.

XIX. tavaszi szalon, 1947. máj.

MDK

Hegyi György, sz. 1924.

Képzőműv. Főisk. növendéke

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Hegyi György
Monotipiák

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Hegyi György

Tus, tus

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

NDK

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

NDK

Hegyi György,

Fej, olaj

Európai Isk. XIX. kiáll. 1948. jun.

MDK

Hegyi György. festő
Képzöm. Föisk.

11o. Ti békés népek összefogjatok.

Magy. Ifj.Képzöm.Kiáll. /VIT/
Föv. Képtár. 1949 aug.16.-szept.1o. Kat.

1

Fénykép. Limlegné.

Képzőművészeti Főiskola: 497. Ctsz.

Hegyi György: Népdemokráciák együtt táncolnak.

Diplomamunka: 1950/51

Mozaik.

Negatívnincs.

Hegyi György
Lenin, mozaik
Sztálin, "

I. Magyar Képzőm. Kiáll. Mücs. 195o. aug. 15 1.

Hegyi György

MDK

Lenin, Sztálin, mozaik

Műcsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Hegyi György
mozaiktervező

kitünt a munkásmozgalom vezetőinek megörökitésével.

Pgő Pogány Ö.Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás I.
Szabad Nép. 1950.VIII. 27. 11.l.

MDK

Hegyi György mozaiktervező

Pogány Ö.G: l. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

Hegyi György mozáikművész.

Szab.Nép.1950.199.sz.aug.27. 11.l.

Heppi György festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 330–335

Németh Lajos: Fiatalok a kiállításon

Hegyi György

1. Keresztek. márvány, fa. o. 66 x 150
2 Friz márványból mozaik 21 x 126

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Memento — fafestés mozaik 40x50
Kijevi tornyok — -"- 40x30

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Keleti triptichon fa, olaj, mozaik 50x135
Fej házakkal I, II, III, IV. fa festés 30x19

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Szentendrei fötér olaj, fa, vas ∅65 cm
Tatakosok keresztje — " — ∅65 cm

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Bábu és múzeia repr.

Hegyi György festőművész
munkák kiállítása Kult. kap.
Int. 1975. szept.

Hegyi György

Szentendre repr.

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. szept.

Hegyi György

Tűzmadár rézk.

Hegyi György festőművésznek
munkái kiállítása Kult. kap.
Int. 1975. szept.

Hegyi György

Piros virág reggel.

Hegyi György festőművész
munkáinak kiállítása kult. kap.
Szt. 1975. sept.

Hegyi György.

„Hallgass" mozaik 39x17 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

M.D.K.

Hegyi György

"Alszik a tábor" monotypia

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárl sok III. Kiállitásán bemutatva. Vásárlás a MNG szá mára.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. Az MNG anyagának vásárlásai 8.1.

Hegyi György, festőművész

az idei Bajai Nyár keretében nyílt meg a képzőművészeti kiállításon a szentendrei Hegyi György mozaiktáblája szerepel, melyen megörökíti halás csendéletet. (említve).

Losonczi Miklós: Halászat a festészetben.
Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 24.

Hegyi György festőművész

A Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon a szentendrei Hegyi György mozaiktábláin örökíti meg halas szenvedélyét. /említve/.

L.M.: Halászat a képzőművészetben.
Petőfi Népe, 1982. júl. 25.

MDK

Hegyi György, [ ]

† Marton Flóra Leány kollégium épületének falán helyezték el Hegyi György művészi üvegmozaikját.

–: Két kollégium névadó ünnepélye 12

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 1.

Hegyi György
ipaminvész

Méltatás

Horváth Béla: Hincz Gyula mozaikja
Művészet, 1974. junius – 17 lap

Hegyi György

2

1946-ban felvételizett
a Képzőművészeti Főiskolára

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Magyar Gyöngy

3

Előbb Berény Róbert, majd

Fónyi Géza volt a mestere a

Főiskolán

Magyar Nemzet 1972 február 25

4. old.

Hegyi György

4

Diplomamunláját a Művelődésügyi Minisztérium vásárolta meg, s felnagyítva kivitelezette az Orvosegészségügyi Dolgozók Szakszervezetének előadótermébe.

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György

5

20 éve a II. Kerületi Hazafias Népfront Képzőművész szakosztályának aktívája

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György 6

„Építők" c. Komposíciója (1951)
(Dunaújváros) emlitve

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György

7

1952-ben Hajdúnánási iskola

falára képet festett

Magyar Nemzet 1972 február 25

4. old.

Hegyi György 8

1954-ben a Madách Színház büféjébe

Készített egy szép gyöngyházfényű mozaikot.

Magyar Nemzet 1972 február 25

4. old.

Hegyi György

1958-ban pályázaton kapott megbízást
a pécsi képcsarnok falfelületeire

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György

10

1964-ben a budapesti SZTK művészmozaik padlóját készítette el

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György

11

1967-ben a Egyesült Gyógyszergyár
Külső bejárata mellé Zérzitett mozaik
kompozíciót

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György

12

Pályázatot nyert a Marcribányi
fári Ifjusági Ház díszítésére.

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György 13

1971-ben a Vízivárosi Pinceklub
főfalára filcmozaikot komponált.

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György 14

a Globus Nyomda rétsági üzemének faldíszét tervezte.

Magyar Nemzet 1972 február 25
4. old.

Hegyi György festő

Szerepel az „Építészet-Képzőművészet" c. kiállításon az Sportcsarnok kultusztermében

Magyar Nemzet 1968 XI. 16

Hegyi György festő

Szerepel az Építőszet - Kopzőművészet

c. Kiállításon az Ipartav Kultúrtermében

Magyar Nemzet 1969 nov 16

- Napló -

Reggi György

Megbízták Reggi Györgyöt, hogy a Fővárosi Kézművek gépházának részére mozaikjait készítse el.

— : Közéleti munkák.
Művészet, 1974. november - 48. kép.

Hegyi György : festő

AZ ÉPÍTÉSZET ÉS A MOZAIKMŰVÉSZET kapcsolatának új lehetőségeit mutatja be Hegyi György festőművész kiállítása, amelyet tegnap nyitottak meg az Iparterv (Budapest, V., Deák Ferenc utca 10.) kultúrtermében. Hatvan alkotás tervét, fényképét állították ki.

8.

– : Hd

Népszabadság, 1977. dec. 6

Hegyi György
festő

A Rádió jamiai adásában megszólaltatta Hegyi Györgyöt és Rácz Andrást, hogy beszéljenek a mozaikterverők lehetőségéről.

Sz. A.: A látvány izlága.
Új Tükör, 1978. január 8 – 27 lap.

Hegyi György

Megbízták Hegyi Gyöngyöt, hogy a tápiógyöngyei Községi Párt és ifjusági ház tanácstermében mozaik faliképet helyezze el.

—: Közteri munkák.
Művészet, 1978. július – 45. lap.

Hegyi György

Megbízást kapott Hegyi György, hogy a Fővárosi Vízművek gépházaira mozaik emblémát készítsen.

— Kortárs Művészet, 1978. október - 45 lap.

Hegyi György, festőművész

A Pest megyei pártbizottság Nagy Jenő u. i székházának aulájában rendezett tárlaton az MSZMP-alapszervezetébe tartozó festők művei láthatók. A művész „Atomfelhő" c. /említve/ műve fával bélelt mozaikja, - riaszt.

Losonci Miklós: A sokrétű festészet-tárlata. Pest Megyei Hírlap, 1979. febr. 6.

Heggi György, festő

L. Mattioni Enter

P.h.J: Atre és ruha

7

Nérszabadság. Bp. 1980. febr. 29.

Hegyi György, festőművész

Nyilasi Tibor festő-grafikusművész Hamiltonban, Ontario tartományban él. Évente hazalátogat, tanulni is jön. Többször járt Szentendrén, Hegyi György intarziakészítő művésznél, akitől sokat tanul.

-csolnoki-: A muranői üvegről – Klastrompusztán.

Dolgozók Lapja, 1981. aug. 28.

"Kaján György festő"

Salgótarjánban május 16-án nyílt meg Kaján György festő, grafikus művei kiállítása.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. május – 46 lap.

Szegi György
festő

A művész 1964 óta tagja a Szentendrei Művésztelepnek és tavaszától őszig Szentendrében dolgozik.

— Kiállítási naptár.
Művészet, 1974 május – 48 lap.

Kegyi György
festő

A művész zalaegerszegi kiállításán
mintegy 40 kisméretű mozaikkompo-
ziciót, kollázst és pasztelt mutat be.
A munkák az utolsó 2 év termiséből
vannak válogatva.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május - 48 lap.

Hugyi György
festő

A művész kolaegerszegi kiállításán szereplő művek jóvénze szentlendrékre hátódik és egy tengeri út emlékéhez.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május - 48 lap.

Hegyi György
festő

A művész az utóbbi időben készi-
tette el nagyméretű mozaikját a
Marczibányi téri ifjúsági ház belső
terében.

—: Kiállítási nagytár.
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Hegyi György
festő

Hegyi György volt a kivitelezője
Hincz Gyula hatalmas <u>mokák</u>?
feldnak a Vertészete Egyetemen.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Szegyi György
festő

Szegyi György szerze-jében ugyanak szánút a mozaik mint kismérétű tablakép és mint olyan, amely szerve-ja, az Sparmüvészeti objektum ha-tárát,

—: Kiállítási naptár

Művészet, 1974. május – 48 lap

Hegyi György
festő

A művész oeuvre-jében új még az üveg, a fa, a fal és a linoleum együttes alkalmazása. Új kéne az milyengeri élményei jelentenek.

—: Kiállítási naptár

Művészet, 1974. május - 48 lap

Kegyes György
festő

A művész az utóbbi időben
készítette el több anyagból kompo-
nált falmegoldásait a Martos
Flóra kollégium klubjában.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május - 48 lap.

Hegyi György

Hegyi György mozaikjait Duna-
újvárosban mutatták be a Képcsar-
nok Bemutatótermében.

Erdészhírnök: Hegyi György mozaikjai.
Új Tükör 1979. március 13 - 4. lap.

Hegyi György

Hatvan táblaképet állított ki a művész. A képek szines üveg-mozaikból állnak össze. Szent-endrei utca részleteket, portrékat mutat be.

Erdész László: Hegyi György mozaikjai
Új Tükör, 1979. május 13-4 lap.

Hegyi György

Hegyi György kis méretű mozaikot készít. Kagylók, korallok, borostyánkő fák, gyöngyök díszítik a mozaikokat.

Erdész László: Hegyi György mozaikjai.
Új Tükör, 1979. május 13-4. lap.

Hegyi György

Nagyméretű, mozaikos munkái a Madách Színházban láthatók, valamint a Műszaki Egyetem díszítőmozaikjait Hegyi György készítette.

Erdész László: Hegyi György mozaikjai.
Új Tükör, 1979. május 13-i lap.

Hegyi György

Hegyi most egy húsz negyzet-
méteres kompoziciót késsit,
szovjet rendelésre.

Erdész László: Hegyi György mozaikjai.
Új Tükör, 1979. május 13-4 lap.

Hegyi György

„Márványfej" mozaikkép
(vepro)

Erdész László: Hegyi György mozaikjai.
Új Tükör, 1979. május 13-4. lap.

Nagy György

Az öreg művéstelep részlete, 1965.

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Hegyi György

Művésztelep Dunánál, 1965. o. farost

Szentendre, 1965. o. farost 60×20 cm

A régi művésztelep

Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Hegyi György

Grafikák 1–15 számú
vegyestechn.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Moszkvai tornyok mozaik 40x30

2. Pasztellrázlatok 1-8

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Művésztelep mozaik 52 x 14
2. Szentendre — 52 x 14

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Kargaéfás Szentendre p-pantell 90×60

2. Részlet a térelválasztótól mozaik 90×25

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Leány és Szentendre falisszőnyeg 150x78
2. Szentendre szürkében p. pasztell 50x60

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Pusztuló város v. tedm. 30x22
2. Égett emberek — " — 25x25

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Szentendrei tornyok I-II. v. tedm.
60 x 35

2. Házak a zöldben o. farost
35 x 55

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Szentendrei főtér v. techni. átm. 65
2. Tabakosok kerestje —"— —"— 65

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Mákok II. v. tedm. 30x60
2. Tenger —"— 80x100

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Vasilij Blajenoj v. tedm. 25x90
2. Mákok I. —"— 55x40

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Moszkvai tornyok v. tedm. 23x50

2. Kievi tornyok —"— 23x50

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Vietnám v. tedum. 23×100
2. Fej a téren — " — 20×45

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Régi kapu olaj 30x40
2. Memento v. tedm. 45x50

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Pincekapu fa.olaj 40×55

2. A szerb temető keresztjei
r. tedm. 32×20

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Vörös triptichon v. techn. 50x80

2. Keleti — " — — " — 50x130

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Kis térelválasztó olaj, fa 40x50

2. „Felszállott a páva" v. techn.
60x125

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Szentendrei tornyok olaj 75 x 150

2. Keresztek v. tedm. 70 x 150

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. Szentendre ikonosztás v. tedm.
20x30

2. A város (térelválasztó terv)
olaj, fa, vas, 70x100

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. A villapok felé v. techn. 100×75

2. Vörös ikon — " — 100×70

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Szentendre szürkében

1972.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

1. 500 éves a magyar Nyomdakat
linó, olaj 80×110

2 „Tinta, tinta, tinta", illusztráció
Hajnal A. verseihez. vegyes tech.
80×100

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Szentendrei ikonosztáz.
(részlet) repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Memento 1945. nyár.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Kargaréfás Szentendre

repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

A város (térelválasztó sev)
repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Kievi tornyok repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Pusztuló város vége.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Égett emberek rep.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Vörös ikon rep.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Moszkvai formyok repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Tabakosok keresztje
repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Memento rep.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Vietnam repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Tenger mezei.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

A szállások felé vezet.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

„Felszállott a páva"

regés.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Szentendrei fűtés rep.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György

Keleti triptichon repr.

Hegyi György kiállítása
Szentendre 1972.

Hegyi György 1.
tárlata Szentendrén, a Művésztelepi Galé-
riában nyílt meg. A kiállítással leg-
utóbb 1967-ben a Csók-galériában jelent
kezett festő művészete a legutóbbi évek so-
rán átalakult. Munkásságának min-
dig egyik fő meghatározója volt az a
körülmény, hogy mozaikfalképekben gon-
dolkodik. Ez irányú munkásságát tíz
jelentős falkép hirdeti.
Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/254 6 old

Ilegyi György 2

Ez rajta hagyta a maga jegyeit szigo-
rúan, konstruktívan fogalmazott táb-
laképein is, melyeken mindent deko-
ratívan átír, s az emberi figurát is
többnyire csak díszítő elemként kezeli.
Elindez abból is fakadt, hogy Ilegyi szent-
endrei ihletésű művészete a Barcsay kép-
viselte konstruktív szárnyhoz kapcsolódott.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ifolap 1972/254 6 old.

Ilegyi György. 3

A pop-art szelesen terjedő kultusza
továbblépésre késztette munkásságában.
A szentendrei motívumok, melyek olyan
fontos jelentéshordozó szerepet kaptak
más szentendrei festők oeuvre-jében, na-
gyobb, hangsúlyosabb szerepet kaptak
Ilegyi képem is.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/254 6 old

Hegyi György 4

Ez két irányban hatott: egyrészt feloldotta a mozaikszerűen komponált táblaképek szigorúságát, másrészt a rátétek dombormüszerűvé tették a táblaképeket, s ezzel azok kilépve a térbe, plasztikussá s egyben dinamikusabbá váltak.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/254 6 old.

Hegyi György

Illúziónk a tárlat tanulságait a képek sorain át követhetjük nyomon; talán a Vörös ikon és a szeretendő ismerősök adnak a döntő támpontot az új megoldásokhoz, valamint a Vörös címmel keresztelt festmény, melyen a piruló-pislogó lecke rittere, melyen a piruló-pislogó lecke rittere, melyen a piruló-pislogó lecke rittere

Ilegyi György 6

Az András-kereszttel erősített kapuk rusztikus motívumai, a város két templomának kapui, udvaraiban és a temetőben található más-más mintázatú vas és kőkeresztek jelentkeznek a képeken. Talán legizesebben a két kőrolakú táblán, a Szentendrei főtér és a Tabakosok keresztje ennü müveken.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ilivlap 1972/254 6old.

Ilegyi György 7

Néhány jelentős grafika, mint a Memento 1945 és az Atomfelhő, valamint egy szép faliszőnyeg egészíti ki a kiállítást, melyből egy mondanivalójában elkötelezett művész arculata rajzolódik ki.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/254 6old.

Hegyi György, festőművész

„Mozaikkép". [repr.]

Népművelés, 1980. júl. 23. old.

Hegyi György festőművész kiállítását vasárnap nyitották meg a szentendrei Művészkelep galériájában. A tárlaton csaknem 60 alkohás – olajképek, vegyes technikával készült művek, pasztellek, mozaikok – vallanak a művész és Szentendre kapcsolatáról.

Magyar Hírlap 1972/245 8old.

Hegyi György festőművész

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében láthatók a művész képei.

Esti Hírlap, 1975. szept. 10.

Hegyi György

500 éves a magyar nyomdászat

lúrómetszet, 108 × 71 cm

repr.

Angyalfoldi képző- és ipsamüészek

kiáll. Mücsarnok 1974

Hegyi György

500 éves a magyar nyomdászat
kiírómetszet, 108 × 71 cm

Angyalfoldi képző- és iparmű-
vészek kiáll. Műcsarnok 1974

Hegyi György

szentendrei festőművész müveiből kiállitás nyilt V.16-án a Képcsarnok Vállalat zalaegerszegi bemutatótermében.

Magyar Hirlap 1974/134 8.

Hegyi György

Neve említve.

Népszava, 1974. márc. 23. 102 cíg. 69 m. 8 p.

Hegyi György
festő

Hegyi György a szentendrei Művésztelep galériájában állította ki műveit. Igen sokoldalú tevékenységét mutatta be.

Horváth Béla: Kiállítási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 60.oldal

Hegyi György festőművész

A Ferenczy Károly Muzeumben, Szentendrén rendezett kiállitását szeptember 3.-án nyitják meg,-közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 2.
XVI. évf. 36. sz. 2. lap.

Hegyi György

Jeszőművény

„Szentendre" c. Tépe a 4. Magyar Fájal-biennálén a Matvani Galériában.

Farkas András,
ülte

Népújság (Heves)
1980. dec. 14.

Hugyi György
festő

Művein a legkülönfélébb téma
kört használja fel, Szentendre tár-
gyi és más motivumai, más vá-
rosokról szerzett benyomások stb.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 60.oldal

Hegyi György

Kerítés, 1974. 15×57 cm
Szentendre, 1974. 30×40 cm
Fej, 1974. 24×17 cm

Az újjáépített szentendrei régi művésztelep — Orosz tárlat, 1974.

Hegyi György

A nagymarosiak kiállításán, – melyet a nagymarosi művelődési házban rendeztek, – mozaik – művei szerepelnek.

Láttuk, hallottuk.

1974. VIII. 11. 11.58 D. Petőfi

Heffi György

Keresztel, 1973. olaj, 70×150 cm
Temető, 1974. 15×50 cm

Az újjáépített szentendrei régiművésztelep — őszi tárlat, 1974.

Hegyi György

Keresztes, repr.

Az újjáépített szentendrei régiművésztelep
– Őszi tárlat, 1974.

Hegyi György

Szentendrei művész „Szentendrei fö-
tér" című munkajával vett részt a
Nemzeti Galéria Pest megyei tárlatán.

D. I.: Képzőművészet.

Vigilia 1971/12 855 old.

Hegyi György

a szentendrei új művésztelep

lakója - emlékve

Magyar Nemzet 1972 július 8
4. old

Hegyi György festőművész

képeinek kiállítása szeptember

3-án nyílik meg Gentendrén a

művésztelepi Galériában

Magyar Nemzet 1972 augusztus 31

4. old.

Keppi György

a szentendrei Művészeti Galériában

~~nyílt~~ Tárlata.

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7
4 old.

2

Hegyi György

„Város" c. térelvalasztó terve

emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7
4. old.

Hegyi György

3

„Moszkvai tornyok" c. Komposíciója emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7
4. old.

Hegyi György

4

„Vietnam"

„Megégett emberek" c. lépei emlékre

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7

4. old.

Magyar György

5

„A csillagok felé" c.
Lépe emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7
4. old.

Keppi György

6

„Felszállott a páva"

„Tenger" c. képei említve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7
4. old.

Hegyi György

7

„Vörös ikon"

„Tabakosok lestje" c. lépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7

n.old.

Hegyi György

8

„Pincekapu"

„Keresztek" c. Zépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 september 7
hold.

Magyar György

9

„Atomfelhő"

„Memento 1945" c. lapjai
emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7
4 cold.

Hegyi György

A váci zenciskolo lépcsőtermének festé-
szeti vagy plasztikus képzőművészeti öt-
letpályázatán vett részt.

—: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Hegyi György festőművész

Hatvan alkotásából nyílt kiállítása a szentendrei művésztelep galériájában.

Express.

Hétfői Hírek, 1972. szept. 4.

Hegyi György, Jestő

Zalaegerszegen nyílik meg tárlata.
(V.16.)

— : Hallottuk 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 15.

Hegyi György
festő

Hegyi György valamennyi művét
bemutatták Szentendrén a Mű-
vésztelep emlékkiállításán.

Tóth Antal: A szentendrei régi művésztelep...
MŰVÉSZET, 1972. szeptember - 26.oldal

Hegyi György

A Gutenberg Művelődési Házban rendezett kiállításon a megnyitó beszédet Hegyi György festőművész mondta.

—: Kiállítás
Tükör, 1977. ápr. 3 – 13. oldal.

Hegyi György

A művész mozaikot ábrázoló képét bemutatja a lap.
Repr. ---

Fenti képet lásd:

Markos György: "Barátom, Capa" c. megemlékezésének hátlapján. /13.-lapon/

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.
XX. évf. 14. sz. 14. lap.

Hegyi György festőművész

Az ország különböző helyein rendezett kiállitásokat ismerteti a lap, s felsorolja a kiállitó művészek nevét: Illés Árpád, Swierkiewicz Róbert, Hegyi György, Kő Pál, Bikácsy Daniella, Csabai Kálmán, Moldován István, Somogyi-Soma László, Nagy Gabriella.

Hegyi György kiállitását szeptember 12.-én nyitják meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállitó Termében.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 6.
XIX. évf. 36. sz. 8. lap.

Hegyi György festménye

Kortárs 1970/11 1774. old.

Hegyi György 1

szerepelt az V. országos nyári tárlaton

Alföld 1976/1o/88

Szabó:Mire kíváncsi a látogató?

Hegyi György

„Rekviem egy galériáért" cimmel Frank János arról ir, hogy a müvész mozaik jainak kiállitását szeptemberben rendezi a Dorottya utcai Galériában. A tárlat a hó végén záródik. A kiállitás után a termet végleg bezárják.
Fenti cikket lásd: Bálint Endre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 9.
XIX. évf. 32. sz. 9. lap.

Hegyi György

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én: nyíló tárlatot, a megye képzőművészeinek alkotásaiból, melyen szerepelni fog a művész mozaiktáblája.

Lasonci Miklós: Pest megyei alkotások omszkban.

Pest Megyei Hírlap, 1976. jan. 25.

MDK.

Hegyi György

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni.p.39.

MDK.

Hegyi György

Kiállitási kritika

Művészet 1967 juni.p.39.

MDK.

Hegyi György

Kiállitási meghivó

Szentendre 1967 juli.16 .

MDK.

Nagy György

Kiállítási megnyitó

Szentendre 1967 július 16.

Hegyi György

a szentendrei ősi tárlaton.

Horváth György: A szentendrei festők ősi tárlata.

Magyar Hírek, 1967. X. 10. 4. o.

Hegyi Gyöngyi

Tájrajz

Selmeczi Tóth János, Bemutatjuk a neukendrei Műveszkelepet
Népművelés, 1968, okt. 38, 39.

Hegyi György

Csaknem kizárólag a színek hatására alapozott tervei

H. Gy.: „A II. kerületi művészek kiállítása"

Magyar Nemzet, 1967. X. 28. 4. o.

Hepp: Győrgy

A Szentendrei Művéntelepen dolgozik

Selmeczi Tóth János: ~~[illegible]~~
A Szentendrei
Művéntelep

Négyművelés 1968 X. 35 old.

Hegyi György

Vasút és templom c. grafikája nagymarosi tájat ábrázol – szint vett a nagymarosi képzőművészeti kiállításon.

Padányi Anna: Képzőművészeti kiállítás Nagymarosom
Pestmegyei Hírlap, 1966. júl. 29. 3.

Heggi György
szobrász

M D 4/1

Aluminium és vaskompoziciói
szerepelnek a tárlaton.

Bauer Jenő: Építészet – Képzőművészet
Művészet, 1969. február – 23 lap.

Hegyi György

Kreml tornyai és „Aranykupolák
c. műve (ennl.) szerepel a Radnóti
Klub. nov. 7-i kiállításán

N. N.: Ünnepi kiáll. a Radnóti
Klubban

Magyar Nemzet 1968 XI. 6

M.D.

Hugyi György
festő.

A festészet és dombormű célkitűzéseit
egyezleti mértéktartással, Bemutatta
„Arany kupolák" c. művet.

Losonczi Miklós: Tárlat a II. hetvenet képzőművészeinek alkotásai-
ból.
Művészet, 1969. február – 41 lap

M.D.K.

Hegyi György

Akko /Minaret/ c.

grafikáját megvásárolta a Művelődési Minisztérium

1967.

Művelődési Minisztérium vásárlásai 1967. 7.l.

Hegyi György festö

M.D.K.

Pont Neuf c.

művét a Művelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Művelödésügyi Minisztérium vásárlása: 1967. 2.1.

Hegyi György

Aluminium és vaskompozíciókkal szerepel az alábbi tárlaton az Ipartervben

N.N: Építészet – képzőművészet

Művészet 1969 II. sz.

Hegyi György

Kreml tornyai c. képe (rend.) szerepel az alábbi tárlaton

Tóth Béla: A mentendrei művésztelep Liáhítása Debrecenben

Hajdú Bihar megyei Napló 1969 VIII. 8.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Hegyi György

Grafikákkal

szerepel az alábbi tárlaton

H. Gy.: A II. kerületi képzőművészek
ünnepi kiállítása
a Radnóti Klubban

Magyar Nemzet 1964 IV. 12

Hegyi György

Szerepel a Szentendrei festők
tárlatokat a Debreceni Déri
Múzeumban

N. N.: Kulturális Krónika

Hajdú Bihari Napló 1969 VI. 29.

Heggi György

Résztvesz a Miállításon

Lőrincz Sándor: Kiállításról Miállításra
A II. Területi Képzőművészet
Magyar Hírlap, Dp. 1970. nov. 10. 6. l.

Hegyi György

Résztvész a kiállításon

Ünnepi kiállítás

Magyar Nemzet, Jp. 1970. nov. 11.

Hegyi György

Szerepel a vasi nyári táslatok

N.N.: Kiáhítás Vácott

Pestmegyei Hírlap 1969 VIII. 17

Hegyi György

1. Zöld templom olaj 60 × 20
2. Szentendre olaj 81 × 40,5

Szentendrei festők tárlata
Ferenczy Károly Múzeum

Heggi György

Említve

H. Gy. A szentendrei művészek az
árvízkánosultakért

Magyar Nemzet, Bp. 1970. júl. 26.11. l

Hegyi György

Testmenüje, repr.

Kortárs, 1970/11. 1774. l.

Haggi György

festőművein kiállítása. Bp. Ernst Múzeum Galéria.
– Ism. Fóthy János, Művészet, 1967. 8. sz. 6.n.
40. l. – Heil Olga, Művészet, 1967. 8. sz. 6.n.
39-40. l. – Oelmacher Anna, Magyar Nemzet
1967. febr. 24.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Mivtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

91. l.

Hegyi György

Sikátor a műve (eml.)
Szerepel az árvizkárosultakért
rendezett tárlatom szentendrei

H. Gy.: A szentendrei művészek
az árvizkárosultakért

Magyar Nemzet 1970 VII. 20 11 old.

Hegyi György
grafikus

„Felszabadulás" című grafika
szerepelt a tárlaton.

Vidor Zoltán: A Radnóti klubban rendezett . . .
Művészet, 1970. július - 38 lap

Hepp Gyöngy

művei szerepelnek a II. Zer.

Képzőművészek Radnóti Klub-beli Szállítóris.

Magyar Nemzet

1969 ápr. 12

Hegyi György festő

A 10.000 Ft-os III. díjas kapta a Felszabadulási bélyeg-pályázaton

Magyar Nemzet 1969 IX. 30.

Hegyi György festőművész

Kiállítása május 16-án nyílt meg a Képcsarnok bemutatóterében

1974? május 17
r. old.

Hegyi György

A most megnyílt nagymarosi nyári tárlaton szerepel műve, mozaiklapja. (említve)

Losonci Miklós: Kiállítások Nagymaroson és Vácott.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 20.

MDK.

Hegyi György

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 máj.9.lap -

M.D.K

Hagyi György
grafikus

A Várban a Műegyetemi Kollégium-
ban rendvett kiállitáson bemutatta
Körel-heleti utisorozatát, a „Kosok"
cimű lila-zöld lapját, az „Arab
edények" c. kompozicióját.

Frank Janos: Kiállitási napló
Élet és Irodalom, 1965. máj. 29 - 8 lap

MDK

Hegyi György
Grafikus

A Műegyetemi Kollégiumban rendezett tárlaton Radnóti illusztrációit is kiállította, valamint néhány olaj festményét is.

Frank Iván: Kiállítási napló
Élet és Irodalom, 1965. máj. 29 - 8 lap.

Hegyi György
grafikus

M.D.K

Kiállításán bemutatott művén az Arab edények felületének tompa fehérjét aranyfüstragasztással erre helteti. Bemutatta Radnóti illusztrációit és olajfestményeit is.

Frank János: Kiállítási napló
Élet és Irodalom, 1965. maj 29 - 8 lap

Hegyi György
festő

M.D.K

A várban a műegyetemi kollegium-
ban levő tárlaton mutatta be mono-
typiáit, Közel-keleti úti sorozatából
kiemelhedik „Kosok" című lapja.

Frank János: Kiállítási napló
Élet és Irodalom, 1965. május 29-8 lap

Hegyi György
Grafikus

M.D.K.

"Kikötő"

Élet és Irodalom, 1965. jun. 5 - 7 lap.

MDK.

Hegyi György

Kiállitott müveinek kritikája

Jövő Mérnöke 1965 máj.17. lap -

Hegyi György

Közepel a Kepedi Nyári Tárlatan

Pogány Ö. gábos: Nyári Tárlat Kepeden

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

MDK.

Hegyi György

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap ~~380~~ 860

MDK

Hegyi György

Radnóti illusztr., szin.monotyp.

M. képzőművészek a fasizmus ellen,

N.Gal. 1965.

Hegyi György MDK

Madarak, monotypia

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Hegyi György

hozaikot kénitett a pápai MSZMP
néhár I. em. folyosójára (említve)

Jelenkor 1966 VI. n. 560 old.

Hegyi György, [ ] MDG

Rác Andrással közösen elkészítette a miskolci Kilián-lakótelep iskolájára kerülő 10 x 12 m²-es mozaik tervét és a kivitelezéshez szükséges rajzokat.

Pencsik Flóra: Kirakójáték - nagyban 2

ESTI HIRLAP, bp. 1966. jún. 14.

MDK

Hegyi György, [ ]

A szentendrei mozaik bezakásánál segédkezik, segít Barcsaynak.

Prukner Pál: Arany háttér, színes üveg mozaik

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 14.

Hegyi György

neve említve

„Születésnapi berzelgetés a 70 éves
Barcsay Jenővel c. cikk a 4. oldalon

Pestmegyei Hírlap 1970 január 14

HEGYI GYÖRGY, festő

Barcsay aranymozaikjánál a milliméter pontosságú kép
építés speciális mozaik-tirakótechnikát kiván. Ebben
Hegyi György és Rác András festőművészek a mester segi
társaivá léptek elő-Nem mechanikus munka, az anyag töré
se, vágása, a kisebb egységek kirakásbeli megtervezése
is művészi koncepciót igényel. 25.old

D. Fehér Zsuzsa: Aranymozaik 24.old

Művelők, Múzeumi Magazin, 1970. 4.sz. Bp.

Hegyi György

Barcsay Jenő „szentendrei mozaikjának" felrakását végezte Rácz Andrással együtt.

Bojár Iván: Barcsay J. kiállítása a Műcsarnokban; Magyar Hírlap, 1970. IV. 19. 9. l.

Hegyi György, festő

Barcsay Jenő munkatársa volt a hentendre számára készült hatalmas mozaik-kompozíció kivitelező-munkáiban.

Miklós Pál: Hogyan készül a mozaik?

22-24. o.

KRITIKA, Bp. 1970. július

VIII/7.

Hegyi György

Barcsay „Szentendrei mozaikjának" kivitelezését végezte Rácz Andrással. (Elkészült 1970 jan.)

Dévényi Iván: Barcsay Jenőről műcsarnoki kiállítása alkalmából; Képzőművészeti Almanach 3; 31. l.

Hegyi György

..agyariparművészet az
ezredfordulón 2003
133 l.

Heggi György fm

→ Wahorn András
Művészet 1985/4/64

HEGYI György

KISS Joakim Margit: Hegyi György festőművész : Szent ndrei Képtár. = Muzeumi Hirlevél, XIII.évf. 5.sz.1992 121. p.

Szentendre : Szentendrei K ptár, 1992

HEGYI György

LÁNCZ Sándor: Hegyi György életmü-kiállitása. =
Uj Müvészet, III.évf.3.sz.1992 61 - 63.p.ill.

Szentendre, Fő téri galéria,1991

LÁNCZ Sándor

HEGYI György festő

György – Pataki 1990 7, 106, 154, 7 ill.

Backgrounds, and Shadows

s, backgrounds, and shadows to graphics either before you
er they have been placed. These frames and backgrounds
ttention to the graphics or help integrate them into the
r presentation.

Draw menu commands to enhance imported graphics.

ported graphic by clicking on it. Next, open the Draw menu
the commands listed above.

graphic appears with a

If you
viously

HEGYI György

Prokai Gábor: Hegyi György
és Israel fiai. = MMF 1999/1.
18-19. ill.

ori prépostsági
rténetéhez

ván múzeumigazgató irányí-
régészeti feltárását. *(1. kép)*
ettörténész hallgató, segéd-
etanított munkása, kisegítő
hály, majd Kovács Zsigmond
célja: a szentélynégyszögben
őhajó csatlakozása, a feltéte-
építés időpontjának ponto-

i mellékhajóban kezdték. Az
sségben, sziklába vésett üre-
sontmaradványok voltak kb.
yban folytatták. Közvetlenül
ja, hogy a főhajó fala az ere-
za és a korábbi régészek, va-
adányi Bíró Márton prépost
n. Mind a megtalált alapfal,

HEGYI GYÖRGY festő (1922 -)

CSAPÓ György: Hegyi György. Bp. : Képző-
művészeti Kiadó, 1990 (Mai magyar művészet)
62 p., XVI szines kép

Bibliográfia, kiállitási összefogl., életrajzi
adatok

NDK

Nagyi György festő

Kosarat tartó lányok, temp.

Szentendrei szőnyegterv, temp.

Dunaujvárosi mozaikterv, "

Nagyi Gy. kiáll. Ecsk I. galéria 1967.

MDK L

Hegyi György festő

Salgótarjáni szálloda mozaikterve, temp.

Pápai pártház " "

Budafoki SZTK rendelő " "

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Egyesült Gyógyszergyár mozaikterve I., temp.

" " " II. "

" " " III. "

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Kerámiterv, ker.

Fiufej, üvegmozaik

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Falboritás terv, márv.mozaik

Szentendre, " "

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

MDK

Hegyi György festő

Daruk, sz.lino

Daru, " "

Három arab, sz.fam.

Hegyi Gy. kiáll. Csók I. galéria 1967.

Hegyi György, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg
a Csók Galériában.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. febr. 14.

Hegyi György, Jestő

MDK

febr. 17-én kiállítása
nyílik meg a Csók-
Galériában.

— : Kis híradó

2

ESTI HIRLAP, bp. 1967. febr. 15.

M.D.K.

Hegyi György
festő

A Csók István Galériában
rendezett tárlatot.

ő : kiállításai
Művészet, 1967. április - 47 lap.

Hegyi György
festő

M.D.L.

Miltatás.

Fóthy János: Rácz András
Művészet, 1967. junius – 40 kap.

M.D.4

Hugyi György
festő –

A Csók galériaban rendezett
tárlatot.

Fóthy János: Hugyi György
Művészet, 1967. junius – 40 lap.

M.D.f

Hegyi Gjöngy

festő

A Csók István Galériában
rendezett kiállítást. —
„Akko." Monotypia. (repro)

M. Heil Olga: Hegyi Gjöngy kiállítása.
Művészet, 1967. junius – 39 kep.

M.D.V.

Hegyi György
festő

Kiállításán mozaikterveket
és táblaképeket mutatott be,
aronkívül linoleummetszetei
monotypiái és rajzai szerepelnek
a tárlaton.

M. Heil Olga: Hegyi György kiállítása
Művészet, 1967. junius - 39 lap.

Hegyi György

Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási terme

Hegyi György festőművész kiállítása

Szeptember 12–28.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1975. szept. – 45 oldal

Hegyi György festő

□ HEGYI GYÖRGY festőművész mozaikjaiból nyílik kiállítás szeptember 12-én, pénteken fél 5 órakor a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítótermében (V., Dorottya utca 8.). Megnyitót mond Frank János művészettörténész.

– : □ Hegyi György ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 8.

Hegyi György

Kapuk	mozaik	20×70
Két fej	— " —	45×30

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Arab város mozaik 50 x 40
Tirnovo — " — 100 x 37

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Vörös fekete mozaik 20×25
Családi kép — " — 30×50

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Fej vörös kendővel mozaik 27×12
Fej és kapu —"— 20×25

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Fej tükörben mozaik 25×20

Gyerekek —"— 30×42

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Sept.

Hegyi György

Bábuk I–II mozaik 25×20

Bábu és múmia –"– 48×39

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. kap. Int. 1945. szept.

Hegyi György

Tej a térben mozaik, fa 20x45
Tejek —"— 20x25

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kert-Kap- Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Kapnívek mozaik 40x50
Városkép arany kattérrel mozaik
30x42

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Bokóc fej mozaik 25 x 20

Fej — " — — " —

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Memento mozaik 46×27

Betűk a sivatagban márvány
mozaik 37×137

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Sept.

Hegyi György

Csillag	mozaik	ϕ 40 cm
Virág	— " —	ϕ 40 cm

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Hullámzás	mozaik	20×25
Tűzmadár	— " —	52×34

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Sept.

Hegyi György

Rakéta mozaik, fa 34x45

Piros virág -"- 68x20

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Fej tükörrel mozaik 20x25

Hullámok —"— 39x27

Hegyi György festőnő vész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975 szept.

Hegyi György

Figurák mozaik 20 x 50

Temető -"- , üveg 31 x 31

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975 szept.

Hegyi György

Tenger	mozaik	40x30
Lángok	"	40x30

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975 szept.

Hegyi György

Csiga — mozaik, tört üveg 43×75

Növények — " — 43×135

Hegyi György festőművész mozaik kiállítása
Kult. kap. Int. 1975. szept.

Hegyi György

Ablak előtt mozaik 25×20
Kerítés —"— 15×60

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. szept.

Hegyi György

Rozettás mozaik — mozaik 43×43
Szentendrei házak — " — 27×20

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Művelt. Közp. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Boticelli után ... mozaik 50x27
Virág és város — " — márvány 20x68

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Szentendre térelválasztó mozaik
200x260
Művélis tev fa és mozaik 120x20

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. szept.

Hegyi György

Felszabadulás (triptichon) mozaik
80 × 110

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Művelt. Kap. Szt. 1975. Sept.

Hegyi György

Prágai temető márvány mozaik 19x69
Ikon arany háttérrel — " — 50x100

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Virágok mozaik 42 x 67
Sivatagban — " — 23 x 50

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Komposició üveg mozaik 18x26
Kagylók —"— 20x70

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. Kap. Int. 1975. Szept.

Hegyi György

Szökőkút mozaik, fém 45×43
Arab fej —"— 50×40

Hegyi György festőművész
mozaik kiállítása
Kult. kap. Int. 1975. Szept.

HEGYI GYÖRGy

repr. "Atomfelhő"
ld. Somogyi Árpád

Székely András: Művészek, az üzemekben
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/9.sz.24-25.o.

Hegyi György
grafikus

M.D.K.

Párizsi templom

Élet és Irodalom, 1964. július 25 – 11. lap

"egyi Gyöegy festő M.D.K.

Müve a kiállitáson

Nő sárga ruhában

Gábor István: Országos képzőművészeti kiállitás Szegeden

Magyar Nemzet 1964. augusztus 12. 4.l.

MDK

Hegyi György

Nő sárga ruhában, o.

Szegedi O.Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Hegyi György

Szerepelt a Radnóti Klub „Magyar művészet a nagyvilágban" c. kiállításán.

MN 1964. dec. 17.

Hegyi György M.D.A.

Müve a kiállitáson

/-a/: "Magyar művészek a nagyvilágban"
Kiállitás a Radnóti Klubban
Magyar Nemzet 1964. december 17. 4.l.

MDK

Hegyi György

Keritès, o.

Téli Tárlat 1964, Székesfehérvár

9006

-57

F.E.

Hal

Huszti György
festő

M.D.K.

Részlet a tárlaton.

Péter Imre: Kiállítás a Szocialista Népfront II. kerületi
Radnóti Miklós klubjában
Művészet, 1965. március - 43 kép.

Hegyi György

MDK

A II. Kerületi Népfront Keleti Károly utcai Radnóti-klub falaira készített illusztrációkat, Radnóti verseihez több képzőművésszel együtt, akik a kerületben laknak.

(f.f.): Radnóti-illusztrációk a Radnóti-klubban. Esti Hirlap. 1964 ápr. 21

Hegyi György festő M.D.A.

Müveiből kamarakiállitás a Müszaki Egyetem Schönherz Zoltán kollégiumában

napló

Magyar Nemzet 1965. április 30. 4. l.

MDK.

Hegyi György

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Művészetért 1965 ápr. lap-

MDK.

Hegyi György

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 ápr.21.lap -

Hegri György, festő

MDK

A Münchi Egyetem Kollégiumában
(Vár) bemutatják műveit.

— : Hír

4

ESTI HIRLAP, 1965. márc. 29.

Tlegyi Gyula

1913. ápr. máj. kiáll. Nemzeti Szalon
Futórózsák, olaj. 120.—
1913. szept. kiáll. M. O.
Virágos mező, olaj. 300.—

Lehóczky Tivadar gyűjteménye

III. 134

Hegyi Gyula

Nemzeti Halom

1913. ápr. máj.

1913. szept.

~~Brown-Mythology VI. 156.~~

Hegyi Gyula festő. A Nemzeti Szalon 1913. ápr.–máj. kiállításán Futórózsák, ~~[illegible]~~ s ugyanez évi szept. tárlatán Virágos mező c. olajfestményeivel vett részt.

HEGYI IBOLYA

91 1. 71

Új Művészet

Hegyi Skolnya ipm

gobelinje

emlékés

FERENCZY NOEM

MŰVÉSZET 1985/10/21

Heoppi Ilona, textilterező

L. Terenczy Noémi

Vadas József: Fakó gobelin

12

Élet és Irodalom Bn. 1985 nov. 22. XXIX/47

Slegyi Ibolya

Kenessei András: Műcsarnok: Magyar gobelin 1945–1985

Magyar Hirlap, 1985. X. 23.

Hegyi Ibolya textilmuvész

P. Szücs Julianna: Egy életérzés dokumentumai

Művészet, 1983. február

Hegyi György

„Nyilaró" – figurális padlómozaik,
16.5 m². másvány,
XXII. ker. Káldor Adolf-u 5-7.
Szorovosi Rendelőint.

Tájékoztató 64/65 Kerző és Iparművészeti Lektorátus

33 l.

Hegyi Gyiss

„Felvonulók" mozaik falrép, 15.5 m:
(vetroso) üveg,
Veuprém megye, Pápa, Pártházi, I. em.
előtér.

Tájékoztató 64/65 képző-és
Iparművészeti Vállalatus

47 l.

Hegyi György, grafikus

MOK

A II. ker.-ben lakik, s vészt vez i meghívásos kiállításon.

(f.f.): Radnóti-illusztrációk a Radnóti-klubban

2

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 21.

Hegyi György MDK

Radnóti illusztráció, monotypia

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

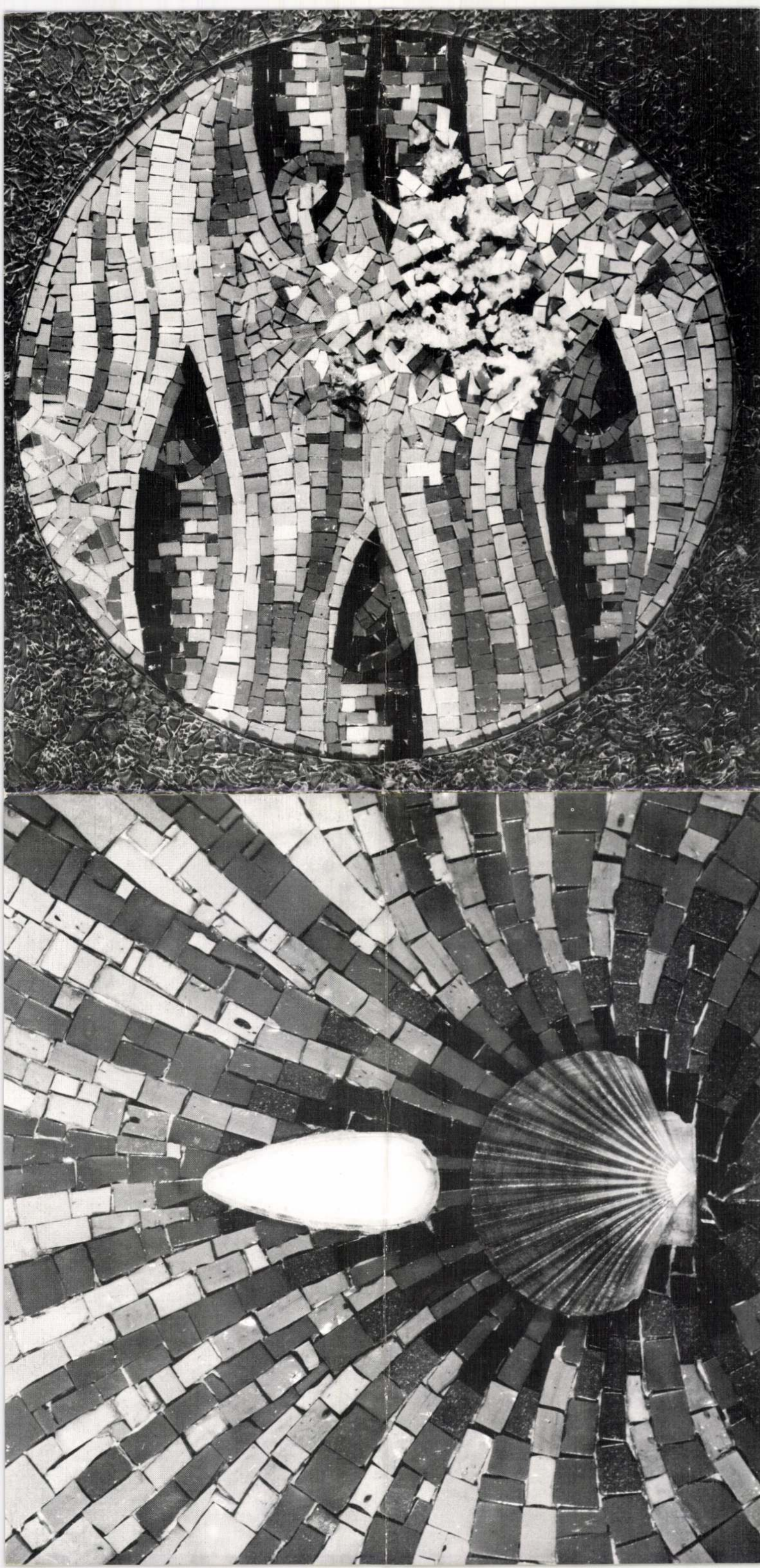

Hegyi György festőművész 1922. február 26-án született Budapesten. 1946–51 év között Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza festőművészek növendéke volt a budapesti Képzőművészeti Főiskolán.

Franciaországban, Olaszországban, Izraelben, NDK-ban, Bulgáriában járt tanulmányúton. 1964 óta a régi Szentendrei Művésztelep tagja, azóta is Szentendre és a Pest megyei kiállítások állandó résztvevője. Tagja az 1980 óta működő Szentendrei Műhely Galériának. 1946-ban Kolozsvárott rendezte első önálló kiállítását.

További egyéni kiállításai: 1954, 1962. Fényes Adolf Terem, 1964, Tel Aviv, 1967. Csók István Galéria, 1972. Művésztelepi Galéria, 1974. Képcsarnok Zalaegerszeg, 1975. Kulturális Kapcsolatok Intézete, 1976. Berlin és Halle, 1977. Nyugat-Berlin, 1979. Képcsarnok Dunaújváros, 1980. KPVDSZ Budapest, 1981. Magyar Nemzeti Galéria, 1981. Hamburg, 1982. Szentendrei Művésztelepi Galéria.

Résztvevője a hazai és nemzetközi képzőművészeti tárlatoknak. Munkái megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galéria, Kiscelli Múzeum, Szentendrei Képtár, továbbá számos magyar és külföldi múzeum és magángyűjtő gyűjteményében.

Hegyi György munkásságának fő vonala a monumentális mozaik, melyek szerte az országban (Budapest, Pápa, Pécs, Szentendre, Dunaújváros) találhatók.

Utolsó nagyobb munkáját a Szovjetunióba Leninogorszkba készítette. Jelenlegi művészi törekvéseire jellemző Mucsi András 1982-ben írt kiállítási előszava: „Hegyi a régi korok tiszteletet parancsoló ünnepélyes és monumentális műfaját, a mozaikot tette megközelíthetőbbé, léptékben intimebbé és elérhetővé a ma embere, a hétköznap embere számára. A helyhez kötött, építészeti keretbe zárt monumentális fenségű mozaikot mozdítható táblaképpé szelídítve, felhasználja a mozaik-technikából adódó játékos lehetőségeket az élet örömeinek csillogó színekkel történő kifejezésére."

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1982. SZEPTEMBER 2-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
DR. LÁNCZ SÁNDOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ KANDIDÁTUS

MEGTEKINTHETŐ:
1982. SZEPTEMBER 2–SZEPTEMBER 16.

BEMUTATÓ TEREM
SALGÓTARJÁN, RÁKÓCZI ÚT 13.

Fk.: Köteles István – 82-1096 KVNYD – Fv.: Németh György

SZŐNYI ISTVÁN TEREM, MISKOLC

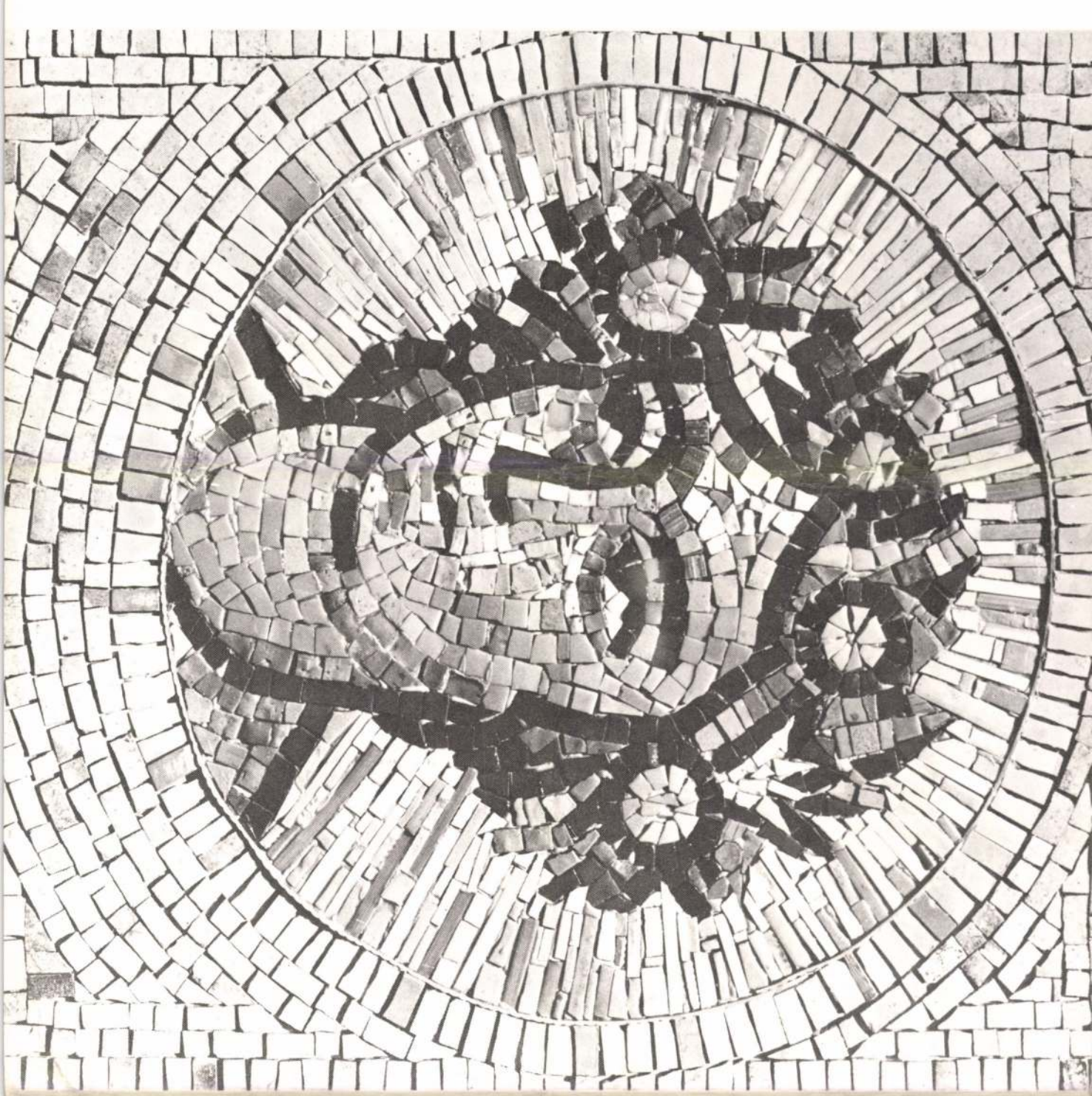

HEGYI GYÖRGY

FOTÓ: HEGYI GÁBOR

A Képcsarnok meghívja Önt **Hegyi György** festőművész kiállításának ünnepélyes megnyitására 1988. szeptember 29-én csütörtökön délután 5 órára. A tárlatot dr. Lánc Sándor művészettörténész kandidátus nyitja meg.
Megtekinthető 1988. szeptember 29-től október 8-ig a Szőnyi István Teremben, Miskolc, Széchenyi utca 21.

Budapesten születtem 1922-ben. 1946–51 között a Képzőművészeti Főiskolán Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza növendéke voltam.
1962 óta a Szentendrei Művésztelep tagja vagyok.
1946 óta több mint harminc önálló kiállításom volt idehaza és külföldön. (Ebből nyolc a Képcsarnok keretén belül.) Munkásságom fő vonala a monumentális mozaik, melyek szerte az országban (Dunaújváros, Budapest, Pápa, Pécs, Szentendre, Ujszilvás)megtalálhatók . Az itt látható munkáim „táblaképpé szelídített mozaikok", ahogy egyszer egy kritikusom írta.

Hegyi György

mikroprop
mp
kisnyomtatványok

FELELŐS KIADÓ: TÓTH PÁL ISTVÁN

KÉPEK JEGYZÉKE

Kievi tornyok	mozaik
Kagylók	,,
Arab fej	,,
Tirnovo	,,
Prágai temető	,,
Ikon, arany háttérrel	,,
Kapuk	,,
Fej, vörös kendővel	,,
Fej és kapu	,,
Vörös fekete	,,
Családi kép	,,
Gyerekek	,,
Bohócfej	,,
Fej	,,
Bábuk I.	,,
Bábuk II.	,,
Bábu és múmia	,,
Szentendre I. ,	,,
Városkép, arany háttérrel	,,
Mementó	,,
Betűk a sivatagban	,,
Csillag	,,
Virág	,,
Ablak előtt	,,
Kerítés	,,
Növények	mozaik
Erdő	,,
Virág és város	,,
Rakéta	,,
Piros virág	,,
Tengeri	tempera
Lángok	mozaik
Fej, tükörrel	,,
Murális terv	,,
Tenger	vegyes technika
Nyomda	,,
Galambok	mozaik
Korall	,,
Szentendre, vörös háttérrel	,,
500 éves a magyar nyomdászat	olaj
Hagymakupolák	mozaik
Atomfelhő	fa és mozaik
Ezüstlakodalom	mozaik
Szentendre	márvány
Vaszilij Blazsennoj	mozaik
Ikarus	,,
Mézeskalácsok	,,
Kompozíció	,,
Város, márványból	,,
Keleti város	,,

76-955 Af.

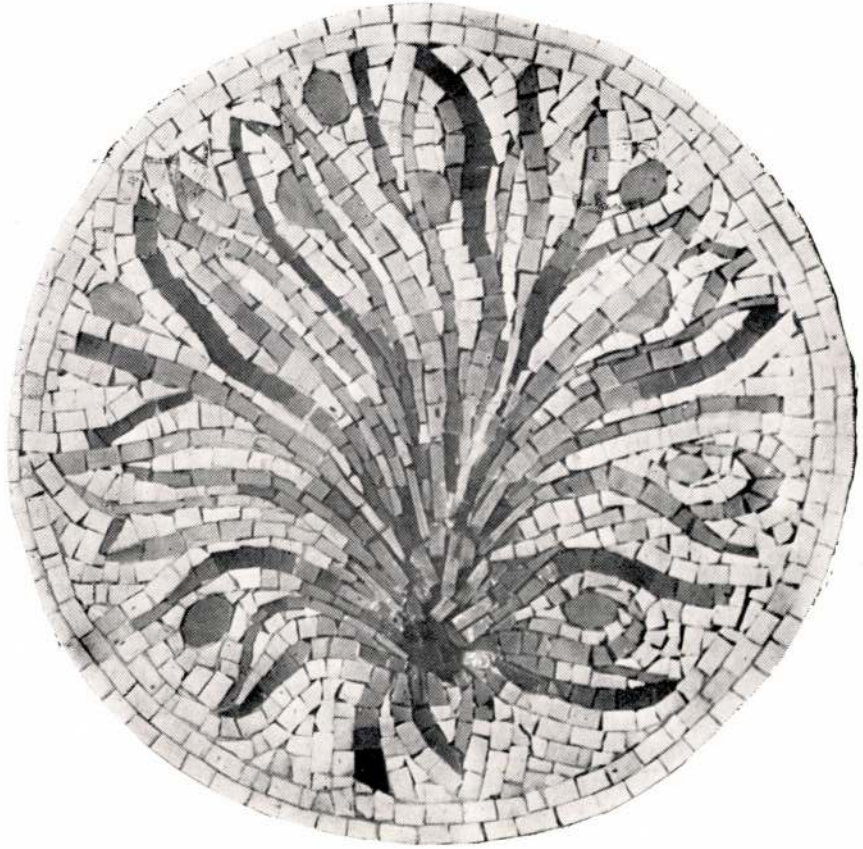

VIRÁG

HEGYI GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ MOZAIKKIÁLLÍTÁSA

HEGYI GYÖRGY

Született: 1922. február 26., Budapest.
Tanulmányok: Képzőművészeti Főiskola, 1946–1951.
Mesterei: Berény Róbert, Barcsai Jenő, Fónyi Géza.
Kiállítóművész 1946 óta.

Kiállításai:

1954 Fényes Adolf Terem
1962 Fényes Adolf Terem
1965 Budapesti Műszaki Egyetem
1967 Csók István Galéria
1972 A Szentendrei Művésztelep galériája
1974 Képcsarnok, Zalaegerszeg

KAPUK

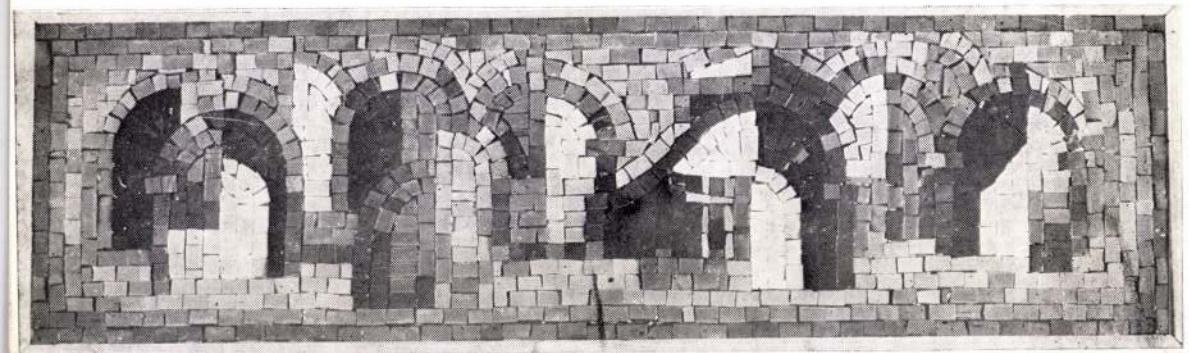

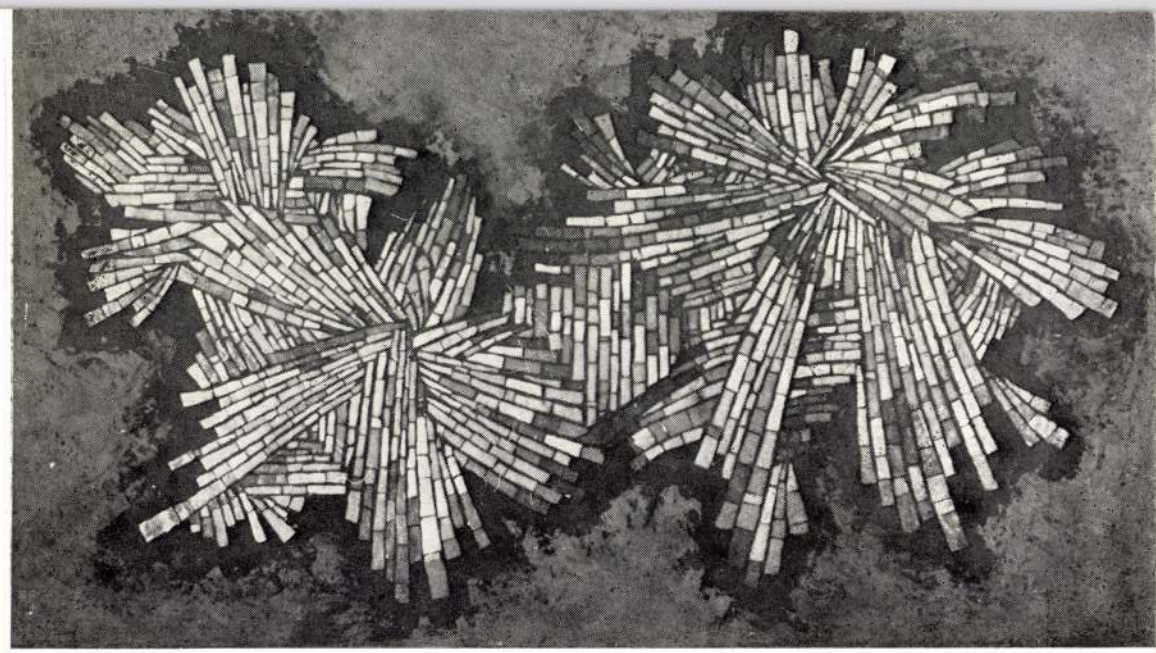

MURÁLIS TERV

A VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT H. BÖSZÖRMÉNY
MEGHÍVJA ÖNT

HEGYI GYÖRGY

festőművész

mozaikkiállítására

Megnyitja:
MUCSI ANDRÁS művészettörténész,
a szentendrei múzeum osztályvezetője
1976. február 24-én este fél 6 órakor
A MŰVELŐDÉSI KÖZPONT KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

Nyitva: február 24-től március 14-ig,
naponta 9–17 óráig

MŰVEK JEGYZÉKE

VIADUKT
olaj, 70×50

INTERIEUR
olaj, 80×50

KOMPOZÍCIÓ ABLAKKAL
olaj, 60×25

SÁRGA KAPU
olaj, 50×40

ZÖLD ÉG
olaj, 60×70

SZENTENDREI HÁZAK
olaj, 56×46

UTCA
olaj, 26×42

HALAS CSENDÉLET
olaj, 40×50

KÁVÉDARÁLÓ
olaj, 70×40

NŐ SÁRGA PULÓVERBEN
olaj, 70×40

TÁJ KÉT TORONNYAL
olaj, 40×60

PIROS LÁBAS
olaj, 50×60

PIROS TÁJ
olaj, 60×80

TÁMASZKODÓ
olaj, 70×50

ÜVEGEK
olaj, 60×70

SZENTENDRE
olaj, 100×80

NŐ SÁRGA RUHÁBAN
olaj, 80×70

DUNAKANYAR
olaj, 75×65

VARJAK
olaj, 70×40

FEHÉR HÁZ
olaj, 50×30

HOLDFÉNY
olaj, 50×40

SZÉK HALLAL
olaj, 45×30

HÁZ FÁVAL
olaj, 35×25

B. J.
pasztell, 20×25

MOZAIK TERV I.
(Pécsi Legényszállóhoz)

MOZAIK TERV II.
(Pécsi Legényszállóhoz)

MOZAIK — RÉSZLET
(Pécsi Legényszálló)

MOZAIK TERV
(Madách Színházhoz)

MOZAIK TERV
(Szeged, Városi Pártbizottság Székházához)

MOZAIK TERV

KERÁMIA TERV

VISEGRÁD I.
(vázlat)

VISEGRÁD II.
(vázlat)

SZENTENDREI UTCA
gouache, 25×13

SZENTENDREI RÉSZLET
gouache, 26×17

CSENDÉLET
tus, 22×13

SZENTENDRE I.
krétarajz, 20×20

SZENTENDRE II.
krétarajz, 22×20

SZENTENDRE III.
krétarajz, 20×20

NAGYMAROSI VASÚTIHÍD
krétarajz, 15×29

SZEPEZD
linómetszet, 25×35

HALAK
linómetszet, 25×30

NAGYMAROS
linómetszet, 24×33

CSENDÉLET
linómetszet, 35×25

HEGYI GYÖRGY
FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLITÁSA
1962. NOVEMBER 2—25
FÉNYES ADOLF TEREM, RÁKÓCZI ÚT 30
A KIÁLLITÁST RENDEZTE: LÁNCZ SÁNDOR
A KATALÓGUST TERVEZTE: KATONA LÁSZLÓ
FOTO: KÓNYA KÁLMÁN

Felelős kiadó: Dr. Rozványi Márta

Globus nyomda, Budapest

HEGYI GYÖRGY

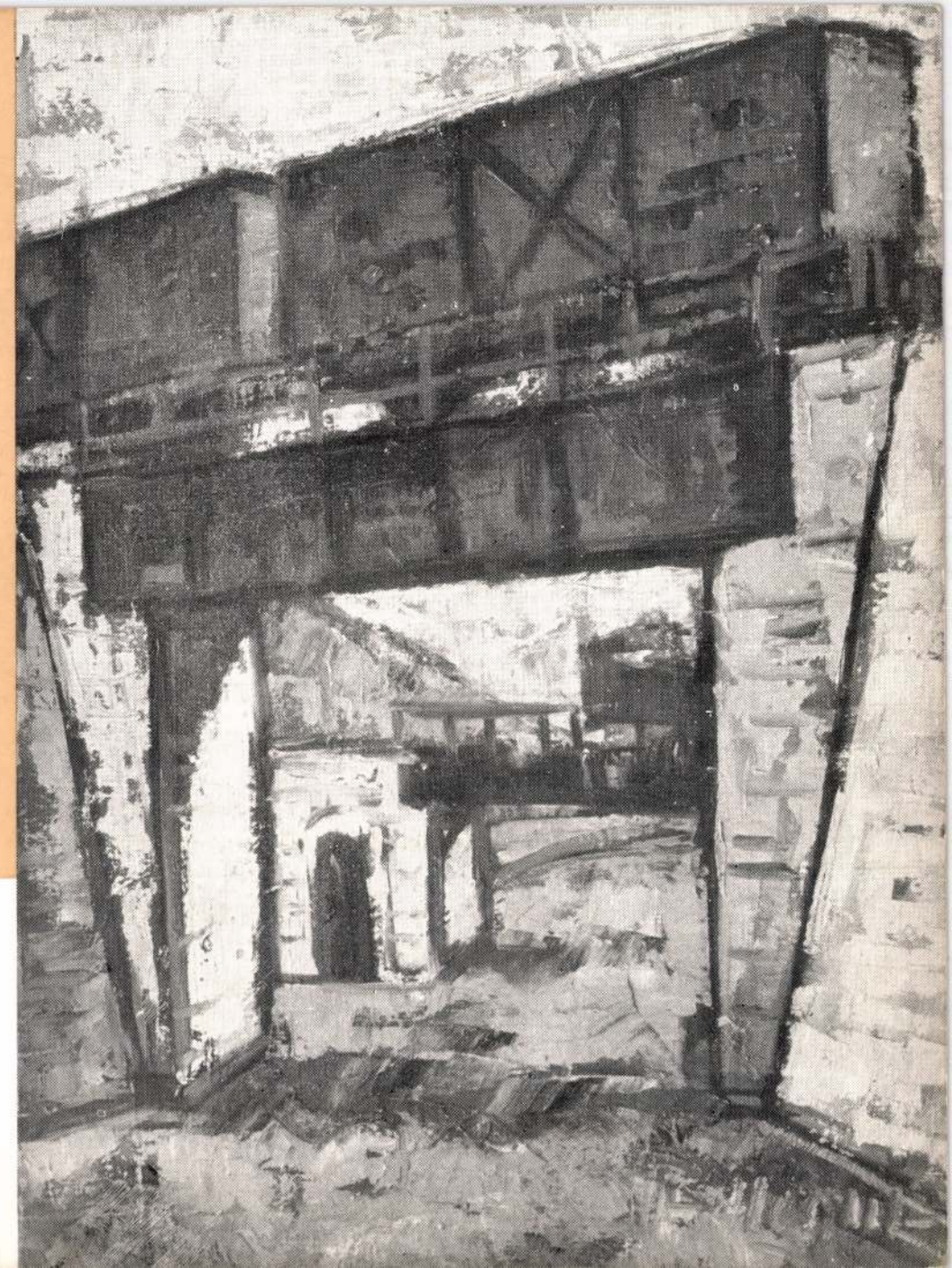

HEGYI GYÖRGY

A felszabadulás utáni nevelés első nemzedékéből való e fiatal művész, bár lehet, hogy a huszonegynéhány évesek szemében már nem számít fiatalnak a negyven küszöbén álló. De a képzőművészet nem költészet, vagy zene, amely művészeti ágakban lehetséges „csodagyereknek" lenni. A mi művészetünk a világ tárgyi megismerésének, az ábrázolás komplex mikéntjének művészete. Emberré érettség és naponkénti művi gyakorlat szükséges hozzá s a vizuális élmény szilárd képi fogalmazásának képessége. Gyakran elbájol bennünket egy-egy gyermekrajz, festmény spontaneitása, a tömegek és színfoltok ösztönös harmóniája, az arányok önkénye, a kifejezés ereje. De vajon negatív érték-e a tudás és tudat, ami a felnőtt művész sajátja? Semmi esetre, inkább feltétel, ami nélkül nincs jó művészet. Hegyi György keményen megdolgozott azokért az eredményekért, amelyeket most bemutat. A második világháború éveket lopott el életéből, pedig gyermekkora óta tudta, merre kell indulnia. Berény Róberttől kapta első, alapos ismereteit Zebegényben, ám ez csak annyi volt, mint ha a vándor megtalálja az útjelző táblát, de az út eltorlaszolt s csak nagy kerülőkkel jut a célhoz vezető, bár sok rejtett buktatóval változatos útra. A cél még nagyon messze volt, mikor 1944 őszén „lelépett" a visszavonulás során és Észak-Erdélyben, majd Kolozsváron kezdte az új életet. Ahol csak megfordult, teljes erővel segítette a fasizmus üszkének-kormának eltakarítását, s 1946-ig a Román KP lapjainál dolgozott. Hazatérve beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára, ahol természetesen Berény, majd Barcsay Jenő és Fónyi Géza voltak mesterei. Vonzotta a mozaik, a nagy, dekoratív felületek építése, mert, mint később beigazolódott, ez felelt meg alkotó-alakító szándékának. Első nagyméretű mozaikja — diploma munkája —, a Táncolók, egy szakszervezeti kultúrterem dísze. Ahhoz, hogy valaki jó mozaikos legyen, természetesen sokat kell rajzolni, festeni, hiszen a mozaikon a kompozíciónak és színnek — s, hogy nehezebb legyen: redukált színnek — talán még nagyobb a szerepe, mint a festményen. Hegyi György rajzainak és képeinek legnagyobb erénye a tiszta kompozíció, a szilárd szerkezet s ebben a mozaik- rend érvényesül. Évek óta Szentendrén és Nagymaroson tölti a nyarakat s bár van festő, aki impresszionisztikus, atmoszférikus lágysággal festi a tájat, ez szinte szuggerálja a tektonikus és architektonikus formaalakítást. A hegyek hullámai s a házak véletlenszerűnek tűnő, de mégis konstruktív egymásmellettisége mintegy kényszerítik a művészt a színek bőre alatt rejtekező, vagy általuk megjelenő dolgok csontvázát kitapintani. Művészünkben megvan a képesség, hogy az efemer jelenséget képi törvénnyé írja át. Tájképeiben különösen érvényesül ez a szerkesztő-, rendező elv (Viadukt, Szentendre, Piros táj), de alig kevésbé csendéletein, ahol már-már a tárgyválasztás eldönti a megoldás milyenségét (Üvegek, Kávédaráló, Piros lábos). Feltűnően kevés emberábrázolást látunk ebben az anyagában — az utóbbi három-négy év termése — s ami van, máris a mozaikra utal. Tény, hogy a minden témában fellelhető szigorú formarend a mozaik megszabta kötelmekből, a színes kőábrázolás anyagdiktálta szigorából fakad. Mégis, festményei a maguk anyagában — olaj, tempera, stb. — élnek, a mozaikok pedig, az utolsó három évben a festő egyre természetesebb közegeként, — a saját törvényeik szerint. Az 1959-ben készült hajdunánási iskola mozaikjától a Madách Színház intimebb méretű és hangvételű kompozícióján át a pécsi Legényszálló motívum gazdag, figurális faláig: a művész letette a garast új monumentális művészetünk asztalára. S ha az új mozaikművészet sajátossága, hogy a dekoratív szép mellett, vagy inkább benne, a szocialista életérzésből fakadó, emocionális tartalommal bír és hat, Hegyi György megvalósította ezt a művi egységet. Valóságszeretete megóvta attól, hogy — a dekoratív szerepére való hivatkozással — túllépje a világ ismert, látható elemeinek ábrázolását, illetve ennek amúgyis igen tág határait. Egy óriásdarut ha meg is villogtat ékes kékségében, szerszám marad, mely csak funkciójában változott: nem emel, hanem a kép síkjában terülve érzelmet és gondolatot ébreszt, asszociációt támaszt. Soha, egy pillanatra sem veti el a valóság varázsát s nem jut el az absztrakciónak arra a fokára, amelyre lehet magyarázat, de nincs mentség. Nem mond le az érzékelés öröméről s arról sem, hogy bármiféle transzponálása közlésképes legyen. Művészetét közügynek érzi, hozzájárulásnak világunk formásabb és tartalmasabb kialakításához s ezáltal szocialista művészet az, amit elénk állít. Igaz, művészetében nyoma sincs drámai konfliktusoknak, dehát az utóbbi évek törekvése minden területen a békés életre irányult s a művész is megkereste a kis dolgok összhangját egy nagyobb, átfogóbb harmónia részeként. Szerény ember, igényes művész: ennyit az alkotóról, hiszen a képek őszinték, tehát beszédesek s el is mondanak mindent. Megmutatnak egy miniatür mindenséget, amelybe érdemes volt bepillantani.

OELMACHER ANNA

Támogatók / sponsors

Magyar Könyvalapítvány
Országos Kereskedelmi és Hitelbank
Inter Európabank
Fáy András Alapítvány
Első Magyar-Lichtensteini Ingatlanépítő, Tervező és Befektetési KFT

Felelős kiadó: Kulturális Alapítvány a Textilművészetért
Szerkesztő: Gelencsér Rothman Éva
Tervező: Bárd Johanna
Fordítás: Gelencsér Rothman Éva, Pásztor Mariann
Nyomda: Nalors Grafika Kft, Vác

HEGYI IBOLYA

HEGYI IBOLYA

gobelinművész

Lakáscím: Budapest, Kapisztrán utca 3. H–1192 Telefon: 127-1160

1953 november 11-én született Budapesten
1978 -ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskolán, gobelin szakon

Díj

1992 a XII. Fal- és Tértextil Biennále különdíja, Szombathely

Egyéni kiállításai

1991 Fészek Klub, Budapest
1993 Balassi Galéria, Budapest

Válogatás a csoportos kiállításokból

1980 A kéz intelligenciája. Kézműves iparművészeti kiállítás, Műcsarnok, Budapest
VI. Fal- és Tértextil Biennále ± Gobelin, Savaria Múzeum, Szombathely
III. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennále, Savaria Múzeum, Szombathely
1981 A Magyar Iparművészeti Főiskola Jubileumi Kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1982 VII. Fal- és Tértextil Biennále. „Textil utópia", Savaria Múzeum, Szombathely
4. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennále, Savaria Múzeum, Szombathely
Hungarian Miniature Textiles, Dublin Gallery, Knoxwill (USA)
Modern Magyar Textilművészet, Nordke Musflidsforening, Oslo
1983 Országos Iparművészeti Kiállítás. „A tervezés értékteremtés", Műcsarnok, Budapest
L'Art du Textile Hongrois Moderne, Musée d'Art Moderne, Le Havre;
Espace Pierre Cardin, Párizs
École Nationale d'Art Décoratif d'Aubusson
Centre Culturel des Visitandines, Amiens
Hotel de Ville, Albert
Galerie de la Tapisserie, Beauvais
Maison des Arts et Loisirs, Laon
1984 Fiatal Iparművészek Stúdiójának Kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1985 Magyar Gobelin 1945–1985, Műcsarnok, Budapest
1986 IX. Fal- és Tértextil Biennále, Savaria Múzeum, Szombathely
6. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennále, Savaria Múzeum Szombathely
1987 Contemporary Hungarian Textiles 1933–1986, Castle Museum, Nottingham
Wapping Arts Centre, London;
Caspers Arts Gallery, Barnsley
City Arts Gallery, Leicester
Moderne Ungarische Textilien im Ramen der Auslandskulturtage der Stadt Dortmund
1988 Eleven textil 1968–1978–1988. Válogatás a modern magyar textilművészeti alkotásokból, Műcsarnok, Budapest
1989 Textilbiennálék. Szombathely 1970–1988, Kulturális Központ, Muraszombat
1990 XI. Fal- és Tértextil Biennále. „Párbeszédek", Képtár, Szombathely
1991 Murális Magyar Textilek, Apátság, Epau (Franciaország)
Moderne ungarische Textilkunst, St. Peter an der Sperr, Wiener Neustadt
1992 XII. Fal- és Tértextil Biennále. „Költészet", Képtár, Szombathely
Hungary Festival in Japan '92, Metropolitan Art Space, Tokió
1993 Deuxième Triennale Internationale de Tournai. Tapisseries et Arts du Tissu de l'Autre Europe, Maison de la Culture, Tournai (Belgium)

Művei közgyűjteményekben

Iparművészeti Múzeum, Budapest
Savaria Múzeum, Szombathely
István Király Múzeum, Székesfehérvár
Ripl-Rónai Múzeum, Kaposvár
Művelődési- és Közoktatási Minisztérium, Budapest

Művei középületekben

Magyar Vám- és Pénzügyőrség, Budapest
Magyar Nemzeti Bank, Budapest
Magyar Honvédség, Budapest

Galaxis, 1992 • gobelin, 110x110 cm

IBOLYA HEGYI

gobelin artist

Address: Budapest, Kapisztrán utca 3. H–1192 Telephone: (36-1) 127-1160

1953 born on 11th November in Budapest
1978 graduated at the Hungarian Academy of Applied Arts in Budapest. Department of gobelin

Prize

1992 Special Prize of the 12th Biennial of Tapestry and Spatial Textile, Szombathely

Solo exhibitions

1991 Fészek Gallery, Budapest
1993 Balassi Gallery, Budapest

Selected group exhibitions

1980 "The Intelligence of The Hand". Exhibition of handcrafts by Applied Artists, Palace of Exhibitions, Budapest
6th Biennial of Tapestry and Spatial Textile. ± Gobelin, Savaria Museum, Szombathely
3rd International Biennial of Miniature Textiles, Savaria Museum, Szombathely
1981 Jubilee exhibition of the Hungarian Academy of Applied Arts, Ernst Museum, Budapest
1982 7th Biennial of Tapestry and Spatial Textile. "Textile utopia", Savaria Museum, Szombathely
4th International Biennial of Miniature Textiles, Savaria Museum, Szombathely
Hungarian Miniature Textiles, Dublin Gallery, Knoxwill (USA)
Contemporary Hungarian Textile Arts, Nordke Musflidsforening, Oslo
1983 National Exhibition of Applied Arts. "Design is value creation", Palace of Exhibitions, Budapest
L'Art du Textile Hongrois Moderne, Musée d'Art Moderne, Le Havre
Espace Pierre Cardin, Paris;
École Nationale d'Art Décoratif d'Aubuson
Centre Culturel des Visitandes, Amiens
Hotel de Ville, Albert;
Galerie de la Tapestrie, Beauvais
Maison des Arts et Loisirs, Laon
1984 Exhibition of the Young Applied Artists' Studio Ernst Museum, Budapest
1985 Hungarian Gobelins 1945–1985, Palace of Exhibitions, Műcsarnok
1986 9th Biennial of Tapestry and Spatial Textile, Savaria Museum, Szombathely
6th International Biennial of Miniature Textiles, Savaria Museum, Szombathely
1987 Contemporary Hungarian Textiles 1933–1986, Castle Museum, Nothingham
Wapping Arts Centre, London
Casper Arts Gallery, Barnsley
City Arts Gallery, Leicester
Moderne Ungarische Textilien, im Ramen der Auslandskulturtage der Stadt Dortmund
1988 Living textile 1968–1978–1988. Selection from the contemporary Hungarian works of textile art, Palace of exhibitions, Budapest
1989 Textile Biennials, Szombathely 1970–1988, Cultural Centre, Murska Sobota (Slovenia)
1990 11th Biennial of Tapestry and Spatial Textile. "Dialogues", Picture Gallery Szombathely
1991 Hungarian Tapestries, Monastery, St. Peter an der Sperr, Wiener Neustadt
1992 12th Biennial of Tapestry and Spatial Textile. "Poetry", Picture Gallery, Szombathely
Hungary Festival in Japan '92, Metropolitan Art Space, Tokyo
1993 Deuxième Triennale Internationale de Tournai. Tapisseries et Arts du Tissu de l'Autre Europe, Maison de la Culture, Tournai (Belgium)

Works in Public Collections

Museum of Applied Arts, Budapest
Savaria Museum, Szombathely
István király Museum, Székesfehérvár
Rippl-Rónai Museum, Kaposvár
Ministry of Culturel, Budapest

Works in public bulidings

Headquarters of the Hungarian Customs Office, Budapest
Hungarian National Bank, Budapest
Hungarian Army, Budapest

Galaxy, 1992 • gobelin, 110x110 cm

IBOLYA HEGYI

Gobelinkünstlerin

Adresse: Budapest, Kapisztrán utca 3. H-1192 Telefon: (36-1) 127-1160

1953 geboren am 11 November in Budapest
1978 Diplom an der Ungarischen Akademie für Angewandte Kunst, Fachrichtung Gobelinkunst

Preis

1992 Sonderpreis, XII. Wand- und Raumtextil-Biennale, Szombathely

Einzelausstellungen

1991 Fészek Klub, Budapest
1993 Balassi Galerie, Budapest

Wichtigste Gruppenausstellungen

1980 "Die Intelligenz der Hand", Ausstellung des Kunsthandwerks, Kunsthalle, Budapest
VI. Wand- und Raumtextil-Biennale, ± Gobelin, Savaria Museum, Szombathely
3. Internationale Miniatürtextil-Biennale, Savaria Museum, Szombathely
1981 Jubiläumsausstellung der Ungarischen Akademie für Angewandte Kunst, Ernst Museum, Budapest
1982 VII. Wand- und Raumtextil-Biennale, "Textil-Utopie", Savaria Museum, Szombathely
IV. Internationale Miniatürtextil-Biennale, Savaria Museum, Szombathely
Hungarian Miniature Textiles, Dublin Gallery, Knoxwill (USA)
Zeitgenössisches ungarisches Textilkunst, Nordke Musflidsforening, Oslo
1983 Landesausstellung für Kunsthandwerk, "Kunsthandwerk schafft Werte", Kunsthalle, Budapest
L'Art du Textile Hongrois Moderne, Musée d'Art Moderne, Le Havre
Espace Pierre Cardin, Paris;
Ecole Nationale d'Art Décoratif d'Aubusson
Centre Culturel des Visitendines, Amiens
Hotel de Ville, Albert
Galerie de la Tapisserie, Beauvais;
Maison des Arts et Loisirs, Laon
1984 Ausstellung des Studios Junger Kunsthandwerker, Ernst Museum, Budapest
1985 Ungarische Gobelinkunst 1945–1985, Kunsthalle, Budapest
1986 IX. Wand- und Raumtextil-Biennale, Savaria Museum, Szombathely
6. Internationale Miniatürtextil-Biennale, Savaria Museum, Szombathely
1987 Contemporary Hungarian Textiles 1933–1986, Castle Museum, Nothingham
Wapping Arts Centre, London;
Casper Arts Gallery, Barnsley
City Arts Gallery, Leicester
Moderne ungarische Textilen, im Rahmen der Auslandskulturtage der Stadt Dortmund
1988 Lebende Textilkunst 1968–1978–1988, Auswahl aus der zeitgenössischen ungarischen Textilkunst, Kunsthalle, Budapest
1989 Textilbiennalen, Szombathely 1970–1988, Kulturzentrum, Murska Sobota (Slowenien)
1990 XI. Wand- und Raumtextil-Biennale, "Dialoge", Gemäldegalerie, Szombathely
1991 Murale Textilkunst aus Ungarn, Abtei, Epau (Frankreich)
Moderne Ungarische Textilkunst, St. Peter an der Sperr, Wiener Neustadt
1992 XII. Wand- und Raumtextil-Biennale, "Dichtung", Gemäldegalerie, Szombathely
Hungary Festival in Japan '92, Metropolitan Art Space, Tokyo
1993 Deuxième Triennale Internationale de Tournai. Tapisseries et Arts du Tissu de l'Autre Europe, Maison de la Culture, Tournai (Belgien)

Werke in Sammlungen

Museum für Angewandte Kunst, Budapest
Savaria Museum, Szombathely
István király Museum, Kaposvár
Rippl-Rónai Museum, Kaposvár
Ministerium für Kultur und Bildung, Budapest

Werke in öffentlichen Gebäuden

Ungarisches Zoll- und Finanzbehörde, Budapest
Ungarische Nationalbank, Budapest
Ungarische Armee, Budapest

Galaxis, 1992 • Gobelin, 110x110 cm

VEDUTÁK FÖLDÖN S EGEN Hegyi Ibolya vedutái földi s égi tájképei, különös kertképei s kozmikus kilátói, kultúrális panorámák. A távlati ábrázolással megoldott, éggel egybemosódó, lankás, ligetes, vizes, felhőket is részletező földi tájai, a rózsaszínű, zöldárnyalatú, és sokszínű gobelinkertek az aranykor állapotát idézik. Olyanok ezek a vegetációk, mint Hamvas Béla írja: " Az aranykert a világ ősképe, amely a világban elmúlhatatlanul él. A szent kert úgy terül el a főtemplom mögött rejtve, csak a beavatottak által ismerten, ahogy a világ mélyén nyugszik a szent kert: aranykert, paradicsom, elysium, az öröklét azok számára, akik tudják: Ez volt a világ, az ember, és ezzé kell lennie." s ahol "A művelés értelme pedig kultusz volt: megszentelt tevékenység, hogy az ember élete végén megkönnyebbülten azt mondhassa: sorsom a föld művelésében telt el, fölemeltem a földet azzal, hogy virágzóbbá, termékenyebbé tettem, hogy embertársaimmal együtt a békét szolgáltam, hogy egészséges gyermekeket hoztam a világra és azokat fölneveltem, hogy a háborúban helytálltam, az igazságot vallottam és mondtam, és így a világot Isten kertjéhez közelebb vittem."

A művésznő finom rétegelt tájai, vizes, ligetes, ködbevesző, párálló dombjai Vörösmarty titkos részletei és Kazinczy tájai is: "Tengeri bércek, tavak, csermelyek, hársfasorok, völgynyilatok, tömjénfellegek, vad erdők, sudaras fák, hó, hab, vagy csillagrészletek, s dicső csillagzatok" szövődnek gobelinjein. "Mi lehet szebb, mint a Duna ligetei s a szép völgy — és nyár — s topolyafák a Tisza szélén? Mi szebb, mint Bag és Gödöllő között a tündéri völgy? Mily kevés kellene ahhoz, hogy az paradicsommá változhassék."

A gobelinszövő alluviumai, irodalmi tájak, ahol erdősávok, terebélyes fák látszanak, s a vízmosások ezüst selyme, állóvizek gyöngyháza világít. A folyók tükörvonala, fényes fonala, szeli át vedutáit. A rózsaszínű sorozat egyik legszebb darabja madártávlatból, vagy a repülő ember perspektívájából tekint a földre. Pengefényű folyó metszi ketté a ligetes, lankás térképtájat, s kicsiny, aranyló célkeresztek sokasága sziporkázó csillagokként hinti tele a felületet.

Ez az eszményi táj Radnóti tája, amelynek geográfiai megoldása s keresztjei költőnk sorsát és gondolatait tükrözik. A bukolikus tájábrázolást gyakran halálpillanatokban, veszélyhelyzetekben alkalmazzák. Az égi perspektívából a szülőháza látszódik, a lángokból ölelt kis ország, ahol szinte látni véljük a költő sorai szerint: a távoli erdőt, idegen legelőt, szelíd tanyát.

A térképszerűség különös: "a térkép geometrizálni tudja a helyet, és arculattá tudja tenni az ábrát" — panoramikus hatású, képzeletbeli, s egyben valóságos tájat hoz létre.

A vedutákon, az erdők között, a fák között néha egy-egy épület látszódik.

A Gloirett elégikus táj, amelyen az építmény az ideális látkép középrésze. Ez a vegetáció azon tájak egyike, amely inkább irodalmi eszményt valósít meg.

A görög, latin költők tanulmányozták a tájat sajátos módon, s ez a felvilágosodáskori szemlélettel is rokon. A művész pasztellszínű költői ábrázolásán, érzékeny színes ceruzarajzán, a köralakú, oszlopos épület olyan, mint egy irodalmi kegyhely, művészeti emlékmű, a művészetek szent kultuszhelye.

Jelképesen olyan mint Csokonai szegényes Tempelje. Ez a centrális épület körbefutó oszlopsorával, kis kupolájával a kismartoni Mária templomot idézi a platánkor idejéből. Az eredeti épületben látható Leopoldina hercegnő szobra miatt később, e kecses arhitektúra, Leopoldina templomként uralja a kastélykertet.

Ezek a gloirettek, áttört falú épületek, kerti lakok, a szellemi arculatok keresztmezejében, gondolati találkahelyek, s így a zárt rendszerekből kilépve, a természettel összeolvadó emberi szellem intellektuális terepei, titkos, de egyben jól látható szinterei. Hegyi Ibolya színes, s halovány rajza ezeket a gondolatokat áramoltatja.

A Himnusz ünnepi textilajándék, triptichon, mediterrán látkép, mely arannyal átszőtt nektárszínű, borszínű, homokszínű szárnyasoltárként tárulkozik fel. A szárnyasoltár középmezeje látható ezúttal megszőve. A nehéz brokát pompáját, súlyát, nemességét s gazdag színeit felmutató gobelin három szálból, három színből szövődik, három különböző minőségű anyagból szervül.

Az arany homálya: a korona aranya, villanása ünnepélyessége, sugárzása a dicsfényt, az égi fényt, s a szőlőbe ivódott nap fényét jelképezi.

A borvörös gyapjú szál, a császárok és palástok, a hatalom, a jézusi bíbor, a vér, a világ urának, s az italok királyának megtestesítője.

A homokszínű len rostos anyaga, mézszíne, natúrja a földet, a termékeny talajt jelöli. A kárpiton a szőlővel beültetett, gazdag domboldalon, elnehezült szőlőskertek geometriája, dekadenciája, katonás rendje váltakozik. A nektáriumok bősége, a gazdag lugasok, teraszok, s a szőlőshegyeken kígyózó szerpentinutak borítják be a vékony szálakból, nyolcas felvetésen, sűrűn szőtt, elegáns gobelint.

A Libanoni cédrus kisméretű gobelin, hódolat annak a két egzotikus ősfának, amely hazánkban is meghonosodott. A tenyérnyi Villa Borghese francia kertje, egy szép geometrikus ábra, finom növényrajzolat.

A két arcméretű négyzet, a két márványlap méretű: az Eső, és az Óceán a legalapvetőbb természeti elemet, a vizet jelölik. Ezek a lassan mozduló vizek,csendes vízmozgások,a lassan növekedő fák, és a szinte láthatatlanul változó természetijelenségek, elemek szimbólumai.

A látványos, eruptiv erejű csodák, a tűz megtestesítői. Az arasznyi gőzölgő Vulkán, s a villanásnyi Üstökös hasonlóságuk miatt egymás párdarabjai.

Ezek a gobelinképeslapok, a természet emblémái, lírai piktogramjai. Az anzix-nagyságú anzix méretű architektúrák, Palladio-t idéző arányos homlokzatú vidéki épületek, kicsiny szövött ékszerdarabok, eme emblematikus sorozathoz kapcsolhatók.

A horizontális formájú zöld goblein, zöld táj, egy végtelenített sáv, különös határnélküliséget éreztet. Az olajzöld, levélzöld, penészzöld, méregzöld, chromoxidzöld, mohazöld, kőzöld fonálszövedék, opálfényű, ezüst, arany, selyem színekkel, szálakkal kevert. A zöld táj tajtékszínű, csontszínű öbleivel, vízmosásaival, állóvizeivel, villogó csillagporos egével egy absztraktabb megoldású látkép. A lebegő zöld táj, mely hagyományos veduta lehetne, hosszan nézve, lassan hideg holdbéli tájjá változik, s a párába vesző, kiürülő terület horizontvonal nélkül az égbe olvad, mintha a hold zöldes fénye árasztaná el a fennsíkot.

Ez a különös végtelenített vegetáció az égboltgobelinek előképe. Szinte sugározza azt a gondolatot, hogy valamilyen nagyobb csillagközi törvény uralma alatt állnak a földi jelenségek.

Hegyi Ibolya égi gobelinjei sötétkék, poroszkék, feketekék, acélkék, gomolygó sötét, bakacsinfekete, és csillámlóan fehér, villogóan szikrázó csillagtakarói, csillagvárosok, kozmikus tájak, asztrográfiai területek. Az Andromeda köd és a Rosetta csillagközi anyagfelhők, a Halley üstökös, és a kisebbek is, egyéb laza szerkezetű nyílt halmazok alkotják ezeket a csillogó égi városokat. A nagyméretű Galaxis gobelin egy érzékeny absztrakt festmény, egy szikrázó ezüstfényű munka, amely rendkívül fényes csillagokból és finom szerkezetű, fénylő felhőkből álló égi képződmény művi mása. A Rosetta köd egy fémes kékes, szurokfekete alapon nyugvó ezüstkoszorú, egy tradicionális forma, vagy annak égi mása. Míg az Andromeda köd, a gyönyörű spirális galaxis elmosódó fénykötéq, fénynyaláb, alulvilágított fénykép, bemozdult polaroid fotó, amely azért szép, mert szokatlanul, meghökkentően képezi le a látványt. Mindegyik mű szövése sűrű és feszes, színei az említett mélysötét és vakító fényes szálak vegyüléséből, összeszövődéséből hoznak létre gyémántfényű elegáns texturát.

A Tejút az égbolton végighúzódó, végigvonuló, elmosódott fénysáv, az égnek fehéres sávolya, fehér és gyenge, halovány fényű csillagok sokasága. Csillagok, csillagképek együtteséből és ködfelhőkből áll. E csillaghalmazokból álló különös képződmény a Tejút, Isten útja, Hadak útja, a Galaxia.

Galilei a csillagok sokaságát említi. A csillagvárosok, ködfoltok s maga a Tejút is sajátos égi tájak, égi útvonalak. Ezek az égi folyók, kozmoszbeli végetelenített utak, elliptikus vagy gyűrűrendszerű fénypályák. Ilyen elhúzódó, elmosódott és szikrázó fénysávok, a földön is látszódnak az égből nézve, éjszakai repüléskor. Bizonyos csillagtávolságból, vagy csak egyenesen az égből korunk hatalmas kivilágított éjszakai földi útjai látszódnak. A Tejúthoz hasonló sűrűségűen és spirálisan, különös elérhetetlenségben, kontinensünk hatalmas autópályái mozognak, és nagyvárosai lüktetnek.

Ezek a gigantikus fénylő, szikrázó földi tejútak közül az angol kozmikus ihletésű London Orbital, nevében is a végtelen égre utal. Ezek a jövő megapoliszait bilincsként körbe fonó művi pályák, az égi pályákat idézik, a Galaxisok analogonjai, tükörképei, hiszen Goethe is írja, hogy minden művi szerkezet mintaképei a természet eleven organizmusai ..., s hogy bármerre tekintsünk a természetből végelen fakad.

Hamvas Béla szerint a városnak két nagy analogiája van: az egyik az égi város, másik az emberi test. Mindkettő tulajdonképpen a világegyetem mása, mikrokozmosz. A város kezdetben az égben volt. ...

JÓRY JUDIT

BALASSI KIADÓ

Kiadó és szerkesztőség
1012 Budapest
Attila út 79. fsz. 3.
(C) 1755 064

MEGHÍVÓ

HEGYI IBOLYA

FALIKÁRPIT
KIÁLLÍTÁSÁRA

BALASSI
KIADÓ
GALÉRIÁJA

BALASSI
KIADÓ
GALÉRIÁJA

BALASSI
KIADÓ
GALÉRIÁJA

MEGHÍVÓ

HEGYI IBOLYA

FALIKÁRPIT
KIÁLLÍTÁSÁRA

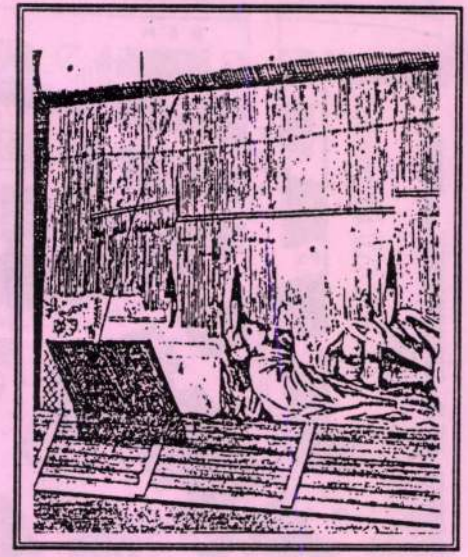

MEGNYITJA:

POLGÁR RÓZSA

1993 JUNIUS 30-ÁN
18 ÓRAKOR

CÍM: 1023 BUDAPEST, MARGIT UTCA 1.

VEDUTÁK FÖLDÖN S EGEN Hegyi Ibolya vedutái földi s égi tájképei, különös kertképei s kozmikus kilátói, kultúrális panorámák. A távlati ábrázolással megoldott, éggel egybemosódó, lankás, ligetes, vizes, felhőket is részletező földi tájai, a rózsaszínű, zöldárnyalatú, és sokszínű gobelinkertek az aranykor állapotát idézik. Olyanok ezek a vegetációk, mint Hamvas Béla írja: " Az aranykert a világ ősképe, amely a világban elmúlhatatlanul él. A szent kert úgy terül el a főtemplom mögött rejtve, csak a beavatottak által ismerten, ahogy a világ mélyén nyugszik a szent kert: aranykert, paradicsom, elysium, az öröklét azok számára, akik tudják: Ez volt a világ, az ember, és ezzé kell lennie." s ahol "A művelés értelme pedig kultusz volt: megszentelt tevékenység, hogy az ember élete végén megkönnyebbülten azt mondhassa: sorsom a föld művelésében telt el, fölemeltem a földet azzal, hogy virágzóbbá, termékenyebbé tettem, hogy embertársaimmal együtt a békét szolgáltam, hogy egészséges gyermekeket hoztam a világra és azokat fölneveltem, hogy a háborúban helytálltam, az igazságot vallottam és mondtam, és így a világot Isten kertjéhez közelebb vittem."

A művésznő finom rétegelt tájai, vizes, ligetes, ködbevesző, párálló dombjai Vörösmarty titkos részletei és Kazinczy tájai is: "Tengeri bércek, tavak, csermelyek, hársfasorok, völgynyilatok, tömjénfellegek, vad erdők, sudaras fák, hó, hab, vagy csillagrészletek, s dicső csillagzatok" szövődnek gobelinjein. "Mi lehet szebb, mint a Duna ligetei s a szép völgy — és nyár — s topolyafák a Tisza szélén? Mi szebb, mint Bag és Gödöllő között a tündéri völgy? Mily kevés kellene ahhoz, hogy az paradicsommá változhassék."

A gobelinszövő alluviumai, irodalmi tájak, ahol erdősávok, terebélyes fák látszanak, s a vízmosások ezüst selyme, állóvizek gyöngyháza világít. A folyók tükörvonala, fényes fonala, szeli át vedutáit. A rózsaszínű sorozat egyik legszebb darabja madártávlatból, vagy a repülő ember perspektívájából tekint a földre. Pengefényű folyó metszi ketté a ligetes, lankás térképtájat, s kicsiny, aranyló célkeresztek sokasága sziporkázó csillagokként hinti tele a felületet.

Ez az eszményi táj Radnóti tája, amelynek geográfiai megoldása s keresztjei költőnk sorsát és gondolatait tükrözik. A bukolikus tájábrázolást gyakran halálpillanatokban, veszélyhelyzetekben alkalmazzák. Az égi perspektívából a szülőháza látszódik, a lángokból ölelt kis ország, ahol szinte látni véljük a költő sorai szerint: a távoli erdőt, idegen legelőt, szelíd tanyát.

A térképszerűség különös: "a térkép geometrizálni tudja a helyet, és arculattá tudja tenni az ábrát" — panoramikus hatású, képzeletbeli, s egyben valóságos tájat hoz létre.

A vedutákon, az erdők között, a fák között néha egy-egy épület látszódik.

A Gloirett elégikus táj, amelyen az építmény az ideális látkép középrésze. Ez a vegetáció azon tájak egyike, amely inkább irodalmi eszményt valósít meg.

A görög, latin költők tanulmányozták a tájat sajátos módon, s ez a felvilágosodáskori szemlélettel is rokon. A művész pasztellszínű költői ábrázolásán, érzékeny színes ceruzarajzán, a kőralakú, oszlopos épület olyan, mint egy irodalmi kegyhely, művészeti emlékmű, a művészetek szent kultuszhelye.

Jelképesen olyan mint Csokonai szegényes Tempelje. Ez a centrális épület körbefutó oszlopsorával, kis kupolájával a kismartoni Mária templomot idézi a platánkor idejéből. Az eredeti épületben látható Leopoldina hercegnő szobra miatt később, e kecses arhitektúra, Leopoldina templomként uralja a kastélykertet.

Ezek a gloirettek, áttört falú épületek, kerti lakok, a szellemi arculatok keresztmezejében, gondolati találkahelyek, s így a zárt rendszerekből kilépve, a természettel összeolvadó emberi szellem intellektuális terepei, titkos, de egyben jól látható szinterei. Hegyi Ibolya színes, s halovány rajza ezeket a gondolatokat áramoltatja.

A Himnusz ünnepi textilajándék, triptichon, mediterrán látkép, mely arannyal átszőtt nektárszínű, borszínű, homokszínű szárnyasoltárként tárulkozik fel. A szárnyasoltár középmezeje látható ezúttal megszőve. A nehéz brokát pompáját, súlyát, nemességét s gazdag színeit felmutató gobelin három szálból, három színből szövődik, három különböző minőségű anyagból szervül.

Az arany homálya: a korona aranya, villanása ünnepélyessége, sugárzása a dicsfényt, az égi fényt, s a szőlőbe ivódott nap fényét jelképezi.

A borvörös gyapjú szál, a császárok és palástok, a hatalom, a jézusi bíbor, a vér, a világ urának, s az italok királyának megtestesítője.

A homokszínű len rostos anyaga, mézszíne, natúrja a földet, a termékeny talajt jelöli. A kárpiton a szőlővel beültetett, gazdag domboldalon, elnehezült szőlőskertek geometriája, dekadenciája, katonás rendje váltakozik. A nektáriumok bősége, a gazdag lugasok, teraszok, s a szőlőshegyeken kígyózó szerpentinutak borítják be a vékony szálakból, nyolcas felvetésen, sűrűn szőtt, elegáns gobelint.

A Libanoni cédrus kisméretű gobelin, hódolat annak a két egzotikus ősfának, amely hazánkban is meghonosodott. A tenyérnyi Villa Borghese francia kertje, egy szép geometrikus ábra, finom növényrajzolat.

A két arcméretű négyzet, a két márványlap méretű: az Eső, és az Óceán a legalapvetőbb természeti elemet, a vizet jelölik. Ezek a lassan mozduló vizek,csendes vízmozgások,a lassan növekedő fák, és a szinte láthatatlanul változó természetjelenségek, elemek szimbólumai.

A látványos, eruptív erejű csodák, a tűz megtestesítői. Az arasznyi gőzölgő Vulkán, s a villanásnyi Üstökös hasonlóságuk miatt egymás párdarabjai.

Ezek a gobelinképeslapok, a természet emblémái, lírai piktogramjai. Az anzix-nagyságú anzix méretű architektúrák, Palladio-t idéző arányos homlokzatú vidéki épületek, kicsiny szövött ékszerdarabok, eme emblematikus sorozathoz kapcsolhatók.

A horizontális formájú zöld goblein, zöld táj, egy végtelenített sáv, különös határnélküliséget éreztet. Az olajzöld, levélzöld, penészzöld, méregzöld, chromoxidzöld, mohazöld, kőzöld fonálszövedék, opálfényű, ezüst, arany, selyem színekkel, szálakkal kevert. A zöld táj tajtékszínű, csontszínű öbleivel, vízmosásaival, állóvizeivel, villogó csillagporos egével egy absztraktabb megoldású látkép. A lebegő zöld táj, mely hagyományos veduta lehetne, hosszan nézve, lassan hideg holdbéli tájjá változik, s a párába vesző, kiürülő terület horizontvonal nélkül az égbe olvad, mintha a hold zöldes fénye árasztaná el a fennsíkot.

Ez a különös végtelenített vegetáció az égboltgobelinek előképe. Szinte sugározza azt a gondolatot, hogy valamilyen nagyobb csillagközi törvény uralma alatt állnak a földi jelenségek.

Hegyi Ibolya égi gobelinjei sötétkék, poroszkék, feketekék, acélkék, gomolygó sötét, bakacsinfekete, és csillámlóan fehér, villogóan szikrázó csillagtakarói, csillagvárosok, kozmikus tájak, asztrográfiai területek. Az Androméda köd és a Rosetta csillagközi anyagfelhők, a Halley üstökös, és a kisebbek is, egyéb laza szerkezetű nyílt halmazok alkotják ezeket a csillogó égi városokat. A nagyméretű Galaxis gobelin egy érzékeny absztrakt festmény, egy szikrázó ezüstfényű munka, amely rendkívül fényes csillagokból és finom szerkezetű, fénylő felhőkből álló égi képződmény művi mása. A Rosetta köd egy fémes kékes, szurokfekete alapon nyugvó ezüstkoszorú, egy tradicionális forma, vagy annak égi mása. Míg az Androméda köd, a gyönyörű spirális galaxis elmosódó fénykötég, fénynyaláb, alulvilágított fénykép, bemozdult polaroid fotó, amely azért szép, mert szokatlanul, meghökkentően képezi le a látványt. Mindegyik mű szövése sűrű és feszes, színei az említett mélysötét és vakító fényes szálak vegyüléséből, összeszövődéséből hoznak létre gyémántfényű elegáns texturát.

A Tejút az égbolton végighúzódó, végigvonuló, elmosódott fénysáv, az égnek fehéres sávolya, fehér és gyenge, halvány fényű csillagok sokasága. Csillagok, csillagképek együtteséből és ködfelhőkből áll. E csillaghalmazokból álló különös képződmény a Tejút, Isten útja, Hadak útja, a Galaxia.

Galilei a csillagok sokaságát említi. A csillagvárosok, ködfoltok s maga a Tejút is sajátos égi tájak, égi útvonalak. Ezek az égi folyók, kozmoszbeli végetelenített utak, elliptikus vagy gyűrűrendszerű fénypályák. Ilyen elhúzódó, elmosódott és szikrázó fénysávok, a földön is látszódnak az égből nézve, éjszakai repüléskor. Bizonyos csillagtávolságból, vagy csak egyenesen az égből korunk hatalmas kivilágított éjszakai földi útjai látszódnak. A Tejúthoz hasonló sűrűségűen és spirálisan, különös elérhetetlenségben, kontinensünk hatalmas autópályái mozognak, és nagyvárosai lüktetnek.

Ezek a gigantikus fénylő, szikrázó földi tejútak közül az angol kozmikus ihletésű London Orbital, nevében is a végtelen égre utal. Ezek a jövő megapoliszait bilincsként körbe fonó művi pályák, az égi pályákat idézik, a Galaxisok analogonjai, tükörképei, hiszen Goethe is írja, hogy minden művi szerkezet mintaképei a természet eleven organizmusai ..., s hogy bármerre tekintsünk a természetből végelen fakad.

Hamvas Béla szerint a városnak két nagy analogiája van: az egyik az égi város, másik az emberi test. Mindkettő tulajdonképpen a világegyetem mása, mikrokozmosz. A város kezdetben az égben volt. ...

JÓRY JUDIT

Hegyi Ibolya

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal tisztelettel meghívja Önt

HEGYI IBOLYA

gobelinművész

kiállításának megnyitójára 1996 január 25-én délután 5 órára.

Megnyitja:

Karátson Gábor

Válogatta: Jóry Judit

A kiállítás megtekinthető: 1996 január 16-tól február 10-ig, naponta 10-16-óráig. Budapest, I. ker. Táncsics Mihály utca 1.

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

HEGYI IBOLYA

textilművész kiállításának megnyitójára

a Dorottya Galériába 1999. október 22-én pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja: Babarczy Eszter

Megtekinthető: 1999. november 21-ig, naponta 10–18,

szombaton 10–14 óráig, vasárnap zárva.

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya utca 8.

Támogatók: Soros Alapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Europapier Kft.

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

HEGYI IBOLYA

textilművész kiállításának megnyitójára

a Dorottya Galériába 1999. október 22-én pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja: Babarczy Eszter

Megtekinthető: 1999. november 21-ig, naponta 10–18,

szombaton 10–14 óráig, vasárnap zárva.

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya utca 8.

Támogatók: Soros Alapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Europapier Kft.

Hegyi Ibolya

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

HEGYI IBOLYA

textilművész kiállításának megnyitójára

a Dorottya Galériába 1999. október 22-én pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja: Babarczy Eszter

Megtekinthető: 1999. november 21-ig, naponta 10–18,

szombaton 10–14 óráig, vasárnap zárva.

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya utca 8.

Támogatók: Soros Alapítvány, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Europapier Kft.

"AZ UTOLSÓ" / " THE FINAL", olaj, vászon / oil on canvas, 50 cm x 70 cm

HAÁSZ KATALIN KIÁLLÍTÁSA 2000. JANUÁR 14 - MÁRCIUS 7.

"MATT"

VERNISSAGE JANUÁR 14-ÉN
PÉNTEKEN 18-21 ÓRÁIG
20 órakor bevezetőt mond Peer Krisztián költő
DOVIN GALÉRIA
1052 BUDAPEST, GALAMB U. 6.
TEL.: 318-3673, 318-3659
FAX: 318-3659
NYITVATARTÁS:
KEDDTŐL PÉNTEKIG 12-18 ÓRÁIG
SZOMBATON 11-14 ÓRÁIG

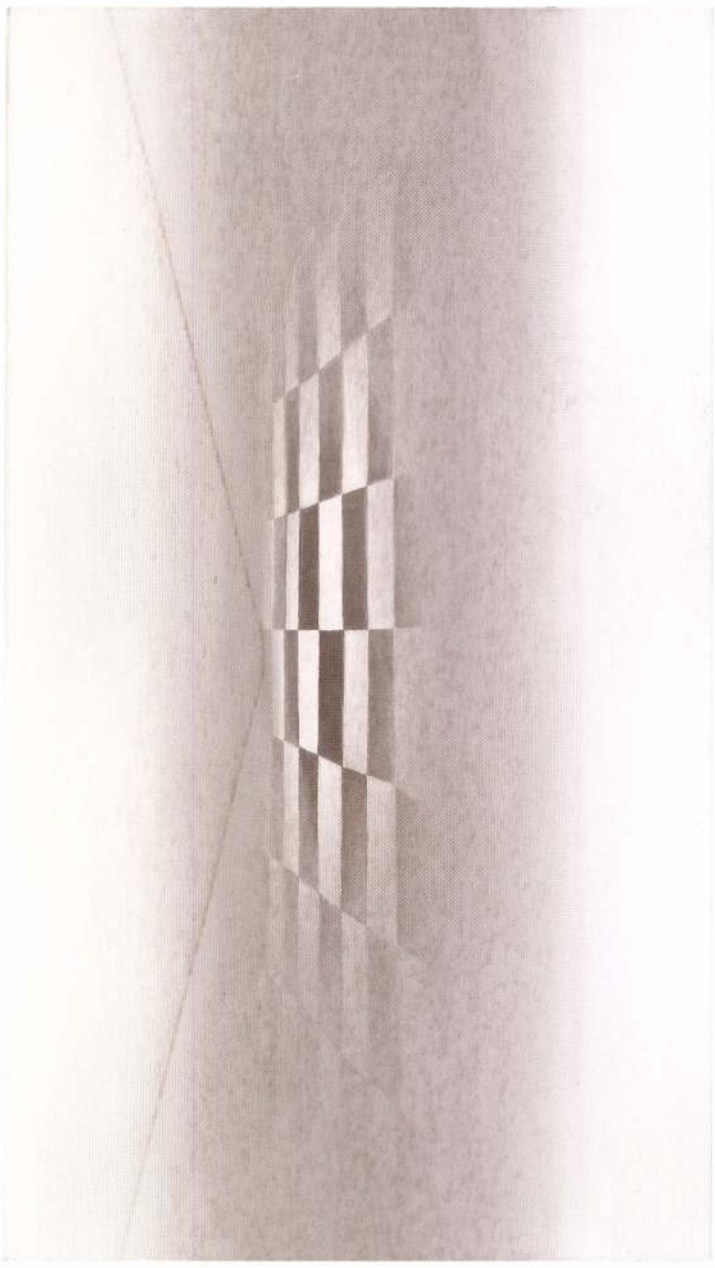

Henni Ibolya

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

Sh.l.

SS.l.

Az évszám: postabélyegző.

OSzK Kézirattár Fond 253/174. 1oo.sz.

Kézírás postai levelezőlapon. Rongált.

Címzés: Nagyságos Elek Artúr úrnak Budape

Feladó: Fülep Zengővárkony u.p. Pécsvárad

Kedves Barátom,

megkaptam a nagy Lázár Bé

A szép idő elmúlt, s Maga nem jött el

hozza vissza a szép időt; mindkettejüket

Megköszönve, hogy rám gondolt,

ölele

Lodovi

HEGYI IBOLYA

Új művészet

2002/NOV

14.o.

gyűjti
ségle
Szűzz
vagy
tát ví
fénye
lósulá
mond
pozíc

jóság
héte
lás é
tapas
ki ön
ráad
mert
zíció
gébe
tulaj
nem
te te
gatva
ve h
terve
zik é
s főlé
tések
szüks
a tel
még
lánt
cipr
leho
rá! M
a ve

Hegyi Ildikó

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003
224. p.

HEGYI IBOLYA (1953.11.11-2016.03.14)

†

Consummatum est!

A gyászoló család és a Dobrányi Ildikó Alapitvány megrendülten tudatja, hogy

Dr. Vályné Dr. Hegyi Ibolya

Ferenczy Noémi-díjas kárpitművész hosszan tartó betegség után életének 62. évében, 2016. március 14-én otthonában csendesen elaludt örökre.

Temetése 2016. március 31-én csütörtökön 11 órakor lesz Gödöllőn a városi köztemetőben (Gödöllő, Dózsa György út 35) a katolikus egyház szertartása szerint.

Lelki üdvéért az engesztelő szentmisét 2016. április 22-én 18 órakor tartjuk a kispesti Wekerle-telepi Munkás Szent József Plébániatemplomban.

Gyászolják: családja és mindazok, akik tisztelték, szerették.

HEGYI Ibolya ÁTRIUM 96/6

Szöveg: Schulcz Katalin, Gotó: Hegyi Ibolya

GOBELIN ÉGEN ÉS FÖLDÖN

BESZÉLGETÉS HEGYI IBOLYA GOBELINMŰVÉSSZEL

Húsz éve tervez és sző. Saját bevallása szerint nehezen válik meg elkészült műveitől, amelyekkel munka közben szoros és tartós kapcsolatba kerül; mégis örül, ha jó helyen tudhatja őket. Úgy gondolja, csak az ér valamit, ami nagy befektetéssel jön létre. E szerint él és dolgozik egy olyan művészeti ágban, amelyet sokan idejétmúltnak hisznek, amely azonban szerinte éppen fénykora előtt áll.

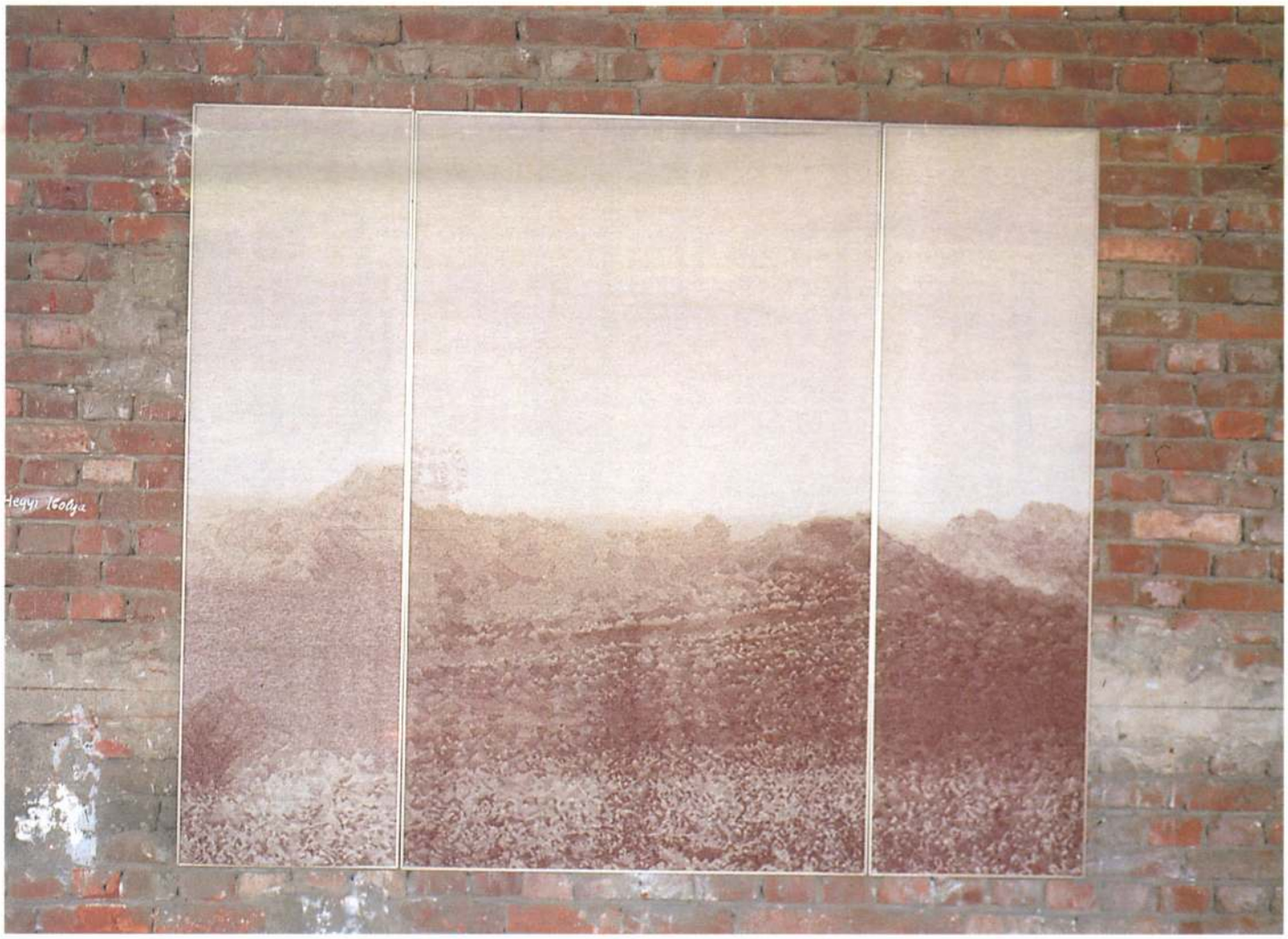

Himnusz, 212x170 cm, 1996 (fotó: Pápai Livia)

NINCS HOZZÁ FOGHATÓ

Időtlen ragyogás.
1826 óta.

HEREND
PORCELAIN

HERENDI MÁRKABOLTOK

8440 HEREND, Kossuth Lajos u. 140., Tel.: 88/361-144, Fax: 88/361-518 • **1014 BUDAPEST** I., Szentháromság u. 5., Tel./fax: 175-5857 • **1051 BUDAPEST** V., József nádor tér 11., Tel.: 117-2622, Fax: 117-4818 • **1052 BUDAPEST** V., Kígyó utca 5., Tel.: 118-3439, Fax: 266-5333 • **4024 DEBRECEN**, Piac u. 41. Tel.: 52/416-219 • **6000 KECSKEMÉT**, Hornyik János krt. 4., Tel./fax: 76/487-393 **9730 KŐSZEG**, Várkör u. 14., Tel./fax: 94/360-377 • **7621 PÉCS**, Király u. 20., Tel./fax: 72/317-506 • **9400 SOPRON**, Szent György u. 11., Tel./fax: 99/340-133 • **6720 SZEGED**, Oskola u. 17., Tel./fax: 62/321-656

Galaxis, 110x110 cm, 1994

Aubussontól Gödöllőig

– A gobelin – eredetileg alkalmazott művészet – egyre inkább önállósodik. Ez a kor hatásán kívül belső fejlődéséből is ered. Milyen múltra tekinthet vissza?

– Maga a technika Afrikából került át Európába, arab közvetítéssel. Így szőtték már a kopt textileket is. Valószínűleg azért kezdték el alkalmazni, mert a román kori épületek vastag és hideg falát a szó legszorosabb értelmében melegíteni és díszíteni tudták vele. Egyedül az empire nem lelkesedett érte, azóta szokás időnként a gobelin válságát emlegetni. Holott a 19. században is működtek kiváló, híres műhelyek, például az aubussoni, ahol ugyanezzel a technikával padlószőnyegeket is készítettek. Akkoriban egy magára valamit is adó, tehetősebb család biztosan beszerzett a szalonjába egy aubussoni szőnyeget. Megtorpanás valóban volt a múlt században, főleg a mintakincs kiürülése miatt. A nagy műhelyek már csak ugyanazt szőtték újra meg újra a régi mintakönyvek alapján. Érlelődött tehát a nagy megújulás, amely végül is az avantgárd művészettel egyszerre következett be. Részben kifejezetten gobelinszövők indították el, részben pedig nagy festők, mint például Picasso. Franciaországban működött Lurcat körül egy csoport, amely teljesen új felfogásban értelmezte újra a gobelint, és olyan erjedést indított el, amely hatalmas változást hozott. Ma is ennek a szellemében dolgozunk.

– A gobelinnek meglehetősen szigorúak a technikai adottságaiból következő szabályai. Nem jelent ez nehézséget egy mégoly zseniális festőnek is?

– A brüsszeli nagy korszakban vagy Aubusson fénykorában az egész kárpitkészítési folyamat legjelentősebb szereplője a cartonnier volt, aki a festő tervét áttette gobelinbe, a műfaj technikájának ismeretében az utolsó milliméterig megrajzolta a festő által elképzelt képet. A cartonnier-k mesteremberek voltak, mégis többek annál. Közbülső kulcsfiguraként majdhogy-

Tejút, 110 x 70 cm, 1995

nem Lurcat-ig jelen voltak. De ők már tudtak szőni. És itt a vízválasztó. A gobelinművész – kivétel persze akad – nemcsak tervezi, de maga is szövi a művet. Az pedig nem jó, ha egy festő más műfajjal próbálkozik, amelynek nem ismeri a lehetőségeit.

– Magyarországon fontos műhely volt Gödöllő, ahol nemcsak kárpitszövés folyt.

– Azok, akik ott éltek és dolgoztak, a maga komplexitásában szemlélték a világot. Összefonódott az élet és a művészet: az új életmódnak ugyanúgy része volt különböző képzőművészeti tevékenységük, mint a ház- és lakásbelső korszerű kialakítása vagy a gyereknevelés. Ebben a komplexitásban kiemelt szerep jutott a gobelinnek is. Létrehoztak egy műhelyt, jó szövőszékekkel, bevezettek egy újítást, a lábító használatát, ami jelentősen megkönnyíti a szövést. Egyébként az én szövőszékem is gödöllői.

„Akartam magamnak itthon egy égboltot."

– A gobelinművész életmódját teljes egészében a szövés határozza meg. Laikus kérdés, de hogy lehet egész nap ott ülni a szövőszék előtt?

– Nyilván terápia is a szövés. Közismert, hogy Anna Freud is szívesen szőtt. Engem is megnyugtat. Közben gondolkodom, számolok, izgatott vagyok, hogy milyen lesz.

– Azt szokták mondani, hogy ez női életforma, női művészet. Ez mindig is így volt?

– Épp ellenkezőleg. A klasszikus nagy műhelyekben férfiak dolgoztak. Ha megnézzük a francia enciklopédia illusztrációit a szövésről, ott csak férfiakat ábrázolnak korabeli öltözékben, amint szőnek. Külön szabály volt, hogy a cartonnier mint kulcsfigura férfi volt, és arcot meg kezet kizárólag férfi szőhetett. Aztán lassan beszivárogtak a nők.

– Ha egy gyerek a művészet felé kezd tapogatózni, talán bármelyik lehetőséggel előbb találkozik, mint a gobelinnel. Hogy érlelődött meg benned, hogy ezt válaszd hivatásodnak?

– Mindig szerettem rajzolni, a grafika vonzott, de kicsit hidegnek éreztem, valami kellett volna még hozzá. Hogy mi, az csak akkor derült ki a számomra, amikor először láttam kárpitot szövőszéken.

– A hetvenes évek közepén jártál főiskolára. Akkoriban a textil virágkorát élte.

– Ez így volt, akkor jóformán minden képzőművész textilben akarta kifejezni magát. Galántai Györgynek van egy Velemben készült albuma – a címe: Textile without textile, Textil textil nélkül –, abban a kortárs magyar képzőművészet legjobbjai mind szerepelnek valami olyan művel, amely a maguk szempontjából a textilhez kapcsolódik.

– Talán a matéria iránti igény fejeződött ki ebben?

– Egészen biztosan. Annyira elvonttá vált akkorra a művészet, hogy a művészek kapcsolatba akartak kerülni a megfogható anyaggal. Ennek a korszaknak már vége, most nincs a textil a csúcson. De meggyőződésem, hogy nemsokára sor kerül a gobelinre is: az általa képviselt értékek iránti igény még lappang ugyan, de formálódóban van.

– Te viszont hű maradtál a gobelinhez, olyannyira, hogy az utolsó szálig magad is szövöd. Tudatosan járod a magad útját: az csak látszólagos különbség, hogy az egyik műveden a kozmosz, a másikon mediterrán jellegű közép-európai táj jelenik meg. Hogyan alakult a világod olyanná, amilyen?

– Rögeszmém az emberi lakhely. Meghatározónak gondolom a legkonkrétabb és tágabb értelemben is. Eleve nem tudom elképzelni, hogy valami szépet hozzak létre csúnya környezetben. Számomra az a szép, ami bensőséges. Hamvas Béla azt mondja, az

Galaxis, 110x110 cm, 1993

ideális város az ember igazi lakhelye, és ennek megvan a képe az égben. Az a feladatod a földön, hogy ezt leképezd, és akkor minden a helyére csúszik és rendben van. Ezzel próbálkozom. Lurcat szőtte az első égboltot, azóta sem nagyon próbálkozott senki a megjelenítésével. Én belevágtam, mert fantasztikus távlatokat éreztem benne: akartam magamnak itthon egy égboltot.

Szövött himnuszok

– A gobelin értékmentés is?

– Feltétlenül. Van most a kultúrának valamiféle fitnessjellege, a szabadidő jobb eltöltésének fogják fel. Eközben elsikkad a művészetnek az az emberjobbító, katartikus szerepe, amiről lassan azt lehet hinni, hogy nincs is. A gobelinnek azért nincs most túl nagy keletje, mert egyszerűen nem ismerik, azonkívül a posztmodernnek ebbe a műmárványos-üveges, fémekkel telehordott enteriőrjébe bele sem illik.

– Ez magányos művészet. Mégis nemrég nyolcadmagaddal – a legkiválóbb hazai gobelinművész-társaiddal közösen – belevágtatok valamibe.

– A Kárpitművészeti Alapítványt érdekvédelmi szerv gyanánt hoztuk létre, és magunk találtunk feladatot magunknak: a Himnusz volt a hívó szó, és mindegyikünk a saját himnuszát, identitását, saját asszociációit szőtte meg, minden kötöttség nélkül. A Szövött himnuszok című kiállítás helyszíne, a Sándor-palota, Janáky István építész ötlete volt. Elképzeléseinek megfelelően a gyönyörű termek nyers téglafalakból álltak, és ez folytatódott a homokba ágyazott téglapadlóban. Valami átmenetiség és valami állandóság áradt a térből; és emelkedettség: a gobelinek megtalálták a helyüket. ◆

Hegyi Ibolya, *falikárpit- (gobelin-) tervező művész*

1978: diploma a Magyar Iparművészeti Főiskolán

Egyéni kiállítások:

1991: Fészek Klub, Budapest
1993: Balassi Galéria, Budapest
1994: Péter-Pál Galéria, Szentendre
1996: Országos Műemlékvédelmi Hivatal Galériája

Csoportos kiállítások:

1982: Mai Magyar Iparművészet (Osló)
1982: Mai Magyar Iparművészet (Moszkva)
1983: Pierre Cardin L'art Hongrois (Párizs)
1983: Magyar Textil, Knoxwill (Texas)
1985: Magyar Gobelin, Műcsarnok
1986: Duna Imports (Los Angeles)
1987: Kortárs Magyar Textilművészet, vándorkiállítás (Anglia)
1987: Magyar Gobelin (Riga, Szovjetunió)
1989: Magyar Textil (Párizs)
1993: Nemzetközi Textilkiállítás (Tournai, Belgium)
1993: Magyar Textilek (Barcelona)
1994: Festival International de la Tapisserie, Beauvais (Franciaország)
1996: Hungarian Textile, Blackfish Gallery (Portland, USA)
1996: Magyar–Amerikai Textilek, Budapest Galéria
1996: Szövött himnuszok, Sándor-palota (Budapest)

Köztulajdonban lévő munkái:

„Eső", „Színésznő", „Puttó": Savaria Múzeum (Szombathely)
„Tenger": Kaposvári Múzeum
„Alluviális táj": István Király Múzeum (Székesfehérvár)
„Ablak", „Délután": Iparművészeti Múzeum (Budapest)
„Határ" (triptichon): Magyar Vám- és Pénzügyőrség, 1983
„Galaxis": Magyar Honvédség, 1990
„Nem tudhatom": Magyar Nemzeti Bank, 1993

Az Ön elképzelése szerinti, egyedi tervezésű kerítések, erkély- és lépcsőkorlátok gyártása és szerelése

T-BRASS
Építőipari és Kereskedelmi Kft.

Központ: 1037 Budapest,
Csúcshegy hrsz.: 21452
Műhely: 1036 Budapest,
Bécsi út 343.
Tel./fax: 269-7097, (60) 336-557

Szöveg: Slézia József, Fotó: Alessi

DESIGN ALESSI-MÓDRA

A design világában vannak mondatok, amelyek szellemekként kísértenek századunkban. H. Sullivan amerikai építész kivesézett és ellaposított szlogenje szerint a forma követi a funkciót. Ez a századforduló, a modern nagyipari tárgykultúra születésének időszaka. Fél évszázaddal később Ernesto Rogers megállapítása állította nem csekély kihívás elé a tervezőket: az igazi designer a kávéskanáltól a városig mindent meg tud tervezni. Miért is ne? Ha egy építész képes 50 emeletes irodaházat tervezni, akkor miért ne tudna egyik legegyszerűbb hétköznapi tárgyunkkal is megbirkózni?

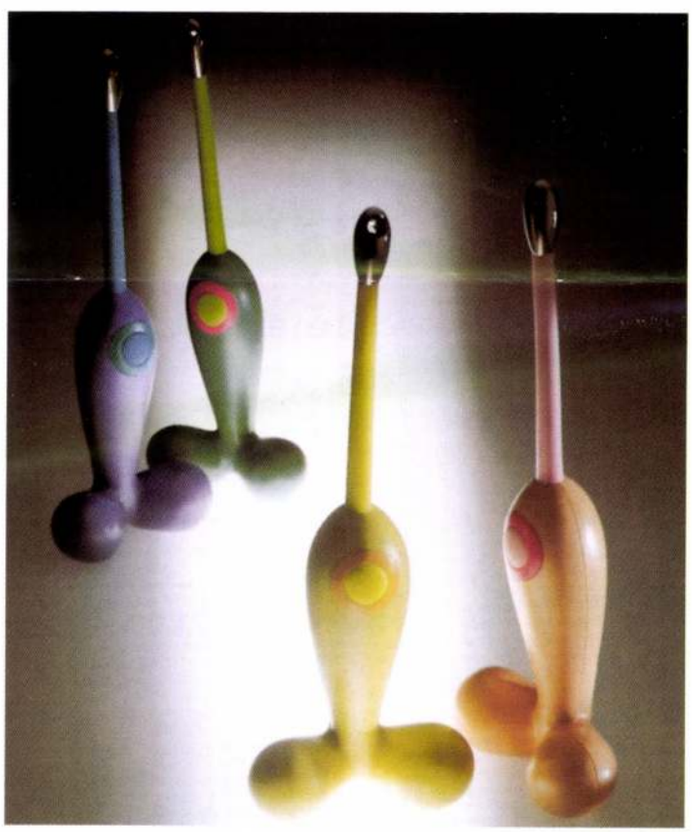

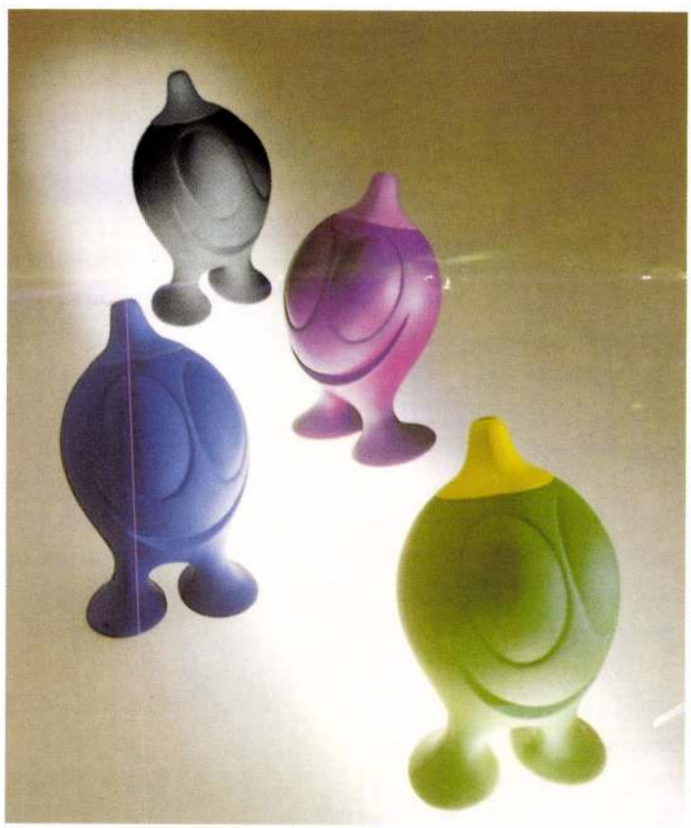

Guido Venturini: „Firebird" elektronikus gázgyújtó és „Gino Zucchino" cukortartó a „Család követi a fikciót" programból, 1993

Sullivan és Rogers öröksége

Az ét- és asztali szervizkészletek, konyhai edények és egyéb praktikus, a háztartásban nélkülözhetetlen apró eszközök gyártásában világhírnevet szerzett olasz Alessi cég mindkét szlogenre sajátos módon reagált. Az elsőt átírta: a család követi a fikciót. A másodikat pedig nagyon komolyan vette. Az eredmény: mindkét esetben maradandót hozott létre 20. századi tárgykultúránkban.

Az 1921-ben alapított családi vállalkozásnak 75 év alatt sikerült elérnie azt, amit csak nagyon kevés használati eszközöket gyártó cég mondhat el magáról. Az Alessi neve szinte összeforrt a designnal. Nem egyfajta design-

Ibolya Hegyi

Gobelin (tapestry) maker artist

Ibolya Hegyi graduated in 1978 on the Gobelin Department of the High School of Applied Arts in Budapest. She is a member of the Association of Hungarian Fine Artists since 1987, and a member of the Hungarian Art's Foundation since 1978.

She took part in many exhibitions as well in Hungary as well in other countries of the world.

In Hungary she put her works on show regularly on the Biennial of Szombathely: 1980, 1982, 1984, 1986, 1990, 1992 and on the main events of the Exhibition Hall of Budapest: The Intelligence of Hand (1981), National Exhibition of Applied Arts (1983), National Tapestry Exhibition (1985), Spring Exhibition (1988), Winter Exhibition (1989). She exhibited her collected works in the famous Club of Artists called 'Fészek' in 1991. In 1992 on the Biennial of Szombathely she won the award of the Hungarian Army.

She took part on exhibitions in many cities of the world: München (1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1987), Hannover (1983,1984), Erlangen (1984), Knoxville (1982), Paris (1985, 1986), Mulhouse (1985), Dublin (1985), Amsterdam (1987), Berlin (1987), Erfurt (1987), Riga (1987), Wiener Neustadt (1990), Tokyo (1993), Togura (1993), Barcelona (1994)

Many of her tapestries can be found in the collections of public museums (Savaria Museum (Szombathely), King Stephen Museum (Székesfehérvár), Museum of Applied Arts (Budapest), Museum of County Somogy (Kaposvár). Some of her main works are the properties of government institutions.

She always makes her tapestries by herself using a dense warping. This explains the very fine resolution drawings of her works. In the late years she uses beside pure wool some metallic-like yarns producing a special effect, which can not be reproduced by photo or video.

HEGYI IBOLYA

Address: Hegyi Ibolya H-1192 Budapest, Kapisztrán u. 3

Telephone: (36-1)-127-1160 Fax: (36-1)-163-4619

HEGYI IBOLYA

A Márvány csarnokban

Nemzetközi kárpitművészeti kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

P. Szabó Ernő

Nemigen van olyan anyag, amely jobban kötődne a közvetlen emberi környezethez, mint a textilművészet. Ezen belül pedig évezredeken keresztül különösen fontos szerepet töltött be a kárpit, amely egyaránt alkalmas volt arra, hogy mintegy „beburkolja a rideg kőfalakat. A kifejezetten a szépművészeteknek szentelt gyűjteményekben még sincsenek jelen, lévén, hogy a tudományos kategorizálás szempontjai szerint a későbbi évszázadokban a kárpit az iparművészetek kategóriájába került.

Éppen ezért hat most szinte revelációként az a kiállítás, amely ma délután nyílik meg a budapesti Szépművészeti Múzeumban 57 kortárs művész munkáiból. A több kontinens tucatnyi országát képviselő alkotók művei azt bizonyítják, hogy a kárpitművészetnek nemcsak gazdag múltja, de élő jelene is van. Sőt jövője is, hiszen a nagy nemzetközi kiállítás nem egy folyamat befejezéseként, hanem éppenséggel kezdeteként fogható föl. A hatvanas-hetvenes évek világszerte hódító kísérleti textilművészete után a nyolcvanas évektől erősödött meg egyre inkább az igény az elmélyültség, a befelé fordulás, a régi tradicionális technikák alkalmazása iránt. Így vált újra – itthon és külföldön egyaránt – egyre inkább a textilművészet egyik legvonzóbb ágává a kárpitművészet, magához ragadva az idősebbek mellett az induló generációk jó néhány tehetséges képviselőjét is. Ennek okát, ahogyan a műfaj egyik jeles mestere, *Hegyi Ibolya* megfogalmazta, „a szövés ősi szerkezetének örök aktualitásában kereshetjük, mely ugyanakkor analóg a legfrissebb képalkotási módszerekkel".

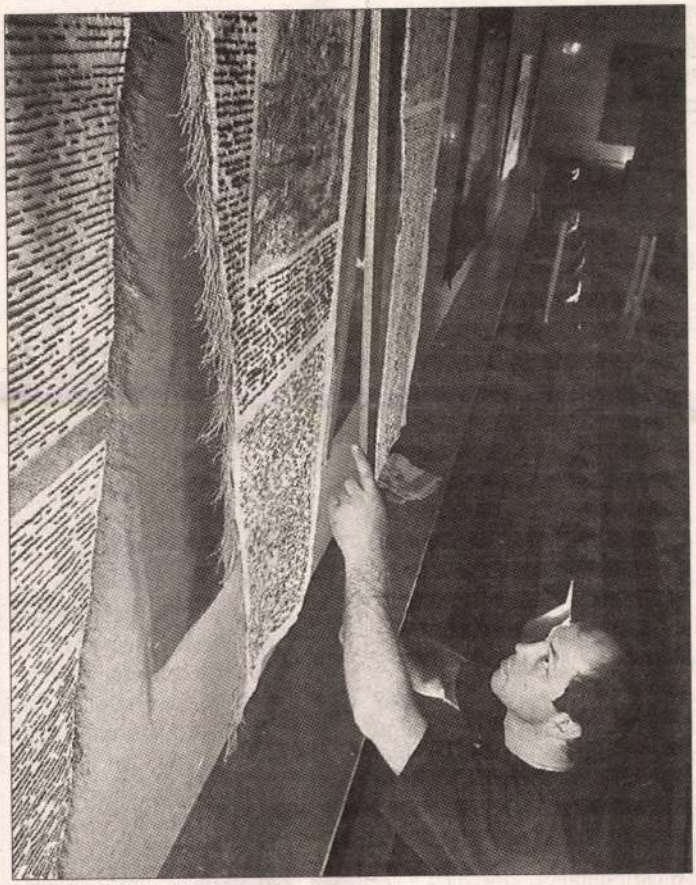

Világszerte több száz művészt mozgatott meg a felhívás FOTÓ: TÓTH TIBOR

Az 1996-ban megalakult Magyar Kárpitművészek Egyesülete (MKE) hirdette meg két évvel ezelőtt azt a nemzetközi pályázatot, amelynek célja a műfaj jelenlegi helyzetének felmérése, bemutatása volt, s amelynek eredményeként most a Szépművészeti Múzeumban megnyílhat a nemzetközi áttekintést adó bemutató.

Világszerte több száz művészt mozgatott meg a felhívás, 139 pályamű került a hazai és külföldi szakemberekből álló zsűri elé. A zsűri által kiválogatott művek mellett öt nemzetközi hírű művész alkotásai – *Sharon Marcus* az Egyesült Államokból, *Marcel Marois* Kanadából, *Peter Horn* Németországból, *Richard Rapaich* Franciaországból, *Feliksas Jakubauskas* Litvániából – kerülnek a közönség elé. A rendezők, *Dobrányi Ildikó*, az MKE elnöke, *András Edit* művészettörténész, *Papp Katalin* muzeológus, *Héjjas Pál* látványtervező jóvoltából a művek mintegy „belakják" a múzeum tereit, ha úgy tetszik, élő múzeumi sétára hívják a látogatókat, építészeti korokkal, stílusokkal, más műfajokhoz, művészeti ágakhoz tartozó alkotásokkal folytatva párbeszédet.

Az előcsarnokban az egyik különdíjas művész, *John Eric Riis* Álarcos múzsák című alkotása szembesíti a jelen és az antikvitás művészetét, a Márvány csarnokban lévő összeállítás a második díjas *Annika Eckdahl* Barokk lakoma című műve köré épül. Itt kapott helyet a harmadik díjas *Susan Mowatt* Áramlása is. Az első díjas dél-koreai művész, *Burn-Soo Song* Logika és észszerűség című, a valóság és az ahhoz megtévesztésig hasonló részletek viszonyával foglalkozó alkotása a Reneszánsz csarnok közepén kapott helyet, innen vezet tovább az út többek között a két magyar különdíjas, *Pasqualetti Eleonóra* és *Pápai Lívia* kárpitjai mellett a frissen restaurált Dór csarnokban elhelyezett kiállításrész felé. A Szépművészeti Múzeumban látható művek alkotóinak nagyobb része külföldi. A magyar kárpitművészet további értékei azon a kiállításon lesznek majd láthatók, amely március 18. és április 16. között Ferenczy Noémi és követői címmel várja a látogatókat a szentendrei MűvészetMalomban.

Lefoglalt szállítmány

Hamis papírokkal hozták forgalomba a cementet

Két, nagy mennyiségű import cementszállítmányt foglalt le és zárolt kedden a vám- és pénzügyőrség. A termékek minősége nem felel meg a magyar követelményeknek. Az importőr cég a forgalombahozatali engedélyszámot meghamisította.

CSÁKÓ ATTILA

A vám- és pénzügyőrség és a fogyasztóvédelem részvételével lefoglalt import cement nem felel meg a magyar minőségi követelményeknek, azt nem lehet építőanyagnak nevezni, és annak forgalomba hozatalát meg kellett akadályozni – mondta tegnapi sajtótájékoztatóján *Horváth László* fideszes képviselő, az ügy kirobbantója, aki nemrég a magyar cementipari privatizáció és az ágazat helyzetének vizsgálatát is kezdeményezte. Horváth László ismertette: a múlt hét végén megindult hazánkba a cementimport, és két, általa ismert telephelyre százvagonnyi cement érkezett Ukrajnából és Oroszországból. Az ukrán cementről bizonyosan állítható: nincs forgalombahozatali engedélye. Sajnálatos, hogy az ellenőrzés megérkezéséig a hatvan vagon ukrán cementből negyvenvagonnyit már el is szállítottak.

– Jelen esetben a debreceni Teredo Kft. létező engedélyszám alatt forgalomba hozásra alkalmatlan anyagot dobott a piacra. A cég egy másik cementre kért és kapott építésügyi műszaki engedélyt, amelynek számát átmásolták a kramatorszki cement forgalombahozatali papírjára. Egyébként a vállalkozás a múlt év során kétszer kért engedélyt a kramatorszki cement forgalmazására, ám a termék rossz vizsgálati mutatói láttán azt a hatóság elutasította – mondta a képviselő, majd hozzátette: tavaly mintegy 135 ezer tonna, rossz minőségű cement érkezett Kramatorszkból hazánkba, s ebből 125 ezer tonna vevőre is talált. Az értékesítést szintén meghamisított forgalombahozatali engedéllyel végezték. Horváth László a problémák felszámolására tegnap benyújtott egy javalatot a Gazdasági Minisztériumhoz, amelyben a cement behozatali rendjének módosítását javasolja. A kaotikus állapotokat mutatja, hogy a képviselő olyan cementet is tudott venni, amelynek számláján nejlonzsákos cement megnevezés állt, ami sért minden ide vonatkozó előírást, jogszabályt. A mintát vizsgálatra küldte, eredmény a jövő héten várható.

Horváth László hangsúlyozta: értelmetlen pusztításnak tartja, hogy a kereslet növekedése idején, a tulajdonos döntése miatt bezárták a modern bélapátfalvai cementgyárat, miközben a gyárra továbbra is van vételi ajánlat, sőt újabb vevő is jelentkezett. Mindezek ellenére a társaság bontási kérelmet nyújtott be az építésügyi hatósághoz. A honatya megjegyezte: a német és svájci tulajdonosok a környező országok cementgyárait is felvásárolták, importőrként is jelen vannak hazánkban, s nem véletlenül kezdeményezték a FÁK-országokból származó cementimport csökkentését, ott ugyanis nincs érdekeltségük. A korlátozást Horváth ellenzi, szerinte azzal a piac talán egyedüli konkurensét iktatnák ki, s a tulajdonosok erőfölényükkel visszaélve alakítani tudnák az árakat.

Magyar–brazil hitelügylet

LEGALÁBB százmillió dolláros magyar export lehetőségét alapozta meg az Eximbank Rt. azzal, hogy 22,5 millió dolláros hitelmegállapodást kötött a brazil oktatási minisztériummal. Ha a Metrimpex Rt. fővállalkozásában bonyolított exportügylet sikeres lesz, úgy további százmillió dollár értékű oktatási berendezést vásárol Magyarországról a brazil kormány. (H. T.)

Monetáris bázis: csökkenő ütem

FEBRUÁRBAN a monetáris bázis összege 3,7 százalékkal csökkent 2000 februárjához képest, a megváltozott tartalékszabályozás hatását kiszűrve azonban 12,8 százalékkal nőtt – derül ki az MNB előzetes adataiból. Az éves ütem januárhoz képest 0,7 százalékponttal csökkent. (BMT)

Talpra állt az EBRD

JELENTŐS nyereséggel zárta a 2000. évet az EBRD. Nettó profitja 152,8 millió euróra nőtt az előző évi 42,7 millió euróról, és ez lehetővé tette a pénzintézet a teljes talpraállását az 1998. évi orosz pénzügyi válság után. (MTI)

mvita

ván bevetni

megoldás az lehetne, ha a két ország kölcsönösen visszavonná az eddig kirótt piacvédelmi korlátozásokat. A gabona esetében ez már

Régiós együttműködés

Magyar–horvát üzletember-találkozó Zágrábban

Történelminek minősítette tegnap Csóti György zágrábi magyar nagykövet a horvát televíziónak adott nyilatkozatában három dél-alföldi megye, Bács-Kiskun, Csongrád és Békés vállalkozóinak keddi és szerdai károlyvárosi (Karlovac) és zágrábi üzlet-

árut és 5-600 vett részt a behozatalban. A szabadkereskedelmi megállapodásnak köszönhetően további 20-25 százalékos árucsere-forgalmi

HEGYI ISTVÁN

A MAGY. IP. MŰV. AZ EREDETI OKLEVÉL

2003.

54.0.

Idei levélváltásunk egy per
ha mi ketten nem érthetnénk
hogy még olyan okos és elfo
ről ismeri a gazdasági élet
hol lehet megmarkolni a dol
hogy az Önfajta emberek tis
tudják, mit és milyen módsz
Például: tegnap beszéltem e
a legjobb magyar belgyógyás
érző és értelmes ember.[2] Eln
fiziológusunktól szakvéleme
nézve. Ez még a mostani les
tudós azt válaszolta, hogy
mert ezzel ártunk egy egés
Szerinte a cukor nagyobb f

Hegyi Ida, munkásalkotó (Tóth Béláné)

AFIM alföldi Porcelángyár klubhelyiségében egy most induló sorozat nyitányaként megnyílt „Alkotó kezek" c. kiállítás a szaniter gyáregység néhány dolgozójának alkotását mutatja be. Hat név, hat különböző műfaj szerepel a kiállításon. Hegyi Ida, ~~és~~ Tóth Béláné makramé használati és díszítő tárgyaival valóban gyönyörködtetésre kesztetik a bemutató látogatóit.

Cs.M.: Munkásalkotók tárlata.

Csongrád Megyei Hírlap, 1981. jún. 4.

Hegyi Imre

MDK

A népművészeti pályázat harmadik díját /200-200 frt/ nyerte Hegyi László, G. Horváth Imre és Gulyás János.

-- : A Jankovics Lajos kulturális szemle - alkotásra ösztönöz.

NAPLO/VEszprém/ 1962. okt. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 JUN 13

MEZŐGAZDASÁGI MÉRNÖK
Gödöllő

Hegyi István
1021

HEGYI ISTVÁN:

FIÚ

A közművelődési

SZÉPLAKI ISTVÁNT, azaz Kopaszt, nem könnyű elcsípni. Mint évfolyamunk KISZ-titkára, állandó mozgásban van, s hogy ezt mennyire önzetlenül teszi, arra a legjellemzőbb az, hogy egyre többet jegyzik meg: „Na, még egy ilyen jó bolondot nehezen lehetne találni".

A közművelődési speciálkollégiumnak rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít:

„Sokan vagyunk faluról, ismerjük a falu életét, azonban így is túlzottan optimisták az elképzeléseink. A speciálkollégium és a téli népművelési gyakorlatok ráébresztenek a realitásokra, s arra is, hogy mit lehet és mit kellene tenni".

— KISZ-vezetésünk milyen jelentőséget tulajdonít az egyetemünkön folyó népművelő munkának? — kérdeztem.

— A kari KISZ-bizottság sem teszi megfelelően helyére a speciálkollégiumot. Még nem döbbent rá minden KISZ-vezető arra, hogy az a rengeteg értelmes dolog, amit a két év alatt előadásokon és gyakorlatokon hallunk, tapasztalunk, cselekvő erővé válhat és mint ilyen, nagy jelentőségű a magyar falu életének átalakításában, a szocialista embertípus formálásában.

— Népművelési gyakorlatomon tapasztaltam, hogy az agrárértelmiséget nem nagyon fogadják be az egyéb értelmiségi rétegek. Az értelmiség az orvosoknál kezdődik az agrármérnök éppen hogy „belefér". Ezen úgy változtathatunk leghatásosabban, ha gyarapítjuk tudásunkat, növeljük általános műveltségünket, minden téren igyekszünk bekapcsolódni a közösség életébe, melyben élünk. Ehhez viszont már az egyetemen kell némi segítséget kapnunk, s erre jó lehetőség a speciálkollégium.

— Miben látod az egyetemünkön megnyilvánuló passzivitás legfőbb okát?

— Több oka van. Elsőként a lányok hiányára hivatkoznék. Sokat beszéltünk erről a speciálkollégiumban is és mindannyiunk véleménye megegyezett abban, hogy nem volt szerencsés dolog úgy felépíteni ezt a hatalmas intézményt, hogy nem áll mellette egy társintézmény, amelyben a hallgatók jelentős része nő. Ez a hiányosság rányomja bélyegét életünkre.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 MÁR
EGYETEMI ÉLET

/1021 Hegyi István

VASFIGYELEM

Hegyi István fotója

EGYETEMI ÉLET

Dr. Jóna Gábor

1968. február 23-án, 48 éves korában váratlanul elhunyt dr. Jóna Gábor egyetemi docens, a DOTE radiológiai klinikájának igazgatója.

Orvosi pályáját Debrecenben kezdte. Hosszú éveken át mint a légierők kórházának főorvosa működött. Nagy odaadással vett részt a radiológiai klinika szervezésében és vezetésében. Tudományos munkát fejtett ki a Magyar Radiológus Társaság elnökségében, valamint az Országos Sugárfizikai Intézet tanácsadó testületében. A Radiológus Társaság kelet-magyarországi szekciójának elnöke volt.

Dr. Jóna Gábort, az egyetemi tanács saját halottjaként a Köztemető díszravatalozójából helyezték örök nyugalomra. A DOTE állami vezetése és pártszervezete nevében dr. Kesztyüs Loránd rektor mondott búcsúbeszédet.

Az ország második egyetemi munkairodája

Az ország első jól bevált egyetemi munkairodája a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen létesült két évvel ezelőtt. A második munkairodát az ATF KISZ-bizottsága hozta létre a tanév elején, hogy a szabad idejükben dolgozni akaró hallgatóknak munkalehetőséget

● A DOTE VENDÉGE VOLT két napig Valentyina Sztarsinova docens Moszkvából, aki a fertőző betegségek elméleti és gyakorlati oktatását tanulmányozta.

● HÚSZ MEDIKUS VETT RÉSZT február első tíz napján a Hajdú, Borsod és Szabolcs-Szatmár megyékre kiterjedő népművelési gyakorlaton.

● **MÁRCIUS 4-ÉN MUTATKOZIK BE a DOTE kultúrházában megrendezésre kerülő hangversenyen az újjá-**

A palánk

Éveken át hiába állt az udvaron palánk, a benczúrosok nem kosaraztak, csak fociztak.

Valaki azt ajánlotta, hogy tartós, nehéz kiskapukat kellene készíteni. Ügyes kezek nyomban szétfűrészelték a felesleges két palánkot, és takaros kapukat kanyarítottak a vascsövekből.

Azóta a vázfosztotta palánk, a korhadó deszkák,

nyomorodott

Hegyi János, fafaragó

19766X.23.Kossuth 12.od Gnó
Déli krónika

- Maradjunk még a nyomtatványoknál. Országos hirlap és szakfolyóirat kiállitás nyilt tegnap a törökszentmiklósi művelődési központban. Debrecenben tegnaptól láthatják a kisplasztika iránt érdeklődők a 3 korábbi biennálén szereplő 38 szobrász alkotását. Hegyi János fafaragásait mutatja be mától Balmazujváros. A Tatai várban holnap nyilik a néprajzi kiállitás. Hübner Aranka textiltervező tárlatát holnaptól láthatják Székesfehérváron. Egy gobelin kiállitás is nyilik holnap Szekszárdon. A Balogh Ádám múzeum igazgatójával Szilágyi Miklóssal beszélgetett Rózsa György.

HEGYI János építész

M. Nemzet 1992. május 12.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **HEGYI JÁNOS** okl. építészmérnök 1992. május 1-én 68 éves korában váratlanul elhunyt. A gyászoló család. (X)

ilormációval, hírrel, írással
rografikával kapcsolatban.
vatal: 1013 Budapest Attila
61)175-0948)

graphic Art indulásával
Fény-Árnyék Müvészeti
ek elektrografikai csoportja
ezésével, illetve anyagi
o törekvéseit.

raphic Art folyóirat egyre
ése érdekében 1991.
etett az Árnyékkötök
fogad minden pénzbeli és
a Kulturbank KL1 13332
Az alapítvány kuratóriuma
Archívumot, amely magyar
kusok által fölajánlott
ány címe: 1034 Budapest

mdk.

Nemes Hegyi József szürszabó,

Somogy m. Déd-ről 1752-ben „Nagykőrösre bé jövetelre és lakásra ajánlja magát arra, hogy mesterségét követni fogja".

Horváth Loltán: Egy Mezőváros Céhes Spara
Nagykőrös 1943. 18. l.

MDK

Hegyi József , faipar

mágbizonyitványt kapott, mesterré avattá

Budiparrajziak 1932-33. 93 l.

Hegyi József

építőmester megh.
1892

Budapest

Vas. Nyo 1892
757 l

Hegyi József építész Budapesten az 1870 – 90-es években. † u. o. 1892. H. tervezte egyebekről a Pesti Erzsébet-körút 18. és 20. számú bérpalotáit. (Vas. Ujs. 1892. 757. l., Épitő Ipar 1895 61. l.)

Hegyi József

épitész

1881. Bpest.

Cím és lakjegyzés: Franklin

Hegyi József

Szürszabó Debrecen

1827 – 1843

Györffy szür

136-l.

Hegyi Józsefné

szűrszabó, Debrecen

1816-17

Györffyszűr

125. l.

Hegyi Károly

szürszabó Debrecen

XIX – XX. sz.

Györffy szür

137. l.

HEGYI József építőmester

a Szilágyi Dezső téri templom
kivitelezőjének Majorovy Gézának társa
1890 ig.

AH 1996 151.

c) NPAC → a gyar
leírás
el a
Gyarap

- ma már a NBC
ezért nincs hül
- A gyarapítási vé

BELFÖLDI GYARAPITÁS
* a szabadtéri és
OSMIR

GYŰJTŐKÖRI SZABÁLY
tartolni, föld

Hegyi Judit

Részletek a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás.
Bp. Szépművészeti Múz. 1975.

Hepyi Julia

Szerepel az alább. Táslaton
Szepeden

Tóth Sándor: Fiatalok a
téli Táslaton

Dél-hapyakország 1970 XII. 30

Hegyi Julianna

Szegeden él. Szerepel az V. Orsz.
Képzőművészeti Tábor kiállításán

Petri Ferenc: Új impulzusokat adó
miliő

Csonpród megyei Hirlap 1970 VIII. 13

HEGYI KÁLMÁN/

a Debrecen Dobozi uti lakótelep tervpályázatán Bíráló Bizottságának tagja az Út- és Vasútépítési Tervező Vállalat részéről

---

Debrecen Dobozi uti lakótelep tervpályázata Bp., 1960.

Megyi Kálmán építész építész M.D.K.

Díjnyertes pályamű 25 000 Ft

Társtervező: Füle Lajos, Németh István

Döntöttek a miskolci belváros rendezésének tervpályázatáról

Magyar Nemzet 1963. április 27. 5.l.

MDK

Hegyi Károly

Apa, fiu és unoka együtt festi a herendi porcelánt.
Magy. Nemzet, 1949. okt. 23. 7.1.

M. D. K.

HEGYI Lajos építész

Óbudai Múzeum terve.

Bobó József: Rómaihori emlékekből múzeum és romkert épül a Meggyfa utcai új iskola udvarán

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 18. 4. l.

M.D.K.

HEGYI Lajos építész
(ÁETV.)

Mártírok útja 43-45. „Regent és Bomjás" bázak

Társtervező: Dúl Dezső
Fengves István
Hont-Róbert

Bene László: Lakásépítkezések Budapesten

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 163. l.

M. D. U.

HEGYI Lajos építész

Kazz téri tejpavilon (Repr.)

Társtervező: Hont Róbert

Győri László: A budapesti főutvonalak rekonstrukciája

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 184-187. l

M. D. K.

HEGYI Lajos építész

16 tantermes iskola-pályázat

(III. díj)

Tárotervező: Dul Dezső

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Le-D. K.

HEGYI Lajos építész

Terve alapján készítette Szrogh György
40 férőhelyes lemezelés típusiskola-
díját

Szrogh György: Típus-gondolatok
Magyar Építőművészet 1957.(VI) 5/6.
148.l.

M. D. K.

HEGYI Lajos építész

Bölcsőde terve

Kárpáti Andorné: Alap- és középbokú létesítmények tipizálása

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 7. sz. 216. l.

M. D. K.

HEGYI Lajos építész

Bölcsőde-terv

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének áttekintése az első ötéves terv időszakában

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 6. sz. 179. l

M. D. K.

HEGYI Lajos építész

Bölcsőde-terv (I. díj) Repr.

Pintér Béla: Bölcsődék Tervezésének áttekintése az első ötéves terv időszakában

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 6. sz. 177.

H egyi Lajos épitész M.D.K.

ÁÉTI

Budán , a Horváth -kerttel szemben a Zöldfa étterem helyén épitendő bérpalota terve.

repr.

Modern bérpalota a Zöldfa Étterem helyén
Magyar Nemzet 1961. november 18. 3.1.

MDK

Hegyi Lajos,ép.

Lakóépület Pasaréten . Ennél munkatársa volt Dull Dezsö és Brjeszka Istvánnak.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 23.1.

MDK

Hegyi Lajos építész, az ÁÉTI tervező-
je

három építész-társával tervet készí-
tett a mártirok útján volt egykori Re-
gent-ház telkének beépítésére.

Új lakótömb a Regent helyén.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. augusztus 10. 7. l.

le.D.K

HEGYI Lajos évilén

Részvétel a pályázaton (8000 Ft)
Társtervező: Németh Tivadar

Döntöttek Szombathely centrumának építési tervpályázatáról
110 000 forintot kaptak a pályázó építészek

Magyar Nemzet 1962. április 27. 3.l.

Hegyi Lajos, építész MDL

A Chinoin gyár óvodája épületét
tervezte.

— : Ma hallo Huk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jan. 26.

HEGYI Lajos épitész M.D.K.

Iskola. Ép. III. Hévizi uti lakótelep/ repr. /

Dombormü: Madarssy
Freskó: Ridovics László

Magyar Epitőmüvészet 1962/3. 21-22.l.

Hegyi Lajos építész M.D.K.

/ÁÉTV/

Középmagas lakóház tanulmányterve

Magyar Építőművészet 1963/1. 34.1.

Hegyi Lajos [építén?] MDk

A lakótelepi (III. ker. Hévizi út) iskola tervezője. A római kori mozaikpadlók fölé védőépületet tervezett.

Turi András: Páratlan rézéneti lelet Óbudán 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. sept. 4.

Hegyi Lajos, építész MDk

A Zöldfa Vendéglő helyén épülő 136 lakásos új épület terveit készítette.

Az új épület makettje. Repr.

-: Bontják a Zöldfa Vendéglőt 6.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. júl. 19.

Herzi Lajos

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán megvételben részesült 36. sz. pályamü egyik épitén tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Épitőmüvészet, ~~1969~~
1969. 2.sz. 3.l.

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán megvételben részesült sz. pályamű egyik tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, ~~xxxx~~ 1969. 2.sz. 3.l.

Hegyi Lajos

H.L.: Romkert, Budapest, III. Meggyfa utca. Építész: Hegyi Lajos. Kerttervező: Zimay János.

Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 33. l.

Hegyi Lajos épitész M.[illegible].K.

az Általános Épülettervező mérnöke.

Krisztina tér sarkán épitendő lakóház terve.

Uj lakóház épül de a "Zöldfa" marad

Magyar Nemzet 1963. május 26. 7.1.

B.HEGYI László

kiáll. Bp., Duna Galéria, 1984/1985
ism. WEHNER Tibor = Művészet, 26, 1985, 3. 60. ill.

= B. Hegyi László keramikus kiállítása.

Hegyi László MDK

szentgáli faragó

hagyományosan stilizáló müveivel szerepelt.

Dr.Vajkai Aurél: A Jankovics Lajos Kulturális Szemle pályázatára beérkezett müvek kiállitása a Bakonyi Muzeumban.

NAPLO/Veszprém/ 1962. szept. 1. 2. 1.

Hegyi Lajos

tervei szerint építettek 1967-68 között vé-
dőépületet a III. Meggyfa u. 18. sz. Hercu-
les villa fölé.

Merza László, Mernót György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335 l

4331

Hegyi Lajos

tervei alapján épült fel a budapesti
III. Meggyfa utcai mozaikpadló feletti tető-
szerkezet.

Merényi F.: L'ultimo quarto di Secolo
della Tutela dei Monumenti in Ungheria.
Budapest. Acta Hist. Artium, 1972. 1-2 p. 511

Hegyi Lajos

részt vett és munkatársaival III. helyezést ért el az alábbi zártkörű meghívásos tervpályázaton:

Boromnyay Pál: Alagútszellőzéssel kivitelezhető lak- és szállásjellegű épületek tervpályázata 1970.
Magyar Építőművészet, 1971.5.sz. 2-12. l.

HEGYI LAJOS,építész

Az 1961-ben a "Szombathelyi városközpont tervpályázatra" kiirt pályázat egyik pályatervét Hegyi Lajos és Németh István közösen készitették.--8.000 forintos dijat nyertek. 93.old

KAROLYI ANTAL: A szombathelyi városközpont tervpályázata 91.old

VASI SZEMLE,Helyismereti Évkönyv, 1962. II.köt. Szombathely, 1962

Hegyi László MDK.

A veszprémi Múzeum néprajzi gyűjteményébe került faragott dobozai.

Magyar Nemzet, 1959. július 16.
Napló

7 l

B. Hegyi László, keramikus

● B. HEGYI LÁSZLÓ keramikusművész kiállítását ma délután nyitják meg az oroszlányi művelődési központban.

–: O B. Hegyi László

12.

Esti Hírlap, Bp. 1978. nov. 14.

Kerámia és vers

B. Hegyi László — Györke Zoltán. Jól ismerik egymást, naponta találkozhatnak a tatabányai utcákon. B. Hegyi Beregszászról, Györke Tiszaágtelekről indult, s ez a város lett új, választott otthonuk. Mindkét település a Szovjetunió Kárpátontúli területéhez tartozik. Beregszász negyvenezres város, Tiszaágtelek kis falucska. Amikor megkérdeztem tőlük, mi szél fújta őket ilyen messze, egyként töprengtek néhány gondolatnyit, és egyként azt válaszolták: „a szerelem". Itt alapítottak családot, s bár a beilleszkedés nem volt könnyű, kaptak annyi segítséget, hogy alkotó kedvük megmaradjon, sőt nőjön is.

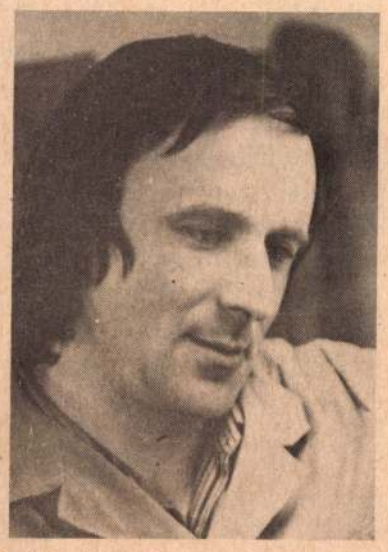

B. Hegyi László

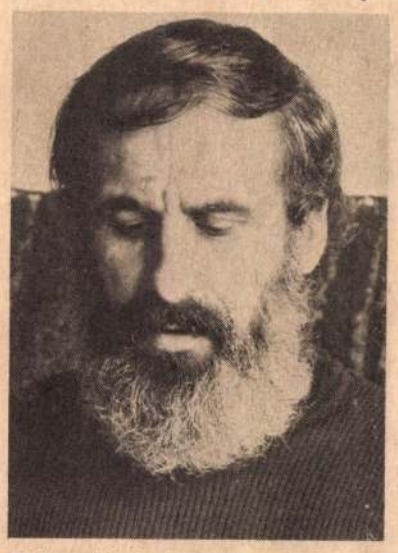

Györke Zoltán

1. *— Az idén már harmadszor állítasz ki. Önállóan jelentkeztél a Ferencvárosi pincetárlaton, közösen a nyugat-magyarországi képzőművészek székesfehérvári kiállításán, és a fiatal művészek fővárosi tárlatán. Nem sok egy kicsit?*

— Szeretném, ha megismernének. Az én utam eléggé szokatlan.

— Szerinted furcsák a kerámia szobraid?

— Szerintem természetesek vagy majdnem azok, ugyanis azok a szobrok, melyek a tárlatokon szerepelnek, nem végleges méretben láthatók. Igaz, hogy tiszta a levegő, posztamensen állnak, de nem tudom, érződik-e rajtuk, hogy ezek nagyméretű munkák. Több méteresnek képzelem el őket, s közterekre, parkokba szánom valamennyit. Az én világom — talán így lehet a legjobban érzékeltetni — tengely nélküli világ, bár a természet harmóniájától, például az emberi testtől nem szakadtam el teljesen szobraimban. Lényeg a mozgás, a dinamika. Sokat vívódom, számtalan változat készül műhelyemben, mire megoldottnak érzek egy-egy részfeladatot. Az arányok és formák érdekelnek. Nem szégyellem bevallani, hogy a tudatosság mellett sokszor a ráérzés a döntő.

Kő- és földszínűre színezett szobrai nyugtalanítóak. Egymásba tűnő ívek, domborulatok, hirtelen feltörő csúcsok, szimmetriát bontó arányok. A ferencvárosi tárlaton érdekes volt megfigyelni, hogy senki sem maradt közömbös. A vélemények skálája a felsőfokú dicsérettől a legyintésig ért. B. Hegyi László úgy állt a sarokban, mintha semmi köze sem lenne az egészhez. Ő csak elkészítette a szobrokat, az alkotások élete független tőle. Meséli, hogy esztergomi bemutatkozása után az emlékkönyv bejegyzéseiből egész tanulmányt lehetett volna készíteni: „Miközben mi lenn a bányában izzadunk, egyesek ilyesmivel töltik a drága időt..." Az egyik főiskola matematika szakosai bonyolult képlettel kedveskedtek és aláírták: „magának ez legalább annyira érthetetlen, mint nekünk a szobrai..."

— Azt akarom mondani, hogy van egy másféle harmónia, rend; egy új formavilág, amit mi is megteremthetünk. Nem szeretem a nyugalmat, a „minden úgy van jól, ahogy van" szemléletet.

— Keramikusnak vagy szobrásznak tartod inkább magad?

— Agyaggal dolgozom, sok közöm van a kerámiához, de végül is szobrokat készítek. A csúcson Brancusi, Henry Moore, Amerigo Tot a példaképem... senki sem hagyhatja figyelmen kívül az ő munkásságukat. Tömegekkel, formákkal játszottak, de emberközpontúak, és az a lényeg.

— Szobraid színe rendkívül visszafogott. Mintha azt akarnád, hogy észre se vegyék a színezést.

— Legfeljebb fémoxidokat használok, s azokat sem szívesen. Ha a szín hivalkodik, üti a formát, az a legnagyobb tragédia.

— Beregszászról indultál, a Szovjetunióban kaptál képzést. Kevesebb lehetőséged volt ott a művészi törekvések megvalósítására, mint itt?

— Minden kötelező udvariasságot félretéve sem mondanám, hogy ott kevesebb módom lett volna a fejlődésre. A helyzet nagyjából ugyanaz, mint itt: a szakmai ismereteket, a hivatást ott is lehet aprópénzre váltani. Nagy kalap aprópénzre. Az iparművészeti iskolában tizenegyen voltunk a csoportomban, de ahogy végigfutok a névsoron, bizony jó néhányan feladták eredeti elképzeléseik nagy részét. Van, aki lámpaburákat, írókészleteket, vázákat készít sorozatban, másik reklámfigurákat, a harmadik emléktárgyakat... Ott is, itt is sok segítséget kaptam, hogy megvalósítsam amit szeretnék.

— Beregszászon?

— Már az általános iskolában volt egy csoport, nevezzük szakkörnek, de több volt annál. Tatabányán inkább időtöltésnek, szórakozásból járnak hozzám a gyerekek agyagozni. Ott hivatásra készültünk, s nagyon komolyan vettük a munkát.

— Gyermekkorban?

— Akkor kell kezdeni a készülődést, nem? Agyagoztunk, rajzoltunk. Apám kicsit szomorúan figyelte, hogy milyen elfajzott gyermeke is van. Három öcsém és a nővérem egyaránt zenei pályát választott. Egy időben engem is megpróbáltak rászoktatni a hegedűre, de mind magam, mind a közvetlen rokonok és szomszédok határtalan örömére, gyorsan lemondtak rólam, és belenyugodtak, hogy keramikus leszek vagy semmi. Az Iparművészeti Iskolában kiváló tanárok kezébe kerül-

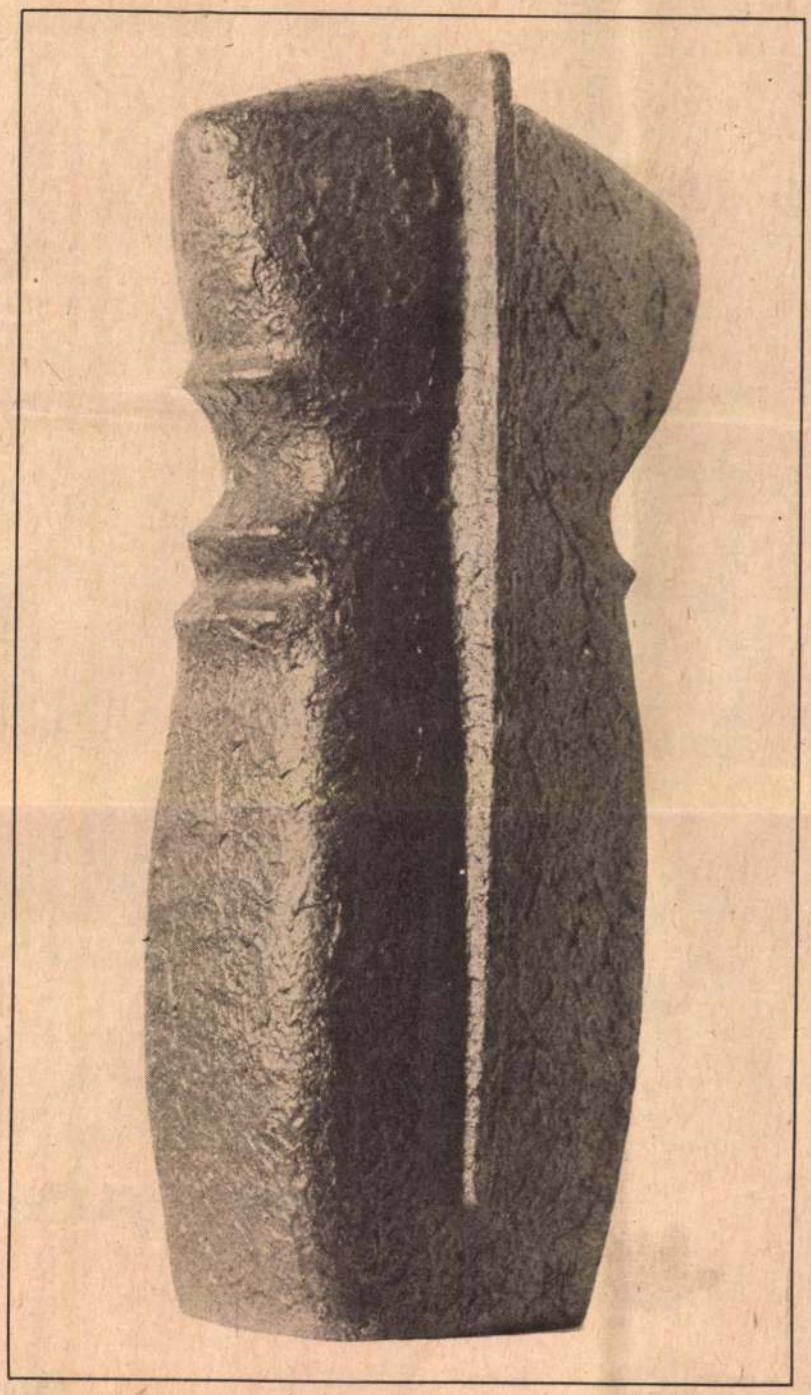

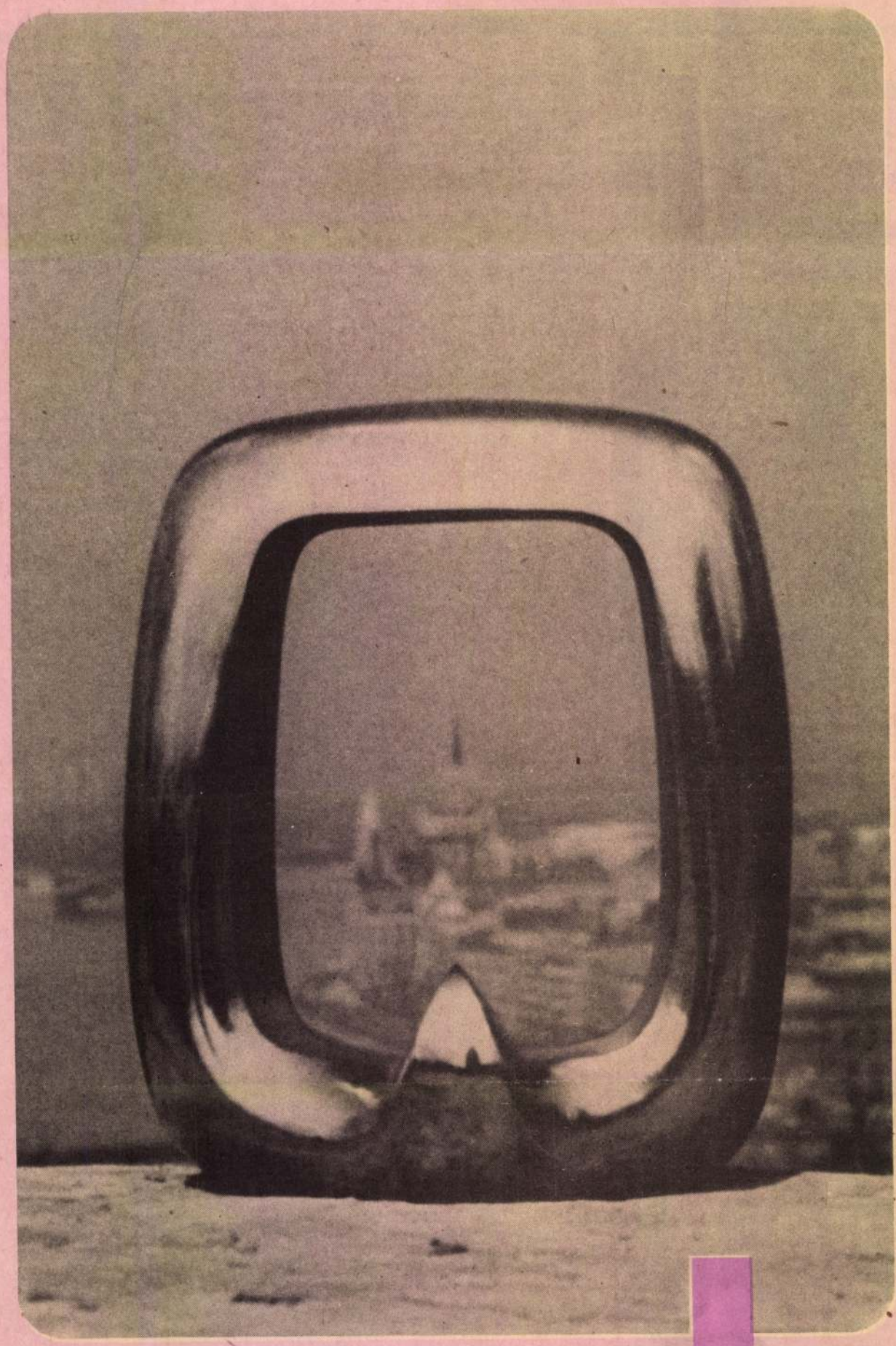

Üzenet és kézfogás

Japán, Olaszország és aztán – immár ötödik esztendeje – Magyarország. Íme, Mitsui Sen szobrászművész rövid életútja. „A távoli kelet üzen ezekben a plasztikákban" – mondta legutóbbi kiállításáról a Kossuth-díjas Somogyi József. (Képünkön a művész Élet című alkotása. Fotó: Pennerné.)
Írásunk a 38. oldalon

1981. JÚNIUS

J

A MAGYAR IFJÚSÁG KULTURÁLIS MELLÉKLETE

aljáról

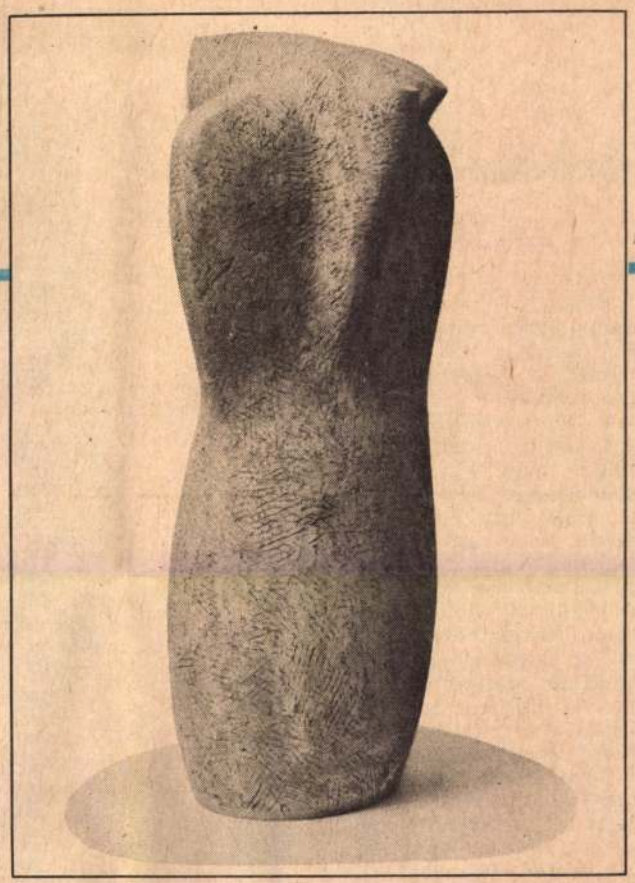

gályarab

napzuhany-rózsából hull a fény
gondolatok oxidálódnak
leeresztett szárnyú szél piheg
mólók lábai vízbe lógnak

időntúlivá nőtt pillanat
lány a mólón álom víz felett
hínárhaja kinő a vízből
felröppenő sirályképzelet

s tenger a tó tutaj a móló
árbockereszt a lány teste
gályarabot szirének sellők
kötözzetek e bronzkeresztre

otthon

járok itt hallgatagon
véred pecsétjét
keresem a kerítés nyárfalécfogain
hidi béla
gyermekkori bátyám
kit fonott vesszőkosárban vittünk haza
egy elvetett aknától feldaraboltan
keresem a közösen elásott álmokat
a kerítés tövében
csalángyökerek karmai közt
állok a kapuban
kutatom a mezítlábas évek
és a rongyfoci nyomát a porban
de az udvarról
idegen kutya csahol rám
szülőföldem
hol sárba tapasztják
életüket az emberek
s barázdába ültetik ábrándjaikat
de a jegenyéket kivágják
mert csak lótrágyában túrkáló
verebeknek adnak fészket
a kert alatt
összébb húzzák vállukat a fák
megint tél lesz
jön a karácsony
s az ablaknál égő gyertyákat
eloltják a decemberi szelek
kihűlt a jászol
s attól tartok
most is elhalasztják
krisztus születését
ez itt a temető
kőfejfatüskéjü sün
itt várják
naproforditott arccal
őseim a feltámadást

* * *

mágneses-nehéz föld ez
véreres barázdáiban
új álmok sarjadnak
robajjal kiütköznek
ha eljön a tavasz
s ha nektek
új kőműves kelemenek
mégis sikerül majd
felépiteni magas déva várát
ne feledjétek
e földből szittam éltető nedvet
s benne
apám harmincegy éves teste is kovász

tem, s ami legalább olyan fontos, jó közösségbe. Diplomamunkám egy két és fél méteres köztéri szobor volt. Úgy emlékszem, csak én vállalkoztam ekkora feladatra a csoportból, egy kicsit félve biztattak tanáraim. A szobor, egy négyrészes formai elem a megyei pártbizottság elé került egy parkba. Közterületre. Azt szerettem volna, hogy a környezetbe pontosan illő munka kerüljön ki a kezem alól, ami nem zavarja a vén szomorúfüzek hangulatát, ugyanakkor távlatot ad a szemnek. Nemrégiben Tatabányán is kinéztem egy szép teret... Beszélgettünk arról a tanácson, hogy esetleg szobrot készítenék oda.

— Komárom megyében sok a képzőművész. Hagyományai vannak a támogatásnak. A megye vezetői jól tudják, hogy csak úgy lehet folytonosságot teremteni, ha a feltörekvő generáció megkapja ugyanazt a segítséget, amit az elődök. A te esetedben mit jelent ez?

— 1977-ben költöztem Tatabányára, s fél év alatt lakást kaptunk feleségemmel. Még abban az évben szerepelhettem Tatán egy tárlaton. A következő évben két városban is bemutatkozhattam. Ösztöndíjat és nívódíjat kaptam. Több intézmény megvásárolta munkáimat. Csoportos kiállításokra mindig meghívtak. A városi tanács jóvoltából műteremhez jutottam az egyik tízemeletes ház pincéjében.

— Társakat is találtál?

— Viszonylag kevés az ismerősöm — egyelőre. A szabadfoglalkozású iparművészek KISZ-szervezetének és természetesen a Képzőművészeti Alapnak vagyok a tagja. Tatabánya ifjúsági házában kerámiaszakkört vezetek — gyermekeknek. Lényegében most kezdek a saját lábamra állni. A Komárom megyei Kályhacsempegyártó és Építő Vállalat formatervezője voltam eddig főállásban. Esztergomi gyár, naponta száz kilométert buszoztam a munkahelyre és vissza. Májustól csak alkotásaimból élek.

— Nem elhamarkodott egy kicsit a döntés?

— Remélem, nem. Egy szavam sem lehet a gyárra, heti három alkotónapot adtak, de utóbb már ez is kevésnek bizonyult. Szeretnék kizárólag a saját elképzeléseimmel foglalkozni. Máris van néhány megrendelésem... Nem félek a munkától. Beregszászon is egy kerámiagyárban dolgoztam először, s közben tervezési feladatokat is vállaltam a helyi ipari szövetkezetnél. Később díszlettervező lettem a beregszászi Magyar Népszínháznál. Talán ez volt eddig a legizgalmasabb munkakörröm. Sokat tanultam ott. Az esztergomi gyárban is akadtak érdekes feladataim, de úgy érzem, hogy mint keramikusnak kevés. Ezért próbálom most meg ezt a „szabadúszást".

2. *Gyalog* címmel karcsú kis verseskötet jelent meg nemrég a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában. Szerzője Györke Zoltán. Tatabányán él, a megyei napilap munkatársa.

— Az első kötetet a szerző mérhetetlen várakozása előzi meg. Te hogyan vagy ezzel?

— Először is nem az első kötetem. A Kárpáti Kiadó Ungváron már kiadta Homokszemek címmel egy kis könyvecskémet. Kovács Vilmos szerkesztette, ő az első tanítóm, mesterem és példaképem.

— Az a kötet nem sok visszhangot kelthetett itt...

— Biztosan nem, de hogy eljutott ide, az biztos. Tavaly Almásneszmélyben voltunk író-olvasó találkozón. A végén odajött hozzám egy résztvevő, és elővette a zsebéből a Homokszemek-et, hogy dedikáljam... azért egy kicsit meglepődtem akkor.

— Átköltözésed után évekre abbahagytad a versirást. Annyira megrázó élmény volt számodra a szülőföld elhagyása?

— A költészet akkor is fontos, mondhatom a legfontosabb volt számomra. Nehezen rázódtam itt helyre, az kétségtelen. Először a Szél utcai intézetben nevelősködtem Budapesten. Albérletek, albérletek. Mikor már majdnem minden szobából kikoptam, és végképp feladtam terveimet, jött egy lehetőség, hogy a Komárom megyei Dolgozók Lapjához kerülhetek. Ez akkor nagyon fontos volt számomra.

— A fővárosban nem találtál kapcsolatot költőkkel?

— Váci Mihálynak elküldtem első kötetemet. Nagyon jó ebben az országban, hogy mindig van egy-két ügyeletes költő, aki a fiatalok segítését különfeladatának tartja. Kormos István is tucatjával támogatta, ösztönözte a kezdőket. Egyébként is érdekes, hogy Magyarországon akár egyetlen vers megjelenése érdeklődést kelthet. Szinte hihetetlen, hogy van, aki a megjelenő rengeteg verset elolvassa. Ezzel kapcsolatban szintén van egy kis élmé-

Ketten Kárpátaljáról

nyem: az Írószövetség ösztöndíjával Moszkvába utaztam, s a határ közelében bejött a fülkébe egy vasutas. Beszélgetni kezdtünk. „Györke... Györke, én valahonnan ismerem magát" — mondta az emberem — „várjon csak, nem írt véletlenül egy verset?" És most jön a poén: a két évvel korábban megjelent vers címére emlékezett, sőt idézett belőle.

— *Fordítasz is?*

— Az természetes. Már Kárpátalján megbarátkoztam a műfordítással. Oroszból és ukránból fordítok magyarra. Az ukrán alkotók magyarországi műveinek bemutatását egyik fontos feladatomnak érzem. Az Új Forrás folyóiratban 19 ukrán verset és novellát mutattam be. Jelentkeztem műfordítással a Szovjet Irodalomban is.

Most megjelent kötetének Gyalog címét kissé groteszkké teszi, hogy Györke leginkább egy szürke Trabanttal „vágtat". Ez a Trabant, rossznyelvek szerint Magyarország leghasználtabb karoszszériájú kocsija, de szerintem azért lehet e hazában egy-két még porosabb is.

— Az autó szükséges rossz, munkaeszközöm, semmi más. Hozzásegít, hogy egy kis időt szerezzek magamnak. Ha van egy lyukas órám, már rohanok is valamelyik tóhoz vagy a Dunára. Falusi gyerek vagyok, a horgászat nyújtja számomra a természetnek azt a nyugalmát, amit gyermekkoromban Tiszaágteleken megismertem. A megyében főleg horgász barátaim vannak, s ha nem tudnád, én vagyok a Magyar Horgász megyei tudósítója.

— *Költő barátaid nincsenek?*

— Azért akadnak, ha ritkán találkozunk is. Például Szepesi Attila, mert ő is ungvári gyerek. Aztán Apáti Miklós, Béres Attila, Vaderna József. Tisztelem Ratkó Józsefet és Ladányi Mihályt. A magyar költészetben a legnagyobb élményt és útmutatást Csokonai művei jelentették. Aztán Petőfi, Radnóti, József Attila.

— *Mikor jártál legutóbb Kárpátalján?*

— Hazajárok. Ha elmegyek a falumba, már fut a tűz: „Itt a Zoli!" Kijönnek az öregek is a kapukba. Számomra mindig felfrissülést jelentenek azok a beszélgetések és az a táj. Nehéz volt a döntés akkoriban, hogy átjöjjek-e... sokat gondolkodtam rajta, de az az igazság, hogy az én típusomnak egy nyelvi kisebbségi világban élni bizonyosan beszűkülést jelentett volna.

— *Kitartó vagy?*

— Nehezen viselem el a vereséget és a kudarcot. Kiskoromban egyáltalán nem szerettem iskolába járni. Iskola helyett gyakran „bújni" mentünk néhány hozzám hasonlóan vásott barátommal, aztán délután csatlakoztunk a hazafelé tartókhoz. Akkoriban az volt minden vágyam, hogy legyen egyszer egy saját fogatom két ökörrel.

— *Mégis aranyéremmel végezted a gimnáziumot.*

— Nem szerettem, ha megelőznek. Nagydobronyban jártam gimnáziumba. Mintegy tízezer lakosú község és arról nevezetes, hogy ott nyílt meg az első magyar nyelvű nemzetiségi gimnázium. Volt az iskolában egy osztálytársam, a Sándor Zoli, aki verseket írt. „Ha te képes vagy rá, én miért ne tudnék olyat?" — gondoltam, és írtam gyorsan két „nagyszabású" költeményt. Az aranyérem jóvoltából nem kellett felvételiznem a tanítóképzőbe. Akkor már sűrűn jelentek meg írásaim... A kárpátaljai fiatal költők között Kiss Ferenc irodalomtörténész mutatott be az Új Forrásban.

— *Terveid?*

— Szeretnék minél több jó műfordítással kirukkolni. Aztán szeretnék jó verseket írni. Harmadszor pedig szeretném, ha három gyermekem egészségben nőne, értelmes foglalkozást választana, és hasznos emberré válna. Azt hiszem, ennyi bőven elegendő vágy egy ember számára. De hogy teljes legyen a kép: szeretném végre kifogni a kapitális harcsát a tatabányai erőmű tavából.

Kádár Péter

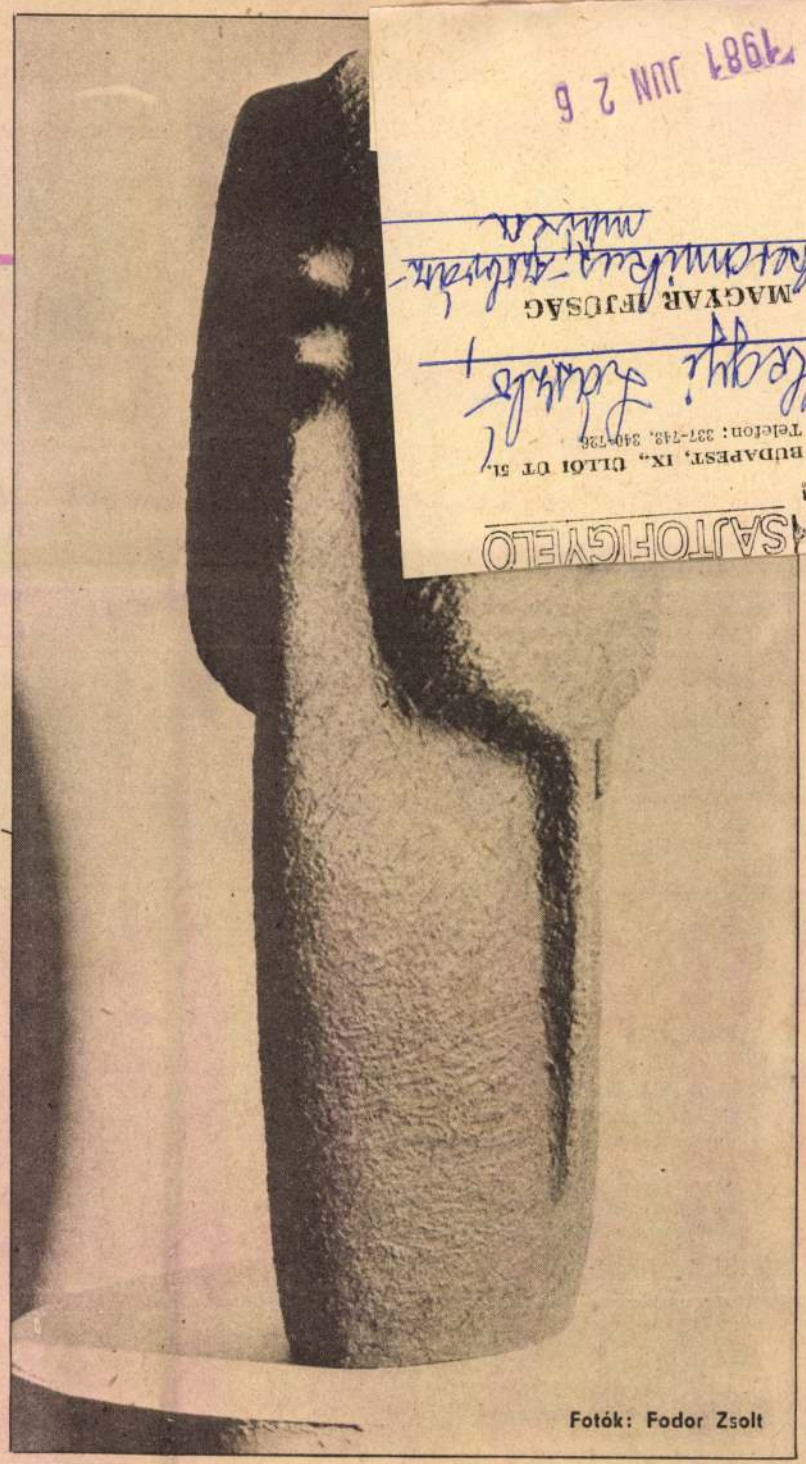

Fotók: Fodor Zsolt

MAGYAR JEGYSÉG
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-126
MTA SAJTÓFIGYELŐ
1987 JUN 26

ez hát Kánaán?

jöttem
a szarvas nyomában
széljárta tisztáson
öklelő fák között
kalapált konoksággal
homlokomon
az utak tüskével
patkolták talpamat
hazajöttem
kétannyi időre mint Jákob
nem hoztam ágyast feleséget
juhaim szétszéledtek
a szivárvány fényporos útján
hiányuk béget körülöttem
átalvetőmben
nem maradt étel
csak kötörmelék-száraz morzsák
állok előttetek
homlokom mögött vulkán
jéggé fagyott csendben
riadnak metsző hasadások
várjátok szóljak
mikor összenőtt fogak rácsába
száradt a nyelv
belém keményedett a szorongás
görcs éltes fába
fehér villanás elszálltak
tenyérmezőmről a galambok
hátamra varjú tapos
fekete pecsétet
jöttem kondenzcsíkokkal összevarrt
vasnehéz ég alatt
nem jött előőrs megtudni
mily szándékkal fogad Ézsau
itt állok magányos jegenye
vigyorgó bokrok bozótjában
tekintetem szele
végigsöpör a köveken
pálcámnak a vizek
nem engedelmeskednek
a kútnál nem áll Ráchel
kitől kérdezzem
e sivatagmenti oázis
ez hát Kánaán?

B. Hegyi László

B. HEGYI LÁSZLÓ keramikusművész Kettős forma című köztéri szobrát avatták fel tegnap Tatán a KISZ Komárom Megyei Bizottságának Szirmai István Politikai Képzési Központjában. A két méter magas nonfiguratív kerámiaszobrot az intézmény parkjában állították fel.

Népszabadság, 1985. V. 10

B. Hegyi László

B. Hegyi László keramikusművész Kettős forma című köztéri szobrát avatták fel csütörtökön Tatán a KISZ Komárom megyei Bizottságának Szirmai István politikai képzési központjában.

Magyar Nemzet 1985. V. 10.

anyakönyv nélkül

PÁRIZSI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Az AIDS-kutatás meghatározó alakja, *Luc Montagnier* professzor tudományos és oktatói tevékenységének java részét a jövőben New Yorkban fejti majd ki. A francia kutató tagadja ugyan, hogy e döntése egyenértékű lenne a kivándorlással, de azt elismeri, hogy az Egyesült Államokban jobb körülmények között folytathatja munkáját.

Montagnier professzor elhatározását indokolva egyrészt arra hivatkozott, hogy már 1993-ban kérte a francia kormányzatot egy AIDS-kutató központ létrehozására. Ez a kérése azonban a mai napig süket fülekre talált. A professzor egyidejűleg emlékeztetett rá, hogy a francia nyugdíjazási törvények rá és közvetlen munkatársaira is vonatkoznak, tehát belátható időn belül a párizsi Pasteur Intézetből távoznia kellene.

Ezzel szemben az amerikaiak „nem kértek tőle születési anyakönyvi kivonatot" és bőkezű anyagi lehetőségeket garan-

közveszélyokozás büntettének alapos gyanúja miatt folytat nyomozást az ismeretlen elkövető ellen. A megyei főkapitány kettőszázezer forintot ajánlott fel a nyomravezetőnek.

● ICCSE FELBUKKANT. A Szekszárd határában folyó régészeti feltárás közben a szekszárdi Wosinsky Mór Múzeum régészei megtalálták az Árpádkorban települt, írásos emlékekből ismert, Iccse nevű falu egy részét is, ahol sok kerámiaedényt, köztük halfőző cserépbográcsokat rejtett a föld.

● EMLÉKMŰVET ÁLLÍTANAK a tatabányai bányászkodás 100 éve alatt történt bányaszerencsétlenségek áldozatainak a komárom-esztergomi megyeszékhelyen. Az emlékmű elkészítésére B. Hegyi László szobrászművész kapott megbízást. A mű helyét az Óvárosban, a Bárdos László Gimnázium melletti parkban jelölték ki.

● HALÁLOS BALESET. Vasárnap reggel fél hétkor a XI. kerületben, az Andor utca és a Tétényi út találkozásánál egy IFA teherautó egy Suzuki márkájú taxival ütközött. A balesetben a taxi eddig ismeretlen utasa meghalt, a gépkocsi vezetője súlyosan megsérült. A taxi

ban, Vrgocban, a Neretva folyó völgyében és Stonban lehetett érezni.

● JUTALOM A NYOMRAVEZETŐNEK. A Csongrád megyei rendőrfőkapitány 50 ezer forintot ajánlott fel annak, aki segít a Szegeden súlyosan bántalmazott orvos támadóinak kézre kerítésében. G. György Kecskeméten dolgozó szegedi szülésznőgyógyász április 21-én reggel bevásárlásból tért haza otthonába. Amint a ház előtt kiszállt kocsijából, a közeli sövény mögül két fiatalember lépett elő, s rátámadtak. Baseballütőkkel leütötték, verték. Az orvos súlyos sérüléseket szenvedett.

● FÉLÓRÁS KÉSÉSRE kell számítaniuk egy héten át az Aszód és Balassagyarmat közötti vonalon utazóknak délelőtt 8 és 10 óra, illetve 18 és 22 óra között. A váltókat szombaton – előreláthatólag egy hétre – egyenes irányban lezárták Acsa-Erdőkürt és Magyarnándor állomásokon. A menetrend szerinti vonattalálkozásokat Acsa-Erdőkürtről Galgamácsára, Magyarnándorról pedig Nógrádkövesdre helyezték át.

Hegyi László szobrász

Nepszabadság 1997 IV. 27.

Mindennek ára van.

Tico: 1.059.000. Ft-tól

Nexia: 1.499.000 Ft-tól

Ó
te

B. Hegyi László, szobrász-keramikusművész

a tatai várban rendezték meg a „Tavaszi tárlat '82" c. kiállítást. – A korszerűre törekvést B. Hegyi László samott-szobraiban éreztük meg. Egyértelműen funkcionális jellegű alkotások, meghatározott tartalommal. Parkban, kertben szívesen találkoznánk velük. (említve).

Salamon Nándor: Vita képzőművészeti életünkről. Dolgozók Lapja, 1982. máj. 29.

B. HEGYI LÁSZLÓ

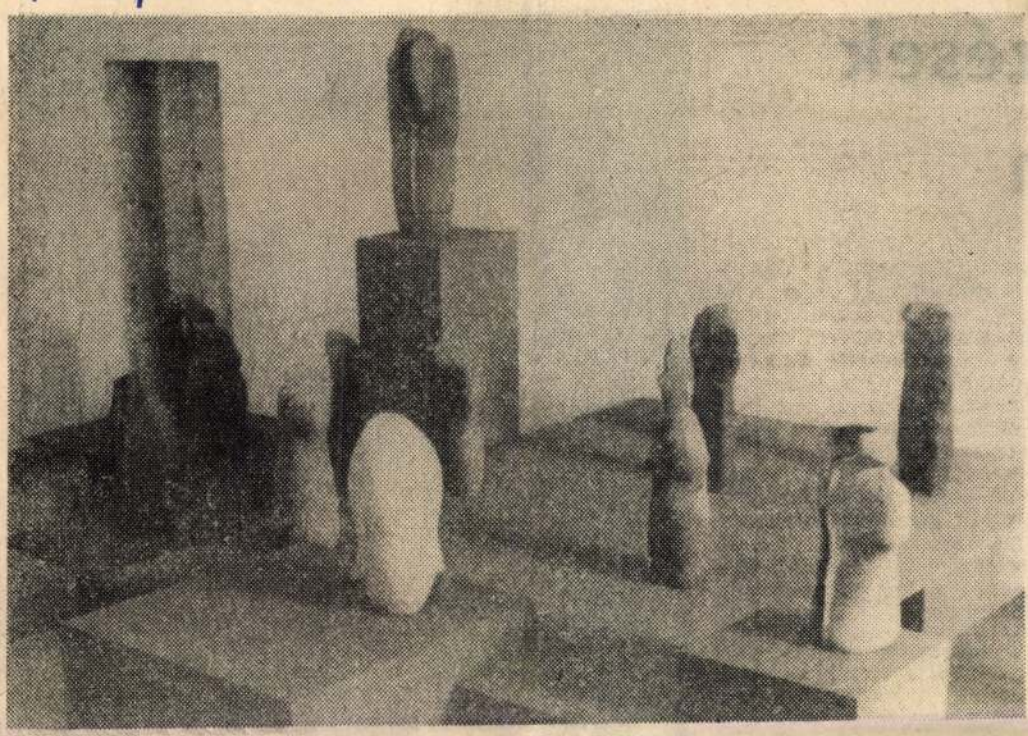

A plasztikák sajátosságaival összhangban áll a rendezés...

Plasztikák a várban

Aki hétköznapi koloncaitól szabadulva, emberi mivoltából való felemelkedésével próbálkozik, ehhez jó alkalmat kínál számára egy ízlésesen feltűnő plakát (a jobb szélen olvasható, kiket illet ezért a dicséret), amely a tatai várba invitál B. Hegyi László szobrászművész kiállítására. A mediterránkék alapon majdnemfehér ábrázolás görög tragédia-hőst sejtet, s amikor a helyszínen három dimenzióban látjuk viszont, kissé büszkék lehetünk meg-

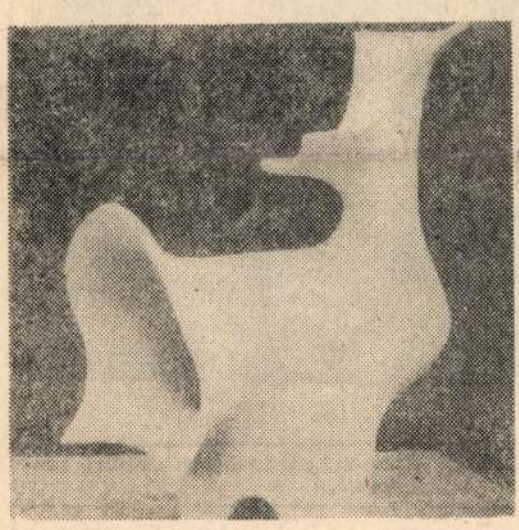

Madár

érzésünkre. A szobor Ikarusz történetét idézi, a hőssé emelő kudarc jelképét. Körében néhány hozzá fogható mondahős (?) ugyanolyan fehéren, mintha a napsugaras égövet tükröznék. Tojáshéjhoz arányítható keregállományuk és mérsékelt méreteik mellett lenyűgözően hatnak, mintha az isteneket fenyegetnék, vagy kérnének tőlük valamit,

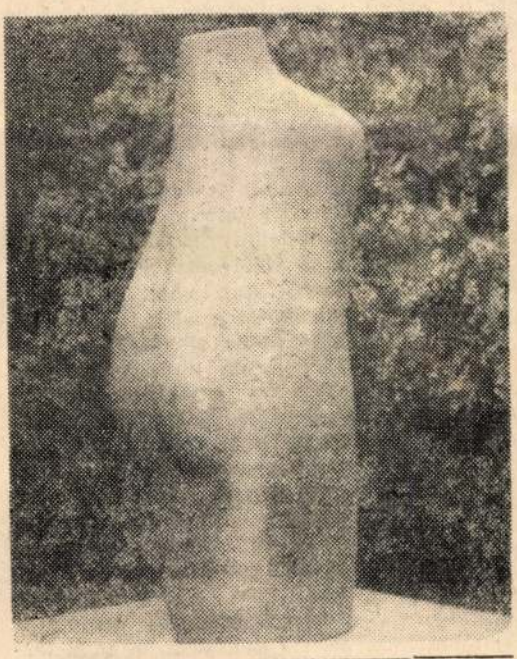

Torzó

ami itt lent igen régóta nélkülözünk.

Az augusztus 15-i megnyitón Páskándi Géza író méltató szavai utaltak arra, hogy „a művész szobrai gazdag képzettársításokat engednek meg *bármelyik megközelítés számára is*". Ő bátorított fel arra, hogy a szobrok szelepszerű résein át ki, s be járassam

Feszültség
Fotó: — dorzsolt

képzeletemet, s az üregekben otthonosan szemlélődjem, hogy aztán megérzéseimet önkényesen, végérvényesen a műre ragaszthassam. Persze, az a jó, hogy erre minden látogatónak joga van.

Fordulok egyet, s a *Fekete Madonna* érzékiségét a törzsi művészetek hasonló leplezetlenségével mentem. A *Metszett idom*, a *Torzó* domborulatait a modern irodalom már megszokott szókimondása mellett csak elhalványult kedves emléknek vélem.

A *Madár* fehér ugyan, de kéknek is képzelhetem, s ha tetszik kék-fehér-tarkának, amely tágas begyében békét és boldogságot egyaránt tartogat számunkra.

Egyes plasztikákról alkotójuk finom humorára, derűs életfelfogására következtethetünk, míg néhol a groteszkbe hajlik.

Miután külön-külön bizalmába férkőztem az alkotásoknak, fordulok egyet, s az egészet együtt próbálom nézni. Szinte minden összejött, ami a harmonikus teljességre törekvő alkotó ember sajátja, s tán nem is anyagban, hanem a zene elvont nyelvén kifejezve.

Elgondolom, vajon hogyan vélekednék a kritikus, a „jogosítványos" szakavatott, amint végül is a mérleg másik serpenyőjébe rakja az elmaradhatatlan „de"-t. Hát bizony most, ebben a hangulatban betessékelném a „kollegát" az egyik szoborpalackba.

A kijárat felé haladva, elképzelem a most harmincegy éves művészt, amint majd félszázados munka után — adja a sors — egyre magasabbra ível, Ikarusz sorsától védve, mert szárnyait, nem a számítás és megalkuvás olvadékony viasza tartja össze, hanem a hit és a konok hivatáserzés.

— Tudod — jegyzem meg egy barátomnak a lépcsőn lefelé —, azokból a fehérekből bármelyik milyen nagyszerűen hatna egy szép pázsitos közparkban! Csak más anyagból, különben nem sokáig gyönyörködhetnénk benne...

— Vagy esetleg egyes embereket kellene más anyagból...? — így a válasz...

Fodor István

ezések

n

adók. Kitelepült az Északdunántúli Tüzép győri telepe is, és környékbeli építők legnagyobb örömére nagyon szép árukollekciót mutattak be, amelynek nagy részét a helyszínen megvásárolhatták —, igen sok árut előre megrendelhettek. Izléses volt a komáromi kisiparosok bemutatója is. Színfoltot jelentett az egyik komáromi kisiparos fényképész, *Gábor László* „rögtönzött" fotókiállítása, amelyen a kenyér születését mutatta be.

A legnagyobb érdeklődésre kétségkívül a lovasműsor számíthatott. A kombinát lovasai közül a központi ménes, a diószpusztai, a kerteskői és a szépalmai ménesek 31 versenyzője indult. Delelőtt az akadályversenyek jelentették a legtöbb izgalmat, és itt az ifjúságiak versenyében a központi ménes lovasai nyerték a csapatversenyt. A felnőtteknél a stafétaverseny első helyezését a központi ménes, a lyét a diószpusztaiak szerezték meg. A bábolnai nagydíjat a központi ménes Csintoványnevű lován *Vági József* kapta. Hagyomány, hogy az öreg lovasok versenyét is ekkor rendezik meg. Itt *Haár Sándor* és *Böröcz József* — mindketten a műszaki üzem dolgozói — voltak a legjobbak. Délután rendezték meg a hagyományos tréfás lovasvetélkedőt, ahol többek között lóhátról kellett lepényt enni. Izgalmas volt, az úgynevezett szalagtépés, ahol a lovas versenyzőknek egymás válláról kellett a szalagot letépni. Nagy volt az érdeklődés a 2-es és 5-ös fogatok versenyén is, a sok látványos akadály leküzdése okozott nagy izgalmat.

Este az Aranypatkó éttermében rendezett hagyományos táncmulatsággal zárult az augusztus 20-i program, amely ezzel azonban még nem ért véget, hiszen vasárnap autóügyességi versenyt és labdarúgó-mérkőzést rendeznek, és este lesz az ölbői tóparton a Bojtorján együttes koncertje, amelyen az Egyesült Államokból érkezett Sandifer együttes is részt vesz.

◆

Esztergomban a Szentgyörgymezei klubkönyvtárban emlékeztek meg alkotmányunk születéséről. *Szép Zoltán*, a népfront városi titkárának köszöntő szavai után *dr. Kenderka Ferenc*, a népfront városi bizottságának elnöke ünnepi beszédében szólt népünk nehéz, küzdelmes múltjáról, a szovjet hadsereg hazánkat is felszabadító harcairól, amelyek nyomán új korszak kezdődött hazánk életében. A több mint három évtized nagy idő — mondotta a népfront elnöke. — Érdemes visszatekinteni, mérleget készíteni, hogyan munkálkodtunk, miképpen hajtottuk végre alaptörvényünket. Szólt arról, hogy a 33 évvel ezelőtt született alkotmányt éppen tíz évvel ezelőtt módosították, mert figyelembe kellett venni a társadalmi előrehaladást, a megváltozott körülményeket.

Az ünnepi beszédet követően *Farnadi Mihály*, a sárisápi Új Élet Tsz elnöke szólt az új kenyér jelentőségéről, megállapítva, hogy a kiemelkedő mezőgazdasági eredmények nem egyedül az itt dolgozóknak köszönhetők, széles körű társadalmi összefogás nyomán született. A tsz elnöke, az új kenyeret, s a búzából font koszorút *Gárdai Zoltánné* országgyűlési képviselőnek nyújtotta át.

Ezután oklevelet, ajándéktárgyat kaptak a népfront kitüntetettjei. Kiváló társadalmi munkások: *Kovács Béla, Harcz Mária, Kripta Sándor, Riba János, Németh József, Szijjártó Gáborné és Mészáros Ferenc.*

Értékelték a városi kertbarát kör munkáját — a kiállított termények, a kisállatok, a kézimunkák alapján. Termény kategóriában az áfész különdíjával együtt az első helyezést érte el — mint két évvel ezelőtt is —, a hatvannyolc éves *Erős Sándor.*

— Jó ötven évvel ezelőtt már kertészkedtem — mondja Sanyi bácsi. — Mióta nyugdíjba vagyok, főállásban szorgoskodom a növényeim között, van egy konyhakertem a város közelében. Négy gyerekem közül három családos, de ők sem járnak a piacra... Immár negyedik esztendeje *Prommer Jenőné* nyeri az első díjat kézimunkáival.

— Kevesen foglalkoznak kelim-varrással az országban —, mondja munkájáról Marika néni. — A tizenhetedik századból származó technikát nem túl könnyű elsajátítani. Kilenc éve foglalkozom ezzel a varrással, sok helyen kiállítottam már, de nem azért, hogy nyerjek. Jó érzés, ha látom, az embereket gyönyörködni a munkáimban.

Délután az esztergomiak a Kerek-tónál vidám műsorokat hallgattak, különböző sportversenyeken vettek részt gyermekeikkel. Este a strandon víziparádéval köszöntötték az ünnepet.

◆

A környei program a sportpályán tartott gyűléssel kezdődött, ahol *Nagy István*, a községi tanács elnöke mondott beszédet. Ezt követően társadalmi munkások vették át a Népfront kitüntetéseit. Emléklapot kapott a *környei pávakör* megalakulásának 10. évfordulója alkalmából. A továbbiakban kultúrműsor következett, amelyben felléptek a tatabánya-felsőgallai német nemzetiségi kórus tagjai, a tatai nyugdíjasok és a környei pávakör énekesei. A késő délutánig tartó sporteseményeket érdekessé tette a karate, az MHSZ repülő- és rakétamodelljeinek bemutatója. Az ünnepség hajnalig tartó aratóbállal zárult.

Összefoglalónk természetesen csak ízelítőt adhatott az országos és megyei eseményekről, hiszen valamennyi településünkön — Dömöstől Kisbérig — változatos módon, kulturális és sportműsorral, munkás-paraszt találkozókkal, megemlékezésekkel köszöntötték az alkotmány évfordulóját.

DOLGOZÓK LAPJA
1982 AUG. 22
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-736

Bábolnai lovas az akadály felett.

ak a szőrmeáruk.

A tatabányai Centrum Áruház kedvezményes vásárt rendezett.

B. Hegyi Lóránt

1978-ban Tatabányán a Munkásmozgalmi Múzeum Galériájában és Oroszlányban a Művelődési Központban volt kiállítása.

—: Komáromi megyehipszönművészet
Művészet, 1979. május – 40. lap.

B. Hegyi László

Tölbenyére mázvélküli, dombori és homorú felületekkel határolt, térplasztikai i gémnyel megformált kerámiát készít.

—: Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

B. Hegyi Lóránd

1973 óta kiállító művész B. Hegyi Lóránd. 1977-ben telepedett le Magyarországon és azóta Tatabányán él.

—: Romániában megyei képzőművészeti. Művészet, 1979. május – 40. lap.

B. Hegyi László

B. Hegyi László keramikusművész 1951-ben született a Szovjetúnió beli Beregszászban 1966 és 1970 között a ungvári Iparművészeti Szakiskolában tanult.

— Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

B. Hegyi Lóránt

1977-ben telepedett le Tatabányán
B. Hegyi Lóránt keramikus.

Weltner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

B. Hegyi Lajos

Müve szerepel a Tatai Kuny Domokos Muzeum
Őszi Tárlatán

Tata, Vár, 1977. december-1978. január

-katalógus a könyvtárban-

B. Hegji László, keramikus

A tatai Várban megrendezett hagyományos kiállításon szerepelnek a művész művei: kerámiái „Ikarusz", „Lovak", „Eszkimó" c. (említve)

Jenkei János: Észrevételek az Öszi-Téli tárlatról.
Dalgozók Lapja, Komárom, 1977. dec. 18.

B. Hegyi László, szobrász
kerámikus

L. Morelli Edit

– : Kiállítások vidéken 6.

Nénszabadság, Bn. 1978 máj. 3

dr. Hegyi László, építész

Meghalt 42 éves korában Zaireben. (Kinshasa – Kongó.)

— : Közlemény

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 28.

B. Hegyi László: keramikusművész

A Kamaromi megyei képzőművészek tárlatát Győrben, a Xantus-Múzeumban mutatták be. A művész samott-terrakotta művei láthatók a kiállításon. (emlitve)

Fecske András: Bemutatkoztunk Győrben. Dolgozók Lapja, 1949. máj. 13.

B. Hegyi László keramikusművész

Két művész az MMK-ban:
Kiss Ilona grafikusművész és
B. Hegyi László keramikusművész
kiállítása megtekinthető okt. 10.-ig

Grafika és térplasztika.
Dunaújvárosi Hírlap, 1980. okt. 3.

B. Hegyi László keramikusművész térplasztikáiról nehéz írni, mert ezek az alkotások nem tartalmi, hanem formai szempontból érdekesek, a látvány az, amelyért készítőjük létrehozta őket. Kicsit átmenetként foghatók fel a képző- és az iparművészet produktumai között, inkább az utóbbi, mint az előbbi kategóriába sorolhatjuk őket. Voltaképpen a nonfiguratív szobrászat variánsával találkozunk, a kivitelezés módja a legtöbb tárgynál samott terrakotta oxid. Néhány cím tökéletesen kifejezi miről is „szólnak" ezek a plasztikák: Alak, Kettős forma, Forma, Metszett forma, Lendület, Idom. A tárgyak elrendezése szerencsés, körbejárhatjuk őket, vagyis érvényesül a térhatásuk.

Akit érdekelnek a képző- és az iparművészet modern irányzatai, az október 10-ig az MMK-ban kaphat némi ízelítőt belőlük.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

1978 MÁJ 21

B. Hegyi László
kerámikus.

LAPJA — 1978. május 21., vasárnap

1021

Az agyag művészete

B. Hegyi László sikeres bemutatkozásáról

Szinte egyik napról a másikra robbant be megyénk művészeti életébe. Kiállításának megtekintése után joggal feltételezhetjük: az érdeklődő néző azonnyomban megjegyzi magának *B. Hegyi László* nevét, s a jövőben várja és keresi alkotásait.

A tatabányai Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum galériájában megrendezett tárlata — felfedezés, örömmel vállalt bemutatás. Az 1951-ben született művész tavaly telepedett le Tatabányán, szerepelt már az őszi tárlaton, a Művészeti Alap felvette tagjai sorába. Öt éve vesz részt kiállításokon. Pozitív értelemben tehát azt mondhatjuk: máris gyors karriert futott be. A Szovjetunióból Komárom megyébe települt B. Hegyi László első önálló magyarországi bemutatkozásának lehetünk most tanúi a tatabányai múzeum galériájában. S hogy a művész érdekes és értékes kollekcióját valóban örömmel vállalta bemutatni a múzeum, azt egyebek között a kiállítás gondos, esztétikus megrendezése is bizonyítja. (A rendező: *Wehner Tibor.*)

Madár

„Az én anyagom az agyag — vallja B. Hegyi László. — Gondolataimat térformákban fejezem ki, természetes méretnagyságban, vagy makett-jellegel . . ." Tegyük hozzá: fantáziagazdagsága remekül ötvöződik munkásságában a szakmai hozzáértéssel. Elképzeléseit szinte merésznek tetsző magabiztossággal képes agyagba formálni.

B. Hegyi László kiállításán körbejárva, óhatatlanul ismét eszünkbe jut, hogy adott esetben bizony csak a hagyomány kívánja meg az alkotások címének megjelölését, kiírását. Két példát hadd említsünk! A *Madár* című kompozíció esetében, a látvány alapján bárki azt mondja, hogy „ez valami madárféle". Az *Alak I—IV. sorozat* II. darabja köpenybe burkolt figura képzetét kelti, noha a köpeny-forma belül üres. Tulajdonképpen minden mű és címe egybevetésekor érezzük, hogy az alkotást konvencionálisan meg kellett nevezni, ám azok jelentéstartalma több, mint amennyi egy vagy két szóban kifejezhető. Nemcsak több — adott esetben más is. A *Kapcsolat*, a *Magány*, az *Egység* és még jó néhány mű éppen azáltal válik remekléssé, mert *elvont fogalmat sikerrel önt a művész konkrét formába.* Csakhogy a néző címszavakkal történő befolyásolása olykor ellenhatást is kiválthat. Magam például a *Magányban* korántsem éreztem azt a torokszorító, légzést nehezítő élethelyzetet, amit a magány emberi értelemben jelent valamennyiünk számára. Az egyedüllétnek ez a megjelenítése inkább szikár konoksággá sikerült.

Nem a megnevezés utáni azonosítás eredménye dönti el, értéket teremt-e B. Hegyi László, ez nyilvánvaló. Talán még meg is fordíthatnánk: alkotásaira elsősorban az jellemző, hogy *a „megnevezhetetlent", a „kimondhatatlant" is érzékeltetni tudja.* Ugyanakkor sugárzik munkáiból a teremtő kedv, a játékosság, a szellemesség, a fantázia. Egy fiatal művész esetében első hallásra talán túlzó megállapításokat fogalmazunk itt meg. Ám aki a tárlatot megtekinti, s nem tudja, hogy fiatal művész alkotásait látja, egyszerűen nem is vet számot azzal, hogy ilyenkor „illik" több kritikával szemlélni a tárlat anyagát. Azért nem, mert B. Hegyi László mostani első bemutatkozásakor érett művészként lépett közönsége elé. S ha szabad jósolni a látottak alapján: minden jel arra vall, hogy invenciója és szakmai hozzáértése révén tud majd többet, újat is adni. Másfelől művei színvonala alapján egyáltalán nem érezzük túlzásnak azt is megkockáztatni: országosan kedvező „helyezést" képes kiküzdeni magának B. Hegyi.

Egység

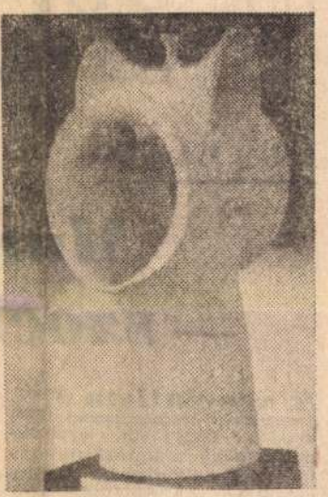

Velence III.

Még röviden két észrevételt hadd tegyünk. Az egyik az, hogy kiállítása tanúsága szerint, nem a harsányságra, hanem a lényeg megragadására, formába öntésére törekszik. A lényeg pedig általában — legyen szó bármiről — nem szivárványszínű, nem cirádás, hanem egyszerű. Ez a felismerés vezeti a művészt is. A másik dolog: már most több alkotását látni vélem középületekben, közterületen. Kompozícióinak egy része szinte ilyen funkció betöltésére termett.

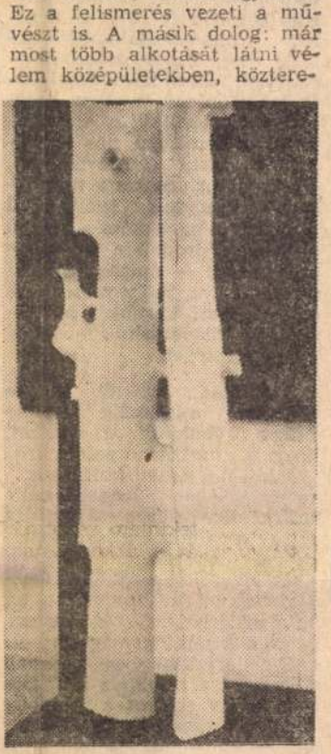

Egymás mellett

Reméljük, B. Hegyi László „berobbanása" nem csupán a közönség, de a művésztársak körében is kedvező visszhangot vált ki. Munkái alapján — érdemes rá az alkotó. J. J.

FILM irodalom
KÉPZŐMŰVÉSZET ZENE

Illés László:

Munkásirodalom — szocialista irodalom

A szocialista irodalom kezdetei nagyjából egybeesnek a modern munkásmozgalom kibontakozásával. Az irodalomtörténet bizonytalan fogalmi meghatározásokkal követi a szocialista eszmék egyre szélesedő és elmélyülő áramlatát, amely hovatovább befolyásolja az egész világirodalmi mezőnyt. Hajlamos arra, hogy munkásirodalmon a kezdetek inkább ösztönösségre hajló, részvétet és panaszt nyilvánító, szociáldemokrata szellemiségű irodalmát értse, s a huszadik századi proletárforradalmak eszmei körében felnőtt irányzatot proletárirodalomként jelölje meg, avagy proletárforradalmi, forradalmi-szocialista irodalomnak nevezze, megkülönböztetésül az opportunista szellemiségű, bár szociális érzületű művészettől. Ugyanakkor csakis a marxizmus—leninizmus tanításaitól áthatott, egyetemes igényű szocialista irodalom képes — úgy tetszik — magas művészi szintre jutva, mély realizmussal kifejezni korunk és társadalmi küzdelmeink bonyolult teljességét.

A huszas évektől kezdve azonban mindmáig egyremásra felbukkan az a nézet, hogy a munkásmozgalom irodalmi-művészeti-kulturális tevékenysége legpontosabb megjelölése a *proletárkultúra* avagy a *munkáskultúra* fogalmával lehetséges. Voltak, akik kizárólag a munkástémát fogadták el a mozgalom hű kifejezőjének. Közismert, hogy a kizárólagosság eme elmélete egyúttal éles vitában állt azzal a trockista felfogással, amely szerint a proletáriroda lom nem lehetséges, mivel az elnyomott proletariátus *még nem* képes önálló művészet létrehozására, a felszabadult proletáriátus, mint megszűnő osztály pedig *már nem* hoz létre önálló kultúrát, hiszen az osztálytalan társadalom művészete általánosemberi művészet lesz.

A proletárkultúra kizárólagosságának hívői ugyanakkor az ellenkező extremitást kép-

arculata is. A szocialista társadalomban a vezető munkásosztály kultúrateremtő funkciója szervezi és áthatja az egész szocialista kultúrát; de ugyanakkor magába szívja a tradíció és a jelenkori kultúra (közelebbről az irodalom) valamennyi más, progresszív teljesítményét, s lényegében *népi kultúrává* alakul át.

A szocialista országok kulturális politikájában többnyire az okozza a gondot, hogy a művészet tartalmában egyre inkább az ún. általános emberi kérdések, az etikai problémák felvetése felé vonzódik, és osztály-meghatározottsága nem közvetlen.

Az emberi egzisztencia övezeteiben felvetett és megválaszolt kérdések is természetesen a szocialista társadalmi élet viszonylataiban jelentkeznek. Feltűnő azonban, hogy miközben a munkásosztály a szocialista építés vezető ereje nálunk, az irodalomban, művészetben mégis aránytalanul csekély mértékben fejeződik ki tematikailag az a szerep, s e helyzetnek a szélesebb művészeti szférában is kedvezőtlen következményei lehetnek. (Erről folytatott vitát nálunk a szakszervezetek lapja, a Népszava emlékezetes, 1969. évi cikksorozata.) A kérdésre vonatkozó lenini tanításokból tudjuk, hogy *mivel a proletariátus a kizsákmányolás és egyáltalán az osztálytársadalom megszüntetésére tör és így alapvető érdekei összeesnek valamennyi dolgozó osztály érdekeivel, az irodalomban és művészetben sem törekszik a proletárjelleg konzerválására, hanem a munkásosztály érdekeit világnézeti szinten kifejező marxizmus—leninizmus jelenlétét követeli meg a művészetben, ebben látván a szocialista irodalom pártossága kritériumát is.*

Ugyanakkor tudnunk kell, hogy az osztálykülönbségek teljes felszámolása, a nemzeti egységben való feloldásuk hosszan tartó, bonyolult folyamat, s ennek alakításában zedékeket is természetesen a legkülönbözőbb hatások érhetik. Így a különböző tradíciók és áramlatok integrációja rendkívül bonyolult képletet eredményez.

Időnként még az a kérdés is felmerült: vajon szükséges-e, hogy ideológiai-eszmei kritériumok alapján minősítsük az irodalmat? — nem érkezett-e el az ideje, hogy csupán a humanitás általános problematikáját fejezze ki az író, s csak ezt értékelje az irodalomkritika.

Ezzel a kérdésfeltevéssel nem lehet egyetértenünk, ellenben egyre sürgetőbbnek tetszik az az igény, hogy a fejlett szocialista társadalmak nemzeti irodalmában pontosabban jelöljük meg: mi a realizmus, a szocialista realizmus, a pártosság, a népiség, az eszmeiség, s a szocialista irodalomelmélet más alapvető fogalmainak mai pontos értelme.

Vannak olyan problémák is, hogy miképpen illeszkedik be a szocialista irodalom szerves folyamatába az az irodalmi produkció, amely az ún. személyi kultusz megrázkódtatásaival való szembenézést transzponálja művészi síkra. E témával például a magyar irodalomban rendkívül jelentős írók magas színvonalú művei foglalkoznak; elég talán Illyés Gyula, Déry Tibor, Lengyel József, Benjámin László nevét említenünk. Úgy vélem, amennyiben a súlyos megrázkódtatás ellenére képes az író a hatalom és erkölcs problematikáját megtartani a szocialista perspektívák vonalában, vagyis a relativizmus elkerülésével a szocialista távlatok a feloldás ígéretét nyújtják, ez esetben az irodalmi mű a munkásosztály érdekeit fejezi ki, és ezért a szocialista irodalom részét is képezi.

Etiópiai

B. Hegyi László festőművész és keramikusművész

Megnyílt a Komáromi megyei képzőművészek kéthavonkénti tárlata. — B. Hegyi László kerámiái szerepelnek a kiállításon.

Vadema József: Tavaszi tárlat 1984.
Dolgozók Lapja, 1984. máj. 17.

Hegyi László keramikus

SZOBORAVATÁS TATÁN. B. Hegyi László kerámikusművész Kettős forma című köztéri szobrát avatták fel csütörtökön Tatán a KISZ Komárom megyei bizottságának Szirmai István politikai képzési központjának parkjában.

Magyar Hírlap, 1985. V. 10

B. Hegyi László

Wehrer Tibor: Képzőművészeti Évadok
Komárom megye 1984. XI. - XII.

Új Forrás, 1985. április

B. Hegyi László keramikusművész kiállítása

Duna Galéria, 1984. XII. 6–1985. I. 6.

B. Hegyi László
Keramikus
Művészet 1985/3/60.p.

Ritka esemény volt: tatabányai művész jelentkezett kiállítással – néhány éven belül immár másodszor – fővárosi kiállítóteremben. A bányászvárosból érkezett keramikusművész, B. Hegyi László nem Tatabánya szülötte vagy neveltje, csak 1977-ben telepedett itt le, otthonra, műhelyre, támogatókra lelvén. A Szovjetunió magyarok lakta területéről, Beregszászról származó, tanulmányait az ungvári Iparművészeti Iskolán befejező alkotó az elmúlt esztendőkben többször is bemutatta már kollekcióját; elsősorban a Komárom megyei városok múzeumaiban és galériáiban, valamint a budapesti Ferencvárosi Pincetárlaton – 1981-ben – láthatta munkáit a közönség. B. Hegyi László akkor érkezett Magyarországra, akkor lépett nyilvánosság elé, amikor a honi kerámiaművészet – a hatvanas évtized második felében, a hetvenes évtized elején lezajlott – viharos váltásának eredményei tanulságokká értek, amikor e művészeti ág alkotóinak élcsapata a díszítő funkció, illetve funkcionális szolgálat rabságából kilépett, és az anyagalakítás módozatainak és lehetőségeinek határait egyre tágítva a kompozíciókat szobrászi igénnyel megformált *kifejezéssé* alakította.

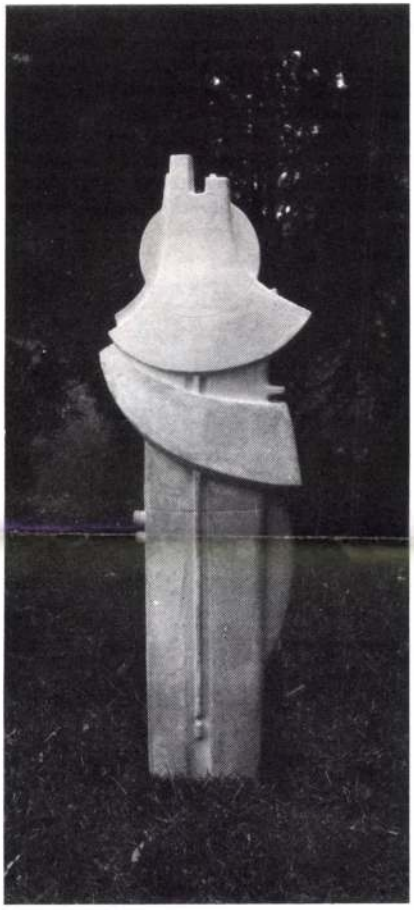

B. Hegyi László: Mozgásban, pirogránit, 118 cm, 1984 (fotó Fodor Zs.)

B. Hegyi művei – e napjainkban megfáradni látszó – térformáló, térszervező áramlat hullámait követik. A korábbi alkotóperiódus absztrakt, nyitott alakzataitól – a felhasított héjszerkezetektől, a csavart palástok összezáruló-kitáruló formációitól – eltávolodott, már a zárt, megbontatlan formák rendszerét kutatja. A Duna Galériában rendezett kiállításon – az elmúlt hat év terméséből válogatott huszonkét alkotását vonultatta fel a művész – az uralkodó hangsúly a vertikális volt: s függőleges tengelyre épített-szervezett, tömbszerű vagy nyújtott alakzatok az idolok világát, a szobrászat kezdeteinek emberábrázolását, a torzított alakformálást idézte. A *Vendégváró*, a *Filozófus* vagy a *Fekete madonna* a valóságos emberalakra utaló, ám ugyanakkor elvont térgeometrikus formákkal, testépítményekkel is együtt rímelő, így a realitás és az absztrakció határvonalán egyensúlyozó kompozíciók. A tárlat ezen hangsúlyos vonulata mellett a *Feszültség*, az *Egyensúly* és a *Mozgásban* című alkotások azt jelezték, hogy a tatabányai művész túllépett a konkrét valóságelemek megidézésének szféráján, s az elvonatkoztatás szabad szobrászi-keramikusi birodalmában ugyanúgy otthonosan mozog, mint az utalások, jelzések idézőjelei között.

A lágy, gyengéden hajló, domború és homorú íveket követő körvonalakkal zárt formák vagy a hasábok összeillesztésével, áttörésével szerkesztett konstrukciók nemesen egyszerű, egynemű megjelenésűek: nincs dísz és nincs máz. Az egész szerves összetevőivé olvadnak a mértéktartó részletelemek, s az alapanyagba kevert színek – grafitos szürkék, halványvörösek, tompa sárgák – már-már hatástalan hatása révén tüntető szerénységű művekkel szembesülhetünk. Ez a visszafogottság, ez a tartózkodás B. Hegyi László kerámia plasztikáinak legfőbb erénye. Az eszközök szegénysége a puszta dekorativitás kérgét lehántani vágyóigyekvő forma intenzitását élteti.

Wehner Tibor

Somogyi Győző: Nagrad 1, szines ...

Széchy Beáta munkái a legig
grafikai kiállításon is megállnák
ket. Jó példákat a korábbi éve
séből is bőven válogathatunk, é
csoda, hiszen Makón nyarant
gyűlik grafikánk középnemz
színe-java: minden alkalommal
mások: *Baranyay András, Bukta*
Ádám, Pinczehelyi Sándor, *Sc*
roly, Szabados Árpád, Szemet
Szirtes János és még sokan
A sokszorosított grafika népsze
korábbi évekhez viszonyítva ugy
csappant, de ezen túl is készülr
kvalitásos munkák e műfajban, le
nem lesz divatos kifejezési móc

Egy hasznos kiállítássorozat
darabját láthattuk a Műcsarnokb
nyosságai mellett is értékes ez a
tárlat, hiszen megpróbálta vállal
korántsem könnyű feladatot, hc
szegzi és a nagyközönség elé tár
ság különböző részeiben eltérő
nalon készült munkákat, bemutat
és más adottságokkal, lehetőségekkel
működő művésztelepek termését.

Lóska Lajos

Kozák Attila grafikái
Stúdió Galéria, 1984. november

Kozák Attila grafikusművész munkáit a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításairól ismerhetik az érdeklődők. Kezdetben szinte kizárólag alkalmazott műveket láthattunk tőle, később érdeklődése egyre inkább az autonóm műforma felé fordult. A 80-as évek elején a még sok esetben

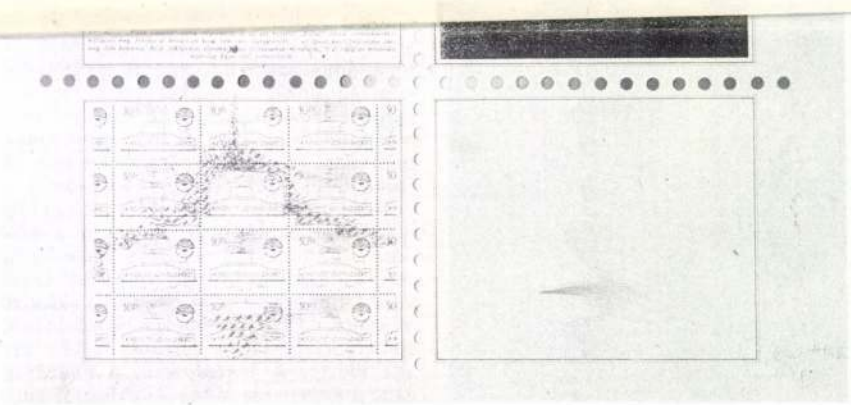

B. HEGYI LÁSZLÓ

Rovatvezető: Tallai Gábor

Mindszenty-emlékmű

SZOBROT ÁLLÍTTAT a bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek tiszteletére a Mindszenty József Szobráért Alapítvány. A B. Hegyi László tervezte, Esztergomban felállítandó emlékmű 6,7 méter magas, mészkőből faragott, templomot megjelenítő kompozíció, melynek középpontjában Mindszenty József két és fél méter magas bronzalakja áll – tartalmazza az alapítvány közleménye. (H. P.)

B. Hegyi László

Csütörtökön a váci Madách Imre Művelődési Központban megnyílt B. Hegyi László szobrászművész kiállítása. A Tatabányán élő és alkotó művésznek ezúttal húsz munkája került közönség elé. A tárlat december 7-ig látogatható.

>

Magyar Nemzet 1986. XI. 13.

B. Hegyi László

B. HEGYI LÁSZLÓ szobrászművész kiállítása nyílt meg a váci Madách Imre Művelődési Központban. A Tatabányán élő és alkotó művésznek ezúttal húsz munkája került közönség elé.

Népszabadság, 1986. XI. 14.

HEGYI LÁSZLÓ, B. (szobrász)

Az iparművészek termése volt a tárlat legszegényebb része. A mieink sem tolongtak munkáikkal. B. Hegyi László idolja (Kapcsolat) nagyon magányosan képviselte munkásságát. Nagy Katalin Próbababája, Kovács István raszteres mintázatu anyagba burkolt ócska tárgyai (palack, néprádió) talpazatra állitva sem találtak s fejeztek ki értelmes funkcót."

SALAMON Nándor: Észak-dunántuli tárlat Szombathelyen. In Uj Forrás, 1986/2. 76.p.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 AUG 11
B. Hegyi László, szobrász
DOLGOZÓK LAPJA
és keramikusművész

B. Hegyi László kiállítása

1021

Az anyag és a tűz titkai

Látva a megyei művelődési központ szoborkertjébe szóló meghívót és a katalógust helyettesítő leporellót, első gondolatunk az volt: vajon mit keres a művész egy korábbi kiállításához időben és térben közel eső helyen, amikor a kiállított művek jegyzéke sem tartalmaz túl sok új művet. Ugyanis alig több, mint két éve az idei tárlattól néhányszáz méterre, a tatai Öregvár rangot adó termeiben élete talán legjelentősebb kiállítását rendezte meg a Kárpátaljáról Tatabányára települt 33 éves művész.

A kiállítás magyarázatot adott a kérdésre. Amint a művelődési ház előterébe, lépcsőházába érve megpillantottam az emeletnyi üvegfalakkal határolt, részben éles napfényben, részben a tükröződő háttérrel gazdagodó, árnyékban lévő szoborkertet, rájöttem, miért az ismétlés.

A szoborkert friss gyepén, a növendék és a már komolyodó fenyőfák, örökzöld cserjék között a művek megtalálták igazi helyüket. Mert hiába a vár kiállítótermeinek hangulata, (rangja), ugyanazok a művek a szemlélőnek itt mást, többet jelentenek, mert funkcionális, azaz eredeti kapcsolatban vannak környezetükkel.

Az elegáns kiállítás láttán a környezeti tényezők hatása felett töprengve már majdnem felfüggesztettem az önmagammal folytatott vitámat: szobrok vagy kerámiák B. Hegyi László művei? Pedig azt hiszem, ez döntő kérdés, s bizonyos (lehet, hogy konzervatívnak tűnő) esztétikai szabályok szerint az alkotások minőségét is érintik.

Mert bár az anyaghasználat a kerámia klasszikus szabályai szerint történik, a létrejövő körplasztika szoborigényű. A felület megmunkálása viszont a kerámiából eredeztethető, s ezért nem szolgálja maradéktalanul a szobrászi igényű formaadást.

A tudatos formaadás természetesen B. Hegyi Lászlónál is a mű létrehozásának döntő fázisa. S ebben egy sajátos, egyébként elég nehéz szobrászi feladatnak rugaszkodik neki újra és újra. Célja a viszonylag nagy, homogén felületek, átfogó alapformák és az ehhez mérten kicsi pozitív és negatív részformák közötti feszültség egyensúlyba hozása.

Amikor megoldja ezt — akkor mű jön létre. Amikor ez a feszültség és a művön belüli feloldása átélhető emberi tartalmakat hordoz, akkor a kerámia — szobor. (Érdekes: esetenként a groteszk határát súroló szobor.) Amikor nem, akkor a „szobor" — kerámia.

Ezt a plasztikai problémát és az ahhoz kapcsolódó feladatot — kiállításainak figyelemmel kísérése alapján mondhatjuk — még Beregszászról hozta magával a művész. Azóta, úgy tűnik, ezt variálja, gazdagítja, anélkül, hogy kimerítette volna. Így jutott el a kifelé nyíló, nyitott formáktól a zártabbakig. Sőt, az itt ki nem állított műveiben a gömb- vagy gömbszelvényformákig.

Elismerőleg kell megjegyeznünk, hogy az ilyen színvonalon történő problémafelvetést szintén a Beregszászról hozott, s azóta a kísérletező műhelymunkában továbbfejlesztett mesterségbeli tudás tesz lehetővé.

Egy biztos, kitűnően ismeri az agyag és a tűz titkait. Figyeljük meg, milyen vékony falak hordozzák a viszonylag nagy alapformákat, felületeket. Fölényes mesterségbeli tudása bizonyos könnyedséget, esetenként eleganciát kölcsönöz műveinek. Ezt most kitűnő környezetben, összhatásában is élvezhetjük Tatán, a megyei művelődési központ szoborkertjében.

György Csaba

Szüretre várva

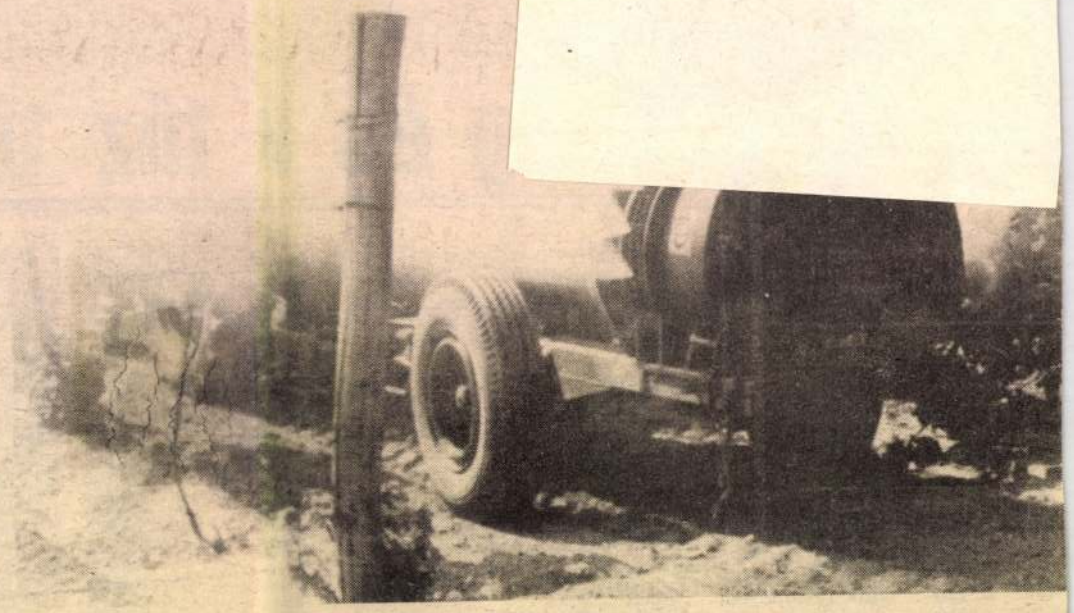

Földi gépes szőlőpermetezés a Komáromi Mezőgazdasági Kombinátban. Fotó: Fodor

Bár még jónéhány hét hátra van, amíg az első szőlőfürtök a puttonyba kerülnek, Komáromi Mezőgazdasági Kombinátban már készülnek a szüretre. A gazdaság a megye üzemi művelésű szőlőterületeinek közel felével (mintegy 770 hektárral) rendelkezik. A kombinát földjeit április végén súlyos fagykár érte, amely a szőlészetben mintegy 15 millió forintos árbevétel-kiesést okozott. Az ágazat talpraállásáról, várható terméseredményekről Vida Sándor vezérigazgató-helyettest kérdeztem.

— Mit jelent az a több mint 10 millió forintos kár, és mivel próbáltak javítani a helyzetükön?

— Az átlagot figyelembe véve, a legtermékenyebb, úgynevezett főrügyek ötven százaléka elfagyott. Azt hiszem, hogy ezt még a laikusoknak sem kell bővebben megmagyarázni, hogy mit jelent. Hogy legalább mentsük ami menthető — Nevirol nevű vegyszerrel — ami a virágkötődést elősegíti, lekezeltük tábláinkat. Erre azért volt szükség, hogy a megmaradt virágoknál 100 százalékos megtermékenyülést érjünk el.

— Mennyivel tudták csökkenteni így a terméskiesést? — mert gondolom, ez volt a céljuk.

— Természetesen. Előreláthatólag 10—15 százalékkal több lesz a termés, illetve kevesebb a terméskiesés. De még így is eléggé komorak a hozamkilátások.

— Ezek után, hogy némi képet kaptunk öntől a szőlészet nem túl rózsás helyzetéről, jó lenne ha a kint folyó munkáról is szólna.

A vezérigazgató-helyettes, kollégájához, Mikóczy István egységvezetőhöz fordul, majd szinte egyszerre mondják.

— A szőlészetben az ápolási (törzstisztítás, csonkázás stb.) munkákat befejeztük. Úgy is fogalmazhatnánk — veszi át a szót az egységvezető, — hogy a szüretig egy kis szünetünk van.

— Tán kissé paradoxnak tűnhet — teszi hozzá Vida Sándor —, de a *kedvező* (száraz) időjárás miatt eddig csak négyszer kellett a szőlőben védekeznünk, az ez idő tájt szokásos hattal, nyolccal szemben.

— Milyen szereket használnak?

— Kombinálva szoktuk a Buvicidet, a Tiovitot és a Rubigant. Ezek együttes hatása megfelelő.

— A fagyok ellenére lesz elegendő szőlő? Jöhetnek a diákok szüretelni?

— Hát persze — mondják nevetve mindketten. Az egész terület termőre fordult, úgy hogy szüretkor napi 500—600 vagon szőlőre van kilátás. És bizony elkel a munkáskéz. Az idén is, csaknem hétezer iskolás segítségére számítunk a szedésnél. Folyamatosan bővítjük a pincék befogadóképességét. Ebben az évben már 65 ezer hektoliter mustot, illetve bort tudunk majd tárolni, kezelni és hogy a szüret gyorsan lebonyolódjon, még egy COQ márkájú folyamatos prést is „csatasorba" állítunk.

— Még egy utolsó kérd A borkedvelők milyen faj közül „csemegézhetnek"?

— Miután csak pár va étkezési (csemege) sz kívánunk értékesíteni, „borfogyasztók" széles s ából válogathatnak. C mege szőlőből sok a sas a borszőlőből a chardonn a semillon, a piros trami és folytathatnám a sort vább — mondja befejezé Mikóczy István.

A nehézségek ellen te nem csüggednek Komáro ban. A tudást, a techni és a vegyszerek teljes „ zenáját" a lehetőség szeri mind jobb és mind t termés elérésére használ fel. Remény van rá, hogy a lendület enyhít a gon kon. Érett szőlő és zama bor kerül az asztalokra.

— petrik —

Hegyi Lóránt, művészettörténész

A Fiatal Építészek Stúdiója előddás-sorozatot rendez a kortárs építészet problémáiról. Mindegyik előddáson egy közismert építész és egy művészettörténész beszélget a körzeyezetformálás legégetőbb kérdéseiről. Az első előddás meghívottjai Janáki István, építész és Hegyi Lóránt művészettörténész. A nyilvános beszélgetésre jövő kedden este 6 órakor kerül sor az Építőművészek Szövetségének Dienes u.-i székházában.

Látuck, hallottuk

1982. XII. 1. Petőfi 10.45 (Mészárosné).

Hegyi Lily

J.E.: "A dzsembori szinház" c. cikket illusztrálta a következő rajzokkal: "Magyar fiu", "Algiri cserkész", "Amerikai cserkész", "Amerikai farkaskölyök magyar fokossal".
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1933. aug. 12. VII. évf. 33. sz. 26-27. lap.

Ø Hegyi Lili

grafikus

1921–25 !

Éjmisk 1930. 84. l.

8640.

ljes fegyverzetet visel, sap-
g van, jobb kezével pedig gör-
A háttér hegyes vidék balrol

RODE

le Rouge rue des grands Augustins
panier fleuri A.P.D.R. 1742.

rl. 27.5:18.8 cm.

321

Hegyi Lóránt, művészettörténész

1984. III. 6. TV-1 20.55 /Kné/

Studió '84

- Es most! Meglökött csendélet. Akár egy szindarab cime is lehetne. Ehelyett, kiállitás a Fészek Galériában. A tárgy-együttest egy magángyüjtő, Vörösvári Ákos, a saját gyüjteményéből maga állitotta össze. A kiállitás tájékoztatóját Hegyi Lóránt irta. Ő volt a helyszinen kalauzunk is.

- Mit mondjak, ez egy elég furcsa kiállitás! Hogy kell ezt nézni? Ezeket a nagyon-nagyon különböző dolgokat!?

- Hát, azt hiszem, hogy itt nagyon fontos azt elmondani, hogy ezt a kiállitást nem egy művészettörténész rendezte és nem is egy művész, hanem egy privát mügyüjtő, Vörösvári Ákos. Aki, megpróbált az őt körülvevő tárgyakból, müalkotásokból, giccsekből, legkülönbözőbb eredetü tárgyakból egy egységes kiállitást összeállitani. Ami, tulajdonképpen ugy fogalmazhatnánk, hogy az ő saját személyes viszonyának, a müalkotásokhoz és az iparmüvészeti tárgyakhoz való viszonyának egyfajta esztétizálása. Tehát, egyfajta életformának a metafórája.

- Mi köze ehhez a nézőnek?

- A néző , azt hiszem, hogy az alap élmény, amit ide belépve kap, amit lát, az egyfajta, nagyon provokativ eklektika. Tehát nagyon különböző tárgyak, nagyon különböző jelentésü, stilusu..., különböző korszakból származó tárgyak vannak itt együtt, egymás mellett és ezek a tárgyak provokálják a nézőt. Arra ébresztik rá, ami tulajdonképpen nagyban a külső világban is megtalálható, tehát a heterogenitásra, a stilusok sokféleségére, a stilustalanság mögött megbuvó különböző értékrendszerekre és ezeket egy viszonylag szük és sűritett térbe egyesiti. Es ezáltal létrejön - azt mondhatnám, hogy - egy jellegzetes, késő huszadik századi eklektika.

- A Fészekben k,özben egy másik kiállitásra is készülnek. Az anyag egy részét március végén Pécsett mutatják be. Hegyi Lóránt művészettörténész szerint, aki mindkét kiállitás rendezője, a két tárlaton bemutatkozó mai magyar festészet egységes és a korábbiaktól eltérő képet mutat. A 80-as évek elejének ujdonsága a hagyományokhoz való visszatérés. Es a korábbiaknál festőibb és szuggesztivabb világ. Legalábbis igy látja ezt a művészettörténész. A laikus nem igen fedez fel különbséget a 60-as, 70-es, vagy 80-as évek festészete között.

A legtöbb ember, valahogy az egészet egy kalap alá vonja és jó esetben azt irja rá: Modern festészet. Rossz esetben: Nekem ez tul modern. Magyarul: nem közérthető.

- Nem igényli a képzőművészet, maga a képzőművész társadalom a nagyobb közérthetőséget?

- Hát, erre jó példa azt hiszem, a jelenlegi magyarországi szituáció. Ugyanis, egyrészt a művészek nagyon igénylik, különösen azok, akik valóban egy ujitó szellemü munkára vállalkoztak, másrészt viszont, lépten-nyomon szembetalálkoznak azzal a problémával, hogy még a szakma sem igazán ugy fogja fel ezeket az uj munkákat, ha tetszik, kisérleteket, ahogy ők ezt gondolják.

- Ennek mi lehet az oka?

- Hát, ez elég nehéz kérdés. Azt hiszem. Mert, mert megint csak nem, nem csak szakmai kérdésről van szó, tehát nem csak a képzőművészettel foglalkozó, részint alkotó, részint iró embereket érinti, hanem a képzőművészet magyarországi, társadalmi megitélését is. Amiben egyrészt jelen van egy - ki kell mondani -, egy nagyon erős izlésbeli konzervativizmus. En legalábbis igy látom.

- Nagyobb mértékben, mint más művészeteknél?

- Nagyobb mértékben. Egészen biztos. Amibe viszont belejátszik, hogy miért maradt meg ez a fajta konzervativ izlés. En azt hiszem, hogy ebbe belejátszik pl. az oktatástól kezdve nagyon sok minden. Tehát, mig egy viszonylag jó zenei oktatás van, viszonylag jó irodalmi oktatás, elég sok ember olvas szépirodalmat, tájékozott, filmművészetről nem is beszélve, de még a zene, a modern zene ismerete is sokkal jobb. A képzőművészetet nagyon sokan még mindig, egyfajta problémátlan területnek látják, tehát ugy gondolják, hogy a kép az egy lakásdekoráció, ami vagy beleilleszkedik az adott környezetbe, vagy nem, de nem intellektuális problémaként jelentkezik. Tehát, ahogy egy zenei alkotás megértését bizonyos zenei ismeretek elsajátitása teszi lehetővé, ahogy az irodalom-oktatás végülis, azért a nagyon jó irodalomtörténet oktatásra épül, és egy irodalmi müalkotás megértése nem tünik eleve problémátlannak, azt megtanulják lebontani, történetileg behelyezni egy korba, tehát megvan a maga - mondjuk igy - szakmai bázisa. A képzőművészetben ez nincs meg. Es ehhez járul hozzá az a probléma, hogy még mindig hiányzik egy olyanfajta eleven és friss szakmai köztudat, leszámitva most mondjuk a művészettörténészek és néhány kritikus szük körét, amelyik egy olyan szélcs, nagy közönséget tudna formálni, mint például az irodalomkritika,

vagy plánc a filmkritika. Mondjuk a filmek esetében.

- Meddig jutott el vajon a magyar közönség a képzőművészet befogadásában? Úgy óvszámban mennyi?

- Én azt hiszem, hogy ha korszakokat tekintünk, akkor talán a szecesszió az az utolsó nagy korszak, amelyik egy, részint divatból, már lefutott divatból, részint a valóban meglévő tetszetősége miatt egy általános társadalmi megértésnek és elismerésnek örvend. Az összes későbbi korszakban, én úgy érzem, hogy még akkor is, hogyha egyes művészeket valóban nagyra értékelnek, szeretnek, ismernek, még akkor is, sokszor a félreértés, vagy a nem egészen pontos megértésen alapul az a tetszés. De abban egészen biztos vagyok, hogy a nagyközönség nem igazán tud mit kezdeni annak a jelenlegi helyzettel, amit most nevezhetünk új ekletikának, vagy új festőiségnek, tehát valóban nem látja azt, hogy ezek miért újak, miért mások, miben mások. Részben pedig nem fogja azokat a jelzőket, amelyekkel ezek a művészek kifejezik magukat. Egyszerűen vagy tetszik, vagy nem tetszik. Elfordul, vagy felháborodik, de nem igazán érti azt a tisztán festői, képzőművészeti, belső jelentésvilágot.
Most, ebben járul hozzá egy másik, nagyon lényeges problléma, ami személyesen engem is érint, és minden kollegámat, nevezetesen az a problléma, hogy amikor a hazai szerzők kortárs művészetről akarnak írni és nemzetközi művészeti csúcsnyelvekkel szinkronban akarnak dolgozni, tehát úgy módszertanilag, mint az új jelenségek feltérképezése tekintetében, akkor megint csak létrejön az a helyzet, ami a művészek esetében létrejön, tehát az, hogy minos, nem érthető az a fajta nyelvezet, amit úgynevezünk, hogy szakmai nyelven, ami elsősorban ránk vonatkozik, tehát minos egy olyan közérthető, de mégis szakmailag használható, precíz és a modern művészet dakulásának megfelelő, tehát az új jelenségeket felszínre képes, hazai nyelvezet, ami a szűkös nagyközönség számára is követhető lenne. Ebből adódik az, hogy egy kizonyos közönségrétegnek írunk és ebben, nagyrészben a művészek is helytartosnak és állandóan az a vád éri a művészeket épp úgy, mint a művészettörténészeket is, kritikusokat, hogy esoterikusak, hogy nem kapcsolódnak, igazán nem törekednek arra, hogy közérthetők legyenek.

- Ime! Még egy nyelv. Amit - úgy látszik - sokan még nem tanultunk meg.

1984. III. 22. Petőfi 10,40 E.

Láttuk, hallottuk

- A mai müsor legnehezebb feladata előtt állunk, Hegyi Lóránttal, hiszen a Transzavantgarde - Posztmodern kiállitásról kellene beszélnünk. Közérthetően... A Fészek Klubban látható tárlat a Kép '84 kiállitássorozat része. A résztvevők Baky Imre, Birkás Ákos, Erdélyi Miklós és Nádler István. Már nema fiatal generációhoz tartoznak, de a legfrissebb, legujabb törekvéseket ők képviselik ma. Valami egészen mást, mint amit megszoktunk tőlük. Például Birkás Ákostól tudjuk, hogy hiperrealistaként festett, de most meg éppen, -de inkább folytassa Hegyi Lóránd, a szakember...

- Nálunk a festészeti problémákat elsősorban a hatvanas évek második felétől -mondjuk igy- a hetvenes évek közepéig az a generáció hordta ki, akiknek a képviselői most itt vannak. Természetesen nem mindannyian, csupán azok, akik korábban valóban a modern magyar müvészet markánsan uj irányzatát képviselték, tehát ez az első kiállitás, amely a három kiállitás közül az idősebb mesterek uj munkáit mutatja be, pontosan azért mutatja be ezeket a müvészeket, mert náluk megfigyelhető a váltás... Ők, ez a négy müvész korábban mást csinált, Birkás Ákos valóban a hiperrealizmus és a konceptuális müvészet közötti munkákat, Nádler István és Bock Imre geometrikus-absztakt munkákat, Erdélyi

Miklós pedig a magyar konceptuális művészet...

- Filmes próbálkozásairól...

- Filmes próbálkozásai... Tehát ő mondjuk az, aki a legtágabb területen mozgott eddig, és ezt továbbra sem adja fel. Szemben a másik három művésszel, ahol valóban egy éles törésről van szó.

- Igen. Na most, ha azt mondjuk, hogy a hatvanas évektől bontakozott ki ez az uj mozgalom, erre a nagyközönség elég kemányen ugy reagált, hogy nem értem, nem tudok vele mit kezdeni... ! Ilyenkor visszahatásként nem jentkezett valami olyasmi, hogy: na, akkor megpróbálok valami ujat csinálni...? Valami közérthetőbbet. Erre ugy reagáltak, hogy aki most elmegy a Fészek Klubba, ez a fajta meg-nemértő, nem nyitott közönség, ez még kemányeben reagál -ezt most már végképp nem értem! mert például Erdélyi Miklóstól gombolyagokat látok, és Baky Imre tiszta geometrikus vonalait talán még elfogadja...

- Azt hiszem, ez egy olyan problóma, ami nemcsak ennek a kiállitásnak a sajátossága, amit megpróbálok egészen röviden ugy összefoglalni, mármint a magam véleményét erről, hogy nálunk a képzőművészeti kultura, a képzőművészeti gondolkodás valóban nem követte azokat a avángzásokat, amelyek a hatvanas években lezajlottak... Gondolok itt arra a nemzedékre, amelyik nagyjából a hatvanas évek közepére ért ki, és akik a hatvanas évek végére alkották meg azokat a munkáikat, amikhez az ő nevüket markánsan hozzákapcsoljuk... Tehát részint a geometrikus-absztrakt vonulat, részint a hiperrealizmus... Az, ami most történik az utóbbi három évben, és különösen az utóbbi másfél évben a fiatal generáció fölzárkózásával, az tulajdonképpen a nemzetközi művészetben is lezajlott... Ezt azért nagyon fontos hangsulyozni, mert én ugy látom, hogy ma a mai magyar művészetnek egy nagyon jelentős csoportja valóban szinkronban van az egyetemes törekvésekkel. Az, hogy a magyar közönség sajnos kevéssé, azt nem mondanám, hogy teljes mértékben, nem értette, inkább azt mondanám, hogy azokat az ujitó törekvéseket értette inkább és fogadta el, amit korábbi módszerekkel tudott kapcsolni. Tehát például a hiperrealizmus nem ütközött olyan ellenállásba, mint például a geometriai...

- Kónes volt elfogadni...

- Noha szerintem a hiperrealizmus megértéséhez ugyanazo-

kat a lépéseket kellett volna megtenni, hogy lás ék, hogy ez mért más realizmus, mint mondjuk, egy Munkácsy-féle, vagy egy az alföldi iskola képe. A geometrikus absztrakció megértése is lassan azért beérett, s ehhez hozzákapcsolódott az, hogy részint a magyar hagyományok, Kassák, Moholy-Nagy, Péry, a magyar konstruktivisták, lassu felfedezése, elimeróse, részint olyan művészek, mint Vasarely, aki kétségkivül nagy népszerüségnek örvend, valami módon mégis hozzásegitettek ahhoz, h hogy az itteni, hatvanas években kezdődő ugynevezett uj-geometrizmust is jobban megértsék, vagy legalábbis többé-kevésbé elfogadják, mint egyfajta müvészeti utat. Ami, most lezajlik, lezajlott, lezajlóban van, azt két fogalommal lehetne megvilégitani, ez a két uj jelenség egyrészt az, amit uj szubjektivizmusnak lehetne nevezni, egész egyszerüen arról van szó, hogy a müvészeti gondolkodásban ujra a személyes felelősség, személyes formakialakitás, személyes világképnek elsődleges jelentősége van. Tehát sokszor direktebben fejeződik ki, mint mondjuk a geometrikus müvészetben, ahol a személyiség szinte eltünik a geometrikus formák mögött. A másik, talán még fontosabb mozzanat az, amit én magam is ugy fogalmazok, a katalógus előszavában, hogy radikális eklektika, tehát egy olyan fogalom, ami hosszu ideig, az eklektika, eklekticizmus elsősorban az épitészethez kapcsolódó fogalom, előggé negativ, pejorativ szónak tünt, azaz mindenfajta, nem egészen tisztázott, nem előggé homogén, egységes formarendszert negativ előjellel eklektikának neveztek. A hetvenes évek végi, nyolcvanas évekbeli müvészet, ugy tünik, megcsömörlött tiszta képletekben való gondolkodástól... A hetvenes évek végén ez a bizonyos uj eklektika amegpróbálja a huszadik század müvészetéből, sőt még régebbről talán, már a XIX. század második felétől mindazokat az elemeket ujra felhasználni, amiket a modernizmus korábbi korszakai elutasitottak, kritikával illettek, tehát megpróbál kilépni a szük, zárt modellekből, és ezzel szemben egy olyan uj, eklektikus rendszert teremt, amiben a különböző stilusok, stilusjegyek, különböző formai megoldások egy egységen belül vannak jelen... És megjelennek azok a törekvések, amelyek korábbi, akár történeti stilusok, tehát pl. a klasszicizmusból átemelt elemek, akár a multszázadi eklektikából visszaemelt elemekből megpróbálnak egy uj, gazdagabb, szuggesztivebb és szubjektivebb esztétikai formanyelvet kialakitani.

- /Zene./

---000---

HEGYI LÓRÁND müvtört. Profil 1987/5

amely túlzás, erőltetés és provokatív — sokkoló — szándék nélkül prezentál *mai* formában *ezeréves* történetet, a Rajna partján érzékeny pontra tapint. „Képzeljük el — kezdődik az idézett cikk —, hogy Nagy Károly súlyosan zengő rock-akkordokkal egyesíti a keresztény német birodalmat. Ezzel a példával éreztethetjük, mekkora magabiztossággal vívta ki ősbemutatóján a sikert az István a király 1983. augusztus 20-án Budapesten..."

A lap egyébként is rendkívül elismerő hangon ír a bemutatóról, párját ritkítónak nevezi optikai és zenei opulenciáját, Kerényi Imre és Götz Béla díszletezését és a nagy színpad lehetőségeit kihasználó technikáját pedig zseniálisnak minősíti. S elértette az opera mondanivalójának a nemzeti identitás megőrzésére vonatkozó aszpektusát is, bár lehet, hogy erre magyar részről hívták fel a figyelmét.

A *Kölner Stadt-Anzeiger* tartózkodóbb hangon számol be az operáról, amelyet érzelmi szélsőségek közt mozgó comicstripnek nevez. Nem mindennapi dolog, írja, „egy ezer évvel ezelőtti politikai konfliktust nagy hangerejű musicalként celebrálni", s ebben a „negyedik sebességben" lepergő drámában az egykori események finomabb árnyalatai szóhoz sem juthatnak. A témául szolgáló történeti események azonban, úgymond, nemcsak történetiek, hanem időszerűek is és nemcsak a magyarokat érintik, hanem a németeket is. A kórus minden lehető alkalommal „strapálja a torkát", olvashatjuk még a cikkben, de tudósítónk elismeri, hogy a szünet utáni részben van néhány sikerült poétikus tömegjelenet, s azt sem hallgatja el, hogy a bemutatót a végén nagy tapssal ünnepelte a közönség. Hozzátehetjük: igen erős tapssal és bravó-kiáltásokkal.

Könyv a magyar gazdasági reformról

„Nincs számadat 1985-i ismeretszinten, amelyet rövid keresés után ne találhatnánk meg", írta elismerően a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* Egon. F. Kasper 1986 végén megjelent könyvéről, amely valóban mindenre kiterjedő statisztikai alapossággal és szociológiai valamint politikai háttérvázlattal dokumentálja az elmúlt két évtized magyar gazdasági fejlődését. Kár persze, hogy gyakran túlmegy a puszta adatközlésen és tárcamodorban, a maga szubjektív vélekedésének teret adva, németnyelvű olvasói magyarságképéhez igazodva kommentálja az eseményeket. Az 1928-ban Budapesten született szerző, amint a fülszövegben olvassuk, a kormány tanácsadójaként maga is részt vett annak idején a reformot előkészítő munkákban. 1968 végén áttelepült a Németországi Sz.K.-ba, ahol részben vállalkozóként, részben docensként, részben pedig ugyancsak a kormány gazdasági szakértőjeként dolgozott. Ez utóbbi minőségében szolgált szaktanácsokkal 1981/84-ben a nyugat-afrikai Libéria állam tervügyi és gazdasági minisztériumának is. Eddig tíz országban tartott szakmai előadásokat. Könyvével kapcsolatban a *Frankfurter Allgemeine* összehasonlít bizonyos magyar és NSZK-beli demoszkópiai leleteket: míg a magyarok az ország jövőjét kedvezőbb színben látják mint saját családjuk perspektíváit, a Németországi Sz.K.-ban ez fordítva van: az általános kép nem kielégítő, de az emberek egyénileg meg vannak elégedve a sorsukkal. „Ennek magyarázata nem egyszerű, de hosszabb időtávon alighanem lényeges", szögezi le a lap.

A reformról szóló könyv borítójára Robert Lebeck fényképész szociológus ihletésű pillanatfelvétele került: „Magyarok".

Az „új szenzibilisek"

Mióta az esslingeni Villa Merkel városi galériának dr. Tolnay Sándor az igazgatója, megpezsdült benne az élet. Kiváltképp Európa keleti felének festészete húz ebből hasznot, amikor is évente rendezett kiállításokkal mutatkozik be falai között: 1984-ben a szovjet, 1985-ben a bolgár, 1986-ban az NDK-beli művészet, az idén pedig a legújabb magyar festészet képviselői jöttek e Stuttgart szomszédságában fekvő, élénk gazdasági és kulturális életű városba. A tizenként festőt nem „mindenből egy keveset"-alapon válogatták össze, mondta Tolnay dr. az újságíróknak, nem Magyarország egész mai festészetéből akartak tarka-barka felvonulást rendezni, hanem a nyolcvanas évek új tájékozódására, az „új szenzibilitás" gyűjtőfogalom alatti különböző törekvéseket reprezentáló festőkre helyezték a súlyt. Ezek közt egyébként Nádler István, Bak Imre, Birkás Ákos és Koncz András már a legutóbbi velencei biennálén is figyelmet keltett.

A koncepció bevált: magyar képzőművészeti kiállításnak nem volt még ekkora sikere az NSZK-ban. A látogatók száma messze meghaladta a többi hasonló kaliberű kiállításokét, és a sajtó is minden eddigit

A Magyar Nemzeti Színház Kölnben

Március első hetében két produkciójával vendégszerepelt a kölni *Schauspielhaus*-ban a Magyar Nemzeti Színház: a Csíksomlyói Passióval és István a királlyal. A vendégjáték a magyarországi kapcsolatokat rendkívül buzgón ápoló és a közönségszervezésben is igen aktív Rajna-Vesztfáliai Külföld-társaság (RWAG) közvetítésével jött létre és kivételes sikert aratott. A műfajilag különböző, de történeti jellegénél fogva rokon két színpadi műnek egyformán sikerült meghódítania a kölni közönséget, amely a karneváli bolondériát épp befejezte. Ritkán volt oly zsúfolt a színház nézőtere, mint a hamvazó szerdát követő hétvégen.

„Ahhoz, amit mi színháznak nevezünk, irodalom és színpad kölcsönhatásához, a Csíksomlyói Passiónak nem sok köze van", jegyezte meg beszámolójában a *Kölner Stadt-Anzeiger* szerkesztője, „de annál felfrissítőbb az az igen komolyan és lelkiismeretesen szórakoztató stílus, amelyben az egykori nagypénteki játék színházi változatát előadták". Nyelv és arcjáték, ének és tánc oly szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy az átmenetek teljesen simák s mentesek mindennemű erőltetéstől, állapította meg Rainer Hartmann szerkesztő. Noha a passiót a helyszínt képező falu lakói adják elő, saját népviseletükben és a maguk naív elképzeléseinek megfelelően, Kerényi Imre rendező keze alatt a színház együttese magas professzionista szintű teljesítményt nyújt („bámulatosan távol maradva minden kínos giccstől" írta a kölni *Express*). A jellemek természetesen nem lélektanilag árnyalt, hanem a hagyománynak megfelelően tipizált bibliai figurák, írja Hartmann, mégis megmozgatják belül a nézőt, kivált a játék második felében. Júdás elénekelt panasza például kis mestermű a darabon belül. Mindent egybevetve „meglepően tartalmas estében", volt része a beszámoló szerzőjének. Amit a magyar vendégek prezentáltak, „népszínház volt a javából". Az előadás sikerültsége fölöslegessé teszi a töprengést azon, írja befejezésül Hartmann, hogy egy szocialista ország nemzeti színháza passiót játszik, s hogy a naivitást a színészeknek mesterségesen kell előállítaniuk.

Hasonlóképp értékelte a látottakat a másik vezető kölni napilap, a *Kölnische Rundschau* is. Egyszerű, fekete-fehér optikájú, „fametszetszerű" játék, írja, „de annál meglepőbb, mi mindent hoz ki a naív anyagból a rendező Kerényi Imre". Számára a csoport az elsődleges, ebből bontakoznak ki fokozatosan az egyes figurák, akik közt elsősorban Hámori Ildikó, Éva és Mária alakítója, Ivánka Csaba (Ádám és Jézus) és Kézdy György (Júdás) tűnnek ki leginkább. S „noha egész este magyarul folyik a szó — írja a lap —, mindent megértünk: a pantomím, amelyre Kerényi rendezése a fősúlyt fekteti, nemzetközi nyelv."

Ami a Szent Istvánról szóló rock-operát illeti, az előzetes sajtótájékoztató alkalmával megtudhattuk, hogy Kölnben már 1627-ben is előadtak a helybeli jezsuita gimnázium színpadán egy egésznapos István-király-játékot, amelyben nem kevesebb mint 125 személy működött közre, 206 szerepben. Az öt felvonásos jámbor rituális játékot, amelyet elsősorban a Mária-kultusz ihletett, két jezsuita páter írta a kölni *Maria Himmelfahrt* templom felszentelésének ünnepére. Szent István ellenfelét ebben *Cupa*-nak hívják, rajta kívül egyebek közt a pápa, Konrád császár, Szent Márton és Szent György is szerepel még.

A most bemutatott opera visszhangjában a leginkább figyelemre méltó, amit a *Kölnische Rundschau* írt. „Parádés példának" nevezte a művet arra, hogy „milyen oldottan is lehet bánni a történelemmel, hogy nem kell minden áron "divatosnak" lenni". Tudvalevő, hogy a Németországi Sz.K.-ban az utolsó 15-20 évben több neves rendező és intendáns újított fel klasszikus és történelmi tárgyú drámákat radikálisan új rendezésben — Wieland Wagner kezdte el ezt nagyapja operáinak kíméletlen „lomtalanításával" már a hatvanas években — s váltott ki ezzel heves vitákat mind a közönség, mind a szakmabeliek konzervatív és progresszív elemei között.

Az ilyen jellegű viták még ma is fel-fellángolnak, érthető tehát, hogy a nemzeti történelemből merítő magyar rock-opera,

Egy kölni fényképész felvételei a Schauspielhaus két előadásáról. Fenn és balra: jelenetek a Csíksomlyói passióból, jobbra az István a királyból, amelyet egy helyi kritikus „comic-strip"-szerű, „negyedik sebességben" lepergő történelmi jelenetsornak nevezett.

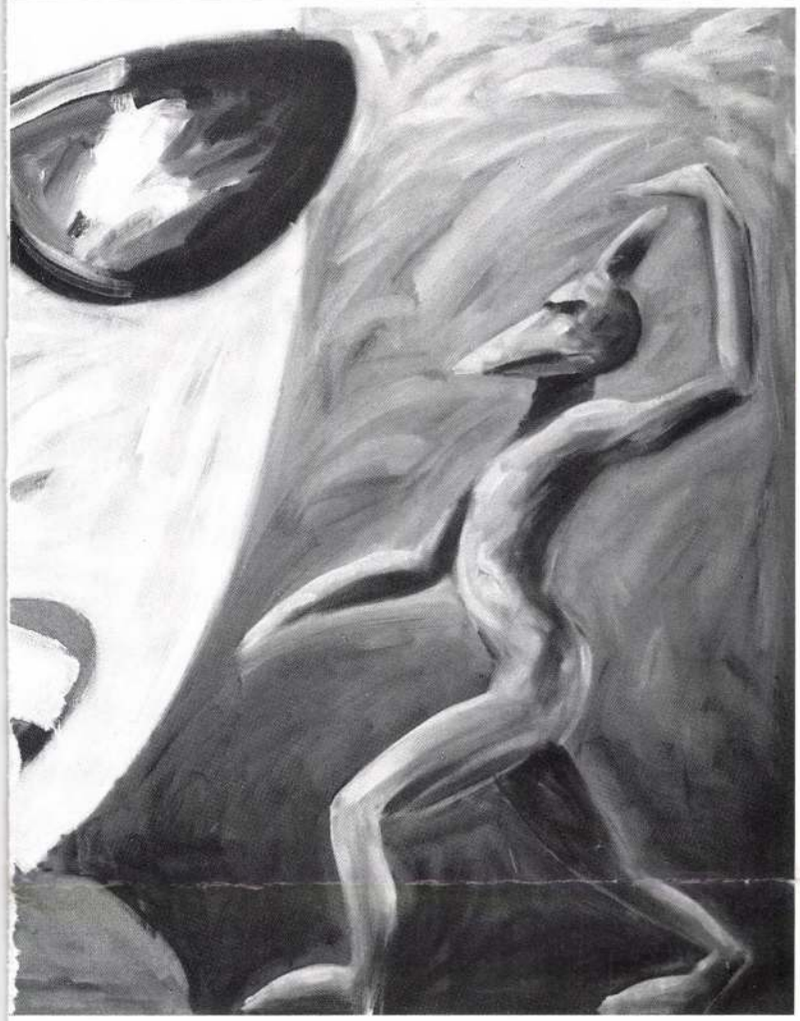

Balra: „Baby Face", Koncz András 150x200 cm-es olajfestménye 1986-ból. Előtérben egy félvilági, a háttérben egy alvilági lény. Vagy értelmezhetnénk másképp is Koncz nagyméretű vásznát?
Lenn: Kicsomagolják a képeket Esslingenben. Balról dr. Hegyi Lóránd, dr. Tolnay Sándor, Néray Katalin és Birkás Ákos, akinek „Arc IV" című 1985-ben festett képe épp előkerül a csomagból.

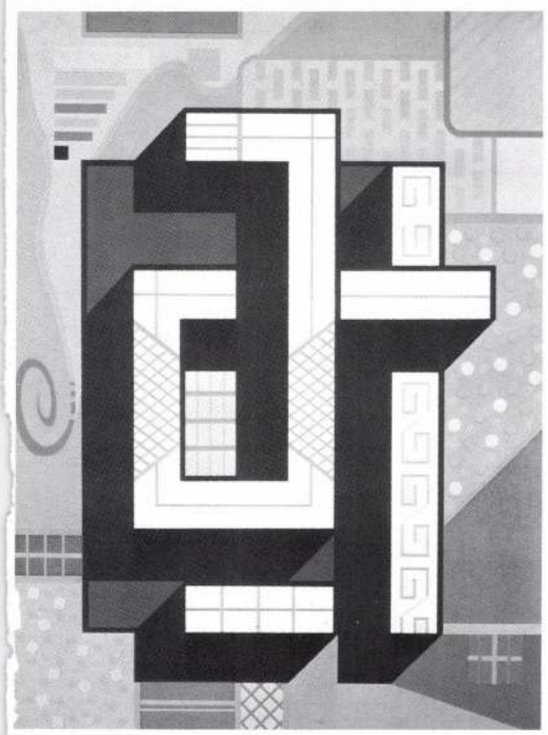

Ez is szenzibilitás, ha kiterjesztjük a fogalmat a közelmúlt — főleg Kassák Lajos — konstruktivista festészete iránti fogékonyságra is: Bak Imre, „Mértani kalligráfia" (akril vásznon).

felülmúló mértékben méltatta a látottakat.

Az „Új szenzibilitás" fogalom az 1981-es Fészek-beli kiállítás mottója volt, innen vették át és írták rendezvényük fölé címként az esslingeni kiállítás szervezői, Tolnay mellett Néray Katalin, a Műcsarnok igazgatója és Hegyi Lóránd művészettörténész. A Fészekben annak idején azok a művészek léptek fel, akik tudatosan lerázták magukról a modernizmus évek óta érvényesülő stílus-diktatúráját, nagyjából ugyanakkor, amikor Európa nyugati felében is bekövetkezett a fordulat: a posztmodern irányzat születése. Bak, Halász, Hencze, Szőnyei, minimalisták és konstruktivisták, egyszerre csak torkig voltak az uralkodó elvvel, hogy a formákat egyre tovább redukálják, míg a végén semmi sem marad a vásznon. Radikálisan irányt változtattak, írja róluk a *Stuttgarter Nachrichten*-ben Karl Diemer, a formák és kombinációik, az idézetek bősége felé, akadálytalanul élve a szubjektivitás, az eklekticizmus és a látszólagos ellentmondásosság szabadságával. Gabriele Hoffmann, a *Stuttgarter Zeitung* munkatársa szűkebbre fogja az újítók körét; szerinte csak olyan erős művészeknek mint Nádler és Bak sikerülhetett a stílusváltás, amikor is megkockáztatták a szakítást saját művészi múltjukkal.

A kiállítás emblémájaként Nádler Istvánnak, az avantgarde veteránjának „Vagyunk!" című festményét tették meg, ami által ez a kép bizonyos plakatív jelleget is kapott, noha inkább hat agresszíven semmint szenzibilisen. Reinhold Wurster, a *Teckbote* munkatársa fel is teszi a kérdést, voltaképp hogyan értendő ezen a kiállításon a szenzibilitás. És tény is, hogy ez a kifejezés nem alkalmas a 120 kiállított kép összefoglaló jellemzésére: a válogatás pluralisztikus volt. Ezenkívül a megmozdulás egy konkrét helyzetből született, s csak ennek ismeretében érthető: az 1981-es csoport szembefordult az uralkodó avantgarde dogmáival és fogékonyan — szenzibilisen — körülnézve a világban, új szemlélet alapján kezdett el festeni. Karl Diemer szerint mindenek előtt Bak Imre és Soós Tamás képeire — s bizonyos fokig Birkás Ákoséira is — illik a mottó, ha különböző jelentésárnyalattal is. De már Birkásnál is „új hevességbe" csap át ez a szenzibilitás, az „ököllel mázoló" nyugatnémet Új Vadak szomszédságába...

A kiállítást a két magasrangú védnök, Lothar Späth baden-württembergi miniszterelnök és Horváth István magyar nagykövet nyitotta meg, Eberhard Klapproth, Esslingen főpolgárestere és számos illusztris vendég jelenlétében. A miniszterelnök beszédében felszólította a vállalkozókat, hogy ne csak a sportban játsszák a sponzor szerepét, hanem a művészetben is. „Ha a múzeumoknak több látogatójuk lesz mint a Bundesliga-mérkőzéseknek — mondotta — és a színházakban nem lesz elég hely a nézőknek, akkor az jó jel lesz arra, hogy High-Tech társadalom egyszersmind High-Cult társadalom is lehet." Lothar Späth bíztató szavai már egy megindult folyamatnak adtak további serkentést: a Villa Merkel kiállítása és nem utolsósorban a minden festményt kitűnő, színes reprodukcióban tartalmazó katalógus, létre sem jött volna helybeli vállalatok (Autohaus Claus, Daimler-Benz AG, Festo KG, Richard Hirschmann Radiotechnisches Werk) bőkezű támogatása nélkül. *H. Gy.*

HEGYI Loránd

Váradi Julia: Illegális igazgató? : Havonta 4000 schillingen [beszélgetés Hegyi Loránddal] = 168 óra III. évf. 17. s. 1991. ápr. 30. 27 p. ill

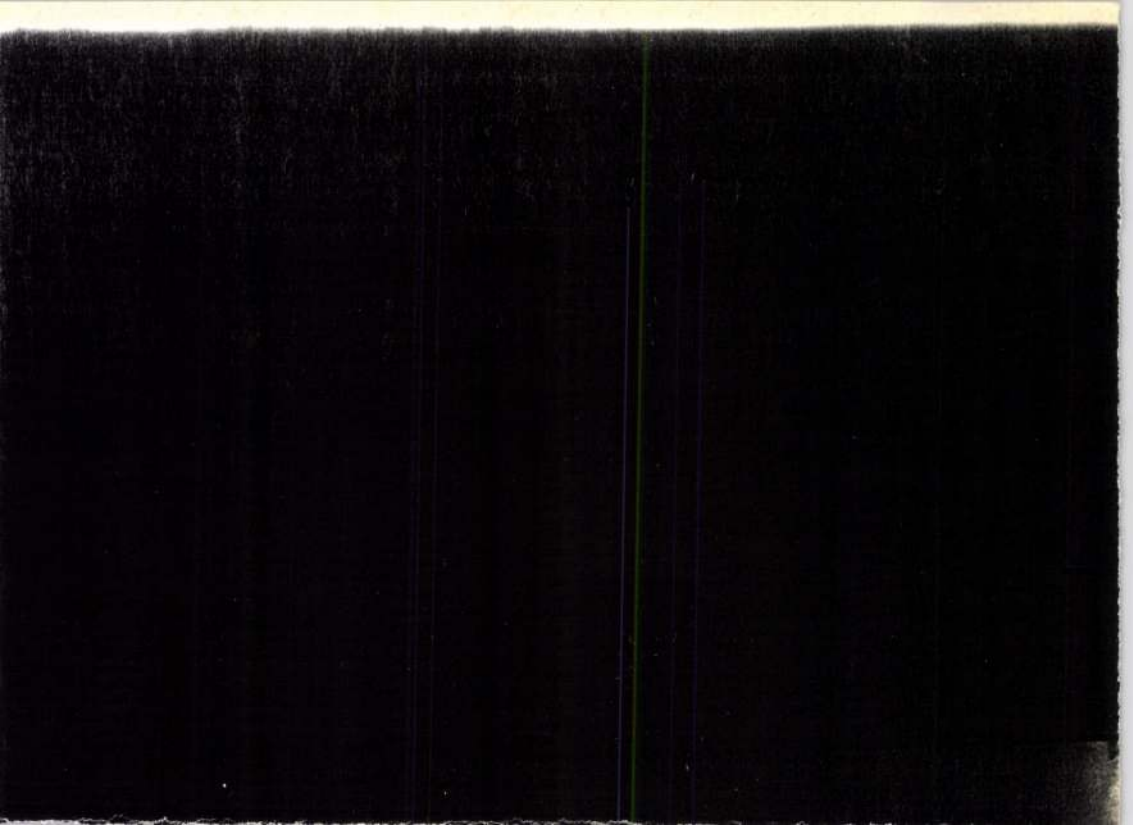

Nádler István

1938 november 29-én született Visegrádon

1958-63 tanulmányai a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Tanára: Hincz Gyula

1966 tanulmányút Párizsban

1985 4. Biennale der europäischen Grafik, Baden-Baden, I. díj

1989 Munkácsi díj

Önálló kiállításai:

1966 Művelődési Otthon (Deim Pál és Kósza Sipos Lászlóval együtt), Szentendre

1968 Galerie Müller (Bak Imrével együtt), Stuttgart

1974 Folkwang Museum, Essen

1975 Iparterv, Budapest

1978 Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozat, Budapest Kunstverein, Unna, NSZK

1985 Műcsarnok, Budapest

1986 Galerie Steinek, Bécs 42. Velencei Biennale, Magyar Pavilon (Bak, Birkás)

1987 –Galerie Salambo, Párizs –Francia Intézet, Budapest –Galerie "C" Klagenfurt, Ausztria

1990 Képzőművészeti Galéria (Bak Imrével együtt) Karlovy Vary Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum, Graz

1991 Stadtgalerie, Wels (Ausztria)

1992 Nádler István újabb munkái Fészek Galéria, Budapest

Csoportos kiállítások:

1966 Út, Új törekvések, Ferihegy, Budapest

1968 Kunstmarkt, Köln Iparterv, Budapest

1974 –XX. századi magyar grafika, Savaria Múzeum, Szombathely –"9 Internationale Malerwochen", Neue Galerie, Graz

1975 "Neue ungarische Kunstruktivisten", Kunstmuseum, Bonn

1981 Új szenzibilitás, Fészek Klub, Budapest

1988 "8 Ungarische Maler", Galerie Knoll, Bécs; Arti et Amicitiae Klub, Amszterdam ROSC Nemzetközi Művészeti Kiállítás, Dublin, Irország

1989 "Kunst heute in Ungarn", Neue Galerie, Sammlung, Ludvig Aachen, NSZK Budapest '88, Neue Galerie, Linz "Kortárs Magyar művészet", Walker Hill Art Centre, Szöul UNESCO kiállítás, Párizs

1990 "Free Zona", Taidehalli, Helsinki, Műcsarnok Budapest

1991 "Memoire de la liberté", Centre Georges Pompidou, Paris

1992 –Reduktivizmus Lengyelországban, Csehszlovákiában, Magyarországon 1950-1980, 20. századi Múzeum Bécs –Magyar művészet a 80-as években, Modern művészetek múzeuma Bolzano

PANDORA GALÉRIA

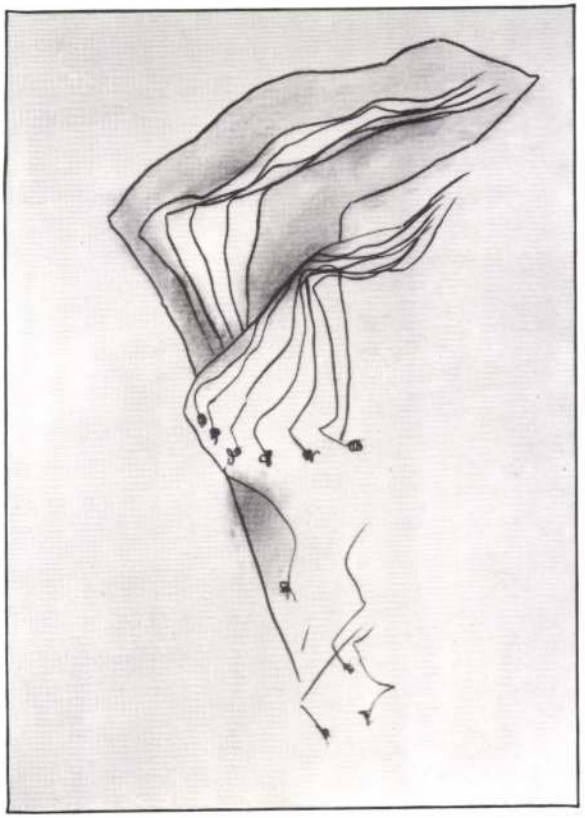

NÁDLER ISTVÁN

HEGYI Lóránd

A felszín nyugalma

Az 1988-as esztendőtől Nádler új képcikluson dolgozik. A mintegy négy éven keresztül alkalmazott formakészletét jelentősen átalakítja. Képei sötét, derengő felületén többnyire egyetlen vékony vonallal jeleníti meg az egyre karcsúbbá, testetlenebbé váló, egyre éteribb háromszöget, az egykori Malevics-motívum alig felismerhető utódját. Olykor nem is az egész forma tűnik fel, csupán egy-egy részlete. Olykor pedig megfordítva jelenik meg a jellegzetes motívum, piramisformát vagy hegyet idézve. A jelek végletesen leegyszerűsödnek, a gesztusok felszívódnak a felületen...

...Nádler új képeinek hangulata mégsem elégikus: nem az enyészet borongós költőisége, nem az emlékezés fáradt szomorúsága, nem a romok nosztalgiája fogalmazódik meg bennük, hanem a dolgok egyszerű, természetes létezésének evidenciája. A természetes elrendezettség és a megállapodottság a meghatározó alapérzés. A jellegzetes nádleri "embléma" - az intellektuális tisztaság és a történeti folyamatok kaotikus valóságának küzdelme nyomán kikristályosodott univerzális jel - éppoly magától értetődő formaként, dologként jelenik meg, mint a természet formái. Nem "esemény" többé, hogy megszületik a forma; nem intellektuális "meglepetés" immár, hogy az ellentétes erők harcából törékeny harmónia születik - hanem egyszerűen tény.

A tényszerűség magától értetődő természetessége megrendíthetetlen nyugalommal teliti Nádler új műveit. Ez a nyugalom mégis ezernyi gazdagsággal, élettel teli, s ugyanakkor szinte "közömbös". A szenvedélyek vihara messze távolodott, az indulati tartalmakat közvetítő nyers, elemi erejű gesztusok itt súlyos, mozdíthatatlan formákká váltak. Felidézik ugyan a forrást, a lélek rejtett feszültségeit, az indulatok mély örvényeit, mégis megállapodottságot, nyugalmat, a tények megmásíthatatlanságát sugallják. A szurokfekete, súlyos masszából formált egyszerű alakzatok monumentális rendje a banális dolgok "közömbösségével" jelenik meg, miközben az időtlenség komor méltóságát is magára ölti.... (részlet)

Hegyi Lóránd

MEGHÍVÓ

A Pandora Galéria Tisztelettel
meghívja Önt

NÁDLER ISTVÁN

kiállításának megnyitójára
1992 augusztus 15-én 17 órakor

A kiállítást megnyitja

FITZ PÉTER
művészettörténész

Megtekinthető
1992 augusztus 30-ig.

8258 Badacsonytomaj
Badacsonyi út 13.
T: 06-87-31-149

HEGYI Lóránd

1990 1. 64
2. 17, 21, 61-62
3. 36, 71

91. 3. 5-12.
4. 40, 65, 72
5. 71
6. 65, 66, 70
7. 27
9. 16, 44
10. 75

Új Művészet

Új Művészet

Európa az áradat után

1945–1965 közötti európai művészet Bécsben

„A háború előtt azt hittem, még bizonyos távolságból nézve is valódi nagyságában látom az embert. Azután rájöttem, sokkal kisebbnek láttam, mint valójában volt, még akkor is, ha egészen közel voltam hozzá. Újból hozzá kellett szoknom a térhez" – mondta egyszer Alberto *Giacometti*, akinek művészete elsősorban a század második felének világérzését, az ember és környezete alapvetően megváltozott viszonyát fejezte ki. Londonban két évvel ezelőtt éppen ezért rendezték meg úgy a *Párizs a háború után* című tárlatot, hogy egyik főszereplőjének a svájci olasz szobrászt választották, és most Bécsben, az *Európa az áradat után* című nagyszabású kiállításon is nyilván ezért kaptak szobrai – Francis *Bacon* festményeinek társaságában – egész termet.

A bécsi *Künstlerhausban* látható bemutató nem szűkölködik a nagy nevekben. Az 1945–65 közötti európai művészetet bemutató tárlat fő kurátora a *New York-i Guggenheim Múzeum* volt igazgatója, Thomas M. *Messere*, kurátorai között ott találjuk a festészeti anyagot válogató *Hegyi* Lórándot, a bécsi modern művészeti múzeum igazgatóját. A szobrászatért Bernard *Ceysson*, a Saint Étienne-i modern művészeti múzeum igazgatója, az építészetért és formatervezésért Kenneth *Framton*, a Columbia egyetem volt professzora, a fotográfiáért a barcelonai la *Caixa alapítvány* gyűjteményének vezetője, Marta *Gili* volt a felelős.

A század-, illetve ezredvéghez közeledve világszerte növekszik a visszatekintés, (újra)értékelés igénye, amit a többi között a tavaly Bonnban rendezett *Európa, Európa* című bemutató, vagy az idén New Yorkban és Wolfsburgban rendezett *Itáliai metamorfózis* című tárlat jelez. A bécsi kiállítás megrendezésének persze más oka is van: az, hogy a kelet-európai átalakulások megindulása óta a második világháború utánihoz, s mint a cím utal rá, a bibliai özönvíz utánihoz hasonló a helyzet ma is: az újrakezdés időszakában pedig nagyon is időszerűnek látszik rámutatni annak a szerepnek a fontosságára, amelyet az új, szellemi Európa kialakításában a művészet játszott, játszik – de legalábbis játszhat.

A kiállításon látható Robert Capa Németország 1945 című fotója

Folyamatosság és/vagy újrakezdés – érzékeltetik a dilemmát a termekbe lépővel *Picasso, Leger, Matisse* egymás mellé helyezett, a klasszikus avantgárd továbbélését bizonyító vásznai, hogy azután a képet fokozatosan kitágítsák a művészet új formanyelvét kereső, a háború előtti figurális, a nemzetiszocialista, fasiszta rendszerekkel azonosított törekvéseket elvető generációk munkái. Az informel művészet dadogó, elsősorban az érzelmekre ható, elvont üzenetei éppen a teljes változtatás igényének tükrében válhatnak a művészettörténet fontos fejezetévé az ötvenes években, hogy a következő évtized elején a pop-art, az új realizmus, az 1965 körül megjelenő konceptuális törekvések a vén kontinensen is a valóság és a művészet közötti új kapcsolat kialakulását jelezzék.

Különös módon kapcsolódik össze a tárlat két, látszólag egymástól teljesen független fejezete, a fotó és az építészet. Az előbbit a magyar származású Robert *Capa Németország 1945* című felvétele nyitja meg, amely amerikai egyenruhás figurát mutat a Hitler-stadion tetején. Azután a romokban heverő nagyvárosok képei következnek, a hadifogságból hazatérőket, s a talán soha vissza nem térőkre várakozókat mutató felvételek. A másik oldalon a tervrajzok, fotók, makettek az újraépülő Európát – pontosabban annak szabad, nyugati felét – mutatják be: újraépülő városközpontokat és új lakóterületeket, amelyek olyan változatosan, emberi lépték szerint alakuló világról beszélnek, amelyről a vasfüggönyön túl épülő szocialista városok lakói álmodni sem mertek.

Álmodoztak talán legfeljebb, hiszen a formatervezés kisebb-nagyobb csodái azért – ha nem is élőben, de a jól kiszámított dózisban adagolt filmekben – itt is megjelentek, ahogyan – albumok, háromévenkénti turistautak élményei nyomán – a hatvanas évek közepétől a művészet új törekvései is éreztették hatásukat a magyar festészeten, szobrászaton. Valójában persze generációnyi idő kellett hozzá, hogy ideérjenek. A bécsi tárlat egyik záró alkotása 1965-ből Roman *Opalka* alkotása, a számsort egytől a végtelenig tartalmazó sorozat első festménye. A régen világhírűvé vált művész munkáit harminc évvel később, 1995 tavaszán mutatták be a *Szépművészeti Múzeumban.*

(A tárlat december 10-ig tekinthető meg, naponta 10–18 óra között, csütörtökön 21 óráig)

P. Szabó Ernő

ugyanis kialakultak, a szlové-
elnök a CEFTA működésében látja azt a nem bürokratikusan, nem rituálisan tevékenykedő intézményt, amelyik a térség megannyi egyívású rendszerváltó országának érdekeit a kölcsönös előnyök alapján összehangolhatja. Szlovénia (is) gyűlölte, de sok tekintetben megúszta az elmúlt évtizedek katonai, politikai, gazdasági blokkjait, s Kucan elnök nem véletlenül ajánlja tézisét, a jövőben kéz a kézben, de nem intézményesített keretek között találjuk meg közös boldogulásunkat.

Növekedés privatizáció előtt

A szavakat tettek követik, a feltárulkozás két eszközét is kínálja, illetve kínálta a szlovén gazdasági kormányzat. Néhány nap múlva *magyarországi vendégségbe hívják a magyar politikai és üzleti élet képviselőit:* a szlovén gazdaság első, átfogó, állami szintű kiállítására. S hogy valóban sikerüljön a hírverés, egy másik meghívással is éltek: magyar újságíróknak tették lehetővé a részletes és sokoldalú helyszíni tájékozódást. Ez utóbbival élve volt módunk Szlovénia elnökével találkozni, de magas rangú vendéglátónk szavai a kutakodási ösztönt is aktivizálták bennünk.

A két ország sok tekintetben hasonló sorsa a mai azonosságok és eltérések számbavételére késztetett. Hol tartanak ők, és hol mi: a szlovén Svájc és Riviéra jobban eltartja-e az országot, mint bennünket mondjuk a Balaton? E kérdés megválaszolásáért – hiszen eléggé nyilvánvaló – talán nem is lett volna érdemes Ljubljanába utazni. Ám annak a ténynek a megismerése, hogy az 1989-es GDP-t még az idén sem érik el, s a piacvesztés okozta kárt pedig csak az utóbbi időben érzékelhető növekedés ellensúlyozza, már alaposabb tájékozódásra is okot ad. Az elnök negatív szövegkörnyezetben, de *a gazdaság növekedéséről* beszélt, amit számokkal helyettesített be a szlovén kormánytag, Janek *Dezelak* miniszter, a gazdasági kapcsolatok és a fejlesztési tárca tulajdonosa: a jövő évi költségvetésben a GDP öt százalékának felel majd meg a gyarapodás. Miből áll ez össze? Csak közvetett adatokkal szolgáltak a vendéglátók, az export-import idei kedvező aránya – nyolcmilliárd dolláros aktívuma –, a csökkenő mértékűre tervezett infláció elégedettségre adhat okot. S miközben rest-re „belőtt" infláció mellett német márkába átszámított állampapírárat határoznak meg, s a márkában kifejezett hozam – 8–9,5 százalék – jelent a befektetőnek elfogadható pozitív reálkamatot.

A privatizáció fogalmát ugyanúgy használják Szlovéniában is, mint nálunk, de a szisztéma egészen más. Az alapvető eszköz a cseh kuponra emlékeztető leendő értékpapír, amit náluk állampolgári jogon egy úgynevezett *certifikátum* jelent. Ez a „biankó" hamarosan részvényre váltható át vagy a tulajdonos saját munkahelyén, vagy tetszőlegesen kiválasztott cégnél, de ez utóbbit általában befektetést közvetítő pénzügyi alapokon keresztül lehet alkalmazni. A saját munkahelyi átváltáshoz, részvényszerzéshez kedvezmények párosulnak.

A képlet eddig világos. Ám itt jön egy adalék ahhoz, hogy a szlovén privatizációt – melyről most még jelen és jövő időben lehet beszélni – más struktúrája miatt nehezen értsük. Az egyik alapvető eltérés, hogy az ország termelővagyona eddig úgynevezett *társadalmi tulajdonban* volt. Csakhogy a dolgozói önigazgatásnak, önellenőrzésnek nevezhető modell *keményebb diónak tűnik, mint mifelénk a szakszervezet.* Mert azt még belátja a magyar szemlélődő, hogy az adott vállalatok dolgozója a „certifikátok" fejében egy „beárazott" részvényt kap, aminek értékét a cég piaci szereplése, nyereségessége vagy veszteségessége befolyásol. A kérdések csak ezután következnek.

Árfolyamok több változatban

A piaci értékítéletnek és a dolgozói szándékoknak a szinkronját – csakúgy, mint Magyarországon az MRP-szervezetek többségénél – már nehezen lehet felfedezni. Meg is kérdeztük a Szlovén Privatizációs és Szerkezetváltási Ügynökség egyik vezetőjétől, hogy ilyenkor a kedvezőtlen árfolyamú részvények eladása lesz a dolgozók válasza, vagy a munkahely-megtartási szándékuknak rendelik alá a menedzsmentet, amelyik aztán nem építi le a létszámot és nem hoz hatékonyságnövelő intézkedéseket? Választ csak a részvények növelő befektetést, akkor kisebb bizalommal viseltetnek a nemzeti valuta iránt. Ha pedig emellett kialakul a részvények más és más árfolyama a moratórium időszakában, akkor bizonyosan lesznek polgárok, akik majd úgy számolnak, hogy két Sava gumigyár-részvényért kapni lehet három bohinji Vogel síközpont-részvényt vag négy, német márkában kifeje zett állampapírt...

Gumigyár, síközpont. Ma is, majdan is sokat érő cégek, vállalkozások. Az előbbi a szlovén ipar, az utóbbi a turizmus nagy értékű reprezentánsa, amit bizonyosan kifejeznek majd nemcsak a dolgozói részvények, hanem az oda áramló további kisbefektetői tőkék is. A *Krajn* nevű település nagyüzeme *beletanult a világszínvonalba,* azok a személyautókra készülő köpenyek, amelyek szerte Európában megjelennek, teljes joggal viselik a *Semperit* emblémát. A világmárka tulajdonosa know-how-t, licencet vitt egykoron a közös fejlesztésbe, s ma az ISO 2001-es minőségbiztosítási tanúsítvány is annyira természetes, mint az, hogy a vevők nem tesznek különbséget gyártóhely és gyártóhely között. Miután a Sava cégnek hosszabb ideje működik vegyes vállalata Budapesten, nem csoda, hogy az az araszolás, amelyik a magyar piaci térnyeréssel egyenlő, veszélyezteti a Taurus érdekeit. Igaz, csak ott, ahol azonosak a termékféleségek. A Savánál már messze nem olyan megértők a vélekedések a tavaszi magyarországi vámpótlék bevezetéséről, mint a szlovén kormányzati körökben: a gyár másként intézte volna a szigorítást, mint a Bokros-csomag budapesti kigondolói, s természetesen az ő termékeiket nem sújtotta volna a magasabb vám. Lám, Krajnba kell utazni ahhoz, hogy megértsük: a kétévnyi piacvédelem és a felkészülési idő a keményebb versenyre valóban a magyar ipar hasznát jelenti.

Ameddig a Budapesti Közlekedési Vállalat tesztelgeti a Sava gyár 120-130 ezer kilométeres „kihordású" köpenyeit, addig akár el is dől, hogyan alakul a cég privatizációja. Találkozva a vállalat vezetőivel, egyértelművé vált: nem idegesek, nem tartanak az át-

HEGYI LÓRÁND

1995. OKT. 19.

Modern köztéri alkotásokat kaphat ajándékba Budapest

Európai szoborpark a Kiscelli Múzeum kertjében

MH-információ

A budapesti Kiscelli Múzeum kertjében európai összefogással – elvileg már jövőre – felállítandó nemzetközi szoborpark tervét a művelődési tárca és a főpolgármesteri hivatal is erkölcsi támogatásáról biztosította, de azt is nyilvánvalóvá tették, hogy pénzt nem tudnak adni a nagyszabású tervhez.

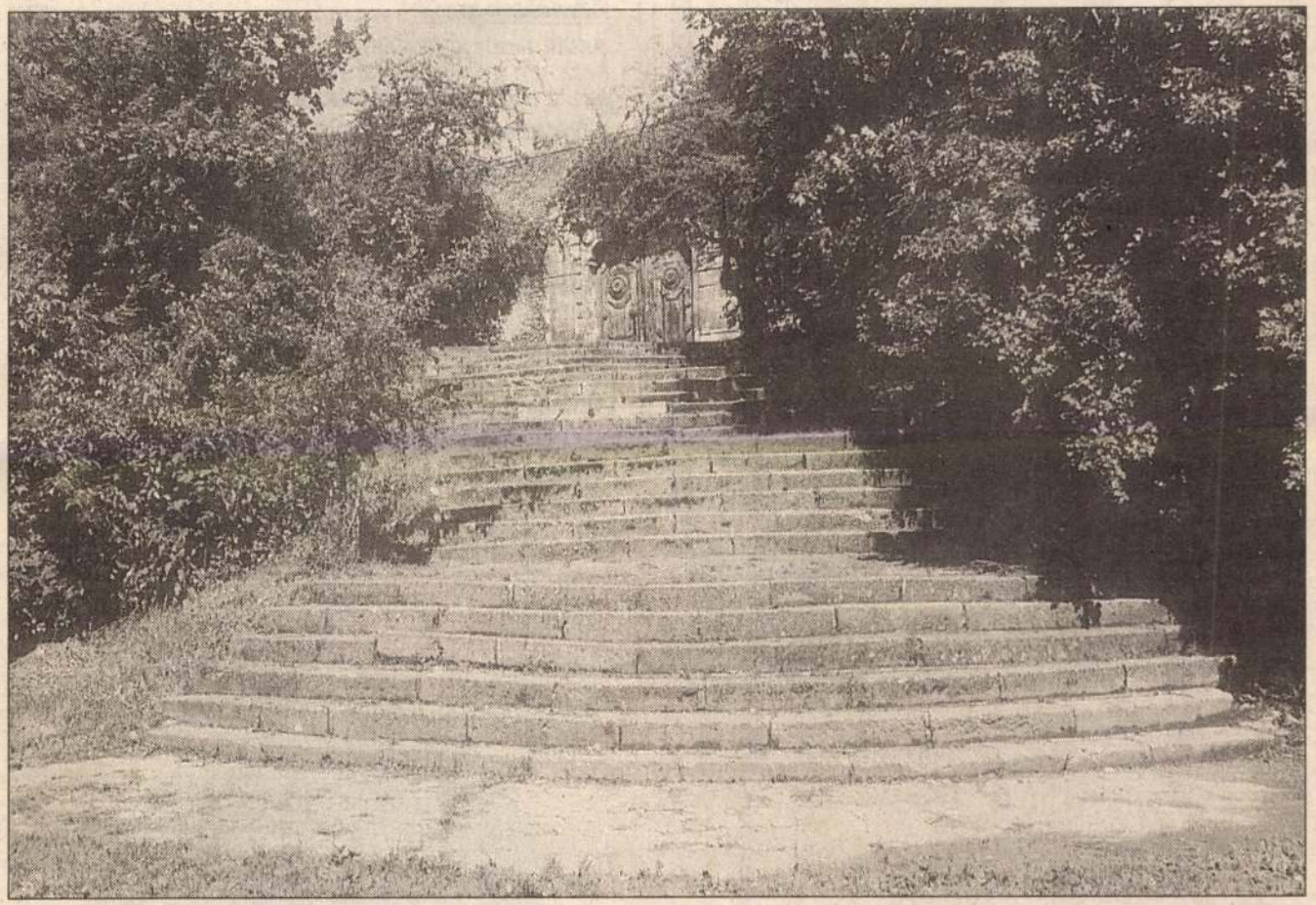

Sok lépcsőfokot kell még megjárni, mire a tervezett szoborpark kapuja megnyílik

A szoborpark ötlete Erhard Busektől, a nemrégiben visszavonult osztrák közoktatási és kulturális minisztertől származik. Eszerint 1996-tól az Európai Unió és a kontinens tizenöt állama küldene – saját költségén – egy-egy köztéri alkotást Magyarországra, egyfajta kulturális jelképét adva Budapest bekapcsolódásának az európai integrációba. Ráadásul a szoborpark tervezett megnyitásának időpontja egybeesne a honfoglalás ezeregyszáz éves évfordulójával. Az Expanda elnevezésű tervet Hegyi Lóránt, a bécsi Modern Művészetek Múzeumának igazgatója is felkarolta. A neves művészettörténész szerint a terv páratlan lehetőséget jelenthet Budapest számára, hiszen „gyakorlatilag ráfordítás nélkül színvonalas modern szobrokhoz jut, amelyeket aligha lenne képes más úton megszerezni." Az ajándékozó országok egyébként nem csupán saját művészeik alkotásait küldhetik el. Lehetőség van akár arra is, hogy Európán kívüli művész munkáját adják, jelezve a nyitottságot és a toleranciát. A szobrokat az Európai Unió által felkért szakmai kuratórium választja majd ki. A Göncz Árpád magyar, Thomas Klestil osztrák államfők védnökségével szerveződő szoborpark operatív bizottságának elnöke Fodor Gábor művelődési és közoktatási miniszter. Mint sajtóirodáján megtudtuk, a művelődési tárca magára vállalja a közvetítést az érdekeltek között, de pénzügyi lehetőségei nincsenek az Expanda támogatására. Hasonlóképpen nyilatkozott Schiffer János, a budapesti kulturális ügyekért felelős alpolgármester, aki néhány hét múlva esedékes bécsi tárgyalásai során szeretne pontos információkat szerezni a szoborparkterv állásáról. Azt mindenesetre megígérte, hogy amennyiben az Európai Unió és az ajándékozó országok képviselői megteremtik az anyagi feltételeket, a főpolgármesteri hivatal nem lesz akadálya a szabadtéri múzeum megvalósulásának. Így minden bizonnyal hozzá fognak járulni a Kiscelli Múzeum jelenleg még bozóttal borított kertjének szoborparkká minősítéséhez.

Schiffer János azt sem tartja kizártnak, hogy a terv sikere esetén magyar művészt is felkérjenek egy szobor elkészítésére az európai szoborparkba.

• B. P. P.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Sátoraljaújhely Város Önkormányzata nyilvános, egyfordulós versenytárgyalást hirdet

a városi önkormányzat kórháza részére

☛ **1 db RS 2R rétegfelvételi munkahely, SRK—31 mélységi sugárrekesszel,**

valamint

☛ **1 db 50—70 l űrtartalmú Formaldehid sterilizátor**

1995. október 31-ig történő leszállítására és beszerelésére.

Az ajánlatokat **1995. augusztus 17-ig** a Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatalához (Sátoraljaújhely, Kossuth tér 5.) kell benyújtani.

Az ajánlatok felbontására 1995. augusztus 21-én 10 órakor kerül sor a polgármesteri hivatal kis tanácskozótermében.

8206 MH

BROSS® HOLDING Rt.

A BROSS HOLDING Rt. kecskeméti irodája – mint a DUELL Kereskedelmi Kft. „f.a." felszámolója –

1995. június 27-én 10 órakor NYILVÁNOS ÁRVERÉST TART.

Árverésre kerül:

Ásotthalom külterületén (IX. ker. 1439.) 0522/21. hrsz.-on nyilvántartott 3033 m² területű telekingatlan, a rajta lévő irodaházzal.

Kikiáltási ár: 800.000 Ft + ÁFA

Árverés helye: *Ásotthalom külterület, IX. ker. 1439. (a volt ásotthalmi Egyetértés Mg. Szakszövetkezet irodaháza)*

Fizetés módja: *az árverésen, kizárólag készpénzben.*

Az 1991. évi IL. törvény alapján az értékesítés során – azonos ajánlat esetén – a hitelezőknek elővásárlási joguk van.

Az ingatlan megtekinthető a helyszínen.

Érdeklődni: *Lovas Pálnál, a Kft. ügyvezetőjénél Telefon: Kelebia 366. Cím: Kelebia, Pacsirta u. 14.*

Budapesten és v
élelmiszer-áruház
alkalmas,

földszintes épületeket tartós bért esetleg me céljából

Feltételeink:
- sűrűn lakott terül
- 1500-3000 m² al
- jó parkolási lehe
- közművesítettsé

Jelentkezés Cs
tel/fax:

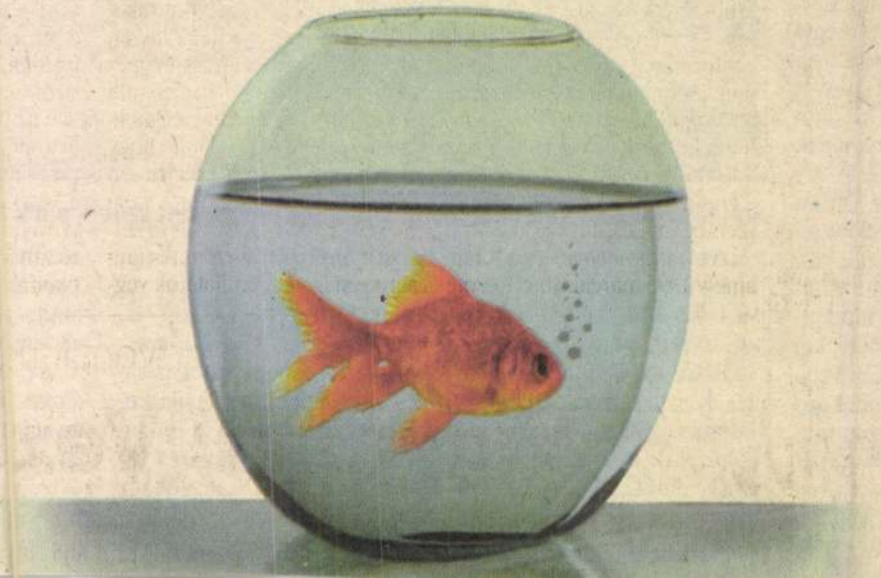

SZERDA December 11

Ma este	20.00	21.00	22.00
Tv1	20: Yves Montand. Francia film	55: Benfica—FC Barcelona labdarúgó-mérk.	
Tv2	10: Vetélkedő a Mozart-év alkalmából	15: Új Reflektor Magazin	50: Tanmesék a szexről. Magyar film
SUPER	00: Sportmagazin	00: Utazási magazin	50: Molly és én. Amerikai film
TV5	00: Olyan, amilyen. Dokumentumfilm	30: Színházi est	
SAT1	15: Hunter. Krimisorozat	15: Inkább veszek magamnak egy tiroli kalapot	
RTL PLUS	15: Német népi dallamok	15: Gottschalk-show	50: A talpraesett hármas
PRO7	15: Égő ágy. Játékfilm		20: Spenser. Krimisorozat
TELE5			00: Véres pénz. Amerikai film
3SAT		00: Az önkioltás művészete	55: Légy erős!
OSZTRÁK 1.	15: Lány a Cseh-erdőből. Népies film	50: Oldalpillantások	45: Detektívtörténet. Amerikai film
OSZTRÁK 2.	15: A Kaltenbach-iratok. Tévéfilm	50: A hónap könyvei	30: Esti sport

18.45

Most

OTELLO: LUCIANO PAVAROTTI
SALOME: MARTON ÉVA
CHOPIN: ARTHUR RUBINSTEIN

Remekművek
világhírű művészek előadásában
több mint 1000 CD-n

QUINT Import

A teljes választék a **Madách Kft.**-nél
(VI., Erzsébet krt. 29.) valamint
a szakboltokban.

Új! Kompakt lemezek már 500,– Ft-tól!

ADÓMENTES CÉGEK ALAPÍTÁSA
140 000 Ft-tól: USA, Karib-tenger stb. Részletes katalógus 3000 Ft postai utánvéttel.
OFFSHORE 1399 Bp. Pf. 701/1413.

5.45: JÓ REGGELT, MAGYARORSZÁG!

5.47: FALUTÉVÉ
Tizenhárom perc szolgáltatás

6.00: A REGGEL
Közérzeti hírműsor
A műsor telefonszáma: 112-9415

8.30: Puhatestű életművészek
NSZK ismeretterjesztő film (43')
Reklám

9.15: Évgyűrűk
Nyugdíjasok műsora (30')
Szerkesztő-műsorvezető: Szabó Éva. Rendező: Litauszki János. Producer: Gombár János

9.45: Képújság
9.50: Közérdekű információk, karácsonyi ajánlatok, hasznos jó tanácsok
Reklám

9.55: „Lemez születik" (ism. – 60')
10.55: Közérdekű információk...

16.34: Napi műsorajánlat

16.35: Német nyelvű nemzetiségi magazin
Unser Bildschirm
Szerkesztő: Reil József. Rendező: M. Markó Judit

17.00: Képújság

17.05: Folyt. köv.

Szextetthely
Francia tévéfilmsorozat
28. rész: **Ne lőj a zongoristára!** (23')
Forgatókönyv: Gérard Lamballe. Fényképezte: Didier Tarot. Zene: Patrick Lemaitre. Rendező: Boramy Tioulong
A mama leendő vőlegényét összetévesztik a zenetanárral, akit a házmesternő ajánlott. Francis és Valérie megegyezik, hogy elzavarják a vőlegényt. Minden félreértés csak a végén derül ki.
Francis — Francis Perrin (Sztankay István), Françoise — Elisa Servier (Prókai Annamária), Valérie — Olivia Dutron (Kováts Adél), Suzy — Claire Maurier (Kállay Ilona), Minouchka — Michele Moretti (Halász Aranka), Kolitchev — Jean-Paul Farre (Harkányi Endre)

17.30: Kalendárium 1991
Ismeretterjesztő magazinműsor
A hétköznapok tudománya (28')
Mi történt az elmúlt héten? Hírek a tudomány szemszögéből — Út az ismeretlenbe: rejtvény — Az adás idején hívható telefonszámok: 112-6432, 112-6659
Műsorvezető: Kis Gaál Anna és Vágó István. Szerkesztő: Poós András. Rendező: Bakos Katalin. Producer: dr. Juhász Árpád

18.00: Közlemények, előzetesek

18.05: Pénzvilág
Hírek, tények, információk (9')

18.15: Gyereksarok

Micimackó klub (20')
A csillebérci Gyermek- és Ifjúsági Központból
Szerkesztő-rendező: Macskássy Katalin. Producer: Fabók István

Esti mese
Jó éjszakát kíván a Disney! (8')

18.45: Most
IS
A sokoldalú fiatalok műsora
A tartalomból: Amerikából jött... — Ötvösök — Videóküldemény — Feminátor — Bőrrajz — Dzsessz
Rendező-szerkesztő: Oláh Gábor. Producer: Oláh Zsuzsa
19.15: Közlemények, előzetesek
19.25: Reklám

19.30: HÍRADÓ (29')
20.00: Műsorismertetés, reklám

20.05: TELESPORT
20.10: Reklám, közlemények, előzetesek

20.20: Yves Montand
Francia film (56')
A dalokat összeállította: Jean-Claude Pelletier. Koreográfus: Jean Guélis. Vezető operatőr: Claude Gallaud. Jelmeztervező: Josette Verrier. Díszlettervező: Raymond Négre. Rendező: Jean-Christophe Averty
A nemrég elhunyt kitűnő művészre emlékezünk egy 1975-ös műsorával, amelyben népszerű és kevésbé ismert francia sanzonokat énekel.
Közreműködik: Henri Crolla — gitár
21.15: Reklám

21.20: „MŰRÉSZ"
A Tv1 kulturális lapja
Herr direktor Hegyi (25')
Szerkesztő: Váradi Júlia. Rendező: Xantus János
21.45: Reklám, előzetesek

21.55: Benfica—FC Barcelona
BEK középdöntő labdarúgó-mérkőzés
Közvetítés Lisszabonból
Riporter: Knézy Jenő

23.45: Életem legboldogabb napja (5')

23.50: KÉSŐ ESTI HÍRADÓ (5')

23.55: ZDF HÍRADÓ (20')

ZENENAPTÁR

December 11.

Születtek: *Hector Berlioz* (1803 La Cote-St. André) +1869 francia zeneszerző;

Giacomo Lauri-Volpi (1892 Lanuvio) +1979 olasz operaénekes (tenor);

Willie Mae „Big Mama" Thornton (1926 Montgomery) amerikai bluesénekesnő, szájharmonikás;

Csajbók Terézia (1927 Szajol) hangverseny-énekesnő;

Petress Zsuzsa (1928 Budapest) operett-énekesnő;

McCoy Tyner (1938 Philadelphia) amerikai dzsesszzongorista, zeneszerző;

David Gates (1940 Tulsa) amerikai popénekes, gitáros, zeneszerző (Bread);

Brenda Lee (1944 Atlanta) amerikai rock-, majd countryénekesnő;

Booker T. Jones (1944 Memphis) amerikai soul-funk orgonista, zeneszerző (Booker T. and the MGs);

Spike Edney (1951 London) angol rockzongorista, szintetizátoros (The Cross);

Jermaine Jackson (1954 Gary) amerikai pop basszusgitáros (ex-Jackson 5), énekes, szövegíró;

Nikki Sixx (1958 San José) amerikai rock basszusgitáros, zeneszerző (Mötley Crüe);

Lozsányi Tamás (1965 Szekszárd) orgonaművész;

Hauber Zsolt (1968) popszintetizátoros (Bonanza Banzai).

Meghalt: *Sam Cooke* (1964 Los Angeles) (29) amerikai soul-pop énekes, zeneszerző.

OTP BANK
De most itt az ideje, hogy újra találkozzunk, hisz

December 10

11.20: Apró-cseprő
— gyerekekről
Hívásaikat 11.00—12.00-ig várja a 138-7400-as telefonszámon a műsor készítője, Gáspár Sarolta

11.40: Béka a fa tövén
Óvodások műsora

12.00: Asztalimuzsika

12.53: 5x5 perc a MEDICOMP Kft.-ről (x)

12.58: Műsorismertetés

13.00: HÍREK. Időjárás

13.03: Popzene sztereóban
Szerkesztő: Molnár Éva

13.45: Időjárás- és vízállásjelentés

14.00: Ez itt az utolsó tangó

Zenés beszélgetés **Mary Zsuzsa** táncdalénekessel
Szerkesztő-riporter: Dénes Gábor

15.00: HÍREK. Időjárás

15.03: Reklám

15.05: Csúcsforgalom
Zenei szerkesztő: Szabó Zoltán. Riporter: Petress István
Találkozóhely: Gelka Autórádió Service Bp. IX., Mester u. 13.
Az adás idején hívható telefonszámok: 138-8958 (bejelentés, műszaki tanácsadás); 138-8992 (közlekedési keresőszolgálat)

16.55: Reklám

16.58: Műsorismertetés

17.00: RÁDIÓMA
Telefonszámok: 138-8666 és 138-8777
Szerkesztő: Bokor Gabriella
A mikrofonnál: Albert Györgyi
17.00: HÍREK. Időjárás 17.03: RÁDIÓMA-MAGAZIN 17.50: A—B/CD
A Cowboy Junkies The Trinity Session (A Szenthároméság Session) c. lemeze **18.10: Helykereső** Szociálpolitikai magazin. Szerkesztő-műsorvezető: Hollós János. *Munka-börze — munkát kínálók és keresők telefonszáma: 138-8303, 138-7200 és 138-7400. Szívességközvetítő és hozzászólások: 138-7973* Munkatársak: Hollós János, Mersva Sándor, P. Kiss Zsuzsa, Veres Emese, valamint meghívott és önkéntes vendégek

19.00: HÍREK. Időjárás

19.03: Táncházi muzsika
Mezőségi táncok. Km. az Ördögszekér egy. Szerkesztő: Dévai János

19.30: Pop-regiszter
Fiataloknak
Komjáthy György kívánságműsora

20.00: Más-világ
Kísérletek a megbomlott Harmónia helyreállítására
Sipos Júlia és Jónás István műsora
A tervezett tartalomból: A Kozmikus Nők Baráti Körének vonzásában — Színes világot rajzoltak a kórterem falára — Őszülő avantgárdok a Tam-Tam Klubban — A műsor várja azoknak a jelentkezését, akik életformaváltáshoz keresnek és kínálnak helyet, közösséget, segítséget
Munkatársak: Hay András, Pálosi István, Szalánczy Erzsébet
Levélcím: 1800 Bp. MR, Más-világ

21.00: HÍREK. Időjárás

21.03: Derűre is derű
A vendégre bízták a tálalást
Széki népmesék Nagy Olga gyűjtéséből. Szerkesztő: Dénes István. Rendező: Dobai Vilmos (1980)

21.21: Nótakedvelőknek
Muzeális felvételek
Leszler József összeállítása

22.20: Miért nem kedvelem?
Gárdonyi Géza Szunyoghy miatyánkja című regényét
Németh G. Béla sorozata. Zenei szerkesztő: Herczeg László. Rendező: Markovits Ferenc. Szerkesztő: Gartner Éva

23.00: HÍREK. Időjárás

23.03: Sporthíradó
Szerkesztő: Radnóti László

23.10: A magyar rock archívuma
A Metró egy. felvételeiből
Szerkesztő: Herskovits Iván

24.00: A Magyar Állami Operaház rézfúvós kvintettje
két Domenico Scarlatti-szonátát játszik
1. Asz-dúr szonáta L. 23., 2. F-dúr szonáta L. 331.

0.15: Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat
(Csak középhullámon)

0.15—4.20: Éjfél után
A mikrofonnál: Visy László
Az adás idején hívható szám: 138-8555
Zenei szerkesztő: Koltay Gergely. Bemondó: Csupics Mária. Felelős szerkesztő: Kőszegi Gábor
Óránként: HÍREK. Időjárás
3.45: Verbunkosok, csárdások

Adókarbantartás
Ma a Petőfi rádió műsorát 8.00—14.00-ig Pécs nem, Szombathely csökkentett teljesítménnyel sugározza.

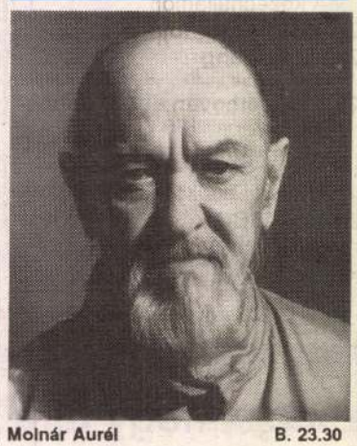

Molnár Aurél B. 23.30

DANUBIUS RÁDIÓ

5.00—10.00: szerk.-mv: Müller Mihály **10.00—11.00:** slágerlista (ism.), mv.: Szabó Tamás **11.00—13.00:** latin zene, mv.: Csermely Zsuzsa **13.00—15.00:** evergreen, filmzene, mv.: Pálosi István **15.00—17.00:** popsztárok, mv.: Kemény Győző **16.40:** Pop-shop — játék **17.00—21.00:** szerk.-mv.: György Gábor **17.00—19.00:** Danubius-árverés, mv.: Zelki János **21.00—22.00:** slágerlista, mv.: Rónai Egon **22.00—2.00:** szerk.-mv.: Árus Erika

BARTÓK

KEDD

6.00: Muzsikáló reggel
Műsorvezető: Siklós Beatrix. Bemondó: Török Annamária. Szerkesztő: Vass M. Katalin
A zenei kínálatból: Vivaldi: Juditha triumphans-részletek — Bach: V. brandenburgi verseny — Rózsa Miklós műveiből — Haydn: Esz-dúr triódivertimento No. 6. — Beethoven: Rondino — Weber: Esz-dúr concertino — Mozart: c-moll adagio és rondo K. 617. — Debussy: Boldog sziget, Giovanni Gabrielli-canzonák — Bartók: Magyar parasztdalok — Offenbach: Hoffmann meséi — részletek
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00: Hírek, időjárás, kulturális ajánlatok

9.00: Műsorismertetés

Kb. 9.05: Mai programok

9.10: Zenekari muzsika
1. Berlioz: Lear király — nyitány (párizsi Conservatoire zkra, vez. Albert Wolff) (17 p), 2. Berg: Hegedűverseny (Henryk Szeryng és a Bajor Rádió szimf. zkra, vez. Rafael Kubelik) (25 p), 3. Liszt: Ideálok — szimfonikus költemény (MR szimf. zkra, vez. Joó Árpád) (27 p)

10.20: A magyar nyelv századai
Felelet a Mondolatra. Írta és összeállította: Szilágyi Ferenc. Km. Papp Zoltán. Szerkesztő: Kőrösi Zoltán. Rendező: Dobai Vilmos (ism.)

10.35: Szalamandrák
Géczi János novellája. Elmondja: Papp János. Szerkesztő: Linka Ágnes. Rendező: Dobai Vilmos

10.50: Mozart: C-dúr zongoraverseny K. 415.
(Előadja és az Angol Kamarazkrt vez. Daniel Barenboim)

11.17: Sammartini sinfoniái
a milánói Angelicum zkrának előadásában. Vez. Newell Jenkins
1. C-dúr (9 p), 2. A-dúr (7 p), 3. D-dúr (7 p), 4. Esz-dúr (11 p), 5. G-dúr (8 p)

12.00: HÍREK. Időjárás

12.03: Műsorismertetés

12.05: Pelléas és Mélisande
Részletek Debussy operájából. Km.: Erna Spoorenberg, Josephine Veasey, Camille Maurane, George London, Guus Hoekman, John Shirley-Quirk, a Genfi Nagyszínház énekkara, a Suisse Romande Zkr, vez. Ernest Ansermet

13.00: Rádiószínház
A két nyíl
Alexandr Vologyin drámája — a kőkorszakról. Fordította és rádióra alkalmazta: Sári László
Kajla — Alföldi Róbert, Teknőc — Murányi Tünde, Törzsfő — Rajhona Ádám, Élharcos — Hollósi Frigyes, Ékesszóló — Ternyák Zoltán, Szívtipró — Józsa Imre, Özvegy — Egri Kati, Horgasorr — Znamenák István
Dramaturg: Bakonyi Péter. Rendező: Surányi András (ism).

13.53: Éneklő Ifjúság
A pécsi Kodály Zoltán Gimnázium vegyeskara énekel, vez.: Dobos László és Kertész Attila

14.05: Vezényel: a szerző
1. Sztravinszkij: Tűzijáték — fantázia zenekarra (New York-i Filharm. Zkr) (4 p), 2. Hindemith: B-dúr szimfónia (Philharmonia Zkr) (17 p), 3. Richard Strauss: Az úrhatnám polgár — szvit (Bécsi Filharm. Zkr) (36 p)

15.04: Cherubini: Ali baba
Négyfelvonásos opera. Szövegét — Eugéne Scribe nyomán — Mélesville írta. Vez. Nino Sanzogno. Km. a milánói Scala ének- és zkra. Karigazgató: Norberto Mola
Ali baba — Wladimiro Ganzarolli, Delia — Teresa Stich-Randall, Morgiana — Orianna Santunione, Nadir — Alfredo Kraus, Abul Hasszán — Paolo Montarsolo, Kalaf — Piero De Palma, Ursz kán — Lorenzo Testi, Thamar — Agostino Ferrin, Phaor — Virgilio Carbonari (53, 32, 41, 19 p) (hgf.) (monó)

16.00: HÍREK. Időjárás
16.03—16.05: Műsorismertetés

17.42: A Budapesti Fúvósegyüttes felvételeiből
Művészeti vezető: Berkes Kálmán

18.00: V materinskom jazyku
Szlovák nyelvű nemzetiségi műsor Szegedről. Szerkesztő: Marga Mária

18.20: În limba maternă
Román nyelvű nemzetiségi műsor Szegedről. Szerkesztő: Stefan Crâsta

18.40: Na maternjem jeziku
Horvát és szerb nyelvű nemzetiségi műsor Pécsről. Szerkesztő: Andrija Pavlekovic

19.00: HÍREK. Időjárás

19.03: Műsorismertetés

19.05: In der Muttersprache
Német nyelvű nemzetiségi műsor Pécsről. Szerkesztő: Robert Stein

19.25: Bartók-kórusok

19.35: Alfred Brendel zongorázik
1. Beethoven: C-dúr szonáta op. 53., 2. Schubert: A-dúr szonáta op. post.

20.40: Társadalom és iskola
Viták a nemzeti alaptanterv körül
Műsorvezető: Lukács Péter. Szakértők: Dobos Krisztina (Műv. Min. helyettes államtitkára), Szebenyi Péter és Horváth Zsuzsa (Orsz. Közokt. Int. munkatársai)

21.00: Az Angol Kamarazenekar felvételeiből
1. Purcell: Jubilate Deo (Malcolm Creese, Simon Keenlyside, Robert King, Robert Smith, Paul Williams, James Bowman, Forbes Robinson — ének, a Cambridge-i St. John's College kórusa, vez. George Guest) (10 p), 2. Händel: B-dúr szonáta (Kenneth Sillito — hegedű, vez. Raymond Leppard) (12 p), 3. Giuliani: A-dúr gitárverseny (John Williams, vez. Colin Tilney) (23 p), 4. Britten: Simple Symphony (vez. a szerző) (18 p)

22.05: Fúvós hangszerszólók

22.18: Napjaink zenéje
Az Európa Kamarazenekar hangversenye magyar zeneszerzők műveiből. Vez. Eötvös Péter
1. Orbán György: Tripla szextett (12 p), 2. Durkó Zsolt: Ludus Stellaris (11 p), 3. Balassa Sándor: Tabulae op. 25. (16 p), 4. Bartók: Zene húros-, ütőhangszerekre és cselsztára (32 p) (hgf.)

23.30: Régi idők rádiósa: Molnár Aurél
Bíborosok Pannonhalmán
Riporter: Tóbiás Áron
(VII/2. rész: jövő szombat, B. 22.40)

24.00: HÍREK. Időjárás

0.10: Évszázadok muzsikája
1. Händel: Saul — nyitány (Angol Kamarazkr, vez. Charles Mackerras), 2. Bach: E-dúr szonáta BWV 1016. (David Ojsztrah — hegedű, Hans Pischner — csembaló), 3. Esterházy Pál: Harmonia coelestis — I. szvit (Cajbók Terézia — ének, az MR kamarakórusa és szimf. zkra, vez. Lehel György), 4. Mozart: C-dúr vonósnégyes K. 465. (Juilliard vonósnégyes), 5. Schubert: Lagzipecsenye (Elly Ameling, Peter Schreier, Dietrich Fischer-Dieskau — ének, Gerald Moore — zongora), 6. Richard Strauss: Till Eulenspiegel vidám csínyjei — szimfonikus költemény (New York-i Filharm. Zkr, vez. Leonard Bernstein)
Szerkesztő: Osváth Zoltán

2.00: Szózat

HEGYI Loránd

HEGYI LÓRÁND művészettörténész

Munkácsy Mihály dijat kapott, 1991

Magyar Nemzet, LIV.évf. 62.sz.1991 márc.14. 6.p.

HEGYI Lóránd

FORGÁCS Éva: Reduktivizmus. =
Magyar Napló, 1992, junius 26.
42 - 43.p.

Wien, Museum Moderner Kunst, 1992

BUDAPEST ART EXPO
1992. március 22-26.

Közgazdaságtudományi Egyetem
1093 Budapest, Fővám tér 8.

MŰVÉSZEK / KÜNSTLER

BAKSAI József
GENDOVA Mira
KOPASZ Tamás
KÖVES Éva
MAZZAG István
MÁTHÉ Zsolt
SZURCSIK József
SZENTGYÖRGYI József
TENK László
VILHELM Károly
VÉGH András

Galériavezető / Galerieleitung: TÓTH Éva
eveART Galéria
H-1068 Budapest, Király u. 98/b
Tel.: (361) 122-84-66
Fax: (361) 121-46-67

„Nun radikal ändern“

MORGEN-Gespräch mit dem neuen Direktor des „Museums moderner Kunst“ über sein Interesse an der mitteleuropäischen sowie spanisch-französisch-italienischen Kunstszene

Lóránd Hegyi, Kunsthistoriker und Ausstellungsmacher aus Budapest, ist seit einigen Monaten Direktor des Museums moderner Kunst in Wien. Pressekonferenzen hält er bei Kaffee und Kuchen ab – denn sitzend strapaziert man wenigstens den Körper nicht. In bezug auf das Image der Gastlichkeit, das man Ungarn immer noch zuschreibt, verhält er sich traditionell, in bezug auf das Programm adäquat zur neuen Tendenz in der Kunst – er vernetzt die Systheme.

MORGEN: Mit dem ersten Ausstellungszyklus unter dem Kennwort „Interferenzen“, den sie konzipiert haben und nun im Palais Liechtenstein präsentieren, scheint auch der Weg transparent zu werden, den sie als Programmgestalter in ihrer Amtszeit zu nehmen gedenken.

Hegyi: Ein Pluralismus im Programm ist mir sehr wichtig, das bedeutet verschiedene Arten von Ausstellungen, aber auch verschiedene Schwerpunkte in einer fünfjährigen Tätigkeit. Einerseits gibt es die Serie Interferenzen, wo ich ganz aktuelle Kunst aus verschiedenen Ländern und verschiedenen Kulturregionen Europas in Wien zeigen möchte, wobei immer ein österreichischer Künstler dabei sein soll. Erst dadurch entsteht ein neuer Kontext: Ein Künstler aus Frankreich, ein Künstler aus Rußland, ein Künstler aus Österreich – wie bei den ersten Interferenzen – oder wie jetzt zwei Künstler aus Deutschland, zwei Künstler aus Österreich, entsteht immer ein neuer Kontext, wobei auch ein thematisches Zentrum wichtig ist. Alle Künstler werden direkt für diese Ausstellungen eingeladen und arbeiten konkrete Projekte für die Ausstellungen aus. Das heißt, ich möchte im Palais Liechtenstein in den nächsten Jahren ein Forum für die aktuelle Kunst schaffen und aus diesen Ausstellungen möchte ich relativ viel für die Sammlung kaufen. Damit hoffe ich, daß wir im Expo-Jahr 1995 für den Messepalast eine aktuelle, zeitgenössische und frische Sammlung haben.

MORGEN: Werden von Künstlern aus verschiedenen Ländern Kunstwerke angekauft?

Hegyi: Es soll eine gesamteuropäische Sammlung entstehen. Gesamteuropäisch steht wirklich im Focus meines Programmes, nicht nur bei den jungen Künstlern, nicht nur bei den Interferenzen, sondern auch bei den anderen Programmen. Ich plane jetzt eine Serie von großen Retrospektiven, also Einzelausstellungen für die großen Figuren der sechziger, siebziger und achtziger Jahre.

MORGEN: Geschieht dies ohne besondere Rücksichten auf spezielle Sammler und auf die bereits bestehende Sammlung?

Hegyi: Sammler betrifft das nicht unbe-

Direktor Hegyi: „Es soll eine gesamteuropäische Sammlung entstehen“
WISNIEWSKI

dingt, sehr viele Künstler sind Ausländer. Dann kaufe ich auch bei den Künstlern direkt.
Jetzt plane ich zum Beispiel eine große Immendorff-Ausstellung, die erste große, umfassende Einzelausstellung von Jörg Immendorff in Österreich.
MORGEN: Bedeutet das, daß sie eher politische Künstler ins Programm nehmen wollen oder Positionen, die hier noch nicht dargestellt wurden?
Hegyi: Ich habe alle Informationen studiert, die ich über die Tätigkeit dieses Museums bekommen habe und kenne Dieter Ronte seit 1982. Ich war sehr oft bei Eröffnungen hier und habe sehr viele Ausstellungen in beiden Häusern gesehen. In Wien gab es eben noch keine Jörg Immendorff-Ausstellung; zum Beispiel auch keine Günther Uecker-Ausstellung. Eine solche möchte ich 1992 hier zeigen. Das soll eine histo-

„Missionarisch möchte ich nicht sein"

risch aufgebaute, umfassende Ausstellung werden. Im Jahr 1993 möchte ich in Zusammenarbeit mit einer französischen Institution einen französischen Künstler als Retrospektive bringen.
MORGEN: Haben sie durch ihren halbjährigen Aufenthalt in Paris eine Nähe zu Frankreich entwickelt?
Hegyi: Ja, es zeigte sich deutlich, welche Künstler dort eine wichtige Rolle gespielt haben. Übrigens handelt es sich um einen Künstler, der in den letzten zehn Jahren wenig ausgestellt hat, der sehr zurückgezogen gelebt und gearbeitet hat und nun in eine neue schöpferische Phase eingetreten ist. Diese Ausstellung wollen wir in Paris und in Wien zeigen.
MORGEN: Bisher hatten wir ja nicht sehr gute Kontakte zu Frankreich – wir haben in Wien nicht viel gesehen von der Entwicklung in Frankreich und Spanien, eher aus Italien.
Hegyi: Das wird sich nun radikal ändern. Ich plane zwei große spanische Ausstellungen für die nächsten zwei Jahre – unser Beitrag zum Columbus-Jahr. Auch in den Interferenzen-Ausstellungen werden Spanier vorkommen. Neben den deutschen Beziehungen, die sehr wichtig sind und weitergehen werden, werde ich aber sehr stark die Kunst aus Spanien, Frankreich und Italien miteinbeziehen. Ich werde demnächst in beiden Häusern eine Ausstellung für italienische junge Künstler zeigen, darunter 13 Künstler im 20er Haus, die noch nie in Österreich zu sehen waren. Im Palais Liechtenstein werden acht Künstler aus Rom vorgestellt. Mit diesen beiden Ausstellungen wird zu zeigen versucht, was alles in Italien in den letzten sechs Jahren gelaufen ist. Wobei immer eine Mischung aus bekannten Namen mit noch jungen Künstlern angestrebt wird. In ähnlicher Vorgangsweise werden anschließend die fünf nordeuropäischen Länder vorgestellt. Angeschlossen wird eine Gegenausstellung von zeitgenössischer österreichischer Kunst in den nordischen Hauptstädten.
Als Großprojekt wäre noch eine Ausstellung aus fünf mitteleuropäischen Ländern – im Austausch mit den fünf Nordländern – anzuführen: Berlin, Wien, Prag, Bratislava, Budapest, auch Warschau wahrscheinlich; also Deutschland, Österreich, ČSFR, Polen, Ungarn und die fünf nordeuropäischen Länder stellen je zwei Künstler, die mit den anderen Künstlern gemeinsam ein Projekt ausarbeiten werden. Das wird „Dialog zwischen Städten" oder ähnlich heißen: Also ein Dialog von Nord- und Mitteleuropa . . .
MORGEN: Sie werden, wie man hört, auch für europaweite Kommunikation auf dem Kunstsektor sorgen.
Hegyi: Für mich ist die südwesteuropäische Achse – Frankreich, Spanien, Italien – ebenso wichtig wie Mitteleuropa und Nordeuropa, ich möchte während meiner fünf Jahre ein gesamteuropäisches Projekt ausarbeiten. Weiters die Kunst der sechziger und siebziger Jahre und außerdem noch sogenannte Entdeckungsausstellungen, die sich auf Œuvres von Künstlern beziehen, die noch nie in Österreich ausgestellt waren, wie zum Beispiel Hermann Klöckner, ein deutscher Künstler, der in der ehemaligen DDR lebt und in der Nazizeit ein Berufsverbot hatte. Klöckner war Avantgardist und hatte in den fünfziger und sechziger Jahren keine Ausstellungsmöglichkeiten: Die Argumente waren immer dieselben, die Regime unterschiedlich. Er hat jedoch ein phantastisches Œuvre hinterlassen, das bis auf zwei kleine Ausstellungen nicht gezeigt und nie historisch aufgearbeitet wurde. In Zusammenarbeit mit der Berliner Nationalgalerie wird dieses Œuvre nun zuerst in Wien und dann in Berlin zu sehen sein.
MORGEN: Es wäre wichtig, daß hier in Wien die Initiative ergriffen wird, und daß wir von dem Schwerpunkt „Westkunst" wegkommen . . .
Hegyi: Als „Westkunst" wurde ja vorwiegend Deutschland und Amerika gesehen, doch zu „Westkunst" gehört auch z. B. Spanien. Was in den letzten zehn Jahren in Spanien passiert ist, das ist unwahrscheinlich gut; oder allein z. B. in Südfrankreich auf dem Sektor Museumsneubau! In Montpellier, Nimes, Nice, Grenoble, Lyon, Orange, Bordeaux entstanden neun große Museen in den letzten zehn Jahren – das ist wirklich atemberaubend, was alles passiert ist. Und das wird noch intensiver in Spanien und muß auch in Wien wahrgenommen werden. Detto Nordeuropa: In Finnland, lange Zeit durch eine ebenso periphere, marginale Lage wie Österreich gekennzeichnet, entfaltet sich jetzt eine Kunstlandschaft, die ganz aufregend ist. Dort wird auch kräftig gekauft. Wenn wir hier in Österreich so viele moderne Museen hätten wie in Finnland, könnten wir glücklich sein. Man darf also diese Regionen nicht ignorieren.
MORGEN: In Österreich ist man eher glücklicher, wenn man zehn Jahre um ein einziges Museum streiten kann.
Hegyi: Ich glaube, die neue Kunst in

„Man sollte den wienerischen Neid vergessen"

Wien ist absolut international. Man kann sie jederzeit und überall herzeigen. Man sollte aber die Stimmung verbessern und diesen wienerischen Neid einfach wirklich vergessen – nicht gegeneinander, sondern parallel arbeiten. Ich habe keine Neidgefühle gegenüber der Secession, dem Künstlerhaus, der Österreichischen Galerie oder der Albertina. Ich sehe meine Arbeit als einen Teil der potentiell sehr reichen Kunstlandschaft. Alles hängt aber natürlich von den Menschen ab. Man sollte mehr gesamteuropäisch denken, nicht so regional, und sollte miteinander arbeiten. Das klingt vielleicht naiv – und missionarisch möchte ich nicht sein –, aber mich stört die schlechte Stimmung im Kunstleben. Man könnte die Dinge pluralistischer sehen, es muß nicht nur einen einzigen Maßstab geben.

Nach der letzten Vernissage bei „Interferenzen" hat ein Wiener Maler Lóránd Hegyi in einem Wiener In-Lokal handgreiflich davon zu überzeugen versucht, daß die in seinen Museen gezeigte Kunst „nicht das Wahre ist". Wie man beobachten kann, brechen neue Zeiten herein – in der Kunst und im Umgang miteinander.
Im übrigen entpuppte sich der Ausweisungsbefehl der Fremdenpolizei gegenüber Hegyi gleichfalls als „Mißverständnis". Hegyi bleibt somit im Liechtensteinpalais.

Mit Lóránd Hegyi sprach für den MORGEN Jana Wisniewski.

HEGYI Lorand

ri védtelenség és vigasztalanság, illetve az igazságszolgáltatásba vetett hit dőreségének szimbolikus mementója. Sármány Ilona könyvében a sajnos 1945-ben elpusztult fakultásképek gondolatrendszerének plasztikus analízisét adja, feloldja a klimti szimbólumok rétegeit, és érzékelteti azt a megütközést és visszautasítást, amit keltettek. Klimt sértettségében visszavásárolta műveit.

A *Beethoven*-kiállításra készült *friz* (1901 után) gondolatköre a IX. szimfónia örömódájába kapaszkodik, és a fakultásképek szuggerálta pesszimizmussal ellentétben a művészet által nyújtható boldogság ígéretében fogant. E hitvallás a művészet egyedül üdvözítő volta mellett, Sármány Ilona szerint „a szecessziós-szimbolista pánesztéticizmus eszményének megtestesülése" – és döntő veresége.

Ha Klimtre gondolunk, azt hiszem, mindenekelőtt „aranyképei" jelennek meg szemünk előtt. Bár aranyat már korábban is használt, az 1903-ban látott ravennai mozaikok hatása néhány képén – így elsősorban az *Adele Bloch Bauer* című portrén és a szinte klimti emblémává vált *Csók*on – kétségtelen. Ez az aranyzuhatag előkelő megjelenést és a végletekig kijátszott, már szinte a díszítőművészet határait érintő dekorativitást kölcsönöz Klimt képeinek. Klimt ebben a korszakában ugyanakkor nem adja fel „sorstémáit", a tartalmi vonatkozásokban erősen filozofikus ihletettségét. Mögöttük az „érzéki öröm, az extatikus elragadtatás megragadásának szándéka rejlett". A bravúros technika szinte elfedi a képekben a kétségtelen filozofikus szándékot. A formának és a tartalomnak ez a bizarr ütköztetése e képeknek valami egészen különös aurát biztosít.

Klimt 1909-ben Párizsban és Bécsben ismerkedik meg *Van Gogh*, *Munch* és néhány Fauves-művész, így elsősorban Matisse képeivel, de ugyanebben az évben tűnik fel kiállításokon a két zseniális honfitárs is: *Kokoschka* és *Schiele*. A világ hirtelen nagyon megváltozott Klimt körül, és ő a maga módján igyekszik is levonni a konzekvenciákat. Az aranyozást, a geometrikus ornamentikát elhagyja, a szimbolikus utalások helyett nagyobb figyelmet fordít a személyiségrajzra, vampjai helyét egy lágyabb nőtípus foglalja el, figurái „földibbé" válnak. Azonban talán egyedül képeinek újszerű, erőteljes színvilága igazolja Sármány Ilona *A Fauves-korszak* fejezetcímének létjogosultságát. A fauve-expresszionizmust, akár formai, akár tartalmi intencióit vizsgáljuk is, nehezen hozhatjuk egy nevezőre Klimt – nagyon is bécsi és mindvégig szecessziós – sajátos útjával. „...nála a mívesség, a kifejezés tisztasága, pontossága, a stílus mindenekfelett való tisztelete volt az esztétikum *sine qua non*ja" – írja a szerző a *Klimt rajzművészete* fejezetben – a fauvekorszak feltételezésének némileg ellentmondóan, de meggyőződésem szerint helyesen.

Nehéz dolga lenne a recenzensnek, ha a könyv gondolatmenetének követésén túl, kénytelen lenne kritikai észrevételeit is hangoztatni. Szívesen vettem volna a tájképekről egy külön fejezetet, és talán mélyebb elemzést érdemelt volna Klimt 1909 utáni korszaka, de mindez aligha több szubjektív és keresett gáncsoskodásnál. A könyvet azzal a jó érzéssel tettem le, hogy a Klimt-irodalom egy szakmailag kifogástalan és stilárisan igen plasztikus, kiváló reprodukciós anyagot tartalmazó kötettel bővült.

Sármány Ilona Klimt-monográfiáját elgondolkodtató és jól megírt epilógus, a legszükségesebbekre szorítkozó jegyzetek, életrajzi táblázat, kiállításainak felsorolása, válogatott bibliográfia és képjegyzék zárja. (Corvina, Budapest, 1989. 97. l., 68 kép. A mű angol nyelvű kiadása: 1987 Bonfini Press Corporation, Naefels, Switzerland)

Bernáth Mária

Hegyi Lóránd: Utak az avantgárdból

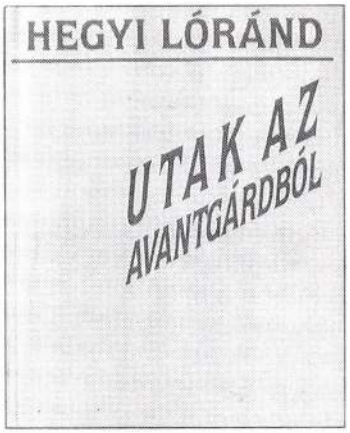

A kötet címe nyilvánvalóan a jelenlegi helyzetet kívánja hangsúlyozni: avantgárd utáni szituációban vagyunk, azok a művészek, akikről a tanulmányok szólnak, ennek a korszaknak a reprezentánsai. Annak jelzésére, hogy jelenleg „valamin túl" vagyunk, napjainkban több kifejezés is használatos, korábbi írásaiban a szerző maga is gyakran élt a posztmodern, a transzavantgárd megjelöléssel, itt bizonyára az ismétlődés elkerülése végett választotta ezt a címet. A cím jelentésének egyik része valóban helytálló, az elemzett művészek, illetve művészetük itt bemutatott korszaka már nem tekinthető a klasszikus vagy a neoavantgárd részének. A cím szó szerinti értelme azonban kissé félrevezető: az írások ugyanis nem az utat, a folyamatot, az avantgárdból való továbbfejlődést mutatják be – sok művésznél ilyen nincs is, mert egyéni pályafutásuk nem az avantgárdból indult –, hanem a jelenlegi állapotot. Valójában tehát arról szól a könyv, amit valami ilyen cím fejezne ki pontosabban: utak, lehetőségek az avantgárd utáni szituációban. Ennek a helyzetnek a feltérképezésére vállalkozott *Hegyi Lóránd*.

Írásai – a műfajt hagyományos értelmében véve – nem kritikák. A tanulmányokban a történeti elhelyezés, a leírás, az értelmezés dominál, a kritikai elem szinte teljesen hiányzik. Hegyi Lóránd csak arról ír, akit szeret, csak azt elemzi, amit jónak, fontosnak tart. Rossz mű-

vészt, rossz művet szóra sem méltat. Sőt a jónak tartott művészeten belül sincs hierarchia. Sem művészeket, sem műveket nem rangsorol, egy-egy életművön belül sincsenek kvalitáskülönbségek, nincsenek jobban vagy kevésbé jól sikerült művek, jól vagy kevésbé megoldott feladatok. Az „értékelésnek" ez a módszere bizonyára vitatható, a megközelítés, az értelmezés egyik formájaként azonban mindenképpen elfogadható.

Művészportrékat kapunk tulajdonképpen, a művészeti törekvések, tendenciák nemzetközi összefüggésrendszerében elhelyezett egyéni életutakat, a hazai és nemzetközi elődök, példák és párhuzamos jelenségek segítségével jellemzett teljesítmények leírását és a legsikerültebb tanulmányokban jelentős műalkotások értelmezését is.

Valamennyi írás a nyolcvanas években készült, de kötetbeli sorrendjük nem a szigorú időrendet követi. Ha azonban figyelembe vesszük a cikkek keletkezési idejét, a köztük lévő néhány év különbség is jelentős fejlődésről tanúskodik: a később készültek nyelve egyszerűbb, stílusa világosabb, a művek jelentésének értelmezése konkrétabb. Néhány korábban készült cikkben még nagyon sok olyan vonás található, amely az *Avantgarde és transzavantgarde* című könyv stiláris túlburjánzásaira, nyelvi modorosságaira, látszatmagyarázataira emlékeztet. *Sandro Chiá*ról olvashatjuk: „A szubjektív önteremtés képzeleti poétikus formái mintegy esztétikai mikrokozmoszt teremtenek, melyben minden külső mozzanat kizárólag az Én szellemi önteremtését, a művészi Én önmagatételezését és képzeleti önkiélését szolgálja." Az ilyen „magyarázatok", amelyek egyébként akárhány művészről elmondhatók, nem visznek közelebb a megértéshez, ha sohasem tudjuk meg, mi az „önteremtés", az „öntételezés", az „önkiélés", ha fel sem vetődik, mitől művészet az „önteremtés", vagy másként fogalmazva: minden „önteremtés" művészet-e, ha nem tudjuk meg: melyik mű, hogyan, milyen eszközökkel hozza létre „a művészi Ego önkiélő, önteremtő birodalmá"-t. Örvendetes, hogy a nyolcvanas évek végén készült írások már szakítottak ezzel az elvont nyelvezettel, a jellemzések, az értelmezések sokkal konkrétabbá váltak: a *Keserü Ilona, Halász Károly, Pinczehelyi Sándor, Paizs László, Kelemen Károly, Hencze Tamás* vagy *Bak Imre* művészetét bemutató írásokban már nem lehetne felcserélni a róluk leírt mondatokat.

Szóvá kell tennünk azonban még egy teljesen felesleges modorosságot. Néhány korábbi keletkezésű írásban – így a *Maurer Dóra* és a *Gáyor Tibor* művészetéről szólóban – szinte minden harmadik, negyedik szó idézőjelbe került. Az olyan egyszerű, általánosan használt szavak, mint a „tiszta", „sok", „kevesebb", „eredeti", „másodlagos", „zárt", „helyi" stb. idézőjelbe téve is pontosan ugyanazt jelentik a maguk szövegkörnyezetében, mint amit az idézőjel nélkül. Ezeket a modorosságokat persze egy szerkesztő vagy lektor is kigyomlálhatta volna, ilyen sajnos ennél a kötetnél láthatóan nem volt. (Egyébként az újabb írásoknál szerencsére az idézőjeleknek ez az indokolatlan használata is elmarad.)

Ma már közhely, hogy korunk művészete igényli a magyarázatot, az értelmezést. Szükségünk van fogódzókra, hozzáértő elemzésre, megfejtési javaslatokra, még akkor is, ha végül nem fogadjuk el az interpretációt, ha mi mást vélünk felfedezni a műben, vagy éppen homlokegyenest az ellenkezőjét annak, amit az értelmező javasolt. Ebből a szempontból tekintve Hegyi Lóránd könyvét, írásainak javát értékes javaslatként, az értelmezés egyik lehetséges változataként kell elfogadnunk, annál is inkább, mert egyelőre csak reménykedhetünk abban, hogy ugyanezekről a művekről és életutakról legalább ilyen színvonalon újabb és újabb interpretációk fognak születni. (Jelenkor Irodalmi és Művészeti Kiadó, Pécs, 1990) *Tímár Árpád*

Rainer Maria Rilke: Válogatott prózai művek

A *Duinói elégiák*, az *Imádságos könyv* és a *Szonettek Orfeuszhoz* szerzőjét manapság nem csupán az Osztrák–Magyar Monarchia kultúráját oly jól reprezentáló alkotójaként, hanem a XX. századi költészet egyik legjelentősebb alakjaként tartjuk számon. A prózaíró, a művészeti író *Rilké*t sokkal kevésbé ismerjük, hiszen az a vékony válogatás, amely 1961-ben jelent meg prózai írásaiból, ma már antikváriumokban is beszerezhetetlen.

A Rilke prózáiból most megjelent kötetben (válogatta Halasi Zoltán) szépirodalmi művei, irodalommal, művészettel foglalkozó esszéi egyaránt helyet kaptak. Olvashatjuk mindkét, Rodinről írt hosszabb esszéjét, a worpswedei művésztelepről írt tanulmányának előszavát; a kötet majd mindegyik írásában találkozunk művészeti vonatkozású részletekkel – s mindegyikből kirajzolódik az a szemlélet, amely számára a szó és a kép egységet jelent, lehetőséget a mindenség megragadására, vagy, ahogyan Rilke, Rungét idézve, írja: „valami határozottságot keresni ebben a határozatlanságban". (Európa Kiadó, Budapest, 1990)

p.

Megszenvedett költészet

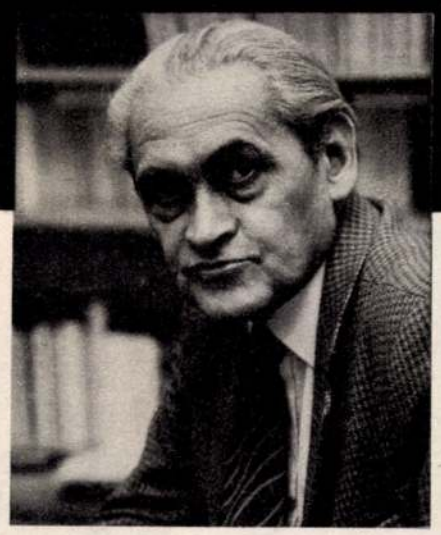

Akkoriban, amikor Garai Gábor költői csillaga tündökölni kezdett, irodalmunk égboltozatát javarészben súlyos felhők takarták. Számosan hallgattak akkor; néhányan, képességeiktől függetlenül, évekig nem lehettek a pályatársai vagy versenytársai.

Vajon könnyű alaphelyzet ez indulásnak? Vajon könnyű-e betölteni azt az űrt, amelyet mások kényszerűségből hagytak maguk után? Látszólag talán igen. Én azonban úgy gondolom, hogy aki nem akar érzéketlen maradni a nemzeti műveltségben jelentőssé vált költő sorsa iránt, annak észre kell vennie, miként fordult hátrányra a kezdeti előny.

A *kezdetet* illetően először is tisztázni szeretném: Garai Gábor költői útja nem 1957 tavaszán, nem az 1958-ban közreadott és kirobbanó sikert aratott vers, a *Tűztánc* idején, nem az ő verscímeivel fellobogózott, népszerű antológiák megjelenésekor kezdődik. Annak a tehetséges fiatalembernek a küzdelmeivel kezdődik ez a pálya, aki gimnazistaként, majd sorkatonai és MÁV-tisztviselői egyenruhában, kemény munkával, erős akarattal képezte magát — és akinek olyan idősebb mesterek jósoltak fényes jövőt a költészetben, mint például Kálnoky László. Legszigorúbban válogatott verseskönyveiből sem hiányoznak a húsz-huszonöt éves pályakezdő művei; ezekre alapozhatta későbbi költeményeinek egész sorát, melyekben a mélységesen szeretett szülőföld s a hétköznapi „csodák" ihletett lírikusának bizonyult.

Arra a kérdésre pedig, hogy miként gondolkodott 1958 táján, a versei adnak választ. Így biztatta önmagát arra, hogy az *Új kor nyitányát* szólaltassa meg: „üzérek, merénylők, önös kis basák után / vedd végleg birtokodba" a jövőt.

Legnagyobb sikerei történelmünk egy olyan korszakával vágtak egybe a hatvanas években, amikor a vers országos ügy volt, „közügy", ahogy Illyés Gyula mondaná. De ehhez nemcsak a költészet hatékony propagandája, s némileg egyoldalúan irányított konjuktúrája volt szükséges. Ehhez az ő sajátos tehetségére és hajlamára is szükség volt.

A nagyközönség költője ő. Le kellene küzdeni azt az előítéletet, amely ezért gyanakvással övezi lírikusainkat. A „Koránkelők"-nek írt, és ebben nemcsak mestereire és nemzedéktársaira, nemcsak Illyésre, Benjáminra, Simon Istvánra és Váci Mihályra hasonlított, hanem Kosztolányi Dezsőre is, aki „szerette a bús pesti népet", aki szívesen szólalt meg sanzonhangon, mert ragaszkodott ahhoz, hogy a költészet ének is legyen, mely nemcsak az észnek, hanem a szívnek és fülnek is öröme. „Ők azok, akik nem olvasnak engem, / arcom sem ismerik a képernyőről, / s általában is rontják a százalékarányt / az Olvasó népért mozgalomban" — írja azokról, akiket legjobban kívánt volna verseivel meghódítani.

A hetvenes évektől erősen megszenvedte a költészet változásait. Nem azt, hogy másféle ars poeticák, stílusok is helyet és rangot kaptak, mint az ő lírai realizmusa. Az irodalom láthatóvá lett sokfélesége csak hasznára vált — több színt, változatosabb hangszerelést, módszertani fogást hozott újabb verseibe anélkül, hogy régi erényeihez hűtlen lett volna. De hogyne szenvedte volna meg sok-sok személyes gondján-baján felül, hogy míg a hatvanas években az egész ország visszhangozta — s méltán — olyan műveit, mint az *Artisták*, a *Ha a szerelem elhagyott* vagy a *Gyönyörűségem, gyötrelmem, Budapest*, addig az ezekhez hasonlóan remekbe szabott későbbi munkái csökkentett példányszámban láthattak csak napvilágot; a pódiumokról eltűnőben a vers, a képernyőn sincs a régi kultusza... Pedig hogy is nyilatkozott a népszerűség csúcsán, a hatvanas évtized közepén az *Élet és Irodalom* riporterének? „Verseink, könyveink sikere, népszerűsége, hatékonysága, úgy gondolom, mindinkább attól is függ, mennyire tudunk a rádió, a televízió, a színpad közvetlenebb, s ha tetszik — korszerűbb eszközeivel közönséget hódítani számukra."

Magam sem tudnám pontosan megmondani, miért alakult így, de Garai Gábor költészete az irodalmi műhelyekben sem ver akkora visszhangot, mint húsz évvel ezelőtt. Egyben pedig biztos vagyok: újabb keletű munkái között legalább olyan gyönyörű versekre, drámákra és műfordításokra lelhetünk, mint a régebbiekben tallózva. Meg is kockáztatom, szemben azzal a *képpel*, amelyet szakmám, a kritikusi szakma összhatásában *mutat*, hogy Garai Gábor az utolsó másfél évtizedében még mélyebb és megszenvedettebb verseket írt, mint korábban. Lehet, hogy a biológiai órát gyorsabbra állította magában, s ez hozzájárult korai halálához, de költői erőivel példamutatóan gazdálkodott: töretlenül magasodó pályaívet írnak le egyenletesen termő művei. Nehéz kimondanom, de úgy érzem, egy elismeréssel övezett, közkedvelt költőt kell szinte újra fölfedezni. A gyász ennek végiggondolására kötelez.

ALFÖLDY JENŐ

A beérett „modern"

Hegyi Lóránd:
Avantgarde és transzavantgarde
(Gondolat)

A hazai könyvkiadás régi adóssága egy, a teljes huszadik századi képzőművészet fejlődéstörténetét bemutató munka megjelentetése.

A hiányt némiképp enyhítette a Gondolat antológiasorozatának legutolsó darabja, *A neoavantgarde*, amelynek bevezető tanulmányában Szabolcsi Miklós *jel* és *kiáltás* típusú műveket különböztetett meg, irodalomra alkalmazott módszerét a képzőművészetre is kiterjesztve.

A helyzet alakulását jól jellemzi, hogy amikor 1983-ban megjelent az első igazán idevágó munka, Hegyi Lóránd könyve a *Gyorsuló idő* sorozatban *Új szenzibilitás* címmel, a nyolcvanas évek művészeti szemléletváltását elemezve a szerző az érthetőség kedvéért kénytelen volt naprakész eszmefuttatását egy, még az előző évtizedek terminusait megmagyarázó függelékkel ellátni. Valljuk be, hogy az olyan — nem éppen új — kifejezések, mint *akcióművészet, body art, environment, fluxus, tasizmus, politkunst, pop art* és *performance* e lap olvasói számára sem hangoznak túl ismerősen.

Tény, hogy az 1945 utáni képzőművészeti törekvések ismerete nálunk — akárcsak a vizuális kultúra egésze — jóval elmarad mondjuk az irodalmi műveltség mögött. publikáció, közrejátszhat ebben az is, hogy megismerésük sokszor az új műalkotásokkal (és általában a társadalmi újításokkal) szemben szokásos *leértékelő módon* megy végbe, amennyiben őrültségnek, merő tréfának minősíti a műveket. Szociálpszichológiai vizsgálatok szerint a kortársi műalkotások elutasításának tendenciáját főként az *autoriter* személyiségvonások határozzák meg. A fentiek ismeretében Hegyi Lóránd új könyve kétszeresen is aktuális: 1. mert ez a téma első itthoni átfogó feldolgozása, 2. és mert a nyolcvanas évek közepé-Amellett, hogy kevés a témában a

nek megváltozott szellemében íródott.

Hegyi szerint „egyre kevésbé meggyőzőek azok a — nyíltan vagy rejtetten — reduktivista meghatározások, melyek az elmúlt száz-egynéhány év művészeti jelenségeit csupán egy adott szemlélet, egy adott értékrendszer alapján szelektálva engedték be a modern művészet tartományába, vagy rekesztették ki onnan". A számtalan irányzata ellenére homogénnek tekintett modern művészet fogalma helyett egy, a *„modern"* és *„posztmodern"* szituációk sajátos történeti alakulásával kirajzolható képet tart hitelesnek. Ennek alapján vázolja fel a nagy társadalmi-politikai-kulturális átalakulások kihívásaira válaszoló, radikális *avantgárd* és a közvetlenül jelentős átalakulásokhoz nem kapcsolódó, inkább kulturális értékváltozással összefüggő, a hagyományokhoz mélyebben kötődő *transzavantgárd* kialakulását és máig tartó dialektikus egymásra hatását. Külön fejezet foglalkozik a modern művészet mítoszaival, műtípusaival és az antimművészettel — számtalan példa, apró műelemzés kíséretében.

Végigolvasva a könyvet, korstílus nélkül maradt századunk stíluspluralizmusán elgondolkozva, az a benyomásom, hogy a modernizmusok mégiscsak közös nevezőre hozhatók, mégpedig a stílusok egyenértékűségét hirdető, változásukat a múlt században magyarázó riegli *Kunstwollen* („a művészet akarása") mintájára és helyett az *Epochenwollen* („a korszak akarása") fogalma menten. A kifejezés Perneczky Géza leleménye, kinek megjelenés előtt álló könyvesszéje, *A korszak mint műalkotás* tovább árnyalhatja majd a mai művészetről kialakult képünket.

Az *Avantgarde és transzavantgarde* alapos, igényes munka — már csak ezért is korszerűbb megjelenési formátumot érdemelt volna. Kár például, hogy nincsenek benne képek. A tömör, regényszerű forma nem illik sem a tárgyhoz, sem a szerző friss, rugalmas szemléletéhez — konzervativizmust sejtet. A nyolcvanas évek eszménye a „látvány", a „képiség" szenved így csorbát, melynek épp Hegyi a fő hazai teoretikusa. (Ha már szövegközi illusztrációkra nem is futotta, el tudtam volna képzelni a szövegkötet pandanjaként egy képkötetet, melyet akár külön is meg lehetett volna vásárolni.)

A kortárs képzőművészet Beke László nagyszerű tankönyve jóvoltából 1987-től gimnáziumi tananyag. Fiatal kollégájának, Hegyi Lórándnak a könyve nem könnyű olvasmány — világos stílusa, kristálytiszta logikája alapján mégis ajánlhatjuk mindenkinek, aki többet akar érteni az utóbbi száz év napjainkig tartó, izgalmas, elevenen ható, szélsőségektől sem mentes művészettörténetéből.

Bona Géza

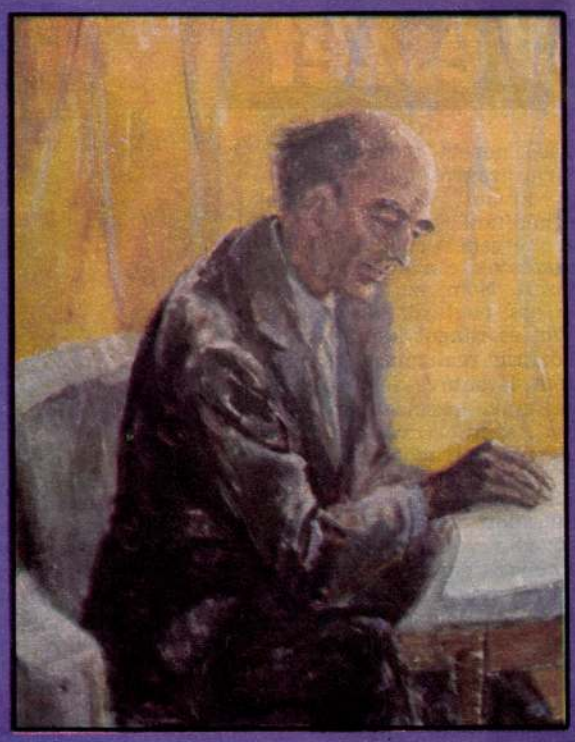

Beck Judit:
Major Tamás olvas

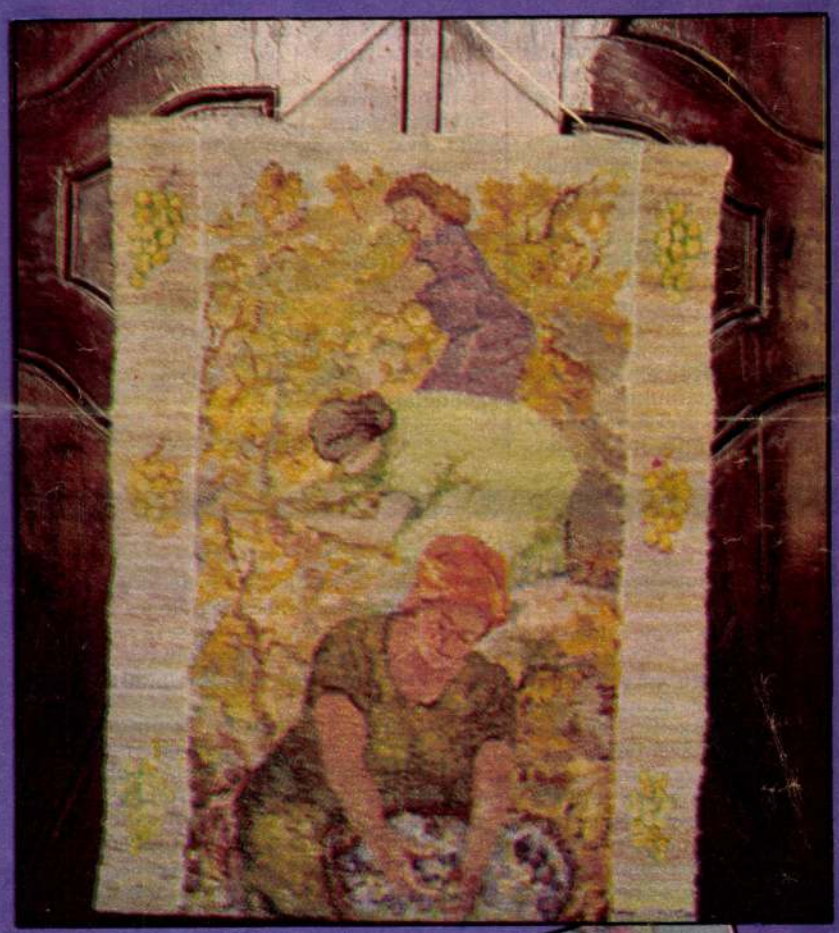

Beck Judit: Szüretelők, faliszőnyeg

Fémes Beck Mária:
Hímzett párna

Öt képzőművész egy családban – ritka jelenség. A pápai származású Beck család ilyen: öt kiemelkedő tehetségű művészembert számlál soraiban.

Beck Ö.(tvös) Fülöp, a modern magyar szobrászat és éremművészet megalapozó mestere Pápán született 1873-ban. Úttörő munkásságát szobrászian alakított ötvösmunkák, összefogott formákkal mintázott érmek és plakettek, sommázottan előadott bronz- és márványszobrok jellemzik, melyek századunk első évtizedeinek művészi szellemiségét és egy nagy szobrász teremtő tehetségét egyaránt őrzik és kifejezik. A Nyugat első nemzedékének – Adynak, Móricznak, Babitsnak és társaiknak – szobrász harcostársa volt ő, akinek Mikes Kelement ábrázoló mesteri érme (1908) okkal vált a nagy hírű folyóirat jelvényévé.

Gyermekei közül Judit lánya festő lett, aki elsősorban a színek gazdag nyelvén fejezi ki érzelmeit és gondolatait. Ezért ábrázol szívesen virágokat és tájakat. Mellettük a portré műfaját is kitűnő érzékkel műveli, férjéről, Major Tamásról készített arcmásai legjobbjai közé tartoznak.

András fia a szobrászatot folytatta sikeresen, fiatalon kapott Kossuth-díjat, Olvasó munkás című nagy szobra a művelődő ország szimbóluma volt az ötvenes években. Portréi, domborművei is tehetségét bizonyították. 1957-től két évvel ezelőtti haláláig Párizsban élt és szerzett megbecsülést szobraival és érmeivel nem csupán önmagának és családjának, de a magyar művészetnek.

Fémes Beck Vilmos szobrászművész a testvéröccse volt Beck Ö. Fülöpnek, 1885-ben született és 1918-ban halt meg. Rövid élete során alkotott szobrai és érmei, domborművei rendkívüli tehetségről vallanak, a századelő egyszerre modern és klasszikus hagyományokat is őrző stílusát testesítik meg. Törekvései szobrász megfelelőjét látta meg benne a Nyolcak festőcsoport, és hívta meg kiállításaira vendégként.

Fémes Beck felesége is tehetséges szobrász és iparművész volt, aki műveit gyakran Fémes Beck Mária névvel jelölte. Mint a szecesszió szellemének és formaideáljának jó megérzője férjééhez hasonló szobrokat hozott létre, melyekben a női lélek eltérő vonásai is megmutatkoznak. Hímzett párnája Lesznai Anna ilynemű munkáinak méltó társa.

Beck Ö. Fülöp, Beck Judit, Beck András, Fémes Beck Vilmos és Fémes Beck Mária – ekkora családi művésznévsort legfönnebb a Ferenczy család tud bemutatni hazánkban. Hozzájuk mérten a Beck család mint művészcsalád kevésbé ismert, bár tagjait külön-külön nem kerülte el a figyelem és megbecsülés. A munkáikból Pápán rendezett kiállítás elsőként hívta föl a figyelmet összetartozásukra. Mégpedig értékes alkotásokkal, köztük remekművekkel. Ideje lenne teljesebb körű bemutatásuk is, tágasabb kiállítási intézményben.

HEITLER LÁSZLÓ

HEGYI LÓRÁND művészettörténész

Jelenkor, XXXI.évf.3.sz. 1988

KESERÜ KATALIN

MODERNIZMUS — A TRANSZAVANTGARDE FELŐL

Hegyi Lóránd: Avantgarde és transzavantgarde

Hegyi Lóránd könyve azon kevesek közé tartozik, amelyek filozófiai nézőpontból közelítenek a modern művészet meghatározásához. Címe szerint két „stílus" vizsgálata csupán, ám alcímében (A modern művészet korszakai) ezeket nem stílusnak, hanem korszakoknak nevezi, azaz a modern művészetet két korszak: az avantgarde és transzavantgarde többszöri váltakozásaként írja le.

Művészettörténetről lévén mégis szó, ez a tény két szempontból is jelentős. A tudomány hagyományos stílustörténeti módszere helyett a korszakvizsgálat a modern művészetben azért indokolt, mert ezt több stílus egyidejűsége jellemzi. Így viszont ki lehet tágítani a stílusfejlődés fonalára fűzött, szükségszerűen leegyszerűsített művészettörténetek korlátait. (Hadd utaljak csak H. Read – egyébként nagyhatású – festészet- és szobrászattörténetének a szerző által is bevallott hiányosságaira.) A korszakvizsgálat következménye a fejlődés gondolatának átértékelése: ha kimutatható is egy egy stílusban, vonulatban, az egészet mégsem jellemzi, jellemezheti viszont két művészetszemlélet váltakozása: az avantgarde meg-megújulása és átcsapása transzavantgarde-ba. A stílustörténet: a valahonnan valamely cél felé tartó fejlődés gondolatának kizárólagos használata már a modern művészet születése idején tarthatatlannak bizonyult. Később az orosz formalisták vetették fel a lineáris fejlődés gondolata helyett az egy-egy elejtett láncszem újrafelvételét jelentő szakaszos változását. A tudománytörténetben ehhez hasonló elméletet T. Kuhn dolgozott ki (*A tudományos forradalmak szerkezete*, 1962) a perifériális jelenségek paradigmatikussá válásáról, korszakmeghatározó szerepéről. Nyomában, s a századforduló művészettudományára hivatkozva P. Feyerabend általánosan időszerűnek tartja az egyenértékű korok egységes szemléletét (*Wissenschaft als Kunst*, 1984).

A modern művészet tárgyalásának a stílispluralizmusból eredő problémáit szinte minden összefoglaló monográfia felvetette (P. Courthion: *L'art indépendant*, 1958, H. Arnason: *A History of Modern Art*, 1969, *Concepts of Modern Art*, 1974, E. Lucie-Smith: *Art Now*, 1981), tényként kezelte, felhasználta a modern művészet meghatározására. Stílusközpontú meghatározás és módszer bennük összefügg: H. Read stílustörténete azon az esztétikai definíción nyugszik, hogy a modern művészet elveti a viszatükrözés elvét, mikor az érzékelésből rendet teremtve a forma történeteként nyilvánul meg (*The Philosophy of Modern Art*, 1952). Read és az 1958-as brüsszeli világkiállítás nagy szenzációjaként megrendezett, *A modern művészet 50 éve* c. kiállítás nyomán készült könyv bevezetője, E. Langui azonban nem csak egyirányú fejlődésről beszél: két fő vonulatot jelölnek meg a modern művészetben. Read – Worringer 1908-as könyvére, az *Abstraction und Einfühlung*ra hivatkozva – a formai absztrakció két, konstruktív és expresszív útját kíséri végig. Languinak a figuratív művészetet sem kizáró, de ugyancsak az autonóm formai probléma megjelenésével meghatározott modern művészettörténete, Readhez hasonlóan, a ráción és az emóción nyugvó, a spekulatív-szellemi és az emotív-ösztönös tendenciát különíti el. A stílispluralizmus tényéből kiinduló szerzők a műalkotás önmagában való realitásának megjelenését tartják paradigmatikusnak a modern művészetben, az imitatív jelleg eltűnésével párhuzamosan. Arnason, ennek alapján rendezve anyagát, több szempontú vizsgálatot végez. A stílusirányzatokban ő is két alapvető trendet rajzol meg: a for-

mai kutatáson alapulót és az irracionális-fantasztikus elemekre épülőt, s ezeket adekvát művészettörténeti módszerükkel is jellemzi, megkülönböztetve az autonóm esztétikai s az ikonográfiai vizsgálatot igénylőket (utóbbiak az expreszionizmus, szürrealizmus, pop art). Emellett azonban korszakmeghatározáshoz is közelít: a mű eredetiségét, vitalitását tekintve a század első fele s a II. világháború utáni, azaz a korábbiak tradíciójára épülő kor modernizmusát különíti el. Ezt veszi át Ch. Finch *A modern művészet koncepciói* című tanulmánykötet bevezetőjében, amikor a „heroikus modernizmust" elválasztja az 50-es években induló tendenciáktól. E könyv előszava (N. Stangos), ennek megfelelően, a modern művészet forradalmát a tradicionális értékek és módszerek elvetésében látja, következőleg az experimentációt (az új kikísérletezését) a jellemző alkotómódszernek, mind a racionális, mind az irracionális irányokban. Így stílusok helyett mozgalmak történeteként látja a modern művészetet. A programszerű, konceptuális, rövid mozgalmak a szerző szerint az 50-es évektől individuális stílusokba torkolltak. Azonban csak a Hegyi könyve közvetlen előzményének tekinthető Lucie-Smith-monográfia veti fel a reprezentáló típusú műtől elszakadó modern művészetben a stiláris vonulatokon és kapcsolatokon túl az egymást követő vagy párhuzamosan létező, ellentétes szemléletű korok meghatározásának lehetőségét, amikor az első, a tradícióval szakító modernista generáció tevékenysége mellett kiemeli a művészet fenntartására irányuló olasz metafizikus festészetet.

Bevezetésként szükségesnek tartottam e kis tudománytörténetet megismertetni az olvasókkal, hogy Hegyi módszerének újdonságát ill. előzményeit érzékelhessük.

Könyvének másik újdonsága a kiindulópont: egy mai „művészeti szituáció", amit visszavetít a múltba, kicsit a modern mozgalmak őskereséséhez hasonlóan. Ez a mai szituáció Hegyi szerint „posztmodern", amire a művészet transzavantgarde szemlélettel válaszol. Ennek jellemzésében már támaszkodhatott művészettörténeti feldolgozásokra, mind a szenzibilitás általános, korszakmeghatározó, irányzatokat összefogó jelenségét tekintve (Lucie-Smith: *Art in the Seventies*, 1980), mind az esztétikai eszközök megnevezésében és elkülönítésében (J. Ch. Ammann cikke: *Kunstforum*, 1980. 3. sz., A. Bonito Oliva: *The Italian Trans-avantgarde*, 1980). Egyfelől hamarosan megrendezte *Új szenzibilitás* című kiállításait, magyar művészektől válogatva anyagot (1981, -83, -85), másfelől tanulmányokban foglalkozott az „új szenzibilitás" korszakával és nyelvújításával (in: Művészet 1981. 9. sz. és *Művészet és/mint kommunikáció*, 1983). Ezek s a könyv alapján a transzavantgarde a művészetnek csak művészeti, csendes forradalma, mely saját autonóm kérdéseivel foglalkozik, tehát befelé fordul, defenzív, s habár nem jelent megújulást, belső teljességre törekszik, intenzív. Jellemzi a művészi individuum fontossága, annak szubjektív historizmusa, stílustörténeti közelítése a kifejezőeszközökhöz, tehát stílusmetaforák használata az én esztétikai manifesztációjában. A kulturális beágyazottság irodalmi-tematikus tartalom megjelenésével jár együtt, szubjektív szimbólumhasználattal, szabad stílussal, eklektikával. Ez pedig jelenre orientált, a rendszerelvűség feladásával relatívvá vált világszemléletet hordoz. Végső soron tehát több stílus közös eszmeiségére utalnak e jegyek: az avantgarde morális beállítottságával szemben az alkotás örömére, a szubjektum jelentőségére, a fragmentumokban is megragadható totalitásra, ideologikum helyett a művészet biológiai természetére, mely a krízishelyzetben is fenntartja a művészetet. A szerzők körvonalazzák e szemlélet hátterét: a posztmodern szituációt: az egyensúly és egység helyreállíthatatlanságának tényét és tudatát, a minden irányú, határtalan szabadságot, a hierarchiák megszűntét, s mindezt az avantgarde-ban és a tudományos-társadalmi-politikai mozgalmakban való csalódás (1968) eredményeként.

Bonito Oliva könyvének *Tragédia és komédia* című fejezete mintha visszautalna Carlo Carrà *Miszticizmus és irónia* c. írására (in: *Le Neoclassicisme dans l'art contemporain*, é. n.), ami megkönnyíti a rezignációval jellemezhető transzavantgarde visszavetítését az első avantgarde hullámot követő évek művészetére, a század tízes éveire. Hegyi így a modern művészet történetében az igazi forradalmak mellé „csendeseket" állít, mint amilyen az általa 1978–79-től indított transzavantgarde is. (Az évszám a Hegyi által másutt áttekintett magyar művészet periodizációjából eredhet,

hiszen egyetemesen a 70-es évek egészét jellemzik így, bár a magyar anyag teljességgel hiányzik a könyvből a transzavantgarde vonatkozásában.) Ezek váltakozásával ill. egyidejűségével jellemzi a modern művészetet. Könyvének zárófejezetében azonban mintha visszavonná állítását. Az impreszionizmussal kezdett modern művészet korszakolásakor a neoavantgarde és mai transzavantgarde váltását nem vetíti vissza a korábbiakra. Ebből azt következtethetjük, hogy az avantgarde első hullámának (1905–7-től) részeként kell tekintenünk a reakciót, ugyanígy a második, radikális avantgarde (1915–25) részének a Franciaországban 1917–30-ig, Olaszországban 1925–30-ig előzőleg kimutatott transzavantgarde hullámot. Fejtörést okoz, melyik Hegyinek van igaza. Annak-e, aki előbb nagy jelentőséget tulajdonít a fenntartó funkciójú, átmeneti jellegű művészetnek, s ezért például összefüggésbe hozza egy-egy stílus (pl. a kubizmus) klasszicizálódásának jelenségével is, ami egészen más természetű dolog; vagy annak, aki a posztmodern szituációban – mivel ő maga igazán nem elemzi – nem talál a modern szituációtól lényegesen eltérő vonásokat. Esetleg egy harmadiknak – s a könyv végül ezt sugallja –, aki a posztmodern szituációt csak napjainkban tartja korszakmeghatározó erejűnek.

Az egyértelmű választ megnehezíti a vissza-visszatérő tautologikus magyarázat. Hegyi könyvében ugyanis kor, szituáció s a művészet válasza összemosódik: a kort a művészet világszemlélete határozza meg, a művészet helyzete viszont a kor jellemzőiből fakad, a művészet egyszerre kiindulópont és végeredmény. Így modern szituáció az lesz, ahol avantgarde művészet születik: radikális, expanzív, akcionista, individuum-ellenes, egyetemes, internacionális, destruáló és konstruáló egyszerre, ideologikus, totalitásra törekvő, extenzíven fejlődő, előzményeit (a művészetet is) megtagadó, a társadalmi élet egészére hatni akaró, abszolút törvényeket kereső, az esztétikait társadalmi cselekvéssel összekapcsoló, radikális, logikai világszemléleten nyugvó, jövőre orientált, médiumigényes. A kihívó szituációra így csak következtethetünk a művészet válaszából, ami tehát egy a művészetet különösebben nem igénylő, történelmi-társadalmi-politikai forrongásokkal terhes kor lenne. (Más kérdés, hogy az avantgarde-nak és szituációjának ez a jellemzése nem terjeszthető ki az impresszionizmussal kezdett modern művészetnek csak egyetlen periódusára, földrajzilag is körülhatárolható területére. Így nem tudjuk, az impresszionizmus, a kubizmus modernsége összefügg-e az avantgarde-dal.)

A hagyományos művészettörténeti helyett és mellett ismertek azonban más szempontú vizsgálatok is a modern művészet felett, amik a „szituáció" megértéséhez közelebb visznek. P. Francastel a művészet térérzékelése felől közelítve a modern kort plurális térrel, a szimultaneitás elvével jellemzi, Németh Lajos szociológiai nézőpontból, a művészet funkciói felől, a szubjektivitás előtérbe kerülésével. Mások a tudat jellemzésével, filozófiai aspektusból világítják meg a kort. Eszerint a modern művészet kora tulajdonképpen posztmodern, mert modern az a kor, ami rendszerelvű, ahol a természetben rendet feltételeznek s ennek felfedezésére vállalkoznak, ahol tehát szubjektív valóság nem szerepel (19. sz.). Viszont amikor a valóság rendje bizonytalannak, megérthetetlennek tűnik, s előtérbe kerül a valóság személyessége, posztmodernről beszélhetünk (20. sz. in: H. Smith: *Beyond the Postmodern Mind*, 1982). Eszerint a modern művészet története is lezárható lenne a kubizmussal, amint e stílust a naturalista szellem utolsó manifesztációjának tartja Lucie-Smith könyve. A 20. századi tudományos világképben azonban mindkettőre: modernre és posztmodernre is van példa. Az ún. modern művészetben is elkülöníthetjük a modern és posztmodern jellegű tendenciákat: a valóság rendjét kiépíteni szándékozó modern (indíttatásában azonban posztmodern) és az egyedi dolgokat önmagukban állító, posztmodern típusú irányokat. E megközelítés eredménye rokon Hegyiével, bevezetőül azért mondhattuk, hogy a könyv nézőpontja filozófiai. Lényeges különbség azonban az, hogy a válaszok látszanak kétfélének, a tudati szituáció maga azonban mintha egy lenne: posztmodern. A művészet léttörvényei s a konkrét társadalmi-történelmi-politikai szituáció determinálhatják a művészet „válaszát", de a kihívás ugyanaz az újraismerendő világ, amire természetesen még másfajta válaszok is adhatók.

Másképpen, a társdalmi szituációt tekintve a modernizmus Greenberg értelmezésében Kant óta számítható, s lényege a strukturált világ, amelyben minden tevékenységnek saját illetékességi területe van, így a művészetnek is, s viszont posztmodern, azaz „poszt-Greenbergiánus" a professzionalizmussal szakító kor. A gyakorlat azt mutatja, modern korban élünk, még ha felbomlóban is, aminek korlátaiból viszont a művészet (a „posztmodern") folyton kitörni látszik, akár avantgarde, akár más. A művészeti szituáció tehát poszt-Greenbergiánusnak látszik. (Ebből a szempontból „modern" típusú éppen a transzavantgarde!) A modern kort elemző munkák a 70-es években látják határozottan körvonalazódni a változást társadalmi szinten: a hierarchikus szervezetek és intézmények helyett a szervezetek hálózatszerű kialakulását, az intézménynélküli, önellátó életre való berendezkedést, az individuum, a teljes ember életfeltételei megteremtésének igényét, az olvasztótégely mítosza helyett az etnikai különbségek figyelembevételét stb., amik egy átmeneti kor jellemzői (J. Naisbitt: *Megatrends*, 1984). A társadalom tehát mára látszik ráébredni arra, amiről a modern művészet mindig is szólt: önmaga állította korlátait átlépő lehetőségeire, amire a művészet – eredendő szabadsága folytán – példát nyújthatott. Ebben a társadalomban a tudati és objektív valóság kettősségével jellemezhető modern, skizofrén szituáció, amibe a modern művészet vagy rezignáltan beleilleszkedett (transzavantgarde), vagy megváltoztatására törekedett (avantgarde) vagy kilépett belőle egy organikus állapotot keresve, valóban felbomlani látszik korunkban. A művészet belső szabadságából fakad, hogy tendenciái gyakran kevéssé azonosíthatók, mint inkább szembeállíthatók korával, a szituációval. Posztmodern korról azonban még nem beszélhetünk.

A szituációk megfogalmazásának hiányából fakad, hogy a könyv a kétfajta „válasz" mellett létező többit nem vállalja. Ilyen például a nem európai művészeti tradícióval, hanem más, a léttel szorosabb összefüggést mutató művészetekkel való, a művészet gyökereit kutató kapcsolatfelvétel, akár a Gesamtkunstwerktől, akár Gauguintől számítjuk megjelenését. Ebben a válaszban szerepet kap a „primitív" művészet stílusa, a gyermeki direktség, a jungi archetípusok, a népművészet tradíciója, mint a transzavantgarde-ban, ám ez a művészetszemlélet transzhistorikus, transzkulturális, mégis mélyen humánus (M. Tucker: *Paradise Lost/Paradise Regained*, 1984). Az avantgarde konceptuális utópiájával rokon, ám mitikus jellegénél fogva attól mégis különböző másik út az ember természeti mítoszát fedezi fel újra, civilizációs mítoszaival szakítva. E mitikus gondolkodási forma nem jelen- s nem jövőorientált, az időt nem is ismeri, az állandóság elérése a célja (M. Tucker: *Az 1970-es évek új amerikai festészete*, 1980). Ezért bizonyos fokú leegyszerűsítésnek tartom „mítosz és vallás utáni kor"-ról beszélni a 19. századtól, s így a Gesamtkunstwerket mítoszpótléknak nevezni, akár a wagneri, akár a szecessziós vagy avantgarde Gesamtkunstwerkről beszélve. A legautentikusabb tudós, C. Lévi-Strauss szavai szerint: „Nos, egyelőre van még vallásos hitünk, amely e globális hit nagy részét megőrzi" (Valóság, 1987. 8. sz.). A mítosz elemei vagy struktúrái ma is eszközeink abban, „hogy a különböző területeken adódó problémákkal tisztába jöjjünk", mert még a mítosz- és vallástalan ember tudatában is megvannak, mélyen beépülve mint kulturális örökség. A kulturális antropológia, a pszichológia pedig (Lévy-Brühl, C. G. Jung) arra figyelmeztet, hogy a tudatalatti ma is ugyanaz, mint az emberiség törzsi korszakában: a félelem s a belőle született archaikus minták (E. Rosenthal Kleere utal a *Changing Concept of Reality* c. könyvében) ma is élnek, sőt, a félelem új szimbólumokat, tehát új, szubjektívnek látszó, ám archetipikus és mitikus töltésű művészetet hoz létre. A művészetnek ilyen mitikus típusa született a Gesamtkunstwerkkel is, amit Hegyi kvázi-mitikusnak nevez, s az esztétikum alkalmazott volta miatt negatívan jellemez. A mítoszteremtés általánosságban azonban nem degradálja az esztétikai értéket, sőt a kettő szorosan összefügg egymással, egymás hitelét erősíti, mint például a törzsi civilizációkban is, ahol a mítosz nem valami elvont történet, „preformáció", hanem létező, mégpedig formákban előállított, jelenlévő valóság. Mítosz és esztétikum szoros összefonódottsága egyébként az esztétikum biológiai természetének, tehát az élő organizmus immanens tulajdonságának (Th. Sebeok: *A művészet előzményei*) az ember megismerhető tevékenységével való szoros kapcsolatának következménye. Egy

mítosz születésének vagy újjászületésének, továbbélésének lehetőségét tehát nem tagadhatjuk meg azon az alapon, hogy „a mítoszok ideje lejárt". A mitikus tudat ugyanis az ember nembeli tudatának része, éppoly jelentős, mint személyességének tudata. S van, amikor fontossá válik. Nem vetném a szerző szemére a művészet mitikus válaszának hiányát egy csak az avantgarde-dal és transzavantgarde-dal foglalkozó könyvben, ha nem foglalkozna vele mégis úgy, hogy kizárja a lehetőségét. Ez pedig viszaüt a könyv további részeiben: a modern művészet műtípusok felől való megközelítésében is.

A könyv e fejezete Németh Lajos *A mű és a történelem* című tanulmánya alapján ismerteti a funkció szerint meghatározott három műtípust: a rituális-mágikust, klasszikus-autonómot és szubjektív-romantikust, kiterjesztve a vizsgálat érvényességét napjainkra is. A típusok közül a szubjektív-romantikust tartja a modern művészet jellemzőjének, mely a másik kettő felé tágulni látszik. E kizárólagosság megállapításának hátterében azonban nem áll szociológiai vizsgálat, funkcióanalízis, hanem csak esztétikai érvek. Így elhomályosul a szubjektivizmussal (is) jellemezhető modern/posztmodern kor s a szubjektív-romantikus funkciójú műtípus közötti különbség. A típusok megfelelő vizsgálatára Francastel nyújtott példát a mű idő- és térszemléletének elemzésével. Eszerint a szubjektív-romantikus típusú mű időszemléletét, időbeli érvényességét, funkcióját tekintve nyilvánvalóan abszolút jelenidejű, tere önmagával azonos, noha kompozicionálisan lezáratlan, nyitott. A művészet autonómiájára törekvő klasszikus típus funkcióideje folyamatos, tere is lineárisan nyitott, folyamatos, noha kompozicionálisan zárt. A rituális-mágikus viszont a tér-idő meghatározta létből kilépő, az állandót kereső, metafizikai. E típusok azonban nem írják le a modern művészet lényeges összetevőjét, az avantgarde műtípust (az avantgarde tehát nem stílus, nem kor, nem is csak szemlélet, hanem műtípus is), mely jövőre orientált és nyitott. Mint a fentiekből látjuk, Hegyi tipológiájával, mely kizárja a rituális-mágikus létét, s az avantgarde-ot a szubjektív altípusának tartja, nem értek egyet. Véleményemet alátámasztja az, hogy e hiányok következtében Hegyi J. Pollock művészetét kénytelen a szubjektivitás szélsőséges példájának nevezni, holott az a lehető legősibb, rituális-mágikus művészeti megnyilvánulással azonos. De alátámasztamom a művészettörténet-tudomány mai különös érdeklődésével is e műtípus iránt, amit példáz az a tény is, hogy a Nemzetközi Művészettörténeti Társaság 1986-os kongresszusán külön szekciót alakítottak *Rituális a művészetben* címmel e típus vagy jelenség történeti és kortárs változatainak vizsgálatára.

Néhány apróbb, mégis fontos félreértésre is szeretném felhívni a figyelmet. Neoklasszicizmus fogalmán a két világháború közötti propagandisztikus monumentalizmust érti a szerző, miközben Carrà, De Chirico és mások munkáit a transzavantgarde legszebb példáiként elemzi, azokét tehát, akik magukat neoklasszicistáknak nevezték (Le neoclassicisme dans l'art contemporain), leszámolva a forradalmi mitológiával, felelevenítve a miszticizmust és metafizikát. Egy új középkor eljövetelében látták a neoklasszicizmus és a modernizmus jövőjét. A hivatalos művészetet tehát nem érdemes a Művészet válaszaként tárgyalni. Másképpen tartozik ide a Heimatstil problémája. Ma, a posztmodern építészetben (Charles Jencks kategóriájával) vernakuláris, azaz anyanyelvű építészetnek nevezzük, mely nemhogy nem intézhető el a fajelmélethez kötve, hanem éppen a modern építészet posztmodern válaszának tekinthető. Ténmája ugyanis egy alapvető építészeti probléma, amire Arnason is felhívja a figyelmet: az enteriőr mint teret meghatározó építészeti forma. Ez a múlt században az angol cottage-építészet felfedezéséhez, a századfordulón F. L. Wright prériház-típusához köthető (nálunk a falusi épülettípus megjelenéséhez ugyanakkor). Az építészet ezzel szakadt el imitatív előzményeitől, s vált szubjektivizmuson alapuló, valódi térteremtő művészetté. A könyv festészetcentrikussága okozza, hogy ez az építészeti rész előzmények s következmények híján félrevezető lehet.

A modern társadalmi szituációra adott válasz – az én véleményem szerint – lehet tehát modern (avantgarde-ista, aktivista), posztmodern (szubjektív, transzavantgarde és mitikus); funkciótípus tekintetében a Németh Lajos által leírt műtípusok élnek egymás mellett, kiegészülve az avantgarde típusával.

Hegyi Lóránd a lehetőségeket kizáró lukácsi pesszimizmussal szakítani nem akaró, ugyanakkor a művészet biológiai túlélőképességében mégis hivő, jellegzetes transzavantgarde szemléletű könyve az első olyan vállalkozás, mely a modern művészet történetét nem az avantgarde, hanem a transzavantgarde felől írja le, értelmezi; mely gondolkodási forma szerint (modern és posztmodern) határozza meg korszakait, s ezért mint mai mű, érdekes. Tudatosítja, hogy átmeneti korban élünk. Értéke az ezt alátámasztó érzékeny műelemzések sora, hibája a tautologikus magyarázat, az önismétlés s az ebből eredő terjengősség, ami a világos gondolkodás rovására érvényesül, következtetések elhomályosítására is képes. A magam részéről elfogadom, hogy az ember alapvető lelki tulajdonsága az orientáció igénye, s ezért várom a további lehetőségeket. Mi sem izgalmasabb a művészettörténetben, mint folyamatosan megújítani – a megújuló művészet kihívására – a klasszifikációt. S ebben igaza van Hegyi Lórándnak. *(Magvető, 1986)*

BÓNA ADÉL–BÓNA LÁSZLÓ

A MŰTÁRGY MINT LELET*

Ahogy a festészetben uralkodóvá váltak a hatalmas méretű vásznak, és a monumentalitás a kifejezés tartalmi lényegévé és ezért szinte követelménnyé lett, úgy a szobrászat is egyre inkább a monumentalitás felé fejlődött. Ebben a folyamatban a kisplasztika magára maradt. Ezért ahogy a monumentalitás vált lényegi tartalmi tényezővé, úgy arra kellett törekednie, hogy éppen saját adottságával, a kicsiségével legyen képes érvényes üzenetet hordozni. Ebbéli igyekezetükben a kisplasztikai alkotások általában úgy kezdtek viselkedni, mintha nem szobrászati termékek lennének, hanem másféle tárgyak szerepét vennék át. Úgy tesznek például, mintha kisebb szerkezetek, gépek lennének, vagy díszített használati tárgyak vagy vitrinbe való nippek, giccstárgyak vagy népművészeti alkotások.

A kisplasztika szerepjátékai közül azonban van egy eset, amely különös jelentőséggel bír, amikor egy kis szobor olyannak akar látszani, mintha régészeti lelet lenne. Az ilyen szobrok rendszerint apró, torz emberfigurák, egy ismeretlen kultúra vagy vallás kultikus szobrocskái, vagy történelem előtti időket idéző korokból maradt fegyverek, sisakok. Többnyire bronzból vagy rézből vannak, vagy egyszerűen vasból, bádogból. Régészeti lelet-jellegüket, vagyis ősrégi és eltemetett mivoltukat az anyagukban bekövetkezett rongálódás mutatja – patinások, rozsdások – vagy az, hogy eldeformálódtak, behorpadtak, eltörtek. A figurák többnyire nemcsak eleve torzák, hanem csonkák is, töredékek. Eltemetettségükről árulkodik az is, hogy kicsik, így évezredekig lehettek a földben anélkül, hogy bárki véletlenül rájuk bukkanhatott volna.

A műtárgynak mint régészeti leletnek a bemutatása rokonságot mutat több lényeges művészeti, esztétikai törekvéssel, stíluseszközzel és a művészet szerepjátszó hajlamával. Rokon például azzal a törekvéssel, mikor a művész a művét szándékosan töredékként készíti el, tagadva ezzel a befejezhetőséget, mint egységet és megalkot-

* Gondolatok a VII. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé kapcsán.

Domus Aurea

HEGYI LÓRÁND

„Kétségbeesett kábulatában Nero olykor vad és nagy figura; mégis fölébe helyezem Seneca alakját, a mesterien sima költő-udvaroncot és szofistát, aki azonban valódi bölcs, igazán nagy irodalmár, s akinek utolsó órái annyira megráztak, mint kevés dolog az életben és művészetben."

(Thomas Mann előszólevele Kosztolányi regényének német kiadásához)

Hol van a határ a megalkuvás és a célratörő, zseniálisan számító, elszánt és következetes megalázkodás között, amely lehetővé teszi magát a művet még akkor is, ha minden ellene dolgozik, amely becsapja a kegyeket osztogató, nyájasan mosolygó zsarnokot is? Meddig szabad elmenni önmagunk látszatfeladásában, mely lehetővé teszi igazi önmagunk megteremtését? Megsejti, megsejtheti-e valaha is a zsarnok, hogy a művész kihasználja, visszaél türelmével, hogy önáltatásából kovácsol fegyvert ellene? Rájöhet-e a zsarnok, hogy a művész pontosan tudja: szabadságmorzsákat juttat neki, éppen mert ezzel akarja leplezni a szabadság teljes hiányát? A zsarnok számító, ravaszkodó; nem ostoba, csak hatalmának foglya, s azt képzeli, a művész mindent, mindent feláldoz azért, hogy művét létrehozhassa. De a művész még számítóbb, ravaszabb, elszántabb és könyörtelenebb: mert feláldozza becsületének látszatát, kiteszi magát a gúnynak, gyűlöletnek, a – művészettől meg nem érintett – tisztán maradottak megvetésének, de mégis ő a győztes, mert becsempészi a szabadság ellenőrizhetetlen, kiszámíthatatlan, hirtelen lángra lobbanó piciny szikráját a műalkotásba, s ezt a zsarnok lába elé helyezi. És a mű megkezdi bomlasztó, erjesztő hatását, s biztosabban a zsarnok szívébe talál tőre, mint az elkeseredett lázadó testőrparancsnok pengéje.

A lázadás rohama elsöpri a palotákat, az udvaroncokat, a papokat, a katonákat – és a művészeket is. De a mű megmarad. Függetlenedik az intrikáktól, a megalkuvások és hazugságok szövevényétől, teste leválik a kor testéről, az őt alkotó művész személyétől, s csak önmagában él, lobog, lelkesít és elborzaszt: mert fékezhetetlen vitalitása és szabadságot sugárzó forrósága minden gátat és korlátot felperzsel – még a művész személyiségének korlátait is. S a művész gyakran ugyanabba a tömegsírba kerül, ahová a bukott cézárok zsoldosai, bérgyilkosai, udvaroncai.

„Nero, a iulius-claudiusi dinasztia utolsó tagja, a művész hajlamú és megalomániás uralkodó a fejébe vette, hogy a város egy tekintélyes részét a császári palotához csatolja, s a Palatinust a Forum völgyén át az Oppius-dombbal összekötve, megépítteti a Domus Aureát (Aranyház). Sokak szerint Nero kétes szerepét a nagy római tűzvészben azzal lehet magyarázni, hogy az útjában levő városrészek felégetésével akart helyet teremteni az óriási építkezésnek. A Domus Aurea voltaképpen nem palotaépület, hanem egy hatalmas villa volt, amelynek nagy részét park foglalta el. Nagyságát jól példázza, hogy a későbbi Amphitheatrum Flavium a park mesterséges tavának helyére épült, nevét pedig arról a gigászi szoborról (colossus) kapta, amely mellette (eredetileg a Domus Aurea előterén) állt, s a Napistent ábrázolta Nero arcvonásaival. A város közepén létesített császári villa területén egy sor már magában is hatalmas palota, csarnok és kéjlak épült volna. Bármilyen gyorsan haladt is előre az építkezés, a terv nem valósult meg Nero haláláig, azután pedig az Új uralkodók nemcsak feladták befejezését, hanem a meglevőt is eltüntették, és területét visszaadták a város népének közös használatára."

(Castiglione László: Róma művészete)

A reneszánsz idején véletlenül felfedezett és sokáig barlangnak vélt szeszélyes palota, Nero Domus Aureája lerombolt városrészek fölé magasodott egykor. Nero kíméletlenül rombolt, hogy megteremthessen valamit önmagából. Eltüntetett házakat, utcákat, kerteket, hogy a maga álmát lássa kőben és fában, kertekben és medencékben, lépcsőkben és lugasokban. Pusztított, fékezetlenül, hogy megépíthesse őrült, gigászi terveit.

S mint annyiszor Nero előtt és után, a hatalmas Aranyház soha nem készült el. Csonkjait fürdőépület fedte el, követ szét-hordták, parkjait feldúlták, s a vastag törmelékhalom és földréteg alatt sötétségbe borult csarnokok a sok száz évvel későbbi szemek számára egzotikus alakzatokkal, bizarr ornamentikával kifestett, borzongatóan érdekes, félelmetes barlangoknak tűntek. Az ember teremtette gigászi palota különös természeti képződményként állt a reneszánsz embere előtt. A zsarnok császár megalomániás teremtménye a természet emberen túli mértékét öltötte magára.

Pusztító géniusz emelte e palotát, tűzvész és rombolás árán, mérhetetlen szenvedések és megaláztatások nyomában, vagy a zsenialitással határos költői megszállottság? Önmagát megteremtő, merész és szabad művész vagy a művé válás örömét soha át nem élő, beteljesületlenségétől szenvedő, elkeseredettségében kegyetlenné, irigységében vérszomjassá váló, dekadens zsarnok? Művész volt-e vagy megszállott, romboló őrült? Világot teremtett-e, látomást, valami újat, amiben ott lüktet az élet, amiben feltárul a lét egy eddig soha nem látott, soha nem sejtett, elborzasztó és mégis magasba emelő, kimeríthetetlenül gazdag másik arculata? Vagy csupán önmagának emelt iszonyatos emlékművet, mely pokoli őrjöngéssel minden eddigit túl akart szárnyalni – ám e szárnyalás éppen kicsinyes célja miatt esetlen vergődés, visszatetsző magamutogatás maradt csupán?

És ha művész volt is, szabad-e, megengedhető-e és főképpen elviselhető-e a pusztítás? S elviselhető-e a rombolás nyomában megszületőő, a romok és üszkök között felragyogó új mű? Lehet-e együtt élni ezzel az új művel? Lehet-e elfogadni az áldozatot? Lehet-e feláldozni bármit is, ami fölött nem én rendelkezem? Odadobhatok-e életeket és értékeket az én igazam megvalósulásáért? Ki hivatott arra, hogy eldöntse: mi az érték és mi az értéktelen? Kimondhatom-e valaha is, bármi nevében, hogy a másiknak pusztulnia kell, mert értéktelenebb? Mi fontosabb tehát, a mű, amely esetleg rombolás, kegyetlen pusztítás, öncsonkító, de másokat is megsebző erőszak nyomán, mocsokból és vérből, hazugságból és intrikából, szövevényes gyűlölködésből és kíméletlen harcból születik, eltiporva minden mást maga körül, iszonyatos önzéssel és emberen túli számítással emelkedve minden létező fölé, vagy pedig az alázat, amely inkább lemond a teremtés kockázatos, önmegváltást hozó, beteljesülést nyújtó kalandjáról, nehogy pusztítani kényszerüljön.

De vajon nem minden művész öl, rombol, pusztít, hogy a maga valóságát, a maga egyszeri létezését, a maga felismeréseinek hitelességét kinyilváníthassa?

Mégis, ha buldózerrel letarolt régi városrészek felsebzett földjét látjuk, melyen már emelkedik az új cézár új palotája, óhatatlanul az őrjöngő dilettáns, a zsarnok Nero jut eszünkbe. Mert hogyan is gondolhatja valaki, hogy mindent elsöpörni, kiiktatni képes, hogy mindent egészen elölről újrakezdeni képes, s főképpen azt, hogy az az új, amit ad nekünk, minden mást elfeledtet velünk? Ez csak a dilettáns őrült álma lehet – és ha korlátlan hatalom van a kezében, pokoli csapásként zúdítja a világra ezt az álmot.

„Nem értette a császárt, akinek kiskorától kezdve ismerte minden szemrebbenését, és azt hitte róla, hogy mindig az a fiúcska marad, aki eléje kuporodva hallgatja tanítását.

Úgy látszik, a hatalmasokat nem lehet sohase kiismerni."

(Kosztolányi Dezső: Nero, a véres költő)

A mások felett gyakorolt hatalom az édesebb, a mámorítóbb, a borzongatóbb vagy önmagunk tökéletes birtokbavétele, egészen a legutolsó lépésig? S mi ez az utolsó lépés? A halál maga vagy az élet, a teljes élet átélése egyetlen, mindent elnyelő, fényes pillanatban?

Tudhatjuk-e valaha is, mi minden lakozik bennünk? Nem döbbent-e meg olykor egy bennünk fellobbanó érzés, az elemi gyűlölet őrült, fékezhetetlen, gyilkos indulatának pokoli ereje, mely mint egy hatalmas hullám, elragad bennünket, görget, ki tudja, hová? Vagy a mindent átjáró, átitató, racionálisan immár követhetetlen, fájdalmasan súlyos és szorongató szeretet, melyben nincs már mérlegelés, mely mindenre rátapad, ráborul, ráömlik, mindent körülfon, mely egyszerre tesz kiszolgáltatottá és nevetségessé, vakká és mégis tisztánlátóvá, boldoggá és nyomorulttá, mert az igazi létezés élményének mámorával ajándékoz meg bennünket? Nem lélegzetelállítóan, gyönyörűségesen borzalmas mindez? Nem elviselhetetlenül szép? Hajas Tibor összeégett, bekötözött arca, melyből a rettenetes tudásának, a kikerülhetetlen döntések súlyának, a felfoghatatlan ismeretének komor fénye sugárzik. Ez a fény perzselő, nem tűr meg maga mellett semmi mást, elemészt minden kis életet – ez a fény kikerülhetetlen, megmásíthatatlan, sugarából kilépnünk nem lehet.

Van-e joga a művésznek, hogy ilyen pokoli fal elé, ilyen megmászhatatlan sziklafal elé állítson minket? Van-e joga a művésznek, hogy az általa kizárólagosan birtokolt tudás nevében lerombolj on akár csak egyetlen létező értéket, eltiporjon akár csak egyetlen szerencsétlen, a maga jelentéktelenségébe zárt, talán soha észre nem vett, kicsiny életet? Mert a mű démoni ereje, sugárzásának feltartóztathatatlan energiája, megzabolázhatatlan vitalitása elsöpör minden más életet maga körül. S a művész tudja ezt, tudja, hogy léte túl van a jón s rosszon; tudja, hogy a mű hideg fénye őt magát is elpusztítja, mert nincs többé hatalma felette. Kiszolgáltatja magát a műnek, hogy így a maga önfeláldozása hitelesítse a műalkotást. A nagy mű kegyetlen. Következetes. Az igazán nagy mű kizárólagosságra törő, önző, zsarnoki. Nem tűr el más világokat. S a művész belebukik a műbe, a saját teremtményébe, mert túllépett egy határon, valamin, amin büntetlenül nem léphet túl senki sem. Ez a bukás azonban felismerés is egyben, a hitelesség megnyerése, a tudás vagy sejtés díja. A művész kapkodó élethabzsolása talán ennek az elkerülhetetlen bukásnak a kompenzációja, a kicsinyes kárpótláskísérlet. A kockázat óriási, a tét még akkor is felfoghatatlan, ha maga az élet banális.

A Domus Aurea gazdag metafora. Összemosódik benne a hatalom élvezete és a teremtés gyötrelme, a mű létrehozásának őrülete és a pusztítás szédítő mélysége, vér és arany barbár ragyogása, a mindenen túlemelkedni képes zsenialitás és az örökké beteljesületlen dilettantizmus pokoli fájdalma. Kiszolgáltatottságtól való rettegés és a szembenállás méltósága; az alázat keserűsége, de a ravasz megalázkodás messzire látó bölcsessége. Mert „...a hatalmasokat nem lehet sohase kiismerni".

1987

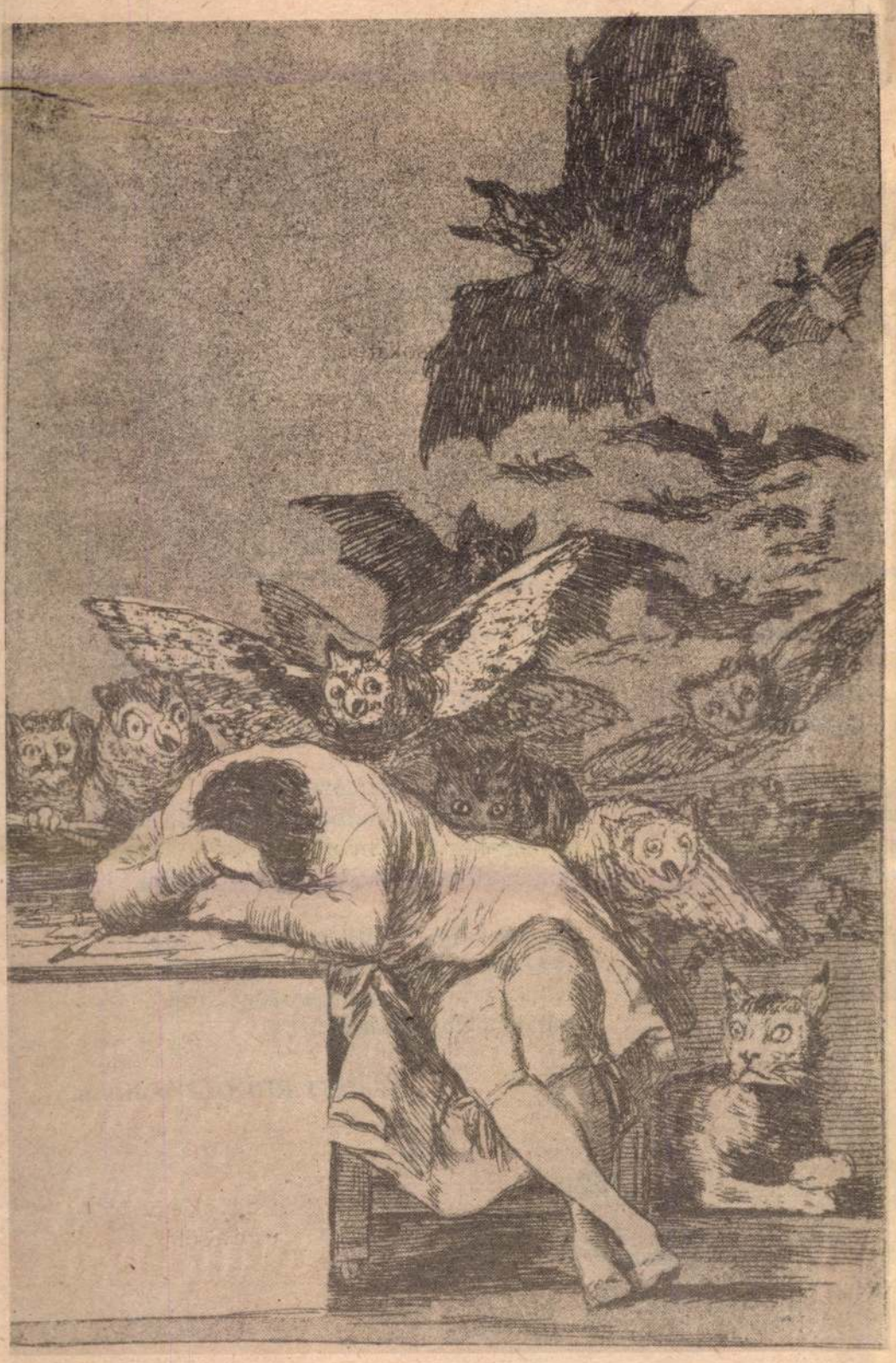

Francisco Goya: Az ész álma szörnyeket kelt életre. Az értelemtől magára hagyott képzelet lehetetlen szörnyetegeket szül. Vele egyesülve anyja lesz a művészeteknek és azok csodáinak

Önéletrajz

hogy mit hozhatok fel mentségemre
elvtársam?

sötétítéskor, kijárási tilalom idején
születtem

nem sokkal ezután kisajátították a házunkat

hogy szeretem az expresszionistákat
vagy a kemény melleket
sokkal fontosabb
mint a rokonaim
múltja

valamennyi iskolámat
negyvennégy után végeztem el

minden tagságnál beszédesebbek
gondolom én
a könyveim
szoros kapcsolatot tartok fönn
a felvilágosodással, a tengerparti tájakkal
az elveszett illúziókkal
esténként híreket hallgatok
a politika valóban érdekel

egyetlen állandó lakhelyet tartok fenn
folyószámlák, újságok
honoráriumok
idézők címzettjeként

hogy miben hiszek? sem a boldogságban
sem a fegyverkezésben, sem a feltámadásban

látja, kérem, a látóhatár ködös
akár az ön
feltevései rólam

FRANZ HODJAK

Kisvárosi pályaudvar

itt állok
itt állok és az utcaseprőket bámulom
és a délelőttök egyre hosszabbak
és a köztelefonok rosszak
és az egyedüllét növekszik

és kérdem magamtól
mennyi hazugságra van még szükség ahhoz
hogy az igazság kiderüljön

és nyár van
és esik az eső
és valaki örökre elutazik
és a regruták kurjongatnak

és húgyszag terjeng
és lányok ülnek az ingázókocsikban
és a rádió ugyanazt mondja
és az ablaküvegen szétmázolt legyek

és a tető alatt galambok pajzánkodnak
és másvalaki elfelejti a nyelvét
és az ajtók nyikorognak
és nyár van

és a világ szép
és a sör ezt hihetővé teszi
és a pálinka igazzá

Szász falu

a templom dombján sírkövek, szénakazlak
és kóbor kutyák ereszkednek alá.
a lombsátoron reves áhítat világlik át.
a falu rágógumiként tapad a hegy füle mögé.
fönn a semmiben pacsirták bukfenceznek
és homályt hintenek az erdő fái közé.
a lemeszelt, takaros házak homlokán
az évszámok
a jövendő arany múltját jelzik.
a tér úgy fénylik, akár egy kopasz fej.
a kérges kezek zsibbadtsága
magas kapuk mögé rejtőzik.
mit tegyen az, ki szokás és parancsolat
szerint él?
a gyerekek a gyerekeikkel
világgá mentek,
sőt még annál is messzebbre.
a cseresznyefákon károgó varjak billegnek,
az utcakövek közül
fű sarjad mindenfelé.
a szobák hűvösében hökkent hallgatás.
most egér rágja a padláson
a rokkát, a szekérrudat, a sajtárt,
a festett komódot.
nem téved ide idegen lélek, csak az újság,
este a csönd oly mély,
mint nem sokkal a világvége előtt.
senki se lesz itt, ha egy napon
csakugyan eljön, hogy valamit
följegyezzen e faluról.

JANCSIK PÁL fordításai

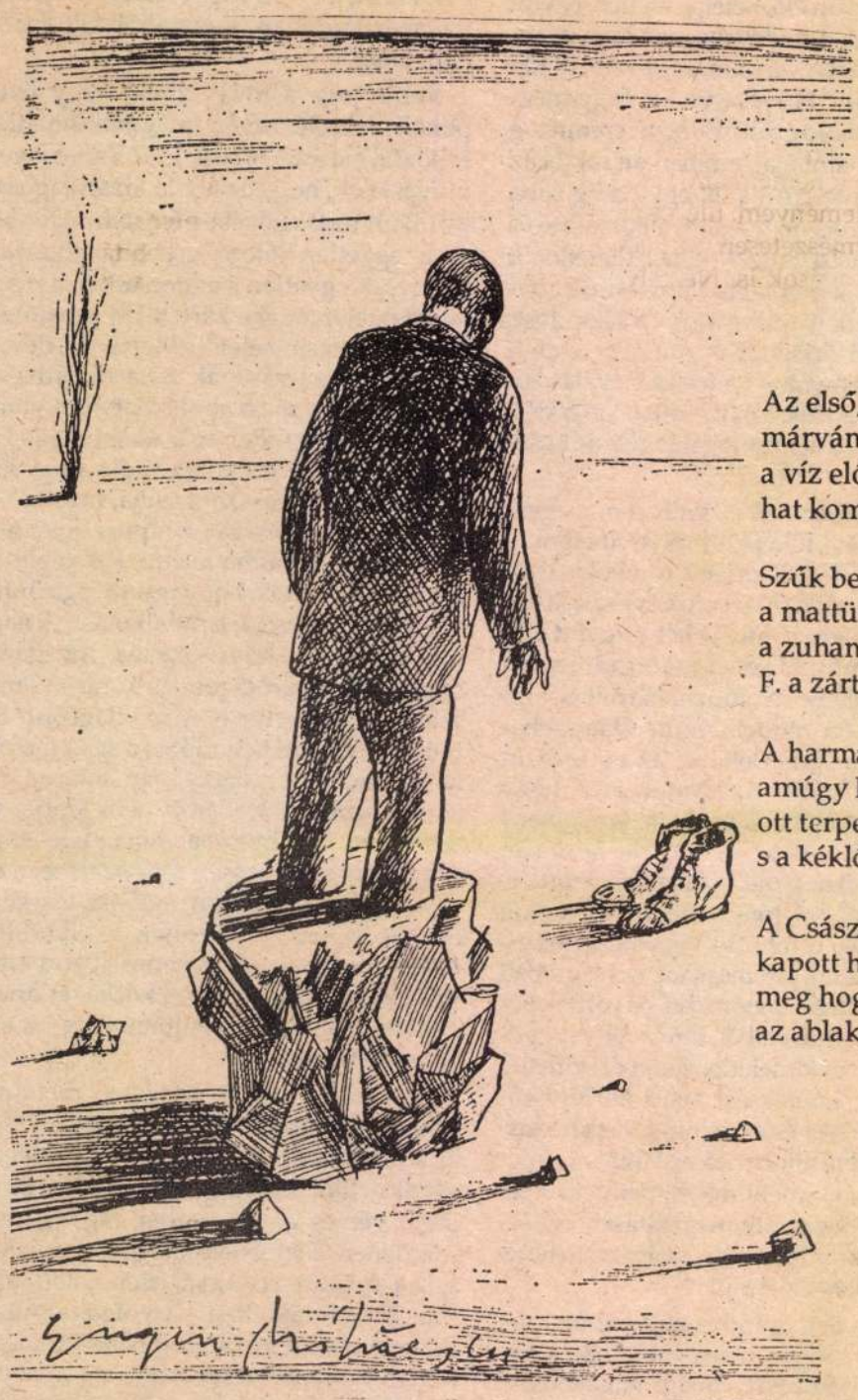

EUGEN MIHAESCU RAJZA

ADRIAN POPESCU

Fürdőszobában

Franz J., Franz K. és Franz H. fürödnek.

Az első, a Császár, schönbrunni lakosztálya
márvány fürdőmedencéjében ül,
a víz előírás szerint 28 °C,
hat komorna várja bolyhos törölközőkkel.

Szűk betoncellában topog a másik,
a mattüveg ablakocskákon rácsok,
a zuhany jéghideg, a plafon alacsony,
F. a zárt ajtót kémleli nyugtalanul.

A harmadik Franz egy állami,
amúgy lakályos garzonban él,
ott terpeszkedik a zománcos ülőkádban,
s a kéklő ereket vizslatja karján.

A Császár a naszódi határőröktől
kapott híreken mereng a langyoska vízben,
meg hogy építtessen-e újabb szárnyat
az ablakon át odalátszó Gloriette-hez.

Franz K. meztelen talpával odapöccint
egy fekete csótányt a lefolyóhoz,
majd elkezd dörömbölni az ajtón,
de senki se húzza félre a reteszt.

F. H. meggondolja magát, kiszáll a vízből,
teste mint a hanyatlás-kori római császároké,
végigdörgöli hátát egy durva törölközővel,
a borotvapengét gondosan elteszi.

Bal csuklóját a kvarcóra diszkrét
szíjába bújtatja, rendbehozza faun-szakállát,
elmegy hazulról, levonatokat javít
a nyomdában, veszekszik, beül sörözni.

De mindvégig az otthoni kádra gondol,
akár egy bazsalikom-illatú ágyra,
Níluson ringó bárkára, asszonyi ölre,
mindent elnyelő sírgödörre.

NÉMETI RUDOLF fordítása

HEGYI Lóránd müvtört.

Magyar Nemzet 1990. ápr.6.
6.p.

Meghivott előadója a Magyar Mühely Baráti Köre 1990. ápr.6éán a Kossuth Klubban tartott rendezvényének a lap itthoni megjelenése alkalmából.

Oravecz Imre: 1972. szeptember („Szoktattam magam a gondolathoz - életben maradni") *(Marno János)* – – –

Hegyi Loránd, művészettörténész
(p.) Domus Aurea.

Domus Aurea

A főváros egyik fontos, a mai magyar képzőművészet legújabb értékeinek, kísérleteinek, kezdeményezéseinek otthont adó kiállítóhelye a Fészek Galéria. Kiállításai sohasem egy-egy művész protokolláris jellegű bemutatói, hanem valamilyen érdekes művészeti probléma „vitafórumai". Többfajta realizmus, új szenzibilitás, művészbélyegek, installációs művek — témája, műfaja miatt jó néhány tárlat a látogató maradandó élménye marad.

A legutóbbi kiállítás a Domus Aurea címet viselte, s hat művész munkáit mutatta be. A cím Néró császár megalomániás tervét idézi, nevezetesen azt, hogy Róma egy részét a császári palotákhoz csatolja, s a lerombolt épületek helyén megépítteti a Domus Aureát, azaz az Aranyházat. Tervének inkább csak rombolásra vonatkozó részét valósította meg, utódai pedig lebontatták az elkészült épületeket, és a területet visszaadták a népnek.

Kétezer év távlatából is ijesztő, messzire vezető gondolatokat ébresztő elképzelések. Hegyi Loránd, a kiállítás rendezője a katalógus előszavában a nérói terveket boncolgatva elemzi a rombolás és az építés kapcsolatát, hatalom és kiszolgáltatottság viszonyát. A tanulságos gondolatmenethez tehetséges alkotókat társított — kár, hogy a bemutatott művek végül is igen keveset villantottak fel a kérdés tragikumából. *Fehér László, Mulasics László, Borbás Klára, Klimó Károly, Soós Tamás, Szőnyei György* művei nem a rendező gondolatmenetét, hanem alkotóik tehetségét illusztrálják „csupán".

(p.)

Budapest, 1988., 2., 2-old.
folyóirat

Hegyi Lóránd

festőművén

„Frissen festve" c. kiállítás az

Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet

1984 szept. 16.

Belvedere
(1989/2)

DR. HEGYI LÓRÁND

ÚJ SZUBJEKTIVIZMUS – ÚJ EKLEKTIKA II.

MEGJEGYZÉSEK A 80-AS ÉVEK ÚJ MAGYAR MŰVÉSZETÉHEZ

Az új művészeti impulzusok alapvetően megváltoztatták a tradícióhoz való viszonyt; s alapvetően új megvilágításba helyezik a kulturális regionalizmus kérdéseit. Míg a hatvanas és korai hetvenes évek avantgarde törekvései egy absztrakt egyetemesség és sematikus általánosérvényűség jegyében fordultak a fetisizált és sematizált „internacionális tendenciák" felé és utasították el a helyi tradíciót, addig a nyolcvanas évek új impulzusait a regionalizmus, a közép-európai kulturális helykeresés, a közép-európai tradíció új értékelése és a történelem poetizálása jellemzi.

A kérdés tehát nem úgy vetődik fel többé, hogy „internacionális avantgarde" vagy "provinciális konzervatizmus" kínálkozik a művész számára, hanem sokkal inkább úgy, hogy miképpen dolgozza fel a művészi személyiség a maga kulturális környezetét, a „múlt és a hely" meghatározó mozzanatait, a nyelvi, etnikai, vallási, művelődési sajátosságokat, az adott speciális kulturális tradíciót. Ennek során egyre fontosabbá válik az egyetemes kultúrához való konkrét és történetileg kialakult kapcsolódás egy lehetséges modellje: a közép-európai tardíció. A magyar kultúra mindig is ennek a sajátos kulturális régiónak a része volt, az etnikailag, nyelvileg, vallásilag, művelődésileg egyaránt „kevert", „vegyes" Közép-Európának. A nyugat-európai „tiszta" kulturális képletek itt csak nagyon ritkán jelentek meg; ezzel szemben igen jellemző volt a sajátosan kevert, komplex modellek kialakulása. A kései polgárosodásból és a tartósan továbbélő feudális struktúrák konzervativizmusából adódó problémák, a nemzetté válás egyenetlenségeiből és a kis nemzetiségek konfliktusaiból származó nehézségek, a városi kultúra és az agrárkultúra közötti nagy különbségből adódó társadalmi és kulturális feszültségek megakadályozták a nyugati típusú folyamatos és organikus kulturális fejlődést. Lendületesen kibontakozó reformkorszakok, forradalmi periódusok váltakoztak a radikális konzervativizmus és a regresszió nyomasztó időszakaival. A forradalmak leverését általában mindenütt a szel-

MULASICS LÁSZLÓ 1988. – CÍM NÉLKÜL – 140x280x12 cm, vörösréz, ólom, fa, enkausztika, vászon

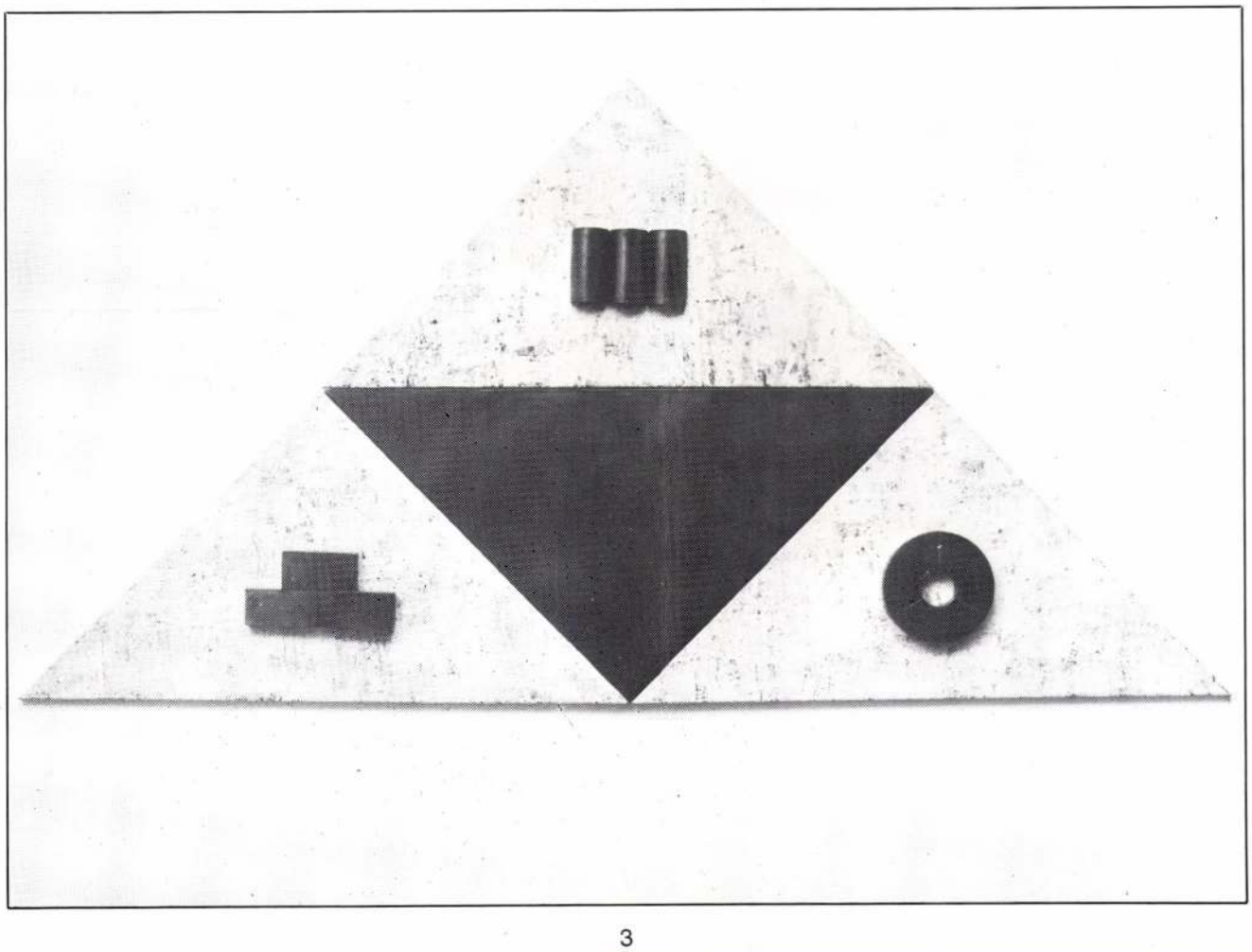

lemi elit jelentős részének emigrációja követte, ami ismét a szakaszosságot, kulturális diszkontinuitást idézte elő. Ugyanakkor a kultúra egészét átható passzív konzervativizmussal szembeforduló reformmozgalmak, illetve forradalmi törekvések gyakran intoleránsak voltak a történelmi adottságokkal, a hosszan továbbélő tradíciókkal szemben, gyors változásokról, visszafordíthatatlan átalakulásokról álmodoztak, egy heroikus forradalmi utópizmus szellemében, miközben radikalizmusuk miatt elszigetelődtek, s gyakran maguk is hozzájárultak felmorzsolódásukhoz. A szervesen egymásra épülő korszakok, az előző kulturális értékrendszert megtagadó, de annak számos értékmozzanatát mégis a maguk új értékrendszerébe beépítő kulturális tendenciák történeti kontinuitása Nyugat-Európában szorosan összekapcsolódott a kulturális szféra autonómiájával. Ez egy olyan fokú differenciálódást és szabadságot tett lehetővé, ami Közép-Európában csak ritka történelmi pillanatokban valósulhatott meg. Itt mindig küzdeni kellett a kultúra autonómiájáért; ugyanakkor ez a küzdelem, paradox módon, gyakran csapott át egyfajta messianisztikus expanzionizmusba, az avantgarde értelmiségi kisebbség kizárólagosságra törekvő elitizmusába, az „esztétikai megváltás" utópiájába. Ez az elitista, kisebbségi utópia a 80-as évek elején átalakul, egy általános értékátrendeződés hatására; és a messianizmus egyre anakronisztikusabbá válik.

A 80-as évek új művészeti törekvéseinek szemléleti sajátosságait az alábbi kategóriákkal írhatjuk körül:

1. A megelőző másfél évtized intellektualista, elvont modelleket felállító, analitikus, elanyagtalanító, rendszerközpontú konceptualista és minimalista tendenciával való szembefordulás;

2. A művészi személyiség közvetlen előtérbe kerülése, az esztétikai szubjektivizmus megerősödése;

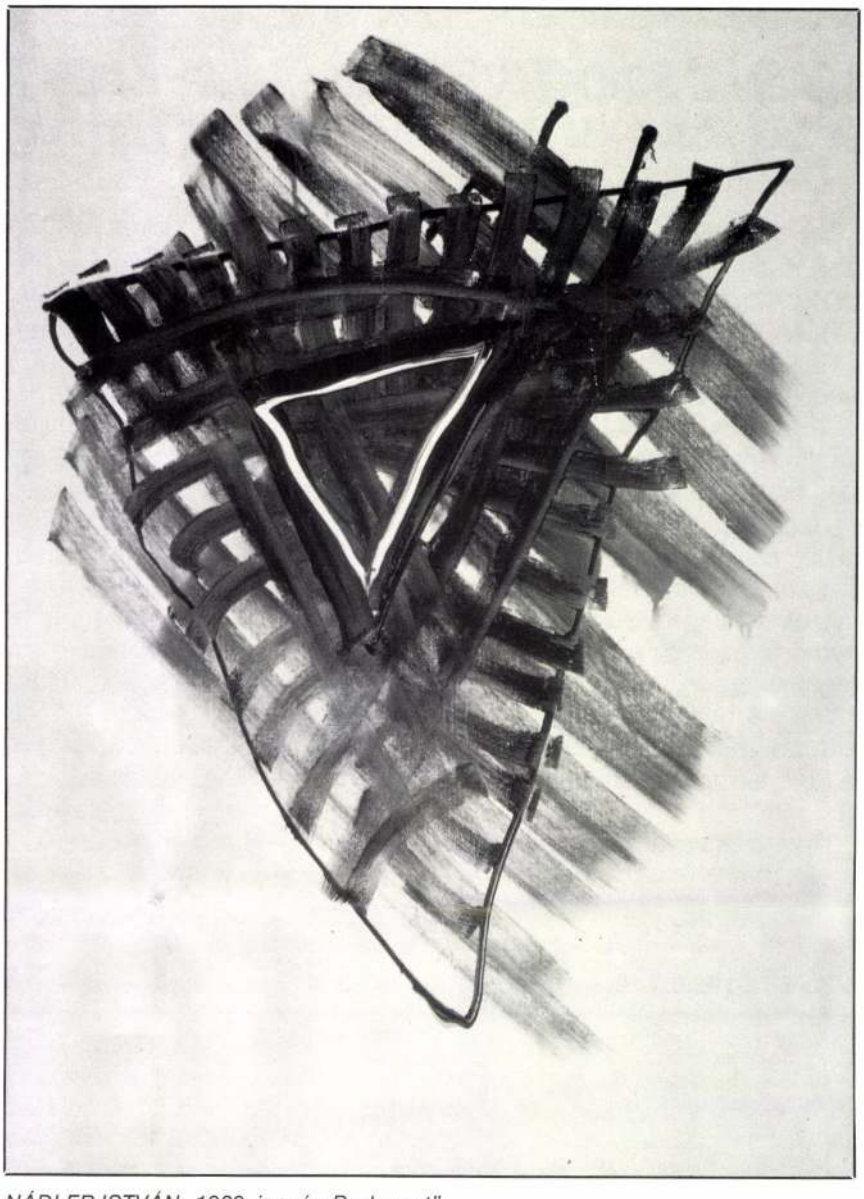

NÁDLER ISTVÁN „1989. január, Budapest"
110x80 cm, olaj, vászon

3. A művészi személyiség és a kultúrtörténeti tradíció harmonikus, intim kapcsolata, a „kulturális metafóra" festői tematizálása;

4. Eltávolodás a konceptualizmus és a minimal art tiszta, homogén, reduktivista formafelfogásától és fogalmiságától;

5. Az evolucionista fejlődésmodell elutasítása, az „új" abszolút értékének tagadása;

6. Az eklektikus, heterogén, „felhalmozó" formafelfogás érvényesítése;

7. A helytől és időtől, szellemi környezettől és történeti tradíciótól független, sterilen modellszerű műalkotással szemben a helyi és történeti, nyelvi, etnikai és mitológiai meghatározottságokat magába foglaló, eklektikus és történeti műalkotás megteremtése;

8. A szubjektív historizmus előtérbe kerülése, a történelem és a stílustörténet aktualizálása és személyre vonatkoztatása, az „egyszemélyes történelem" képpé tétele, a múlt és a mítosz poetizálása;

9. Radikálisan szubjektivista és szabad szimbólumhasználat, illetve az eredeti kontextusukban egymástól független jelképek egymásravetítése, újrainterpretálása, személyes jelentésekkel való telítése;

10. Az expanzionizmus és a szociologizmus háttérbe szorulása, a művészeti szféra autonómiájának erősödése;

11. A regionalizmus kulturális

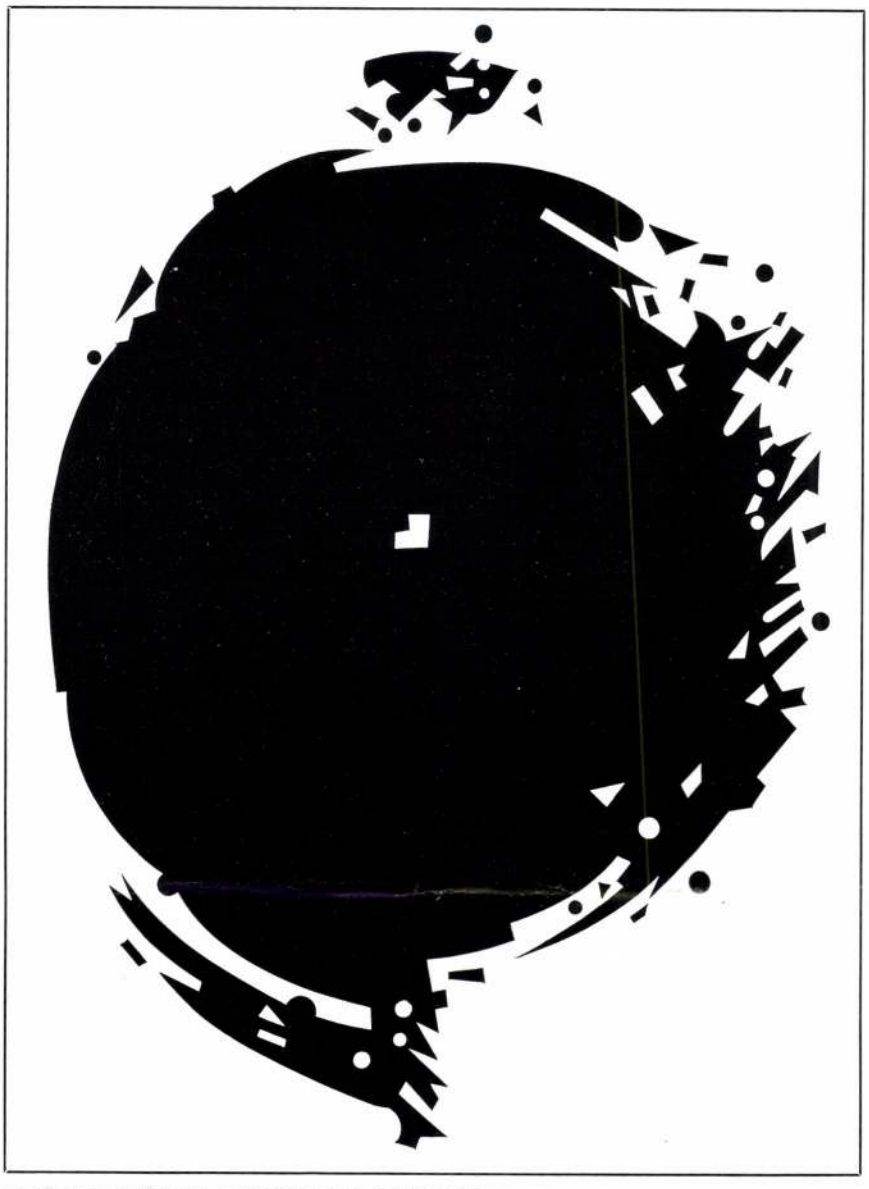

SZŐNYEI GYÖRGY: HOMMAGE' A MALEVICS sorozat
A kör érzete

jelentőségének felismerése, eltávolodás az elvontan értelmezett és abszolutizált „internacionális" modelltől";

12. Kiábrándulás a fatalisztikusan felfogott „általános érvényű" és definíciószerű műtípusból;

13. A műalkotásnak, mint a művészi személyiség identitáskeresését megformáló esztétikai valóságnak új értelmezése, az alkotásnak, mint öntudatosodásnak a felfogása;

14. A műalkotás egyszeri és egyedi jellegének hangsúlyozása, a személyesség és az érzéki-konkrét testiség megerősödése, az elvont gondolati modell – vagy „tétel" – helyett a konkrét, érzéki, testi kép vizuális vitalitásának előtérbe kerülése.

Mindezek az esztétikai mozzanatok természetesen fokozatosan tudatosultak a nyolcvanas évek elején. Az Új Festészet kezdettől fogva pluralista volt. Ez többek között azt is jelenti, hogy Magyarországon sohasem vált kizárólagossá egyetlen áramlat sem a festészeti újhullámon belül. Mindig több, egymással párhuzamosan működő irányzat, egymással kölcsönhatásban alakította az új művészeti korszak arculatát. A fiatal generáció egy csoportjára a nagyvárosi élményvilágot kifejező, a banális pillanatképeket a fantázia és a tömegmédiumok, a szórakoztatóipar „művi" képzeteivel vegyítő, harsány, zajos, színes és agresszív „heftige Malerei" a jellemző (Koncz András, Bullás József, Mazzag István). Egy másik fontos vonulatot alkot a fiatal festők nonfiguratív, érzelmi telítettségű, visszafogott, meditatív hangulatművészete (Mulasics László, Bernát András, Ádám Zoltán, Kelemen László). Mindig is jelen volt az új eklektikának az az irányzata is, amelyik a geometrikus absztrakció, a magyar és nemzetközi konstruktivizmus hagyományát interpretálja a 80-as évek posztmodernizmusa szellemében (Bak Imre, Szőnyei György, Mengyán András, Zalavári József, F. Farkas Tamás, Halász Károly). Ez a „hűvös vonulat" tudatosan szerkesztett, zárt képstruktúrákat alkot, amelyekben az elvont képi jelek stílustörténeti utalásokat tartalmaznak (Hencze Tamás). Ebből a tendenciából nő ki a „posztgeometria" ironikus, ornamentális jelensége, amelyben a geometrikus formahagyomány pusztán színes, érzéki, „picturesque" mintázattá, meglepetésekkel teli ornamentális szövevénnyé válik. A „posztgeometria" a maga precíz, kiművelt, kiszámított képi nyelvezetével a 80-as évek első felének expresszív vonulatait opponálja, miközben szemléleti alapja továbbra is az esztétikai szubjektivizmus és az eklektika, ami az egyedi kép érzéki szuggesztivitásában ölt testet. A 80-as évek legelejétől jelen van a magyar festészetben a transzavantgarde monumentális figuratív művészete is, amelyben a manierista, barokk, romantikus és szimbolista képi toposzok merész vegyítésére és expresszív újraértelmezésére vállalkozik a művész (Kelemen Károly, Koncz András, Soós Tamás, Fehér László). A stíluseklektika többnyire a groteszk és a tragikus egymásbaoldásával ér el meglepő hatást, rávetítve a jelen banalitásának abszurditásig eltúlzott gesztusait a múlt patetikus formáira. S végül meg kell említeni az Új Festészet legjelentősebb kezdeményezői között azo-

KLIMÓ KÁROLY „Egy szentimentális délután"
olaj, fa, 1986. 85x102 cm

kat az idősebb művészeket, akik a gesztusfestészet és a zaklatott, indulati tartalmú felületalakítás újraértelmezésével az informel és a gondolati piktúra új egységének megteremtésére törekednek (Nádler István, Birkás Ákos, Klimó Károly). Az ő festészetük egy sajátosan érzéki, nonfiguratív meditatív művészet, amelyben a legszemélyesebb tartalmak festői feltárása összekapcsolódik a forma egységének megőrzésével: egy teljességképzet vizuális manifesztálásával. Ez elvezethet egy új monumentalizmushoz, amelyben megerősödik a formaépítmény zártsága, időtlenséget sugalló mozdulatlansága; s elvezethet egy transzperszonális gondolati festészet-

METROPOLIS
FILM GMBH
FILM- UND FERNSEHPRODUKTION
BONN
HERMANNSTRAßE 33 ● 5300 BONN 3 ● TELEFON 0228/461008

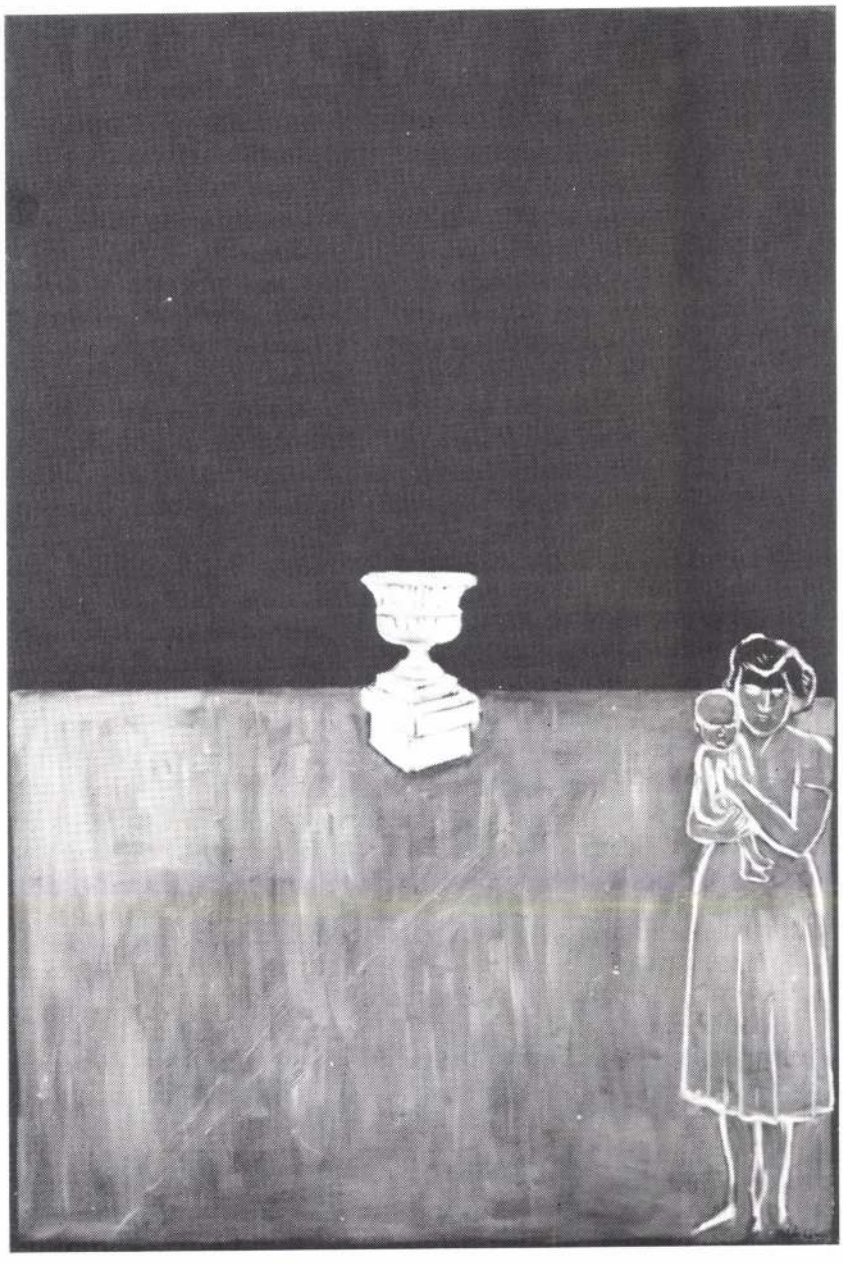

hez, amelyben ősi, archetipikus formaképzetek lépnek a pusztán személyes önfeltárulkozás gesztusainak helyére. A gesztusszerű, organikus alakzatokat felváltják az emblémaszerű alakzatok.

Mindezek a tendenciák természetesen egymás mellett élnek az individuális mitológiák különféle jelenségeivel, amelyek a 80-as években az Új Festészet expresszív kifejezési formáit is felhasználták a maguk jelentésvilágának megfogalmazásakor. Célom most csupán a par excellence festészeti megnyilvánulások áttekintése volt, mert úgy gondolom, hogy éppen a festészet területén jelentkeztek legpregnánsabban a szemléleti változás jelei, éppen a műfaj személyessége és intimitása miatt. A festészetben lezajlott változások célja semmiképpen sem a festészet megújítása volt, hanem egy új alkotói szemlélet és magatartás gyors, hatásos, következetes és szuggesztív megjelenítése. A festészet megújítása tehát nem öncél volt, hanem egy kézenfekvő eszköz egy új művészetfelfogás első megfogalmazásához.

FEHÉR LÁSZLÓ „KŐVÁZA", 1987.
olaj, vászon, 200x140 cm

POZÍCIÓK • POSITIONEN
BM UKS

VARGA VERA

A BÉCSI PORCELÁN

A magyar műtárgykereskedelemben a szecessziós üvegek különböző fajtái mellett a leggyakrabban felbukkanó tárgyak a bécsi porcelángyár különböző terméktípusai, nagyobb mennyiségben természetesen inkább használati edények, készletek egyes, gyakran kevésbé kvalitásos darabjai. Az sem meglepő, hogy ezek mellett a biedermeier emlékcsészékkel, nippekkel, szobrocskákkal, illetve szoborcsoportokkal találkozhatunk még az üzletekben.

A bécsi porcelángyár korai, ún. Wien vor der Marke (jelzés előtti Bécs) vagy Du Paquier időszakából – 1718–1744 – még a legszínvonalasabb aukciókon is alig lelhető fel tárgy, e korai bécsi porcelánok múzeumai, illetve rangosabb magángyűjtemények féltett kincsei.

E termékek alapszíne sárgásfehér, a festett díszítés tipikus színei a vasvörös, rézzöld, kobaltkék, mangánlila, krómsárga, fekete és a barna. Már ezeken az európai porcelángyártást tekintve viszonylag korai tárgyakon is megjelenik csaknem minden, eredetileg építészetben, szobrászatban és festészetben alkalmazott barokk díszítmény – gyakran másolat, utánzat gyanánt – de a porcelán, mint „műfaj" megteremti saját díszítőmotívumait is.

A rács-, lomb és szalagdísz a bécsi és a meisseni gyárnak egyaránt kedvelt ornamentikája, gyakran tájábrázolások, csatajelenetek kereteként vagy szegélydíszként alkalmazzák.

Az építészetből került át a lambrequin (oromdísz), melynek forrásául Daniel Marot (1650–1700) metszetei szolgáltak. E motívumokat először, fajansz edényeken, Louis Poterat alkalmazta Rouenban, majd az 1700-as évektől Európa-szerte elterjedt. A bécsi tárgyakon csipkét, tekercseket, drapériát és levéldíszeket szinte áttekinthetetlen együttessé olvasztva tűnik fel a díszítés.

Ellentétben az eddig említettekkel, melyek az európai barokk díszítménykincs részei, a szintén gyakran alkalmazott, ún. indiai virágmotívum kínai-japán eredetű, előképe, forrása a japán ún. Arita (nevezik még Kakiemonnak, illetve Imarinak is) és a kínai ún. famille verte porcelán. Az „indiai" elnevezést a keleti porcelánt a XVII–XVIII. században már viszonylag nagy mennyiségben importáló, különböző kelet-indiai társaságoktól nyerte. Szintén az Arita porcelánok hatására mutat a máz alatti kobaltkék és a máz feletti színes festés együttes alkalmazása.

Az esetenként kissé nehézkes formák is a távol-keleti porcelánok, illetve fémedények hatását mutatják, akár az ugyancsak gyakori domború virág-, maszk- és figurális díszítések. A kínai porcelán utánzására való törekvést jelzi néhány Du Paquier porcelán „kínai" jelzése is, ez egyébként a későbbiek során, különösen a XIX. században több európai porcelángyár termékének esetében is gyakori. A bécsi porcelán esetében e jelzések általában máz alatti kobaltkék festésűek, ritkábban domborúak, mint pl. az Iparművészeti Múzeum egy Du Paquier csészealjának meglepően nagy méretű, „kínai" jelzése.

Különleges díszítésmód a kínai motívumok, a keleti stílus iránti mély vonzódást mutató chinoiserie.

A chinoiserie-kon az európai képzelet teremtette kínai tájakat, pagodákat, embereket, életképeket egy sajátosan „európai-kínai" stílust kialakítva ábrázolják. A chinoiserie – néhány egészen kivételes példánytól eltekintve – nem téveszthető össze egy eredeti kínai tárggyal, bár egyes esetekben másolja a motívumokat és gyakran átvesz kínai ikonográfiai típusokat, konvencionális ábrázolásokat.

A chinoiserie a barokk képző- és iparművészet csaknem valamennyi ágában hatott, porcelánon való ábrázolása a Bécsből Meissenbe szökött Johann Gregorius Höroldt (Hoeroldt) nevéhez fűződik, aki kb. 1721-től festett chinoiserie-kat porcelán tárgyakra.

Speciális, eredetileg az üvegfestészetben alkalmazott, porcelánfestési eljárás az ún. schwartzlot. E technikával, fekete színnel festett, vonalas, metszetek inspirálta modorban általában táj-, vadász-, illetve zsánerjelenet és városképábrázolások készültek. A bécsi gyár ezeket, különböző változatokban, egész működése során alkalmazta, gyakran egész asztali készletek díszítéséhez (pl. Vadász-készlet, különböző vadász-, illetve exotikus állatjelenetekkel díszített készlet) alkalmazta, a fekete színt vasvörössel és ezüstkereteléssel kombinálva.

A már említett indiai virágok mellett már a Du Paquier periódusban fokozatosan megjelenik és egyre kedveltebb lesz a később olyannyira elterjedt ún. német virágos díszítés. Ez a Magyarországon elterjedt elnevezése szerint „bécsi rózsa", mely naturalisztikusan megfestett egy-egy szál vagy egy-egy csokor virágból áll. Ezt a díszítést a bécsi gyár már 1725–1730 között használta, később Meissenben a már említett Höroldt vezette be.

A gyárnak ebben a korai korszakában még viszonylag ritkák a nagy technikai felkészültséget, az alapanyag alapos ismeretét, az égetés közbeni nagyfokú zsugorodás számbavételét igénylő önálló plasztikák. A figurális ábrázolás iránti vonzódás, a porce-

Nagyvilág XXX IV. (1989)

A MODELLALKOTÁS NEHÉZSÉGEI

Hegyi Lóránd: Avantgarde és transzavantgarde. Magvető Könyvkiadó.

Ha valamely könyvvel szemben olyan egyértelműek a várakozások, mint ahogy most a kritika első jelzéseiből kiolvasható, az mindig kitöltetlen helyekre utal a recepcióban: jelen esetben nyilvánvalóan arra, hogy a képzőművészeti modernséggel szemben is tetemesek hazai műbírálatunk adósságai. Nehéz volna persze megítélni, vajon egyedül a téma mibenléte vagy elsősorban a (nálunk) újszerű megközelítés magyarázza a tényt, de való igaz, képzőművészeti tárgyú munkát évek óta nem kísért már ennyi érdeklődés, mint éppen Hegyi Lóránd könyvét. Ez a várakozás azonban alighanem mégis a szembesülés alkalmának szól. Közelebbről annak a lehetőségnek, hogy képes-e a többnyire avíttasan esszéizáló, leíró elemzésekben megrekedt és elméletileg legalább félszázados fáziskéséssel küszködő magyar képzőművészet-kritika egy ponton meghaladni önmagát, s lesz-e művészetérdekű közlendője arról a modernségről, melynek esztétikai megítélése dolgában nálunk évtizedekig ideológiai pozícióké volt a döntő szó. Ezt az élmény-, beleérzés- és tükrözésesztétikai tradícióból elegyesen táplálkozó művészetideológiai konzervativizmust a modern magyar képzőművészet-kritika élvonala természetesen nem egyetlen paradigma jegyében próbálta meghaladni. Hegyi Lóránd azok közé tartozik, akik mindezt nem egyetlen irányzat kitüntetésével vagy valamely elméleti konstrukció ellenpéldává emelésével kísérelték meg, hanem voltaképpen az egész XX. századi modernség történeti kontextusát szem előtt tartva kerestek olyan értelmezésmódokat, amelyek a modernség – egymással olykor homlokegyenest ellentétes esztétikai koncepciót megnyilvánító – alkotásaival szemközt is egységesnek, tehát képviselhetőnek bizonyultak. Nem annyira a zárt elméleti modellképzés tehát, hanem inkább annak készsége és képessége tünteti ki a hasonló indíttatású szerzők közül, amely normális körülmények között mindenütt alapfeltétele az esztétikai modernség tág horizontú befogadásának: ez pedig általános értelemben mindenekelőtt a XX. századi képzőművészet pluralizmusának méltánylását, illetve sajátos történeti szituáltságának elismerését jelenti. Az új iránti fogékonyság ilyen értelemben párosul itt imponáló anyagismerettel, előítéletmentes tárgykezeléssel, de főként a komplex megközelítésmódnak egy olyasfajta igényével, amely előre érezhetően maga jelenti a legnagyobb kihívást Hegyi Lórándnak. Mert miközben több, egymást részint keresztben is metsző elemzéssík alkalmazásával nem kisebb feladatot vett célba, mint az egész „modern művészet történetét egymástól eltérő természetű, modern és posztmodern szituációk történeti kialakulásával és dialektikus egymásra hatásával (...) modellezni" – nemcsak azzal kell szembenéznie, hogy ez az eljárás eleve feltételezi a *történeti* (a huszadik századiság kérdése), *elméleti* (új művészetontológiai és -hermeneutikai elvek megjelenése), illetve *kritikai* (az értékelés alapjainak újraértelmezése) szempontok egyidejű alkalmazását, hanem azzal is, hogy ez az egész kérdéskör így már túlhaladja a képzőművészet szokványos határait. Vagyis, hogy a képzőművészeti modernség ilyen egészelvű értelmezése nem tekinthet el a modernség általános művészeti kérdéseitől, s ami ezzel egyet jelent, a modern művészetelméletben, illetve az egyes művészettudományokban uralkodó legátfogóbb koncepcióktól sem. Közülük legalábbis azoktól bizonyára nem, amelyek napjaink művészetkutatásában egyfajta – kétségkívül nehezen kialakult, de immár létező – konszenzus részét képezik. E munka kritikai megítélésének így azután nyilvánvalóan az lesz a vezérszempontja, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel mennyiben sikerül a szerzőnek eleget tennie az így elgondolt rendszerképzés feltételeinek. (Amit döntően csak nehezített az a bízvást

botrányosnak nevezhető – s alighanem a kiadónak felróható – körülmény, hogy ez a könyv nemhogy külön képmellékletet, de egyetlen illusztrációt sem tartalmaz.)

Hegyi Lóránd azzal bizonyára nem könnyítette meg munkája befogadhatóságát, hogy láthatóan maga előtt sem tisztázta pontosan, a nézetek mely rendszerével (és szintjével) akarja szembesíteni a mondandóját. Ha ugyanis abból indul ki, hogy elsődleges célja felmutatni „a XX. századi művészet történeti pluralizmusát", akkor a tudományos nyilvánosság értelmében nemhogy régtől fogva nyitott kapukat dönget, de – innen nézve – évtizedek óta közhelynek számító gondolat bizonyításának szentelte terjedelmes munkáját. Ha viszont nem fogadja el mérvadónak a nemzetközi művészeti szakirodalomban használatos tudományos koncepciókat (mint tette ezt könyve orientáló fogalmainak értelmezése során), akkor vajon úgy kell-e tekintenünk fejtegetéseit, mint amelyek – a forgalomban lévő nézetekkel folytatott párbeszéd helyett – csupán egyfajta regionális monológ végigmondására vállalkoztak volna? Effajta tudománymetodikai kérdések ugyanis akkor merülnek fel az olvasóban, amikor a szerző különösebb hivatkozás nélkül polemizál olyan véleményekkel (például a modernség állítólagosan „monolit" felfogása), amelyekkel szemben majd a maga tételeit szándékozik bizonyítani, illetve amikor úgy alkalmazza a *modernség, posztmodernség, transzavantgarde* fogalmait, mintha azokhoz – Adornótól Foucault-ig, Habermastól Jaussig, A. Wilde-tól Calinescuig vagy egészen Oliváig – nem kapcsolódnának immár konszenzus-szerű jelentések. Mert így igen hamar az a látszat keletkezik, mintha a művészeti modernség sokarcúságának gondolata sajátosan magyar találmány volna, a fenti fogalmakat pedig mintha a Hegyi Lóránd adta jelentésekkel használnák mindenütt a világban. Holott mindkét esetben enyhén szólva az ellenkezőjéről van szó. Mindezeken a már kezdetben nem kis zavart keltő mozzanatokon mégis túl kell tennie magát az olvasónak, mert Hegyi Lóránd olyan világba nyújt betekintést, amely valóban azért kelti folyvást az értelmezésbeli bizonytalanság érzetét, mert eleddig nem bizonyult kielégítően szisztematizálhatónak. Innen fogva azonban már sehol sem könnyű eldöntenünk, vajon elsősorban a művészetkedvelő „nagyközönséghez" (melyet feltehetően nem a fogalomhasználat és a koncepció ellentmondásai foglalkoztatnak), vagy pedig az igényesebb kritikai, esetleg a tudományos nyilvánossághoz kíván szólni Hegyi Lóránd könyve. Valamennyi igényt tart azonban arra, hogy egyértelműen rendszerezett és modellált anyagon hajtassék végre a többszempontúnak ígért bizonyítás, nevezetesen hogy egy, a mai művészeti szituáció általánosításából kialakított elméleti konstrukció miként képes periodizációs értelemben is elfogadható modellt nyújtani a huszadik századi képzőművészet történetének értelmezéséhez.

Itt még nem is az okozza a legtöbb nehézséget, hogy Hegyi nem látszik tudomást venni a modernség különböző konkrét értelmezéseiről, melyek nemcsak az egyes nemzeti művészettudományokban, de jószerivel diszciplínánként is eltérnek egymástól (a filozófiai és a művészeti modernség-fogalom „párbeszéde" ma az egyik legérdekfeszítőbb jelensége éppen a posztmodern diszkurznak), hanem még az egyes diszciplínákon belül is feloldhatatlan ellentétek forrásai (lásd Foucault és Habermas vitáját). Mert egy szinten így beérhetjük ugyan Hegyi harmonikusan elgondolt modernségfogalmával, melynek lényege szerinte „a többé nem természetesként adott egész esztétikai felépítésének különféle módszerei közötti küzdelem" volna. Ez még akkor is elfogadható értelmezési alapnak látszik, ha a modernség nem egy jellegzetes irányzata végképp lemondott is az elvesztett totalitás „egészelvű" újrateremtéséről (posztmodernség, transzavantgarde). Csakhogy ehhez mindkét fogalmat a nemzetközi szakirodalomban használatos jelentésükkel kellene alkalmazni, s ez szükségszerűen szembekerülne Hegyi értelmezésével. Nála a modernségnek a nagy korszak jelölésén túl egy másik jelentettje is van, éspedig paradigmaképző értelemben: a modern művészet történetét „modern" és „posztmodern" szituációk váltakozásával próbálja meg leírni, miközben az első szituációhoz „avantgarde", a másodikhoz „transzavantgarde" jellegű alkotásmódot rendel hozzá. Az így tagolt

folyamatok „dialektikus"(?) modellezése néhány olyan vezérfogalomra támaszkodik, mint aktivitás, expanzió, hagyománytagadás, a valóság birtokbavételének igénye, kizárólagosságra törekvés, teljességvágy az egyik – introverzió, szubjektivizálódás, hagyományfelértékelés, viszonylagosságtudat és a művészeti szférába való visszavonulás a másik oldalon. S itt sem az a félrevezető, hogy a klasszikus modernségben lezajló szubjektivizálódásnak például egészen más a formája, eredete és funkciója, mint mondjuk a hetvenes-nyolcvanas évek művészetében, hanem az, hogy Hegyi fenntartás nélkül kijelenti: „A modern és a posztmodern szituáció történeti viszonylatrendszerében formálódik meg tehát a modern művészet egész története." Ilyen egyszerűsítésre még azoknál sem akad példa, akik a XX. századi modernséget irányzati paradigmák segítségével próbálták meg leírni, de elvileg ugyanazt a dichotóm modellképzést követték, mint amelyhez – nyilván a szellemtudományi művészetelméletek kései hatása alatt – Hegyi Lóránd is vonzódik. Azok azonban történetileg rögzített, tehát bizonyos periódusokhoz kötött modellek voltak (klasszikus vagy századfordulós modernség, történeti avantgarde, illetve ezek második-harmadik hullámai, mint neoklasszicizmus, poszt- vagy neoavantgarde stb.), s mint ilyenek, legfeljebb deformálták, de nem viszonylagosították a modern művészet alakulástörténetét. Hegyi viszont azzal, hogy két egyéni értelmezésű alakulatra, illetve ezek szituatív váltakozására redukálja az említett folyamatot, módszertanilag voltaképpen saját vezérfogalmai alól húzza ki a talajt. Hiszen így egyszerűen nemcsak a század művészetének három nagy, átfogó irányzatát (klasszikus modernség–avantgarde–posztmodern) szűkíti két művészettípusra, hanem e két modell minősítő jegyeit is ennek az egyszerűsítő képletalkotásnak a „szolgálatába" állítja. A századfordulós modernség ennek következtében csaknem azonos lényegű lesz az avantgarde-dal (holott a kettő alig szenvedhette egymást: közös jegyeik csak a tradíció tagadásában mutathatók ki, a hermetikus-elitista klasszikus modernséget az avantgarde épp életvilágbeli hatástalansága miatt támadta, s még személyiségfelfogását is önámításnak tekintette), napjaink posztmodernsége pedig – mely egész jelkezelését a klasszikus modernség hagyományából vezeti le – egyértelműen szembekerül a századforduló művészetével.

Ez persze nem jelenti azt, mintha elvileg kétségbe vonnánk a XX. századi művészet történeti modellezhetőségét. Hegyi Lóránd anyagismerete és tájékozottsága alighanem példaszerű: a bizonytalan modellképzés tehát nem arra vezethető vissza, hogy a szerző hiányosan tájékozódnék a művészeti információk világában. Inkább olyan esetei vannak itt a modern szituációkban jelentkező avantgarde-, illetve a posztmodern helyzetekben színrelépő transzavantgarde művészet elhatárolásának, amikor egyértelműen az elméleti alapjaiban tisztázatlan eljárás vezet önellentmondásokhoz. Hegyi többek között az ún. „összművészeti alkotást" is az avantgarde-típusú alkotásmódhoz rendeli hozzá, azzal a magyarázattal, hogy a totalitás valamely formájának visszaszerzésére törekvő modernség így próbálta meg megtalálni „egy új mítosz lehetséges alapjait és formáit". Minthogy azonban a „Gesamtkunstwerk" hangsúlyosan esztétikai útja az elvesztett totalitás visszaszerzésének, helyesen látja meg e művészi törekvések belső paradoxonát, azt, hogy miközben ez a „mítoszpótlék" jellegű esztétikai-metaforikus „valóság" (épp önálló és teljes egész-mivolta okából) a válságba került individuum „önteremtésének szférája", elveszti valóságalakító funkcióját. Így aztán nem is vonhat le egyéb következtetést, mint hogy amikor a mítoszalkotás csupán esztétikailag lehetséges, feltétlenül megnő „az autonóm esztétikai értékek" szerepe. (Talán a *mítosz* szóhoz való ragaszkodás sem igazán szerencsés itt, hiszen a modernséget megelőző egészelvű világszemléleti rendszerek sem a mítosz értelmében kínáltak *még egységes* létértelmezésmódokat.) Azaz tipikusan olyan szituáció keletkezik, amely éppenséggel nem kedvez a valóságtól „elszakadt" modernséget (a századfordulóét) elutasító avantgarde alkotásmódnak és szemléletnek. Így az – esztétizációt döntően a deszemiotizáció eljárásaival tagadó – avantgarde művészet Hegyi értelmezésében számos „posztmodern" jegyet ölt magára, s csak a hatvanas

évek marxista esztétikájának botladozó mutatványaira emlékeztetve kerül vissza a szándékolt sémába: „Az esztétikai önértékűség akkor valósulhat meg egy új, koherens világkép művészi megformálásával együtt, amikor ennek az új, koherens világképnek társadalmi megvalósulása reális történeti közelségbe kerül." Minthogy azonban Hegyi könyvének az elméleti mellett talán a történetfilozófiai megalapozása a leghalványabb, az ilyen érvek nemigen adnak választ arra a kérdésre, vajon miért más a klasszikus modernségben az esztétikai érték autonómiájának jelentése, mint a történeti avantgardeban vagy a hetvenes–nyolcvanas évek posztmodernségében. A Spenglertől Németh Lajosig, a beleérzés-elméletektől a profán „törtmatos" elvekig érveket kereső bizonyítás valójában azért nem talál magának biztos kiindulópontokat, mert – noha bírálja a Kunstwollen-gondolatot, békésen kiegyezik másutt az „eltárgyiasított önélvezet" Worringer-féle tételével – igazából olyan alapkérdéseket nem tisztázott, hogy hol is helyezkedik el maga az esztétikai érték. Kívül-e a műalkotáson, mint azt 1913 óta Mukařovský nyomán Jaussig egyes iskolák hirdetik, vagy mégis – recepciós feltételezettséggel – magában a műben, mint lehetséges hatáspotenciál, ahogyan azt újabban Iser vagy Stanley Fish állítja. Mert így az a benyomása az olvasónak, hogy a szerző egyéni elgondolású „modern vagy posztmodern" konstrukciója tartalmilag lényegében nem egyéb Worringer 1907-es koncepciójának egyszerű adaptációjánál.

Ha legalább ebben az alapkérdésben következetes alapállást tanúsítana Hegyi Lóránd, nyilvánvalóan könnyebb volna döntenie az esztétikai érték státusáról, mint háta mögött azzal a Worringerrel, akinek elvileg sem állhatott módjában ítélkeznie erről a művészeti fejlődésről. Sajnos, csupán a könyv vége felé találjuk jelzéseit annak, hogy a szerző valamiképpen mégiscsak jelentőséget tulajdonít a recepciónak az artefaktum *műalkotássá* válásában. Ám itt olyannyira csupán az elmélkedés szintjén kerít sort a kérdésre, hogy az nem tölthet be elméleti funkciót az egész könyv megformálásában.

Mivel Hegyi főként az *Abstraktion und Einfühlung* dichotóm logikájához ragaszkodik, s modellező műveleteit formálisan is az alkotói magatartások szembeállításával végzi el, gyakorlatilag olyan metodológiát követ, amely – minden modern jegye ellenére – döntően produkcióesztétikai meghatározottságú, s mint ilyen, tipikusan múlt századi eredetű eljárás. (Ezért fér meg jól vele számos olyan kritikai ítélet is, amely a marxista esztétika dogmatikus szótárából származik, mint pl.: „retrográd művészet", „a műalkotás szubjektív hitelessége", „rezignáltan befelé forduló művészeti törekvések", „művészeti szolipszizmus", „a modern szituációk, mint a kultúra forradalmi helyzetei" stb.) Mindebből aztán nemcsak az következik, hogy nem tudja megragadni a hetvenes–nyolcvanas évek posztmodern művészetének egyénítő vonásait, hanem az is, hogy közülük a legszembeötlőbbeket sem képes a gyökeresen új történeti szituáltság tartalmaiból levezetni. Mert amikor itt is az elvesztett teljesség visszaszerzésének igényéről beszél, akkor csak a történeti helyzet másságát értelmezve bizonyíthatná: ez az irányzat illúziónak ítéli a két előző nagy paradigma, a klasszikus modernség, illetve az avantgarde törekvéseit, és – lemondva azok „egészelvű" létértelmezéséről – vállalja a világ centrumnélküliségét, fundamentális értelmezhetetlenségét. A létértelmezés viszonylatában ez a művészi magatartás olyan lényegbevágó különbségeket mutat a két korábbi típushoz képest, hogy azokat még egy mégoly elvont modellképzés sem hanyagolhatja el. Hasonlóképp elkerüli Hegyi figyelmét az is, hogy a posztmodern szubjektivitás a kortárs művészetekben nem egyszerű ismétlődése bizonyos korábbi alkotói magatartásoknak, hanem éppen az elszemélytelenedés egyik sajátos esetét nyilvánítja meg: a decentrált, „sokszorosítható", eliminálható szubjektum tragikumát. S ez sem az avantgarde, sem pedig a klasszikus modernség személyiségképével nem azonosítható: kettejük konfliktusa ugyanis többek között abból a kérdésből származott, hogy vajon létértelmezési centrumként fogható-e föl még az individualitás. Ha a szerző nem produkcióesztétikai koncepció felől értelmez

né a modernség történetét, tetemesen bővíthette volna a tipológiája alapjául szolgáló szempontokat. Ha ugyanis bevonja vizsgálataiba a jel-létesítés történetileg változó formáit s a vele szorosan összefüggő esztétikai modalitások létszemléleti implikációját, sokkal finomabb osztatú rendszer bontakozhatott volna ki e modellképzés végeredményeként. Ekkor láthatóvá válnék az a fontos körülmény is, hogy a széthullott egész láttán a történeti avantgarde nem annyira valamiféle utópisztikus „ősi egységet" keresett (még ha a művészek és kortárs teoretikusaik olykor *így* fogalmaztak is), hanem sokkal inkább az interkulturális érthetőség feltételei után kutatott, amikor univerzális művészi nyelvvel, mindenki által befogadható jelrendszerekkel kísérletezett (deliterarizált színház, atonális zene, kollázsművészet, fotorealizmus stb.). Éppenséggel *nem ősi,* hanem a megváltozott helyzetnek megfelelő egység lebegett az alkotók szeme előtt: egy új, a jelkrízist meghaladni képes kollektivitás meghirdetésével felelni az individuumként elgondolt szubjektum válságára. A „nimmer können wir zurück" gondolata jegyében válaszoltak arra a krízisre, amelyet a *Die Geburt der Tragödie* a logo- és eurocentrikus személyiségkép dekonstrukciójaként fogalmazott meg.

Hogy Hegyi Lóránd – talán akaratlanul is – ily mértékig foglya maradt ennek a (nála alkotóközpontú) produkcióesztétikai hagyománynak, elsősorban azért sajnálatos, mert könyve nem egy pontján ott vannak egy sokkal korszerűbb megközelítésmód lehetőségei is. Legfontosabbként talán arra utalhatunk, hogy amit a paradigmaváltás kapcsán az esztétikai funkció struktúrájában végbemenő átrétegződés logikájáról mond, lényegében még ilyen kifejtetlen alakban sem áll messze attól a koncepciótól, amellyel Blumenberg híres „Umbesetzung"-elmélete haladta meg éppen Worringer vonatkozó elképzeléseit. Azaz nem hisszük, hogy Hegyi Lóránd eleve megoldhatatlan feladatra vállalkozott volna, csupán azt állítjuk: nagyigényű vállalkozását feltehetőleg akkor tudja sikerrel megismételni, ha eszközei is a kutatás mai szintjére hozva állnak majd rendelkezésére. Mert ez idő szerint inkább birtokolja, mint uralja kétségkívül gazdag és új feldolgozásra érdemes anyagát.

KULCSÁR SZABÓ ERNŐ

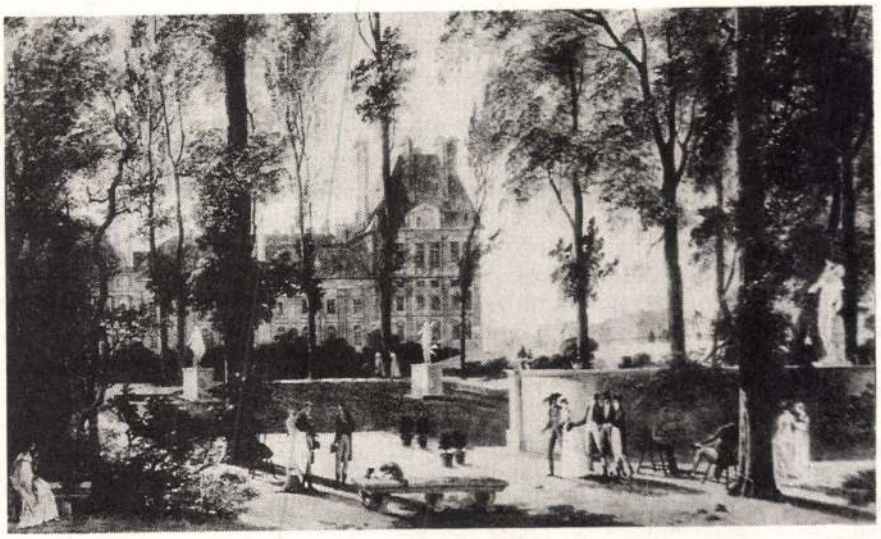

A Tuileriák kertje a francia forradalom idején
A. P. Mongin festményének részlete

A „NAGY GENERÁCIÓ" A MAI NORVÉG PRÓZÁBAN

Irodalmi lázadás a hatvanas évek végén

Amikor 1966-ban egy norvég, addig alig ismert egyetemi folyóirat, a Profil meghirdeti programját, még nem sokan sejtik, hogy ez lesz a startjel egy régóta esedékes esztétikai irányváltáshoz, mely a következő másfél évtized irodalmát döntő mértékben fogja meghatározni. A folyóirat körüli fiatalok – a későbbi úgynevezett „Profil-generáció" – ugyanis azt hirdetik, hogy Norvégiában provinciális a jelenlegi irodalom és az irodalmi közvélemény: sem az írók, a költők, sem pedig a kritikusok nem integrálták a XX. századi európai irodalmi mozgalmak eredményeit. Éppen ezért végre modern irodalmat és irodalmi légkört, demokratikusabb irodalmi intézménystruktúrákat és új kiadói politikát követelnek. Programjukban az tudatosul, hogy a norvég irodalom, mely a XIX. század harmadik harmadában északon az úgynevezett „modern áttörés" egyik aktív részese és a századfordulón is még a világirodalom egyik központi eleme volt, a XX. század első harmadára fokozatosan elvesztette kapcsolatát az újabb európai irányzatokkal, törekvésekkel. Erről legfeltűnőbben éppen az tanúskodik, hogy a modernista irányzatok, az izmusok jó része, egy-egy elszigetelt jelenségtől eltekintve, alig került be a norvég irodalom vérkeringésébe. Ebben – számos egyéb tényező mellett – nyilvánvalóan szerepet játszott az is, hogy a XIX. századi kritikai realizmus tradíciója erősen hat a XX. század irodalmában is. A „négy nagy", Ibsen, Bjørnson, Lie és Kielland – korántsem csak realista – korszaka után, illetőleg alatt, az 1890-es évek úgynevezett újromantikus korszakában is mindvégig kitapintható a realista vonulat, mely aztán az 1910-es évek körül az újrealizmusban ismét uralkodóvá válik, sajátos együttélésben a korábbi újromantikus – lényegében naturalista, impresszionista – törekvésekkel. Ez a realizmus – Freud nyomán – a harmincas években elsősorban pszichológiai irányultságú lesz – bár a marxizmus irodalmi recepciójára is történnek kísérletek –, és ez a pszichologizáló vagy etikai kérdéseket középpontba állító irány határozza meg az irodalom fejlődését szinte a Profil-generáció megjelenéséig. Ennek számos oka van: Norvégiában, amely végleges függetlenségét csak 1905-ben nyerte el, a nemzetté válás, a társadalom ugrásszerű átalakulása, a kapitalizálódással járó társadalmi és politikai átrendeződés, a geokulturális tényezők vagy többek között a pietista hagyományok ebben éppúgy szerepet játszottak, mint a belső irodalmi folyamatok. Az utóbbi vonatkozásban egy nagyon fontos körülmény érdemel figyelmet. Az újkori norvég irodalom önálló, nemzeti szakasza a Dániáról való leszakadás, a viszonylagos függetlenség elnyerése után, 1814-et követően kezdődik. Hamarosan az a kérdés kerül óhatatlanul a középpontba, hogy mi legyen a nemzeti irodalom nyelve: az eddigi írott nyelv, a dán-norvég – az úgynevezett riksmål, a későbbi „bokmål" –, vagy a nemzeti romantika egyik legmaradandóbb hajtásaként létrehozott, illetőleg rekonstruált landsmål – „vidéki nyelv", később „nynorsk", azaz újnorvég –, mely a korábbi beszélt nyelvet megőrző dialektusokra épült. A két nyelv egyenrangúságának hivatalos elismerésével 1885-ben aztán végül is kétnyelvű nemzeti irodalom jön létre. Nagyon leegyszerűsítve azonban az történik, hogy amíg a mindvégig uralkodó bokmål irodalom „európai" volt és maradt – például Ibsen vagy Hamsun is dán-norvég nyelven ír –, addig az induló újnorvég irodalom a kezdeti, feltétlenül progresszív, tartalmi és stiláris újításokat hozó szakasz után megreked, lendü-

Hegyi Lóránd, nívó-díjas művészettörténész.

a Mesteriskola VIII. úklusának programja, 1984-85.

január 10. „Posztmodern a képzőművészetben" — Hegyi Lóránd előadása.

IX. úklus 1986-88. A tradiciók új értékelemzése a 80.-as évek képzőművészetében.

+ 5-old.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, borító belő oldala.

KÉSZÜLT: A VÁCI MÜVELŐDÉSI KÖZPONT
SOKSZOROSITÓ ÜZEMÉBEN
FK: VARGA ZOLTÁN

Madách Galéria

A Madách Imre Művelődési Központ

(Vác, Lenin út 63.)

tisztelettel meghívja Önt

1986. november 13-án 18 órakor

B.HEGYI LÁSZLÓ

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

Megnyitja : Oláh Ferenc

Megtekinthető: 1986.december 7-ig

hétfő kivételével naponta

10-18 óráig

számíthatatlan volt, potenciális bűnöző. „A giccs az ipari társadalom egyik jelensége... az álompótléknak a szürke mindennapokra másvalamit kell vetítenie, anélkül, hogy megváltoztatná. A rezignált, tehát hallgató többség nemcsak vágyik a giccsre, szüksége is van rá", írja Jan Kotik. A giccs, ami fenntartja a társadalmi status quót, és kifejezi az ember elidegenedését és erőtlenségét, ez a nézet vörös fonálként húzódik végig a művészetelméleti írásokon. Abraham Moles információesztéta a giccset a fogyasztói társadalom esztétikai sorsaként értelmezi.

A hatvanas években a giccsről folyó vita Susan Sontag New York-i kritikus révén újabb impulzust kapott. Kiindulva az amerikai pop artból, amely a mindennapi esztétika giccselemeit is első ízben tartotta művészinek, átértelmezte a giccs fogalmát, és összekapcsolta a „camp" terminussal. Camp az a magatartás, amely a művit, bizarrt, harsányat – így a giccset is – kedveli, és bevonja a „Life Style" inszcenálásába. A camp a giccset giccsként értékeli, éppen azért, mivel benne hamis érzelmeket akar élvezni. Miközben tudatában van a csalóka látszatnak, a tudatos camp azonosítja magát a szentimentálissal és a patetikussal, Humphrey Bogart búcsújelenetével a „Casablanca" című melodrámában, a francia Bernard Buffet-nek a magasrendű műkritika által kiátkozott képeivel, Callas-áriákkal és popsongokkal. A camp az ellenzékisége a megállapodott művészetnek, a „jó ízlés" zsarnokságának, miközben a giccs iránti kispolgári szeretet ellen is fordul, amely szeretet nincs az említett körülmények tudatában. A camp az életet permanens szerepjátszásnak fogja fel, amelyben az igazi érzelmek úgyszólván csak elkendőzött formában válhatnak láthatóvá. Ugyanakkor a camp olyan éleményre hivatkozik, amelyet mindenki átélt már: bizonyos pillanatokban egy triviális dallam is felkavarhatja lelkünket.

A hatvanas és a hetvenes években a camp-magatartás inkább a szélsőséges, nagyvárosi kívülállók sajátja volt. A nyolcvanas években összekapcsolódott az aktuális művészet fejlődésével. Mindenekelőtt az „új", „vad" festészet megjelenésével az utolsó évtized elején hullott elemeire a hagyományos avantgarde. Ma radikálisabban jellemzi a művészetet, mint bármikor annak előtte a legkülönbözőbb magatartások egymásmellettisége (ART, 1988/2.). A neoexpresszionizmus megtalálható a konstruktív képi gondolkodás szigorú formái mellett; a konceptuális művészi formákkal a szürrealizmus felelevenítése áll szemben.

A XX. század végén számos művész felhasználja a művészet történetét – mint ahogy a mindennapok, a reklám és a médiák képi világát is – egyfajta szerszámosládaként. Használhatóvá és üdvözölttévált valamennyi stílus, téma és anyag. E művészek számára elmúlt a forradalmi, új felfedezések kora. Manapság a variáció, az elsajátítás és a szimuláció járja. Ezek egy lecsengő korszak jellegzetes velejárói. Benne a szélsőségek még egyszer tobzódva felvirágoznak.

Ebbe a forgatókönyvbe tartozik a giccses művészet is. Mígnem eddig félénken kerülték és majdhogynem tabuként kezelték, most a művészetnek ez a határterülete is polgárjogot nyert. Ez elképedéshez és irritációhoz vezet, végső soron azonban századunk művészeti fejlődésének következménye. Újabb és újabb nekifutásokkal Paul Cézanne, Vincent van Gogh, Paul Gauguin és Georges Seurat óta a művészet olyan határterületeket hódított meg, amelyek addig parlagon hevertek.

Az absztrakt festészet felfedezte a tiszta színt. A francia Marcel Duchamp ready made-je beillesztette a köznapi tárgyat a művészet kánonjába. A szürrealisták a tudattalant használták fel álomképeik számára. A pop art a reklámot, a comic stripet és a sajtófotót idézte. A konceptuális művészet a képzelettel dolgozott, az irodalom, a nyelv közegével. Mindenütt megtalálható volt az az irányzat, hogy behatoljanak új, még felhasználatlan közegekbe és képi világokba. Ezzel a háttérrel a giccses művészet az aktuális konzekvencia. Ki kell azonban várni, vajon egy hosszabb ideig tartó, teherbíró elképzelésről van-e szó. A művészetben aztán már tényleg semmi sem lehet giccsesebb Jeff Koons „Michael Jackson Bubblesszal" című művénél.

Wolfgang Max Faust

Hírek – röviden

HÁLÁTLAN FELADAT ELŐTT A BUDAPESTI MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

(lásd a 23. oldalt)

Erre a döntésre senki sem számíthatott: az osztrák miniszter Erhard Busek, a bécsi Modern Művészeti Múzeum új igazgatójának a budapesti művészettörténészt és kiállításrendezőt, Hegyi Lórándot (36) hívta meg, aki ráadásul nem is pályázta meg ezt az állást. A kortárs kelet-európai művészet szakembere már október elsején átveszi – öt évre – hivatalát. Szokatlan feladattal kell szembenéznie: a múzeum most költözik új épületbe, s ezt már Hegyinek kell lebonyolítania a Bécs-Budapest Világkiállításig (1995). A felelősséget neki kell vállalnia, önállóan dönteni azonban nincs módja. Már kinevezték helyettesévé Wolfgang Drechslert (aki az igazgatói állásra pályázók egyike volt), művészeti vezetővé pedig a bécsi művészettörténészt, Dieter Bognert. „Együttműködés, vagy viszály?" – tette fel azonnal a kérdést a bécsi Profil című lap. Hegyi azonban körültekintő: „Ebben a pillanatban a múzeum belső ügyeit mindenki más jobban ismeri, mint én" – mondja – "így szükségem lesz munkatársaim támogatására". A jelenlegi múzeumi épületekben izgalmas kiállításokat tervez. Be akarja mutatni a bécsi, budapesti és prágai „Új festészetet", de a kortárs spanyol művészetet is. Ám Drechsler, a korábbi megbízott igazgató, már 1992-ig kialakította a programot. Hegyi azt reméli, hogy még a költözés előtt pótolhatja a gyűjtemény néhány hézagát: „Szemem előtt egy összeurópai múzeum képe lebeg, amely nem csupán az éppen divatos irányzatokat gyűjti". A német Dieter Ronte utóda nem fél attól sem, hogy keveset fordíthat műtárgyvásárlásra: „Magyarországon sokkal kisebb összegből kell gazdálkodni".

Alexandre Reininghaus

A modernizmus egyik legjelentősebb alkotójáról, Man Rayről rajzol portrét, pályájának fontos állomásait felelevenítve a következő tanulmány. Eredeti német változatát a 76. oldalon találják.

Man Raynek, a modernizmus úttörőjének, századik születésnapjára

Bizonyos dolgokat Man Ray valóban sokáig forgatott a fejében. Egy ajakrúzslenyomatból például, amit élettársa, Kiki de Montparnasse titokban mázolt a keménygallérjára, hogy egy előkelő estélyen zavarba hozza vele, egy évtized múlva lett kép. Két éven keresztül, 1932 és 1934 között dolgozott az amerikai művész egy ajak megfestésén, amely szürkéskék égen alkonyi táj fölött lebeg, amelyben egy csillagvizsgáló két kupolája „mint két mell" (Man Ray) rajzolódik ki a horizont előtt.

Minden reggel pizsamában festett, mielőtt hivatalába ment volna; a vászon ágya fölött függött. Miután már régen Párizsba költözött New Yorkból, alul középre a következő francia nyelvű címet írta: „Az obszervatórium óráján – a szeretők". A művet, egy a „Museum of Modern Art"-ban tartott kiállítás alkalmával „obszcén"-ként az utolsó sarokba száműzték. Önéletrajzában így ír a művész a két és fél méter széles képről: „az ajkak nagyságuknál fogva kétségtelenül két egymáshoz simuló testre hasonlítanak. Teljesen freudisztikusan".

Egyéb dolgokat viszont hihetetlen gyorsan intézett el. Röviddel egy kiállítás megnyitása előtt, amelyet Philippe Soupault szürrealista író 1921-ben rendezett egy párizsi galériában, megismerkedett Eric Satie zeneszerzővel, és együtt elmentek inni. Man Ray kimerültnek és kábultnak érezte magát. Egy háztartási cikkeket árusító üzletben vasalót, szögeket és ragasztót vettek. A galériában Man Ray 14 szöget erősített a vasaló lapjára, a tárgyat „Ajándék"-nak nevezte el, és elhelyezte a többi kiállított mű közé. Nemsokára egyébként eltűnt; amit ma az „Ajándék"-nak vélnek, az feltehetően a 19 másolat egyike. Akkoriban, amikor a születő avantgarde művészei több munkájukat ajándékozták el, mint amennyit el tudtak adni, egy eredeti Man Ray-műnek nem volt olyan jelentősége, mint amennyit napjaink művészeti ipara tulajdonít neki.

A „szabadság fanatikusa... kalandor és kutató" (így nevezte őt az író Henry Miller) francia barátaival, Marcel Duchamp-nal (1887–1968) és Francis Picabiával (1879–1953) a dadaisták és a szürrealisták mozgalmának legradikálisabb és legtermékenyebb szellemeihez tartozott. Találmányaival és újításaival egyengette a modern objektművészet talaját, és a fotográfiát önálló művészeti műfaj rangjára emelte. Egy a 100. születésnapjára – 1990. aug. 27-re – rendezett retrospektív kiállítás, ami 1988. decembertől 1990. januárig volt látható amerikai intézményekben (ART, 1989/4.), végül a filmesként úttörő művész sokáig félreismert festészetének is visszaadta az őt megillető rangot.

Man Ray hírneve egy picit a véletlennek is köszönhető. Amikor az excentrikus Casati márkinő 1921-ben felkérte őt egy portré elkészítésére, kiégtek a fotólámpák. Man Ray természetes fénynél akarta folytatni munkáját, és megkérte modelljét, ne mocorogjon. A hölgy erre képtelen volt, amire is hagyományos értelemben véve bemozdult kép jött létre. Ez a három szempáros felvétel oly mértékben elragadtatta a márkinőt, hogy a művet „Lelkem portréja" címmel illette.

Ismertebb az úgynevezett rayográfiák története. Man Ray exponálatlan, nedves fotópapírra helyezett néhány tárgyat, majd bekapcsolt egy lámpát. Christian Schad német festő 1918-ban ugyancsak ily módon fedezte fel „schadográfiáit". Mindazonáltal László Glozer müncheni kritikus szerint Man Raynél „a technika és az üzenet, a munka a véletlennel és a titokkal szürrealista értelemben esnek egybe".

Ez már annak előtte is így volt, mielőtt a dadaisták, majd őket követően a szürrealisták felállították szigorú szabályaikat, és mindazokat a kollégákat, akik ezeket nem tartották be, kizárták üléseikről és kiállításaikról. „Ki csinált dadát?" kérdezte Man Ray „Dadamade" című, 1958-ból származó szövegében. A válasz: „Senki és mindenki. Dadát én csináltam, amikor még gyermek voltam, s anyám ezért porolta ki a fenekemet. Ma mindenki azt állítja, ő találta fel a dadát... Mondhatnám éppen, én találtam fel a dadát New Yorkban. 1912-ben, a dadaizmus előtt és 1919-ben aztán én legalizáltam a dadát New Yorkban, a többi dadaista engedélyével és támogatásával."

1912-ben Man Ray 22 éves volt. Tisztázatlan, hogy már akkor is Man Raynek nevezte-e magát, vajon – amint ezt amerikai források tudni vélik – családja rövidítette-e a lengyel bevándorlónevet Radnitskyt Rayjé, hogy Michaelnak hívták, de Emmanuelnek nevezték-e, amit Manre rövidített volna. Az első dokumentum, amelyen a Man Ray név olvasható, házasságkötési okmánya 1913 májusában. Első feleségének, Donnának, a francia lírikus-

Wien: Ein Außenseiter als neuer Chef im Museum moderner Kunst

Undankbare Aufgabe für den Mann aus Budapest

Mit dieser Entscheidung konnte niemand rechnen: Zum neuen Direktor des Wiener Museums moderner Kunst berief Österreichs Wissenschaftsminister Erhard Busek den Budapester Kunsthistoriker und Ausstellungsmacher Lóránd Hegyi, 36, der sich nicht einmal beworben hatte. Schon am 1. Oktober übernimmt der auf die zeitgenössische Malerei Osteuropas spezialisierte Hochschullehrer sein auf fünf Jahre befristetes Amt, das ihn vor eine ungewöhnliche Aufgabe stellt: Hegyi muß den Umzug des Museums in ein neues Haus auf dem Gelände des heutigen Messepalastes bewerkstelligen. Bis zur Weltausstellung Wien/Budapest 1995 soll alles fertig sein.

Er trägt die Verantwortung für das Ergebnis, wird aber nicht allein entscheiden können. Schon jetzt ist ihm Wolfgang Drechsler, unterlegener Bewerber um das Direktorenamt, als Stellvertreter attachiert worden, und als „Konzeptkoordinator" kommt der Wiener Kunsthistoriker Dieter Bogner hinzu. Er soll zwischen Museum, Ministerium, Architekten und Errichtungsgesellschaft vermitteln. „Kooperation oder Konflikt?" unkte bereits Wiens Nachrichtenmagazin „Profil".

Doch Hegyi will's behutsam angehen: „Jeder kennt momentan die interne Situation des Museums besser als ich", sagt er, „daher brauche ich von den Mitarbeitern Unterstützung." Im Palais Liechtenstein und dem „Zwanzigerhaus" am Schweizergarten, den derzeitigen Museumsorten, will er attraktive Ausstellungen zur Entwicklung der „Neuen Malerei" in Wien, Budapest und Prag sowie eine Schau zeitgenössischer spanischer Malerei organisieren. Bis 1992 allerdings hat Drechsler, bisher Interims-Direktor, das Programm schon weitgehend festgelegt. Vor dem Umzug, hofft Hegyi, wird er auch noch Gelegenheit haben, Lücken in der Sammlung zu schließen: „Ich denke an ein gesamteuropäisches Museum, das nicht nur die heutigen Konjunkturthemen sammelt." Kunst aus Italien, Spanien, Portugal, Griechenland und Osteuropa gehört zu seinen Desideraten. Vor einem zu kleinen Ankaufsetat fürchtet sich der Nachfolger des Deutschen Dieter Ronte nicht: „In Ungarn gibt es noch viel weniger Geld." *Alexandra Reininghaus*

„Kooperation oder Konflikt?" Künftiger Museumsdirektor Lóránd Hegyi (l.), Stellvertreter Wolfgang Drechsler

Hehlerei: Renommierter New Yorker Händler verurteilt

50 000 Dollar für Beute im Wert von zwei Millionen

Den meisten Antiquitätenhändlern auf New Yorks feiner Madison Avenue war der teuer gekleidete Fremde verdächtig. Er trug offensichtlich eine Perücke und sprach in einem ordinären Tonfall, der nicht zu der Ware passen wollte, die er anzubieten hatte: alte Taschenuhren und edle Gefäße aus Silber, Keramik und Porzellan. Wenn er abgewiesen wurde, packte der Unbekannte seine Schätze wieder ein und zog ein paar Türen weiter. Beim Galeristen Michael B. Weisbrod, 39, hatte er, so schien es, schließlich Glück.

Der international geachtete Spezialist für chinesisches Porzellan ließ alle Vorsicht fahren, als der Mann – er heißt George A. Athanasatos und ist 36 Jahre alt – ihm eine Yuan-Vase (14. Jahrhundert), eine Ming-Schale (15. Jahrhundert) und eine Korallen-Schnitzarbeit (18. Jahrhundert) zum Kauf anbot. Er taxierte den Wert auf etwa zwei Millionen Dollar, und ohne nach der Herkunft zu fragen, übernahm er die seltenen Stücke – für nur 50 000 Dollar. Inzwischen ist Weisbrod als Hehler verurteilt, und Athanasatos muß als Dieb ins Gefängnis. Beim Versuch, auch die Uhren loszuwerden, war er in eine FBI-Falle geraten und hatte einen beispiellosen Raubzug gestanden. Mit seinem Komplizen Ronald Corteselli, 29, hatte er binnen 45 Tagen in fünf Museen der USA – darunter das Bostoner Museum of Fine Arts – zwei Dutzend Kunstwerke im Gesamtwert von mehr als 3,5 Millionen Dollar gestohlen. Athanasatos und Corteselli wurden mit je 30 Monaten Gefängnis und 10 000 Dollar Geldbuße bestraft. Bis zu fünf Jahre Haft und 250 000 Dollar Geldbuße drohen dagegen dem Händler Weisbrod, dessen Strafmaß im Oktober verkündet werden soll. Er hatte seine Schuld erst zugegeben, als feststand, daß die Kunstdiebe gegen ihn aussagen würden.

„Daß ein Top-Dealer zum Hehler wird", kommentierte Constance Lowenthal, Direktorin der internationalen Meldestelle für Kunstdiebstahl, „der mit Diebesgut Geschäfte zu machen versucht, ist erschreckend." *Susanne Lingemann*

Tatort Kunsthandlung: Antiquitätengeschäft an der Madison Avenue, gestohlene Objekte (Skarabäus-Vase von 1910, Yuan-Vase aus dem 14. Jahrhundert)

HEGYI LÓRÁNT Art, 1990. 9.

Presseschau: Hitzige Auseinandersetzung um die DDR-Kunst

Großes Sommertheater mit Baselitz, Ludwig und Gohr

Last mit dem Stifter und Namenspatron Peter Ludwig hatte er schon lange, doch erst jetzt gab er's zu. „Der Dissens wegen der Ostkunst", sagte Siegfried Gohr dem „Kölner Stadtanzeiger", „und der in manch anderen Detailfragen war immer da und hat die Arbeit nicht erleichtert." Vor allem die vom Mäzen angeschaffte Malerei aus der DDR ließ der Direktor des Kölner Museums Ludwig zu Ludwigs Verdruß nicht in den 1986 eröffneten Neubau hinein. Als Ludwig bei günstiger Gelegenheit – er wurde am 9. Juli 65 Jahre alt – nochmals das „Hausverbot" beklagte, konterte Gohr, der mit Ablauf seines Vertrags am 31. Mai 1991 sein Amt als Direktor aufgibt, ungewohnt scharf und wurde grundsätzlich.

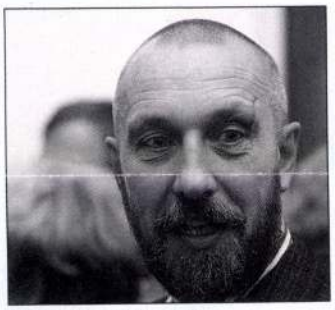

Maler Georg Baselitz

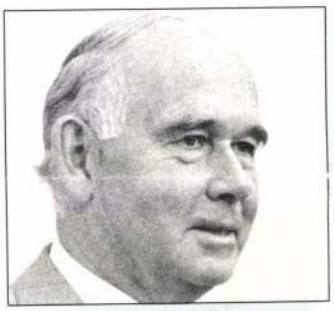

Sammler Peter Ludwig

Museums-Chef Siegfried Gohr

In einer „Erklärung" erinnerte er daran, daß sein Museum als „unabhängige städtische Institution" durchaus „nicht notwendig die gleichen Ziele wie der Sammler Peter Ludwig" verfolge. „Seine Forderung an das Kölner Museum", unterstellte er, „will möglicherweise ... auch einem Ansehens- und Wertverlust der Ostkunst als einem vergangenen historischen Phänomen vorbeugen, der entstehen wird, wenn nähere Einzelheiten über das Zusammenwirken von Staat und Künstlern in der allernächsten Zeit ans Licht kommen." Prominenten DDR-Malern hielt Gohr „ihre enge Verflechtung mit dem Parteiapparat" vor, ihren Werken „die Unverbindlichkeit und Vieldeutigkeit einer massiv aufgetragenen Inhaltlichkeit". Während viele in der DDR entstandene Werke „pathetisch und leer" seien, enthielten die Werke der im Museum Luwig ausgestellten Avantgardekünstler „die Energien der Diskussion".

Gohrs Abrechnung mit Moral und künstlerischer Haltung der DDR-Künstler war der erste Akt in einem Sommertheater, zu dem der Maler Georg Baselitz im ART-Interview (6/1990) den Prolog angestimmt hatte: „Es gibt keine Künstler in der DDR ... Die Künstler sind zu Propagandisten der Ideologie verkommen ... ganz einfach Arschlöcher." Und seither vergeht kaum ein Tag, an dem nicht Stellung genommen wird für oder wider die real existierende Kunst im bald verlöschenden anderen deutschen Staat.

Als „gnadenlos engstirnig" geißelte die „Zeit"-Kritikerin Petra Kipphoff die Haltung von Baselitz; „FAZ"-Kritiker Eduard Beaucamp machte geltend, „der einst vielgescholtene Baselitz" verdanke Ludwig den Einzug ins Museum, und rügte Gohrs „böse Platitüden": „Es geht nicht um die DDR, sondern um das Werk einzelner Künstler, denen nicht primär der SED-Staat zur Karriere verhalf, sondern die Anerkennung bei westlichen Sammlern, Museen und Galeristen, dank derer sie zu privilegierten Devisenträgern aufstiegen." „Spiegel"-Kritiker Jürgen Hohmeyer ergriff Gohrs Partei: „Die ‚FAZ'-Emphase, Ludwig hüte eine ‚Fülle großartiger, westlicher Produktion keineswegs nachstehender' DDR-Werke, schreit nach Widerspruch."

Siegfried Gohr, immerhin, war herausgefordert und mußte sich verteidigen; Baselitz, der mit 19 Jahren die DDR verließ, nachdem ihm die Ost-Berliner Kunsthochschule „gesellschaftspolitische Unreife" bescheinigt hatte, war als Betroffener zu seinem derben Kommentar legitimiert. Als „Europäer" meldete sich der holländische Museumsdirektor Rudi Fuchs (Den Haag) in der „FAZ" zu Wort. Er vergegenwärtigte sich noch einmal die künstlerische Unfreiheit in der DDR und fragte, ob als „kultureller modus vivendi mit der Kultur in den ehemaligen totalitären Ost-Staaten" ein „geistiger Kompromiß" geboten sei. Sein Fazit: „Der Kompromiß ist nicht der Weg. Wir können die Künstler des Ostens nur akzeptieren, wenn wir sie auch kritisieren dürfen. Kritik ist genau die Form der Demokratie, die wir anbieten können. Ohne Kritik gibt es keine sinnvolle Auseinandersetzung – und Kritik ist die einzige Form des Respekts, die wir haben."

„Mit bitterer Unbarmherzigkeit", schreibt der DDR-Kunstwissenschaftler Peter H. Feist in der Ost-Berliner Zeitschrift „Bildende Kunst", werde „eine neue Kunstgeschichtsschreibung über DDR-Kunst nicht nur deren Fehlentwicklungen, sondern auch deren verhinderte Möglichkeiten ... zu verzeichnen haben." Die Sommer-Debatte in der Bundesrepublik ermutigt den Autor, „nachdrücklich auch auf Erreichtes" hinzuweisen. Feist: „Wir scheinen gegenwärtig schon in einer gewissen Gefahr zu sein, daß kluge Kunstwissenschaftler und Kunstfreunde außerhalb der DDR dies schärfer sehen und unvoreingenommener aussprechen, als wir es in unserer – durchaus verständlichen und weithin gerechtfertigten – selbstkritischen Verunsicherung tun."

In der „Süddeutschen Zeitung" wagt Wieland Schmied, Präsident der Münchner Kunstakademie, die Hypothese, „daß das eigentlich Neue und Besondere der Kunst auf dem Gebiet der untergehenden DDR erst im Entstehen ist, daß es erst jetzt, am Ende der schützenden wie entnervenden Gettosituation jenes rauhe und fordernde Klima der Freiheit findet, das seiner Entfaltung förderlich ist."

Unter der Schlagzeile „Zur Moderne keine Alternative" rät Schmied zu „einem differenzierten Umgang mit der DDR-Kunst" und schlägt den Verzicht auf vier „unselige Verknüpfungen" vor: die Verknüpfung von moralischem und ästhetischem Urteil, von DDR-Kunst und Nazi-Kunst, von „eingängigen Formeln oder verkürzenden Kontrastpaaren der Kunstgeschichte" im Umgang mit DDR-Kunst, und schließlich sollten nicht alle Phänomene in den Begriffstopf „DDR-Kunst" geworfen werden, „die separate Behandlung verlangen". Bei aller Differenzierung befindet Schmied am Schluß mit Entschiedenheit: „Das Werk eines Beuys, Baselitz, Richter oder Kiefer ist nicht nur von anderer Art, es ist auch von anderem Rang als das, was ein Sitte, Heisig, Mattheuer oder Tübke hervorgebracht haben, bei aller Wertschätzung im einzelnen."

Alfred Nemeczek

fordulat, az Öböl-háború, Csernobil és a magunk okozta folyamatos ökológiai katasztrófa már amúgy is túlzottan igénybe vett, a művészektől kompenzációt várunk. A legszívesebben azt vennénk, ha visszaadnák nekünk azokat az illúziókat, víziókat és utópiákat, amelyeket mi magunk elvesztettünk.

A *Metropolis* néhány résztvevője valóban fáradozik a politikai vagy társadalmi valóság kommentálásán, de a szókincsük többnyire annyira ismerős, hogy már fel se figyelünk az üzenetükre. Dmitri Prigov Kína-epitáfiuma például a túl sok pátosztól válik üressé, Mike Kelley formálisan szegényes gondolati szerkezete a művészet, rombolás és bűn témájáról túlzott bőbeszédűségben szenved és amikor Philippe Perrin láncra ver egy tévékészüléket (felirat: „Censored"), az se hagy mély nyomot bennünk. A legjobban Cady Noland objekt-installációi idézik meg manapság a fogyasztói társadalom témáját; Olaf Metzel összetört kosárlabda-pályájának nagy epikai ereje van. Miroslaw Balka takarékos faállványai, Massimo Kauffman írásokat kivetítő fekete géz-négyzete és Gary Hill finom videó-installációja említhető még a néhány mágikus tárgy példájaként.

Más művészek, akiknek az alkalmazkodás mai korában éppúgy hiányzik a perspektíva, mint közönségüknek, megszállottságuk folyamatosságát igazolják azzal, hogy valóságos herkulesi feladatokat vállalnak magukra. Jan Fabre a belső udvarban két fakunyhót állít ki, amelyeknek Yves-Klein-i kék színét milliónyi golyóstoll-vonással állította elő. A japán Kazuo Kenmochi, a logisztika hatalmas teljesítményeként egy több, mint 100 fatörzsből álló 28 méter hosszú nyilat fektetett a Gropius-ház elé. A görög Jannis Kounellis egy zátonyra futott halászhajó, az *Albatros* roncsait, mint gigantikus *objet trouvée*-ket cipeltette föl a meredek lépcsőkön a termébe – csupa-szimbólika erőmutatvány, de mintha egy számmal nagyobb lenne a kelleténél.

„*A mesterségnek arany az alapja*", ezt a címet adta a berlini *Tagesspiegel* a Metropolisról szóló első tudósításának. És valóban, számos résztvevő művész ezen közmondás alapján kommunikál a közönségével: például Ross Bleckner, Georg Baselitz, Jiri Georg Dokoupil és Gerhard Richter festők, a legtöbb résztvevő fotográfus, de a görög George Lappas is, akinek vörös installációját a világ minden szobaszínháza elfogadná díszletnek. Itt többnyire nem programokról és látomásokról van szó, hanem a vizuális kutatás folyamatosságáról. Legyen elég ennyi.

Aki nem a maga kezével alkot, annak szüksége van egy ideára, de legalábbis egy ötletre. A radikális tökéletesség elsiratása mellett áll ki Gerhard Merz ezen a kiállításon a *Pavillon für eine Monochromie*, („Pavillon a monokrómiáért") című installációjával. Az erőnek erejével való emelkedettség számára a brit Ian Hamilton Finlay-t nyerték meg: ő a belső udvarra egy 14 műkő-oszlopon álló pergolát építtetett sok neon-fecsegéssel és ezzel az egyébként olyannyira komoly és az eszközökkel takarékosan bánó művész nem használt se magának, se a *Metropolis*nak.

Mert a vetélkedés valódi győztesei e körülmények között a valódi cinikusok, az idézet- és utánzat-artisták, akiknek sikerült a művészetet értékmentesen összemosni a művészeti iparral, az értelmet keresők bosszúságára. A nevük: John M. Armleder, Robert Gober, Christopher Wool, Fritz Heisterkamp, Jeff Koons, Richard Prince, Haim Steinbach. Többek között ők érték el azt, hogy a korábban ellenálló közönség ma a képzőművészetet olyan komolyan veszi, mint a Beatles és a Rolling Stones zenei oeuvre-jét. Ők töltik meg a múzeumokat, ők kapják a megrendeléseket, üzleti demokratizálódásuk érvénytelenné teszi Paul Klee kijelentését: „Minket egy nép sem bír el." Félre az iróniával: mindez korlátlanul pozitív. Csak éppen megvan a hátulütője.

Ezek a művészek a mintha-műveikkel és poénjaikkal, csak a művészet immanens ellentmondásaiban és nem a valóságban gyökerező banális termékeikkel egyre inkább elhasználják éppen azt az üzleti alapot, amely nélkül semmilyen művészeti piacnak, semmiféle művészeti szakértői munkának és szponzorálásnak nincs értelme: a művészet auráját emésztik fel, bármi legyen is az. Az egyszeriség átcsap tetszőlegességbe. A Gropius-házban Jonathan Borofsky kilenc méter magas *Ballerina Clown*-ja egyetlen szállal még kapcsolódik a művészet aranyglóriájához. De ha elszakadna a fonál, márpedig úgy néz ki a dolog, akkor a kíméletlen pénz elfordulna a művészettől, és újra olyanok lennének a viszonyok, mint 1945 után: alig néhány galéria, mint áhítottuk, szemlélődő nyugalom a múzeumokban, művészeti főiskolákon és szerkesztőségekben. Kint meg, természetesen, a metropolisz pezsgő élete. Akkor boldogok lennénk?

Alfred Nemeczek

Bécs: Osztrák bürokrácia

Hegyi Loránd, a bécsi Museum moderner Kunst 37 éves igazgatója megismerkedett az osztrák bürokrácia ügybuzgalmával. A magyar igazgató szerződése elveszett a szövetségi kancellári hivatal és a pénzügyminisztérium „bürokratikus dzsungelében", így aztán nem kapott munkavállalási engedélyt, enélkül pedig nincs tartózkodási engedély. Az idegeneket ellenőrző rendőrség ezért felszólította, hogy azonnal mutassa be a szóban forgó dokumentumot, vagy hagyja el az országot. Fizetés helyett Hegyi 1990 októbere óta ideiglenes kifizetéseket kap. A tisztviselők csak Busek tudományos miniszter közbenjárására gyorsították meg a munkamenetüket. Hegyi, aki időközben megkapta a szerződését, úgy érzi, hogy „valóban rosszul bántak vele". Az időhúzás valódi oka, mérgelődik, az, hogy a tudományügyi és a pénzügyminisztérium nem tudott megegyezni a „bonyolult fizetési séma" kiszámításában.

Alexandra Reininghaus

HEGYI László

HEGYI LÓRÁND

BAÁSZ Imre - HEGYI Lóránd: A D-villamos beszélni tanul / interju Hegyi Lóránddal/. = Korunk, Uf. II.évf. 5.sz. 1991 600-601.p.

Reverendiſsimꝰ D:
Ord: Præmonſtratenſis
Crucis de Leles z.
Ioannes Estoras,
Præpoſitus Sanctæ
Anno á 250.

HEGYI Loránd

Kulturreferat der Landeshaupstadt München.
Rindermarkt 3-4, 8000 München 2.

EINLADUNG

zur Eröffnung der Austellung
"AKTUELL '91" Junge Kunst aus Ungarn

Am 19. April 1991 19 Uhr
in der Künstlerwerkstatt Lothringer str. 13. München

Begrüssung
dr Michael Meuer
Kulturdirektor der Landeshaupstadt München

Einführung
dr. Lóránd Hegyi
Direktor des Museums Moderner Kunst, Wien

Eröffnung
dr. Sibylle Groß
Korreferentin des Kulturreferantes der Stadt München
und
dr. Pál Gresznaryk
GeneralKonsul der Ungarischen Republik

Austellung vom 19. April bis 16. Mai 1991
Geöffnet töglich von 14.00 bis 18.00 Uhr

AKTUELL '91

JUNGE KUNST AUS UNGARN

IMRE BAK
LÁSZLÓ FEHÉR
KÁROLY HALÁSZ
TAMÁS HENCZE
PÉTER KISS
ATTILA KOVÁCS
LÁSZLÓ MULASICS
SÁNDOR PINCZEHELYI
GYÖRGY SZŐNYEI
TAMÁS TROMBITÁS

Künstlerwerkstatt Lothringer str. 13.

HEGYI Loránd

Kultúratörténeti együttélés

Bécsi beszélgetés Hegyi Loránddal

Két múzeum között ingázik: a Modern Művészet Múzeuma Bécsben két épületben működik. Dr. Hegyi Loránd igazgatói kinevezése lassan hároméves, a munkát két és fél évvel ezelőtt, 1990. október 1-jén kezdte meg. A kezdeti nehézségek után a magyar művészettörténész megbecsülést és elismerést vívott ki: öt évre szóló szerződésének meghosszabbítását az illetékes miniszter és alkancellár jóval lejárta előtt szorgalmazza, és mert a további munkához a feltételeket is biztosítják, majdnem bizonyos: Hegyi Loránd 2000-ig a Modern Művészetek Bécsi Múzeumának igazgatója marad.

*

— Milyen volt a kezdet?

— Nehéz. Egyébként sem könnyű belecsöppenni egy teljesen más pénzügyi struktúrába, kitanulni annak rejtelmeit, elsajátítani a szponzorok megnyerésének tudományát, kipuhatolni a kapcsolatfenntartás módját a minisztériummal. Mindehhez még az idő is kevés volt, hiszen december közepéig készen kellett lennie a negyvenmillió schillinges költségvetésnek, és a következő évre szóló kiállítási tervnek.

— Az elmúlt két és fél évben volt időszak, amikor nem sokat lehetett önről olvasni. Mostanában viszont többet, mégpedig általában elismeréssel.

— Minden bizonnyal most válik láthatóvá a munka eredménye, hogy a nagyon nagy változtatások nem átmeneti jellegűek, hanem koncepcióba illeszkednek. Bécsben a modern művészetek múzeumának két helyszíne van: a gyönyörű barokk Palais Liechtenstein, és a Huszadik Század Múzeuma nevét viselő modern épület. Korábban ez utóbbiban évente négy - öt kiállítás volt, míg a palotában állandó gyűjtemény kapott helyet. Tizenhárom éven át ehhez senki nem nyúlt hozzá. Én minden helyszínt bevontam a kiállításrendezésbe, tudatos struktúra szerint, és a korábbinál gyakrabban változtatva. Ez majdnem háromszorosra növelte a bemutatók számát, s értelemszerűen egy-egy kiállítás legfeljebb két hónapig van nyitva, sokkal nagyobb a forgás és a lehetőség. Igaz, a munka is felpörgetett, ami sokaknak nem tetszett, a közönségnek azonban igen — harminc százalékkal nőtt a látogatók száma. A legkellemesebb meglepetés az volt, hogy az első féléves kiállítási időszakban milyen sokan jöttek el, egy-egy megnyitóra 1500-1600-an.

— Melyek a tartalmi súlypontok?

— A Barokk Palota a festményeknek kínál jó bemutatási lehetőséget, a Schweitzer Garten-beli modern épület, ahol jószerivel falak sincsenek, inkább a szobrászat, az installációs és objekt-művészet számára kedvező. Ennek tudatában dolgoztam ki az öt évre szóló kiállítási programot, amelynek megfelelően a Palais Liechtensteinben évente kétszer, télen és nyáron, a 70-es, 80-as, 90-es évek modern festészetének egy-egy — bécsi kiállításon még soha nem szerepelt — kiemelkedő alakját mutatjuk be. A két nagy kiállítás között kisebb, kevéssé ismert, radikálisan kortárs művészeket állítunk ki. Néhány név a nagyok közül: Pierre Soulage, Georg Baselitz, Marcian Raysse. A változás sokféle: ott kezdődik hogy évente kétszer lebontjuk a korábban érintetlen gyűjteményt, emellett olyan modern festőóriások jutnak el, akiket itt még soha nem állítottak ki.

A huszadik századi múzeumban évi hat rendezvény kap helyet. Közülük az egyik afféle felfedező-kiállítás: egy-egy ország, egy-egy régió mutatkozik be. Ilyen volt a Kortárs Itália, ilyen a most megnyílt Kortárs Izrael, és ilyen volt az „Absztrakció Csehszlovákiában, Magyarországon és Lengyelországban". Az országbemutatókkal nem az egzotikumot keressük: Délnyugat-Európa, Közép-Kelet-Európa az egyik súlypont, a másik az európai kultúrához kapcsolódó távolabbi földrész: a távol-keleti prai országokra gondolok, Latin-Amerika, de Izrael is ide tartozik. Spanyol és skandináv bemutatkozás szerepel a tervekben. Ezek a rendezvények a képzőművészeten túl szimpóziumokat, filmvetítéseket, művésztalálkozókat is jelentenek. Másrészt itt a nagy festők kiállításaival párhuzamosan nagy szobrászok, installációs művészek bemutatóit rendezzük meg. A két épület így remekül kiegészíti egymást — ez is titka a sikernek. Ugyanilyen jelentőségű az a strukturális változás, hogy folyamatos a 80-as, 90-es évek művészetének bemutatása, valamint a teljes nemzetközi nyitás.

— A múzeumigazgatás fontos feladata a beszerzés.

— Eddig száztíz művet vásároltam a múzeumnak, és sikerült elérnem, hogy a Ludwig Alapítvány — amely a múzeum szponzora — ugyancsak az én javaslatom alapján költi el beszerzési keretét. Az eredetileg kapott összeget ez évre sikerült megduplázni, a jövő évre a minisztériumtól kapott vásárlási keretem 12 millió schilling lesz. Most, hogy a beszerzés egy kézben van, itt is igen következetes programot lehet megvalósítani: a beszerzések nyolcvan százaléka a 80-as, 90-es évek művészetét öleli fel, húsz százalékban pedig sikerült a 45 utáni művészet néhány — 60-as, 70-es évekbeli — alapművét beszerezni.

— Nem csak Bécsben rendez kiállítást. Júniusban Velencében is, a biennálén.

— Az idén a velencei biennálén a nagy központi kiállításon és a nemzeti bemutatkozáson kívül egy harmadik egység is lesz: a város különböző részein tíz nemzetközi projekt valósul meg. Az a megtiszteltetés ért, hogy ezek egyikére kértek fel. A tíz kurátor között nagy nevek vannak — Adelina von Fuerstenberg vagy Barbara Rose. Engem nem mint bécsi múzeumigazgatót vagy magyart hívtak meg, hanem mint Hegyi Loránd művészettörténészt. A tíz kurátor tíz témát javasolt, egységben a biennále központi témajával, ami a multikulturalitás, a transznacionalitás és a kulturális nomadizmus.

Az én témám: Közép-Európa mint történelmileg évszázadok alatt kialakult multikulturális, transznacionális régió, amiben a szellemi emberek a kulturális nomadizmus jegyében utaznak. Példa rengeteg van: vegyük a cseh-zsidó Kafkát, aki németül írt. A sok kicsi nemzet, a sok nyelv, vallás — ez mind Közép-Európa, amely például a Monarchiában egymás mellett, nemzetek feletti struktúrában élt. Az akkor kialakult multikulturalitás ma minden politikai esemény ellenére óriási potenciális kulturális értékként jelenik meg. Ezt pozitívan kell nézni, nem pedig egymás ellen uszítani a kis nemzetecskéket. A kiállításom címe: *A művészet együttélése*. Ebből a régióból származó kortárs — olasz, osztrák, szlovén, szerb, magyar, cseh, szlovák — művészek együtt állítanak ki. Számunkra nagyon fontosnak tartom, hogy magyar művész eddig csak a nemzeti pavilonban kapott helyet, most először van mód a velencei nemzetközi kiállításon is jelen lenni.

A másik aspektus történelmi: a közép-európai kulturális kommunikáció, amelyik már a hetvenes években a nyugatra és keletre feloszlott blokkban gondolkodó Európa helyett a kulturális régiók szabadságára építette a maga elképzeléseit. Negyven év blokkpolitikája nem mossa el négyszáz év kultúrtörténeti együttélését.

Szászi Júlia

KOLLÁR JÓZSEF:

Johann Reuchlin

Szavakat tanulok, szavak tanulnak engem.
Legtöbbször tudom, mit nem jelentenek,
hogyan nem szabad használni őket,
kinek a szájába nem valók.
a szavak legjobban a költőket és szeretőket
szeretik — néha a filozófusokat —,
de az ostobák szájából kifordulnak.
a szavak nem szeretik a nagy szavakat,
a központi ünnepek tomboló álviharait.
a szavak nem szólnak önmagukról,
de hallgatásuk tiszteletet ébreszt
az eretnekek, a vértanúk és Szókratész iránt.
szavakat tanulok, szavak tanítanak:
szeretem, ahogy a butákat kifigurázzák,
a hazugokat leleplezik, ahogy megmutatják
a gondolatok tisztaságát vagy homályát.
szeretem az okosan egymásba öltött szavak
isteni szigorát, kegyetlen kérlelhetetlenségét:
a kifent szópengéket, szópajzsokat hideg
ésszel forgató lovagok póztalan bölcsességét.
szeretem a szavakat, mert ők az egyetlen
kapcsolat köztem és gondolataim között,
ők kapcsolnak össze halálommal és adják a célt amiben,
kételkedhetek. szeretem őket,
mert tanítanak:

szavakat tanulok: meghalni tanulok...?

fe Lugossy László rajza

MÁS

Dinamikus kompozíciók

Dinamikus kompozíciók címmel megnyílt a *II. Budapesti Nemzetközi Kortárs Képzőművészeti Kiállítás a Közlekedési Múzeumban* (Budapest XIV., Városligeti krt. 11.). A kiállításon való részvételt nyilvános pályázati kiírással és személyes meghívásokkal kiegészítve hirdette meg az *ART-MA Művészeti Alapítvány*. A felhívásra 32 országból 161 alkotó küldte el munkáit. A tárlat május 31-ig tekinthető meg, hétfő kivételével naponta 10—18 óra között.

Pódiumbeszélgetés

Május 21-én délután 5 órakor kezdődik Tábori György és Eörsi István pódiumbeszélgetése a Régi Városháza dísztermében (Budapest V., Városház u. 9—11.) A „talk-show"-ra Tábori György első magyarországi vendégrendezése alkalmából kerül sor. Az író *Jubileum* című művének bemutatóját június 18-ára tervezi a *Radnóti Színház*.

Kínai vacsora

A Tilos az Á Performance Színházának harmadik bemutatójára május 23-án 22 órakor kerül sor, melynek címe: *Kínai vacsora*. Jegyek válthatók: *Vajdai Vilmos* rendezőnél és a helyszínen (Budapest VII., Mikszáth Kálmán tér 2.).

Égből pottyant rajzkiállítás

Az Égből pottyant mesék című televíziós mesesorozatra készült gyermekrajzok, meselevelek és a mesék animációs eszközeiből rendeztek kiállítást az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Karának aulájában (Budapest VII., Kazinczy utca 23—27.). Megtekinthető június 4-ig, naponta 9—17 óráig.

Az Égből pottyant mesék harminchat részét 1991 októbere óta láthatják a nézők csütörtökönként, az Esti mesében. A sorozat minden meséje egy-egy gyerekrajz alapján született, s az égből pottyant ejtőernyő csodájára elevenedik meg a meseasztalon. Az elmúlt két esztendőben mintegy négyezer rajz és levél érkezett a szerkesztőségbe. A sorozat alkotói valamennyi rajzot megőrizték, s több mint egy hónapon át bemutatják a közönségnek. A kiállítás ideje alatt látható a harminchat mese is az adás sorrendjében. A kiállítás első hetétől a Magyar Televízió a sorozat tizenöt meséjét ismét sugározza esti meseként.

A kiállítás programjaként *május 24-én, hétfőn délután 3 órakor Levente Péter és Gryllus Vilmos játszik a gyerekekkel.*

Kis purgatórium

Június 27-ig, hétfő kivételével naponta 10—18 óráig tekinthető meg El Kazovszkij Kis purgatórium című kiállítása a Kiscelli Múzeum kriptájában (Budapest III., Kiscelli u. 108.).

A negyedik most

Ez a címe P. Kréher kiállításának, amely május 25-ig látható a Fáklya Club Galériájában (Budapest VI., Csengery u. 8.). A negyedik most című kiállítás, egy levél fehér mondatokkal, az idő kopár levegője, egy alkonyodó hajnal, egy hang tükröződése a semmiségben, egy megszólítás a következő napra egy tegnapi holnapra, egy fölfelé épített gödör lelki síkságunkba, felfelé épített csend, címzettje Makkai Ilona.

Mozi

Május 24-én a Francia Intézetben (Budapest I., Fő u. 17.) 19 órai kezdettel vetítik Edouard Molinaro: A vacsora című alkotását. A színdarabból készült film a színpadi változat minden sikeres elemét átmentette: *Claude Rich-et, Brasseur-t és Jean-Claude Brisville* ízes dialógusait. A vetítéshez szinkrontolmácsolást biztosítanak.

Május 25-én a Magyarországi Olasz Kultúrintézetben (Budapest VIII., Bródy Sándor u. 8.) két előadásban, 18 és 20 órakor mutatják be a *Csend! Itt Moszkva beszél* című, 1992-ben készült filmet. Öreg partizánok és feltörekvő reformkommunisták tolonganak egy Unita-ünnepség lármás forgatagában és adnak humorban bővelkedő képet a toszkán baloldal válságáról. Rendezte: *Alessandro Benvenuti.*

Uni de Formis

Ezzel a címmel rendezte meg legújabb kiállítását fe Lugossy László a Home Galériában (Budapest XIII., Róbert Károly körút 58.).

HOME GALÉRIA

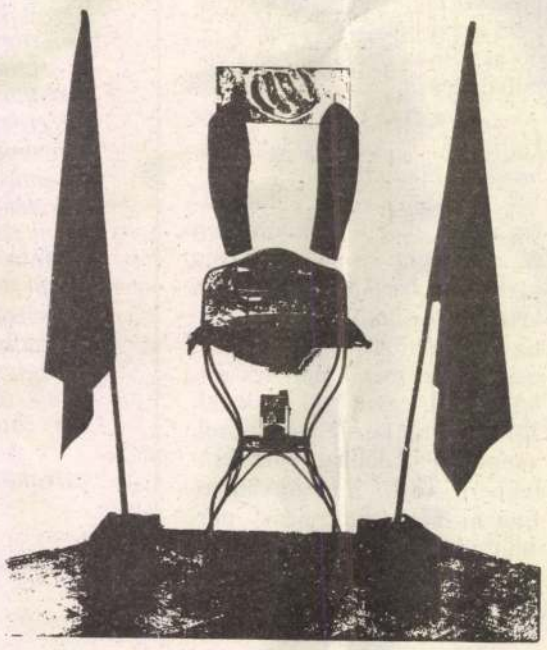

Estek az írószövetségben

Ezen a héten két irodalmi estre hívjuk fel az érdeklődők figyelmét: május 2-án délután 5 órakor rendezik meg *Kende Sándor: Itt felejtett engem az Isten című*, az Ünnepi Könyvhétre megjelent könyvének a bemutatóját és Kende Sándor emlékestjét. Beszélgetőpartnerek: *Tüskés Tibor* és *Bíró András*. Közreműködik: *Udvaros Dorottya* és *Székhelyi József*.

Egy nappal később, *május 27-én* pedig *Fülöp Géza: Egy hónap sitt* című könyvének a premierjére kerül sor. A könyvet *Borenich Péter* mutatja be ugyancsak délután 5 órai kezdettel.

Az írószövetség címe: Budapest VI., Bajza u. 18.

Technopolis

Május 21-én 18 órától újra technobuli a Petőfi Csarnokban (Budapest XIV., Zichy M. u. 14.).

A rendezők mondják: Egyszer már volt, akkor a *Techno Art Show-val* le is zárult. Most egy kicsit más és új látvánnyal újra megindítjuk. Zenekardömping várható! Májusban az angol CLOCK DVA a lehetséges színpadváromány os. A jegyárak mindig a fellépők nevétől függően változnak. Siker esetén akár egész évben színesítheti a Petőfi Csarnok műsorát ez a program. A *techno*, az *EBM*, a *military*, a *hip-hop* kedvelőit várjuk erre a bulira. A jól kipróbált DJ *Fat Man* mindenki érdeklődését megpróbálja lekötni.

Carlo Goldoni világa a zenében

Ez a címe az Olasz Kamaraduó (Lucia Fiori szoprán és Antonio Lucianï zongora) hangversenyének, amelyet *május 27-én* 18.30 órai kezdettel rendeznek meg az Olasz Kultúrintézet (Budapest VIII., Bródy Sándor u. 8.) nagytermében.

Az olasz kamaraduót a szopránénekesnő és a zongoraművész alapította 1986-ban: mindkettőjüket az évszázadok során énekhangra és zongorára írt zeneművek iránt érzett nagy szeretet vezérelte. A közönség azonnal fölfigyelt rájuk, hiszen a két szólista csodálatos könnyedséggel alkalmazkodott a legkülönbözőbb műfajokhoz, stílusokhoz és szerzőkhöz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

E héten válaszol:

Nagyné Gaté

KOVÁCS TIBOR, GYŐR, KÜLSŐ ÁRPÁD UTCA — *„Kedvelem az Önök lapját, bár egy kicsit kényeskedőn ellenzéki, finnyásan entellektüel, az erőt lekicsinylő. A kemény kiállást a magyarságért nem vesszük értékszámba? A törököket azért ne sírjuk vissza. Bár ki tudja. Én azt tartom, hogy a harc az egyetlen, ami örök és megállíthatatlan, az élet lényege és motorja. (Nincsenek illúzióim, de erről írok majd a könyvemben is.)"*

Észrevételeit köszönöm, bár a törökre való hivatkozást először nem értettem. Aztán eszembe jutott, hogy Váncsa írt cikket tán egy éve honi állapotainkról, ebben valami Musztafa nevű kamionos evett merőkanállal híg és mócsingos gulyáslevest, ráadásul leöntötte vele a kardigánját, mire németül kezdett el káromkodni, ebből aztán valahogy arra a következtetésre jutott Váncsa, hogy azért a törökök nem is voltak annyira rosszak, nekik köszönhetjük a töltött káposztát, a Rudas fürdőt és azt hiszem, a rétestésztát is, igaz, mindezért beszedték szépen a pénzt a megszállás alatt, viszont mindenkit békén hagytak, nem úgy, mint a burkusok, akik lévén böszmék és taplónyelvűek, semmit se tettek a magyar konyha felvirágoztatásáért, csak galibát okoztak. Nem beszélve a következő nációról, azaz *ezekről* a maiakról. Igaz, ezeknek, tehát akik ma vannak, legalább egyetlen pozitívumuk van, mármint hogy legalább németté nem akarják tenni a magyart, ami, tekintettel a német igeragozás borzalmaira, felettébb méltánylandó.

No szóval, Ön nyilván erre a cikkre gondolt. Az már más kérdés, hogy az egy évvel ezelőtt írt levelére miért csak most válaszolok. Blama.

VÁNCSA ISTVÁN, BANGKOK, THAIFÖLD — Pista, azonnal szakítsd meg buddhista körutadat, s gyere haza. Baj van a török cikkeddel. Összehozlak valakivel, lehet, hogy harcolni is kell. Könyv is lesz belőle.

SÁNDOR CSILLA, PÉCS — Az ukrán—magyar szerződés körüli parlamenti vitákról eszünk ágában sincs vitát indítani. G. Nagyné Maczó Ágnes képviselő asszony hozzászólásairól pedig mégúgyse. Ha mégis véleményemet kéri ez ügyben, az én meglátásom az, hogy bizony G. Nagynak se lehet könnyű.

Ezen túlmenően csak annyi megjegyzésem van, hogy a történelemben rendkívül szívós munkával kötöttek és ratifikáltak már jó pár (ezer, tízezer, százezer) örök életre szóló barátságos szerződést, hogy aztán ezeket még ugyanabban az évtizedben (jó esetben évszázadban) fel is rúgják, és úgy masírozzanak át a közös határon, rontást hozva mindenre, ami él és mozog, hogy azt azután minden történésznek öröm néznie.

VÁNCSA ISTVÁN, THAIFÖLD, BURMA, LAOSZ KÖZÖS HATÁR (ÓPIUMHÁROMSZÖG) — Nemcsak a török cikkeddel van baj. G. Nagyné hazaárulással vádolta meg dr. Antall Józsefet és nem akart ratifikálni. Az ellenzékiek a kormányt védték, a kormánypártiak a kormánynak estek. Kiderült, hogy egy Takács nevű ukrán nagykövet Tkacsnak szólíttatja magát, amit több képviselő nem tud kiejteni. Egy dr. Rott nevű kereszténydemokrata frakcióvezető bevallotta, hogy az ülés alatt cigarettázni szokott, emiatt ráfogták, hogy szelektív az emlékezete, amit nyomban cáfolt azzal, hogy a Pázmány Péteren végzett, s erre határozottan emlékszik (mintha csak ma lett volna). Ezenközben minden átmenet nélkül a fél ukrán establishmentet lekommunistázták, mindennek a végén dr. Antall bejelentette a nemzetnek, hogy akit ma nemzetvesztőnek mondanak, az holnap lehet, hogy már nem nemzetvesztő, viszont épp az lehet majd holnapra nemzetvesztő, aki ma a másikra mondja, hogy nemzetvesztő, következésképp nyugodtan fog elmenni a túlvilágra. Egyébiránt aki nem érti, hogy miről van szó, az olvassa el a Századunk című folyóirat 1965-ös számát, abban minden benne van, ő írta bele. (Úgy tudom, te is dolgoztál abba a lapba.)

Azt hiszem, tényleg harcolnod kell.

Nagyon azért nem kell félned, a spanyol—magyar szerződést vita nélkül ratifikálták, nincsenek területi igényeink Spanyolországgal szemben.

Bécs: Hegyi Lóránd igazgatóval szolidárisak

MTI-információ

Elisabeth Gehrer osztrák kulturális miniszter teljes támogatásáról biztosította *Hegyi Lórándot*, a bécsi Modern Művészeti Múzeum (MMK) magyar igazgatóját, akit két hete nyílt levélben támadott leváltását követelve a Művészeti Kritikusok Nemzetközi Egyesülésének (AICA) osztrák szekciója. Mint a magyar igazgató az MTI-nek elmondta, hatalmas szolidaritási mozgalom indult mellette. A világ minden tájáról a legtekintélyesebb művészeti lapok és intézmények vezetői írtak levelet az osztrák miniszter asszonynak és a magyar igazgatónak, elítélve az AICA osztrák szekciójának nyilatkozatát.

Ez utóbbi aláírói azt vetik Hegyi Lóránd szemére, hogy szerintük nem ad elég teret a mai osztrák és amerikai művészetnek, s ehelyett „ismeretlen" kelet-európai, spanyol, afrikai és dél-amerikai művészek kapnak bemutatkozási lehetőséget. A másik kifogásuk viszont az, hogy nem csak mai művészetet mutat be és gyűjt a múzeum.

A szolidáris nyilatkozatok szerzői – például *Robert Fleck* osztrák művész a luxemburgi kortárs művészeti biennále nevében, *Dieter Ronte* a bonni Művészeti Múzeum igazgatója, *Walter Smerling*, a bonni Művészeti és Kulturális Alapítvány elnöksége nevében, *Bazon Brock*, a wuppertali egyetem professzora – éppen azt emelték ki, hogy Hegyi Lóránd a pluralitás jegyében, a közönség legnagyobb elégedettségére végzi tevékenységét, s a múzeumában szinte havonta szenzációs rendezvények váltják egymást. *Néray Katalin*, az AICA magyar szekciójának vezetője szerint a magyar igazgató egyik kiemelkedő erénye, hogy új módon tekint az európai művészetre. *Catherine Millet*, a világhírű párizsi Art Press folyóirat szerkesztőségi igazgatója is azt hangsúlyozta, hogy a bécsi múzeumban mindig a világban legaktuálisabb művészegyéniségek állítanak ki. Hegyi Lóránd egyébként Robert Fleckkel együtt bejelentette: kilép az AICA osztrák szekciójából. Hegyinek eredetileg 2000 végéig szól az igazgatói szerződése, de Elisabeth Gehrer miniszter asszony éppen idén februárban hosszabbította meg a kinevezését a múzeumi negyedben épülő új modern művészeti múzeum átadásáig, a tervezett 2002-ig.

Budapest II., Törökvész út 30/A
Levélcímünk:
1539 Budapest, Postafiók 785
Telefon: 326-8260, 326-8274

Hirdetésfelvevők: VIII., Blaha Lujza tér 3.
(Blaha Közönségszolgálat) 138-2369
VII., Kertész u. 27. (Média Ex-Press) 351-9854
VII., Wesselényi u. 8. (MAHIR) 342-6164

ITT LEVÁGANDÓ

MEGRENDELŐ

Ha előfizet a NÉPSZ

havonta 311 Ft **Öni**

Alulírott ..... (n
..... (irányítószám, helys
..... (utca) ..... (házszám) ..... (a
megrendelem a NÉPSZAVA című lapot .....
példányban

- Az előfizetési díjat a fenti címen jelentkező kézbesítőnek fizetem.
- Az előfizetési díjat a ..... pénzintézetnél ve
..... folyószámláról egyenlíte
(Kérjük, hogy a banknak adjon megbízást a hírlapdíj átadására.)

A megrendelőlapot a következő címre szíveskedjen feladni:
Budapesten: Hírlapüzletági Igazgatóság ügyfélszolgálati és koordinációs osztály, Budapest 1846
Vidéken: Postahivatal, helyben

A rádió mellett

Epizódháború

A szokott zsúfoltság, szokott mérgelődés. Csúcsforgalom. Lökődünk előre az úttesten, gáz és fék, gáz és fék; monoton fogcsikorgatás. Már biztos, hogy elkésünk. De hullámzik az élet, otthonról indultunk el s van honnan elkésnünk; vár egy barát, elvégzendő munka, esetleg valamilyen esemény. Szóval: létezünk, természetes keretek között. Annyira természetes mindez, hogy valójában nem is vagyunk tudatában e természetesség ajándékának. Az előttünk index nélkül sávot váltó autós a szemünkben egy terrorista; az épp orrunk előtt pirosra váltó lámpa maga az infarktus; és ez az egész nyüzsgő káosz ilt körülöttünk maga a pokol legmélyebb bugyra. Igen: már biztos, hogy elkésünk. Valami zene kellene, de a kazettákat persze elfelejtettük lehozni. Bekapcsoljuk a rádiót. Valami nő motyorászik; még ez is, dünnyögjük, s váltanánk a hullámsávon, de útszűkület: át kell sorolnunk. Tovább szól tehát a rádió, szemünk a forgalmat fürkészi, fülünk pedig szórakoztatóan regisztrálja a szavakat.

A horvát asszony most arról beszél: „Azt mondta: a többiekkel csak ma kellett úgy lennem. Holnaptól egyedül az ő asszonya leszek. És ne emlegessem folyton a gyerekeimet meg a férjemet; valószínűleg már meg is ölték őket. Az árulóknak nincs kegyelem, de amúgy is fölöslegesek voltak."

Az asszonynak és férjének kicsi vendéglőjük volt, valahol Európában. Annak is déli részén, a Vajdaságban. A férfi magyar, felesége horvát, a törzsvendégek között pedig szerbek is voltak. S éltek békességben, mígnem kitört az őrület. Ők maguk sem hitték, hogy ebből háború lesz. Hogy egy napon hozzájuk is elérkezik. S hogy azon a napon megérkezik a rettegés, szenvedés, megalázottság, könyörtelenség. Hogy a jugoszlóv néphadsereg „rendfenntartói" gőgösen válaszolják a segélykiáltásokra: ez a ti háborútok. Hogy Európa éveken át tehetetlenül szemléli saját erejének csonkulását, saját vérének folyását. Mert valahol Európában elkezdődik egy furcsa létezés: az egyik nap segít valaki, de másnap egy másik – árt. Hogy elfutni korai, vélik, bár maradni késő már.

„De hová fussak? – kérdi tétován az asszony. – Azért dolgoztunk, hogy többek legyünk puszta magunknál; mit ér hát, ha világgá futunk, megrabolva, meggyalázva, mindenünktől megfosztva, csupaszon? S nem a ház, nem a vendéglő ez a minden: hanem az élet teljessége. A bizalom egy más nép fia iránt; szeretete zenéjének, életének, táncainak; szeretete a jószomszédságnak. Mert igen. Egyszer vissza kell menni és újra elkezdeni. Eljönnek majd maguk is. Nagyon finomakat fognak enni. Nagyon jól érzik majd magukat. Nálunk."

Révülten hallgatjuk ezt a roppant egyszerű, s talán ezért sokaknak megérthetetlen filozófiát. Hogy kétféle ember létezik. Az egyik él az élettel, a másikkal az élet él. Az egyikben ki tud teljesedni az élet, mert a gonoszságot is magához engedi, túlcsorduló bizalmában, s nem győz fölötte az, ha türni s szenvedni kényszeríti is; a másik viszont csak eszközül használ mindent: akár a másik embert is. S ezért marad mindig csonka az élete, holott néha azt hiszi: mindent megszerzett.

Kemény kürthang robajlik belső csöndemre. Előttem színe üres az úttest, s a visszapillantó tükörben pedig közérthető kézmozdulatok jelennek meg. El kellene mesélni nekik, hogy miért is torpantam meg a terelő tábla előtt, kicsit még itt, a lezárt sávban, de már belógva a szabadba. Hogy szólt hozzám valaki, s én most ez egyszer elfelejtettem nem odafigyelni. Megfeledkezve így a legfontosabb szabályról... Köszönhető ez Andrási Attila dokumentarista munkájának, s köszönhető ez egy horvát asszonynak, valahonnan Európából. El kellene... de sürgetően, robajlóan szól a kürthang.

Pedig már biztos, hogy elkésünk.

- tor -

Kassáktól Cocteau-ig

Megkezdődött a Budapesti Őszi Fesztivál

Budapest Kiállítóteremben gnap este *Demszky Gábor* főpolármester nyitotta meg a Budaesti Őszi Fesztivál '94 rendezénysorozatát. Az eseménysoron nyitó bemutatójaként *Badsz ire* (1941–1991) sepsiszentgyörgyi grafikusművész emlékkiállíását nyitotta meg *Szőcs Géza* köl- és *Chikán Bálint* művészettörnész. Az október 9-ig tartó Budapesti Őszi Fesztivál a gazdag eneí program mellett kiállításokkal, film- és színházi bemutatókkal várja az érdeklődőket. A mprogramban egy-egy korak és stílus, valamint egy-egy űvészalkotásaibólállítanakösze sorozatokat. Oroszok felvegéppel címmel például a tizes–zas évek orosz avantgárd alótásaiból mutatnak be filmeket eptember 23–28. között a Cirgejzír moziban. Lengyel avantgárd és modern videofilmeket nézhetnek a Toldi mozi látogatói szeptember 24–26. között. Ugyancsak a Toldiban láthatók *Meredith Monk* kortárs színész, rendező, énekes, zeneszerző és koreográfus filmjei, október 1-jén. Videóra készült operákat mutatnak be a Szindbád mozi Videóopera sorozatában október 2–9. között. A kortárs zeneművek rendezője *Mikó András*, *Vámos László*, *Szikora János*, *Jeles András*, *Maár Gyula*, *Szőnyi Kató* és *Bednai Nándor*. A Francia Intézet a fesztivál keretében szeptember 26. és október 6. között *Jean Cocteau* filmjeit tűzi műsorára. Az őszi fesztivál egyik legizgalmasabb kiállításának az óbudai Kassák Múzeum Kassák kollázsai 1955–1966 című bemutatója ígérkezik.

(szó)

A közelmúlt – féljelen művészete

Keserű Katalin a kortárs művek fogadtatásáról

Az Ernst Múzeumban a '80-as évek – Képzőművészet címmel nyílt kiállításon száznegyven művész munkáit tekinthetjük meg. A közelmúlt-féljelen művészetéről, a törekvések, irányzatok sokszínűségéről s a kortárs művészet fogadtatásáról beszélgettünk Keserű Katalinnal, a Műcsarnok igazgatójával, a kiállítás rendezőjével.

– A mai komplexen sokszínű művészeti törekvésekben sokszor nehéz elkülöníteni: melyek a képzőművészet határai. A kiállítás rendezői milyen elvek alapján húzták meg a határvonalat?

– A kiállítás alcímének megfelelően – csakis a képzőművészetről szól. A képzőművészet körébe pedig hagyományosan a festészet, szobrászat és a grafika tartozik, s a XX. századtól a képzőművészetnek egy olyan újabb területe, amely nem elsősorban a látványrögzítéssel foglalkozik, hanem a képalkotásnak és a fotóképnek az összefüggéseivel. Ma már beletartozik a képzőművészetbe néhány új műfaj is – amely a '60-as években még nem volt jelen nálunk –, mint az installáció vagy az élőművészeti produkciók, gondolok itt a különböző akciókra, a performancera és a happeningre. Ezeket, illetve az egykori produkciókat videón mutatjuk be. Azokat a művészeteket, amelyek nagyon nagy technikát igényelnek, külön kiállításon szeretnénk bemutatni 1996-ban. Ezek legfeljebb jelzésszerűen jelennek meg a mostani tárlaton.

– Ki tudna emelni művészeket, műveket a kiállításról?

– Száznegyven jelentős művészről van szó, így nem szeretnék külön kiemelni senkit. *Bak Imrével* kezdődik a kiállítók listája, és a Xertox-csoporttal fejeződik be. Itt kell megjegyeznem, hogy a nyolcvanas évekre nagyon jellemző a csoportos alkotó tevékenység, s ezt a jelenséget is igyekeztünk bemutatni. A kiállított anyag gazdagságát szemléltetik pusztán az ábécé-rend első művésznevei is: *Bakos Ildikó, Banga Ferenc, Bakša József, Beöthy Balázs, Berhidi Mária, Bemáth András, Birkás Ákos...* Kiemelni tehát nemigen tudok, hiszen a művek éppen azért lettek meghíva, mivel mindegyiknek jelentősége van.

– A hatvanas évek művészetéből már volt kiállítás három éve, a Magyar Nemzeti Galériában. Most a nyolcvanas évekből láthatunk összeállítást a Műcsarnokban. A hetvenes évekbeli előzményekre vajon visszatekint-e a kiállítás? Vagy törésvonal húzódik a hazai képzőművészet fejlődésében?

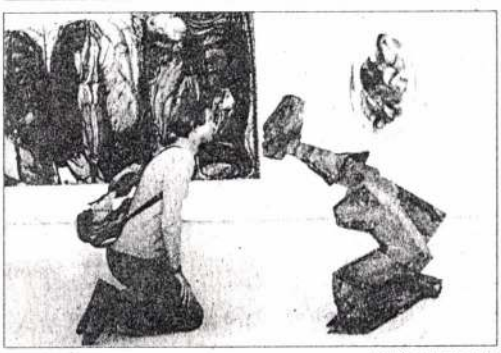

FOTÓ: CSER ISTVÁN

– Csak a kiállítási katalógus előszavában volt módunk érzékeltetni a hetvenes évekbeli előzményeket: melyek voltak azok a koncepciók, amelyek a múlt évtizedet kiformálták. Ezt a kiállítást az OTKA által támogatott egyetemi kutatómunka után rendeztem meg, melyben a hallgatók és kollégák egyaránt részt vettek. Tehát egy négyéves kutatási tevékenység eredménye. Ugyanezt nem csináltam végig a hetvenes évekről. Úgy vélem, hogy a korszak fő szakértője, *Beke László* idővel feldolgozza az előző évtized művészeti gondolatait egy reprezentatív kiállítás keretében. Törésvonal egyébként egyáltalán nem húzódik a hatvanas évek művészeti tendenciáitól kezdve a máig. Sőt, arra építettem a gondolataimat, az egész kiállítást, hogy megkeressem, melyek azok a szálak, amelyek folyamatosan működve, módosulva, érvényesültek a nyolcvanas években. Nem arról volt tehát szó a magyar művészet történetében, hogy a világ művészetéből érkeztek a hatások, amelyek alapján itt is „történt valami".

Az eredeti elképzelés az volt, hogy olyan műveket kérünk be, amelyek éppen az átmenetet, a fordulatot jelzik az egyes életművekben. Végül azonban megkértük a művészeket, hogy ők maguk tegyenek javaslatot, milyen művel szeretnék képviseltetni a múlt évtizedbeli tevékenységüket.

– Az eredeti koncepció tehát nem érvényesül maradéktalanul a kiállításon?

– A szempontok nem estek egybe. Többek közt azért, mert a nyolcvanas évek volt az az időszak, amikor a gyűjtés nagyon intenzív volt. Nemcsak Magyarországon, de külföldön is igen számottevő volt a magyar művészet gyűjtése, s így fontos művek kerültek ki az országból, s lettek így szinte hozzáférhetetlenek a mostani kiállítás számára. Óriási mértékben megemelte volna a kölcsönzési díj a költségeket, s ezt az ebben az évben egyhármadára csökkentett költségvetésünkkel nem bírtuk volna el. Ezért nem pontosan a fordulatot jelző műveket állítjuk ki, hanem azokat, amelyek már elsődlegesen a nyolcvanas évekre jellemző gondolatiságot reprezentálják.

– Laikusok, kívülállók körében gyakran megfogalmazódik az a vélemény, hogy a magyarországi posztmodern törekvések csak amolyan nyugati plagizálások, utánérzések lennének. Megfelelően tudja-e cáfolni a jelen kiállítás ezt a tévhitet?

– Ilyeneket ma már nem lehet mondani, hiszen a művészet olyan sok szálon fut, hogy nem csak egy főirány létezik. A kiállításon éppen azt szeretném bemutatni, hogy milyen hallatlanul sokféle gondolkodási irány volt a képzőművészetben egymás mellett. Hogy melyik kapott nagyobb hangsúlyt, az más kérdés. Képtelenség azt mondani, hogy azoknak a törekvéseknek, amelyek autonóm módon, sokféle irányban gondolkodva alakultak az életutak során – külföldről jöttek volna. Nem lehet egy valami általánosan, globálisan jellemző egy korszakra – egész Európában, a világon. Nálunk éppen annak az iránynak a sorsa, amire gondolhat – a transzavantgárdról van szó – alakult úgy, hogy *Hegyi Loránd* fölfedezte a világban tapasztalt új művészeti jelenségeket bennük. Ezt a folyamatosságot kiemelkedő személyiségek életművén belül mutatta meg Magyarországon 1981-ben az első, úgynevezett új-szenzibilitás kiállítás. Arról képtelenség is lenne beszélni, hogy például *Korniss Dezső* meghallotta, mi történik a világban, s ettől fogva másként kezdett festeni. Olyan kortársi szempontokat emelt ki Hegyi Loránd, amelyek egyetemesek, s ezek szerint vizsgálta meg az életműveket s a legfrissebb műveket is egyaránt. Biztos, hogy ennek a nézőpontnak nagy hatása volt, főleg a pályakezdőkre, s így kerültek ennek az új szenzibilitásnak a vonzáskörébe. Olyasmi azonban, hogy valaki elhatározta volna, hogy mostantól másképp dolgozik, nemigen tehető fel.

– A közönség vajon mennyire lehet fogékony a nyolcvanas évek művészetére?

– Viszonylag szűk körű, ám igen jelentős közönség látogatja a kiállításainkat. Mi megteszünk mindent, hogy egyszer olyan nagy közönsége legyen nálunk is a kortárs művészetnek, mint Nyugaton, ahol nem kerültek távol az emberektől a modern törekvések – egy megzavart értékrend által. Ezek a kiállítások ugyanis éppúgy a kortársaink, mint a gazdaság vagy a szellemi élet más területeinek eredményei. Egyszerűen életünk részei.

Megyeri Dávid

Szép magyar beszéd

A Péchy Blanka-díjak átadása

A Kazinczy Alapítvány bizottsága az 1994. évet Péchy Blankára való emlékezése és tiszteletadása jelével a szép magyar beszéd jubileumi évének nyilvánította. A személye és nyelvművelő munkássága iránti tiszteletet jelzi az is, hogy születésének századik évfordulóján megalapították a Péchy Blanka-díjat, amely életműdíjként ítélendő oda az élő beszéd művelőinek, szolgálóinak.

Most először, szeptember 21-én *Honti Mária* közigazgatási államtitkár, a Kazinczy-Alapítvány bizottság elnöke adta át *Sz. Egyed Emma* szépen megkomponált emlékérmét három pedagógusnak. A kitüntetettek egy-egy iskolás korosztályt is képviselnek: *Fejes Lajosné* a balatonboglári Általános Iskolában tanít, *Homonnayné dr. Jób Klára* középiskolai tanár, a sátoraljaújhelyi Polgármesteri Hivatal művelődésügyi osztályának vezetője, *Dr. Raisz Rózsa* pedig az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola tanára. Mindhármukat arról kérdeztük: hogyan kapcsolódtak be a mozgalomba, mit tettek a magyar nyelv ápolásáért, és milyen tapasztalatokat szereztek a díjról.

– Már a mozgalom megindulása előtt is részt vettem ilyen jellegű munkában – tartja fontosnak kiemelni *Dr. Raisz Rózsa* –, hiszen a hallgatóknak rendszeresen szerveztünk az anyanyelvvel kapcsolatos versenyeket. Természetes volt, hogy én, mint felkészítő tanár kapcsolódjak be az országos szintű rendezvényekbe is, ahol többször zsűritagként is szerepeltem. A ma átvett díjjal nemcsak az én munkámat ismerték el, hanem hallgatóimét s a tanárkollégák anyanyelvi nevelés terén végzett munkáját is, amelynek egyik eredménye az Országos Anyanyelv-oktatási Napok megrendezése. Ennek keretében kollégák továbbképzésére van lehetőség, ugyanis itt megbeszéljük, megvitatjuk tudományos és gyakorlati eredményeinket. Azt lehetne gondolni, hogy a felsőoktatás terén anyanyelvünk ápolásában kizárólag a magyar szakos hallgatók vesznek részt. Örömmel tapasztaljuk, hogy a TTK, a tanítóképző intézmények, más szakok hallgatói is szép sikereket érnek el.

Mindhárman személyesen ismerték Péchy Blankát, akiről csak elismerően tudnak nyilatkozni. Igazán értettem, hogy mi ebben a verseny, hiszen az én korosztályom még nem tanult beszédtechnikát. A vetélkedő kíváncsivá tett. Levélben jelentkeztem a Péchy Blanka indította mozgalomba. Másfél évtizede szervezek anyanyelvi szakköröket, színjátszó szakkört, valamint én vezetem a boglári általános iskolai anyanyelvi tábort. Maga a díj, amit átvehettem, még inkább elkötelezetté tesz: amennyire erőmből telik, és körülményeim engedik, tovább segítsem a fiatalok anyanyelvre való nevelését.

– Kétszer hagytam el a pedagógus pályát kapcsolódik beszélgetésünkbe *Homonnayné dr. Jób Klára*. – 1968 és 1976 között az akkori városi tanács művelődési

FOTÓ: BRUZÁK NOÉMI

fogalmaznak meg: gondolatvilágukat, érzelmeiket tükrözve.

tőlünk mindössze három kilométerre fekszik. Szépkiejtési versenyünk megszervezéséhez erkölcsi és anyagi támogatókat, segítőtársakat kerestünk. A verseny tartalmához Benkóczy György szakfelügyelő adott indíttatást. A regionális kezdeményezésből „Édes Anyanyelvünk" országos nyelvhasználati versenymozgalom lett, amely ma már a helyesírásra és stilisztikára épülve öleli fel a magyar nyelvet. Országos versenyeket rendezlem több mint egy évtizede

Hegyi Lóránd

LUDWIG
MÚZEUM
BUDAPEST

FEHÉR LÁSZLÓ

Új művek / New Works

1995. február 16-március 26.

Megnyitja / Opened by

Dr. Hegyi Lóránd

a Museum Moderner Kunst
Stiftung Ludwig Wien igazgatója

1995. február 16 - án 18.00 órakor

Budavári Palota, "A" Épület (I. emelet)
1014 Budapest, Szent György tér 2. Tel./fax: 212 2534

Felakasztva

A festő hol felhevülten böködte a vásznat, hol piszmogott rajta. Időnként úgy meredt a modellt álló színészre, mint kobra az áldozatára.

– Ne fészkelődj! – utasította, majd csevegőre váltva kifejtette, hogy négy autót szándékozik venni, csupa olyan márkát, amilyen még nincsen Magyarországon. – Másik tervem – nyalta meg a száját –, hogy egyik színházban minden jegyet megveszek egyszer, és egyedül ülök a nézőtéren. Mondtam, hogy ne mozogj!

A színész kihúzta magát, de a szemben lévő tükörben azt látta, hogy enyhén görbe lábaival úgy hat, akár egy bezárt körző. Ezt még soha nem vette észre. Riadtan újra ellazította magát, megtörülte gyöngyöző homlokát. A festő újabb feddésétől tartva megjegyezte, hogy ebben a kánikulában bizonyára a napnak is melege van. Átvéve a festő csevegő modorát, előadta feltevését, amely szerint remélhetően olyan lesz a képen, mint a valóságban.

– Abban a korban vagy, amikor az ember már nem lehet más, csak önmaga. Nem festhetlek másnak, mint amilyen vagy. Ettől persze lehetsz majd elégedetlen. Mindenki többet hazudik önmagáról önmagának, mint másnak. Megfeledkeznek az emberek arról, hogy semmi nem látszik jobbnak az ellenkezőjénél. Utóbbi mondandót nem értette a színész, de az előbbiekben bújtatott sértést érzett, ezért hasonlóan próbált rá válaszolni.

– Te is ámítod magad, amikor lustálkodás közben autókról álmodozol, holott szegény vagy.

A festő elnevette magát, és elismerte, hogy jelenleg valóba szegény, s derűsen hozzáfűzte, hogy szerinte pénz nélkül jóízűen még szegény sem lehet az ember. Aztán elkomorodva leszögezte, hogy az álmodozás nem lustálkodás, hanem a gondolkodás ünnepnapja.

Valahonnan előkerült a festő felesége, a kép mögé állt, és kezeit összecsapva azt mondta:

– Tökéletes!

Zavartnak tetszett, amikor a vászonról a színészre nézett, és mintha menekülne, kisietett.

A festő földre dobta az ecsetet és kijelentette:

– Tulajdonképpen kész is. Kellene még egy kis párizsi kék, de nincs.

Most a színész mozgott úgy, mint egy ragadozó, amely azonban tisztában van vele, hogy támadása kétesélyes. Mohón bámult a képre, s az ő arcára is meghökkenés ült ki. Tökéletesnek találta. Amikor először merült fel benne, hogy lefesteti magát barátjával, csupán jópofa ötletnek vélte. „Akár ott sem kellene lennem, hiszen ez a jókomám többnyire olyan kuszaságokat pingál, amiket inkább kitalál, mint a valóságban lát...”

Ez a festmény azonban jobban hasonlított hozzá, mint bármelyik fényképe.

Úgy akasztotta fel otthon a képet, hogy ágyból is láthassa. Néhány nap után azonban felmerült benne, hogy ez – mintha – mégsem ő lenne. Illetve: olyan, mint ő, de nem olyan, amilyennek eddig hitte, és ezután is látni és láttatni óhajtotta önmagát. Darabokban ő rendszerint hőst, de legalább szívtipró daliát játszik, ez a kép meg egy beijedt, sunyi alakot mutat.

Két hét múlva elvitte a keretezőhöz.

– Jó kép – állapította meg illetéktelenül az iparos. – Önt ábrázolja?

– Ugyan, közönséges fantáziakép. Ettől persze lehet... elfogadható.

Átvételi elismervényt sem kért, noha a keretező figyelmeztette:

– Az ön helyében óvatosabb lennék. Nem vagyok nagy szakértő, de ez a kép sokat ér.

– Ha tíz nap múltán nem jövök érte, legyen a magáé.

Gyorsan kilépett az enyvszagú üzletből, nehogy további társalgásra kényszerüljön a mesterrel. Kilépve már tudta, hogy soha nem jön vissza érte, mert nem akarja többé látni.

Egy hónap múlva egy neves képkereskedőnél látta viszont, a kirakat leginkább feltűnő helyén felakasztva. Két hónap múltán egy bulvárlap címoldalán jelent meg, s az állt róla a belső oldalakon, hogy „Férfi Mona Lisa, ismeretlen mestertől”. Barátja ugyanis elfelejtette aláírni, és fizetségként is csak egy cigarettát kért érte. Később megannyi más újságban, a tévében lelkesedtek a képért, egy reklámcég jogot vásárolt, hogy bőrápoló szereket hirdető plakátokon felhasználhassa. Választási óriásplakátokra is felkerült, nemzetközi aukciókon verték az árát az egekig, egyik műbíráló azt írta róla, hogy az örök emberi arc örök vendégjátéka...

Komédiásként soha nem volt akkora sikere a színésznek, mint a kiállítási termek falára akasztott festményen.

CSÁK GYULA

Színészek, sorszámmal

BOGÁCSI ERZSÉBET

Egy bérház a hetedik kerületben. Lepusztult folyosóról nyílik a helyiség, a színész benyit. Már jó néhányan várakoznak. Gimnazista lányok, modellek, anyóka korig civilek. De pár kolléga is. Zsúfoltság és levegőtlenség. Valaki sorszámot nyom az érkező kezébe. Ha az illető művész azonmód sarkon nem fordul. Ezt tette *Ónodi Eszter* is, amikor szereplőválogatásra hívták egy külföldi filmhez.

Vizsga a bizottság előtt

A színészek előtt ilyen rémképek jelennek meg, amikor értesítést kapnak úgynevezett castingra. Ami lehet próbafelvétel, de meghallgatás is színpadi produkcióhoz. A Katona József Színház sikeres színésznője már tíz-egynéhány filmben játszott, volt része bőven efféle próbatételekben, s mint a fentebbi példa mutatja, kínos élményekben is. Mégis tudomásul veszi e megmérettetések szükségességét. Míg a pályatársak többsége utálja, gyűlöli, ki nem állhatja az efféle helyzeteket.

Valóban ennyire szörnyűséges? Már jobban fest, ha nem egy lerobbant bérházban van a színhely, hanem egy filmgyári vagy fényképész-műteremben, ahol van megfelelő tér, egy semleges fal, lámpa, kamera. Még jobb, ha nem kell várakozni. A színészek megbeszélt időpontra, mintegy félóránként-óránként érkeznek. Már tudják a szöveget, amelyet részükre elküldtek. Meglehet, hogy szinte „négyszemközt” bonyolódik a próbafelvétel. Így festette le az ideális állapotokat *Csutak Zsolt*, aki magyar és külföldi filmekben rendszeresen tölti be az úgynevezett „casting director” tisztét. A forgatókönyv alapján felderíti az ajánlott szereplőgárdát, majd az instrukciói szerint eljátsszák az adott jelenetet az esélyes színészek, akik közül, vagy az elkészült kazetta láttán, vagy ott a helyszínen választ a rendező, a producer.

Persze, akkor a meghitt „édes-kettes” felbomlik. Nemcsak az operatőr a leselkedő harmadik. Nemcsak az esetleges partner mellett kell helytállni. Hanem egy bizottsággá szaporodó társaság előtt. Ami már vizsgahelyzet. Hiába próbálják élét venni, mondjuk azzal, hogy a színészt teával, kávéval fogadja az asszisztens, s mielőtt belépne a terembe, felkészítik, mire számítson. Maga a casting director nyugtatgatja, majd saját kezével lopja a sorszámot a kamera elé. Ám ha valaki pontatlan, felborul a rend. Megszaporodnak a várakozók, akik zavarban vannak a másik előtt. Hátha nem kapják meg a szerepet.

De azok a riasztó állapotok, amelyektől nyúlcipőt köt a színész, beszélgetőtársam szerint a reklámválogatásokra jellemzők, ahol – forduljon jobbra, forduljon balra! – csak arcokat keresnek. Egyszerre százával csődítenek be embereket, akiket úgyszólván „kilóra” vesznek meg. Vagyis művészekkel ritkábban találkoznak. Megjegyzem: a statiszta is ember. S az igazsághoz tartozik, hogy olyan reprezentatív produkciónak is, mint amilyen a *Sorstalanság*, újabb céget kellett megbíznia a castinggal, mert tapintatlanul végezték a feladatukat. Ismét Ónodi Eszter számolt be arról az illetlenségről, hogy nemigen küldenek értesítést az eredményről. Sőt előfordult, hogy közölték vele, megkapta a szerepet, azután néma csönd, végül egy újságból tudta meg, hogy mással forgatnak.

Minden zökkenő és viszolygás ellenére szaporodnak a castingok. Aki a pártján van, az emlékeztet, nem újsütetű a dolog. És bevett gyakorlat a nyugati, az amerikai filmgyártásban. Csak azt a színészt nem hívják ilyenre, akire úgymond ráírták a forgatókönyvet. Mint *Robin Williamsre* a *Hazudós Jakab* esetében, de ugyanehhez az amerikaiak olyan sztárokat néztek meg, mint amilyen *Richard Gere* vagy *Jean-Louis Trintignant*. Erről tudott Csutak Zsolt is, aki itt dolgozott a filmben. Véleménye szerint azért szükséges a casting director, mert a rendezők korántsem ismerik mindazokat, akik a pályán vannak. Akiket pedig ismernek, mert dolgoztak már együtt, azokkal gyakran elfogultak. Így nem a legalkalmasabb mellett döntenének. Mégis el-elmarad a szereplőválogatás, ha szűkös a költségvetés. (Félreértés ne essék, a színész semmit sem kap. Még akkor sem, ha tucatszor visszahívogatják, hogy replikázzon esetleges partnerének.)

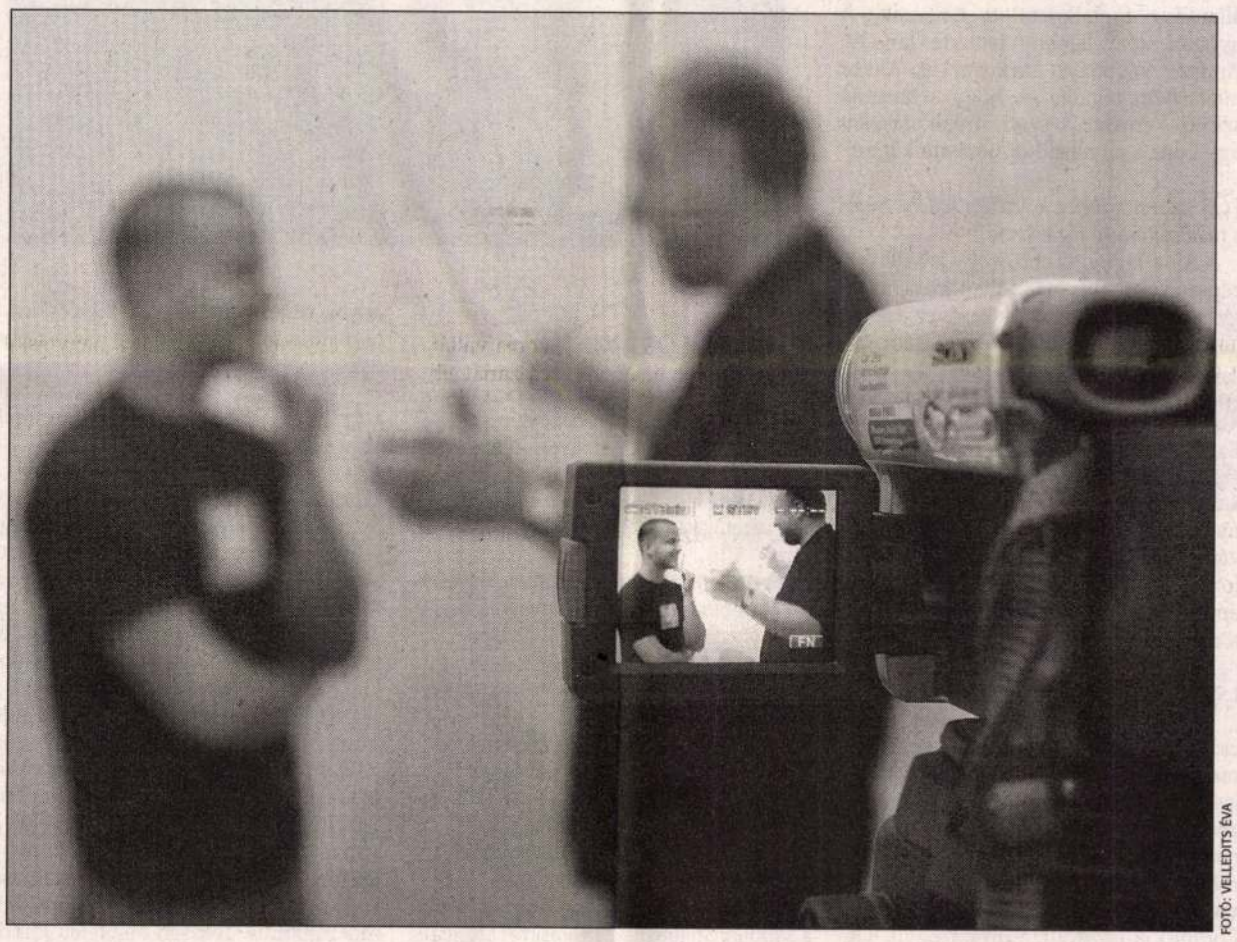

FOTÓ: VELLEDITS ÉVA

A jelenetet a casting director (Csutak Zsolt) instrukciói szerint játssza el a színész (Haumann Máté)

Ellenszenvtől megbecsülésig

A hajdani filmcsillagoknak kikötéseik voltak. Csak a szebbik profiljukat lehetett fényképezni, ragaszkodtak bizonyos fényekhez, lágyításhoz. Volt saját világosítójuk, akár lámpájuk. Ami tetten érhető a második világháború előtti magyar filmeken is. Ezt már a filmrendező *Sopsits Árpád* mondta annak kapcsán, miért nem ragaszkodik minden rendező a castinghoz. Akkoriban feltétlenül látni kellett, hogyan boldogulhatnak ilyen sztárallűrök ellenére. Majd jött egy korszakunk, amikor nem volt divat a próbafelvétel. Mostanra pedig a színész bárhonnan fotózható, minden irányba játszik, nem lehet annyira melléfogni. Mindazonáltal ő maga nem mondana le a castingról, amelyet már a nyolcvanas évek végén, a kilencvenesek elején, a *Céllövöldéhez* is, a *Video blueshoz* is tartott. Tudják róla, különben nincs szerep. Úgy véli: amikor egy forgatási nap milliós nagyságrendű összegbe kerül, nem kockáztathat. Ha legközelebb is munkát akar. Így is négy-öt esztendő telik bele, mire újabb játékfilmhez juthat.

Amikor a munkakeresők kíméletlen állásinterjúkra járnak, jobb megbarátkozni az efféle szituációkkal. Ám a casting formája nem mindegy.

Világos beszéd. De mi derül ki egy kurta találkozáson? Ami Sopsits Árpádnál nem is olyan rövidke. Két-háromórányinál nem adja alább, amikor egy szerepből vett helyzettel gyürkőznek. Tisztában van azzal, hogy a próbafelvétel sohasem olyan, mint amilyen élesben. De az látszik, hozza-e a színész a kellő intenzitást „ott és akkor”, majd egy hajnali forgatáson is. És mennyire „szereti” a kamera? Van-e sajátos atmoszférája, mint amilyen szerinte *Gálffi Lászlónak* van? Van-e az arcának titka, múltja, mint a filmjeiben mindig feltűnő *Kovács Lajos* vonásainak? Nem könnyű ilyent találni, mert – s *Ingmar Bergman* szellemes mondását idézte – mire a színész „összeissza” az arcát, addigra elissza az eszét is. De amire filmrendezőként leginkább figyel: mennyire vannak azonos hullámhosszon? *Mácsai Pálról* azt hitte például, nem feltétlen beszélnek egy nyelvet, ám a harmadszori próbafelvételen egyszer csak közel kerültek egymáshoz. Az a fő, érzik-e, értik-e, kölcsönösen inspirálják-e egymást, vagy agyon kellene instruálnia a jelenetet?

Ezt tudnia kell előre, szerinte még színházban is. Tartott castingot tehát, amikor a *Bűn és bűnhődés a rácsok mögött* című, többszörösen díjazott rendezésének tizenegy szerepéhez választotta ki azokat, akiket a Budapesti Kamaraszínházba vendégként hívott meg. Így választotta négy jelölt közül a szenvedélyeiben legárnyaltabb és legtermészetesebb *Parti Nórát* is, Marie alakjához, az évad végén bemutatott *Woyzeck* esetében. Ami még korántsem szokásos prózai előadásoknál. Hallotta is vissza, hogy nehezteltek, legalábbis furcsállták a metódust. Megeshet, hogy a casting kemény órái végül is kölcsönös ellenszenvbe torkollanak, de inkább egymás tiszteletébe, megbecsülésébe. Sopsits Árpád úgy látja: a fiatalabbak, negyven év alattiak már nem csinálnak gondot belőle.

Kicsi szemétdomb

Nem gond? Ablaknál áll a kislány. Látja onnan az édesanyját. Követi a tekintetével. Balról jobbra. Amint a mama lépdel, átmegy egy hídon, beleesik a folyóba, s így tovább. Akkoriban a bakfis *Szinetár Dóra* kellemesnek találta a *Laurin* nevű koprodukció válogatását. Mostanra úgy gondolja, azért volt jogos a próbafelvétel, mert nem ismerhették a német filmesek, akik valóban értelmes feladatot adtak. De annak szerinte nem sok teteje volt, amikor egy bibliai tárgyú produkció esetében, a kamera mögül, mint Szűz Mária, egy vadidegen, éltes férfiú felelgetett neki. (Ez lehetett az az NBC-Hallmark tévéprodukció, amelyhez a kiválasztott hatvan szereplőből, egy héttel a forgatás előtt negyvenet lecseréltek, mert átírták a történetet.) Szerencsére, a színésznőnek nincs sűrűn dolga filmes castingon, annál gyakrabban jár zenés meghallgatásra. Amitől mindig görcsbe rándul a gyomra.

Hogyan lehet felkészülni rá? – kérdeztem már Ónódi Esztertől is, mire azt válaszolta: Sehogyan. Nincs recept. Legjobb, ha olyan vagy, mint a tiszta lap. Kezdjenek vele, amit akarnak. Fejemben a szöveg, ami támpontnak kevés. Fölösleges próbálkoznom, nem tudni mire lesz szükség. Nem is öltözködöm másképp, mint bármikor. Ha kifestem magam, úgyis letöröltetik. Ha nem festem ki, akkor kisminkelnek. Ha összefogom a hajam, kibontatják. Ha leengedem, tűzzem fel. A kérdésre ugyanúgy kezdődött Szinetár Dóra válasza is: sehogy sem lehet felkészülni. De nem is érdemes. Olyan meghallgatáson soha nem voltam, ahol ne tudtam volna a döntést, mielőtt beléptem volna a terembe. De azért hárman-négyen bemegyünk. Mert az igazgató, a rendező úgy akarja. Vagy éppen azért hívnak be, hogy álszent képpel az illető azt mondhassa: sajnos, nem! Mert nincs hallása, kevesli a fizetését, de hatalmat kapott. Hát, él vele.

Valóban nem volna semmi értelme? Szinetár Dóra folytatta: Kicsi szemétdomb ez. Magyarországon nincs akkora választék énekes színészekben, hogy csak az a kérdés, a jobbnál jobbak közül a szőke vagy a barna legyen-e. Untig ismerjük egymást. Nincs olyan, hogy ne tudnák, ha valaki elvesztette a hangját, szült egy gyereket, elhízott. Nem látom be, ha egy színházban hétfőn eléneklek egy főszerepet, miért kell ugyanott kedd reggel produkálnom magam. Felnőtt, komoly, zeneértő emberek ne tudnák négy-öt szerepem láttán, hogy képes vagyok-e a következőre?

S ha mégsem tudják? Akkor csak az legyen ott, akire tartozik. Ne tévedjen be a nézőtérre, aki különben a büfébe jött, meg a takarító néni, a jegyszedő. S az újságírók, akit ingyen reklámra kapacitálnak. Ha pedig megaláznak, legalább fizessenek meg. Két eset van. Vagy kapom az adott színházban közalkalmazottként az éhbérem. S akkor bízzanak meg bennem. Vagy esténként százezret perkáljanak le. S akkor behívhatnak, hogy cigánykereket hányjak, toljam le a gatyám a kedves megrendelőnek.

Lám, indulatot kelt a téma. Azután Szinetár Dóra is lecsillapult: Jó, megrántom a vállam. Elmegyek, ha az kell. Végül is bárki okozhat meglepetést, én is. És egyre ritkábban kerülök ilyen helyzetbe. Mintha ráeszmélnének, hogy szükségtelen. Ónodi Eszter eleve higgadtabban fogalmazott: Más a színház, és más a film. Még olyan is megtörténhet, meg is történt, hogy megtalálták a leányt, megtalálták a fiút, de amikor egymás mellé kerültek, sehogy sem festettek egy párnak a képen. Nem feltétlenül arról van szó, jó színész vagy-e. Hanem arról, mennyire „jössz be” a rendezőnek. Ahogy Sopsits Árpád is gondolja. E nyáron válogatta *A karácsonyi ének*, a Dickens-mű nyomán született, amerikai filmmusical szereplőit Csutak Zsolt, aki így meditált: Mintha a magyarok akarnának is dolgozni, meg nem is. Megsértődnek, húzódoznak, háborognak. Míg vannak nyugat-európai színészek, akik ide is eljönnek egy-egy feladat reményében. Mire felidéztem *Haumann Máté* példáját, aki egyébként kapott szerepet az emlegetett filmmusicalben. Ő kész akár a keresményének egy-egy részét arra fordítani, hogy külföldi próbafelvételre utazzon. Hja! – hangzik a válasz. – Angliában szerzett diplomát.

Más-más a szemlélet, igen. Abban a korban, amikor a munkakeresők kíméletlen állásinterjúkra járnak, jobb megbarátkozni az efféle szituációkkal. Ám a casting formája nem mindegy. A legkészségesebb színész is feszélyezett lesz, ha megalázzák. Ha a stílus lekezelő, bárdolatlan – bunkó. Ezen múlik, mennyire fogadja el a művésztársadalom. Legyen bármilyen érzéketlen új évezredünk világa.

Az önsajnáltatás ideje lejárt

Hegyi Loránd receptje a kelet-közép-európai képzőművészet elismertetéséhez

A kelet-közép-európai képzőművészetet „odaát" sokan még mindig kulturális szafariként kezelik. Hogy ez ne így legyen, le kell végre szokni a politikai önsajnáltatásról és a nemzeti giccs exportjáról, s teret kell engedni a profi ismeretterjesztésnek. Az értékek elismertetésére ez a receptje Hegyi Lorándnak, a ma talán legnagyobb magyar kulturális gurunak. A soklaki száguldó múzeumigazgatót Rómában sikerült leültetnem egy kávé mellé.

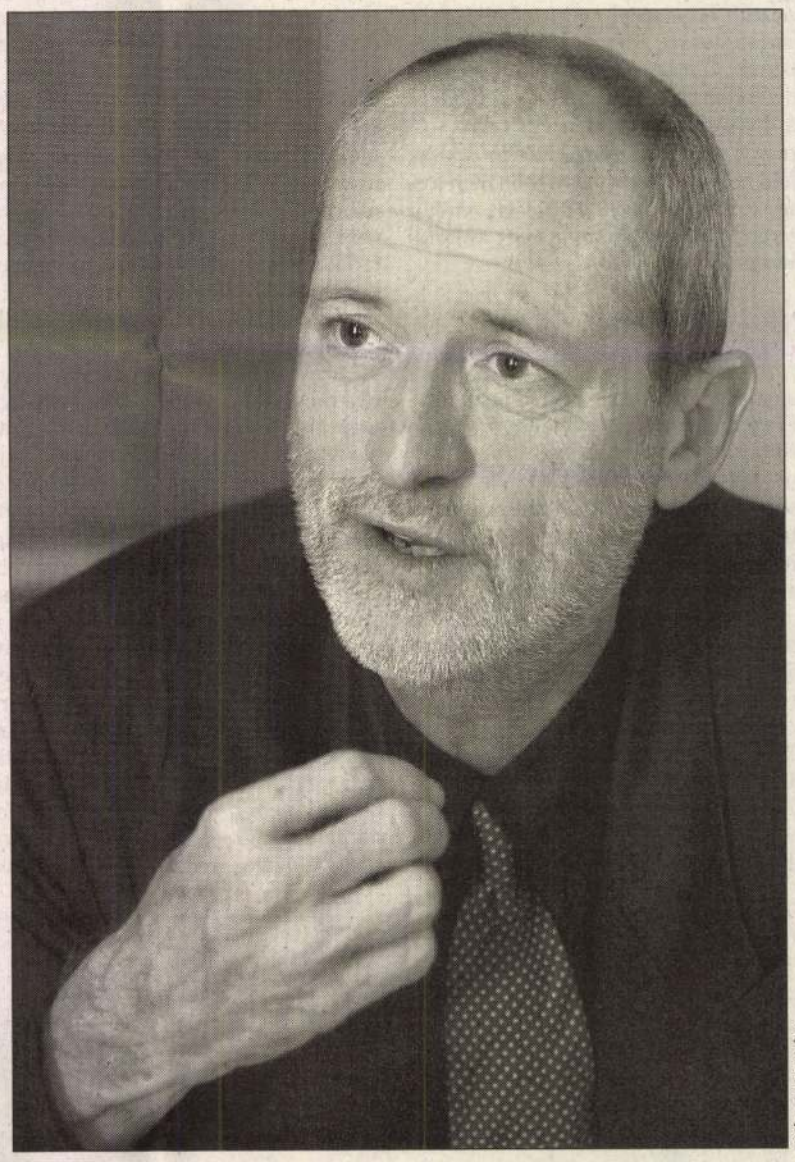

FOTÓ: VELLEDITS ÉVA

POGÁR DEMETER

Miért ment el Magyarországról?

– A rendszerváltás környékén az akkori osztrák kulturális miniszter, Erhard Busek – elsőként a Nyugathoz tartozó Európában – egy kelet-közép-európai szakembert akart meghívni egy jelentős múzeum élére. Ez a Bécsi Modern Művészetek Múzeuma volt. Hatalmas lehetőséget kaptam, mert a Ludwig-gyűjteménnyel a hátam mögött sokmillió schillinges vásárlási kerettel rendelkeztem. 2001 végén felépítettünk egy teljesen új múzeumot Bécsben, amelynek állandó anyagában – a világon egyedülállóan – közép-európai művészek is szerepeltek. Ez volt bécsi éveim legnagyobb eredménye.

Eszerint magyar alkotók műveit is gyűjtötte.

– Persze az állandó gyűjteményben sok magyar is szerepelt, így az idősebb generációból Korniss Dezső, Jovánovics György, Hencze Tamás, Nádler István és Bak Imre, a „fiatalabbak" közül pedig Fehér László, Kelemen Károly és Pincehelyi Sándor. Emellett minden évben rendeztem legalább egy olyan tematikus kiállítást is, amelyeken kelet-közép-európai művek szerepeltek. Én ugyanis nemcsak a magyarokban, hanem mindig Közép- és Kelet-Európában gondolkodom. Bécsben például megrendeztem az 50 év közép-európai művészete című kiállítást, amelyen mintegy 260 művet mutattam be. Ez voltaképpen a modellje lehetne annak, miként kell az itteni művészetet beépíteni a nyugat-európai intézményi struktúrákba.

Ma mi látható ebből Bécsben?

– Az engem követő új igazgató sajnos az egész gyűjteményt a raktárba helyezte. Nem kritizálni akarom az utódomat, hisz' minden igazgatónak saját koncepciója van. Inkább az a baj, hogy más múzeum sem vállalja ezt a gyűjtési kört. Mert hiába beszél ma Nyugat-Európában mindenki az integrációról, a film és az irodalom kivételével a kelet-európai művészet nincs jelen a kulturális köztudatban.

Mi az oka az érdektelenségnek?

– Nagyon sok oka van. Részben az, hogy a közép-európai országok sem jól promocionálják a művészetüket…

Ezt hogy érti?

– Vagy semmit nem tesznek, vagy giccses, nemzeti formában gondolkodnak. Nincs példa, mondjuk, egy magyar–lengyel–cseh–szlovák összefogásra, ezek az országok mindig – nem feltétlenül nacionalista ideológiával – nemzeti keretek között lépnek fel. Ez kevésbé érdekli az embereket, mint a közép-európaiság történelmi jelensége. Egy másik ok, hogy az osztrákok egy része épp akkor fél és idegenellenes (lásd: Haider-jelenség), amikor Kelet-Európában rendszerváltozás történt, s megijesztette őket a jugoszláv háború is. Kelet-Közép- és Dél-Európa összképe a fejekben gyakran összekapcsolódik bennük a félelemmel, a munkanélküliséggel, a megbízhatatlansággal, az erőszakkal és a barbársággal. Van ebben gőg is: az osztrákok ugyanis nem akarják elfogadni, hogy ők is középeurópaiak. Nyugat-Európában, például Franciaországban sokkal nyitottabb a közvélemény, de az távol van.

Mit lehet tenni ez ellen?

– Alapvetően azt kell elérni, hogy a nyugat-európai szakmai közvélemény, mint művészet iránt érdeklődjön a kelet-közép-európai művészet iránt, és ne csak valamilyen politikai motivációból vagy kulturális kuriózumkeresésként. El kell érni egy „normális", analitikus hozzáállás kialakulását, meg kell értetni, hogy ez is az európai kultúra része, s nem alapvetően más, mint bármi Nyugat-Európában. Tudatosítani kell, hogy ugyanúgy, ahogy a spanyol, az angol vagy a skandináv művészet is különbözik a franciától vagy az olasztól, itt is megvan ez a különbség. De az itteni eltérés nem feltétlenül nemzeti adottságokból fakad, hanem a közös történelmi, politikai, gazdasági, ideológiai körülményekből. Hihetetlen, de még most, másfél évtizeddel a vasfüggöny leomlása után, szakkonferenciákon is felmerül olyan kérdés, hogy „ezt önöknél lehetett?". A képzőművészet esetében nem hisznek a szemüknek, miközben Nyugat-Európában mindig is mutattak be innen való filmeket. Azokat pedig állami filmstúdiókban készítették, államilag foglalkoztatott emberek. A nyugati közvélemény ismerte Jancsót, Andrzej Wajdát és Tarkovszkijt. Akkor miért nem fogadja el, hogy a hasonló szintű képzőművészeti műalkotásokat ugyanott, s ugyanakkor hozhatták létre?

Ön szerint minek a keretében kellene ennek a tudatosításával foglalkozni?

– Az a legfontosabb, hogy a kelet-közép-európai művészet állandóan ott legyen a szakmai fórumokon, és ez a jelenlét normálisnak tűnjék. Azaz: nem tartom nagyon jónak a nemzeti programokat. Franciaországban például volt MagyArt és lengyel kulturális szezon is. Ezek felkeltették ugyan a nagyközönség érdeklődését, ám a szakmai körökből sokan nem mentek el a hivatalos rendezvényekre, mert ez a réteg, ha politikai motivációt sejt, gyanakvó. Inkább az lenne a fontos, hogy jó szakmai kapcsolatok épüljenek ki a múzeumok és a művészettörténészek között.

Spontánul?

– Igen. Hagyni kell, hogy ezek a kapcsolatok a szakmai ismeretségek alapján maguk kezdjenek el folyamatokat gerjeszteni. Jó lenne, ha magyarországi múzeumok rendszeresen meghívnának nyugat-európai szakembereket, s ha megismertetnék velük azt, amit nem ismernek. Jean-Jacques Ayagon, a párizsi Pompidou-központ, Európa egyik legnagyobb és legfontosabb múzeumának elnöke (utóbb kulturális miniszter – A Szerk.), aki mindent és mindenkit ismer a szakmában, például volt nálam a bécsi múzeumban, ahol Hencze Tamás és a cseh Zdenek Sikora képei előtt megállva azt kérdezte tőlem: hogy lehet az, hogy én ezekről semmit sem tudok? Hogyan lenne elvárható a nagyközönségtől, hogy olyan dolgokra legyen igénye, amelyet a szakmai elit legmagasabb szintje sem ismer?

Hogyan lehet tehát megkörnyékezni a szakmai elitet?

– Két évvel ezelőtt a frankfurti könyvvásáron, ahol Magyarország a díszvendég volt, a magyar irodalomnak nagyon szép sikere volt. A német közönség jól ismeri Konrádot, Krasznahorkait és Kertészt, Esterházyt és Nádast, akik maguk jól kommunikálnak németül. A képzőművészet terén azonban nem ilyen jó a helyzet, mert a műkereskedelemben a kelet-közép-európai művészek – leszámítva az elmúlt két-három évet és a legfiatalabb generációt – nincsenek jelen. Az idősebb generáció már nem megy le az árral, de mert ezeknek az alkotóknak a műkereskedelmi ismertsége csekély, nagyon nehezen adhatók el. Számukra a változás túl későn jött. Ezért finom, szakmai és aktuális ismertető anyagot kell kijuttatni róluk, amely nem arra a moralizálásra épül, hogy ezek az emberek el voltak nyomva. A sajnáltató attitűd ma már senkit sem érdekel, és különben is kétséges, hogy kit mennyire nyomtak el. Az embereket az érdekli, ami aktuális, és ami mond valamit.

■ HEGYI LORÁND (50)

Művészettörténész, múzeumigazgató, a kortárs kelet-közép-európai képzőművészet népszerűsítője, tucatnyi művészettörténeti könyv szerzője.
1981–1989 között az Új Szenzibilitás Csoport vezetőjeként alternatív biennálé szervezője.
1990–2001 között a Bécsi Modern Művészetek Múzeuma (Ludwig-gyűjtemény) igazgatója.
2002. január 1-jétől a nápolyi Palazzo Roccellában található Kortárs Művészeti Központ igazgatója.
2003. július 1-je óta a Saint-Étienne-i Modern Művészetek Múzeumának igazgatója.
A 2003-as Valenciai Biennálé és az 1996-os Stuttgarti Plasztikai Triennálé kurátora, 1993-ban a Velencei Biennálé tematikai programjának kurátora volt.
Tagja a Luxemburgi Művészeti Bizottságnak, a Salzburg Stiftungnak, a Hirosimai Művészeti Díj-bizottságnak és a Kogart Alapítványnak.

De a közismertség aligha érhető el kizárólag az értők beavatásán keresztül. A külföldön működő magyar kulturális intézetek és évadsorozatok elérték, hogy a vendéglátó országok immár kötetlen formában is kezdik meghívni a magyar művészeket. Ön szerint mindez haszontalan?

– Úgy gondolom, hogy a zene vagy az irodalom esetében jobb a helyzet, mint a képzőművészetében. Talán azért, mert itt a rossz ízlés is beleszól, vagy talán azért, mert ezen a területen ismerik ki magukat a legkevésbé a hivatalos személyek. A zenében az értékek többé-kevésbé egyértelműek. Az irodalomban is nagyjából kialakult a sensus communis. A képzőművészet terültén viszont az az érzésem, hogy még mindig nem szakemberek döntenek, másfelől pedig a kiállított anyag részint a minőségénél, részint az aktualitásánál fogva nem igazán érvényesül.

Ez kinek a hibája? A nyugati kiállítóké, vagy a hazai kiajánlóké?

– A magyar exportőröké. Nagyon sokszor azt látom a különböző fórumokon, hogy a mai magyar képzőművészet egyértelműen rosszabbul szerepel más országokénál, és valódi szintjénél. Úgy látom, otthon nem kristályosodott ki egy világos értékrend. Az irodalommal ellentétben a képzőművészetben nem alakult ki az az általános szemlélet, hogy kik az egyértelműen irányadó figurák. Minden rendezvényen más és más nevek szerepelnek, s nagyon sokszor másod-harmadrangú művészek vannak kiállítva. Persze, nekik is van joguk szerepelni, de a magyar kiállítások esetében mindig jelen van valami, a művészeti realitások szempontjából abszolút irreleváns áldemokratizmus. Teljesen helytelen kiindulópont, hogy a művészeket valamiféle „igazságosság" vagy „erkölcsi méltányosság" szempontjából szelektálják, mert a művészetben nincs egyenlősdi.

Tehát Magyarországnak meg kellene szűrnie az értékeit, és fel kellene állítania egy értékrend-hierarchiát?

– Nem kell ilyet felállítani, ennek magától kellene felépülnie. Ha nem épül fel, akkor bármilyen értékhierarchiát állítunk fel, az mindig erőszakos és önkényes lesz. Amíg ez nincs, addig nagyon nehéz eldönteni, hogy ki és milyen anyaggal menjen ki valahová.

A helyzet részben nyilván a magyar művészeti élet átpolitizáltságának terméke. Minden aktuális kulturális kormányzat igyekszik a hozzá közel álló alkotókat helyzetbe hozni.

– Persze, minden kurzus a saját vonalát, ennek híján pedig a saját embereit erősíti. Az előző kormányzatban, ha nem is a hivatalos politika szintjén, de érzelmi auraszerűen volt egy erős nosztalgikus-nacionalista szemlélet. Az volt az érzésem, hogy egy XIX. századi, idealizáló, visszatekintő eszmeiségben éltek, egy olyan érzelmi burokban, amit Nyugaton nem értenek.

Kívülről nézve, egynek tűnik a többi kis nacionalista irányzat közül?

– Igen. De nem is annyira ideológiai-politikai nacionalizmus volt, mint inkább a régimódi, *oldtimer* nosztalgia, amelyben, persze, voltak nacionalista ideológiai elemek is. Alapvetően az antimodernitás volt a jellemző, mert a modernt nagyon tágan értelmezve, metaforikusan, összekapcsolták sok negativitást jelentő faktorral, a múlt pedig megszépített giccsvilággá vált. Ezt nem lehetett eladni, mert nevetségessé vált. Ez a hihetetlen minőségű klerikális művészet, amelyet mindenütt nyomtak, sehol sem létezik.

A húszas-harmincas években volt nagy szám…

– De akkor még stiláris módon beleillett egy neoklasszicista vonalba, amely a Szovjetuniótól az Egyesült Államokig, a különböző ideológiai töltetű diktatúráktól a polgári demokráciákig teret nyert. Akkor annak komoly esztétikai bázisa volt, mert ne feledjük, hogy bizonyos korszakokban Picasso és Kandinszkij is a neoklasszicizmust képviselte. De ami a kilencvenes években jelentkezett, az tulajdonképpen giccsművészet volt, amelyben a kopjafáktól a XIX. századra utaló nemzeti romantikáig anakronisztikus elemek keveredtek. Nyugaton is van ilyen: Floridában meg kell nézni a szállodákat, és akkor pontosan megértjük, hogy ez a fajta rossz ízlés és nosztalgia kulcseleme egy ideológiamentes fogyasztói-turisztikai irányzatnak is, amelynek célja, hogy az ember egy spanyol étteremben vagy egy görög faluban érezze magát. Csak ezt ott senki nem veszi komolyan.

De visszatérve az előző témához: nagyon sokszor a hivatalos rendezvényeken a különböző kormányok felelős tisztviselői úgy érzik, mintha nekik azzal a kiállítással ideológiai útmutatást kellene adniuk, és meg kellene győzniük a külföldi közönséget, hogy ez a jó, így kell csinálni. Pedig inkább az lenne a dolguk, hogy jó szakemberekkel, szakintézményekkel együttműködve lehetővé tegyék, hogy a művészeten belül működő öntörvényű belső mozgások kerüljenek ki.

Ön mit csinál most?

– Miután Bécsből elmentem, azonnal két nagy feladatot kaptam. Egyfelől kinevezetek a nápolyi új múzeum, az év végén megnyíló Palazzo Roccella igazgatójává. Ennek kidolgoztam egy teljes gyűjteményi és kiállítási programot, amelyben – mivel a múzeumnak egyelőre nincs büdzséje a gyűjteményre – letéti anyagokkal dolgozom. Tehát egyetlen egy megvásárolt mű sincs köztük, mind kölcsönben van. Ez nagyon szép anyag, s lesznek benne közép- és kelet-európai művészek is. Az időszakos kiállításokon pedig helyet kap az új, kibővült Európa művészete. Emellett megbíztak Saint-Étienne modern múzeumának vezetésével is: ez a város, Franciaország és gyakorlatilag Európa legnagyobb design és képzőművészeti centruma lesz. Olyan embert kerestek, aki nemzetközi tapasztalatokkal rendelkezik, s aki össze tudná kapcsolni Közép-Franciaország művészeti eseményeit elsősorban német, olasz, spanyol területtel.

HIRDETÉS

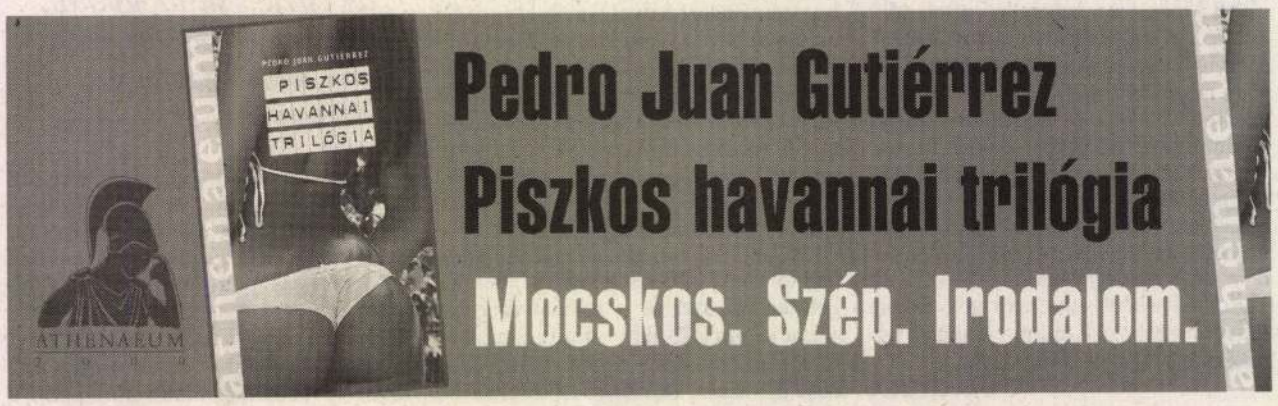

HEGYI Loránd

A REGIONÁLIS MŰVÉSZET ÉRTÉKEI

Új Művészet 1991/3

SINKOVITS PÉTER

Beszélgetés Hegyi Loránddal, a bécsi Modern Múzeum igazgatójával

– Az elmúlt évtizedek nyugat-európai művészettörténetírása lényegében elutasította Kelet-Európa kortárs képzőművészetét, sokszor jelentős eredményeit sem méltányolta. A szakemberek úgy vélekedtek, hogy a politikai diktatúrák talaján igazi művészet nem jöhet létre. Később ez az álláspont valamelyest változott, de a kelet-európai művészet elfogadása még váratott magára. Művészet- és kiállításszervező tevékenységeddel kezdettől fogva arra törekszel, hogy értékes művek bemutatásával bizonyítsd az egyetemes művészetben Kelet-Európa és ezen belül Magyarország művészetének jelentőségét. Tevékenységedben mikor kapott hangsúlyt ennek a gondolatkörnek a kimunkálása?

– A hetvenes évek végén kiállításaimmal még nem gondolhattam gyakorlati eredményekre, de már akkor is meggyőződésemmé vált, hogy nem létezik olyan abszolút biztos mérce a nyugati művészetben, amelyhez képest a magyar, a cseh, a jugoszláv vagy a lengyel művészet elmaradott, vagy fáziskésésben van, vagy a megformálási módok ezekhez a biztos mércékhez viszonyíthatók. Pontosan a hetvenes évek végén kerül újra a művészeti gondolkodásba a regionalizmus kérdése, amelyet én borzasztóan fontos jelenségnek tartok. Hiszen az egységesített, absztrahált, bizonyos értelemben steril és valójában soha nem létező nyugati művészet – Westkunst – a hetvenes évek végére Nyugat-Európában is üres fogalommá válik. A regionalizmus elsősorban az olasz transzavantgárd föllövetelével volt megfigyelhető, újra fontossá, értékké vált, hogy egy mű magán viselte létrejöttének szellemi körülményeit, a származását. Tehát értékké vált az, hogy a berlini művészek Berlin, az olasz művészek Itália, a spanyol művészek Spanyolország szellemi közegéből származnak. A „nemzetközi művészet", a „nemzetközi trendek" gondolatköre – és vele a kortárs művészetnek ez a steril megközelítése – a szakemberek gondolkodásában megtörik. Amikor 1980 decemberében elkezdtem a kiállítások szervezését, már meggyőződésemmé vált, hogy a magyar művészetet nem kell felzárkóztatni a nyugati művészethez, hanem azt kell megvizsgálni, hogy a nyugati művészet mitől izgalmasabb vagy vonzóbb, hogyan lehetne a magyar művészet sajátos karakterét kibontakoztatni, megőrizve a jogát arra, hogy más legyen, mert ez az egyenértékűsítésnek az alapja. Tehát nem kell feltétlenül arra törekednünk, hogy minél gyorsabban átvegyünk modelleket, hanem egyszerűen arról van szó, hogy ezek a modellek nemzetközileg addig léteznek, amíg tartalmi vonatkozásban valami fontosat tudnak mondani. De hogy ezek a modellek milyen megformálásban, milyen artikulációban jelennek meg, az rendkívül változatos lehet, és a nyugati művészetben lévő különbözőségek vezettek engem oda, hogy a magyar művészetben vagy a kelet-európai művészetben is ezt a különbözőséget lássam.

Daniel Spoerri: Koepke tábori ágya/Koepke's camp bed, 1961, hulladékkép különböző anyagokból, 78×25×78 cm

– Úgy gondolom, hogy az olasz transzavantgárd és a német „Új Vadak" mozgalmában az avantgárd művészet lényeges szemléleti változása is végbement akkor, amikor legfőbb képviselői saját nemzeti művészeti hagyományukhoz visszanyúltak, feladva az avantgárd szüntelen megújuláson alapuló felfogását.

– Én semmiképpen sem beszélnék nemzeti hagyományokról, hanem inkább regionális hagyományokról. Ha például a német avantgárd tradícióit vizsgáljuk, akkor a Bauhaus racionalizmusát éppúgy figyelembe kell vennünk, mint a német expresszionizmust, amely összefügg a késői expresszionizmussal, tehát a nachexpresszionizmussal, a Neue Sachlichkeittel és a dadaizmussal. Ha most megnézzük a Heftige Malerei tevékenységét a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején, akkor azt látjuk, hogy ebbe a festészetbe beépül a Neue Sachlichkeit sokkírozó témavilága, a nagyváros mint téma, a Hässlichkeit, a csúnyaság mint téma ugyanolyan mértékben, mint az expresszionista hagyomány. Tehát én azt mondanám, hogy a regionális tradíció lehet egy városi kulturális közeg hagyománya, mint például a berlini, vagy egy nagyobb egységnek a hagyománya, mint például az itáliai. Ez utóbbihoz tartozik a futurizmus is, meg a metafizikus festészet is, például *Sandro Chia* korai művein látjuk, hogy a művészet milyen tudatosan merít mindkét hagyományból, de ugyanúgy a neoklasszicizmusból és a manierizmusból is, ami szintén jellegzetesen itáliai tradíció.

– A nyolcvanas évek magyar avantgárd művészetének az az ága, amely a te neveddel függ össze, az Új Szenzibilitás; kiállításain szereplő alkotók nem a saját szellemi közegük hagyományaihoz, vagyis nem a magyar avantgárd tradíciójához nyúltak vissza, hanem sokkal inkább az olasz vagy a német modellt követték.

– Amikor a magyar művészek a nyolcvanas évek elején megpróbáltak ebben a közegben tájékozódni és kiindulópontokat keresni, akkor természetesnek vették, hogy nemcsak az úgynevezett magyar, hanem az úgynevezett közép-európai hagyományt is felfedezik. Tehát ez a régió nem elsősorban magyar hagyományt jelent, hanem a közép-európai közegnek a felfedezését. Itt is vannak eltérések. *Fehér László* esetében *Farkas Istvánnak, Csontvárynak* a felfedezése, amit nagyon tudatosan vállal a nyolcvanas évek elején. *Bak Imrénél* az egész bécsi szecesszió, a szecessziós eklektika felfedezése, az, hogy az ornamentalizmus lehet tartalmi közvetítő, nem csupán egyszerű dekoráció. *Birkás* korai képein pedig a barokk tradíció tűnik fel, de ugyanakkor egyfajta törekvés is arra, hogy az expresszív képfelület egy képarchitektúrának a része legyen. Számomra ez az eklektikus tradícióértelmezés a nyolcvanas évek elején és közepén egyfajta közép-európaiságot feltételez, nem pedig az absztrahált nyugat-európai modellhez való kapcsolódást. Úgy gondolom, hogy a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején a magyar avantgárd művészek nem a történelemhez, a tradícióhoz nyúlnak vissza, szemben a korábbi generációk jövőre orientált szemléletével, hanem inkább arról van szó, hogy a lehetséges értéktartományok vagy értékforrások között megjelenik a történelem, a kultúrtörténet is. Ilyen értelemben nem valamiféle reduktív rendszerteremtés fontos a számukra, sőt a rendszerteremtés mint olyan, háttérbe szorul, hanem sokkal lényegesebbé válik az identitáskeresés, tehát a műalkotásnak a célrendszere változik meg. Ez az identitáskeresés vezeti el a művészeket a regionális tradíció felfedezéséhez, amikor felismerik, hogy identitásukat az a miliő határozza meg, ahol élnek, ahol felnőttek, ahol megformálódott szellemi világuk. Ilyen értelemben Bak Imre, Birkás Ákos és Fehér László munkásságát nagyon jellegzetes példának tartom, noha egészen más stílusban dolgoznak mind a hárman, művészetük alaptémája ez az identitáskeresés, amely a korábbi évtizedekben nem válhatott alapvető fontosságúvá.

– A nyolcvanas évek elején indított kiállítás- és művészetszervező tevékenységed most, hogy kineveztek a bécsi Modern Múzeum igazgatójának, új dimenziót kapott. Hogyan próbálod a régiók művészetére vonatkozó elképzeléseidet az új lehetőségekkel élve valóra váltani? Mennyire teljesedhetnek ki elgondolásaid, és milyen kötöttségekkel kell számolnod?

– A múzeumnak kialakult a gyűjteménye, amelyet én most megörököltem. Feladatom ezt az anyagot fejleszteni. Most kell megvizsgálnom, hogy a múzeum milyen adottságokkal rendelkezik, és ezzel szembeállítani a fejlesztés koncepcióját, amely

Rudolf Schwarzkogler: Akció III (Akció saját testével)/Action III (Action with his own body), 1965 nyara, fotók, részlet, 39×39 cm

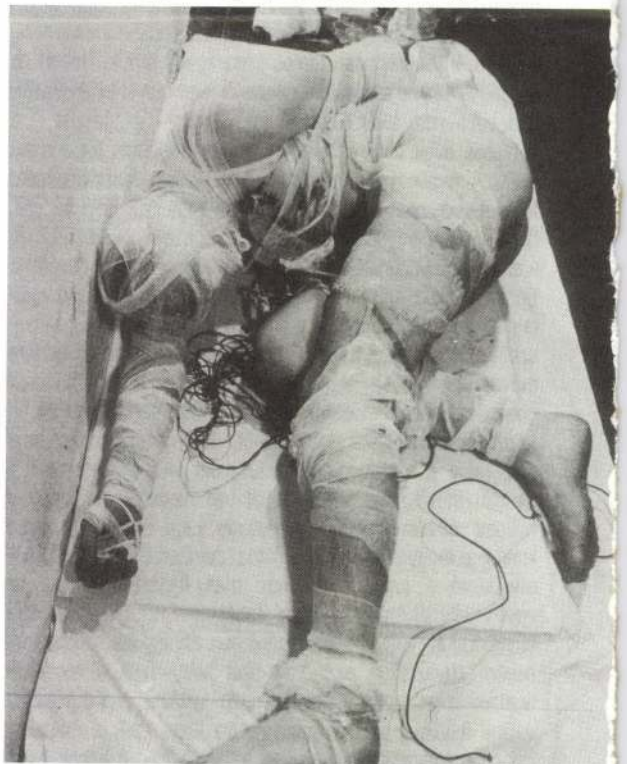

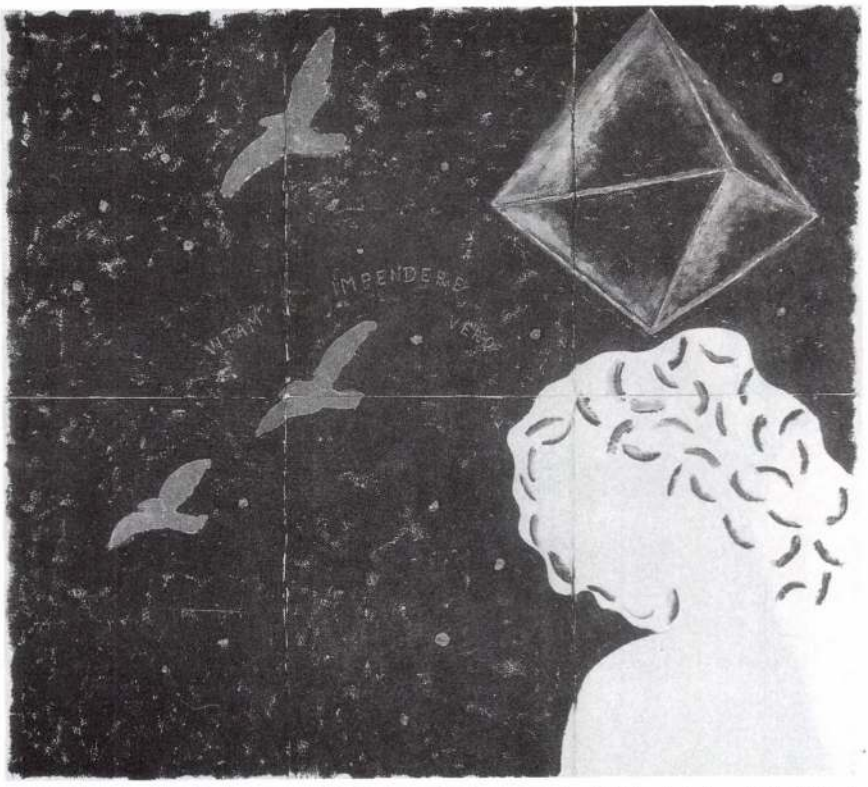

Ernesto Tatafiore: Vitam imprendere vero (Az életet az igazságnak szentelni), Devote life to justice, 1982, ceruza, tempera, gitt, papír, hatrészes, 152×172 cm

meghatározza a gyűjtés irányait. Az anyagi lehetőségeket a pénzügyi keretek határozzák meg, hogy meg tudom-e venni azokat a műveket, amelyeknek a múzeumban kellene lenniök. Valószínűleg nagy világsztároktól nem vásárolhatok, mert arra kevés a múzeum pénze, de nem is biztos, hogy minden nyugat-európai múzeumnak minden jelentős irányzat legjobbjaitól kell alapműveket beszereznie. Sokkal nagyobb hangsúlyt szeretnék helyezni a gyűjtemény összeállításánál a közép-kelet-európai művészetre. Itt nemcsak a lengyel, cseh, magyar, jugoszláv stb. kortárs művészetre gondolok, hanem az elfelejtett évtizedek művészetére is, tehát az ötvenes, hatvanas, hetvenes évek alkotásaira, amelyek nem kerültek be a nyugat-európai múzeumokba, a szakirodalom feldolgozásaiba, mert politikai okokból elutasították a zsdanovi, majd posztzsdanovi kultúrpolitikát, s vele jelentékeny művészeket is. Bécsben szeretném e régió művészetének ugyanazt a fejlődését bemutatni, ami Nyugat-Európában is végbement. Nyilvánvaló, hogy az informellel, absztrakt expresszionizmussal indulnak a gyűjtemények a második világháború után, majd minden igazgató pop-artot, újrealizmust, hiperrealizmust, konceptualizmust, minimal artot gyűjt. Ettől a sémától akarok eltérni, szeretném bebizonyítani a nyugat-európai közvéleménynek, hogy ebben a térségben is lejátszódik egy jelentékeny művészi fejlődés, ami természetesen más, mint a nyugati, hiszen más a társadalmi helyzet, a szellemi szituáció, de Nyugat-Európában is egymástól nagyon eltérő fejlődési vonulatok jelentek meg, ha az ötvenes, hatvanas évek olasz, német, francia, spanyol, portugál művészetére gondolunk. Miért lenne tehát negatív és feldolgozhatatlan kivétel Kelet-Európa művészete? Nem is kivétel, mert mihez képest kivétel? Tehát én azt akarom megmutatni, hogy Közép-Kelet-Európában lezajlottak nagyon fontos folyamatok, amelyek mások, mint Európa más országaiban, de ez a másság adja a hitelességüket.

– *Eddig főleg a múzeum gyűjteményének átformálásáról beszéltünk, de el tudnám képzelni, hogy önálló kiállításokat szervezz, esetleg Nyugat-Európában és Kelet-Európában is végigfutó vándorkiállításokat, amelyek koncepciódat képviselnék, de függetlenek a gyűjteménytől.*

– Nem akarom függetleníteni a gyűjteménytől, sőt az az elképzelésem, hogy a különböző kiállítások még szorosabban kapcsolódnának a gyűjtemény fejlesztéséhez, mint az eddigiekben. Ha átveszek kész, kidolgozott tárlatokat, azokból is szeretnék műveket megszerezni. Ha viszont magam állítok össze kiállítási koncepciókat, azt többé-kevésbé szeretném összekapcsolni a gyűjtemény fejlesztésével. Elsőként egy olyan nemzetközi kiállítást tervezek, amelyikre 30-35 év körüli fiatal művészeket hívok meg. Itt francia, leningrádi, osztrák művész együtt szerepelne. Ezek a tárlatok azonban nem csupán generációs rendezvények lennének, hanem koncepciózus kiállítások, ahová bizonyos közös vonások alapján hívnék meg művészeket. Ezzel folytatnám az itthoni *Pozíciók*-kiállításokat, amit osztrák és magyar művészek dialógusával kezdtem el.

A másik rendezvénycsoportot a történeti kiállítások alkotnák. Már van egy kész tervem, aminek a címe *Dreimal achzige Jahre*, vagyis *Háromszor a nyolcvanas évek: Bécs, Prága,*

Andy Warhol: Koponya/Skull, ▷
1976, szitanyomat,
183×203 cm

Arnulf Rainer: Kereszt/Cross, 1980–86, olaj, fa, applikáció, 171×121 cm

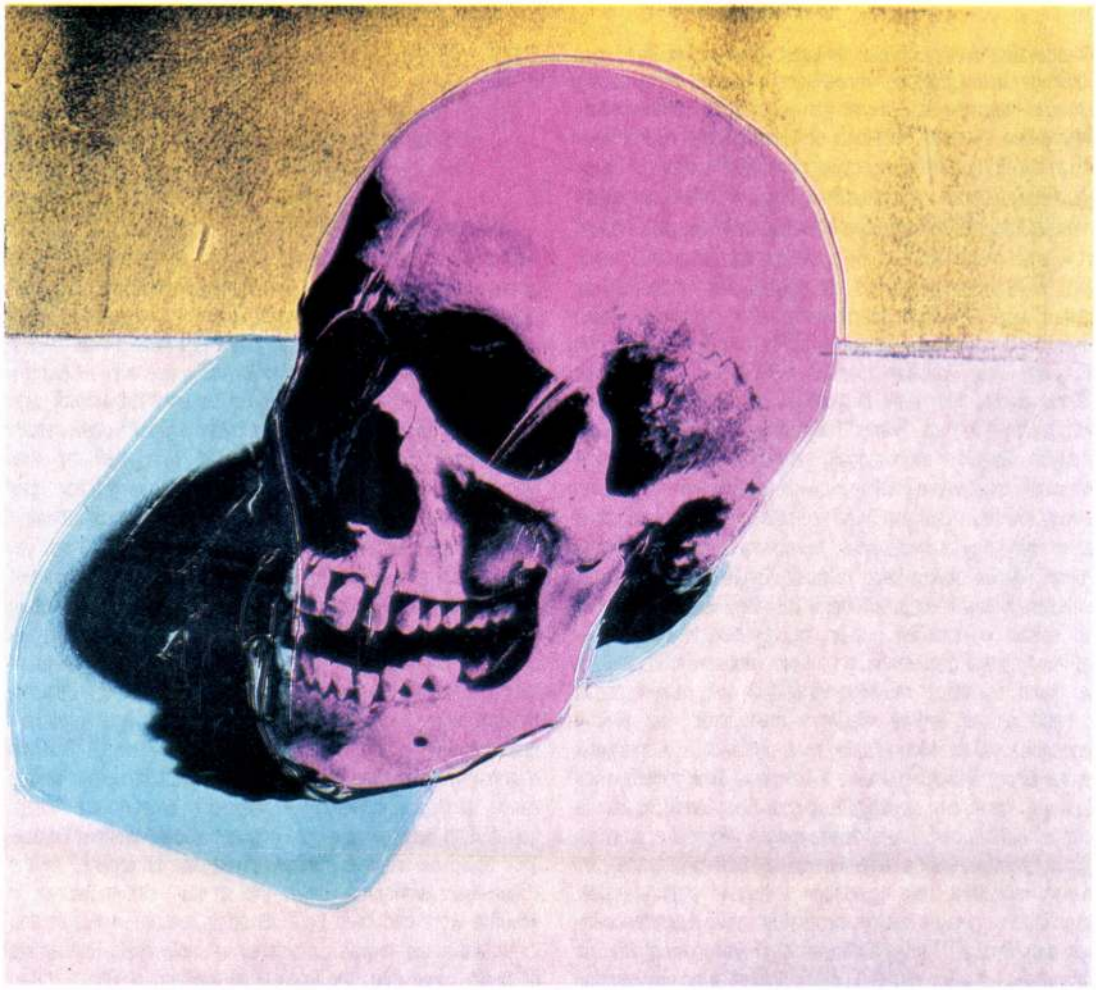

Budapest. Ezek a tárlatok azt mutatják be, hogy mi történt ezekben a városokban a nyolcvanas években. Ezt azért tartom fontosnak, mert a nyolcvanas évek Ausztria művészetében is nagy felfutást hoztak, legalább 30-40 olyan név merült fel ebben az időben, amelyet a világ művészetében számon kell tartani. Elég *Anziger, Wurm, Wakolbinger, West* vagy *Pichler* nevét megemlíteni. Úgy érzem, ma már a nyolcvanas évek Magyarországát is elfogulatlanul, a csomópontokat, a különböző áramlatokat kijelölve tudom bemutatni. A harmadik terület Prága: egy posztsztalinista rendszer, nagyon erős undergrounddal. Érdekes megfigyelni, hogyan alakul ki az együttműködés a 68-as generáció tagjai és a fiatalok között. Érdemes egybevetni az emlékezetes Fajó-vitát Sandro Chia kapcsán, vagyis, hogyan nézik a régi avantgárd pozícióból az új jelenségeket. Csehszlovákiában ilyen vita nem került nyilvánosságra, minden avantgárd jelenség lefojtva háttérbe szorult. Ezek az országok mind szenvedtek a provincializmustól, egyik sem kapcsolódott be a nyugat-európai műkereskedelembe. A történeti kiállításaimban szeretnék a korábbi korszakokba is visszanyúlni, így a hetvenes és hatvanas évekhez is, és Közép-Kelet-Európa mellett szeretném bemutatni Dél-Nyugat-Európa országainak művészetét is, amely szintén nincs Bécsben feldolgozva.

A harmadik rendezvénytípus a klasszikus retrospektív kiállítások sorozata lesz. Minden évben két ilyet tervezek. Az első *Günther Uecker* hatalmas visszatekintő tárlata a Palais Lichtensteinben és a Zwanziger Hausban, majd egy *Jörg Immendorf* egyéni bemutató, később *Ann és Patrick Poirier* és egy *Kounellis.* Ezekről tárgyalok most, már az anyagi támogatásra is kaptam ígéretet.

– Nem gondolsz arra, hogy ezeket az elképzeléseket szélesebb körben is kellene terjeszteni, nemcsak Bécsben és Ausztriában, hanem Nyugat-Európa más államaiban is? Vándorkiállítások szerezhetnének érvényt a regionalizmusról vallott nézeteidnek.

– Vannak ilyen terveim. Az elmúlt időszakban három területen is sikerült eredményt elérnem. Portugália, Spanyolország, Dél-Franciaország is vett át kiállításokat. Érdekes módon épp azok a területek mutatnak érdeklődést, melyeket sokáig Nyugat-Európa, de elsősorban a nyugat-német művészeti

infrastruktúra provinciálisnak tekintett. Ezek a területek nem tudtak igazán integrálódni a modellként megjelenő Németország kulturális intézményeibe. Tehát van érdeklődés Bordeaux-ban, Antibes-ban, Lyonban, Nice-ban, de Lisszabonban és Portóban is. Úgy látszik, hogy ezek az egykor perifériaként kezelt területek megpróbálnak éppen az újraértékelt regionális értékszemléleten keresztül integrálódni Európába. Nem hasonulni akarnak, hanem azt akarják megmutatni, hogy a másság esztétikai érték lehet, mert hiteles. Erre példaként két beszélgetést említenék, az egyiket Jean Christoph Joachimidesszel, a másikat Norman Rosenthallal folytattam. Az angol művészet példáján arról volt szó, hogy olyan, valóban zseniális művészeket, mint például *Francis Bacon*, nem lehet besorolni a nemzetközi trendekbe, mert kilógnak onnan. Felmerül a kérdés, hogy miért tartunk bizonyos dolgokat mérvadónak, normálisnak, míg másokat kivételnek, tehát van-e értelme annak a fogalomnak, hogy külön út vagy kivétel, a zseniális művész esetében. Nem inkább arról van-e szó, hogy a nyolcvanas, kilencvenes évek művészete ezekre a külön utakra kezd ráépülni. Tehát éppen a trendek értékelése változik meg, s kiderül az, hogy *Rauschenberg* – akit sokáig egyszerűen pop-art művésznek tekintettünk – életműve sokkal gazdagabb, ha a korai monokróm képektől a mai finom, esztétikus művekig vizsgáljuk meg munkásságát. A trend és az életmű viszonya megváltozik, az életmű fontosabbá válhat. Mondhatnék más példákat is. Gondoljunk a korai *Georg Baselitz* művekre a hatvanas évek elejéről, mint például a *Karácsony*, a *Virágáruslány*, a *Nagy barátok*, vagy a korai *Markus Lüpertz* csataképeire meg sisakképeire, amelyek szintén szembenálltak a trenddel, hiszen 1962–65 körül a *Zéró* csoport működött, vele egyidőben a holland strukturalisták, Amerikában a pop-art delelője, nemsokára indul a konceptualizmus, a minimal art. Ahogy a trenden kívüli Bacon meghatározó, ugyanúgy a korai Baselitz és Lüpertz is, mert olyan mély emberi tartalmakat közöl, olyan drámai világlátást, amely a vele párhuzamosan élő más trendekben nem fogalmazódik meg, sőt éppen azzal szemben jön létre. Ezeket a példákat csak azért hozom fel, mert nagy művészek esetében a megkésettségről beszélni egy nagyobb korszak áttekintésével már alig lehet. Nagyon nehéz lenne a viszonyítási pontot megtalálni. Úgy vélem, hogy a nyolcvanas-kilencvenes évek művészetében lényeges szemléletváltozás következett be, a neojelenségek, mint a neoexpresszionizmus, a neogeometria, a neokonceptualizmus, mind arra utalnak, hogy a problémák megfogalmazásához a művészek kénytelenek visszanyúlni bizonyos korábbi modellekhez, mert ez jelenti számukra a kultúrtörténethez való kapcsolódás lehetőségét. De nem ezek a kötődések a fontosak, hanem az, hogy ezzel a kortárs művészek valamiféle mélyebb, történetibb emberképhez akarnak visszajutni, amely képbe beletartozik a másság, a sokféleség, és az is, hogy minden nagyszabású életmű egyéni, önálló úton jött létre, olyan individuális pálya, amelyben vannak közös mozzanatok, amelyek a nemzetközi művészeti élet áramlatait alkotják, de ezek nem válnak olyan abszolút szellemi értékké, amely viszonyítási alapul szolgálna minden más művészeti jelenségnek.

THE TREASURES OF REGIONAL ART

Interview with Lóránd Hegyi, director of the Modern Museum of Vienna

– Western European art historians have rejected Eastern European contemporary art in the past decades, and did not appreciate even its often significant achievements. Experts believed that true art could not come into existence under political dictatorships. Although later there was a little shift in this position, we are still waiting for the acceptance of Eastern European art. You have organized art and exhibitions, and presented valuable works with the ambition to demonstrate that Eastern European, and within it, Hungarian art, was universally important. Your activity had this orientation right from the start. When did you begin to put emphasis on idea?

– In the late 1970s when I started to work I could not yet think of practical results in exhibitions but I was quite sure at the time that there existed no absolutely certain standards in Western art compared to which Hungarian, Czech, Yugoslavian or Polish art was backward or retarded or that modes of formation could be related to those sure standards. Besides, the question of regionalism which I consider very important has turned up in artistic thinking just in those late 1970s. This regionalism meant that by then unified, abstracted, in a certain sence sterile and in reality never-existing Western art, "Westkunst", had become an empty concept also in Western Europe. This could be observed primarily with the emergence of the Italian transavantgarde when the spiritual circumstances in which a work had been born, its origin, became valuable and important again. It was considered valuable again that artists of Berlin came from the intellectual medium of Berlin, Italian artists from the spriritual environment of Italy, Spanish artists from that of Spain, etc. The sphere of thought of "international art", "international trends" and with them this sterile approach to contemporary art changed in the thinking of experts. When I started to organize the exhibitions in December 1980 I was already convinced that Hungarian art must not catch up with Western art; the task was rather to examine why Western art was more exciting or attractive, and how the particular character of Hungarian art could be unfolded by preserving its right to be different because this was the basis of value-equality. So we must not try to take over models as fast as possible: these models exist internationally as long as they have something important to say in their content but their presentation, shaping and articulation can be extremely varied. The differences in Western art have led me to see these differences also in Hungarian or Eastern European art.

– I think that in the movement of the Italian transavantgarde and the German "New Fauves" there was an essential change of attitude when their chief representatives reached back to their own national traditions, giving up the avantgardist concept of ceaseless renewal.

Hegyi Lóránd, művészettörténész

Az Erdei Ferenc Műv.-i Központ emeleti termében ápr. 27-től Kotnis Dénes kiállítása látható. – Szokatlanul hosszú időt fog át az anyag, időrendben kezdve 1935-ben készült alkotásaitól a napjainkig vezető útig. Hegyi Lóránd szavai: „Teljesen intellektuális, átgondolt és kiszámított egyensúlyrendszerek az egyik pólusom, a kiszámíthatatlan, már-már kontrollálhatatlan automatizmusok a másikon."

Károlyi Júlia: Kotnis-képek.
Pátria Népe, 1984. máj. 9.

Hegyi Lóránd, művészettörténész

Barabás Márton festményeiből rendezett kiállítást a Műcsarnok. Hegyi Lóránd, megnyitó beszédében jellemezte a művészt.

Somogyi Néplap, 1984. jún. 9. 9. old.

HEGYI Loránd müvtört

Élet és Irodalom, XXXV.évf.3.sz. 1991 16.p.

Metafora

Kortárs képzőművészeti kiállítás látható február 17-ig a Pécsi Galériában (Széchenyi tér). A Hegyi Loránd szervezte, Metafora című tárlaton több mint harminc művész szerepel, köztük Bak Imre, Beöthy Balázs, Bukta Imre, Fehér László, fe Lugossy László, Galántai György, Gellér B. István, Gémes Péter, Halász Károly, Hencze Tamás, El Kazovszkij, Mazzag István, Méhes Lóránt, Pinczehelyi Sándor, Szalay Tibor, Szirtes János, Trombitás Tamás, Záborszky Gábor.

HEGYI LORÁND: A metafóra-kiállítást egy hosszú, az elmúlt évtizedet végigkísérő — bemutató és értelmező — sorozat részeként képzeltem el. Célom az volt, hogy a nyolcvanas évek új impulzusait összefoglaljam, s a kilencvenes évek nyitányának művészetszemléleti változásait megkíséreljem jelezni. A nyolcvanas évek művészetére általánosan jellemző a metaforikus gondolkodás. Másrészt pedig az újfajta tematikusság. A módszer mint üzenet helyett az újraértelmezett „nagy" témák (mítosz, történelem, sors, individuum, a „hely", a tradíció, a természet, az utópia) válnak üzenetté. Ezek a „nagy" témák az emberi lét — és az önmegvalósítás, a teremtés vagy a bukás — metaforáiként értelmeződnek a műalkotásban. Azaz nem önmagukban, nem objektíve, nem az analitikus szemlélet számára érdekesek, hanem mint metaforák.

Csohány Kálmán, Samu E
tosságát Kurucz D. Ist
tositotta. Ez utóbbi c
alkotásain Tornyai kép
tesebb látással; régeb
fikái /1942/ kiváltkép
aadás
n a
rüen
dó tá
özepe

Hegyi Loránd, művészettörténész

Programok

Műcsarnok – Kamaraterem.

ápr. 21. 18 óra

Az elmúlt negyedszázad magyar képzőművészete

A nyolcvanas évek nyitánya

Előadó: Hegyi Loránd.

A Műcsarnok és ATITJA Szabadegyetem közös Előadássorozata.

Műcsarnok és Kiállítótermei,

1988. ápr.

Hegyi Lóránd, művészettörténész

Műcsarnok-Kamaraterem.

Programok.

márc. 19. 18.00 óra, „Dialógus a Műalkotással"
(A TIT. JASZ szabadegyetem és a Műcsarnok közös rendezvénye.)
Manet: A Folies-Bergere bárja
Hegyi Lóránd előadása.

Műcsarnok és Kiállítótermei,
1987. márc.

Hegyi Loránd, művészettörténész, tudományos munkatárs.

Időszaki kiállítás

jún. 1-ig

Eklektika '85.

cép. III. em.

a kiállítás a 80-as években lezajló
művészeti szemléletváltozást mutatja
be, amely a festészet megújulásához ve-
zetett. A bemutatott 33 művész munkái a
jelenség fő irányának kitapintását segí-
tik – a teljesség igénye nélkül.

Rendezők: Dérényi István, Hegyi Loránd.

Magyar Nemzeti Galéria,
1986. ápr.

Hegyi Loránd, művészettörténész

Időszaki Kiállítás – Kiállításmegnyitó.

febr. 27. 16 órá

Eklektiva '86.

Cép. III. em.

A kiállítás azt a 80-as években lezajló művészeti szemléletváltozást mutatja be, amely a festészet megújulásához vezetett.

Rendezők: Dévényi István, Hegyi Loránd.

Magyar Nemzeti Galéria,
1986. febr.

Hegyi Lóránd, művészettörténész, tudományos kutató.
Baráti Kör

febr. 26.
17-ára

Vita a mai magyar képzőművészetről
(Eklektika '86 kiállítás)

Vitavezető: Hegyi Lóránd.

Magyar Nemzeti Galéria,
1986. febr.

Hegyi Lóránd, művészettörténész

Pillanatkép.

A grazi „Stajer Örz" program keretében mutatkozik be a magyar festők három nemzedéke c. kiállítás. A grazi kiállítás ~~megnyitása~~ 1985. ~~XX~~ okt. 12 – 1986. jan 19-ig lesz nyitva. A kiállítás megnyitásán készült fényképen látható: Bak J., Halász K., Hegyi L., Mulasics L., Szirtes J., Soós Tamás, Bullás J., Fehér László, Adám Zoltán.

Műcsarnok és Kamaraterme.
1985. dec.

Hegyi Lóránd, művészettörténész

„A magyar festők három generációja" Katalógus (repr.)
60 ill. Hegyi Lóránd.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985. nov.

Hegyi Lóránd, művészettörténész, tudományos munkatárs,
A TIT József Attila Szabadegyetem az 1985/86-os tanévben.
Stílus műadatás, interpretáció

1986
febr. 6.
7. A strukturalizmus és a művészettudomány
(Sedlmayer) – Hegyi Lóránd tudományos munkatárs.

Mucsarnok és Kamaratermei,
1985, szept.

Hegyi Lóránd művészetéről

Tendenciák az elmúlt 40 év képzőművészetében.

Műcsarnok – Kamaratermek.

1985. május 3. péntek 16.00

A 80-as évek művészete.

Előadó: Hegyi Lóránd.

Műcsarnok és Kamaratermei.

1985. április.

HEGYI LÓRÁND

emlitve

ld. Nádler István

Székely András: Még maibb magyar müvészet ?

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.23.o.

L Á T O G A T Ó

MTA MKC

.....sz.

Név:.....

Lakás:.....

engedélyt nyert arra, hogy....

.....

vonatkozólag az MTA MKCS adatt

lexik

levél

könyvt

a fennálló szabályok keretén b

Ezen engedélyt a kutatóterembe

A gyüjteményekben kutatott any

mény igazgatójától külön enged

Budapest, 19.....évi.....

Hegyi Lóránd, művészettörténész

Ernst Múzeum.

Frissen festve, – a magyar festészet új hullámai,
1984. szept. 30-ig.

Részletek Hegyi Loránd előszavaiból.

a kiállítás rendezője: Yerger Krisztina.

Műcsarnok és kamaratermei, 1984. szeptember.

Hegyi Loránd, művészettörténész

Kornis Dezső festészetének ismerője Hegyi Loránd, elmondja, hogy a művész magyarsága a képzőművészeti program gyökereire vonatkozik, ebben valóban a bartóki párhuzam a zenének a szerkezeti és motívumvilága szolgált Kornissnak, is előképül. Másrészt viszont ez a bizonyos franciásság, tehát a viznalis eszközök tisztasága, rendkívüli fegyelmezett festésmód, a homogén színfelületek, tiszta színképletek valóban a magyar festészetben, különösen a 30-as, 40-es években ritka francia ízt hoznak létre.

Láttuk, hallottuk.

1984. VIII. 23. Petőfi 10.35

HEGYI Loránd művtört. Világ, II. évf. 30. sz. 1990

Centrumok és perifériák

Nincs többé Ostkunst és Westkunst

Gróf Andrássy Gyula, a monarchia egykori külügyminisztere óta dr. Hegyi Loránd 36 éves budapesti művészettörténész az első magyar, aki magas osztrák állami hivatalba került: a bécsi Modern Művészetek Múzeumának élére

Az 1979-ben alapított intézményt tíz éven át a nyugatnémet Dieter Ronte vezette, akinek egy éve megüresedett helyére pályázatot írtak ki. Mivel a nyolc jelentkező közül a zsűri nem vélte megtalálni az igazit, Busek kulturális miniszter felkérte az egyébként nem pályázó Hegyi Lorándot, számoljon be ő is elképzeléseiről és vállalja el az igazgatói munkakört. Megbízatása öt évre szól. Kinevezését, illetve azt, hogy végre betöltötték e fontos posztot, kisebbfajta szenzációként kezelte az osztrák sajtó – akadt olyan lap, amelynek címoldalán Gorbacsov újjáválasztását is megelőzte az új igazgató sajtóértekezletéről szóló fényképes híradás.

– Minek tulajdonítható ez a felfokozott érdeklődés?

– Talán annak – én is csak találgatni tudok –, hogy az osztrákok másoknál valamivel többet foglalkoznak belügyekkel, belpolitikával és így kultúrával is. Emiatt Bécs egy kissé talán provinciálisnak tűnik, jóllehet hagyományaiból adódóan rendkívül kifinomult ízlésű, kultúrára kihegyezett város, nagyon jelentős közgyűjteményekkel. A megkülönböztetett figyelem harmadik oka az lehet, hogy míg az utóbbi években néhány bécsi galéria látványos eredményeket produkált a mai osztrák művészek nemzetközi megismertetésében, addig szakmai megítélés szerint a Modern Művészetek Múzeuma e téren lépéshátrányba került.

– A sajtókonferencián ön Kelet-Európa előtérbe helyezését ígérte és a Ludwig-alapítványtól való bizonyos távolságtartást helyezett kilátásba. Hogyan kellett ezt érteni?

– Ludwig, a művészettörténészi képzettséggel rendelkező német csokoládégyáros a világ egyik legnagyobb műgyűjtője, a kölni kortárs művészeti múzeum alapítója. Ahogy a Magyar Nemzeti Galériában is látható a Ludwig-gyűjtemény egy része, a bécsi Modern Művészetek Múzeumában bemutatott anyag egy része is az övé. Amikor ő műgyűjtői tevékenységébe kezdett, nem lehetett még előre látni azt a mai helyzetet, hogy a művészetben is eltűnik a blokkpolitika. Nincs többé Ostkunst és Westkunst. Zárójelben jegyzem meg: szerintem soha nem is létezett: mondjuk

Dr. Hegyi Loránd: „Számítok arra, hogy amint magyar művészeket fogok bemutatni, támadások érnek"

az NSZK és Portugália művészeti, kulturális élete között nagyobb volt és ma is nagyobb a különbség, mint Ausztria és Magyarország között. Igaz, az 1945 után kialakult politikai és gazdasági megosztottság természetesen meghatározta a művészet és a művészek lehetőségeit is, de nem magát a művészetet. Nem lehet 1945-tel kettévágni korábban indult életműveket, egy-egy ország kulturális arculatát meghatározó folyamatokat. Bécset sokáig az Ostkunst és a Westkunst találkozóhelyének tekintették. Én nem. Nem keleti és nyugati művészetről kell beszélni, hanem arról, hogy vannak centrumok és perifériák. A huszadik század első felében Párizs, München és Berlin, illetve Szentpétervár és Moszkva nevezhető európai művészeti centrumnak – 1945 után e keleti centrumok a legmélyebb perifériába süllyedtek. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy a keleti régióban ne léteztek, ne keletkeztek volna fontos életművek, de a mindkét oldalról leeresztett vasfüggöny miatt ezek csak akkor kerülhettek be a nyugati művészeti körforgásba, ha alkotójuk átlépett a függöny túloldalára. Szándékom, hogy az osztrák művészet nemzetközi kontextusba helyezése mellett a közép-, a kelet- és a dél-európai perifériákat is a múzeumi gyűjteménybe integráljam, az eddig alapvetően német orientációjú anyag, illetve az Amerikára nagyobb hangsúlyt fektető Ludwig-anyag mellé.

– Magától adódik a kérdés: egy magyar múzeumigazgató, aki a bécsi centrumba kívánja húzni a közép-európai perifériát, milyen „kezdősebességet" adhat a mai magyar művészetnek?

– Ez lesz a legnehezebb. Számítok arra, hogy amint magyar művészeket fogok bemutatni, támadások érnek. Ennek ellenére természetesen fogok magyar művészeket kiállítani és fogok a gyűjtemény számára vásárolni tőlük – ugyanúgy, ahogy csehektől, lengyelektől, portugáloktól vagy spanyoloktól. Nem lesznek előjogaik a magyaroknak, de semmivel sem kerülhetnek hátrányosabb helyzetbe, mint bárki más. A vásárlásoknál ügyelek majd arra, hogy az alkotások ne véletlen, kaleidoszkopikus kép módjára kerüljenek a látogatók elé, hanem mindig kontextusba ágyazottan: egyrészt a művész életművébe, másrészt stílusirányzatokba, kultúrkörökbe illesztve. A kortárs művészetet is történeti jelenségként kell nézni, a legújabb művészeti helyzet is történeti kontinuitás része, akkor is, ha megtagad, akkor is, ha folytat vagy átértelmez bizonyos dolgokat. Egy múzeum nem galéria. Egy galériában sziporkázó, friss tárlatokat kell rendezni, a múzeumban a kontinuitás-diszkontinuitás egységének kell megjelennie.

– A vásárlásoknál mennyire érvényesítheti majd saját ízlését, amelyet független műtörténészként és kiállításszervezőként eddig határozottan vállalt, s amelyről egy tavalyi Világ-interjúban azt mondta: úgy dolgozik, mintha a művészeti életben pluralizmus lenne?

– Múzeumban alapvetően a történeti helyzetet kísérli meg rekonstruálni az ember, ha a múltról van szó, feltérképezni, ha a jelenről. Naivitás lenne azt gondolni, hogy amint múzeumigazgató lesz valaki, teljesen objektívvé válik, levetkőzi saját ízlésbeli preferenciáit, de

Magyarok a falon

A bécsi Modern Művészetek Múzeuma áttekintést ad a huszadik századi képzőművészet legfontosabb tendenciáiról. A saját gyűjteményben, illetve a letétként a múzeumban látható alkotások között megtalálhatók az immár klasszikusnak nevezhető európai mesterek a tízes, húszas és harmincas évekből, az ötvenes és hatvanas évek nemzetközi irányzatai, illetve a legfrissebb, nyolcvanas éveket reprezentáló művek, míg a Ludwig-alapítvány részét képező anyag főként a hatvanas és hetvenes évek amerikai és német művészeinek pop art és hiperrealista alkotásaira koncentrál. A kortárs európai nagyságok – Abakanowicz, Baselitz, Beuys, Dokoupil, Palladino – mellett a magyar Birkás Ákos, Fehér László és Kelemen Károly festményei is megtekinthetők a gyűjteményben.

A Modern Művészetek Múzeuma – három másik múzeummal együtt – 1995-től a jelenlegi Messepalast épületébe költözik át mai otthonából, a Liechtenstein-Palotából, amely újra a családé lesz.

a tendenciák megjelenítésében az igazgatónak objektivitásra kell törekednie. Ám ahogy galériából is számtalan létezik, egy-egy múzeum is a múzeumok együttesének a része: nem kell mindegyiknek mindent bemutatnia, nem kell minden múzeumnak egyformának lennie, nem is lehetnének azok. Gyűjteményük folyamatosan jön létre, a szerencsés és szerencsétlen véletlenek és a gyűjtési koncepció egymásmellettiségéből adódóan. Bécs az egykori monarchia területéről kapott impulzusok hatását viseli, egyebek között ez különbözteti meg az itteni modern képtárat a párizsitól, az amszterdamitól vagy a New York-itól; ez alól a nagyon kifinomult és eklektikus bécsi kultúrfelfogás alól senki sem vonhatja ki magát.

– Mekkora összeggel gazdálkodhat majd?

– Anélkül, hogy számokat mondanék: lényegesen többel, mint bármelyik közép-kelet-európai múzeum, de lényegesen kevesebbel, mint mondjuk egy német. Egyik első feladatom lesz a rejtett pénzforrások földerítése, szponzorok megnyerése. Kedvező lehet a számunkra, hogy a kelet- és dél-európai perifériákból származó műalkotások árai egyelőre elmaradnak a nyugatiaktól. Fontos, hogy az itteni művészek megértsék: ha valamivel alacsonyabb áron is, de bekerülhetnek egy igazi, európai múzeumba... Sajnos a rendelkezésünkre álló pénzből elég sokat kell majd ugyanolyan gondok elhárítására fordítanunk, mint amelyekkel a magyar közgyűjtemények is küzdenek: beázó raktár, rosszul felszerelt restaurátorműhelyek, belső kiállításrendező erők hiánya, stb. A megoldást az európai együttműködésben látom: kiállításainkat több országban érdekessé téve több forrásból szerezni támogatást.

– Ezek között a földhözragadt problémák között talán otthonosan mozog, amint az is segítségére lehet, hogy korábban tanított Ausztriában és kiállításokat rendezett osztrák és magyar művészeknek mindkét országban; Bécsben azért mégiscsak kívülálló. Hogyan képzeli előnyére fordítani az ebből fakadó kétségtelen hátrányokat?

– Ez alapvető kérdés. Le kell küzdenem az idegenségem miatt sokakban létező ellenérzéseket, és megfelelni a mások részéről viszont előlegezett bizalomnak. Előnyt jelent, hogy senkinek, semmilyen irányban nem vagyok elkötelezve. Hátrány azonban, hogy rengeteg érdek-összefonódásról nincs fogalmam...

– Vagy úgy tesz, mintha nem volna...

– Hát igen, ez egy pszichológiai játszma is.

– Augusztustól lép munkába, a múzeum idei tervét már nyilván nem befolyásolhatja. Milyen elképzelései vannak a jövőre nézve, különös tekintettel arra, hogy úgy tűnik, a Bécs–Budapest világkiállítást már aligha úszhatjuk meg?

– A világkiállításra egy történeti – a tízes, húszas, harmincas évek művészetét bemutató – és egy abszolút aktuális, friss kiállítást tervezek. Még ezt megelőzően néhány nagy, retrospektív életmű-kiállítást is, elsősorban cseh, magyar és lengyel művészektől, de egy spanyoltól is. Jövőre pedig egy mai Bécs–Prága–Budapest pillanatfelvételt, rávetítve a hatvanas, hetvenes évek jelenségeire.

– Ön épp egy éve került a Műcsarnok nemzetközi osztályának élére. Hogyan viszonyul ahhoz, hogy most félbe kell hagynia, amit ott elkezdett?

– Ez az egyetlen dolog, amit most őszintén sajnálok. Szerettem ott lenni, harmonikus és úgy érzem, eredményes év volt. Számos magyar kiállítást tudtam – a korábbi időszaktól eltérően ezúttal egy intézménnyel a hátam mögött – külföldre szervezni. Jobban örültem volna, ha ezt a kinevezést egy év múlva kapom, amikor a Műcsarnok két-három esztendőre tatarozás miatt úgyis bezár...

Szőnyei Tamás

Neue Kronen Zeitung 1990. juli 7.

Die Neuen!

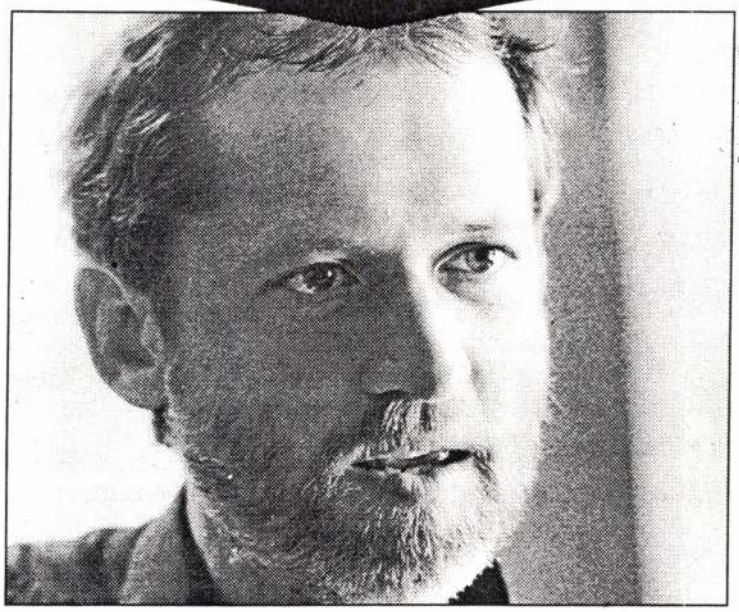

Foto: Johann Klinger

NEUER DIREKTOR in Wiens Modern-Museum: Dr. Lorand Hegyi.

Modern-Museum, Messepalast: Hegyi, Bogner

Direktor aus Budapest

Dr. Lorand Hegyi, sympathischer junger ungarischer Kunsthistoriker und derzeit Leiter der Budapester Kunsthalle, wird neuer Direktor des Wiener Museums moderner Kunst, Dr. Dieter Bogner, Kunsthistoriker der Universität Wien, wird – bisher unbestätigten Meldungen zufolge – der Koordinator für das neue Museumsquartier im Messepalast!

So endet das spannende Rennen um die Ronte-Nachfolge in Palais Liechtenstein und „Zwanzgerhaus":

Oswald Oberhuber, der umstrittene Künstler und Professor an der Hochschule für angewandte Kunst, ist nicht Direktor geworden. Auch Wolfgang Drechsler, der interimistisch das Haus gut geführt hat, ist nicht berücksichtigt worden. Wie László Béke (Nationalgalerie Budapest), Joachim Diederichs oder „Geheimtip" Peter Weiermair. Donnerstag hat sich Minister Busek entschieden:

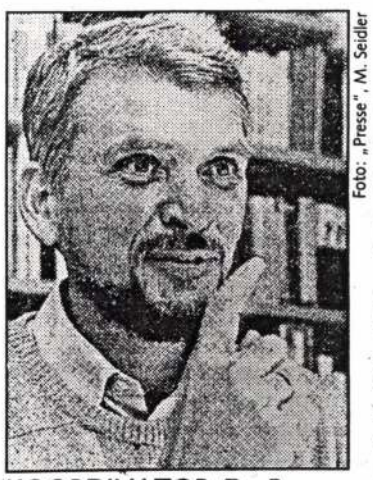

Foto: „Presse", M. Seidler

KOORDINATOR: Dr. Bogner

VON ERWIN MELCHART

● **LORAND HEGYI** wird neuer Direktor und Ronte-Nachfolger! Kunsthistoriker Hegyi hat bisher in der Budapester Kunsthalle wichtige Ausstellungen moderner Kunst gestaltet und seit Jahren für mehr Freiheit junger Kunst gekämpft – als es in Ungarn politisch noch nicht „opportun" gewesen ist.

● **DIETER BOGNER**, Kunsthistoriker an der Uni-Wien und „Wunschkandidat" Buseks für den Koordinatorenposten, wird in den nächsten fünf Jahren Einrichtung und Übersiedlung der Bestände ins neue Museumsquartier Messepalast organisieren.

Dienstag werden „die Neuen" offiziell vorgestellt.

Humbert Fink meint

Eine Krone als Symbol

Sogar die eiserne Truhe existiert noch, in die im August 1849 der Journalist, Politiker und Revolutionsführer Lajos Kossuth die Stefanskrone und die ungarischen Krönungsinsignien getan hatte, um sie dann unweit der damaligen österreichischen Grenzfestung Orschowa am Eisernen Tor (heute Rumänien) zu vergraben. Kossuth, nach dem endgültigen Zusammenbruch der Revolution auf der Flucht vor den Österreichern und unterwegs zu den Türken, wollte unter allen Umständen vermeiden, daß die Krone, dieses Symbol magyarischen Selbstbewußtseins, in habsburgische Hände fiel. Und die Österreicher wiederum begriffen sehr bald, daß sie gerade dieses Symbols habhaft werden mußten, wenn sie ihrem Macht- und Herrschaftsanspruch auf Ungarn den Anschein politischer Legitimität geben wollten. Jahrelang suchte man unten am Eisernen Tor und praktisch unter den Augen der Türken nach der Krone, bis man 1853 endlich Erfolg hatte. Die eiserne Truhe wurde gehoben, der Krönungsschatz behutsam ans Tageslicht gefördert, der feuchte Krönungsornat in einem sorgfältig beheizten Zimmer getrocknet. Dann überantwortete man den Schatz einem rasch herbeigeorderten Kriegsschiff (namens „Albrecht"), das die Kostbarkeiten, eskortiert von einer Art Ehren- oder auch Schutzkompanie, nach Wien brachte.

In Orschowa aber ließ Kaiser Franz Joseph an der Stelle, wo man die eiserne Truhe in der Tiefe der Erde entdeckt hatte, 1856 eine kleine Kirche errichten, deren Bau er aus seiner Privatschatulle finanzierte. Und am 8. Juni 1867 wurde er mit der Stefanskrone in der Matthiaskirche auf dem Burghügel von Buda feierlich zum ungarischen König gekrönt.

Ich habe das Gedächtniskirchlein unten am Eisernen Tor noch in den sechziger Jahren einmal aufgesucht. Die meisten Scheiben waren damals schon zerbrochen, das Eingangstor hing schief in den Angeln, die ganze Gedenkstätte bot ein Bild der Verwüstung. Wenige Jahre später war das ganze Gebiet unter dem riesigen Stausee begraben, der die Donaulandschaft am Eisernen Tor völlig veränderte.

Im ungarischen Nationalmuseum in der Muzeum körut in Budapest, in dessen Garten sich 1848 die Intellektuellen versammelten, um mit einer Proklamation gleichsam den Beginn des Aufstandes gegen die Habsburger einzuleiten, zählen Stefanskrone und Krönungsinsignien heute zu den sorgfältigst bewachten Schätzen der ungarischen Nation. Gedämpftes Licht verleiht dem Raum im ersten Stockwerk eine Aura der betonten Feierlichkeit, und die Krone selbst (mit einem merkwürdig verdrehten, schiefstehenden Kreuz als abschließendem Aufsatz) sowie Szepter, Reichsapfel und Krönungsschwert werden durch Panzerglas und zusätzliche Alarmeinrichtungen geschützt.

Geheimnisvoll schimmert die Krone hinter dem Glas. Roter Samt verstärkt die Intensität des Eindruckes, den sie vermittelt. Ist es der Herzschlag Ungarns, den man hier spürt?

HEGYI Loránd

HEGYI Lóránd

Frissen festve : A magyar festészet uj hulláma : Ernst Muzeum, 1984 augusztus 24-szeptember 30. / [bev, Hegyi Lóránd, Gyetvai Ágnes,]. - Bp. : Mücsarnok,1984 [24] p. ill. E

The New Museum of Contemporary Art
583 Broadway
New York, NY 10012

THE INTERRUPTED LIFE
September 13—December 29, 1991

To live and die in the museum: A viewe

Which work in THE INTERRUPTED LIFE affect

2000 ESTEK

Mcmxciii Január

A 2000 Irodalmi és Társadalmi Havi Lap szalonja januárban ismét nyitva áll az érdeklődők előtt, a hónap harmadik csütörtökjén, este 7 órától, a Merlin Színházban (V. Gerlóczy utca 4.)

Mark Twain írja egy helyen, Huck Finn képében, hogy **arra már régen rájött, hogy a Gondviselés mindig a helyes szavakat adja a szájába, ha ráhagyja***. Decemberi vendégünkből is ilyen titkos és elemi erő áradt: Hankiss Elemér most is frivol, szárnyaló, legyőzhetetlen volt. Megtudtuk, hogy édesapja is épp ilyen gyorsan beszélt, de ha akart, tudott lassan is, hogy 56 után a vizsgálati fogságban nem tudtak rájönni, hogy illegális lap szerkesztésében vett részt, hogy hiába tamáskodtak az olykor egymás hajába bele-bele kapó kérdezők, igenis kacérkodott az egzisztencializmussal, hogy a kíváncsiság űzte új tudományág, a szociológia felé, hogy valóban évekig hetente összejárt Antall Józseffel, hogy nem, nem tekinti magát „hiányzó hősnek". És hogy a szabadságról készül könyvet befejezni.

„Ezek vannak olyan sznobok, hogy be is tartják, hogy nem kérdezik Hankisst a Televízióról" — hallottuk vissza egy pesti véleménycsináló (állítólagos) hízelgő(nek szánt) „félre" kijelentését. Nos, csakugyan. Maga a december 22-i, fegyelmi alatt álló vendég és főszereplő volt az, aki egyetlen egyszer csak, de megszegte a megállapodást, de csak mintegy *exempli gratia*...

Tán ugyancsak a Gondviselés intézte úgy, hogy a szeptemberi 2000-est idején legtöbb olvasónknak, barátunknak kisebb dolga is nagyobb volt, mint Hegyi-beszédet hallgatni. Tizenöt emberhez nem jutott el a rádió és tévéhír a halasztásról. Ők a mi igazi olvasóink. Ingyen jegyet kaptak az októberi Sztóritelling Fesztiválra. Még ennél is többet érdemeltek volna.

1993. január 21-én csütörtökön a 2000 régi tisztelője, reménybeli szerzője, tavaly szeptember 24-i adóssága, **Hegyi Loránd** műtörténész, múzeumigazgató, vendégmunkás lesz a vendég és a főszereplő. Meg fogjuk kérdezni tőle, hogy mikor, s miért hagyta abba a rajzolást, hogy milyen volt Korniss Dezső lábainál ülni, hogy igaz-e, hogy Bécs intellektuális sivatag, hogy vajon a (Hegyi-)teória követi-e a művészetet, vagy éppen fordítva.

Várunk mindenkit január 21-én csütörtökön este 7-kor, a Merlinben. Mint mindig, nemkülönben most is: csapongó szellemek, pillekönnyű badacsonyi borral.

---

*A XXXII. fejezet elején: „I'd noticed that Providence always did put the right words in my mouth, if I left it alone." (Penguin, 1966, p. 289)

HEGYI Lóránd

alatt ennek milyen kézzelfogható jeleit vélted felfedezni? Nehezebbé vált-e esetleg a helyzeted ebből a szempontból?

– Azt hiszem, hogy itt különbséget kell tenni a bizonyos értelemben egzisztenciálisan veszélyeztetett alsóbb és középosztályok politikailag és gazdaságilag motivált idegengyűlölete és a kultúrközönség között. Az, hogy engem Bécsben elfogadnak vagy nem, ez – ma már úgy látom, két és fél év elteltével –, nem elsősorban azon múlik, hogy én bécsi vagyok-e vagy idegen. Hanem azon, hogy sikerült ezt az első nehéz időszakot bizonyos sikerekkel "túlélni". Ez egy jelentős számú közönség körében emgem mintegy legitimált. Tehát azt mondhatom, hogy a helyzetem biztosabb, nagyobb a baráti kör, nagyobb a támogató kör, több az elismert vélemény, mint a kezdet kezdetén. Akik a fokozódó idegengyűlöletet politikai okokból táplálják, pl. a Szabadság párt bizonyos vezetői vagy akik az egzisztenciális problémákat úgy vélik megoldhatónak, hogy mindent az idegenekre terhelnek, azokkal én a munkámban nem nagyon találkozom. Tehát az én személyes munkámban ez nem játszik szerepet. Hamarosan döntés születik, hogy egy új múzeum épül-e vagy sem. Ott már elhangzottak olyan vélemények, melyek szerint mégis csak fontos lenne, hogy az új múzeum első igazgatója osztrák legyen.

– Talán azt is számításba kell vennünk, hogy Magyarország megítélése a világban egy kicsit különbözik attól a 90-es évitől, amikor is eldőlt, hogy éppen egy magyar művészettörténész kerüljön az oszrák múzeum élére. Akkor valamiféle eufórikus hangulat uralkodott mind Kelet-Európában, mind pedig abban a Közép- és Nyugat-Európában, amely ezt az „új Keletet" megpróbálta befogadni és elfogadni. Azt gondolom, hogy ebből a szempontból mégis csak másképpen látják Magyarországot, másképpen látják a te hátteredet, esetleg téged is.

– Az én személyem egyre kevésbé kapcsolódik össze azzal a Magyarország-képpel, amelyik az osztrák sajtóban megjelenik. Egészen a közelmúltban, pár nappal ezelőtt is írtak arról, hogy Magyarország megítélése negatív irányban változott. Pl. az önállósult Csehország sokkal pozitívabb megítélés alá esik: nagyobb a tőkebefektetés, nagyobb a bizalom, és politikailag is jobban szimpatizálnak vele. Ennek oka, akár tetszik, akár nem, az a politikai bizonytalanság, ami Magyarországon elsősorban a szélsőjobboldal felől a kormányra és általában a politikai közéletre nehezedik. Tehát amikor a nemzetközileg elismert emberek, pl. Hankiss Elemér – akivel én együtt voltam meghíva az osztrák televízióban egy konferenciára, és láttam, hogy milyen abszolút elismeréssel és tisztelettel beszélnek vele –, politikai támadások célpontjává válnak, akkor a nyugati közvélemény, amely egyáltalán nem tájékozott a magyarországi belső ügyekről, egyszerűen nem tudja elképzelni, mi történik most. Ugyanis, amikor az osztrák tévében mutatják a nyilaskeresztes felvonulókat a parlament előtt, akik a magyar köztársasági elnökbe belefojtják a szót, akkor nem lehet efölött csak úgy egyszerűen elmenni. Különösen, mert közben látják, hogy Németországban az újfasiszták menekülőtáborokat gyújtanak fel, idegeneket ölnek meg ... Ausztriában az ilyen radikális fellépésnek egyelőre még nincsen tere. Bár zsidó temetőket itt is megrongáltak, idegenellenes röpcédulákat osztogattak a helyhatósági választások előtt, megjelentek furcsa falhirdetmények, „tiszta Ausztria, tiszta Bécs" stb. méghozzá téveszthetetlen utalással, a náci múltra ... Ezek a jelek az embereket érzékennyé teszik. És ha azt látják, hogy a friss demokráciákban is súlyosodnak a nemzetiségi problémák, erősödik a szélsőjobboldal, a politikai instabilitás, akkor ez nem kelt bizalmat. Mindez a kulturális életre nem hat ki. Mert sajnálatos módon sem az 1988–89-es fordulat előtti kultúrát nem ismerték, sem az elmúlt 3–4 évet, sem a mait.

– Ha a kortárs művészet iránti érdeklődés továbbra is olyan kicsi, amilyen korábban volt, akkor nagyon nehéz lehet a Modern Múzeum igazgatójának lenni Bécsben. Hiszen valamiféle vákuumhelyzetben kell dolgoznia.

– Egyetlen lehetséges út van, az pedig egy nagyon szigorúan megalapozott tudományos művészettörténeti integráció. Egy nagy középeurópai vagy kelet-európai művész felfedezése és egy-két érdekesebb kisebb kiállítás természetesen ébren tartják az érdeklődést. De azt hiszem, hogy amíg nem következik be egy minőségi fordulat, nevezetesen, hogy a közép-kelet-európai országok ismeretlen modernizmusát és kortárs művészetét nem pusztán kuriózumként és töredékesen mutatják be, hanem végre igazi igény támad a nyugati értelmiségben, hogy megismerje ezeket a műveket, addig nem tudunk előrelépni. Addig rendezhetünk érdekes kiállításokat, csinálhatunk figyelemfelkeltő akciókat, de a hatásuk nem lesz elég nagy. A mai nehéz anyagi helyzetben már sem az érdeklődés, sem a pénz nem elég. Azt hiszem, hogy most az apró, nem igazán látványos, szolíd, és tudományosan nagyon megalapozott lépések korszaka következik. Többre nem tarthatunk igényt, mert az irreális lenne.

CSAPLÁR VILMOS

A Missouri folyó kóristalány. Is

William Faulkner

Közhely, hogy az íróknak *beleélési* képességük van. De milyen adománya ez a természetnek? Jelent-e valamit azonkívül, hogy *van?* A képzeletnek sok iránya lehet. Milyen kényszer hatására irányul bizonyos emberek képzelete arra, hogy mások bőrébe bújjanak? Mi a gyökere annak a tehetségnek, amely ezt lehetővé teszi?

És milyen *fogó* berendezése van a többi embernek, az olvasóknak, amely az irodalmat *hitelesnek* érzékeli? Miért tetszik nekem a másokról szóló írás, és miért érzem magamról szólónak is?

Olyan régóta van jelen ez a tünemény a kultúránkban, hogy már csak tudomásul vesszük, élvezzük esetleg örömét, de nem gondolkozunk el azon, hogy micsoda nagy változáson ment át bizonyos embertársaink belebújási mániája az évezredek során, és milyen *különös* fordulatot vett ez éppen ebben a században? Hova tart a dolog, milyen *földfedezésekről* van szó? *Bovaryné én vagyok,* mondta Flaubert, és ezt mindenki nagyon murisnak találta. Az irodalomtörténészek kimutatták, hogy az író aprólékosan összegyűjtött minden adatot, és aztán a beleélési tehetségével megírta Bovarynét. De miért akarta és miért tudta megírni? Hátha tényleg ő volt Bovaryné. Is. Egy lehetséges gyógyszerésznének *ő volt a valósága.*

Az ősidőkben csak elbeszélés folyt. A kollektív tudat és képzelet kivetítése, szavakba öntése, szavak általi folytonos alakítása az újabb nemzedékek által. De a csodák, az átváltozások, a lélekvándorlásos mítoszok mutatják, hogy már az akkori emberek is sejtették: valami olyan átjárhatóság van ember és ember közt, ami a mindennapi életben nem szembetűnő.

Talán a modern értelemben vett belebújási kísérlet-sorozatunk az első görög drámákkal kezdődött. Esetleg nem a legelsőkkel, de a lelkek és tudatok megjelenítésével. Kezdődött, aztán újra kezdődött, aztán újra kezdődött. Az úgynevezett polgári regény *igaz történetek* írásával kezdődött a XVIII. században. Persze azt lehetett mondani, hogy ezeket elmesélte maga az a valaki, az író csak kicirkalmazta.

De mit lehet mondani az e századi William Faulknerre, aki valószínűleg az emberrelativitás tudományának Einsteinje volt? Első lendületükben az irodalom tudorai a múlt századi szemükkel tudták csak látni. Megörültek, hogy van egy új Balzac, aki egy egész világot *ábrázol.* Egymással kapcsolatban álló hősök tömegét teremti, mint az Isten, vagyis az isteníró. De Faulkner nem volt isteníró, legföljebb emberiségdémon megszállta tudat, kozmikus médium, jövőközvetítő. Belezuhant ő bizonyos írásaiban a kifejezni valójába egyes szám harmadik személyű nyelvi formában is, de az úgynevezett belső monológot még belsőbbé tette, még belsőbbé. A legbelsőbbet, ahol már rég eltűnt az asztala mögött *szellemet idéző* író, tipográfiailag is különválasztotta. Nyelvileg is. Egyszerűen áttért szöveg közben az egyes szám első személyre. De ha a szellem úgy kívánta, áttért ő az egyes szám első személyből is egy még belsőbb egyes szám első személybe. A *legeslegbelsőbb* az volt, amikor regények során át hömpölygött valamilyen *tudatáram,* a legkülönfélébb, egymással mániákus, szenvedélyes viszonyban álló emberek lelki formáját véve föl. És ezek a névvel, sorsháttérrel ellátott lelkek, tudatok, ösztöngomolyagok nem dialógusban kommunikálnak egymással, hanem főleg belül mondják a magukét, a másik meg szintén belülről *válaszol.*

De miért *áramlik össze* egy fehér, művelt amerikai tudat például egy fekete rabszolgaivadékkal, aki nemcsak bunkó, hanem idióta és beszédhibás is? Miért *akar* és miért *tud* ez megtörténni? Azért ez talán több, mint az Emberi Jogok Deklarációjának illusztris példája.

Konrád György

Azok az írók, akik a saját egyes számú egyetlen személyiségükből fejlesztik ki a regényhőseiket, nézőpontunk szemszögéből hagyományosabb terv alapján kutatják az emberiség nevű élőlényt. *A látogatót* író Konrád látszólag ilyen. Egyes szám első személyben írt regénye nemcsak bőségesen tartalmazza az úgynevezett *életrajzi elemeket,* hanem nem is törekszik távolságtartásra: Ha úgy tetszik, tekintsék Konrád Györgynek a gyámügyi főhősömet, hiszen úgyis mindenki megtudhatja az életrajzomból, hogy dolgoztam gyámügyi előadóként! De a regényt 1967-ben írta, és a *kutatás* ekkor már sok mindenen túl volt. Az akasztófa alól és hosszú száműzetése után Pétervárra visszatérve alaposan fölforgatta az *isteni* laboratóriumok rendjét egy Dosztojevszkij nevű orosz is, akinek a regényeiben hemzsegnek a főleg egyes szám harmadik személyben *küldött* hősök. Első és második pillantásra ugyanúgy, mint Dickensnél, Dumas-nál, Balzacnál vagy éppenséggel Tolsztojnál, szóval a kortársainál, az évszázad által körérendelt társainál. Csakhogy az az önkkifejezési kényszer, amit hőseinél tapasztalni, túllendül minden stílusszokáson, irodalmi illemen, sőt még a korabeli művelt, sokat próbált beleélő olvasóknak is sejtelmesen szokatlan, csak a fülig és a tudatalattiig hatol el. (Apropó. Sigmund Freud majd sokat köszönhet ezeknek a regényeknek.) Nem is ezt *olvassák ki* izgatottan ünnepelt Fjodor Mihajlovicsuk varázslatos *túlparti jelentéseiből,* hanem a romantikusan szövevényes cselekményt imádják és a megrikató morális körítést. Pedig ezek a tet-

HEGYI LORÁNDDAL BESZÉLGET VÁRADI JÚLIA

Magyar igazgató Bécsben

– A te legújabbkori történeted azzal a nyárral kezdődik, amikor megtudtad: annak ellenére, hogy a bécsi Modern Múzeum igazgatói posztjára kiírt pályázaton nem indultál, téged kerestek meg, hogy vállald el ezt az igen magas pozíciót. Mit gondolsz, miért rád esett akkor a választás, miért nem volt jó az a sokféle, nem is csak osztrák jelentkező?

– Én nem nagyon kérdezgettem, hogy a többieket miért nem választották meg. De azért az eltelt két és fél év alatt elég sokszor szóba került, hogy a jelentkezőknek nem volt használható koncepciójuk. Vagy egy nagyon óvatos és a helyi ízléshez igazított programmal, vagy pedig valamiféle nosztalgia-elképzeléssel álltak elő. Tehát mindenki azt akarta megvalósítani, amit húsz éven keresztül másutt nem tudott. Ez pedig nem igazán vonzó perspektíva.

Busek miniszter úrnak az volt az elképzelése, hogy ne osztrák, lehetőleg ne bécsi művészettörténész legyen az igazgató, mert ezt az addigi ,,klikk vircsaftot'' meg akarta szüntetni. Az osztrák jelentkezők mindegyike egy bizonyos bécsi körnek az érdekeit képviselte, mindegyik mögött galériák álltak, és ez volt az, amit a miniszter nem akart. Végigkérdezett rengeteg osztrák és külföldi szakembert, a grazi egyetem művészettörténeti tanszékének a vezetőjét, a linzi múzeum igazgatóját, de Dieter Rontét, a korábbi igazgatót, és a Guggenheim-múzeum akkori igazgatóját is. Ezek mind egyértelműen azt mondták, hogy ha a miniszter nem osztrák igazgatót akar, hanem közép-kelet-európait, tehát Prágából vagy Budapestről, akkor ők ezt az embert javasolják. Én ezt jóval később tudtam meg, és amikor odamentem, akkor nem is számítottam semmire, hisz nem pályáztam. Csak elmondtam, hogy én hogyan vezetném a múzeumot, ha Bécsben lennék.

– Ez 1990-ben történt. Te akkor hogyan láttad, hogyan akarod csinálni? Azóta bizonyára sokat változott az akkori koncepciód...

– Mivel én hangsúlyozottan kortárs művészeti múzeumot akartam és akarok csinálni, ezért a kortárs történelem fejleményei beleszólnak ebbe a programba. Tehát nekem állandóan változtatnom kell a programon, ha azt akarom, hogy tényleg aktuális legyen. Az akkori – 1990 nyarán még nagyon aktuális – ún. Ostkunst vita nem folytatódott tovább.

– Miről szólt ez a vita?

– Arról, hogy létezik-e egy autentikus, hiteles, a nyugat-európaitól némileg különböző, de azzal lényegében azonos, vagy legalábbis a nyugat-európai művészet számára érthető nyelvet beszélő progresszív közép-kelet-európai művészet, vagy mindaz, amit a politikai megosztottság idején pozitívumként értékeltek Nyugaton, csak azért keltett feltűnést, mert szembenállt a politikai rendszerekkel.

– Akkor még nem volt válasz erre a kérdésre?

– Azóta sincs, mert a kérdést magát elsöpörte a történelem, de egyes komoly művészettörténészek kezdettől fogva azt mondták, hogy teljesen hamis az a leegyszerűsítő és ahistorikus felfogása, amely mindenáron valami őseredeti kuriozitást keresve sokszor belecsúszik egyfajta hamis folklorizmusba. Ezzel szemben igenis léteztek olyan közép-kelet-európai művészek, akik egyéni nyelvet beszéltek, de olyat, ami érthető volt a Nyugat számára is. Mert hasonló sorskérdéseket vetettek föl, de másképp, differenciáltabban, Ők nem zárták be magukat egy ,,Ostkunst-gettóba'', ami esetleg szánalmat, bizonyos értelemben valamiféle együttérzést vált ki.

– Miben állt az újdonsága a Hegyi Lóránt-féle elképzelésnek?

– Két dologról kell beszélni: a gyűjteményfejlesztésről és a kiállításpolitikáról. A gyűjteményfejlesztés alapvető koncepciója az volt, hogy többé nem hézagpótló műveket és nem klasszikus avantgárdot vásárol a múzeum, hanem csak kortárs műveket a 80-as 90-es évekből. Geopolitikai, geokultúrpolitikai nyitás történt. Egyrészt a délnyugat-európai régiók felé: Franciaország, Spanyolország, Itália sokkal nagyob súllyal, mondhatnám döntő súllyal szerepel a programban, szemben az összes korábbi koncepcióval. És persze szerepelt a tervemben a nyitás Közép-Kelet-Európa felé, Észak-Európa felé és a nem európai kultúrák felé. Olyanokra gondolok, mint kortárs japán művészet, kortárs izraeli művészet, kortárs latin-amerikai művészet, amelyeket Bécsben egyáltalán nem mutattak be, sőt azt lehet mondani, egész Nyugat-Európában kevéssé ismertek. A kiállításpolitikában nagyon fontos mozzanat a legfiatalabb generáció bemutatása, évi három-négy nagy egyéni kiállításon, ahol elsősorban a 60-as, 70-es, 80-as éveket meghatározó művészeket mutatjuk be. Köztük sok a francia és olasz, szemben a korábbi abszolút német dominanciával. A nagy egyéni retrospektrív kiállításokat a legfiatalabb művészgeneráció munkáiból szervezem. Az ún. ,,interferenciák'' sorozatban, például egy fiatal francia, egy fiatal osztrák és egy fiatal orosz művész szerepelt Nyugat-Európa, Közép-Európa és Kelet-Európa képviseletében.

– Amint mondod, korábban ilyesmi nem volt. Feltételezem, hogy ez a koncepció, még ha tetszett is mondjuk Busek miniszternek és a hozzá közelálló kulturpolitikusoknak, nem biztos, hogy tetszett azoknak a talán begyöpösödött múzeumi embereknek, akik kénytelenek voltak veled, átmenetileg legalábbis, együtt dolgozni. Milyen konfliktusaid voltak az első időben?

– Alapvetően váratlan és szokatlan volt, hogy én, a Közép-Kelet-Európából jött művészettörténész éppen a nyugat-európai vagy a délnyugat-európai kapcsolatokat ápolom.

– Mit vártak?

– Azt várták talán, hogy most az általuk lenézett ,,Ostkunst'' kerül majd Bécsbe. Olyan cikkek is megjelentek, hogy Bécs a keleti művészet zsibvására lesz. Ez persze mind

HEGYI Lóránd

rosszindulat volt. És nagyon meglepődtek, amikor világhírű francia, német és más művészeket sikerült rávenni ilyen rövid idő alatt, hogy Bécsben állítsanak ki.

– Tudom, hogy a múzeumnak mindjárt kezdettől fogva hirtelen nagyon megnőtt a nézőszáma, szinte egyik hónapról a másikra.

– Azt lehet mondani, hogy különösen a Palais Lichtensteinnek valóban mintegy 30%-kal megnőtt a nézettsége. A megnyitóra 1400–1500 ember gyűlt össze, amire én magam sem számítottam.

– Ugyanakkor szinte a létbizonytalanságba kergettek, amikor megkérdőjelezték a te ott-tartózkodásodnak a jogszerűségét. Ez hogy is volt?

– Mai napig nem tudom biztosan, hogy ez az én személyemnek szólt, ti. mint magyar állampolgárnak, vagy pedig Busek miniszternek. Azt ugyanis nem szabad elfelejteni, hogy Ausztria abszolút ,,pártvircsaft''. Ami azt jelenti, hogy az egyik párt ideteszi a maga emberét, a másik oda, és egymásnak is keresztbe tesznek, ahol tudnak. Tehát egy tisztviselő a maga szintjén bizonyos értelemben meg tudja nehezíteni akár egy miniszter dolgát is. Tehát ez lehet politikai motiváció, de lehet idegenellenesség, és lehet egyszerűen túlhajszolt bürokratikus szorgalom is. A rendőrségtől kaptam egy felszólítást, hogy mivel nincs tartózkodási engedélyem, mert nincs érvényes szerződésem, és mert nincs szerződésem, nincs érvényes munkavállalási engedélyem, nem tartózkodhatok Ausztriában. Ez azután volt, hogy 9 hónapja már ott dolgoztam a múzeumban.

– Ha jól tudom, akkor ennek az elintézése sem ment olyan nagyon könnyen, azok után sem, hogy már világossá vált Busek államminiszter számára is, hogy itt veszélyben van a Modern Múzeum általa kinevezett igazgatója. Igaz az, hogy az osztrák államminiszternek nincsen megfelelő puvoárja arra, hogy egyik óráról a másikra ilyen esetben befolyást gyakoroljon?

– Én nem tudom, és nem is akarom megítélni, hogy milyen erők vagy milyen szempontok játszottak közre. Annyi igaz, hogy nagy sajtóbotrány tört ki körülbelül tíz nappal azután, hogy én ezt a felszólítást megkaptam a rendőrségtől. Minden bécsi lap címlapján szerepeltem, plusz a televízióban fényképpel, rögtön Gorbacsov mellett. És akkor valóban egyik napról a másikra kész volt a szerződés.

– Nem hiszem, hogy ennek köszönhetően, de a népszerűséged Bécsben elég gyorsan növekedett. Amikor mi Bécsben jártunk egy forgatócsoporttal, akkor éppen egy érdekes és jelentős ügyben a te véleményedet nagyon előkelő helyeken közölték a legjelentősebb napilapok. Mint az osztrák kultúrpolitika egyik igen meghatározó személyiségének a véleményét...

– Ez volt a bizonyos Otto Mühl-ügy. Otto Mühl, a bécsi akcionizmus egyik kezdeményezője, egy kommunát alapított. Ami működött is hosszú éveken keresztül, majd egyszer csak megjelent a második generáció, tehát a kommunát alapító tagok gyermekei. Tavaly nyáron egy per során Otto Mühlt, a kommuna egykori vezetőjét öt évi börtönre ítélték, mivel egy 13 éves kislány, szülei felbújtására, feljelentette Mühlt, hogy őt megerőszakolta. Az is kiderült, hogy még három esetben követett el szexuális erőszakot kiskorúakon. Én két képet vásároltam tőle három héttel a letartóztatása előtt, persze azt sem tudtam, hogy le fogják tartóztatni, még ha azt lehetett is tudni, hogy valami nincs rendben körülötte. De ez engem nem érdekelt, mert az a véleményem, hogy egy művész akkor is művész, ha állampolgárként elítélendő. Ezen az osztrák konzervatív sajtó mélyen felháborodott. Én a *Standard*-ben közzétettem egy olvasói levelet, amiben megírtam, hogy nem akarok ítélkezni, nem is tudok, nem vagyok se rendőr, se bíró, abban viszont biztos vagyok, hogy Otto Mühl mint művész az osztrák művészettörténet része. Tehát nekem mint kinevezett igazgatónak igenis jogom azt eldönteni, hogy a költségvetésemből mit veszek.

– Voltak-e még ehhez hasonló konfliktusaid? Olyanokra gondolok, amelyekben esetleg szembekerültél az osztrák közönséggel vagy a kulturális élet jelentősebb képviselőivel

– Az, hogy én kezdettől fogva hangsúlyozottan az internacionalitást képviselem, az osztrák művészet lokális értékeinek egyrészét kizárja. Soha nem mondom azt, hogy ez rossz vagy jó, hanem azt mondom, hogy én egy nemzetközi kontextust akarok felépíteni, ebben mintegy 20-25% osztrák és mintegy 75-80% egyetemes művész szerepel. Erről többször folytattunk nyílt és kevésbé nyílt vitákat, de igazán nyíltan ezt a koncepciót senki sem támadta meg. Inkább indirekt módon. Olyan esetekben, amikor egy-egy osztrák művész mindenáron ki akar állítani a múzeumban, és én elutasítom a kérelmét, akkor képes elmenni akár a miniszterig vagy a Bundeskanzlerig.

– És ezzel elér valamit az illető művész?

– Nem. Mert a kiállításpolitika, a gyűjteménypolitika és a személyi politika az én hatásköröm. Mondok egy tipikus esetet. Akik a 80-as években sokszor voltak a Palais Lichtensteinben, láthatták, hogy a lépcsőházban hosszú ideig Hauser nagy, híres képe függött. Én ezt a képet kicseréltem Jörg Imnendorf képére, amelyet én vásároltam. Hauser, aki amúgy az osztrák művészet egy jelentős képviselője, egészen a kancellárig elment, és őt is, engem is levelekkel bombázott. A végén személyesen is eljött hozzám, és mindenáron el akarta érni, hogy visszaakasszam a képet. De a kép a mai napig nem került vissza, mert én úgy gondolom, hogy minden – iránta való – tiszteletem ellenére jogom van a gyűjteményt a saját elképzelésem szerint alakítani.

– Olyasmiről is beszéltek, hogy valaki egyszer téged tettlegesen megtámadott.

– Nem vertek meg, csak meg akartak verni. Egy kiállítás megnyitóján egy részeg látogató felemelt ököllel jött mögöttem; én nem is vettem észre, az egyik felügyelő fogta le. Azt ordította, hogy a külföldiek diktálnak Ausztriában. Nem tudom, ki volt, nem is érdekel. Ami furcsa, hogy a megnyitó közönsége általában meghívóval jön a múzeumba, ebből gondolom, ha ő maga nem is kapott meghívót, bár kaphatott, akkor valaki hozta. Vagyis ez mégiscsak kultúrközönség. És hogy ebben a kultúrközönségben is ilyen erős idegenellenes érzések munkálkodnak. Az is lehet, hogy olyan művész volt, aki nem állíthatott ki a múzeumban.

– Köztudomású, hogy a világban ez az idegenellenes gondolkodás napról napra erősödik. A te ottléted

Pantera: Far Beyond Driven

Kovbojok a pokolból, így nevezik magukat, és az utóbbi három lemezüket fülügyre véve hinnünk is kell a négy texasi egyorrúnak. Amit művelnek, az maga a totális őrület, persze szigorúan megtervezve.

Nem így '88 előtt, mikor is a Pantera zenéje is csak egy volt a sok száz tucatrockzene közül, bár zenei kvalitásuk már akkor is kivirított a nagy szürke katyvaszból. A zenekar gerince a két **Abbot** testvér, **Vinnie Paul** dobos, és **Diamond Darrel** gitáros, akik zenészcsaládból származnak: papájuk, az öreg Abbot (a maga idejében polgárpukasztó jampec) stúdiójának boszorkánykonyhájában készül a szörnyű Pantera-esszencia: vedd a fentebb mondott testvérpárt, egy betonfal masszívságával alapozó basszerest (**Rex Brown**), és egy teljsen begőzölt hiperaktív vadállatott (**Philip Anselmo**), adj hozzá mérnökien kitervelt, bonyolult ritmusképleteket, tempóváltásokat, vagy épp a végletekig lepusztított témákat – csipetnyi technika, iszonyú kengya és már kész is; vigyázat, belülről kezd dolgozni! A recept a *Power Metal* című album óta ismert, bár csak az utolsó két albumra értek össze igazán az ízek. Az előző, *Vulgar Display of Power* (találó) című albumnak már a borítója sem volt hétköznapi: a kép azt a pillanatot ábrázolta, ahogy egy arcon éppen egy nagy büdös ököl landol. Na most ez így hagyján, de a dologhoz hozzá tartozik, hogy az egy igazi saller volt, és nem is egy – szerencsétlen fasznak vagy harminc ilyesfajta nyaklevest kellett kiállnia rongyos háromszáz dollárért. Szépen nézhetett ki másnap. A borító nem túlzott, mint ahogy a 94-es *Far Beyond Driven* borítója sem ígér sem többet, sem kevesebbet, mint amit tényleg kap az ember, mintha tényleg egy nagy rozsdás csavart, vagy fúrót, vagy mi a

szart tekernének a homlokába. Én rögtön, hirtelen felindulásból vagy négyszer hagytam behajtani azt a rohadt nagy srófot, mire elkezdtem kapisgálni, hogy hol kezdődik és hol a vége, merthogy ez aztán még a *Vulgar*on is túltesz, annyira sem próbál emészthető lenni. Az első dal, a *Strength Beyond Strenght* mindjárt egy igazi Pantera darab – a fennen említett receptet hűen követő, gondos, rafinált munka. Épp csak lélegzetvételnyi időt engedve, rögtön tekeredik tovább a csavar: *Becoming*, a 92-es dalok továbbgondolásakén is felfogható riffek közé becsempészett s kító gitárszinti hangok jelentenek eltérés a pokoli marhapásztorok eleddig megszo kott őrületeihez képest. Amit Vinnie Pau követ el a dal végén az aranzsok alá, az va lószínűleg egy Berklee-s végzősnek sen lenne feltétlenül rutinfeladat. Egyébkén Vinnie Paul első hangszere a tuba volt, e lehet képzelni, miket tubázhatott ez ott a iskolai zenekarban. *Five Minutes Alone*, vas szigor, igazat kell adjak újfent a kovbojok nak, ez valóban a világ legdurvább zene kara. Philip Anselmo ragadtatta magát er re a kijelentésre, megtoldva azzal, hog '94-ben egyetlen lemez sem fog megjelen ni, amelyik a *Far Beyond Driven*nél dur vább lesz, mondta mindezt nem kis önbi zalommal, februárban. *I'm Broken*, negye dik dal, a csavar, vagy fúró, vagy mi már elérte az agyat, és lassan, de biztosan ha lad egyre beljebb, kezd menetet vágni a szürkeállományba, nyomán perdülő indulat sorjáz, és a gőz. Izzadságszag, feszülnek az izmok vagy a helyük, zavaros tekintet fürkészi, mit kéne nagy hirtelen összetörni, na persze azért úgy, hogy nehogy bajunk essék a nagy löttyöstől (lásd még Turi Dani). Az *I'm Broken* egyértelműen a lemez egyik csúcspontja, a *Vulgar*on volt egy *Driven By Demons* című darab, ott akkor azt gondoltam, abszolút találó a cím, tán az egész lemezre is, most '94-ben azt gondolom, a Panterára mindösszességében igaz ez, talán tényleg démonok kormányozzák őket, de legalábbis a kottáikat írják. Az ötödik dal is rohadt izgalmas, egy agyament zörgéshalmazra beszéli el Philip, hogy tette magáévá a barátnőnket. Azt gondolom, nem szükséges tovább vesézni a dolgot, bár a *Planet Caravan* című Black Sabbat-feldolgozásra még feltétlenül szeretnék papírt pocsékolni – ez a lírai dal abszolút megkoronázása az előtte elhangzó tizenegy dalnak, aki ismeri az eredetit, az tudja, mire számíthat, aki nem, az meg ezek után sejtheti.

A Pantera egyértelműen a kilencvenes évek zenéje, engedjétek azt a csavart, vagy fúrót, vagy mi a szart.

Jeli András

Warner Music, 1994

Bluesapest '94

Május 21–22-én nagyszabású nemzetközi bluesfesztivál helyszíne lesz a Tabán. Szombaton és vasárnap 15–22 óráig szól majd a blues, és az eső sem jelenthet akadályt, mert a zenészek és a hallgatóság egy része fölött sátortető lesz. Az ingyenes rendezvényen műsorfüzetet osztogatnak, a büfékben Stella-Artois sört csapolnak, Garrone vermutot kortyolhatnak és megkóstolhatják az új bourbont, a Rebel Yellt.

A két napon a három hazai zenekar (**Török Ádám és a R.A.B.B., Tátrai Tibor és a H.A.B.B., Palermo Boogie Gang**) mellett többségben lesznek a külföldi vendégek. A már jól ismert svájci **Jammin'** együttest, valamint az osztrák **Ripoff Raskolnikovot** nem kell bemutatni, hiszen szinte hazajárnak. **Christian Dozzler** 1990-ben két ízben is fellépett fővárosunkban a **Mojo Blues Band** szájharmonikás-zongoristájaként. Most új, saját zenekarával érkezik. A néhány éve Európában élő **Louisiana Red** énekes-gitáros egyformán otthon van a hagyományos és modern bluesjátékban. Szólófellépése az előbbi, Handy-díjjal is jutalmazott irányzatot sejteti. A Nagy-Britanniából érkező **Otis Grand** 1990 óta minden évben elnyerte a legjobb bluesgitáros címet. *He Knows The Blues* CD-je 1993-ban az év blueslemeze lett.

A fesztivál egyik érdekes színfoltja lesz az Oklahoma Cityből érkező 36 éves **Phillip Yogie Bread**, a Kiowa indiánok törzsfőnöke. Bread jelenleg az indián ügyek képviselője a Fehér Házban. A 80-as években sok örömzenélésben vett részt szájharmonikájával. Legnagyobb élménye, hogy 1983-ban Stevie Ray Vaughan műsorában szerepelhetett. „Bluesapesten" Török Ádám és Tátrai Tibor zenekaraihoz csatlakozik majd. A végére hagytam egy meglepetést: három év után ismét fellép szülővárosában **Országzky „Jackie"!**

Nemes Nagy Péter

OTIS GRAND

álom, ha más a véleményed, te csinálj nást, és ha neked is más, te is csinálj nást, és ha 30 különböző csoport lett volna és 30 különböző teoretikus, akkor lett volna vita! Ezt a szuverenitást fogadták el nehezen. Azt mondták, manipulálom a művészeket, önkényes vagyok stb. Mindent lehet mondani, a kérdés mégis az, miért nem csinálta meg Beke, Bán vagy Hajdú a maga koncepcióját? Az emberek élnek a cselekvéstől, ugyanakkor leszólják, kritizálják a másikat, aki mer – ez volt az alapvető probléma, és én ezt morálisan nem fogadom el. Sokkal inkább tartom partneremnek azt, aki valami egészen nást csinál, mint azt, aki nem csinál semmit. Ugyanezt folytatom Bécsben, és ez az ottaniakat ugyanúgy irritálja, mint a magyarokat.

MN: Én mégis azt gondolom, a művész önálló, különös tehetséggel megáldott lény, aki a saját útját járja, az ő dolga az alkotás, nem a teoretikus követése!

HL: Igaza van, de ne felejtse el, a művész nem elszigetelten alkot. Az Új szenzibilitás nagyon nyitott csoport volt. Bak Imre, Hencze Tamás éppúgy beletartozott, mint El Kazovszkij vagy Kelemen és a rengeteg fiatal. Nem lehetett meghatározni ezt a csoportot egyetlen stílusjegy alapján – ahogy a szó is mondja –, *újfajta érzékenységet* fejeztek ki, ami merőben különbözött a reduktivista, minimalista, elanyagtalanított tendenciától, ami a 70-es évek művészete volt, és amit én nagyon szeretek, csak éppen a 80-as években már nem tartottam elég autentikusnak, hitelesnek.

MN: Éppen az említettek, Bak Imre és Hencze Tamás érkeztek ebből a hidegebb világból, ahogy fogalmazott...

HL: A posztmodern korba...

MN: ...önnel, és közben eltávolodtak saját, előző énjüktől, művésztársaik némelyike szerint divat-hullámlovasok lettek.

HL: Ez engem nem érdekel. A művész szuverén joga, hogy vált. És hogy befolyásolja a művészt, a nemzetközi művészet alakulása, három-négy kritikus, a saját élete vagy a politika, az is szuverén joga. Miért ne befolyásolhatná egy teoretikus? Mint ahogy a teoretikust is befolyásolja a művész. Én sem a levegőből szedtem az új szenzibilitást! Láttam, hogy a nemzetközi művészetben Amerikától Európáig mindenütt megfigyelhető egy nagyon markáns változás.

MN: És ez nem a divat követése?

HL: Amiről én beszélek, sokkal mélyebb. Az egy szemléletváltás, ami megjelenik a divat szintjén is, és ez logikus. Schiele is volt divat, mégsem divatművész, akkor se, ha minden bécsi festő Schielét utánozta. A szecesszió is volt divat, a schoenbergi zene is, nagyon sok rossz Schoenberg-utánzó van, ez mégsem rontja le Schoenberg értékét. A művész nem élhet hermetikusan zárt világban. Amikor van egy nagy nemzetközi változási folyamat, alapvetően kétféleképpen reagál: vagy megerősíti a saját, korábbi pozícióját és azt mondja, nem, én erről nem veszek tudomást, zárom a kapukat, folytatom tovább. Ez értékelhető pozitívan is, hiszen következetes, és negatívan is, hiszen ismétli önmagát. A másik reakció a nyitás az új felé. Olyan művészről, mint Bak Imre – akit én az egyik legjobb magyar művésznek tartok –, nem feltételezhető – és az új művei is ezt bizonyítják, mert jók –, hogy felületi változást élt át. Sokkal inkább mélyen megemésztett szellemi munka eredményéről van szó, aminek alapján megfogalmazódott benne: az a fajta szellemi homogenitás, amiben hittem, nem működik többé, ami engem érdekel, az a különböző kultúrák, különböző jelrendszerek eklektikus konfrontációja. És ez a kilencvenes évek multikulturalitásában, a kulturális nomadizmusban, a kulturális szociológiai térképen abszolút jelen van.

MN: Tehát ön a multikulturalitást és az eklektikát közös nevezőre hozza?

HL: Igen, igen. Nagyon erősen befolyásolják egymást, mondhatnám azt is, hogy az esztétikában megjelenő eklektika szociológiai alapja a multikulturalitás. Az a felismerés, hogy nincs birtokunkban egyetlen, homogén rendszer, sem filozófiai, sem esztétikai, amivel leírhatjuk a valóságot. Nem tudjuk leszűkíteni egy-két alapelvre, és ennek megfelelően redukálni mindazt, ami eltér, hogy egy csodaképlethez, a bölcsek kövéhez érkezzünk. Nincs bölcsek köve, sok bölcsek köve van!

MN: A *Kommentar zu Europa 1994*, a Modern Művészeti Múzeumban megrendezett legutolsó nagy kiállítás koncepciója mindannak a sűrítménye, amiről itt beszélgettünk?

HL: Ez az alapbázisa minden kiállításomnak. A mostani kifejez egy fokozottabb érdeklődést az iránt a társadalmi, politikai, morális közeg iránt, amiben az európai művészet ma leledzik, tehát nemcsak esztétikai kérdéseket fogalmaz meg, amikre a művészek válaszolnak, hanem a művész egy kicsit körülnéz, és azt mondja: hol dolgozom én, hol a művészet helye, hol az én helyem, mi a szerepem?

MN: Ezeket a kérdéseket eddig is feltehette.

HL: Természetesen, de azért most speciálisabb az európai helyzet. Egy csomó illúzió – amit pár évvel ezelőtt még nagy tömegek, Közép-, Kelet- és Nyugat-Európában egyaránt tápláltak – eltűnt. Helyét átvette a kiábrándulás, a bizonytalanság, a félelem, a döbbenet, az oroszországi változások, a jugoszláviai háborús helyzet, és itt van az iszonyú morális hatása az egész olasz válságnak. Egy majdnem ötvenéves politikai struktúra egyik hónapról a másikra összeomlik, maga alá temetve intézményeket, személyiségeket, pártokat, hitelrendszereket. Nincs többé. És itt van a vajúdó Európai Gazdasági Közösség, a maastrichti szerződés, ki tagja, ki nem, aki tagja, mi az előnye, aki nem, mi a hátránya, az európai protekcionizmus, hol van Európa határa, hol zárjuk le, lezárjuk-e? Ha nem zárjuk le, eltűnik, ha lezárjuk, akkor is eltűnik. Ezek a kérdések ma. És ezek sokkal erősebbek, mint öt éve, amikor azt mondtuk, majd eltűnik a vasfüggöny, és minden jó lesz. Nem lett jobb. Sőt, egy csomó olyan új veszély van, ami akkor nem volt. Ez nem azt jelenti, hogy a falnak nem kellett leomolnia, hanem azt, hogy a politikai realitások sokal komplexebbek, mint a kapitalizmus–kommunizmus és közte a misztikus határ naiv modellje. A Nyugat nagy politikai tévedése, hogy a fokozatos gazdasági liberalizálás helyett azt a taktikát választotta, bármi jobb, mint a kommunizmus, tehát minden minél hamarabb omoljon össze. De ebből a romtelepből nem a nyugat-európai liberális demokrácia jött létre, hanem egy szélsőséges indulatoknak kiszolgáltatott, instabil Kelet-Közép-Európa, óriási fegyverarzenállal, óriási potenciális kriminalitással, ami lassan kezelhetetlenné válik és lassan beszívódik Nyugat-Európába, ami kivált egy nyugat-európai protekcionizmust, kiváltja az ultrajobboldal reakcióját, kiváltja a Fehér-Európa, meg a különböző, már nem is igazán nemzetfasiszta, hanem eurofasiszta magatartást. Ezzel nem számolt senki. Ezek a kérdések állnak e mögött a kiállítás mögött. Ez teljesen letapintható. Mindenki éjjel-nappal erről beszél, a művészeket is érinti, keresik, hol vagyunk mi, tévedtünk, nem vettük észre, mi történik?

„Én sem a levegőből szedtem az új szenzibilitást!"

MN: Ez a kiállítás tehát az ön hitvallása?

HL: Igen. Meggyőződésem, hogy Európa csak együtt tud létezni, és hogy minden technika, minden művészeti médium, minden stílus jelen lehet, ha van valami mondanivalója a témáról.

MN: Meddig marad Bécsben?

HL: 2000-ig. Meghosszabbították a szerződésemet további öt évvel, mielőtt lejárt volna az első öt.

Dárdai Zsuzsa

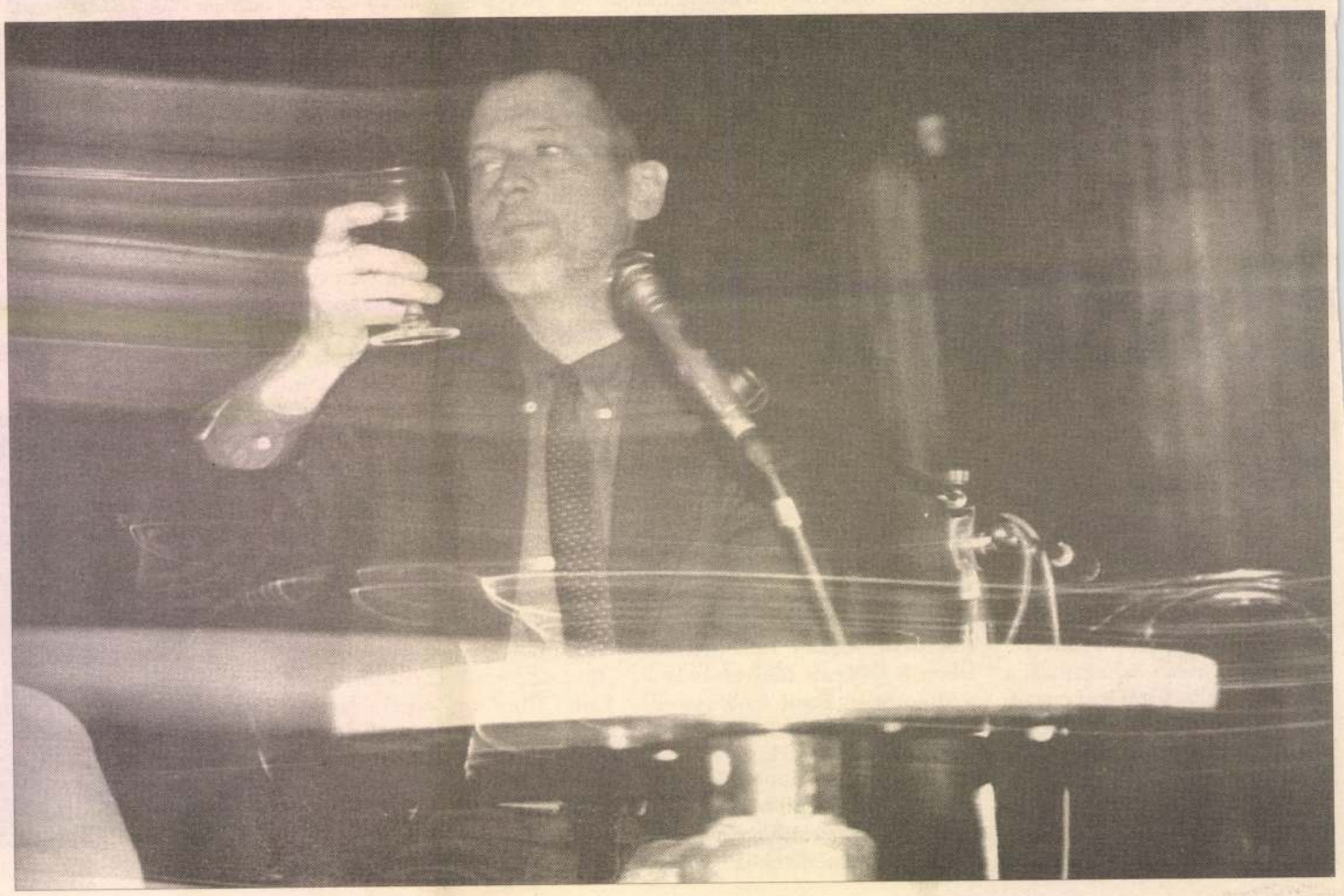

„Nincs bölcsek köve"

Hegyi Lóránd művészettörténész, a bécsi Modern Művészeti Múzeum igazgatója

Fotó: Gulyás Attila

Magyar Narancs: Többféle mendemonda keringett arról, hogyan lett ön a bécsi Modern Múzeum igazgatója. Valójában hogy történt?

Hegyi Lóránd: Az előző igazgató szerződése lejárta előtt egy évvel elment Bécsből Hannoverbe. A szokásoknak megfelelően egy nemzetközi pályázatot írtak ki, amin én nem vettem részt. A nemzetközi zsűri két fordulóban senkit sem talált a pályázók közül alkalmasnak, így a múzeum további fél évig igazgató nélkül működött. Egy rendelet értelmében, ha a nemzetközi zsűri többszöri összeülés után sem talál alkalmas egyént, a mindenkori tudományügyi miniszter meghívhat egy szakembert. Erhard Busek miniszter engem választott. Két dolog vezette. Egyrészt külföldi művészettörténészt szeretett volna Bécsbe, mert a múzeum egyik nagy problémája éppen az elszigeteltség volt, a helyi művésztársadalom úgy használta a Modern Művészeti Múzeumot, mint egy kiállítóhelyiséget. Másrészt az akkori nemzetközi politikai helyzetre való tekintettel üdvözölte azt is, hogy valaki Kelet-Közép-Európából kerüljön oda.

MN: Milyen érzéssel fogadta ezt a kihívást?

HL: Az első pillanattól ambivalens érzéseim voltak. Én akkoriban Magyarországon sok mindent csináltam, volt egy elképzelésem, elkötelezettségem, amit nem szívesen adtam föl. Éppen akkor, amikor tudtam, lehetne változtatni, az évek alatt kiépített nemzetközi kapcsolatokat kamatoztatni. Amit végülis kamatoztattam, csak nem Budapesten, hanem Bécsben. Ez az elején adott egy morális bizonytalanságot. A másik oldalon viszont ott volt az óriási kihívás: hogyan lehet Kelet-Közép-Európából egy nyugati intézménybe bekerülve megkísérelni az integrációt? Fantasztikus, vonzó perspektíva. Bebizonyítani, hogy itt és Prágában és Varsóban és Zágrábban van ugyanolyan autentikus művészet, mint Párizsban, Düsseldorfban vagy Londonban, csak az infrastrukturális fejletlenség miatt ez nem jut el a nemzetközi közvéleményhez. Ezt az áttörést és művészettörténeti feldolgozást megkísérelni több mint személyes érdeklődés, komoly művészettörténeti vállalás.

MN: Kemény napok következtek?

HL: Az első hetekben, hónapokban úgy tornyosultak a problémák, mint a Duna-partról a Gellért-hegy! Egy másik országban, más nyelvi kontextusban – bár én jól tudtam németül, de a szakmai nyelv és a hivatalnoki között vannak különbségek – hogy fogok az évi negyvenmillió schillinges büdzsével gazdálkodni, 98 alkalmazottat, két nagy épületet, ezt az óriási nagyüzemet működtetni? Hogy fogadnak el engem ők? Hogy fogok a politikusokkal, a gazdasági kérdésekkel megbirkózni, és mindezeken túl a legfontosabb: hogy lesz ennek a múzeumnak személyes profilja? A legnagyobb örömet az okozza, hogy akár negatív, akár pozitív kritika ér, szinte valamennyi megegyezik abban: a gyűjteménynek, kiállításoknak és a múzeumpolitikának egyéni arculata, speciális íze van.

MN: És ez milyen?

HL: A legelső kiállításom, amit itt megrendeztem, kicsit sokkolta a bécsi közönséget. A Palais Lichtenstein gyönyörű barokk – ez ideig tabunak számító – dísztermében három egészen fiatal művészt, egy nyugat-európai, egy közép- és egy kelet-európai, francia, osztrák és orosz alkotót mutattam be. Mindenki úgy fogta fel, ahogy én is gondoltam: ez az én ars poeticám. És ez azóta is érvényes. Engem nem érdekel, mi az adott városban, adott körben a divatlista. A top-divatosakat és azokat, akik hosszú évek óta nem jelentek meg, holott nagyon jó művészek, csak a galériák és a művészeti piacok által némiképp manipulált divathullámokban most nem szerepelnek, együtt állítom ki.

MN: Ön biztonsággal ismeri a kortárs európai művészetet?

HL: Igen, ez szakmai követelmény, sok száz művészt ismerek, és bárhol vagyok Milánóban, Barcelonában vagy Párizsban, felkeresem őket, találkozom velük. Ahogy annak idején Magyarországon is volt 25-30 művész, akikkel rendszeresen együttműködtem, ugyanúgy van most 60-70, nemzetközi vonalon. Amikor művészeti koncepciókról, témákról gondolkodom, ezeknek az ismeretében teszem, és fordítva, az, hogy éppen velük dolgozom együtt, az én koncepcióból ered.

MN: Idevágó egy régi – az ön által szervezett *Új szenzibilitás* kiállítással kapcsolatos – gondom: ki csinálja hát a művészetet, az alkotó vagy a művészettörténész?

Talán még emlékszik 1983-ban a kalocsai Schöffer-szemináriumon, Nicolas Schöffer – éppen az ön felszólalására reagálva – milyen élesen fogalmazott: *Teoretikusok, mögöttünk a helyetek!*

HL: Emlékszem. Nagyon szimpatikus gondolat, de nem igaz. Millió és egy példa van arra, hogy a művészettörténész vagy teoretikus által verbálisan megfogalmazott gondolat a művész számára olykor megvilágosodásként hat. De ez fordítva is igaz. Nekem is megvilágosodást ad, ha látok valami olyat, ami engem foglalkoztat. Ezért számomra nem létezik az a probléma, ki talált ki valamit előbb: a művész vagy a teoretikus. Az *Új szenzibilitás* azért provokálta a magyar művészeti közvéleményt, mert én úgy dolgoztam, mint szuverén művészeti kritikus, én soha nem azt mondtam, csak ez van, hanem: én ezt csi-

Holocaust Memorial Museum – Washington

Az épület,

melyet a hosszú évtizedekkel ezelőtt Amerikába emigrált német zsidó, James Ingo Freed tervezett, három jól elkülöníthető egységével maximális mértékben az abban bemutatásra kerülő esemény térbeli kifejezésére irányuló szándék szülötte. Freed – aki egyébként olyan tisztán formalista modern épületek megtervezésében vett részt, mint a Javits Center New Yorkban – élete legkíméletlenebb feladatával nézett szembe, amikor emlékművet tervezett azoknak, akiknek végzetét végül elkerülhette. A főbejárat homlokzata, mely a birodalmi klasszicizmus és neobarokk hagyományaira való utalás, ezúttal nem üres posztmodern geg csupán. Freed Troost és Speer világát idézi fel – a halott nemzetiszocialista építészek alkotásaira való rájátszás igazi döbbenete azonban az, hogy a főbejárat frontja bizony szinte természetesen simul bele a győztes nagyhatalom birodalmi klasszicizmustól és high tech modernizmustól áthatott központjának, a Mallnak a világába. Az épület középső egysége a vörös téglafalak közötti hatalmas üvegtetővel fedet átrium, amely, miközben anyagában és a tetőszerkezet megoldásaiban egy hatalmasra nagyított high tech barakk benyomását is kelti, egyben a fény építészeti témává emelésével a tanúság és a remény csarnoka is. A hátsó front – mely talán nem véletlenül esik épp az Eisenhower Plaza felé – az emlékezet templomának szentelt elkülönített csarnoké, ahol az üvegtetőn át áradó fényben gondolkozhat az, akinek gondolkoznivalója akadt, miután végigballagott a múzeumon.

Az épület minden egyes egysége, amint az egész kiállítás is, két elemi erejű eszköz párhuzamos igénybevételére, illetve maximális hatású felhasználására épül. A fény és a sötétség harca az egyik, illetve a halálosan pontos rekonstrukció, a szimuláció a másik hatásmechanizmus, melyet Freed alkalmanként szinte valóban drámai, lélegzetelállító erővel használ fel, brutális tömörséggel aknáz ki.

A kiállítás

menetének, térbeli alakításának és prezentációs elveinek kettősségében is pontosan nyomon követhető e két eszköz párhuzamos használata. A látogató először egy villanykörtékkel megvilágított, fémfalakkal borított liftbe száll, s az emelkedés másodpercei alatt egy, a fejmagasság felett elhelyezett tévéképernyőn pár képsor villan fel, abból az angolok által Bergen Belsenben készített dokumentumfilmből, melyet a győztesek egyébként évtizedekre betiltottak. Aztán kinyílnak az ajtók – megnyílnak a kapuk – és a néző ott áll a félhomályban, a sötét folyosók labirintusrendszerének elején. Hosszú, nagyon hosszú ideig tart, amíg leérkezhet, visszasétálhat az átirum fényben fürdő ketrecébe. S odáig bizony félhomályban botorkálhat a tárlók közötti, melyeket szintenként egy-egy hófehér falú pihenő tagol, melyekben Ellsworth Kelly, Sol LeWitt munkái láthatóak, hangsúlyozottan absztrakt, nem reprezentatív műalkotások. A süllyedés és a kiszabadulás itt egybeesik. Pont fordítva, mint egykor. Az élet csak utánozhatja a halált.

Maga a tárlat a multimediális múzeumfilozófia kiemelkedő iskolapéldája. Hosszú elemzésre méltó mindaz a szakértelem, elképesztő alaposság és technika, amelyet felhasználtak annak érdekében, hogy az egyszerű, nemhogy a holocaustról, de az európai történelemről szinte semmit sem tudó átlagamerikai számára legalábbis értelmezhetővé tegyék mindazt a rettenetet, amellyel a látogatóknak szembesülniük kell, s amely borzalom semmiképp sem illeszthető be a médiavilág által kínált és teremtett erőszak mitológiai rendszerébe.

De mindennél fontosabb az a kérdés, hogy tulajdonképp **mi is e kiállítás tárgya, s kik készítették azt, kik számára**. A holocaustot nem egyszerű dolog kiállítani. Az egyetlen használható múzeumi tradíció és metafora, a korszakokat vagy nemzeti történelmeket felidéző tárlatok technológiája ugyan átvehető volt, de szemlélete nyilván csak részben. Hiszen mit is láthat tulajdonképp a látogató? A zsidók történetét? Vagy a zsidók elpusztítására szánt, a német alaposság mítoszát meggyalázó, bestiálisan eltervezett genocídium történetét? Ugyan lehet-e érteni mindazt, ami történt, ha a látogatók mit sem tudnak a zsidókról? S ugyan lehet-e bármivel jobban érteni mindazt, ami történt, ha bemutatják, hogy kik is lennének a zsidók? Bármilyenek lennének, **magyarázat** lenne az bármire? Továbbá a zsidók rendezték-e ezt a tárlatot, vagy az amerikaiak? Ha a zsidók, akkor **milyen** zsidók, s milyen elvek alapján? Megannyi kérdés, amelyet a kiállításnak érinteni kell, amelyre finoman utalhat, de amelyet nem dönthet el, s nem oldhat fel. A tárlat legnagyobb teljesítménye épp a percepció semlegessége, melynek eredményeként a látogatónak óhatatlanul az az érzése támad, hogy ez bizony nem a **mások** története, hanem – ha van még értelme ennek – ez a **mi** kultúránk, a fehér emberek első világának egyik alaptörténete. Amelynek végignézése őt is tanúvá tette. Hiszen van olyan látvány, melynek megtekintése után már soha nem vagyunk többé ugyanazok. Jöjjön bárki akárhonnan s legyen bőrszíne, neme akármilyen. A multikulturalizmus szegregációs kísértetétől elgyötört Egyesült Államokan ez a mindenkire való kiterjesztés talán a legnagyobb szellemi teljesítmény.

Ahogyan azt se hallgassuk el, hogy bizony ritka bátor és kíméletlen módon vizsgálja a tárlat az Egyesült Államok gyalázatos szerepét Auschwitz tervezett, majd végül elhalasztott bombázásának ügyében. De ez már az áthallások és az aktualitások története.

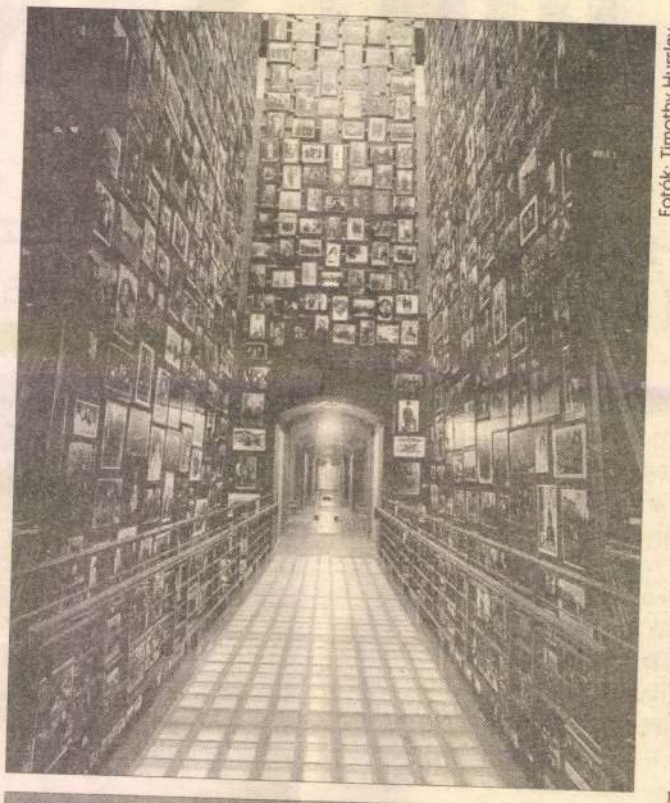

Fotók: Timothy Hursley

Nekünk magyaroknak

ugyancsak van min elmerengenünk. Hiszen a United States Holocaust Memorial Museum megnyitásakor ez a nyomorult magyar jobboldal, a kormánypárt afféle magánalapítványról nyöszörgött. Össze-vissza beszélt és hazudott. Ma talán észrevehetnék a csillagos lobogót az épület oldalán, továbbá az összes – többek között: vörös csillagos – felszabadító nemzet zászlóját. Dehát ez mind egy. Ugyan ítélje a bíróság arra ezeket a kis fasisztákat hogy nézzék végig a tárlatot.

Más kérdés, hogy miért áll ez az épület ott, ahol áll, é ugyan miért nincs Budapesten – hasonló helyként ért hetnénk például – a Parlament közelében, mondjuk Szabadság téren. Könnyű, túl könnyű lenne **csak** azt vála szolni, hogy amott kicsit erős a zsidó lobby, nálunk ellen ben épp a holocaust eredményeként nincs, még akko sincs, ha a szélsőjobboldal állandóan erről álmodik. A vá lasz kicsit bonyolultabb. Ugyanis **azért is** van e múzeum ott, mert az elmúlt negyven évben nem épült meg sen Pesten, sem Bécsben, sem Berlinben. A Holocaust Múze um nem a zsidó lobby, hanem a felelős világpolitikai sze repet játszó Egyesült Államok metaforája. Amióta áll – ki nos kérdőjel a mi kormányaink számára.

Végül

mindössze annyit, hogy a múzeum minden látogatója – jegy helyett – egy számmal ellátott kártyát kap, melyen egy sors áll. Én magam Thomas Pfeffer történetét kaptam, Thomas Pfefferét, aki 1936. november 22-én született Amszterdamban, és 1944. július 11-én gázosították el sok millió társával együtt. Emberek, akik soha nem hallottak erről a gyerekről elhatározták, hogy megfojtják és a testét elégetik. Éveken á készültek erre a tettre, és végül elérték céljukat.

S ez a Holocasut Múzeum lényege. **Megadni mindenkinek a felismerést, hogy hatmillió egyedi emberpéldányt öltek meg. Ennyi pótolhatatlan individuum tűnt el mindörökre.** „Ilyen az ember, egyedüli példány."

Mióta a holocaust megtörtént, naponta kísérlik meg elfelejteni és letagadni. Mindazok, akik felkeresték ezt a múzeumot, vélhetően soha többé nem fognak hinn semmiféle hazugságnak. Nem hinném, hogy könnyen fe lejthető lenne a tervszerű és pontos bestialitásnak az a mértéke, amelyet ez a múzeum minden egyes vonatkozá sában feltár. Mi mindenre kiterjedt a nácik figyelme. Mi lyen fokon és milyen izzó gyűlölettel gyűlölték a zsidókat Milyen lenyűgöző az alaposság, amellyel nyomaik eltün tetésére törekedtek.

Végül az európai látogató átballag a kis kerti kapu má solata alatt, megáll a lépcső tetején, elnézi, amint eg ázsiai lány alszik a fényben, és a hazájára gondol.

Mintha itthon még mindig nem értenénk. A holoca ustért, illetve a magyar zsidók jelentős részének kiirtásá ért **évtizedek óta nem, vagy csak alig vállalt felelősség a magyarságnak árt a legtöbbet.** A holocaust való valamire Akiket megöltek, talán mégsem gyilkoltattak le hiába. Haláluk lángpallosként kellene hogy megállítson bármiféle antiszemitát, cigánygyűlölőt, akármiféle rasszista tébolyultat. A holocaust talán elég nagy ár ahhoz, hogy végre befogják a szájukat mindazok, akik sunyin hazudoznak, mocskos célzásokkal szórakoznak. Azaz végre szembenéznének azzal, ami **megtörtént**, s akkor a szégyentől csak dadognának.

A Holocaust Múzeum azért a világ egyik legfontosabb épülete, mert bizony alaposan megnehezíti mindazok dolgát, akik gyűlölnek mindent, ami Más, ellenségnek tekintik, ami Idegen.

Holott mi, különbözőségünk révén boldogulók mind ugyanúgy emberek volnánk. Még az is, aki a holocaustot kitervelte, aki végrehajtotta. Kivétel nélkül mindenki, aki megszületett, és, összes társához hasonlóan, meg fog halni.

György Péter

Hegyi Loránd: Elmény és fikció

BOHÁR András: Ex Libris. = ÉS XXXVI.évf.17.sz.1992. április 24. 11.p.

Hegyi Lóránd: Élmény és fikció. Pécs, Jelenkor,1991
Perneczky Géza: Háló. Bp.,Héttrony,1991
Vay Tamás: A posztmodern Amerikában. Bp., 1991?

HEGYI Lóránd

SZÁSZI Julia: Kulturtörténeti együttélés : Bécsi beszélgetés Hegyi Lóránddal. = ÉS 1993. május 21. 7.

Sisa József 1201, 1202, 133
Skripecz Sándor 1415
Slapeta, Vladimir 1203
Slivka, Michal 722
Smetánská, Zdeněk 616
Smith, John Boultun 1369
Smohay János 1446
Smoláková, Mária 723
Sobor Antal 1649
Solymár István 2125
Solymossy László 614
Somlyó György 1905
W.Somogyi Ágnes 1624
Somogyi Árpás 2272
Somogyi Győző 2273
Somogyi József 2067, 2274
Somville, Roger 2275
Soós Imre 134, 1606, 1728
Z.Soós István 2276

HEGYI Lóránd

VÁRADI Júlia: Illegális igazgató? : Havonta 4000 schillingen /beszélgetés Hegyi Lóránddal/. = 168 óra, III.évf. 17.sz. 1991. ápr. 30. 27.p. ill.

vagy a Herrad von Landsberg-
létrája értelmében: Scala re
ad celorum / kathedram Panno
melyen a mennyei trónhoz há
verssorokban az a helyi kult
sequentiának olyan verssorai
fulget ara /oltára Váradon r
in hac domo / quicquid orans
gatást nyer, amit csak imájá
az egész gens un arorumra il
ki. Ha a himnuszban találhat
esetében nem könnyü eldönter
illetve a váradi egyházmegyé

e szavakban bizonyos
sequentia anagogicus
népnek a mennyek ors
Civitas Dei-be való

HEGYI Lóránd

VÁRADIJulia: Magyar igazgató Bécsben : Hegyi Lóránddal beszélget Váradi Julia. = Magyar Napló, 1993. március 19. 17-19.ill.

HEGYI Lóránd

REININGHAUS, Alexandra: Bécs: Osztrák bürokrácia. = Art, 8.sz. 1991 junius 6. p.

Hegyi Loránd

HEGYI Lóránd: Bécsből nézve /Forgács Éva interjuja/. =
Jelenkor, XXXIV.évf.3.sz. 1991 139-144.p

Hegyi Loránd

BAÁSZ Imre - HEGYI Lóránd: A D-villamos beszélni tanul [interju Hegyi Lórándda]. = Korunk, Uf. II.évf. 5.sz. 1991 600-601.p.

--Hegyi Lóránd

mai művészethez

Reverendiſsimus D:
Ord: Præmonſtratenſis
Crucis de Leles Z.
Ioannes Estoras,
Præpoſitus Sanctæ
Anno á 250.

Hegyi Lóránd: Avantgarde és transzavantgarde. Bp. Magvető. 1986

rec. LUDMANN Mihály: Idézőjelbe tett kisérlet. = Magyar Filozófia Szemle, 36,1992,1-2. 295 - 299.

e und Sehnsüchte der mensch-

unweit von ihrem bisherigen
ungszentrum renoviert und

äume aus den ehemaligen Stal-
u einer Freiluftgalerie umge-
ist.

eitsbereich wurde auch die
sichtbar beeinflußt - die
ben kräftiger, Blöcke aus dem
rden verwendet. Gut Gasteil
ein Künstlerehepaar, nachdem
ehen. Ebenso strahlt diese
lassischen Fremdenverkehrs-
rings aus, die seit jeher zum
iener gehörte.

Hegyi Magda

Dolgozott Zutt A. R

Csernock kosonárási

Melyhen

Repr.

Éinusk 1916/17

70 l.

n festő.

géről.

va, kissé jobbrafordult
pőjére támasztotta és
fogja. Parókája egyszer
barna, arcza és bajusza
e ; ezüsttel zsinórozott
adrágja piros ; derekát
aczagányának, töltény-
mely utóbbin a kétfejű
ság czímerével, keresz-
émkalpagja tűnik sze-

– Lelt. sz. 510. — Értéke
Akadémiától az 1893. év
–894) szerint 1895 május
(17–895). — Bejelentetett

ok. 1894 : VII. 239. *Isme-*
Bessenyei György író. —
II. századból : Czirjék Mi-

Heggi Magda

ötvös

1915 – 1917

Éimisk 1930. 84. l.

Viselet.

Tolpács.

A szembe néző tolpács t
kájában és bal kezében zölds
be kardját szoritja magához.
templommal. Felirata:

TOLPATCH EN M

legalól: A Paris Chez Mde
vis a vis le

Szines rm., mér. a

Szn. 37-90
686-902-1

Hegyi Magdolna

grafikus

1933-34.

· Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 45. l.

M.D.K.

Hegyi Magda
Keramikus

Részt vett a tárlaton.

Fenyes Kálmán: Keramikai állítás Debrecenben
Művészet, 1965. október - 92 lap

Ø Hegyi Margit

1913/14 – 1917/18

Ferképzőmfoiskòvk

90 l.

a középkori város tornyának is, amely vagy a városházával volt kapcsolatos (Brügge, Lüttich), vagy izoláltan állott (Görlitz, Genf, Amiens), gyakran mint kaputorony (Lübeck). Általában az északi országokban, főleg Németországban, Belgiumban, Franciaországban és Angliában *(keep-tower)* fordul elő.

BEGA, *Cornelis Pietersz*, hollandi festő, * Haarlem 1620, † u. o. 1664. Adriaen van Ostade tanítványa és mestere nyomán, de kevésbbé festői, néha komponáló modorban mulató, dorbézoló parasztok festője. Német- és talán Olaszországban is járt. Jellemző műve a budapesti Szépmüv. Múzeumban (1662). Rézkarcokat is készített.

BEGARELLI, 1. *Antonio* (1479—1565), modenai szobrász, aki Guido Mazzoni népies hatású, színezett terrakotta-csoportjait a cinquecento szellemében megnemesítette, emelkedettebb hangulatúvá, dekoratív megjelenésűvé tette. Típusain Correggio befolyása érezhető. Nagyszabású csoportjait, melyek a kis Jézus imádását, a Pietát, Krisztusnak a keresztről való levételét stb. ábrázolják, a fenti hatásokra való törekvés, gazdag kompozíció, öblös, lobogó ruharedőzet, kifejező mozgás, érzelmes bensőség jellemzi. Legtöbb műve Modena különböző templomaiban és múzeumában látható. Ezek között legjelentékenyebb a S. Francescóban levő Keresztről való levétel 13 alakos nagyszerű csoportja. B. művészete, éppen Correggio stílusával való rokonságánál fogva, már a barokkba vezet át. Egyedülálló alakok, fülkeszobrok plasztikus mintázásában B. nem oly szerencsés, mint a hatásos kompozíciók formálásában. Ezt igazolják a modenai S. Pietro- és a pármai S. Giovanni-templomban levő szobrai. B. terrakotta-figuráit egyébként fényes fehérre festette, hogy

Hegyi Mária belsőépitész

Frank János: "Ahol több a semmi" cimmel ir a Tanács köruti Mednyánszky-terem átépitéséről, melyet a müvész tervezett.

Fenti cikket lásd: Szemadám György kiállitásáról készült reprodukciójának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr. 23.
XXIV. évf. 8. sz. 9. lap.

Hegyi Márta

1953-ban született Budapesten.
Végzettsége: Iparművészeti Főiskola
Tevékenységi terület: alkalmazott grafika, könyv
Lakcím: 1116 Budapest, Temesvári út 6.

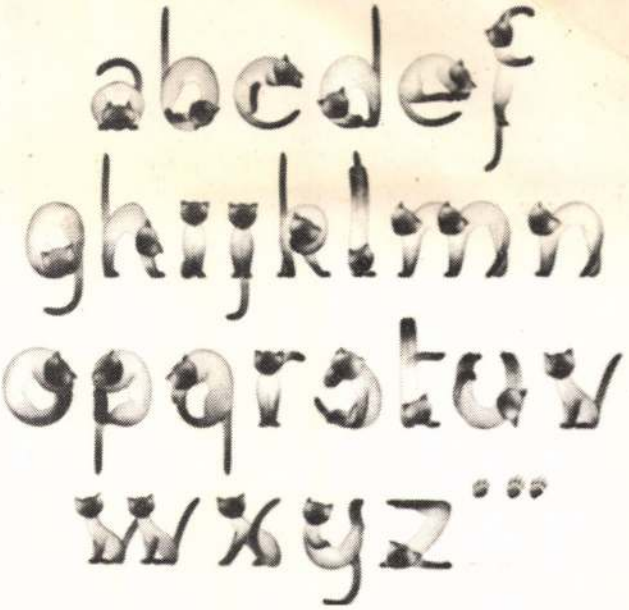

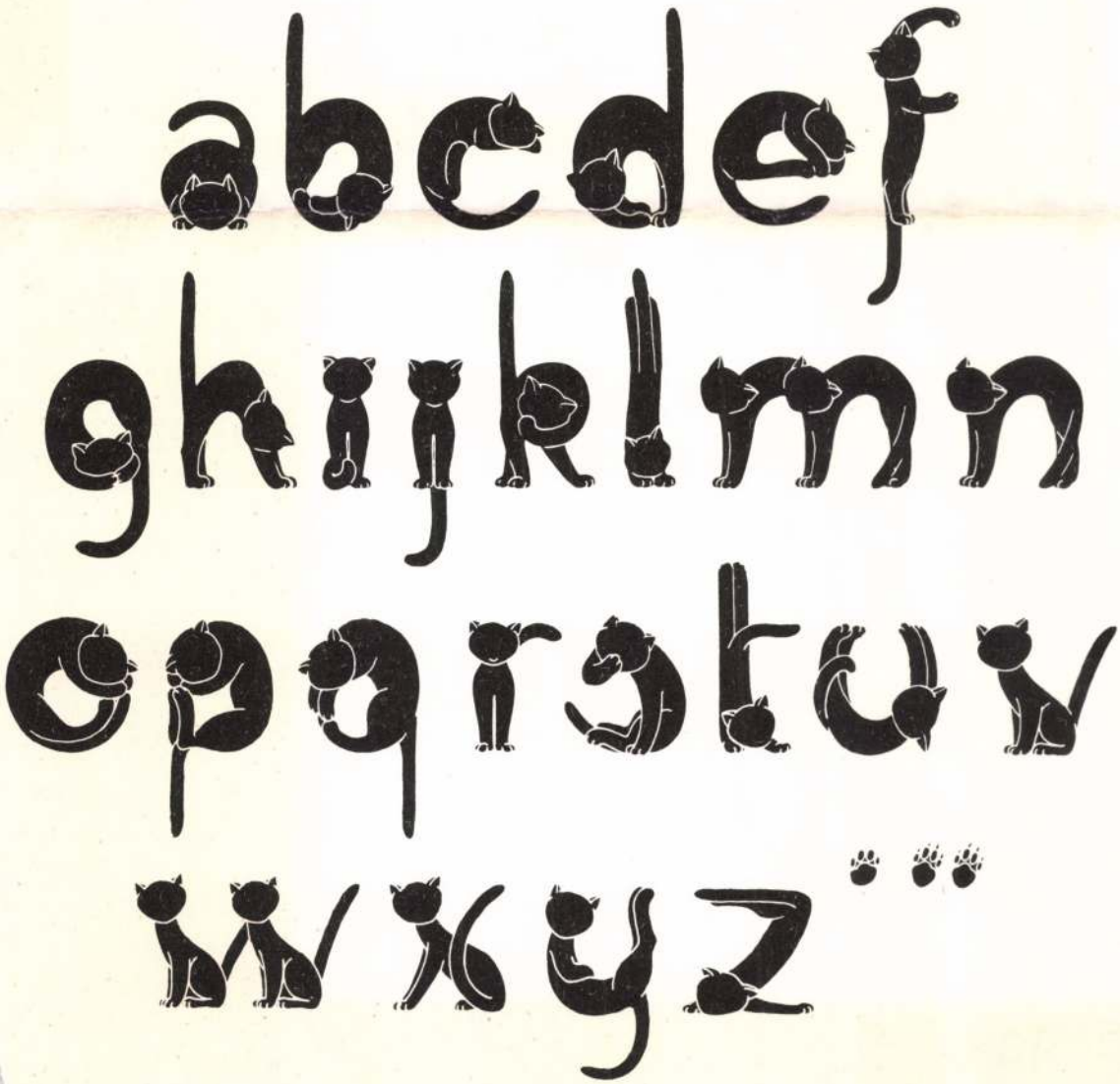

Heltai Ervin

1955-ben született Budapesten.
Végzettsége: érettségi
Tevékenységi terület: kiállítások technikai kivitelezése
Lakcím: 1067 Budapest, Eötvös u. 34.

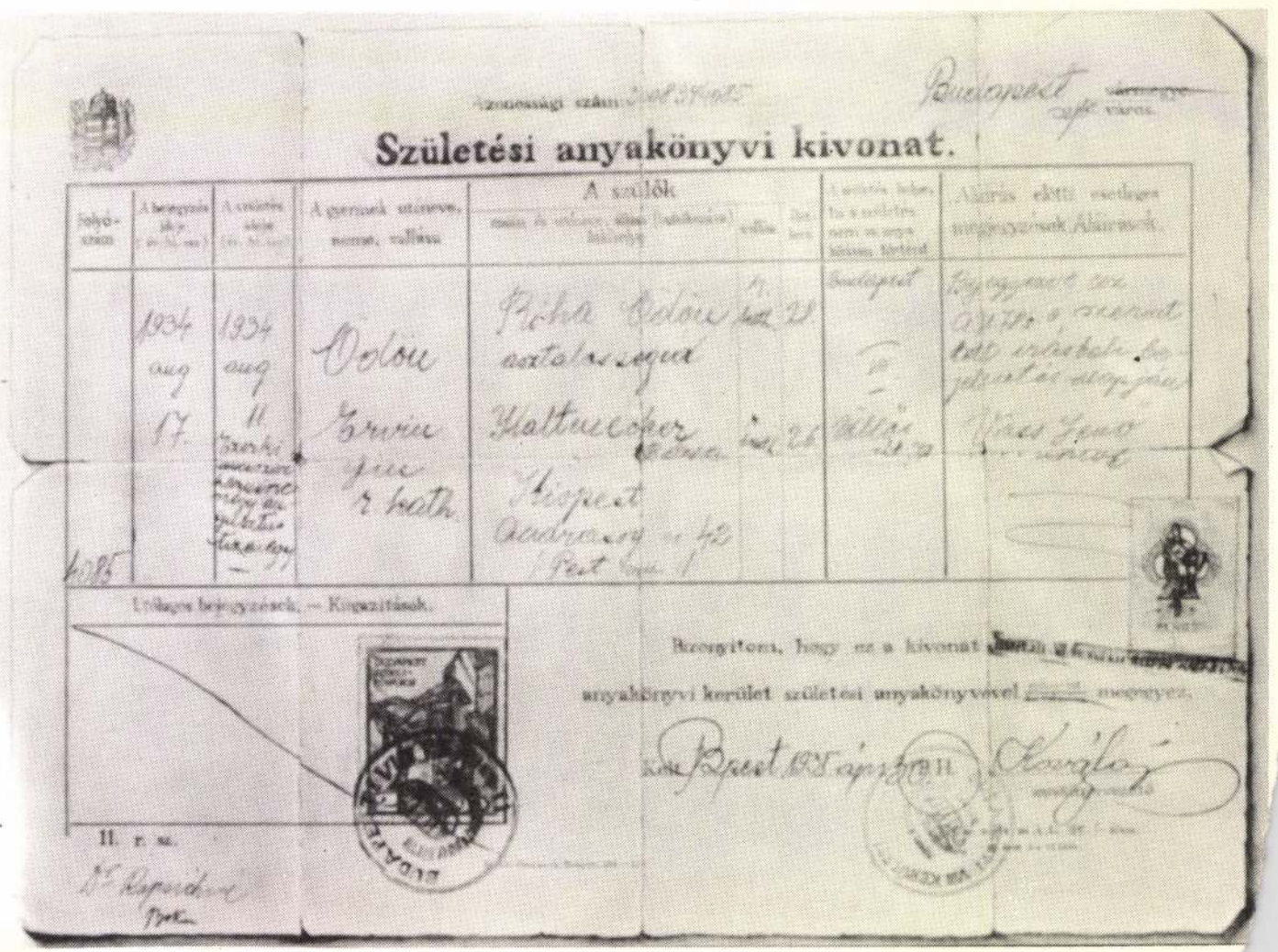

Születési anyakönyvi kivonat.

ATTERSEE

Christian Ludwig Attersee 1940-ben született a szlovákiai Pozsonyban. Bécsben, St. Martin/Raab-ban (Burgenland) valamint semmeringi (Alsó-Ausztria) otthonában él és alkot. Fiatalságát Aschachban, Linzben, majd az Attersee mellett (Felső-Ausztria) töltötte, Ausztria egyik legkiválóbb vitorlás-versenyzőjeként. Innen származik művészneve is. Nemcsak festőként vált híressé, hanem mint zenész, író, tárgyak, tervek, színpadképek készítője, sőt akció- és filmművészként szerzett nevet magának. Attersee azonban elsősorban az európai művészet utóbbi 30 évének nagyszerű figuratív művésze, a képzőművészet szinte valamennyi területének kiváló, egyedi és egyéni utat követő megfogalmazója.

Első kiállításait a 60-as évek közepén rendezte, melyek azonnali sikert, sőt barátságot és együttműködési lehetőséget hoztak számára más neves művészekkel, mint Günther Brus, Hermann Nitsch, Walter Pichler, Dominik Steiger, Gerhard Rühm, Oswald Wiener és Dieter Roth. A 60-as években akcióművészettel, filmjeivel és tárgyalkotó készségével keltette fel a szakma és publikuma figyelmét, míg a 70-es években elsősorban a grafikai művészet felé fordult, majd a 80-as és 90-es években leginkább festészettel foglalkozott.

Kiállításainak száma szerte a világon több mint 250. Múzeumok, neves galériák, művészeti egyesületek versengenek műveiért Európában és az Egyesült Államokban. Attersee 1992 óta tanszékvezető professzor a bécsi Képzőművészeti Főiskolán (mesterosztályt vezet festészet, animációsfilm és kárpitművészet témakörökben). 1998 májusában megkapta az 1997. évi Nagy Osztrák Művészeti díjat.

Attersee
Cirógatás 1995, 265 x 190 cm

HEGYI Lóránd

A Szépművészeti Múzeum és az Osztrák-Magyar Kulturális Együttműködési Egyesület
tisztelettel meghívja Önt

ATTERSEE

CIRÓGATÁS
a '90-es évek festészete

című kiállítás megnyitójára,
amelyre a művész jelenlétében
1999. január 15-én, pénteken, 17.00 órakor
a Szépművészeti Múzeumban (Budapest, Hősök tere) kerül sor.

A művészt és a kiállítást bemutatják:

Dr. Mojzer Miklós professzor
a Szépművészeti Múzeum főigazgatója

Dr. Hegyi Lóránd
a Modern Művészetek Múzeuma – Ludwig Alapítvány igazgatója, Bécs

Dr. Peter Wittmann államtitkár
Szövetségi Kancellári Hivatal, Ausztria

A kiállítást megnyitja:

Dr. Hámori József
kulturális miniszter

A kiállítás 1999. január 16. és február 25. között (hétfő kivételével)
naponta 10.00 és 17.30 óra között tekinthető meg.
A kiállításhoz katalógus készül.

A kiállítás védnöke:
Mag. Viktor Klima osztrák szövetségi kancellár

Köszönetet mondunk a kiállítás támogatóinak:
Mit freundlicher Unterstützung von:

Osztrák Kulturális Intézet
Generali Biztosító Budapest Rt.
Axa Colonia Biztosító
Széchenyi Nyomda, Győr
Kunsttrans Bécs – Budapest
Gundel Étterem, Budapest

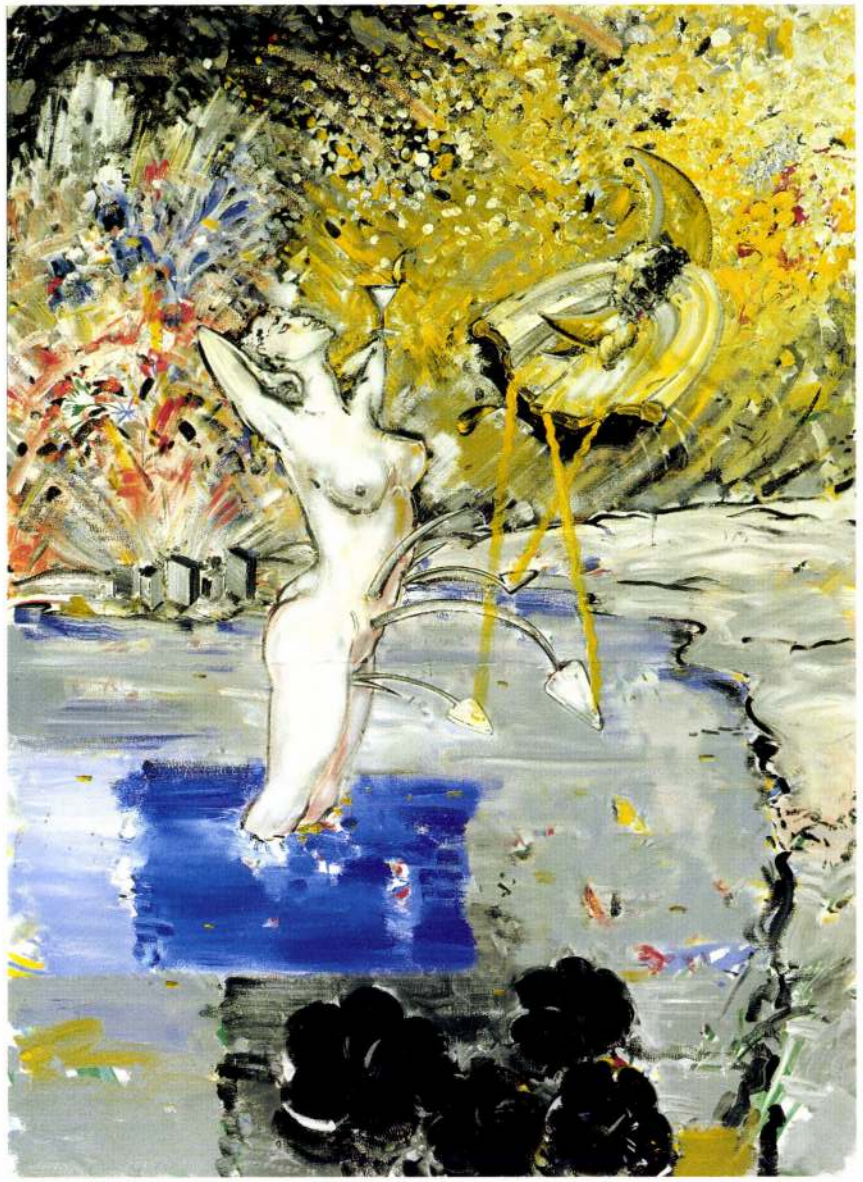

ATTERSEE

HEGYI LÓRÁND

Üzenet a mestereknek

A kortárs magyar művészet megítélésének és önértékelésének problémáiról az átmenet időszakában

STURCZ JÁNOS

Sturcz János művészettörténész dolgozatát egy reprezentatív magyar képzőművészeti kiállítás előszavaként felkérésre írta. A tárlat a tavaly év eleji kortárs lengyel művészeti bemutatók viszonzásaként került Varsóba, hogy a közelmúlt magyar képzőművészetéről adjon megbízható képet. A katalógus előszavát ezúttal nem a tárlat szervezője és rendezője írta meg, s indokolta választásának szempontjait, hanem ezt a szerepet átruházta vezető művészettörténészekre, akik írásaikban feldolgozták a kortárs magyar képzőművészet fontos problémáit is. A dolgozatok sorába azonban kakukktojásként került Sturcz János esszéje, amely épp a választás ellentmondásaira kívánta felhívni a figyelmet. Legutóbbi értesüléseink szerint Sturcz írását a lengyel nyelvű katalógusba nem is vették fel, szerkesztőségünk azonban vitacikknek tekintette, s elküldtük a korszakkal foglalkozó vezető művészettörténészeknek és művészeknek, hogy fejtsék ki véleményüket vagy ellenvéleményüket. Visszajelzések már érkeztek hozzánk, tehát a témakörben hamarosan vita várható. *(S.P.)*

*

Nagyméretű, hűvösen elegáns vásznak, megfagyott gesztusok, üres, „egzisztencialisztikus" terek, avantgárd idézetek, szakrális oválisok, geometrikus formák és „posztgeometrikus", „közép-kelet-európai" formatöredékek, arany, korom, neon és vas. A kép, melyet reprezentatívjaink önmagukról festenek, szilárd, kiegyensúlyozott és problémátlan. Nincsenek benne kétségek, kérdések, csak pozitív kijelentések. De miről? Milyen válaszokat akarnak kiprovokálni belőlem? Akarnak velem kommunikálni?

*

A kiállításon szereplők a kortárs magyar képzőművészet *legelismertebb* alkotói. Már minden jót elmondtak róluk, image-ük, életművük interpretációja — elsősorban *Hegyi Lóránd* működése nyomán — nagyjából kialakult. Éppen ezért — mivel nem annyira művészetük, mint inkább művészetpolitikai helyzetük vált ki belőlem reakciókat —, inkább szociológiai helyzetük, önértékelésük anomáliáiról, a megítélésük körüli elbizonytalanodásról, s ennek társadalmi okairól, magyarán a magyar képzőművészeti élet identitással és értékrenddel kapcsolatos problémáiról szeretnék írni. Először is tisztázni kell, hogy a kiállítók csoportja *nem egységes,* annak ellenére, hogy túlnyomó többségüket ugyanaz a nyolcvanas évek elején az újfestészetet nálunk meghonosító *festőtársaság* adja, amely azóta a jelenlegihez hasonló nemzetközi tárlatokon a magyar művészetet képviselte. Ma már azonban nemcsak ők, hanem az utóbbi évek szemléletét képviselő fiatalok is jelentkezhetnek, bár demokratikusabb és egészségesebb lett volna, ha a kiállítókat nem választják mereven szét generációs csoportokra — „nagycsoportra" és „kiscsoportra", — hanem megadják nekik a párbeszéd, a közös (lengyelországi) megmérettetés lehetőségét, s nem sugallják hierarchián belüli helyüket. A régi festőnévsort azonban már ezen a kiállításon is kiegészíti két korábban hosszú ideig outsiderként kezelt, de mára — a legjobb értelemben — kiteljesedett, tárgyalkotással és installációval foglalkozó, a jelen közép-európai valóságára, illetve a valóságfölöttire reflektáló művész (*Bukta Imre* és *Lovas Ilona*). És kapcsolódik hozzájuk néhány hosszú ideig külföldön dolgozó, nem annyira a „tiszta" festészet vagy szobrászat, hanem egy kicsit nyitottabb műfaji keretek között gondolkodó, a két művészeti ág jelenségeit ütköztető, az új realizmus kritikusabb, játékosabb (*Konkoly Gyula*) vagy a koncept (*Megyik János, Maurer Dóra, Jovánovics György*) elvontabb tanulságait is felhasználó alkotó. Az előbbi háromra ezért egyáltalán nem, az utóbbiakra csak részben érvényes az a problematika, amiről a továbbiakban szólni fogok.[1]

*

A kiállító reprezentatív festők és szobrászok ezen névsorát a hivatalok és a tömegmédiumok is a kortárs képzőművészet „élő klasszikusainak" tartja, van közöttük Kossuth-díjas, többségük főiskolai tanár, sokuknak volt már retrospektív életműkiállítása a Zacheta budapesti megfelelőjének, a Műcsarnoknak kiállítóhelyiségeiben, szinte mindannyian megkapták már a képzőművészeknek járó legmagasabb állami elismerést, a Munkácsy-díjat; részesültek a magyar és külföldi ösztöndíjak legjobbjaiban (DAAD, Herder, Pollock stb.), így hosszabb időszakokat volt alkalmuk külföldön tölteni, s kiállítani Európa (és részben az USA) legkiválóbb múzeumaiban és galériáiban, többen szerepeltek a velencei Biennálén és jó kapcsolataik vannak nyugati, főleg német galériásokkal. Mégis, a fiatal művészek, a művészettörténészek és a közönség nem kis hányada a csoport egy része által képviselt értékeket elavultnak tartja, *akademizálódással*, kiüresedéssel, korszerűtlenséggel és a lehetőségek lefoglalásával vádolja őket, míg néhányan közülük sértettek, önmagukat mellőzöttnek, meg nem értettnek, leírtnak vagy elnyomottnak tartják. Mind elismerésük, mind elítélésük argumentumaiban sok igazság van. Valóban mindannyian imponálóan koherens művészi életutat és festői életművet mondhatnak magukénak, különösen, ha arra gondolunk, hogy pályájukat többen a festészetet harciasan elutasító neoavantgárd művészként kezdték. Néhányan — szerintem — még részben meg is őrizték avantgárd indulásuk magas intellektuális nívóját vagy érzelmi hőfokát. De az is igaz, hogy művészetük jelen szakaszában nem kapcsolódnak a kilencvenes évek festői-művészeti problémáihoz és hiányzik számunkra belőlük az az egzisztenciálisan megérintő, a jelen szituációra reflektáló frisseség is, amely fellépésükkor jellemezte őket. Azonban itt most nem a kvalitás vagy a korszerűség problémája az elsődleges — amire még úgyis vissza fogok térni —, hanem a megítélés ambivalenciáinak társadalmi-kulturális-politikai okai. A csoport megítélésével és önértékelésével kapcsolatos anomáliák egyik fő oka ugyanis nem, vagy nemcsak az általuk képviselt művészi értékekben, hanem menedzselésükben, annak *művészetpolitikai közegében,* s ebből fakadóan a korábbi és a jelenlegi államhatalomhoz való skizoid viszonyukban keresendő.

*

A kiállításon lényegében két összekapcsolódó, sokszor együtt kiállított művészgeneráció és csoport legreprezentánsabb festő és szobrász képviselői szerepelnek, az első a hatvanasok az ún.

„Iparterv", a második a negyvenöt körüliek, az ún. „Rabinext" nemzedéke. Mindkét „évjárat" egy-egy kiállítóhelyről kapta a nevét. Ipartervnek hívták Budapesten azt a belvárosi építészirodát, ahol 1968-ban az első nagy reprezentatív magyar neoavantgárd kiállítást rendezték, melyben a kommunista éra alatt először mutatkoztak be a kortárs nyugati művészetet — informelt, hard edge-t, pop artot, konceptet, happeninget egyidőben adaptáló és annak valamilyen hazai variánsának megteremtésére törekvő magyar alkotók. Az itt szereplők közül ennek *Bak, Hencze,* Jovánovics, *Keserü,* Konkoly, *Nádler* voltak résztvevői, de szemléletileg idetartozik a konceptes Warhol-variációkkal induló *Pinczehelyi,* életkor szempontjából pedig *Klimó* és *Birkás.* Utóbbi volt a következő, 1983-as paradigmaváltó, a posztavantgárd újfestészetet meghonosító Rabinext-műterembeli kiállítások elméleti vezetője, s a csoport alapító tagja volt még *Kelemen* is. Hozzájuk hamarosan csatlakoztak és lassacskán a Hegyi Lóránd által elméletileg is körvonalazott „új szenzibilitás" ízlésvilágához idomultak mind a neoavantgárdból induló, az érzéki festészetet korábban elvető Ipartervesek, mind a posztmodernitás más irányaiból, a hiperrealizmus, performansz, installáció felől érkező fiatalabb kortársak (*Fehér, Mulasics, Szirtes, Trombitás, Záborszky*) is. Ezzel összeállt az a névsor, amelyet *Hegyi Lóránd* — az első magyar művészettörténész-menedzser, akkor a Műcsarnok külügyi osztályának munkatársa, 1990 óta a Museum der moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien igazgatója — hatékony elméleti működésével egységes csoporttá kovácsolt, s amely azután a nyolcvanas években a magyar művészetet szinte minden nyugat-európai kiállításon képviselte. Ezáltal a „csapat" — szeretik magukat így nevezni — nemcsak a folyamatosan kimaradók gyűlöletét, de paradox módon a késő szocialista államapparátus támogatását is élvezte, festészetük gyakorlatilag hivatalos művészetté vált. A Kádár-éra végén a kulturális kormányzat ugyanis rájött arra, hogy egy nyugati típusú, de — a korábbi neoavantgárd *Erdély-Hajas-Hajnóczi*-féle nyílt, radikális politizálásával szemben — apolitikus, ráadásul számukra is érthetőnek, így veszélytelennek ítélt dekoratív és narratív festői értékeket is hordozó up to date művészet kiválóan javíthatja a magyar állam egyébként is liberálisnak látszó nyugati image-ét. Az Iparterv-generáció jónéhány alkotója ezzel kellemetlenül skizoid helyzetbe került; a Kádár-korszakot „ellenzékiként", tiltott művészként kezdte és támogatott művészként fejezte be. (A fiatalabb, nyolcvanas évek elején induló nemzedéknek már nem kellett szembenéznie az ellenzékiség kérdésével.)

Az „újfestők" nemcsak az avantgárdon kívüli értelmiségiek egy részének körében voltak a legnépszerűbbek, de államilag is a legelismertebb, legtöbbet utaztatott, közgyűjteményekben vásárolt művészek lettek. (Ezzel, a mai „átmenetet" megelőlegezve egy tudat alatt megnyugtató konszenzus, jóleső kompromisszum alakult ki az értelmiség és a hatalom között.) Félreértés ne essék! Ez a helyzet nem minősíti önmagában művészeink akkori kvalitásait, pusztán szociológiai szituációjukat, befogadásukat érinti. (Sőt, akkori művészi teljesítményük az akkori viszonylatrendszerben sokkal kevésbé támadható, mint most, amikor — bár saját nyelvükön belül lehet, hogy változtak — lényegében a tizenöt évvel ezelőtt elkezdett művészi stratégiát folytatják.) De az tény, hogy valószínűleg emiatt a skizoid helyzet miatt csúszott ki lábuk alól a politikai talaj, párolgott el a rendszerváltásra az az ellenzéki nimbusz, amely image-ük része volt, s amely részben hitelesítette őket. A skizoid helyzetből eredhet, hogy a csoport ma sem ítéli meg reálisan politikai helyzetét, s közéleti megnyilvánulásaik,[2] nyilvános önértékeléseik tanúsága szerint mind a mai napig szeretnék fenntartani az előző rendszerben „elnyomott", s a mai napig „progresszív" művész image-ét, mind a mai napig szeretnék megőrizni ellenzéki „bájukat", korábbi politikai vonzerejüket. Pedig már régen nem tekinthetők sem az állami kultúrpolitika kitaszítottjainak, sem a legfrissebb egyetemes művészi értékek egyedüli terjesztőinek.

*

Magyarországon már a háború előtt sem volt demokratikus művészeti élet, s nem volt egy erős, működő avantgárdunk sem, mint például Lengyelországban. Így nem volt szervesen folytatható avantgárd hagyományunk, márcsak azért sem, mert nálunk a kortárs egyetemes értékekkel lépést tartó művészeket, tudósokat — gondoljunk csak *Bartók*ra vagy *Szent-Györgyi*re — rendre kiüldözték az országból. Ilyen módon a magyar művészet nem volt megítélhető sem az egyetemes művészet up to date értékeihez, sem valamilyen belső fejlődéshez viszonyítva. Nálunk az avantgárd hosszú időszakokon keresztül féllegalitásban vagy ellenzékben működött, ezért a kortárs művészettel lépést tartani igyekvő alkotók, így az Ipartervesek megítélésében a művészi és a politikai szempont, a művészi teljesítmény és az ellenzéki, morális szerep szétválaszthatatlan volt. Mai *történeti értékelésükben* is zavaró tényező ez a múltbeli adottság, de egyben a mai magyar művészet továbblépésének is egyik legnagyobb akadálya, hogy még mindig ragaszkodnak korábbi ellenzéki szerepkörük „beszámításához", mivel ilyen módon nem tudunk szembenézni a közelmúlt legjelentősebb művészeinek életművével és jelenlegi szerepével sem. Az akkori kritika — az elnyomó államhatalommal való kollaboráció gyanúja nélkül — nem írhatott róluk bírálatot, nem vizsgálhatta őket „objektívan", az általuk választott kontextusba helyezve, a nyugati művészet orientációs pontjaihoz viszonyítva, eredetiségük valódi fokát, valódi értéküket vizsgálva. A mai politikai helyzetben pedig már az a kérdés, hogy mi tette lehetővé, hogy image-ük túlzottan kerekké, magukat is béklyóba kötően lezárttá, már-már támadhatatlanná vált? Kétségtelen ugyanis, hogy túlzott tömjénszag veszi őket körül, s — ahogy arra már pl. *Forgács Éva* is rámutatott — nem történt meg életművük történeti értékelése, múlt és jelenbeli politikai és művészeti teljesítményük szétfejtése. (Kíváncsi lennék, hogy melyikőjük emlékszik vissza írásban róla megjelent elmarasztaló kritikára. Persze itt nem politikai támadásra, hanem igazi, szakmai, művészettörténeti elemzésre gondolok. Én az elmúlt tizenöt évben nem emlékszem ilyesmire.)

Lehet, hogy nemcsak az egyes művészekkel, hanem a „rendszerváltás" óta sem túl felszabadult, sem igazán demokratikus kulturális élettel, társadalmi nyilvánossággal is baj van?

*

Mivel Magyarországon a diktatúra korántsem volt olyan kemény és erőszakos, mint akár Csehszlovákiában, az NDK-ban vagy Romániában, nálunk nemigen voltak olyan módon tudatosan politikus ellenzéki művészek, mint például a Szovjetunióban, vagy Lengyelországban például a Szolidaritással szimpatizálók. Hál' Istennek nem fenyegették őket olyan veszélyek sem, mint más közép-európai kollégiáikat, kaptak útlevelet, sőt a hatalom csak örült, ha nem voltak itthon. Ennek ellenére nemigen foglalkoztak — a szocreál által lejáratott — direkt politikus művészettel, a kiállítók közül még leginkább Konkoly, de sokkal inkább barátaik, Erdély, Hajas, *Szentjóby, Pauer, Major.* Művészetüknek inkább az adott politikai felhangot, hogy a „nyugaton divatos formalista" irányzatokat követték, illetve, hogy a viszonylag szabadon mozgó magyar politikai ellenzék tagjaival barátkoztak. Furcsa módon az ellenzékiség vádja így nemcsak hátrányokkal, hanem bizonyos pozitív, ázsiójukat mind bel-, mind külföldön emelő hatásokkal is járt, nem beszélve a rendszerváltás óta eltelt időről, amikorra az ellenzéki barátok politikai pozíciókba kerültek.

A korábbi, előző rendszervégi skizofréniát mára egy sokkal bonyolultabb váltotta fel; miközben egyszerre vásárolja őket korábbi kapcsolataikra építve a nyugati galériás, a magyar állami közgyűjtő, sőt újabban a magyar újgazdagoknál felhalmozott tőkét megcsapolni vágyó, „tuti" értékekre hivatkozó magyar műkereskedő, támogatja őket a magyar államtisztviselő, az állami kurátor, a korábbi arculatukat kialakító művészettörténész-szakértő, s legújabban az előzőekben kifejtett módon megszerzett társadalmi presztizsükre támaszkodva igyekeznek megszerezni a magyar és külföldi pénzintézetek, bankok, vállalatok potenciális vásárlóközönségét is, panaszkodnak a nyugati galériásra, mert már nem értékeli korábbi politikai pikantériájukat, az államtisztviselőre, mert nem támogatja őket súlyuknak megfelelően, s az újgazdag bankár- és kereskedő rétegre, mert még nem elég felvilágosult az ő befogadásukra.

*

Az ellentmondások tehát a nyugati művészethez való felzárkózás kísérletének körülményeiből eredtek, mert az állami segédlettel, így kizárólagosan és egy nagyon *egyirányú, tendenciózus festészettel* történt.[3] Utóbbinak az volt a legnegatívabb hazai következménye, hogy Magyarországon hosszú ideig leszűkítve, a meglehetősen lágy, dekoratív, eklektikus-szenzibilis magyar újfestészet-variánssal azonosították a posztmodernet. Elzárva ezzel az ennél jóval szélesebb, összetettebb, szabadabb és politikailag is radikálisabb, s emiatt talán Közép-Kelet-Európában adekvátabb posztmodern művészi lehetőségek útját.[4] (Az általános művészettörténeti felfogás ma már minden minimal art utáni, az avantgárd utópiáiból kiábrándult irányzatot ide sorol.) A magyar művészet egyoldalúan, provinciálisan, egy (hagyományos) médiumra koncentrálva vette át a posztmodern stratégiát, akkor is igen nagy kompromisszummal, talán a magyar politikai viszonyokhoz igazítva, az újfestészeten belül is egy érzékibb, puhább, játékosabb, dekoratív, frivol verziót képviselve. Ez a magyar variáns közelebb állt az olasz és francia törekvésekhez, és a korántsem olyan indulatos és politikus Heftige Malereihez, mint például *Polke*hez, *Richter*hez, *Kiefer*hez, vagy az amerikaiakhoz, *Schnabel*hez vagy *Haring*hez, s ezzel pontosan azok az értékek kerültek figyelmen kívül, amelyek a mai festészetben ebből az irányzatból még leginkább megőrzésre méltónak találtattak. Egy-két kivételtől eltekintve később sem történt meg ennek az itt is látható magyar „újfestészet"-nek az „újabb festészettel", például a New York-i új absztraktokkal, vagy posztkonceptuális és egyéb fejleményekkel való szembesítése, korszerűsítése, verifikálása, falszifikálása, konfrontálása.

De felületes volt a posztmodern átvétele abban az értelemben is, hogy míg a közösségi utópiák elvetésében, a szubjektivizmusban, idézettechnikában, játékosságban és eklektikusságukban szakítottak az avantgárddal, a csoport mozgalmi jellegében megőrizték annak hagyományát, s lényegében a mai napig ingadoznak az *avantgárd attitűd és a posztavantgárd teória és festészet* között. A hirtelen megnyíló nyugat-európai művészeti piac kihívására válaszolva igyekeztek egyensúlyozni az avantgárd művészi múltjukból fakadó formai szigor, intellektuális koncentráltság és a nyugati galériákban divatos monumentális képméret, gyors felfoghatóság, frivol formajáték között. Így jött létre az a sajátos, félig neo-, félig transzavantgárd stiláris egyveleg, amelyben a közép-európai image-hez ragaszkodva megőrizték az avantgárd formák és esztétikák külsőre dekonstruált töredékeit, de kivonták rejtett spirituális és utópikus töltetét. Eközben közszereplésükben igyekeztek megőrizni a harcos élvonal szellemi arculatát is. Ezáltal *összezavarodtak körülöttük az avantgárd és nem avantgárd értékek.* Már posztmodern festészeti indulásuk ideológiájába is beleverték az avantgárd értékeket; Hegyi és Birkás interpretációjában egy világgal szembehelyezkedő, az absztrakt expresszionizmus teóriáját továbbéltető, tragikusan személyes piktúra vízióját vázolták fel.[5] Ami egy darabig még érvényesnek is tűnt, még ha korábbi mércéinkkel kétségesnek látszott stratégiai-esztétikai eredménye. De a festői nyelv feszültsége fokozatosan megszűnt, a festészet vállalásából fakadó intellektuális kétségektől és érzelmi feszültségektől szaggatott szubjektív és materiális területeket hűvös elegancia, monumentális galéria-méretek, klasszikus nyugalmú és unalmú kiegyensúlyozott festői képletek, majdnem szakrális-fenséges monokróm textúrák és csökönyösen ismételt egységszimbólumok, hűvös geometriai formulák, elegánsan megfagyott gesztusok, idézetek és figurák vették át. Nyoma sincs már az eredeti teóriában fennen hangoztatott kételyeknek és frivol játékosságnak. Bár képeik azt a „nagy formát", „nagy stílust" imitálják, amibe már *Cézanne* bicskája is beletörött, egy-két kivételtől eltekintve belekerültek egy esztétizáló, konceptuálisan-intellektuálisan legyengült, a kiürült transzavantgárdból visszamaradt formalista festészet akadémikus zsákutcájába. És itt érkeztünk el a tisztábban művészettörténeti kérdéshez, a művészi stratégia, a kortársság, az avantgárdhoz való viszony további problémáihoz.

A csoport mai ethoszának, önbecsülésének, stratégiájának két sarkköve a *következetesség* és az európér jelleg. A csoport tagjai rendkívül büszkék arra, hogy 10—15 éve lényegében se jobbra, se balra nem nézve egy maguk által kitaposott „ösvényt", egyéni, esetleg „jellegzetesen közép-kelet-európai" stílusvariánst követnek. Ez azonban véleményem szerint az avantgárd reduktivizmusának egy rejtett, konszolidált, szalonképessé tett leszármazotja, csak az avantgárd puritánsága helyébe a formák túlcsiszoltsága, végtelenségig való monumentális ismétlése, a társadalom átalakítását célzó radikalizmus helyébe a greenbergi „késő modern" valóság feletti, arisztokratikus művészetvallása lépett. Ezek az egyre szűkebb, egyirányú ösvények lehet, hogy segítettek eligazodni, túlélni az előző rezsim végének dzsungelében, de nem képesek feltárni, feltérképezni, megismerni a rendszerváltás óta hatalmasan megnyílt világot.

Az Ipartervesek kizárólagos, német kulturális piacba kapcsolódásából fakadó folyamatos *Európára hivatkozása* mögött pedig tudat alatt egy konzervatív bezárkózást érzek, amellyel nem óhajtanak tudomást venni az Európán kívüli, egyetemes multikulturális művészet legújabb fejleményeiről. És meghúzódik még az az illúzió, hogy a már nem létező „Nyugat" megőrzi nemcsak az elveszett humanista eszményeket, de ebből fakadóan azt a külön státuszt is, amely korábbi kuriózum számba menő, kelet-európai ellenzéki művész pozíciójukból fakadt.

Az elemzett skizoid helyzetből fakadhat, hogy pályájukban nem következett be az a természetes, komplexusok nélküli, *egészséges átnövés,* fejlődés[6] az avantgárdból a posztavantgárdba, nem történt meg az avantgárd pozitív értékeinek, kritikusságának, társadalomra való nyitottságának, karcosságának, önreflexiójának, önirónjájának átvitele posztmodern működésükbe, amely annyira élővé, hitelessé és érdekessé teszi a neoavantgárd olyan klasszikus mestereinek újabb tevékenységét, mint pl. *Bruce Nauman* vagy *Denis Oppenheim.*[7] Ezáltal egy törés, *szakadás* következett be életművükben; ideológiájukban — legalábbis a nyilvános megszólalások terén — megmaradtak avantgárdnak, ragaszkodnak az ellenzéki arculathoz, önmagukat a művészi progresszió, a társadalomkritika élharcosainak tekintik, miközben festészetük belesimult a posztavantgárd galériák átesztétizált köznyelvébe. Egy-két teljesen kiürült kivételtől eltekintve mindannyian rendkívül kifinomult, lassú, apró lépésekkel építkező, esztétikus, olykor intellektuálisan is elmélyült vagy érzékileg vonzó festészetet, szob-

rászatot csinálnak. Csak az az önmagunkkal, egzisztenciánkkal és a világgal szembesítő, megmozgató, felforgató erő hiányzik legtöbbjükből, amelyet a hetvenes évek végének legjobb pillanataiban még érezhettünk a magyar művészetben. Talán az avantgárd hagyományaikból elvben természetesen következő politikusság eltűnése, a jelen súlyos társadalmi átalakulásai, Közép-Kelet-Európa kulturális problémái iránti közönyük a kortársság elvesztésének legszembetűnőbb jegye.

*

Van-e feladata a művészetnek? Van-e feladata a kritikusnak? Tartható-e az autonóm, esztétizáló vagy éppen fordítva, a korábbi, valóságra reflektáló, politizáló „közép-kelet-európai" művész fogalma? Vagy talán ki kell lépnünk összes eddig megszokott művészetfogalmunkból, hogy a mai, Európához „felzárkózó" helyzetben autentikusak legyünk? Ezek azok a kérdések, amelyeket a jelen korántsem heroikus társadalmi átalakulásai, s az erre a szituációra ügyet sem vető magyar művészeti élet számomra felvet. És ezek azok a kérdések, amelyeket a reprezentáció magyar festői következetesen nem tesznek föl.

*

Művészetük mostani szakaszában nem kapcsolódik a jelen festészetének diszkurzusába, ehelyett inkább a hatvanas-hetvenes évek posztpop, op art, hard edge, minimal, monokróm, vagy a nyolcvanas évek transzavantgárd, újexpresszív festészetének elemeit viszi tovább egy sokszor rendkívül kulturált, de számomra túlságosan simulékony, kicsit problémamentes irányba. Ez önmagában nem is lenne baj. A problémát inkább abban látom, hogy az idősebb generáció pontosan azokra a lépésekre nem reflektál, amelyek éppen az említett, a saját eddigi életútján követett irányzatokból logikusan és konzekvensen következnek, vagy amelyek azokat éppen a legvitriolosabb hangnemben támadják. Különösen sajnálom, hogy mestereink nem reagálnak olyan, a geometrikus absztrakicót, pop artot, monokrómot a legkifinomultabban, de ugyanakkor gátlások nélkül és öniróniával használó művészek eredményeire, mint a teoretikusként sem kikerülhető *Peter Haley* vagy *Ross Bleckner, Philip Taaffee* és mások. De nem reflektálnak másra sem.

Természetesen nem várom el, hogy apáink nemzedéke minden újabb jelenségre önmaga feladásával fenyegető reakciókkal válaszoljon, s mondjuk a festészetet elhagyva elkezdjen az interneten politikus művészetet csinálni. De azt elfogadhatatlannak tartom, hogy ne álljon szóba a művészet újabb fejleményeivel, ne szembesítse, ne korszerűsítse festészetét az azokkal való párbeszédben. (És megfordítva, ne szembesítse a jelen törekvéseit a maga által képviselt értékekkel.) Igenis elképzelhetőnek tartok — mert létezik is — egy kortárs, ezen újabb lépésekre magas intellektuális szinten, kritikusan és önkritikusan, ironikusan és önironikusan reflektáló festészetet és szobrászatot.

*

A több, mint negyvenéves elszigeteltség bár enyhült, a szinte tragikus alulinformáltság, az antidemokratikus hagyományból és az információhiányból fakadó belterjesség, a művészeti élet korábbi megosztottsága, átpolitizáltsága, a kizárólagosságokban — festészetben vagy installációban, európai vagy amerikai orientációban, nemzeti vagy kozmopolita szemléletben — való gondolkodás részben megmaradt.

A magyar társadalom egészének apátiájával párhuzamosan nemcsak korábbi avantgárd művészeink idősebb generációja tűnik megfáradtnak. Ami még elszomorítóbb, hogy a fiatalok is — akik szintén a késő szocialista rendszerben szocializálódtak, s az iskolákban beléjük nevelték a tekintélyek tiszteletét — gyakran belesimulnak, alkalmazkodnak a hierarchiákban gondolkodó szisztémához, az idősebb nemzedék egy csoportjának bár egyre gyengülő, de még létező privilégiumai konformizmusra, elpuhulásra késztetik, demoralizálják őket.

Néhány év intenzív munkával „kiérdemelt" pár külföldi ösztöndíj, kiállítás után gyakran leállnak, sokan képtelenek megemészteni a sikert, s elvetélt kezdetek, korán elaggott életpályák jönnek létre már a harmincasok generációjában is. Up to date szellemi mozgások és valódi piac hiányában hosszú ideje nem történtek meg a nemzedékváltások, a generációk összecsúsztak — láttuk ezt már az Iparterv és Rabinext esetében is, — nem artikulálódtak. Ennek hiánya az egyik oka, hogy félbemaradt utak, klasszicizálódások és töredék életművek tömegét tapasztalhatjuk minden generációban. A lényeg azonban, hogy a fiatalok sem ismerik fel egészen pontosan, hogy most rajtuk áll vagy bukik a helyzet, nekik van feladva az a lehetőség és kötelesség, hogy vagy létrehoznak, -hozunk egy valódi demokratikus művészeti életet, s ezen felépítve egy kortárs, egyetemes szintű művészetet, vagy pedig marad minden a régiben, privilegiumostul, provincializmusostul.

*

Személyes megjegyzések. A magyar művészeti életben a megtorpanás, a lelassulás jelei figyelhetők meg. Nincs meg az az élénkítő, nyílt párbeszéd, diszkurzus a generációk és csoportok között, ami az egyetemes művészetet oly izgalmassá teszi. Lehetséges, hogy néhol katalógus-előszóba nem illő, fájóan kritikus megjegyzéseket kellett megfogalmaznom olyan művészekkel szemben, akiktől kamaszkoromban megtanultam, hogy mi az igazi művészet, s akiket mind a mai napig tisztelek. De nem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, hogy életművüket, irányultságukat egyszer és mindenkorra lezártnak tekintsük, hagyjuk őket csúcsülni babérjaikon, s ne kérjük ki véleményüket a jelen változásaival kapcsolatban. Talán az is kiderült, hogy nem egyes személyekkel és művészi kvalitásokkal vitatkozom, s inkább kisarkítva, egy tendenciáról beszéltem, amely mindenkinél különböző módon és mélységben jelentkezik, és azt is be kell valljam, hogy külön-külön, szinte mindegyik művésznél látok egy sor olyan értéket, amelyet elfogadhatónak, meggondolandónak, megvitathatónak vagy akár szerethetőnek érzek. De nem tudok elfogadni semmilyen, a művészetet leszűkítő, bármely csoporttal, stílussal kapcsolatos privilégizáltságot, nimbuszt, mert bármely stílus vagy csoport dominanciája az egész magyar művészetet teszi provinciálissá, unalmassá, korszerűtlenné.

JEGYZETEK

1. A csoporton belül speciális helyet foglal el a kicsit viszavonultan Pécsett alkotó és tanító Keserü Ilona és Pinczehelyi Sándor, akik ugyan alkalmanként bebocsáttattak az újfestők kiállításaira, s stílárisan is mutatnak rokon vonásokat, de helyzetük, szerepük más, mint a Budapesten működőké.
2. Ld. erre vonatkozóan az 1993 óta megjelenő képzőművészeti lap, a Balkon több év óta őket „rehabilitáló" számaiban egymással készített interjúikat, visszaemlékezéseiket.
3. A diszkriminatív gondolkodásnak igen nagy hagyománya van az avantgárd művészeti hagyományon belül is; szinte huszadik századi művészetünk működési elvéhez tartozik, hogy benne szinte mindig kiválasztottak egy-egy „mérvadó" alkotót (*Kassákot, Kondort*, Erdélyt), csoportot vagy stílust, amelyhez mindenkinek igazodnia kellett, mert különben mint korszerűtlent, dilettánst, bolondot, kizárták a művészeti életből. A nyolcvanas években a Hegyi Lóránd által szervezett újfestők képezték ezt a kötelező érvényű és kizárólagos referencia-csoportot, s az egészségtelen privilégizáltság nekik sem tett jót.
4. Valóban úgy látszik, hogy a Közép-Kelet-Európából tartósan a világhír „csúcsára" jutott alkotók — Abakanowicz, Abramović, Jankilevszkij, Jetelova, Kabakov stb. — szinte mind a posztmodern installáció és performansz műfajában és nem a festészetben működnek.
5. Ahelyett, hogy ösztönösen vállalták volna, hogy természetes emberi vágyaikból fakadóan festenek, elkezdték avantgárd elméletekkel megideológizálni „spontán" festőiségüket. Így az elvben felszabadult, ösztönös festészetüket egy azzal teljesen ellenkező értelmű, borongós, moralizáló, élharcos ideológiai mázzal öntötték le, ami fel is marta festészetüket, még ha egy ideig ez a feszültség pozitív energiát is adott nekik. Jellemző, hogy az ebben a generációban par excellence két festő, *Csernus* és *Lakner*, akik ideológiáktól mentesen egyszerűen imádtak/nak festeni, kimentek Nyugatra és „boldogan" festenek mind a mai napig. Az itthon maradó avantgárdból áttért festők körében még mind a mai napig érződik valami furcsa bűntudat-féle a festés érzéki gyönyörűségének vállalása miatt.
6. *Kim Levin* ír a *Búcsú a modernizmustól* című tanulmányában (in: A posztmodern. Szerk. Pethő Bertalan. Bp. Gondolat. 1992) a modern és a poszmodern egymás mellett éléséről, arról, hogy nem állnak feltétlenül élesen egymással szembe, hanem lehetséges közöttük egy konszenzus, belső kontinuitás is.
7. Persze ez náluk is nagy megrázkódtatásokkal, nagy elhallgatásokkal és gyakran felemásan ment végre. Magyarországon szinte egyedül Bukta Imre művészetében következett be az egyetemes értelemben vett avantgárd nyelvből egy posztavantgárdba való természetes átmenet, éppen sokáig tartó marginális helyzete miatt.

Hegyi Lóránd Jelenlét 1988/3

KESERÜ KATALIN

MODERNIZMUS — A TRANSZAVANTGARDE FELŐL

Hegyi Lóránd: Avantgarde és transzavantgarde

Hegyi Lóránd könyve azon kevesek közé tartozik, amelyek filozófiai nézőpontból közelítenek a modern művészet meghatározásához. Címe szerint két „stílus" vizsgálata csupán, ám alcímében (A modern művészet korszakai) ezeket nem stílusnak, hanem korszakoknak nevezi, azaz a modern művészetet két korszak: az avantgarde és transzavantgarde többszöri váltakozásaként írja le.

Művészettörténetről lévén mégis szó, ez a tény két szempontból is jelentős. A tudomány hagyományos stílustörténeti módszere helyett a korszakvizsgálat a modern művészetben azért indokolt, mert ezt több stílus egyidejűsége jellemzi. Így viszont ki lehet tágítani a stílusfejlődés fonalára fűzött, szükségszerűen leegyszerűsített művészettörténetek korlátait. (Hadd utaljak csak H. Read – egyébként nagyhatású – festészet- és szobrászattörténetének a szerző által is bevallott hiányosságaira.) A korszakvizsgálat következménye a fejlődés gondolatának átértékelése: ha kimutatható is egy-egy stílusban, vonulatban, az egészet mégsem jellemzi, jellemezheti viszont két művészetszemlélet váltakozása: az avantgarde meg-megújulása és átcsapása transzavantgarde-ba. A stílustörténet: a valahonnan valamely cél felé tartó fejlődés gondolatának kizárólagos használata már a modern művészet születése idején tarthatatlannak bizonyult. Később az orosz formalisták vetették fel a lineáris fejlődés gondolata helyett az egy-egy elejtett láncszem újrafelvételét jelentő szakaszos változását. A tudománytörténetben ehhez hasonló elméletet T. Kuhn dolgozott ki (*A tudományos forradalmak szerkezete*, 1962) a perifériális jelenségek paradigmatikussá válásáról, korszakmeghatározó szerepéről. Nyomában, s a századforduló művészettudományára hivatkozva P. Feyerabend általánosan időszerűnek tartja az egyenértékű korok egységes szemléletét (*Wissenschaft als Kunst*, 1984).

A modern művészet tárgyalásának a stíluspluralizmusból eredő problémáit szinte minden összefoglaló monográfia felvetette (P. Courthion: *L'art indépendant*, 1958, H. Arnason: *A History of Modern Art*, 1969, *Concepts of Modern Art*, 1974, E. Lucie-Smith: *Art Now*, 1981), tényként kezelte, felhasználta a modern művészet meghatározására. Stílusközpontú meghatározás és módszer bennük összefügg: H. Read stílustörténete azon az esztétikai definíción nyugszik, hogy a modern művészet elveti a viszatükrözés elvét, mikor az érzékelésből rendet teremtve a forma történeteként nyilvánul meg (*The Philosophy of Modern Art*, 1952). Read és az 1958-as brüsszeli világkiállítás nagy szenzációjaként megrendezett, *A modern művészet 50 éve* c. kiállítás nyomán készült könyv bevezetője, E. Langui azonban nem csak egyirányú fejlődésről beszél: két fő vonulatot jelölnek meg a modern művészetben. Read – Worringer 1908-as könyvére, az *Abstraction und Einfühlung*ra hivatkozva – a formai absztrakció két, konstruktív és expresszív útját kíséri végig. Languinak a figuratív művészetet sem kizáró, de ugyancsak az autonóm formai probléma megjelenésével meghatározott modern művészettörténete, Readhez hasonlóan, a ráción és az emóción nyugvó, a spekulatív-szellemi és az emotív-ösztönös tendenciát különíti el. A stíluspluralizmus tényéből kiinduló szerzők a műalkotás önmagában való realitásának megjelenését tartják paradigmatikusnak a modern művészetben, az imitatív jelleg eltűnésével párhuzamosan. Arnason, ennek alapján rendezve anyagát, több szempontú vizsgálatot végez. A stílusirányzatokban ő is két alapvető trendet rajzol meg: a for-

mai kutatáson alapulót és az irracionális-fantasztikus elemekre épülőt, s ezeket adekvát művészettörténeti módszerükkel is jellemzi, megkülönböztetve az autonóm esztétikai s az ikonográfiai vizsgálatot igénylőket (utóbbiak az expreszionizmus, szürrealizmus, pop art). Emellett azonban korszakmeghatározáshoz is közelít: a mű eredetiségét, vitalitását tekintve a század első fele s a II. világháború utáni, azaz a korábbiak tradíciójára épülő kor modernizmusát különíti el. Ezt veszi át Ch. Finch *A modern művészet koncepciói* című tanulmánykötet bevezetőjében, amikor a „heroikus modernizmust" elválasztja az 50-es években induló tendenciáktól. E könyv előszava (N. Stangos), ennek megfelelően, a modern művészet forradalmát a tradicionális értékek és módszerek elvetésében látja, következőleg az experimentációt (az új kikísérletezését) a jellemző alkotómódszernek, mind a racionális, mind az irracionális irányokban. Így stílusok helyett mozgalmak történeteként látja a modern művészetet. A programszerű, konceptuális, rövid mozgalmak a szerző szerint az 50-es évektől individuális stílusokba torkolltak. Azonban csak a Hegyi könyve közvetlen előzményének tekinthető Lucie-Smith-monográfia veti fel a reprezentáló típusú műtől elszakadó modern művészetben a stiláris vonulatokon és kapcsolatokon túl az egymást követő vagy párhuzamosan létező, ellentétes szemléletű korok meghatározásának lehetőségét, amikor az első, a tradícióval szakító modernista generáció tevékenysége mellett kiemeli a művészet fenntartására irányuló olasz metafizikus festészetet.

Bevezetésként szükségesnek tartottam e kis tudománytörténetet megismertetni az olvasókkal, hogy Hegyi módszerének újdonságát ill. előzményeit érzékelhessük.

Könyvének másik újdonsága a kiindulópont: egy mai „művészeti szituáció", amit visszavetít a múltba, kicsit a modern mozgalmak őskereséséhez hasonlóan. Ez a mai szituáció Hegyi szerint „posztmodern", amire a művészet transzavantgarde szemlélettel válaszol. Ennek jellemzésében már támaszkodhatott művészettörténeti feldolgozásokra, mind a szenzibilitás általános, korszakmeghatározó, irányzatokat összefogó jelenségét tekintve (Lucie-Smith: *Art in the Seventies*, 1980), mind az esztétikai eszközök megnevezésében és elkülönítésében (J. Ch. Ammann cikke: *Kunstforum*, 1980. 3. sz., A. Bonito Oliva: *The Italian Trans-avantgarde*, 1980). Egyfelől hamarosan megrendezte *Új szenzibilitás* című kiállításait, magyar művészektől válogatva anyagot (1981, -83, -85), másfelől tanulmányokban foglalkozott az „új szenzibilitás" korszakával és nyelvújításával (in: Művészet 1981. 9. sz. és *Művészet és/mint kommunikáció*, 1983). Ezek s a könyv alapján a transzavantgarde a művészetnek csak művészeti, csendes forradalma, mely saját autonóm kérdéseivel foglalkozik, tehát befelé fordul, defenzív, s habár nem jelent megújulást, belső teljességre törekszik, intenzív. Jellemzi a művészi individuum fontossága, annak szubjektív historizmusa, stílustörténeti közelítése a kifejezőeszközökhöz, tehát stílusmetaforák használata az én esztétikai manifesztációjában. A kulturális beágyazottság irodalmi-tematikus tartalom megjelenésével jár együtt, szubjektív szimbólumhasználattal, szabad stílussal, eklektikával. Ez pedig jelenre orientált, a rendszerelvűség feladásával relatívvá vált világszemléletet hordoz. Végső soron tehát több stílus közös eszmeiségére utalnak e jegyek: az avantgarde morális beállítottságával szemben az alkotás örömére, a szubjektum jelentőségére, a fragmentumokban is megragadható totalitásra, ideologikum helyett a művészet biológiai természetére, mely a krízishelyzetben is fenntartja a művészetet. A szerzők körvonalazzák e szemlélet hátterét: a posztmodern szituációt: az egyensúly és egység helyreállíthatatlanságának tényét és tudatát, a minden irányú, határtalan szabadságot, a hierarchiák megszűntét, s mindezt az avantgarde-ban és a tudományos-társadalmi-politikai mozgalmakban való csalódás (1968) eredményeként.

Bonito Oliva könyvének *Tragédia és komédia* című fejezete mintha visszautalna Carlo Carrà *Miszticizmus és irónia* c. írására (in: *Le Neoclassicisme dans l'art contemporain*, é. n.), ami megkönnyíti a rezignációval jellemezhető transzavantgarde visszavetítését az első avantgarde hullámot követő évek művészetére, a század tízes éveire. Hegyi így a modern művészet történetében az igazi forradalmak mellé „csendeseket" állít, mint amilyen az általa 1978–79-től indított transzavantgarde is. (Az évszám a Hegyi által másutt áttekintett magyar művészet periodizációjából eredhet,

hiszen egyetemesen a 70-es évek egészét jellemzik így, bár a magyar anyag teljességgel hiányzik a könyvből a transzavantgarde vonatkozásában.) Ezek váltakozásával ill. egyidejűségével jellemzi a modern művészetet. Könyvének zárófejezetében azonban mintha visszavonná állítását. Az impreszionizmussal kezdett modern művészet korszakolásakor a neoavantgarde és mai transzavantgarde váltását nem vetíti vissza a korábbiakra. Ebből azt következtethetjük, hogy az avantgarde első hullámának (1905–7-től) részeként kell tekintenünk a reakciót, ugyanígy a második, radikális avantgarde (1915–25) részének a Franciaországban 1917–30-ig, Olaszországban 1925–30-ig előzőleg kimutatott transzavantgarde hullámot. Fejtörést okoz, melyik Hegyinek van igaza. Annak-e, aki előbb nagy jelentőséget tulajdonít a fenntartó funkciójú, átmeneti jellegű művészetnek, s ezért például összefüggésbe hozza egy-egy stílus (pl. a kubizmus) klasszicizálódásának jelenségével is, ami egészen más természetű dolog; vagy annak, aki a posztmodern szituációban – mivel ő maga igazán nem elemzi – nem talál a modern szituációtól lényegesen eltérő vonásokat. Esetleg egy harmadiknak – s a könyv végül ezt sugallja –, aki a posztmodern szituációt csak napjainkban tartja korszakmeghatározó erejűnek.

Az egyértelmű választ megnehezíti a vissza-visszatérő tautologikus magyarázat. Hegyi könyvében ugyanis kor, szituáció s a művészet válasza összemosódik: a kort a művészet világszemlélete határozza meg, a művészet helyzete viszont a kor jellemzőiből fakad, a művészet egyszerre kiindulópont és végeredmény. Így modern szituáció az lesz, ahol avantgarde művészet születik: radikális, expanzív, akcionista, individuum-ellenes, egyetemes, internacionális, destruáló és konstruáló egyszerre, ideologikus, totalitásra törekvő, extenzíven fejlődő, előzményeit (a művészetet is) megtagadó, a társadalmi élet egészére hatni akaró, abszolút törvényeket kereső, az esztétikait társadalmi cselekvéssel összekapcsoló, radikális, logikai világszemléleten nyugvó, jövőre orientált, médiumigényes. A kihívó szituációra így csak következtethetünk a művészet válaszából, ami tehát egy a művészetet különösebben nem igénylő, történelmi-társadalmi-politikai forrongásokkal terhes kor lenne. (Más kérdés, hogy az avantgarde-nak és szituációjának ez a jellemzése nem terjeszthető ki az impresszionizmussal kezdett modern művészetnek csak egyetlen periódusára, földrajzilag is körülhatárolható területére. Így nem tudjuk, az impresszionizmus, a kubizmus modernsége összefügg-e az avantgarde-dal.)

A hagyományos művészettörténeti helyett és mellett ismertek azonban más szempontú vizsgálatok is a modern művészet felett, amik a „szituáció" megértéséhez közelebb visznek. P. Francastel a művészet térérzékelése felől közelítve a modern kort plurális térrel, a szimultaneitás elvével jellemzi, Németh Lajos szociológiai nézőpontból, a művészet funkciói felől, a szubjektivitás előtérbe kerülésével. Mások a tudat jellemzésével, filozófiai aspektusból világítják meg a kort. Eszerint a modern művészet kora tulajdonképpen posztmodern, mert modern az a kor, ami rendszerelvű, ahol a természetben rendet feltételeznek s ennek felfedezésére vállalkoznak, ahol tehát szubjektív valóság nem szerepel (19. sz.). Viszont amikor a valóság rendje bizonytalannak, megérthetetlennek tűnik, s előtérbe kerül a valóság személyessége, posztmodernről beszélhetünk (20. sz. in: H. Smith: *Beyond the Postmodern Mind*, 1982). Eszerint a modern művészet története is lezárható lenne a kubizmussal, amint e stílust a naturalista szellem utolsó manifesztációjának tartja Lucie-Smith könyve. A 20. századi tudományos világképben azonban mindkettőre: modernre és posztmodernre is van példa. Az ún. modern művészetben is elkülöníthetjük a modern és posztmodern jellegű tendenciákat: a valóság rendjét kiépíteni szándékozó modern (indíttatásában azonban posztmodern) és az egyedi dolgokat önmagukban állító, posztmodern típusú irányokat. E megközelítés eredménye rokon Hegyiével, bevezetőül azért mondhattuk, hogy a könyv nézőpontja filozófiai. Lényeges különbség azonban az, hogy a válaszok látszanak kétfélének, a tudati szituáció maga azonban mintha egy lenne: posztmodern. A művészet léttörvényei s a konkrét társadalmi-történelmi-politikai szituáció determinálhatják a művészet „válaszát", de a kihívás ugyanaz az újraismerendő világ, amire természetesen még másfajta válaszok is adhatók.

Másképpen, a társdalmi szituációt tekintve a modernizmus Greenberg értelmezésében Kant óta számítható, s lényege a strukturált világ, amelyben minden tevékenységnek saját illetékességi területe van, így a művészetnek is, s viszont posztmodern, azaz „poszt-Greenbergiánus" a professzionalizmussal szakító kor. A gyakorlat azt mutatja, modern korban élünk, még ha felbomlóban is, aminek korlátaiból viszont a művészet (a „posztmodern") folyton kitörni látszik, akár avantgarde, akár más. A művészeti szituáció tehát poszt-Greenbergiánusnak látszik. (Ebből a szempontból „modern" típusú éppen a transzavantgarde!) A modern kort elemző munkák a 70-es években látják határozottan körvonalazódni a változást társadalmi szinten: a hierarchikus szervezetek és intézmények helyett a szervezetek hálózatszerű kialakulását, az intézménynélküli, önellátó életre való berendezkedést, az individuum, a teljes ember életfeltételei megteremtésének igényét, az olvasztótégely mítosza helyett az etnikai különbségek figyelembevételét stb., amik egy átmeneti kor jellemzői (J. Naisbitt: *Megatrends*, 1984). A társadalom tehát mára látszik ráébredni arra, amiről a modern művészet mindig is szólt: önmaga állította korlátait átlépő lehetőségeire, amire a művészet – eredendő szabadsága folytán – példát nyújthatott. Ebben a társadalomban a tudati és objektív valóság kettősségével jellemezhető modern, skizofrén szituáció, amibe a modern művészet vagy rezignáltan beleilleszkedett (transzavantgarde), vagy megváltoztatására törekedett (avantgarde) vagy kilépett belőle egy organikus állapotot keresve, valóban felbomlani látszik korunkban. A művészet belső szabadságából fakad, hogy tendenciái gyakran kevéssé azonosíthatók, mint inkább szembeállíthatók korával, a szituációval. Posztmodern korról azonban még nem beszélhetünk.

A szituációk megfogalmazásának hiányából fakad, hogy a könyv a kétfajta „válasz" mellett létező többit nem vállalja. Ilyen például a nem európai művészeti tradícióval, hanem más, a léttel szorosabb összefüggést mutató művészetekkel való, a művészet gyökereit kutató kapcsolatfelvétel, akár a Gesamtkunstwerktől, akár Gauguintől számítjuk megjelenését. Ebben a válaszban szerepet kap a „primitív" művészet stílusa, a gyermeki direktség, a jungi archetípusok, a népművészet tradíciója, mint a transzavantgarde-ban, ám ez a művészetszemlélet transzhistorikus, transzkulturális, mégis mélyen humánus (M. Tucker: *Paradise Lost/Paradise Regained*, 1984). Az avantgarde konceptuális utópiájával rokon, ám mitikus jellegénél fogva attól mégis különböző másik út az ember természeti mítoszát fedezi fel újra, civilizációs mítoszaival szakítva. E mitikus gondolkodási forma nem jelen- s nem jövőorientált, az időt nem is ismeri, az állandóság elérése a célja (M. Tucker: *Az 1970-es évek új amerikai festészete*, 1980). Ezért bizonyos fokú leegyszerűsítésnek tartom „mítosz és vallás utáni kor"-ról beszélni a 19. századtól, s így a Gesamtkunstwerket mítoszpótléknak nevezni, akár a wagneri, akár a szecessziós vagy avantgarde Gesamtkunstwerkről beszélve. A legautentikusabb tudós, C. Lévi-Strauss szavai szerint: „Nos, egyelőre van még vallásos hitünk, amely e globális hit nagy részét megőrzi" (Valóság, 1987. 8. sz.). A mítosz elemei vagy struktúrái ma is eszközeink abban, „hogy a különböző területeken adódó problémákkal tisztába jöjjünk", mert még a mítosz- és vallástalan ember tudatában is megvannak, mélyen beépülve mint kulturális örökség. A kulturális antropológia, a pszichológia pedig (Lévy-Brühl, C. G. Jung) arra figyelmeztet, hogy a tudatalatti ma is ugyanaz, mint az emberiség törzsi korszakában: a félelem s a belőle született archaikus minták (E. Rosenthal Kleere utal a *Changing Concept of Reality* c. könyvében) ma is élnek, sőt, a félelem új szimbólumokat, tehát új, szubjektívnek látszó, ám archetipikus és mitikus töltésű művészetet hoz létre. A művészetnek ilyen mitikus típusa született a Gesamtkunstwerkkel is, amit Hegyi kvázi-mitikusnak nevez, s az esztétikum alkalmazott volta miatt negatívan jellemez. A mítoszteremtés általánosságban azonban nem degradálja az esztétikai értéket, sőt a kettő szorosan összefügg egymással, egymás hitelét erősíti, mint például a törzsi civilizációkban is, ahol a mítosz nem valami elvont történet, „preformáció", hanem létező, mégpedig formákban előállított, jelenlévő valóság. Mítosz és esztétikum szoros összefonódottsága egyébként az esztétikum biológiai természetének, tehát az élő organizmus immanens tulajdonságának (Th. Sebeok: *A művészet előzményei*) az ember megismerhető tevékenységével való szoros kapcsolatának következménye. Egy

mítosz születésének vagy újjászületésének, továbbélésének lehetőségét tehát nem tagadhatjuk meg azon az alapon, hogy „a mítoszok ideje lejárt". A mitikus tudat ugyanis az ember nembeli tudatának része, éppoly jelentős, mint személyességének tudata. S van, amikor fontossá válik. Nem vetném a szerző szemére a művészet mitikus válaszának hiányát egy csak az avantgarde-dal és transzavantgarde-dal foglalkozó könyvben, ha nem foglalkozna vele mégis úgy, hogy kizárja a lehetőségét. Ez pedig viszaüt a könyv további részeiben: a modern művészet műtípusok felől való megközelítésében is.

A könyv e fejezete Németh Lajos *A mű és a történelem* című tanulmánya alapján ismerteti a funkció szerint meghatározott három műtípust: a rituális-mágikust, klasszikus-autonómot és szubjektív-romantikust, kiterjesztve a vizsgálat érvényességét napjainkra is. A típusok közül a szubjektív-romantikust tartja a modern művészet jellemzőjének, mely a másik kettő felé tágulni látszik. E kizárólagosság megállapításának hátterében azonban nem áll szociológiai vizsgálat, funkcióanalízis, hanem csak esztétikai érvek. Így elhomályosul a szubjektivizmussal (is) jellemezhető modern/posztmodern kor s a szubjektív-romantikus funkciójú műtípus közötti különbség. A típusok megfelelő vizsgálatára Francastel nyújtott példát a mű idő- és térszemléletének elemzésével. Eszerint a szubjektív-romantikus típusú mű időszemléletét, időbeli érvényességét, funkcióját tekintve nyilvánvalóan abszolút jelenidejű, tere önmagával azonos, noha kompozicionálisan lezáratlan, nyitott. A művészet autonómiájára törekvő klasszikus típus funkcióideje folyamatos, tere is lineárisan nyitott, folyamatos, noha kompozicionálisan zárt. A rituális-mágikus viszont a tér-idő meghatározta létből kilépő, az állandót kereső, metafizikai. E típusok azonban nem írják le a modern művészet lényeges összetevőjét, az avantgarde műtípust (az avantgarde tehát nem stílus, nem kor, nem is csak szemlélet, hanem műtípus is), mely jövőre orientált és nyitott. Mint a fentiekből látjuk, Hegyi tipológiájával, mely kizárja a rituális-mágikus létét, s az avantgarde-ot a szubjektív altípusának tartja, nem értek egyet. Véleményemet alátámasztja az, hogy e hiányok következtében Hegyi J. Pollock művészetét kénytelen a szubjektivitás szélsőséges példájának nevezni, holott az a lehető legősibb, rituális-mágikus művészeti megnyilvánulással azonos. De alátámaszthatom a művészettörténet-tudomány mai különös érdeklődésével is e műtípus iránt, amit példáz az a tény is, hogy a Nemzetközi Művészettörténeti Társaság 1986-os kongresszusán külön szekciót alakítottak *Rituális a művészetben* címmel e típus vagy jelenség történeti és kortárs változatainak vizsgálatára.

Néhány apróbb, mégis fontos félreértésre is szeretném felhívni a figyelmet. Neoklasszicizmus fogalmán a két világháború közötti propagandisztikus monumentalizmust érti a szerző, miközben Carrà, De Chirico és mások munkáit a transzavantgarde legszebb példáiként elemzi, azokét tehát, akik magukat neoklasszicistáknak nevezték (Le neoclassicisme dans l'art contemporain), leszámolva a forradalmi mitológiával, feleleventve a miszticizmust és metafizikát. Egy új középkor eljövetelében látták a neoklasszicizmus és a modernizmus jövőjét. A hivatalos művészetet tehát nem érdemes a Művészet válaszaként tárgyalni. Másképpen tartozik ide a Heimatstil problémája. Ma, a posztmodern építészetben (Charles Jencks kategóriájával) vernakuláris, azaz anyanyelvű építészetnek nevezzük, mely nemhogy nem intézhető el a fajelmélethez kötve, hanem éppen a modern építészet posztmodern válaszának tekinthető. Témája ugyanis egy alapvető építészeti probléma, amire Arnason is felhívja a figyelmet: az enteriőr mint teret meghatározó építészeti forma. Ez a múlt században az angol cottage-építészet felfedezéséhez, a századfordulón F. L. Wright prériház-típusához köthető (nálunk a falusi épülettípus megjelenéséhez ugyanakkor). Az építészet ezzel szakadt el imitatív előzményeitől, s vált szubjektivizmuson alapuló, valódi térteremtő művészetté. A könyv festészetcentrikussága okozza, hogy ez az építészeti rész előzmények s következmények híján félrevezető lehet.

A modern társadalmi szituációra adott válasz – az én véleményem szerint – lehet tehát modern (avantgarde-ista, aktivista), posztmodern (szubjektív, transzavantgarde és mitikus); funkciótípus tekintetében a Németh Lajos által leírt műtípusok élnek egymás mellett, kiegészülve az avantgarde típusával.

Hegyi Lóránd a lehetőségeket kizáró lukácsi pesszimizmussal szakítani nem akaró, ugyanakkor a művészet biológiai túlélőképességében mégis hivő, jellegzetes transzavantgarde szemléletű könyve az első olyan vállalkozás, mely a modern művészet történetét nem az avantgarde, hanem a transzavantgarde felől írja le, értelmezi; mely gondolkodási forma szerint (modern és posztmodern) határozza meg korszakait, s ezért mint mai mű, érdekes. Tudatosítja, hogy átmeneti korban élünk. Értéke az ezt alátámasztó érzékeny műelemzések sora, hibája a tautologikus magyarázat, az önismétlés s az ebből eredő terjengősség, ami a világos gondolkodás rovására érvényesül, következtetések elhomályosítására is képes. A magam részéről elfogadom, hogy az ember alapvető lelki tulajdonsága az orientáció igénye, s ezért várom a további lehetőségeket. Mi sem izgalmasabb a művészettörténetben, mint folyamatosan megújítani – a megújuló művészet kihívására – a klasszifikációt. S ebben igaza van Hegyi Lórándnak. *(Magvető, 1986)*

BÓNA ADÉL–BÓNA LÁSZLÓ

A MŰTÁRGY MINT LELET*

Ahogy a festészetben uralkodóvá váltak a hatalmas méretű vásznak, és a monumentalitás a kifejezés tartalmi lényegévé és ezért szinte követelménnyé lett, úgy a szobrászat is egyre inkább a monumentalitás felé fejlődött. Ebben a folyamatban a kisplasztika magára maradt. Ezért ahogy a monumentalitás vált lényegi tartalmi tényezővé, úgy arra kellett törekednie, hogy éppen saját adottságával, a kicsiségével legyen képes érvényes üzenetet hordozni. Ebbéli igyekezetükben a kisplasztikai alkotások általában úgy kezdtek viselkedni, mintha nem szobrászati termékek lennének, hanem másféle tárgyak szerepét vennék át. Úgy tesznek például, mintha kisebb szerkezetek, gépek lennének, vagy díszített használati tárgyak vagy vitrinbe való nippek, giccstárgyak vagy népművészeti alkotások.

A kisplasztika szerepjátékai közül azonban van egy eset, amely különös jelentőséggel bír, amikor egy kis szobor olyannak akar látszani, mintha régészeti lelet lenne. Az ilyen szobrok rendszerint apró, torz emberfigurák, egy ismeretlen kultúra vagy vallás kultikus szobrocskái, vagy történelem előtti időket idéző korokból maradt fegyverek, sisakok. Többnyire bronzból vagy rézből vannak, vagy egyszerűen vasból, bádogból. Régészeti lelet-jellegüket, vagyis ősrégi és eltemetett mivoltukat az anyagukban bekövetkezett rongálódás mutatja – patinások, rozsdások – vagy az, hogy eldeformálódtak, behorpadtak, eltörtek. A figurák többnyire nemcsak eleve torzák, hanem csonkák is, töredékek. Eltemetettségükről árulkodik az is, hogy kicsik, így évezredekig lehettek a földben anélkül, hogy bárki véletlenül rájuk bukkanhatott volna.

A műtárgynak mint régészeti leletnek a bemutatása rokonságot mutat több lényeges művészeti, esztétikai törekvéssel, stíluseszközzel és a művészet szerepjátszó hajlamával. Rokon például azzal a törekvéssel, mikor a művész a művét szándékosan töredékként készíti el, tagadva ezzel a befejezhetőséget, mint egységet és megalkot-

* Gondolatok a VII. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé kapcsán.

Hegyi László

iális korszaka?

ez hatással le-
ártok viszonyu-

rint a fiatal
nzuális poli-
a logikus fej-
párt eddigi
ti működése
om mozzana-
ékként.
z megszülété-
zza, hogy a
ideológiai, ha-

**nokratikus
d az Antall-,
mgyakorlást
a hatalmat,
amatos
kratikus
emtésére.”**

s politikai meg-
ján kell megolda-
feltétlenül mond
1993–1994-től a
ák már a nemzeti
ek iránt elköteles-
ő pártnak vallják
arról van ugyanis
ak ideológiai ala-
ártok és vannak
ártok; a pragma-
r, amely minden
at számára lehe-
itikai ügyek rugal-
zelését. A jobbkö-
rculat tehát nem
eg a Fideszt ab-
új, toleráns politi-
sítson meg a hazai

Fidesz kezdettől
yezője volt a po-
sekkel kapcsola-
ű konszenzusok
k. Emlékezzünk
-ben – spanyol
kormányzat–ellen-
ködésre. Márpedig
-kormányzat komo-
lja az egyeztetési
s ennek tanújelét

valamit érvényre lehet juttatni az elképzelésekből. Harmadszor: a fiatal demokraták kezdettől fogva szerencsétlennek és károsnak találták az újjáéledő népi–urbánus ellentétet. Törekedtek, hogy közvetítsenek a két politikai kultúra, s a két kultúrát markánsan hordozó párt, az MDF és az SZDSZ között. Kísérletük az eltelt nyolc évben sikertelennek bizonyult, hiszen a magyar pártpaletta fokozatos kétpólusúvá válása is lényegében e törésvonal mentén zajlik, egyik oldalon a „nemzeti” jobboldaliakkal, másik oldalon az európéer, „univerzalista” (Kende Péter kifejezése) baloldaliakkal. Igaz, tény az is: a Fidesz sem kerülhette el, hogy a feloldhatatlannak tűnő ellentét valamelyik oldalára kerüljön. Ez meg is történt, ám a Fidesz „nemzetivé válása” itt sem azt jelenti, hogy ne vállalkozhatna a közvetítő szerepre. A Fidesz ugyanis a nemzeti beállítottságot nem „zsigeri” kérdésként kezeli, nem kirekesztőlegesen, hanem egy értékrend fontos részeként, amibe más nézetek tolerálása is belefér.

Félreértés ne essék: amikor a konszenzuális politika esélyeit feszegetem, nem valamifajta nagy „össznemzeti összeborulásról” beszélek. A konszenzuselv érvényesülése nem más, mint az egymással radikálisan szemben álló irányzatok, pártok között a szükséges együttműködés politikai, intézményes feltételeinek megteremtése. A Fidesz azzal is bizonyíthatja a konszenzuális politizálás melletti elkötelezettségét, hogy a kormányváltással kapcsolatos elkerülhetetlen személycserék terén világos, a nyilvánosság, a közvélemény számára is átlátható feltételeket teremt. Alapvető jelentőségű, hogy a demokrácia nyolcadik évében, a harmadik szabad választások után végre sikerüljön különválasztani a politikai és a szakmai funkciókat, megszüntetve ezzel a kölcsönös félelmek, kölcsönös bizalmatlanság légkörét. Hagyományt kell végre teremteni a tekintetben is, hogy egy kormányváltás után milyen pozícióban történhetnek személycserék és milyen pozíciók tartoznak a Max Weber-i értelemben vett – nem politikai – racionális bürokrácia körébe, ahol a személycseréktől már nem kell rettegni. A kormányváltásokat követő személyi változások világos kereteinek meghatározása – miként ez az Egyesült Államokban már évtizedek óta kialakult – a konszenzuális politizálás egyik alapfeltétele.

Lehet persze, hogy a Fideszben fenti elképzeléseiből gyakorlatilag semmit sem sikerül megvalósítania, mert az alapvetően konfliktusorientált politikai klíma „megfojtja” a fideszesek hagyományteremtő törekvéseit, vagy rosszabb esetben ők maguk fordulnak el az első napokban megmutatkozó konszenzuális szándékaiktól. A kudarchoz vezető első lépés azonban éppen az lenne, ha nem hinnénk és nem bíznánk a szándék őszinteségében.

LÉPESFALVI ZOLTÁN

Véres játék

Emlékeznek még Pertini olasz köztársasági elnökre? Az 1982-es labdarúgó-világbajnokságon ez az apró ember, közel a kilencvenhez, valósággal kiugrott a díszpáholyból, úgy ünnepelte az olasz válogatott győzelmét. Ezek a képsorok bejárták a világ összes televízióját. Aki látta őket, azt érezhette, hogy a labdarúgás szép játék, a világbajnokság hatalmas, békés fesztivál.

Az idei franciaországi világbajnokságon viszont rosszkedvű politikusokra közelít a kamera, és rosszkedvű nyilatkozatokat tesznek azok is, akik hazájukban követik az eseményeket. Tony Blair brit miniszterelnök az EU-csúcsról üzente, hogy szégyelli, amit honfitársai műveltek, Kohl kancellár elítéli a németek randalírozását, Kinkel külügyminiszter vizsgálatot ígér, Chirac francia köztársasági elnök fájlalja a történteket, Chevenement belügyminiszter pedig külföldieket kiutasító határozatokat ír alá. Iránban politikai diadalként könyvelik el az amerikaiak ellen aratott győzelmet, a petárdák durrogásába géppisztolysorozat is vegyül.

Szóval az Air France-pilóták sztrájkjának befejezése után hiába hittük azt, hogy ez a világbajnokság a futballról fog szólni. Pedig a stadionokban rend van, a játékteret a nézőktől elválasztó korlátokat nem állították fel még az angol–román meccsre sem. A mérkőzések nyugodt mederben folynak, néhány francia város polgármestere mégis megbánta, hogy pályázott a vb-rendezésre.

Marseille-en angol huligánok vihara söpört végig, a szurkolók törtek-zúztak, romokat hagytak maguk után. Egy angol fiatalember, foglalkozására nézve futballhuligán, akit hazájának összes stadionjából kitiltottak, Franciaországból üzent: várja az ellenfeleket, ha találkoznak, majd jól megrugdalja őket. Mindegy, hogy az ellentábor honnan érkezik, az a fontos, hogy a túloldalon felsorakozókat is fűtse a harci kedv.

Miközben Marseille-ben a romokat takarították el az angolok után, Lensban németek dúlták fel a várost. Egy csendőrt úgy megvertek, hogy azóta is kómában van. A tudósítások jól szervezett bandákról szólnak, tagjaik mobiltelefonon tartják egymással a kapcsolatot, ha rendőrök tűnnek fel, akkor a csapatok szétoszlanak, majd újra egységbe szerveződnek.

A német futballról és közönségéről készített szociológiai felmérések szerint az erőszakos cselekmények iránti vágy nemcsak az alacsony képzettségű vagy munkanélküli rétegekben él, hanem az értelmiségiekben is. Az Európában jegyzett futballklubok közönsége fegyelmezett, a Bundesliga-mérkőzéseken nincsenek rendbontások. A harmadosztályú meccseken viszont előfordul, hogy a futballcsapatok a pályán találkoznak, az őket kísérő szurkolók pedig valahol a város szélén csapnak össze. A német hatóságok azt mondják, hiába ismerik jól a futballhuligánokat, akár név szerint is, az európai határok átjárhatósága miatt nem tudják megakadályozni, hogy tönkretegyék a világbajnokságot.

A francia kisvárosban történtek a lapok címoldalára kerültek, részben azért, mert az ottani vandálok egy részét nemcsak az alkohol fűtötte, hanem szélsőjobboldali indulatok is. Német források arról számolnak be, hogy a letartóztatottak egy része szerepel a rendőrségi nyilvántartásban, szélsőjobboldali szkinhedcsoporthoz tartozik. Egyelőre azonban ők csak odacsapódnak a futball huligánjaihoz, az eseményeket nem ők és nem is a politikai meggyőződésük irányítja. Az viszont tény, hogy ezek a szélsőjobboldali csoportok ott vannak az erőszakos cselekmények

arlagfű-hadművelet

JÓKÚ CSABA RAJZA

ez a zsiráfok?

em fejtettük meg,
ákat), szóval miről
ról, amit hallanak
y az állatok rég de-
ogy a gyerekek zoo-

elmesélje. Az csak nevetett, ám a két tiszt egy hét múlva újra jelentkezett, mondván, hátha eszébe jutott még valami a férjemnek. Ekkor léptem működésbe. Menj csak oda mondtam, majd én is jövök. Negyed-

A szerdák amúgy
pok közé tartoz
június végiek,
szonnegyedikére esne
kultúrkörök sajátos rít
a nagy napot. Mifelénk
tak neki: Szent Ivánna
neplik vadul.

A folklórkutatók kö

Szuperkoncert a Lyoni Nemzeti Zenekarral

A selyemgyártól a sportcsarnokig

„Azt reméljük, hogy a magyar–francia kulturális kapcsolatok továbbra is dinamikusan fejlődnek, és a harmadik évezred elején, az egységes Európa keretei között jelentősen kibővülhetnek" – mondta kérdésünkre Paul Poudade, Franciaország budapesti nagykövete. Ennek a fejlődési folyamatnak fontos állomása lehet a Lyoni Nemzeti Zenekar őszi, magyarországi hangversenykörútja.

A debreceni Bartók Teremben és a Zeneakadémia nagytermében hagyományos, szimfonikus repertoárral lépnek fel, míg október 29-én, a Budapest Sportcsarnokban, „az év koncertjén" Hector Berlioz grandiózus Requiemjét adják elő, a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara, valamint több hazai énekkar társaságában.

Lyon és Pécs polgármestere a közelmúltban testvérvárosi megállapodást írt alá, a lyoniak azonban sokkal korábbra, 1826-ra datálják Magyarországhoz fűződő kulturális kapcsolataik kezdetét. Ekkor adott először koncertet a városi tőzsdeteremben a tizenöt éves zongoravirtuóz, Liszt Ferenc. Nyolc évvel később, amikor értesült a lyoni selyemgyári munkások lázadásáról, zongoraművet írt, amely később – Lyon címmel – a Zarándokévek sorozatban kapott helyet. Az 1903-ban alapított, a francia kulturális minisztérium, Lyon városa, a Rhone-Alpes Regionális Tanács és Rhone megye közgyűlésének támogatását élvező Lyoni Nemzeti Zenekar vezetői szerint „Liszt és Berlioz évtizedeken át tartó barátsága, Bartók Béla csodálata Debussy és Ravel iránt, valamint a több francia zeneszerző-generációra nagy hatást gyakorló bartóki életmű képezi a Franciaország és Magyarország között kirajzolódó zenei kapcsolatok tengelyét. Éppen ezért kissé furcsa, hogy Berlioz egyik legjelentősebb remekművét, a Nagy Halotti Misét évtizedek óta nem játszották Budapesten. Szintén különös, hogy egyetlen nemzetközi hírű francia zenekart sem fogadott egy olyan város, amely Európa egyik zenei fővárosának számít. A Lyoni Nemzeti Zenekar érkezése tehát egy olyan kapcsolat újraélesztése, ami ha lappangva is, de mindig létezett."

„Nagy lelkesedéssel készülünk a magyarországi fellépésekre" – nyilatkozott kérdésünkre Stéphane Albini, a zenekar technikai igazgatója. „Emmanuel Krivine zeneigazgató úgy állította össze a koncertek programját, hogy azok jól tükrözzék a magyar-francia kulturális kapcsolatok sokszínűségét és gazdagságát. Október 27-én, Debrecenben és 30-án, a budapesti Zeneakadémián szimfonikus költemények (Liszt Ferenc: Les Préludes, Chausson: Poéme, Debussy: A tenger) mellett – Chantal Juillet kanadai hegedűművész szólójával – Ravel Tzigane című darabja is elhangzik. Nagy öröm számunkra a magyar muzsikusokkal – a rádiózenekarral és -énekkarral, a Nemzeti Énekkarral, a Debreceni Kodály Kórussal, a Honvéd Együttes Férfikarával és a Budapesti Kórussal – való együttműködés. Október 29-én, a Budapest Sportcsarnokban, Alain Lombard vezényletével arra készülünk, hogy mély átéléssel, drámai erővel adjuk elő a monumentális Requiemet. Úgy, ahogyan azt a szerző, Hector Berlioz szerette volna."

• Re. A.

VILLANÓFÉNYBEN

Magyar balett St. Pöltenben

„Pesten n

Meszléry Judit meghatározó szerepeket játszott Veszprén kon, elismert színésznő a szakmában, de nem sztár. A Merl végi produkciójában a Márton partjelző fázik című Hamv ban a címszereplő feleségét játssza. A ma bemutatandó által rendezett Némaszínház című előadásban – melyb gesztusokkal fejeznek ki mindent, egy tolókocsis német a

• Önről azt írták, hogy művészetének lényege az erő. Igaznak tartja ezt?

Attól függ, hogy mit értünk erőn. Azt a fajta színházat szeretem, amelyben semmi nem rutinból történik, hanem mindennek valódi indulat, érzelem, megéltség az alapja. Ez természetesen energiával, erővel jár együtt.

• Az erő megfelelő felhasználását meg lehetett tanulni Horváth Jenő veszprémi főrendezőtől, akiről igen ellentmondásos véleménye volt a szakmának, gonosz Horváthnak is hívták.

Biztos sokan nem szerették őt, de én nagyon kedveltem. Rögtön az első próbán olyan dolgokat mondott nekem, amelyek után vagy valaki vesz rögtön egy revolvert és főbe lövi magát, vagy pontosan tudja, hogy a másiknak van igaza.

• Miket mondott?

Hogy semmi nem jó, semmi nem igaz, amit csinálok. Hogy általános, szokványos színjátszást űzök, amit sajnos a közönség is elfogad, sőt, még gyakran a szakma is. Horváth nem bírta elviselni a tehetségtelenséget, és a tehetségtelen emberekkel tényleg nagyon csúnyán bánt. Ilyen szempontból hasonlított Latinovitshoz, aki szintén a „képességtelen" emberekkel volt leginkább kegyetlen.

• Önt rendezte is Latinovits és játszott is vele...

Az ügynök halálában én voltam a nő, akivel kapcsolatba kerül a címszereplő. Valló Péter rendezővel Latinovits addig dolgozott a jeleneten, amíg a szexualitásnak és a durvaságnak olyan formáját meg nem találták, ami a legjobb volt. Én Latinovits hátán lovagoltam, ő pedig rögtön közben, ami a mély szexualitás mellett kifej fi megalázását is a Kispolgárok olyan türelemről got, amit el sem t ni. Fantasztikus r erő áradt belőle. színház, hasonlító egyszerre fáj, de nyörű is.

• Azért játszotta összes vidéki szín gyönyörűséget ker

Veszprémből elkü lejtettem bemenn ami emiatt elmara ben Isten ujja volt évben ment el a sz vits, Valló, Cserhal tem Miskolcra, aho repeket játszottam, ahonnan elég hamar Majd a filmgyár társ tem, amit nagyon m nyi Tamás, a filmgyá zonyos színészek „é helyének" szánta. D meghalt, nem tudta az elképzeléseit. Míg feudális volt a viszony gyárban azt éreztett kaptunk feladatot –, fontosak vagyunk. E ezért maradtam ott l elfecsérelt idő volt.

• Volt olyan film, a nagyon fontos volt?

Igen, ilyen film volt pek és bolondok Szás zésében. Ebben eg cukrásznőt játszottan

• A filmgyár után S ződött, ezek az év pályája eddigi csúc

A szolnoki éveim tar tározóbbak. Fodor T Jánossal nagyon sz

Közép-európai érzékenységek

Magyar képzőművészek tárlata a londoni fesztiválon

A londoni közép-európai fesztivál képzőművészeti kiállításának kurátora, Hegyi Loránd, a bécsi Modern Művészetek Múzeumának igazgatója, aki a múlt héten a hatvanas évek közepének jelentős olasz művészetét átfogó bemutatót nyitotta meg a saját múzeumában.

Munkatársunk kérdésére Hegyi Loránd elmondta, a fesztivál címe – Sensitivities – nehezen adható vissza, más árnyalatú, mint a szó magyar megfelelője, az „érzékenységek". Ugyanakkor tükrözi, amit a mai Közép-Európa – Lengyelország, Csehország, Magyarország, Szlovénia, Ausztria és valamennyi jugoszláv utódállam – kortárs művészetével szeretne bemutatni. Azt tudniillik, hogy míg a nyugat-európai objekt és installáció elsősorban esztétikai problémákról szól, s meglehetősen személytelen és racionális, ugyanez Közép-Európában a személyiség köré épül. Itt elválaszthatatlanok a kultúrtörténeti, politikai, nyelvi, irodalmi megnyilvánulások.

A londoni kiállítás képeinek kiválasztásában Hegyi Loránd is részt vett. A tárlat a Bécs körüli gyűrűre épül, a szomszédos Budapest, Prága, Pozsony, Ljubljana adja az alapot, s az itteni művészek – Franz West, Miroslaw Balka, Fehér László, Jovánovics György, Goran Petercol és mások művei dokumentálják a maguk fontos életrajzi vonatkozásaival a kelet-közép-európai művészeti pozíciót.

A tárlat kapcsán váratlan támadás érte az osztrák kritikusok részéről Hegyi Lorándot, aki úgy véli: „a kritikusok szövetségének élére került új, egészen fiatal vezetés gyorsan szeretne látványos eredményt felmutatni, már csak azért is, mert különféle támogatások elnyerésére számít. Ezek a fiatalok életükben nem dolgoztak múzeumi struktúrában, ám most bizottságot hoztak létre az állami múzeumok működésének vizsgálatára, amivel persze lehet feltűnést kelteni.

Az én múzeumi koncepcióm jócskán eltér attól, amit ők számon kérnek rajtam: ők ugyanis az én gyűjtési gyakorlatomat elmaradottnak és periferikusnak nevezik, egyedül üdvözítőnek a legújabb irányzatokat, szó szerint napjaink alkotásait tartják. Ez lehet éppen újszerű és felkavaró – csak éppen szétverné a már meglévő gyűjteményt, amit én tudatosan bővítek. Másfelől az a minősítés, miszerint Kelet-Közép-Európa egyenlő a perifériával, nemcsak érthetetlen idegenellenesség, hanem szemben áll az európai érdeklődéssel, aminek fényében ez az osztrák állásfoglalás egy szűk sznob réteg véleményének tűnik.

A Modern Művészetek Múzeumának megítélése korántsem esik egybe ezzel a bírálattal, a legnevesebb nemzetközi folyóirat, az ArtPress októberben különszámot szentel bemutatásunknak. A kontinens nyugati felében egyre fontosabbnak tartják térségünk művészetét – szögezte le az igazgató – s ezt nem csak a mostani londoni fesztivál témaválasztása jelzi."

Hegyi Lorándot nemrég Milánóban, a Triennale kuratóriumának tagjává választották és megkezdte a jövő évi nagy kelet-közép-európai kiállítás előkészületeit. Jövőre egy madridi hasonló kiállítás rendezésére kérték fel, s a tervekben másik spanyol város – Valencia – is szerepel.

• Szászi Júlia
Bécs

HECXI Lóránd

eml. A Lap c. antológia. rec TAKÁTS

József: Irányzatok és tendenciák. A Lap. z

Jelenkor 32. 1989, 5., 523.

homlokzatát lezáró koronázó párkány
jelleget mutat, ugyanis erre terhel a
csúcsíves, az ablakokhoz hasonló arái
vázlata került. Az oromzat bástyaszer
keresztboltozattal fedett térben az ablak
kápolna belsõ tere alatt kapott helyet a k
A tervlap, - idegen kéztõl származó -
vízivárosi temetõben felállított sírkápoln
A síremlék tervét Steindl, mint a buda
Tanácshoz intézett sírboltépítési kérelm

---

[1] Az album 1928-ban, Csányi Károly ajándékaként kerül
albumról ld. Sisa József: Steindl Imre néhány korai munk

[2] A készítés egyéb körülményeirõl, így többek között arr
elkészültek-e, jelenleg nincs tudomásunk.

[3] Az adott mérnöki hivatali bizottmányi jelentés 1873. ok
(BFL IV 1407/b III.2340/874.), ennek lehetett melléklete

Tisztelt Hölgyem, Uram !

Dr. Hegyi Lóránd

a bécsi Museum Moderner Kunst

főigazgatója

meghívja Önt

a TRANSFER c. nemzetközi kiállítás

sajtótájékoztatójára
és az azt követő fogadásra

1997. 12. 09-én 17.00-kor.

Agnes Danczkay Kortárs Galéria
1053. Budapest
Kossuth Lajos u. 10. 1/2 emelet

Tisztelt Hölgyem, Uram !

Dr. Hegyi Lóránd

a Régi Museum Modernek Kurat

főigazgatója

megbízta Önt

a TRANSFER c. nemzetközi kiállítás

szaktanácskozatának
és az azt követő fogadásra

1997. 12. 09-én 17.00-kor.

Agnes Danczkay Kortárs Galéria
1053. Budapest
Kossuth Lajos u. 10. 1/2 emelet

Hegyi Loránd

SZÍNHÁZ

Balta fejbe-fülbe

Apika és Richárd – Gyuricza István és Simon Pál

Shakespeare nélkül itt nem sokra jutna a néző! Hiszen III. Richárd és Hamlet nyomán alkotta meg a *Balta a fejbe* hősét *Lőrinczy Attila,* aki a versformát is kölcsönözte az Erzsébet-koriaktól. A Kamrában volt e dráma tűzkeresztsége. A közönség vette a lapot, élvezte is, hogy ellentét feszül a jambikus versezet és a szleng, a mai helyzetek között. E kontraszt éltette a premiert is, amely Kaposvárott volt a minap. Ezúttal a cím *Balta a fülbe* lett.

Szükségtelen volt e módosítás. Mintha csak azért lenne, hogy agyunkba sulykolják: más ez a bemutató, mint a pesti. Richárd is más, öngyilkosságra készül. Buci, a haverja Annával fekszik le, aki furcsamód komolyan veszi őt, üzletel vele. Holott csak egy csóró, aligha lehet partner a bizniszben. Mer százalékot kérni a gyilkosoktól, akik egy szcénával előbb kinyírták volna. Kontárkodik a dramaturgia, még Richárd kishúgát is összehozza az egyik gátlástalan gazfickóval. Hadd legyen több a csűrcsavar.

Ez az egyik hiba, amely mindinkább eluralkodik. Kezdettől fogva zavaró a másik, vagyis a milió, ahol Richárdék élnek. Vállalkozásuk havi húsz milkát hoz. Ezt mondják. De az otthonuk inkább kispolgári, akár egy ószeres rendezte volna be. Nincs nyoma gazdagságnak, hatalomnak. A lelkek is földszintesek. Így nincs miért Richárdnak szembeszállni velük. Nincs tét. Elveszett akkor, mikor a rendező, *Réthly Attila* inkább igazodott a kaposvári szokásos, lefokozó ízléshez, mint ahhoz a világhoz, amelyben ismét a pénz az úr, a mérték, a törvény.

Tréfadolog lett a tragédiából. Tragikomédiánál is könnyedebb az előadás. Lehet mulatni a színészeken. Minden szereplő férfi, akár Shakespeare színpadán. Mégsem a Globe-ot juttatják eszünkbe, ahol nem volt poén, hogy nőt játszottak. Itt nem feledtetik el nemüket. S ennek a játék látja kárát, amely a kortárs szerző szándéka szerint régi-új birodalmat idézne – „ilyen fuvolázó békekorban".

Bogácsi Erzsébet

ZENE

LEVÉL

a megváltó napfényről

Csúszkálunk hazafelé február utolsó előtti szombatján: déltájt hirtelen káprázat jelenik meg az égen, mert kisüt a nap. Korábban jó ideig semmi jelet nem adott a felhők mögül. Most viszont ott mosolygott végre a kék égbolton, mintha mi sem történt volna; és azonnal belekötött a háztetők fehér takaróiba, megolvasztotta az életveszélyes jégcsapokat, s langyos légre cserélte a zegernyét. Fröcsköltek is az autók boldogan. Eszembe jutott rögtön a „sole mio", ez a nagy sikerű olasz műdal, melyet még a híres három tenor is úgy ad elő, akár az imádságot. Talán mert régi kultuszt idéz fel, a napimádatét, melyben istenként roboghat a tűzszekéren, s kergeti asszonyát, akit Holdnak hívnak. Hol a karácsonyi gyertyaláng idézi őt, hol pedig a gyermeki szöveg, miszerint süssön fel, mert különben a kertek alatt a libáink megfagynak.

Szeretjük és tiszteljük, hiszen létezni sem tudnánk nélküle.

Most viszont, a folyamatos égszakadásban, meg voltunk fosztva tőle. Kemény lecke volt ez a folyvást megújuló havazás. Egyek voltunk Európával, mert mindenfelé vészhelyzet alakult ki a kontinensen, jött a lavina, egymásba futottak az autók, magukra maradtak a falvak. Csak néhol sikerült helikopterről ledobni a kenyeret. Se lelkünk, se technikánk nem volt igazából felkészülve rá, hogy van erősebb hatalom is (természetnek hívják), mint a gőgös civilizáció. És bizony elakad furgonjával a pék, de még a hernyótalpas tank is, és nem marad más fegyver, mint a lapát. A mindenható milliomos is hiába nyomkodja maroktelefonját a négykerék-meghajtású terepjáróban, csak elhűlve nézheti, hogy van az övénél jobb közlekedési eszköz is, a lovas szánkó.

Ki hitte volna? Kiderült, hogy a motoros fennhéjázás könnyen sebezhető, életformánk pedig törékeny, hiszen könnyű megszokni, hogy dróton jön az energia, csövön a gáz meg a víz, s ha elfordítjuk a slusszkulcsot, beindul a motor. Magától értetődő, akár az egyetlen perc alatt kész dupla sajtburger. Csakhogy arra immár végképp nem gondolunk, miféle bonyolult hálózat tartja fenn mindezt, névtelen munkásokkal, és hogy ha zavar keletkezik (mert a katasztrófát – földrengést, árvizet, hurrikánt s egyebet – nem tudjuk kivédeni), mindenki magára marad. Illetve szűk családi környezetére hagyatkozhat csupán, mint az emlékezetes New York-i áramszünetben, amikor megbénultak még a liftek is, nem sugárzott a televízió, kialudtak a lámpák, s egyedül a hitvesi ágynak lett keletje, kilenc hónap múlva ezt igazolta a születési statisztika.

Kiszolgáltatottságunk veszélye tehát még fennáll. Nem szabad teljesen ráhagyatkozni erre az iparilag biztosított kényelemre. Meg a „fogyasztói társadalom" agymosására, melynek következményeként odalettek az éléskamrák, s elveszett annak tudománya is, hogyan kelesszünk odahaza krumplis lángost. De érdemes még egy ideig őrizni valamit őseink elővigyázatosságából, korántsem szégyellni való túlélési ismereteiből, no meg önuralmából és lelkierejéből, mert nincs annál veszedelmesebb, mint ha valamilyen váratlan vész esetén sikoltozva tapossa le egymást a nép, ahogy az akciófilmekből is kitetszik. A történelemből igazán megtanulhattuk, hogy soha nem szabad felemelt kézzel a falhoz állni, se szó szerint, se képletesen.

Van mit tanulni ezek szerint e vad (s 1929 óta először megrendítő) februártól. Ne feledjük tehát, hová lett a hó. S fogadjuk tisztelettel a megváltó napfényt. Kisvártatva pattannak majd a rügyek, eltűnik a koszos pocsolya az utakról, s reggeltől estig ránk sugároz föntről barátunk, akit Assisi Szent Ferenc himnusza egyenesen urunknak és bátyánknak nevez. Nem lesz mosolyognivaló, ha köszönünk neki. Mindenki megtanulta persze, hogy a Nap odafönt egy csupán az égitestek közül, ismeretes, milyen roppant kémiai folyamatok játszódnak le benne, és hogy miért olyan, amilyen, még néhány milliárd évig. Ám ez a fene nagy tudományosság, mely híján van mindenféle érzelemnek, emberi szint alá vetheti létfelfogásunkat, mert mindent magától értetődőnek vesz, tehát kilopja belőle a csodát. Azaz a költészetet. Elveszi áhítatát annak, hogy derű költözzék szívünkbe reggelenként, akármennyit nyomasztotta kedélyünket eddig a tél. Mert beigazolódik, szerencsére, hogy áll a bizonyosság továbbra is: a földgolyó körbejár. Van kikelet. És az egész országnak remény.

Szabó György

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

A Nemzeti Kulturális Alapprogram Színházi Kollégiumának pályázati felhívása

A Színházi Kollégium pályázatot hirdet

Konzervatívok és ultramodernek

Hegyi Lóránd szerint a világ lassan felfedezi a közép-európai kortárs művészetet

Hegyi Lóránd, a bécsi Modern Művészetek Múzeumának magyar igazgatója mostanában sokat van úton: a két épületben elhelyezett bécsi múzeum gyűjteményének gyarapítása mellett a térség kortárs művészetének elismert szakértőjeként egyre több kiállításhoz, új múzeumi anyag gyűjtéséhez kérik tanácsát. Kilenc évvel ezelőtt, a bécsi megbízatás elfogadásakor célként tűzte ki, hogy a kelet-közép-európai kortárs művészetet összeurópai kontextusba helyezi. Madridból érkezve, párizsi elutazása előtt Bécsben adott nyilatkozatában arról is beszél, hogyan halad fokról fokra e cél felé.

– Milyen fogadtatásban részesült Madridban a kelet-közép-európai kortárs kiállítás, amelynek egyik kurátora volt?

– Nemcsak a kiállítás, hanem a párhuzamosan megrendezett szimpózium iránt is igen nagy volt az érdeklődés, amelynek eközben érezhetően megváltozott a jellege. A térség iránti figyelem ugyanis kezd túl lenni a berlini fal leomlása utáni euforia hatásán, nem annyira a divat és a konjunktúra, hanem inkább a történelmi összefüggések felé fordul.

– Az új helyzet kihasználására van-e elég alkalom?

– Abban a szerencsében van részem, hogy három nagy nemzetközi bizottság tagjaként vehetek részt kiállítások szervezésében, gyűjtemények összeállításában. A 2000-ben Bolognában rendezendő kiállítás témája az európai identitás és a XX. század. A kellő történeti és filozófiai hátteret is biztosítja, hogy ez a kiállítás hat nemzetközi művészettörténész közös munkája. A párizsi tudományos tanácsadó bizottság, amelybe szintén meghívást kaptam, még előbb, 1999 végén készül el a Jeu de Pommes-ban a közép-európai művészetet bemutató kiállítással, és ez már átvezet a következő évezredbe. Ugyancsak egyike lehetek annak a négy művészettörténésznek, aki megbízást kapott Luxemburg első modern múzeumának létrehozatalára: a gyűjteménybe csakis egyhangú kollektív döntéssel válogatunk. Számomra legalább ilyen fontos a szarajevói múzeum, amely csak 2000-ben nyílik meg, de gyűjteménye állandóan bővül.

– Az ön esetleges személyes elfogultsága – például a magyar művészek iránt – érvényre jut-e ezeknél a válogatásoknál?

– Mindig nagyon vigyáztam arra, hogy megőrizzem a tárgyilagosságomat. Szükség is volt erre, hiszen itt Bécsben árgus szemek figyelték, hogyan gazdálkodom a lehetőségekkel. Nem hiszek a kollektív nemzeti csapatban a művészet területén, számomra a tehetség a lényeg, és nem tekintem szempontnak a rosszul értelmezett méltányosságot. Ugyanakkor a hirtelen áttörésnek sem vagyok a híve, azt gondolom, hogy a fokozatosság, a mértéktartó, ám erős alap kiépítése sikeresebb. A nemzeti jelleg túlerőltetése helyett pozitívabb megítélést kaphat a közép-európai összefüggés hangsúlyozása, a térség együttes integrációja. Az én módszerem az, hogy tematikus kiállításokban helyezem el az oda kívánkozó, Kelet-Közép-Európában született alkotásokat, és egyszersmind azt a felismerést is közvetítem, hogy ezek a művek illeszkednek az egészhez. Sőt fel is vetődhet a kérdés: alkotóik hol voltak eddig, hogyan lehetett nélkülözni őket? Az első ilyen nagy vállalkozásunk itt Bécsben az 1992-es Reduktivizmus – Lengyelország-, Csehszlovákia-, Magyarország-kiállítás volt, amelyen Nágler István, Hencze Tamás, Frey Krisztian, Korniss Dezső is szerepelt. A 1995-ös Mythos, Memoria, Historia kiállításon Bak Imre, Jovánovics György, Trombitás Tamás, Fehér László, Záborszky Gábor volt jelen – s közben volt az 1993-as velencei biennále, amelynek nem véletlenül volt a címe a Művészet koegzisztenciája.

– Ezek a kiállítások elegendőek a nemzetközi ismertséghez?

– Ez csak az egyik szintje az integrációnak: tartósabb hatású a jelenlét a múzeumi gyűjteményekben, és nem nélkülözhető a műkereskedelem értékstabilizáló hatása. Az a művész, aki nem tud ebbe a kereskedelembe betörni, annak ismertsége a kiállítások ellenére is leszűkül a szakemberek körére. Ugyanakkor az a benyomásom, hogy a fiataloknak és a középgenerációnak jobbak a lehetőségei, mint az úgynevezett múzeumi nemzedéknek: a hatvanas évek alkotói kevésbé találnak megértésre, mint a mostaniak.

– Bécsben milyen kiállítást tervez a közeljövőben?

– A legnagyobb rendezvény az év végén nyíló, ötven év közép-európai művészetét átfogó kiállítás, amely Bécs után útra kel, és Milánóban, Budapesten, Barcelonában, Lisszabonban, Southamptonban is megtekinthető lesz – sőt még folynak a tárgyalások Párizzsal. Ez az első ilyen átfogó kiállítás, amely fél évszázad magyar, lengyel, cseh, osztrák, jugoszláv képzőművészetét párhuzamos fejlődésében, történelmi összefüggésében mutatja be.

– Nemrégiben a képzőművészet vezető lapja, az ArtPress igen nagy elismeréssel írt az ön bécsi gyűjteményi politikájáról. Osztják ezt a véleményt az osztrákok is?

– Számomra nagyon fontos volt az említett cikk, amely jól ragadta meg hosszú távú múzeumpolitikám lényegét, tudniillik azt az elgondolást, hogy a perifériát kell a centrumhoz közelíteni, új arculatot adva eddig a peremre szorított területeknek. Az én gyűjtési gyakorlatomban érvényesül az a meggyőződésem, hogy nemcsak Közép-Európa, hanem például a spanyol, a portugál, a latin-amerikai, a görög, a török kortárs művészet is méltánytalanul szorult ki a reflektorfényből. Sajátos módon éppen Bécs, amely általánosságban véve oly nagy jelentőséget tulajdonít saját hídszerepének, sokáig gyanakodva fogadta ezt a nyitást. Az említett interjúban sok szó esett erről az osztrák szerepről, annak pozitív nemzetközi megítéléséről, miközben az is kiderült belőle, hogy Ausztriában a kortárs művészet helyéről folytatott vita, a nyitás és a konzervatív irányzat szembenállása korántsem újdonság. Az interjú – már csak a kérdések megfogalmazása révén is – ugyanakkor támogatott abban a törekvésemben, hogy meggyőzzem az osztrákokat is: egy gyűjtemény nem összpontosítható csak divatos nevekre, tudomásul kell venni a történelmi struktúrát, ki kell kerülni a konjunktúra csapdáját.

A nemzeti jelleg túlerőltetése helyett pozitívabb megítélést kaphat a közép-európai összefüggés hangsúlyozása, a térség együttes integrációja.

– Ez az ausztriai gyanakvás időről időre heves támadásokká sűrűsödik. Mi az itteni ellenfelek legfőbb kifogása?

– A bécsi kritika két irányból ér: a konzervatív ízlésűek a már említett nyitást róják fel, míg van egy szűk kis kör, amely hiányolja az ultramodern túlsúlyát a gyűjteményben. Ezek a főként ifjú műkritikusok – akiknek mellesleg semmiféle múzeumigazgatási tapasztalatuk nincsen – tulajdonképpen a tudatos gyűjteményépítést vetik a szememre, és éppen azokat a divatirányzatokat kérik számon, amelyek csapdáját én igyekszem elkerülni. A támadások egyébként hullámokban újulnak ki, folytonosságról szó sincs, és felfedezhető mindig valamilyen konkrét kapcsolódás. Legutóbb másfél évvel ezelőtt fordult az illetékes miniszter asszonyhoz ez a csoport, elfogultsággal vádolva engem. Ebben az időpontban hosszabbították meg a szerződésemet, és mint kiderült, a kritikusok szervezetének új vezetője pedig éppen akkortájt pályázott meg egy számára fontos ösztöndíjat. Bécsben a kultúra, a művészet igen fontos, a közvélemény éberen figyel, s éppen ezért nincs könnyű dolga annak, aki szemléletváltozást szeretne kicsikarni.

Szászi Júlia

Tizenhét emelet

Gyenge Vali: Két asszony élete

A tizenhét emelet a torontói toronyház huszonötödik és nyolcadik emeletét választja el. A huszonötödik emeleten Magda lakik, a nyolcadikon pedig Kató. Magda és Kató: két nyolcvan körüli hölgy, két amerikás magyar asszony. Testvérek, de közös szinte semmi sincs bennük. Magda derűs és egészséges. Szigorú napirend szerint él, minden délelőttjét a kondicionálóteremben tornássza végig, hazaérve pedig az olvasás, tévézés és vacsorakészítés megszokott rítusait végzi. Kató kétségbeesett és beteg. Neki az élet: mind nagyobb és nagyobb gyötrelmekkel fenyegető, kíméletlen ellenség. Magda, hogy segítsen a nővérének, minden délután lelátogat Katóhoz. Beszélgetnek, és közben fölidézik a mögöttük hagyott, egyszerre gyötrelmes és csodálatos évtizedeket.

Gyenge Vali regénye, a *Két asszony élete* a sztoicizmus könyve. Azt üzeni: hogyan is éljük meg saját életünket, az nem az életutunk történéseitől függ önmagában. Sokkal inkább a személyiségünktől: attól, ahogyan viszonyulni vagyunk képesek mindahhoz, ami megtörténik velünk. A két asszony az élet napos oldalára születik, felső középosztálybeli zsidó polgárcsaládba. Biztonság, jómód és műveltség veszi körül őket. Elegáns fogadások és hosszú nyugati utak, jóképű udvarlók és izgalmas teniszpartik: sokáig ez az életük. Addig, amíg hagyja a történelem, és amíg hagyják ők maguk. A történelem azonban nem hagyja: elhozza Auschwitzot és a rákosizmust, a kényszerű emigrálást és az újrakezdés kínjait. És nem hagyják ők maguk sem: alkalmi föllángolásból vagy igaz szerelemből, de mindketten rossz párt választanak maguknak.

A könyv az egykori úszólegenda, az olimpiai bajnok és világcsúcstartó Gyenge Vali első regénye. Nem hűvös profizmussal szerzett fikció, hanem meleg szeretettel megérlelt dokumentum: hősei láthatóan valóban közel állnak hozzá. A szerző egy helyütt a bölcsességet idézi: az életet végigélheted tudatosan, megérteni mégis csak akkor vagy képes, mielőtt véget ér. A *Két asszony élete* a végigélt élet megértésének két gyökeresen eltérő példáját mutatja föl az olvasónak.

Perecz László

Hegyi Lóránd távozik Bécsből

MTI-JELENTÉS

Hegyi Lóránd, a bécsi Modern Művészetek Múzeumának magyar igazgatója szerződésének december 31-i lejártával, több mint tíz év után távozik a múzeum élén betöltött tisztségéből – írták a bécsi lapok kedden.

A *Die Presse* Rudolf Wranra, a művelődési ügyekben is illetékes minisztérium osztályvezetőjére hivatkozva azt írta, hogy Hegyi maga nem kívánta meghosszabbítani szerződését. Wran hozzátette: Hegyi Lóránd megnövelte az intézmény tekintélyét, és nagyszerű külföldi kiállításokat hozott a múzeumba.

A lap azonban hozzáteszi: Hegyit bírálatok is érték, egyebek között, mert saját felelősségre és részben sajátos kritériumok alapján sokat vásárolt, sokat volt távol, s egyes vélemények szerint a múzeum látogatottsága is sok kívánnivalót hagyott maga után.

Emlékeztet a Die Presse arra is, hogy az akkori alkancellár, Erhard Busek által Bécsbe hozott Hegyi élesen szembehelyezkedett azzal, hogy a múzeumot 2002. január 1-jével tudományos intézetté nyilvánítják, és ezzel kikerül a szövetségi költségvetésből. Mivel az igazgató tiltakozását jelzésnek tekintették arra nézve, hogy fontolóra vette távozását, sokak számára nem meglepetés, hogy valóban elmegy – írta a Die Presse.

A *Der Standard* Elisabeth Gehrer művelődésügyi miniszter hivatalából értesült Hegyi távozásáról. A lap felidézte, hogy az igazgató már 2000 októberében kifejtette: – Nem vagyok jegyeladó. Dolgozom az új ház megnyitásán. Ha ezen túl leszünk, időre lesz szükség ahhoz, hogy átgondoljuk (a múzeum) kiemelését a központi költségvetésből. Ezzel kapcsolatban nem akarok új szerződést aláírni, mert ezt felelőtlenségnek tartom.

A jelenleg a Liechtenstein-palotában és egy további épületben működő múzeum ősszel átköltözik a Bécs belvárosában, a szépművészeti múzeum mögött – számos régi épület felújítása és új épületek felhúzása nyomán – megnyíló múzeumi negyedbe, míg a Liechtenstein-palotában a liechtensteini uralkodó ház állítja majd ki gyűjteménye egy részét.

NÉPSZABADSÁG, 2001. JAN. 24. 9.o.

ugy tetszik, hogy a „Fidesszel kezdődik minden" – nem új. Bármily meglepő is az „utókor" számára, még Bokros Lajos is az áttekinthetőség és az átláthatóság növelése jegyében hirdette meg a maga csomagját 1995 márciusában. Azért érdemes mégis írni a „Varga-csomagról", amit a korábbi pénzügyérek kevéssé tudtak, vagy ha tudták is, kevéssé tudtak érvényt szerezni tudásuknak: egyetlen eddigi kormány sem tudta kormányzati rangra emelni az átlagemberhez szóló politikai nyelvezetet! Egészen más volt tehát Kupa vagy Medgyessy nekibuzdulása, mint az, amit a Varga-interjú plasztikusan kifejez. Kupa és Medgyessy (nem is beszélve Bokrosról) saját kormányukon belül is szorongatott emberek, afféle magányos harcosok voltak. Nem sorakozott mögöttük zárt falanx. Amikor ők beszéltek érthetőbb gazdaságpolitikáról, az gyakorta nem jelentett többet jámbor magánemberi óhajoknál. Ellenben ha Varga Mihály újdonsült pénzügyminiszter fogalmaz meg „érthetősítési" programot, akkor annak, hogy úgy mondjam, filozófiai is

– Nem értettem kristálytisztán. Végül is most mit ígért nekünk: „bért, terítéket és hölgyeket", vagy vért, verítéket és könnyeket...? MARABU RAJZA

Sokkal inkább arra, hogy Matolcsy csatasorba állításának üzenetértéke volt: az egyszerű, közérthető beszédmód kerül a kormányzat gazdasági stratégiájának centrumába. A gazdaság világának lelkesült újra-birtokbavétele egy másfajta beszédmód, másfajta nyelv által.

Varga Mihállyal most a másik, a gazdaságpolitika formálása szempontjából kulcsfontosságú minisztérium is „nyelvi uralom" alá kerül.

Ez bizony érdekes és izgalmas fejlemény, mert két és fél évig legalábbis ve-

államszocializmussal terhelt jelen ostorozásával. A politikát és a gazdaságot érthetőbb „árucikként" kommunikáló Fidesz számára ugyanis az érthető beszéd a kirekesztő politika ellenszere. E felfogás szerint a néhai államszocialista reformapparátusok kvázinyugatos nekibuzdulásai a magyar népesség nagy része ellenében történtek. Az 1994–1998-as korszak Bokros-csomagja pedig kifejezetten (sőt szándékosan) megnyomorította a társadalom jelentős részét, természetesen a néhai, önmagukat átmentett apparatcsikok javára.

Hegyi Lóránd

ELŐSZÓ

1987 végén Bécsben, a 20. század Múzeumában "Expresszív Középeurópai művészet 1960 óta" címmel nyílt egy kiállítás, amely azt próbálta bemutatni, hogy "Párizson, Berlinen, Milánón és Moszkván túl is fejlődött ki legitim művészet, amelynek elsődleges jellemzője nem a regionalizáló logika, hanem világunk gesztikusan expresszív átélése." (Meda Mladek/Dieter Ronte). Az 'Expresszív' kiállítás az idősebb művésznemzedéket képviselte (születési év szerint 1919-1948 közöttiek), a "Jelek a folyóban" pedig a fiatalabbakra koncentrál (1945-1962 közöttiek). Az expresszívitás már alig játszik szerepet, a koncepcionalitás nyert teret. Hogy ez generációk kérdése és nem csak a válogatásé az az egyes országok művészetéről szerzett tudásunk jelenlegi szintjén csak sejthető. Az exakt válaszhoz még szükség lesz néhány további "Középeurópa"-kiállításra. Legalább kettő már tervben van még 1995 előttre, a Budapesten és Bécsben közösen megrendezendő EXPO-n, aztán majd be kell mutatni a XX. századi művészeti avantgard széleskörű képét, azonosságaival és ellentételeivel együtt. Mindezeket a kiállításokat - akárcsak ezt a mostanit - közösen, egy határokat átlépő dialógusban kell kidolgozni, miközben az persze mindegyiknek saját jellege lesz.

A "Jelek a folyóban" társkurátoraim, Hegyi Lóránd, Davor Matičević és Jiři Ševčík nélkül nem jöhetett volna létre ebben a formában. Számos beszélgetésre volt szükség - Budapesten, Zágrábban, Prágában és Bécsben - ahhoz, hogy az eleinte túl merész téma precízebbé váljék, s az ötletből kiállítás legyen. Tanáccsal és segítséggel támogattak, s utakat egyengettek előttünk: Aleksander Bassin (Ljubljana), Jaques Defert (Zágráb), Antonin Dufék (Brno) és Hans Knoll (Budapest/Bécs). Mindannyiuknak hálás köszönet.

Nem jöhetett volna létre a kiállítás a művészek spontán együttműködése nélkül sem. Nem csak a műveiket bocsátották rendelkezésünkre, hanem - a tematikus, határokat átlépő koncepcióval egyetértve - gondolataikat és elmélkedéseiket is megfogalmazták e publikáció számára, jelentősen hozzájárulva ezzel a téma kiegészítéséhez, a vélemények sokrétűségéhez.

Köszönetet kell mondanunk az alkotásokat kölcsönadó tulajdonosoknak is, akik hosszabb időre megváltak féltett tulajdonuktól: Bécs után a kiállítás Prágában, Zágrábban és Pécsett is bemutatásra kerül, mégpedig a Galerie hlavniho mešta Prahy (igazgatója Jaroslav Fatka), a Muzei suvremene umjetnosti (igazgatója Marian Susovaki) és a Pécsi Galéria helyiségeiben. Nagyon reméljük, hogy ez az együttműködés a

jövőben is folytatható lesz.

A kiállítás szervezése és a katalógus előállítása sokak műve volt. Eleonore Louis és Niels Ewerbeck a szerkesztésben segédkeztek, Gabriele Hörbart gondoskodott a folyamatos információáramlásról Budapest, Ljubljana, Pécs, Prága, Zágráb és Bécs között. A koordináció Monika Faber kezében volt. Ő ezen felül konstruktív kritikájával jelentősen hozzájárult a kiállítás konceptjének kialakításához is.

W. D.

Wolfgang Drechsler

Kik vagyunk? Honnan jövünk? Hová tartunk?

A kiállítás első, még igen merész ötlete tavaly év elején született meg. Akkoriban először láttam tudatosan Jiri David munkáit. Képeinek bizonyos aspektusai tartalmilag olyan művészeket juttattak eszembe, akiknek a munkái - legtöbbször egészen más összefüggésben - már korábban felkeltették a figyelmemet. Később aztán, amikor Prágába látogathattam, és Jiři Davidot személyesen is megismertem, többek között erről is beszéltünk. Az Irwin csoport munkáit művészeti folyóiratokból ismerte, Fehér Lászlót csak név szerint ismerte, Johanna Kandlról soha sem hallott. Ljubljanában hasonló volt a helyzet, de talán még jellemzőbb. Az Irwin csoport tagjai, akik máris erősen orientálódtak az amerikai művészeti piac felé, és akiknek New York-ban is van műtermük, ugyan nagyon jólinformáltak voltak a nyugati művészetről de az, amit képen és katalógusokban mutatni tudtam nekik, újdonságként hatott rájuk, meg voltak lepődve az eddig ismeretlen kvalitásoktól és mindenekelőtt a saját munkáikhoz való analógiáktól.

Az a médium-társadalom, amiben ma élünk, gyors információáramlásával egyre-másra egyirányú utcának bizonyul. Legtöbbször csak arról kapunk információt, amit már amúgy is ismerünk. De a "másfajta" információra való igény is csak igen kis mértékben áll fenn. Az un. "nyugati művészet" felé való irányultság, amelyet viszont csak néhány központ határoz meg, mindent, ami nem beleintegrálható, figyelmen kívül hagy, tehát nem relevánsként tüntet fel. Eközben nem is annyira nyugati és keleti művészetről, mint inkább az erő és az erőtlenség művészetéről van szó. Anda Rottenberg, a lengyel művészettörténésznő ezt egy előadásában, amelyet az idén Bécsben az AICA Österreich által szervezett "Ostkunst, Westkunst, Weltkunst" (Keleti művészet, nyugati művészet, világművészet) c. szimpozium alkalmával tartott, így sarkította ki: "A lengyel művészet változásait, akár a cseh, a magyar, a litván művészetét, a kortárs európai művészetről szóló elemzésekben nem veszik figyelembe. Az embernek az a benyomása, hogy a keleti területeken (Hessen és Japán között), semmilyen művészet sem létezett, mivel azok kommunista uralom alatt álltak. De volt-e olyan kommunizmus Írországban, Norvégiában avagy Portugáliában, amelynek a művészetét ugyanígy figyelmen kívül hagyták volna? Ha nem, akkor talán nem is a kommunizmusról van itt szó? És ha nem kizárólag a kommunizmusról van szó, akkor hagyjuk már abba, hogy a keletről beszélünk. Keressünk már végre más kritériumokat a világ felosztására, mondjuk anyagiakat. Akkor kiderülne, hogy Lengyelország Írország mellett található, Norvégia

és Kína szomszédságában (hogy az udvariasság kedvéért az un. harmadik világot ne is említsük), és hogy a Kelet úgy általában, majdnem az egész világot magában foglalja. A Nyugat, az viszont ezzel szemben épp csak egy maroknyi országot jelent, Németországot, az USA-t, Japánt ... és persze Ausztriát. "ezt a megemlékezést a vendéglátó országról az informált publikum úgy fogta fel, ahogyan kellett: nevetéssel nyugtázta. Az bizonyosan igaz ugyan, hogy Ausztria művészete az utóbbi időkben jobban bele tudott illeszkedni a nemzetközi (milyen kérdéses is ez a fogalom a fent nevezett szempontból!) sorokba, de a valós elismeréstől, és ezzel együtt a hatalmi helyzettől még igen messze vagyunk.

Mi is az tehát, ami bennem David, Fehér és Kandl munkáit szellemileg összekötötte? Egy bizonyos hangulat, egy gondterhelt elgondolkodás, amelynél a saját lét és ezzel együtt a saját tevékenység pozíciója a középpontban áll. Mindezeknél a műveknél a "Kik vagyunk? Honnan jöttünk? Hová tartunk?" -kérdések, ahogyan Paul Gaughin egyik művének (1897) címében szerepelnek, nagy jelentőséggel bírnak. Ennek a kiállításnak a művészeit a kíváncsiság egyesíti. A múltról faggatóznak, meg a jelenről és a jövőről. Arról, hogy mit kérdzenek és hogyan kérdeznek, ők maguk, szubjektív érdeklődésük szerint döntenek. Alig kérdeznek közvetlenül, rejtjelezve kérdeznek. Olyan jeleket használnak azonban, amelyeket annak a számára, aki kész azokat megfejteni, nem túl nehéz kisilabizálni. Nem találnak ki új szimbólumokat, a régieket használják, de eközben maga a jel, mint szubjektum is válhat a kérdés objektumává.

Paradox korban élünk. Egyrészt egyre többet beszélnek az egyesült Európáról, másrészt egyre sokasodnak a nacionalista törekvések. Hogy ennek mi lehet az oka, arról nemrég a "Die Zeit" című német folyóiratban - összefüggésben az újraegyesítési tervezettel és az az által szükségszerűen felmerülő kérdésekkel a közös névről és a közös himnuszról - ezt olvashattuk: "Az Európába vezető út a Haza mint köztes állomás fogalmán keresztül vezet. Minden egyes népnek kedvesek és drágák öröklött nemzeti szimbólumai. A szimbólumok egyidősek az emberi nemmel. Már nagyon régen is zászlók, címerek és hasonló ismertetőjegyek segítségével tájékozódtak az emberek a harcban, a tengeren, de saját földjükön is. Ezek a szimbólumok a többség hatalmát mutatják: a honfitársi, vallási, vagy más társadalmi csoporthoz való tartozást jelölik. (...) Vígasztalan képet nyújtana a kontinensünk, ha felette csak az európa-mozgalom nem túl nagy zászlóját csapkodná a szél, és nem volna az a sok lobogó, amely népeinek gazdag múltjáról beszél. (...) Aki a nemzeti szimbólumokat lebecsüli, az, ahogy Novalis mondja, 'természetünk egyik jelentős sajátosságát' nem ismeri. Az történelem nélkül él, tegyük még hozzá." Amit így, igen pozitívan is lehet látni, a saját történelemmel, saját származással való identifikáció, azonban mindíg

hozott gyanús gyümölcsöket is. A nemzeti gőg, túlzott küldetési tudattal párosulva nemcsak a párbeszédet akadályozza meg, de minden másféle egyén aggresszív lebecsüléséhez is vezet.

Az itt képviselt művészek némelyikénél a nemzeti tudat jelentős szerepet játszik, de nem a nacionalista értelmében, hanem mint a történelmi és jelenkori lét tudatossága. Ebben különböznek azoktól a művészektől, akik ugyan szintén használnak szimbólumokat és jelvényeket, de ezek használatának értelmét messzemenőkig nyitva hagyják, és ezzel egy további problémára utalnak, a szimbólumok eszmei tartalmának kiürülésére. "Das Theater der Embleme" (A jelvények színháza) címmel a Kunstforum c. folyóiratban (102. sz., 1989. június/augusztus) megjelent cikkében Heinz Schütz összefoglalt néhányat ezek közül a művészek közül, és megpróbálta az eszmei háttért megfogalmazni. Ezt írja: "A művészet ma gyakran használja az allegorikus ábrázolást, a megszemélyesítést, az exponált szót. A politikai jelvényhez éppúgy folyamodik, mint az árucimkéhez. Eközben a jelentések síkjai megdőlnek, amit a néhai jelentésrendszerek torzítása okoz. Éppilyen paradigmatikusan hatnak a jelentésadás kontra jelentésvesztés viszonylatban Bernhard Prinz allegóriái. Ezek a klasszikus allegória gesztusát ismétlik. Értelmük azonban rejtély marad - az azonosítást biztosító attribútumok ugyan jelen vannak, de hogy mit képviselnek, az nem derül ki. Allegória is, meta-allegória is, amivel egy konstrukciós teret létesítenek - a kísérő szkulpturális modellekhez hasonlóan -, amelynek szemantikája a "már nem" és "még nem", a létezés és nemlétezés között oszcillál. Ilyen allegórikus önkifejezéssel van dolgunk akkor is, ha az ornamentum ma - dekoratív mintaként szinte az értelem hiányát jelképezi - jelentéshordozóvá válik. (...)
A mintaként használt jelvény garantálja mindenütt - jelenvalóságát, s egyúttal a permanens emlékezést az általa képviselt igényre, ami az uralkodás kontextusában nem utolsósorban hatalmat fejezett ki. A reproduktív jelképinfláció azonban egyúttal kényszerűen a felfogás automatizmusával jár, értelmének nem-észrevételével - s így az emblémaszerű minta tiszta dekorációvá válik." Rosemarie Trockel szövött képeiről, amelyeknél a művésznő többek között a sarló-kalapács szimbólumot is felhasználta, Schütz megjegyzi: "bizonyos jelvényeket mintákká változtatnak, s ezzel megvonják azok szemantikáját. Az még ott van ugyan a légtérben, de az érvényesülés igényét már elvették tőle."

Amikor Pinczehelyi, Stilinović, Martek, David vagy Weibel nemzeti szimbólumokat alkalmaz, akkor azt nem véletlenül, vagy ad abszurdum teszi. Az általuk idézett szimbólumok tényleg képviselnek valami bizonyos dolgot, emellett azonban nem lehet ezeket a művészeket egyszerűen abba a sarokba állítani, amelyre Heinz Schütz céloz, amikor

ezt írja: "A politikailag angazsált művészet megpróbálja a jelképek egyértelműségét fenntartani, s ezzel a frontokat biztosítani." E művészek munkái nem tartoznak a politkunsztba, de a l'art pour l'art-ba sem, társadalomkritkusak, anélkül, hogy konkrét politikai ideológiához sorolhatók lennének. "Ha ma a művészetben politikai jelképek megjelennek, az egyértelműség megkérdőjeleződik. A felhasználás gesztusa kezdi túlnőni annak tartalmát, a jellel kifejezett hatalomvágy elválik a jelzés alanyától és teátrálisan kiürül.", írja Heinz Schütz a továbbiakban. A nemzeti jegyek és politikai jelképek azonban nem kezdettől fogva a hatalom kifejezései, de arra is használhatták őket - és fel is használták. Manipuláció és egyoldalú interpretáció nélkül a nemzeti identitást képviselik, a történelmet és a jelent is. De nem csak a hatalom jelképeiről van szó, hanem a jelképek hatalmáról is. Nap mint nap jelek, jegyek, emblémák, védjegyek vesznek körül bennünket, olyannyira, hogy hatalmukból tehetetlenség válhat. Tömegükben mintha egymást megszüntetnék, felcserélhetőkké válnak és elvesztik a jelentőségüket. Hasonló a helyzet a múlt néma tanuival, az emlékművekkel és monumentumokkal, a művészettörténet sok jelentős művével is. Minél inkább valamit képviselnek és minél kevésbé csak önmagukért léteznek ezek a dolgok, mindegy hogy pozitív értelemben (az eszmét jelképezve) vagy negatív értelemben (az eszme hatalmát és az ahhoz kapcsolódó ideológiát jelképezve), annál inkább veszítenek eredeti jelentésükből, s annál inkább válnak a művekből jelekké, s a művészek kezében a politikai emblémákkal analóg módon használtakká.

A történelem széles mezői, amint a jelképek kapcsán is manifesztálódik, számos lehetőséget kínálnak az elemzésre. Ezek lehetnek személyes szinezetüek is, mint Fehér Lászlónál vagy Tomas Císařowskýnál, erősebben a művészeti kontextusra vonatkozók, mint az IRWIN csoportnál vagy néha Jiří Davidnál, vagy közvetlenül társadalompolitikaiak, mint Pinczehelyi Sándornál és Peter Weibelnél. Egy további lehetőségre mindenekelőtt Stanislav Divišnél találunk példát: még az oly egyértelmű jelkép is olvasható kétféleképpen: tartalmilag és formailag Diviš úgy teszi át ezeket a szimbólumokat képeibe, hogy azok eredeti jelentése a formával szemben szinte jelentéktelenné válik. Az előképek kiválasztása azonban elsősorban nem formai kritériumok alapján történik, ezeknek nagyrészt önéletrajzi indíttatásuk van - hazája térképei, gyermekkori játékai, felvonulási tervek a szpartakiádhoz, stb.

A kiállítást egy japán fotóművész, Seicchi Furuya koncepcionális munkája vezeti be, mintegy nyitányként, amelynek - legalábbis első pillantásra - kevés köze van a jelképekhez, s annál több a történelemhez. Az "Államhatár" egy ma már történelmi képsorozat, amelynek felvételei az osztrák 'keleti'-határ mentén készültek. A meglepő rajtuk nem első-

sorban az új helyzetre vetett pillantás, amely néhány hónappal ezelőtt majd mindennapi realitásunk volt, vagyis az anekdotikus vonás, hanem inkább az, ahogyan ez a pillantás - nagyon kívülről -a fotó és szöveg kombinációjával megragadja a lényeget és az emberek perverz szétválasztásának brutalitását szinte jelképpé összpontosítja.

Az így képviselt országok kiválasztása szinte kényszerűen veti fel a - felsoroltakon kívül is - összekötő, a regionális közelség okozta közös kérdést. Középeurópa - agyon használt szó. Arra a kérdésre, hogy pontosan hol van, és hogy fekvése milyen alapon - tisztán földrajzi, történelmi-politikai vagy kultúrális - alapon határozható-e meg, arra ez a kiállítás sem ad választ. Hiszen ez csak egy kijelentés egy sokkal szélesebb diszkusszióban. Ami pedig a jelek és szimbólumok használatát illeti, ennek a területnek a kortárs művészetében a nyugati művészethez képest olyan különbségek mutatkoznak, - mint már fentebb a 'Theater der Embleme' is vázolta - amelyek kb. annak felelnek meg, amit Bak János a magyar történész és középkor-specialista egy előadásában a Bécsi Egyetemen idén májusban fogalmazott meg. Történelmi példák alapján - Szent István relikviái, a szentistváni korona és a gulyás alapján - Bak "Középeurópa, avagy a szimbólumok hatalma" címmel annak a tézisének adott hangot, hogy középeurópában először a szimbólumokat alkotják meg, és a hatalmi jegyeket definiálják, amelyekhez aztán - esetleg - eszméket párosítanak, ezzel szemben Nyugat-Európában először eszméket alakítanak ki, s eszmei közösségeket, amelyekhez aztán megkeresik a szükséges jeleket és szimbólumokat. A trikolor a francia forradalom után jött, a gulyást, ami eredetileg paraszti, szegényes étel volt, II. József alatt a magyar nemesség az önállóság kifejezési formáit kutatva a Habsburg-uralommal szemben nemzeti fogássá rekurálta. Magában az országban aztán igen hamar elvesztette szimbolikus funkcióját. Kifelé jelképpé vált, az önállóság, sőt a doktrinizmussal szembefordulás jelképévé. A gulyás-kommunizmus fogalommal pedig emléket állítottak neki.

Wolfgang Drechsler

Bella Gerant Alii! Tu Felix Austria dormi!

Ha múlt ősszel csodálkozva és csodálattal tekintettünk kelet felé, azt mindenekelőtt azért tettük, mert az emberek maguk mozdultak, az egyének lázadtak fel. A polgárok megpróbálták sorsukat a kezükbe venni, szó szerint vették a demokráciát. A nálunk akkoriban gyakran hallott mondat, hogy "Lassan Ausztria lesz a utolsó Ostblock-ország", bizonyosan csak vicc volt. De mint minden viccben, ebben is volt egy cseppnyi igazság. Mindenesetre Ausztriában százalékosan a legmagasabb a pártkönyv-tulajdonosok száma, habár itt az állam - bárki legyen is az - jobban mint máshol bárhol a szabad világban, gondoskodik a polgárairól. Természetes, hogy kényelmes, ha az embert bölcsőtől a koporsóig gondozzák, ha mindíg maga körül tudja a szociális hálót. Meg is van az embernek a szabadsága, mindenekelőtt a káromkodás szabadsága: nem használ ugyan semmit, nem is változtat semmin, de legalább megnyugtat. Ausztriában mindennek megvan a maga tradíciója. A tradíciókra való utalással majdnem mindenért bocsánatot lehet kapni. "Ezt mindíg így csináltuk", "Ugyan mire kell ez", "Akkor bárki jöhetne", - ezek szállóigék.

Ausztriában minden egy kicsit elmosódott. A kompromisszum kormányoz. Nincsenek túl gazdagok, sem túl szegények, sem túl meleg, sem túl hideg. Így nem is csoda, ha a jelek, a szimbólumok, a jelvények, habár léteznek, csak marginális szerepet játszanak. Nem is igen lehet beléjük kötni, kevés támadási felületet hagynak. A hatalom Ausztriában megosztott, így tehát a hatalom jelei, de a hatalom nélküliség jegyei sem játszanak olyan szerepet, mint a keleti országokban, de olyant sem, mint a nyugati ipari országokban a nagy privát konszernjeikkel. Ha ott a művészek a tőke hatalmára utalnak, műveikben a jelképeket használják, hogy kapcsolatokra, hátterekre világítsanak rá (pl. Hans Haacke, Ian Anüll), akkor annak egyértelmű címzettjei is vannak. A hatalom a nyugati ipari nemzeteknél kézzelfogható, és így konkrétan támadható is.

Ausztriában nehezen válaszolható meg a hatalom tulajdonosaira vonatkozó kérdés. Tény, hogy alig van olyan terület, amelyben ne lenne képviseltetve az állam. Habár az áll az Osztrák Szövetségi Alkotmány 1. szakaszában, hogy: " Ausztria demokratikus köztársaság. Jogai a népből indulnak ki.", "A valóságban Ausztria ma egy párt- és szövetség--állam ('kamara- és szakszervezet-állam')". (Idézet: Hans R. Klecatsky és Sigbert Morscher (Kia.) Az Osztrák Szövetségi Alkotmány, Bécs, 1985. 3. Kia.). Mivel a jog a népből indul ki, az is a felelős érte. Hogy nem minden polgár ért egyet ezzel a bűnössététellel és egyidejű felmentéssel, nem különösebben csoda. Főleg a művészek reagálnak érzé-

kenyen, ragaszkodnak szubjektív álláspontjukhoz, radikális eszméket fogalmaznak meg és evvel ellentétbe kerülnek a társadalommal.

Ausztria-szoba (gáztűzhellyel, a valódi osztrák hangulat eléréséhez). Ezt a téregyüttest Peter Weibel először 1982-ben realizálta Grazban egy kultúrházban. A nyitott sütőjű gáztűzhely mellett asztalok, karszékek, egy kanapé, fotelek találhatók, minden az 50-es évek, a gazdasági fellendülés korának stílusában, egy lámpa, egy jégszekrény, az asztalon egy újság, 3 csésze, egyik közűlük felborítva és egy vasaló. A gáztűzhelyen egy lavór áll, a jégszekrény lazán nyitott ajtajából egyik szövetségi elnökünk arcképe áll ki. A kanapén egy koffer, a falon egy másik szövetségi elnök képe. Némelyik tárgy, a fal és a padló egyes részei fehér és vörös színnel van befestve, látszólag önkényesen, látszólag kaotikusan. Az egyik szobasarokban egy állványon egy tévékészülék áll, a kép fut. De mit látunk? A szobát perspektívikusan kissé eltolódva, s a teremben látszólag önkényesen elszórt fehér és vörös foltok a képernyőn összeálltak, egy vörös-fehér sávos kérdőjelet formálva. A videokamera teszi ezt lehetővé, amit a monitor mögött helyeztek el. Az egyes berendezési tárgyakat nem önkényesen válogatták össze, ezeknek szimbólum értékük van, az osztrákságot képviselik, ha művésziesen kiélezett módon is. De ez nem a realitás képe, legalábbis nem az aktuális realitásé. Még 1982-höz képest is elavult a jelenet. Már rég megtörtént az átállás a mérgező városi gázról a földgázra, így hát az arra igen hajlamos osztrákoknak más módszert kellett keresniük, hogy lehetőleg problémamentesen hagyják itt az életet. Peter Weibel itt jelekkel, jelképekkel dolgozik, a jelenetet visszahelyezi a múltba, és mégis a jelent érti alatta. A szövetségi elnökök megváltozhatnak, a bútorok formája is, sőt még az öngyilkosság módszerei is. De hogy a jellemek is megváltoznak-e, az emberek gondolatai és hozzáállása, az kérdéses marad. Mi az hogy Ausztria? A 80-as évek látogatójának, aki belép ebbe a szobába és a monitoron játékostárssá válik, ebben döntenie kell. Az amit magam előtt látok, az tényleg múlt-e, és ha igen akkor ezt már felülmúltuk, vagy csak elmúlt?

Peter Weibel kényelmetlen művész. Gondolkodásra szólít fel. A 60-as évek közepe óta, amikor Weibel feltűnt a bécsi akcionisták között, az osztrák művészeti élet fenegyerekeként tartották számon. Averzióit a 'társadalommal', sőt a 'művészettel' szemben, a mai napig is fenntartja, akkor is, ha már régen rehabilitáltnak, sőt befutottnak látszik:

1984-től professzor az Állami Művészeti Főiskolán, 1989 óta a Frankfurti Új Médiumok Intézetének alapító igazgatója. Eközben volt néhány pere pornográfia és a közrend zavarása, valamint olyan kijelen-

tések miatt, mint: "ennek az előszónak az a hátránya, hogy egy csomó szó összegyüjtéséből áll ami nekem olyan mint az elfecsérelt intelligencia ha egyáltalán van olyan a mindennapi valóságra tekintettel, amelynek kapuja fölött még mindíg az a bűnös őrültség olvasható, hogy 'a munka szabaddá tesz, a munka vidámmá tesz, a munka boldoggá tesz' és tekintettel a könyörtelen osztálytársadalomra és annak még brutálisabb tagjaira, akik 'mindenkinek a magáét' kiosztják, tekintettel a morális intézetek kínzófolyosójára (óvoda, iskola, egyetem), ahol a tisztaság fél egészség szólam alapján a gondolataidat fertőtlenítik és tekintettel a politikai realitásra, ami értelmetlenül ezreknek az életükbe kerül és azoknak pedig akiknek sikerül megtartaniuk, egy egész sor megaláztatásba és megcsonkításba." (Előszó P. Weibel: Kritik der Kunst, Kunst der Kritik (A művészet kritikája, a kritika művészete), Bécs, 1973)

Peter Weibel a művész, aki azonban mindíg elméleti ember is, megtámadja a társadalmat, de nem azért, mert utálja, hanem mert meg akarja változtatni. Weibel létünket elemzi és boncolja, azt kérdezi, hogyan viseljük, s hogyan viselkedünk. Egyik legutóbbi nagy kiállításán, 1988 végén, a Bécsi Museum für Angewandte Kunst-ban a művészetet, pontosabban a legújabb művészettörténetet vette vizsgálat alá. Az ehhez megjelent könyvben kitalált kritikusok kitalált művészeket elemeznek. A keveredésnek ezzel a stratégiájával, amely azonban a valós viszonyokat veszi nagyító alá, Weibel pszeudoneveket és pszeudoműveket alkalmaz, amelyek azonban sejteni engedik a konkrét neveket és konkrét műveket is.

Olyan jelek ezek, amelyeket a címzett ismer. Taktikájáról ezt írja Weibel az előszóban: 'A műalkotások ontológiai státuszának megszüntetése folytán a művészet kódjai kérdésessé válhatnak, a stabil művészeti rendszer szabályai átszakadhatnak. A művészeti rendszer megmeredt elemei és stilisztikai eszközei felengednek és szabadabban cirkulálnak. A művészet története, mint formális fejlődés, amely megreked a stílusok és korszakok fixálásánál, szétmállik, amint mozgásba lendül. A fixált stílusok egymásra vetítődnek, a formális elemek ellentmondanak egymásnak. Így kommentálható Pollock abstrakt-expresszionista festménye Judd minimalista boxaival, amelyeket pop-artosan árucsomagolással vontunk be. Ami a múzeumban egymás mellett lóg, anélkül, hogy feszültséget keltene, elidegenítőleg vagy zavarólag hatna, azonnal visszataszító heterogenitássá válik, amint ugyanaz a három ellentétes stílus egy képbe gyűlik össze. Miközben a történelmileg elkülönült, esztétikus jelrendszerek e blendonizmus hatására elveszítik tisztaságukat, lelepleződnek a játék piszkos trükkjei. Az az indifferencia, amely a múzeumokban az egyes művek között keletkezik, az a neutrali-

zálódás, ami ott jellemzi őket, annak a belátásához vezet bennünket, hogy egy mű szellemi tartalma és ideológiai pozíciója végsősoron közömbös. A művészeti manifesztumok, programok és ideológiák csak eladási stratégiák, az áruelhelyezés stratégiái. Ha az áru végül oda kerül, ahová a gyártója előállítása első pillanatától kezdve kívánta, tehát a múzeumba vagy egy jelentős privátgyüjteménybe, akkor a művészeti program megtette a magáét. Ebből a szempontból jogos is, ha a múzeumban már nem hatásos. Úgyhogy a művészileg megfogalmazott múzeumkritika végül a múzeumban köt ki." Majd később ezt írja: "A múzeum gondoskodik bizonyos adatok, bizonyos kódok fennmaradásáról, miközben csak bizonyos műveket választ ki. A művészettörténetet tehát, mint bármely történettudományt a mindenkori hatalmi viszonyok határozzák meg, amelyek csak olyan adatokat, kódokat és műveket választanak ki, amelyek nekik megfelelnek. A hatalmi struktúra határozza meg ezen adatok átmentésének módját is." Peter Weibel jelekkel, kódokkal dolgozik, éppen azért, hogy ezeket a jeleket és kódokat faggassa, megkérdőjelezze. Ezeket a jeleket szimptómáknak tekinti, és megpróbálja a szimptómákból kiolvasható betegség okait megmutatni a társadalomnak.

Peter Weibel igazságai mások mint Johanna Kandl 'Wahrheid'-igazságai. Weibel globális értelemben gondolkodik, ügye a mindenség felé irányul, ezzel szemben Kandl inkább a személyes, individuális dolgokat hangsúlyozza. Ezt azonban nem feltétlen kell fundamentális ellentétként felfogni. Éppoly kevéssé, mint ahogy ma, a kilencvenes évek legelején - ha mégoly egyszerű lenne is - nem kell különbséget tennünk a 70-es évek és a 80-as évek művészete között a 'fejművészet' és 'hasművészet' értelemben. Amikor a 80-as évek elején újra egyre többen festettek, úgy tűnt, mintha ezáltal a művészet legtöbb eredménye és felismerése a hetvenes években befejeződött, és fejlődésképtelenné nyilváníttatott volna. De most, ennek az évtizednek a végén kiderül, hogy az a törés inkább csak felületi jelenség volt, mint ahogy a 80-as évek kutatása is visszahozta a művészeti nyilvánosság tudatába a 70-es évek oly sokáig ignorált fetészetét is. Ebből az lehetne a tanulság, hogy a fejlődés a művészetben szinte sohasem úgy zajlik, ahogyan azt a művészeti augurok (kritikusok, múzeumi emberek, és az utóbbi évtizedekben egyre több galériatulajdonos és műgyüjtő) kívánnák, hanem a művészek munkamódszerének megfelelően. Ám ezt a régi közhelyet is, amelyet a múlton is újra meg újra felül lehet vizsgálni, a jövőben is legelőször mindíg tagadják, főleg ha a piaci érdekek a megfelelő stratégiáikkal még erősödni fognak.

Johanna Kandl a "Neue Malerei" keretében lett Ausztriában ismertté. A 80-as évek elején olyan művészekkel együtt állított ki, mint Anzinger, Bohatsch, Klinkan, Mosbacher vagy Schmalix.

Időközben azonban olyannyira eltávolodott ezektől, hogy egyszer szükséges lenne, korai művészetét a legújabb alkotások ismeretében újra megvizsgálni. Az itt kiállított művei főleg 1987-ből valók, abból az időből, amikor műtermét Bécsből egy kicsi, de történelmi alsó-ausztriai helységbe Ladendorfba tette át. A többnyire kisalakú képek első pillantásra meglehetősen banálisnak tűnhetnek. 'Romantikus' vörösbe mártott erdők, medálszerűen bekeretezett tájképek idillt szuggerálnak, ami csak második pillantásra kezd meginogni: őstornyok, obeliszkek és emlékművek különböző fennségjelek alatt, egy kastély, egy siló a termelőszövetkezetben - úgy ábrázolva, mint egy toscanai nemzetségi torony. A múlt néma tanúi - de a jelené is - hatás nélkül. Egy rövid szövegben Johanna Kandl ezt írta erről: "Ha az emberek a vendéglőbe mennek, nem látják a köveket. Azokat a köveket sem fogják látni, amelyek még ezután jönnek. Egy faluban semmi sem változik. Csak egyre több kő lesz." A falu a világ is lehet. Johanna Kandl problémáinak egyike ezzel az érdektelenséggel, ezzel a félrerakással, ezzel az "akaratlan" felejtéssel találkozik. Az ő módszere nem orrbavágós módszer, inkább rejtjelzett, szinte kerülőutas módszer. Mi ez itt, igazság (Wahrheit) vagy 'Warheid', azaz a háború (war) formálta tájék (Heide), vagy volt (war) itt valaha egy mező (Heide)?

A múltnak szegezett kérdés szinte kényszerűen provokálja a jövő iránti kérdést is. Új munkáiban Johanna Kandl azokat a lehetséges veszélyeket dolgozza fel, amit a természettudományok enorm gyorsaságú fejlődése okozhat. Mindenekelőtt a géntechnológia és az azzal kapcsolatos manipuláció kérdése fontos számára. A DNA az új jel, s az agy mint az operáció színhelye. Emellett szépen festett képek lógnak gyönyörű gyümölcsökről, amelyek azonban ebben a kontextusban egészen új jelentést kapnak. F.E. Rakuschan megjegyezte e képek láttán: "Ezek a munkák ellenbeszédek a Baudrillard-féle Sign-Crash teóriára. Miközben a művésznő a konstrukciót és a montázst - a modernek alapelvleit - a 'postmodern tapasztalás'-on áttranszformálja, (!) és azt mint új és eredeti gondolkodást és látásmódot a resignatív hedonizmussal szembeállítja, kiterjeszti a jelenleg szocioszemiotikus valóság egyes tartalmait. Kandl - önmaga elvesztése ellen - egy szemiokratikus Corporate Culture jeleit idézi meg. Egy operatív montázs-demontázs nyelvezetét használja, megrendítve ezzel a szignifikánsok autonóm realitását, hogy a szétválasztáson túl a szignifikánsoknak egy imaginárius koherenciájához jusson."

Peter Weibel és Johanna Kandl műveikkel nem bizonyos személyeket céloznak meg, inkább struktúrákat próbálnak felmutatni, érthetővé tenni. Címzettjük a társadalom, mi mindannyian. Megpróbálják a mindennapi tompaságot megtörni, azért használják a jeleket, hogy épp

azokat kérdőjelezzék meg, sőt azon túl azért, hogy e jelekhez való viszonyukra kérdezzenek rá. Rámutatnak a látható dolgokra, amelyeket a hétköznapok eltorzítanak, félretolnak, észre sem vesznek. Johanna Kandl egyik legjellemzőbb műve, amit egy meglehetősen tetszés szerint válogatott ifjú művészek ausztriai tour d'horizon-ja keretében realizált, (Museum des 21. Jahrhunderts 1989), egy írásplakettből állt, amelyet a kiállítóterem egyik ablakában helyezett el. Ez állt rajta: "Kint zajlik." Kint egy plakátfalra ezt a feliratot ragasztotta fel: "Bent zajlik".

Jana Sevcikova - Jiri Sevcik

Az identitás jelei

Célszerűen úgy fogjuk fel és értelmezzük az identitást, mint térbeli tapasztalatot és valaminek az értelmes megélését egy bizonyos helyen. Ez teszi lehetővé az ember számára, hogy megnyilvánuljon, hogy megvalósítsa és megtartsa önmagát. Ez egy meghitt, uralható, horizont által határolt tér. Kultúránk értelme az, hogy magunkévá tegyük azt, ami e horizont mögött van. De ez csak erről az ismert szárazföldről kiindulva lehetséges. Az identitás a bennsőnkben lévő biztonság és teljesség, a különbözőség minden előnyével és veszélyével együtt.

A hosszantartó elszigeteltség éveiben elkezdtünk szabad térért és egy túl szűken értelmezett identitás határainak átlépéséért kiáltozni. Az volt a véleményünk, hogy az új tartalmak éppen a különböző horizontok közötti résekben keletkeznek majd, egy olyan kontextusban, amely csak most formálódik, és még egyáltalán nem létezik. Párhuzamot tartalmaztak az újonnan keletkezett képek, látszólag izolált, de a nyitott térrel együtt élő jeleikkel.

Mégis egyre inkább tudatában vagyunk annak, hogy az erősítendő identitás nemrég még fegyver volt a hivatalos struktúrák fikciói és idegensége ellen, akkor is ha szenvedtünk a túl szűk tér miatt, ami belső védőfalaink építése folytán keletkezett. A művészet kapcsolatban volt evvel a kettéhasadt szereppel: ezért értettük máshogyan társadalmi szerepét, mint ahogy azt a nyugati országokban értik. Nehéz azt követelni, hogy a művészet megfeleljen a tudat jelenlegi állapotának és a világ szociális kommunikációs rendszereinek, mert itt a művészek túl személyes vízióit korrigálták és a valóság valószerűségét és valószerűtlenségét igen széles körben megkérdőjelezték. A valószerűtlenség ugyanis nálunk a hivatalos ideológia számára volt fenntartva, és az identitásprobléma a veszélyeztetettség helyzetében való túlélés problémájává változott. Művészetünknek túl gyakran kellett létkérdéseket feltennie. Felülvizsgáltuk, hogy létezünk-e még egyáltalán, és igen nehéz volt megállapítani, kik is vagyunk tulajdonképpen. A groteszk és kritikus képek is az önfenntartás egyik formáját képviselték, és ellenőrizték, hogy egyáltalán képesek vagyunk-e még arra, hogy magunkra és deformációinkra kritikusan reagáljunk. Ezt a társadalmi szerepet a 70-es és 80-as évek depresszív időszakában elsősorban a középgeneráció vállalta fel.

Ez a fajta rákérdezés az identitásra a legfiatalabb nemzedék számára már nem volt érdekes. Ők inkább a felszínen mozogtak, s az identitást máshogy és máshol definiálták: a hétköznapi nyelvben. Meg-

szimatolták a szociálkommunikáció sztereotípiáinak összetartozását, ha nemzeti emblémák és szimbólumok, ha történelmi mítoszok, ha a klasszikus művészet tradícionális nyelve vagy a kultúra szokásosan használt nyelvének formájában jelentkezett is. Általánosan fogalmazva, a 80-as évek közepére a képtémák a traumatikus kifejezéstől az objektív felé tolódtak el.

Nem olyan fontos, hogy az új generáció az újonnan felfedezett nyelvekkel szemben félig ironikus tartást vett fel, miközben lépésről lépésre ürültek ki a tartalmak. A fontos éppen ezen nyelvek funkciójának a felülvizsgálata, mert a fiatal nemzedék ezeket csak újra emlékezetbe idézni és érvényesíteni akarta.

A jeleket tehát mozgásba hozták. A művészek megtalálták a művészet új szociális nyelvét és annak új funkcióját, s beléptek a kortárs képzőművészet kontextusába. Első példaként említsük Jiři Davidot. 1986 után festett képein a jelek elutasították a középgeneráció túl rettegő élményeit. Ezek a képek sokkal szabadabbak. Ezt a tényt nem lehet a kompakt interpretációval magyarázni, mert a jelek úgy mozognak a képeken, mint ismert, dekomponált történetek maradványai. De az identitás keresése valójában nem maradt abba, hanem tovább folyik, csak már más képeket, más metafórákat használnak, pl. a nemzeti tradícióért. David sorozatai inkább ezek szublimációját jelentik az egyéni érzelmekben, tehát nagyobb csendet és hallgatagságot ábrázolnak. Ezek értik az intimitás értékét. A kép kevésbé egyértelmű, a jeleket egyre inkább fragmentárisan használják, s eközben egyre nehezebb lesz kapcsolatot teremteni köztük. A nemzeti összetartozás korábban használt szimbólumainak sokkal szélesebb hatása volt, mert általánosan érthetők voltak. David legutóbbi képein nyilvánvalóvá válik, hogy gazdagabb asszociációs tartományban mozog, és így védi meg saját világát a túl egyszerű megfejtéstől, a leleplezéstől. A felhasznált jelek - legyen akár a sírbatétel jelenet egy régi cseh festményről vagy színészfényképek egy folyóiratból, vagy falfestés sablonjai - ugyanazokat a hagyományos identifikációs jeleket ábrázolják, mint a trikolorok, vagy az országtérképek. Ezek a jelek a visszatérést jelentik a gyermekkorból, a múltból származó intim tapasztalataihoz, s ezért egy konkrét helyhez kötöttek. A széttört világ látszólag különböző töredékei között valójában az egység és harmónia iránti vágy húzódik meg. A fragmentárikus képalkotással a művész félrevezet bennünket, úgy tesz, mintha a rizikós középpont nélküli szabad teret akarná ábrázolni. Mondanivalója nem teljes, de mégis egy ködbe burkolt, de önmagában zárt és töretlen szellemi világ felől árad. Az univerzumát elhallgatja, hogy ne lehessen manipulálni, ne lehessen visszaélni vele.

Ez a jelekkel való játék Tomáš Císařovskyjnál annál inkább el

is hagyta azt. Klasszikus festmények bázisán irodalmi történeteket használ fel, amelyek számára az egyetlen találkozást jelentik a valósággal. Nyilvánvalóan világos számára, hogy a legenda ma már nem reprodukálható teljesen. David levegős fragment - 'installáció' -ival szemben Císařovský módszere egészen más karaktert mutat. A felület alatt dolgozik, a klasszikus festmény sötét takarója alatt és - mint az emlékezet mélységeiből - képtöredékeket hoz a felszínre, hiányos, de konkrét információkat egy régi történetről. Ez az adott pillanatban sokkal valóságosabb is lehet, mint amit az ember éppen megél. Képeinek kétségtelenül szociálkritikus funkciója éppen ezen a mozzanaton nyugszik. A közlés kifelé torzóként hat, de megvan a hozzávaló, a felszín alatt nyugvó teljes kép, hihetően és megfoghatóan. Ha mindent elmondott volna és közlendőivel az egész képteret kitöltötte volna, a mondanivaló banális és naív lenne, sokkal naívabb, mint a befejezetlen részek.

A fragmentumok az emlékek és élmények intenzitásán keresztül kapcsolódnak egymáshoz, s azok mint az egykor megélt történetek visszfénye emelkednek ki a monochrom felületből, hogy bármikor újra visszasüllyedjenek. A források és előképek kiválasztása sem véletlenszerű. Habár ezek a képek 1989. novembere előtt keletkeztek, úgy hatnak, mintha Csehszlovákia jelenlegi szociális realitása motíválta volna őket, amelyben a Masaryk elnök alatti első köztársaság rehabilitálható. A fontos identifikációs mozzanatok közé tartoznak Masaryk maximái a morálra, a népművelésre, a nevelésre és a pozitív demokratikus fejlődésre. Císařovský megerősíti ezt a modern (ill. modernisztikus) törekvést. A fragmentális nyelvezet paradox módon egyértelmű eszmét szolgál. Talán helyénvaló volna U. Eco manapság túlságosan is gyakran használt párhuzamát idézni: a naív szerelmi vallomás lehetetlen, a szerelmet kerülőutakon kell bevallani. Ahogyan David saját intim szellemi univerzumát leplezi, Císařovský is elbújtatja a valóban és tényleg morális és valóságos világot a visszaélések elől.

Stanislav Diviš más szabályok szerint játszik a jelekkel a képfelületen. Az ő zárt, kompakt világa a vizuális nyelv. Nem annyira annak új princípiumait keresi. Ez a nyelv stabilabb és kevésbé változó, mint David változatos konceptje. A saját esztétikus nyelv olyannyira dominált, hogy tudományos realizmus programja tulajdonképpen azt a kérdést tette fel, hogyan lehetne a nyelvet megváltoztatni, hogyan lehetne a tisztaságnak és az egyszerűségnek ezt az oly esztétikus konceptjét újra életre kelteni. Ez a mentőöv Diviš számára, az identitás, a túlélés, a megmenekülés lehetősége, amit állandóan felül kell vizsgálnia. A Szép Prága - A mi Prágánk sorozat, a térképek (Mink van?) és a meteorológiai ciklus nagyrészt formális utalások a körülötte változó

realitásokra. A legutóbbi sorozat, a Fejtörők - kis játékok és képrejtvények - külsőleg az új absztrakciót szimulálja. Diviš nagyon jól tudja, hogy egy magában zárt kép ma nem tud fennmaradni. Tudat alatt reagál a változó időre és egy játékelvet választ egy vagy több ismeretlen elemmel, amelyek a képet lazán kitöltik. A szimbólumok, amelyekkel játszik, nem rizikós versengés eszközei a szabadság terének elnyerésére, hanem egy rejtett hír rejtjelei. A játékot védekezésül használja a totalitárius manipuláció ellen.

Az az interpretációnk tehát, hogy az új cseh festészet képein feltűnő nyitott tér megtöltésre vár, a fenti elemzések ismeretében csak részben érvényes. A tér a felület, ami alatt egy kompakt modell található, egy intenzíven érezhető harmónia, ami épp csak egy mindmáig zárt horizont mögött húzódik meg. A jelek, ha gyakran kontrasztosan reagálnak is egymásra, hasonlóságokat keresnek. A végső utalások sem kifelé mutatnak, a szabadság tere felé, hanem vissza a belső felé. Az identitást már nem a sérült szubjektum szenvedéseiben keresik, hanem a felszín alatt lereagálják. Eközben mi vagyunk arra kényszerítve, hogy a kép űrjeit kitöltsük. Diviš arra szólít fel, hogy geometrikus formákkal egészítsük ki a kép nem festett felületeit. David a különbséget keresi a világmindenség és egy vonat (Ost-Pazifik), egy favágó és egy népi motívum között, ami kizárólag képzeletünkben sikerülhet, amely a látszólag izolált elemeket össze tudja kötni. Císařovský arra kényszerít bennünket, hogy különböző, egy történetből kiemelt szimbólumokat kössünk össze a fantáziánkkal és ezzel több teret ad nekünk, mint amennyit maga a képfelületen teremthetne. A három festő közül egyik sem választja szét az elemeket, hanem az asszociációkkal összeköti és egymáshoz illeszti őket. A fragmentumok nem elszigetelten állnak egymással szemben, hanem kommunikációt ígérnek.

A kortárs cseh festészet azok szerint, amit itt leírtunk, még mindíg védekezési tartást vesz fel, s eközben irtózatos izolációját tükrözi vissza. Ez rendkívül érthető is, hiszen folyton a történelmi fejlődésben fellépett komplikációk ellen kűzdünk. Ebben az instabil világban nem is lehet a művészektől elvárni, hogy direkt módon szóljanak a jelenről. Az egyszerű és diszkrét beszéd csak ott lehetséges, ahol a realitás a funkcionáló párhuzamok között képződik. Ahol a működő és aktuális párhuzamok nincsenek meg, nem lehetséges a közvetlen beszéd. Akkor nem marad más hátra, mint egy pótnyelvhez nyúlni, olyan területekre utalni, ahol az ember megerősítésre talál. A tudatosan használt identifikációs jelek, mint már említettük, a hellyel, a tradícióval, meghitten ismert élményekkel, újságokkal és folyóiratokkal állnak kapcsolatban, amelyeket gyermekkorunkban lapozgattunk. Ezek furcsa időérzetet okoznak, amit máshol aligha ismerhet valaki. A közös vonásaikat így hívják: átlapozni, megnézni. álmodozni, keresgélni,

de nem a jelenben, hanem az emlékezetben. Konkrét helyeken lévő tárgyak felé fordulunk, és egy szellemi térben mozgunk, amit jelentések tesznek sűrűvé. A képek nem támadnak a jelenre, hanem inkábbb meditatív, érzésekkel teli feljegyzések. Most még nem tudunk e terhelés nélkül létezni, mert még frusztráltak vagyunk az át nem élt szabadságtól. A teher bennünk van, és mi egy erőt sugárzó hely aurájában keressük. A valódi szabadság majd ott kezdődhet számunkra, ahol megengedjük magunknak, hogy saját nyelvünket beszéljük anélkül, hogy a kortárs művészet 'lingua franca'-ját megtanulnánk, és mint egy színész, szerepet játszanánk.

Csak akkor leszünk képesek magunkon túllépni, ha más tapasztalatokat nyerünk. Talán akkor ez a mostani fragmentnyelvünk szabadabbá, irodalmi elemektől mentessé és egyszerűbbé válik. Ennek jelei most még az epikus közlés, a befejezetlen sztorik a túl konkrét szerepalakítás közé tartoznak. Nem írják körül saját terüket, hanem megkísérlik azt az elmében felkelteni. Az emlékezés mindíg egy már megélt, identifikálható térbe helyez minket. Csak a lokalizálással érhetjük el az identitás intenzív érzetét. Ez a feltétele a viszonyunknak saját magunkhoz, a garancia a biztonságra. Valószínűleg olyan szituáció ez, amely a felébredéshez hasonlít. Megbizonyosodunk afelől, hogy már nem alszunk, a legközelebbi tárgytól várunk bizonyságot, és a dolgok felmerülnek a sötétségből és mozognak a nappali fényben - de a hirtelen világosságban homályosak és sápadtak.

Davor Matičević

Bécs - Zeichen im Fluss

Emlékeztetnünk kell ezen áttekintésben, hogy Jugoszlávia a létező szocializmus többi országától eltérően már 1951-ben kilépett a keleti blokkból, s ekkor történt meg a művészetben is a szakítás a szocialista realizmussal. Mindazonáltal a bolsevizmus primitívségével és elszigetelődésével jellemezhető mentalitás együtt élt ez új művészi magatartásokkal és a dinamikus, korszerű produkciókkal.
Ez az itt kiállító művészek szüleinek illúziókkal és ifjonti lelkesedéssel teli korszaka, akik az akkori válogatást rendszerré alakították (együtt a társadalom meghatározó tényezőivel). S így erőltették felfogásaikat másokra. Elsősorban a tulajdon gyermekeikre. Akik felnövekvén ellenálltunk annak, hogy befogadjunk a megtanultakkal bármi ellenkezőt, s tevékenységünk első idejében mindössze modernizáltuk az öröklött illúziókat. Világos volt azonban, hogy a szabadságról nem lehet ugyanúgy énekelni, mint ahogy a szolgák énekeltek róla - hogy patetikusan a költőt parafrazeáljam. A kritikus viszony hamar megnyilvánult a művészetben, éspedig visszavonulás, ellenállás vagy elégedetlenség formájában. A helyzet és önmagunk kitartó elemzésével nemzedékünk alternatív nemzedék maradt.

A szocialista realizmus elhagyásától az ellenállás sajátságos új művészetéig számos változás következett be - lassú ütemben a hivatalos szférában, ám igen dinamikusan a nemhivatalos képzőművészeti színtéren. Innentől osztják meg egyes kritikusok a helyzetet az események I. és II. vonalára. Az alkotás és a plaszírozás, valamint a bemutatás lehetőségei korlátozva voltak avagy minimálisak voltak a radikális művészek jelentős hányada számára. Állami támogatást senki sem kaphatott, ha művészete nem állt az állam szolgálatában - az egyik befolyásos neosztálinista megfogalmazása szerint, mintegy válaszként a "virágozzék ezer virág" jelszavára. Véleményem szerint az aktuális demokratikus változások már akkor megkezdődtek a kultúrában és a művészetben, az ideológia diktátumának gyengülésével, ám teljességgel csak az ötvenes évek politikai változásaival váltak megengedhetővé. A totalitarizmus mindenütt jelen van, a változások pedig a közvetett befolyással és a hatalom dominanciájával lassan zajlanak le.

A 60-as évek nyugat-európai típusú innovációi előtt való nyitással az avantgarde zene és a kísérleti film jelentős biennálékon mutatkozhat be Zágrábban, akár csak az újkonstruktívizmus a képzőművészetben, s a hazai alkotók prekonceptualista megnyilvánulásai a külfölddel találkozva, szembesülhetnek a művészet egyenrangúságával. Ugyanekkor emelik a nagyléptékű szoboremlékeket a háború áldozatainak, az ideoló-

giának és a forradalom eszméjének. Ezek bár modern műalkotások, a hatalom önigazolásának tükrei a válság korában. A 70-es évek elején a hatalom megtartásáért folytatott harc, valamint az önigazgatási és szövetségi gazdasági rend válsága redukálja a művészek aktívitását szinte az egész országban, s az érdekes internacionalizáló színtér áttelepül Belgrádba, ahol nemzetközi programokon találkoznak nemzedékünk tagjai. A multimediális projektek és a konceptuális alkotások hivatalos visszhangja azonban nincs összhangban a művészek tehetségével. Lévén, hogy nem dolgozhatnak szükségleteik szerint, közülük sokan elhagyják Jugoszláviát (Marina Abramović, Braco Dimitrijević, Gera Uvkom, Radomir Damnnjanović) vagy sűrűn vállalnak külföldi vendégszereplést (Dalibor Martinis, Sanja Iveković, Goran Trbuljak, Boris Bućan), és hamarosan ott működnek a nemzetközi porondon. A lelkesedést felváltja az irónikus távolságtartás, a művészet népszerűsítésének, társadalmiasításának programját felváltja a mérsékelt elkötelezettségű elit, intellektuális művészet galériákban, múzeumokban való bemutatása.

Közvetlenül a 80-as évek előtt következett be a művészeti központok szétszóródása, s a továbbiakban Ljubljana, Zágráb és Belgrád jelentette az alkotómunka legnagyobb koncentrációját. Az új festészet, a szobrászat talán meg is gyorsította a piac kibontakozását. Az alkotók problémái, tulajdon érdekeik kielégítése, valamint a piac érdektelensége a 80-as években a nomadizmus új formáját hozza ismét (az a bizonyos Achile Bonito Oliva).

Fiatal alkotók jelentős csoportja hagyja el az országot a 80-as évek közepén, az első komoly bemutatkozást követően, valamint azután, hogy elnyerte a hivatásosok körében az elismerést. Kérdés, hogy e művészek emigránsok, netán ellenzékiek-e, vagy csupán elégedetlenek, mivel túlnőttek közegük lehetőségein, de nem a szükségletein). Akik maradnak, azoknak egyedül tudatuk és öntudatuk marad, segíteni kell őket méltóságuk megőrzésében. A fiatalok új stratégiával maguk látnak hozzá ennek meghódításához.

A történelmi avantgarde áramlataiban csak bizonyos politikusok hoznak létre intellektuális tömörüléseket, művészekkel közösen, nem hoznak létre viszont társadalmi szempontból releváns szituációkat. Külön kutatásra volna szükség annak megállapítására, mennyire őrződött meg Október művészi eszméje a Szovjetúnión kívül, s mennyiben folytatódott megváltozott, átalakult formában - bár itt teljesen sohasem affirmálódott, sőt inkább ki volt téve annak, hogy a régi és az új sztálinisták lejárassák. Az irodalomtól, a színpadi művektől, valamint a filmtől eltérően a zene, az építészet és a képzőművészet nem volt komolyan védett diszciplína az elmúlt negyven évben. A durva megtámadtatás kivétel számba ment, de létezett az elitélés, valamint az anyagiak "hiánya", éppen a legkiválóbb alkotók bizonyos projektjeinél

- ellentétben az államilag támogatott művészek helyzetével. A legújabb változások nap mint nap lehetővé teszik a kevésbé ismert vagy rejtve maradt események megismerését. Az új történelem s benne a művészet története megírásra vár, mert sok sajátos felfogású, ám csalódott és visszavonult alkotó érdemli meg az érzékenyebb odafigyelést és az eddiginél kedvezőbb helyzetet. A hetvenes évek utáni fiatalabb nemzedékben, ha volt is kihívás, "vitás" téma vagy kérdés (Martek: Kezet nyújtsunk-e a rendőrnek?), ezek alternatív módon tétettek fel, avagy túlontúl alternatív helyeken ahhoz, hogy komolyabb reakciókat kiváltthassanak, ha ugyan nem kaptak egyszerűen csak ledorongolást. Párhuzamosan az 50-es, 60-as évekbeli geometriai absztrakció és az újkonstruktívizmus ismert megjelenési formáival, hosszú negyven éven keresztül az intimizmus lesz további formája az erők diszkréten aktuális, mindíg más szembeállításának. A metafizikai interieurt bemutató festészettől a radikális informelig, prekonceptig, s a konvenciók kipróbálásának minden formájával, mindenek előtt azonban társadalmi és egyéni lépésekkel ez a művészet jeleníti meg a gyanút és mossa alá a rezsimet. A depresszívitás, a visszafogottság az ellenállást erősíti. Ez tapasztalható elsősorban a Gorgon-csoport tagjainál (Vaništa, Bašićević, Kozarić, Knifer, Jevšovar, Seder, Horvat, Putar, Mešterović), mindíg a társadalom hivatalos áramlataival való bizonyos szembenállásban: vagy néhány sajátos fiatal konceptualista művésznél, mint Tomislav Gotovac (strukturalista film és performence-ok) és Josip Stosić (tipografikus költészet, színház, installációk). Attraktív alkotásaikat betiltották az ötvenes, akárcsak a hetvenes években, noha csak Gotovac későbbi fellépései tartalmaztak bizonyos politikai implikációkat. Ők folytatják az alternatív szcénákat a 70-es években, elsősorban Sanja Ivekovic és Dalibor Martinis "Podroom" nevű nyílt műtermében.** Bizonyos fajta Factory volt ez, vezető személyiségek nélkül, a művészi kifejezés deklarált egyéni szabadságával, egyúttal olyan bemutatkozási lehetőség, amit művészettörténészek széles köre kísért figyelemmel. Itt konszolidálódik Mladen Stilinovic és Vlado Martek a hatos csoportban (a többiek Sven Stilinovic, Zeljko Jerman, Boris Demur, Fedor Vucemilovic). Később csatlakozik hozzájuk Vlasta Delimar, de sok más alkotó, konceptualisták és festők (primér illetve elemi festészet), továbbá e csoporthoz közelálló kritikusok és működnek közre a Podroom kiállítás-akcióin, a város terein vagy kint a természetben. A szervezettségük megállapodáson alapul, spontán, definiált közös progrmajuk nincs, noha programszerűek a fellépések. Fő elvük az intimitás, a motivációkat a mindennapokban találják meg. Védekezési eszközük a szarkazmusba áthajló irónia. Mind erősebb dezillúzió jellemzi őket - bár úgy tűnik, hogy a program szélesítésével javítani kívánnak a konveciókon és javí-

tani a mindennapok realitásán. Működésük tartalmaz bizonyos naívitást és jóságot - még akkor is, amikor gonoszak vagy dühösek. Akcióiról csak szerény fotódokumentáció maradt fenn és szamizdatok: a művészek által létrehozott könyvek és a "Maj" (Május) című újság, minden számában a sokszorosított műalkotásokkal. Az alternatívitás ellenére ez a mag tevékenykedik a Horvát Képzőművészek Egyesületében, létrehozza a Prosineri mediji (Kiterjesztett médiák) galériát, amely ez információcserét illetően a nyolcvanas években a város legdinamikusabb helye (vezetője M.Stilinović). Szerény anyagi háttérrel Mladon Stilinović, akárcsak Vlado Martek (vagy a hatos csoport más tagjai) olyan álláspontot alakítanak ki, amely szerint mindent fel kell és lehet használni az önkifejezésre, ami csak körülöttük megtalálható. Munkáik, bár néha pretenciózusak, leginkább szerény méretűek és szerény megjelenésűek, sőt szegényesnek vagy piszkosnak tűnnek. Az anyag reciklizálásával megőrződnek műveikben a régi jelentések, a nem professzionalista megmunkálás pedig új felismeréseket eredményez. Ez a felfogás tiszteletlen a műalkotás tartósságát hirdető konvenciók iránt. Megjelenik a giccs vagy az elfogadhatóság határát súroló autentikus alkotástípus: a várostól, polgáritól eltérő alkotásmód, amely nem falusi, nem is underground, hanem a nyomorúságos külvárosok művészi megjelenítése.

Mladen Stilinović és Vlado Martek elkülöníthető az egyéni és kollektív jelek használata elleni tiltakozásával, amely náluk erősebb a kor többi alkotójáénál. De hasonlóságaiknál és különbözőségüknél jobban meghatározza e két alkotót a kiindulópont. Míg Stilinović filmezést tanult, Martek irodalomtudományt (a Gotovaccal és Stosiccsal való összehasonlítás felesleges, ám szükségszerűen felvetődik). Míg az első az egyes eseményekre vonatkozó általános feltevésekből kiindulva reagál a világra, a másik fordítva reagál az egyes jelenségekre, s általános szintre emeli azokat. Stilinović a magatartásokat vizsgálja, Martek a jelenségeket - érzelmi és kreatív "apparátussal" az egyes művek megformálásakor, mely művek nagy egységekben funkcionálnak. Kiindulópontjuk többek között az orosz avantgarde, az aktuális társadalmi problémákat plakátakciókkal megoldani kívánó attitűdjével - másrészt a francia szürrealizmus kiindulópontja e látomásoknak, valamint a saját élmények, a környezet és az univerzum egyéni megfogalmazásához. A két alkotó egyike sem tanult festeni, ami egyáltalán nem zavarja őket abban, hogy urai legyenek a tiszta konceptnek, inkább a döntésen és az élményen alapuló különös izgalmat ad műveiknek.
Míg Stilinović átvesz egy kész jelrendszert (még Majakovszkij sajátságos strip ikonográfiáját vagy Malevics szuprematizmusát is), hogy mindezt egyedi jelentéssel ruházza fel montázsaiban - Martek a saját elképzelést, fogalmat keresi, a legközvetlenebbül jelölve meg azt, függetlenül bármi világos előképtől. A kidolgozás elégtelensége, az általunk

ismert forma hagyományaitól való eltérés adja ezen művek érdekességét, különbözőségük a variációkban növekedik, lévén, hogy e képek, akárcsak a gondolatok sok változatban ismétlődnek. Elmélkedéseiket nem mindíg vezeti a hagyományos logika, de címeik segítségükre vannak a dadaisztikus fordulatok megfejtésében (Stilinović: "Tortát vágni a kép pofájába", Martek: "A kefélés szomorú"). Mindketten élnek a különböző származású és jelentőségű képek kollázsával. Az első a politika győzelmeit és tragédiáit megörökítő újságcikkeket, a másik sajátos textúrákat, tükröcskéket - szentképeket gyüjt. A viselkedés etikája foglalkoztatja mindkettejüket, de míg egyiküket az elszegényített és fenyegetett szellemiség materiális élete és a halál foglalkoztatja - a másiknak a születés öröme, az élet szomorúsága, önmagunk megismerése a fontos. Bár kezdetben talán hasonlítanak egymáshoz, - eleinte egyiknek a kegyetlenséget, másiknak az érzelmességet róják fel, e különbségek kettősükben kiegyenlítik egymást. Míg Martek az agitációs szövegeket teszi elénk költők, öngyilkosok számára, Stilinović megállapítja: "Munkám feltételei nincsenek az én kezemben, de szerencsére az önök kezében sem". Ez így nem azt jelenti, hogy Stilinović nem ismeri a specifikus érzelmi azonosulást (Láb-kenyér viszony, Vérrel írva), amint Martek is megtalálja az anarchisztikus propaganda sajátos formáit, amidőn röplapokat osztogat ilyen szöveggel: "Művészek, fegyverbe!" vagy kekszet, "Hazugság állam". Az "Egyetek húst!" felirat ezt erősíti.

Stilinovićnak a "A holtak kizsákmányolása" című 1984-ből származó sorozatában bőven találhatóak olyan művek, amelyeket mindíg újonnan elgondolt installációs egészbe helyez el a művész. Maga is hangsúlyozza, hogy banalizálni kívánja az általános jeleket. Individualizált nyelvet használ (sütemények, nullák, halotti jelentések - a maga módján nála megsemmisítést jelentenek) s a felkiáltás, "Sütemények, rohamra" mindent burleszkbe fordít. De a montázzsal felmutatott viszonyok s jelentésváltozások mintha nem határoztak volna meg többet a viszonyok felismerhető törvényszerűségeiből - és az összeütközés kiábrándultságát a gondolat eltorzulásának határán: a jelentésárnyalatok seregének és a magában hordozott probléma globális jellegének ellenére. Egy alkotáscsoport specifikusan redukált jelentése más alkotásokkal kapcsolatba kerülve mintha nem gazdagodást hozna, hanem még nagyobb sivárságot, a ténymegállapítás és a vezérgondolat által. Az élet sűrítésének avagy leegyszerüsítésének képessége adja Stilinović munkáinak értékét és az okot a "Kifogásokra", az okot, amely irritál vagy amelyre ellenvéleményként van szükségünk, s eként tiszteljük. Martek-nál az utolsó tíz évben mind gyakrabban jelennek meg a szövegek amellett a rajzok, a kis szobrocskák, majd saját megfigyeléseinek mind nagyobb "illusztrációi". Ezek nemcsak magatartások, hanem összekapcsolások is az egyéni kapcsolatoknak a környezettel vagy akár a világminden-

séggel is. Vlado Martek a kapcsolatok felismerésével foglalkozik. Ideogrammái egyesítik az eszméket, kacsolatokat és felfogásokat - leggyakrabban a hagyományos jelrendszer (csillag, sarló, kalapács, kereszt vagy akár ház, magzat, madár) átalakításával, - egyszeri alakzatokká egyesítve ezeket az installációs egészekben. Az ideológiához, politikához való viszony, szerelem és gyűlölet különböző hőfokáig, ezek kötelező témái. Martek jól ismeri a nyelvet, képes irányítani a gondolatot, vagy a színnel bánik úgy, mint egy nelvvel: a fehérrel, feketével, nátron papír alátéttel, mint a színhiány jelzésével, vörössel és aranynyal, mint kihívással és jelentésárnyalatokkal. Teljes nyitottság - olyan magatartás, amely ellentétes a művész városát és hazáját jellemző bizalmatlansággal. A nyolcvanas években mégis hangsúlyosabbá válik az intimizálás - amely Marteknál már-már kihívó sajátosság.

Ha Stilinovićra a montázs a jellemző, Martekre pedig azösszeolvasztás, akkor az Irwin-csoport tagjainak munkáit a kollázs karakterizálja. Talán az asszamblázs és az akkumuláció komponensei is fellelhetőek műveikben, mindenesetre ellentétben a kész elemek felhasználásának programjától, ők maguk készítik el az alkotás minden elemét. Teszik ezt más alkotók ismert műveinek ismétlésével, előhíva azok jelentését, elsősorban a mitológiai színezetűeket, továbbá a hazai és a külföldi művészet, legtöbbször a 19. és a 20. század alkotásait. "Salto vitaléjuk" jellegzetesen posztmodern odafordulást tesz a múlt, pontosabban a szlovénség germanizációja és a náci korszak felé, lévén, hogy a szlovénség mint kis nép ma is fenyegetve érzi magát (és szükségesnek találja, hogy erről hírt adjon). Teszi ezt a nemzetközi sikereket is elért ljubljanai rockbanda, a "Laibach" továbbá színházi előadások, mozgalmak, amelyek néhányszor nevüket is változtatták (a legutóbbi Vörös pilóta), emellett pedig az építészetben és az öltözködésben, videoművészetben és szobrászatban, egészen az alternatív rockegyüttes, a "Boquesia" homoartjáig. Tevékenységük többnyire elkülönül, de elveik közösek. A prezentáció és a spontaneitással szemben a fegyelem elve valamennyiüknél,de az Irwin-csoportnál kétségkívül vezet az első fellépésekig és az illegalitás stratégiájával való érvényesüléshez, a botrányos alakoktól a nemzetközi sikerekkel dicsekvő művészekig. Image-ük szintén változik az idővel - a névtelenektől az aláírt művészekig, saját munkákig, amelyeken öntudatos beállításokban pózolnak a kamerák előtt. A nyilatkozatok és magatartásformák sokasága nemcsak a menedzselés fontosságát tanusítja, hanem a tudatos, látszatra ellentmondásos tevékenységüket is. "A politika a legfőbb, a mindent magába foglaló művészet, és mi, akik a Szlovén Művészetet műveljük, politikusnak tekintjük magunkat". Alkalmaznak idegen magatartásformákat is, kikiáltván magukat "a lélek mérnökeinek" avagy "a lélek terroristáinak". Hasonlóképp viselkednek a "Neue slovenische Kunst" többi képviselői is. Állításukat, hogy a művészet és a

totalitárius rendszer nem zárják ki egymást illusztrálta első kihívó, aztán meggyőző fellépésük, amely után felismerik a történelmet is koruk tapasztalataiban (saját korukat és benne a történelem tapasztalatain alapuló tevékenységet is). Tény, hogy nem zavarja őket, ha nem számolnak a történelmet övező félreértésekkel és a saját eszméik irányával. Drasztikus példa a rezsimmel szemben történt "áruló magatartásukra", hogy olyanok pályáztak az Ifjuság Napja ünnepségére (kultikus formája volt ez Tito születésnapja megünneplésének), amely Walter Klein ismert fasiszta plakátja volt a Harmadik Birodalom, 1933 idejéből. A pályázatot megnyerték, vagyis a rezsim intézményei deklarálták hajlamaikat és önképüket. A botrány után mégis végét vetették a tömegdemonstrációknak a glorifikált személyi kultusz értelmetlen megnyilvánulásának. (A laibach tagjainak egyenruhát is stilizált partizánuniformisok - szinpadi fellépéseik viszont elsősorban náci aktusokra emlékeztetnek). "Azért adunk képet valamiről, hogy másról beszéljünk". A képalkotásban és a megjelenésben a punkok hard viselkedése és a Laibach havy metal zenéje jelenti a megfelelő párhuzamokat, továbbá sajátos színházaik szofisztikus esztétikája.

Csak körültekintő interpretációval lehet felfedni akcióikat, ennek ellenére léteznek állítások, hogy a képeiken észlelhető sötét elemek a Kelet ortodoxiájából, míg a nagyléptékű glofikációk a Nyugat reprezentatív művészetéből származnak. A különböző eredetű idézetek hangsúlyos kombinációja a "Wes ist Kunst? ciklusban a szuprematizmus és az informel, a nácizmus és a szocialista realizmus, a dadaisták és a romantikusok kifejezésmódját közvetítik. Például a "Malevics a két háború között" című képen a szuprematisztikus fekete kereszt dominál, szendvicsben a hazafias német idealizálás jegyében megalkotott női arcképpel az első világháború idejéből, továbbá az atléta-harcos hősi alakának szoborszerű megjelenése a második világháborúból, s midnezt keretezi a bányász ikonográfiára jellemző bitumenszerű relief. A szlovén művészetből ismert síremlékek, feszületek, madonnák patetikus megjelenése gyakori a sorozataikban, akárcsak az ipari tájkép vagy Ivan Grohar Magvetője, amely védjegye vagy fő motívuma a reinterpretációnak. Egyes jeleiket montázzsal hozzák létre, s az átütő hatás a felületes olvasatban válik lehetővé. Így Malevics keresztjének motívuma náluk a fogaskerékbe íródva a vaskereszt kitüntetésre emlékeztet, vagy éppen a horogkeresztre - pusztán az ugyanazon helyre alkalmazott koncentrált grafikai munka és aplikáció révén: alkotásokon, egyenruhákon, publikációkban és plakátokon. A művek kidolgozottsága magas professzionalitást mutat, olyan anyagokat alkalmaznak, amelyek az örökkévalóságnak készülő alkotás illúzióját adják: ilyen a vászon, az olaj, a márvány és a ronz. Csak néha gazdagítják e repertoárt, ám akkor szigorú szándékoltsággal alkalmazzák az olyan tárgyakat, mint az ócska rozsdás

fémdarabok, a szén, a lucskos vagy vérfoltos textil. A csoporton belül a feladatokat szétosztják, de a munka közös. Egy tag kezdeményezi, vagy dolgozza ki a munkát, amit a csoport egy másik tagja átdolgozhat, befejezhet vagy kiegészíthet. Az individualitás szükségszerűen nem létezik. Bizonyos nyugati kritikusok ebben a kollektívizmus keleti megjelenési formáját látják, úgy vélem, a közös alkotás egy formája ez, amely ott van minden nagy projekt megvalósításában, régen és most is, a színháztól a filmig. Ez több mint a Kelet, sok tekintetben érvényesül itt a személyiség kontrollja, de az egyénekre, a művészekre itt épp úgy szükség van, akárcsak az intézményekre sőt a kultuszokra is, és a művész intézményét azért a Nyugat is ismeri.

Az egyén kreatívitásának vagy a közös projekt Irwin-féle próbája érdekes kísérlete az alkotás születésének. Jugoszláviában szükséges forma, hiszen itt az elmúlt évtizedekben eleve csoportok, mint a Zenit, a Zemlja, az Exat, a Gorgona, a Nedijala, az OHO segítségével változott és újult meg az alkotáshoz és az alkotás mikéntjéhez való viszony. Mivel a csoport számára a fellépés és a fennmaradás könnyebb, ez a mód elfogadhatóbb, mint az egyéni fellépés, hiszen ez egyén iránt ezekben a társadalmi rendszerekben nincs elég érzékenység. A csoport stratégiája jogosult az olyan környezetben, ahol a művészet érvényre juttatásához a sajátos show business viselkedés szükséges, hogy elfogadják, jogosnak ítéljék létüket. E körön kívül - kissé más módon, de azért elfogadják ezeket a munkákat. Hogy csak a kelet divatja okán e vagy bizonyos közös, általános korproblémák felfedezése okán? Még nem is olyan rég a Jugoszláviából érkező eseménytudósításokat provinciális jellegűnek ítélhették, az állandó elszigeteltségben született alkotások különlegessége miatt. Az ideológiai elszigeteltségnél jelenvalóbb a gazdasági-politikai, az alkotómunka névleges szabadsága ellenére, az eredmény mégis a nemzetközi színtéren való korlátozott együttműködés. Ha a teljesen különböző egyéni alkotói nyelvek és az egyéni mitológiák, ez alkotók eredményei kiegyenlítődnek a központokban elért eredményekkel, s a provincia fogalma elenyészik. A bemutatást végző városban megjelennek a jellegzetesen regionális munkák vagy az orosz avantgard és a francia szürrealizmus, a nemzetközi konceptuális művészet tapasztalatai, s mindez úgy tanuskodik közép-Európáról, mint származási helyről, illetve mint a kreatívitásban összegeződő erős behatások zónájáról - s ez esetben a kapcsolatok lehetővé válnak. De a művészi kapcsolatok tudvalevőleg sokkal gazdagabbak, mint képzelhető. E példákkal kérdésessé válik a szláv érzelmesség konvenciója is, amely még nem is oly rég igencsak forgalomban volt. Egyéneket illetően megtalálható ez Marteknél, alig-alig Stilinovićnál, az Irwin-csoportnál viszont "az inobjektivitás megsemmisítésének" programjával találkozhatunk.

Igen céltudatosan és átgondoltan élnek a szentimentális és hazafias motívumokkal. A provincia, mint a művészet folyamatainak a központoktól való távolsága ugyancsak kérdésessé válhat, ám megerősítést is nyerhet ez alkalommal. Mert ugyan bizonyos elemek mint a történelmi avantgarde lelkesedése megmaradnak e művészek munkáiban, ez alkotók mégsem közvetlen elődeik munkáját folytatják, hanem sok tekintetben saját alkotóművészetükben oldják fel azokat. Nem a festészeti tradíciók folytatói, hanem a konceptuális művészet művelői, mely művészet igen jelentős volt Jugoszláviában, s új viszonyt tesz lehetővé az alkotáshoz, továbbá új követelményeket állít a közönség elé is. A konceptuális művészet jugoszláviai jelenlétével (akárcsak a többi formával, kivéve az úgynevezett modern Nyugat európai művészetet) újra kell értelmezni azt a konvenciót is, amely a művészeti események gyors cseréjét a Nyugatnak, míg a lassú változást, a hagyományőrzést Keleti tradíciójának tulajdonítja. A jugoszláviai művészet kétségkívül nem felel meg az egyszerűsítő meghatározásoknak, sőt inkább hozzájárul a formai és a tágabb értelemben vett változásokhoz. Az egyetlen felismerhető konvenció a különböző elemek kollázsa a művekben, e módszer Jugoszlávián belül érzékelhető folyamatossága. Jelen van ez (és nemcsak ez) Diocletianus császár palotájától a dalmáciai gótikus-reneszánsz emlékeken keresztül a vajdasági barokkig és például a szlovén Plecnik vagy a horvát Mostrovic életművéig. Az e térségben hangsúlyozott különbségek és ellenhatások jegyében ma készülő montázsok (ugyancsak a konceptuális művészetnek köszönhetően) összetett jelentést hordoznak. Nem a különböző festészeti problémák kombinációjából állnak össze, a bennük megjelenő képet jelként vagy propaganda szlogenként használják fel. A kompozíció összetettségével összhangban sokrétűek az ilyen művek által hordozott üzenetek is.

Elsősorban a realitás két típusa - az illúzionált és a valóságos valóságé. Párhuzamosan fejlődik ezen új kompozíciók ismétlődésének folyamata is, akárcsak a propagandában vagy az agitprop területén, amivel a művek glorifikálják vagy éppen porba döntik önmagukat. Ezzel együtt alkalmazzák az eredeti elhanyagolásának stratégiáját - azzal a logikával, hogy ezeken a tereken elve nem ápolják kellőképp a mesterművek kultuszát, vagy azzal hogy létezik a sokszorosítás tudata, a konceptuális műnek a materializációnál való elsőbbségéé pedig bizonyosan. Mindez a posztmodern korában, amely az összes eddig volt műnek a mai alkotó számára megfelelő módon való felhasználását hozta. Itt szögezhetjük le, hogy a Szlovéniában és Horvátországban tapasztalható jelenségek ott vannak e kor jellegzetes eseményeinek szintjén. Különbségnek tűnik az a totalitarizmustól való félelem, amelyen a humanisták e körülmények között is urrá lesznek. Ezért az elmúlt évtizedben született, itt összegyüjtött műalkotások a "járás" (keresztjárás, búcsú-

járás, canossajárás, stb. jelentésben. A ford.) tanuságát hordozzák, amelyen ismét meg kell tanulnunk (hogy Adam Michniker parafrazeáljam) vajon a különbségek ellenére Jugoszláviában is sokára fogjuk-e kiheverni "betegségünket, a kommunizsmuból való kilábalás után".

Gállos Orsolya fordítása

* Folyóra rajzolni (német)
** Podroom - szójáték az angol room szóval. Kiolvasva a jelentés:pince (A ford.)

A történelem mint metafóra

Historikum, politikum jelkép az új magyar művészetben

1.

Minden magyar iskolásgyerek számára többé-kevésbé ismerős Ivan Sadr (Ivan Chadr) szobra. "Az utcakő a proletariátus fegyvere". A szobor a proletárforradalom jelképeként, az utcakőből barrikádos emelő, idealizált lázadó munkás heroikus emlékműveként vonult be az egykori "Ostblock"-országok művészettörténetébe - és köztudatába. Pinczehelyi ehhez a közhelyhez nyúlt vissza, amikor 1973-ban fehér Letraset-betűkkel a valóságos kövezetre írta a Proletariátus fegyvere szöveget. A mű, a valóságos élet részeként valósult meg, az utca kövezete a szöveg által átlényegült, s a történelmi folyamat diadalútjává vált. A győzedelmes forradalom útjává, mely immár beépült a mi mindennapi valóságunkba, amelyen taposva már nem is gondolunk a hősi időkre, a forradalom optimista kűzdelmeinek korszakát formáló napjaira.

Noha Pinczehelyi művét az akkori hivatalos kritika figyelemre sem méltatta, illetve ha mégis, akkor természetesen ellenséges megnyilatkozásnak, gúnynak, rendszerellenes magatartásnak tekintette, mégis puszta oppozíciónál, tagadásnál, gúnyos elutasításnál sokkal több üzenetet rejtett magába. Több volt, mint szellemes ötlet, s több, mint negáció. Pinczehelyi magát a törénelmi folyamato tette szemléletessé, tudatosította a mű által, amiben az egykori jelképek elkopnak, amiben az egykor valóságos tartalmakat hordozó eszmék kiüresednek, s lassan a megfakult hétköznapok észrevehetetlen részeivé válnak.

A folyamat éppen ellentétes az emlékművek heroizáló, idealizáló, megörökítő funkciójával. Nem heroizálás, hanem deheroizálás a mű lényege. A posztamensre emelt kockakő, kiszakítva az eredeti kontextusból, csupán értelmetlen és használhatatlan tárgy (eredeti funkcióját hogy járni lehessen rajta, immár nem töltheti be). Csak az eszme töltheti meg egy új tartalommal, csak a hozzá kapcsolódó vízió adhat új funkciót a használhatatlanná tett tárgynak. Ám ez a vízió már messze tűnt a mi valóságos életünkből, s az eszmétől elhagyott tárgy csupán szánalmas rekvizítuma egy valahai szellemiségnek.

Pinczehelyi Sándor művészete a 70-es években is a politikai emblémák átértelmezésével foglalkozott. Kapcsolódott a pop arthoz, a signal arthoz, a konceptuális művészethez, olykor a land arthoz, de valójában mindíg megmaradt jellegzetesen közép-európai művészetenek. Pinczehelyit elsősorban a történetiség érdekelte, s mind a mai napig a történelmi idő hatalma, a történelmi folyamatok mindent átalakító sze-

repe foglalkoztatja. Éppen ezért a politikai emblémák használata nem értelmezhető kizárólag politikai kontextusban, hanem egyre inkább a személyes történelem összefüggésrendszerében. Mondhatnánk úgy is, hogy az alaptéma a személyesen megélt történelem, melyben a politikai emblémák a banális hétköznapok kellékei, életünk triviális és megszokott tárgyai, amelyek körülvesznek bennünket, telítik környezetünket, magánéletünk és közéletünk szintereit - itt és most, Közép-Európa keleti felén.

1980-ban festi Kelemen Károly "Che Gevara" című képét, mely egy fontos képciklus utolsó, s egy új alkotói korszak első műve.

Kelemen a 70-es évek második felében u.n. "radírképeket" készít. Grafittal a vászonra rajzolja, majd lendületes "radír-gesztusokkal" kitörli a kiválasztott jeleneteket. Ezek a jelenetek többnyire a 20. század avantgarde művészetének híres alakjait, vagy az avantgarde ismert művészettörténeti eseményeit ábrázolják: Marcel Duchamp-ot, Jackson Pollock-ot, Yves Klein-t, Jasper Johns-t. A rajz alapja mindíg egy ismert dokumentumfelvétel, Kelemen módszere merőben új a magyar művészet történetében. A "radírgesztusok" törlései nyomán a jelenetek egy szeszélyes és személyes ornamentika hátterévé válnak. Megfordul a viszony ábrázolás és kitörlés között: a törlés fontosabbá válik, mint az ábrázolás. A törlésben manifesztálódik az egyéni forma, míg az ábrázolás ismert jeleneteket reprodukál. Azaz a művésznek ki kell sajátítania a maga terét a történelem teréből, a maga egyéni formaakarását a korábbról rámaradt formák tömegéből. Ugyanakkor az egyéni formaképzés részévé válik a történelem, s az új forma éppen a történelem képeinek átalakításával, kisajátításával átértelmezésével jön létre.

Kelemen a "radírképeken" felidéz eljárásokat, alkotói módszereket, stílusokat, jellegzetes egyéni értékrendszereket, irányzatokat, méghozzá több szinten: egyrészt az ábrázolt jelenet mimetikus szintjén, másrészt az ábrázolást elmosó gesztusok formanyelvi szintjén.

A "radír-gesztusok" az 50-es évek action paintingjére, az "all-over-effect" felszabadult automatizmusára, az informel közvetlen önfeltárására utalnak. Tehát művészettörténeti kontextust idéznek fel. Ne feledjük, hogy az absztrakt expresszionizmus akkor volt domináns a "westkunst" birodalmába, amikor Magyarországon és az egész "ostkunst" területén éppen a szocialista realizmus volt egyeduralkodó. Jackson Pollock 1956-os halála - szimbólikusan - éppúgy korszakzáró eseménynek tekinthető, mint az 1956-os forradalom, mely véget vetett a kontrollálatlan sztalinizmus korszakának.Az absztrakt expresszionizmus végletes individualizmusa és tárgynélkülisége a szocialista realizmus manipulált kollektívizmusának és kötelező mimetikusságának, tárgyiasságának volt az ellenpontja. Kelemen számára a kultúra megosztottságának paradigmája az "ostkunst" és "westkunst" létezése.

Az 1980-as "Che Gevara" a 60-as évek híres politikai hősét a permanens forradalom legendás alakját mutatja, halott vezérként, meggyilkolt mártírként. Kelemen a halott partizánvezér fotóját életnagyságban műterme falára vetítette, majd egy felkért szereplővel eljátszatta a siratás rituáléját. Az élő ember a halott vetített képmásához közeledett, a vetített kép előtt hajtott végre akciót - amit Kelemen lefotózott, majd egy következő fázisban már ezt az új felvételt vetítette ismét a falra. Így az időben és térben egymástól külön lezajlott két esemény egy - művileg egységesített - térbe került, egyidejűvé vált. A 80-as évek embere belelépett a történelembe, ahogy Kelemen belelépett a történelmi időbe. Megváltoztatta az időt, s a maga esztétikai interpretációjának megfelelően írta át a történelmet. Che Gevara a kelemeni világ részévé vált, az új történések elemévé, s már csupán utalt egy korábbi - mítikus - valóságra. Kelemen ismét a jelen hátteréként használta fel a múlt képeit, felmutatva ezzel a mítosz történetiségét, kiszolgáltatottságát a mindenkori aktuális értelmezésnek.

A politikai motívumok Kelemen számára is sokkal inkább magát a történelmi folyamatot demonstrálják, mint a politikumot. A politikum csupán a történelem pillanatainak dekorációja; homlokzat, mely mögött a nagy, ősi, véget nem érő - mítikus - történetek zajlanak.

A 80-as évek közepén néhány művész, így Koncz András és Kovács Attila a szocialista realizmus képi toposzaihoz, illetve a 19. század végi, 20. század eleji munkás ábrázolások heroikus képi nyelvéhez nyúlnak vissza. Míg Koncz András a jellegzetesen 80-as évekbeli jelenségek vizuális motívumaival szembesíti a heroikus realizmus hagyományait, addig Kovács Attila a mítoszteremtés lehetőségét kutatja. Koncz festészete tele van a televíziós kultúra, a video világának motívumaival, a mesterségesen felduzzasztott szórakoztatóipar silány és talmi termékeivel, a dekadens hedonizmus sablonjaival. Úgy hívja életre az egykori hőst, a sztahanovista munkaversenyek fáradhatatlan hősét, a hatalmas és erős, rendíthetetlen és öntudatos munkás alakját, hogy az egyszerre nevetséges és félelmetes, olcsó és mégis dermesztően komoly. Mert Koncz többszörösen átinterpretálja az eredeti jelentéseket: nála ez a félelmet keltő, legyőzhetetlenséget sugalló, izmos kolosszus nem egy őszinte és naív utópia torzszüleménye, nem az egykor nemes eszmék elkorcsosult, totalitárius hatalom által agyonmanipulált idolja, hanem az élveteg és dekadens szórakoztatóipar "találmánya". Pszeudo-borzongás, pszeudo-hősiesség, pszeudo-monumentalitás kíséri e nevetséges és visszataszító hőst - aki még arra sem képes, hogy antihőssé váljon.

A teljes identitászavar és a minden komolyságot és mélységet nélkülöző, pusztán szórakoztatásra kreált torzszülött üressége ölt

testet. Koncz András "Új ember"-ében.

Kovács Attila 1987-es "vasképei" komorabb víziót fogalmaznak meg. A hatalmas, mozdíthatatlanul nehéz vaslemezekbe vésett jelenetek kietlen, lepusztult ipari tájat ábrázolnak, a 19. századi iparosítás történelmi időszakából. De ha pontosabban megnézzük a "vasképeket", feltűnnek az 50-es évek jellegzetes motívumai: hűtőtornyok, szénszállító csillék, nagyfeszültségű elektromos távvezetékek, s a tipikus szegényes, olcsó építkezések, melyek a sztálini iparosítás korszakát jellemezték. Ebben a sivár, halott, kopár környezetben lép elénk a szenvedő ember: a hatalmas testü izmos óriás, aki mégis rabszolgaként sínylődik ebben a halott világban. A sötét égbolton röpködő denevérek valójában vámpírok: embervéren élősködő szörnyetegek. Kovács Attila úgy rajzolja meg alakjait, mint a képregények olcsó borzongásra szánt figurái. Mégis, a tudatosan írónikus bárgyuság és talmiság mögött pokoli szenvedésre utaló, baljós sejtések húzódnak meg. Az óriási munkásalakok egyszerre áldozatok, és tomboló, démoni szörnyetegek; egyszerre leláncolt rabszolgák, akik egy hamis eszmének és egy hazug hatalomnak áldozták fel életüket, s maguk is egy pokoli elnyomó gépezetnek tagjai, végrehajtói.

Kovács Attila nyomasztó víziói éppen többértelmüségük által válhatnak történelmi látomássá: egy korról, melyben még gyermekkén ő is benne élt, s amely a nagy eszmék és a távoli jövővíziók oltárán túl sokat áldozott fel. Nem politikai pamfletek tehát, nem pusztán politikai kritika telíti őket, hanem etikai kérdésektől terhesek. A visszavett pátosz, azaz az írónia éppen a történelmi távlat lehetőségét villantja fel: az állandó átértelmezés - nehéz és fárasztó - feladatát rója ránk.

2.

A pillanatfelvétel banalitása és a félelmetes mélységeket sejtető látomás drámaisága szövődik egységbe Fehér László festészetében. Tárgyai egyszerűek, figurái ismerősek, terei bejárhatók, s mégis képeit az időtlenség és a kiismerhetetlenség szorongató hangulata járja át. Minden egyszerű, kézzelfogható és evidens, de mégis minden valószínűtlenné, talányossá válik. Az életből ellesett pillanatfelvétel véletlenszerűsége mögött a sorsszerűség súlyos képzete tűnik fel.

Fehér Lászlót az emberi sorsok nagy rejtélye foglalkoztatja. Mi az, aminek úgy kell lennie; mint az, ami - noha mindíg más formában, de - visszatér? Mi az az erő, ami egy hétköznapinak tűnő, banális pillanatban mégis az egész életet, létezésünk lényegét megsejteti velünk? Fehér azt a pillanatot akarja megragadni, amikor a legapróbb történés, a legjelentéktelenebb esemény banalitásában rádöbbenünk valamilyen bizonyosságra.

Ez a mély, létünk lényegét érintő bizonyosság teszi Fehér László képeit olyan komorrá, monumentálissá. A történet, a tematika csupán felszín, mely fontos ugyan - hiszen a történelemről, a politikumról, az ember szociális helyzetéről beszél -, de nem a legfontosabb, leglényegesebb kérdések érinti. Csupán burok, felszín, történelmi létünk környezete.

A megjelenített történet, a múltból kiemelt és időtlenné dermesztett pillanat mindíg a jelen nagy emberi kérdéseire, létkérdésekre keres választ. Fehér Lászlót nem az esemény érdekli - bár ez soha nem elhanyagolható -, hanem a legapróbb eseményben megjelenő sors kikerülhetetlen emberi tartalma. Fehér László minden képe az ember helyét, küldetését, szerepét kutatja, s a felmérés és tudás lehetőségét, a tévedhetetlen megsejtések bizonyossággá válását mutatja fel. Ez a bizonyosság feltárulhat a zsidóság történetének tragikus képeiben, a megsemmisülés kapujának poklot és mennyet, halált és megdicsőülést, pusztulást, és öröklétet egyaránt igérő, fájdalmasan szép jelképében (mint "A gettó kapuja volt" című festményén). Megjelenhet ez a vízió az elpusztított zsidók hamvait elnyelő tó feletti derengésben, a transzcendens féntől megvilágított párában, mely átlényegülést, egy új - másfajta - lét kezdetét éppúgy sugallja, mint a halál elfogadhatatlanságát, az áldozattá válás morális ellentmondásosságát.

De feltárulhat ez a bizonyosság egy töredékben, egy semmibe révedő tekintet megfáradt bölcsességében, a mozdulatlan és üres terek nyomasztó idegenségében, vagy akár egy ötvenes évekbeli füstös budapesti presszó sivár elárvultságában. Mennyire ismerős és mennyire egyetemes ez az állapot! S mennyire mindegy - egy bizonyos ponton túl - hogy Budapesten vagy éppen egy skandináv kisvárosban tör ránk a pátosz nélküli, minden hősiességet nélkülöző, siralmasan kisstílü, néma szenvedés. A megfogalmazhatatlan és feloldhatatlan szorongás a létezés kilátástalansága miatt.

Az 50-es évek szocialista realista emlékműveinek tövében kuporgó, a történelem patetikus - és önigazoló - díszleteinek árnyékában önmagát kereső, önmaga helyét kutató budapesti kisember feloldhatatlan magánya monumentummá válik: ő maga az emlékmű, míg a sötét kolosszus csupán szánalmas és ijesztő ürességet, hamisságot áraszt. A nagybetüs történelem diadalmas győzelmeinek a napi politika agitatív céljainak ‚emléket' állító hatalom a pillanat kulisszájává lényegtelenedik: s a maga létéről, a történelemhez való viszonyáról töprengő, törékeny, kis alak óriássá válik, mert ő hordozza a történelemben szinte elviselhetetlenül nehéz, iszonyatos terhét. Fehér László "hősei" olyan hősök, akik nem akarnak azok lenni. Nincsenek is tudatában saját etikati fölényüknek. Csupán élnek és figyelnek, megrettenve és mégis a

helyükön maradva.

3.

Dieter Honisch a magyar avantgarde egyik reprezentatív és tipikus megnyilatkozásaként értékelte Pinczehelyi Sándor 1973-as "Sarló és kalapács" című művét. Ezen a művész valóságos tárgyakat, egy valódi sarlót és kalapácsot tart kezében, s az ismert politikai emblémát szorosan teste elé szorítja. Két karját az egyiptomi ábrázolásokhoz hasonlóan melle előtt keresztbe fonja, arcát a sarló és a kalapács keretezi. Emberi test és szimbólikus tárgy megbonthatatlan formái zártsággal forr össze. A jelkép a mi jelenünk, életünk, hús-vér valóságunk szerves részévé válik, amint - s itt az allegória - a politikai valóság Közép-Európa keleti részén elválaszthatatlanul egybefonódik az egyéni sorsokkal. Belelép az életbe, a privát sorsokba, családokat rombol szét, barátságokat tesz tönkre, embereket halálos ellenségekké tesz, mert az individuális élet autonómiája mindíg háttérbe szorul a totális hatalom mindenhatósága mögött. Az individuum autonómiája helyett a mindenkori hatalom totalitása érvényesült.

A sors és jelkép, eleven test és elvont gondolat egyetlen emblémában egyesül a vizuális szemlélet számára. A szerszám, a munkás és a paraszt munkaeszköze Pinczehelyi kezében van: ez realitás, ez az "eredeti" eszme igazsága. A 19. századi utópia: a dolgozó ember felszabadítása. Ahogy változott a történelem, úgy halványult el az eredeti eszme. Az 50-es évek sztálinista diktatúrájában már nem a dolgozó emberért, nem az általános emberi emancipációért folyt a harc, hanem a magát mindenhatónak kikiáltó, a hatalommal visszaélő, az "eredeti" eszmét cinikusan meghazudtoló elit totalitárius rendszerének fenntartásáért. S a sarló és kalapács csupán a robot eszközei voltak, nem pedig az emancipáció utópiájának valóságos tartalmat hordozó jelképei.

Amikor Pinczehelyi ismét kézbe fogta a két szerszámot, allegórikusan a történelmet vette ismét kezébe: a történelem alakításának valóságos alternatíváját próbálta ki.

Megszüntette a jelképet - a tautológia módszerével -, hiszen az elvont fogalmat konkrét tárggyá tette, ám ezzel új jelképet teremtett. Művészi jelképet, melynek tartalma éppen a radikális átinterpretálás. A történelemben lezajlott tényleges átértékelődés folyamatát Pinczehelyi művében témává teszi.

A tautológia beteljesíti a dfetisizálás folyamatát: a sarló nem más, mint egy közönséges sarló, s a kalapács nem más, mint egy közönségesen használt kalapács.

Az allegória kiszélesíti az új embléma jelentéskörét. A művész kezében tartja a történelmet. Maga alakítja sorsát. Kezében fogja a modern kor egyik nagy mítoszának jelvényeit, melyet egyúttal saját

munkaeszközei. Pinczehelyi szembesít a hétköznapi életben már szinte észre sem vett, megszokott emblémák eredeti jelentésével, melyet éppen a puszta tárgy direkt felmutatása - kvázi-szakrális felmutatása - hordoz.

Ez a kvázi-szakrális cselekvés nem elvont környezetben, hanem egy nagyon is konkretizált történelmi, társadalmi, politikai kontextusban zajlik. Közép-Európában, az egykori "ostbolck" egyik országában, Magyarországon. Az itt élő ember számára bizonyos politikai jelképnek a negyven év alatt éppúgy a hétköznapi élet részévé váltak, mint Nyugaton a reklámok. A politikai emblémák tárgyi mivoltukban is jele voltak mindennapi környezetünkben: homlokzatokon, fából és fémből készült ötágu csillagok formájában, plakátokon, címerekben, emlékműveken, feliratokon, ünnepi dekorációkon. Tehát maga az élet hajtotta végre jelkép és banális tárgy azonosítását: maga a hétköznapi valóság tárja elénk a tautológiát. A jelképek "használati tárgyaként" funkcionáltak. Tehát Pinczehelyi a hétköznapi életből alakítja ki - a művészi interpretáció által - a maga ikonográfiáját. Az általa feldolgozott politikai emblémák, szignálok, márkajelek, az adott közösségen belül élők számára nyilvánvaló jelentést hordoznak. Ezek radikális átértelmezése a Közép-európai identitáskeresés folyamataként értékelhető.

Pinczehelyi extrém helyzetekbe kényszeríti a jelképeket: konfrontálja a "magasztos" eszményekre utaló emblémákat a triviális szignálokkal. Vagy megfosztja a jelképeket mindenfajta emelkedettségtől, vagy pedig a hétköznapok banális jeleit, márkajelzéseit emeli át az univerzális eszméket hirdető jelképek világába. Ez az altenatíva a jelkép kialakulására, az emblémák, szignálok, fétisek és mítoszok kialakulásának folyamatára irányítja figyelmünket.

A nemzeti színű szalag a "Made in Hungary" exportáruk elengedhetetlen márkajelzése nemzeti zászlóvá lényegül át, miközben egy rúd szalámin vagy egy mélyfagyasztott halon tűnik fel. Ez a kis tárgy, melyet kokárdaként visel az ifjúság az egykori forradalomra emlékező nemzeti ünnepen, s aminek szineiben a nemzeti lét szimbólumát látjuk, egyazon pillanatban értelmezhető unalomig ismert kereskedelmi szignálként és egy nemzeti sorsközösség, "magasztos" jelképeként. Pinczehelyi nehéz feladatra vállalkozik: a leleplező irónia megfosztja a jelképet a rárakódó pátosztól, ugyanakkor mégis lehetővé tesz egy új értelmezést, amiben sors és történelem, manipuláció és valóságos érzelmek egyaránt jelen vannak. Pinczehelyi folytonosan az eszme valóságos tartalmára kérdez rá. Mit jelent ma ez a nemzeti színű szalag: forradalmi kokárdát, vagy sikeres mezőgazdasági exportot; őszinte nemzeti érzéseket, felelősséget egy közösség iránt, vagy pedig politikai

manipulációt, hatalmi érvényesülést, demagógiát?

Mindezzel arra is rámutat, hogy a történelmi folyamatokban bármi jelképpé válhat, ha valóságos tartalom áll mögötte; s minden nevetségessé, üressé válhat, ha csupán manipulált jelentése olcsó jelvényekként tűnik fel a hétköznapok sodrában.

Pinczehelyi legutóbbi művein egyre gazdagabbá és összetettebbé válik a festői felület. Képeinek témájául gyakran felhasználja korábbi, 70-es évekbeli műveit. Ezáltal bizonyos önéletrajzi elemek is beépülnek új festményei jelentésébe.

Az 1988-as "Kapu" című festmény klasszicizáló elemeket, a pop art emblematikus formáira utaló elemeket és a szocialista realista művészet stílusidézeteit vegyíti össze. A sokszor feldolgozott Pinczehelyi-motívum, a sarló és kalapács itt ismét új kontextusba kerül: az 50-es évek sportünnepélyeinek heroikus dekorációi Pinczehelyi saját gyermekkorát idézik. A személyes történelem és az egyetemes jelképek összekapcsolódnak. A művész a maga történelmi helyét, közép-európai identitását a személyes történelem képein keresztül fogalmazza meg.

Az 50-es évek hivatalos monumentalista stílusát idéző figurák sarlót és kalapácsot tartanak kezükben - mint egykor maga Pinczehelyi is, a már elemzett 1973-as művén. A történelmi utalás kiegészül az egyéni oeuvre, korábbi állomására utaló mozzanattal, azaz autobiografikus tartalmat is kap. A képi toposz őse Vera Muhina híres "Munkás-paraszt szövetség" című monumentális szobra, mely egykor az 1937-es párizsi világkiállítás szovjet pavilonjának tornyát díszítette, farkasszemet nézve a náci Németország pavilonján ékeskedő birodalmi sassal.

A sarló és kalapács Pinczehelyi művében egyszerre személyes motívum, az "individuális mitológia" része és általános politikai, történeti embléma. A stílusidézeteken keresztül Pinczehelyi a maga sorsát idézi fel a történelem változó színpadain. Számára fontosabb a sors és a léthelyzet megfogalmazása, mint a pusztán politikai üzenet. Iróniája olykor fájdalmas önvallomássá változik át, hiszen a jelképek élete és átalakulása voltaképpen az ő élete és az ő személyes sorsának alakulása is. A történelmi díszlet Pinszehelyi művészetében az egyéni sors - gyakran tragikus - helyzeteinek díszleteivé válik. A díszletek között játszódó színdarabot, legyen az akár komédia, akár tragédia, Pinczehelyi nem nézőként szemléli, a nézőtérről, hanem maga játssza el.

Hegyi Lóránd
(Budapest, 1990.májusa)

S. HEGYI LÚCIA MAGYAR HÍRLAP

NIKA 2001. 03.14. 2001. március 1

Tavaszi, nyári divat üzletasszonyoknak

S. Hegyi Lúcia tavaszi-nyári kollekciójával ismerkedhettek meg tegnap a közgazdasági egyetem végzős hallgatói, akik a divattervezőnő ırculatkialakítási programján vettek részt. Az üzleti élet szereplőinek ervezett ruhák fő jellemzői a klasszikus vonalak, a lágy esésű, finom nyagok és a jól variálható színek: a türkizek és a földszínek, a barnák, a vörösek, a terrakották, a karamellek legkülönbözőbb árnyalatai. Bővebb információ: www.luanbylucia.hu

Fotó: Sárközy György

SZERDAI TELEVÍZIÓ-MŰSOR

Híradó este
Sporthírek
Századfordító magyarok
Fehér névjegykártya
Lengyel tévéfilmsorozat
Magyarok a balkáni háborúban.
Magyar dok.-filmsor.
Záróra
Nikodémusok órái
kai választék
Aktuális
Iskola utca
Nagycsütörtök
TS (ism.)

Duna Tv

–8.30 Indul a nap
– reggeli hírmagazin
Műsorismertetés, vers
Isten kezében
– egyházi műsor
Kossuth-nóták
Indiánnyár – dok.-film.
Mai kézművesek
Az időgép
Klasszikus repülőgéptípusok
Híradó
Déli harangszó, váltó
Műsorismertetés
Szép zenék délutánra...
Tálentum
Heuréka! Megtaláltam!
Heuréka diákkör
– oktatási magazin.
Nyelvőrző
Dzsungeldili
– angol animációs film
Isten hozta szigetünkön!
Utazás az ínyencek földjére
Kalendárium
Ezredforduló
Műsorismertetés, reklám
Híradó, sport
Mese
Hej, hej, helyes beszéd!
Mozgó-könyvtár – Mahábhárata
Híradó, sport
A szellem órája – A gályarab prédikátorok emlékezete
Mozgó-könyvtár
– Csillag a máglyán
– magyar film
Ezredforduló
Híradó
Műsorismertetés, vers

RTL Klub

Reggeli

11.30 Delelő. Benne:
11.30 Ünnepnaptár
11.55 Joker
12.30 Recept Klub
12.55 Joker
13.00 Híradó – déli kiadás
13.20 Kavalkád
13.40 Második csók
Francia filmsorozat
14.05 Helen és a fiúk
Francia filmsorozat
14.35 Seaquest DSV
– A mélység birodalma
15.25 Paula és Paulina
Mexikói filmsorozat
16.10 Joker
16.15 Terra Nostra
Brazil filmsorozat
17.10 Joker
17.15 Híresek és gazdagok
Argentin filmsorozat
17.40 María
Mexikói filmsorozat
18.30 Híradó – esti kiadás
18.55 Legyen ön is milliomos!
19.25 Fókusz
19.55 Barátok közt
20.25 Csíííz!
21.25 Szupermozi:
Nyomás alatt
Amerikai akciófthriller
23.00 Maffiózók
Amerikai filmsorozat
23.55 Híradó – késő esti kiadás
0.10 Pont hu
0.40 Norm Show
1.05 Fókusz (ism.)
1.35 Divatklip

Tv2

5.50 Jó reggelt, Magyarország!
9.00 Stefanie
Német kórházsorozat
9.50 Segíts magadon!
10.15 Közvetlen ajánlat
11.15 Reggeli gondolatok
11.20 Magyar történelmi arcképcsarnok
11.25 Magyarország holnap
11.55 Csupa-csupa élet
Német sorozat
12.20 Családban marad
Amerikai vígjátéksorozat
12.50 Cartouche
Francia kalandfilm
14.45 Xena
Amerikai sorozat
15.30 Milady
Argentin sorozat
16.00 Ramona
Mexikói sorozat
16.45 Acapulco szépe
Mexikói sorozat
17.10 Fiorella
Perui sorozat
Argentin sorozat
20.30 Tv2-utószilveszter
21.30 Szemfényvesztés
Amerikai thriller
Közben: kenósorsolás
23.20 Jó estét, Magyarország!
0.05 A rendszerváltás éve
1.00 Esküdt ellenségek
Amerikai krimisorozat
1.50 Háló@Világ
2.45 Vers éjfél után

Magyar ATV

0.00–5.49 Színes, képes magazin
5.50–9.00 Nap-kelte
9.30 Közvetlen ajánlat
9.45 Táncpanoráma
10.05 Alexebbek
11.05 Közvetlen ajánlat
11.20 Csak TERmészetesen!
12.20 Nagyvizit
12.40 Ingatlanpiaci körkép – magazinműsor
12.50 Lan-gúszta
13.10 Látók, szóljatok!
13.40 Színházi látcső
14.10 Premier plán
14.55 Közvetlen ajánlat
15.10 Táncpanoráma
15.30 A Magyar ATV vendége: a Tv–11
17.00 Új mezőgazdasági magazin
18.00 Nap-nyugta
19.00 ATV Híradó
19.25 Hyde Park Corner
20.05 Beszólás – politikai show
21.00 Emberközelben
22.00 ATV Híradó
22.30 Lapszemle
22.40 Autósvilág
– magazinműsor
23.10 A nemzet színésze – Sinkovits Imre
23.40 Műsorzárás. Himnusz
23.45 Színes, képes magazin

HBO

6.30 A végzet hollywoodi asszonyai
– Michelle Pfeiffer
7.00 Mozi! Mozi! Mozi! IV.
7.30 Macska – jaj
9.35 Jackie Chan:
Az elveszett zsaru
11.20 Lautrec
13.25 Randi az elnök lányával
14.55 Első látásra
17.00 Tűzzel-vassal
20.00 Még egyszer, utoljára
21.35 Ronin
23.35 Lautrec
1.40 Falcone

S. HEGYI LÚCIA

A test és a lélek öltöztetője

S. Hegyi Lucia több mint 10 éve a magyar divatipar egyik legmeghatározóbb személyisége. Zoób Kati mellett az egyetlen hazai tervező, aki komoly sikereket ért el a nemzetközi piacon is, Luan by Lucia márkanév alatt készülő haute couture modelljeit rangos nyugati lapok méltatták. A holisztikus szemléletű tervezőnő cége sokrétű tevékenységet folytat, melynek célja az ízléskultúra különböző területeinek formálása. A szabászat és a kiegészítők tervezése mellett a lélek öltöztetését szolgálja a szépségápolás, a rendezvényszervezés és legújabban a lakberendezés. S. Hegyi Lucia azonban a hanyatló magyar könnyű- és konfekcióipar újjáélesztését tartja első számú küldetésének. „Úttörő szerepet vállalok abban, hogy megmentsük a hazai márkákat és itthon tartsuk a magas szintű szaktudást. El szeretném érni, hogy a korszerű gépparkkal rendelkező ruhagyárak ne csak a bérmunkából éljenek, hanem alkalmazzák is a fiatal magyar tervezőket. Elkeserítő, hogy állami támogatás híján a hazai konfekcióipar nem tudja felvenni a versenyt a külföldi márkák marketingkampányaival. A spanyoloknál, franciáknál, sőt a lengyeleknél és az oroszoknál is nagy összeggel támogatják a nemzetközi kiállításokon való részvételt, míg nálunk mindenki saját költségére teheti meg ugyanezt. Itt az ideje, hogy a magyar állam felismerje, kötelessége és érdeke lenne a divattervezők és -vállalatok finanszírozása. A befektetés nemcsak az ország imázsát javítaná, hanem óriási értékkel járulna hozzá a nemzeti össztermékhez."

A szakma elismert tervezői már cselekedtek. Dzsurbán Ágnes és Zoób Kati saját konfekcióvonalat indítottak, s a fenti küldetés jegyében született meg az S. Hegyi Lucia égisze alatt működő, igényes pret-a-porter kollekció, a WAN by Lucia is, mely legalább olyan fontos szerepet tölt be a cég életében, mint a kreatív látomásokat megvalósító haute couture ruhák. A WAN by Lucia darabjait tehetséges fiatal iparművészek tervezik azzal a szándékkal, hogy közepes árfekvés mellett jó minőségű alapanyagokból és trendkövető színválasztékban készült öltözékeket ajánljanak a finom eleganciát kedvelő, 20–45 év közötti hölgyek számára. A ruhák mellé „lélekszabászatot" is kínálnak: olyan egyéni arculatkialakító programot, ahol divatszakértők több évtizedes tapasztalata segít a jelentkezőhöz illő színvilág, hajviselet és smink meghatározásában. „Ez a lehetőség egyelőre gyerekcipőben jár, mert az üzleti szférában dolgozó hölgyek nagy része még nem érzékeli, hogy a külső és a belső harmónia hiánya visszaesést jelent a munkahelyi teljesítményben. A program segítségével kiegyensúlyozottabb, boldogabb ember lesz, hiszen összhangba kerül önmagával. Világszerte felmérések bizonyítják, hogy az imázsátalakítás akár 30%-kal megnövelheti az eredményességet. A nyugati gyakorlathoz képest egyedi szolgáltatást jelent az arculattervezés és a konfekciókínálat kombinációja, ahol az ügyfél rögtön fel is építheti alapruhatárát" – mondja S. Hegyi Lucia.

A Lucia Stúdió munkatársai Armani időtlen eleganciájából, a keleti formakultúra letisztultságából és a mediterrán világ melegségéből merítenek ihletet. A WAN by Lucia konfekcióvonal kollekcióját Mészáros Dóra öltözéktervező, a bőrmodelleket Mihálkovics Edina iparművész álmodta meg. A ruhák minden szezonban három alapvető stílusban készülnek. Az első csoport a high-tech és a komputer jellemezte nagyvárosi „hideg" kultúrát jelképezi, a kék és a szürke árnyalataival. A második kategória a kávéházi kultúra karamelles-bézses hangulatát eleveníti meg, meleg tónusokkal. A harmadik típusba tartozó öltözékek az olaszos vonalvezetésű, sportos eleganciát testesítik meg okker, olívzöld és kockás anyagaikkal. „Minden napszakban hordható, kényelmes és egymással variálható darabokat igyekszünk tervezni, melyekhez teljes választékot kínálunk a kiegészítőkből, Ács Ilona táskáiból és Újhelyi Eszter kézzel festett selyemkendőiből. Alapfilozófiánk az értékállandóság, melyet átszőnek az általunk vállalhatónak tartott aktuális trendek" – magyarázza Mészáros Dóra. Az idei divatban különös hangsúlyt kap a nőies megjelenés. A szoknyahossz térd fölötti, a kifutókon reneszánszát éli a mikromini, a nadrág cerúzafazonú vagy elegánsan bővülő. A nyári felsőrészek nagy része vállpánt nélkül készül, az anyagok között a természetes len és az áttetsző, lebegő hatást keltő muszlin dominál. A WAN by Lucia színpalettáját a törtfehér, a jégkék és a halvány mentazöld friss árnyalatai, a derűs vaníliasárga és a nyár olívzöldje jellemzi. Mellettük diszkréten megjelennek az egzotikus motívumok és az arany különböző tónusai. A mintákban való tobzódás helyett kockás szövéssel, a ruhát körbeölelő hímzésekkel és kézi festéssel, applikált gyöngy- és virágdíszítésekkel adnak lendületet az egyszínű anyagoknak.

RÉNES JUDIT

SZOMBATI TELEVÍZIÓ-MŰSOR

m1

6.30 Agrárvilág
6.45 Ma reggel
7.40 Marci és a kapitány Magyar bábfilm
7.50 Kukori és Kotkoda
7.55 Magyar népmesék
8.05 Játékok bábuval
8.20 Mesék Mátyás királyról
8.30 Jövő-menő
8.55 Jó reggelt adj, Istenem!
9.05 Zanzibár
10.25 Aranyfüst – avagy: Mit üzen a múlt?
12.00 Hírek
12.05 Bravo Tv
13.00 Extrém koktél
13.15 Színészsztori Várkonyi Zoltán
14.00 A kölcsönkapott Föld – Repríz
14.30 Delta
15.00 Századunk
15.30 1100 év Európa közepén
15.55 Háló
16.30 TS – Vasas Danubius Hotels–Ferencvárosi TC NB I-es labdarúgó-mérk.
19.05 Lottóshow
19.30 Híradó este
20.05 Bruhaha
21.05 Csodavilág
22.00 Édes álmok Amerikai film
23.55 Ponette Francia film

m2

7.25 Kék Ég Légitársaság
8.10 Agrárvilág
8.25 Nemzetiségi magazinok
8.50 Domovina
9.15 Srpski Ekran
9.40 Unser Bildschirm
10.05 Hrvatska kronika
10.35 Ecranul nostru
11.00 Együtt
11.25 Rondó
11.50 Néprajzi értékeink
12.05 Miénk a vár...
13.00 Kisváros
13.55 Tétova szerelem Üzbég film
15.10 Azerac
16.00 Volt egyszer...
16.55 ...az én váram
17.20 Extrém koktél
17.35 Rögtön jövök!
18.30 Klip plusz
18.40 Esti mese
19.00 TS – FTC–Pireus vízilabda-mérkőzés
20.00 Híradó este
20.20 Sporthírek
20.30 Az egyetlen út
21.25 VII. Gergely Történelmi dráma
Éjszakai választék
13.45 Hercule és Sherlock – francia játékfilm.
15.15 Dunasport
17.00 Kalendárium
17.55 Műsorajánlat, reklám.
18.00 Híradó, sport.
18.30 Mese
19.00 Rabló-pandúr – magyar animációs film.
19.05 Folytassa a Khyber-szorosban! – angol játékfilm.
20.30 Aranykor – magyar kisfilm.
21.00 Híradó, sport.
21.35 Interoperett – Újévi gálakoncert 2001.
23.05 Dunasport – sportmagazin.
23.45 Híradó
23.50 Műsorismertetés, vers.
00.05 Az éjszaka filmje – 1389. A Rigómezei csata.

RTL Klub

6.30 Ünnepnaptár
7.00 Kölyökklub
9.55 Disney-rajzfilmek
10.45 Csőrre töltve
11.20 Joker
11.25 Az első csók
11.55 Katie Joplin
12.25 Autómánia
12.55 Joker
13.00 Híradó – déli kiadás
13.10 Mortal Kombat Conquest
14.00 Babylon 5
14.50 Idegenek
15.45 Kelekótya péntek
17.35 A bohóc
18.30 Híradó – esti kiadás
18.50 Fókusz plusz
19.20 Híresek és gazdagok
19.50 A szikla Amerikai akciófilm
22.20 Heti Hetes
23.25 Poltergeist – Kopogó szellem
1.05 Híradó – késő esti kiadás
1.20 Fókusz plusz
1.50 Divatklip

tv2

6.00 Gyökereink
6.30 Repülő ház
7.00 tv2-matiné
9.00 Cartoon Network
11.00 Sabrina, a tini boszorkány
11.25 Szupersztárok
12.20 Vadvilág
13.05 Baywatch
14.00 Charlie – Majom a családban
14.55 Egyről a kettőre
15.25 Jó barátok
15.55 Conan, a kalandor
16.45 Szabadnak született
17.40 Herkules
18.30 Tények
18.55 A Vad angyal világa
19.10 Fort Boyard
14.20 Ügetőfutam
14.25 Kulturális kalauz
14.50 Ügetőfutam
14.55 Popkalapács
15.25 Ügetőfutam
15.30 Közvetlen ajánlat
15.50 Ügetőfutam
15.55 Nótashow
16.25 Ügetőfutam
16.30 Csak természetesen!
17.30 Ügetőfutam
17.40 Észnél légy!
18.00 Nap-nyugta
19.00 ATV-híradó
19.30 Sportmix
20.00 Privát kopó
20.30 Fásy-mulató
21.30 Valóságos csodák
22.00 Foci, foci, foci
22.50 Aszcendens
23.50 Éjszaka – show-műsor
0.30 Műsorzárás, Himnusz
0.35 Színes, képes magazin

HBO

6.30 A kék szörny
7.50 Hóbarát
9.30 Swing
11.05 Féktelen kór
12.50 Hajszál híján hősök
14.25 A galamb szárnyai
16.10 Rajtaütés
17.45 Függöny fel
19.30 Jó barátok
20.00 A veszett kutya
21.40 South Park II.
22.10 Mimic – A júdás faj
0.00 Valahol Amerikában
1.40 Szex, tenger, videó
3.05 Hangrobbanás
4.45 A veszett kutya

Spektrum Tv

8.00 Vérszopó denevérek és pápaszemes medvék
8.30 A Seychelle-szigetek.
9.00 Tengernyi titok
9.35 Csúcstechnika a mindennapokban
10.05 Találkozás Mel Gibsonnal
11.05 Csodák világa
11.35 Csillagsztráda.
12.10 Sztorivá lett bűnügyek.
13.05 Mediterrán fiesta. Egyiptom, 2.
13.40 Családomban egyéb állatfajták
14.15 Nagyvárosok. Lisszabon
15.10 Bor-Ászok. Burgundia
15.50 Kutyaábécé. A dog
16.25 A közelmúlt háborúi. Afganisztán
17.10 Az X-repülők.
17.30 Sós vizeken
18.30 Ötlettár. A papírmasé
19.10 Horgászkalandok.
19.45 Kuba és a Bahamák
20.20 A vizek szerelmesei
18.00 Lávamesék, 1. Földformáló őserő
19.00 A grizzly medvék földjén
20.00 Az egyszarvú visszatérése
21.00 Kimberly tengeri krokodiljai
21.30 Terminátor
22.00 Hideg víz, meleg vér
23.00 A nagy orrú majom titkos világa
0.00 Az alakváltók
1.00 Az egyszarvú visszatérése

Budapest Tv

0.00 Kérdezz-felelek
7.00 Keresem a társam
9.00 Kérdezz-felelek
11.55 Képes műsorajánló
12.00 A magyar filmek archívumából. Áll a bál
13.45 Jó ebédhez szól a nótafa!
14.45 Szemforgató
14.50 A császár új ruhája Mesejáték
15.45 City Krónika
16.15 Képes műsorajánló
16.20 Szemforgató
16.25 Verspercek
16.30 Robelin tanácsa
17.00 Otthonunk a XVI. kerület (ism.)
17.25 Szemforgató
17.30 Pophíradó
18.00 Kézfogások
19.00 Mesezug – gyerekeknek
19.30 Van rá megoldás!
20.15 Nosztalgiaparádé
20.30 Dobókocka
21.00 Zenés Kataságok (ism.)
21.30 Szemforgató
21.35 Szombat esti meglepetés!
22.00 Töltse velünk a szombat éjszakát!
0.00 Verspercek
0.05 Szemforgató
0.10 Közvetlen ajánlat

Nap Tv

Vasárnap reggel is Nap-kelte 6.50 és 11 óra között a Magyar ATV-n.
Tervezett témák: Szupertitkos adatok, különös környezetben, a leánykereskedő maffiáról. – Válságban a hipertermia. A rákbetegségben szenvedők számára a reményt jelentette a Péterffy Sándor utcai kórházban alkalmazott módszer. Most központilag, meg akarják szüntetni. – A fiatal humorista generáció két legtehetségesebb tagja, Nacsa Olivér és Bagi Iván elválaszthatatlanok voltak. Barátságuk valóban megromlott? – Gyógyász a pácban!

VASÁRNAPI TELEVÍZIÓ-MŰS

m1

6.30 Gazdatévé Benne: Agrárvilág
7.00 „Így szól az Úr!"
7.05 Marci és a kapitány Magyar bábfilmsorozat
7.15 Kukori és Kotkoda Magyar rajzfilmsorozat
7.20 Magyar népmesék
7.25 Játékok bábuval
7.40 Kíváncsi Fáncsi kalandjai
7.40 Mesék Mátyás királyról
7.55 Vasárnap-sziget
9.25 Főtér Lajosmizse és környéke
11.00 Virágvasárnapi baptista istentisztelet
12.00 Hírek, időjárás
12.10 Szerencsepercek
12.40 Tv-klinika
13.10 Boxutca
13.40 Vízilabda-Eb
14.00 Én és a kölyök Amerikai tévéfilm
15.35 Örömhír
16.05 Ars Hungarica
16.35 A lovagkirály legendája Werkfilm
17.30 Koffer
18.00 A maci története Brit dokumentumfilm
19.00 A Hét
19.45 Híradó
20.05 Hovatovább!
21.05 Déri. Április 14-én lenne ötvenéves Déri János
22.05 Híradó különkiadás A dabasi időközi választások II. fordulójának összefoglalója
23.25 Csupa nő között Német film
0.51 Műsorzárás

m2

6.30 Ma reggel
7.25 Gazdatévé
7.50 Vallási műsorok
10.00 Magyar Ház
10.30 Zenebutik – Zenehíd
11.25 Jövő-menő
11.50 Zenelánc
12.00 Kisokos
12.25 Garfield a paradicsomban
12.50 Kapás van! Horgászok magazinja
13.20 Íz-lelő – Automobil
13.45 Szószóló
14.00 Évszakok
15.05 Tanuljunk Európát!
15.30 Hálá
9.30 Magyar történelmi arcképcsarnok.
9.50 VVV – Végre vasárnap van!
11.50 Híradó
12.00 Déli harangszó, vers.
12.10 Néptáncok
12.25 Emlékképek
12.45 Írók a moziban: Kodolányi János – Földindulás – magyar játékfilm.
14.00 Millenniumi Krónika.
14.30 Egyszer volt... a csábító – amerikai dok. film.
15.35 Mozgó-könyvtár – Vörös és fekete – francia tévéfilm.
16.35 Töredékek
16.55 A derű órája.
18.00 Heti Hírmondó
18.35 Híradó, sport.
19.00 Mese
19.25 Tálentum
20.00 Mozgó-könyvtár – Koportos – magyar játékfilm.
21.15 Titkos pillantások.
22.05 Varieté – német némafilm.
23.00 Dunasport, sporthíradó.
23.15 A Berlini Filharmonikusok Európa-koncertje.
23.50 Műsorajánlat, vers.

RTL Klub

6.30 Az érzékszervek birodalma
7.00 Kölyökklub
10.25 Csőrre töltve
10.55 Az első csók
11.20 Joker
11.25 A mi huszadik századunk
12.20 Recept Klub
12.55 Joker
13.00 Híradó – déli kiadás
13.10 A kis lókötők Amerikai kalandfilm
15.00 Robin Hood legújabb kalandjai
15.50 Félix
16.40 Nehéz napok egy Föld nevű bolygón
17.30 Amazon
18.20 Hatoslottó-sorsolás
18.30 Híradó – esti kiadás
18.50 Akták
19.20 Híresek és gazdagok
19.50 Vírus Amerikai akciófilm
22.10 Kavargó emlékek Amerikai thriller
23.45 Híradó – késő esti kiadás
0.00 Országház
0.30 A mi XX. századunk (ism.)
1.30 Akták (ism.)
1.55 Divatklip

tv2

6.00 Reggeli gondolatok
0.30 Ballagás Magyar film
2.25 Vers éjfél u

Magyar

0.00–6.49 Színe képes mag
6.50–9.59 Nap-
10.00 Nap-kelte e
11.00 Szentföldi s helyek üzer
11.15 Közvetlen a
11.30 Csúcs!
12.20 Sportmix
12.50 Privát kopó
13.20 Közvetlen a
13.30 Köstoljuk m Magyarorsz
14.00 Nótacsokor
15.00 Zenélő vár
15.30 Premier plá
16.10 Ebugatta
17.00 SzámAdó
17.30 Az utazó
18.00 Nap-nyugta
19.00 Hírek
19.05 Hétről hétr
19.30 Alexebbek
20.30 Gokart-össz
21.30 Csillagszem
22.30 Lapszemle
22.35 SzámAdó
23.05 Bűntény
23.35 Műsorzárás
23.40 Színes, kép

HBO

6.30 Mozi! Mozi
7.00 Gyémántol
8.40 Haláli balh
10.30 Jó barátok
11.00 Kritikus p
12.35 Alice és M
14.40 Gyilkosság
16.15 Özvegyek k
18.05 A szentfazé
20.00 Ösztön
22.05 Távkapcs
23.25 Nincs alku
1.40 Woo
3.05 RobbanóFejek
4.35 Megbokrosod

Spektrum

8.00 A múlt nyomáb Az utolsó nomá
8.35 A múlt nyomáb Az utolsó nomá
9.05 Állati élet. Az erdő koboldja
10.05 A hidegháború fő
11.05 Egyszerűen: főzr A konyhafőnök v
11.45 Családomban eg állatfajták
12.20 A Brit-szigetek va

Hegyi Márta

— **Kőrösi Csoma Sándor nevét vette** fel pénteken ünnepélyesen Dunakesziben a 4-es számú általános iskola. Az Iskola Galériában, amely a lakótelep művelődési központja is, megnyitották a Vándor tudós című, Hegyi Márta, Kacsán György és Wiesz József grafikusművész rézkarcaiból összeállított kiállítást.

Magyar Nemzet 1989. IX. 29.

Hegyi Miklós M.D.K.

Az exportképes hétvégi ház tervpályázaton kiemelt megvételben részesült.

Társtervező: Kigyósi Ágnes, Pártai Attila , Kriz László

Magyar Építőművészet 1967/4. 5.l.

Hegyi Miklósné, belsőépítész (váti).

Gyalogos aluljárórendszer, Bpest, Flórián tér. Építészek: Ágostházi László és Voith Márta (VÁTI).

Belsőépítész: Mezei Gábor, Hegyi Miklósné (váti).

Magyar Építőművészet, 1986. 1. 26-old.

1021

Hegyi - Péter

Pedagógusélet:

Hol érték a diploma?

Évről évre nem kevés pedagógus akad, aki kezében a friss diplomával „megtagadja" a választott pályát, s falu helyett városban, alkalmazottként próbál jobb életkörülményeket teremteni maga és családja számára.

Ez a jelenség sajnos, nem egyedi, nem is csökkenő mértékű. Jelzőül csak egy beszédes mutatót. *Az egri főiskolán az elmúlt tanév végén diplomát szerzett hallgatóknak több mint huszonhét százaléka mondott búcsút a választott hivatásnak.*

És ha már a számoknál tartunk, nem érdektelen még egy adatot említeni. *Egy hallgató négyéves képzési költségei meghaladják a negyvenötezer forintot.* Ennyit áldoz az állam, ennyit áldozunk mindannyian a felnövekvő nemzedékek jövőjéért. A végzett hallgatók közel egyharmada azonban borzong a falutól, s inkább búcsút mond a hivatásszabta pályának, mint hogy vállalja a küldetés nehézségeit.

Az okok után „nyomozva" mint legilletékesebbeket, őket kérdeztem.

Falun elhalnak az ambíciók?

Hegyi Péter negyedéves magyar—rajz szakos hallgató városból — Miskolcról — került a főiskolára. Nyíltan mondja: őt is a város vonzza, nem szeretne falura menni tanítani:

— Középiskolás korom óta rajzolok, a diploma megszerzése után tervezem, hogy továbbtanulok, mert *úgy érzem, a festészet, a grafika az élethivatásom. Falun nincs képzőművészeti élet, nem találkozhatok kollégáimmal, nem cserélhetünk gondolatokat, nincs biztosítva a továbbképzésem.* Tudom, hogy a falu visszahúzna, mert — és ezt néprajzi gyűjtések során tapasztaltam —, kisközségeinkben nagyon kevés a szellemi igényekkel is törődő ember, ott mindenkit a napi gondok, a kenyérkereset apró-cseprő vívódásai kötnek le. *Ilyen környezetben úgy érzem: elhalnának ambícióim, és élhetnék hamis illúziókban, mert nem járhattam meg az álmok felé vezető utat.*

— S ha kezdeményezne szellemi pezsgést?

— Őszintén válaszolok: először is: egy fecske nem csinál nyarat, másodszor sosem kapnám vissza azt az energiát eredményben, amit a tenni akarásba fektettem.

— Mit tesz, ha nem sikerül városi állást keríteni?

— Ha lenne protekcióm mert sokszor ez a döntő —, ez nem lenne gond. De nincs! Ha nem kapok városi állást, *lemondok a tanári pályáról, elmegyek vállalathoz dekoratőrnek, vagy valahová grafikusnak.*

„A sár jelképes is"

Ezzel a mondattal lep meg a budapesti *Harsányi Judit* negyedéves orosz—ének szakos hallgató. És érvekkel indokol.

— Nem becsülöm le a falut, nincs bennem a városiak egy részének snobizű lekicsinyléséből semmi. Csak azt mondom el, amit láttam, amit tapasztaltam. *Ma még nagyon sok faluban egyetlen kultúrhely a kocsma. Majd mindenütt van művelődési ház, de ezek egy része olyan állapotban van, hogy oda igényes pedagógus nem menne el szórakozni. Arról meg ne is beszéljünk, hogy a művészeti munka a legtöbb helyen csak papíron dokumentált valami.* Menjek moziba? Amint hallom már „praktizáló" kollégáimtól: inkább lemondanak a

Forint és lakáshiány

Az utolsó éves tanárjelöltek nyíltan beszélnek más, egészen konkrét dolgokról is. *Ezek közül a legégetőbb a fizetés.*

Gondolataikból válogattam a legjellemzőbbeket:

— Nemrég írt egy falun tanító barátnőm. Ketten hatszázért laknak egy szobában. Most a házinéni még egy lakót akar melléjük tenni. Hogy lehet ezt fizetni 1200 forintos kezdő fizetésből.

— Illetményföld? Igen, csak ehhez is szerencse kell. A növéremek ez évben száz forint tiszta haszonnal gyarapodtak, mert éppen a legrosszabb területet kapták. Mi, lányok, egyébként sem értünk a földműveléshez. *Azt hiszem, a tanár feladata a jó óravezetést gyakorolni, nem pedig kapálni. Miért nem lehet ezt a hozzájárulást havi fix összegben adni a falusi pedagógusoknak?*

— Sok ismerősöm nem pályázott meg állást, hanem elment városba alkalmazottnak. Az egyik barátnőm *egy éve laboráns és már 2000 forintot keres.*

— Nemcsak a házaspároknak, de a *kezdő magányos tanároknak is kellene biztosítani falun szolgálati szobát.* Így nőne a kedv, kevesebb lenne a városhoz vonzódó.

— Egy lány dupla áldozatot vállal, amikor falura megy. Egy orvos, egy agronómus, esetleg egy szál megrögzötten agglegény kolléga. *Ilyen körülmények között nehéz kulturált társra találni.*

★

Íme a számadatok mögötti őszinte indulatok. Úgy érzem, nyíltságukon *felszínesség lenne megütközni*, s a hivatás szeretetére hivatkozva korholó mondatokat kanyarítani. Felszínesség lenne, mert természetes emberi igény a kulturált élet vágya, s az is tény, hogy ehhez, különösen falun — ahol a fiatal pedagógusokat kivéve minden rétegnek anyagilag alapozott a sorsa — pénz, pénz kellene. Felszínesség lenne nyersen korholni, de *megütközni azért lehet a négy év előtti hivatásérzetre, a felvételi bizottság előtt elhangzott hitvalló szavakra,* emlékeztetni kell a tudásszomjas falusi gyerekekre, a sok szempontból még mindig mgváltásra váró falura. Igényeik érthetők, mégis, mert küldetést, nemes missziót vállalnak, s ezért joggal várnak nemcsak szép szavakat, hanem hathatós segítséget, gondmentesebb életkörülményeket.

Ha megkapnák, a pillanatnyi áldozat busásan kamatozna a jövő nemzedék számára . . .

Pécsi István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-048, 337-748, 340-726
1969 DEC 31
NÉPÚJSÁG
Eger

zült első 24 emeletes lakóház a moszkvai Béke sugárúton áll: 480 lakás van benne.
(Foto: V. Reznyikov.)

Felelősséggel és anyagi áldozattal

Gondoskodnak a bányászokról

Világjelenség és hazánk sem térhet ki előle, hogy fűtésre és villamos energia előállítására egyre több kőolajat és földgázt használnak, s ezzel egyidejűleg csökken a szénfogyasztás. Már megszüntették a szücsi, a petőfibányai, a rózsaszentmártoni, a gyöngyösi és a szarvaskői bányákat. Az ecsédi külfejtésen 1973-ban befejezik a termelést, itt 1575 ember szabadul fel. Ezzel kapcsolatosan két kérdés merül fel: valóban szükséges-e a bányák ilyen gyors ütemű megszüntetése, és gondoskodnak-e a bányászokról?

Az említett mélyművelésű sontán rohammunkában tetemes költséggel szénbunkert építettek és szállítószalagokat szereltek, hogy a TÜZÉP vagonokban vehesse át és a lakosság rendelkezésére bocsáthassa a nélkülözhetetlen téli tüzelőt. A Mátravidéki Hőerőmű eddig ecsédi lignitet tüzelt. Olaj- és gázfűtésre szeretnének áttérni, de ezt később kaphatják, mint ahogyan az ecsédi külfejtés megszűnik. Mindebből arra a következtetésre jutunk, hogy a kereslet-kínálat, a terv és a valóság nem egyezik, a bányákat gyorsabb ütemben szüntetik meg, mint ahogyan indokolt és a zavartalan ellátás miatt le-

külföldről érkező nagy gépeket szerelik össze és a csővezetéképítő üzem is bevállalta a hozzá fűzött reményeket, gáz- és olajvezetékeket fektetnek, csatornázási munkákat vállalnak az ország különböző részein. Ezt az üzemet a Mátraalji Szénbányák vezetői mintegy 36 milliós befektetéssel tovább akarják fejleszteni. Sok segítséget adtak a rózsaszentmártoni bánya épületeiben létesített műanyagipari üzemnek, ahol főleg a bányászok hozzátartozói dolgoznak.

Sok embernek hamarosan letelik a két év és tovább nem fizethetik a mélyművelésű bánya és az új beosztás közti különbözet 80 százalékát. Másrészt az ecsédi bánya megszűnésekor újabb 1500 család kerül nehéz helyzetbe. Ezért a megyei tanács vb-elnöke a rózsaszentmártoni műanyagüzem és a csővezetéképítő üzem fejlesztéséhez állami támogatást kért. Ha a nők lakóhelyükön, vagy annak közelében munkához jutnak, akkor kiegészítik a bányászcsaládok csökkent jövedelmét.

A Mátraalji Szénbányáknál tervszerűen megszervezték a munkások átképzését. Akik tanulnak, akik maguk is áldozatot vállalnak azért, hogy a „holnapi" igényeknek megfeleljenek, azok a visontai nagy gépekre kerülnek, kotrómesterek, vagy villanyszerelők lesznek. Valószínű, hogy 1973-ban megszűnik az ecsédi külfejtés, lehetséges, hogy egy-két évig még szükség lesz a lignitre. De a bányászokat nem küldik el, nem maradnak munka és kereset nélkül.

A vezetők felelőssége azt diktálja, hogy a reális lehetőségekkel számoljanak, emberséggel és a rendelkezésre álló anyagi áldozattal gondoskodjanak a bányászokról.

Fazekas I.

a szakmunkástanulók tervezéséről

december 12-ig be kell jelenteniük igényüket a szakmailag és területileg illetékes szakmunkástanuló intézethez. Az új szakmunkástanuló törvénynek megfelelően ez a rendelkezés figyelembe veszi azt is, hogy a tanácsi vállalatoknak, a különféle szövetkezeteknek és a magánmunkáltatóknak már nem kell tanulószerződést kötniük a fiatalokkal, mert ezentúl az intézeti beíratkozással válik jogilag érvényes tanulóviszonnyá a munkaadó és a felvett fiatalok kapcsolata.

(MTI)

HEGYI Sándor asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 136.

MDK

Hegyi Sándor és Dévényi Ernő építészek

/Épitkezések/ Épitő Ipar Épitő Müvészet,
1931, jun. 15. 95-96 l.

szintes, teljesen elrontott nyilások-
VIII.sz. vége.

lemzám, III

Hegyi Sándor
nürszabó Debrecen
1869–1871
Györffyszín
136. l.

MDK

Hegyi Sándor épitész, Bp.

Kassai izr.templom... Épitő Ipar - Épitő Müv.
1926. márc. 15. 52 l.

Hegyi István festőművész

Napfürdőző leány

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok

HEGYEI TIBOR

KÁRÁ Klára: Az avantgárd szerepe a magyar fényképezésben. Fotóművészet, 1990. 3/4. XXXIII.évf. 6.

Hegyik István

Művével szerepel a Szegedi Képzőművészeti Egyesület nagy Tárlatan

–

Szegedi Uj Nemzedék, 1934. XI. 18.

Hegykő műemlékei

és irodalma

l.

Csatkai Sopronkőrny

14. l -

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután $^{1}/_{2}$5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Hegykő Vk. templom

HEGYKŐ (Sopron)

R. k. templom, 1639, XV. századi feliratos kehely
(Johannes de Nyml)

Fábián István: A szépláki plébánia története.
Magyar Sion, I – 1863, 907 kk – 908 l.

Hegymagasi rk. templom

(Zala vm.)

Szt Lőrinc tisztt. szentelve.
1755-ben helyreállíttatta
Bíró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Hegymegi Pál, [építén:]

Irónia – ma gustároló tervért

II. díj:

— : Közlemény 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 10.

Héhalomi vk.

templom

(Nógrád vm)

Régi temploma 1697-ben romokban hevert.

1715-ben újat épitettek.

1832-ben a községben épült a jelenlegi templom herceg Esterházy Miklós segélyével.

Chobotvac 192. l.

M. D. U

HEHER Zakariás asztalos

jezsuita laikus.

Varasdon lépett a rendbe

1743 – 1744. Bécs, novicius

1745 – 1757. Grác, Zágráb, Pozsega, Varasd
Judenburg

1758 – 1759. Kőszeg

1760. Varasd

1761. Esztergom

1762 – 1763. Nagyszombat

1764 – ben Varasdon hal meg

Agghaży: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 211. l. II. 83., 152., 192. l.

Heher (Hecher) Zakariás

minasztalos

+ 1764 aug. 28

laid

Scholujezsuita

282. l.

„TÖRTÉNETÍRÁS“
Szerkesztősége és kiadóhivatala:
BUDAPEST, I., MÁRVÁNY-UTCA 23.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

Héhn János

Művével nevepel a hegedi
képzőművészeti Egyesület
nagy Táslatán.

Szegedi Új Vemzedék, 934. XI. 18.

Héhn József

MDK

A herendi porcelángyár festőműhelyében dolgozik

Dériné- figurákat öltözteti pasztell szinekkel.

Radics Elemér: Herend
KISALFÖLD, Győr, 1957. jun. 16.

Hehsh Zsigmond

Asztalos

71 éves

(szívelégtelenség)

+1954. III. 14

K: Új Köztemető

Halotti főkönyv

8967 folyósz.

HEIBEL, Andreas, pozsonyi fazekasszegéd

A. H., Hafnergesell, 9 hónapos fia meghalt. (1818, 181 l)

—

U. az, + 54 éves korában, Pozsony, 1821 julius 7 (1821, II. kötet, 98 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

HEIBERGER, Johann, pozsonyi fa-
rekassegéd

J. H. Hafnergesell, 1 éves fia meghalt.
(1812, II. kötet, 465 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

HEICHENFELDER Heinrich

muraviorum magister

Ujarad

1952)

Müvért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 136.1.

MDK

Heichert Otto

Haldoklás.Olajf. 5000 frt.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.38.l.

Heicke Jozsef.

Dávid János:

Balra a tábori sátrak mögött a gyalogság van felállítva, mely ellen jobbról a Miklós császár nevét viselő huzárezred rohamot intéz. Az előtérben Dávid Jánost látjuk, ki a veszélynek kitett gyermeket felkapva magához szorítja. A kis fiú sapkája a földön hever. Felirata a kép alatt négy-négy sorban hasábosan:

Der Brave Mann.

Johann David vom löbl: k. k. Husaren Regimente Kaiser Nicolaus rettet während des Manövers am 13ten September 1845 durch seine Geistesgegenwart ein Kind.

A' Derék Ferfiu.

Dávid János a Miklós Császár nevet viselő cs. k. huszár ezredből 1845dik éve September 13dik napján a' hadi gyakorlat közben egy gyermek életét mentette meg lélek jelenléte által.

alól balra: „Nach der Natur gemlt. u. lith. v. J. Heicke"
középütt a kereten belül: „Heicke"
jobbra: „Ged. b. J. Höfelich"
s legalól középütt: „Verlag u. Eigenthum von L. T. Neumann in Wien."

Könyomat, alányomással vonalkeretben, melynek méretei 33.9 : 26.9.

Ltsz. 7493.

47/93 № 272 1.—

Heicke József

1811 — 1861.

Agarak, vizf.

Szépm. Mur.

Delhaes István

emlékkiállítás kat.

Bp. 1910. 73. 4.

687

6

~~[illegible]~~ Jos. Heicke

1) Ungarischer Feldwächter und Ochsenhirte. Kozat, sarga alaszan folio. ~~[illegible]~~ Jos. Heicke Lith. 848.

2) Ungarische Schnitter. Kozat szinezve. folio Josef Heicke. 848.

3) Zigeuner und Slovakische Bauern. Kozat, fol. szinezv. Heicke Lith et pinx.

4) Lagernde Wallachen. Kozat, fol. szinezve. Jos Heicke Lith ~~[illegible]~~ 848.

gerade Wallachen, Ein ung. Waldhütter, Zigeuner, Csikós és juhász, A sziványok, Az oláh cigány, Tolvajok). Önálló műlapként magyar és német szöveggel adta ki: Dávid János a Miklós császár nevét viselő cs. k. huszárezredből, megmenti egy gyermek életét (Weber Henrik festménye után) c. és A vig csikós c. litográfiáit (az utóbbit Patersnál Bécsben). Magyar vonatk. művei továbbá: Lith. des Feldzugs in Ungarn 1848 u. 1849; Schlacht bei Szöreg 1849, Hauptquartier des Grafen Schlick in Ács; Österreich. u. russische Truppen aus dem ung. Feldzug 1849; Reise des Kaiserpaares im Komitat Békés 1857 (10 színes lap Buchmann és Börs rajza után). Az említett litográfiák egy része megvan a M. Tört. Képcsarnok gróf. gyüjteményében. (Thieme – Becker, Allg. Lex. d. bild. Kstlr. 16. k.)

F (2 füzet egyenként 4 színezett lappal)

H. készíttetve 1859. (gróf Forray Iván Utazási albumának színes rajzait is.

Josef Heicke(bécsi) O.F.19.2

tiz litografált lapon magyar népi alakokat mutatott be 1856-ban. 69-ben Bécsben: Nyomtatás M.o.-on.

M.D.K.

Reiche litográfus

a magyar szabadságharccal foglalkozó litográfiái említve:

Gerevi, A magy. kőrajz. 1960 66.

MDK

Heicke József

Pihenő, sz.kőrajz

Arv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 2o l.

Heicke

5) Zigeuner-Kosmat, fol. Hüsvé. Heicke lit et pinx.

6) Csikos, juhász. (mind szöggel is - Kosmat folia sorige alapszy.

J. Heicke 1856 -

Valamint liadta

L. T. Neuman

Bécs.

Heicke

Reise des Kaiserpaars
in Komitat Bereg
1857 10 Lap.
Buchmann n. Börs del.
Heicke lith.

Lorántfy Zsuzsanna levele

VI. 148.

Gem. u. lith. v. Los.
Hoicke

Ein ungarischer
Waldhütter –

Kozat, Szürcsöl –
fol.
fests Jelr. –

Neumann L. T.
Bécs

Heicke lith

Ich zsivanjok. kovat
fol. strave jelt fertt

2/ az olah czigany 9
fust fent. gemalt –
lith v. J. Heicke
9 nemetil is.

Kiadta
L. T. Neuman
Bécs.

Heicke

Tolwaiok (igr.)
remebil is ✓
Kozak, fol. Szmezve-
Gemalt Lith von
Jos Heicke

T. Neuman Bois

Heicke

festő és Körap.

Dávid Tanio a Miklos
Cosizzár nevet viselő
cs. k. huszár ezredből
megnemt, egy gyermek
eletét.

festette és lith. Heicke.

Nemet és magyar
szöveggel

Heicke J.

Istvan nádor levon, vírf-
1847 hól. az Ernst Mu-
zeumban.

Ernst – külföldi 28.1.

(655)

1926

Viselet.

6842
T. 6412. –

A mezőőr és a ökörpásztor.

A balra fordult lovon ülő mezőőr jobb kezében pipát tartva hallgatja a botjára támaszkodó és pipázó pásztort. A háttérben a csorda látszik. Felirata:

UNGARISCHER FELDWÄCHTER UND OCHSENHIRTE

jobbra félmagasságban: Jos. Heicke Lith.
848.
alól balra: Lith. v. J. Heicke.
jobbra: Ged. bei Jos. Stoufs.
legalól balra: Verlag u. Eigenth. v. L. T. Neumann in Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, melynek mér. 32.8 : 40.6 cm.

140-95.

Viselet. T. 6413.

Csikós s juhász.

A földön ülő és kampós botját tartó csikóssal a jobbra fordult lovon látható csikós beszélget, a kinek jobbjában pipa van. Közelükben kutya fekszik és a kunyhón túl a gémes kutnál lovak képeznek csoportot. Felirata

balra: CSIKÓS
Pferdehirt.
jobbra: JUHÁSZ
Schafhirt.

a jobb sarokban: J. Heicke.
alól balra: Gez. u. Lith. v. J. Heicke.
jobbra: Druck v. J. Haller.
legalól balra: Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, mér. a vk. 32.7 : 40.4 cm.

140-95.

Viselet. T. 6406.-

Kanász és csősz.

Középütt áll a kissé balra tekintő ~~csősz, vadászokkal~~ kanász, ki jobb kezében botot tart, balra pedig a csőszt látjuk vállán puskával, oldalán szekerczével és kezében pipával. Előttük kutya van, mögöttük pedig lovak legelnek. Felirata

balra: EIN WALDHÜTHER UND EIN
UNGARISCHER SCHWEINHÜTHER
jobbra: A´ ERDŐCSŐSZ ÉS A´
KANÁSZ

a jobb sarokban: J. Heicke.
alol balra: Gemalt von J. Heicke.
középütt: Gedr. bei Joh. Höfelich.
jobbra: Lith von J. Heicke.
legalol középütt: Verlags-Eigenthum v. F. Paterno in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 25.8 : 20.2 cm.

140-95.

Viselet. T. 4373.

Orosz gyalogos és kozák.

A vállra vetett fegyverrel haladó gyalogossal a szürke lovon ülő kozák beszélget. Mögöttük fák látszanak. Felirata:

6.
RUSS. JNFANTERIST-KOSAK.

jobbra: Heicke.
alól balra: N.d. Nat. gemalt u. lith. v.J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 24.4 : 16.6 cm.

191-93-1260.

Viselet. T. 4371.

Osztrák vadászok.

A lábhoz eresztett fegyverrel álló közlegénynyel tiszt beszélget, kissé odább többen hevernek és táboroznak. Felirata:

3.
K.K.OESTERR.JAEGER

jobbra: Heicke.
alól balra: Gemalt u. lith v.J. Heickke.
jobbra: Gedr. b. L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 24.2 : 16.4 cm.

191-93-1260.

Viselet. T. 4374.

Osztrák szekerészek.

A hátra fordult lovon ülő szekerésztisztek egyike köpenyben van ábrázolva, a háttérben pedig szekerek haladnak. Felirata:

7.
K.K. OESTERR. FUHRWESEN

jobbra: Heicke.
alól balra: Nach der Natur gez. u. lith v.J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 23.7 : 16.6 cm.

191-93-1260.

Viselet. T. 4566.

Szerezsán és horvát katona.

A jobbra ülő horvát katona előtt, a ki kést és kenyeret tart kezében egy szerezsán áll pipázva. A háttérben lovas és gyalog őrszem látszik. Felirata

7.
SERESSANER. - CROATE

alól balra: Lith. v. J. Heicke
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 23.8 : 16.8 cm.

191-93-1258.

Viselet. T.4365.

Banderialista és határőr.

A balra fordult lovon ábrázolt huszár mentéjét vállravetetten viseli és jobbjában karabélyt tart, mig a mellette haladó baka kezeiben puska van. A háttérben lovas és egy őrszem látszik. Felirata:

6
BANDERIAL-HUSAR-GRÄNZ-INFANTERIST

balra: Josef Heicke Lith.
849
alól balra: Lith v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. J. Rauh
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, melynek mér. 24.6 : 16.7 cm.

191-93-1258.

Viselet. T. 4375.

Osztrák gyalogosok.

Az előtérben letelepedett gyalogosok kártyáznak, a mit egy főhadnagy összekulcsolt kezekkel néz. A fa tövében dob és egy pipáló baka, a háttérben pedig több táborozó csoport látszik. Felirata:

3
K.K. OESTERR. JNFANTERIE

jobbra: Heicke.
alól balra: Nach der Natur gez. u. lith. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 23.9 : 16.6 cm.

191-93-1260.

Viselet. T. 4362.

Táborozó horvátok.

A tüz körül három horvát képez csoportot, kik közül az egyik főz, a másik puskájára támaszkodva néz, és a harmadik őrségen áll. Felirata

3.
CROATEN

balra: Josef Heicke
nach Natur
alól balra: N.d. Nat. gez. u. lith. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalol középütt: Wien WIEN, BEI L.T. NEUMANN
Ausschliessendes Eigenthum des Verlegers.

Szines kny., alányomással, melynek mér. 32.2 : 16.7 cm.

191-93-1258.

Viselet. T. 4370.

Orosz gyalogság.

A két gyalogos egyike a korsóból iszik, kissé hátrább főznek és tábori sátor köti le figyelmünket. Felirata:

4. CH.
KAIS. RUSSISCHE INFANTERIE

a jobb sarokban: Heicke.
alól balra: Gemalt u. Lith. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers [illegible] mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 24.3 : 16.4 cm.

191-93-1260.

Viselet. 6218 T. 6282. –

Csikós.

Az előtérben álló csikós paripáját vezeti féken, mig bal kezében ostort tart. A háttérben ménes látszik. Felirata

balra: EIN WEIDEKNECHT AUS OROSZI
jobbra: EGY ÓROSZI CSIKOS

az előtérben jobbra: Heicke.
alól balra: Gemalt & lith v.J. Heicke.
jobbra: Ged b.J. Höfelich.
legalól középütt: Verlags Eigenthum von A. Paterno´s [illegible] We in Wien.

Szines kxy., mér. a vk. 24.8 : 19.4 cm.

140-95.

Viselet. T. 4369.

Kozák.

A balra fordult lovon ülő kozák teljes fegyverzetben látható, és jobb kezében lándzsát tart. A háttérben őrszemek vannak. Felirata:

2.
KOSAK VON CAUCASUS.

balra: Heicke.
alol balra: Lith. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 24.3 : 16.5 cm.

191-93-1260

Viselet. T. 4368.

Urbán féle gyalogosok.

A jobbra forduló tiszt előtt közlegény áll lábhoz eresztett fegyverrel. A háttérben őrszemek látszanak. Felirata:

1.
URBAN'SCHES FREY-CORPS
jobbra: Heicke
alól jobbra: Gedr b.L. Mohn.
balra: Lith.v. J. Heicke.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 24.3 : 16.5 cm.

191-93-1260.

Viselet. T. 4363.

Szerezsánok.

A tüz körül hárman képeznek csoportot s közülök az egyik ülve busul, mig a másik égő fadarabot tart. Felirata:

4
SERESSANER

jobbra: Josef Heicke
nach Natur
alól balra: N.d. Nat. gez. u. lith v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalól középütt: WIEN BEI L.T. NEUMANN
Ausschliessendes Eigentnhum des Verlegers.

Kny. álnyomással, melynek mér. 34.2 : 16.9 cm.

191-93-1258.

Viselet. T. 4364.

Szerezsánok. és határőrtiszt.

A tüz körül letelepedett szerezsánok előtt végvidéki tiszt áll pipázva és kardjára támaszkodva. A háttérben őrszem látszik. Felirata:

5
SERESSANER-GRÄNZ-INFANTERIE-OFFICIER

balra: Josef Heicke
849.
jobbra: Lith.
alól balra: Lith v. J. Heicke
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, mér. 24.5 : 16.6 cm.

191-93-1258.

Viselet. T. 4367.

Haram basa.

A teljes fegyverzetben ábrázolt Haram basa bal kezében lábhoz eresztett fegyverét fogja. A háttérben még két szerezsán látszik, kiknek egyike ül. Felirata:

8.
HARAM-PASCHA DER SERESSANER

jobbra: Josef Heicke
849
alól balra: Lith v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, melynek mér. 24 : 16.7 cm.

191-93-1258.

Viselet. T. 4647.

Csikós.

Az előtérben álló csikós paripáját vezeti féken, mig bal kezében ostort tart. A háttérben a méneS látszik. Felirata alól jobbra: [illegible] Heicke.

Kny., mér. 23.2 : 17.7 cm.

126-94-458.

Viselet. T. 4361.

Szerezsán százados.

A jobbra fordult lovon ülő százados görbe kardjával előremutatva beszél a mellette haladó gyalogossal. A háttérben lovasok látszanak. Felirata:

2.
EIN HAUPTMANN DER SERESSANER

a jobb sarokban: Josef Heicke 848
alól balra: Gez u. lith v.J. Heicke.
jobbra: Gedr b.J. Rauh.
legalól balra: Wien bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck

Kny., alányomással, melynek mér. 23.9 : 16.8 cm.

191-93-1258.

6

Hadjárat.

T. 3570. III.

Az előtérben a Károlyi huszárok küzdenek Lichtenstein könnyü lovasságával, a mely előtt egy bomba pattant szét, a középtérben a tüzérség látszik, a háttérben pedig Nyárasd temploma bontakozik ki. Felirata:

ATTAQUE DER OBERST IITEN ESCADRON VON FÜRST LICHTENSTEIN CHEVAUXLEGERS AM 20 JUNY 1849 BEI NYÁRASD

alól balra: Gemalt von J. Heicke.
középütt: Gedr. bei J. Rauh in Wien.
jobbra: Lith v. Eduard u. Alex Kaiser.

Kny., alányomással, melynek mér. 41.4 : 57.8 cm.

151-92-63.

Hadjárat. T. 467.

A háttér Pozsony vidékét ábrázolja, az előtérben pedig oroszok táboroznak, akik közül a kocsik körül többen esznek és főznek, mig balra a lovas tiszt az előtte álló legénynek utasitásokat ad. Felirata: L-és kutyát tartó

RUSSISCHES LAGER
bei Pressburg.

alól balra: Gezeichnet nach der Natur u. litho. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. bei. L. Mohn.
klegalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, mér. a vk. 34: 46.3 cm.

Ács. T. 1232. II.

Az előtérben látjuk az Ács előtt táborozó uhlánusokat, a kik felé a szemlét tartó Schlick tábornok balról közeledik, a hol néki egy tiszt jelentést tesz. Felirata:

UHLANEN-BIVOUAC
bei Acs.

a jobb sarokban: Heicke.
alól balra: Gezeichnet nach der Natur u. lithogr. J. Heicke.
jobbra: Gedr. bei L.Mohn.
legalól balra: Wien bei L.T. Neumann
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt des Nachdruck.

Kny., alányomással, mér. a vk. 34.4 : 46.7 cm.

Szőreg. T. 1225. II.

A háttérben balra az égő város látszik, a középtérben a honvédek küzdenek az osztrák gyalogosokkal, az előtérben pedig[1] négy közlegény hozza a megsebesült tábornokot, kit társai üdvözölnek. Felirata:

DIE BRIGADE BENEDEK AM 5 AUGUST 1849 IN DER SCHLACHT BEI SZÖRÉG
ezután: Das Original-Gemälde befindet sich in Besitz des Grafen Otto Chotek.
a bal sarokban: JH.
alól balra: Gemalt v. Josef Heicke et lith.
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalól balra: VERLAGS-EIGENTHUM V.A. PATERNO'S WE & SOHN IN WIEN.
jobbra: VERVIELFÄLTIGUNG AUSSCHLIESSLICH VORBEHALTEN.

Kny., alányomással, melynek mér. 40 : 60.3 cm.

[1] a hol egy kartács pattant szét,

Pozsony. T. 1131. II.

Lvannak A háttérben Pozsony környéke látszik várossal, mig az előtérben a táborozó oroszokat ~~látjuk~~, a kik jobbról főznek. Felirata:

RUSSISCHES LAGER
bei Pressburg.

alól balra: Gezeichnet nach der Natur u. litho. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. bei L. Mohn.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny., mér. a vk. 34 : 46.3 cm.

Hadjárat. T. 385.

A fosztogató huszárokat, kik a tehenet és borjút hajtják el, a malaczot és libát viszik, a háziasszony, kibe gyermeke kapaszkodott, kérleli. A háttér hegyes vidék, hol torony köti le figyelmünket. Felirata:

a szalmafedeles ház udvarától

Die Plünderung
eines slowakischen Maierhofes durch Kossuth Husaren.

jobb sarokban: J. Heicke 849.
alól balra: Lith. v. J. Heicke
jobbra: Gedr. b. J. Rauh.
legalól balra: Wien, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, méretei a vk. 27.8 : 39.8 cm.

90

Életkép.

T. 6414.

Oláhok.

Az előtérben tanyázó oláhok közül egy balra mutat, egy pipáját tartja kezében és ül, egy állva pipázik, egy mellett pedig társa alszik, mig a háttérben a hatodik alak a lovakat kezeli. A romon túl folyótól szelt vidék terül el szalmafedelü házakkal. Felirata:

LAGERNDE WALLACHEN

balra a dézsánál: Jos. Heicke Lith.
848.
alól balra: Lithogr. v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. bei J. Rauh.
legalól balra: Verlag u. Eigenth. v. L. T. Neumann in Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny., mér. a vk. 33 : 40.8 cm.

140-95.

Életkép. T. 4463.

A vén csikós.

A korcsma előtt hegedü és klarinet mellett egy táncz-
ra kerekedett csikós mulat társával, a ki vele köczintani akar.
Balra legény ölelgeti a leányt s a vigadót egy kis fiú nézi.
Jobbra az istálló ajtajához lovat kötöttek. A háttérben a falu
házai látszanak. Felirata

balra: A VIG CSIKÓS.
jobbra: DER LUSTIGE CSIKOS.

alól balra: Gemalt u. lith. v. Jos. Heicke.
jobbra: Gedr. b. J. Höfelich.
az előtérben jobbra: J. Heicke.
legalól középütt: Verlag-Eigenthum v. A Paterno´s We in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 27.2: 35.1 cm.

39-94-18.

6853

Életkép. T. 6417.

Aratók.

A kévék előtt rögtönzött sátron innen menyecske táplálja gyermekét, mig az ülő és kapája nyelére támaszkodó földmives az előtte álló kaszással beszélget, ki bal kezében vizes korsót tart. A háttérben házak látszanak és kissé odább egy földmives szánt. Felirata:

UNGARISCHE SCHNITTER

balra félmagasságban: Josef Heicke
848
alól balra: Gez. u. lith v. J. Heicke.
jobbra: Druck v. J. Haller.
legalól balra: Verlag u. Eigenthu v. L. T. Neumann in Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny. alányomással, mér. a vk. 32.7 : 40.2 cm.

140-95.

Életkép. 6852 T. ~~6416.~~ —

Sátoros czigányok.

Az előtérben a gunyhó és a sátor előtt czigányok főznek, a kiknek közelében disznó hever és kutya rágja a dinnye héjat. A pipáló férfi jobbra néz, a hol hosszu botjára támaszkodó jövevény áll. Felirata:

ZIGEUNER.

a jobb sarokban: Heicke Lith
et pinx.
alól balra: Gez. u. Lith. v. J. Heicke.
jobbra: Druck v. J. Haller
legalól balra: Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny. alányomással, mér. a vk. 32.8 : 40.2 cm.

140-95.

Életkép. T. 6415. —

Tánczoló czigányok és tótok.

A szin előtt balra játszik a három tagú czigánybanda, mig jobbra czigánylegény tánczol választottjával és kissé odább tánczoló tótok mulatnak. A háttérben ház köti le figyelmünket. Felirata:

ZIGEUNER und SLOVAKISCHE BAUERN

a jobb sarokban: Heicke Lith.
et pinx.
alól balra: Gez. u. Lith v. J. Heicke.
jobbra: Druck v. J. Haller.
legalól balra: Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny., alányomással, mér. a vk. 32.6 : 40.1 cm.

140-95.

6847

lÉletkép. T. 6411.-

Zsiványok.

A jobbra fordulva ülő és bal kezét kutyájának fején nyugtató zsivány előtt társa áll, ki kezeit fokosán nyugtatja és szájában pipát tart. A háttér erdős vidék. Felirata:

AZ ZSIVÁNYOK

alól balra: Heicke lith.
jobbra: Ged. bei J. Höfelich.
az előtérben középütt: Heicke.
legalól középütt: Verlag u. Eigenthum v. L.T. Neumann in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 27.3 : 23.4 cm.

140-95.

6846

Életkép. T. 6410.

Erdőőr.

Az előtérben ǁ rakott tüz körül jobbra egy vén fa tövében ül a lábhoz eresztett fegyvert tartó erdőőr, ki jobbjával a kutyát fogja, balra kis leányka guggol, szemközt pedig galyakat vivő fiúcska áll. A háttér hótól boritott erdő. Felirata:

EIN UNGARISCHER WALDHÜTER

alól balra: Gemalt u. lith. v. Jos ~~Wwm~~ Heicke.
jobbra: Ged. bei J. Höfelich.
legalól középütt: Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 28.1 : 22.7 cm.

140-95.

6845

≠ Életkép. T. 6409.

A vén zenész.

A házon innen álló és balra néző vén zenészt kis leányka kosárral karján és botot tartó kis fiúcska hallgatja. Mellette kalapját látjuk, a melynél kis kutya guggol. Felirata:

EIN LEIERMANN

a jobb sarokban: Heicke
Wien 846.
alól balra: Gemalt u. lith v. Jos. Heicke.
jobbra: Ged. bei J. Höfelich.
legalól középütt: Verlag u. Eigenthum v. L.T. Neumann in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 28.3 : 23.3 cm.

140-95.

Életkép. T. 6408. — 6844

Utonállók.

Az előtérben egy vén ~~fa~~ tölgyfa tövében látjuk a lesben álló utonállót, ki a balra vezető uton haladó hintót kiséri fgyelemmel és a kinek kezében töltött puska van. A háttérben három társa képez csoportot. Felirata

balra: WEGELAGERER.
jobbra: TOLWAIOK.

a jobb sarokban: Heicke.
alól balra: Gemalt u. lith. v. Jos. Heicke.
jobbra: Druck v. J. Haller.
legalól középütt: Verlag u. Eigenthum v. L. T. ~~M~~ Neumann in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 28.9 : 23.8 cm.

140-95.

~~Kisselet~~ Életkép. T. ~~6407~~ 6243.

Oláh czigányok.

A putrin innen rakott tüz körül egy fiatal czigányt látunk vállravetett bundával, mig földön ülő felesége kis gyermeket tart ölében, ki a mellettük heverő disznót nézi. A háttér hegyes vidék. Felirata

balra: WALLACHISCHE ZIGEUNER
jobbra: OLAY CZIGÁNY

a bal sarokban: Heicke
alól balra: Gemalt u. lith v. J. Heicke.
jobbra: Gedr. v. J. Haller.
legalól középütt: Verlag u. Eigenthum v. L.T. Neumann in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 29.2 : 23.7 cm.

140-95.

Viselet:

Orosz gyalogság.

A teljes felszerelésben jobbra álló közlegény, ki lábhoz eresztett puskáját magához szorítja, egy korsóból iszik s a vele szemben levő társa ~~jobb~~ bal kezét megfogja. A háttérben a legénység táborozik s balra a gőzölgő üstön innen a szakács a földön ül s kenyeret s kést tart kezében. A legénység ~~felszerelése~~ öltözete: sisak vagy sapka, köpeny, hosszú kabát, bő nadrág s csizma; felszerelése: puska, borjú, tölténytáska, kard és szurony. Felirata a kép alatt:

„4.
Kais. Russische Infanterie"

jobbra: „Heicke"
alól balra: „Gemält u. Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"
s legalól balra: „Wien bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.2: 16.4 cm.
Köre rajzolta: Heicke József.

Jos. Heicke: Oesterreichische und russische Truppen aus dem ungarischen Feldzuge 1849. gezeichnet von —. 2. Heft. Wien, bei L. T. Neumann.

Ltha 4370

191/93 № 1260.

Viselet:

A szerezsánok pasája.

A teljes felszerelésű pascha lábhoz erefztett fegyvertel áll előttünk s tüszője mellé több handzsár s pisztoly van dugva. Fejdiszéről bojtok lógnak le, rövid kabátja paszomántos, köpenye, melynek alját meg fogja galléros, térdigérő nadrágja bő, láb bőrtója himes s bocskora hegyes orrú. Mögötte jobbra két szerezsán befélget: az egyik a földön ül s a másik ki jobbra mutat áll s puskáját vállán tartja. A háttérben őrház van. Felirata a kép alatt:

„8.
Haram-Pascha Der Seressaner."

jobbra: „Josef Heicke 849."
alól balra: „Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck".

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24 : 16.8 cm.
Körerajzolta: Heicke Josef 1849.

Josef Heicke: Seressaner und Croaten ~~[illegible]~~ gezeichnet von —. Wien bei L. T. Neumann.

Ltha 4367

191/93 № 1258.

I. Ferencz József a tábornokok élén:

Az előtérben az ágaskodó lovón látjuk ő Felségét, ki az aranygyapjas rendet s a Mária Terézia, a Szt. István, a Lipót s a Vaskorona rend csillagjait s szalagjait viseli. Körülötte vágtatnak a parancsnokló tábornokok, kik körül balról jobbra haladva: Puchner Antal, Hess Henrik, Radetzky József, Albrecht főherczeg, O'Donelle Miksa, Jellacsics József, Schönhals Schlick Ferenc, Windisch-Grätz hg, Jellacsics Albert, Welden Lajos és Nostitz A. ismerhető föl. Mögöttük jobbra uhlánusok vannak s a háttérben szt. István tornya tünik szemünkbe. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Mit Vereinten Kräften
Wahlspruch Seiner Majestät Kaiser Franz Josef I."

alól balra: „Entworfen u. lithogr. v. Josef Heicke"
középütt: „Verlags Eigenthum v. J. Haller Wieden, Wienstrasse N° 816 in Wien.
Vervielfältg. vorbcht."
a fölött: „Heicke 849"
s jobbra: „Portraits nach Krichuber von A. Strixner."

Kónyomat, méretei az alányomást véve 60.5 : 46.3 c/m.

Ltfza 7844

47/93 N° 277.

Viselet:

A vig csikós:

~~A~~ Korcsma előtt tánczolva van ábrázolva és olyképen, hogy vele az ülő asztalnál ~~ülő csikós a csárdást tánczolóval~~ koczintani akar. legedű s ~~kor~~ klarinétsió mellett ~~mu~~ Közelében kis fiú bámul~~ja~~, mig ~~alatt~~ a hordónál ~~mellett~~ a csinos hajadonnal, ki bort hozott, egy legény dévajkodik, a mit a korcsmában ülő paraszt néz. Jobbról az istálónál ló van a karikához ~~van~~ kötve; a hordón és ~~szép~~ a szalma tetején pedig kakas ül. A háttérben, házak vannak, mig az előtérben balról kutya rágja a csontot s jobbról a mulató csikós pipája lever a földön. Felirata a kép alatt:

„A Vig Csikós... Der Lustige Csikos.";

a pipánál: „J. Heicke.";
alól balra: „Gemalt u. lith. v. Jos. Heicke" és
jobbra: „Gedr. bei J. Höfelich";
legalól középütt: „Verlags Eigenthum v. A. Paterno's Wᵉ in Wien."

Könyvmat, méretei a vonalkeretnek V7.3: 35, c/m.
Köre rajzolta: Heicke József.
Ltfa 4463. (alányomás os)

39/94 № 18.

Jellačič

Egész alak, lóháton, balra fordulva. Fején sastollas kucsma van ékköves forgóval. Haja rövid, tajtsza kipödrött s szakála leberetvált. Jobb kezében görbe kardját s baljában ágaskodó lovának kantárját fogja. Nyakkendője fehér szalagon s mellén rendjelt lord s jobb vállán az rendszalag van vetve. Vállra vetett mentéjét a szél lobogtatja, aranygalléri atillája s szűk nadrágja zsinóros s hegyes orrú cipőjén sarkantyú van. Oldalán kard lóg. Lova mellett, mely nek felszerelése bojtos s takarója díszes, korvát katona fustpuskával kezében. Felirata a kép alatt:

„1.
Der Ban von Croatien"

balra: „Josef Heicke 848" s jobbra: „1848"
alól balra: „Gez. u. lith. v. J. Heicke" s jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
végre legalól: „Wien, bei L. T. Neumann" s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Környomat, méretei az alánymásnak 24: 16.7 Cm.
Kőrajzolta: Heicke Josef 1848.

Jos. Heicke: Seressaner und Croaten, gezeichnet von —. Wien, bei L. T. Neumann, Kohlmarkt 257.

Lapa 2029.

171/93 N: 1258.

Viselet:

Urban-önkéntesek.

A fiatal önkéntes, ki fegyverét lábhoz eresztve tartja, pálinkát vett a markotányosnőtől, ki a pénzt kezében tartva őt megnézi. Mögöttük a dobos van, s dobjaú ülve a tálból eszik. A háttérből pedig a vizsgálatot tevő tiszt közeledik. A legénység öltözete: kalap tollal s vihatszíjjal, köpeny, kabát, pantalló s czipő; felszerelése: puska, szurony s tölténytáska. Felirata a kép alatt:

„5.

Urban'sches Frey Corps"

jobbra: „Heicke"

alól balra: „N-d. Nat. gemalt u. lith. v. J. Heicke"

jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"

s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"

s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.3 : 16.8 c/m.

Köre rajzolta: Heicke Josef.

Jos. Heicke: Oesterreichische und russische Truppen aus dem ungarischen Feldzuge 1849, gezeichnet von —. Heft 2. Wien, bei L. T. Neumann. Ltsa 4372.

191/93 № 1260.

Viselet:

Osztrák vadászok:

A előtérben a szivarját szivó tiszt utasítással látja el a közlegényt, ki lábhoz eresztett fegyverrel figyel. Mögöttük a gulába rakott fegyverek körül a legénység részint a földre hererve, résznit pedig járkálva táborozn~~ak~~. Öltözetük: lapos kalap a tisztnél s magas kalap felhajtott karimával s tollal a legénységnél, kabát, pantalló s csizma. Felszerelésök: puska, kard, töltény táska s szurony. Felirata a kép alatt:

„3.
K.K. Oesterr. Jaeger"

jobbra: „Heicke"
alól balra: „Gemalt u. lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."
Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.2 : 16.5 cm.
Köre rajzolta: Heicke Jásef.

Jos. Heicke: Oesterreichische und russische Truppen aus dem ungarischen Feldzuge 1849. gezeichnet von —. 2 Heft. Wien, bei L. T. Neumann.

Ltfra 4371

191/93 N: 1260.

Heicke Jozsef

A vig cidrós. Könyvnat.
folos sárga alapszonassal.
Gemalt u. lith. von Jos.
Heicke.
Kiadtár Paterno Bécs-
ben.

Heicke

Csikós. Kőgyomat, folio
fanti jelz.

Heicke József Bécsben

1860. aug.: szept. kiáll. Müeglet.
A Gróf Forray Iván utarási
albumból 10 szinerett körajz
fentitől.
1861. aug.- szept. kiáll.: Gróf Forray
Iván utarási albumából 10 szi-
nerett körajz.

Edenyek agyagból VII. 244.

Fleicke, Joseph

1811 — 1861

l.

Ernst-Múzeumaukció ja I.

231.

M. Studio II. a.

Kutrasalád, Vájtadó csekés, of

Heicke József

1811 – 1861

Csikósok of. Kepe

Jelr. Heicke 1841.

12-ik Ernst aukció

1920

1922.

XXIII. Tág csikósval (1848) of

1924. XXVII. Aratiskor, vizf

Árv Csaru 1929 jun. 4. rk

Pihanó, 4. litogr

1937 okt

Dalelő Terenak, of

Gyulafehérvár VI. 189

Heicke

Almássy Grofnő
kedvenc állatai közöt
(Wilczek gróf gyűjt. Bécs.)

gróf Sándor ~~gróf~~ lovasbravourja
vrf. a székesfőv. Muzeum
tipesti

6 Bilder aus Ungarn
litografiák

Lith. des Feldzugs
in Ungarn 1848. u. 1849.

A szöregi csata 1849 és
gróf Schlick ácsi fő-
hadi szállása

Osztrák és orosz csapatok az
1849 ki magyar hadjá-
ratból 2 füzet, indepjik
ben 4 szmezett lap

Debet, szigligeti VI. 1846.

[illegible]

259/1905

Könyvtárak
...sz. Főfelügyelőségének
Budapest.

... hó 27-én 259. szám alatt küldött
... felsorolt könyveket, mint a Ma-
...észetvizsgálók Állandó Központi
...jándékát, köszönettel átvettük.
...mint hó - n

Fleicke József

Bécs

1841 pesti kiáll.

Csikósok a pusztán

L 1841.

Turn-Szeverin h.n. V. 264.

Hücke József

Bécsben.

1841-ben Pusztai csikósok c. egyét 160 fotét megvette a a Pesti Műegylet.

PMEvk. 1853-ra 16. l.

Szalacskai lelet VI. 131.

Utazás 1842-ben. Heicke József kőrajza gr. Forray Iván rajza után.

Pesti Hirlap Karácsonyi album, 1931.

Heicke József

TAO, A KONYHAMESTER.

Irta: Claude Farrère.

Ebben az időben egy kis öreg cirkálón voltam zászlós. A kis cirkáló Kina vizein haladt. És róttuk a csomókat Singaporetól Tehemulpoig Saigonon át Hong-Kongig, Fou-Thceou, Formose, Shanai, Takon és Nagasaki felé, mindenhol váratlan és tüneményszerü keleti csodák vártak ránk.

Magától értetődik az is, hogy nem voltunk gazdagok. A hajózászlósok sohasem voltak azok. Ha jól emlékszem, a fizetésünk 2.60 frankot tett ki naponta és fejenként. Öt-hat zászlós volt a hajón és a mindennapi táplálékunk nem volt fejedelminek nevezhető. Amikor az étkezések idején a csajkákkal megjelentünk egy annamita szakács és egy kinai konyhafőnök szine előtt, ez az annamita szakács olyan méltósággal viselte hivatalát, mint egy őrnagy. Önök bizonyára azon a véleményen lesznek, hogy két szolga öt-hat főnöknek sok, amikor a napi bevétel nem haladja meg a 15 frankot. Kinn a távol Keleten azonban egészen más a helyzet. Az a szokás, hogy minden szolgálatra külön embert vesznek igénybe, ahol a legapróbb cipőtisztitóinas rangjában megsértve érezné magát, ha az asztalnál kellene felszolgálnia vagy pedig ha azzal biznák meg, hogy tojást főzzön a konyhában. A gyógyszere ennek azután az, hogy mivel ezek a boyok nem végeznek különösebb munkát, a fizetés is ehhez aránylik; nem kapnak se nagy fizetést, se sok táplálékot.

Véletlen szerencsének köszönhetjük, hogy a mi annamita szakácsunk csendes ember volt, akinek életét nem zavarta semmi különösebb kaland szolgálati ideje alatt. Máskép állt azonban a helyzet kinai konyhafőnökünkkel. Ez az ember a legérdekesebb semmirekellő, akit a bölcs előrelátás valaha utamba sodort.

Tennek hivták és mi sem természetesebb annál, hogy mi Hippolytenak neveztük el. Tizenötesztendős lehetett. Csinos volt, elegánsan öltözködött, büszke volt arra a hosszu fekete tincsre, amely a nyakától a térdéig ért. Mert ebben a régi jó időben (minden régi idő, ha beszélünk róla és ha emléke már csak a multé, szép) a kinaiak még tincset hordtak és nem voltak bolsevisták. Ez a Tenn nevü, mondjuk Hippolyte, semmiesetre sem volt az. Volt azonban egy csomó olyan rossz szokása, amely többé-kevésbé visszataszitó volt: megátalkodott hazug, leleményes tolvaj, tehetséges lustálkodó, szenvedélyes dohányos. Ebből láthatják: a világ legjobb embere. Életét azzal töltötte, hogy akasztanivaló csinyekkel szórakoztatott bennünket. De szeretete ezzel mit sem kisebbedett és a maga módja szerint alázatos hivünk volt. Én magam kétszer napjában vertem meg, ő azonban ugy találta, hogy ez nem elegendő és ördöngős ravaszsággal mindent elkövetett, hogy gyakrabban megfenyitsem. Ugy szerette a verést, mint egy asszony. Csak ezt szerette, ezenkivül nagy érdeklődést tanusitott a pénz, a selyemszövetek, a borscukor, a fajtájabeli fiatal kinaiak és a rossz tréfák iránt.

Emlitettem már, hogy hanyag volt, mondhatnám példátlanul hanyag. Az ő konyhafőnöki teendői közepes elfoglaltságot jelentettek számára, mindazonáltal sulyos teherként nyomták vállát. Nem is voltam meglepve tehát, amikor egy reggel sunyi tekintettel elém állott, kijelentve, hogy erre az állásra két ember kell.

— Ha két konyhafőnök lesz, — mondta ő — a kapitányok is jobban lesznek kiszolgálva.

Megforgattam és elhelyeztem a lábamat. Képzelhetik, hogy hol.

Kacagni kezdett és elpárolgott.

De hat nappal később, amikor Hoi-Hao-Hai-Nanban horgonyoztunk, az én bohócom váratlanul egy másik kinait hozott elém, aki olyan fiatal és olyan mosolygós volt, mint ő és aki ugy hasonlitott rá, mint egyik testvér a másikhoz.

— Taonak hivják, — mondta ő bánatosan. — Ő sokkal jobb konyhafőnök, mint én, nagyjában ugyanolyan szolgálatot fog teljesiteni. És neki több kedve is van a hajón szolgálni, mint nekem. Én leszek a főkonyhamester, ő meg a segédem.

A vállamat ráztam.

— Nincs pénz hozzá, — jelentettem ki. — Nekem nincs pénzem, nincs semmi mód, hogy még egy embernek fizessek.

De Tenn, azaz Hippolyte, győzedelmesen combjára csapott.

— Van ám másik megoldás, — jelentette ki — Taonak nem kell fizetés.

— Ahuri! Megtekintem azt az embert. Nem kell neki fizetés? Még Kinában sem láttam ilyen embert.

De a csoda előttem állt. Emlitettem már, Tennre hasonlitott. Csak szebb kiadásban. A tincse talán hosszabb volt, a ruhája fényesebb, ragyogóbb, a szemei jobban megtörve. És aztán ehhez a gömbölyü sárga archoz egy olyan becsületes kinézés, a megtestesült szelidség. Határoztam:

— Hitemre, ha ingyen akarsz konyhafőnök lenni, ám legyen.

És alkalmaztam.

Nem bántam meg. Kiváló fiu volt. Pompásan dolgozott. Keveset beszélt és nem csinált sok bajt. Szavamra, azt hiszem, háromszor se vertem meg tizennégy nap alatt és még akkor is igazságtalanul. Tenn, aki munkájának háromharmad részétől megszabadult, egész nap kacagott és semmit se csinált. Azaz bocsánat, bevásárolt. De csak ezt. Mást se csinált egész nap. Mert Tao még azzal a jó szokással is tetézte tökéletességét, hogy nem szeretett szárazföldre kiszállni. Két hét mulva elhagytuk Hoi-Haot, Saigon felé hajóztunk. És, amint a parton horgonyt vetettünk, Tao, a konyhamester, elém állt és röviden tudtomra adta, hogy ő bizony elhagyja a szolgálatot.

— Ejnye, azután miért?

— Nincs mód, hogy maradjak.

Nem is volt jogom hozzá, hogy visszatartsam. Elment. Soha többet nem láttam viszont.

De mialatt révedezve néztem a bárka után, amely Taot elvitte, ugy éreztem, hogy a hátam mögött áll valaki. És amint megfordultam, Tenn állt ott, aki gunyosan vigyorgott.

Ráugrottam, megráztam a tincsénél fogva és már fölemeltem a kezemet:

— Most meg fogod nekem mondani, hogy miért jött Tao a hajóra?

És Tenn mingyárt vallott:

— Csak annyit kért tőlem, nem többet, ő odalenn, Hoi-Haoban, apját-anyját megölte, a kinai rendőrség kereste, hogy lenyakazza, tehát a hajóra jött, hogy megmeneküljön és most Saigonban nagyon nyugodt, mert a francia rendőrség, az nem ér semmit!

Heicke József

becsi fertő

Magyarországon dolgozok

wiód

z

Kart. Ung. 139. l.

Szabadságharcz, 1848/49-ki szükség-
penzei VI. 140.

Viselet:

Az előtérben középütt ülő s kapájának nyelére támaszkodó arató elgondolkozva hallgatja hozzábeszélő társát, kinek szájában mokrapipa van s jobb kezével a vallára vetett kaszát s baljával a vizes korsót tartja. Balra a kéverakás előtt hevenyészett sátornál egy fiatal asszony földön ülve szoptatja gyermekét. Mellette a földön korsó van s kissé idább a kutya fekszik. A háttérben a facsoportból egy ház válik ki s jobbra a földmíves ló és ökör előfogattal szánt. Feliratai a kép alatt:

„Ungarische Schnitter"

balra: „Josef Heicke 848"

alól balra: „Lith. v. Heicke"

jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"

legalól balra: „Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien"

s jobbra: „Mit Vorbehalt gegen Nachdruck".

Könyomat, alányomással s vonalkeretben, méretei 32.2 : 40.2

Viselet:

Szerezsán és horvát gyalogos.

Az előtérben a szerezsán pipáját sziva áll s figyel a körön ülő horvát gyalogos kölegényre, ki kenyérrel kinálja meg őt s puskáját térde közé szorítja. A háttérben egy szerezsán távozik s balra lovas katona cirkál. Felirata a kép alatt:

7.

„Seressaner – Croate."

jobbra: „Josef Heicke 1849."
alól balra: „Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers, mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 23.8 : 16.8 c/m.
Köreráipolta: Heicke Josef 1849.

Josef Heicke: Seressaner und Croaten, gezeichnet von –. Wien bei L. T. Neumann.

Ltsa 4366

191/93 № 1258.

Hadsereg:

Osztrák gyalogság.

A főhadnagy parancsnoksága alatt álló s előőrsi szolgálatot végző szakasz gulába rakott fegyvere körül pihen. A fán innen, mely mellett a pipázó altiszt öfnefont karokkal áll, a dobos egy kőrlegénynyel a földön ülve kártyázik, mit a szivarozó főhadnagy néz. Körülöttük dobot, üveget s kulacsot látunk. A háttérben jobbra a kiállított öszem kap utasításokat. Öltözetök: csakó vagy sapka, köpeny, kabát, pantalló, gamasche s czipő; felszerelésök: puska szuronynyal, kard s tölténytáska. Felirata a kép alatt:

„8.
K. K. Oesterr. Infanterie"

jobbra: „Heicke"
alól balra: „Nach der Natur gez. u. lith. v. J. Heicke."
jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"
s legalól balra: „Wien bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 23.9 : 16.6 cm.
Köre rajzolta: Heicke József.

Jos. Heicke: Oesterreichische und russische Truppen aus dem Feldzuge 1849. gezeichnet von –. 2. Heft. Wien, bei L. T. Neumann.

Ltpa 4375

191/93 № 1260.

Viselet:

Orosz gyalogos és kozák:

A teljes felszerelésben vállra vetett puskával s baljában sisakkal haladó gyalogos a szürke lovon ülő kozákkal beszélget. ~~Felszerelésök~~ öltözetök: sapka vagy prémes kucsma viharszijjal, hosszú vagy rövid kabát, nadrág s csizma; felszerelésök: puska vagy lándzsa, tölténytáska, szurony vagy kard, s ~~töltényt~~ borjú. A háttérben facsoport köti le figyelmünket. Felirata a kép alatt:

"6.
Russ. Infanterist – Kosak."

jobbra: „Heicke"
alól balra: „N. d. Nat. gemalt u. lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.4 : 16.6 cm.
Körerajzolta: Heicke József.

Jos. Heicke: Oesterreichische und russische Truppen aus dem ungarischen Feldzuge von 1849. gezeichnet von —. 2. Heft. Wien, bei L. T. Neumann.

Ltpa 4373

191/93. N° 1260.

Viselet:

Urbán-önkéntesek.

Az előtérben a tiszt beszélget az önkéntes közlegénynyel ki lábhoz eresztett puskájának csövét fogva hallgatja őt. A háttérben őrszem áll s a gulába rakott fegyver körül több önkéntes végzi teendőit. Öltözetök: kalap tollal, szűr vagy köpeny, kabát, szűk nadrág vagy pantalló s csizma. Felszerelésök: puska, kard, szurony, tölténytáska s tarisznya. Felirata a kép alatt

„1.

Urban'sches Frey-Corps"

jobbra: „Heicke"
alól balra: „Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s balra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck".

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.3 : 16.6 cm.
Köre rajzolta: Heicke József.

Jos. Heicke: Oesterreichische und Russische Truppen aus dem ungarischen Feldzuge 1849. gezeichnet von —. 2 Heft. Wien. bei L. T. Neumann, Kohlmarkt 257.

Ltsa 4368

191/93 N° 1260.

Viselet:

Kozák a Kaukazusból.

A balra fordult lovon ülő kozák bal kezével a kantárt s jobbjával a dárdát fogja. Öltözete: prémkucsma viharszíjjal, kabát, pantalló s csizma tarajos ~~[illegible]~~ sarkantyúval. Felszerelése: görbekard bojttal, tölténytáska s pisztoly. A háttérben két örszem cirkál. Felirata a kép alatt:

2.

Kosak "von Caucasus"

balra: „Heicke"
alól balra: „Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. L. Mohn"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck".

Könyomat, alányomással, méretei 24.3 : 16.5 cm.
Köre rajzolta: Heicke József.

Jos. Heicke: Oesterreichische und russische Truppen aus dem ungarischen Feldzuge 1849, gezeichnet von —. 2. Heft. Wien, bei L. T. Neumann.

Ltsa 4369

191/93 No 1260.

Viselet

A kunyhó s sátor előtt cigánycsalád ül a földön. Az öreg asszony orsót pörget; a férfi; ki előtt fazék van, melyből csontok állnak ki s a ki mögött a korsón s a kosaran innen lévő szalmán egy kandiszno hever, a jobbról érkezett fiatalemberhez beszél pipával a szájában s az asszony, ki mellett gyermeke ül, élesen megfigyeli a jövevényt, kinek kezében hosszú bot van. A háttér sík terület, hol jobbra gémes kút körvonalai vehetők ki. Feliratai a kép alatt:

„Zigeuner"

a jobb sarokban: „Heicke Lith. et pinx"
alól balra: „Gez. u. Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Druck v. J. Haller"
legalól balra: „Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien"
s jobbra: „Mit Vorbehalt gegen Nachdruck"

Szines könyomat, vonalkeretben, melynek méretei 32.7: 40.2 C/m.

Viselet:

Szerezsánok:

A tűz körül lévő szerezsánok egyike ~~egy~~ lánggal égő darabfát vett föl valószínűleg azért, hogy a jobb kezében tartott pipát meggyujthassa; másika pipáját sziva puskáját bal vállán tartja s harmadika ül s fejét baljával megtámasztva mélyen elgondolkozik. Öltözetök: kucsma lelógó béléssel, köpeny, rövid kabát, ~~zsinoros~~ térdig érő ~~[illegible]~~ zsinoros nadrág, s hosszú szárú bakancs. Felszerelésök: puska, táska s a tűsző mellett több handzsár és pisztoly. Felirata:

4.

„Seressaner"

jobbra: „Josef Heicke nach Natur"
alól balra: „N. d. Nat. ger. u. lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh."
s legalól középür: „Wien, Bei L. T. Neumann
Ausschliessen des Eigenthum des Verlegers."

Könyomat, merétei az alányomásnak 24. z: 17 c/m.
Köre rajzolta: Heicke Josef.

Fr. Heicke: Seresaner und Croaten, gezeichnet von —. Wien bei L. T. Neumann.

Lpha 4363

191/93 Nº 1258.

Viselet

Az előtérben balra van a lóháton ülő csikós, ki jobb kezében pipáját tartja, s a kinek öltözete: felhajtott karimás kalap, csomóra kötött nyakkendő, vállra vetett bunda, magas melleny, bő újú ing, bő szárú gatya s magas szárú csizma. Vele szemben jobbra a földön ül a juhász szájában pipával s térdére tett kezeiben kampós bottal. Öltözete: karimás kalap, bunda, bő újú ing, bő szárú gatya s csizma. Előtte tűz ég s mellette kutyája fekszik. A gunyhótól jobbra a gémes kút körül, mely nek káváján a veder van öt lovat s egy szopó csikót látunk. Balról a buzán innen egy lebnúsott kosár ötlik szemünkbe.

Feliratai a kép alatt

Csikós Juhász

Pferdehirt Schafhirt

balra: „1856" s jobbra: „J. Heicke"

alól balra: „Ger. u. Lith. v. J. Heicke" s jobbra: „Druck v. J. Haller"

s legalól balra: „Verlag u. Eigenthum v. L. T. Neumann in Wien"
s jobbra: „mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Színes kőnyomat, vmalkeretben, melynek mérete 32.8 : 40.3 %m.

Viselet:

Horvát kürlegények.

A tűz körül két kürlegényt látunk. Az egyik a földre ülve a forró fazékból késével jókora hust vesz ki s a másik földre eresztett puskáját mind-két kezzel fogva bután nézi őt. Mögöttük balra s a háttérben jobbra szuronyos puskával őrszem áll. Öltözetök: sapka vagy kalap, köpeny, kabát, szűk nadrág s bocskor. Felszerelésök: puska, handzsár s pisztoly a tüsző mellett, tölténytáska, s tarisznya. Felirata a kép alatt

„3.
Croaten"

balra: „Josef Heicke nach Natur"
alól balra: „N. d. Nat. gez. u. lith. v. J. Heicke."
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
s legalól középütt: „Wien, Bei L. T. Neumann
Ausschliessendes Eigenthum des Verlegers."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.2 : 16.7 c/m.
Köre rajzolta: Heicke József.

Jos. Heicke: Seressaner und Croaten, gezeichnet von —. Wien bei L. T. Neumann.

Ltha 4362

191/93 № 1258.

Viselet:

A szerezsán s határőr-tiszt.

A tűz melletti kövön ülő szerezsán puskáját magához szorítva, a baltérdén lévő facékból eszik, mit társa a földön fekve s fejét feltámásztva néz. Előtte pipázó szolgalatban lévő határőrségi tiszt áll, ki bal kezét kardjaú pihenteti s köpenyét bal vállán átvetve hordja. Mögöttük gunyhó van s a háttérben őrszem tűnik szemünkbe. A szerezsán öltözete: kucsma bojtokkal, köpeny, kabát, tüsző mellette handszárral s pisztolykal, térdigérő pinóros nadrág s magasszárú bocskor; a tiszté: csákó, kabát, szolgálati jelvény, pantalló bőr borítással s csizma. Felirata a kép alatt:

„5.
Serefsaner — "Gränz-Infanterie-Officier"

balra: „Josef Heicke 849."
jobbra: „Lith."
alól balra: „Lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers, mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 24.4: 16.6 c/m.
Köre rajzolta: Heicke Jósef.

Fr. Heicke: Serevaner und Orvaten, gezeichnet v. —. Wien bei L. T. Neumann.

Lspa 4364

191/93 N°1258.

Viselet:

Az előtérben lóháton halad a huszár s mellette a gyalog-határőr megy. Mindketten előljáróőrségi szolgálatot tesznek s puskájokat lövésre készen tartják. A huszár öltözete: fölfelé szélesedő csákó rózsával s zsinórral, zsinóros dolmány, mente, nadrág alól bőrbontással s oldalt gombokkal s csizma tarajos sarkantyuval. Oldalán kard lóg s a tölténytáska szíja a bal vállon van átvetve. A ~~kül~~ gyalogos öltözete: csákó rózsával, kabát, zsinóros szűk nadrág s bakancs. A szuronytartó, a tölténytáska s a vállrafelcsatolt borjú szíjai a mellen kereszteződnek. A háttérben balra egy másik járőrség közi le figyelmünket. Felirata a kép alatt:

6.

„Banderial-Husar – Gränz-Infanterist"

balra: „Josef Heicke Lith. 849."
alól balra: „Lith. v. J. Heicke"
s jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alánya mással, melynek méretei 24.6 : 16.8. C/m.
Körerajzolta: Heicke J. 1849.

Jos. Heicke: Seresaner und Croaten, gezeichnet von —. Wien, bei L. T. Neumann. Kohlmarkt 257.

Ltpa 4365.

191/93 No 1258.

Viseletkép

~~A csikós.~~

Széles kalapot, rojtos nyakkendőt, nagy gombokkal megrakott rövid mellényt, tüszőt, bő újú inget, rojtos gatyát és csizmát viselő csikós abrazol baljában ~~[illegible]~~ ostorral s jobbjában szürke patipájának kantárjával ~~[illegible]~~. A háttérben menes látható. Balról, a gémes kutnál, két ló iszik. Felirata

alól középütt: „Heicke".

Könyomat, méretei a háttérnek 23.2 : 17.7 c/m.
Körerajzolta: Heicke

Ltfa 4647

126/94 № 458.

Viselet:

Szerezsán-szárados.

A jobbra haladó s lovon ülő szárados kivont karddal a kezében rohamot vezényel, a háttérben a csapat roham-lépésekben fut s mellette egy közlegény szalad jobb kezében pisztolylyal s bal vállán puskával. A rohamra vezényeltek egyike már elesett. Ugy a szárados, mint a közlegény tüszőjé mellé handzsár s pisztoly van dugva. Öltözetök: kucsma béléssel, köpeny, rövid kabát, szük nadrág s bakancs. Felirata a kép alatt:

„2.
Ein Hauptmann Der Seressaner"

jobbra: „Josef Heicke 848"
alól balra: „Ger. u. lith. v. J. Heicke"
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"
legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck".
Könyvmat, alányomással, melynek méretei 23.9 : 16.8 cm.
Köre rajzolta: Heicke Josef 1848.

Jos. Heicke: Seressaner und Croaten, gezeichnet von —. Wien, bei L. T. Neumann.

Ltsza 4361

191/93 № 1258.

Heiche, Josef (1811-1861)

„Egy este Damasszkuszban
Zichy Edével"

Vízfestmény 30x37 Selezve jobbra: Josef Heiche
1849.

Védett, Zitiálfári ár: 3500 ft

BÁV 36. Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Josef Heicke

rajza nyomán képült Eduard és Alexander Kaiser litográfiája: „Jelenet az 1849. VI.-i alsónyárasdi ütközetből. 1849.

Rózsa György-Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Josef Heicke

olajfestménye: „Orosz csapatok Pozsony alatt"
70.7. s. reprodukció. 1850.

Rózsa György-Spira György: Negyvennyolc a
kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Josef Heicke

színezett litográfiája „Részesoratást végző" rsellérek" 1848. 22. sz. reprodukció.

Rózsa György és Spira György: Négyvennyolc a kortársak szemével. Budapest, 1973. 575 l.

MDK

Heicke Joseph bécsi festó 1811-1861.

Sándor Móric lovasbravurja. Szinezett kónyomat.

A Szfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiall.-
nak katalogusa. 1937.jan. Nemzeti Szalon.

Josef Heicke

litográfiája: „Orosz csapatok pihenője" 751 p.

reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Josef Heicke

litográfiája: „Schlik zemléje egyik magyarországi táborhelyen." 747. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a Kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Heicke József

osztrák festő 1811 – 1861 –

magyar vonatk. ?

2 (zünve az alabbi mu-
zeumban

Kat Bratislavy

289. l.

Sbierky 38. l.

Heicke Josef

1811 – 1857

l.

Benyov Bratisl.

79. l.

99. l.

Fleicke József

1811 – 1861.

Az országzászló Pozsony előtt
1849-ben, olajfestmény
a pozsonyi városi
múzeumban

Repr.
Múzeum mesta
Bratislavy

Bratislava, é. n.

IX. tábla

apocynum cannabinum

indian hemp

Heicke J.

festo

l.

Ernstkulfmesterle

Folyószámla.

1.	Pesti Magy Kereск. Bank.	44
2.	Kis János Eger	
3.	Nagy Géza hb.	2
4.	Meyer László Badacsony	
5	Német Károly Győr	
6.	Philip Meser Bécs	1
		6
		6
	Egyenleg.	
		6
	Folyószámlák forgalma	6
		4

HEICKE, *Joseph*, osztrák festő és litografus, * Bécs 1811. † u. o. 1861. A bécsi képzőműv. akadémián tanult, s azután állandóan Bécsben működött. Ismételten és huzamosabb ideig tartózkodott Magyarországon s számos magyar tárgyú képet festett. Gróf Sándor lovasbravurja c. vízfestménye a budapesti Székesfőv. Múzeumban van. A magyar népélet egyes alakjairól és jellemeiről 1848. és 1856. egy egy kisebb sorozatot rajzolt kőre.

R. G. I. 448 l

M. D. K.

HEICKE

Pesti életképeket rajzol XIX. sz.-i lapokba

Suszrem. 233.

HEICKE, Josef

SINKÓ Katalin: Az Alföld és az alföldi pásztorok felfedezése a külföldi és a hazai képzőművészetben. = Etnographia, 100. évf. 1/4.sz. 1989

13o.p.skk. ill.

 M. D. K.

Heicke József, festő és grafikus, 1811-1861.

Ausztriában született. A 1848-as forradalom alatt Felső magyarországon tartozkodott, több színes litográfiát készített a Hurban által vezetett Slovák forradalmárokról és azok tábori egyenruháikról. 1849-ben festette meg nagy képét (olaj). „Az orosz hadsereg Pozsony alatt."

Anna Petrová-Plesková: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 52. old.

Heicke József MDK

bécsi litográfus

rajzolta köre Forray Iván /1817-52/ 1942-es itáliai és egyiptomi utjának egyesjeleneteit megörökitő rajzokat és akvarelleket, melyeket a művész halála után anyja "Utazási album" cimen 1859-ben kiadatott.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960;

16.1.

MDK

Heicke József ?

Árverési Csarnok aukció. 32. k. 1926 ápr. - Kat.

MDK

Heicke József

Utazási album, Forray Iván rajzai után
Heicke József

Irodalom és müvészet. Divatcsarnok, 1859, jan. 4. 21-22.

Hecke Józef

1811–1861

l.

Forum

1934, 290. l.

Europa film könyv lapterjesztő és
könyvkiadó R. T.

Budapest
V. Rothermere-utca 12.
III/2.

Heicke József

(magjar?) festő

1841. Becsben

Az 1841 pesti műkiállításon

a kör. Olaft.

1. Pusztai csikósok

Pesti műkiállítás. Honnűvész

1841. 404. l.

Fleicke József

rőd

Horváth Henrik

A régi Pest

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 60 s. l.

és 4. műmell.

J. Heicke: Gróf Sándor Móric. Vízfestmény
Budapest Székesfőváros Múzeuma

Az Athenaeum r.-t. nyomása

HEICKE (Heiche) JOSEPH, bécsi táj- és állatfestő és kőrajzoló, 1811—1861. A bécsi akadémián tanult, majd olaszországi tanulmányutat tett. Eredeti felfogású, egyéni erejű képeket festett és kőre rajzolt a 48—49-es szabadságharcról. Kiválóak sport-genreképei. A Fővárosi Múzeum őrzi egyik legszebb ilyen akvarelljét, Sándor Móric gróf lovasbravúrját. Többször szerepelt a pesti műegylet kiállításain; 1841-ben kiállította „Csikósok a pusztán", 44-ben „Arabok Mekkából" c. olajfestményeit. Több magyar vonatkozású kőrajza jelent meg Trentsensky és Wieweg, Paterno és Mohn kiadásában, sorozatokban és laponként: 1. Hat magyarországi kép, 2. Kőrajzok a magyar szabadságharcból, 3. Szőregi csata, 1848, 4. Schlick gróf elszállásolása Ácson. 5. Osztrák és orosz csapatok a magyar szabadságharcból, 1849. — Két füzet, mindegyikben négy színezett folio lap. 6. A császári pár utazása Békés megyében, 1857. 10 lap, 7. Jellasics tábornok arcképe, 8. L. Forray Iván gróf. — Bibl.: Lantos X. A. 495, 605. — Lyka: Tbv. m. IV.. — Magyar Művészet V. évf. Pesti Hirlap, 1841. 449. l. — M. T. Kcs. Graf. Gyüjt. — Th-B. Kstlex. XVI. —

PROBESEITE AUS BAND I DES ALLGEME

1841. A Sz-Szl. Lex. magyar érdekű kőrajzainak hiánytalan felsorolását adja. Ld. még Th-B. Kstlex. XV. 347. l. —

GYÖRY LAJOS mérnök a mult század közepén. Szabó Lajos, temesmegyei alispánnak a M. T. Akadémiához, 1847-ben küldött jelentéséből tudjuk, hogy Győry 1843-ban elkészítette Temesvár kőra rajzolt térképét. — Bibl.: Művészet, XI. —

GYURCSÁNYI LAJOS. A Szépművészeti Múzeum Grafi-

Fleicke József

l.

Lykanemzromántika

58. l.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fleicke József

MAGYAR MUVESZET
1929. 602

Horváth H.

HEICKE, Joseph

A csikós és kedves (litó)

SIKÓ, Katalin: Der Tschikosch als ein orientalischen Thema. Wald-Kunde - Volks-Kunde. Hrsg. Kunt, E. Miskolc, 1989

243-244.p. és ill.

27. *A kassai ütközet. 1849 jan. 4.*

Az előtérben balra sebesülteket szállító szekerek. A sarokban az orvos egy sebesült katona térdét kötözi be. Egy másikat két bajtársa hordoz a szekerek mellett. A középen Schlick tábornok üget bal felé, vezérkara élén, mely mögött, az ábrázolás jobb szélén, osztrák gyalogos hadoszlop áll. A középtérben balra lovasság intéz rohamot az ostromolt város irányában. Tőlük jobbra a tüzérség vonala. Az ágyúk füstje mögött a háttérben Kassa városának épületei vehetők ki. Balra hegyek emelkednek. Az ábrázolás felett a következő írás: «Winter Campagne des Gf. Schlick'schen Armeecorps.» Alul: «6. | Schlacht bei Kaschau. | Am 4. Jänner 1849.»

Kőnyomat. M. 29—42·7 cm.

Készült Kocziczka főhadnagy magyarázatai után. Jelzése alul, kissé balra: «B. Bachmann-Hohmann 852.» Nyomtatta Bäcker M. Kiadta Neumann L. T., Bécsben. Ltsz. 4859.

28. *A 16. számú mozsár-üteg Új-Szőnynél. 1849 április.*

Balra az előtérben földbe vájt kunyhó. Ajtajában egy katona áll, mellén összefont karokkal. Előtte, a földhányás tövében, egy sebesült tüzér ül, térdére könyökölve és fejét két kezére hajtva. Baljánál, egy hordó mellett, ásót, csákányt, deszkaládát, kulacsot és két üveget látunk a földön. Hátrább, földhányás mögött, tanácskozó tisztek és lövegeket előkészítő tüzérek. Még tovább egy másik kunyhó, bejáratánál két katonával. Balra a sáncoknál a működő üteg, tisztek és legénység. Két katona löveget szállít az egyik mozsárhoz. A háttérben fák és rommá lőtt épületek. Balra füstfelhő száll a magasba. Lent a középen a művész kezeírása: «Belagerung von Comorn im April 1849 | Mörser-Batterie N^ro 16 bei: Neu-Szőny.»

Vízfestmény. M. 29·3—35 cm.

Jelzése lent a bal sarokban: «F. l'Allemand nach der Natur/gezeichnet in April 1849.» Ltsz. 4920.

Tört. Képes Lajstr. 1907

29. *Komárom ostroma. 1849 április.*

Az előtérből hátrafelé haladó sáncban osztrák gyalogos katonákat látunk. Egy részük a földön ül vagy fekszik; mások állanak. Egy katona hajadon fővel a földhányás szélére kapaszkodott és onnan tekint körül. Jobbra az előtérben kenyerek, két szalmaköteg, egy veder és kartácsok hevernek. A háttérben balra rommá lőtt épületek, jobbra Komárom városa és vára.

Vízfestmény. Papir. M. 26·8—34 cm.

Jelzése lent a jobb sarokban: «F. l'Allemand nach der Natur/gezeichnet 1849/April.» Ltsz. 4919.

30. *A váci ütközet. 1849 júl. 17.*

Vácz főterén, a bal oldalon emelkedő székesegyház előtt folyik a harc. Jobbról és balról magyar lovasság vágtat elő a dom lépcsőin és a mellette haladó utca torkolatánál tüzelő és négyszögbe tömörült honvédek. Az előtérben, a középen sebesülteket szállító szekér, vágtató lovakkal; jobbra szekéren, gyalog és lóháton menekülő lakosság; mögöttük társzekerek. Középütt és a háttérben az orosz lándzsás lovasok és a kozákok megzavart csapata védekezik az előrenyomuló magyarság ellen. Felhős ég.

Vízfestmény. Papir. M. 28—40·4 cm. Ltsz. 6694.

31. *Az isaszegi ütközet. 1849 ápr. 6.*

Az előtérben sebesültek és elesettek. Mögöttük, kissé jobbra, pejlovon Klapka tábornok, ki a fehér lován előresiető és a pusztító ütközet felé mutató Görgeire tekint, míg baljával a mellette elvágtató tüzérekre mutat. Jobbról huszárok törnek elő. Hátrább egy honvédüteg működik. A középtérben a völgyben és balról a hegyoldalon az előrenyomuló és tüzelő honvéd gyalogság. A háttérben, a középen a lángokban álló Isaszeg. Körülötte osztrák hadállások. Jobbra síkon a két ellenséges lovasság ütközése. Gyér felhőzetű ég, jobbra a lenyugvó nap sárga fényével.

Vízfestmény. Papir. M. 28—41 cm. Ltsz. 6684.

32. *Kiss Sándor védelmezi a tömösi szorost. 1849 jún. 19.*

Balfelől az előrenyomuló honvédség. Egyik csapatuk szuronyt szegezve rohan fel a hegyre. Az előtérben két gránát robban szét és leterít nehányat a gyalogosok és egyet a jobbfelől előre vágtató huszárok közül. A gyalogság előtt, a zászlótartó közelében, négy honvéd emeli fel egy széken a megsebesült Kis Sándort, ki kardját magasra emelve vezényli rohamra katonáit. Balra, a hegyoldalon, a fenyves és az égő házak előtt, előresietö és háromszoros sortüzet adó honvédcsapat. Jobbra a háttérben kozákok és a huszárokra tüzelő orosz gyalogság. Mögöttük a hegyoldalon tüzelő ütegek. Hátrább havasok emelkednek. Felhős ég.

Vízfestmény. Papir. M. 36·6—54·3 cm.
Jelzése lent a jobb sarokban: «Bellony[illegible]» Ltsz. 8872.

33. *Komárom előtt. 1849 április.*

Az előtérben, kissé jobbra egy tüzér főtiszt áll, balfelé fordulva, mellén összefont karokkal. Előtte egy alantasabb tiszt, baljával a középtérben működő ágyúk felé mutatva és leeresztett jobbjában térképet tartva, fejét a parancsnok felé fordítja, kinek jobb oldalánál egy draganyos tiszt áll, két kezét a földre állított kardja markolatán nyugtatva. Az ágyúk körül tisztek és legénység. Jobbra, a földhányás tövében, egy sebesült katona ül, fejét tenyerébe hajtva. Két oldalt füstfelhő. A háttérben a Duna.

Vízfestmény. M. 22·8—30 cm.
Jelzése lent jobbra: «F. l'Allemand/1849.» Ltsz. 4918.

34. *Orosz tábor Pozsonynál.*

Az előtérben balra, egy orosz lovas tiszt előtt, egy agarat vezető katona áll. Tőlük jobbra egy osztrák lovas tiszt beszél orosz bajtársával. A középen gyalogos őrszem áll. Mellette, egy társzekér körül, három falatozó katona ül a földön; fegyverüket gulába rakva látjuk. Hátrább, az ábrázolás szélén, a bogrács körül, a szakács és még három ka-

tona. A középtérben balra egy osztrák vértes a markotányosnéval, mögöttük társzekér és tábori tüzek. A középen kipányvázott lovak; jobbra gulya. Dombos háttér, Pozsony városával. Felhős ég. Alul a következő írás olvasható: «Russisches Lager | bei Pressburg.»

Színes kőnyomat. M. 32·5—44·8 cm.

Természet után rajzolta: *Heicke J.* Nyomtatta Mohn L. Kiadta Neumann L. T., Bécsben. Ltsz. 1231.

35. *Jelenetek az 1848/49-iki hadjáratból. Haynau, Paskievics, Schlick, Moór, Buda, Borgó, Temesvár, Tokaj, Kápolna, Győr, Komárom.*

A középen, a kétfejű sasos győzelmi jel alatt, Haynau táborszernagy és Paskievics herceg lovagolnak egymás mellett. Mögöttük a háttérben kiséretük és jobbra tisztelgő osztrák gyalogság. Alul a következő írás: «F. Z. M. Baron Haynau und F. M. Fürst Paskievitsch.» Balról és jobbról, felülről lefelé haladva, a következő hadi tények ábrázolásai láthatók: Schlick tábornok Kápolnánál («F. M. L. Schlick bei Kapolna.»), a moóri ütközet («Moor d. 29. Decbr. 1848.»), Buda ostroma («Sturm auf Ofen d. 21. Mai 1849.»), a borgói csata («Russ-Borgo d. 2. Juli 1849.»), a temesvári ütközet («Temesvar d. 9. August 1849.»), a tokaji kapituláció («Tokay d. 22. Jänner 1849.»), a kápolnai csata («Kapolna d. 29. Febr. 1849.»), Győr ostroma («Sturm auf Raab d. 4. Juni 1749.»), Komárom ostroma («Komorn d. 2. Juli 1849.»), a szőllősi ütközet («Szellosz d. 13. August 1849.»). A vonalkeret alatt a következő írás: «Scenen | aus dem ungarischen Feldzuge 1848 und 1849.»

Kőnyomat. M. 50·5—44·9 cm.

Rajzolta *Freysauf.* Nyomtatta Höfelich J.; kiadta Neumann L. T. Bécsben. Ltsz. 1246.

36. *Ulánus tábor Ács mellett. 1849 júl. 11.*

Balfelől az előtérben Schlick tábornokot látjuk előre lovagolni, balján fehér lovon parancsőrtisztje, egy ulánus

44. ***A hegyesi visszavonulás. 1849 július 14-én.***

Az előtérben balra Jellachich vezérkara. A középen a táborszernagyot látjuk, háttal ábrázolva, amint szárnysegédjével együtt a visszavonulók csapatát igyekszik összeszedni. Jobbra, a visszavonulást megkezdő osztrák tüzérek előtt, br. Horváth tábornok osztja ki vezérkara élén a parancsait. Balra, a vértes hadoszlop előtt, Ottinger tábornok áll vezérkarával. A dombos háttérben gomolygó füst jelzi az előrenyomuló magyarság hadállásait. Gyér felhőzetű ég, alján a lemenő nap vörös fényével. Írás alul balra: «Momente aus Oesterreichs Kriegsgeschichte N° 31.» Jobbra: «Herausgegeben von M. Trentsensky k. k. Oblt.» A középen: «Hegyes | am 14. Iuly 1849. | Der Banus von Croatien F. Z. M. Baron Jellacic sammelt bei Hegyes die im verheerenden Geschützfeuer weichenden Aufgeboth-Bataillons im Centrum, während | am linken Flügel F. M. L. Ottinger — am rechten — G. M. Baron Horvath mit dem Geschütze und Abtheilungen der Cuirassier-Regimenter — Wallmonden, Hardegg, | König von Sachsen und Kaiser-Dragoner die Infanterie aufnehmen, und den geregelten Rückzug vor der bedeutenden Uebermacht decken.» A lap hátára magyarázó rajz és szöveg van ragasztva.

Színes kőnyomat. M. 35·9—49·2 cm. Ltsz. 1228.

45. a) ***Nagy Sándor.*** († 1849.)

Mellen alul ábrázolt, félig jobbra forduló alak, barna hajjal és bajusszal. Világoskék atillát, fehér köpenyt és fehér structollas fekete kalapot visel. Mellén érdemjel. Halványkék háttér.

Vízfestmény. Papir. M. 28·5—20·7 cm. Ltsz. 8864.

b) ***Nagy Sándor.*** († 1849.)

Mellen alul ábrázolt, félig jobbra forduló és szemközt néző alak, fekete hajjal és vörösbarna bajusszal. Világoskék

41. ***A monostori sáncok elfoglalása, 1849 júl. 2-án.***

Az előtérben balról a honvéd gyalogság rohan elő, szuronyt szegezve. Köztük vágtat Görgei tábornok fekete lovon. Katonái felé visszafordulva buzdítja csapatait, míg balját kinyujtva az ellenségre mutat. A honvédek egy része már a sánc tetejére ért, hol leveri az ágyúkat védő osztrák tüzéreket, vadászokat és gyalogosokat. Az előtér egész hosszában elesettek. Jobbra, a paliszádon túl, menekülő osztrák csapatok. A háttérben tüzelő hadállások. Felhős ég.

Vízfestmény. Papir. M. 28·5—40·3 cm. Ltsz. 5149.

42. ***Hentzi halála. 1849 máj. 21.***

Balról és jobbról osztrák gyalogság nyomul a háttérben a kir. palota elé érkezett honvédek ellen. A két osztrák csapat közt a középen Hentzi tábornok hanyatlik a segítségére sietö tiszt karjaiba. A háttér füstfelhői közül kilátszik a Gellérthegy. Az égen rózsaszínü felhők. Írás alul balra: «Momente aus Oesterreichs Kriegsgeschichte N° 32.» Jobbra: «Herausgegeben v. M. Trentsensky k. k. Oblt.» A középen: «Ofen | den 21. May 1849 | General Hentzi's Heldentod.»

Színes kőnyomat. M. 36·6—50 cm. Ltsz. 1227.

43. ***Jelenet a nyárasdi csatából. 1849 jún. 20.***

Balról a Liechtenstein-lovasok intéznek rohamot a jobbról feléjük vágtató magyar huszárok ellen, kik előtt szuronnyal védekező osztrák gyalogságot látunk. Balra a középtérben osztrák tüzérség. A háttérben Nyárasd házai és temploma látszanak. Az összecsapó ellenfelek mögül füstgomolyok szállnak a magasba. Felhős ég. Írás alul: «Attaque Der Oberst II^ten Escadron Von Fürst Liechtenstein Chevauxlegers Am 20. Juny 1849 Bei Nyárasd.»

Kőnyomat. M. 41·4—57·7 cm.

Festette *Heicke J.* Kőre rajzolta Kaiser Eduard és Alex. Nyomtatta Rauh J. Bécsben. Ltsz. 3570.

Tört. Képes. lajstr. 1907
155-57, 159

Heicke J.

l.

~~Kat. Semen. aurico~~

~~771 m.~~

VU. 1891.

596-97, 600. l

kéjer

~~Bányai Károly, pozsonyi ötvösmester~~

~~V. 150.~~

Heicke József

Görgey táborkara
1849. ből.
Fenti rajza
Repr.

Zarándy A. Gáspár

~~[illegible]~~ Huba vére Sze-
mere. Bp. 1910.
58. tábla

DMKE VII. 290.

H e i c k e /Heiche/ J o s e p
zoló,1811-1861.A bécsi akadémián t
tett.Eredeti felfogásu,egyéni erej
48-49-es szabadságharcról.Kiválóak
őrzi egyik legszebb ilyen akvarell
Többször szerepelt a pesti müegyle
"Csikósok a pusztán",44-ben "Arabok
gyar vonatkozásu kőrajza jelent meg
kiadásában,sorozatokban és laponkén
a magyar szabadságharcból.3.Szőregi
solása Ácson. 5.Osztrák és orosz cs
Két füzet,KÁX mindegyikben négy szi
zása Békés megyében,1857.10 lap. 7.
ray Iván gróf.F-Bibliográfia:Lantos
Magyar Müvészet V.évf.- Pesti Hirla
Th-B.Kstlex.XVI.-

F A legmagasabb szemléje
Rajz. Böss és B. Hohm

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

, bécsi táj- és állatfestő és kőraj-
nult,majd olaszországi tanulmányutat
képeket festett és kőre rajzolt a
sprot-genreképei.A Fővárosi Muzeum
ét,Sándor Móric gróf lovasbravurját.
kiállitásain; 1841-ben kiállitototta
Mekkából" c.olajfestményeit.Több ma-
Trentsensky és Vieweg,Paterno és Mohn
t: 1.Hat magyarországi kép.2.Kőrajzok
csata,1848. 4.Schlick gróf elszállá-
apatoka magyar szabadságharcból,1849.
nezett folio lap. 6.A császár-pár uta-
Jellasics tábornok arcképe.8.V.ö.For-
X.A.495,605.- Lyka:Tbv.m.IV.-
p,1841.449.1.-M.T.Kcs.Graf.Gyüjt.-

a Kőrös mabályozásnak.
ann. Lith. Heicke J. 1858.

H e i c k e /Heiche/ Joseph,bécsi táj- és állatfestő,s kőrajzoló. 1811-1861.1824-26-ban,majd 1831-ben a bécsi akadémián tanult.1842-ben Itáliában tett tanulmányutat,később Magyarországon is járt,majd Keletre utazott. Eredeti felfogásu,egyéni erejü képeket festett és kőrajzokat készitett az 1848-49-es eseményekről.Kiválóak sprot-genreképei.A Fővárosi Muzeum őrzi egyik legszebb ilyen akvarelljét,Sándor Móric gróf lovasbravurját.A pesti müegylet kiállitásán többször szerepelt,igy 1841-ben kiállitotta "Csikósok a pusztán",1844-ben "Arabok,Mekkából" c.olajfestményeit.
Több kőrajza magyar vonatkozásu kőrajza jelent meg Trentsenszky & Vieweg, Paterno és Mohn kiadásában,sorozatokban és önálló lapokként:

1. Hat magyarországi kép.
2. Kőrajzok a magyar szabadságharcból,1848-49.
3. Szőregi csata,1848.
4. Schlick Gróf elszállásolása Ácson.
5. Osztrák és orosz csapatok a magyar szabadságharcból,1849.Két füzet,mindegyikben négy szinezett folio lap.
6. A császár-pár utazása Békés megyében,1857.Tiz lap. Buchmann és Börs rajzai után Heiche szines kőnyomatai.
7. Jellasics tábornok arcképe.
8. V.ö. Forray Iván gróf.

Irodalom: Lantos X.Aukció 495,605.sz.-Lyka:Tbv.m.IV.112.l. {Gihh-R. Kat N° 76.- 9.l.-
Magyar Müvészet,V.évf.602,606.l.
Müvészet.....
Pesti Hirlap,1841.449.l.
M.Tört.Képcs.graf.Gyüjt.
Th-B. XVI. 251-52. l.-

~~Reiche /Reiche ls/~~

Ismeretlen festő: A Nádor-huszárok lovasünnepélye MFI. Petrás felv.

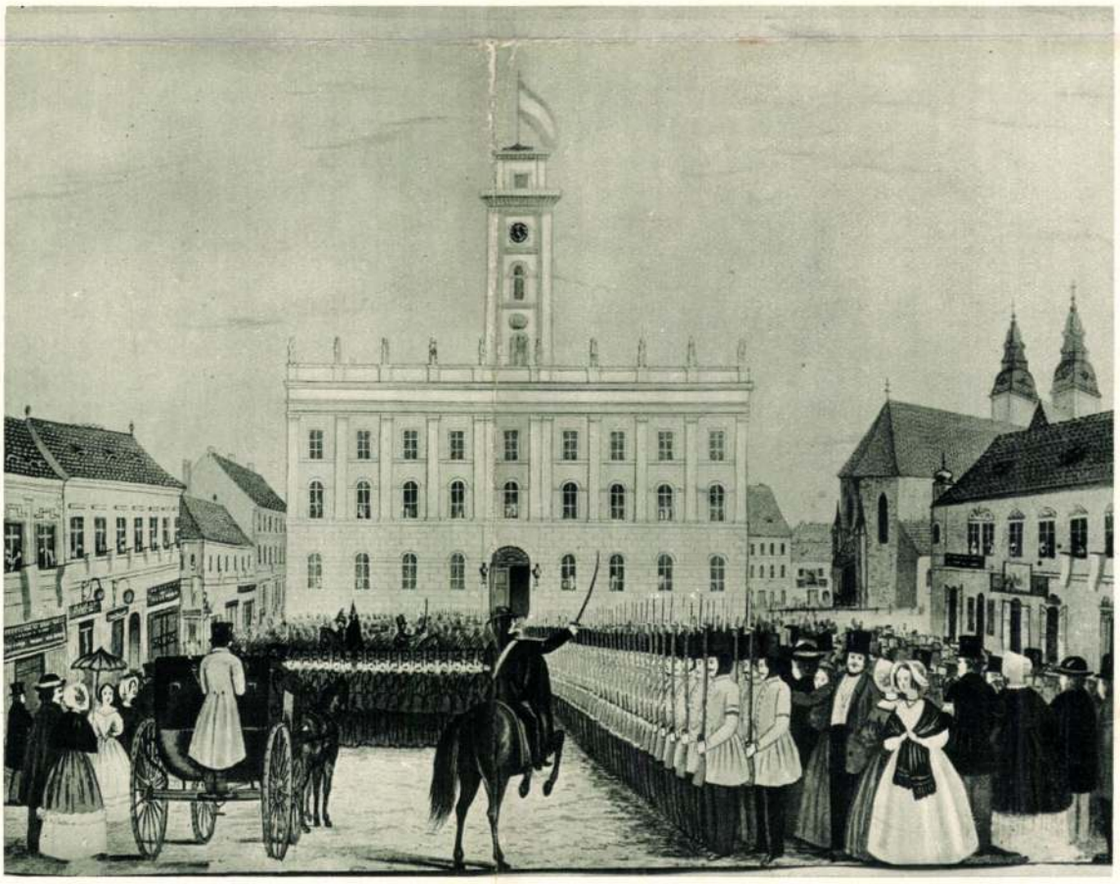

Ismeretlen festő: A polgárőrség díszszemléje a régi városház előtt MFI. Petrás felv.

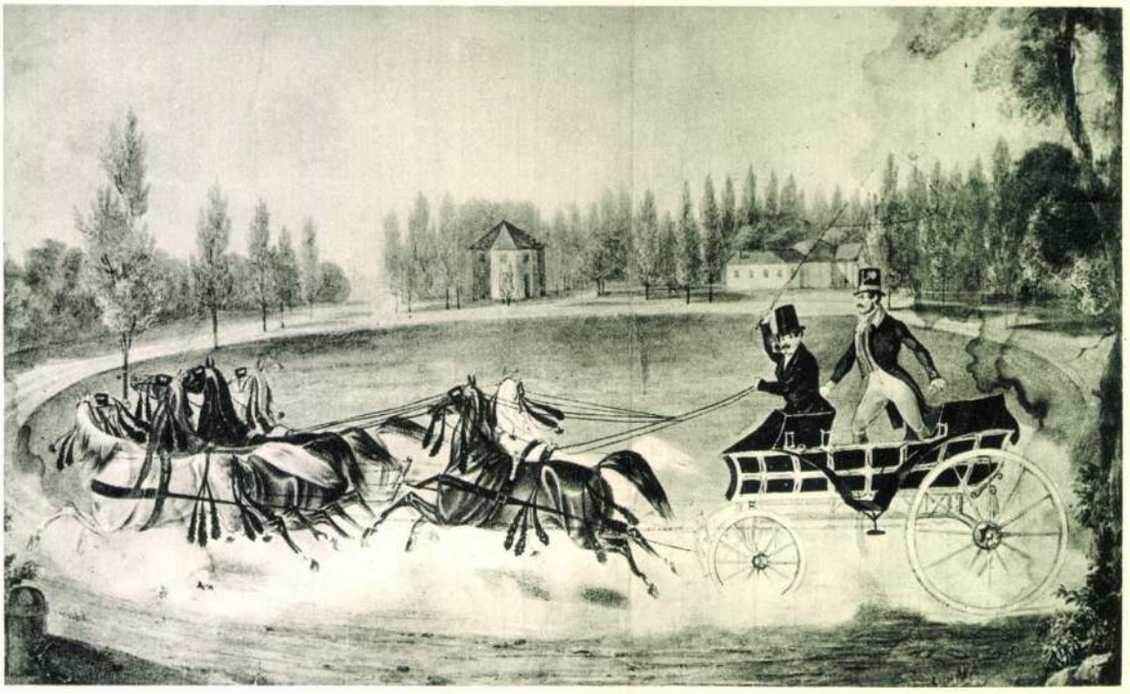

Heicke, E.: gr. Sándor Móric lovasbravúrja MFI. Petrás felv.

a főúri életigenlés különcködése *Sándor* Móric gróf személyében, kinek itt bemutatott arcképét a Bécsben és Pesten sokat foglalkoztatott Jean Baptiste *Clarot* festette. Kocsihajtási bravúrjainak egyikét E. *Heicke* kézzel festett rézkarca mutatja be. Színtere nyilván a Városliget, melynek régebbi ábrázolásaiban a háttérben látható, klasszicista stílusban tartott hosszúkás épület elég gyakran visszatér. Témában rokon az a két vízfestésű lóversenykép, mely egyikén Pest és Buda fínoman rajzolt körvonalai láthatók. A kitűnő lóábrázolás és egyéb ismérvék angol művészre utalnak. (A két kép különben éppúgy mint a cikkünk elején említett öt *Jaschke*-féle quache-festmény Berlinen keresztül volt orosz cári tulajdonból jutottak hozzánk.) Sétalovaglást látunk viszont *Klette* Károly olajfestményében, melynek hátteréből romantikus hatású erdei tisztásokon keresztül a budai vár kontúrjai intenek. Fegyelmezettebb lovaglóművészetet örökít egy szerény, névtelen festő vízfestménye a Nádor-huszárok ünnepi bemutatásaival. A katonai felvonulások és parádék a maguk merev, úgyszólván mértani tömegtagolásukkal amúgyis a biedermeier-közönség legkedveltebb látványosságai közé tartoztak. Gondoljunk csak Fr. *Krüger* katonai szemleképeire, melyekben a porosz drill és a berlini humoros néphangulat néha oly csattanós módon egyesültek. Jóval korlátoltabb eszközökkel és szerényebb jelenetezésben állítja elénk a nádor látogatása alkalmával a régi pesti városháza előtt lefolyt polgárőrségi díszszemlét az a kis aquarell, melyet képen is hozunk. Az ilyen tömegábrázolásokban világosan érezni az életütem változását. Itt minden nyugodt, epikus hangsúllyal van visszaadva, melyet csak ritkán és csak később a romantikus vérmérséklet oldaláról szakítanak meg pillanatnyi kiélezések vagy izgalmas átmenetek De az ez esetben is megnyilvánuló kissé feszes ünnepélyesség, melyet már egész világ választ el a barokk reprezentációs, szinpadias formáitól vagy a rokokó ünnepi mámorától, nagyon jellemző oldalról mutatja a pesti biedermeier utca életét, kíváncsiságának, visszafojtott eseményszomjúságának meglehetősen szűkreszabott határait. Fesztelenebb ünnepi hangulat árad abból a szüreti mulatságot ábrázoló nagyméretű aquarellből, mely az úgynevezett *Artaria-metszet* párdarabjának tervezett lap festői mintaképéül készült, de valamilyen okból befejezetlen maradt, úgyhogy a képsík kétharmadát lefoglaló háttérábrázolás a város összlátképével csak a rajzvázlatig jutott el, de éppen azért tanulságos bepillantásokat nyujt a rézmetszők műhelygyakorlatába. A lap 1800-ból, tehát aránylag korai időből származik és bizonyos vonatkozásban közelebb áll még a rokokó bukólikus hangulatához, mint a lelkileg és formailag kimértebb biedermeier világhoz.

De a régi Pest művészi életmegnyilvánulásai minden egyhangúságnak és látszólagos lelki

II 11.
Horváth Henrik: A régi Buda és Pest, a művészet tükrében.
MAGYAR MŰVÉSZET
1937. 11. l. (kép)

Fleicke József

Szül. 1811-ben Bécsben

† 1861-ben u. o.

Kende A., 77. Kunstauktions-Katalog. ~~1924~~
Wien, 1924.

Heicke E.

gr. Sándor Móric lovas-
bravurja, kézzel fes-
sett rézkarc fentitől
Repr.

Horváth Henrik: A régi Buda
és Pest a művészet tükrében.
(A Székesfővárosi Történeti
Múzeum újabb szerzeményei-
hez.) Magyar Művészet
1937. 11. l.

Heicke /Heiche/, Joseph

bécsi festő és kőrajzoló /1811-1861/. Kőrajz-sorozata a m. szabadságharcról /1848-49/. Sport-genreképei sorából Sándor Móric gr. lovasbravurját ábrázoló vizf. a Főv. Muzeumban. Pesti Müegylet kiállitásain többször szerepelt. 1841: Csikósok a pusztán,- 1844: Arabok Mekkából,- of ~~f~~ Több m. vonatk. kőrajza jelent meg sorozatokban és egyes lapokban. 1./ ~~Bilder aus Ungarn~~ 6 m. orsz.- 1 kép, 2./ Kőrajzok a m. szabadsgharcból,- 3./ Sőregi csata,- 4./ Schlick gr. elszáll ásolása Acson,- 5./ Osztr. és orosz csapatok a m. szabadságharcból, 1849.,- 6./ A császári pár utazása Békés megyében 1857-ben,- 7./ Jellasic tbnk arck.,- 8./ L. Forray Iván gr.

Görgey 1. arck (1849)

NagyZlitogr.

Hunyadi Korvin:

Mellig látható s kisse
disziti; haja, szemöld
ja kék s prémmel b
Omitt

s a kép körül
„Corvinus Hunni
Reg. M. Consili
Vászon, méretei 18·6
Gr. Csáky László a

HEID, Johann Karl, pozsonyi asztalosszegéd

J. K. H., Tischlergesell, 1 éves fia meghalt. (1805, 365 l)

Preszburger Zeitung

(Genthon)

HEID, Johann Karl, pozsonyi asztalossegéd

J.K.H.,Tischlergesell,

1 éves fia megh. 1805, 365 l.

Pr.Z.

Heidek Kristóf

1573. a szepesi kamara je-
lenti a királynak, hogy bizonyos
Heidek Kristóf Lengyelországból
jött pénzverő feltalálta a pénz-
nyomást. Az eddigi pénzeket nagy
faradtsaggal és költséggel vertek, ő
pedig bármily alakú pénzt
gyorsan és jól kerzit nyomás
utján. 8 nap alatt 1000 márka
ezüstöt képes feldolgozni tőke-
letesebben, mint kézi veréssel.
Saját gépével dolgozik. Egy már-
ka feldolgozásáert 50 denárt
kér. Mivel ezzel sok munka-
bert lehetne megtakarítani, a-
jaulja a kamara a talál-
mányt a körmöcz fipelmébe. Egyúttal
Heidek is beterjeszti folyamod-
ványát, melyben a maga részére
pénzverőmesteri állást kér. Vá-
lasst nem kapott. 1578 ban van szó
a pénznyomásról, de akkor sem az
ő, hanem Vogler hengeres verő-
művet akarnak behozni.
Harkó Gyula, A pénz tört. Magyarország-
on 1526–1608. Kolozsvár 1912 114. l.

Római Korzók VI. 131.

Heideck Kristóf pénzverő. Lengyelországból jött Magyarországba s 1573. a szepesi kamara útján ajánlotta fel a királynak egy saját találmányú pénznyomó gépét, mellyel nyolc nap alatt 1000 márka ezüstöt tudott a kéziverésnél tökéletesebben feldolgozni. † Találmányáért, mellyel sok munkabért lehetett volna megtakarítani, a feldolgozott ezüst minden márkája után 50 denárt vagy pénzverőmesteri állást kért. A Kamara a kormány figyelmébe ajánlotta H. kérelmét, aki azonban az udvartól választ nem kapott. (Flarkó Gy., A pénz tört. Magyarországon 1526–1608. Kolozsvár 1912 114. l.)

† Gépéért

Heidecker

A pesti Müegylet által-a Nemzeti Muzeumban-rendezett tárlaton szerepelnek müvei, melyek "a föltünőbb és jobb festvények" között láthatóak, közli "A mükiállitásról" c. beszámoló.

Családi Lapok, Pest, 1852. II. félév.
3. sz. 139-141. lap

Heidekker Burián Irén

festőművész

A Szinyei Társaság által a Nemzeti Szalonban rendezett Tavaszi Szalon kiállításon a Nemzeti Szalon elismerő oklevelét nyerte:

Este c.
pasztelljé-ért

Nemzeti Ujság
1930.V.28.

MDK

Heideckerné Burián Irén

Olvasó kislány, paszt.

Pedagógus szaksz.erv. 1.képzőműv. kiáll. 1947.máj. 5. l.

Heidegger Martin, német filozófus, (1889-)

Erki Edit: Füst Milán Budapestje. A Napló Vallomása.

Füst Milán legújabb monográfusa, Kis Pintér Imre, a század legérzékenyebb magyar gondolkodó, műrészei köze sorolja őt: Lukács György, Fülep Lajos, Osvát Ernő, Ady Endre, Babits Mihály, Krúdy Gyula, Csontváry Kosztka Tivadar, Bartók Béla mellé írja le nevét és a nagy európai mitoszteremtőkkel: Adyval, Joyce-szal, Eliottal, Heideggerrel vokonítja őt.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 38-old.

MDK

Heidelberd Klára, fotóm;

művészi értékü fotográfiákkal szerepel.

Rosner Károly: Reklámgrafika.- Magy. Iparmüv. 1934. 94-96.l.

Iparmüv. Társ. kiállitása.

Heidelberg

Rendkivül magas szinvonalu kiállitás nyilt meg a Mücsarnokban,-irja M. /Margitay/ "Fényképkiállitás" cimmel. A Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetségének Nemzetközi Kiállitásán mutatták be a magyar müvészek felvételeit. A kritika megállapitja, hogy mennyi lélek, finomság és tudás van a fényképező lencse müvészeinek alkotásában. Jó lelkiismerettel állitja, hogy több igazi müvészetet látni ezekben a fényképekben, mint a legtöbb idei tárlaton. A kiállitó müvészek: Pécsi József, Balogh Rudolf, Révész Zoltán, Heidelberg, Horváth, Kankovszky, Bacsa András, Dr. Kelen Béla, Haranghy György, Székely Aladár, Máté Olga, Gaiduschek Erzsi, Lippich Elek.

ÉLET, Bp. 1910. juni. 17. II.évf. 24. sz. 795-796. lap.

Heidelberg Márton

ötvös

Sopron

1732. márt. 28.

polgárcskü

Házi

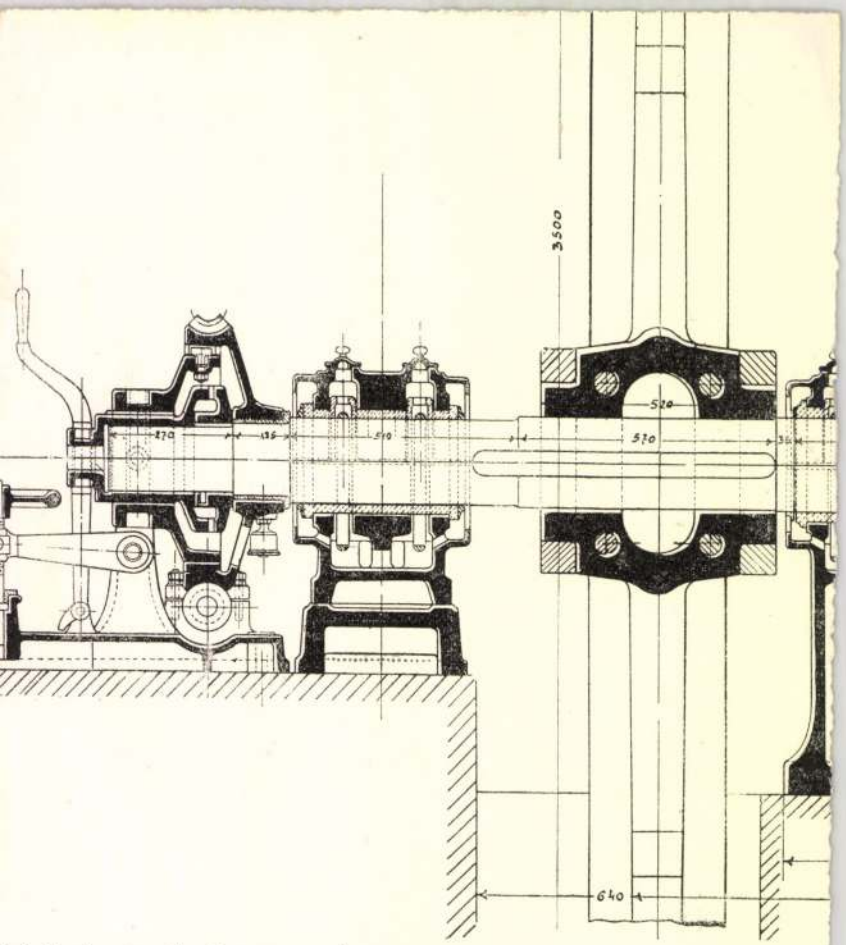

ldalnézete és hosszanti metszete.

vegábra láttatja.)

Heidelberg Sándor

„A kapu"
„Heidelberg család sorhelyal"

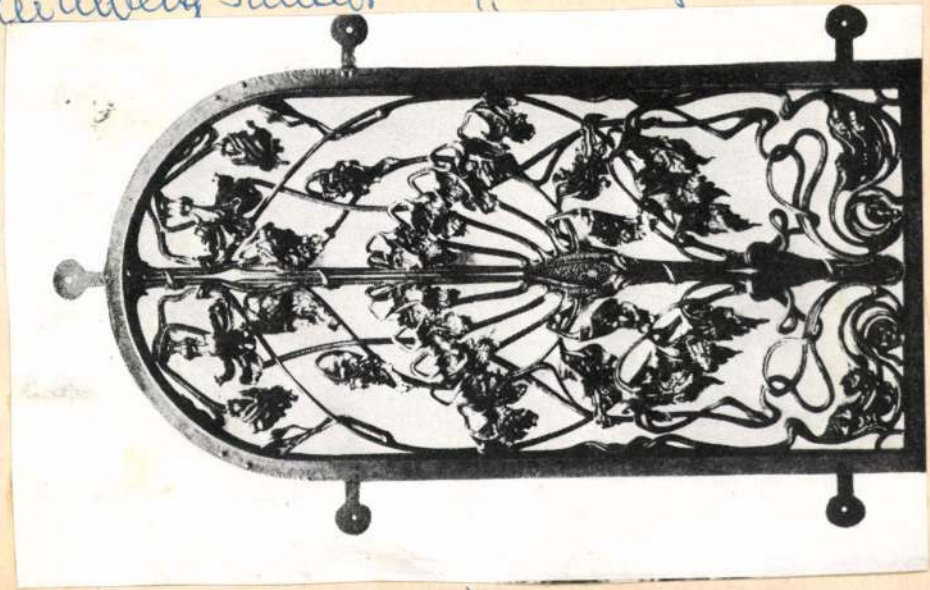

Lyka Károly: A lemető művészete

Művészet, 1976. jan. – 29. old

Heidlberg Sándor

A Heidlberg család sír-
helye.

Lyka Károly: A temető művészete.
Művészet, 1976. január – 29. oldal.

Heidelberg Sándor és Sóvás Dávid

terveste a Bp. V. Gent István kut. 5. sz.
lakóházat (un. Nádor-udvar) 1900-ban.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Heidelberg Sándor és Jónás Dávid

tervezte a Gr. Vt. Paulay E. u. 37. s.

lakóházat 1902-ben.

Gerle János: Elsz molás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Heidelberg Sándor és Jónás Dávid

tervezte a Bp. V. Aulich u. 4-6. sz.

lakóházat 1903-ban

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Heidelberg Sándor 46 építész
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

991

1974

1961

1983

RG Sándor építész [Pest 1871.III.29.-Bécs,1918.III.2

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 73-74.p.

HEIDELBERGER Sándor építész

Jónás Dávid építészzel tervezett
több bérházat Pesten 1900-tól

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 72.p.

Heidenberger József

Losoncon öntötte a következő harangokat:

sipeki (Nógrádm.) templom 1843-ban
csécsi templom 1862
n. libercsei harangl. 1856

Römer Flóris hagy.
XL/X.c.

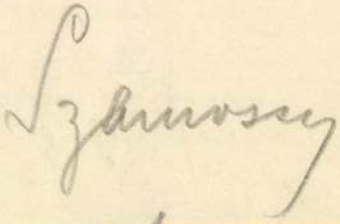

Heidenperger Mihály

1826. Losoncon öntötte a
felsőkésmarki ev. templom
harangját.

MOB 518/1917. 2. akta

szerzett több évtizedes tapasztalata
ést a legpontosabban intézünk el.
Urunkat, méltóztassék a gyermekeiket
a zenét kultiváló kath. társadalom
yesen felhívni, annál is inkább, mert
sú, önzetlen kath. tábor Főtisztelendő
ndezésénél kétségkívül jelentős segítsé-

. kath. iskolák hivatalos lapjában,
zölni fogjuk a különböző hangszer-
d szíves figyelmét már most felhívjuk.
egyik tényezőjét, Főtisztelendőséged

kiváló tisztelettel

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
NEMŰ- ÉS KÖNYVKERESKEDÉSE
pest, IV., Kecskeméti-u. 2. Telefon: A. 841-79.

lapest.

Heidenberger Mihály

Losonczon öntötte a kőv. harangokat:

vámosfalvi templom harang 1821.

n. libercsei (??) harangláb Michael Heidberger Losonczini 1827.

szakali templ. harangja 1828. Heidenberger

szécsényi templ. 1839.

Rómer Floris hagy

XLIX. cs.

HEIDENBERGER Mihály harangöntő

1836-ban öntötte Losoncon a
gömörsállási ref. tpl. harangját
1845 Ivanlai, ref. tpl. harangja

Dobay 1992 78, 80

M.D.K.

dr Heidlberg T.

Az aszfalt munkát a tőzsdepalotánál végezték.

A budapesti áru és értéktőzsde Szabadságtéri palotája felépítésének története és az épület műszaki leírása. 22 lap.
Budapest, 1908.

MDK

Heidlberg /Helvei/ Tivadar

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar - Épttő Müvészet. 1924. márc. 1.

MDK

Heidlberg Zsigmond épitész

Épitőipar, 21.sz. 1909. máj, 23. 195 l.

HEIDELBERGER kőműves

H., Maurer meghalt a minihofi (Sopron m.) templom állványának ledőlése alkalmából. (1822, II. kötet, 268 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Dr. Heidlberg Tivadar

M.D.K.

A tőzsdepalota asztfaltmunkáinak leszámolási összegével kapcsolatban.

A budapesti áni és értéktőzsde . . . . . Bp 1908, 41 kap.

MDK

Heidelberg Lipót

O.képzm. társ. ... Vas. Ujs. 1874. 572. o.

MDK

Heideloff (1788-65.

Mayer karcolta az ő rajzát. Karc.

Félalak, összekulcsolt karokkal.

A Folio kiadást csak Heideloff signálta.

Fol. Wien, Nat. Bibl. Musikfreunde.

Gustav Schilling könyvében (Oktavausgabe): Fr. L.

Stuttgart 1844.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern. Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 61

Heidenberger György,festő

Sopronban dolgozott.A konvent-ház udvari lépcsőfeljárá tánál lévő freskót is talán ő festette.1925 táján felú újitották,de sokat ártottak vele. 69.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni Barokk művészet- hez.I.rész 64.old

Soproni Szemle,Helytört.Folóirat.XXII.évf.1968 Sopron

Heidenberger György,festő

Sopronban dolgozott.A patikának festéssel fizetett. Egy céltábla/2ft./"wegen gemahlenen Apotheken Seitten Laad"/10ft./Ez talán aza az oválos festmény,az orvosszentekkel,amely e patikából került a Liszt Ferenc Múzeumba.Kb.175 .körül. 69.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk művészethez.I.rész 64.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968
Sopron

Heidenberger György,festő

Győrben dolgozott.A patikában,mint"Mahler in Convent Haus"-nak 77 forint adóssága volt.1753-ban munkával 20 forintra csökkent.1761-ben,mint megboldogúltról emlékeztek meg. 69.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk művészethez.I.rész 64.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968 Sopron

Heidenberger György,festő

Sopronban dolgozott.1751-ben csempészés miatt nyolc forintra itéltékamelyet meg is fizetett. 69.old 14.jegy

Csatkai Endre: Adalékok a soproni Barokk művészethez.I.rész 64.old

Soproni Szemle,Helytört.Folóirat.XXII.évf.1968
Sopron

Heidenberger György,festő

Sopronban dolgozott.A Katolikus konvent házában lakott Papi rokonai voltak.Gazdag,vagy könnyelmü volt.1749-ben a biróságnál szereplet Brodmann Mária Anna hitelezője volt 200 forinttal.1752-ben betegsége és rossz viszonai miatt adómentességet kap. 68.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk müvészethez.I.rész 64.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968 Sopron

Heidenberger Joseph M.D.K.

harangöntő

Karancsalja r. k. templom

Patay P. Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII) 2-3 n. 154

M. D. K.

Heidelberger József

harangöntő

Etes. r. k. templom harangját önt. 1875

Patay P.: Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2–3 sz. 153

M.O.K.

Heidelberger József

harangöntő

Nógrádsipek, r.-t. typlom harangja
1843

Szécsénke, r.-t. typlom 1871 (feltehetően)

Patay P. Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 157, 159, 167

Heidenberger Michael M.D.K.

harangöntő

Lucfalva ev. harangláb harangját öntötte. 1822

Mátramindszent rk. harangláb 1839

Nógrádszakál r. 1. tplom 1828
Sámsonháza, ev. tplom 1832
kécsény, városi harangtorony, 1839

Patay P.: Nógrád megye harangjai, Múrtört. Ért. (VII.) 2-3 n. 155, 158, 159, 160, 167

Heidenberger Mihály

MDK

harangöntő.

Losonczon öntöntte a mátramindszenti haranget.

93.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

H/ Heidenberger Mihály
losonci harangöntő MDK

A mátramindszenti r.k. templom XVIII. századi harangjának mestere.

267.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Heidenberger Mihály MDK
losonci harangöntő

A nográdszakáli r. k. templom számára
harangot öntött.
1828-ban.

322.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

HEIDENHAUS (Életrajzi adatai ismeretlenek)

Mintegy 40 nagyméretű felvétele maradt fenn: budai, pesti, valamint vidéki város- és látképek, melyeket Osterlamm Károly kiadó sokszorosított, s hozott forgalomba album formájában Pesten, 1860-tól kezdve. A képek datálását a sorozat egyik lapján olvasható „Nyomt. Polak Testv. Pesten 1860" felirat teszi lehetővé.

Művészet Magyarországon 1830-1870

MTA MKCS-MN6 Bp. 1981.

Fejős Imre szerint Judriko, Pesten dolgozó litográfus és fényképész volt.

521. Pest és Buda látképe, 1867. szeptember 8

3 részből összeállított panoráma-kép, 20x70,5 cm, keretben 29,5x80,9 cm
BTM Kiscell Fényképgyüjteménye, ltsz. 54.179.1.3
Felirata: „Pest-Ofen phot. von J. Indriko am 8^{t} sept. 1867".

A képen megfigyelhetők a Bazilika kupoláján, valamint a pesti rakparton folyó építkezések.

Irod: Fejős 1958. 215.

519

Szent Keresztbányán
A Hengergyár

518

HEIDENREICH, lakatosmester

A Kőszegi Jurisich Miklós Muzeum 1969-ben megvásárolta a volt Heidenreich lakatosműhely készitményeit, valami nt a cdalád magángyüjtésből eredő céhemlékeket. 604.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Évi jelentés. Jurisich Miklós Muzeum, Kőszeg. 1965-1970. 597.old

SAVARIA. A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 1965-1970 4.sz. Szombathely, 1973

M.D.K.

Heidenreicher Antonius ötvösmester

Pozsony 1771. okt. 29.-i jelentése szerint a vár alagsorában dolgozott, napi díjazás fejében, horott anyagból. A vár körül húzodó ghettoszerű település Isidó ötvösei ellen évtizedeken át sok panasz hangzott el, mert azok nem tartoztak a céhbe, de utanozták a pozsonyi cér fém jelzését.

S.Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4. 278. old.

HEIDINGER LAJOS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
HEIDINGER LAJOS, gyári munkás; 1941-1942
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

MDK

Heidlberg és Jónás, épitészek

436. Fonciere Pesti Biztosito Intézet sas-utcai palotája Budapesten. Vizf.
437. Családi lakóház Budapesten. "

KMTárs. 19o1/2 téli kiáll. Kat. 46.l. KMK.

II. EM. ALAPRAJZ.

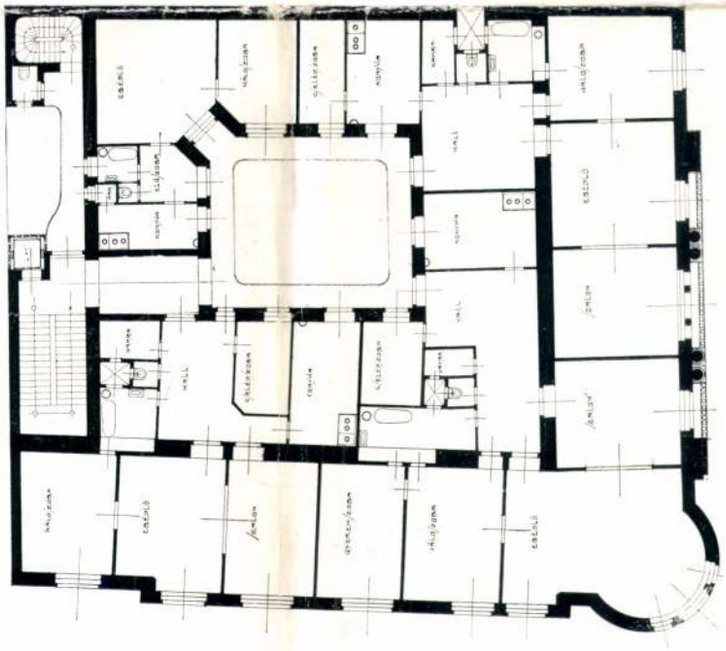

III—V. EM. ALAPRAJZ.

III. DÍJ.

HEIDELBERG SÁNDOR, BUDAPEST.

Heidelberg Sándor

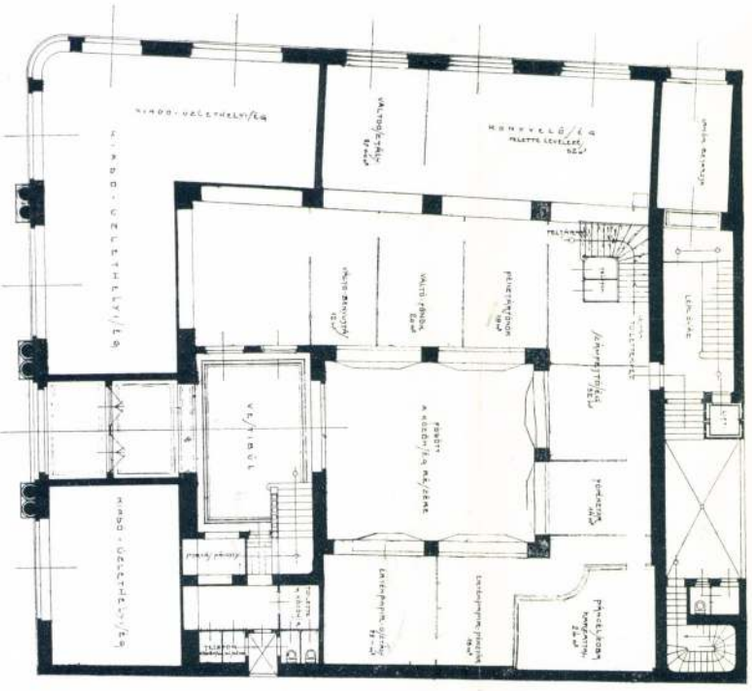

FÖLDSZINT.

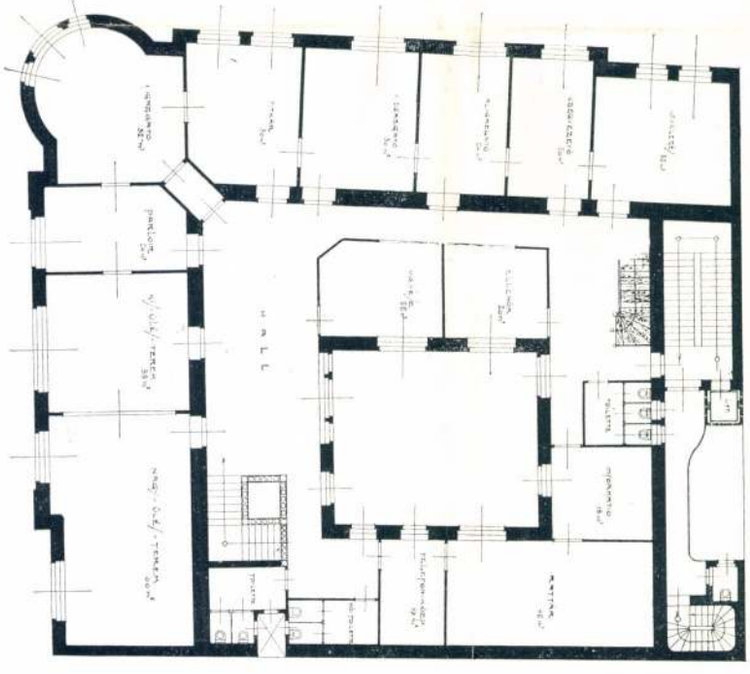

I. EM. ALAPRAJZ.

I. DÍJ. HEIDELBERG SÁNDOR, BUDAPEST.

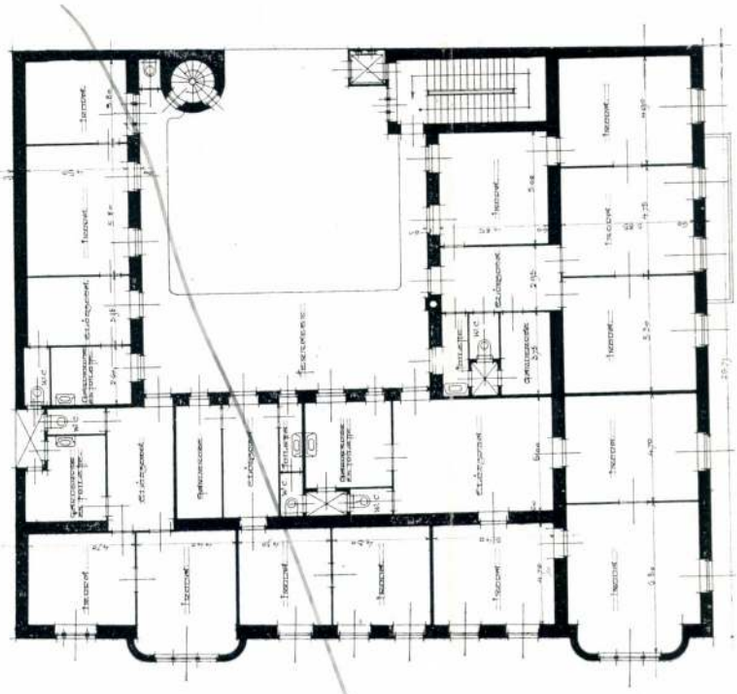

II. EM. ALAPRAJZ.

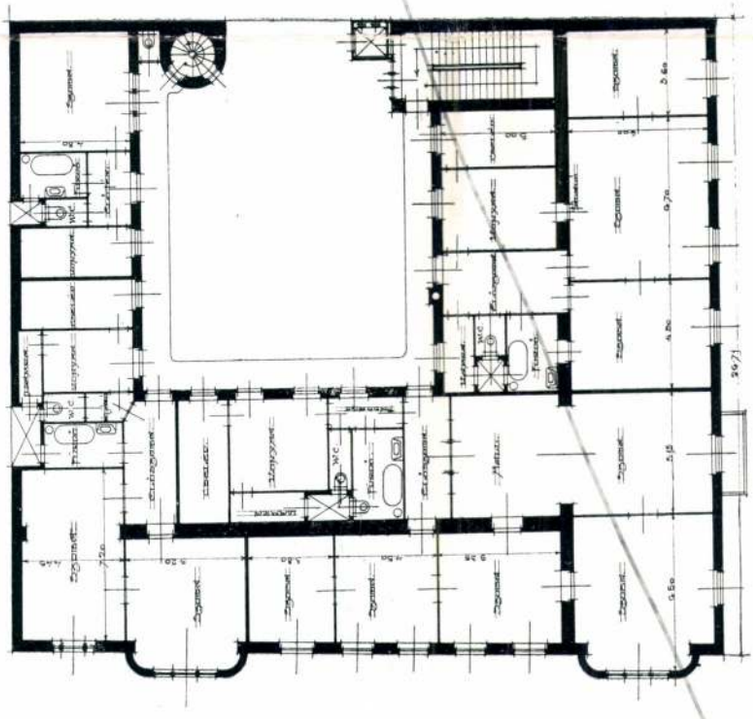

III—V. EM. ALAPRAJZ.

I. DÍJ.

HAAS ERNŐ ÉS MÁLNAI BÉLA, BUDAPEST.

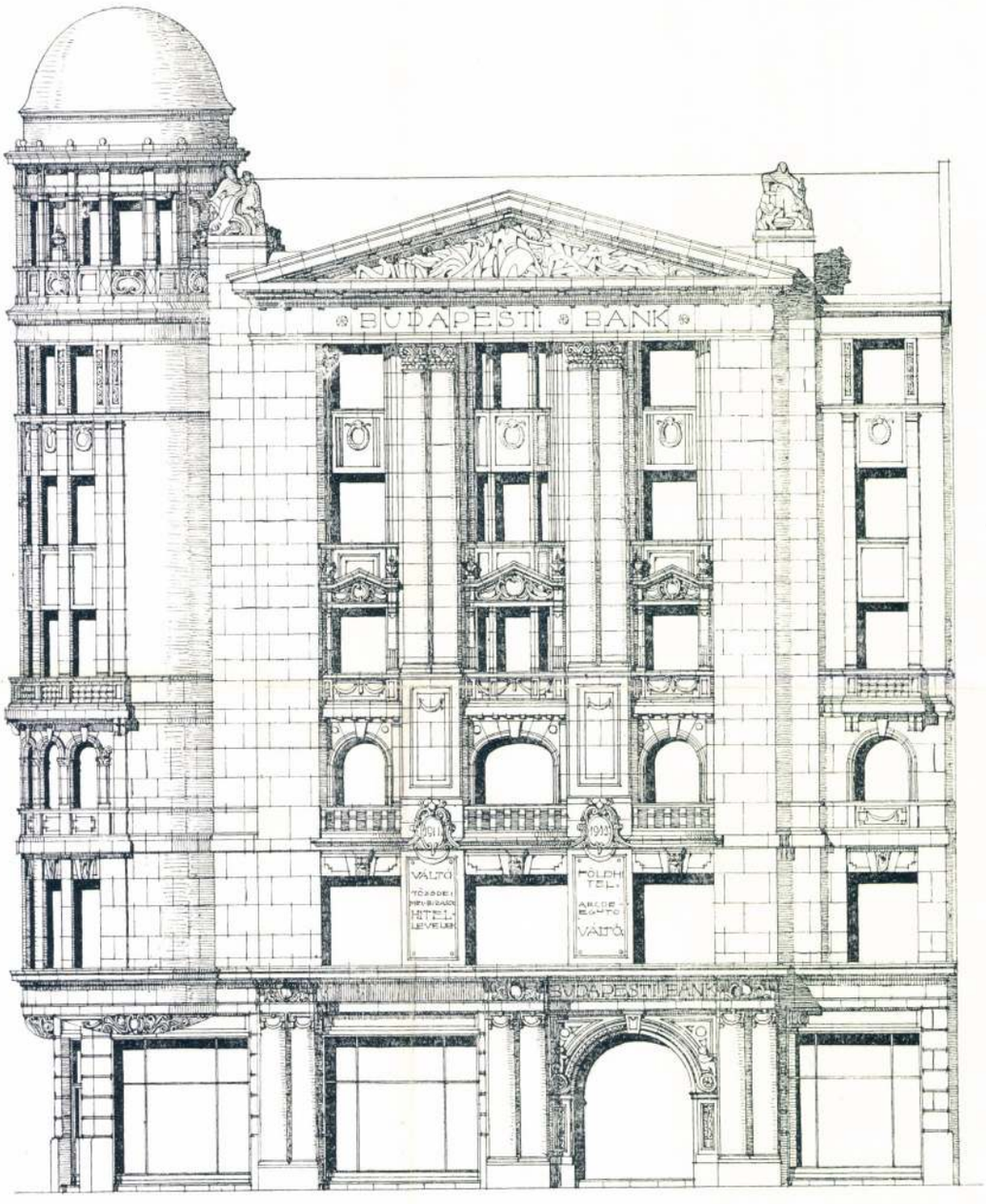

HOMLOKZAT.

Megosztott I. DÍJ.

HEIDELBERG SÁNDOR, BUDAPEST.

A Budapesti Bank r. t.
palotájának pályaterve.
Magyar Építőművészet
1911. 12. 24.

18 – 19. l.

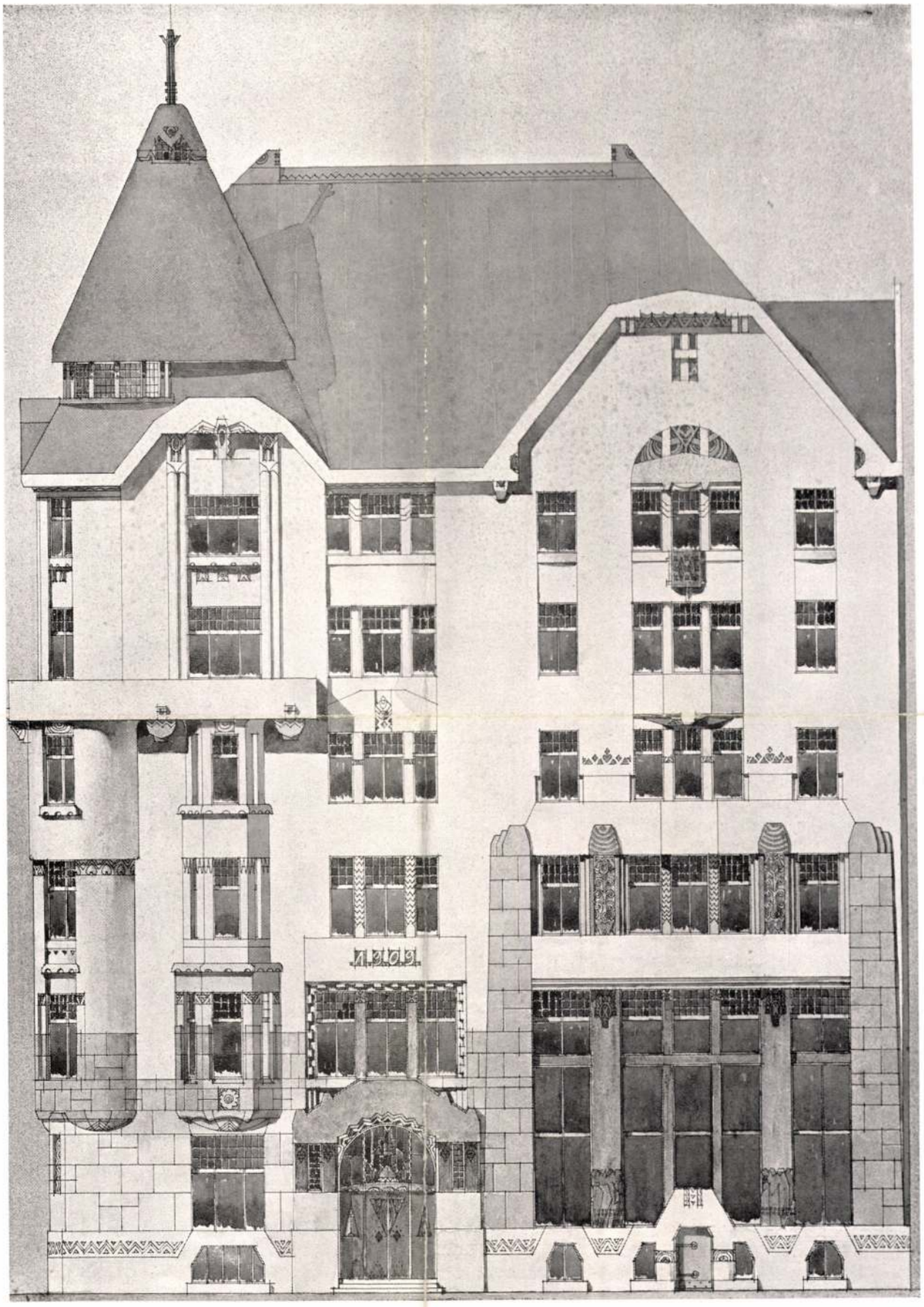

FŐHOMLOKZAT.

III. DÍJ. — JELIGE: REÁLIS.

HEIDELBERG SÁNDOR, BUDAPEST.

A Kereskedelmi utazók egyesületi házának tervpályázata.

Magyar Építőművészet 1908. 12. sz.

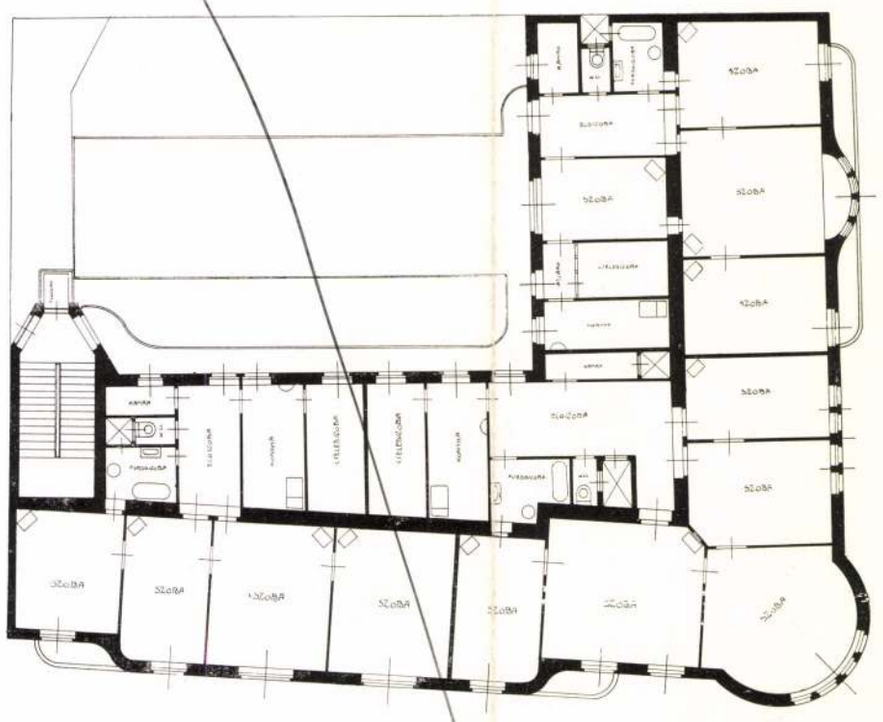

II—IV. EM. ALAPRAJZ.

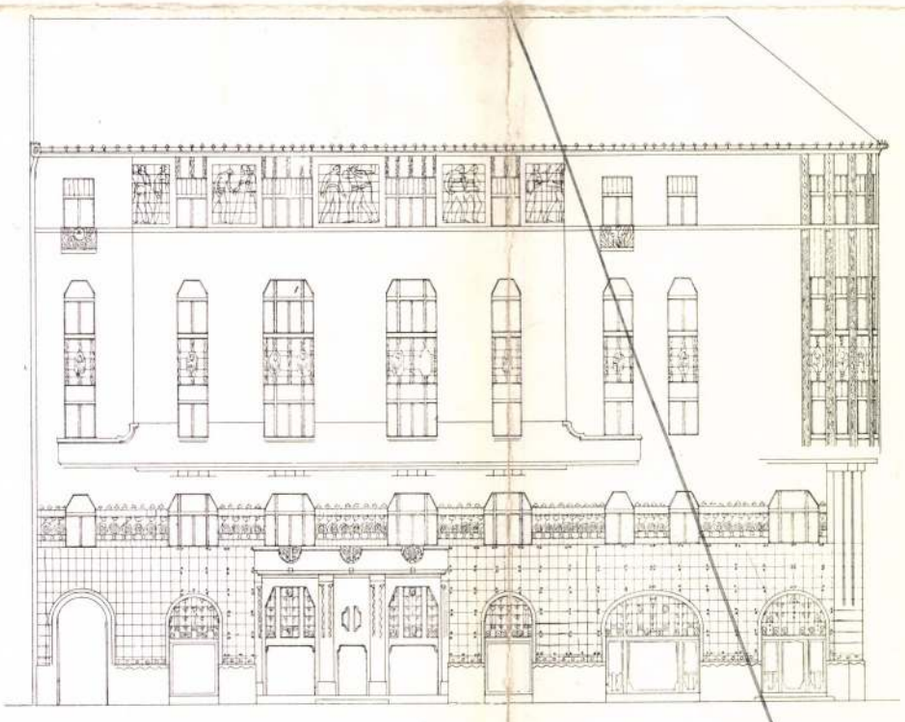

OLDALHOMLOKZAT.

II. DÍJ. — JELIGE: 3 VÖRÖS KÖR.

VÁGÓ LÁSZLÓ ÉS JÓZSEF, BUDAPEST.

Heidlberg Sándor

budapesti műépítész

+ 47 éves Kovában

Beesben

Vas. Zsp. 1918. 206 l.

862. *Nő képe.*

Mellig, balrafordultai
kába vetett kettős gyön
rette-et és szőke vendégh
fekete ruháját, melynek
és főkötőjét gyöngyök d

Viaszdombormű, méret
Értéke 50 K. — Átvétetett a
január 12-én és 1885 április
és 16.), illetőleg 1888 októbe

Jegyzet. Visszaadatott

Heidelberg Sándor

építész.

1904/5. Aréna út, Sas u. 12.

Heidlberg Sándor

+ 1918

U. 1729

a

47 éves Eörában Bécs-
ben 1918. márc.
23-án

meghalt.

Az Est 1918
1918. márc. 26. 47

1871

Heidelberg Sándor

Mucsarnok éjtén Bpest

1901-2. téli kiáll-

1902-3. téli kiáll 575

1904-5. téli kiáll. 531

Fibula, év VI. 131.

tr. 1871 – okl. 1897

Fonciere pal. Ferv. 1900. (Jónásal)
Koss. maův. pály (Jónás + Bereréd) 1902
I. dyra ay.

Török Bankhér pály 1905 (III. dig
Morsi Mresk. Utazók Egy. tékhár 1908)

Bpi Bank rt. palot pály 1911. (2 lejj.)
mezőszőtt I. dig

Lillynek

bold
courageous : bátor, merész
plucky
coin: érme
great fun: nagyon mulatságos
everlasting: örökké tartó
envious: irigy
to realise: megérteni, felfogni
currency: pénzegység
time proof: időtálló
to shirk: bliccelni
to pop in: betoppanni
poppy-seed: mák /beiglibe/

Heidlberg Sándor (máre 23) épitész; szül. 1871 márczius 29-én Budapesten (ny. 1918 Béaban). A budapesti József-műegyetemen elvégezvén tanulmányait, 1897 Berlinbe, majd Hamburgba ment s épitészi irodákban dolgozott. Ezután hazajött és Budapesten telepedett le, hol a Kossuth Lajos utczán, a Szabadságtéren és a Lipót-körúton több bérpalotát, s általában a főváros területén, számos bérházat, nyaralókat és gyárakat épitett. A Kereskedelmi Utazók Egyesülete palotájának, a ~~Görög~~ Török bankház stb. tervpályázatán részt vett és dijakat nyert.

Sírboltok

1871
47
1918

Heidlberg Sándor
epitett

meghalt Bécsben
1918. márc. 23-án
47 éves korában
Budapesten te-
mettek.

Az Est. 1918.
márc. 26.

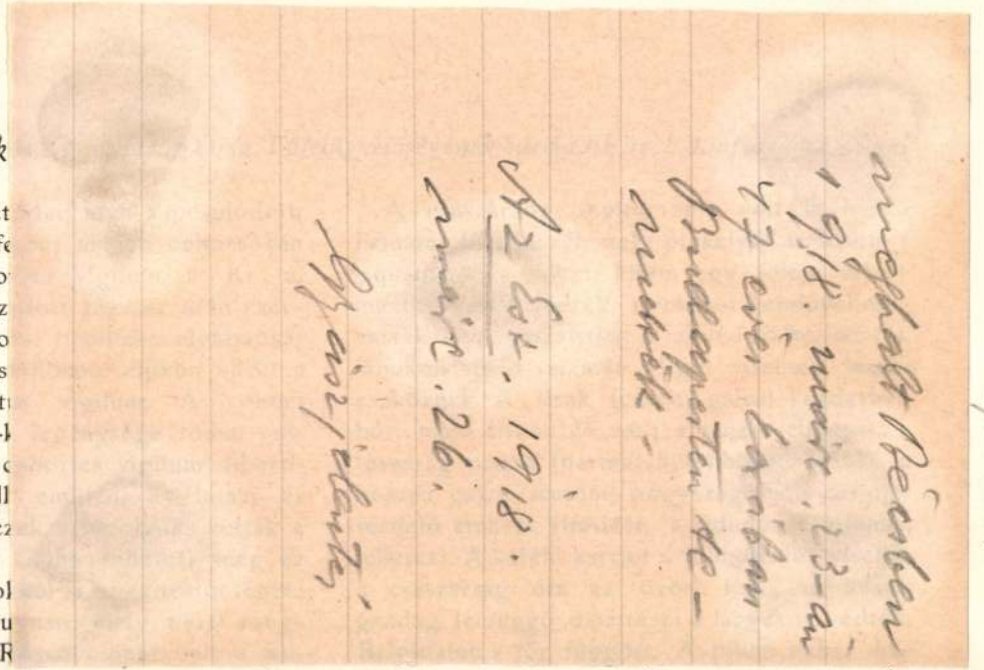

Gyászjelentés

rában 300.000 ember volt, melyből évente 20.000-et elbocsátottak, az újoncz-létszám tehát ugyanez. Ez Augustus rendszere. Hadrianusról Diocletianusig a helyi kiegészítés rendszere divott, a legiót állomáshelyéről egészítik ki. A senatusi tartományok nem adnak legiót (Asia, Achaia), mert nem is volt bennük hadsereg. Innen pótolták a hiányt önkéntes jelentkezés folytán.

Az auxiliaris csapatok nevükben viselik a hely nevét, honnan sorozták. Itt a helyi sorozást nem lehetett keresztülvinni és ezek igen sűrűen váltakoznak. Szolgálati idő 25 év.

A római csapatok kiegészítése eleinte a legiókból történt, de Vespasianus óta, kitől

A táborok mellett egész női legiók keletkez
nek (a numantiai 2000 hölgy). Házasodr
nem lehetett ugyan, csak a missio utár
azért a házasságon kivül (in castris) születet
gyermekek idővel, az elbocsátás után, mikc
szüleik connubiumot nyernek, törvényesekk
lesznek, de ez nem volt törvényes házassá
(concessa consuetudine). Sept. Severus utá
az auxiliariusok peregrinákkal házasságot köt
hettek. A IV. századtól megnősülhettek, d
feleségeiket nem vihetik a táborba. (Köztár
sasági időben a legatus se.)

A táborban takarékpénztárt is tartotta
(follis), mely a szentélyben állott a signife
felügyelete alatt; ide adták a jutalmak fel

Heidelberg Sándor

l.

Gereczerajztár

280. h. 281. h.

– Eszkiu oltszt. 1907: IX. 3

Tudomásulvétel 1907: XII. 1.

Dörre:

napi kenyér.

déli (pihenő tartanak. A a műhelyben (vagy
[illegible] [illegible] [illegible] [

Heidelberg Sándor

ép. Bpest

cred

Magyar Építőművészet

1908. 12 sz. 18-19. l

képpel

a keresk. utarok eper. bár a Terop

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Heidelberg Sándor

építész Bpest

Irod

Magyar Építőművészet

1909. 7 sz. 14. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Heidelberg Sándor

Vrod

Magyar Építőművészet

1911. 12. 27. (A Budapesti Bank rt. palotájának pálátervei)

lépcsőkel alapi

~~I. Dij~~

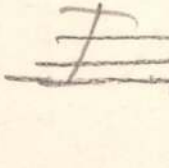

.....nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Heidelberg Sándor

épitész Bpest

irod

Magyar Palyaratok

1905–6. 4 N. 10–11

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ım.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Heidelberg Sándor
építész

cód
Magyar Pályázatok
1906. 3-sz. (Hay Ignác
családi sírboltja, kép-
pel.)

Heidlberg Sándor

épitész

sül. Budapest 1871.

oklevelet nyert 1897.

Névjegyz. Müegyetem 9 l.

~~Horvat István~~

ve ártunk kívül minőség

Bátorkodunk

nunknak nagy tisztító ke

gálja. Pipereszappanunk

krémünk teljesen eltünt

Abban a rem

nyerni tisztelt vevő közön

fogásukat és vagyunk

Heidelberg Sándor

Művészet 1905

202, 278

Belfa

Heidelberg Sándor

Művészet 1908.

419

Kat

M.D.K.

Heidlberg Sándor, építész

Jónás építésszel és Bezerédy Gyula szobrásszal 1000 koronás megvételt nyert a Kossuth-mauzoleum pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

marc. 26. sz. 3. old.

Heidlberg Sándor, ép.
szül. Budapest, 1871-ben

Oklevél kelte: 1897

" száma. 1397

A m.Kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl
honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig.
ÉI-ÉM. 1931 jan.15. 17.1.

MDK

Heidlberg Sándor épitész

Magánépitkezések. É.I. 1910.jun. 12. 251. l.

MDK

Y.E: Tanulmányok Bpest multjából. ~~xcxcBsHsxlxxc~~
B.H. 1954. jún. 17. 21. 1.

MDK

Heidlberg Sándor építész

Magánép. eng. Épitő Ipar, 1909. márc. 21. ~~MCMIX~~
114. l.

Heidlberg Sándor

MDK

épitész III. dij.

Eldöntött épitészeti pályázat.
Pesti Hirlap 1908. szept. 22.

MDK

Heidlberg Sándor

Családi sirbolt, vf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 52.l.

D

Heidlberg Lívia

grafikus

1931–33

Iparm.Isk.Évk.
1930-34-45.l

PALMEZZANO, MARCO (romagnai festő, 1456—1538 körül)

Szent Sebestyén (100. kép)

Fa, tempera és olaj, 81 × 61 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 675—676. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 237. l. — Maszlaghy II., 71. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — Gerevich: A primási képtár külföldi mesterei.

MDK

Heidlberg és Jónás

Fonciére Pesti Biztositó Intézet sas-utczai palotája Budapesten, vizf.

Családi lakóház Budapesten, vizf.

Képzőmüv. Társ. 19o1-2. téli kiáll. 46 l.

MDK

Heidelberg Sándor épitész

A Török bankház és a Trummer-féle bérház pályatervei

Müvészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Heidelberg Sándor épitész

Épitőipar, 24.sz. 191o. jun. 12. 251 l.

MDK

Heidelberg Sándor épitész

Épitőipar, 31.sz. 1908.aug.2. 310 1.

MDK

Heidelberg műépitész

Heidelberg és Jonás műépitészek tervei szerint készült az isaszegi Honvéd-emlék talapzata. A szobrot Radnai Béla alkotta. /1901./

T.K.E.: Az isaszegi honvéd-emlék.

Vasárnapi Ujság, 1901. 36. sz. 48. évf. 583. l.

Heidelberg és Jónás,ép.-k.

440. "Nádor-Udvar" Budapesten. vizf.

Képzőm.Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 47.l.

MDK

Heidlberg és Jónás, építészek

436. Foncière Pesti Biztosító Intézet sas-uteai palotája Budapesten. Vízf.
437. Családi lakóház Budapesten. "

KMTárs. 1901/2 téli kiáll. Kat. 46.1. MKK.

MDK

Heidlberg és Jónás

a Török-bankház tervpályázatán pályamunkájukat 2oo koronáért megvásárolták

Művészet 1905. 2o2.l.

MDK

Heidelberg

A Kossuth Lajos siremlékre hirdetett palyazaton a Heidelberg és Jonas-Bezerédy tervét, 1000 koronán megvételre ajanlotta a bizottsag.

Cikk: A Kossuth-mauzoleum tervei.

Vas.Ujs.1902. 49.évf.13.sz. 207.1.

MDK

Heidelberg, ép.

Pesti Bank rt. Nádor-utcai 4 em. házat harmadmagával tervezte.

Épitö Ipar.1912. 229. /Magánépitési engedélyek./

Heidelberg és Jónás ép.-k.

440. "Nádor-Udvar" Budapesten. vizt.

Képzöm.Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 47.l.

Heidelberg,

terve, melyet közösen készitett Jónás és Bezerédivel pagodaszerü megoldást mutat.

A Kossuth-mauzoleum pályatervei.
Vasárnapi Ujság. 1902. 14.sz. 49.évf. 221-2.l.

MDK

Heidelberg és Jónás Zsigmond építészek

Magyar Pályázatok, 1903. 1.sz. 21-22, 34 l.

MDK

Heidelberg és Jónás Zsigmond építészek

Magy. közmühelytelep Erzsébetfalván. Épitő Ipar, 1900, 32 és 33. szám.

mszavai /Voit-anyag/

MDK

Heidelberg és Jónás Zsigmond építészek

A Mezey Lajos féle villa Bp.Bulyovszky-u.3.
Építő Ipar, 1903. 25.sz. képekkel

MDK

Heidelberg Sandor

A Kossuth siremlék palyazaton, a bizottsag ité-
lete ellen tiltakozast tett közzé a lapokban.

Cikk: A Kossuth-mauzoleum tervei.

Vas.Ujs.1902.49.évf.13.sz.207.l.

MDK

Heidelberg Sándor építész

Magánép. eng.Bp. Épitő Ipar, 1909. jul. 18. 262. l.

Gy.E. 1957.VIII.

MDK

Heidelberg Sándor

1ooo koronás III. dij

A keresk. utazók egyesületi házának tervpályázata. Magyar Építőművészet. 1908. 12.sz.

MD K

Heidelberg Sandor,

162371. /VI.,Eötvös-u. 2./ a VI. Kiss János-u. 41o3.
a.3 emeletes ház.

Magánépit.engedélyek.~~XXXXXX~~ Bpesten.- Váll. Közl. 19o8
jul.29. 3.1.

Heidelberg Sándor, ép.

tervét a zsüri a második legjobb pálya-
munkának nyilvánította és kivitelre alkalmasnak,
némi módosítás eszközlésével.

Heidelberg Sándor MDK

Családi sirbolt, vizf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Heidelberg Sándor és Jónás Dávid

Családi sírbolt. Vízfestmény.

Műcsarnok. 1902/3 téli kiáll. Kat. 53.l.

Heidelberg Sándor

MTDK

Családi sirbolt, vizf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

M.D.K.

Heidelberg Sándor, építész

1000 K-ás harmadik
díjat nyert a Kereskedel-
mi Utazók bérházának
tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXXIX. évf.
szept. 23. sz. 13. old.

Л.Д.Л.

Хаджиконстантинов Тодор. Пр. 1908. XXXIX. Бул.

стр. 214.

MDK

Heidelberg Sándor építész

Magánép.eng.Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 14. 4.l.

Gyüjtés helye:.....

MDK

Heidelberg Sándor építész

Magánép.eng.Ep. Vállalk. Közl. 1906. máj.9. 8.l.

mDK

dr. Heidelberg Tivadar.

8o529. IX.Soroksári ut 1o6. u.o.em.toldalék.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Váll.Közl. 1908ápr.1. 7.1.

MDK

Heidelberg Sándor és Jónás Dávid, ép.-k

575. Családi sírbolt. Mgt. Vizf.

KMTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat. 53.1.

MDK

Heidelberg Sándor

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 58.l.

Heideloff József

festő

l. Szendviselet

168. l.

187

(Salzburgban 1876. december 8-án)

a fenyőcsoport törében tó közi le fiszel-
nartján jobbra kidőlt fenyőfa fekszik törisé-
emkört egy ~~fenyő~~ száradásnak indult fe-
bbra emelkedő sikla aljában három szar-
ok kettő him. A háttért hóborította hegyek
részben köd borúl. Az ég tolt derült. Jelzése

84:110. Sm.
Ara 600 ft.

237

Heidelhoff

Ltab I. 19

Neue Mappe

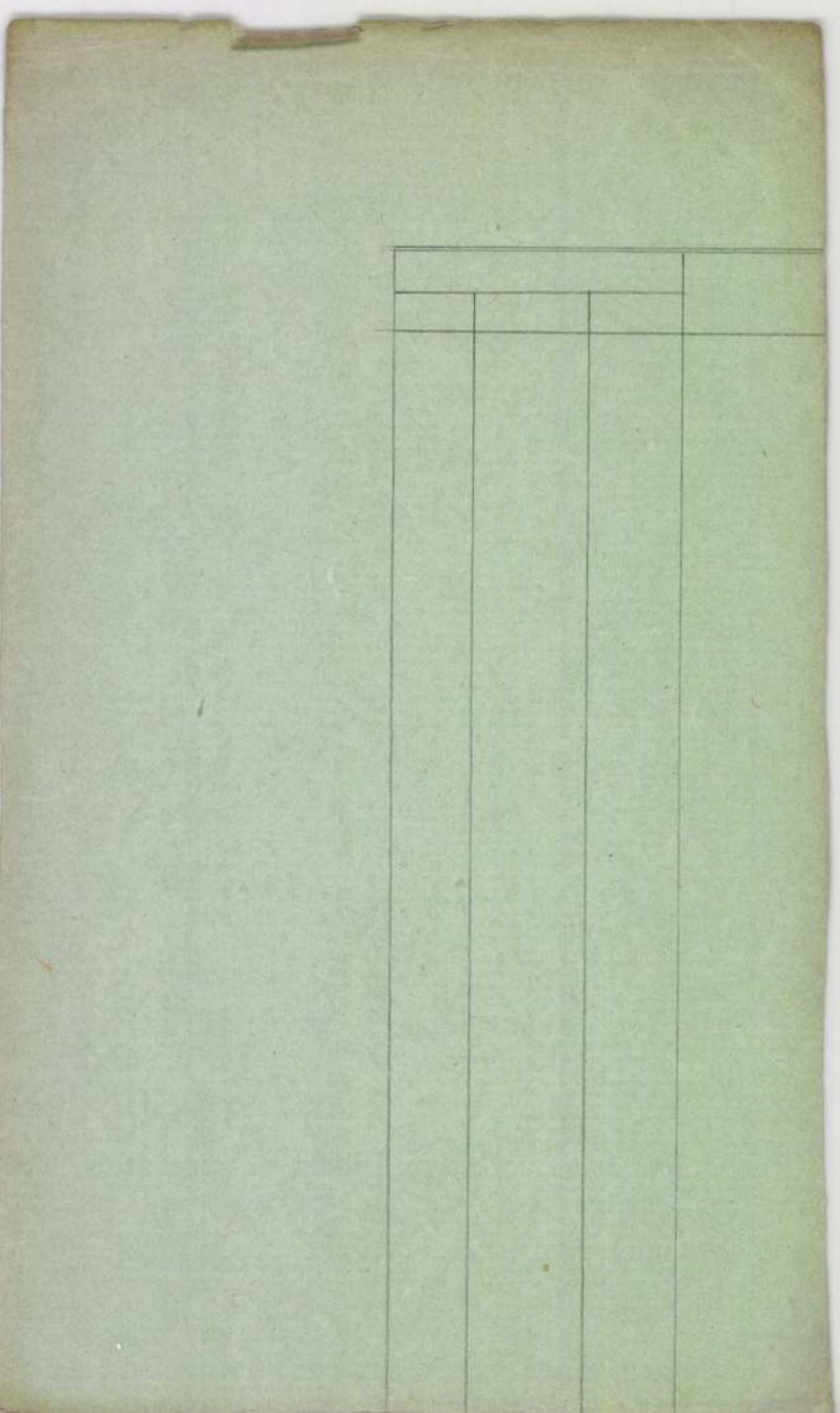

Heidelhoff

l.

LykaMagymü1800-50

15. l.

az Esterházyak foglal
kozták

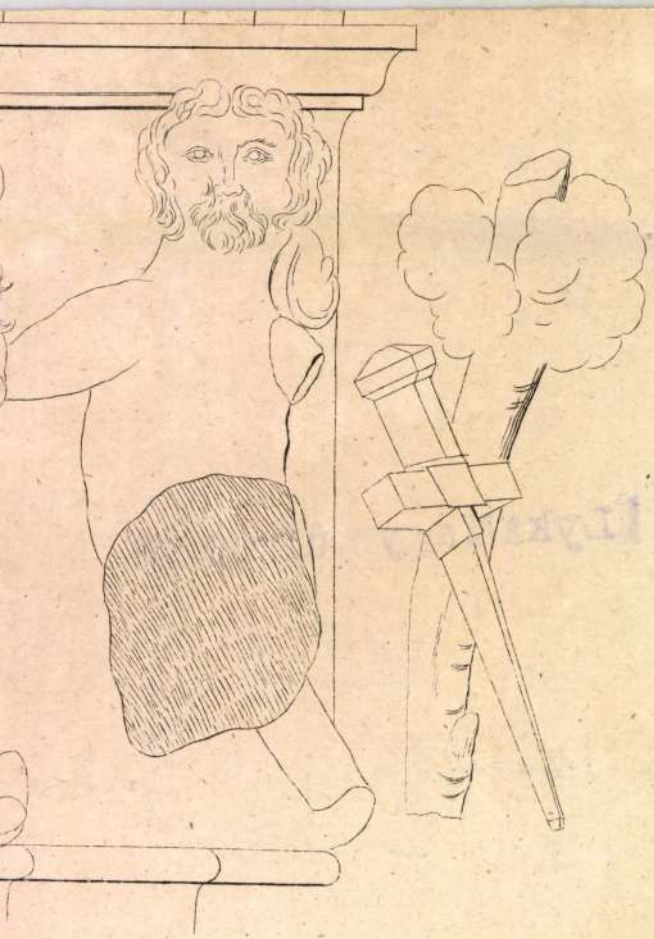

Heideloff József

Mária Terézia. 10622.

A pozsonyi országgyülésen.

A szemben lévő mennyezetes és Magyarország czimerével diszitett trónuson áll a koronás királynő és polyás gyermekét felmutatva kéri a karok és rendek támogatását, kik kardjaikat kirántva kiáltják: Moriamur! A királynő mögött egy hölgy és egy parókás úr van.

Tusrajz Heidelofftól, mér. 13.8: 9.2 cm.

Sz.n. 97-902
797-902-2.

Liszt Ferenc:

Derékig, balra fordultan és arcélben van ábrázolva. Karjait összefonva tartja. Hátra fésült haja hosszú, bajusza és szakálla leberetvált. Ingenek lehajtott gallérja és kézelője látszik, nyakkendőjében melltű van, s kettős elejű begombolt kabátjának hajtókáján rendjel szalag köri le figyelmünket. Felirata a kép alatt aláírásának másaképp:

Non multa, sed multum

balra: C. Heideloff gez.
jobbra: Stahlstich v. Carl Mayer's Kunst-Anstalt Nbg.
s legalól középütt: A. Stoppani in Stuttgart.

Acélmetszet, az alak nagysága 13·5 cm.

9800.

Sz. N. 341/98
170-98-179.

Heidenreich - család -

lakatosok - a város több épületén találhatók munkáik -

Könegi Tanárok Munka törössége

Kőbey, Bp. 1958.

Heider (Steffen) (Istvân)

ötvös

(1639 – , Nagynebenben

Gyárfás T., Erdélyi Múzeum

1910. 233. l.

Heider Steffen

nagyszebeni otvös

1639 –

vrod

Gyér 233

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Fleider István (Steffen) ötvös Nagyszebenben, hol 1639. lett mesterré. (Gyárfás T., Erdélyi Múzeum 1910 233. l.)

Heidler László festő

Verapreimben a Bakony Múzeum-ban nyílik meg az Őszi Tárlat, melyen szerepel műve, melyet a Szüri nívódíjjal jutalmazott.

Déli krónika

1974. XI. 6. 12.00 Kossuth

HEIDRICH, F

~~F. Heidrich~~

Szeged látképe

Magyarország várostérkép

Magyar Nemzeti Mus.

Katalógus: Kárza Gyöngyi

MDK

Heidrich László

Közreműködött "A magyar országház, Steindl Imre alkotása" című mű szerkesztésében.

Cs.K.: A magyar országház.

Magyar Iparművészet, 1906. 67-70.l.

MDK

Heidrich László főmérnök

Az országgyülés palotajat ismertető diszmünek szerkesztésében vett részt.

Előfizetési fólhivas.Bpest.1903.apr.hó.

MDK

Heidrich László mérnök / szül.1858./

1883-ban Gödöllő és várvidéki állami építkezéseket vezette 1891-ig. Utanna az allandó országház műszaki ellenőrségében működött.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

Heidt Krisztof Károly

Lásd
2

Haydt K. K
alatt.

.....szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Heidt Kristóf

kerestély

selmecbányai órás

l.

Huszár tajos: A

kuruckor érmeszete. Rákóczi emlékkönyv. I. k.

Bp. č. n. 396. l.

Zentralverein für das Wohl der arbeitenden
Classen II. 184.

HEIFL, Lorenz, pozsonyi kőművesegéd

L.H., Maurergesell, 6 éves fia meghalt. (1806, 533 l)

Preßburger Zeitung
(Gestorben)

Heigel Albert

Besenszky Béla: két tájképe, "Tájkép" cimmel.
ifj Kárpáti Endre: "Zongoránál" c. képe
Némethy János: "Tavaszi napsugár" . "
Csányi Károly: "Tót leány" c. "
Heigel Albert: "Kenderáztatás" és "Kendertörés" c. képeit mutatja be a lap a felsorolt művészeknek.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1911. nov. 12. III. évf.
46. sz. 1397. lap.

ANTON HEIGEL, textilfestőmester

HAUPT KADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név: -188.- 1799. 18. 8ber Herr Anton Heigel
Hová vették fel: Freistadl,/Galgóc/. 158.old
Felvétel Ideje: 1799. 18. 8ber.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Heidwiser

Szeged. T. 1462. III.

A háttérben látjuk a Tisza vizétől elöntött várost, a hol az utczákban a mentőcsolnakok közlekednek, melyek közül az egyikben Ő Felsége van kiséretével. Felirata

balra: Szeged városának áradása 1879 év március havában, mely által e virágzó város majdnem egészen elpusztittatott.
jobbra: Ueberschwemmung von Szegedin im März 1879, durch welche diese blühende Stadt fast ganzlich zerstört wurde.

a balsarokban: Heidwiser.
alól balra: Vervielfältigungrecht vorbehalten.
jobbra: Druck, Verlag u. Eigenthum der Kunstdruckerei v. Heinr. Gerhart in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 46.3: 57.1 cm.

184-90-205.

Heigel

épitest mierik

Gotikus részletek a kolozsvári ferencrendűek refektoriumából.

Rajzolta fenti (1869)

Repr

Arch. Közl. 1873. IX. k.

1. füzet

III. Magy. Egyetemi Nyomda Budapest
Könyvesbolt és „Magyar Könyvbarátok“ Bud
Levélcím : Budapest IV, Postafiók 242. Posta

BÉLYEGMENTES
11858/1879. P. M. sz. rendelettel megállapított személyes illetékmentesség folytán

Nyu

12. P -- *fill., á*

- - - - - - - - - - - -

mely összeget az 193 6. II. 1

számlánk ellenértéke fejében a

Urnak

Fleigl

építészmérnök

l. Gerecsenajtár

282. h.

1893. Munkácsy Mihály:

Férfi-tanulma

fordul

A mellig ábrázolt férfi k
és gyér szakálla barna; inge
és fekete felöltöjének eleje s
Kácsy." ~~[illegible]~~ A „Sz

Fa, méretei 41·5: 3:
Ára 4500 Kr

Vétetettaz 1900: VII. 5-dik
48753 (414/900), illetőleg 1900: XI
min. kirat alapján (gr. Almássy — A vé
nyugtára. — Elszámoltatott 1900
gadtatott 1901. I. 4-én a 20417/900
1901: I. 5. Rossi Ferenc

Sz. N. 838/900.

Heigl tanár

muncheni udvari festő

Bulyovszky Lilla

szinmüvésznő arcképe mint Stuart Mária, olajf.

Kiállítva:

Magyar Szinészeti Kiállítás a Városligeti Mücsarnokban.

Bp. 1890. 41. l.

VANG. EGYHÁZKÖZSÉG.

onat

19 07 évi október hó 6án tartott

ésének

nyvéből.

a Műemlékek Országos
ajándékáért (Magyarország
ó forster Gyula, I. II. kötet),
tulajdonát képező liceumi
gítani kegyeskedett, jegyző-
köszönetét fejezi ki.

Heigler Ferenc, Kőmivesegéd,

1791. Poson.

Pressburger Zeitung

1791, 20. 02.

HEIGLER, Franz, pozsonyi kőmüvesegéd

F. H., Maurergesell, 1 éves fia meghalt. (1791, 1981)

Preßburger Zeitung
(Genthon).

Pozsony. Heigler Ferenc, Könyvnyomdász,

1791.

Pressburger Zeitung

1791, 20. Bl.

MDK

Heihál Éva, [építén?]

Irányításával készült el egy vendéglátóipari kombinát terve.

P.Á.: Négy balatoni szálloda öt hónap alatt 12

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 9. [Vidéki]

2

Heike József
festő

Der Ungarn 1844. júl. 24.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Sz.: Perther Kunstausstellung 1844.)

Kalmár

Wien

Heike, Joseph
Fesko"

Der Ungar, 1843. jül. 25.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

Heikkel László

Házi lépe (eml.)

Szerepel a XII. Nyári Táslaton

Szegeden

Táslatról Táslatra

TJ 1971 VIII. 24

HEIL Edit festő

Vasárnapi Hírek
1992. nov. 22.

Kedden Heil Edit és Heil József festményeinek tárlatát délután 5 órakor a Magyar Honvédség Művelődési Házában (Bp. XIV., Stefánia u. 34.) Gomola György nyitja meg.

203. [GERŐ László]: Beszámoló az OMF 1976-1983 években végzett munkáiról. = Műemlékvédelem, 28, 1984, 3. 161-166., ill. E

204. GERŐ László: Magyar műemléki ABC. Bp. : Műszaki, 1984 228 p., ill. rec. MRAVIK László = Könyvvilág, 29, 1984, 5. 42.

GORIN, I.P.: Múzeumi restaurátorok képzése a Szovjetunióban. ⟶221/10.

GORIN, I.P.: A múzeumi kincsek restaurátorainak vizsgája a Szovjetunióban. ⟶221/11.

GÖRBE Katalin: A képzőművészeti restaurálások dokumentációs követelményei. ⟶221/13.

GRANASZTÓI Györgyné: A művészettörténeti kutatás és a képzőművészeti restaurálás kapcsolata, közös eredményeik. ⟶221/3.

205. HANTHY Kinga: Kastély a domboldalon [Kiscelli kastély]. = Magyar Nemzet, 1984. augusztus 23. 6.

206. HANTHY Kinga: Lakatlan vár [Veszprém]. = Magyar Nemzet, 1984. szeptember 13. 6.

207. HAPPACH, Friderike: Textilkonzerválás és restaurálás a halberstadti dóm gyűjteményében. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 12 1983 (1984) 141-145., ill.

208. (hm) [HARANGOZÓ Márta] = Múzeum az aluljáróban [Bp., Flórián tér]. = Esti Hírlap, 1984. augusztus 31. 2.

209. C. Harrach Erzsébet - Kiss Gyula: Vasi műemlék. Szombathely : Vas megyei Tanács, 1983 rec. HECKENAST János = Vasi Honismereti Közlemények, 1984, 2. 72-76.

210. HARSÁNYI István: A 100 éves Operaház építési és rekonstrukciós munkáinak főbb eseményei. = Magyar Építőipar, 33, 1984, 8. 495-498., ill.

211. HASZNOSNÉ, Szőllős Ilona: Non-valeurs? : New

HEIL Edit

1992

November 24-én, kedden a Magyar Honvédség Művelődési Házában (Bp. XIV., Stefánia u. 34.) **Heil Edit** és **Heil József** festményeinek tárlatát Gomola György nyitja meg.

or gyakori,
igcsendélet
képeinek
n az akkor
eljegyezte,
egy levelet
et, „szőlő-
ott nyere-
ajánlotta
ítőjét.*qqqq*]
való jártas-

sztus 7-én)
t, ami még
teményből,
os Bugdan,
je. Láttam
dás virágú
m. A lilium
karlátvörös
tulipán is,
a kertjének
ba Bugdan
zített".[15]
estményeie
művésznek
saját igazi
en aláírását
yen típusú
as évszám,
minus ante
lzőnek.[18]

HEIL EDIT

1994

Május 1-én vasárnap 15.00 órakor a Boldog Özséb templom hittantermében (III., Lékai bíboros tér) **Anyám** címmel Heil Edit, Kaszner Margit és Tiszttartó Edith kiállítását dr. Gomola György nyitja meg. Közreműködnek az Erkel Operastúdió tagjai Nagy József karnagy vezetésével.

18 file, amelyek közül a k
19 leütésével választhatunk.
20 (Egyszerűség kedvéért,
21 lenyomva tartjuk és
22 tüstént az előző m
23 megjelennek a képernyő

VÉSZETE

cska jelzőt a magyar-
vette és szajkózta ezer
ember beleássa magát
zetnek meg mitológi-
egy nagy birodalom-
yan nagy kultúrában,
at az ókori kultúrához.
agas kultúránál sokkal
ob.
L. J. inkább a népmű-
ományos, régi magyar
. A népművészet szót
ilt században találták ki.

Lakatos József művészete magasabb igényű azokhoz képest, akik a világ egy-egy részjelenségét kívánják ábrázolni. Az igazságok, amikkel rendre szembesít minket, legtöbbször kellemetlenek. Alkotásaiban új életet kezd az elhasználódott fából készült szerszám, a szolgálatát felmondó szék, a kiszuperált mángoló, vagy a funkcióját vesztett mestergerenda. Figyelemre méltó kölcsönhatásban látjuk a rovásírással a ma is használt betűinket.

Ha terveiről kérdezem, azt mondja: "nemcsak fát akarok faragni, sem fafaragó, sem szobrász nem akarok lenni. Viszont vannak témák, amelyeket csak így lehet a leghatásosabban megfogalmazni. Mindig a legegyszerűbb megoldásokat keresem. Még adós vagyok sok mindennel. Szeretnék részese lenni annak az irányzatnak, amely igyekszik a magyar kultúrát, a vizuális örökséget, az erre vonatkozó ismereteket újra rendszerezni."

Az 1938-ban Sárváron született művész néhány évig Mosonmagyaróvárott, majd Győrött, később pedig Nyíregyházán lakott. 1959-ben Egerben szerzett rajztanári diplomát. 1981 óta újra Sárváron él. Évek óta tagja egyesületünknek.

Geröly Tibor

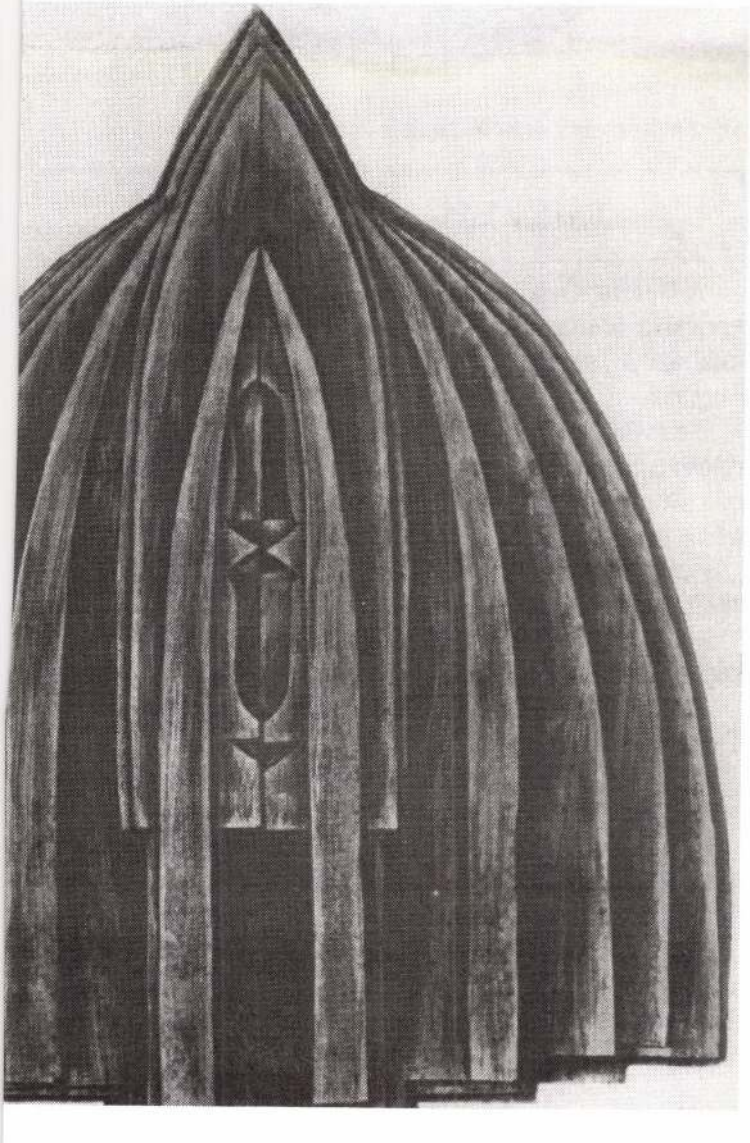

Heil Edit

és Barátai 1993/2.

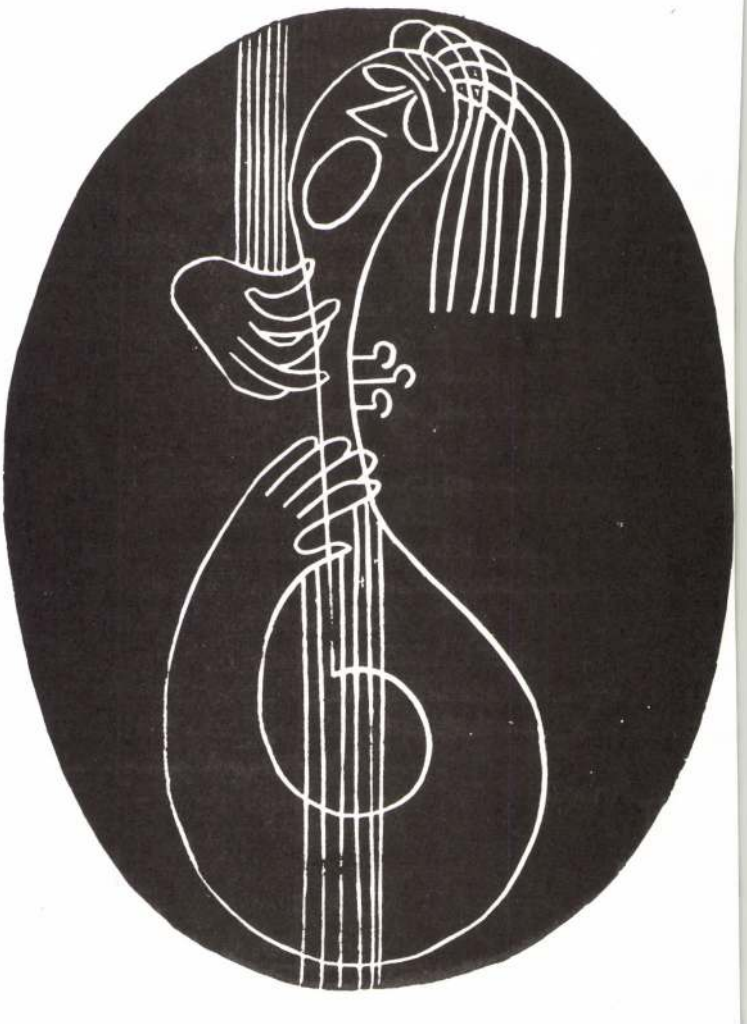

Alle Teréz lino-gemmája: Nagybőgős

Eszter képe a templomban

A Boldog Özséb templomban Heil Edit kiállítása utáni koncertet hallgattuk a gyönyörű, fényívekből ég felé tartó imaházban, amikor észrevettem, hogy az oltár melletti fal csupasz.

Testvérem, Győry Eszter képe jelent meg előttem a falon: a Szent Családot vagy a Fénykeresztet képzeltem oda. Sürgető vágy hajtott, hogy a kép karácsony előtt erre a helyre kerüljön. Megjelentem a plébános úrnál a katalógussal, s szívszorongva vártam, melyiket a tizenkettő közül? János atya lapoz: – Ezt kérem!

– Tamás! – Meglepődöm. Nem is gondoltam erre a képre. – A Hitetlen!? Miért ezt választotta?

– A kétely és a kétely után a mégis!... Ezért! Kételkedő Tamás nem hitetlen!

Milyen igaz! Persze hogy nem hitetlen, hiszen akkor nem lenne ott a tanítványok között.

A kép bekerült a feldíszített templomba: hatalmas fenyők álltak előtte az ünnepeken, a köznapokon pedig mi tekintünk rá: hívők és keresők.

Szálljon gondolatunk a festőhöz is, aki egy new-yorki műteremben álmodta vászonra Tamást, s aki most egy floridai házban festi újabb képeit és évek óta egyesületünkhöz tartozónak vallja magát.

Győry Zsuzsa

Újra otthon a Ferencvárosban

Olajjal készült képei derűt sugároznak

A Mester utcai Galériában február 6-án megnyílt Heil Edit és Takács Emőke festőművészek kiállítása. A két művész „Tavasz a télben" címmel szerepelteti legújabb műveit.

Különösen sokan csoportosultak Heil Edit képei előtt. A művészt visszatérése gyermekkora színhelyére inspirálta; az „Első tél a Ferencvárosban" című szép piktúrája ebből az élményből született.

– E hóval borította képnek régi története van – meséli. Valaha apró kislányként a Valérián éltem, szomorú körülmények között, nevelőszülőknél. Felnőttként mindig vágyódtam vissza erre a vidékre. Tavaly májusban megvalósíthattam régi tervemet, s a nosztalgia visszahozott Ferencvárosba. Itt az otthonom a József Attila-lakótelep erdőszéli, kellemes lakásában. Az ablakból festettem meg az első havas telemet, a csodálatos, jégvirágos fákkal övezett erdőt. Várom a kikeletet, a tavaszt, amikor a természet megújhodását festhetem meg.

– Operaénekesnek debütáltál, aztán a természet szeretete, a fák, virágok, tájak elcsábítottak a festészethez. S most újabb oldaladról ismertelek meg, versírásnak szenteled időd egy részét. S gondolkodtál egy könyv kiadásáról is, ami tartalmazná festményeid, verseid gyűjteményét.

– Mindent kipróbálok. Írásos vallomásomban arra a kérdésre keresek választ, vajon ki is vagyok? –

„A szüzek havában láttam meg e világot, amely nem volt számomra napfényes. Nevelőszüleimnek nem volt tehetségük, idejük felfedezni művészi hajlamaimat. Noha már három-négy évesen szépen énekeltem, s iskolai éveim alatt kitűntem rajzkészségemmel, erre senki sem figyelt. A háború alatt Németországban voltam, utána itthon, de a „nyugatos" nem érvényesülhetett.

Majd 1949-ben felvettek az Állami Zenekonzervatóriumba, Újfalussyné Mándi Mari énektanárnő tanítványa lettem. Klasszikus dalénekesnek készültem, s reménység voltam. Férjhez mentem 1953-ban, három leánygyermekünk teljesen lekötötte az energiáimat, mindent fel kellett adnom. Később kulturális területen dolgoztam. Férjem, aki már rendszeresen festett, behozta otthonunkba a színeket, formákat. Kacérkodtam a gondolattal; meg kell próbálnom. Munkámhoz amúgy is hozzátartozott a díszítő grafika, a szerkesztés. A nyugalmas évek, a kertben való szorgoskodás közepette volt időm rácsodálkozni a természet egyik teremtményére, a virágra, amit mindig szerettem: varázslatos színek, formák, illatok, fények, árnyak. Megpróbáltam. Elkezdtem játszani a színekkel. Aztán az első lépések után nem tudtam abbahagyni. Szólított a belső kényszer, ami e nyugtalan világban nekem megnyugvást ad. Aztán megmutatkoztam az emberek előtt. Izgatottan vártam az őszinte válaszokra. A tekintetek csillogását vagy elhalványulását lestem. Siker és kudarc. Ismét siker, már érzik virágaim illatát is, a derűt, a tavaszt, a nyarat, a telet, amiket őszinte, tiszta színekkel és szeretettel óhajtok mindenki számára átnyújtani."

Derű

Heil Edit az évek során bizonyított mint festő és mint közösségi ember. Tagja a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének és a Független Szalonnak. Tizenegy éve, hogy festeni kezdett. Bemutatkozását azóta számos hazai és külföldi kiállítás követte. Olajjal készült képei harmóniát, derűt sugároznak. Különböző tárgyakkal és ujjaival készíti festményeit. Jelentős szerepet vállal a művésztársak összekovácsolásában, egyesületi klubesteket szervez, ahol maga is szerepel operaáriákkal.

– Mit hozott az új esztendő?

– Eddig két tárlatot, ahol tájképeimmel is bemutatkozhattam. Az egyik, a Nagy Balogh János kiállítóteremben volt, ezt követte a mai, itt a Mester utcai Galériában, ami nagy örömöt jelent, mert ezzel igazán visszatérhettem haza, a Ferencvárosba...

Várhelyi Farkas Magda

Elhagyatva

HEIL Edit

érheti, hogy a házat hőszigetelő burkolattal lássák el.

A városesztétikai szempontokat természetesen mindkét szakember fontosnak tartja, bár ez a fogalom meglehetősen szubjektív. A hirdetések tartalmát, megjelenését az önkormányzatnak nincs igazán lehetősége kifogásolni. Néhány általános reklámkorlátozás vonatkozik a hirdetések tartalmára, bár ezt sem mindig tartják be. Ugron András megfelelő törvényi szabályozástól reméli a megoldást, addig legfeljebb saját véleményt formálhat egy-egy reklámalkotásról.

Niklai Péter szintén nem kívánja vissza a múlt rendszerben e célra működtetett „szakmai zsűrit", azt viszont a reklámszakma nevében szívesen venné, ha az állam végre „felnőttként" kezelné a reklámipart, s rábízná a döntést az érdekeltekre az ilyen jellegű kérdésekben. Mint mondja, ez a szakmaképes az önszabályozásra, biztonsággal meg tudják ítélni, hogy ki és mi rontja a szakma hitelét, és képesek visszaszorítani a közterületen nem kívánatos hirdetéseket, például azokat, amelyek a közízlés 90 százalékának ellenérzését váltják ki.

Galvács László

Egy remek kezdeményezés

Nemcsak bölcsődéseknek

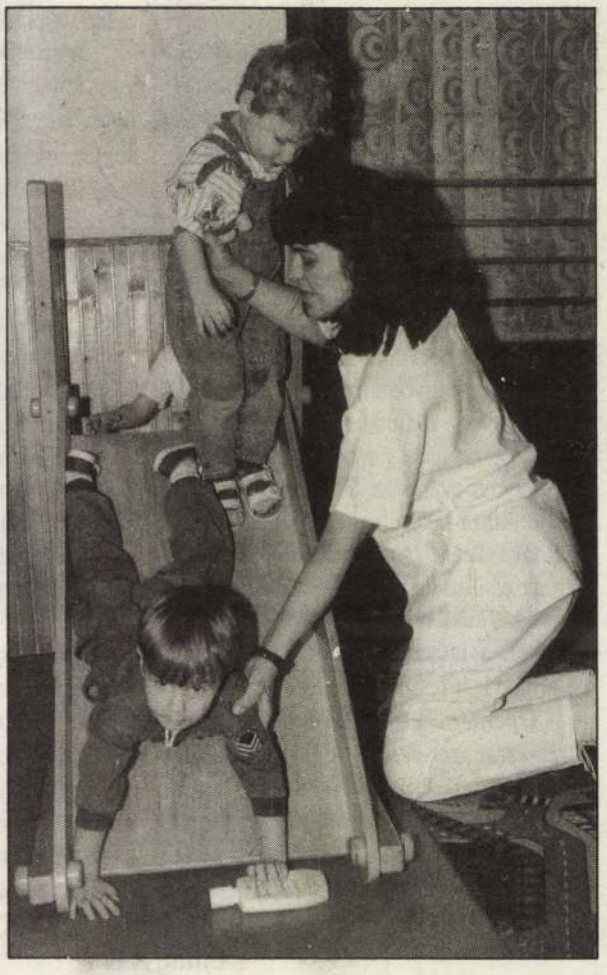

– Tizennégy éve vagyok a kerületben, olvasom is a lapot, de még sohasem írtak a bölcsődékről – mondja mosolyában némi szemrehányással *Szendrey Lajosné*, a Ferencvárosi Egyesített Bölcsődék nevű szerveződés vezetője.

De most itt az alkalom.

– 1982–83-ban kezdték a bölcsődéket bezárni az egyre csökkenő létszám miatt. A kerületben pl. hármat zártak be akkor, a Vágóhíd utcait pedig megnyitották. A 90-es évek elején aztán megszűnt a Napfény, a Kén és a Thaly Kálmán utcai bölcsőde is. Öt intézményünk maradt. Mi a létező háromszáztíz férőhelyre háromszáz gyermeket már fel is vettünk, de az év közben érkezőknek is tudjuk biztosítani az ellátását.

– Ön tehát egyetért a bölcsődék számának csökkenésével?

– Sajnos, a születések száma egyre csökken, ezért végül is kevesebb hely elegendő mint régebben. Az önkormányzat egyébként jól tudta hasznosítani ezeket az épületeket más fontos célokra.

– Több pénz jut az így megmaradt bölcsődéknek?

– Nem, de a polgármesteri hivataltól minden segítséget megkapunk. Nálunk például nem kell gondozási díjat fizetniük a szülőknek, csak étkezési hozzájárulást, mert a gondozás költségeit az önkormányzat vállalja. Maga a „Ferencvárosi Egyesített Bölcsődék" elképzelés is a polgármesteri hivataltól ered.

– Milyen céllal jött ez létre?

– Önállóan, egymástól függetlenül, de szinte mindenben együttműködve dolgozik az öt bölcsőde gárdája a vezetésemmel. Mostani kezdeményezésünk csaknem teljes egészében éppen nem azoknak szól, akik bölcsődébe járnak, hanem azoknak, akik nem járnak.

A Ráday utca 46-ban **befogadó csoport** indul 0–4 éves korig. Napi 400 forintért lehet hozni bármikor a gyerekeket.

Gyakorló anyukáknak és kismamáknak találtuk ki a **Baba-mama klub**-ot, ahol a szülő a gyermekével együtt tölti a napot a bölcsődében és szakképzett gondozónőktől kap tanácsot öltöztetésre, étrendre, ápolásra, szokások kialakítására vonatkozóan. Ennek havi díja 600 Ft.

Szombatonként is be lehet hozni a gyereket 8-tól 15 óráig. Reggelit, tízórait és ebédet kapnak. Ennek 500 Ft gondozói + 112 Ft étkezési díja van.

A Vágóhíd utca 35-ben munkanapokon **kész étel vihető el.** A szülő reggel, amikor hozza a kicsit, az ételhordót is beadja, és mikor hazaindulnak, viszik az ennivalót. Nem kellene tehát a nap rövid, együtt tölthető részét bevásárlásra, főzésre pazarolni, több idő maradna a gyerekekre. Egy adag ára 190 Ft.

Ugyanitt egy **speciális csoport működik a fogyatékos gyermekek számára.**

A Pöttyös utca 9/A-ban **liszt- és tejérzékeny gyermekek** csoportját alakítottuk ki. Úgy, hogy együtt vannak, nem kell szenvedniük attól, amitől egy vegyes csoportban kellene, hogy társaik például kakaót ihatnak és sütit ehetnek uzsonnára, ők meg nem. Önálló csoportonként több – hogy úgy mondjam – „szakirányú odafigyelést" kapnak.

A Dési Huber utcai bölcsődében pedig már évek óta van egy sikeres **befogadó csoportunk,** ahová bárki beviheti a gyermekét a 400 Ft-os térítési díjért.

(Jelentkezni a bölcsődék telefonszámain lehet. Ráday u.-i: **218-2824,** Vágóhíd u.-i: 215-4586, Fehérholló u.-i: **215-5540,** Pöttyös u.-i: **280-6598,** Dési Huber u.-i: **282-6489.**)

A zongora poétája és királya

Zenetörténeti kiállítás Chopin és Liszt művészetéről, barátságáról

„Ha még fiatalabb és csinosabb lennék, téged, kis Chopinem, férjemül választanálak, Lisztet pedig szeretőmül" – több életrajzíró is feljegyezte egy párizsi főúri dáma anekdotába illő mondását a két zenei géniuszról. A két csaknem egykorú művész (Chopin egy évvel volt idősebb Lisztnél), de teljesen különböző egyéniség sorsát összekötötték a Párizsban töltött esztendők, a közös hangversenyek, a szalonok társasága. Tisztelték egymás tehetségét és művészetét. Liszt egész életében csodálója maradt barátja érzékeny költőiségének, noha – állítólag Chopin sértődékenysége miatt – a két művész kapcsolata később megromlott. Chopin és Liszt életéről, pályájáról, azok közös vonatkozásairól a tavaszi fesztiválon izgalmas és szép kiállítás látható április 17-ig a budai várban, az *MTA Zenetörténeti Intézetében* a varsói *Chopin Társaság* és a budapesti *Liszt Ferenc-emlékmúzeum* rendezésében, *Eckhardt* Mária és Hanna *Wróblewska-Straus* elképzelései szerint. (A kiállítás anyaga 1995-ben egyszer már látható volt Varsóban, ahonnan néhány tárgyat nem lehetett Budapestre szállítani, így például Chopin *Pleyel-zongoráját*. Helyette most egy *Erard-hangszert* állítottak ki, ezen a típuson inkább Liszt Ferenc játszott szívesen.)

A párhuzamos életrajz a két zeneszerző (doborjáni és Zelazowa Wola-i) szülőházának, szüleinek, fiatal arcképének bemutatásával kezdődik. Érdekes az az 1823-ból származó híradás a lipcsei *Allgemeine Musikalische Zeitungból*, amely Liszt első bécsi koncertjéről számol be, és amelyben már párhuzamot vontak a két fiatal zongoravirtuóz között.

Liszt Ferenc 1823-tól élt Párizsban, Chopin pedig 1832 februárjában adta bemutatkozó hangversenyét a francia fővárosban, a *Salle Pleyelben*. Liszt később így írt erről a koncertről: *„Legforróbb tapsainkat kevésnek éreztük lelkesedésünkben ilyen tehetség hallatán, mely a költői érzésnek új árnyalatával és a művészetnek új formáival ismertetett meg"*.

A tárlat első részében a párizsi szalonokról kapunk hiteles képet. Megismerhetjük Chopin és Liszt baráti társaságát, legjobb tanítványaikat (Pauline *Viardot*, Delfina *Potocka*, Marcelina *Czartoryska*), a kor nagy virtuózait (*Moscheles, Kalkbrenner, Paganini*), énekeseit, a Chopin életében fontos szerepet játszó lengyel emigráns arisztokratákat, betekinthetünk azokba a levelezésekbe, melyeket Chopin és Liszt művésztársaikkal folytatott. „Találkozhatunk" mindazokkal, akik hatottak valamelyikükre, akikkel közeli vagy távoli barátságban voltak: *Berliozzal, Rossinivel, Halévyvel, Mendelssohnnal, Donizettivel, Schumannal, Delacroix-val, Victor Hugóval, Heinével, Dumas-val, Balzackal, Aragóval, Mickiewiczcsel, Lamartine-nel*. És természetesen megismerhetjük a hölgyeket, akik Párizsban szerelemre lobbantották őket, elsősorban a két élettársat, Maria *d'Agoult-t* és George *Sand-t*. (Később Carolyne *von Sayn-Wittgenstein* hercegné is „bemutatkozik".)

Elkülönítve találjuk azokat a dokumentumokat – plakátokat, jegyeket, a híres párizsi koncerttermek képeit, a játszott darabok kottáit –, amelyek Liszt és Chopin fontos vagy közös hangversenyeiről tanúskodnak. Ilyen volt Ferdinand *Hiller* 1833-as koncertje a Salle du Vauxhallban, amelyen Liszt és Chopin is közreműködött: *Bach d-moll hármasversenyének* Allegro tételét játszották együtt. Láthatjuk az est előrejelzését és műsorát. Később felléptek együtt Jacques *Herz*, Francois *Stoepel* koncertjén is, önálló közös hangversenyt adtak például a lengyel emigránsok javára 1835-ben. Amíg Liszt rajongott a fellépésekért, és élvezettel hódította meg a közönséget, addig Chopint néha zavarta a nagy hallgatóság, szívesebben játszott bensőségesebb környezetben. Liszt gyakran játszott Chopin-műveket, Chopin inkább a maga kompozícióit zongorázta. A két szerző műveket is dedikált egymásnak (Chopin Lisztnek tizenkét etűdöt), illetve átiratokat készített egymás darabjairól. Egy zenemű megkomponálásában pedig együttműködtek. A *Hexameron* című variációsorozat, amelynek első kiadású kottáját (1839) kiállították, *Belgiojoso* hercegnő felkérésére született *Bellini Puritánok* című indulótémájára. A kor hat nagy zongoraművészét, *Thalberget, Pixist, Hertzet, Czernyt*, Chopint és Lisztet kérték fel a variációk megírására. A művet végül Liszt ötvözte eggyé. A kiállított kotta érdekessége, hogy borítóján Liszt és Thalberg neve nagyobb betűkkel szerepel, mint négy társuké. A művészi rang ennyit számított… Látható egy eredeti Chopin-kézirat is: a *B-dúr variációk zongorára és zenekarra, Mozart Don Giovanni című operájának egy témájára* részlete.

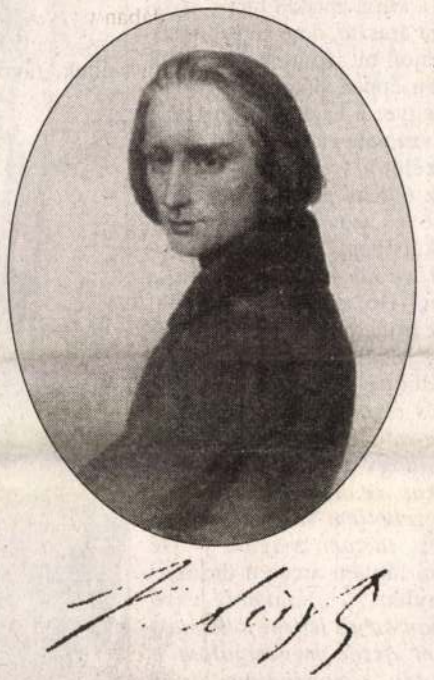

A kiállítás rendezői külön csoportban mutatják be azokat a dokumentumokat, amelyek – Chopin halála után – Liszt Ferenc *Chopin-könyvének* készültéről szólnak, illetve azokat, amelyek arról tanúskodnak, hogy Liszt Chopin-műveket tanított és adott közre. Láthatjuk Teofil *Kwaiatkowski* híres olajfestményét Chopin utolsó óráiról, részleteket pillanthatunk meg a Chopin-könyv kéziratából. A kötet 1873-ban gróf *Wass* Ottilia fordításában jelent meg magyar nyelven. Érdekes a *Chopin-prelűdök* lipcsei, *Breitkopf & Härtel-féle*, Liszt által revideált kritikai kiadása, és az a növendéke számára zongoragyakorlatként feladott Liszt-kézirat – parafrázis – is, amelyen Chopin *c-moll etűdjének* néhány üteme ismerhető fel. Ebből is kitetszik, Liszt milyen sokat tett Chopin művészetéért barátja halála után is.

Láthatjuk a tárlókban Liszt Ferenc bükkfa szárú tollát, hangvilláját, ezüst vezénylőpálcáját, tintatartóját, kesztyűjét, a hajfürtjeiből Anna von *Walser-Wendesheim* bárónő által készített csokrot, valamint Chopin hajfürtjeit, ceruzáját, 1848-as kalendárium-jegyzetkönyvét, arany zsebóráját bőrtokban – Angelina *Catalani* énekesnő ajándékát –, amely igen kedves volt a számára. Összehasonlíthatjuk a két zongoraművész márványból formált kezeit is, mindkettőt Liszt Ferenc ajándékozta a *Magyar Nemzeti Múzeumnak*. A tárlat két ékessége Chopin és Liszt olajportréja, *Madarász* Viktor, illetve *Wawrynkiewicz* festménye, amely *Delacroix* képe nyomán készült.

Devich Márton

A lélek természete szerint keresztény

A Széchenyi-díjas Békés Gellért Rómáról és Pannonhalmáról

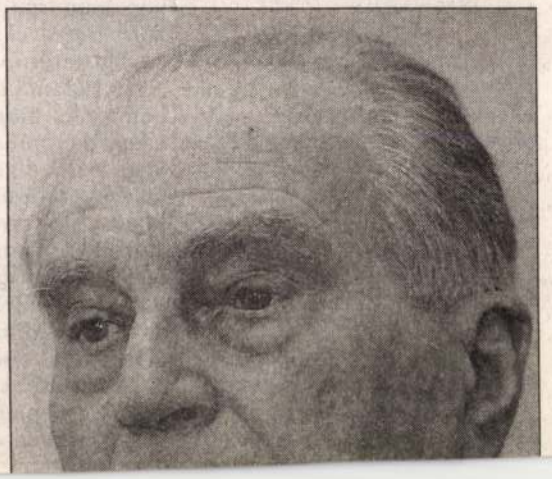

Az *Újszövetség* korszerű fordítója. Költő és egyetemi tanár. Folyóirat-szerkesztő. Szervezője nemzetközi értelmiségi fórumoknak. *Békés* Gellért bencés rendi szerzetes 82 esztendejét meghazudtoló sebességgel járja Pannonhalma folyosóit, a Dunántúl városait; időnként megjelenik a fővárosban is, átveszi a *Széchenyi-díjat*, és már szalad is vissza az ezeréves apátság falai közé. Sok a teendője. Három főiskolán tanít, kalauzolja az [illegible] naket, istápolja a lelkeket, ír, szerkeszt és *vedsz* – mondta agg tanácsadóm. – *Jövő ilyenkor vagy börtönben leszel, vagy Rómában, vagy a föld alatt!* Amilyen szemtelen az ember huszonvalahány éves korában, rávágtam: – *Mindegy, dolgozom tovább! – Akkor én döntök helyetted!* – mondta a szegedi atya. – *Még ma föladod a táviratot, hogy mész Rómába! Többet fogsz használni az egyháznak odakint, mint ha börtönbe kerülsz!* És valóban, rendtársaim közül többnek is

– Főleg 1956 után a katolikus magyar értelmiségi mozgalomnak, a *Pax Romanának* a keretein belül. Százával érkeztek Rómába magyar fiatalok. Arra gondoltunk, össze kell tartani azokat, akik Európában maradnak, segíteni kell taníttatásukat az európai egyetemeken. Ekkor kezdtünk el kapcsolatot teremteni a katolikus értelmiség nemzetközi mozgalmával, a svájci központú Pax Romanával. Az első találkozónk 1959-ben volt, [illegible]

NAPLÓ

TAVASZI IFJÚSÁGI KONCERTTEL várják az érdeklődőket ma délután három órakor a Zeneakadémia kistermében. Közreműködik a kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zene Tagozatos Általános Iskola Miraculum gyermekkórusa, a debreceni Bányai Júlia Ének-zene Tagozatos Általános Iskola gyermek- és ifjúsági kórusa, az Erkel Ferenc Általános Iskola és Gimnázium Magnificat gyermekkara, a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium leánykara, és budapesti Angelica leánykar. A belépés díjtalan.

MARATONI HANGVERSENY a Duna televízióért címmel kamarazenei gála lesz március 31-én este fél nyolckor az MTA dísztermében (Budapest V., Roosevelt tér 9.). Közreműködik Vásáry Tamás, Melis György, Onczay Csaba, Kovalszki Mária, Karsai Márk, Mányoki Mária, Márkos Albert, Demény Attila, Szabadi Vilmos, Gulyás Márta, Fábián Márta, Zsoldos János, Gyöngyössy Zoltán, Kocsis Zoltán, Marton Éva, Sólyom-Nagy Sándor, Pogány Imola, Hauser Adrienne, Pauk György és Jandó Jenő.

P. BARANYAI STEFÁNIA szobrász-, Heil Edit festő- és Takár Emőke festőművész kiállítása április 4-ig hétfőtől csütörtökig 7–16 óráig, pénteken 7–13.30-ig, szombaton és vasárnap 14–17 óráig látogatható a Művészbarátok Egyesületének rendezésében Budapesten a XVI. kerület, Hilda utca 1. szám alatt.

A SZÉP MAGYAR TÉRKÉP 1996 című kiállítás az Országos Széchényi Könyvtár térképtárában látható (budavári palota F épület).

AUSZTRÁLIA, Thaiföld, az Egyesült Államok és Új-Zéland bennszülött gyerekeinek, valamint magyarországi roma diákok munkáiból látható kiállítás április 10-ig a Pitypang iskolagalériában (Budapest II., Pitypang u. 17.) a Soros-alapítvány, a Pitypang galéria és a II. Kerületi Pedagógiai Szolgáltatóközpont rendezésében.

AZ ÉLŐ GOBELIN című kiállítás április 13-ig tekinthető meg a gödöllői Petőfi Sándor Művelődési Központban (Szabadság út 6.).

Szakonyi Károly

Mikszáth az ámbituson

Kedvenc képem Mikszáthról az a század eleji fénykép, amely a horpácsi kúria tornácán készült róla. Nyár lehet, mert amolyan könnyű vászonruhában üldögél az ámbitus egyenes támlájú, karfás padján, keresztbe vetett lábbal, szemére lökött kalapban, hosszú szárú pipáját szíva, valahová a kertre vagy a ház kapuja felé tekintve. Nyárra utal az is, hogy a kúria ablakai tárva; nyugalmat árasztó, derűs a pillanat.

Vajon mi járhatott Mikszáth fejében éppen akkor, midőn pihent egyet a napban? Mert nap süt a szemébe, azért húzta a kalap szélét a szemöldökéig. Talán az életére gondolt, az eltelt évekre, és azon járt az esze, milyen kár, hogy ide-oda hánykolódott az íróság meg a politika között? Hol a képviselőségbe, hol az irodalmi mesterségbe billenve? Meglehet, azok a szavak formálódtak benne, amit a *Királyok és cigányokban* ír: *„Ebből az ide-oda hánykódásból ered aztán, hogy nem lett belőlem jó politikus, se olyan jó író, aminő talán lehettem volna, ha csak egyhez tartom magam"*. De mintha látnám arcán a derűt is felfényleni: *„Valamely író azonban mégis lettem, s ha most az élet őszén megcsinálom a mérleget, elmondhatom, hogy ami öröm ért, az mind az irodalomból való, és ami bosszúságot nyeltem, azt mind a politika kölykezte"*.

Szeretem ezt a pipázó, kerek arcú, bajszos, pocakos férfiút, inggallérjánál kitüremkedő, felnyírt tarkójával és vidéki nyugalmával. Ezt a palócföldi, nagykedvű elbeszélőt, ezt a csípős humorú, az élet dolgait bölcs iróniával szemlélő írót.

Mestereim közé tartozik. Nem tudom, sikerült-e tanulnom tőle bármit is, de már kamaszkoromban szegődtem hívéül; nagy élvezettel olvastam műveit, és később azt próbáltam ellesni, hogyan lehet bizonyos kívülállással, mégis nagy bennfentességgel figyelni a társadalmat. Hogyan lehet szeretni is az embert, meg kíméletlen kritikával is illetni viselt dolgaiért.

Mikszáth zsenialitása egyszerűségében rejlik. Ahogy kedvenc képemen ott ül a horpácsi

Mikszáth a horpácsi kúria tornácán

nyárban, maga a megtestesült természetesség. Természetes volt íróként meg a közügyekben járatos honatyaként is. Országgyűlési tudósításaiból – és persze politikai szatíráiból – kitűnik, hogy a miniszterek meg a képviselők között is elsősorban író volt; figyelő, a politikai kulisszák mögé kajánul bekukkantó és a látottakat még kajánabbul kibeszélő író. Amikor pedig tollat fogott, az elbeszélőt a politikus segítette rávezetni az igazságra. Nemcsak derűs mesélő, de bíráló és hadakozó is volt. Nagy képességű író, aki élvezetes olvasmányokban tudta elénk tárni társadalomkritikáit.

Alighanem jól képzelem el, hogy sikerei ellenére sem volt önimádó. Milyen egyszerűen mondja: *„Az ember ott ül a maga birodalmában az íróasztalánál, és azt hiszi, nagy dolgot végez, mikor egy-egy poémát nyélbe üt. Aki ezt nem hiszi, az ne is fogjon hozzá, mert lehet okos ember, de nem lehet jó író. Aki ellenben elhiszi, az lehet jó író, csak nem lehet okos ember..."*

Születésének százötvenedik évfordulóját ünnepeljük. Amikor 1910-ben nagy pompával megrendezték negyvenéves írói pályafutásának ünnepét, mélyen meghatódott, de szerényen megjegyezte, hogy ő bizony csak mulatott negyven évig. Nem igaz, hogy negyven évig dolgozott, mondta, s amit megírt, azért nem jár köszönet, sem külön érdem. *„Én csak a hazámat szerettem"* – mondta, és azért, mert valaki az anyját szereti, még soha nem dicsértek meg senkit.

Most, születésének 150. évfordulóján alighanem ugyanígy nyilatkozna. De talán kissé keserűen is. A horpácsi ambituson készült képet nézve mintha azt látnám révedő tekintetében, hogy bizonyos fintorral figyeli ünneplésünket. Mintha azt gondolná, ünnepeltek, emlegettek, pedig beszélhettem, írhattam akármit, ironizálhattam, csipkelődhettem, eleven karaktereket rajzolhattam a magyar világról, nem sok foganatja volt, hacsak az nem, hogy jól elszórakoztok műveimen, mert elbűvöltelek és mindmáig elbűvöllek benneteket. Kik, miközben derültök vagy elandalodtok, felhevültök vagy követtek indulatomban a társadalmi gyalázatosságokról olvastán, bár fennen hangoztatjátok, hogy micsoda igazam volt kritikáimban, nemigen tanultatok a történeteimből. Pedig mi mindent megírtam a kis és nagy emberek huncutságairól, a hatalmat bírók gonoszságairól, a politika packázásairól! És mit kell látnom? Ugyanúgy megy minden, mint az én időmben. Ezért hát vegyétek csak elő újra és újra a regényeimet, elbeszéléseimet, cikkeimet, karcolataimat, és illesszétek rá korotokra valamennyit, meglátjátok, menyire pásszolnak azok a ti időtökre is! Mert az író, ha leleplezi is kora csalafintaságait, sokat nem képes javítani sem az emberi természeten, sem a közgondolkodáson.

Mikszáth Kálmán e század első évtizedének a végén, hatvanhárom évesen itthagyta a földi pályát. Voltaképpen még alkotóereje teljében; mondhatnám, a halálhoz fiatalon. De nagy munkát végzett be, nagy örökséget hagyott ránk, nemcsak a magyarokra, hanem a világirodalomra is. Európai szellem volt. Európai íróművész, európai gondolkodó. Óvott minket az elbizakodottságtól, de elvenni sem akarta népünk önbizalmát. Mégis, mivel éles szemű bírálója volt minden gyarlóságnak, látta hibáinkat is. Ne higgyük, mondta, hogy csak bele kell fognunk valamibe, s máris sikerül. Csak a mesék tündérbocskora visz el oda, ahová csak akarjuk. *Szorgalom nélkül nem jutunk semmire sem.*

Mikszáth nélkül szegényes lenne ismeretünk a negyvennyolcas szabadságharc utáni meg a kiegyezéskori időkről. Mert nem heroizált, de benézett a Monarchia minden zugába, hogy semmi se maradjon rejtve a szeme elől. Így aztán tudjuk, milyen volt a dzsentri és milyen volt a tót atyafiak, jó palócok élete-sorsa, milyen volt a világ Magyarországon addig az időig, amíg aztán – már Mikszáth után – felforrott és kicsapott a XX. század a nyugalmasnak hitt edényből. Mikszáth tudta, hogy nem okos világ az, amiben él. De az előtte való sem volt az. És nem reménykedett benne, hogy az utánavaló okos lesz.

Tudjuk, hogy nem is lett az.

Mintha Mikszáth ellátna egészen idáig a horpácsi ambitusról. Ahogy ott ül, pipázva, elgondolkodva, szemére lökött kalapban.

MDK

Heil Ferenc

képzőműv. főisk. hallg.

Budiparrajzisk 1933-34. 4o l.

HEIL HUBA FERENC, festő

ESZTERGOMI KIÁLLITÁSOK, 1945-1960

1955.márc.15.-Esztergomi és esztergom-vidéki festők és szobrászok csoportkiállitása.-Heil mü is szerepelt azon.-/Magyar-Szovjet Társaság/. 194.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Esztergomi kiállitások, 1945-1960 193.old

Esztergom Évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960 Bp. 1960

MDK

Heil Ferenc

Zongoránál, szén

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

23 1.

MDK

ifj. Heil Ferenc festőmüv. Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs,
1936. jun. 11 l.

szintes, 3 ablakos, épült 18o8-ban.
/Emléktábla./

Berjáat. VI 1884, 518 l, Kép 517 l —

MDK

Heil Ferenc tanár

Baeanski E.L: Főiskolánk a párisi 8. nemz.közi ...
kongresszuson. Képzőmüv.Főisk.Évk. 1936/37.
1.

MDK

Heil Ferenc, 5o P rajz-dij

Képzőmüv. főisk. jelölései... Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o 1.

MDK

Nagy Edit VI.é.növ.

a Rotary Club 5o P dija

Képzőmüv. főisk. jelölései...
Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o l.

MDK

Heil Ferenc

a Képzőm.Társ 5o P rajzdij

Képzőműv. főisk. jelöltései... Magyarság, 1927. ápr. 9 1o l.

MDK

Heil Ferenc, 5o P dij V.é.növ.
a Rotary Club 5o P dija

Képzőmüv. főisk. jelölései...
Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o l.

DOMANOVSZKY ENDRE: KOMPOZÍCIÓ. TANÁR: GLATZ O.

Heil Ferenc

Képzőmüv. Főisk. Esk
1936/37.

1°

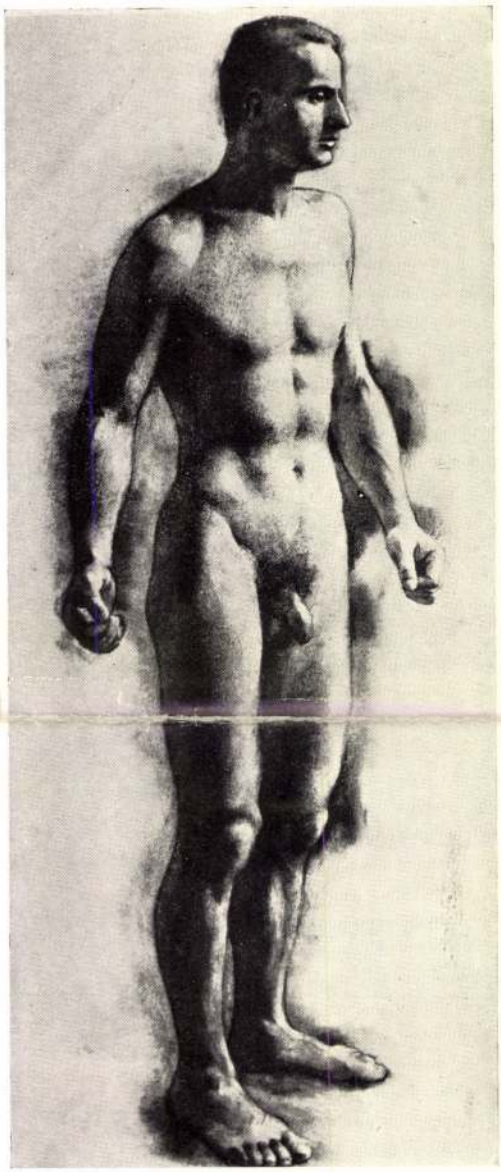

HEIL FERENC: FÉRFIAKT. TANÁR: GLATZ O.

Budapest székesfőváros 1934. évi képző

~~művészeti díjat nyert~~
pálya munkák.

Magyarság kajza mell.

Heil Ferenc: „Etude"

LÁTNIVALÓK EGY

Az ősrégi Korona-kápolna Orsován

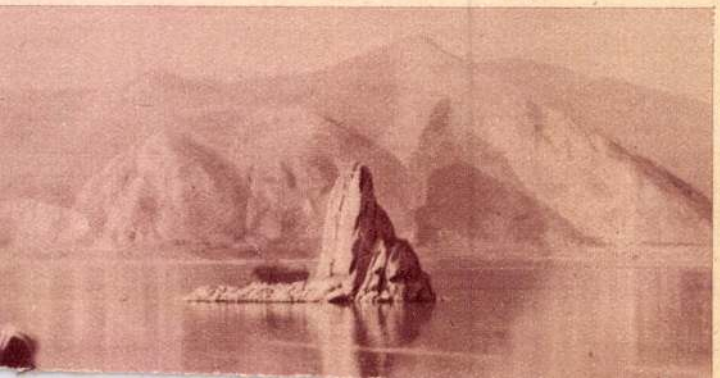

Heil Ferenc

festő, Stul. 1910. ápr. 18
Gombos (Bács Bodrog
vm.) A bpesti képzőmű
főiskolán 1934. végezte ta-
nulmányait Glatz Oszkár
vezetése alatt. Középiskolai
tanulmányait a Bulyov-
szky utcai főreáliskolában.
Dörre Tivadar mellett vé-
gezte, azután ugyanezek
Dörre mellett működött
mint segédtanár. Jelenleg
Glatznál továbbképzi.
Akvarellekét és olajban
is fest portrét és akt tanul-
mányokat, akvarell tájképe-
ket. A Mücsarnokban 1933-
ban az első nemzeti kiállításon
állított ki először. Évenként
szerepel a pécsi
képzőművészek tárlatán

Saját Közlése 1935 febr. 19. Naturalista.

i viszonzásul szivesen nyujt bete-

rodalmi anyagba.

Heil Ferenc

IV. évf.

10 P jutalomdíj

1932/33

21, 24, 25

Ferképzomfoiskevk 28. l

90. l

Heil Ferenc

IV éves

Kitünő tanulmányi

előmenetelért díszerét

1933

Ferkèpzomfoiskévk 21. l.

~~XVII. száradbeli,~~

~~Ajtók,~~ ~~a frícsi várkastélyban~~ ~~III. 41–43.~~

Heil Ferenc V. é.
festő

600 pengős pénzárosi
osztöndíjat Eapott -

Képzőm. Försk. Évk
1933-34. 29. l.

Heil Ferenc

V. é.

Sanari nak

Ferkèpzomfoiskèvk

1933-34. 47. l.

SALY ÁRPÁD

NY. MIN. OSZT. TANÁCSOS
TÜZIFA- ÉS
SZÉNNAGYKERESKEDŐ

S 4904

SZÁ

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szentiv

Nagybecsű megrendelésére szállítottunk:

193 8. február *hó* 22.n 3 *q* bükkfa
bélyeg

vábbi nb. megrendeléseit kérve, vagyok

Fizetendő: a számla vételekor.

Jogérvényes fizetések csak számozott, hivatalos bélyegzőnkkel ellátott nyugtánk ellenében, vagy a 8625. sz. m. kir. postatakarékpénztári csekkszámlánkra való befizetés útján eszközölhetők. Késedelmes fizetés esetén késedelmi kamatot számítunk.

Heil Ferenc

1.

Ferkápzomfoiskávk

1933-34. 61.l.

kell tartanom, magam, mivel különben adózási kötelezettségeimnek nem volna módomban megfelelhetni.

Teljes tisztelettel

MARIA Q. DI GIUSTI

ntr. Mayländer

Heil Ferenc VII. é-
a Vízfestési c. tárgynál
tanársegédi teendők-
kel megb. örökdíjas
hallgató

Ferk'pzomfoisk'vk
1935-36. 63. l.

.k. miniszteri tanácsos.-

A hivatalos másolat hiteléül:

Busch Ferenc

miniszteri s.hiv.igazgató.-

Fleil Ferenc

VII. é.

műveszet nak

Ferk pzomfoiskòvk

1935-36. 74. l.

Romhányi Gyula dr. fájdalommal jelenti
drága jó édesanyja

özv. Romhá

szül. Kiss

1938. évi augusztus hó 3-án 59 éves korában

Heil Ferenc

a főiskola retrospektív kiállításán a Képzőm. Társulat díjk rajzdíját kapta

Képzőm. Főisk. Évk. -

1936/37. 57 l.

Ferképzomfoiskévk

Díszтál és díszedény, réz. A tál átm. 76 cm, edény mag. 57 cm. XIX. sz.

Heil Ferenc

A főiskola tanulmanyi kiállitásán rajzaira a Rotary Club (díjat kapta. cljch)

Képzőm. Főisk. Évk

1936/37. 56. l.

Ferkèpzomfoiskèvk

Mécses, vas és réz, teteje ~~[illegible]~~ sínre já-
ró sárkány. 14cm. XIX. század.

Heil Ferenc

Festiakt c. rapa repr.

Képzőmű. Főisk.

Edk. 1936/37

EXPOSITIONS AMBULANTES
D' ARTISTES HONGROIS

DOLF, KOSZTA JÓZSEF, KUNFFY LAJOS,
ÁN, VASZARY JÁNOS, VASS ELEMÉR.

festőművészek elhatározták, hogy
ívészeti kiállitásokat rendeznek
lesztik és terjesztik a magyar mű-
ül értékes részét. Ezen cél további
n elhatároztuk egyenkint kifestett,
mozott, s mappába foglalt művészi
ebocsájtását. A 9 műlap famentes
zeket magába foglaló sorszámozott
rgalomba nem kerülnek. Egy mappa
.00 pengő.

jelentőségü kulturális eseményt
udomására adni szerencsénk van,

Heil Ferenc

festő

Laid

=

Huba Heil Ferenc

alatt is -

UJ MŰVÉSZEK EGYESÜLETE

UME

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

Heil Ferenc

festő Mücsarnok

1933. nemz. képzm. Eiüll.

241

Fregoránál, tréner.

453 VI 14.
550 VIII 8.

Heil Ferenc

Tanár: Baranyai

376. Heil Ferenc ..... Nagyapó
377. Heil Ferenc ..... Leányka
378. Heil Ferenc ..... Az állatkert fái
379. Heil Ferenc ..... Tihanyi fürdőházak
380. Heil Ferenc ..... A tihanyi öböl

Vrf

Képrőm. főisk. kiáll. 1937

12 alakrajz.

Tanár: Glatz O.

SZABADOS JENŐ: ÜLŐ NŐ. TANÁR: RÉTI I.

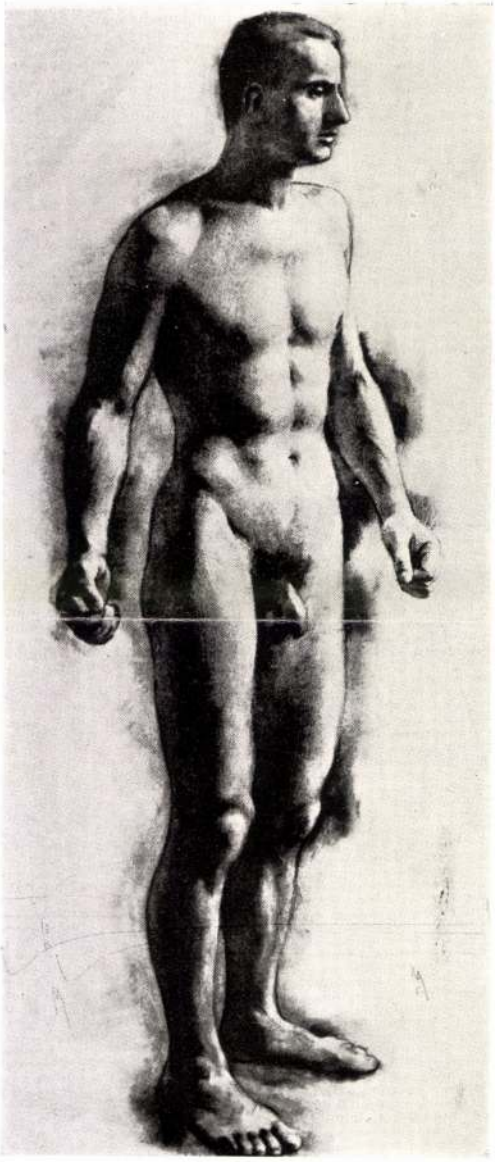

HEIL FERENC: FÉRFIAKT. TANÁR: GLATZ O.

Heil Ferenc

festő

l. Pécsi kiáll. 1941. ősz

BUDAPEST
93/FEB.25.N3

Heil Ferenc ~~Havas László~~

~~Gebauer Erzsi~~

festő, Pécs, Mátyás Florián u. 27

~~Goda Erzsébet~~

festő, Bpest, Honvéd u. 28

~~Gosztonyi Gyula~~

építész, Pécs Papnövelde u. 9.

~~Hartné Kecskés Rózsa~~

~~festő, Pécs, Alsómakár u. 58~~

Házi József

festő, Bpest, Kádár u. 20

~~Havas László, Nobrász~~

Pécs, Fiume-u. 37

Heil Ferenc

festő, Esztergom, Ciszterci-ta gimnázium

A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága művésztagjai 1942-ben

Müv.

V.

1 Rât. folio

Bock

W. de

Matériaux pour servir à l'archéologie

de l'Égypte chrétienne.

Édition posthume.

Avec XXXIII planches en phototypie et 100 dessins dans le texte.

Heil Ferenc

1929/30 – 1932/33

Ferképzőmfoiskèvk

9 o l.

Hoil Ferenc

festő

Műcs. kiáll. 1933 tól

Pipics. 114. l.

Székesfehérvár, Zichy-pal

121-145

kép: 124, 125, 126, 127,

Heil Ferenc
IV. éves hallg.
A alakrajz és festésben tanúsított kiváló előmenetelét 80 P állami pótalomdíj 1937/3. és 150 P tanulmányi segély

Ferképzőintézet 24. l
25. l

Szerkesztőség !

ágos Bizottsága által rendezett
usitott jóindulatára támaszkodva,
n tisztelt Szerkesztőséget, hogy
kozó és idemellékelt rövid hirdo-
ában a közművelődési célravaló te-
tóztassék.
sém van megküldeni az előadásról
csak azzal a kéréssel, hogy an-
bi számban helyet adni méltóztas-

tel

ifj. Heil Ferenc festő, Pécs

Pécsi Képzőműv. és Műbor. Társ. kiáll. 1937. máj.

HEIL / HEYL

Heil Ferenc

Akadrajtaimulmányokkal szerepel
a Képzőmüv. Főiskola kiállitásán
a Műcsarnokban

Pesti Napló 1937 III. 20.

Heil Ferenc

Glatz tanítványa

Szerepel a Képzőmův. Főiskolo

kiállításán a műcsarnokban

Nemzeti Ujság 1937 III. 20.

Heil Ferenc

Leányfej c. rajza a Képzőmű-
Főiskola kiállításán elnyerte a
Kép. műv. Társulat 50 pengős
díját /emlitve/

Nemzeti Ujság 1937 III. 25

Heil Ferenc V. éves festő

A Képzőmüv. Főiskola tiszteletdíját a Rotary Club 50 pengős díját kapta

Magyarság 1937 IV-9.

Heil Ferenc

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának őszi tárlata-alkotásai-val szerepel.

Magyarság
1934 x. 30.

Heil Ferenc

A Képzőmův. Főiskola kiállításán a Kép. Mův. Társ. 50 pengős rajzdíját kapta

Magyarság 1937 IV. 9.

Heil Ferenc

A Képzőművészeti Főiskola kiállításán „Leányfej" c. műve 50 pengős jutalmat kapott

Ujság 1937 IV 1.

Heil Ferenc

Alkotása, a pécsi művésztelep tárlatán.

M.934.X.2.

Heil Ferenc

MDK

Férfiakt, repr.

Micsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Heil Perone

Берлин, 1 сер.

MDK

Heil Ferenc

Férfiakt, repr.

Képzőm. Főisk. kiáll. Műcsarnok 1937.

MDK

ifj. Heil Ferenc esztergomi festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzm és Kübar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

ifj. Heil Ferenc

A Pécsi Képzőm. és Mibarátok Társ. tagjai 1938.

ifj.Heil Ferenc festő, Pécs

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936.nov.

MDK

Heil Ferenc

Havihegy, of.

Alkonyat a tihanyi Csucs-hegyről, of.

Pécsi Képzőm. és Mibarátok Társ. 1934. évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov.

15.1.

Heil Ferenc MDK

felvették tagnak a Rajztervezők Egyesületébe

Rajzoktatás 1941. II. évf. 3. sz. 24.o.

MDK

Képzőművészeti főiskolások művésztelepe Pécsett

Heil Ferenc

Dunántul, 1931.jul.5.

MDK

Heil Ferenc

középiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Ferkézőmfőiskévk. 1933-34. 6o.l.

MDK

Heil Ferenc, festö

Zongoránál. Szénrajz.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőmüv. kiáll. /Rend. M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 23.1.

Heil Ferenc MDK

Zongoránál, szénrajz

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

Neil Perenc

Zongorázó, szántás

Heil, Jan van

festö

l.

Csat Frey Öst Kunstt

XXIV.12

133.l

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
515

Ipolyi Arnold. A történelem s a magyar történeti szellem.
Pest, 1885.

f. 1 d.

POSZTER KUPA TIZENHATODSZOR

Az 1981-ben kezdeményezett kispályás labdarúgótornának Budapesten az első hét évben csak hazai résztvevői voltak. A Népsport Szerkesztőség, a Képzőművészeti Kiadó, a Poszterház, a nagykanizsai MOKÉP csapatainak szereplése már csak történelem.

1988-ban csatlakozott a tornához az Ausztriai Mödling-Hinterbrühl, Nyitra-Gerencsér és a rendezvénynek akkor helyet adó Kőszeg labdarúgócsapata. 1990-től egyre bizonytalanabbá vált a találkozó szervezése. A Képzőművészeti Kiadó 1992-ben vállalt utoljára részt a verseny pénzügyi terheiből. Akkor a Népstadion adott otthont a találkozónak. 1993-ban Nyitra-Gerencsér község megalapításának 880. évfordulója kapcsán tizenkét zobor-aljai magyar község kulturális programjába illesztve Szlovákiában rendeztük a Poszter Kupát. Ezt követően újra a magyar főváros a torna színhelye. Ekkortól bővül a csapatok száma a marosvásárhelyi értelmiségi válogatottal és az Ungvári Rádió és Televízió Társaság csapatával. Tavaly Kőszeg harmadszor fogadta a csapatokat. Jó hangulatú mérkőzések, tartalmas beszélgetések, nagy sikerű folklór-műsor erősítette a több mint száz résztvevő (öt országbeli) barátságát, ismerkedését. Helyes volt az az elgondolás, hogy a kárpátaljai és az erdélyi sportolók – útban Kőszeg felé egy-egy éjszakát a fővárosban töltsenek.

Az idei 16. Nemzetközi Poszter Kupa szervezésekor a helyszín kiválasztásában szerepe volt annak az elképzelésnek, hogy a torna résztvevői megtekinthessék a közelmúltban avatott **Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkot** és a Feszty-körképet is. Egy véletlen találkozás kapcsán fogadtuk el Kocsér község vezetőinek meghívását és a nagykőrösiek szállásajánlatát. A sok hónapi bizonytalanság után rövid időnk volt a fölkészülésre, de szeptember 27-én este a hét résztvevő csapat megérkezett a Toldi Miklós Élelmiszeripari Középiskola Kollégiumába. A kőszegiek a találkozó napján lemondták részvételüket.

A sportolókat **Barabás Ferenc** polgármester és **Tajti Dezső** a Sportkör Elnöke fogadta. Fölemelő érzés volt látni a régi ismerősök boldog találkozását, az egymás szavába vágó üdvözléseket, az elmúlt egy esztendő híreinek mielőbbi közlését.

Nem volt könnyű hajnalban lelket verni a társaságba, hiszen két különjáratú autóbusszal – köszönet érte a Magyar Televíziónak – indultunk **Ópusztaszerre.** Rövidre tervezett látogatásunk a **Feszty-körkép** megtekintésével kezdődött. A lehetőségért elismerés **Bánkutiné Nagy Ágnes** múzeumi programszervezőnek. Megható pillanatoknak lehettünk tanúi. A honfoglaló magyarokat ábrázoló festmény többek szemébe könnyet csalt. Egy életre szóló élményt adott. Az emlékparkban tett rövid séta után – jóval a harangszó előtt – kiadós ebédet fogyasztottunk a **kiskunfélegyházi** Oázis étteremben, hogy aztán megérkezzünk **Kocsérra**, a sportmérkőzések színhelyére.

A technikai előkészületek után ragyogó időben kezdődtek az elődöntők a község sportpályáján, hogy aztán este a több mint száz alkalmi sportoló együtt vacsorázzon mintegy kétszáz helybéli érdeklődővel. A tornacsarnok erre az alkalomra átalakítva fogadta a vendégeket. Ízletes vacsora, finom bor fokozta a hangulatot. Aztán hamarosan megérkezett **Hegedűs Valér** zongoraművész és **Káli Mariann** opera-operetténekes és fergeteges műsorral szórakoztatta a jelenlévőket. **A cigányzenészek ígért talpalávalója sajnos elmaradt,** így néhányan csalódottan indultak nyugovóra a gazdag tombola után.

A vasárnap délelőtti döntők után ugyancsak napsütésben került sor az eredményhirdetésre a sportpályán. A torna győztese az **Ungvári Rádió és Televízió Társaság csapata lett**. A győztesnek a serleget és az első gratulációt **a község polgármestere adta át**. Második helyre a Magyar Televízió csapata került, őket **OSR dir. Harald Lowatschek Mödling polgármestere** köszöntötte egy csodálatos serleggel. **Harmadik helyre a vendéglátó község csapata került,** akiknek **Szepessy László** a marosvásárhelyiek képviseletében adta át az ajándékot. Negyedik a marosvásárhelyi értelmiségi válogatott lett, az ő ajándékukat **Varga András** Nagykőrös alpolgármestere adta át. Ötödik helyezett a budapesti színészek válogatottja lett, őket **dr. Dudits András** az Ungvári Rádió és Televízió Társaság műszaki igazgatója díjazta. A sorrend a cigányzenész válogatottal, illetve Nyitra-Gerencsér csapatával zárult. Már hagyományosan jutalomban részesült a **Gólkirály: Rauscher János** (Magyar Televízió) és a legjobb kapus **Barabás Árpád** (Kocsér) is. Az előbbi ajándékát Kotek Katalin a Szervező Bizottság mödlingi tagja, az utóbbit Kacsányi Ferenc a színészválogatott vezető edzője adta át.

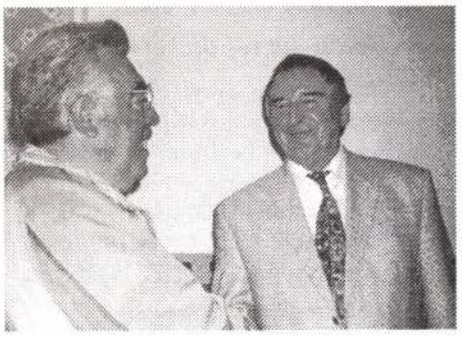

Barabás Ferenc kocséri és Harald Lowatschek mödlingi polgármester

A torna valamennyi résztvevője posztereket és könyveket kapott ajándékba, s ebből nem maradtak ki a játékvezetők Vígh Károly, Dajka József és Antal János sem. A búcsúebéden a magyaros babgulyás mellé jó bor is került az asztalokra. E sorok írója – mint a Rendezőbizottság Elnöke – külön ajándékkal ismerte el Barabás Ferenc, dr. Dudits András, Kacsányi Ferenc, Kotek Katalin, Lusták István (Magyar Televízió), Szepessy László és Tajti Dezső munkáját. Közben vendégek és vendéglátók a Poszter Kupa programját látták el kézjegyükkel.

Az elmúlt évi kőszegi találkozón tizenhat lelkes szervező kapta meg a Cséri Lajos szobrászművész tervezte **Poszter Kupa emlékplakettet.** Ez alkalommal **Simon László** – aki a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége titkáraként 10 éven át lelkes támogatója volt a találkozóknak – itt vehette át az elismerést. Külön köszönet hangzott el, amiért a Magyar Televízó készpénzzel is támogatta a rendezvényt. Hangsúlyoztuk a Televízió két vezetőjének **Mónus Tamásnak** és **Rauscher Jánosnak** kiemelkedő érdemét, amely nélkül a verseny nem valósult volna meg.

Az impozáns megjelenés – egységes, tizenegy féle színben készült pólók – **Túri István** közreműködését dícsérik. A posztereket rejtő szép posztertokok **Szávay Erzsébet** igényességének és önzetlen támogatásának köszönhető. És a mindig segítő, szolgálatkész **Bíró Endre,** aki a reprezentatív, kétnyelvű meghívókat ingyen készítette. S nem maradhat ki a sorból **Mödling polgármestere, akinek pénzbeli támogatása** nagyban hozzájárul a 16. Nemzetközi Poszter Kupa költségeinek fedezéséhez.

Harald Lowatschek és Barabás Ferenc pohárköszöntője jelentette az elköszönést és a jövő évi találkozás reményében indultak haza a csapatok.

Geröly Tibor

A győztes ungvári csapat

Almáskeresztúr Galériái
(Heil József dícsérete)

Amikor néhány évvel ezelőtt Johe – Heil József – egy romos házat és egy hold földet vásárolt Zselic festői vidékén, Almáskeresztúron, szinte senki nem hitte, hogy gigászi terveiből bármi is megvalósul. Én is közéjük tartoztam. Aztán 1994 őszén magam is résztvettem a JOHE Galéria-avatásán. Ebben a száz lélekszámot alig meghaladó faluban, ahol már a közlekedési út is véget ér, képtár nyílt.

Szeptemberben – a település történetének 700. évforulóján – új galériát avattunk. **Péteri Ferenc**, aki 50 évig a falu tanítója volt, az újkori történelem eseményeként említette Heil József letelepedését. A Polgármesteri Hivatal előtt szervezett ünnepség után szinte mindenki az Új Galéria udvarára érkezett, ahol **Bokor Béla** méltatta Heil József értékteremtő munkásságát. Hegedűsné Szojkó Tünde karnagy vezetésével a mozsgói iskola énekkara szerepelt, Orbánné Matus Erzsébet pedig ez alkalomra verselésre készítette fel tanulóit.

Az Új Galéria – egy másik családi ház fölújításával – a Művészetbarátok Egyesülete mintegy negyven tagjának ad lehetőséget 1-2 képe bemutatására. Sokféle téma, különböző stílus és változó színvonal. Szobor, fafaragás, festmény, kerámia, egyszóval óriási választék.

Amikor Johét **Steiger Antal** polgármester társaságában a jövőről kérdezem, többnyire lelkesedést, időnként pedig keserűséget érzek szavaiban.

Enyém az utolsó ház, – mondja – ebben van a JOHE Galéria. Itt most is építkezem, a tetőtér beépítésének utolsó szakaszában vagyok. A falu másik végén álló romos házat is megvettem, abból vendégházat alakítok ki. A falu közepén több hold földet vásároltam, ott tó lesz, partján a nyugdíjasok házával. Sváb és zsidó múzeum építése kerül szóba. A nagy lelkesedés mellett keserűen szól az ígért segítségek elmaradásáról, s ebből az egyesület tagjai sem maradtak ki. A helyiek összefogása is hiányzik.

Almáskeresztúrra érkezésekor bolondnak tartották, ma már "csak" megszállottként beszélnek róla. De hogy a falu befogadta és magáénak tartja, affelől nincs kétségem. Többször is kopogtatnak, sütéményt, gyümölcsöt hoznak a "művész úrnak". Almáskeresztúriaknál ezt így szokás. S Johét befogadták!

Geröly Tibor

Szép Ernő szobra Hajduszoboszlón

A nevét viselő középiskolai kollégium előtt **Réz Pál** irodalomtörténész – aki még ismerte az írót – avatta föl **Cséri Lajos** 5/4-es reprezentatív portrészobrát, melyet tiszteletdíj nélkül ajándékozott a városnak. Az alkotónak Sipilákné Kiss Katalin mondott köszönetet.

Börzsönyi-Kollarits Ferenc: Borbereki Kovács Zoltán

Börzsönyi-Kollarits Ferenc festőművész emlékkiállítását a Csók Galériában rendezték meg születésének 95. évfordulóján. A tárlatot Kristó Nagy István nyitotta meg.

Megjegyzés

A Művészet és Barátai 1996. szeptember-októberi számában jelent meg a hír, miszerint a mosdósi művésztelep zárókiállításán név és mű szerint tartottam értékelést. Ez igaz. Ami utána következik, számomra elfogadhatatlan. Azért, mert senki nem adott jelzést a következő meghökkentő megállapításról: "Néhányan nem osztották azt a nézetét, hogy a képek színvonalasabbak az előző évben készülteknél". Bizony azok. Örömmel konstatálom újólag ezt az örvendetes tényt, azoknak, akik erről ott és akkor szót sem ejtettek, külön szívükbe, elméjükbe vésem, hála dr. Gyurkovits Kálmán professzor úrnak, hála Riba Mártának, a művésztelep szervezőjének. Hála az ott alkotó festőknek, szobrászoknak: általános az előrehaladás rajzban, szemléletben, színvonalban. Természetesen mindenkinél más-más léptékben.

Losonci Miklós

Alkotótábor Hencidán

Mint előző lapszámunkból ismert, a berettyóújfaluban tervezett nyári alkotótábor – pályázataink elutasítása miatt – elmaradt. Az előző három évben a táborlakók néhány napot Hencidán is töltöttek. Régi tervünk ezen a kis településen alkotótábor szervezése.

Elképzelésünk **november 8-15 között** megvalósul. November 4-ig még néhány jelentkezőt tudunk fogadni.

Gyomaendrődi Képtár

A Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény (városi képtár) új nyitvatartási rendje a következő:

kedden és csütörtökön 9-13 óráig
szerdán és pénteken 13-17 óráig
szombaton 14-16 óráig.

Csoportok számára – megbeszélés szerint – más időpontban is lehetséges a látogatás, tárlatvezetés.

Cím: 5500 Gyomaendrőd, Kossuth u. 11.

A Vidovszky Béla Emlékbizottság itt hívja fel a művészettörténészek figyelmét arra, hogy a művész életéről és munkásságáról a Magyar Nemzeti Galéria dokumentációjában, az MTA művészettörténeti kutatócsoportjánál és az ELTE Képzőművészeti Karán hatalmas kutatási anyag áll az érdeklődők rendelkezésére, amely alkalmas lehet Vidovszky igazi értékeinek újbóli felszínre hozásához.

Láng Miklós

A Művészet és Barátai Alapítvány támogatói:

Bory Erzsébet (Bicske) 5.000, Molnár József, Kámán Edit és Kertész Anna 2.500, Cs. Pataj Mihály (Szeged), Nagy Ernő (Szombathely) 2,000, dr. Erőss Pál és dr. Varjas Károly 1.000 forintot küldött.

Az Egyesület javára küldött adományok:

Tenkács Tibor (Tokaj) 3.500, dr. Szeleczky József 2.000, Pogány Ö. Gábor és Tiszttartó Edith 1.500 forinttal, Buda Balázs (Kaposvár), dr. Feledy Balázs, Kormosné Szurdoki Judit (Miskolc), Kovács T. Géza és Lukács Mária (Székesfehérvár) 1000 forinttal; Bolacsek László (Kazincbarcika), Nagy Imréné, Péter Mihály (Szakály), Rumpl Jánosné (Budakeszi), Tömösváry Aranka, Udud István (Fehérgyarmat), Zub Ferenc (Nyíregyháza) kisebb összeggel támogatta egyesületünket.

Az Egyesület új tagjai:

Dr. Csepeli Béla, Golner Józsefné (Nyíregyháza), Gulyás Sándor, Gráma István (Marosvásárhely, Erdély) Ilosvai Gyula, Mantzansz Dimitriosz, Magdaléna Suhler Hodányi (Németország,Eichenried), Nyári Annamária Ildikó (Dunaharaszti), Radó Károly, Szabó Anna Tiszafüred, Szepessy László Marosvásárhely (Erdély), Tóth Gáborné (Nádudvar)

HEIL JÓZSEF - festő

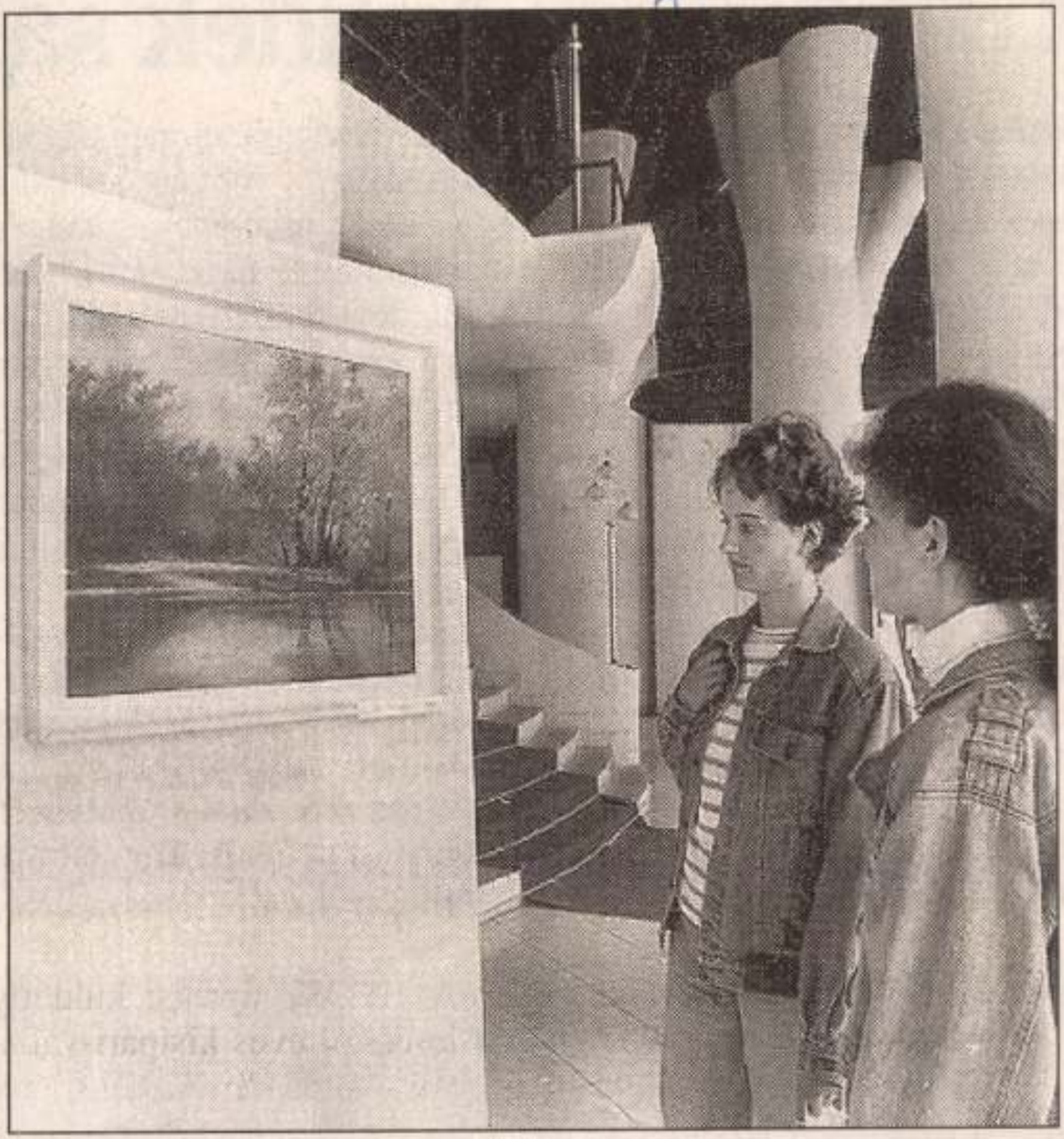

Színek kavalkádja – A Vigadó galériájában még május 15-ig megtekinthető Heil József festőművész kiállítása.

FOTÓ: TÓTH LÁSZLÓ

Új Dunántúli Napló
1996. 05. 02.

hétfőtől Budapesten, a XI. kerületi Bartók Béla út 156. szám alatt működik.

Szakmai nap. A Pécsi Vízmű Részvénytársaság szakmai napja keretében május 2-án délután három órakor a Zöld-Híd Egyesülés Széchenyi téri bemutatótermében *Vass Béla*, a Pécsi Vízmű Rt. szakértője a Tettye forrás jelentősége Pécs város életében címmel tart előadást. Május 3-án délután épületenergetikai konzultációra várja az érdeklődőket az egyesülés tanácsadó irodájába *dr. Fülöp László* főiskolai docens. Ezen kívül munkanapokon előzetes bejelentés alapján díjtalan környezetvédelmi és energetikai tanácsadást tartanak.

Sikeresek a non-profi

A vidék sajá

Baranyában alakult meg az első non-profit növénybiztosító egyesület, amelyet a megye jégkár által gyakran veszélyeztetett déli területeinek gazdálkodói hoztak létre. Azóta már megalakult a Nyugdíjbiztosító Pénztár és a Hitelszövetkezet is. Jó időben indultak, éppen ezért állták meg a helyüket a piacon.

Jelenleg hazánk tíz megyéjében tizenhárom nem profit-érdekelt mezőgazdasági biztosító egyesület működik, amelyek egyelőre kis részét uralják a biztosítási piacnak, ám újabbak létrejöttével ez az arány jelen-

VILLANYSZERELÉSI
anyagok, eszközök, gépek
KIÁRUSÍTÁSA PÉCSETT
Déli ipari u. 7. alatt,

HEIL József

Művészet és Társadalom 1993/1.

Január 19-én, kedden 16 órakor, Szabó Géza Mazda Márkakereskedé és szervizében Heil József festőművész kiállítását Geröly Tibor nyitja meg.

Veszprém /Veszprém

Tolbuchin marsall
alapfalai. Egy nyitott
kőből épült félkörives
részlete. A székesegyhá
XI. században épült. Sz
- ebben tette le szüzes
zonban 1200 körüliek. E
nyomai, mögötte XVII. s
1957-ben végződött. Vet
res töredéke, 1467-es é
ve. A romok fölé 1961-b

Genthon, 1957.

HEIL József festő

Hétfőn Heil József festőművész, Osváth Miklós festőművész, Pomaházi Annamária grafikus kiállítását este fél 6-kor Pogány Ö. Gábor nyitja meg a Művészetbarátok Egyesületének Galériájában (Bp., István — volt Landler Jenő — u. 42.) — A Budapesti Ernst Múzeumban este 6 órakor Stúdió 92

Vasárnapi Hírek
1992. dec 6.

HEIL József

1992 **December 7-én,** hétfőn 17,30-kor a Művészetbarátok Galériájában **Heil József, Osváth Miklós** és **Pomázi Annamária** közös kiállítását Pogány Ö. Gábor nyitja meg.

HEIL József

Tavaszy Noémivel közös kiállitása a Neumann János Számitástechnikai Szakközépiskola és a Művészbarátok Egyesülete tavaszi tárlatán a szakközépiskolában, 1992 ápr.6-tól.

A FRÄNKELNÉL

tnak: a Szépművészeti Múzeum
XIX. század francia grafikájának
ılálhatók kivételes mesterművek,
iállításra hívott meg bennünket,
re. Amott egy lezárt festői világ
cia géniuszt, itt egy még eleven,
skodik a gall szellem kétkedő és

r emelte a kortársak tudata elé,
megfélemlítő világhír árnyéká-
egyetlen élességű reflektorfényt,
gű művészetét szokták vizsgálni.
is, túlságosan sokat köszönhet a
ggal tudnók szemlélni alkotásait.
életerővel telt magyar művészet-
nhogy mégis vitába ne szállnánk
ılzív jelentősége sokkal nagyobb
alhatatlan ízlés, amely a torzító
ség, amely minden technikában
mi dekadens érzékenység állan-
ben, mint az elmélyült élmény

sajnos hiányzik a kiállításról,
lítőt is alig adnak tudásából,
gtöbb utánzóra. Kárpótlást
mesteri tájában. *Vlaminck*

HEIL Jósef festő

Ügyfélfogadási idő a Polgármesteri Hivatalban

Budapest VII., Erzsébet krt. 6.
Telefon: 142-2969

Előzetes bejelentkezés után fogad:

Faragó János polgármester
minden hónap első hétfőjén 14–18 óráig,

Dr. Kálmán Zsuzsanna jegyző
minden hónap harmadik hétfőjén 14–18 óráig,

Dr. Polinszky Márta alpolgármester
minden hónap második hétfőjén 14–18 óráig,

Tölgyesi Miklós alpolgármester
minden hónap utolsó hétfőjén 14–18 óráig,

az osztályvezetők
minden hétfőn 14–18 óráig fogadják az érdeklődőket

Az Ügyfélszolgálati Iroda
minden reggel 8 órától tart nyitva,

hétfőn	19.00 óráig
kedden	16.30 óráig
szerdán	18.30 óráig
csütörtökön	16.30 óráig
pénteken	16.00 óráig

Titkárnőképző iskola az Erzsébetvárosban!

Tanuljon ott, ahol lakik vagy dolgozik.

Felvételi feltétel:
érettségi.

Jelentkezés:
Murányi u. 10. alatt a titkárságon.

Hajnik Károly Titkárképző GMK
1078 Budapest, Murányi u. 10.

Ez itt az Ön hirdetésének a helye!
Ára: 3000 Ft +ÁFA

TÁRSASHÁZAK, LAKÁSTULAJDONOSOK!

Mostantól Önöknek kell gondoskodniuk

- lakóházuk, lakásuk állapotának felméréséről,
- teljes körű vagy részleges elektromos és épületgépészeti felülvizsgálatáról,
- a hibák megállapításáról és kijavításáról,
- az épület működtetéséről, karbantartásáról,
- a közös költségalappal való takarékos gazdálkodásról,
- érdekeik képviseletéről!

Mindezt Önök helyett elvégzi az

ÉGSZI KOMPLEX Gazdasági Szakértő és Szervező Kft.

TELJES KÖRŰ ÁTALÁNYDÍJAS SZOLGÁLTATÁS!

ÉGSZI KOMPLEX Kft.
Budapest, Szobránc u. 8.
Levelezési cím: 1581 Budapest, Pf.: 87.
Telefon: 163-1846
163-1849
Fax: 163-2423

Szerencsésen választ, ha minket keres!

Figyelje további közlemenyeinket az ERZSÉBETVÁROS-ban!

KÉPVISELŐI FOGADÓÓRÁK

Filló Pál Erzsébetváros *(9. vk.)* országgyűlési képviselője
minden *páratlan héten csütörtökön délután 5-től 8-óráig*
az Almássy téri Szabadidő Központ Kodály termében (II. emelet 216.)
tart fogadóórát.

Erzsébetváros képviselő-testülete

Lipinszky Károly (1. vk.), **Szabó Zsolt** (2. vk.), **Moré Csaba** (3. vk.), **dr. Révai Károly** (5. vk.)
minden hónap első keddjén 18–20 óra között:
Erzsébet krt. 32., Pedagógiai Kabinetben,

Gergelyi Klára (4. vk.)
minden hónap első csütörtökén 18–20 óra között:
Erzsébet krt. 32., Pedagógiai Kabinetben,

Endrődy Pál (6. vk.), **Somlóvári László** (7. vk.), **Kató Benedek** (8. vk.), **Bartha Attiláné** (9. vk.)
minden hónap első hétfőjén 18–20 óra között,
Dob u. 103., SZDSZ-irodában,

Lendvai Béla (10. vk.), **Mohosné dr. Bortlik Eszter**
minden hétfőn 18–20 óra között:
Dohány u. 88., Foglalkoztató Kabinetben,

Balikó Károly (13. vk.)
minden hétfőn 18–20 óra között:
Dob u. 103., SZDSZ-irodában,

Merényiné Koromzay Annamária (14. vk.)
minden hónap utolsó csütörtökén 17.30–19 óra között:
Dózsa György út 70. VII/2., Családsegítő Központban,

Pencz János (17. vk.)
minden hónap első keddjén 17–19 óra között
Szerbhorvát Gimnázium, Rózsák tere,

dr. Szabó Árpád (18. vk.)
március 2-án 18–20 óra között:
a Százház utcai Sportcsarnokban,

Kardos Péter
minden hónap első hétfőjén 18–20 óra között:
Dob u. 103., SZDSZ-irodában,

Balogh Imre
minden hónap első keddjén 17–19 óra között
a Király utca 43–45. szám alatt
fogadja az érdeklődőket.

A közbiztonság erősítéséért

Az Erzsébetvárosi Közbiztonsági Alapítvány Kuratóriuma látja a fegyelem lazulását a közrend és a közbiztonság területén. Átérzi, hogy ennek következtében félelem kapott lábra a kerületi lakosok körében. Kéri az állampolgárokat, hogy szíveskedjenek segítségünkre lenni javaslataikkal, hogyan lehetne ezen javítani.

Mi készek vagyunk arra, hogy az önök és a rendőrség közötti kapcsolatban, az önök érdekeit képviselve az illetékes rendőrkapitányságot az Alapítvány részéről ebben a munkában anyagiakkal is támogassuk.

Javaslataikat, elgondolásaikat levélben az alábbi címre küldjék: Budapest VII., Erzsébet krt. 6.

Közbiztonsági Alapítvány

Budapest VII. kerület, Erzsébetváros képviselő-testülete

Polgármester:
Faragó János

Alpolgármesterek:
Dr. Polinszky Márta
Tölgyesi Miklós

Képviselők:
Lipinszky Károly
Szabó Zsolt
Moré Csaba József
Gergelyi Klára
dr. Révai Károly
Endrődy Pál
Somlóvári László
Kató Benedek
Bartha Attiláné
Lendvai Béla
Kibédi Ervin
Balikó Károly
Merényiné Koromzay Annamária
Molnár István
Pencz János
dr. Szabó Árpád
Balogh Imre
Groó Rudolf
dr. Hahn György
Haller Gyula
Kallus György
Kardos Péter
Koltai János
dr. Méhes József
Mohosné dr. Bortlik Eszter
Pomsár János
Puskás Attila
Roóz Péter
Rózsáné dr. Lupkovics Marianna
dr. Somogyi József
dr. Szabó Zoltán
Szirmai Sándor
Toperczer Ferenc

Hirdetési díjaink

1 oldal	60 000 Ft
1/2 oldal	35 000 Ft
1/4 oldal	18 000 Ft

Keskeny (40 mm-es) hasáb
1/40 mm = 2500 Ft
1/80 mm = 5000 Ft
Széles (50 mm-es) hasáb
1/50 mm = 3000 Ft
1/100 mm = 6000 Ft
Apróhirdetések:
25 szóig 500 Ft, ezen felül minden szó + 25 Ft.
A hirdetések leadásának határideje:
minden hónap 10-e.
Csak készpénzt fogadunk el.
Hirdetésfelvétel:
Erzsébetvárosi Polgármesteri Hivatal:
Budapest VII., Erzsébet krt. 6. fsz.
Ügyfélszolgálati Iroda Tel.: 142-2969
PRODINFORM (a lap kiadóhivatala)
Munkácsy M. u. 16. Postacím: 1372 Pf. 453.
Telefon: 132-3770, 131-7549

ERZSÉBETVÁROS 1992/2.

A VII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA
Felelős szerkesztő:
Tamás Mihály
Tervezőszerkesztő: Novák György
Szerkesztőség:
1063 Budapest, Munkácsy M. u. 16.
Telefon: 131-7549, 132-3770/23, 61 m.
Postacím:
1372 Budapest 5. Pf. 453.
Kiadja a Prodinform Műszaki Tanácsadó Vállalat
Felelős kiadó:
Dobó Andor vezérigazgató
Szedés, tördelés: Szignet Kft.
Nyomás: Zrínyi Nyomda
Felelős vezető:
Grasselly István vezérigazgató

A lap ingyenes, Erzsébetváros minden lakásába, intézményébe, vállalkozásához és üzletébe eljut. Megjelenik minden hó 20-ig.

Megnyílt a Művészetbarátok Galériája

Örömmel közlöm Erzsébetváros művészetet szerető lakóival, hogy kerületünk ismét gazdagodott – ebben a kultúrának nemigen kedvező időszakban – egy ígéretes színfolttal. December 6-án *Heil József* festőművész képeivel újra megnyílt a Művészetbarátok Egyesületének Galériája a Landler Jenő utca 42. szám alatti helyiségben.

Azóta már a következő bemutatókra is sor került, mégpedig *Körtvélyessy Magda*, *Tömösváry Aranka*, valamint *Józsa Angéla* képeivel.

Az egyesület, amely több mint 800 tagot számlál – tavaly ősszel elhatározta, hogy segítő kezek közreműködésével felújítja romos állapotú helyiségeit, és elsősorban alkotó tagjainak – festőknek, grafikusoknak, szobrászoknak, keramikusoknak – lehetőséget biztosít munkáik bemutatására. Ezek a lehetőségek ugyanis az utóbbi időben nagyon összezsugorodtak, mivel minden profitorientálttá vált – s a helyiségekért olyan összegeket kértek, amelyet megfizetni nemigen lehet.

Egyesületük többször kért, de nem kapott állami támogatást, így csupán tagdíjakból, valamint alapítványokból tudja fenntartani magát. Nagy segítséget jelent, hogy a Lakitelki Alapítvány jóvoltából kéthavonta saját újságot adhatunk ki, amelyben kulturális tájékoztatót, életképeket, kritikákat közlünk egyesületünk életéből, továbbá kulturális sajtófigyelőt, valamint egyesületi programjainkat is megjelentetjük.

Szívesen vennénk, ha az Erzsébetvárosi Önkormányzat hozzásegítené egyesületünket olyan helyiséghez, amelyben normális egyesületi életet élhetnénk. Természetesen örülnénk intézmények, szervezetek támogatásának is, ha segítségünkre tudnának lenni.

Befejezésül ezúton invitáljuk meg Erzsébetváros lakóit, valamint az itt dolgozó művészetkedvelőket, ha módját ejthetik, nézzenek el galériánkba, jöjjenek felüdülni, baráti, kollegiális beszélgetésre.

Természetesen szívesen látjuk tagjaink között kerületünk alkotó embereit, műpártolóit is.

– Johe –

Az Almássy téri Szabadidő Központban minden szerdán 17.30 órától zenés-táncos délutánt rendeznek nyugdíjasok részére. A klub vezetője Haár Sándorné, Rózsika néni, amint az a képen is látszik, aktív résztvevője az eseményeknek. Igen népszerű ez a rendezvény, amit az is mutat, hogy közel háromszázan járnak ide beszélgetni és táncolni. Mindenkit szeretettel várnak, aki szeretne egy kellemes estét eltölteni.

Erzsébetváros jeles polgárai

PÁLYÁZAT

Az Almássy téri Szabadidő Központ a kerület alapításának 110. évfordulója alkalmából portré-pályázatot hirdet a kerület ismert személyiségeinek felkutatására.

Pályázni lehet olyan rövidebb írással, mely *a múltban bármikor Erzsébetváros területén élt-alkotott, vagy ma itt élő-dolgozó híres-jeles-érdekes ember* életrajzát és munkásságát újságcikk terjedelmében és a sajtó valamely megszokott műfajában ismerteti.

A pályázatot
1992. április 30-ig
a Szabadidő Központ címére (1077 Bp., Almássy tér 6.) kérjük beküldeni a pályázó nevének, pontos címének és életkorának feltüntetésével!

A pályázók több pályaművel is indulhatnak, a bíráló bizottság külön méltányolja, ha egy szerző több értékes munkát készít.

A pályázat felnőtt fődíja (18 éven felülieknek) 10 000 Ft-os jutalom
Ifjúsági fődíja: 6000 Ft.
Ezenkívül a két kategóriában számos értékes tárgyjutalmat sorsolunk ki.

A pályázat egyéb tudnivalói

Mit értünk azon, hogy *„a múltban bármikor Erzsébetváros területén élt-alkotott"* személy? Azt, hogy a kerület határai többször változtak, a mai közigazgatási határok között élő vagy munkásságukat itt folytató személyekről várunk írásokat, minden esetben feltüntetve *a mai és az akkor címét* a nevezett személynek. (Ennek értelmében 1882 előtt itt élt személyről is szólhat a pályamű.)

Mit értünk azon, hogy *„híres-jeles-érdekes" ember*? Minden ismert írót, művészt, tudóst, politikust, sportolót, saját szakterületén kiemelkedőt nyújtó mesterembert, üzletembert, de ezen túlmenően olyan személyiségeket is, akik különös hobbival, teljesítménnyel, „rekorddal" büszkélkedhetnek. Örömmel jutalmazzuk az eddig nem közismert, de közérdeklődésre számot tartó személyek „felfedezését".

Mit értünk azon, hogy *újságcikk terjedelem*?

Azt, hogy nem folyóiratokba, könyvekbe illő tanulmányokat várunk, hanem rövidebb, de a választott személy egyediségét mégis pontosan ábrázoló műveket. Tehát 4-14 gépelt vagy 7-20 kézzel írott oldal terjedelmű portrékat.

Mit értünk azon, hogy *„a sajtó valamely megszokott műfajában"*?

Azt, hogy tanulmányszerű, hivatalosabb jellegű írást is elfogadunk, de a szerző egyéni élményeit érzékeltető, oldott hangú beszámolót is, interjút is várunk.

A kerületet jól ismerő személyektől *a pályázaton kívül* is köszönettel elfogadunk feljegyzéseket, rövid ismertetőket.

Az Almássy téri USZODA szeretettel várja vendégeit az alábbi időpontokban:

Csak felnőtteket:

hétfőtől péntekig	6.30–8.00 és 20.00–21.30 óráig
szombaton	8.00–9.30 és 18.00–19.30 óráig
vasárnap	18.00–19.30 óráig,
valamint	
úszótanfolyami napokon	19.00–20.00 óra között
Naturistáknak hétfőn	20.00–21.30 óráig

Kisgyermekes szülőket:

szombat–vasárnap	10.00–11.30 óráig,
valamint	
úszás-előkészítő tanfolyamra	9.00–10.00 és 16.00–17.00 óráig

Gyerekeket:

szombat–vasárnap	12.00–13.30 óráig,
valamint	
kezdő–haladó tanfolyamra	naponta 17.00–19.00 óra között

ÉS MINDENKIT

szombat–vasárnap 14.00–18.00 óra között
egy kis lubickolásra.

A SZOLÁRIUM hétköznap 6.00–22.00 óráig
szombaton 8.00–20.00 óráig
vasárnap 10.00–20.00 óráig üzemel.

Bérletek nagy kedvezménnyel vásárolhatók.
Felvilágosítás a **122-9870, 142-0387** telefonszámokon.

AZ ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS KERESKEDELMI BANK RT.
VII. kerületi fiókja szponzorálja lapunkat

OTP BANK

Heiling György

Mezőtúron, a megyei amatőr képző-ipar és népi díszítőművészeti kiállításon képe szerepel.

Gy. Gy.: Amatőr művészek versenyeléje.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1941. máj. 6.

Heiling György (abony)

Megnyílt a megyei tárlatuk a pedagógus képzőművészeknek. Műveiért az egyik II. díjat kapta.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 28.

Heiling György festő

A dabasi járási kirátalban megnyílt a Nagy István csoport tagjainak tárlata, melyen szerepelnek művei.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1975. márc. 26.

Heiling György festő

Nagykőrösön a képzőművésakör, 25. éves fennállására rendezett kiállításon szerepelnek a művésa művei.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben. Pestmegyei Hírlap, 1975. júl. 8.

Heiling György

az Arany János Múzeum időszaki kiállítótermében vasárnap nyílik meg a fennállásának 25. évfordulóját ünneplő cifrakerti képzőművészeti kör tárlata Rajztanárként működik és rendszeresen kiállít a művész, aki egykor szintén tagja volt e körnek.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jún. 20,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JUL 6

PEST MEGYEI HÍRLAP

Heiling György festő rajztanár

1021

Alkotók Pest megyében

Heiling György abonyi készülődése

Heiling György Abonyban született, *Nagykőrösön* végezte a tanítóképzőt, *Szegeden* kapott rajztanári diplomát, a *Nagy István csoport* tagja és többszöri díjazottja — 36 éves, fiatal, tehetséges festő. Első önálló kiállítása Abonyban nyílt meg 1974-ben, ahol pályakezdése óta dolgozik.

Csöndes ember, de nagyon tudja, hogy *mit akar*, s attól nem tágít. Ennek a szilárd magatartásnak köszönheti szüntelen előrehaladását. Életvitele nem ismer megtorpanást, s mindez rendszerességének, szorgalmának, emberi-festői komolyságának állandó energiáiból adódik. Előttünk áll Heiling György, aki fest, és a festés örömeire neveli abonyi szakkörének felnőtt és fiatal tagjait, aki szeptembertől júniusig nevelőtanár, de nyáron festő, s két hónap alatt hazánk különböző művésztelepein annyit dolgozik, mint más esztendő alatt, s gyűjt is annyi vizuális termést. Kettős élethivatása megtanította gazdálkodni az idővel. E kép nélküli huzamos pihenők talán még jót is tesznek az ő esetében, mert szomjassá serkentik új, mindig új festményekre. Így ténylegesen *minden új nyár új Heiling-képeket érlel*, mert mindig új hevülettel gyürkőzik a képeknek — mentesülve a kényelmes képzelet zavaraitól. Minden nyár új tájat is jelent, s az új táj új sorozatot sarjaszt. *Zebegény* tusrajzok finom hálózatával ajándékozta meg, *Sopronban* az idő méltóságteljes boltíveit fedezte fel, *Tokaj* tüzes színek egészséges forgatagával várta, *Keszthely* dombhullámzását is festményben véglegesítette.

Az elmúlt évben — s az idén különösen — visszatért Abonyba a szó festői értelmében. A *Kerekes kút* esztétikai rendjében a népi karakter tárgyalakító ereje gyűjtődik; csönd, béke, méltóság, harmónia, a síkká terülő gömbölyded abonyi táj egyedi nyugalma; az abonyi temető kopjafáiban a múlt *Bálvány*-tekintetét összegezi meglepő rajzi erővel.

Része van abban, hogy *Abonyi Horváth József* festői palettáját valaki átvette, és társaival — *Bakosi Lászlóval* és *Barnóth Zoltánnal* jó úton jár, s remélem, hamarosan az országos köztudat részese lesz az abonyi festők munkássága.

Losonci Miklós

Bálvány

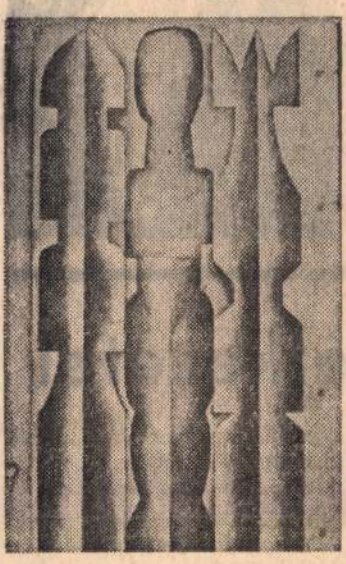

Kút

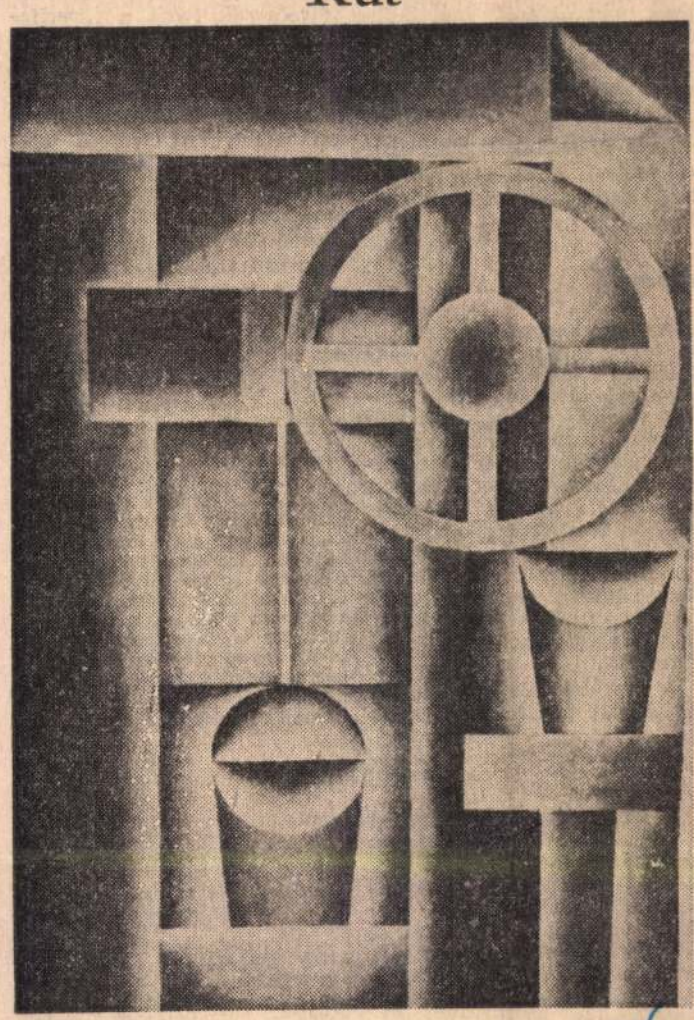

Heiling György alkotásai

75. VII. 15–27.

Indulásra vár a Szojuz

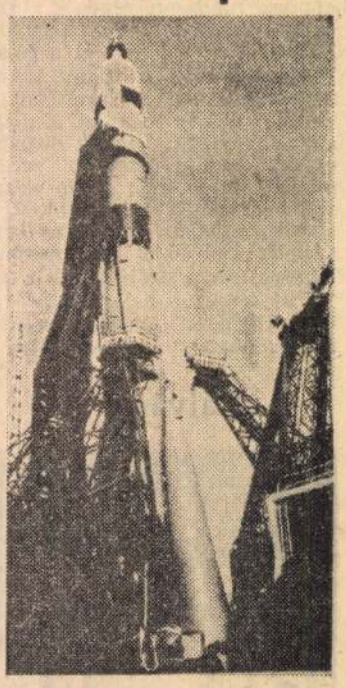

Kazahsztánban, a *Bajkonur* földi űrrepülőtéren készült ez a felvétel. Innen startolnak a Szojuz űrhajókat indító rakéták. A szovjet kozmonauták erről az űrrepülőtérről indultak a legtöbb orbitális repülésre, csoportrepülésre, kikísérletezték az űrhajók felkutatását, közelítését és egybekapcsolását, és igen komoly tudományos kísérleteket végeztek.

Ugyanilyen rakéta startol majd július 15-én 15 óra 20 perckor. Ez a rakéta indítja majd a Szojuz űrállomást, amelynek Föld körüli pályáján találkozni kell az amerikai asztronautákat szállító Apollo űrhajóval.

lkozó új szerkezetei

hogy az űrhajókat és az űrállomásokat *egységesített összekapcsoló szerkezettel lássák el.* Ez mindenekelőtt humánus célt szolgál, növeli az űrrepülésben részt vevők biztonságát. Azóta a Szojuz és Apollo űrhajók összekapcsolásának *minden technikai részletkérdése megoldódott,* így július 15—27 között tanúi lehetünk az első közös szovjet—amerikai űrkísérletnek.

Az űrtalálkozót lehetővé tevő *két új technikai megoldásról* szólunk most, az összekapcsoló szerkezetről és a légzsilipről.

ekapcsoló

Az összekapcsoláskor az aktív rész kúpos, hegyes vagy félgömb végű csapjával a manőverező űrhajónak *bele kellett találni* a passzív rész hengeres szakaszába. Az illeszkedő peremek érintkezésehor működésbe léptek az összekapcsoló horgok és egymáshoz feszítették a két, illeszkedő peremet. A légmentes kapcsolat ellenőrzése után az összekapcsoló szerkezet közepén levő ajtókat megnyitották és végrehajtották az ún. *belső átszállást.*

A mentési feladatok végrehajtásánál azonban az összekapcsoló szerkezetek kivitelének meg kell egyezni, „nemének" pedig különbözni kell.

A közös űrrepülésnél tehát *nem lehetett felhasználni* az eddigi rendszert, *két egyforma félből álló összekapcsoló szerkezetet kellett készíteni.* Létrehozták tehát a *„periferikus androgin"* összekapcsoló szerkezetet. A periferikus elnevezés jelenti, hogy az összekapcsolás a kerület mentén elhelyezett vezető elemekkel történik. Az androgén jelentése pedig az, hogy a szerkezet két egymással megegyező félrészből áll, amelyek egyaránt játszhatják az aktív, vagy a passzív szerepet.

A kapcsoló horgokkal ellátott illeszkedő perem körül helyezkedik el a hosszirányban elmozdítható, rúgós-tagokra felfüggesztett gyűrű, amelyből három, egymástól 120°-ra elhelyezett egyenlőszárú trapéz alakú lapát áll ki. Vezérlőberendezés segítségével a passzív űrhajón a gyűrűt az illeszkedő perem mögé húzzák hátra, az aktív űrhajón pedig a perem elé tolják. Összekapcsoláskor a manőverező aktív űrhajó összekapcsoló szerkezetének lapátjait a passzív űrhajó hasonló lapátjai vezetik egészen az ütközésig. Közeledéskor a lapátokat tartó gyűrű rúgós tagjai összenyomódnak, az illeszkedő peremek összeérésekor pedig működésbe lép a két fél 8—8 feszítőhorga és hermetikusan összezárja a peremeket.

A légzsilip

A közös űrrepülés technikai megvalósításakor nehézségeket okozott még az is, hogy a Szojuz és az Apollo űrhajóknak *különbözik a belső légköre, más annak nyomása, és levegőösszetétele.* A szovjet űrhajóban normális nyomású és összetételű a levegő. (1 atmoszféra, ill. 80 százalék nitrogén, 20 százalék oxigén.) Az amerikai űrhajóban egyharmad atmoszférás tiszta oxigén van.

megtisztítják a zsilip belső légkörét a széndioxidtól, a kívánt mértékben csökkentik, vagy növelik a belső légnyomást.

A levegőt és az oxigént tartalmazó nagynyomású gömbalakú palackokat a légzsilip külső felére szerelték és borítólemezekkel zárják el.

A légzsilipet még — többek között — világító, rádiótelefon és televíziós berendezésekkel is felszerelték. Aramellátását az Apollo űrhajó biztosítja. A közös űrprogram befejeztével a légzsilipet az Apollóról leválasztják és földkörüli pályán hagyják.

A zsilipelések időtartamának

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 OKT 27
Pestmegyei Hirlap

Heiling György

1974. OKTÓBER 27., VASÁRNAP

1021

Este

Heiling György metszete

ESZTREJTVÉNY

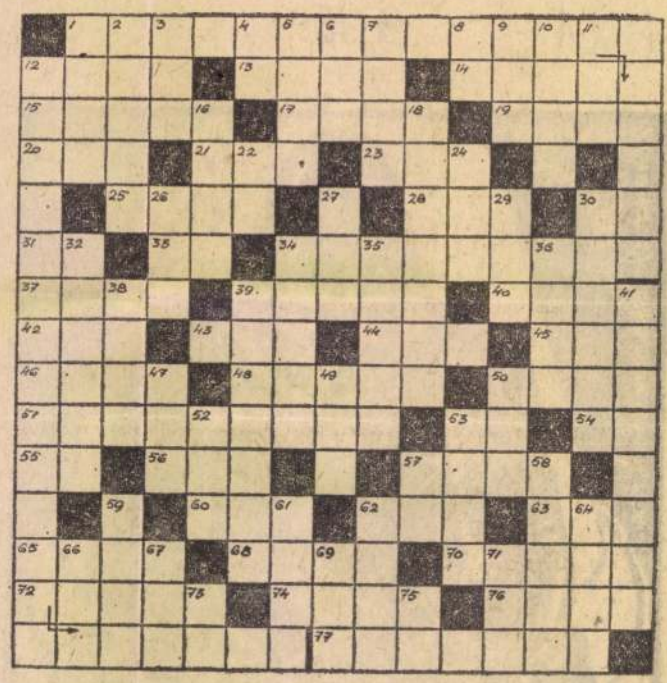

30. Visszavonult életet elő. 32. Szabószerszám. 34. Ébresztő. 35. Empire ... Boulding, New York-i felhőkarcoló. 36. Japán táncosnő. 38. „... mora" (késedelem nélkül). 39. A pálya széléről jelzik. 41. Tüzetesen. 47. Talponálló. 49. Esküvő előtt áll. 50. Társa Péter a naptárban. 52. Principium. 53. A csigolyatestek közötti rugalmas anyag. 57. A Ludolf-féle szám. 58. Nyugat-afrikai folyó. 59. Irodalmi mű. 61. A nyomás fizikai mértékegysége. 62. „... megvénülünk" (Jókai). 64. Női becenév. 66. ... West, egykori amerikai filmvamp. 67. Betegséget jelez. 69. Jókor. 71. A legegyszerűbb mértani felület. 73. Saját kezűleg. 75. Omszk folyója.

BEKULDENDŐ: Vízszintes 1., függőleges 12.

BEKULDÉSI HATÁRIDŐ: 1 hét.

AZ OKTOBER 13-I KERESZTREJTVÉNY HELYES MEGFEJTÉSE: Vízszintes 1: Befejezetlen mondat, vízszintes 21: Nyugat, vízszintes 46: Irói direktórium, függőleges 9: Lia, függőleges 33: Felelet, függőleges 41: Simon Menyhért születése.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Fehér Sarolta, 2740. Abony, Zalka Máté u. 30., Haraszti Emil, 1067. Budapest, Eötvös u. 34. I. em. 8., Horváth Frigyesné, 2170. Aszód, Kossuth u. 99., Illy Ottóné, 2230. Gyömrő, Mátyás u. 72., Kosztrihán Károlyné, 2230. Gyömrő, Tompa u. 15., Kovácsy Istvánné, 2145. Szilasliget, József Attila u. 9., Lutring Ferencné, 2730. Albertirsa, Matroszov u. 10., Nagyröczei Ottóné, 2117. Isaszeg, Erdő u. 20., Szilágyi István, 2723. Nyáregyháza, Diófasor 80., Váradi Imréné, 2131. Göd, MÁV-

Z ŐSZ

ÉS

Heiling György

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

PEST MEGYEI HÍRLAP
1979 DEC 24

Ácsok 1021

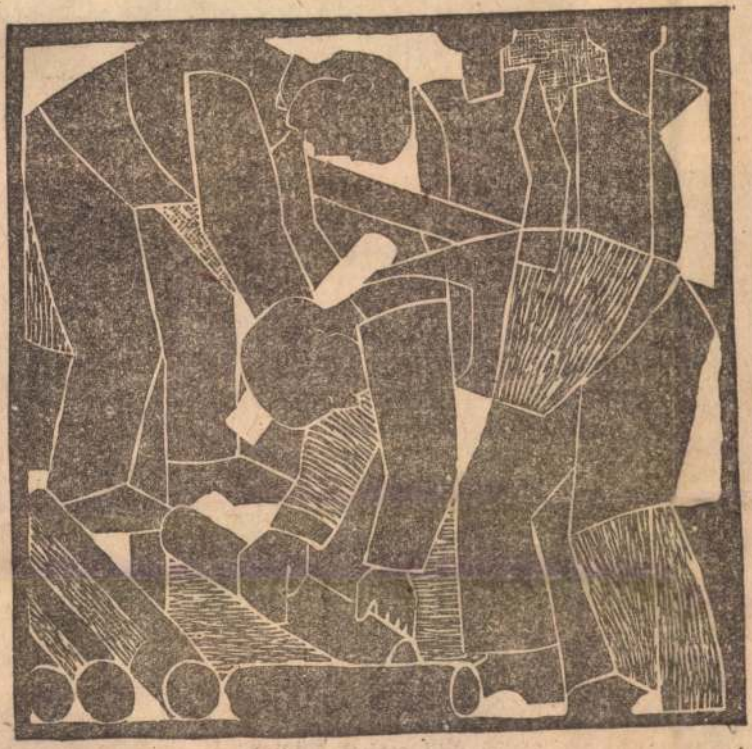

Heiling György grafikája

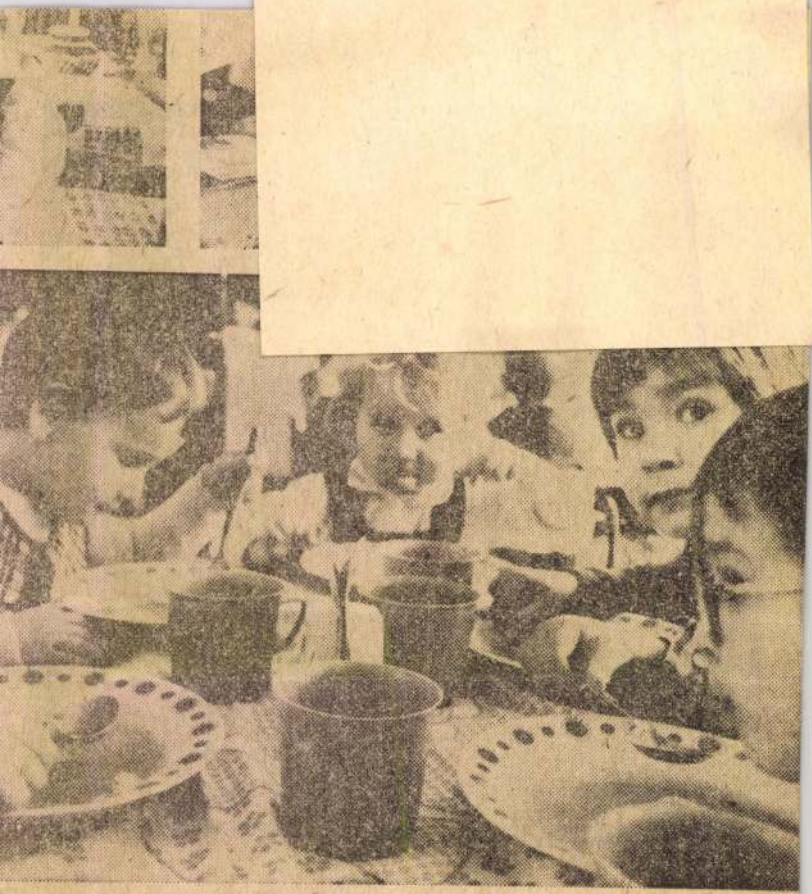

BARCZA ZSOLT KÉPRIPORTJA

HEIL József, festő

kiállítás

Kiáll. Újjelvártó, 1989. szeptember. <u>ezul</u> = Szabolcs-

Szatmári Szemle 24. 1989. 4. 514

XXI. 45. / Mestanz

tökéletes formai megoldása.
nyilvánuló erkölcsi tett se
sebb értelemben vett anyagr
a tisztán formai megoldássa
egyben akaratlanul is akor

Mindegy, hogy a müvész
étoszának keltegetését tud
konstruktiv és dinamikus f
problémáját. Mind a két tu
ban hat: A jövendő kollekti
munista civilizáció és kul
lességében.

M. Heil Olga, művészettörténész

Frank Frigyes festőművész életrajzírója M. Heil Olga szerint „Frank Frigyes... a kor szellemére lobogással felel... Művészete időszerűségét nem az biztosítja, amit fest, hanem ahogyan fest."

Ádám András: Szekula Jenő arcképe.
Magyar Nemzeti Galéria.

Tükör, 1980. aug. 24.

M. Heil Olga, művészettörténész

A Mai Magyar Művészet sorozatban megjelent M. Heil Olga kismonográfiája Frank Frigyesről. Az életrajzi adatok között említi a művész mártélyi* és a berezett tanulmányban is szól röviden arról, hogy megszerette az Alföld és Mártély színeit, de a reprodukciók között egyetlen ilyen mű sem szerepel!

* tevékenységét.

Dömötör János: Frank Frigyes és Vásárhely.
Csongrád Megyei Hírlap, 1981. aug. 28. 4-ik old.

HEIL TIBOR építész

BONTA János: A magyar organikus építészet. =
Mozgó Világ, 1992.4.sz. 48.p. + ill

Csenger, Egérségkár (átalakítás, bővítés 1991)

MDK

Heil Vilmos, mülakatos

Közremüködött a Stefánia ut mögötti Jávor - utcai családiház megépitésénél.
A kovácsolt vasmunkákat végezte.

Hegedüs Armin: Családi ház. -Magy.épitömüvészet. 1907. 9.sz. 18.l.

Heil Vilmos, mülakatos MDK

végezte a kovácsolt vasmunkákat.

Hegedüs Ármin -Családi ház.
Magyar Epitömüvészet.1907. 9.sz. 18-21.l.

Susanna

Heiligin (Hailigin)

habán név

1665-1680 között

Román János: A Habánok Sárospatakon 27.
Sárospatak 1959.

Heiling, Sebastian ónmüves M.D.K.

Buda, 1789-1796.

Weiner Piroska: Neue Sammlung von Zinnmarken in Ungárn

Az Iparmüvészeti Muzeum Évkönyvei VI. 1963 9.1

M. D. K.

HEILLING, Anton tapétázó

Vapel S. alkalmazottja 1805

Z. S. Vapel 209,

Heil, Johannes

Késmárki ötvös

1713.

l.

Bruckner Győző dr:

A késmárki céhek jog- és művelődéstörténeti jelentősége.

Miskolc, 1941. 347. l.

Ilejl János

ötvös.

Kassán tanult. 1732-ben Késmárkonélt, de ő is inkább gazdálkodik.

Dr. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732 ben. Arch. Ert. 1904 évf. 392. l.

Letiszt.szve

1051
II-906.

égi nyomda Budapest.

Heil János

ötvös

1732 Késmárk

Kassán tanult

Kapmagyarországi ötvösök 181

Lovasírók, sümegvidéki VI.132.

Heil János

ötvös Késmárk

Kőmagyötvj. 158. l.

Oxford-Street Londonban.

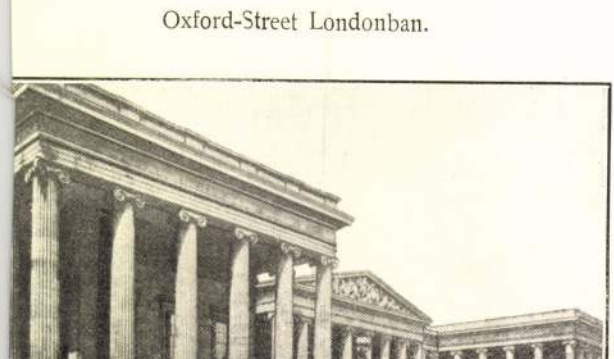

A Britt muzeum Londonban.

Heil Johannes

ötv.

l.

Kőmagyötvi.

942. 7.

VASÁRNAP **29** Fekete vas.	Első negyed 22 óra 22 pk.	Protestáns Cirill Görög Nb. 5. vas. Izraelita Nizan 6
HÉTFŐ **30** Kerény vt.		Protestáns Izidor Görög Klim. János Izraelita Nizan 7
KEDD **31** Guidó	**Március**	Protestáns Árpád Görög Hipác Izraelita Nizan 8
SZERDA **1**		Protestáns Hugó Görög

~~Dr. Illéssy János. Magyarorsz. ötv. Arch. Ért. 1904. 392. l.~~ — Rómer Floris: A hazai ötvös czéhek szabályai. Századok 1877. 810. l.

Heil | Janós |

ötvös

1713. Késmárk.

Romer Flóris F. A harai ötvös céhek szabagai. Századok. 1877 évf 810.

Letisztázva

Igen tiszteltt

Heil János ötvös. Kassán tanult. 1713. mester volt Kézsmárkon, hol még 1732. is élt. (Rómer F., Századok 1877 810. l., Illésy J., Arch. Ért. 1904 392. l.)

Heil János, ötvös. A XVIII. szá-
zad elején Kassán tanúlta az
ötvösséget. 1713-ban már kés-
márki mester s még 1732-ben
is élt. Az utóbbi évben történt
összeírás alkalmával azt vallja,
hogy inkább gazdálkodásból, mint
az ötvösségből él.

Heiling György (abony)

Zebegényben, a rajztanár művészek nyári táborában dolgozik két hetet a művész tanár.

Devegán Gábor: Kőt gyűjtő, alkotó két hét.
Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 6.

1974 JUN – 9

Pestmegyei Hirlap

Heiling György

1021 Abonyi utca

Heiling György metszete

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., TÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

vábbi gyermek után
kenként 320 Ft. Tehá
ző olvasónknak, aki
álló és négy gyermek
1280 Ft családi pótlé
nius 1. napjától. Tsz
más rendelkezés vo
erről legközelebb írun
Dr

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy szerkesztőségünk minden héten szerdán 5—7-ig ingyenes jogi tanácsadást tart a Pest megyei olvasók számára a Hírlapkiadó Vállalat székházában, Bp. VIII., Blaha Lujza tér 3. sz. alatt.

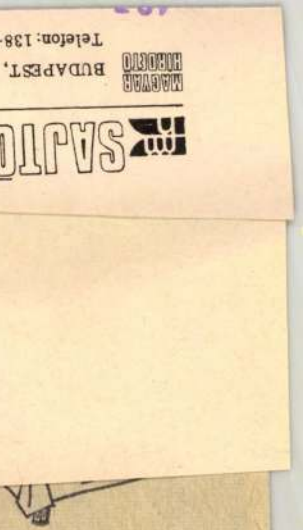

— Ki lesz az idei labdarúg

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 6.10—7.55: Kellemes vasárnapot! Közben: 6.50: Műsorismertetés. Budapest és a vidék kulturális programjából. Utána: Körzeti időjárásjelentés. 7.22: Múzeumi híradó. 7.35: Az MRT Közönségszolgálatának tájékoztatója. 7.38: Haltgatóink figyelmébe! 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Külpolitikai negyedóra. 8.20: Hang-Kép. MRT-magazin. 9.29: Az MR Karinthy-színpada. 10.00: Hírek. 10.03: Az Ifjúsági Rádió műsora. 10.55: Vajda János versei. 11.05: Zenés reklámturmix. 11.13:

A rádió és tel

Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: A Prágai Madrigálénekesek Lassus-felvételeiből. 23.30: Könnyűzene Bródy Tamás szerzeményeiből. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.09: Zenekari muzsika. 10.00: Új Zenei Újság. 10.35: Sapszon Ferenc századunk kórusműveiből vezényel. 10.40: A Glembay urak... Részletek az MR és az újvidéki rádió Krlezsa-műsorából. 12.00:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
Heiling György levele
PEST M H
1974 APR - 7

ALBERTIRSÁN ÉS TÖRTELEN IS

A képző- és díszítőművészeti szakkörök 10 21 kiállítása Abonyban

Az abonyi Petőfi Művelődési ház képző- és díszítőművészeti szakköreinek második kiállítását nagy érdeklődés kíséri. Az emeleti nagytermet betöltő gazdag anyag méltón reprezentálja a szakkörökben folyó színvonalas munkát. A falakon festmények és grafikák, intarziák sorakoznak. Kőmozaikok, szobrok egészítik ki az alkotások sorát. Fazekasmunkák, batikolt textíliák és kézimunkák szín nesítik a látványt. A képző-, művész-, a fazekas- és a kézimunka-szakkör legsikerültebb munkáit válogatta össze a Népművelési Intézet zsűrije.

A festmények közül Heiling György temperái és Balkosi László pasztelljei hívják fel magukra a figyelmet. A grafikai anyagból Barnóth Zoltán metszetei emelkednek ki, sikeres Cseh Katalin szén portréja. Igényes, szép munkákat állított ki a fazekas, Új Györgyi és Varga Gábor. Az előbbi fali tükrével, az utóbbi Sándor, József, Benedek című alkotásával és söröskészletével tűnik ki. Osztatlan sikert aratnak a művelődési ház bábszakkörének kollektív munkái, a papa, mama, Jancsi és Juliska tökbábok.

Sokéves hagyomány Abonyban a kézimunkázó asszonyok közös kiállítása. Az idén huszonegy szakköri tag tárta az érdeklődők elé szebbnél szebb kézimunkáit. A többi között kalotaszegi, mezőkövesdi, kalocsai, sárközi és turai hímzést, mások szűrhímzést állítottak ki.

Az abonyi kiállítás anyagát még ebben a hónapban bemutatják az albertirsai és a törteli művelődési házban, majd a jövő hónap elején a ceglédberceliek tekinthetik meg.

T. T.

— L

Kemence ... közös tanácsu... kóit az ünn... *nés ébresztő* ... *terán fúvós* ... kedves megle... emlékező gy... ezúttal *a váci járás kiemelt ünnepsége* volt — a zsúfolásig megtelt kemencei művelődési házban rendezték. Ünnepi beszédet *dr. Lőkös Zoltán*, a megyei pártbizottság tagja, a Pest megyei Hírlap főszerkesztője mondott, s részt vett az ünnepségen *Barát Endre*, a megyei párt-végrehajtóbizottság tagja, a váci járási pártbizottság első titkára *dr. Vida Gyula*, a járási ...

adott elő hatásos felszabadulási műsort *Simon Lajosné* művelődési felelős összeállításában, s a *Vöröskereszt helyi menyecske tánccsoportja*, a *KISZ leány népitánc együttese* szórakoztatta látványos bemutatóval az egybegyűlteket.

Fogadalomt... zászló előtt ...

A *gödöllőiek* a Dózsa György úti emlékműnél ünnepelték a felszabadulás napját, s emlékeztek a város környéki harcokban hősi halált halt szovjet katonákra. Az emlékműnél magyar és szovjet katonák, munkásőrök álltak díszőrséget. A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után *Benedek János*, a városi tanács elnöke méltatta a nap jelentőségét.

...eretelep ...másdon

Heiling György
a pszendélet intim-hatásait vizsgálja

Losonczi Miklos: Pest megyei Pedagógusok
Dalrasi Tárlata

Raptanitás 1972/4 32 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Heiling György
1972 MAJ 23
Pest m. Hírlap

Megnyitották a II. Dél-Pest megyei képzőművészeti kiállítást

102

A II. Dél-Pest megyei képzőművészeti kiállítást vasárnap délelőtt nyitották meg Nagykőrösön, az Arany János Művelődési Központ ifjúsági klubjában. *Harsányi András*, a Nagykőrösi Városi Tanács művelődési osztályának vezetője mondott bevezetőt, méltatva a Dél-Pest megyei tájcentrum képzőművészeket segítő szerepét. Elmondotta, hogy tizennyolc képzőművész ötvenkilenc alkotásából harminchatot fogadott el a tárlatra a képző- és iparművészeti lektorátus zsűrije. Átadta a kiállítás díjait. *Heiling Györgynek*, *Stumpf Ferencnek* és *Miklosovits Lászlónak*.

A kiállításon nagykőrösi művészek mellett négy ceglédi és négy ceglédi járási alkotó képeit is láthatják az érdeklődők. A következő művészek alkotásait állították ki: *Antal Sára*, *Bakosi László*, *Bodó Gábor*, *Heiling György*, *Király Béla*, *Kladács Alajos*, *P. Kovács Sándor*, *Miklosovits László*, *Nagy László*, *Oldal Lajos*, *M. Orbán Edit*, *Papp József*, *Prohászka Antal*, *id. Rácz József*, *Siska József* és *Stumpf Ferenc*.

A kiállítás anyaga vándorútra indul Nagykőrösről a jövő hónapban. Bemutatják Jászkarajenőn, Albertirsán, Ceglédben, Abonyban és Törtelen is.

A legtöbb a
fegyelmi eljárá
ka Törvénykö
dot fordít arra
mi jogkör gya
lyesen hallgass
mi elé állított
jogkör gyakorlójának ez akkor
kötelessége elsősorban, ha a
kivizsgálást fegyelmi biztos
vagy a dolgozó közvetlen fe-
lettese végezte. Az általunk
megvizsgált számos fegyelmi
ügyben a jogkör gyakorlója el-

[redacted] Vagy például — su-
lyos hanyagságból — a Nagy-
kőrösi Állami Gazdaságban
úgy köteleztek kártérítésre
dolgozót, hogy nem hozták
meg erre a jogszabálynak meg-

Hozzászólás cikkünkhöz

Munka és

A Pest megyei Hírlap 1972. május 11-i számában jelent meg *Fóti Péter „Munka és szabad idő"* cikke. Tanulságos gondolataival egyetértek: nagy szükség lenne a szabad idő forradalmára. Valóban „forinthajsza" jellemzi a szabad idő nagy részének kitöltését, ezért egyelőre a tudatformálás, az önkifejlesztés sokkal elmarad.

Engedjék meg, hogy magamból induljak ki. Pesti születésű vagyok, harminckét esztendőt *„gyűrtem le"* a fővárosban, de amikor megnősültem, nem tudtam lakáshoz jutni. *Az otthont építők* — mert aztán én is építkeztem — nemigen tudnak színházba, moziba járni, mert *minden idejét kitölti a ház mielőbbi tető alá hozása.* Ekkor le kell

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 MÁR 19

Heiling György

Öregek

1021

Heiling György monotypiája

Makrisz Zizi rajza

Ami nekik jó, az nekem is

Egyedüli jelölt volt a körzetében Ladoniczki Istvánné. Ócsán él, két hete a 41-es, Dózsa telepi körzet tanácstagja, civilben a kettes számú óvoda élelmezésvezetője. Nem tér ki a kényelmetlen kérdések elől. Az első ilyen kérdés: egyedüli jelölt volt, csoda-e, hogy őt választották?

Női egyenjogúság?

— A választóknak joguk van a jelölt nevét törölni és mást beírni helyette — mondja.

— Mit gondol, miért jelölték?

— Most mondjam el úgy, ahogy volt? — kérdezi.

— Igen.

— Nem tudom, miért engem jelöltek. De ahogy tudomást szereztem róla, az nem úgy történt, ahogy az ember az álmaiban elképzeli. Először a férjemnek szóltak...

Az embernek ilyenkor az az első gondolata, hogy: nesze neked, *női egyenjogúság*. De Ladoniczkiné nem így fogja föl. Vagy csak nem vallja be?

— Ő kéznél volt, közelebb volt, azért neki szóltak.

— A férje nem ellenezte?

— Egy cseppet sem. Annyira agitált, hogy meg kellett kérdeznem tőle: mennyi *kortespénzt* kaptál? — mondja nevetve. Nem árt, ha a tanácstagnak van humorérzéke! — Később kérték is, ne haragudjak, hogy nem velem beszéltek meg...

— És hogy érzi magát, mint választott tanácstag. Nem fél?

— Nem. Részben azért nem, mert voltam tanácsi előadó és párttitkár is — még a hőskorban. Szakszervezeti funkciót is viseltem. Másrészt pedig azért nem, mert a tanácstagi munka *nem rendkívüli képességeket kíván*, hanem erős elhatározást. Az összes többi ebből következik.

— Nem is örül, hogy jelölték és megválasztották?

— Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem. Ha az embert arra jelölik, hogy mások, kisebb-nagyobb embercsoport érdekeit képviselje, az *nagy megtiszteltetés*.

— Mi lesz az első teendője?

— Várom az első tanácsülést és főleg, hogy jöjjenek hozzám az emberek a közügyekkel és azokkal a magánügyeikkel, amelyeknek a megoldásában az én segítségemre számítanak. De nemcsak várom, *megállítom őket az utcán* és nemcsak hivatalból. Előbb-utóbb fel fognak melegedni...

Én is zúgolódtam

— Ismerik a választói?

— Több mint húsz éve lakom a telepen, a lakosság zöme is régi Dózsa telepi. Ismerjük egymást, *tudjuk, mi hiányzik* nekünk. Ami nekik probléma, az nekem is az.

— Például?

— Az út meg a villany. Harmine éve osztották itt ki a telkeket, de még nincs esős időben is használható út. Amikor a fiamért a mentő jött, a férjem az ölében vitte ki a kocsihoz. Az új telepen már van jó út. A villany: húsz éve vezették be ide az áramot, azóta elszaporodtak a háztartási gépek, a vezeték *nem bírja a terhelést*. Van úgy, hogy hetekig nem lehet televíziót nézni. A televízió nem élvezeti cikk, nem luxustárgy. Itt az óvoda, a vendéglő, két bolt, sok új ház — és nincs elég áram.

— Van-e a községnek pénze útra meg villanyra?

— Ebben nem vagyok még tájé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 FEB 14
PEST MEGYEI HIRLAP

Heiling György festőművész

lap 1021

AZ ARANY JÁNOS MÚZEUM ÉVADNYITÓ TÁRLATA

Abonyi festő Nagykőrösön

Heiling György Abonyi rajztanár festőművész nagykőrösi kiállítása az Arany János Múzeumban tekinthető meg március 27-ig, hétfő kivételével, naponta 10 és 18 óra között.

Heiling György: Shakespeare 75. szonettje.

Tanulságos *Heiling György* fejlődése. Kis lépésekkel, de mindig előre haladt. *Abonyi Horváth József* tanította meg szólni a rajz nyelvén, s hogy mi a festmény, azt a nagykőrösi tanítóképzőben és Szegeden érzékelte *Rácz József* és *Fischer Ernő* studiumain. Minden alkalmat megragadott, hogy festő legyen. Önképzése szívós, önismerete szigorú. Nyaranta rendszeresen képzi magát zebegényi, gombai művésztelepeken, a *Nagy István csoport tagja*, végzi a Képzőművészeti Főiskola kiegészítő tagozatát *Patay László* szakmai irányításával. Nem hanyagolja el tanári tevékenységét sem, diákjai eredményes rajzokkal szerepelnek a Szovjetunióban, Indiában, Svájcban, Kubában. Heiling György első önálló abonyi tárlata után részt vett a pedagógus képzőművészek országos kiállításán, s itteni sikere révén delegálták a pozsonyi nemzetközi tárlatra is műveit. Heiling György személyiség és típus. Típusa megyénk szorgalmas rajztanárainak, mint *Chemez Árpád, Somogyi György, Garai Jenő, Radóczy Mária, Pataki Tibor, Kiss Ernő, Somodi László* és annyian mások egyre nagyobb erőfeszítéssel és hitellel rohamozzák a festői magaslatokat.

Heiling György hosszú ideig töprengett, hogy az ábrázolás természetelvűsége közelében maradjon, vagy a jelírás útjára lépjen. Az utóbbit választotta. Elég következetes volt azonban abban, hogy a merész absztrakciók fedezetét megteremtse rajzaiban. Egyéni rajzi megoldással időzik régi kapuknál, Shakespeare 75. szonettjénél — rajzi, festői műfordítással kísérletezik. Ez még kísérlet, nem eredmény, de annak ígérete. Amilyen szerény, amilyen dolgos és következetes Heiling György, képes lesz arra, hogy learassa festői magvetését.

Nevezzük meg nyíltan és őszintén azt, ami ma még *hiány* benne — az abonyi karakter. Nem feledheti, hogy Szőnyit is segítette Zebegény —, Heiling György is csak úgy gyarapodhat, ha felhasználja rajzi motívumaiban Abony gazdag néprajzi forrásait. Egyszóval; ha növeli művészetének helyi értékeit, úgy válhat fokról fokra egyetemessé.

Losonci Miklós

PEST MEGYEI Hí

s megnyitó

mos tagja, a politikai, kulturális, társadalmi élet számos ismert személyisége.

Megjelent a megnyitón a Budapesten akkreditált diplomáciai testület több vezetője és tagja. A magyar színházművészet és művelődés budavári új otthonának avatásán ott voltak a szocialista országok jelentős színházainak neves képviselői.

Keddtől, két hétig tartó ünnepi rendezvénysorozaton 17 produkciót mutatnak be a Budavári Palota újonnan rekonstruált épületében.

Az Olasz KP küldöttségének látogatása

Az MSZMP Központi Bizottsága meghívására február 6-a és 13-a között hazánkban tartózkodott az Olasz Kommunista Párt küldöttsége *Giuseppe Chiarante*-nak, a Központi Bizottság tagjának vezetésével.

Az oktatásügyet tanulmányozó küldöttséget fogadta *Óvári Miklós*, az MSZMP, Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára. Az olasz delegáció megbeszéléseket folytatott *Kornidesz Mihállyal*, a KB osztályvezetőjével, *Polinszky Károly* oktatási miniszterrel,

ısága

és tej a Zöldmezőből

gyobb terméshozamot elérni kukoricából.

Jó volt a zöldborsótermés, zökkenőmentes a betakarítás, elsőosztályú a minőség, így nem okozott nehézséget időben átadni a termést a konzervgyárnak. Korántsem volt ilyen gondnélküli a gyökérzöldség értékesítése: közel 10 vagon másodosztályú termény áll eladatlanul mind a mai napig. Ez a tekintélyes zöldséghalom két gondolatot is sugall: egyrészt, hogy a felvásárló vállalatok és a szabványok merevségét lenne hasznos oldani, másrészt, hogy számolnia kell a termelőknek azzal: csak minőségi áru piacképes.

A két főágazat, vagyis az alaptevékenység munkájának ismertetése után az elnök rátért az ipar tavalyi feladatainak, teljesítményeinek taglalására. Az előzetes tervet ugyan száz százalék felett teljesítették, de a vácszentlászlói gumiüzem rendelési nehézségekkel, a valkói gumiüzem anyagellá-

Valóban az, de amilyen ritka, olyan rokonszenves az efféle sokirányú érdeklődés. S mi az, ami a munkájukon kívül, az itt körbe álló ifjakat leginkább foglalkoztatja? A tsz fiataljai szenvedélyesen rúgják a labdát, szabad idejük nagy része a sportpályán telik. Balogh Zoltán műszerész, K. Fodor Tamás háztáji agronómus lelkesen magyarázzák a labdarúgás szépségét, örömeit. Tóth Katalin mezőgazdasági gépészmérnök ugyancsak huszonéves arcán elnéző mosoly s némi tartózkodó fensőbbség. Ő a termelőszövetkezet KISZ-titkára, de itt és most inkább a női nemet képviselve derül a futballrajongáson.

Teendők a szervezésben

Az ezévi termelési és pénzügyi tervet *Kolozs László* elnökhelyettes, az alapszabály módosítását *dr. Cseri László* jogtanácsos terjesztette elő. Az új közgazdasági szabályozókat tekintetbe véve a termelőszövetkezet módosította az ágazatok nagyságrendjét, egymáshoz való arányát. A növénytermesztés hozamait és árbevételét 5 százalékkal kívánják emelni az elkövetke-

Heiling György

Érden nyílt meg a Nagy István csoport jubileumi kiállítása, melyen szerepelnek a művész munkái

Losonci Miklós: a Nagy István csoport jubileumi kiállítása.
Pest Megyei Hírlap, 1974. jún. 22.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 MÁJ 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Heiling György

1021

Heiling György: Kút

gé jártas a tantervelméleti kérdésekben, és nem eléggé megalapozott az oktatáspolitikai felkészültsége sem. *A tankönyv azonban mindennapos munkaeszköz a kezében, s a gyakorlat azt bizonyítja számára, hogy munkáját a rossz tankönyv nagyon megnehezíti, a jó tankönyv viszont könnyebbé teheti.* Ezért esik több szó a tankönyvekről. Gyakori vitatéma volt az utóbbi években ezek helye, szerepe. Elhangzott néhány szélsőséges álláspont is. Mára azonban elég egyértelművé vált, hogy *a tankönyv jelenleg is a legfontosabb taneszköz* — és alighanem még hosszú ideig a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JAN 8
PEST MEGYEI HIRLAP

Heiling György

Portré 1021

Heiling György műanyagmetszete

KÉP, SZÖVEG NÉ

ÉV ELEJI MEGLEPETÉS

Osmagyar

A Przemyslben lévő múzeum ikor
jai, az ezeréves város emlékei, s tö
ténelmi nevezetességű Jaroslaw-mú
kincsei méltán hozták izgalomba
érdeklődőket. Az idén azonban eg
új, valóban nem mindennapi rége
szeti lelet fordította ide a közfigye
met. Tudósok, történészek, régészel
s a muzeális dolgok iránt érdeklő
dő nem szakközönség is felkapta
fejét a hírre: *ősmagyarok sírját* tá
ták fel a város határában.

Kik lehettek

A múzeumban kísérőm, *dr. And*
zej Koperski régész, az idei nag
felfedezések hőse. Szívélyesen ka
lauzol fel a restaurálóműhelyb

Heiling György
festő

lap 1021

1977. SZEPTEMBER 21., SZERDA

Tárlat a Csepel Autógyár Művelődési Központjában

A NAGY ISTVÁN CSOPORT TÍZ ÉVE

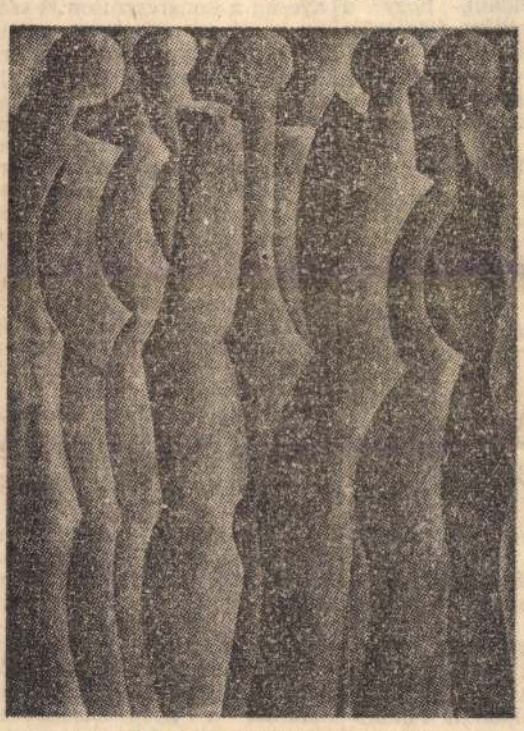

Heiling György: Figurális kompozíció

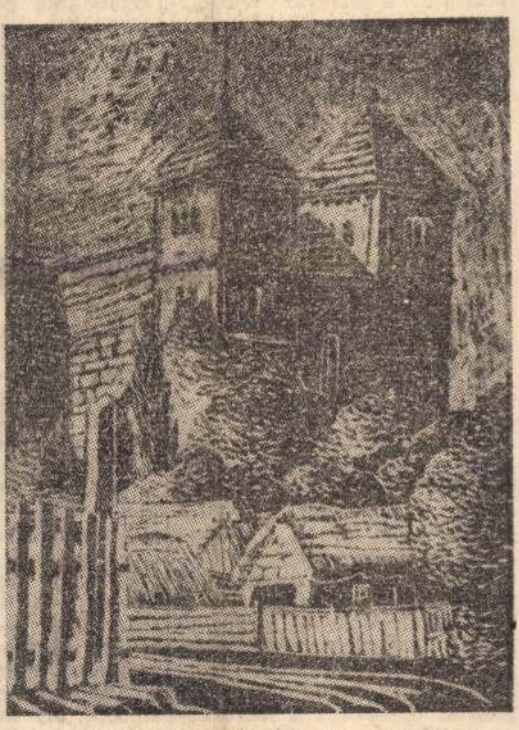

Garai Jenő: Ócsai református templom

A Nagy István Csoport kiállítását szeptember 25-ig tekinthetik meg az érdeklődők, naponta, a Csepel Autógyár Művelődési Központjában. A tárlatot Fegyó János rendezte.

A FÖLDRAJZI TÁJEGYSÉGEK, éppen a kulturálódás századok óta tartó erjedésében egyre inkább szellemi környezetté alakultak. Az is tény, hogy ez a mozgásirány az elmúlt harminc esztendőben karakteressé vált, meggyorsult. Pest megyének először *Szentendre* volt a képzőművészeti központja, később *Zebegény* és *Vác* is felzárkózott *Szőnyi István* letelepedése és a művelődéspolitika jóvoltából. A déli rész azonban hosszú ideig gazdátlan maradt. Az 1960-as évek közepén történt a változás. Ez társadalmi gondoskodásból történt. Ekkor telepedett le *Dömsödön Vecsési Sándor, Bazsonyi Arany, Patay László* — és 1967-ben alakult meg a dabasi, ráckevei, monori, nagykátai járás, Cegléd város támogatásával a *Nagy István csoport*, melynek első lelkes szervezője *Platthy Iván* volt. Komoly segítséget jelentett már kezdettől a Pest megyei Tanács támogatása, mely az idők során fokozódott. A festői, szobrászi társulás rangját emelte, hogy az induláskor *Pál Mihály, B. Szabó Edit, Kampfl József, Kecskés Lajos, ifj. Pál Mihály, Nádasdy János, Kocsis László, Miklosovits László* szobrászi, festői, grafikai minősége adott mértéket a többiekneK, akik közül azóta többen felzárkóztak ehhez a szinthez — elsősorban a festők közül. *Bányász Béla, Orci József, Fegyó Béla, Heiling György, Radóczy Mária* képviselik az új kezdeményezéseket, s ha többen távoztak is, *Kiss Ernő* értékei megmaradtak, s megérkezett új hajtásokkal az új raj; *Kéri Mihály, Somogyi György, Barnóth Zoltán, Selmeci György, Kiss Miklós* — valamennyien fiatalok és tehetségesek.

AZ ELMÚLT TÍZ ÉV alatt növekedett az érték? Nehéz az egyenes válasz, ugyanis a nyitánynál a lépték egyes műveket illetően kiemelkedő volt, de az átlag nagyon mérsékelt. Elmondhatjuk: *az átlagszínvonal emelkedett*, de a következő években szükség lenne sürgősen mesterművekhez szerkeszteni a teendőket, ehhez indokolt meghívni országos rangú alkotókat. Csak így zárkózhat fel megyénk déli része Szentendre, Nagymaros, Vác, Zebegény, Dömsöd értékeihez, de így felzárkózhat.

Fejlődést figyelhetünk meg a műfaji választékosságban. Ma már a tűzzománc, gobelin, kisgrafika, batik is szerepel a jubileumi tárlaton *Radóczy Mária, M. Orbán Edit, Nagy László Lázár* jóvoltából; hibátlan megoldásokkal. A jubileumi kiállítás meggyőző része a grafika, kevés a szobor. Szemők György plasztikái, Kiss Ernő érmei ezért jelentenek üde színfoltot, mert komoly törekvéseik egyúttal a Nagy István csoport képzőművészeti teljességét biztosítják. — ha már Brindzik László távolmaradt.

Régebben minden falunak volt tanítója — lassan orvosa is lett, s ma már szobrásza és festője is van; ezt a jó és örvendetes haladási irányt jelöli a jubileumi tárlat, ahova művekkel húsz Dél-Pest megyei helységből jelentkeztek; Nagykőrösről, Szentmártonkátáról, Alsónémediről, Abonyból, Gyálról, Maglódról, Szigetszentmiklósról. Tekintélyes a gyömrői csoport — innen *Bodócsi Béla, Unyi István, Vas Jenő* és *Simon László* érkezett. Újdonság, hogy most először Szolnok megyéből is küldtek szobrokat, ez igazolja a Nagy István csoport területi terjeszkedését. Felívelő ág az is, hogy ezúttal harminckét kiállító alkotásait láthatjuk eddig csöndes helyekről is; Úriból, Hernádról, s ez a táj közművelődésének gyarapodását érzékelteti.

SOKFÉLESÉG mutatkozik tájegységekben, életkorban, társadalmi rétegződésben. *Tápiószőlőstől Vecsésig, Cegléditől Százhalombattáig* több város és község arculata érződik a rajzokban, festményeken — s a kiállítók között találunk gimnazistát és nyugdíjast —, sok tanárt, műszerészt, népművelőt, anyagbeszerzőt, mintakészítőt. Olyan embereket, akik napi munkájuk mellett készülődnek a festői magaslatok elérésére komoly önbecsüléssel, szorgalommal és elszántsággal. Példázzák, hogy a munka az alkotás szintjét igényli.

A sokrétűség természetesen meghatározza a Nagy István csoport jubileumi kiállításának eltérő minőségét és túlságosan is tág stílushatárait.

Ezért fontos, hogy évi többszöri találkozáson, közös művésztelepeken — országos hírű művészek és művészettörténészek bevonásával dolgozzák ki együttesen a Nagy István csoport elkövetkezendő tíz esztendejének célkitűzését, mely tudatosabb tervezéssel alakítható és alakítandó. A megtorpanást csak így kerülhetik el. Csak így teljesíthetik azt, amelyre Nagy István művészetének szellemében vállalkoztak.

Losonci Miklós

PEST MEGYEI HIRLAP
SZTOHGYELO
BUDAPEST, IX., ÜLLOI ÚT 53
Telefon: 387-148, 340-726
1977 SEP 21

Cselekedni a közösségért

Beszélgetés dr. Gyüszü Miklós főtitkárhelyettessel a küszöbön álló Vöröskereszt-kongresszus előtt

Októberben tartja V. kongresszusát a Magyar Vöröskereszt. Az előkészítő időszak a napokban fontos állomásához érkezett, *megkezdődtek a megyei küldöttértekezletek.* Ebből az alkalomból arra kértük *dr. Gyüszü Miklós* orvos-ezredest, a Vöröskereszt főtitkárhelyettesét, hogy foglalja össze az alapszervezeti taggyűlések, valamint a városi, járási és kerületi küldöttértekezletek tapasztalatait. Miként hajtotta végre a megközelítően egymillió tagot számláló mozgalom az előző kongresszus határozatait?

Jobbakká válnak

— A tanácskozások a magyar vöröskeresztes mozgalom jelentős fejlődéséről adtak számot. Azt hiszem, joggal fogalmazhatok így: a Vöröskereszt IV. kongresszusa határozatait alapvetően végrehajtotta — kezdte nyilatkozatát a főtitkárhelyettes. — *Növekedett a mozgalom társadalompolitikai jelentősége,* a lakosság életében jelentős szerepet játszik. Erősödött a Vöröskereszt *tömegszervezeti jellege* is. Ma már az alapszervezetek túlnyomó többségét ténylegesen is kollektívák, általában tevékeny vezetőségek irányítják, akik nemcsak a feladatok körvonalázásában, hanem a határozatok végrehajtásában is cselekvően részt vesznek.

— Az elmúlt több mint négyéves időszak munkája azt bizonyítja — s erre utal a taggyűléseken jelen levők nagy száma is —, hogy a Vöröskereszt aktivistái *mind jobban átérzik* tevékenységük humánus és mindinkább szocialista jellegét. Azáltal, hogy segítséget nyújtanak például a szociálpolitikai, a népesedéspolitikai feladatok végrehajtásához, maguk is egy kicsit másokká, ha szabad így mondanom: *egy kicsit jobbakká válnak.* Olyan tulajdonságokat alakítanak ki magukban, amelyek a szocialista emberre jellemzőek. Ki tagadhatná például, hogy a véradóban, amikor fölajánlja idegen embereknek a vérét, valami olyan érzés, élmény játszódik le, amely által mindenképpen gazdagabb lesz...

Jelzőszolgálat

— Az alapszervezeti vezetőségi tagok száma mintegy 60 ezerre tehető és közülük sokan közéleti funkciót még soha nem töltöttek be. Gyakorlatilag arról van szó, hogy ezek az emberek *itt kezdik el,* itt kezdenek foglalkozni a közösség ügyével és tanulnak meg cselekedni a közösségért.

— A Vöröskereszt tagsága a IV. kongreszus óta számban is növekedett, de fontosabbnak tartjuk azt, hogy gazdagodott, *konkrétabbá vált.* Egy-egy alapszervezetben nem általában beszélnek családvédelemről, vagy egészségnevelésről, hanem — összhangban más szervekkel — *tényleges feladatok végrehajtásából vállalnak részt.* Nem kevésbé fontos a Vöröskereszt jelzőszolgálat szerepe. Ily módon is rendkívül sokat tehetnek — és ezzel a lehetőséggel aktivistáink élnek is! — például az alkoholizmus ellen, vagy a környezetvédelemért.

Javaslatok

— A munka gazdagodására utal a taggyűlések, küldöttértekezletek vitajellege, kritikus légköre. Nagyon *figyelemre méltó javaslatok* hangzottak például el. Egészen bizonyosan a kongresszuson is szóba kerül az a javaslat, amely az elsősegélynyújtók ismereteinek *karbantartására* hívja fel a figyelmet. Számos helyen felvetették, hogy korszerűsíteni kell a *tisztasági mozgalom* módszereit; másutt arról szóltak, hogy az *alkoholisták* elvonókúrára küldésének útja-módja egyszerűsítésre szorul, vagy hogy tovább kell növelni az *egészségügyi propaganda* színvonalát. Sok helyütt a taggyűlésen vállalásokat is bejelentettek. Vas megyében például arra vállalkoztak, hogy társadalmi erővel két *közúti egészségügyi állomást* hoznak létre a forgalmas 8-as út mentén, ahol vöröskeresztes aktívák tartanak állandó ügyeletet.

— Köszönetet mondunk a társadalmi aktíváknak munkájukért. Köszönetet mondunk a bajba jutott és megsegített emberek, idősek nevében, akiknek az ápolását, gondozását vállalták, azoknak a betegeknek, sérülteknek a nevében, akiknek a gyógyulásához a vöröskeresztes aktívák segítsége is hozzájárult; köszönetet az állami gondozott gyermekek, az egymásra talált családok, a kismamák — tehát *tízezrek, százezrek nevében.* A köszönetet egyébként képviselőink a taggyűléseken megjelent 700 ezer vöröskeresztes aktívának közvetlenül tolmácsolhatták.

Deregán Gábor

Kossuthra emlékeztek Tinnyén

Százhetvenöt évvel ezelőtt született Kossuth Lajos. Az évforduló alkalmából tegnap koszorúzási ünnepséget rendeztek *Tinnyén,* ahol történelmünk nagy politikusa 1843-tól 1846-ig élt. A kegyelet virágait a piliscsabai nagyközségi közös tanács képviseletében *Erdei László* elnökhelyettes, a HNF piliscsabai bizottságának elnöke, *Pirinyi István,* valamint a művelődési ház, a helybeli úttörőcsapat, és a tinnyei sportkör küldöttei helyezték el az egykori lakóház előtt álló emlékműnél.

Képviselő – két ülésszak között

Tudni kell nemet is mondani

Nem tegnap óta tudom, hogy *Érd* nemcsak az ország legnagyobb faluja, hanem *a legélesebb ellentmondások települése* is. Ostornyeles lámpák a főút két oldalán és petróleny a Parkvárosban. Mindez közvetlenül a főváros szomszédságában. Budapest mellett, ahol tizenötezer érdi dolgozik.

Nehéz lehet országgyűlési képviselőnek lenni itt — morfondírozok magamban, amikor mintegy végszóra beszélgetőpartnerem, *Antal Imre,* a MEZŐGÉP érdi gyáregységének igazgatója, a község képviselője, megérkezik.

Az egyenes beszédet megértik az emberek

— *Nem*-et mondani soha nem tartozott a népszerű feladatok közé. Aki erre vállalkozik, annak érvelnie kell, megmagyarázni a kimondott *nem* indokait, eredőit, megvilágítani távolabbi összefüggéseit. Az egyenes beszédet megértik az emberek.

Ez történt ezen a napon is. *Nyolcvanheten fellebbeztek* az óvodai felvételt elutasító határozat ellen. *Jogos igénylők.* Mégis ki kellett tudni mondani a *nem*-et. *A nagyközség tíz óvodájába ezernegyvenhét gyereket vettek fel* szeptemberben. *Harmincnégy százalékkal többet, mint amennyit lehetett volna.*

— Pillanatnyilag nincs mit tenni. A nagyközségben évek óta nyolcszáznál több gyermek születik minden esztendőben. Jelenleg *kétezernégyszáz óvodás korú gyereket tartanak számon.*

S ami csak nehezítette *Antal Imre* számára a nem kimondását: *a fellebbezők között többen éppen annak a gyárnak a munkásai, amelyiknek ő az igazgatója.* Mégsem tehetett mást. A dolog *így igazságos.* Akkor is, ha *ez az igazság* pillanatnyilag *keserű.*

— *Öröm,* hogy *ebben az ötéves tervben ötszázkét lakás épül* a nagyközségben. Mégis, És a *járdaépítésnek is alapfeltétele* a sóder. *Az esztendő végére* mindez itt, *helyben beszerezhető lesz.*

Heiling György festő

Megnyílt Vácott a Pest megyei pedagógus képzőművészek kiállítása, melyen a művész művei szerepelnek.

Lasancsi Miklós: Pest megyei tanár-festők kiállítása.
Pest Megyei Hírlap, 1974. dec. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726
1978 JAN 12
PEST MEGYEI HIRLAP

Heiling György

Mezei munka

1021

Heiling György metszete

olyan: bármennyit vállalhat az ember. Most tehát „nyugdíjasként" lettem a Pest megyei Vöröskereszt elnöke, s maradtam tanácstag, s a HNF megyei bizottságának tagja.

— A tervem: amíg az egészségem engedi, részt szeretnék venni a megyei Vöröskereszt-vezetőség munkájában. Jövőre a váci járást patronálom és az aktivistáknak tartok továbbképző előadásokat, beszélgetéseket.

— A magánéletemben? Nagy a restancia: sokat kell olvasnom. Például 7 éve vettem meg Prust egyik könyvét, a Fáraót. Most jutottam hozzá, hogy kézbevegyem. Azután rendbeteszem a lakást, nyáron pedig kertészkedni szeretnék, a szigetszentmártoni hétvégi ház körül. Lélekben ma is tanyasi lány vagyok: kötődöm a földhöz...

— Mint Vöröskereszt-titkár, napi 13—14 órát dolgoztam, a sok vidéki út miatt. Most nem mérem az időt, nem nézem az órát. Amikor a segítségem kérik, jövök.

— Hogy meddig maradok vöröskeresztes? Ez egy életre szól...

Vasvári G. Pál

hatjuk, nem a szórakozó igénytelen, ha ellátogat a varietéműsorokra, hanem az a fő baj, ha a szórakoztatás színvonaltalan.

Maradva a Grock-i példánál nem a lényeg mellett kell nagy erővel „fújni". Közelmúltban az egyik budapesti bár igazgatója Szocialista Kultúráért kitüntetést kapott — a döntés *elvileg* lehet helyes, kifejezheti a kulturális kormányzat megbecsülését a szórakoztató iparnak. Sokak jogos ellenvéleményét az táplálta, hogy a neves éjszakai lokált szinte *kizárólag* külföldiek látogatják. S az átlagosnál valamivel színvonalasabb produkciók nagyon szűk rétegnek adnak kellemes élményt. Az elismerés persze, lehet ösztönző az egész szórakoztató iparnak, de úgy tűnik, mit sem változtat *azoknak* az ízlésén, elhivatottságán, igényességén, akik szerte az országban művelik, szervezik és szerződtetik a szórakoztató produkciókat.

Kr. Gy.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX. ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUL 30
PEST MEGYEI HÍRLAP

Heiling György

Este 1021

Heiling György metszete

ték (s nem kutatták a jelenség v
lódi okát).

Sirius és Procyo

Miután megismerkedtünk az egyi
tomi Szóthisz hagyományok ered
tével, most már feltehetjük a ké
dést: mi köze ennek a nagy mele
hez és főként a kutyához?

Az első kérdésre egyszerű a v
lasz: a Sirius heliakus felkelésekor
nem csak a víz-, hanem *a hőhullámok* is „megindulnak". A trópusi, kontinentális meleg észak felé tart, akárcsak a Nílus áradása. Ez termé-

lagok birodalmába, mert — mai ismereteink szerint — bolygóik nincsenek, környezetük élettelen.

GAUSER KÁROLY

A rádió és a televízió műsora

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

5.55: Rákóczi induló. 6.00: Hírek. Időjárásjelentés. 6.10—7.54: Kellemes vasárnapot! 7.54: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Útközben. 8.10: Öt kontinens hét napja. 8.25: Hallgatóink figyelmébe! 8.26: Operaegyüttesek. 9.12: Reklám. 9.15: Magyar múzsa. 9.54: Útközben. 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. 10.03: Petykó és Matykó. Mesejáték. 10.52: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa énekel. 11.04: Zenés reklámturmix. 11.14: Vasárnapi koktél. 12.00: Hírek. Időjárásjelentés. 12.10: Édes anyanyelvünk. 13.00: Változatok egy témára. 13.10: Jónás Mátyás népi zenekara játszik. 13.50: Rádiólexikon. 14.20: Arturo Bedenetti Chopin mazurkákat zongorázik. 14.40: Pillantás a nagyvilágba. [illegible] cordóbai állatkert. 11.25: Játsszunk együtt! II. rész: Fogvócskák. 11.35: Sólyomszem, a nyomkereső. Amerikai filmsorozat. V/3. rész. 14.33: Műsorismertetés. 14.35: Artisták a porondon. Frank Brents amerikai bűvész műsora. 14.45: Műsorainkat ajánljuk. 15.10: Főszerepben: Kabos Gyula. Háromszázezer pengő az utcán. (Szerencsegyerek) Magyar film (1937). 16.25: Reklám. 16.30: Vízilabda Junior Európa-bajnokság. 17.30: VIT — Kuba. 18.00: Most mutasd meg! Társasjáték. 18.30: Reklám. 18.40: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 18.45: Esti mese. 18.50: Tévétorna. 19.00: A Hét. 20.00: Hírek. 20.05: Columbo. Amerikai filmsorozat. Személycsere. 21.35: Sporthírek. 21.45: VIT — Kuba. 22.45: Hírek.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Heiling György

1021

Kertészetben

Heiling György linőmetszete

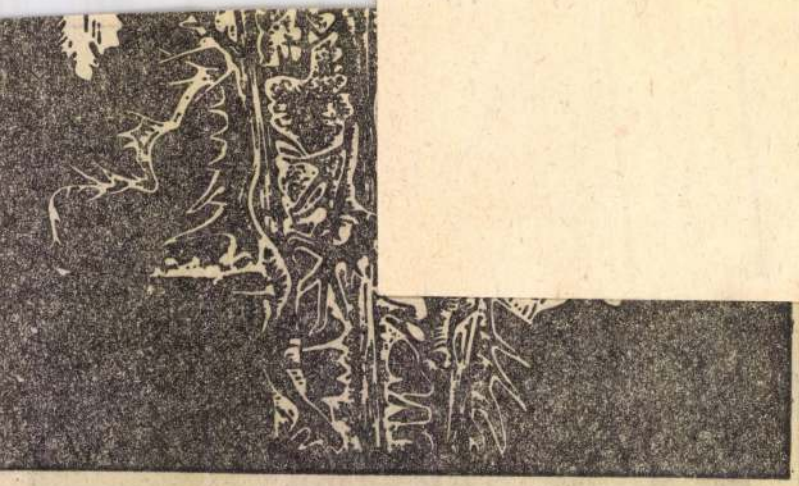

Révész Napsugár rajza

— Följelentették?

— Föl, valami haragos. Mit tudja z, mi munka van a gyümölccsel, mit olgoztunk mi ketten az urammal. Kicsi a nyugdíj, ugye, jól jön a kigészítés.

— Ha hivatalosan beadná?

— Nem éri az meg. Így kapok liteéért százötvenet is, úgy a felét se. Na, kérnek vagy nem?

Kérünk, de előbb — úgy járja az zlet — kóstolunk: színre, szagra, íze jófajta kisüsti. Félliter a kívánci-

amennyi jólesik. S ha netántán nem kívánja, legyen joga, ereje nemet mondani.

— Ezt nevezem én úgy, hogy az ivókultúra kialakítása. Dehogy akarok én alkoholmentes világot, hanem csak olyan felnőtt társadalmat, ahol mindenki a maga akarata, s nem holmi — meglevő, nem meglevő — szokások miatt iszik azt és annyit, amit és amennyit iszik.

— De hát akkor ez sokkal nehezebb, mintha holnaptól nem árul-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 NOV 27

Heiling György

7

1021 Építkezők

Heiling György linómetszetei

8

Szeretem a Dunakanyart...

Az író

Dunakanyar. Fővárosunktól nem egészen tíz kilométernyire. Egy jó gyalogsétával nem egészen két óra alatt elérhető, a HÉV-vel pár perc... És itt megállni kényszerül a krónikás, az életből eltávozott két kommunista miniszterre gondol kegyelettel vissza: dr. Antos Istvánra, a kiváló marxista közgazdászra, volt pénzügyminiszterre és Kossa István egykori közlekedési miniszterre. Szerették a Dunakanyart, s vele kapcsolatos jövendölésük is valóra vált.

Antos István mondta 1957-ben: „Nem kell tizenöt év, és az egyik legdinamikusabb fejlődő vidékünk a Dunakanyar lesz. Ez lesz fővárosunk előkertje. A fővárosiak a háztömbök utcarengetegeiből ide fognak menekülni. Soha nem látott fejlődésnek fog indulni ez a vidék!

Kossa István elrendelte a mai 11-es műút megépítését. Mennyi vita, probléma kísérte ezt a beruházást. Voltak kik a leányfaui genytenyefasor elvesztésén búsultak, mások azzal érveltek, hogy először a Balatonhoz kéne ilyen korszerű utat építeni. A miniszter megjegyezte: „Pár év múlva szidni fognak, nem bírja a forgalmat... Hiszen ez a vidék tizenkét hónapos idegenforgalmi szezonra való. Itt megvan minden évszaknak a szépsége, és ezt ki kell használni. Tavaszi túrák a hegyekben, múzeumok a télidőben, mikor még nem elég a hó a sportra, nyáron itt a Duna. S ha majd hévizeket találunk, egész évben megoldódik a fürdési lehetőség. Aztán ősszel legszebb az erdő... Szóval itt tizenkét hónapon át lehet pihenni..."

S jelen igazolja őket, s még inkább az a szép jövő, amit a szakemberek álmodnak a Dunakanyarnak.

Én valahogy összenőttem ezzel a tájjal, jó és balsorsom mindig megvígasztalt — írná a sorok írója. De az ő véleménye tele szubjektív benyomásokkal, elfogult lehet, így azt a megoldást választotta, hogy megszólaltatja azokat, akik itt élnek, dolgoznak, alkotnak vagy pihennek a Dunakanyarban. Mondják el ők miért szeretik ezt a tájat, mi köti őket ide, mi az aminek örülnek, mint helybeli lakosok, és mi az amin változtatni kéne...

Bánhalmi János felvétel

Szakonyi Károly író Szentendre tárában, Leányfaluhoz közel, egy tcsaládos társasház részének ajdonosa. Csaknem tíz éve vette g, ahogy beszélgetésünkből kitűk.

— Alkalmi vétel volt! Nem kis nkába került népes családunknak megfelelően kialakítani. Ez dolgozószoba, az alagsorban — a gi tulajdonosnak borpincéje volt például az átalakító munkánk ere ménye. Az itt látható könyvesp cok pedig már az én dilettáns as talosmunkáim. Így kellett az egé házat lakhatóvá tenni. Mellettünl lakás terasza alatt építettük meg garázst. Van egy kis Trabantom. S kat kell utaznom, ingázom lakás és Miskolc között, mert az ott színháznak vagyok a dramaturg Ez a fix állásom...

— *Mikor ismerkedett meg e t egységgel?*

— Itt töltöttem a környéken k tonaéveimet. Mikor gyakorlatok jártunk — hogy fáradságomat győzzem — barátkoztam a körny zettel. Magam is vidékről szárn zom: Dunántúlról, az osztrák hat mentéről. Nagyapám ott volt u dalmi gépész. Aztán mi fölker tünk Pestre, mert apám itt tal magának megfelelő munkát. Isl láim nagy részét Pesten végezte csak a nyári vakációra utaztam nagyszülőkhöz. Azóta is amil megállok valamelyik pilisi hegyc cson, visszatérnek képzeletemben gyermekkori emlékek. Szabadidő ben sok-sok kirándulást tettem

Jarmine pore ólot

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 OKT 15

Heiling György

MAGAZIN
1978. OKTÓBER 15., VASÁRNAP

1071

Belső tér

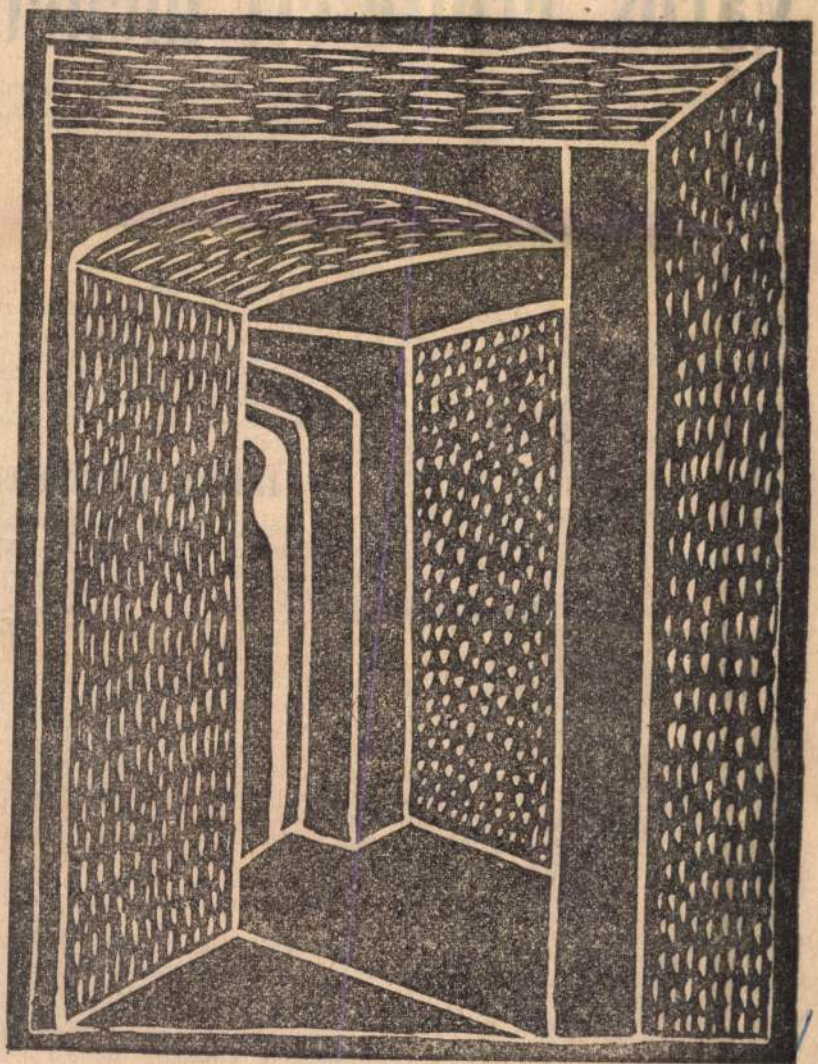

Heiling György metszete

Város, erőltetett meneth

Szerencsénk volt; nem kellett a sorompónál várakozni. Kicsit összerázott ugyan a vasúti átjáró, de a Zsiguli jól tűrte. Mégis megállunk, ez már afféle menetrendi szokás, ahogy a Diósdi úton a Csöpi-presszóhoz érkezünk: kijár egy nyújtózkodás és a kávé. Alig kell félrehúzódnunk az útról, hiszen nem nagy a forgalom; hétköznap délelőtt van. Tekintetünket szabadon húzza magával a kétsávos aszfaltcsík a Balatonra vezető útig, ahol az érdi házakba ütközik. Aztán már nehéz egyetlen képbe összefogni a panorámát: ligetes lankák emelkednek, magasfeszültségű villanyoszlopok és a párás levegőben csíkozó sugarak mögött Százhalombatta három kéménye. Hátunk mögött valahol Budapest. A két város között — ma még Európa legnagyobb faluja — Érd.

Ismerkedés

A kávé nem éppen jól sikerült a kisasszonynak, látom rajta, hogy tudja ő is. Rám néz, helyettem is fintorog. Sebaj. Jókedvre derít az ötlet: ha a magyar nyelvben is volna nemük a főneveknek — mint a franciában, vagy a németben —, akkor Érd minden bizonnyal nőnemű névelőt kapna. Szépsége, halmai és akarnoksága miatt is. Közben az asztalunkhoz telepszik egy lány, kevergeti a kávéját; a színéről átszik, hogy neki nagyobb szerencséje volt. Rágyújtana, gyufát keres. Véletlen találkozás... Tüzet adok.

— Helybéli?

— Igen. Itt lakom a Kutyavári úton.

— Régen?

— Három éve.

— Akkor biztosan ismeri már Érdet. Én még sohasem jártam itt.

nában sokszor látnak majd hasonló képet Érden, hiszen valamennyi üzem és intézmény szocialista brigádja vállalt társadalmi munkát a község, majd' azt mondtam város szépítése, fejlesztése érdekében. Másfél hónappal ezelőtt tartották az érdi szocialista brigádvezetők tanácskozását, akkor a Budai járási Építőipari Szövetkezet József Attila szocialista brigádja kezdeményezte ezt a szinte az egész településre kiterjedő társadalmi munkát. Így a helyi Hazafias Népfront és a KISZ szervezésében a legkülönbözőbb intézményektől és vállalatoktól találhat embereket.

Tanúság és történelem

Alig kőhajításnyira a majdani parkolótól, az érdi tanácsház sárga épülete szegélyezi az utat. Szilárd burkolatú járda, modern autópálya, kicsit távolabb a posta kétszintes épülete is idelátszik, s az ellenkező irányból az ugyancsak emeletes Pelikán épület az áruházzal, bisztróval, étteremmel. Ez a képzeletbeli háromoldalú képeslap egy gazdag és sok szempontból már fejlett településről adhatna hírt. Pedig alig száz évvel korábban mocsaras erdő borította Érdnek ezt a részét. A tanácsház helyén állt a Pelikán vendégfogadó és postakocsi pihenőhely, amely a környező nádasban fészkelő pelikánmadarakról kapta a nevét.

Érd múltjának legrégibb tanúja a régi faluközpont kis dombján álló katolikus templom, amelynek hajója még a XV. században épült. S nemcsak szerencsésen átvészelte a történelem viharait, hanem szépült, bővült és gazdagodott folyamatosan. Így aztán három-négy építészeti stílus elemeit fedezhetjük fel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 JUN 4

Heiling György

MAGAZIN
1978. JÚNIUS 4., VASÁRNAP

1021

Ifjúság

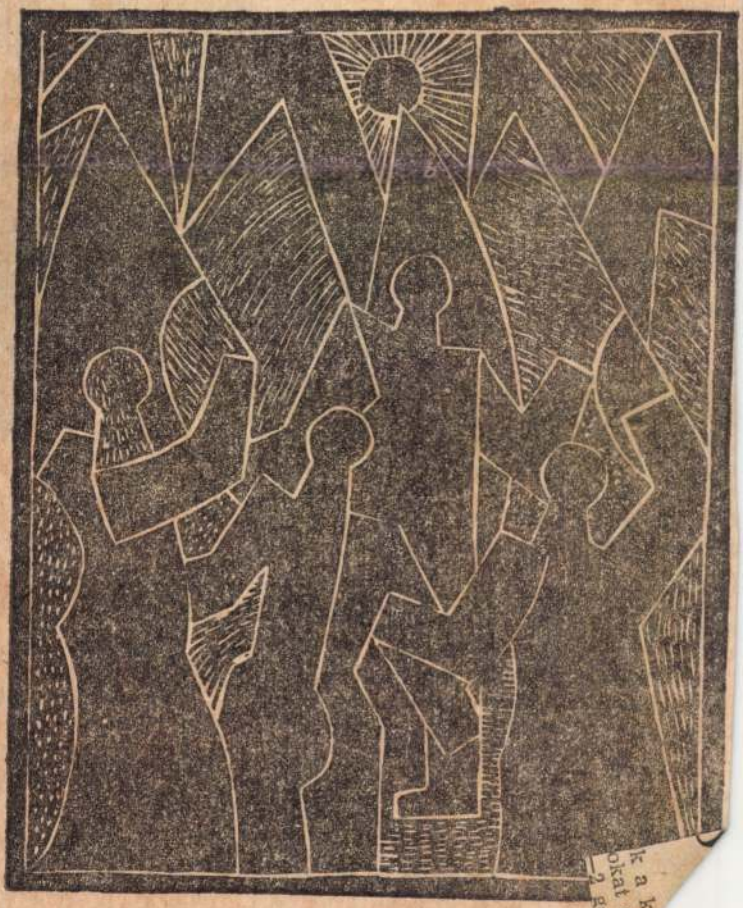

Heiling György grafikája

um esetleges roncsai a *Csendes-vizében* fejezzék be pályafutá-

kiégett mesterséges holdak két pontból jelentenek szennyfor-a környezetéért aggódó ember ára. A légkör sűrű rétegében el-műhold égésekor gáz keletkezik, fémpor kerül az atmoszférába. e többszáz tonna fémpor kerül-y az atmoszféra felső rétegébe. mszennyezés mellett *az elégő ld fel is fűti az atmoszféra felső t, s egyben ionizálja azt.* Hő-yezés következik ily módon be, ség egyes meteorológusok sze-z időjárást is befolyásolhatja. fennáll még egy szennyezési y a tökéletlenül elégő mester-holdak *fedélzeti mini atom-oraitól.* Szerencsére ez eddig sen 2—3 esetben fordult csak

űrkutatásnak, a műholdak mű-sének *az emberiség nagyon so-köszönhet.* Sajnos mind a mai a műholdak tökéletlen elégé-származó szennyezési proble-em sikerült még megoldani.

A Csehszlovák Tudományos Akadémia Geofizikai Intézetének munkatársai az Interkozmosz műholdakról érkező adatokat feldolgozó számítógép magnetofon egységét szabályozza.

rendezést fejlesztettek ki és készítettek el, majd 10 műholdba szerelt be az intézet munkatársai. A műszereket a Nap röntgensugárzásának, az optikai szféra sugárzásának és a mikrometeoritok sebességének energiájának mérésére használták. Az intézetben telemetrikus adók készülnek,, amelyek a Földre továbbítják az Interkozmosz műholdak

SZ

tatásában. Az első mün-ertikál—1 és és a Ver-kai rakétákkal végez-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 [illegible] 1 3

PEST MEGYEI HÍRLAP

Heiling György

Ketten 1021

Heiling György metszete

GAVALLÉR AJÁNDÉK

— Parancsolj, drágám, ma van a házassági évfordulónk!

MAGYAR PRESSZÓKÁVÉ

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 OKT 8
PEST MEGYEI HÍRLAP

Heiling György

10 21

ESŐ

Csatornák

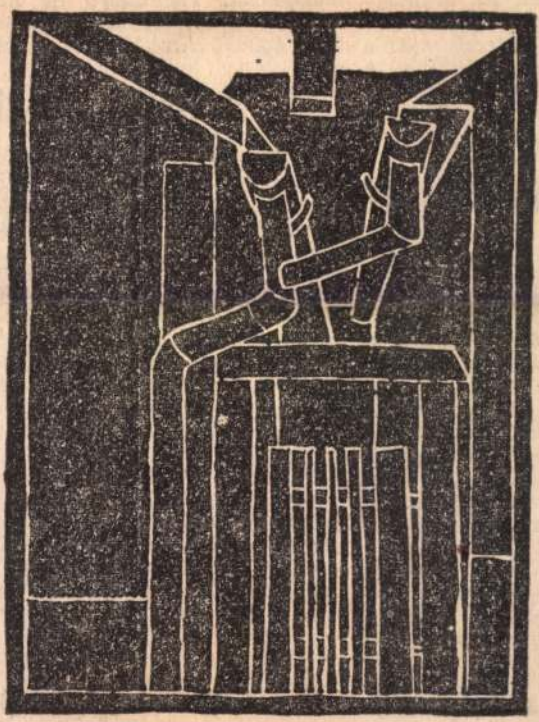

Heiling György grafikája

Foltos vagy tiszta

A Nap régóta figyelt felszínének talán elsőnek megismert, jellegzetes képződményei *a foltok*. Négy évezreddel ezelőtt kínai krónikák már megemlítik a napfoltokat. (A távcső nélkül észlelhető folt átmérője legalább 100 000 kilométer!) A múlt század derekán *Heinrich Schwabe* német amatőr csillagász észrevette, hogy a napfoltok tömeges megjelenése 10—11 éves periódust mutat. Ez a szakaszosság a távcsöves megfigyelések kezdetéig (Galilei, 1610) visszavezethető. Ha sok a folt (és más kísérő jelenség), *napfoltmaximumról* beszélünk. A Nap tevékenysége — aktivitása — a maximum után 6—7 éven át csökken egészen *a minimum* állapotig. Ilyenkor gyakran foltmentes a Nap teste. Az előző napfoltmaximum 1969-ben volt, a minimumon már túljutottunk, s a legközelebbi maximum 1980/81-re várható.

A múlt század végén *Maunder* német csillagász felülvizsgálta és új adatokkal egészítette ki Schwabe felfedezését. Maunder észrevette, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Heiling György
PEST MEGYEI HÍRLAP
1978 JUL 2

Háztetők 1971

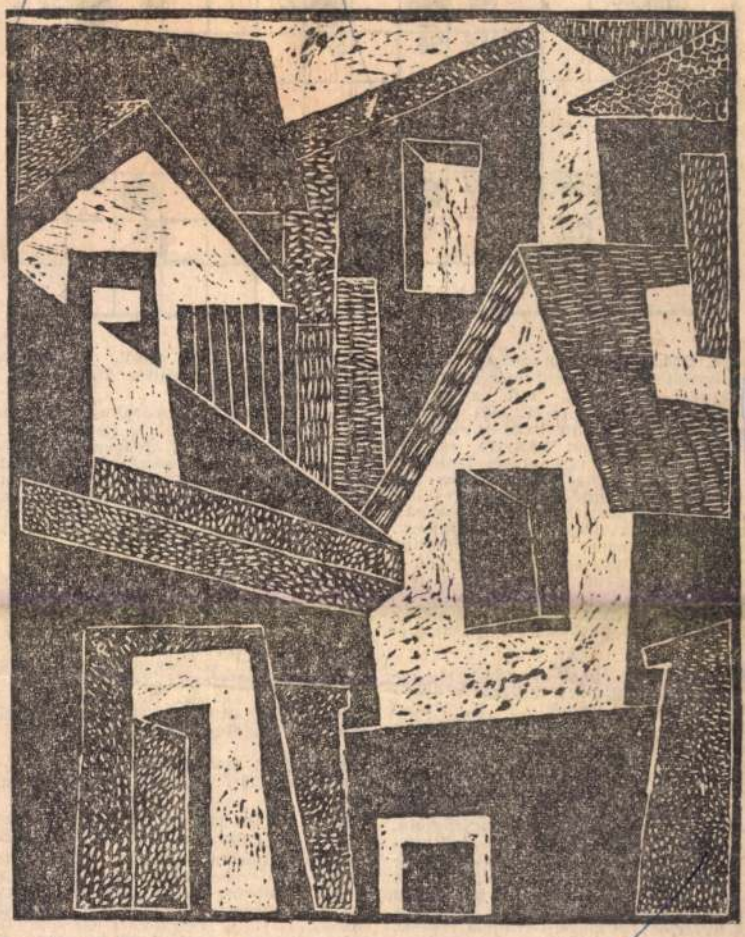

Heiling György műanyagmetszete

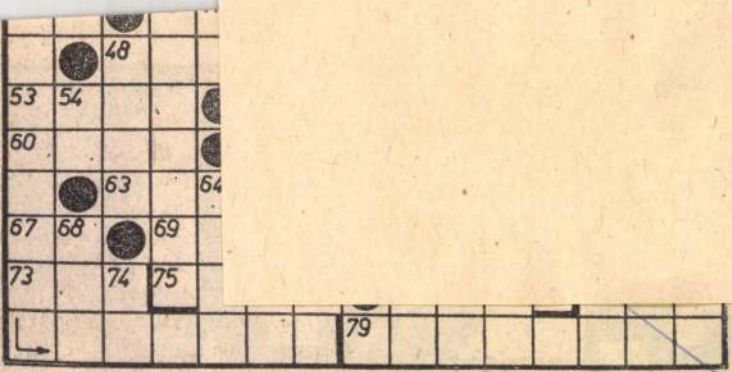

éve, 1853. július 5-én született Csont-Kosztka Tivadar festőművész. Előbb rszerész-gyakornok lett és 14 évi ával megteremtette anyagi függet-gét, s csak ezután kezdte meg ta-nyait. Művészete annyira egyéni, nem is lehet egy stílus keretébe ani. Halála (1919. július) után ké-k nagy része budai (függőleges 16.) rmében maradt. Családtagjai csupán ny képet tartottak meg emlékként, bit (függőleges 21.). Sok különös sú képe (függőleges 18.) ábrázol. ntváry főművei közül az 1903-ban t (vízszintes 1.) című képet tartot-elsőnek. Egyik bravúros alkotása ggőleges 12.), másik a (vízszintes

SZINTES: 1. (Beküldendő.) 12. Er-napra. 13. Dalmű. 14. Olasz eredetű ntés. 15. Kárt okoz. 16. Trójai ó". 19. Angol földmérték, 4047 négy-ter. 22. Somog, megyei község. 23. 24. Győri sportegyesület. 25. Magas rang volt. 27. Nyakravaló. 28. Apó, sen. 29. Ja, értem már! 30. Kis bar-31. Légnemű anyag. 33. Fasor cia). 35. Város Franciaországban. oskad. 39. RR. 40. Névelős folyónk. angszerkellék. 42. Közlekedési terü-. Férfirokon. 45. Névelős ételízesítő. ötőszó. 47. Ügynevezett. 48. Illatos á fa. 50. Abba az irányba. 53. Foga-, összejövetel eredeti francia írással. ddig. 58. Lendület. 60. ... Miklós, áth regény címe. 61. Szakácstanuló. issza: zsarolás végett fogvatartott ély. 63. Háziszárnyas. 65. Gyakorító épzője. 66. Névelős állóvíz. 67. Göd-észít. 69. Halfajta. 71. Tulajdona. 72. Területmérték. 73. Csuk. 75. Férfinév. 77. Közlekedési terület. 78. Söntés. 79. (Beküldendő.)

FÜGGŐLEGES: 1. Várakozó. 2. Pusztít. 3. Föltételes kötőszó. 4. Redőny. 5. Bácsika. 6. Tiltószó. 7. Mátka. 8. Fagórcs. 9. HC. 10. Kelet németül. 11. Osztrák kancellár volt. 12. (Beküldendő.) 16. (Beküldendő.) 17. Baranya megyei község. 18. (Beküldendő.) 20. Harapdál. 21. (Beküldendő.) 25. Csigatészta-készítő eszköz. 26. Madártrágya. 29. Énekszólam. 32. Állatkert, németül. 34. Élet. 35. Azonos betűk. 36. SA. 38. Antilopfajta. 44. Strázsa. 46. Doktor. 48. Esik. 49. Határozatlan számnév. 50. Régi török rang. 51. Lent levő. 52. A szarvassal rokon kérődző állat. 54. Indíték. 56. Rejt. 57. Ezen a helyen. 59. ÁU. 64. Magaslat. 66. Haraszt. 68. Vízzel átitatott föld. 70. Vissza: Heves megyei község. 71. AAAAA. 72. Tulajdona. 74. Helyrag. 76. Fordított tiltószó. 77. Megelégel. 78. Igevégződés.

Megfejtési határidő: 1 hét.

A június 18-i rejtvény helyes megfejtése:

Nem tudom mit találhattok itt éjjel,
Ahol én nappal sem találok semmit.

Könyvjutalmat nyertek: Piróth Márta (2339. Majosháza, Kossuth Lajos u. 17.), Varga Ambrus (2030. Érdliget, Balatoni út 42.), Hubert Tibor (1084. Budapest, József u. 38.), Fenyővári Gézáné (2635 Vámosmikola, Szabadság u. 54.), Özv. Puskás Nagy Béláné (2626. Nagymaros, Rákóczi u. 46.), Felházi Beatrix (2132 Göd-felső, Árpád u. 45.), Nagy Ágnes (2220. Vecsés, Kinizsi u. 18.), Tőkés András (2377. Örkény, Bajcsy-Zsilinszky 14.)

Heiling György, rajztanár

lap

1975. JANUÁR 26., VASÁRNAP

1021

A felszabadulás 30. évfordulója tiszteletére

Megyénk tájai tollal, ecsettel, szobrászvésővel

Pedagógus képzőművészek Pest megyei tárlata

A Pedagógusok Szakszervezetének Pest megyei bizottsága, a Pest megyei tanács vb művelődésügyi osztálya, a megyei tanács ráckevei járási hivatala és a Csepel Autógyár művelődési központja hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére közös tárlatot rendez a Pest megyében élő pedagógus képzőművészek alkotásaiból.

Huszonkilenc művész munkái tekinthetők meg a ráckevei járási hivatal dísztermében a február 6-ig nyitva tartó tárlaton.

Ünnepélyen megnyitás ma, vasárnap déli 12 órakor.

NAGY JELENTŐSÉGŰ kezdeményezéssel gondozza az alkotó tanárok, tanítók sokrétű tevékenységét a Pest megyei Pedagógus Szakszervezet. Mindezzel közművelődési energiává változtatja az egyéni ambíciókat, melyek e figyelem nélkül könnyen elveszhetnének. Ennek a szerkesztett folyamatnak sodrásában jelent meg Pest megye alkotó pedagógusainak *cikkgyűjteménye*, s nyílt meg 1972-ben *Dabason* a Pest megyei képzőművészek *első* tárlata, melyet most követ a *második* bemutatkozás a ráckevei járási hivatal dísztermében.

Sok szempontból örvendetes ez a seregszemle. Egyrészt arányos területi elosztásban láthatjuk *megyénk tájainak olyan rajzi feldolgozását*, melyet eddig nem vett észre toll, ecset és szobrászvéső. Tény, hogy ma már nemcsak a professzionista minőséget felmutató *Szentendre, Vác, Nagymaros és Zebegény* számít festői eredményeket gyűjtő helynek, hanem *Tatárszentgyörgy, Biatorbágy, Szigetszentmiklós, Abony, Gyál, Tápiószecső, Isaszeg, Alsónémedi, Ujlengyel, Taksony, Pilisszántó* is éppen a rajztanár festők rendszeres munkájával vizuális ügyelettel rendelkezik, mely kellő támogatás és összefogás esetén új képzőművészi műhely rangjára emelkedhet. Színesednek e „fehér foltok", egyre hatékonyabban találkozik egymással a *művészet és a közművelődés*, s e ma még két közeg fokozatosan képzi a kultúra vegyületeit éppen a rajztanár festők művei segítségével is, melyek áthidalják mű és ember között a távolságot.

A RÁCKEVÉN megnyíló tárlat az eddigi *eredmények összefoglalása*. Önismeretre sarkall, fejlődésre buzdít. Felmérhető az is, hogy a megyei rajzoktatás sok helyen jó kezekben van, már csupán az szükséges, hogy a kiemelkedő értékrend gyakorlatát általánosítsuk. Nem lebecsülendő az a tény sem, hogy a dabasi tárlat óta a fejlődés mennyiségileg és a színvonalat illetően is egyaránt lemérhető. A kiállítás nemes vonása, hogy a nyugdíjas rajztanárok közül *id. Rácz József* tartalmas művekkel szerepel mintegy érzékeltetve, hogy festői tarsolyában születésre váró kincs lappang. Kár, hogy pályatársa, *Nádasdy János* festőművész alkotásai ezúttal hiányoznak.

A MEZŐNY mértékét, irányadó és felzárkózáshoz szükséges lendületét *Heiling György, Kiss Ernő, Orci József, Mőzsi Szabó István, Somodi László, Barnóth Zoltán, Radóczy Mária, László Lilla*, és *Fegyó Béla* művészete biztosítja.

A Pedagógus Szakszervezet által adományozott egyik díjat Heiling György abonyi rajztanár kapta, aki pallérozott rajztudással és színérzékkel, érlelten egyéntetű anyaggal tűnik ki az átlagból. Díjazott alkotó a mindig pontosan mérlegelő, meggondoltan haladó Kiss Ernő, Fenyő Béla, a fejlődésében felgyorsult és végre kezdeményezéseket is bátran vállaló Somodi László, a tiszta emberség egészséges világát birtokló, és az alföldi tes. szet igazságaihoz kapcsolódó Mőzsi Szabó István, a mérsz formavezetésű szobrokat készítő Agócs Attila, az egyedi alakzatokat egyedi eszmehez igazító László Lilla. Megérdemelten kapta a ráckevei járási hivatal különdíját a népköltészet tiszta forrásaira figyelő Radóczy Mária.

AHÁNY ALKOTÓ, annyi módszer. Orci József bátor asszociációkkal közelíti a ma festészetének teendőit, — *Stumpf Ferenc, Aranyos Istvánné, Dobos Olga* hagyományos ösvényeken közlekedik. Igaz meglepetés *Barnóth Zoltan* sorozata, aki a tárlat szintén díjazott kiállítója, de boldogít *Garay Jenő* bensősége, a szigetszentmiklósi illetőségű *Kömives István* színérzéke, *Prokop Gyula* és a fóti *Rimóczy Rudolf* több munkája. Akitől nagyon sokat várunk, az a most mérsékeltebben szereplő *Somogyi György*. (Nagyon hiányoztak néhányan a pedagógus képzőművészek ráckevei kiállításáról: a biatorbágyi Chemez Árpád, az albertirsai Orbán Edit, a fóti Lőrincz Vitus, a kiskunlacházi Énekes János, a dömsödi Laczi Pál, továbbá Iván Mária és mindazok, akik eltérő okok miatt távolmaradtak a továbbképzésükhöz szükséges tárlatról.) A közös jelenlét hozzájárulás is lehet a jövőben ahhoz, hogy a szemlélet egységesebbé váljék, a minőség emelkedjen, a középszerűség tarkasága véglegesen megszűnjön.

A HALADÁS irányát is meghatározza mindez. A továbbiakban indokolt a műhelymunkát fokozni nyári művésztelepeken, megbeszéléseken a szövetséges kritika segítségét is igényelve, hogy hamarosan elérjék az önképzés határainak esztétikailag is mérhető magaslatát fő hivatásuk, a nevelés mellett.

Losonci Miklós

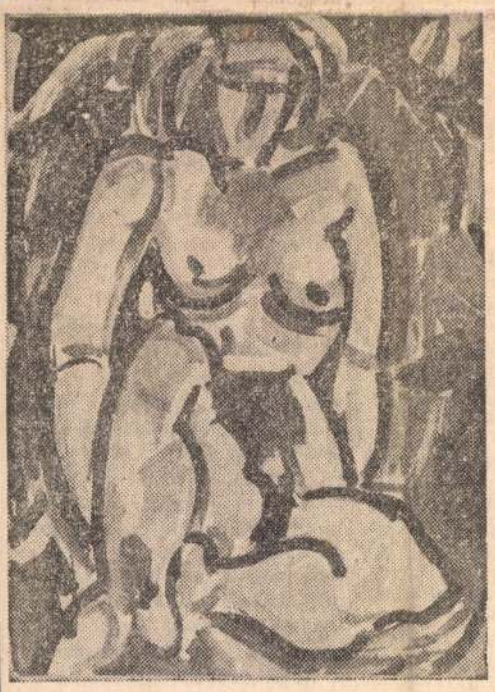

HEILING GYÖRGY: AKT

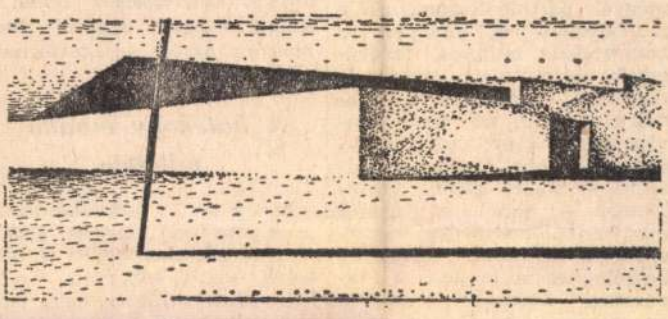

KISS ERNŐ: A HOSSZÚ FAL ELŐTT

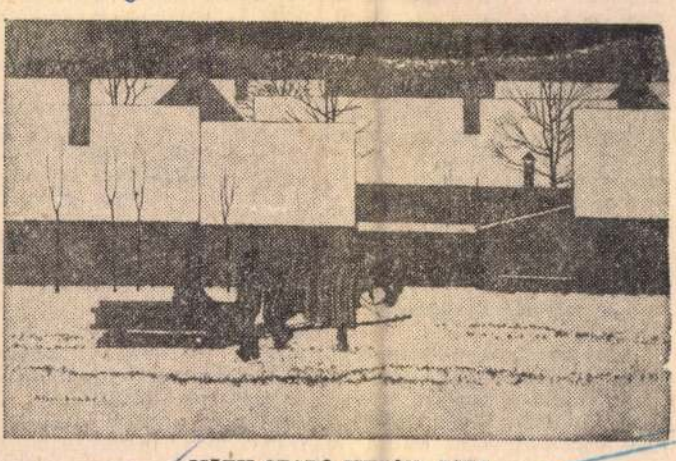

MŐZSI SZABÓ ISTVÁN: ESTE

Pestmegyei Hírlap
1975 JAN 26
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., TÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ágazati tanács

A kertészeti kutatómunka koordinálására, irányítására a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter elrendelte a kertészeti kutatás *ágazati tanácsának* létrehozását. A tanács hatásköre kiterjed a MÉM felügyelete alá tartozó valamennyi, kertészeti tudományt művelő intézményre.

Elhu

Mély megrend
dalomma! tudat
magyar forradalmi munkás-mozgalom kiemelkedő alakja, pártunk kiváló harcosa, a Vas-, Fém- és Villamosenergiaipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke, *Háner József* hosszas szenvedés után, január 23-án, 79 éves korában elhunyt.

kedes.

Az MSZMP Budapesti Bizottsága
A Szakszervezetek Országos Tanácsa
A Vas-, Fém és Villamosenergiaipari Dolgozók Szakszervezete

A megyei tanács munkás tagjai tapasztalatokat cseréltek

Gazdag három nap

A Pest megyei Tanács péceli oktatási és továbbképzési iskoláján évek óta folyik a tanácstagok, a tanács tisztségviselőinek továbbképzése. Arra azonban *először került sor*, hogy húsz olyan megyei tanácstagnak rendezzenek előadássorozatot, akik *valamennyien munkások*. Mind a hallgatók, mind az előadók egybehangzóan állították: nagyon hasznos volt, jól sikerült a háromnapos tanfolyam. Dicsérték az előadásokat, a heves vitákat, a kötetlen beszélgetéseket.

A három nap alatt hallhattak előadást a szocialista államelméletről, a tanácsok pártirányításáról, a szocialista demokráciáról, a tanácsok tennivalóiról a párt kongresszusi irányelvei alapján, a népfront és a tanácsok kapcsolatáról. Az előadásokat, a kötetlen beszélgetéseket párt-, tömegszervezeti és tanácsi vezetők tartották. *Dr. Mondok Pálnak*, a megyei tanács elnökének például három óra hosszára tervezték a hallgatókkal való spontán, kötetlen beszélgetését, de több mint négy órát tartott. Részt vett a tanfolyam munkájában és előadásokat tartott *Gelencsér Árpádné dr.*, a megyei pártbizottság osztályvezetője, *dr. Békesi László*, a megyei tanács általános elnökhelyettese, *Lakatos Tibor*, a megyei tanács elnökhelyettese, *dr. Csalótzky György*, a megyei tanács vb-titkára, *Kovács Antalné*, a Hazafias Népfront Pest megyei bizottságának titkára.

A háromnapos tanfolyam néhány előzményéről.

Eredményekben, gondokban közösen

A Hazafias Népfront megyei bizottsága a legutóbbi tanácstagi választások idején a *női tanácstagokat* hívta fórumra. Hagyományosnak tekinthető például a *budai* vagy a *dabasi* járásban a *fiatal tanácstagok fóruma*, a *szentendrei* járási népfrontbizottság pedig a járási pártbizottsággal és a járási hivatallal közösen nemrégiben egy nagyobb *felmérés* keretében tájékozódott a tanácstagok munkakörülményeiről, gondjairól.

Őszinte hangú, forró légkörű volt tavaly nyár elején a megyei pártbizottságon az a megbeszélés is, amelyen *a kommunista munkás tanácstagok* vettek részt. Itt fogalmazódott meg talán a legmarkánsabban az a visszavisszatérő igény, hogy szükség lenne egy olyan lehetőségre — akár rövid tanfolyamra —, ahol a tanácsi munka legjobb megyei szakemberei oldottabb formában beszélnének a tanácsi, a tanácstagi munkáról, azokról az elképzelésekről és nem utolsósorban a gondokról, amelyekből a tanácstagok az eddiginél jobban szeretnék kivenni részüket.

Tájékozott tanácstagok — talán ebben a két szóban lehetne kifejezni azt az igényt és azt a célt, amely a tavalyi pártbizottsági tanácskozást és a mostani péceli tanfolyamot létrehozta.

Partnerként — együtt dolgozva

A tanácstagok összességében *jól képviselik* mind a helyi, mind a megyei tanácsban lakóhelyüket, általában *jól tájékozottak* a város, a község eredményeiről, válaszaik gondjairól. Említhetjük akár a Nagykőrösi Konzervgyár csoportvezetőjének, *Gömöri Jánosnénak*, vagy *Kurucz János* nagymarosi hegesztőnek, vagy éppen *Natta János* diósgyőri műszerésznek, tanácstagoknak a nevét. Sokakat foglalkoztató problémákról számoltak be; legyen az a társadalmi munka jobb megbecsülése, a nők érdekében hozott párt- és kormányhatározat kapcsán az áruellátás vagy a körzeti orvosi ellátottság.

Nem az udvariasság mondatta *Járosi Endre* gödi tanácstaggal, az Egyesült Izzó karbantartó műszerészével, *Farkas Györggyel*, az inárcsi Március 21. Tsz üzemvezetőjével és másokkal: megkapják a legmesszebbmenő tájékoztatást, menjenek bár gondjaikkal, választóik kérdésével a *megyei tanács bármelyik osztályára*, tisztelettel, partnerként fogadják őket. Az interpellációkra adott válaszok is kellő gondosságot, alaposságot tükröznek, a megyei tanács dolgozói mindenben segítik — *feladatuk is ez!* — a tanácstag munkáját. Jók, áttekinthetők, világosan érthetők a megyei tanácsülés elé kerülő *beszámolók, jelentések* is, ezt hangsúlyozta *Nagy Ferenc*, a Pécel—isaszegi ÁFÉSZ asztalosa, bár — s ezt nem győzték a tanfolyam részvevői minden lehetséges alkalommal elmondani — *„Békesi elvtárs tömör, népszerű ismeretterjesztő összefoglalója a költségvetési, fejlesztési tervekről, zárszámadásról azért jól jött"*! Mert a munkás megyei tanácstagoknak különösen nem könnyű kiigazodnia a különböző *„költséghelyek"* között.

Ha egy percig is úgy tűnt volna, hogy *minden* rendben van a megyei tanácstagok tájékoztatása körül, akkor erre — többek között — *Csáky József*, a Csepel Autógyár köszörűse alaposan rácáfolt. *„Sokszor az utcán hallom meg, én, a megyei tanácstag, akit a helyi tanács delegált a megyei tanácsba, hogy a község dolgában mit határozott a helyi tanács végrehajtó bizottsága. Másoktól hallom, akinek kötelességem lenne a község minden ügyéről tudnom és arról tájékoztatnom választóimat"*.

A hatékony munka feltétele

Nemcsak *Dunaharasztin* probléma ez. *Járosi Endre* megyei *tanácstagtársát is igazolva*, szinte kiharcolt eredményként említette, hogy hétfőn volt *az első* gödi tanácsi vb, amire végre *meghívót* kapott, és amelyen *tanácskozási joggal* — részt is vett. Holott ennek — ha a tanácstörvény kötelezően nem is írja elő — természetes dolognak kellene lenni, hogy a tanácsok vezetői minden községet érintő ügyről *tájékoztassák* a megyei tanácstagot, minden írásos tájékoztatót *eljuttasson* neki és minden közérdekű tanácskozásra *meghívja*. Mert a megfelelő tájékozottság nélkülözhetetlen feltétele *a hatékony tanácstagi munkának*, amely viszont ok-okozati kapcsolatban van *a tanácstagok társadalmi megbecsülésével*. Ebben a társadalmi megbecsülésben pedig benne foglaltatik a választók bizalmán elismerésén kívül a lakóhely és a munkahely vezetőinek megbecsülése is.

Több mint udvariatlanság

Sokat fáradoztak a megyei tanácstagok az egyik községben, hogy felépülhessen társadalmi segítséggel az új iskola. *Uj berendezést* is kapott az iskola — az ünnepélyes avatásra azonban a megyei tanácstagokat *elfelejtették* meghívni.

A munkahely hozzáállásáról is sok szó esett. Beszélt erről a többi között *Kiss András*, a galgamácsai Hunyadi Tsz raktárosa, *Csáky József*, a Csepel Autógyár köszörűse és *Natta János* Diósdról is. Elmondották például, olyan is előfordult, hogy régebben *igazolást* kellett vinni a munkahelyre, ha részt vettek egy tanácsi rendezvényen. Szerencsére ez már a múlté. A munkahelyen is rájöttek arra, hogy a tanácstag szava többet ér, mint egy pecsét: emberek irányítását, képviseletét bízta rájuk a közösség.

A beszélgetések, a *ti hogy csináljátok, nálatok milyen gondok vannak* eszmecserék a szünetekben, esténként, egy-egy sakkparti közben folytatódtak. *Kovács István* péceli megyei tanácstag és *Bagó Pálné* vb-titkár kalauzolásával arra is adódott mód, hogy a munkás megyei tanácstagok egy kicsit jobban, *szakszerűen* körülnézzenek a szépen fejlődő nagyközségben. A három nap alatt a negyedévenkénti me
gel
ne
ne
ték
zet
Ha
ne
ro
me
tök
vol
lat
a
öss
ka
na
ér

Heiling György

Omszkban rendeznek apr. 4.-én nyíló távlatot, a megje képzőművészeinek alkotásaiból, melyen szerepelni fog a művész tajástemperája.

Lasonci Miklós: Pest megyei alkotások Omszkban.

Pest Megyei Hírlap, 1946. jan. 25.

Heiling György festő

Gyömrő után most Dabason is bemutatták a Nagy István csoport anyagát, melyen képei szerepelnek.

L.M.: Üzemi tárlat – dabasi kiállítás.
Pestmegyei Hírlap, 1974. okt. 30.

Heiling György, festő

a Nagy István-csoport hagyományos őszi tárlata megnyílt Cegléden, melyen szerepelnek a művész művei.

Losonci Miklós: a Nagy István Csoport kiállítása Cegléden.

Pest Megyei Hírlap, 1978. okt. 24.

Heiling György

Abonyi festőművész, rajztanár. Októberi abonyi kiállitásán szerepeltek Tokaj, Sopron ról készitett festményei, tollrajzok házakról, dombokról, Zebegény Kálváriája.

Rajztanitás 1975/1/32

Losonczi Miklós: Heiling Abonyi kiállitása

Heiling György

Soproni házak/ tollrajz/

Rajztanitás 1975/1/32

Heiling György

A Pest megyei pedagógus képzőművészek ráckevei tárlatán részt vett a nyugalmazott id. Rácz József.Heiling György,Kiss Ernő,M. Szabó István,Somodi László,Barnóth Zoltán,Radóczy Mária,Fogyó Béla,László Lilla.

Rajztanitás 1975/2/3o

Losonczi M:Pest megyei ped-képzőm ráckevei tárlata

Heiling György

kapta a Pedagógusz szakszervezet első

díját a ráckevei tárlaton

Rajztahitás 1975/2/3o

Heiling György, festő-grafikusművész, pedagógus
Vitányi Ivan: Profi, amatőr, dilettáns a képzőművészetben

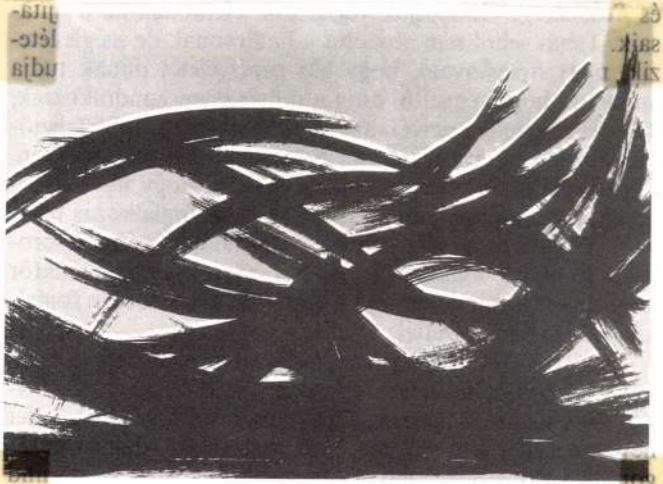

Heiling György: Dinamikus kompozíció, szitanyomat, 24 × 36 cm, 1987

Művészet, 1988. január, XXIX. évf. 1. old.

Heiling György, festő-grafikusművész

A rockerei Savoyai-kastélyban megrendezett tárlat aug. 26-ig látható. Ünnepi pillanat tanúi lehetünk. A látott művek alapján megállapítható, hogy az elmúlt 15 év közös munkája nyomán e jubileum jelzi a művészi előrehaladást. A jó erőállapotú neológusok sorába tartozik Keri Mihály, Heiling György, Orosz László és Orci József.

Losonczi Miklós: A Nagy István Csoport jubileuma. Pest Megyei Hírlap, 1984. aug. 8.

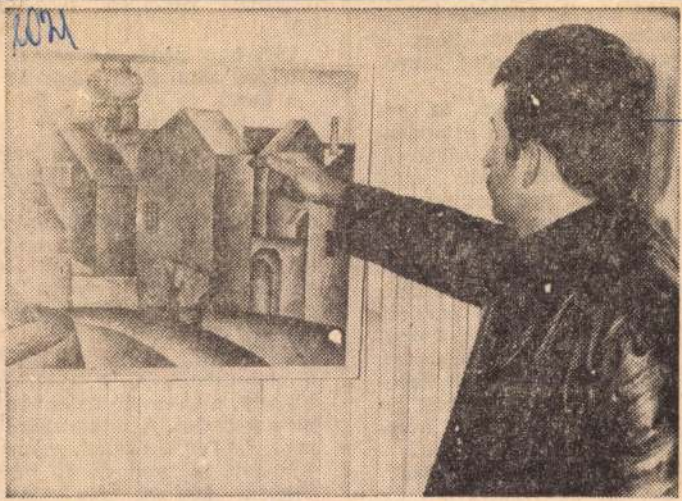

Heiling György, Soproni belváros című képe előtt.

Heiling György festő-rajztanár

Rozanits Tibor mellett másik Pest megyei kiállítóművészünk

HEILING GYÖRGY,

aki festő és rajztanár egy személyben. A múzeumi hónap keretében *Abonyban* találkozott nagy létszámú közönségével a vasárnapi megnyitáson. Itt nőtt fel, itt tanít, itt készül új festői feladatokra. Fejlődése felgyorsult — képzelete tokaji, zebegényi, soproni tájakkal gazdálkodik a rajz, a szín és a szerkezet kellemes önmérsékletével. Feladata csupán az, hogy a jövőben *bátrabban tárja fel Abony látványkincsét*, mert ha megteszi, akkor az abonyi környezet fogja igazán véglegesíteni festői jelenlétét a magyar képzőművészetben.

Losonci Miklós

kiállításemlékei

Pestmegyei Hírlap, 1944. okt. 23.

ségi — benne nagyközségi és közös — tanács látja el a helyi önkormányzati és államigazgatási teendőket. A tanácsi apparátusban tevékenykedő kommunisták csak néhány helyen alkotnak önálló alapszervezetet, mivel kevesen vannak. Azután: a tanácsi ügyintézők körében szinte nemzedékváltás ment végbe, ugrásszerűen megnőtt a fiatalok aránya — aminek előnyei, de hátrányai is nyilvánvalóak —, tehát még inkább indokolt a politikai irányítás elmélyítése. S a tények halmazából egy más jellegűt kiemelve: *a megyében min-*

sága szintén tetemesen hozzájárulhat ahhoz, hogy a teendők világosabbá legyenek.

A közelmúltban, az országgyűlés ülésén a tanácstörvény végrehajtásáról elhangzott beszámoló joggal állapította meg, hogy a fejlődés elismerésre méltó, a tanácsok önkormányzati jellege fokozatosan kibontakozik. E kibontakozáshoz elengedhetetlen a pártirányítás tökéletesítése, *a megváltozott körülményeknek megfelelő módszerek keresése.* S ahogy korábban írtuk, lépni most már *helyben,* a községekben kell.

Mészáros Ottó

torpanást követően 1972-ben 8,5,

1973-ban pedig 9,6 százalékkal több árut adott át a kohó- és gépipar a belkereskedelemnek.

Ennek ellenére többféle termékből, így például csövekből, huzalokból, betonacélból nem lehetett a kereskedelem igényeit kielégíteni. Örvendetes, hogy megélénkült a lakosság kereslete a tartós fogyasztási és közszükségleti cikkek iránt. Mindössze néhány termék, egyebek között a motorkerékpár, a villamostűzhely, a televízió iránt lanyha a kereslet. A tárca vállalatai a belkereskedelem megnövekedett igényeit döntő többségben kielégítették. Bizonyos termékfajtákból azonban

Sebastian Stirling

budai építőmester 1789-1796.

Weiner Mihályné: Építőművészet, Budapest, 1971

240

Heim András

Önarckép (fotó)

Kossuth, 1974. jan. 33. erf. 1 sz. 41 p.

Heiling György, festő

Abonyi tanár és a Vagy István Csoport tagja, képi kultúránk egyik komoly reménysége.

Losonci Miklós: Pest megye rajztanárai képzőművészetünk őrhelyén.

Pest Megyei Hírlap, 1946. szept. 15.

Heiling György, festő

Aug. 10-19-ik működik a Nagy István-művésztelep a Monori Állami Gazdaság gombai kerületében. – Abonyból érkezett Barnóth Zoltán és Heiling György, – aki elfoglaltsága miatt csak később csatlakozhatott a többi művészekhez.

Tamasi Tamás: Művésztelep Gomba mellett.

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 17.

Heiling György

Bamóth Zoltán és Heiling György a cegléd járásból megérkezett Gombára, a Nagy István – műveszteleppe.

Tamási Tamás: Házigazda a monori járás.

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 15.

Heiling György.

a Nagy István Csaport fiókműhelyeit, albertirsán és Abonyban Rónai Mátyás és Heiling György irányítja.
A műrész művei szerepelnek a Nagy István Csaport gyömrőn rendezett felsőfarkasdi műrésztelepének idei kiállításán.

Losonci Miklós: Felsőfarkasd, 1976;
Pest Megyei Hírlap, 1976. nov. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Heiling György

1021

Heiling György (Abony): Pincesor

Új ... pszichop...

Az 1973/74. tanévben a *pszichopedagógiával* bővült a választható szakok sora a *Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán.*

Az új szak a különféle károsító tényezők következtében személyiségfejlődésükben sérült, neurotikus és disszociális magatartású gyerekek és serdülők gyógyító-nevelésére készít fel, különös tekintettel a nevelőotthoni és nevelőintézeti pedagógia speciális feladataira.

Erről kérdezem a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán az új szak gondozásával megbízott Általános Peda...

tegyük hozzá, hogy csak ha... zánkban. Néhány országban – például Franciaországban vag... Lengyelországban — ismert ... pszichopedagógia, sőt bizonyo... zavart is okozhat, hogy ezek... ben az országokban a pszicho... pedagógia a főfogalom, mi... nálunk a gyógypedagógia. Mi... dent egybevetve tehát a... mondhatjuk, hogy a pszich... pedagógia szak bevezetésén... *gazdag történeti előzmény...* vannak.

MURÁNYINÉ: Az előzm... nyekhez hozzászámíthatjuk ... *különböző gyermekvédelmi t...*

1980 III. 20.
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Heiling György
festő- és grafikusművész
pedagógus.

MAGAZIN
1980. JÚLIUS 20., VASÁRNAP

1021

Varsák

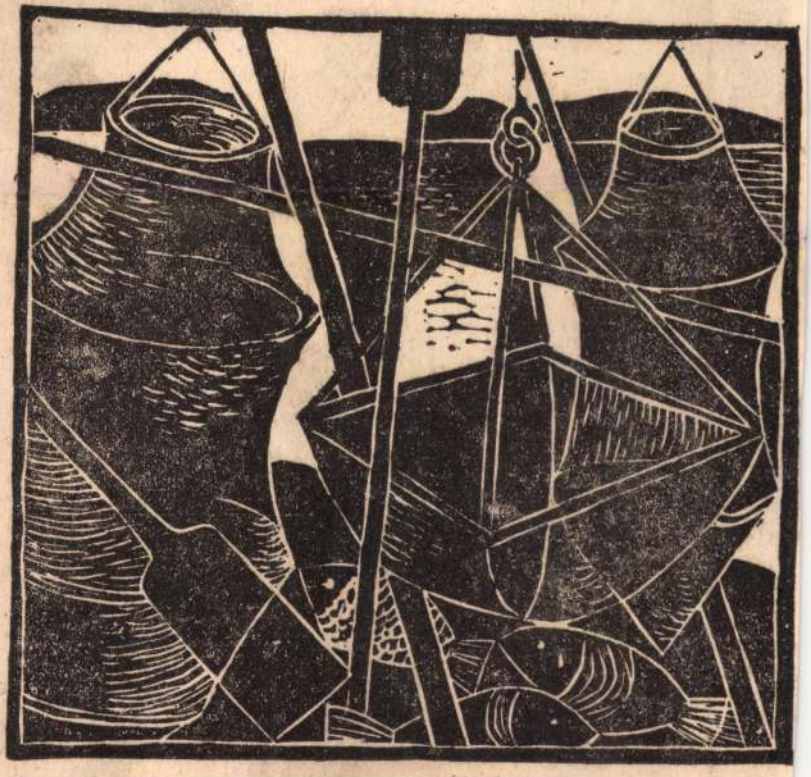

Heiling György metszete

MAGAZI
1980. JÚLIU

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Heiling György,
üveg- és grafikusművész

PEST MEGYEI HÍRLAP
1980 JUN 15

1021

Építőmunkások

Heiling György grafikája

Az űrkutatás gyako

Termésb

A műholdak és az űrha lúan vizsgálják bolygón pott adatok kitűnően hasznosíthatók többek között a geodéziában, a meteorológiában, a távközlésben és az erőforrás-kutatásban.

— Ne szűkítsük le a Föld földönkívüli vizsgálatát kizárólag az űrkutatásra, — figyelmeztet *Szilágyi Péter*, az Interkozmosz-tanács erőforráskutató bizottságának titkára. — A Földet repülőgépekről, sztratoszféra-kutató léggömbökről, műholdakról és űrhajókról figyelik. Ezek összessége — a *távérzékelés* — nyújt átfogó ismeretet bolygónkról. Ezeknek a megfigyeléseknek óriási jelentősége van a *mezőgazdaságban*, a *vízgazdálkodásban* és a *környezetvédelemben* is.

— *De hát milyen következtetéseket lehet levonni egy több száz kilométer magasságban készült fényképről?*

— Az űrben használatos fényképezőgépek vagy *sávos letapogatók* felvételeiket a színkép különböző tartományaiban készítik. Ez azért lényeges, mert a különböző tárgyaknak, növényeknek, talajfajtáknak, egyszóval mindennek sajátos, jellemző színképe van, attól függően, hogy a nap sugaraiból mennyit nyel el, illetve ver vissza.

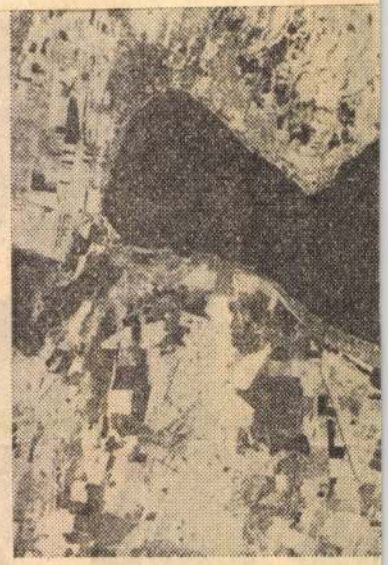

Vörös, kék és zöld színek kavalkádja szürrealista festő álmodta volna. A méter magasságban készült, infravörös tó feltöltődés

zánkban a belvízzel elöntött ter let nagysága. A repülőgépekről műholdakról kapott képek alapj

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Heiling György
festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1980 FEB 24

1021

Építőmunkások

Heiling György linómetszete

edelmek

s a plágium

kutyákkal megetettek. A kísérleti állatoknak nem lett semmi bajuk. Így aztán a pánik is megszűnt.

A *Budapest—Bécs—Krakkó—Lemberg* között közlekedő légiposta számára 1925-ben az akkor forgalomban volt Parlament-ábrájú bélyegsor jelent meg 1942-ben, amely annyira ihlető hatással volt a portugál királysor tervezőjére, hogy nyugodtan *plágiumról* beszélhetünk.

Hibák, hamisítások

Kínos helyzetbe került postánk 1954-ben. Kiváló magyar tudósokat ábrázoló sor jelent meg és kiderült: három tudós születési és halálozási évét hibásan tüntették fel. Sajnos, korábban is, később is *több hiba* fordult elő bélyegeinken.

Terjedelmes tanulmányt lehetne írni arról, hogy a világháború előtt megjelent bélyegeinket és felülnyomásaikat hányszor és miképpen hamisították. Értékes, régi bélyeg vétele előtt ajánlatos a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetség vizsgáló állomásához fordulni, amely modern eszközökkel működik és kiváló szakértők adnak véleményt.

H. E.

Heiling György grafikus

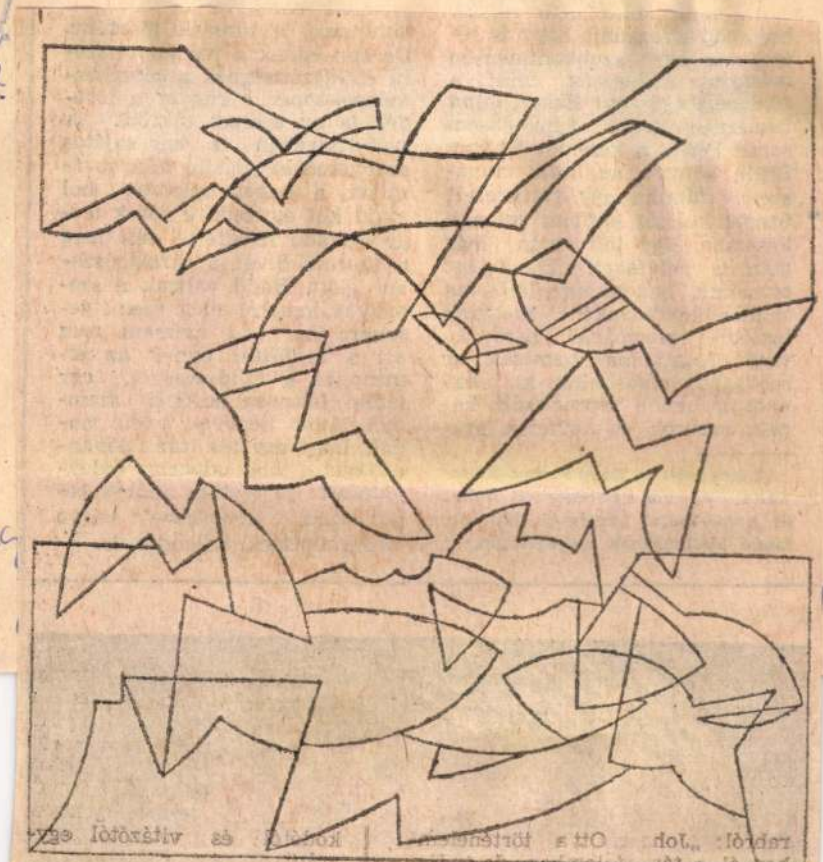

Heiling György: Halak és madarak

Heiling

Élet

11

XXX/12

Heilig György, grafikus

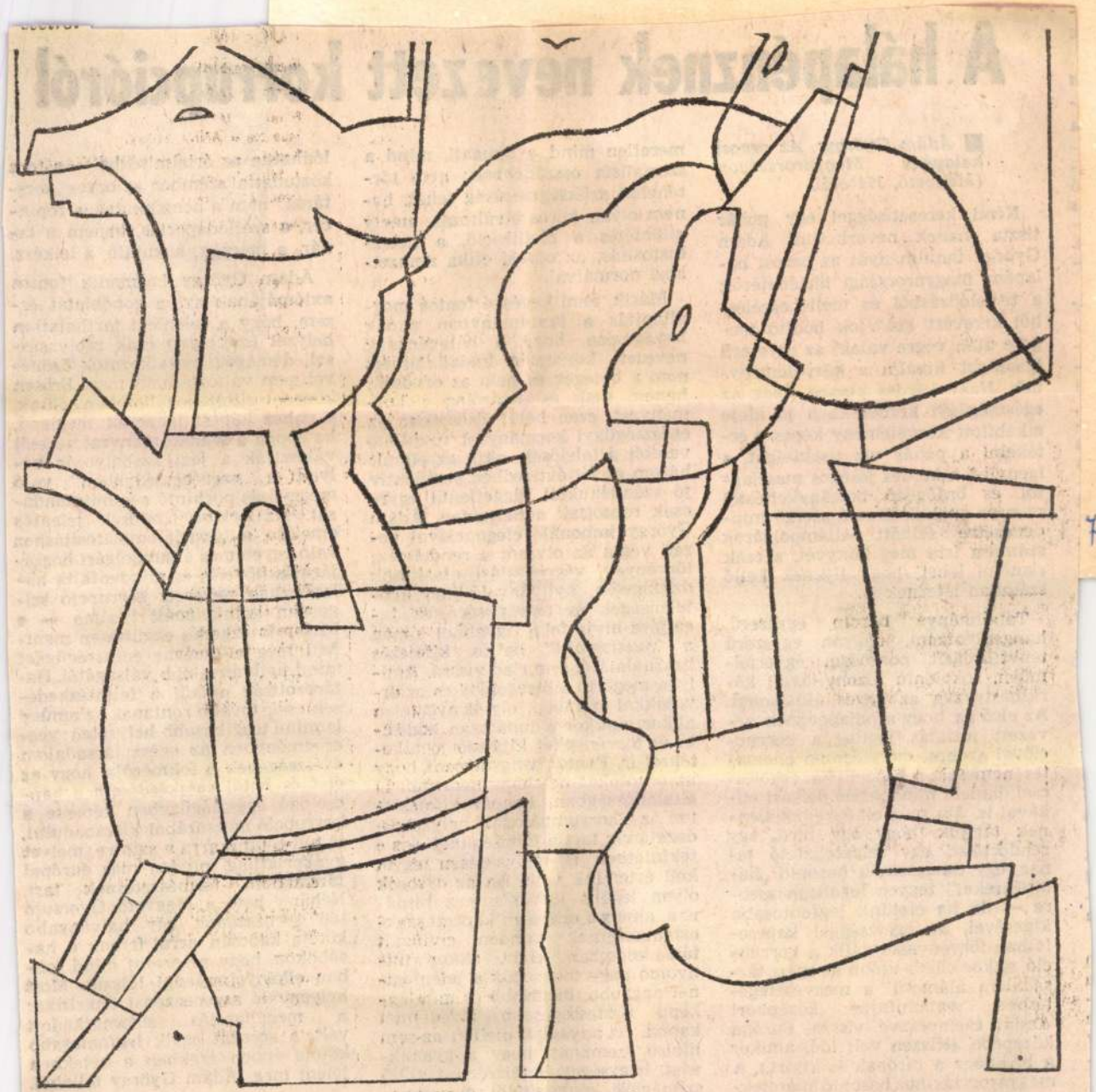

Heilig György rajza

9.

7. XXX/26

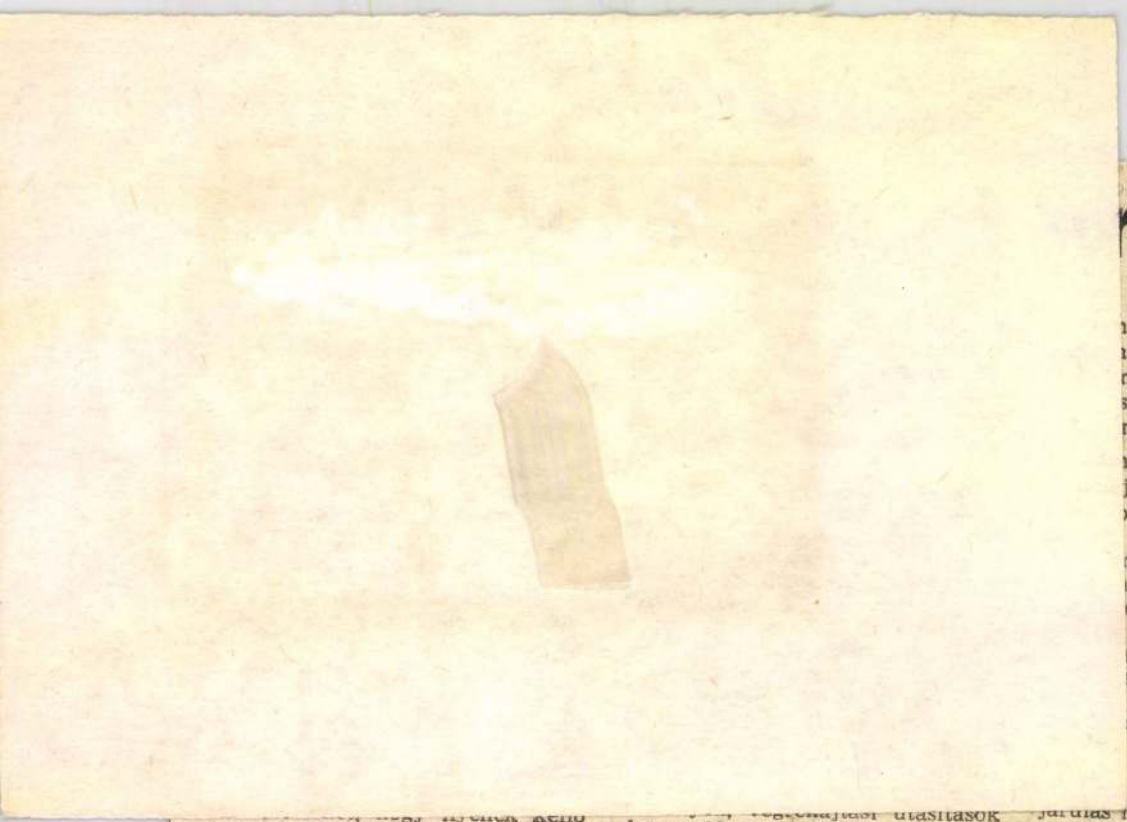

rrupcióról

ıa az értelmiségbe — a torz
ıttal szemben az orvos „sors-
nem a benzinkutas, a főpin-
szállodaportás, hanem a ta-
mérnök, a kutató, a lelkész.

ı György harmadik fontos
jának azt a gondolatát ér-
ogy a jelenlegi tarthatatlan
(mert az!) csak ráolvasás-
nagóg nyilatkozatok özöné-
ı változtatható meg. Erősen
osított jogállamban élünk,
képest igencsak meglepő,
n a szakkormányzat vezetői
ák a jogi szabályozás he-
„szentbeszédekben" való
és porhintő semmitmondá-
orvosi fizetések jelentős
a társadalombiztosításhoz
etemes állampolgári hozzá-
járulás növelés és mindenfajta há-
lapénznek nevezett korrupció szi-
gorúan szankcionált tilalma — e
három intézkedés együttesen ment-
heti meg a magyar egészségügyet
mind nyilvánvalóbb válságától. Ha-
tározottság nélkül a félintézkedé-
sek csak tovább rontanak az amúgy
is mind tragikusabb helyzeten: vég-
eredményben az egész társadalom
egészségének a fokmérője, hogy az
élet és halál sorskérdéseihez kap-
csolódó egészségügyben képes-e a
korrupció mocsarából kiszabadulni,
el tud-e jutni arra a szintre, melyet
gyakorlatilag minden más európai
társadalom természetesnek tart.
Néhány hete a Magvető Gyorsuló
idő sorozatának egy halványabb
kötete kapcsán arról írtunk e ha-
sábokon, hogy a sorozat mind job-
ban elkényelmesedni látszik. Most
helyénvaló a recenzensi önkritika:
a megállapítás elhamarkodott
volt, a sorozat egyik legfontosabb
kötete éppen ezekben a hetekben
jelent meg, Ádám György tollából.

Hegyi G...

... hogy nyelvek kelló
számban léteznek is.

Tanulmánya három egyszerű, hangsúlyozzom, nagyon egyszerű tényt rögzít pontosan, egyértelműen, sokoldalú bizonyítással körülbástyázva az egyes állításokat. Az első az, hogy a hálapénznek nevezett juttatás jogilag a korrupcióval azonos, mélységesen ellentétes nemcsak a szocialista erkölcscsel, hanem mindenféle polgári etikával is. Ma még elképzelhetetlennek tartjuk, hogy egy bíró, egy rendőrtiszt, egy felvételiztető tanár, egy tanácselnök hasonló „hálapénzeket" tegyen legálisan zsebre — de ha életünk legfontosabb kincsével, az egészséggel kapcsolatban törvényessé válik a korrupció, akkor előbb-utóbb az egész társadalom alámerül a megvesztegetésben, valamifajta középkori Ázsiát csempészve vissza Európa közepébe. (Hiszen volt idő, amikor a hálapénz a bírónak is kijárt.) A magyarországihoz hasonló méretekben burjánzó „paraszolvencia" is-

... végrehajtási utasítások
dzsungelén, nyilvánvaló jogi képtelenségek és törvénysértések tucatjára hívja fel a figyelmet, s még a *„justizmord"* baljós kifejezés használatától sem riad vissza. Amilyen megértő a betegekkel és az orvosokkal szemben, oly könyörtelen akkor, amikor a tudatosan ködösítő és törvényeket kijátszó jogalkotókról ír. Fontos hangsúlyozni, hogy az orvosokat nemhogy nem ítéli el általánosságban, hanem kifejezetten az elkorrumpálódott helyzet áldozatának tartja többségüket — s e tekintetben is mélységesen egyet kell értenünk vele. Ha az orvosok olyan legális jövedelemhez jutnának, amely a magasan képzett szakértelmiséginek minden civilizált társadalomban kijár, akkor túlnyomó nagy többségük a jelenleginél nagyobb, biztosabb és mindenképp tisztességesebb jövedelmet kapna. Az anyagiak mellett az sem utolsó szempont, hogy a gyanakvást, irigységet és félreértést szülő szituációk kényszerétől megszabadulva az orvosi kar visszaintegrá-

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 122 l.

Név: Heiling Sebastian

Foglalkozás: ónöntő (Stannifusor)

Szárm. hely: Vienna

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: nős

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1796 VI. 13

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12.

M.D.K.

Heilman A.

"Hegyvidék Erdélyben" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. jan. 27.
17. évf. 5. sz. 73. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

MK.

Heilter László

Müvészetpolitikai hirek

Napló/Veszprém/ 1967 febr.1.

Ø Heilmayer Karól

1883. Ulm a/D. (magyar)

(31) Halász gunyhó a stahrenbergi tavon. Olaff 30f.

(84) Eca a villafrancai magaslatról. Olaff 70f.

Ö Hi Ei'ilt itás 1883. I sor

Nem magyar

Nem Eck

Erdősi Mária

Az áradó dallamok és a szárnyaló dalok halhatatlan mesterei

Egyugyanazon év adta őket a világnak, 1813 május 22-én született Lipcsében a német zenedráma alkotó mestere **Richard Wagner**, október 10-én pedig Le Roncole északolasz falucskában, az olasz romantikus opera beteljesítője **Giuseppe Verdi**. Soha nem találkoztak, nem szerették, inkább **megvetették egymás zenedrámai elveit**. Így teljesen különböző képet kapott róluk a kortársak világa és az utókor.

A Musica Viva című olasz zenei folyóirat mégis próbálta összebékíteni a XIX. század nagyjait. Az ötletes fotómontázs Haydn Beethoven, Wagner és Verdi baráti társaságát örökítette meg talán az utókor „kiengesztelésére", mert sok érintkezési pont van életrajzukban, gondolkodásukban. Wagner és Verdi 1849. hívei voltak, mindketten meg voltak győződve a korabeli zenei színházak gyenge vezetéséről. Zenei reformerekként kedvenc szerzőjük Shakespeare volt. Az északi német és a déli olasz zene nem is hasonlítható össze, mindegyik a maga értékeit kiállja és bontakoztatja a halhatatlanság igényével. Wagnernél a dallam szüli énekesét, míg Verdinél fordítva az énekest kíséri az egész zenekar. Wagner a művészet egyetemességét rendelte céljai szolgálatára. Verdi műveiben az emberek és a haza szabadságának állít forradalmi emlékeket, előbb egyesíti Itáliát, mielőtt politikailag egyesült volna.

CLUB MUSICA VIVA

Verdi kontra Wagner

A Bayreuthi Ünnepi Játékok alkalmával kiállításon ismerhette meg a közönség a két géniusz egymásra gyakorolt kölcsönhatásait:

Verdi Berlinben és Kölnben, Wagner Nápolyban és Velencében Wagner és Verdi leveleiből, Cosima Wagner naplójából származnak a következő vélemények, megjegyzések:

A képzelt helyszín egy XIX. századbeli szalon, Wagner középen ül karosszékben, bordói bort iszik, jobbján Cosima egy kis asztalnál naplóját írja. Verdi kissé távolabb tőlük balra ül, mögötte kottaállvány, rajta karmesteri pálca, időnként vezényel, és mintha társalgás közben hangzottak volna el a következő megjegyzések, események idézése:

Verdi: Hallottam Wagner Tannhäuser nyitányát, ez az ember örült!

Cosima: Richard tegnap hallott énekelni a Canale Granden egy Verdi motívumot, megjegyezte a félbeszakított ritmust, nevetett rajta.

Verdi: Wagner nem vadállat, ahogyan a puristák állítják, de nem is próféta, aminek apostolai mondják. Nagy tehetség, aki a kanyargós utakat szereti, mert az egyszerűeket és egyeneseket nem találja.

Cosima: Abrigó Boito írja, számára a Tristan kinyilatkoztatás, hatására Richard hívei Itáliában mindjobban növekedni fognak.

Verdi: felolvassa Boito levelét, aki beszámol A walkür turini előadásáról: végtelen unalom, ízléstelen cselekmény, se vége, se hossza inkább a tűz!

Cosima: Faust, Próféta, Hugenották, Bellini, Donizetti, Verdi, fizikai rosszullét, Goethe olvasása sem segít...

Verdi: Meg szeretném ismerni Wagner irodalmi írásait, kérem küldjék el...

Verdi: (Jelen volt a Lohengrin előadásán, amiért a közönség ünnepelte őt, de nem jött elő a páholy mélyéről). Véleménye szerint: közepes benyomás, a zene szép, a cselekmény néha unalmas, ha van benne lendület, de költészet is finomság nélkül.

Wagner: Este családi körben Verdi és Chopin módjára improvizál, és magyarázza, az olaszok tudták, mi a fontos, de szegényes a képzeletük és a technikájuk.

Verdi: ...nagyon sok dolgom van, 12 felvonásos operát írok prológussal és egy szimfóniát, amely olyan hosszú, mint Beethoven, mind a kilenc szimfóniája összesen. Aztán mindegyikhez előjátékot, de nem lesz bennük melódia, hanem csodaszép, modern dallamok, amelyeknek sem eleje, sem vége nincs és a levegőben lebegnek mint Mohamed koporsója...

Wagner beszámol milánói, velencei utazásairól.

rű dalok, mesék, balladák széles műfaji skálán szólnak az olvasóhoz. A szerző szándéka szerint igazolni akarja ezúttal is emberszeretetét, mai aggódását a harmadik évezred küszöbén a tragikus emberi sorsfordulók iránt. Fájdalommal és haraggal utasítja el az emberietlen szellemet, amely a ma emberét körülveszi. A kötet érdekessége, ígéretes és újszerű vállalkozása, hogy festmények és szobrok által ihletett verseket sorakoztat fel. Kortárs művészek alkotásai előtt mereng a költő, képzeletben maga mellé állítja az olvasót, hogy e sajátságos műelemzéssel vele együtt gyönyörködjék az alkotásokban, s anélkül, hogy a képek, szobrok jelen lennének, levonja e művekről a legfontosabb konklúziókat.

A költői pálya valószínű még nem ért véget, mostani szakaszában az alkony derűje lengi be. A hit, a tisztesség, az emberek iránti szeretet és mély felelősségérzet hatja át, s talán az a meggyőződés, hogy írásaiban tovább él Ars poeticájának beillő egyik szép költeménye néhány sora illik ide:

„... egyszerű fény a gyertyaláng,
sárga szirmával hull le ránk,
hinti folyvást a sugarat,
örök reményre biztogat,
csillagtalan a sötét ég,
oszlik körül a sötétség,
lobog a láng, beszél nyelve,
hív magához emberségre,
-lángja hajlik, égig táncol
a sors percnyi mámorától."

Végezetül, de nem utolsó sorban hadd idézzem magát a költőt prózai vallomásának egy rövidke szakaszával: „Emberi, pedagógusi és költői magatartásom szerény harmóniában, egyensúlyban vannak bennem, mert mindháromban örök „tanító" vagyok, aki csöndben meditál magában, s közben gazdagodik befelé és talán gazdagít másokat is" E szerény megnyilatkozáshoz hozzátehetjük: így éljen sokáig s gazdagítsa tovább ezt a szép harmóniát.

Pósfai János

Almáskeresztúri pillanat. Fotó: Heil Edit

JOHE 75 éves

Március 26-én **almáskeresztúri** „birodalmában" köszöntötték családtagjai, tisztelők, barátai, a Budapestről több mint egy évtizede a Zselic nyugalmába költözött festőt. **Bokor Béla** a Baranya Megyei Kulturális Szövetség Elnöke oklevéllel nyugtázta **Heil József** közösségi művelődésért kifejtett tevékenységét és a helyi festőműhely létrehozását.

Mint nyugalmazott határőr főhadnagynak (évekig a határőrség zenekarának tagja, később útlevélkezelője) **dr. Orodán Sándor**, a Határőrség szóvivője – az országos parancsnok nevében – **dísztőrt** adományozott az ünnepeltnek.

A Művészetbarátok üdvözletét és e sorok írója tolmácsolta, majd ajándékcsomagot adott át Heil Józsefnek. A Johe alapítvány nevében **dr. Sárkány Antal** elnök és **Kovács Attila** titkár gratulált. Pécs kulturális életének több képviselője, környékbeli polgármesterek mellett néhányan a Művészetbarátok Egyesületének budapesti tagjai közül is jelen voltak.

A budapesti Bull Számítástechnikai vállalat vezérigazgatója **Téti Imre** számítógépet (és tartozékait) ajándékozta Heil Józsefnek, hogy az internet tüntesse el a távolságot Almáskeresztúr és baráti körének tartózkodási helye között.

Johe vendégeit finom ebéddel, élő zenével várta és ajándékképpel búcsúztatta.

Ezúttal is gratulálunk, további boldog alkotóéveket kívánunk a korát megcáfoló aktivitással dolgozó Heil Józsefnek.

Geröly Tibor

Heil József: Önriport (részlet)

Nem szeretnék mégegyszer húszéves lenni, és megint éppen úgy elrontanám az életemet, mint ahogyan elrontottam. Tudatlan voltam és vagyok, mint bármely más ember, így hát reménytelen a dolog. A legnagyobb baj a társadalom éretlenségében van, és a társadalom mi vagyunk. A korszellem még mindig nem kedvez az egyén teljes kibontakozásának, kiteljesedésének. Nem hiszek az egyénnek, mint a szubjektumnak a körből való kilépésében, mert a kollektív tudat és felelősség visszatartja az embert. A történelem folyamán nagyon sok próféta és szent ember megpróbálta a kilépést, vagy a megváltást, de még senkinek sem sikerült. Aki az ellenkezőjét állítja az hazudik, mert hamis illúziókat akar táplálni. A megváltás még várat magára.

Az ember annyira kiszolgáltatottja a sorsnak – ezen belül az uralkodó korszellemnek, valamint a társadalomnak, amelybe beleszületett, a környezetnek, amelyben nevelkedik, de legjobban a saját predesztinált létsorsának –, hogy még embertelen erőfeszítések árán sem sikerül a kilépés vagy felszabadulás. Ezért nem szeretnék még egyszer húszéves lenni, de nem is szeretnék még egyszer újra születni és mindet végigcsinálni.

ALMÁSKERESZTÚRI MÉRLEG

Gazdag évet zárt a Johe-alapítvány galéria és festőiskola. Tavaly március 15-én a Szigetvári Vigadóban tizenegy tanítvány és „oktatójuk" 173 alkotással mutatkozott be a közönségnek. Ez alkalommal e sorok íróját a város díjával tüntették ki.

Szeptemberben – felújítás után – újra nyitott az almáskeresztúri JOHE-galéria, ahol, Dr. Kékes Ferenc a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke meleg szavakkal méltatta a kazettás mennyezetet, amely egy színes álomvilág, melyet a pécsváradi Váltó-ház drogambulanciára beutalt (gyógyuló) betegei varázsoltak a pla-

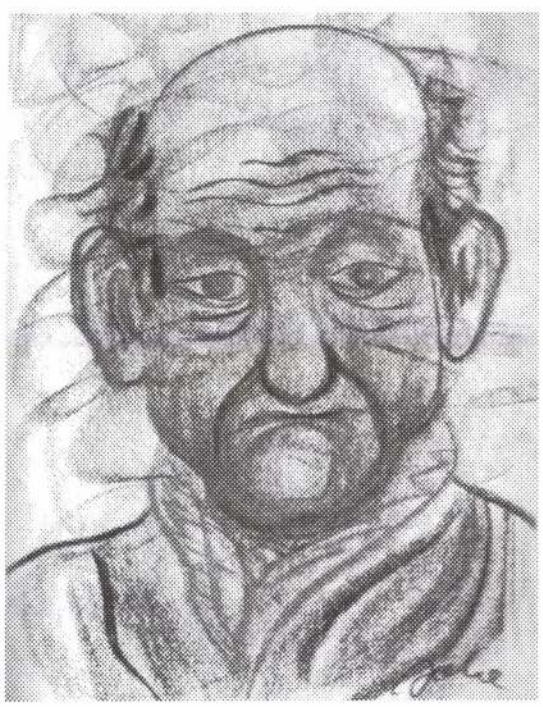

Heil József: Az alkoholista

fonra. Az ünnepségen a Szigetvári Ifjúsági Fúvószenekar is szerepelt.

Kiállítást és festészeti bemutatót szerveztünk Mohácson, Bólyon, Ibafán, Pécsváradon, Nagypeterden, Szigetváron és Boldogasszonyfán.

Október 5-én Guinness-rekord született. A cél az volt, hogy egy óra alatt hatvan levelezőlap nagyságú festmény szülessen. Johe-technikával (a festés újakkal, radírral, fésűvel készül). Nekem hatvanegyet sikerült készítenem. A rekord hitelesítése folyamatban van. Az almáskeresztúri eseményekről Bencze Attila show műsort is készített.

Munkánkat a Baranya Megyei Önkormányzat 240 ezer, a Baranya Megyei Kulturális Szövetség pedig 30 ezer forinttal támogatta. Minden kedves érdeklődőt szívesen látok festeni, pihenni Almáskeresztúron.

Heil József (Johe)

Feinek György
Fotó: Enyedi Sándor

1939-ben született Mihályfán. Első kötete **Versek**, a következő **Magunk nyelvén** novellái **Aranylakodalom** címen 2000-ben láttak napvilágot. Lapunkban közölt írásai **A lélek peremén** című a közelmúltban megjelent 1952–2002 között született verseskötetből valók. A szemüvegtok című novelláskötet kiadásra vár.

FEINEK GYÖRGY

Sáros dűlőutakon...

Sáros dűlőutakon botladozva jöttem;
Hatalmas, szál-jegenyék nyögtek fel mögöttem.
Búcsúztak a jegenyék, búcsúzott a nádas,
Búcsúnótát fütyültek a rigók utánam.

Búcsút intett messziről kis falumnak tornya,
– S én örökre emlékszem majd e harangszóra.
Harangszó zeng szívemben mikor visszatérek,
De akiket szerettem, már régen nem élnek.

Réges-rég a temető fogadta be testük,
A nyárfák s a jegenyék dalolnak felettük...
Sáros dűlőutakon botladozva jöttem,
Búcsúnótát fütyültek a fecskék fölöttem.

Én már oly sokat énekeltem...

Én már oly sokat énekeltem,
Engem a rím már elhagyott.
Most mondjatok ti dalt helyettem,
Az én hangom már megkopott...
Én elmegyek, ti maradjatok!
Kell itt a vers és kell a dal!
Ha örül, vígan énekel, s ha
Fáj, búsan dalol a magyar...

lalón, hol hatalmas tablókba tömörítve, egybeötvözve mindazzal, ami már a modern ember érzése a megtapasztalása, szédülése és szorongása az Univerzum szélén –, vagy közepén.

A „**Kettéhajtogatott márvány**" 99-ben jelent meg, méltóbb köntösben, tematikus ciklusokba csoportosítva, a feleség szerkeszti elgondolása szerint. Az „Emese álma" történelmi múltunkkal szembesít, s történelmi nagyjainkról fest kissé eszményítő portrét. Az „Adjátok tovább a kiáltást" a személyes sors nehéz fázisait idézi, a tények szomorú-szürke hátterével. A „Kalásztermő gyönyörű vidék" a gyermekkor külső-belső tájaira vezet e versekben nem a leíró költészet tárgyául szolgál –, szerepe fontosabb: léttér a szó szoros értelmében –, nem keret? e tér s a létezéséért küzdő szegény-paraszti réteg feltételei benne egyik a másikát. Másrészt pedig: determináló élmények, tanulságok „Alma Matere" ez a táj, örök útravaló, adakozó gazdagságú. Legtöbb vers népies hangvételű, a magyaros verselésnek megfelelő –, veretes, súlyos szövetű –, a lírai- vagy epikus tartalomnak megfelelően. „A szelevényi ács" különös ötvözete a témában látszólag eltérő költemények sorának: helyet kaptak benne az országos nagyok, az „etalonok", de népi alakok is –, balladisztikus környezetbe foglalva. S helyet Orpheus is, a maga eget-földet átfogó szerelmével, azzal a hűséggel, amely az „igazak" sajátja; micsoda metafora! S Roland – Nagy Károly vitéze, hogy kapott helyet e rendhagyó Panteonban? Nyilván ékes, szépséges kitartása, helytállása folytán, amely egy magasrendű eszményhez kötötte. „Sötét rózsa leszek, sötét rózsaágon".

E virágéneki cím mögött személyes vallomások bontakoznak ki –, hol a magyar reneszánsz szonór hangján, hol áradó szenvedélyességgel... Ez paradoxonnak tűnő szóképi összetétel, a : „sötét rózsa, sötét rózsaágon" nem véletlenül hívja fel magára a figyelmet –, súlyos igazság hordozója, tragikus

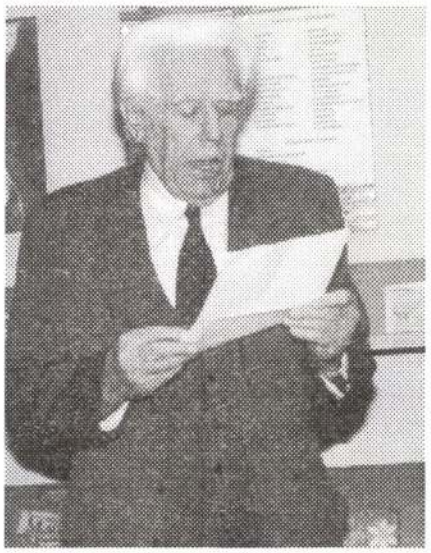

Aszódi Imre

élettapasztalatoké. Szembehelyezkedik a rózsáról alkotott, beidegzett fogalmainkkal, vitába száll velük, és – győz... Végül az utolsó ciklus, a legfelkavaróbb-megrendítőbb: „ Suhanj, kisértő gondolat!" – pedig ez a legrövidebb. Az „Én Hermész vagyok" „én"-versnek tűnik, holott a költőről szól általában.

Lehet: egy eszményi magaslatokra helyezett költői magatartásformáról, amelyhez igazodni kötelességünk lenne –, nem mindig sikerül...: „...az igazi költőnek kerekek alatt is zeng a kobza, / a mágyát gyújt az Antarktisz fókajárt jegén..." „...enyém a teljesség, s szám nem azért fagyott kékre, / hogy nyaltam a mustot, mi más taposókádjából kiszivárgott..."

A „**Mese a mamutról**" c. kötet gyermekverseket tartalmaz, ezek a kis „tanmesék" állatokról szólnak, s nem allegóriaként, hanem közvetlenül és kendőzetlenül arról, amitől a mai gyermek, a „modern életforma" következtében már majdnem elszakadt: a bennünket körülvevő, csodálatos természeti-állati világról, amelyet mohóságból, öncélúan, halálra ítélt a „homo sapiens" –, sapiens-e valóban? Ma már emberi volta is kétségbe vonható".

A **történelmi drámákról**: (IV. Béla, Zrínyi Ilona, Zách Klára) nem tudok szakszerűen írni –, mivel nem vagyok dramaturg, szcenikus, így nem ismerem színpadra-állíthatóságuk mértékét. Számomra inkább tandrámák, könyv-drámák ezek.

A napokban két új kötetével ajándékozott meg Aszódi Imre. A „**Kitagadottak**", parasztdráma. Felépítésében formabontó –, életrajzi elemei vannak. A „**Villám hasít az égen át**", az alkotás mindnyájunknak szóló üzenete. A nagyívű, nyers, minden illúziót kirekesztő verses élet-sommázatban valami testámentum-szerűség van: visszapillantás, kemény, s néhol zord konklúziókkal, anatómusi következetességgel megírt ön-diagnózissal; egyben ítélet-mondás a jelen- és közelmúlt politikai-emberi környezetét illetően. Ezt a szigort oldja fel a záró vers-szak áldás-osztó, kegyelem-osztó nagyszerűsége:

„Áldjon meg mindnyájunkat a gyalázott, / a sokszor bemocskolt magyar isten, / viruljanak Csesztvén a krimi hársak, / s ne bántsák Madách unokáit sem..." Áldás-osztó, méginkább ádáskérő szavak –, remélem nem maradnak foganat nélkül... A második rész prózai leírása a váci rab-életnek. Meglepő ez a másfajta hangszín: humorral átszőtt, ironikus látásmód jellemzi úgy a környezetet, mint a sorstársak megjelenítését, akik – többségükben – köztörvényes bűnözők voltak, nem politikai foglyok. Milyen megalázó: a koncepciózusan gondolkodó, művelt embert e szerencsétlen, félresiklott életű kicsi pondrókkal egy szintre helyezni –, egyfajta bánásmóddal sújtva, sűrített gyűlölettel rúgni a náluk százszorta értékesebb emberi lénybe! Csak a megszenvedett bölcsesség képes mindettől kellő távolságba emelkedve a gyarlóságok-aljasságok pokláról így írni: ilyen megérteni-akarással, rezignált humorral, önsajnálat nélkül...

Személyes meggyőződésemet: Aszódi Imre nagyformátumú személyiség. Kivételes karakter, jelentős alkotó –, aki megérdemelne szélesebb nyilvánosságot, több figyelmet és országos elismerést. De ez – bár felesége, **Melinda**, a „szürke eminenciás" kitartással harcol érte, még várat magára.

2003. február 18.

Horváth-Hoitsy Edit